Aurelij Augustini tertia quinquagena

¶ Diui Aurelij Augustini Hip-
ponensis episcopi: de ps. CI. Trac
tatus incipit.

¶ Sermo primus: de ꝑma parte psalmi.

ECce vnus pauper orat: ⁊
non orat in silentio. Licet
ergo audire eum: ⁊ videre
quis nam sit. Ne forte ille
sit: de quo dicit Aplus:
Qui ꝓpter nos pauꝑ fac
tus est cū diues esset: vt illius paupertate
vos ditaremini. Si ergo ipse est: quō pau
per: Nā quō diues: quis nō videt: Unde
eñ hoīes sunt diuites: Puto auro: argen
to: familia: terra: sed oīa ꝑ ipm̄ facta sunt.
Quid ergo illo ditius: ꝑ quē facte sunt di-
uitie: ille etiā que nō sūt vere diuitie: Per
illū eñ ⁊ ille diuitie: ingeniū: mores: vita:
ipius corꝑis sanitas: sensus: cōfirmatioq̧
membroꝝ. Etem̄ cū hec salua sunt: ⁊ pau-
peres diuites sunt. Per illū ⁊ ille maiores
diuitie: fides: pietas: iusticia: caritas: casti
tas: mores boni. Nemo eñ ⁊ has habet:
nisi ꝑ eum qui iustificat impiū. Ecce q̄ꝫ di-
ues. Quis eñ magis diues: qui habet qđ
vult alio faciēte: an qui facit qđ vult ⁊ alio
habēte: Puto q̄a ditior ille: qui fecit quod
habet: Quia qđ ille hꝫ: tu nō habes. Ecce
q̄ꝫ diues. In hoc tā diuite vnde agnituri
sum⁹ hec verba: cinerē sicut panē māduca
ui: ⁊ potū meū cū fletu miscebā: Uñ ille:
Huccine ille tāte diuitie ꝑuenerūt: Multū
illud excelsum: multū hoc abiectum: quid
faciemus: Queadmodum ista ima illis sū
mis cōtemperabimus: Nimis ab inuicem
longe sunt. Nondū agnosco istum paupe-
rē. Alius est fortasse. Sed adhuc q̄ramus.
Unde eñ nobis nō videt̄ ipse: Mirū si in
terrogas: ⁊ ñ expauescis diuitias. In ꝑnci
pio erat verbū: ⁊ verbum erat apud deum
⁊ de⁹ erat verbū: Hoc erat ī ꝑncipio apud
deum: Omnia per ipsum facta sunt: ⁊ sine
ipso factum est nihil. Qui ista dixit: cū di-
ceret: diues erat: quantomagis ille de quo
dicebat: In pricipio erat verbū: Et nō q̄le
cūq̧ verbū: ſ; verbuꝫ de⁹. Et nō vbicūq̧ ſ;
apud deū. Et nō vacans: sed oīa per ipm̄
facta sunt. Cinereꝫ sicut panē māducauit:
⁊ potū suū cum fletu miscuit. Metuēdum
ē ne tātis diuitijs nostra paupertas faciat
iniuriā: Quere adhuc tamē ne ipse sit pau
per iste: quoniā verbū caro factū est: ⁊ ha-
bitauit in nobis. Respice ⁊ illā vocē: Ego
seru⁹ tuus: ⁊ filius ancille tue. Attende an
cillam istā castam: ⁊ virginem: ⁊ matrem.
Ibi eñ accepit pauꝑtatē nostrā: vbi serui
formam īdutus est: semetipm̄ exinaniēs:
ne diuitias expauesceres eius: ⁊ ad eū ac-
cedere cum tua mendicitate nō auderes.
Ibi accepit inq̄ꝫ formam serui. Ibi nostra
indutus est pauꝑtate. Ibi se pauperauit.
Ibi nos ditauit. Iam ergo ꝓpinquamus
de illo hec intelligere. Uerumtamē adhuc
temere nō ē ꝓnūciandū. Part⁹ virginis ē
lapis sine manib⁹ de monte precisus: vbi
nullus hominū operatus est: nulla transfu
sa concupiscentia: sed sola fides accensa: ⁊
verbi caro cōcepta. Deinde ꝓcessit ex vte
ro. Locuti sunt celi. Angeli pastorib⁹ nun-
ciauerūt. Stella ad adorādū regē magos
traxit. Symeon iplet⁹ spūsctō infantē deū
in matrꝭ manibus agnouit. Accessit etas:
nō diuinitati sed carni. Horrēt: mirāturq̧
sapientiā dei pueri duodēnis: imperiti se-
nes. Aut etiam si periti senes: quid illorū
peritia ad verbū dei: Quid illorū peritia
ad sapientiam dei: Nonne ⁊ periti: nisi illo
subueniente: vtiq̧ perituri: Crescit adhuc
etate corpoꝛꝭ: venit ad fluuiū baptizand⁹.
Baptizator deū agnoscit: indignū se sol-
uende calciamenti corrigie confitet̄. Iam
inde: Ceci illuminant̄: Surdis aperit̄ au-
ditus: Loquunt̄ muti: Mundant̄ leprosi:
Stringunt̄ paralitici: Cōualescūt lāguidi:
Resurgūt mortui. Iam quidem in verbi
illi⁹ ꝑ quod facta sunt oīa comparatione:
diuitiaꝝ agnosco paupertatē: sed q̄ꝫ longe
adhuc a cinere ⁊ fletu cū potu. Adhuc ti-
meo dicere ipse est: ⁊ tamē volo. Sunt eñ
hic que me cogāt velle: ⁊ rurſ⁹ quedā que
me cogāt timere. Ipse ē: ⁊ nō est. Ipse iam
in forma serui est: iam mortalē fragilemq̧
carnē portat: iā moritur⁹ aduenit: ⁊ tamen
nōdum intelligit̄ in hac egestate. Cinerem
sicut panē manducaui: ⁊ potū meum cum
fletu miscebā. Addat ergo paupertatē pauꝑ-
tati: ⁊ transfiguret in se corpus humilitatis
nostre. Sit caput nostrū: sim⁹ mēbra eius:
sint duo in carne vna. Iam eñ vt primu⁹
pauper esset: formā serui accipiens dimisit
patrē. Quia aūt de virgine nat⁹ est: dimit-
tat ⁊ matrem: et adhereat vxori sue: et sint
duo in carne vna. Ita eñ erūt duo ⁊ in vo
ce vna: ⁊ ī illa vna voce iā nō mirabimur
nr̄aꝫ vocē. Cinerē sicut panē māducaui. ⁊
potū meum cū fletu miscebam. Dignatus

eſt eñ habere nos mẽbra. Sunt ⁊ peniten-
tes in membris eius. Nõ enim excluſi ⁊ ſe-
parati ſunt ab eccleſia eius. Nec õnino ſibi
adiungeret cõiugem: niſi illa voce: Agite
penitentiã: appropinquabit eñ regnum
celoꝝ. Jam ergo audiamus quid oret ca-
put ⁊ corpus: ſponſus ⁊ ſponſa: chriſtus ⁊
eccleſia vtrunqꝫ vnus. Sed verbũ ⁊ caro
nõ vtrũqꝫ vnum. Pater ⁊ verbum vtrun-
qꝫ vnum: chriſtus ⁊ eccleſia vtrunqꝫ vnus.
Unus quidẽ vir ꝑfectus in forma plenitu
dinis ſue: donec occurramꝰ omnes in vni-
tatẽ fidei: in agnitionem filij dei in virum
perfectũ: in menſuram etatis plenitudinis
chriſti. Sed donec occurramus: agitur hĩ
paupertas noſtra: agitur hic adhuc labor
⁊ gemitus. Gratias miſericordie ipſius.
Unde illi labor: vnde illi gemitus verbo:
per quod facta ſunt omnia. Si dignatus
eſt habere mortem noſtrã: nõ nobis dabit
vitã ſuam? In magnã ſpem erexit: cũ ma-
gna ſpe gemimus. Gemitus habet triſtici
am. Sed eſt gemitus qui habet ⁊ gaudiũ.
Ego puto Saram ſterilẽ letam gemuiſſe:
cũ pareret. Et nos dicamꝰ: A timore tuo
cõcepimus ⁊ parturiuimus ſpiritũ ſalutꝭ.
Audiamus ergo chriſtum pauperẽ in no-
bis: ⁊ nobiſcũ: ⁊ ꝓpter nos. Titulus enim
ipſe indicat pauperem. Poſtremo putate
me ſuſpicatũ: quis nã ſit iſte pauper. Ora
tionem audiamus: ⁊ perſonã agnoſcamꝰ:
nec vbi erres: quãdo audieris aliquid qḋ
coaptari capiti illius nõ poſſit. Ideo pre-
locutus ſum: vt ſi quid tale audieris: ex in
firmitate corporis aduertas ſonare: ⁊ vo-
cem mẽbroꝝ agnoſcas in capite. Ora
tio inopis: hoc habet titulus: cũ ange
retur: ⁊ in cõſpectu domini effudit
precem ſuã. Ipſe ille pauper eſt qui ali-
bi dicit: A finibus terre ad te clamaui: cũ
angeretur cor meũ. Iſte ipſe pauper eſt:
quia idem ipſe chriſtus eſt: qui ſe apud ꝓ-
phetã: ⁊ ſponſum dixit: ⁊ ſponſam. Sicut
ſponſo alligauit mihi mitrã: ⁊ ſicut ſponſã
induit me ornamento. Se dixit ſponſum:
ſe dixit ſponſam. Unde hoc: niſi quia ſpõ-
ſum ꝓpter caput: ſponſam ꝓpter corpus?
Vox ergo vnã: quia caro vna. Audiamꝰ
⁊ potius in his vocibus: nos quoqꝫ agno
ſcamus. Et ſi nos extra eẽ viderimus: ibi
eſſe laboremus.

Expoſitio pſalmi.

Exaudi do-
mine orationẽ
meam: ⁊ clamor
meus ad te[†] per-
ueniat. Hoc ẽ: ex-
audi deus orationẽ
meã: quod eſt: cla-
mor meus ad te ꝑueniat. In geminatiõe:
affectus petẽtis eſt. [†]Ne auertas fa-
ciem tuam a me: Quando deus a filio
faciẽ auertit? Quando pater a chriſto? Sꝫ
propter membroꝝ paupertatem: ne auer-
tas faciem tuã a me. In quacunqꝫ die
tribulor inclina aurem tuã ad me.
Tribulor eñ deorſum: tu autẽ es ſurſum.
Si me extollo: longe ſis: ſi me humilio: in-
clinas aurem tuã ad me. Sed quid eſt: in
quacũqꝫ die tribulor? Nunc eñ non tribu
latur? Aut iſta diceret: niſi tribularetꝛ? Suf
ficeret ergo: inclina aurem tuã ad me quo
niã tribulor. In quacunqꝫ die tribulor in-
clina aurẽ tuã ad me. Tanqꝫ vnitas corpo
ris: ſi patitur vnũ membrũ: cõpatiuntur
omnia membra. Tribularis tu hodie: ego
tribulor. Tribulatur alius craſtino: ego tri
bulor. Poſt iſtam generationẽ alij poſte-
ri: qui ſuccedunt poſteris tribulantur: ego
tribulor vſqꝫ in finẽ ſecli. Quicũqꝫ in meo
corpore tribulãtur: ego tribulor. In qua-
cũqꝫ ergo die tribulor inclina aurem tuã
ad me. In quacũqꝫ die inuocaue
ro te: [†]cito exaudi me. Hoc idem eſt.
Jam nũc inuoco. Sed in quacũqꝫ die in-
uocauero te: cito exaudi me. Orauit Pe-
trꝰ: orauit Paulus: orauerũt ⁊ ceteri apo
ſtoli: orauerũt fideles tẽporibus illis: ora-
uerũt fideles cõſequentibus temporibus:
orauerũt fideles martyrũ tẽporibus: orãt
fideles noſtris temporibus: orabunt fide-
les poſteroꝝ temporibus. In quacũqꝫ die
inuocauero te cito exaudi me. Cito exau-
di: iam eñ hoc rogo quod dare vis. Non
terrena quaſi terrenus: ſed ex prima capti-
uitate iam redemptus regnum celorũ deſi
dero. Cito exaudi me: non eñ niſi tali de-
ſiderio dixiſti: adhuc te loquẽte dicam: ec-
ce aſſum. In quacũqꝫ die inuocauero te:
cito exaudi me. Unñ inuocas? De qua tri-
bulatione? De q̃ egeſtate? O pauper ante
ianuam diuitis dei: quo deſiderio mendi-
cas? Qua inopia requiris? Qua egeſtate
pulſas vt aperiatur tibi? Dic: Audiamus
iſtã ipſam egeſtatẽ in illa: ⁊ noſipſos inue-

Alia lra. † Dñe exaudi.

Alia lra. † veniat.

Alia lra. † Nõ.

Alia lra. † velociter.

niamus:⁊ tecũ rogemus. Audi ⁊ agnosce
si potes. ¶ Quia defecerunt sicut fu
mus dies mei: O dies:si dies. Ubi.n.
dies auditur:lux intelligitur. Sed defece-
rũt sicut fum⁹ dies mei. Dies mei:tempo-
ra mea. Unde sicut fumus:nisi ꝓpter ela-
tionẽ superbie: Tales dies dignus fuit ac
cipere superbus Adaz: vñ carnẽ christus
accepit. Ergo in Adã christus: ⁊ Adam
in christo. Liberauit profecto ⁊ a diebus
fumi:qui dignatus est habere vocẽ dieruz
fumi. Quia defecerũt sicut fum⁹ dies mei.
Uidete fumũ superbie similẽ:ascendentẽ:
tumescentẽ:vanescentẽ. Merito ergo de-
ficientẽ:nõ vtiq; permanentẽ. Quia defe
Alia lra. cerũt sicut fumus dies mei. Et ossa mea
† cremium sicut †in frixorio confrixa sunt. Et ip
aruerunt. sa ossa mea: ⁊ ipa fortitudo mea nõ sine tri
bulatione:nõ sine vstione. Ossa corporis
christi:fortitudo corporis christi: vbi ma-
ior q̃ in sanctis apostolis: Et tamẽ vide os
sa frigi. Quis scãdalizauit ⁊ ego nõ vror:
Forte sũt fideles boni:itellectores ⁊ predi-
catores verbi: viuẽtes vt loquũtur:loquẽ-
tes vt audiunt. Fortes plane sunt:sed ad
omnes qui scãdala patiunt̃ frixoriũ ipoꝝ
sũt. Est eñ ibi caritas ⁊ magis in ossibus:
Interiora sũt ossa omnib⁹ carnib⁹ ⁊ portãt
omnes carnes. Uerꝝ si quisq; patiat̃ aliqd
scandalũ ⁊ in anima periclitet̃:tantum os
frigitur:quantũ amat. Desit amor:nemo
frigitur: assit caritas ⁊ si membrũ cõpatit̃:
compatiẽte vno mẽbro:quomodo frigunt̃
Alia lra. qui portant vniuersa membra: Ossa mea
ꝑcussus sũ vt sicut in frixorio cõfrixa sunt. †Percus-
sum est sicut fenũ ⁊ aruit cor meũ:
Respice ad Adã: vnde genus humanũ.
Unde eñ nisi ab illo ꝓpagata miseria est:
Uñ eñ nisi ab illo hereditaria ista pauper
tas: Dicat ergo cũ spe iam in corpore chri
sti positus:ille aliqñ in suo corpore despe-
ratus: Percussuz est sicut fenũ ⁊ aruit cor
meũ. Merito q2 omnis caro fenũ. Sed ta
Alia lra. men vnde tibi hoc cõtigit: †Quoniã ob
† Quia. litus sum †mãducare panem meũ.
† comedere. Dederat eñ deus panẽ precepti. Nã pa-
nis anime quid nisi verbũ dei: Suggeren
te serpente:ꝑuaricata mulierẽ:tetigit veti-
tum:oblitus est preceptũ. Merito percus
sum est sicut fenũ ⁊ aruit cor eius:quoniaz
oblitus est manducare panẽ suuz. Oblit⁹
manducare panẽ:bibit venenũ: Percus-
sum est cor eius: ⁊ aruit sicut fenum. Ipse
est ille percussus in Esaia: de quo dicitur:

⁊ cui dicitur: Nõ ineternũ tempus irascar
vobis. Spiritus eñ a me ꝓcedit:⁊ omnez
flatum ego feci. Propter peccatum modi
cũ quid cõtristaui illum: ⁊ percussi illum:⁊
auerti faciem meã ab illo. Merito hic: Ne
auertas faciem tuã a me: hoc est a percus-
so: de quo dixisti:percussi illum:de quo di
xisti: Uias eius vidi: ⁊ sanaui eum. Per-
cussum est sicut fenum: ⁊ aruit cor meum:
q2 oblitus sum manducare panem meum.
Modo mãduca. Oblit⁹ eras:sed venit ⁊
ipse panis in cuius corpore tibi licet recor
dari vocẽ obliuionis tue:⁊ clamare ex pau
pertate vt sumas diuitias. Modo mãdu-
ca: In ei⁹ eñ corpore es:qui ait: Ego sum
panis viuus qui de celo descendi. Obli-
tus eras manducare panem tuuz:sed iam
illo crucifixo cõmemorabuntur ⁊ cõuertẽ-
tur ad dominũ vniuersi fines terre. Post
obliuionem veniat cõmemoratio: mandu
cetur panis de celo vt viuatur:nõ manna
sicut illi manducauerunt ⁊ mortui sunt:pa
nis de quo dicitur: Beati qui esuriunt ⁊ si
tiunt iusticiã. ¶ A voce gemitus mei Alia lra.
†adheserunt ossa mea carni mee. A † adhesit os
voce quã intelligo:a voce quã noui ꝓba- meum.
biliter:a voce gemitus mei:non a voce ge
mitus illorũ quibus cõpatior. Multi eniz
gemunt:gemo ⁊ ego:⁊ hoc gemo quia ma
le gemunt. Amisit nummũ gemit:amisit fi
dem nõ gemit. Ego appendo nummũ ⁊ fi-
dem:⁊ inuenio maiorẽ gemitũ de male ge-
mente:aut nõ gemẽte. Facit fraudẽ ⁊ gau-
det. Quo lucro: Quo dãno: Acquisiuit
ꝑecuniã:perdidit iusticiã. Gemit hinc qui
gemere nouit. Qui capiti ꝓpiquat:qui re-
cte heret corpori christi: gemit inde. Car-
nales aũt nõ inde gemunt:⁊ gemendos se
faciũt:quia nõ inde gemunt:nec eos pos-
sumus:vel nõ gemẽtes:vel male gemẽtes
cõtemnere. Uolumus eñ eos corrigere:
volumus emẽdare:volum⁹ repare:⁊ quã-
do nõ possumus gemimus:⁊ cũ gemimus
nõ ab ipsis separamur. A voce eniz gemi
tus mei adheserũt ossa mea carni mee. Ad
heserũt fortes invalidis:adheserũt firmi in
firmis. Unde adheserũt: A voce gemitus
mei:nõ a voce gemit⁹ illoꝝ. Qua lege ad
heserunt:nisi qua dictũ est: Debemus eñ
nos firmi infirmitatẽ infirmorum portare:
Adheserũt ossa mea carni mee. ¶ Simi Alia lra.
lis factus sum pellicano †qui habi- † solitudinis.
tat in solitudie: fact⁹ sum sicut nyc- Alia lra.
ticorax †qui habitat in parietinis. † in domicilio.

Alia lra. solitarius

Vigilaui: ⁊ fact⁹ sum sicut pas-
ser singulari in tecto. Ecce tres aues:
⁊ tria loca quid sibi velint: donet dñs vt di
camus: ⁊ vt audiatis vtilit̃ qd̓ dicit̃ salu-
briter. Quid sibi volũt tres aues: ⁊ tria lo-
ca? Que tres aues? Pellicanus: nyctico-
rax: ⁊ passer: ⁊ tria loca: Solitudo: parieti-
ne: ⁊ tectũ. Pellican⁹ in solitudine: nycti-
corax in parietinis: passer in tecto. Primo
quid sit pellican⁹ dicendũ est. In ea quip-
pe regiõe nascit̃: vt nobis ignota hec auis
sit. Nascit̃ in solitudinib⁹: maxime nili flu-
minis in egypto. Quelibet hec auis sit qd̓
de illa psalmus dicere voluit hoc intuea-
mur. Habitat inq̃t in solitudine. Quid q̃-
ris formã eius: mẽbra eius: mores ei⁹: vo-
cẽ eius? Quantũ tibi psalmus dedit auis
est in solitudine habitãs. Nycticorax auis
est amãs noctẽ. Parietine dicunt̃ q̃s vul-
go dicim⁹ ruinas: vbi parietes stãt sine tec
to: sine habitãtib⁹: ibi habitat nycticorax:
Iã vero passer ⁊ tectũ quid sit nostis. In-
uenio ergo aliquẽ de corpe christi p̃dicato
rẽ verbi: cõpatientẽ infirmis: querentẽ lu-
cra christi: reminiscentẽ dñi sui venturi: ne
dicat: Serue neq̃ ⁊ piger dare debueras
pecuniã meam nũmularijs. Ex hui⁹ dispẽ
satoris officio videamus hec tria. Venerit
inter aliquos vbi christiani nõ sũt: pellica-
nus est in solitudine. Venerit ad eos q̃ fue
rũt ⁊ ceciderũt: nycticorax est in parietinis.
Nõ enĩ deserit ⁊ in tenebras eoꝝ qui habi
tant in nocte: ⁊ ipos lucrari vult. Venerit
ad eos qui christiani sunt quidẽ habitãtes
in domo: nõ q̃si q̃ nõ crediderit: aut qd̓ cre
diderant dimiserint: sed in eo qd̓ credũt te
pide ãbulãtes: clamat ad eos passer. Nõ
in solitudine: q: christiani sũt: nec in parie
tinis: q: nõ ceciderũt: sed tñ in tecto sunt:
sub tecto potius: q: sub carne sunt. Ille su
per carnẽ clamat passer qui p̃cepta dei nõ
tacet: nec sit carnalis vt subijciatur tecto.
Qui enĩ in tecto est: nõ descẽdat tollere ali
quid de domo: ⁊ qd̓ in aure auditis p̃dica
te super tecta. Iste tres aues ⁊ tria loca: ⁊
vnus homo põt habere psonã triũ auiũ: ⁊
tres hoies possũt habere psonã triũ auiũ:
⁊ tria genera locoꝝ: tria genera sunt hoim:
Eñ solitudo: parietine: ⁊ tectũ: nõ nisi tria
genera sunt hoim. Sed quid his plurimũ?
Ipm dñm videamus: ne forte ipse sit: ⁊ me
lius ipse agnoscat̃: ⁊ pellicanus in solitudi
ne: ⁊ nycticorax in parietinis: ⁊ passer sin-
gularis in tecto. Dicat nobis paup iste ca
put nostrũ: paup voluntate: loquat̃ pau-
perib⁹ in necessitate. Quod enĩ dicitur de
hac aui: vel etiã legit̃: id est pellicano ñ ta-
ceamus: nõ aliq̃d affirmantes temere: sed
tñ nõ tacẽtes qd̓ qui scripserũt ⁊ legi ⁊ dici
voluerũt. Vos sic audite: vt si verũ est cõ-
gruat: si falsum est nõ teneatur. Dicunt̃ he
aues tanq̃ colaphis rostroꝝ occidẽ pul-
los suos: eosdẽq̃ in nido occisos a se luge
re per triduũ. Postremo dicũt matrẽ seip-
sam grauiter vulnerare: ⁊ sanguinẽ suũ su-
per filios fundere: quo illi superfusi reuiui-
scũt. Fortasse hoc verũ: fortasse falsum sit:
tñ si verũ est quẽadmodũ illi cõgruat qui
nos viuificauit sanguine suo videte. Con
gruit illi qd̓ matris caro viuificat sanguĩe
suo filios suos: satis congruit. Naz ⁊ ipse
gallinã se dicit super pullos suos: Hierusa
lẽ hierusalẽ quotiẽs volui ꝯgregare filios
tuos: tanq̃ gallina pullos suos sub alas su
as: ⁊ noluisti. Habet enĩ paternã auctori-
tatẽ: maternũ affectũ: sicut ⁊ Paulus ⁊ pa
ter est ⁊ mater est: nõ p seipsum: sed p euã-
geliũ. Pater vbi dicit: Et si habeatis mul
tos pedagogos in christo: sed nõ multos
patres. In christo enĩ Jesu per euangeliũ
ego vos genui. Mater q̃ vbi ait: Filioli
mei quos iterũ pturio: donec christus for-
met̃ in vobis. Habet q̃ hec auis: si vere ita
est magnã similitudinẽ carnis christi: cui⁹
sanguine viuificati sumus. Sed quõ con-
gruat christo: qd̓ ipsa occidit filios suos?
An ⁊ illi nõ cõgruit: ego occidam: ⁊ ego vi
uificabo: ego percutiã: ⁊ ego sanabo? An
vero Saulus psecutor moreret̃: nisi de ce-
lo p̃cuteret̃? An p̃dicator excitaret̃: nisi illi
us sanguine viuificaret̃? Sed hoc viderit
qui scripserũt: Nõ in incerto intellectũ no
strũ cõstituere nos debemus: hanc aũt po
tius in solitudine cognoscam⁹. Hoc enĩ in
de psalmus voluit ponere: pellican⁹ in so-
litudine. Puto ego h̃ itelligi xpm natũ de
virgĩe. Sol⁹ eni sic: io solitudo. In solitu
dine nat⁹ ẽ: q: sol⁹ ita nat⁹. Post natiuitatẽ
ventũ ẽ ad passionẽ. A q̃bus crucifigebat̃?
Nũq̃d a stantib⁹? Nunq̃d a lugentib⁹? Er
go tanq̃ in nocte ignorãtie ipoꝝ: ⁊ tanq̃ in
parietinis ruinis ipoꝝ. Ecce nycticorax ⁊
in parietinis amat ⁊ noctẽ. Nam nisi ama
ret: vñ diceret: Pat̃ ignosce ill̃: q: nesciũt
q̃d faciũt? Deinde nat⁹ in solitudine: q: so
lus ita nat⁹: passus in tenebr̃ iudeoꝝ tanq̃
in nocte: i p̃uaricatõe tanq̃ i ruinis. Quid
postea? Vigilaui. Ergo dormieras in pari

etinis τ dixeras: ego dormiui. Quid ē ego
dormiui? Quia volui dormiui: noctē amā
do dormiui. Sed ibi sequit̃: exurrexi: qꝛ h
vigilaui. Sꝫ postea q̄ꝫ vigilauit quid egit?
Ascēdit in celū: fact⁹ ē sicut passer volādo:
id est ascendēdo: singular. in tecto: id ē in
celo. Ergo pellican⁹ nascēdo: nycticorax
moriendo: passer resurgēdo. Ibi in solitu-
dine velut solus: hic in parietinis velut ab
eis occisus qui stare nō potuerunt in edifi-
cio: Hic vero iam vigilās τ volās singula-
ris in tecto: ibi interpellat ꝓ nobis. Caput
eñ nostrūꝫ passer est: corpus illius turtur.
Etenī passer inuenit sibi domū. Quā do-
mū? In celo ē: interpellat ꝓ nobis. Et turt̃
nidum sibi. Ecce ecclesia dei nidū de ligno
crucis ipius vbi ponat pullos suos: pul-
los suos. Uigilaui τ factus sū sicut passer
singularis in tecto. **Tota die expro-
brabāt mihi inimici mei: τ qui lau
dabāt me aduersum me iurabant.**
Ore laudabāt: corde insidias ꝑparabāt.
Audi laudē ipsorūꝫ. Magister scimus qꝛ
viā dei doces: τ ꝑsonam nō accipis: Licet
tributū dari cesari? Quē laudas supplan-
tas. Quare nisi qꝛ qui laudabāt me aduer
sum me iurabāt? Uñ autē hoc opprobriū:
nisi qꝛ veni facere mēbra mea peccatores
vt agendo penitentiā sint in corpore meo?
Inde totū opprobriū: inde ꝑsecutio. Qua
re magister vester cū peccatorib⁹ τ publi-
canis mānducat? Nō est opus sanis medi-
cus sed egrotātibus. Utinā vos egrotare
nossetis vt medicū quereretis: nō occide-
retis: τ ꝑ superbā dementiā falsa sanitate
Alia lrã. periretis. Mihi aūt vnde tota die expro-
† Quia. brabāt inimici mei? Uñ qui laudabant me
† tanq̄ꝫ. aduersum me iurabāt. **Quoniā cine
† mãducabã. rē † sicut panē † manducaui: τ † potuꝫ
† pccĩlũ. meū cum fletu miscebā.** Quia hec ge
nera hominū habere in suis mēbris sanan
da voluit τ liberāda: inde opprobriū: Ho
dieqꝫ paganoꝝ opprobrium: quale in nos
est? Quid putatis fratres: quid eos putat̃
dicere nobis? Uos corrūpitis disciplinā:
moresqꝫ generis humani peruertitis. Quid
inueherie? Dic q̄obrem? Quid fecimus?
Dando inquit hominib⁹ penitētie locuꝫ:
ꝑmittendo impunitatē omniū delictorūꝫ:
ideo hoīes mala faciūt securi: quod eis cū
cōuersi fuerint: omnia dimittunt̃. Hinc er
go opprobriū: quoniā cinerem sicut paneꝫ
manducaui: τ potū meū cū fletu miscebā.
O qui insultas: inuito te ad istum panem.
Nō eñ audes te dicere nō esse peccatorē.
Discute cōscientiā tuā: ascende tribunal
mentis tue: noli tibi parcere: examina te.
Loquatur tibi medulla cordis: vide vtruꝫ
audeas innocentiā profiteri. Hic plane si
se respexerit cōturbabit̃: si se nō palpaue-
rit ꝯfitebitur. Et quid agis miser: si nō erit
portus impunitatis? Si sola fuit peccandi
licētia: τ nulla peccatoꝝ est indulgētia: vbi
eris? Quo ibis? Certe τ ꝑ te factum est vt
paup iste cinerē sicut panē manducaret: τ
potū suū cū fletu misceret. Nō te iā delec-
tat tale cōuiuiū? Sed tamē inquit augent
hoīes peccata spe venie: imo augerēt pec-
cata desperatione venie. Nō te attēdis q̄ꝫ
licentiosa crudelitate viuant gladiatores?
Unde hoc: nisi iam tanq̄ꝫ ad ferrū τ victi-
mā destinati: explere volunt libidinē ante-
q̄ꝫ fundant sanguinē? Nonne hoc τ tu tibi
diceres: Iam peccator sum: iam iniquus:
iam damnādus: nulla venie spes est. Cur
iam nō faciam quicquid libet: τ si nō licet?
Cur non impleā quantū possum quecūqꝫ
desidero: si post hec nō restant nisi sola tor
menta? Nōne hoc tibi diceres: τ despera-
tione ipsa peior fieres? Potius ergo te cor
rigit: qui indulgentiā ꝑmittit: τ dicit: Re
dite ꝑuaricatores ad cor. Nolo mortē im-
pij: tantū vt reuertatur τ viuat. Hoc ꝑcul
dubio portu ꝓposito: deponis vela iniqui
tatis: cōuertis ꝓram velificās ad iustitiā:
τ sperans vitaꝫ: non negligis medicinam.
Nec in hoc tibi displicet deus: tanq̄ꝫ ꝑ istā
indulgentie promissionem securos fecerit
peccatores. Etenī ne desperatione homi-
nes peius viuerent: promisit indulgentie
portū. Rursus ne spe venie pei⁹ viuerēt:
fecit diem mortis incertū: prouidentissime
vtrūqꝫ constituens: τ reuertētes quo reci-
piantur: τ differentes vnde terreant̃. Mā
duca cinerem velut panē: fletum tuū cum
potu misce: per hoc cōuiuiū venies ad mē
sam dei. Noli desperare: promissa est indul
gentia tibi. Deo gratias inquit quia pro-
missa est: teneo promissum dei. Ergo iam
bene viue. Cras inquis bene viuā. Indul
gentiā tibi deus ꝑmisit: crastinū diem ne-
mo tibi promisit. Si male vixisti: bene vi-
ue iam hodie. Stulte hac nocte auferetur
a te anima tua. Nō dico que preparasti cu
ius erunt: sed scd̄m quod vixisti: vbi eris?
Corrige ergo te vt possis in corpore christi
habere vocem istam: quā nisi fallor: liben-
ter agnoscis. Quoniā cinerem sicut panē

manducaui: ꝛ potū meuȝ cum fletu misce-
Alia lra. † qꝛ eleuās allisisti. bam. ¶ A facie ire ꝛ indignationis
tue: qm̄ leuasti: elisisti me. Ipa est il
la ira tua, dn̄e in Adam: ira cū qua omnes
nati sumus: cui nascendo cohesimꝰ: ira de
ꝓpagine iniquitatis: ira de massa peccati:
scd̄m quā dicit Aplus: Fuimus ꝛ nos ali-
quādo natura filij ire: sicͭ ꝛ ceteri. Et vn̄ di
cit dn̄s: Ira dei manet sup eum: qꝛ nō cre-
dit in vnigenitū filiū dei. Non em̄ ait: Ira
dei veniet sup eum: sed manet super eū: qꝛ
nō tollitur in qua natus est. Quare ergo?
Et qd sibi vult vox ista: qm̄ leuasti: elisisti
me? Nō em̄ ait: qm̄ leuasti ꝛ elisisti me: sed
qm̄ leuasti: elisisti me. Ideo elisisti: qꝛ leua
sti. Unde hoc? Homo in honore positus:
factus est ad imaginē dei. Leuatꝰ in hunc
honorē: erectus a puluere: erectus a terra:
accepit animā rationalē: ꝑpositus est rati-
onis ipsius viuacitate oībus bestijs: peco
ribus: volatilibus: piscibus. Quid em̄ ho
rū habet intelligentie rationē? Quia nullū
horū factū est ad imaginē dei. Quō nullū
horum habet hunc honorē: sic nullū horū
habet hāc miseriā. Quid em̄ pecus plāgit
ꝺ peccato? Que auis timet gehennā ignis
eterni? Quia nulla ei participatio beate vi
te: nulli stimuli miseriaruȝ. Homo autē qa
factus est qui sit in beata vita: si bene vixe
rit: ideo erit in misera vita: quia male vixit.
Ergo qꝛ leuasti: elisisti me: ideo sequitͬ me
pena: quia dedisti mihi liberum arbitriū.
Si em̄ mihi nō dedisses liberum arbitriū:
ꝛ ꝑ hanc rationē pecoribus me nō faceres
meliorē: non me sequeretur dānatio iusta.
Peccantē ğ ꝑ arbitriū liberū leuasti me: ꝛ
per iusticie iudicium elisisti me. ¶ Dies
mei sicut vmbra declinauerūt. Po
tuerunt em̄ esse dies tui nō declinantes: si
tu a die vero nō declinasses. Declinasti: ꝛ
accepisti dies declinātes. Quid mirū si di
es tui facti sunt similes tui? Ipsi sunt em̄ di
es declinātes quia deuiasti: qui sunt dies
fumi: qꝛ tumuisti. Supra em̄ dixerat: De-
fecerūt sicut fumus dies mei: ꝛ nunc dicit:
Dies mei sicut vmbra declinauerunt. In
hac vmbra agnoscēdus est dies: i hac vm
bra vidēda est lux: ne postea sera ꝛ infruc-
tuosa penitentia dicat: Quid nobis ꝓfuit
sup̄bia: ꝛ diuitiarū iactātia: quid contulit
nobis? Transierunt omnia tanq̄ȝ vmbra.
Modo dicit: Trāsibūt omnia tanq̄ȝ vm-
bra: ꝛ nō tu trāseas tāq̄ȝ vmbra. Dies mei
sicut vmbra declinauerūt: Et ego † velut
fenum arui. Quia ꝛ supra dixerat: Per
cussuȝ est sicut fenū: ꝛ aruit cor meū: sed re
uirescet fenū irrigatum sanguine saluato-
ris. Ergo sicut fenum arui ego homo post
illā preuaricationē: hoc ego iusto iudicio Alia lra.
tuo. Tu autē quid? ¶ Tu † vero † domi- † autem.
ne ineternū permanes: Mei dies si- † nō habet.
cut vmbra declinauerūt: ꝛ tu ineternū per
manes. Temporalē saluet eternus. Nō em̄
qꝛ ego cecidi: ꝛ tu senuisti viges ad me libe
randū: qui viguisti ad me humiliandum.
Tu vero domine ineternum ꝑmanes. Et
memoriale tuum in generatione ꝛ
generatione. Memoriale tuū: quia nō
obliuisceris in generationē: nō vnam: sed
generationē ꝛ generationem. Promissio-
nem quippe habemus vite presentis ꝛ fu-
ture. ¶ Tu exurgēs misereberis sy- Alia lra.
on: † quia venit tempus vt miserea † qꝛ tp̄s mise
ris eius. Quod tempus? Cum autē ve- rendi eius qꝛ
nit plenitudo temporis: misit deus filiū su venit tempus.
um factuȝ ex muliere: factū ex lege. Et vbi
syon? Ut eos qui sub lege erant redimeret.
Primitus em̄ iudei: inde aūt apostoli: in-
de illi plusq̄ȝ quingenti fratres: inde illa de
inceps multitudo: cui erat anima vna ꝛ cor
vnum in deū. Ergo tu exurgens miserebe
ris syon: quoniā venit tempus vt miserea-
ris eius: quoniā venit tempus. Quod tem
pus? Ecce nunc tp̄s acceptabile: ecce nūc
dies salutͥ. Quis h̄ dicit? Seruꝰ dei Pau
lus: edificator qui dicebat: Dei edificium
estis: qui dicebat: Sicut sapiēs architectꝰ
fundamētū posui: ꝛ fundamentū aliud ne
mo pōt ponere: preter id quod positū est:
qd̄ est christus Jesus. Ergo ꝛ hic quid di- Alia lra.
cit? ¶ Qm̄ † beneplacitū habuerunt † placuerūt fūtis
serui tui in lapides eius: In lapides tuis lapides.
cuiꝰ? In lapides syon. Sed sunt ibi ꝛ nō
lapides. Cuiꝰ nō lapides? Ergo quid seq- Alia lra.
tur? Et † pulueris eius miserebūtur. † terre.
Agnoscamꝰ lapides in syon: agnoscamꝰ
puluerē in syon. Non em̄ dicit: lapidū ei-
us miserebuntͬ. Sed quid ait? Quoniā be
neplacitū habuerūt serui tui in lapides ei-
us: ꝛ pulueris eius miserebuntͬ. Benepla-
citū habuerūt in lapides eius: pulueris au-
tem miserebūtur. Intelligo lapides syon
omnes ꝓphetas: ibi premissa est vox p̄di-
catiōis: inde sumptū est euangelicū offici-
um: ꝑ illud p̄conium cognitus est christus.
Ergo serui tui beneplacitū habuerūt in la
pides syō. Sȝ illi p̄uaricatores recedētes
a dn̄o: malisq̄ȝ factͥ suis offendētes creato

rem in terram vnde sumpti sunt redierũt.
Puluis facti sunt: impij facti sunt: de qui-
bus dicit: Nõ sic impij nõ sic: sed tanq̃ pul
uis quẽ proijcit ventus a facie terre. Sed
expecta domine: sustine dñe: patiens esto
dñe: nõ irruat vẽtus: ꝛ auferat hunc pulue
rẽ a facie terre. Veniãt veniãt serui tui: ag
noscant in lapidibꝰ eloquia tua: misereant
pulueris syon: formetur hõ ad imaginẽ tu
am: dicat puluis ne pereat: memẽto q2 pul
uis sumus. Et pulueris eius miserebunt.
Hoc de syon. Nũquid nõ erat puluis qui
dominũ crucifixit? Quod peius ẽ: puluis
de parietinis ruinarum. Puluis erat ꝓsus:
Verũtñ non frustra de puluere dictũ erat:
Pater ignosce illis q2 nesciunt quid faci-
unt. De illo puluere venit paries tot mili-
um credentiũ: ꝛ precia rerũ suarum ad pe-
des apostolorũ ponentiũ. Ergo extitit de
illo puluere hũanitas: ꝛ formata: ꝛ formo-
sa. Quis enĩ de gentibus sic? Cur paucos
miramur hoc fecisse ad illorum tot milia: Su
bito primo tria milia: postea quinq3 milia: oẽs
in vnitate viuẽtes: omnes vẽditarũ rerũ
suarũ precia ad pedes aplorum ponẽtes: vt
distribueret vnicuiq3 ꝓut cuiq3 opus erat:
quibus erat anima vna: ꝛ cor vnũ in deũ.
Quis hoc fecit etiã de isto puluẽ: nisi et q̃
ipm Adã fecit ex puluere? Hoc ergo de sy
on: sed nõ tñ in syon. Quid igitur sequit?

Et timebũt gentes nomẽ tuũ do
mine: ꝛ oẽs reges terre gloriã tuã.
Jam qñ misertus est syon: iam qñ serui
tui beneplacitũ habuerũt in lapides eius
cognoscẽdo fundamentũ aplorum ꝛ ꝓpheta
rũ: iam qñ miserti sunt pulueris eiꝰ: vt for-
maretur vel potiꝰ reformaret hõ viuus ex
pulue: hinc ꝑdicatio creuit in gentibꝰ: Ti-
meãt nomẽ tuũ gẽtes: ꝛ oẽs reges terre glo
riã tuã. Veniat ꝛ alius paries de gẽtibus:
agnoscat lapis angularis: ibi hereãt duo
d̃ diuerso veniẽtes: sed iã nõ aduersa senti
entes. †Qñ edificabit dñs syon: — Alia lr̃a. † Quia.
Hoc agit nũc. Eia lapides viui in structu
rã currite: nõ in ruinã: edificatur syõ: caue
te parietinas. Edificatur turris: cauete di-
luuiũ. Hoc agit nũc: qñ edificauit dñs sy
on. Sed edificata syon: nũc q̃d fiet? Et vi
debit: inq̃t: in gloria sua. Ut edifica-
ret syon: ꝛ vt esse fundamentum in syon:
visus est a syon: sed nõ in gloria sua. Vi-
dimus eum ꝛ non habebat speciẽ neq3 de-
corẽ. At vero cũ venerit iudicare cũ ange
lis suis: qñ cõgregabuntur ante eũ oẽs gẽ
tes: qñ oues ad dexterã: hedi ad sinistram
sepabunt: nõne tũc videbũt in quẽ pupu-
gerũt? Et cõfundent sero: qui prima peni-
tentia ꝛ salubri confundi noluerũt. Edifi-
cabit dñs syon: ꝛ videbit in gloria sua: qui
in illa primo visus est: in infirmitate sua. — Alia lr̃a.
†Et respexit in orationẽ humili- — † nõ habet.
um: ꝛ nõ †despexit in deprecationẽ — † spreuit ꝑcem.
eorum. In edificatione syon hoc agitur mo
do: edificantes syon orant ꝛ gemunt. Ille
vnus pauper: quot pauperes multi: q2 mi
lia in tot gentibꝰ: vnus q2 vnitas pacis ec
clesie. Ipse vnꝰ: ipse multi: vnus ꝓpter ca
ritatẽ: multi ꝓpt latitudinẽ. Ergo nũc ora-
tur: nũc currit. Nũc si q̃s aliq̃d aliter erat:
ꝛ aliter se habebat: mãducet cinerem sicut
panẽ: ꝛ potũ suũ cũ fletu cõmisceat. Nũc
tp̃s est cũ edificat syon: nũc intrãt lapides
in stricturã. Perfecto edificio ꝛ dedicata
domo quid curris sero q̃siturus: inanit pe
titurus: frustra pulsaturꝰ: foris remãsurus
cũ quinq3 virginibꝰ fatuis? Nũc ergo cur-
re: Respexit enĩ in orationẽ humiliũ: ꝛ nõ
despexit precẽ eorum. ¶ Scribant hec in — Alia lr̃a.
†generationẽ alterã: Qñ hec scribebã — † generatione
tur: hec nõ ita ꝓderãt eis inter q̃s scribebã — altera.
tur: Scribebant enĩ ad ꝓbandũ nouũ te
stamentũ: inter hoies q̃ viuebant ex veteri
testamẽto. Sed ꝛ illud vetus testamentũ de
us dederat: ꝛ in illa terra ꝓmissionis ppl'm
suũ collocauerat. Sed qñ memoriale tuũ
in gñatiõe ꝛ generationẽ: nõ iniquorum est: sed
iustorũ. In vna generatiõe ꝑtinet ad vetꝰ
testamẽtũ: in alia aũt generatõe ꝑtinet ad
nouũ testamentũ. Et q2 hoc qđ ꝓphetatũ
est nouũ testamẽtũ ꝑnũciat: Scribant hec
inquit in generationẽ alterã: ꝛ ppl's q̃ cre-
abitur laudabit dominũ: nõ populus qui
creatꝰ est: sed ppl's q̃ creabit. Quid euidẽ
tius fr̃es mei: q3 hic ꝑdicta ẽ illa creatura:
de qua dicit Aplus: Si qua igit in christo
noua creatura: vetera trãsierũt. Ecce facta
sũt oia noua. Omnia aũt ex deo? Quid ẽ
omnia aũt ex deo? Et vetera ꝛ noua: q2 me
moriale tuũ in generatiõe ꝛ generationẽ.
Et ppl's q̃ creabit laudabit dñm. — Alia lr̃a.
†Qñ ꝓspexit ex †alto sctõ suo. — † Quia. † excelso.
Prospexit ex alto: vt veniret ad hũiles: ꝛ
ex alto factꝰ ẽ hũilis: vt exaltaret hũiles.

¶ Sermo scd̃s: de secũda pte psalmi.

H b Esterno die audiuimus cuiusdã
paupis gemitũ in oratiõe: eũq3 eẽ
cognouimꝰ: q̃ ꝓpter nos paup fac
tus est cũ diues esset: vt illiꝰ paupertate nos

ditaremur: eiq; mēbra coherētia ⁊ ꝑ suū ca
put loquētia vidimꝰ. Vidimꝰ eñ ibi ⁊ nos
ipsos: sī tñ ꝑ eiꝰ gratiā aliqd ⁊ nos. Finita
aūt iā verba erāt gemituū: ⁊ ceperāt ꝯsola
tionū. Sz ea finiri hesterno die tractando
minime potuerūt: In his q̄ restāt audiamꝰ
hodie: nō iam gemētē pauperē: sed gaudē
tē. Jō gaudentē: qꝛ sperantē. Jō sperātē:
qꝛ nō de se ꝑsumentē. Prenunciauit felici
tatē rerū hūanarū in scripturis dei: ⁊ adie
cit. Scribant hec in generationē alterā: et
ppl's qui creabit laudabit dñm. Qm̄ ꝓspe
xit ex alto sancto suo. Hucusq; sermo he
sternus ꝑductꝰ est. Videte q̄ seq̄nt. Dñs
Alia lra. de celo in terrā † ꝓspexit. Ut audi
† aspexit. ret gemitū cōpeditorū: vt † soluat fi
† solueret. lios † mortificatorū. Jnuenimꝰ in alio
† intereptoꝝ. psalmo dictū: Jntret in ꝯspectū tuū gemi
tus cōpeditoꝝ: ⁊ in eo loco dictū: vbi vox
martyrū intelligebat. Uñ martyres cōpe
diti? Nonne catenati potius q̄ cōpediti?
Ductos eñ sctōs dei martyres post iudi
ces: ꝑ ꝓuicias circumeūtes: in catenas no
uimus missos: in cōpedes aūt nō nouimꝰ.
Agnoscūt ⁊ cōpedes discipline dei ⁊ timo
ris eius: de q̄ dictū est: Jnitiū sapie timor
dñi. Per hūc eñ timorē nō timuerūt serui
dei eos q̄ corpus occidūt: aīaz aūt nō ꝓñt
occidere: qꝛ eū timebant qui habet ptātē ⁊
corpꝰ ⁊ aīam occidē in gehēnā ignis. Nisi
eñ cōpedibꝰ timoris huiꝰ ligati essent mar
tyres: qñ illa oīa dura ⁊ molesta sustinerēt
a ꝑsecutoribꝰ suis: cū eis liberū fuerit facē
qđ cogebant: ⁊ euadere qđ patiebant? Sz
alligauerat eos dñs istis cōpedibꝰ duris
q̄dē ⁊ molestis ad tps: sed tolerādis ꝓpter
ꝓmissa eiꝰ cui dicit: Propter verba labio
rū tuoꝝ: ego custodiui vias duras. Gemē
dū quidē ē in his cōpedibꝰ ad ipetrandaz
miscđiaz dei: vnde vox martyrū est in alio
psalmo: Jntret in ꝯspectū tuū gemitus cō
peditoꝝ: nō tñ euitādi sunt tales cōpedes
vt appetat ꝑniciosa libertas: ⁊ tpalis vite
breuisq; dulcedo: quā sequat amaritudo
ꝑpetua. Proinde scptura ne recusemꝰ esse
cōpediti sapiētie: sic nos alloq̄t. Audi fili:
⁊ excipe sniam meā: ⁊ ne abijcias cōsilium
meū: ⁊ infer pedē tuū in cōpedes illiꝰ: ⁊ in
torquē eius collū tuū. Subijce humeꝝ tuū
⁊ porta illā: ⁊ ne oderis vincula eiꝰ. Jn oī
aīa tua accede ad illā: ⁊ in omni v̄tute tua
serua vias eiꝰ. Jnuestiga ⁊ inq̄re ⁊ innote
scet tibi: ⁊ ꝯtinēs factꝰ ne derelinq̄s eā. Jn
nouissimis eñ inuenies requiē eiꝰ: ⁊ cōuer
tet tibi in leticiā: ⁊ erūt tibi cōpedes eiꝰ in
ꝓtectionē fortitudinis: ⁊ torq̄s illiꝰ in stolā
glorie. Decus eñ aureū est in illa: ⁊ vincu
la illiꝰ fila hyacinthina. Stolā glorie indu
es eā: ⁊ coronā exultatiōis suppones tibi.
Clament ḡ cōpediti q̄diu sunt in vinculis
discipline dei: in qua sunt exercitati marty
res: soluent cōpedes ⁊ volabūt: ⁊ eadē ipa
in ornamentū postea ꝯuertent. Factū ē h
de martyribꝰ. Quid eñ ꝑsecutores occidē
do fecerūt: nisi vt cōpedes soluerent: ⁊ in
coronas conuerterent? De celo ḡ ꝓspexit
dñs vt audiret gemitū cōpeditoꝝ: vt sol
uat filios mortificatoꝝ. Mortificant illi: fi
lij aūt mortificatoꝝ qui: nisi nos? Quō aūt
soluimur nos: nisi cuz dicimꝰ ei: Dirupisti
vincla mea tibi sacrificabo hostiā laudis?
Soluit aūt vnusq̄sq; a vinculis cupidita
tū malaꝝ vel a nodis pctōꝝ suoꝝ. Remis
sio peccatoꝝ solutio est. Quid eñ ꝓdesset
Lazaro: qꝛ ꝓcessit de monumēto: nisi dice
ret: Soluite eū ⁊ sinite abire? Jpse q̄dē vo
ce de sepulchro suscitauit: ipe clamādo aī
mā reddidit: ipe terrenā molez terreno se
pulchro iposītā vicit: ⁊ ꝓcessit ille vinctus.
Nō ḡ pedibꝰ ꝓprijs: sed virtute ꝓducētis
fit hoc in corde penitētis. Cū audis hoīez
penitere peccatoꝝ suoꝝ iam reuixit: cū au
dis hoīem ꝯfitendo ꝓferre ꝯscientiā: iā de
sepulchro eductꝰ est: sed nōdū solutus est.
Qñ soluit? A q̄bus soluit? Que solueritis
inq̄t in terra: erūt soluta ⁊ in celo. Merito
ꝑ ecclesiā dari solutio peccatoꝝ pōt: susci
tari aūt ipse mortuꝰ nō: nisi intus clamāte
dño pōt. Hec eñ deus interiꝰ agit. Loqui
mur ad aures vestras: vñ scimꝰ quid aga
tur in cordibus vestris? Qđ aūt intus agi
tur: nō a nobis sed ab illo agit. Prospexit
ḡ vt soluat filios mortificatorū. Quorum
mortificatoꝝ audistis: quos filios audistis.
Quid deinde? Quare h agit? Ausculta.
Ut † annūcietur in syon nomē dñi: Alia lra.
Primo eñ ꝑmebat eccl'ia: qñ mortificabā † annūciet.
tur cōpediti: post illas ꝑssuras annūciatur
in syon nomē dñi: cū magna libertate in ip
sa ecclesia. Jpsa eñ syon: nō ille vnꝰ locus
ꝑmo supbus: postea captiuatus: sed syon
cuius vmbra erat illa syon que interpre
tatur speculatio: ꝓpterea quia in carne po
siti videmus in priora extendentes nos:
nō ad presens quod est: sed ad id qđ futu
rū est: iō speculatio. Qis eñ speculator lō
ge ꝓspicit. Specula dicit vbi ponunt cu
stodes. Fiūt iste specle in saxis: in mōtibꝰ:

in arboribꝰ:ad hoc vt de loco eminētiore
lōge videat̄. Syon ḡ speculatio: ecclia spe-
culatio. Vn̄ speculatio? Lōge videre: hoc
ē speculatio. Labor est eīm an̄ me donec in
troeā in sanctuariū dei: ⁊ intelligā in nouis-
sima. Qualis speculatio intelligē in nouis-
sima? Trāsire mare vidēdo: nō nauigādo:
⁊ habitare in extremis mari: id est ibi ponē
spem in eo qđ erit finito seculo. Ergo si ec-
clesia speculatio: vbi iam annūciat̄ nomē
dn̄i? Nō solū nomē dn̄i in hac syon annū-
ciat̄: sed ⁊ laus eiꝰ inq̄t in hierusalē. Et quō
annūciat̄? Audi. Incōueniēdo po-
[Alia lra. t reges.] pulos in vnū: ⁊ regna vt seruiant
dn̄o. Vn̄ hoc factū: nisi sanguine mortifi
catoꝝ? Vn̄ hoc factū: nisi gemitibus cōpe
ditorū? Exauditi ḡ sunt q̄ erant in p̄ssura ⁊
hūilitate: vt esset nostri tpibus ecclia in tā-
ta gloria quā videmus: vt iā regna q̄ p̄seq̄
bant̄: ipsa seruiāt dn̄o. Respondit ei
[Alia lra. t virtutis] in via fortitudinis sue: Cui rn̄dit: ni-
si dn̄o? Quis respōdit? Sup̄ videamꝰ. Et
laus eius eius inq̄t in hierusalē: In ꝯueni
endo pp̄los in vnū: ⁊ regna vt seruiāt dn̄o.
Respōdit ei in via fortitudinis sue. Que
illi respōdit: aut q̄s ei respōdit in via forti-
tudinis sue? Queramꝰ ḡ primū q̄s respon
dit: ⁊ sic q̄ramus q̄ sit via fortitudinis eiꝰ.
Supiora verba indicāt rn̄disse ei: aut lau-
dez eiꝰ: aut hierusalē. Sup̄ eīm dixerat: Et
laus eiꝰ in hierusalē: In ꝯueniendo pp̄los
in vnū: ⁊ regna vt seruiāt dn̄o. Respōdit
ei: nō possumus dicere regna: q̄ respōde-
rūt dixisset. Rn̄dit ei: n̄ possumꝰ dicē pp̄li:
q̄ ⁊ hic respōderūt dixisset. Quia ḡ respō
dit ei: Singularē numerū querimꝰ supius:
⁊ nō inuenimꝰ: nisi aut laudē eiꝰ: aut hieru
salē. Et q̄ hoc ambiguū est vtrū laus eiꝰ:
an hierusalē: sm̄ vtrūq̄ tractemꝰ. Quō ei
respondet laus eiꝰ? Qn̄ ei gratias agūt vo
cati ab illo. Ille eīm vocat: nos respōdemꝰ:
nō voce sed fide: nō lingua sed vita. Si. n.
vocat te deus: ⁊ p̄cipit: ⁊ tu male viuis vo
cationi eius nō respōdes: nec laus eiꝰ rn̄-
det ei de te: q̄ sic viuis vt ille nō laudetur:
sed potiꝰ blasphemet̄ p̄ te. Cū aūt sic viui-
mus: vt p̄ nos laudet̄ deꝰ: respōdit ei laus
eiꝰ de vocatis ⁊ sctis eiꝰ. Respōdit ei hie-
rusalē: Vocata ē eīm ⁊ hierusalē. Et prima
hierusalē noluit audire: ⁊ dictuz ē ei: Ecce
dimittet̄ vobis domꝰ vr̄a deserta. Hieru-
salē hierusalē clamat: ⁊ nō rn̄det̄: quotiens
volui ꝯgregare filios tuos tāq̄ꝫ gallina pul
los suos sub alas suas: ⁊ noluisti: nō respō
det̄. Pluit desup̄ ⁊ p̄ fructu spine p̄ferunt̄.
At vero illa hierusalē: de q̄ dictū est: Leta-
re sterilis q̄ nō paris: erumpe ⁊ clama q̄ nō
parturis: qm̄ multi filij deserte magꝭ q̄ꝫ eiꝰ
que habet virꝫ: respondit ei. Quid ē rn̄dit
ei? Nō ꝯtēpsit vocantē. Quid est rn̄dit ei?
Ille pluit: illa fructū dedit. Respondit ei.
Sꝫ vbi? In via fortitudinis sue. Nūq̄d in
se? Nā quid eēt in se: aut quā vocē haberet
in se: de se: nisi solā vocē peccati: vocē iniq̄
tatis? Excute vocē ipius: quid inuenis ni-
si tumultū? Ego dixi dn̄e miserere mei: sa-
na aīam meā: q̄ peccaui tibi. Porro si iu-
stificata est: respōdit ei nō ex meritis suis: s̄
ex manibꝰ suis. Vbi? In via fortitudinis
sue. Christꝰ ē: ipse est. Ego sū inq̄t via: veri
tas ⁊ vita. Sꝫ ante resurrectionē nō agno
scebat̄ a pp̄lo suo: ⁊ maxīe crucifixꝰ ex infir
mitate latuit q̄s esset: donec forti resurgen-
do appareret. Nō ei ḡ rn̄dit ecclia in via in
firmitatis: s̄ in via fortitudinis sue: q̄ post
resurrectionē vocauit eccliaꝫ de toto orbe
terrarū: iā nō infirmꝰ in cruce: s̄ forti in ce-
lo. Nō eīm laus fidei christianoꝝ est: q̄ cre
dūt mortuū christū: s̄ q̄ credūt resurrexis-
se christū. Nā mortuū ⁊ paganꝰ credit: ⁊ h̄
tibi p̄ crimine obijcit: q̄ in mortuū credi-
disti. Que igit̄ laus tua? Credē resurrexisse
christū: ⁊ sp̄are te resurrecturꝫ cē p̄ xp̄m: h̄
ē laus fidei. Si eīm credideris in corde tuo:
q̄ dn̄s est xp̄s Jesus: ⁊ ꝯfessus fueris ore
tuo: q̄ deꝰ suscitauit eū a mortuis: saluꝰ eris.
Nō ait: si ꝯfessus fueris: q̄ deꝰ eū tradidit
occidendū: s̄ q̄ eū deus suscitauit a mortu
is: si ꝯfessus fueris tūc saluꝰ eris. Corde. n.
credit̄ ad iusticiā: ore autē cōfessio fit ad sa
lutē. Quare aūt credimꝰ ⁊ mortuū? Quia
credē eū resurrexisse nō possumꝰ: nisi prius
mortuū fuisse credamꝰ. Quis eīm resurgit:
nisi mortuꝰ fuerit? Quis expgiscit̄: nisi p̄us
dormierit? Sꝫ nunq̄d q̄ dormit nō adijciet
vt rsurgat? Hec fides ē christiāoꝝ. In hac
ḡ fide i q̄ cōgregata ē ecclia: multi illi filij de
serte magꝭ q̄ꝫ eius q̄ hꝫ virū. Rn̄dit ei: Di
xit ei laudē sm̄ eiꝰ p̄cepta in via fortitudis
eius: nō in via infirmitatis eius. Quō ei re
spoderit: iam supra audistis: In ꝯuenien-
do pp̄los in vnum: ⁊ regna vt seruiāt dn̄o.
In hoc ei ḡ respondit in vnitate. Qui aūt
nō est in vnitate nō ei respondet. Ille eniꝫ
vnus est: ecclesia vnitas. Nō respōdit vni:
nisi vnitas. Sed existūt qui dicāt: Jam h̄
factū ē: respōdit ei: in oībus gentibꝰ ecclia
pariēs filios plures: q̄ꝫ illa q̄ habebat virꝫ.

Respondit in via fortitudinis sue. Credi
dit enim christum resurrexisse: crediderūt i eū
oēs gentes: sed illa ecclesia q̄ fuit oīm gen
tium: iam nō est: perijt. Hoc dicūt qui in
illa nō sunt. O impudentē vocē. Illa non
est: q₂ tu in illa nō es? Vide ne tu ideo non
sis: nā illa erit: ⁊ si tu nō sis. Hāc vocē ab
ominabilē ⁊ detestabilē ꝑsumptiōis ⁊ falsi
tatis plenam: nulla veritate suffultam: nul
la sapiētia illuminatā: nullo sale conditā:
vanā: temerariā: precipitē: ꝑniciosam: ꝓui
dit spiritus dei: ⁊ tanq̄ ꝯtra illos cū annū
ciaret vnitatē: in ꝯueniendo ꝓplos in vnū
⁊ regna vt seruiant dn̄o. Cūq̄ subdidisset:
respondit ei vtiq̄ laus eius: vtiq̄ hierusalē
mater nostra de ꝑegrinatione reuocanda:
fetosa cū multis filijs: magis q̄ ea que ha
bebat virū. Qm̄ quidā dicturi erāt cōtra:
Alia lr̃a. fuit: ⁊ nō est. †Exiguitatē: inq̄t: dierū
† paucitatē. meoꝝ †annūcia mihi. Quid est qđ ne
† nuncia. scio: qui recedētes a me murmurāt contra
me? Quid est qđ perditi me perisse cōten
dūt? Certe enim hoc dicūt: q₂ fui: ⁊ nō sum:
annūcia mihi exiguitatē dierū meorū. Nō
a te q̄ro illos dies eternos: illi sine fine sūt:
vbi ero: nō ipsos quero. Tēꝑales quero.
Tēꝑales dies mihi annūcia. Exiguitatē di
erum meorū: non eternitatē dierū meorū
annūcia mihi. Quādiu ero in isto seculo: an
nūcia mihi: ꝓpter illos qui dicūt: fuit: ⁊ iam
nō est: ꝓpter illos q̄ dicūt: implete sūt scri
pture: crediderūt oēs gentes: sed apostata
uit ⁊ perijt eccl'ia de omnibus gentibus. Quid
est hoc: exiguitatem dierū meorū annūcia
mihi? Et annunciauit: nec vacua fuit vox
ista. Quis annunciauit mihi nisi ipsa via?
Quō annūciauit? Ecce ego vobiscū sum
vsq̄ in cōsummationē seculi. Sed hic exi
stunt ⁊ dicūt: Vobiscū sum inquit vsq̄ in
cōsummationē seculi: q₂ nos preuidebat:
q₂ nos donati erit in terra. Nunquid ipa est q̄
dixit exiguitatē dierū meorū annūcia mi
hi: ac nō illa potius que supius loquebat:
In ꝯueniēdo populos in vnū: ⁊ regna vt
seruiāt dn̄o? Vn̄ nobis cor dolet? Quia ⁊
imperatores contra hereticos leges ꝓpo
nūt. Ibi ipletū est: ⁊ regna vt seruiāt dn̄o.
Nō enim vos filij estis illorū mortificatorū:
quorū vox compeditoꝝ exaudita est a do
mino? Absit. Nō hoc indicāt facta vestra:
nō hoc indicat supbia vestra: nō hoc indi
cat vanitas vestra. Nō sapitis ⁊ foris estis.
Sal infatuatū estis: ideo ⁊ ab hoībus cōcul
cami. Audite q̄d dicat eccl'ia? Que eccl'ia?

Que cōgregauit ꝓplos in vnū. Que eccle
sia? Que cōgregauit regna vt seruiāt dn̄o.
Mota vocibus vr̄is ⁊ falsis opinionibus ve
stris q̄rit a deo vt exiguitatē dierū suoꝝ an
nūciet sibi: ⁊ iuenit dn̄m dixisse: Ecce ego
vobiscū sū vsq̄ in ꝯsūmationē seculi: Hic
vos dicitis: De nobis dixit: nos sumus:
nos erimus vsq̄ in ꝯsūmationē seculi. In
terrogetur ipse christus cui dictū ē: Exigui
tatē dieꝝ meoꝝ ānūcia mihi. Et ꝑdicabit
inq̄t hoc euangeliū in vniuerso orbe in te
stimoniū oībus gentibus: ⁊ tūc veniet finis.
Quid est qđ dicebas: h̄ certe fuit ⁊ perijt:
Dn̄m audi annūciātē exiguitatē dieꝝ me
oꝝ. Predicabit īquit hoc euāgeliū. Ubi?
In toto orbe terrarū. Quibus? In testimo
niū oībus gentibus. Quid postea? Et tūc
veniet finis. Nō vides adhuc esse gentes:
in quibus nondū est ꝑdicatū euāgeliū? Cum
ergo necesse sit impleri qđ dn̄s dixit: Exi
guitatē dierū meorū annūciās ecclesie: vt
ꝑdicetur hoc euangeliū in omnibus gētibus:
⁊ tunc veniet finis: quid est qđ dicis iā pe
risse ecclesiā de oībus gentibus: qn̄ ad hoc
ꝑdicatur euangeliū: vt possit esse in omni
bus gētibus? Ergo vsq̄ in finē seculi eccle
sia in omnibus gētibus: ⁊ ipsa est exiguitas
dierū: q₂ exiguū est omne qđ finit: vt iam
in eternitatē ab ista exiguitate transeatur.
Pereāt heretici: pereant qđ sunt: ⁊ inueni
ant vt sint qđ nō sūt. Exiguitas dieꝝ vsq̄
in finē sec'li erit. Exiguitas dieꝝ iō: q₂ totū
hoc tēpus: nō dico ab hoc hodierno die vsq̄
in finē seculi: sed ab Adā vsq̄ in finē secu
li: exigua gutta est cōꝑata eternitati. Non
ḡ blandiant sibi cōtra me heretici: q₂ dixi:
exiguitatē dierū meorū: quasi nō ꝑmansu
ram vsq̄ in finē seculi. Quid enim addidit? Alia lr̃a.
Ne reuoces me in† dimidiū dieꝝ † dimidio.
meorū: Noli quō heretici loquuntur: sic
mecū agere. Vsq̄ in finē seculi me ꝑduc:
non in dimidiū dierū meoꝝ. Et ꝑfice mihi
dies exiguos: vt dones mihi postea dies
eternos. Quare ergo de exiguitate dierū Alia lr̃a.
requisisti? Quare? Vis audire? In† gene † generatio
ratiōe generationū anni tui. Ideo ⁊ generatio
ergo de diebus exiguis q̄siui: q₂ licet vsq̄ in
finē seculi durent mecū isti dies: exigui sūt
in cōparatione dierū tuorū: Anni enim tui
in generatiōe generationū. Quare nō ait:
anni tui in sec'la seculoꝝ: sic enim magis so
let eternitas significari in sanctis scripturis:
sed ait: In generatiōe ḡnationū anni tui?
Sed qui anni tui? Qui: nisi qui nō veniūt

vt transeāt? Qui: nisi q̄ nō iō venīūt vt non
sint? Oīs eñ dies in hoc tp̄e ideo venit vt
nō sit: oīs hora: omnis mēsis: oīs annus:
Nihil hoꝝ stat: anteq̄ȝ veniat erit: cū vene
rit nō erit. Illi ḡ anni tui eterni: anni tui q̄
nō mutātur: in generatione generationum
erūt. Est quedā generatio gn̄ationū: in il-
la erūt anni tui. Que ista est? Est q̄dam ⁊ si
bn̄ agnoscam⁹ in illa erim⁹: ⁊ anni dei in no
bis erūt. Quō in nobis erūt? Quō ip̄e de⁹
in nobis erit: vñ dictū est: Ut sit deus oīa
in oībus. Nō eñ aliud anni dei: ⁊ aliud ip
se de⁹: ꝫ anni dei eternitas dei ē. Eternitas
ip̄a dei substātia est: q̄ nihil habet mutabi-
le: ibi nihil est p̄teritū quasi iaȝ nō sit: nihil
est futurū q̄si nondū sit: ꝫ nō est ibi nisi est:
Nō ē ibi fuit ⁊ erit: q꞉ ⁊ qđ fuit iam nō est:
⁊ qđ erit nōdū est: sed q̄cquid ibi est nō ni-
si est. Merito sic misit deus famulū suum
Moysen. Quesiuit eñ nomē mittent̄ se:
req̄siuit ⁊ audiuit: nec desertū est desideriū
ꝯcupiscentie bone. Quesiuit aūt nō quasi
curiositate p̄sumendi: sed necessitate mini-
strandi. Quid inq̄t dicā filijs isrl̄: si dixerit
mihi: quis te misit ad nos? Et ille indicās
se creature creatorē: deū hoī: imortalē mor
tali: eternū tp̄ali: Ego inq̄t sum q̄ sum. Tu
diceres ego sū. Quis? Caius: alius Luci-
us: ali⁹ Marc⁹. Aliud ne diceres nisi no-
mē tuū diceres? Hoc expectabat̄ de deo.
Hoc eñ erat q̄situ. Quid vocaris? A quo
me missū esse respōdebo q̄rentib⁹? Ego sū.
Quis? Qui sū: Hoc ē nomē tuū. Hoc est
totū qđ vocaris. Nō eēt tibi nomē ip̄m eē
nisi quicq̄d est aliud tibi cōparatū inueni-
ret̄ nō esse vere. Hoc est nomē tuū. Expri-
me hoc idem meli⁹. Uade inq̄t: ⁊ dic filijs
israel: qui est misit me ad vos. Ego sū q̄ sū:
qui est misit me ad vos. Magnū ecce est:
magnū est. Ad hoc hō q̄d est? Ad illud tā
magnū est hō quid est q̄cq̄d est. Quis ap
prehēdat illud esse? Quis ei⁹ p̄ticeps fiat?
Quis anhelet? Quis aspiret? Quis ibi se
esse posse p̄sumat? Noli desp̄are hūana fra
gilitas. Ego sum inq̄t de⁹ Abraaȝ: ⁊ deus
Isaac: ⁊ de⁹ Jacob. Audisti q̄d sim apud
me: audi ⁊ q̄d sim ꝓpter te. Hec igit̄ eterni
tās vocauit nos: ⁊ erupit ex eternitate ver
bū. Iā eternitas: iā verbū: ⁊ nondū tp̄us.
Quare nōdū tp̄us? Quia factū est ⁊ tp̄s.
Quō factū est ⁊ tp̄s? Oīa p̄ ip̄m facta sūt:
⁊ sine ip̄o facto est nihil. O verbū an̄ tēp̄a
p̄ qđ facta sunt tp̄a: natū est in tp̄e cū sit vi
ta eterna: vocans tp̄ales faciens eternos.

Hec generatio generationuȝ. Generatio
eñ vadit: generatio venit. Et videtis ge-
nerationes hoīm sic esse in terra: tāq̄ȝ in ar
bore folia. Sed in arbore oliue vel lauri vel̄
cuiusq̄ȝ alteri⁹ q̄ toto tp̄e fronde vestita ē:
sic tanq̄ȝ folia genus humanū terra portat
plena ē hoībus: sed cū alijs moriētib⁹: alij
nascendo succedunt. Semp̄ eñ arbor illa
veste viridi ornata ē. Sȝ subter attende q̄ȝ
multa calces arida folia. Ergo fuit genera
tio sub Adā: trāsijt. Nati sunt inde quidā
futuri p̄ncipes eternitatis dei etiā illo tp̄e.
Inde eñ Abel: inde Seth: inde Enoch.
Trāsijt illa gn̄ātio: venit diluuiū: remāsit
vna dom⁹. Et illa gn̄ātio dedit aliq̄s: ip̄m
Noe: ⁊ tres filios ei⁹: ⁊ tres nurus ei⁹. In
tota eñ domo ista octonaria solus vn⁹ p̄ec
cator inuētus ē. Accessit numer⁹ sup̄ori ge
neratiōi. Deinde de trib⁹ filijs Noe: tāq̄ȝ
de tribus mēsuris farine implet⁹ est orbis.
Elect⁹ est Abraā: Isaac ⁊ Jacob: s̄cti viri
patriarche placuerūt deo. Dedit ⁊ illa ge-
neratio sequētes etiā generātes: Dederūt
ꝓphetas: dederūt p̄cones dei. Uenit etiā
postea ⁊ ipse dn̄s noster Jesus christ⁹: mi-
sit fermentū in tres mēsuras farine quous-
q̄ȝ fermentet̄ totū. Tp̄ibus in terra carnis
illi⁹ fuerūt ap̄l̄i: fuerūt sancti: post illos alij
s̄cti. Et nūc in noīe christi q̄cūq̄ȝ sunt sanc
ti: ⁊ post illos quicūq̄ȝ erūt: ⁊ vsq̄ȝ in finem
seculi quicūq̄ȝ sancti. De tot gn̄ātiōib⁹ col
liges oēs sanctas p̄les oīm generationū: ⁊
facies inde vnā generationē. In ista gene
ratione gn̄ātionū anni tui: id ē eternitas il
la: in illa generatione erit q̄ de oībus gene
rationib⁹ colligitur: ⁊ in vnā redigitur: ip̄a
p̄ticeps erit eternitatis tue. Cetere gn̄ātio-
nes implendis tp̄ibus generantur: ex qui-
bus illa in eternū regeneratur: mutata vi-
uificabitur: erit idonea portare te: vires ac
cipiens a te. In generatione generationū — Alia l̄ra.
anni tui. †In †principio terram tu — †nō habet.
fundasti dn̄e: — †Initio tu dn̄e
Noui eternitatē tuā: q꞉ p̄
cedis omnia que fecisti. Principio tu dn̄e
terrā fundasti. Et op̄a manuū tuaruȝ
sūt celi. Ipsi peribūt tu aūt p̄ma
nes: ⁊ oēs sicut vestimentū vetera
scēt. Et sic optoriū mutab eos ⁊
mutabūt̄: tu †vo idē ip̄e es: Tu q̄ es? — Alia l̄ra.
Idē ip̄e es. Tu q̄ dixisti: Ego suȝ q̄ sū: idē — †autem.
ipse es. Et q̄uis etiā ip̄a ñ eēnt nisi ex te: ⁊
p̄ te: ⁊ in te: tñ ñ qđ ipse es. Tu vo idē ipse
es. Et anni tui nō deficiēt. Illi āni tui
nō deficient: illi anni tui q̄ erūt in genera-

tione generationũ: nõ deficient. Hec ergo
sciens exiguitatẽ dierum meoꝝ querere a
te: nisi scirẽ omnes dies seculi ab initio vs-
qꝫ in finẽ exiguos esse in cõparatione eter-
nitatis tue. Noui ergo vñ interrogaueriꝫ:
nõ se extollãt heretici: quasi exigui dies fu
erint ecclesie: toto orbe diffuse: nã ⁊ vsqꝫ in
finẽ cũ sint: exigui sunt. Quare exigui sũt?
Qm̃ qñqꝫ finiendi sunt. Anni illi qui erũt
in generatiõe generationũ: hi amãdi: hi de
siderandi: his suspirãdũ: ꝓpter hos in vni
tate ꝑmanendũ: ꝓpter hos q̃cquid hereti-
corũ mali est deuitandũ: ꝓpter hos ꝑditis
respondendũ: ꝓpter hos lucrãdi qui erra
uerant ⁊ reuocando q̃ perierãt: illic debet
esse desideriuꝫ. Sꝫ tñ vt verbosis: vt male
garrulis: vt calũniosis susurrãtibꝰ detrac-
toribꝰ respõdeã: ideo mihi annũcia exigui
tatẽ dierũ meoꝝ: ⁊ ne me reuoces in dimi-
diũ dieꝝ meorũ: vt ante me auferas de ter
ra quã totus orbis euãgelio repleatur: cõ-
tra responsionẽ dñi mei dicẽtis: Oportet p̃
dicari euãgeliũ hoc in toto orbe terrarũ in
testimoniũ omnibꝰ gentibꝰ: ⁊ tũc veniet fi-
nis. Quid ad h̃ fratres? Plana sũt: mani-
festa sũt: Deꝰ fundauit terrã: scimus: opa
manuũ eiꝰ sunt celi. Ne putetis eñi q̃si ali-
ud deũ facere manu: aliud verbo: qȯ facit
verbo: h̃ facit manu. Nõ eñi distinctꝰ ẽ cor
poreis mẽbris: q̃ dixit: Ego sum q̃ sum: et
forte verbũ eiꝰ est manus eius. Certe ma-
nus eiꝰ est virtꝰ eius. Quia eñi dictũ ẽ: Fi
at firmamentũ: ⁊ factũ est firmamentũ: ver
bo intelligit̃ fecisse. Quia verbo dixit: Fa-
ciamꝰ hoiem ad imaginẽ ⁊ similitudinẽ no
strã: q̃si manu videt̃ fecisse. Audi g̃. Ope-
ra manuũ tuarũ sũt celi. Ecce qȯ v̉bo fec̃:
vtiqꝫ etiã manibꝰ fecit: qꝛ virtute sua fecit:
qꝛ ꝑtãte sua fecit. Attende potiꝰ q̃d fecerit:
⁊ noli q̃rere quõ fecerit. Multũ ẽ eñi te cõ
prehẽdere quõ fecerit: cũ teipsum sic fece-
rit: vt prius sis seruꝰ obediẽs: ⁊ postea for-
tasse amicus intelligẽs. Ergo opa manuũ
tuarũ sunt celi: ipi peribũt tu aũt ꝑmanes.
Apte dixit hoc apl's Petrꝰ: Celi erãt olim
de aqua: ⁊ ꝑ aquã ꝯstituti dei verbo: ꝑ qȯ
qui factꝰ est mũdus ab aqua inũdatus de
perijt. Terra aũt ⁊ celi q̃ nunc sunt: eodeꝫ
verbo repositi sunt igni reseruãdi. Jam er
go dixit perisse celos ꝑ diluuiũ: perisse aũt
nouimus celos s̃m quantitatẽ ⁊ spacia ae
ris huius. Excreuit eñi aqua: ⁊ totã istam
capacitatẽ vbi aues volitãt occupauit: ac
sic vtiqꝫ celi perierũt ꝓpinqui terris: celi s̃m

quod dicũtur aues celi. Sunt aũt ⁊ celi ce
lorum superiores in firmamẽto: sed vtrũ ⁊
ipi ꝑituri sint igne: an hi soli celi q̃ etiã dilu
uio perierunt: disceptatio est aliquãto scru
pulosior inter doctos: nec facile maxie in
angustia temporis explicari põt. Dimitta
mus ergo eã vel differamꝰ: nouerimus tñ
perire ista: deũ manere. Et si manẽt quedã
cũ deo que facta sunt a deo: nõ manẽt in se
sed in deo: nõ recedendo a deo. Quid eñi?
Dicturi sumꝰ fratres quod angeli perituri
sunt igne: quo incendetur mũdus? Absit.
Sed quid? Dicemus ꝙ angelos deꝰ nõ fe
cerit? Absit. Sed q̃d dicemus? Et vnde es
sent: si nõ ab illo facti essent? Ipse dixit ⁊ fa
cta sunt: ipse mandauit ⁊ creata sunt. Dic
tũ est eñi hoc cũ opm eius cõmemoratio fi
eret: in quibꝰ ⁊ angeli nominati sũt. Erunt
g̃ cũ illo angeli etiã mũdo igne flagrãte: ⁊
erit incendiũ mũdi: nõ incendẽs sanctos
dei. Qȯ fuit caminus regis tribꝰ pueris: h̃
erit ardens mũdus iustis in trinitate signi
tis. Forte hic celos etiã nõ importune in-
telligimus ipos iustos sanctos dei i quibꝰ
manẽs deꝰ intonuit p̃ceptis: coruscauit mi
raculis: imbrificauit terrã sapiẽtia v̉itat̃.
Celi eñi enarrant gloriam dei. Sed nun-
quid etiã ipsi peribũt? An scd̃m quendam
modũ peribũt? Scd̃m quẽ modũ? Scd̃m
vestimentũ. Quid est scd̃m vestimentum?
Scd̃m corpus. Vestimentũ eñi anime cor
pus. Dñs eñi vestimentũ noiauit vbi ait:
None aia plus est q̃ꝫ esca: ⁊ corpus plꝰ q̃ꝫ
vestimentũ? Quõ ergo perit vestimentuꝫ?
Et si exterior hõ noster corrũpit̃: sed interi
or renouat̃ de die in diẽ. Ergo ipi ꝑibũt: h̃
s̃m corpus: tu aũt ꝑmanes. Si g̃ s̃m cor-
pus peribunt: vbi resurrectio mortuoruꝫ?
Vbi exẽpluꝫ mẽbroꝝ qȯ p̃cessit in capite?
Vbi? Vis audire? Mutabit̃. Nõ tale erit
q̃le fuit. Audi Aplm̃ dicẽtẽ: Et mortui re-
surgẽt icorrupti: ⁊ nos imutabimur. Quõ
imutabimur? Seminat̃ corpꝰ aiale: surget
corpus spirituale. Ergo seminat̃ mortale:
resurget: imortale. Ergo seminatur corrup
tibile: resurget incorruptibile. Mutationẽ
itaqꝫ expectamus: ita peribũt celi: ⁊ imuta
buntur celi. Sed fortasse sanctoꝝ corpora
nõ recte dicuntur celi. Si non portant de-
um: nõ sũt celi. Et vnde mihi inquit ꝓbas
qꝛ portant deũ? Vsqꝫ adeo ne excidit tibi:
glorificate ⁊ portate deum in corpore ve-
stro? Ergo tales celi peribũt: sed nõ ineter-
num: peribunt vt mutent̃. An nõ hoc dicit

psalm⁹: Lege sequētia. Et omnes sicut vestimentū veterascent: ꝛ sicut opertoriū mutabis eos ꝛ mutabunt: tu aūt idē ipse es ꝛ anni tui nō deficient. Vestē audis: cooper torium audis: et aliud ꝙ corpus intelligis. Speremus ergo etiā mutationem corporū nostrorū: sed tū ab illo qui erat ꝛ ante nos: ꝛ manet post nos: a quo sum⁹ qḋ sum⁹: ad quē veniemus cū fuerimus mutati: mutantē nō mutatū: facientez nō factū: mouentē sed manentez. Et quō intelligi a carne ꝛ sanguine potest: Ego sum qui sum: tu vero idē ipse es: ꝛ anni tui nō deficient: Sed nos ad illos annos cū his pannosis annis qḋ sumus? Et illi ꝗ sunt? Nec tū desperare debemus. Jam eñ magnitudine quadā ꝛ excellentia sapiētie dixerat: Ego sum ꝗ sum: ꝛ tū ad nos consolandos: Ego sum inquit deus Abraā: ꝛ de⁹ Jsaac: ꝛ deus Jacob. Et nos Abrae semē sumus: et nos ꝙuis abiecti: ꝙuis terra ꝛ cinis: in illo sperām⁹. Serui sum⁹: sed ꝓpter nos dñs nr̄ formā serui accepit: ꝓpter nos mortales imortalis mori voluit: ꝓpter nos exemplū resurrectionis ostendit. Ergo sperem⁹ nos vēturos ad hos annos stātes: in quib⁹ nō circuitu solis peragunt dies: sed manet qḋ est sicuti est: qꝛ hoc solū vere est. Nos aūt vtrū aliqñ ibi esse possimus dic: Audi ꝛ vide vtrū debeas desperare. Audi qḋ sequit.

¶ Filij seruoꝝ tuoꝝ † inhabitabūt: Ubi inhabitabūt: nisi in annis nō deficiētibus? Filij seruorū tuoꝝ inhabitabūt. Et semen eorū in seculū † seculi dirigetur. In seculū seculi: in seculum eternuz: in seculū manēs: sed filij inquit seruoꝝ tuorum: Metuendū ne nos serui dei simus: ꝛ filij nostri ibi futuri sint non nos? Aut si nos filij sumus seruorū: qꝛ filij sumus apostolorū: quid dicturi sumus? Que nā tandem audacia tā infelix filiorū subnascentium: ꝛ recenti successiōe gloriantiū: que audeat dicere: nos ibi erimus: apostoli ibi nō erunt? Absit hoc a pietate filiorū: absit a fide paruuloꝝ: absit ab intelligētia grandium. Jbi erūt ꝛ apl̄i: arietes ṗcedunt: agni sequūtur. Quare ergo filij seruoꝝ tuoꝝ: et nō de cōpēdio serui tui? Et apl̄i serui tui: et filij eoꝝ serui tui: ꝛ istoꝝ filij nepotes illoꝝ: qḋ nisi serui tui? Omnes cōpendio includeres: si diceres serui tui inhabitabūt. Videam⁹ qḋ nos voluerit admonere. Est. n. quiddā gestū in prioribus seculis. Per quadraginta ānos filij israel attriti sunt in heremo: nullus eorū intrauit in terrā ꝓmissionis: sed filij eorū: Jntrauerūt sane qꝛ ita recordamur nisi fallor duo: ceteri nō. Jntrarunt de tot milib⁹ duo. Laboratū ē cū eis tñ. Sꝫ deus nō laborat: certe laborauerūt serui ipsius. Quāta ptulit: quāta audiuit Moyses ꝑ hoib⁹ ñ itraturis in terrā ꝓmissiōis? Jntrarūt filij eoꝝ: qḋ significāt? Jntrarūt noui hoies: veteres nō itrabūt. Jnde tñ intrarūt duo: vn⁹ ꝛ vnitas: tanꝙ caput ꝛ corpus: christus ꝛ eccl̄ia cū omni illa nouitate: id est filioꝝ. Ergo filij seruoꝝ tuorū inhabitabunt. Filij seruoꝝ opa seruorum sunt. Nemo ibi habitabit: nisi ꝑ opera sua. Quid igit est ꝛ filij habitabūt? Nemo glorietur se habitaturū si dicit se seruum dei: ꝛ opa nō habet. Non eñ habitabunt nisi filij. Quid ē ḡ: filij seruoꝝ tuoꝝ ihabitabūt? Serui ꝑ opa sua ihabitabūt: serui ꝑ filios suos inhabitabūt. Noli ḡ esse sterilis: si vis habitare: ṗmitte fetus ꝗs seqris: ṗmittēdo nō efferēdo. Filij tui te deducāt ad terrā ꝓmissiōis: terrā viuentiū nō morientiū. Cū hic viuis in hac pegrinatōe illi antecedāt: suscipiāt te ꝓpter refectionē carnalē. Filius Joseph añcessit Jacob in egyptū: ꝛ ait patri suo ꝛ fratrib⁹ suis: Ego pueni ṗparare vob̄ escas. Precedāt ḡ filij tui: ṗcedant te opa tua: Quales filios ṗmiser̄ tal̄ ꝛ seqr̄.

¶ Explicit Tract. de ps̄. CI.

Jncipit Tract. de ps̄. CII.

¶ Prefatio.

IN omni munere dñi dei nr̄i: in oī ei⁹ ꝯsolatiōe: in omni correptiōe: in grā quā donare dignat⁹ est: ī indulgētia ꝗ nob̄ nō ħ reddidit qḋ debebat: in oībus opibus ei⁹: bn̄dicat aīa nr̄a dñm. Hoc eñ cātauim⁹: Jnde incipit psalm⁹ de ꝗ loqmur: donāte ipo qḋ possumus. Quē nr̄a aīa bn̄dicat. Vnusq̄sq nostrū excitet ꝛ exhortet aīam suā: ꝛ dicat ei:

¶ Expositio psalmi.

BEnedic aīa mea † dñm. Et omnes nos: ꝛ ꝗ vbiq sunt fratres in christo: vnus homo: cui⁹ caput in celo est. Exhortet ipse vn⁹ homo aīam suam: ꝛ dicat ei: Bn̄dic aīa mea dñm. Obaudit: obtpat: facit ħ: ꝑsuadet ei: nō ex donis nostr̄: ħ ex illi⁹ quē bn̄dicit aīa nostra. Suscepit eñ psalmus iste ostēdere nobis quare benedicat aīa nostra dñm: quasi ei respōdisset aīa sua. Quare mihi dicis: benedic dñm? Audiam⁹ ergo: audiat ipa aīa nostra: ꝯsideret omnia quib⁹ excitet: ne pi-

Alia lra. habitabūt.

Alia lra. nō habet.

Alia lra. t dño.

gra sit in benedictione domini: ⁊ videat an
iustuꝫ sit qđ ei dicitur: Benedic anima mea
dominū. Videat si debeat aliud bn̄dicere
preter dn̄m. Benedic inquit aīa mea do-
Alia lr̄a. minū. Repetit hoc: ⁊ expressi⁹ dicit quod
t q̄ intra me sūt dixerat. Benedic aīa mea dn̄m. Et om-
nomini sancto. nia† interiora mea nomē sanctū ei-
us. Puto q̄ nō ad interiora corporis lo-
quitur: Puto euꝫ nō hoc dicere vt pulmo
noster ⁊ iecur: ⁊ si qua sunt intestina carnis
erūpant in vocē benedictionis dn̄i. Est q̄-
dem pulmo pectoris nostri: quasi follis q̄-
dā anhelantis spiritū reciprocū: qui spiri-
tus cōcepti aeris in vocē ⁊ sonū exprimitur:
cū verba digerimus nō potest vocis aliq̄d
sonare ab ore nostro: nisi qđ pulmo expres-
sius emiserit: sed nō hinc agitur: hoc totuꝫ
ad aures hoīm. Habet aures deus: habet
⁊ sonū cor. Interiora sua alloq̄tur homo: vt
benedicant dn̄m: ⁊ dicit eis: Omnia inte-
riora mea nomē sanctū ei⁹ bn̄dicite. Que-
ris que sunt interiora tua? Ipsa anima tua.
Qđ ergo ait: Benedic aīa mea dn̄m: hoc
ait: omnia interiora mea nomen sanctū ei-
us: subauditur enī: benedicite. Clamat vo
ce si est homo qui audiat: silet voce quādo
nō est qui audiat. Interiora tua nunq̄ de-
est qui audiat. Itaq̄ sonabat iā dudū be-
nedictio de ore nostro: ⁊ hec ipsa verba cā
tabamus: Bn̄dic anima mea dn̄m: ⁊ om-
nia interiora mea nomē sanctū eius. Quā
tū satis fuit tempori cantauim⁹ ⁊ siluimus.
Nūquid iteriora tua silere debēt a benedi
ctiōe domini? Alternet ꝓ tpe sonos vocū:
perpetua sit vox interior. Cū conuenis ad
ecclesiā hymnū dicere: sonet vox tua lau-
des dei: dixisti quātū potuisti: discessisti: so
net anima tua laudes dei. Negociū agis:
laudet dn̄m anima tua. Cū cibū capis: vi
de qđ ait Aplūs: Siue mādūcatis siue bi-
bitis omnia in gloriā dei facite. Audeo di
cere cum dormis: benedicat aīa tua dn̄m.
Nō te excitet cogitatio flagicij: nō te exci-
tet depositio furti: nō te excitet cōdicta for
te corruptio. Innocētia tua etiā in dormi-
ente vox est aīe tue. Benedic anima mea
Alia lr̄a. dn̄m: ⁊ oīa interiora mea nomē sanctū ei⁹.
† dn̄o. **Benedic anima mea† dn̄m: ⁊ no**
li obliuisci oēs retributiones ei⁹.
Benedic inquit aīa mea dominū. Quid
ē aīa tua? Oīa interiora tua. Benedic aīa
mea dn̄m. Repetitio ad exhortationē va-
let: Vt aūt benedicat sp̄ dn̄m: noli obliui-
sci oēs retributiones eius. Si obliuisceris:

tacebis. Nō aūt poterūt aū oculos tuos es
se retributōes dn̄i: nisi aū oclos tuos fuerit
pctā tua. Nō sit ante oculos tuos delecta-
tio p̄teriti peccati: sed sit ante oculos tuos
dānatio pctī. Dānatio pctī a te: remissio a
deo. Hec enī retribuit dominus: vt possis
dicere: Quid retribuā dn̄o ꝓ oībus q̄ re-
tribuit mihi? Hoc enī ꝯsiderātes scī mar-
tyres quorū memoriā hodie celebram⁹: et
omnes oīno sancti qui vitā istam cōtemp-
serūt: ⁊ sicut audistis in ep̄la Ioānis: ani-
mas suas ꝓ fratrib⁹ posuerūt: que est ꝑfec-
tio caritatis: dicente dn̄o: Maiorē carita-
tē nēo habet q̄ vt aīam suā ponat quis ꝓ
amicis suis. Hec ergo ꝯsiderātes scī mar-
tyres: ꝯtempserūt aīas suas hic: vt ibi eas
inuenirent: sequentes verba dn̄i dicentis:
Qui amat animā suā perdet eā: ⁊ qui ꝑdi-
derit eam ꝓpter me: in vitam eternā inue-
niet eā. Voluerūt. n. retribuere. Qui? Et q̄d?
Et cui? Hoīes misteriū suū vsq̄ ad mortē
deo retribuerūt. Quid? qđ ille nō donaue
rat? Quid dederūt qđ nō acceperūt? Re-
tribuit ergo mihi ille vere solus q̄ solus do
nat: sed nō retribuet peccatis nr̄is. Nā re-
tributiōes nobis alie debebātur: ⁊ alie red
dite sunt. Noli inq̄t obliuisci oēs retributi-
ones ei⁹: nō tributiones sed retributiōes.
Aliud enī debebatur: ⁊ redditū ē qđ nō debe
batur. Vn̄ ⁊ ille: Quid retribuā inq̄t dn̄o: ꝓ
oīb⁹ q̄ retribuit mihi? Nō ait: q̄ tribuit mihi
ſ3 q̄ retribuit mihi. Retribuisti tu mala ꝓ bo
nis: ⁊ retribuet ipse bona ꝓ malis. Quō retri
buisti tu o hō deo mala ꝓ bonis? Qui pri⁹
fuisti blasphemus ⁊ ꝑsecutor ⁊ iniuriosus:
retribuisti blasphemias. Pro q̄b⁹ bonis?
Primo q̄ es cū n̄ eēs: ſ3 ē ⁊ lapis: deinde
q̄ viuis: sed viuit ⁊ pec⁹. Quid retribues
dn̄o ꝓ eo q̄ sup oīa pecora ⁊ super oīa vo
latilia fecit te ad imaginē ⁊ similitudinē su-
am? Noli q̄rere q̄d ei retribuas. Similitu-
dinē ipsius retribue illi: Nō pl⁹ q̄rit: nūmū
suū exigit. Tu aūt ꝓ gratijs agēdis: ꝓ hu-
militate: ꝓ obsequio: ꝓ cultu religioso: id
est ꝓ his oībus bonis q̄ debebas deo tuo:
ꝓ bonis q̄ accepisti q̄ dixi: retribuisti blas-
phemias. Quid ergo ille? Confitere: igno
sco: Retribuo ⁊ ego: sed non quod tu re-
tribuisti. Tu retribuisti mala pro bonis: ⁊
ego retribuo bona ꝓ malis. Cogita ḡ aīa
oēs retributiones dei: cogita omnia mala
facta tua. Qr̄ multa enī mala facta tua: tā
multe bone retributiones ei⁹. Et q̄d illi of-
feres forte xeniorū? Quid munerū? Quid

sacrificiorũ? Qm̃ non obliuisceris retribu-
tiones eius: hoc sacrificio delectat̃. Bene-
dic anima mea dominũ. Sacrificiũ laudis
glorificauit me. Immola deo sacrificiũ lau
dis: ⁊ redde altissimo vota tua. Laudari se
vult deus: ⁊ hoc vt tu ꝓficias: nõ vt ille sb
limetur. Nõ est oĩno qđ illi retribuas: ⁊ qđ
exigit: nõ sibi: sed tibi exigit: tibi ꝓderit: ti-
bi seruat̃. Nõ hoc a te amat qđ illũ augeat:
s̃ qđ te ad illũ ꝑducat. Propterea q̃ que-
rebant martyres: deficiebãt quodãmodo
nõ inueniẽdo: ⁊ dicebãt. Quid retribuam
dño ꝓ omnibꝰ que retribuit mihi? Et non
inuenerũt q̇d retribuerẽt: nisi calicẽ saluta-
ris accipiã: ⁊ nomen dñi inuocabo. Quid
retribues dño? Cogitabas eñ ⁊ nõ inueni-
ebas: calicẽ salutaris accipiã. Quid? Cali
cem salutarẽ. Nõne ipe dñs dedit? De tuo
aliquid retribue: si potes. Nõ dixerim: Ne
feceri. Noli de tuo retribuere: Nõ vult deꝰ
de tuo sibi retribui. Si de tuo retribuis: pec
catũ retribuis. Oĩa eñ que habes: ab illo
habes. Tuũ peccatũ solũ habes. Nõ vult
sibi retribui de tuo: de suo vult: quõ agrico
la de terra quã seminauit. Si segetem attu-
leris de agricole fructu retribuisti: si spinas
de tuo obtulisti. Ueritatẽ retribue: in veri-
tate dominũ lauda. Si de tuo volueris mẽ
tieris. Qui loquit̃ mendaciũ đ suo loquit̃:
qui loquit̃ veritatẽ de deo loquit̃. Quid ẽ
aũt accipere calicẽ salutaris: nisi passionez
dñi imitari? Hoc martyres fecerũt. Hoc de
supbientibus dixit: et sedes sublimes iam
querẽtibus: ⁊ cõuallẽ ploratiõis deuitãti-
bus: qui volebant sedere vnus ad dexterã
alius ad sinistrã. Quid ergo ait? Potestis
bibere calicẽ quẽ ego bibiturꝰ sum. Iam ergo
martyr patus ad victimã sanctã dic: Cali-
cẽ salutaris accipiã. Accipiã ergo calicẽ chri-
sti: bibam passionẽ dñi. Caue ne deficias:
Sz nomẽ dñi inuocabo. Qui ergo defece-
rũt: dñm nõ inuocauerũt: de sua fortitudĩe
ꝑsumpserunt. Tu sic redde: vt te accepisse
qđ reddis memineris. Sic ergo benedicat
aĩa tua dominũ: vt nõ obliuiscat̃ omnes re
Alia lr̃a. tributiões eius. Audite omnes retributio-
† ꝓpitiat̃. nes eius. Qui † ꝓpitius fit omibꝰ
iniquitatibꝰ tuis: qui sanat omnes
infirmitates. † languores tuos. Qui redimit
Alia lr̃a. de † corruptiõe vitã tuam: qui coro
† interitu. nat te in † miseratiõe ⁊ misericordia
misericordia Qui † satiat in bonis desiderium
miserationibꝰ tuũ: renouabit̃ † sicut aquile iuuen-
† replet. tus tua. Ecce retributiões. Quid debe-
† vt batur peccatori: nisi suppliciũ? Quid debe-
bat̃ blasphemo: nisi gehenna ignis ardẽti?
Nõ ipa retribuit: ne expauescas: ne exhor-
rescas: ne sine amore timeas. Noli obliui-
sci oẽs retributiões eiꝰ bonas: ⁊ mutare iã:
ne expiari retributões eiꝰ. Quid dicã? Ma
las? Si iustas: nõ malas. A te ergo mala: a deo
aũt bona. Nec h̃ q̃ pateris mala: mala sũt.
Si eñ iusta sunt: bona sunt: sed tibi patiẽ-
ti hec mala sunt. Nõ vis vt mala sint tibi q̃
iusta sunt dei: non sit mala in cõspectu dei
iniquitas tua. Nõ eñ cessauit vocare: aut
vocatũ neglexit instruere: aut instructũ ces
sauit ꝑficere: aut ꝑfectũ neglexit coronare.
Quid dicis? Quia es peccator? Cõuerte-
re: ⁊ accipe retributiões istas: ꝓpitiꝰ fit om
nibꝰ iniq̇tatibꝰ tuis. Post remissionẽ pecca
toꝝ corpus infirmũ geris: necesse est: sunt q̃
dam desideria carnalia que te titillent: et q̃
tibi suggerant delectatiões illicitas: sed de
languore tuo veniũt. Adhuc eñ infirmam
carnẽ geris: nõdum est absorpta mors ĩ vi
ctoriã: nõdum corruptibile hoc induit in-
corruptionẽ. Adhuc quibusdã ꝑturbatio-
nibꝰ etiã ipa anima quatitur post remissio-
nem peccatoꝝ. Adhuc in ꝑiculis tempta-
tionũ versat̃: quibusdã suggestionibꝰ dele-
ctatur: quibusdã nõ delectat̃: ⁊ in eis quibꝰ
delectat̃: aliq̃ñ quibusdã cõsentit: capitur.
Languor est. Sanat ⁊ omnes lãguores tu-
os. Sanabunt̃ omnes languores tui: noli
timere. Magni sũt inq̇es: sed maior ẽ me-
dicus. Omnipotenti medico: nullus lan-
guor insanabilis occurrit: tantũ tu curari
te sine: manus eius ne repellas: Nouit q̇d
agat. Nõ tñ delecteris cũ fouet: sed etiam
toleres cum secat. Tolera medicinalẽ do-
lorẽ: futurã cogitans sanitatẽ. Uidete fra-
tres mei ĩ istis languoribus corporis: quãta
homĩes tolerẽt: vt paucos dies victuri mo
riant̃: ⁊ hos paucos dies incertos. Mul-
ti eñ post tolerantiã magnoꝝ doloꝝ cum a
medicis secarent̃: aut inter manꝰ medicoꝝ
mortui sunt: aut iã sani irruẽte aliqua egre-
tudine defuncti sunt. Si tam sibi ꝓpinquã
mortẽ sperarent: illos immẽsos dolores nõ
susciperent tolerandos. Tu nõ toleras ad
incertũ. Qui ꝓmisit sanitatẽ: nõ põt falli.
Fallit̃ medicus aliq̃ñ: ⁊ ꝓmittit sanitatẽ de
corpe humano. Quare fallit̃? Quia non h̃
curat: qđ fecit. Deus fecit corpus tuũ: deꝰ
fecit aĩam tuã. Nouit quẽadmodũ recreet
qđ creauit. Nouit quẽadmodũ reformet
quod ipse formauit. Tu tñ sub manibus

medici esto. Odit enim repellentē manus
suas. Nō fit hoc in medici hoīs manibꝰ.
Ligari se volunt hoīes et secari: daturi ꝑ
īcerta sanitate certū dolorē: magnā merce-
dem. Deus te quē fecit ⁊ certꝰ curat ⁊ gra-
tis. Ferto ergo manus eius o aīa que bene
dicis eū: nō obliuiscēs oēs retributōes eiꝰ:
Sanat eñ oēs lāguores tuos q̄ redimit de
corruptiōe vitā tuam. Jnde sanat oēs lan-
guores tuos: q̄ redimit de corruptiōe vitā
tuā. Ecce corpus qđ corrumpit̄ aggrauat
animā. Uitā ergo habet aīa in corpore cor
ruptibili. Qualē vitā? Onera patit̄: pōde-
ra sustinet. Ad ipm deū cogitandū sicut di
gnū est ab hoīe cogitari deū: quāta impe
diunt velut interpellātia de necessitate cor-
ruptiōis hūane? Quāta reuocant? Quāta
a sublimi intentiōe detorquēt? Quāta inf-
pellāt? Que turba phantasmatū? Qui ꝑpli
suggestionū? Totū hoc in corde hūano tā-
q̄ȝ de vermibꝰ huiꝰ corruptiōis scatet. Ex-
aggerauimꝰ morbū: laudemꝰ ⁊ medicū. Nō
ergo te sanabit qui fecit talē qualis nō egro
tares: si legē sanitat̄ acceptā seruare volu-
isses? Nōne tibi ⁊ disposuit ⁊ mandauit q̄d
tāgeres ⁊ q̄d ñ tāgeres ad retinēdā salutē?
Noluisti audire ad retinendā: audi ad reci
piendaȝ. Languore tuo expertus es: q̄ȝ vera
ille iussisset. Jam tandē aliqñ hō qđ nō te-
nuit monitꝰ: audiat vel expertus. Que duri-
cia est quā nec experientia docet? Non ergo
te sanabit qui talē fecerat: vt nunq̄ȝ egrota-
res: si eiꝰ p̄cepta ꝯuare voluisses? Nō te sa-
nabit qui fecit angelos: ⁊ te refectū equatu-
rus ē angelis. Nō sanabit factū ad imagi-
nē suā qui fecit celum ⁊ terrā? Sanabit te:
opus ē vt sanari velis. Sanat oīno ille quē
libet languidū: sed nō sanat inuitū. Quid
autē te beatius: q̄ȝ vt tanq̄ȝ in manu tua: sic
habeas in volūtate sanitatē tuā? Si velles
esse in aliquo sublimi honore in hac terra:
ducatū: ꝓconsulatū: p̄fecturā si cōcupisce
res: nūquid cōtinue posses qđ velles? Nū
quid voluntatē tuā potestas seq̄ret̄? Mul
ti ad ista volunt ꝑuenire ⁊ nō possunt: sed
si ꝑuenerint: q̄d ꝓdest honor egroti? Quis
eñ non egrotat in hac vita? Quis nō lon-
gum languorē trahit? Nasci hic in corpore
mortali: incipere egrotare est. Quot quoti-
dianis medicamētis fulciunt̄ indigētie no
stre: Quotidiana medicamēta sūt refectio
nes omniū indigentiarū. Fames nonne te
occideret: nisi medicamentū eius appone-
res? Sitis nōne te ꝑimeret: nisi eaȝ tu bibē
do non penitus extingueres: sed differres?
Reditura est eñ sitis paululū temperata.
Tēperamus ḡ istis fomētis erumnā egritu
dinis nostre. Stando lassatus eras: seden-
do reficeris. Jpm sedere medicina est lassi
tudinis. Jn ipa medicina rursus lassaris:
diu sedere nō poteris. Quicq̄d est vbi fati-
gationi succurrit̄: alia fatigatio inchoatur.
Quid ḡ ista desideras languidus? Prius
de salute tua cogita. Aliquādo egrotat hō
in domo sua: in lecto suo egritudine mani-
festiore. Quāq̄ȝ ⁊ ista manifesta sit quam no-
lūt hoīes intueri: tñ ea egritudīe ad quaȝ
querunt̄ medici hoīes: egrotat quisq̄ȝ in
domo sua: anhelat febribꝰ in lecto suo: Ue
lit forte cogitare de re familiari aliq̄d: vl' iu
bere in domo sua: vel fundo: aut disponē:
statim cura suoꝝ circūstrepēte ⁊ murmurā
te: reuocat̄ a talibus curis ⁊ dicit̄ illi: dimit
te ista: p̄us cogita de salute tua. Ergo h̄ ti-
bi dicit̄: omnis homo: si nō egrotas alia co
gita. Si te egrotantē languor ipe ꝯuincit:
p̄us de salute tua cogita. Salus tua christꝰ
est: Christū ergo cogita. Accipe calicē salu
taris eiꝰ qui sanat omnes languores tuos.
Hanc salutē si volueris obtinebis. Hono-
res ⁊ diuitias cū quesieris: nō ꝯtinuo si vo
lueris habebis. Hoc ⁊ p̄ciosius est ⁊ sequit̄
voluntatē eiꝰ. Unde ⁊ subdit̄: Qui sanat
omnes languores tuos: qui redimit de cor
ruptiōe vitā tuā. Jbi sanabit̄ oīs lāguor
tuus: cum corruptibile hoc induerit incor-
ruptionē. Redēpta est eñ vita tua de cor-
ruptione: iam securꝰ esto. Jnitus est bone
fidei cōtractꝰ: nemo fallit redēptorē tuum:
nemo circūuenit: nemo p̄mit. Egit hic cō-
mercium: iam p̄ciuȝ soluit: sanguinē fudit.
Sanguinē inquā fudit vnicus filius dei ꝓ
nobis. O aīa erige te: tanti vales: Redi-
met de corruptiōe vitā tuā. Oñdit exēplo
qđ promisit in p̄mio. Mortuus ē ꝓpter de-
licta nostra: ⁊ resurrexit ꝓpter iustificationē
nostrā. Sperent membra: qđ in capite de-
mōstratū est. Nō curabit mēbra sua: quo-
rum caput leuauit in celum? Ergo qui re-
demit de corruptione vitam tuam: qui co-
ronat te in miseratione ⁊ misericordia. Jaȝ
eñ forte q̄si arrogans esse ceperas: cum au
dires: coronat te in miseratione ⁊ misericor
dia. Ergo magnus sum: ergo luctatus suȝ.
Cuius viribus? Tuis: sed ab illo submini-
stratis. Nam luctaris manifestū est: ⁊ ideo
coronaberis: quia vinces. Sed vide quis
prior vicerit: vide q̄s te faciat etiā secundo

victorem. Ego inquit vici seculum: gau-
dete. Et vnde gaudemus: si ille vicit secu-
lum: Quasi nos vicerim⁹? Ita plane gau-
deamus: quia nos vicimus. Qui in nobis
victi sumus: in illo vicimus. Ergo coro-
nat te: q2 dona sua coronat nō merita tua.
Plus omnib⁹ illis laboraui: ait apostol⁹:
sed vide q̄d adiūxit: Nō ego autē sed gra-
tia dei mecū. Et post labores omnes expe-
ctat ipam coronam et dicit: Bonū agonē
certaui: cursum ꝯsummaui: fidē seruaui: de
cetero reposita ē mihi corona iusticie: quā
mihi reddet dominus in illa die iustus iu-
dex. Quare? Quia agonē certaui. Qua-
re? Quia cursum ꝯsūmaui. Quare? Quia
fidem seruaui. Unde certasti? Unde fidē
seruasti? Nō ego aūt ſ gr̄a dei mecū. Ergo
et q2 coronarl: ill⁹ misc̄dia coronarl. Nusq̄
sis supb⁹: sp lauda dn̄m. Oēs retributōes
eius noli obliuisci. Retributio est cum pec
cator et impius vocatus es: vt iustificare-
ris. Retributio est cū erectus et gubernat⁹
es ne caderes. Retributio est cū tibi vires
subministrate sunt: vt vsq3 in finem pseue-
rares. Retributio est vt etiā caro ista tua q̄
p̄mebaris resurgat: et nec capitis tui capil-
lus intereat. Retributio est: vt post resur-
rectionē coroneris. Retributio est vt in-
eternū deū ip̄m sine defectu laudes. Om-
nes retributiones eius noli obliuisci: si vis
vt benedicat aīa tua dominū: qui coronat
te i mi̅icordia et miseratōe. Et q̄d agā ego
coronat⁹? Ecce adiuuabar cū luctarer: fini
to certamie coronabor: iā nl'la residua erit
inimica suggestio: vel corruptio cum q̄ lu-
cter. Semp eni in hac vita luctamur cū cor
ruptiōe ista. Sed quid scriptū est? Nouissi
ma inimica destruet mors. Post destructi-
onē mortis nullum timebis inimicū. Inde
absorpta est mors in victoria. Tunc ergo
erit victoria: tunc corona: Post certamē.
ergo coronabor: post coronā q̄d agā? Qui
satiat in bonis desideriū tuū. Modo enim
audis bonum et anhelas: audis bonum et
suspiras: et hocipsum quod forte peccas eli
gendi boni auiditate falleris: et in eo reus
detineris q̄d bonū consiliū dei nō audis:
quid cōtemnendū et quid eligendū sit. Qd
forte negligis discere: si negligendo bona
falleris. Ubicunq3 peccas quasi bonum
queris: quasi refectionē desideras. Bona
sunt ista q̄ queris: sed mala tibi erūt deser-
to illo a quo bona facta sunt. Bonū tuum
quere o anima. Est enim bonū aliud alteri
et omnes creature habent quoddā bonum
suum integritatis sue et pfectionis nature
sue. Interest q̄d cuiq3 rei impfecte necessa-
riū sit vt pficiatur. Quere tuū bonū: nemo
bonus nisi vnus deus. Summū bonū: hoc
est tuū bonū. Quid ergo deest cui summū
bonū: bonū est? Sunt eni et inferiora bona
que alijs: et alijs bona sunt. Pecori quid
bonū est fratres: nisi implere ventrē: care-
re indigentia: dormire: gestire: viuere: sanū
esse: generare? Bonū ē illi: et vsq3 ad quē-
dam modū habet boni sui mēsurā tributā
et cōcessam ab omniū rerum creatore deo.
Tale tu bonū queris? Dat et hoc deus: sed
noli solū querere. Coheres christi q̄d gau
des: q2 soci⁹ es pecori? Erige spem tuā ad
bonū bonoꝝ omniū: ipe erit bonū tuū: a q̄
tu in tuo genere fact⁹ es bonus: et oīa i suo
genere facta sunt bona. Fecit eni deus oīa
bona valde. Ergo illud bonū q̄d deus est:
si dicam⁹ valde bonum: iam et de creatura
dictū est: fecit deus oīa bona valde. Quid
ergo illud bonū: de quo dictū ē: Nemo bo
nus nisi vnus deus? Dicim⁹ q2 bonum est
valde. Recurrit nobis recordatio de om-
nibus creaturis: q2 dictum est: Fecit deus
omnia bona valde. Quid ergo dicturi su-
mus? Defecim⁹ in voce: sed nō affectu. Ve
niat i mentē recēs illa tractatio psalmi: ex-
plicare nō possum⁹: iubilem⁹ bonū est de⁹.
Quale bonū: q̄s dicat? Ecce nō possumus
dicere et nō pmittimur tacere. Ergo si non
possum⁹ dicere: et p̄ gaudio non pmittimur
tacere: nec loquamur: nec taceam⁹. Quid
ergo faciem⁹: nō loquētes et nō tacentes?
Iubilemus. Iubilate deo salutari nostro:
iubilate deo omnis terra. Quid ē iubilate?
Deferte vocē ineffabilē gaudioꝝ vestroꝝ
et ructate in eum leticias vestras. Et q̄ erit
illa ructatio post saginā: si mō post modi-
cas istas refectiōes tm̄ afficitur anima no-
stra? Quid erit quādo fiet post redēptionē
ab omni corruptione: q̄d dictum est in isto
psalmo: Qui saciat in bonis desideriū tuū?
Et quasi quereres: quādo satiat: mō enim
non satior ad quodcūq3 me cōuertero: vi-
lescit mihi adeptū: quis accēderit deside-
ratum cum oīa que dum nō habeo amo: cū
habuero cōtemno: q̄d bonum me satiabit?
Laus dei. Et ipa cum corp⁹ quod corrum-
pit aggrauat animā: et deprimit terrena in-
habitatio sensum multa cogitantē: nō im-
pletur anima mea: nō pficit: alie de corru-
ptiōe delectatiōes indigentiarū detorquēt

me ab illa: quãdo satiabit desideriũ meũ in
bonis? Qñ quer? Renouabit sicut aquile
iuuentus tua? Queris ergo quando satiet
ĩ bonis anima tua? Qñ renouata fuerit iu-
uentus tua? Et addidit sicut aquile. Pro-
fecto hĩ aliquid latet: qđ tamẽ dici de aqui-
la solet nõ taceam⁹: qꝛ nõ est ab re hoc intel-
ligere. Illud tm̃modo insinuatũ sit cordi-
bus nostris: nõ sine causa dictũ esse a spiri-
tusancto: Renouabit sicut aquile iuuẽtus
tua. Resurrectionẽ eñ quãdam significa-
uit nobis. Et quidẽ renouat iuuentus aq-
le: sed non ad imortalitatẽ. Data est eñ si-
militudo quãtuꝫ de re mortali potuit trahi
ad rem vtcũqꝫ significandã imortalem: nõ
ad demõstrandã. Dicit: aquila cum sene-
ctute corporis pressa fuerit: imoderatione ro-
stri crescentis cibũ capere nõ posse. Pars
eñ rostri eius supior: que supra partẽ infe-
riorem aduncat cũ pre senecta imoderati⁹
creuerit: lõgitudo ei⁹ incremẽti nõ eã sinit
os apire: vt sit aliqđ receptaculi interuallũ
inť inferiorẽ partẽ ꝛ vncũ supiorẽ. Nisi eñ
aliqđ interuallũ pateat: non habet morsus
quasi forpicẽ: vnde velut tundeat qđ trans
mittat in fauces. Crescẽte itaqꝫ supiore pte
ꝛ nimis aduncata: nõ poterit os apire ꝛ ali
quid cape. Hoc ei facit vetustas. Pregra-
uat languore senectutis: ꝛ inopia comedẽ-
di languescit nimis: vtraqꝫ re etate ꝛ egesta
te accedente. Itaqꝫ mõ quodã naturali in
mẽsura reparãde quasi iuuẽtutis aquila di
citur collidere ꝛ pcutere ad petrã ipm qua-
si labium suũ supius quo nimis crescente
edendi aditus claudit: atqꝫ ita cõterẽdo il-
lud ad petrã excutit: ꝛ caret pori rostri one-
re quo cibus impediebat: accedit ad cibũ
ꝛ omnia repantur: erit post senectutẽ tanqꝫ
iuuenis aquila. Redit vigor oim mẽbro-
rũ: nitor plumaꝝ: gubernacula pẽnaꝝ: vo-
lat excelsa sicut antea: fit in ea quedã resur
rectio. Ad hoc eñ exposita est ista similitu
do: sicut de luna ponit: qꝛ diminuta ꝛ quo-
dãmodo intercepta luna rursus nascit et
implet: ꝛ significat nobis resurrectiõeꝫ. Sꝫ
impleta illa nõ pmanet: rursus minuitur vt
semp significet. Sic ergo ꝛ hoc qđ de aqui-
la dictũ est: Nõ ad imortalitatẽ aquila re-
patur: nos autẽ ad vitã eternã. Sed tamẽ
pp̃terea inde ducta ẽ similitudo: vt qđ nos
impedit petra nobis auferat. Non ergo p̃-
sumas de virib⁹ tuis: firmitas petre tibi ex-
cutit vestutatẽ. Petra auteꝫ erat christus.
In christo renouabit sicut aquile iuuent⁹
nr̃a. Etenim inueterauimus inter inimicos
nostros: sicut nota est vox psalmi. Inuete-
raui inquit ĩ omnib⁹ inimicis meis. Unde
inueterauim⁹? Carne mortali: carne ista se-
nea: et ideo pcussuꝫ ẽ sicut fenũ: ꝛ aruit cor
meũ: qꝛ oblitus sum mãducare panẽ meũ.
Oblitus sum inquit mãducare panẽ meũ.
Creuit vetustas: os clausit: atterat in petra.
Sic ergo ꝛ in hoc psalmo vñ agimus cum
p̃misisset: q̃ satiat ĩ bonis desideriũ tuũ: q̃si
rñderit aĩa: nõ satiabor de mortalib⁹: nõ sa-
tiabor de tpalib⁹ aliq̃d eternũ donet: aliq̃d
eternũ cõcedat: sapiẽtiã suã mihi det: vbũ
suum mihi det: deum apud deũ: ꝛ se deum
patrẽ ꝛ filium ꝛ spiritũ sanctũ. Mendicus
ante ianuã eius sto: nõ dormit quẽ inuoco:
det mihi tres panes. Euãgeliũ recordami-
ni. Ecce quid sit nosse dei lr̃as: qui legerũt
moti sunt. Non recordamini quendam in-
opem venisse ad domũ amici sui et petisse
tres panes? Et ille inq̃t dormiens rñdebat
ei et dicebat: iam requiesco: pueri mei in-
tus mecũ dormiũt. Ille pseuerans in petẽ-
do extorsit tedio qđ nõ potuit merito. De⁹
aũt dare vult: sed nõ dat nisi petenti: ne det
nõ capiẽti. Nõ tedio tuo vult excitari. Nõ
eñ cuꝫ oras tanqꝫ dormienti molestus es.
At non dormiet neqꝫ dormitabit qui custo
dit isrl̃. Semel christus dormiuit: vt illi de
latere cõiunx fieret. Dormiuit in cruce: ma
nifestũ est. Mortuus ẽ eñ vt diceret: Ego
dormiui ꝛ somnũ cepi. Sed nũquid q̃ dor-
mit nõ adijciet vt resurgat? Propterea ibi
sequit: Et exurrexi: qꝛ domin⁹ suscepit me.
Quid vº iam aplus? Christus inq̃t resur-
gens a mortuis: iam nõ moritur: ꝛ mors ei
vltra nõ dominabit. Ipe ergo nõ dormit:
vide ne fides tua dormiat. Dicat ergo ani
ma iam desiderans satiari quodã excelso ꝛ
inenarrabili bono cui iubilat potius: ꝛ de q̃
iubilat: qꝫ aliquid explicat. Iam eñ vult:
iam sentit inde aliquid. Uidet se impediri
p̃ grauatõne corporis: nõ se posse in hac vita
satiari: ꝛ q̃si rñdeat ꝛ dicat: Quid mihi di-
cis: satiabit in bonis desideriũ tuũ? Noui
bonũ ei⁹ qđ desiderẽ: noui q̃d mihi suffici-
at. Uideo hoc in Philippo: Oñde inq̃t no
bis patrẽ ꝛ sufficit nobis. Solũ patrẽ quasi
desiderabat: oñdit dñs tres patres deside
rãdos. Qui ẽ vn⁹ pat̃is: oñdit ꝛ dicit: Tã
to tpe vobiscũ sum: ꝛ patrẽ nõ nostis? Phi
lippe q̃ me videt: videt ꝛ patrẽ. Promisit ꝛ
spiritũ quẽ mittet inq̃t pat in nomine meo.
Itẽqꝫ ait: quẽ ego mittã vobis a pře: donũ

suum equale sibi. Noui quid desiderē: sed
qñ inde satiabor? Ecce mō ⁊ de trinitate co
gito: quomōcūq̧ de trinitate: vix ī enigma
te vix p speculū ex p̄te audeo aliq̄d sentire.
Qñ satiabor? Renouabit sicꝫ aq̄le iuuētus
tua. Nō satiaris mō: q꞉ nō est idonea ani
ma tua ad solidū illū ⁊ magnū cibū: sed ro
stro clauso nō es idonea. Vetustas tibi os
clausit: ꝓpterea petra data est: vbi vetusta
te cōtrita renouet iuuētus tua sicut aquile:
vt possis mādūcare panē tuū illū qui ait:
Ego sum panis viuus qui de celo descen
di. Renouabit iuuentus tua sicut aquile:
tu satiaberis in bonis. **Faciēs miseri**
Alia lr̄a. mib⁹ iniu aciētib⁹ **cordias domin⁹: ⁊ iudiciū eis qui**
iniuriā accipiunt. Facit mō fratres an
teq̄ veniam⁹ ad renouationē: sicut aquile
anteq̄ satiemur ī bonis. Quid eñ hic? q̄d
ī ista peregrinatiōe? quid ī ista vita? Nūquid
deserimur nō faciens misericordias domi
nus? Et videte quomodo faciat misericor
dias: nō nos relinquēs ī deserto: non nos
relinquēs in heremo donec ꝑueniam⁹ ad
patriā. Faciens misericordias. Sꝫ quib⁹?
Beati misericordes: qm̄ ipi misericordiā
consequētur: Nō audistis fratres cū euā
geliū legeret. Non ergo putet aliquis futu
ram in se esse misericordiā dei si est ipe ⁊ im
misericors. Sed audi q̄ sit mēsura misericor
die: ne q̄si in amicū sit: ⁊ non sit in inimicū.
Dictū est: Diligite inimicos vestros. Sati
ari vis bonis dei: satiata sit in te misericor
dia dei. Plena misericordia: ipa est ꝑfecta
misericordia: ipa est q̄ amat que diligit etiā
habentē se odio. Nā quid faciā inquis? Si
cepero diligere inimicū meū: iniurias acci
piā: ⁊ iniurias ꝑferā: ⁊ nō me vindicabo cū
assint leges? Iustū est vt vindices te. Con
cedit q꞉ iustū est. Vide vtrū ne habeas q̄d
in te vindicet ⁊ vindica. Sic eñ dicis. Ita
ne me non vincabo: quasi de⁹ iusticiā vin
dicte reprimat: ⁊ non suꝑbiā vindicantis
extinguat? Aut vo adultera illa nō erat la
pidanda? Aut si lapidaretur iniquum ali
quid fieret? Si inique fieret inique iussum
esset. Lex autē iussit: deus iussit. Sed o vos
vltores videte si nō estis peccatores. Ad
ducta est adultera mulier lapidāda ex lege:
sed adducta est ad latorē legis. Seuis qui
adduxisti: vide qui seuias: ⁊ in quā seuias.
Si peccator ī peccatricē: desine seuire: ꝓpius
cōfitere. Si peccator seuis in peccatricē: re
linque illā. Nouit ille q̄d de illa sentiat: q̄d
iudicet: quō parcat: quō sanet. Ex lege se
uis: Meli⁹ nouit q̄d agat legislator ex qua
seuis. Iā dñs eo tꝑe quo illi oblata ē: incli
nato capite scribebat in terra. Tūc scripsit
in terra: qñ se inclinauit in terrā. Anteq̄ se
inclinaret in terrā: nō in terra scripsit: sed in
lapide. Iam fructuosum aliquid erat fra
de dñi litteris paritura. In lapide legē scri
pserat: significās duriciā iudeoꝝ: In terra
scripsit sigificās fructū xp̄ianoꝝ. Venerūt
ergo illi adducētes adulterā tanq̄ seuiētes
fluctus in petrā: sed eius rn̄sione confracti
sunt. Ait eñ illis: Qui ī vob̄ sine peccato
est: prior in illā lapidem iactet. Et rursū in
clinato capite scribebat in t̄ra. Et vnusq̄sq̧
iam interrogās ꝯsciā suā nō cōparuerūt.
Repulit eos nō infirma mulier adultera:
ſ adulterata ꝯscia. Qui vindicare volebāt
iudicare cupiebāt. Venerāt ad petrā: absor
pti sunt iuxta petrā iudices eoꝝ. Faciēs mise
ricordias domin⁹. Sed quib⁹? Beati mise
ricordes: qm̄ ipi misericordiā cōsequētur.
In omnes fac misericordiā. Quā miseri
cordiā facturus es iusto? In necessitatib⁹
tm̄ corporalibus. Cui si defuerint supple
menta a te: nō deerunt a deo. Qd̄ ḡ facis
tibi plus ꝓdest. Das mēdico trāseunti et
petenti: queris ⁊ iustū cui des: p quē recipi
aris ī tabernacula eterna: q꞉ qui recipit iu
stum in nomīe iusti: mercedē iusti accipiet.
Mēdicus te q̄rit: iustū tu q̄re. De alio eñ
dictū ē: Omni petenti te da: ⁊ de alio dictū
est: Desudet elemosyna ī manu tua donec
inuenias iustum cui eam tradas. Et si diu
nō inuenit: diu quere ⁊ inuenies. Sed quid
prestabis? Nōne plus tibi prestat? Si nos
vobis inq̄t spūalia seminauim⁹: magnū ē si
vestra carnalia metam⁹? Inde ē ⁊ illud qd̄
pridē exposuim⁹ ī nutu dñi: q꞉ ꝓducit fe
nū iumētis: id est carnalia eis q̄ triturāt:
q꞉ boui triturāti os nō īfrenabis. Vñ vos
adhortati sumus vt in hac re diligentes si
tis: cauti: sobrij: opa vr̄a: thesauros vr̄os
deputetis. Nūquid aūt hec frēs iō dicim⁹
vt ita fiāt in nos? Puto in nomīe dñi posse
esse istā: q̄uis infirmoꝝ vocē apostolicā tm̄
ſ vobis ꝓdest: sicꝫ ait ipe aplus: Nō q꞉ q̄ro
datū: sed req̄ro fructū. Quā ḡ elemosynā
facturus es iusto? Nō pascebat vidua: pa
scebat coru⁹: quia pascebat q̄ fecit coruū:
Heliā dico. Nō ḡ deest vñ de⁹ det suis: tu
vide q̄d emas: qñ emas: quāti emas. Emis
eñi regnū celorū: ⁊ nō ē emēdi temp⁹: nisi ī
hac vita: ⁊ q̄ vili emas attēde. Tanti tibi
valet: quātū hr̄e potueris. Fac misericor

diā iniquo: nō tanq̃ iniquo. Nā ipm̄ ini-
quū inquātū iniqu⁹ ē ne suscipias: id est ne
quasi intentiōe ⁊ amore iniquitatis illi⁹ sus-
cipias eum. Nā ⁊ ꝓhibitū est dari pecca-
tori: et suscipere peccatores. Et quō omni
petenti te da? Et quomō: si esurierit inimic⁹
tuus ciba illum? Quasi contraria videntᷣ:
sed aperiuntᷣ in nomīe christi pulsantib⁹: et
manifesta erūt querētib⁹. Ne tradas pecca
tori: ⁊ ne suscipias peccatorē: ⁊ tn̄ omni pe
tenti te da. Et si peccator est qui te petit: da
nō tanq̃ peccatori. Qn̄ das tanq̃ pecca-
tori? Qn̄ in quo peccator ē: hoc tibi placet
vt des: deū offendis. Paululū attēdat ca-
ritas vestra donec euoluatᷣ res etiā exēplis
multū vtilis ad intelligendū. Hoc dixi cū
esurierit nescio quis: si habes vn̄ des da.
Si vides dandū esse ad subueniendū da:
ne pigrescāt in hoc viscera misericordie: q̄
tibi hō peccator occurrit. Tibi enī hō pec-
cator occurrit. Cum dico: occurrit tibi hō
peccator: duo noīa dixi: Hec duo noīa nō
sup̄flua sunt. Duo nomīa: aliō qō homo:
aliud qō peccator. Qō hō opus dei ē: qō
peccator opus homīs est. Da opi dei: noli
operi homīs. Et quō inq̄t me ꝓhibes dare
opi homīs? Quid ē dare opi homīs? Pec
catori dare ꝓpter peccatū: placenti tibi ꝓ-
pter peccatū. Et q̄s hoc faciet inq̄s? Quis
hoc faciet? Utinā nemo: vtinā pauci: vti-
nā nō publice. Qui venatorib⁹ donāt: q̄re
donant? Dicāt mihi. Quare donat veneto
ri? Hoc in illo amat in quo nequissim⁹ est:
hoc ī illo pascit: hoc in illo vestit: ip̄aȝ neq̄-
ciam publicā spectaculis omniū. Qui do-
nat histrionib⁹: q̄ donat augurib⁹: q̄ donat
meretricib⁹: quare donat? Nūquid nō ⁊ ipi
homīb⁹ donāt? Nō tn̄ ibi attendūt naturā
opis dei: ſ nequiciaȝ opis hūani. Uis vi-
dere quid honores in venatore qn̄ illū ve-
stis? Dicatᷣ tibi: sis talis: amas illū: gaudes
ad illū: vis quodāmodo expoliare te: ⁊ illū
vestire. Noli cum iniuria accipere: si tibi de
meretricib⁹ dicatᷣ: tales sint filie tue. Iniu-
ria est inq̄s. Quare iniuria est: nisi q̄ illa ini
quitas? Quare iniuria: nisi q̄ illa turpitu-
do? Nō ergo donas cū nō das fortitudini:
sed turpitudini. Quō ergo qui venatori do
nat: nō homī donat: ſ arti nequissime? Naȝ
si homo tn̄ esset ⁊ venator nō esset: nō do-
nares. Honoras in eo vitiū nō naturam.
Sic cōtra: si des iusto: si des ꝓphete: si des
discipulo christi aliq̄d cui⁹ indiget: et non
ibi cogites: q̄ discipul⁹ christi est: q̄ mini-
ster ē dei: q̄ dispēsator ē dei: sed cogites ibi
aliud cōmodū temporale: vt fortasse cause
tue necessarius: quando fuerit venalis tibi
sit: quia ei aliquid porrexisti: tā tu nō dedi-
sti iusto si sic dederis: q̄ ille nō dedit homī
quādo dedit venatori. Res ḡ carissimi in
promptu posita est: ⁊ puto q̄ et si obscura
fuit iam manifesta est. Ad hoc dn̄s te con-
strinxit cū diceret: Qui recepit iustū: suffi-
ceret. Sed q̄ potest recipi iust⁹ alia intenti-
one cū putatᷣ ꝓdesse posse ad aliquid tem-
porale: forte ad supplendā cupiditatē: forte
ad adiuuanduȝ vt homo circūueniatᷣ: aut
opprimatᷣ: q̄ tale ministeriū de illo queris:
forte ꝓpterea suscipis: negauit tibi merce-
dem iusti: nisi cū additamēto. Ait enī. Qui
receperit iustū in nomīe iusti: mercedē iusti
accipiet: id est ideo recipiēs q̄ iustus est: ⁊
qui recepit ꝓphetā nō tn̄ recipe ꝓphetaȝ:
sed in nomīe ꝓphete: hoc ī illo honorās qō
ꝓpheta est: ad extremū qui dederit calicem
aque frigide vni ex minimis istis tn̄ in no-
mine discipuli: id est ꝓpterea q̄a discipul⁹
christi est: ꝓpterea q̄ dispēsator sacramēti
est: amen dico vobis nō ꝑdet mercedē suā.
Quō ergo intelligis: qui receperit iustum
in nomīe iusti: mercedē iusti accipiet: Sic
intellige: q̄ recepit peccatorē in nomīe pec-
catoris ꝑdet mercedē. Ergo fratres exer-
cete misericordiā: nō est aliud vinculū cari
tatis: nō est aliō vehiculū quo ꝑducamur ī
hac vita ad illā patriā. Extendite dilectio-
nē vsq̄ ad inimicos: securi estote. Iō venit
christ⁹ cui tāto an̄ dictū ē: Ex ore infantiū ⁊
lactentiū ꝑfecisti laudē: vt destruas inimi-
cū ⁊ vīdicatorē: Qō nōnulli codices defen
sorē hn̄t: ſ veri⁹ vltorē: vīdicatorē. Destru
ere voluit dn̄s vindicatorē: id ē eū q̄ se vo-
luit vīdicare: vt nō illi dimittantur peccata
sua. Quid ḡ inq̄s? Dormiet disciplina? Au
feretᷣ ōis correptio? Nō auferetᷣ. Quid enī
d luxurioso filio factur⁹ es? Nō castigab̄: nō
verberabis? Seruū ⁊ ip̄m tuū si male viuē-
tem videris: nō pena aliq̄: nō verberib⁹ re-
frenabis? Fiat hoc fiat: admittit de⁹: imo re
p̄hendit si nō fiat: sed aīo dilectiōis fac: nō
aīo vltiōis. Ubi aūt potētiores aliq̄s iniu-
riosos passus fueris: vbi tibi nec corrigere
disciplina licet: nec forte etiā monere aut p̄
cipere: tolera: secur⁹ tolera. Audi euāgeliū
quō lectū est: Beati eritis cuȝ vos ꝑsecuti
fuerit homīes ⁊ dixerit aduersuȝ vos omē
malū mētiētes ꝓpter nomē meū. Et ibi ad-
didit ꝓpter q̄d: ne merito tuo accipias ma-

ledicta nõ cã iustificationũ dei. Nõ enĩ qui
maledict⁹ fuerit iust⁹ ẽ: ſ; q̇ iust⁹ est: ꝛ iniuste
maledicit: ꝛ si iniuste maledicit premiũ illi
reddit. Propterea securus esto misericors:
extẽde dilectiõ; vsq; ad inimicos. Qui for
te ptinent ad gubernationẽ tuam vindica:
coerce eũ dilectõne cũ caritate: attẽdẽs sa-
lute; eternã: ne cũ parcis carni aĩa pereat.
Fac hoc: ꝛ multos passurus es in quos nõ
potes exercẽ disciplinã: q꞉ nõ ptinẽt ad iu-
ra gubernatiõis tue. Ferto iniurias: secur⁹
esto. Faciet enĩ misericordias dñs et iudi-
ciũ omib⁹ iniuriã accipiẽtib⁹. Sic ĩ te facit
misericordiã si miser⁹ fueris: sic eris miseri
cors: vt qđ pater̃ iniuriã nõ sit impunitũ.
Mihi vindicta; ꝛ ego retribuã dicit dñs.
Notas fecit vias suas Moysi:
Quas vias: vias suas notas fec̃ Moysi:
Quare Moysen elegit: Ex moyse ĩtellige
oẽs iustos: oẽs scõs. Unũ posuit oẽs occur
rant. Tñ p Moysen data ẽ lex: et h; aliq̇d
obscurũ traditio ipa legis. Ad hoc enĩ da-
ta est lex: vt cõuinceret̃ languid⁹: ꝛ medicũ
ĩplorarent: Ipa ẽ occulta via dei. Iã dudũ
audieras: qui sanat oẽs lãguores tuos. Lã
guores in egrotis latebãt: dati sunt quinq;
libri Moysi: cincta est piscina q̇nq; porti-
cib⁹ pduxit languidos vt ibi iacerẽt: vt p-
derent̃: non vt sanarent̃. Quinq; porticus
pdebant languidos: nõ curabant. Pisci-
na curabat descẽdente vno: et hec piscina
turbata. Turbatio piscine in passione dñi.
Ueniẽs enĩ ꝛ ignot⁹ fact⁹: cũ dicit̃ ab alijs
ipe ẽ christ⁹: ab alijs nõ est christ⁹: iust⁹ est:
peccator est: magister ẽ: seductor est: turba
uit aquã: id est ppl̃m: ꝛ in tota illa pturbati-
one aque vnus sanabat̃: q̇a in passiõe dñi
vnitas sanat̃. Qui p̃ter vnitatẽ fuerit: et si
iacebit in porticib⁹ sanari nõ poterit: ꝛ si le
gem tenet: ad salutẽ nõ pueniet. Ergo quia
h ibi mysteriũ est: iõ docet datã legẽ vt cõ-
uicerent̃ peccatores: ꝛ ad gratiã accipiẽdã
medicũ inuocarẽt. Unñ ille cõuictus ẽ quẽ
in se trãsfigurat Paul⁹ aplus dicẽs. Infe-
lix hõ: q̇s me liberabit de corpe mortis h⁹:
Per mãdatũ enĩ demõstrata illi erat que-
dã rixa in seipo: vñ dicit: Uideo aliã lege;
in mẽbris meis repugnãtẽ legi mẽtis mee:
ꝛ captiuũ me ducentẽ in lege peccati que ẽ
ĩ mẽbris meis. Cognouit se ĩ miseria: in ge-
mitu: in rixa: in cõtentiõe: ipe secũ sibi non
cõcordans a se dissonans: a se resiliẽs. Et
quid ait optans pacem: pacẽ verã: pacem
supernã: Infelix ego homo: quis me libera-
bit de corpore mortis huius: Gratia dei p
Iesum christũ dominũ nostru;. Ubi enim
abundauit peccatũ supabundauit gratia.
Unde autẽ abundauit peccatũ: Lex autẽ;
subintrauit: vt abundaret peccatũ. Quare
lege subintrãte abundauit peccatũ: Quia
nolebant se confiteri homines peccatores:
addita lege facti sũt puaricatores. Preua
ricator enim non est quisq;: nisi cum legem
transgressus fuerit. Ipe apostol⁹ hoc dicit:
Ubi.n. nõ ẽ lex nec puaricatio. Abũdauit
ergo peccatũ vt supabundaret gratia. Er-
go vt dicere ceperam: quia hoc est in lege
magnũ mysteriũ: ideo eam datam: vt cres-
cente peccato humiliarent̃ superbi: humili-
ati confiterent̃: confessi sanarent̃. Iste sunt
vie occulte quas notas fecit Moysi p quẽ
legem dedit: qua peccatum abundaret: et
supabundaret gratia. Non crudeliter hoc
fecit deus: sed consilio medicine. Aliquã-
do enĩ videtur sibi homo sanus ꝛ egrotat:
et in eo qđ egrotat ꝛ non sentit: medicũ nõ
querit. Augetur morbus: crescit molestia:
queritur medicus: ꝛ totum sanatur corpus
Notas fec̃ vias suas Moysi. **Filijs isra
el volũtates suas.** Nũquid omnibus
filijs israel: Sed veris filijs israel: imo om
nibus filijs israel. Qui enĩ dolosi: qui insi-
diosi: qui hypocrite: non filij israel. Et qui
filij israel: Ecce vere israelita in quo dolus
nõ est. Filijs israel volũtates suas. **Mi
serator ꝛ misericors domin⁹: lõga- nimis ꝛ †multe misericordie.** Quid (Alia lra. † multũ misericors.)
tã longanimũ: Quid tam multũ in miseri-
cordia: Peccat̃ ꝛ viuit̃: accedũt peccata:
auget̃ vita. Blasphemat̃ quotidie: et facit
solem suũ oriri sup bonos ꝛ malos: Uocat
vndiq; ad correctionẽ: vocat vndiq; ad pe
nitentia;: vocat beneficijs creature: vocat
impertiendo tempus viuendi: vocat p le-
ctorẽ: vocat per tractatorẽ: vocat p intimã
cogitationẽ: vocat per flagellũ correctio-
nis: vocat p misericordiã consolatiõis. Lõ
ganimis ꝛ multe misericordie. Sed obser-
ua ne lõgitudine misericordie dei male vtẽ-
do tu tibi thesaurizes: qđ ait aplus: irã in
die ire ꝛ reuelatõis iusti iudicij dei. Nã hoc
ait aplus: An diuitias benignitatis ꝛ lõga
nimitatis ei⁹ ꝯtẽnis: ignorãs q꞉ patiẽtia dei
ad penitẽtiã te adducit: Q꞉ tibi parcit: pu-
tas q꞉ places ei. Hec fecisti inquit ꝛ tacui:
Suspicatus es iniquitatẽ q꞉ ero tui simil̃.
Non mihi placent peccata: sed longani-
mitate quero recte facta. Si punirem

peccatores:non inuenirẽ cõfessores. Ergo
te deus longanimitate sua parcẽdo ad pe-
nitentiã adducit: tu autem quotidie dicis:
finit hodiern⁹ dies: ⁊ sic ero ⁊ crastino die:
nõ enĩ cras erit vltimus ⁊ tertio die:⁊ subi-
to venit ira eius. Fratres nõ tardetis con-
uerti ad dñm. Sũt enĩ qui pparant cõuer-
sionem ⁊ differũt: ⁊ fit in illis vox coruina:
cras:cras. Coru⁹ de arca missus:nõ est re-
uersus. Nõ querit deus dilationẽ in voce
coruina:sed ↄfessionẽ in gemitu colũbino.
Missa colũba reuersa ẽ. Q̃diu cras:cras?
Obserua vltimũ cras:qꝛ ignoras quod sit
vltimum cras. Sufficiat qđ vixisti, vsqꝫ ad
hodiernum peccator. Audisti. Sepe soles
audire: audisti ⁊ hodie. Q̃ q̃tidie audis:
tã quotidie nõ corrigeris. Tu enĩ ẜm duri-
ciã cordis tui:⁊ cor impenitẽs thesaurizas
tibi irã in die ire ⁊ reuelationis iusti iudicij
dei: q̃ reddet vnicuiqꝫ ẜm opa sua. Nõ sic
tibi videat̃ de⁹ misericors: vt nõ videat̃ et
iust⁹. Misericors ⁊ miẜator dñs. Audio ⁊
gaudeo:ita dic̃:audi ⁊ gaude. Adhuc ad
didit:lõganimis ⁊ multũ misericors:⁊ ĩ ex-
tremo:⁊ verax. Gaudes ad verba supiora:
ad vltimũ treme. Sic misericors ⁊ lõgani-
mis est:vt sit ⁊ verax. Cũ tibi thesaurizaue
Alia lr̃a. ris irã ĩ die ire: nõne expieris iustũ quẽ cõ-
† ppetuũ. tẽpsisti benignũ? Nõ in †finẽ irasce-
† cõminabit̃. tur: neqꝫ ineternum †indignabit̃.
Quia ⁊ qđ viuim⁹ in flagellis ⁊ correctiõe
mortalitatis:de indignatiõe ipi⁹ est:de pe-
na hoc habem⁹ primi peccati. Fratres mei
nõ solũ cogitare debem⁹ vt futuras minas
ipius euadam⁹:sed ⁊ p̃sentẽ irã:qꝛ ⁊ ista ira
ipius ẽ:cui⁹ ⁊ se ⁊ nos fuisse dicit filios apo
stol⁹. Ait quippe. Fuim⁹ enĩ ⁊ nos aliq̃n na
tura filij ire:sicut ⁊ ceteri. Ergo ex ira ipi⁹ ẽ
ꝙ hic homo pegrinat̃:qđ laborat. Nõ ẽ ex
ira ipi⁹ fratres mei: In sudore vultus tui:⁊
ĩ labore edes panẽ tuũ: ⁊ terra spinas ⁊ tri-
bulos piet tibi? Ab auctore nr̃o dcm̃ ẽ. Aut
si est aliud vita nostra: si poteris cõuertere
ad aliquã voluptatẽ: vbi spinas non senti-
as? Elige qđ volueris:esto auar⁹ luxurios⁹:
vt duo ista sola nõ dicam⁹:adde tertiũ:am
bitiosus. In honorũ cupiditate quãte spi-
ne? In luxuria libidinũ quãte spine? In ar
dore auaricie quãte spine? Amores turpes
q̃ntas molestias hñt? Quãtas sollicitudĩes
hic in ista vita? Omitto gehennã. Uide ne
iã ipe tibi gehẽna sis. Hoc.n.totũ frẽs mei
de ira ipi⁹ ẽ:⁊ cũ te ↄuerteris vt iuste agas:
nõ poteris nisi laborare in terra:⁊ non finit̃
labor:nisi cum finita fuerit via. Oportet in
via laborare: vt ĩ patria gaudeam⁹. Ergo
consolat̃ ꝓmissione sua laborem tuum:su-
dorem tuũ:molestias tuas:⁊ dicit tibi: Nõ
in finem irascet̃:neqꝫ ineternũ indignabit̃.
Non ẜm peccata nostra fecit no-
bis: Deo gratias: quia hoc voluit. Non
qđ merebamur accepimus. Non ẜm pec-
cata nostra fecit nobis. Neqꝫ ẜm iniqui
tates nr̃as retribuit nobis. Sm̃ Alia lr̃a.
ẜm altitudinẽ celi a terra: †cõfirma- † corroborauit
uit domin⁹ misericordiã suam sup
timentes †eum. Confirmauit dominus † se.
misericordiam suam super timentes eum.
Scđm quid? Scđm altitudinẽ celi a terra.
Quid dixit? Si aliquãdo potest celū abs-
cedere a ꝓtectione terre: aliquãdo potent
deus non ꝓtegere timentes se. Attende et
celum: vbiqꝫ atqꝫ vndiqꝫ ꝓtegit terram:et
nulla pars terre est que nõ celo protegat̃.
Peccant homines sub celo:faciunt omnia
mala sub celo:tamẽ protegunt̃ celo. Inde
lux ad oculos:inde aer:inde spiritus:inde
pluuia ad terrã ꝓpter fructus: inde omnis
misericordia a celo. Tolle auxiliũ celi a ter
ra:stati deficiet. Sicut ergo ꝓtectio celi p-
manet super terrã:sic ꝓtectio domini per-
manet sup timentes eum. Times deum:su
pra te est ꝓtectio ipius. Sed forte flagella-
ris:⁊ putas quia deseruit te de⁹:si deseruit
ꝓtectio celi terram:qñ ẜm altitudinē celi
a terra cõfirmauit domin⁹ misericordiã suã
super timentes eum. Et quid fecit? Quia
non scđm peccata nostra retribuit nobis. Alia lr̃a.
Quãtum distat †oriens ab occi- † ortus.
dente: longe fecit a nobis †esse †pec † nõ habet.
cata nostra. Scđm altitudinẽ celi a ter- † iniq̃tates nostras.
ra:confirmauit domin⁹ misericordiã suam
sup nos. Dixi quare? Propter ꝓtectionẽ.
Unde? Quãtum distat oriens ab occiden
te: longe fecit a nobis esse peccata nostra.
Nouerunt qui sacramẽta sciunt:tamen qđ
omnes audire possunt dico. Quãdo pec-
catũ remittit̃: occidunt peccata tua:oritur
gratia tua. Peccata tua tanq̃ꝫ in occasu
sunt:grã q̃ liberaris ĩ ortu ẽ. Ueritas de ter
ra orta ẽ. Quid ẽ veritas de t̃ra orta ẽ? Na-
ta est grã tua:occidũt peccata tua: ĩnoua-
ris quodãmõ. Ad ortũ attẽdere debes:ab
occasu auerti debes. Auertere a pctĩs tuis:
cõuertere ad grãz dei. Illis occidẽtib⁹ sur-
gis ⁊ ꝓficis. Sꝫ ps celi q̃ surgit:rursũ ĩ oc-
casũ it. Nõ vndecũqꝫ psũt silitudines duci
ad pfectũ:psũt colliniari ipe res reb⁹ ad q̃s

adhibentur: sicut dixi de aquila: sicut de lu-
na: sic ⁊ hic: occidit pars vna celi orit̃ alte-
ra: sed pars que oritur mõ post duodecim
horas occasura est. Nõ sic ẽ gratia q̃ nobis
orit̃: Et peccata ineternũ occidũt: ⁊ gratia
ineternũ manet. Quare aũt: Quãtũ distat
oriẽs ab occidẽte: tantũ longe fecit a nobis
Alia lr̃a. peccata nr̃a: vt illa occidãt: ⁊ gratia oriat̃:
† Quõ. Quare putatis: † Sicut miseret̃ pa-
† filiorꝝ. ter † filijs: sic misertus ẽ dñs timẽti-
† se. bus † eũ. Iã seuiat quãtũ vult: pater est.
Sed flagellauit nos: ⁊ afflixit nos: ⁊ cõtri-
uit nos: pater ẽ. Fili si ploras: sb patre plo-
ra: noli cum indignatiõe: noli cũ typo sup-
bie. Qḋ pateris vnde plãgis medicina est
nõ pena: castigatio ẽ nõ dãnatio. Noli re-
pellere flagellũ: si nõ vis repelli ab heredi-
tate. Noli attẽdere quã penã habeas in fla
gello: sed quẽ locũ in testamẽto. Sicut mi-
seret̃ pater filijs: sic miseratꝰ est dñs timẽti-
bus eum. Qm ipe cognouit figmen-
tũ nostrũ. Id est infirmitatẽ nostrã. No-
uit quid fecerit: quõ lapsum sit: quõ reficiẽ
dum sit: quõ adoptandũ: quõ ditandũ sit.
Ecce facti sumꝰ ḋ limo: Primꝰ homo de ter
ra terrenus: secũdus homo de celo celest̃.
Misit ⁊ filiuз suum qui factus est secũdus
homo: qui ante omnia deus. Secũdus. n.
in aduẽtu: prior in reditu. Post multos mor
tuꝰ ẽ: ante omẽs resurrexit. Ipe enĩ cogno-
uit figmentũ nostrũ. Qḋ figmentũ: Nos.
Alia lr̃a. Vnde loqueris: qr cognouit: Quia mise-
Recordatꝰ ratus est. † Memento quia puluis
ẽ qm̃. sumus: Ad ipm deum cõuersus: ait: me-
mẽto: quasi obliuiscat̃ deꝰ. Sic cognoscit:
sic cognouit vt nõ obliuiscat̃. Sed quid ẽ
memẽto: Perseueret erga nos misericor-
dia tua. Cognouisti figmentũ nostrũ quo-
dãmodo: ne obliuiscaris figmentũ nostrũ:
Alia lr̃a. ne obliuiscamur gratiaз tuã. Memẽto q̇a
† sicut. puluis sumꝰ. Homo † tanq̃ fenũ dies
† eius. † illius. Attendat q̇d sit hõ nõ supbiat: hõ
tanq̃ fenũ dies illiꝰ. Quid supbit fenũ ad
tempꝰ: mõ florens: post paululũ arescens:
Quid supbit fenum ad tempꝰ vigẽs: ⁊ hoc
ad paruũ tempꝰ donec sol candescat: Bo
nũ est ḡ nobis: vt misericordia ipiꝰ sit super
Alia lr̃a. nos: ⁊ de e feno aurũ faciat. Nã homo tanq̃
† tanq̃. fenum dies eius. † Sicut flos agri † ita
† sic. efflorebit. Totus splẽdor generis hũa-
ni: honores: ptãtes: diuitie: typi: mine: tu-
mores: flos feni est. Floret illa domꝰ: ⁊ ma-
gna domus: floret illa familia: et q̃ multis
floret: aut q̃ multis annis viuũt: Multi an

ni tibi: breue tempꝰ deo. Deus non sic nu-
merat: quõ numeras. In compatiõe lon-
gorũ ⁊ longe viuentiũ seculorꝝ: omnis flos
cuiuscũq̃ domꝰ sic est: quõ flos agri. Vix
ẽ ãnua omis pulchritudo ãni. Quicq̇d ibi
viget: quicq̇d ibi candet: quicquid ibi pul-
chrũ est non pannuat: imo p totũ ãnũ du-
ci non potest. Q̃ exiguo tempore trãseunt
flores: ⁊ hoc est pulchrũ i herbis: Hoc qḋ
valde pulchrũ est: hoc cito cadit. Omnis
caro fenuз ⁊ claritas hominis vt flos feni.
Fenum aruit: ⁊ flos decidit: verbũ autem
domini manet ineternuз. Quia ḡ quõ pat̃
cognouit figmentũ nostrũ: quia fenũ sumꝰ
⁊ ad tempꝰ florere possumꝰ: misit nobis ver
bum suũ: ⁊ verbum suum quod manet in-
eternũ feno qḋ nõ manet ineternũ fratrem
fecit. Natura vnigenitum: vnicũ natuз de
substãtia sua fratrẽ adoptatis tot fratribꝰ fe
cit. Noli mirari: qr pticeps eris eternitatis
illiꝰ: factus ipse prior pticeps feni tui. Qḋ
excelsũ ẽ a te tibi nõ denegauit: qui qḋ hũi-
le erat ex te suscepit. Ergo hõ q̃tũ ad hõi-
nẽ attinet: sicut fenũ dies eiꝰ: sicut flos agri
ita florebit. Quoniã spiritꝰ ptrãsi- Alia lr̃a.
bit in † eo et nõ † erit: et nõ cognoscet † illo.
amplius locum suum. Quasi quedaз † subsistet.
perditio: quasi interitus quidaз. Ecce qui
se inflat: ecce qui tumet: ecce qui se extollit.
Spiritus ptransiet in eo: ⁊ non erit: ⁊ nõ co
gnoscet amplius locũ suum. Videte quo-
tidie morientes: ⁊ hoc erit totum: ipse erit fi
nis. Non alloquit̃ enim fenuз: sed propter
quod et verbũ fenum factum est. Tu enim
homo: propter te autem ⁊ verbum factum
est homo. Tu caro: et propter te verbũ ca-
ro factum est. Omnis caro fenum: et ver-
bum caro est factum. Quanta ergo spes fe
ni: quãdo verbum caro factũ est: Illud qḋ
manet ineternuз: non dedignatum est sus-
cipere fenum: ne de se desperaret fenum.
Ergo qḋ ad te attẽdis: hũilitatẽ tuã cogi-
ta: puluereз tuũ cogita: noli extolli. Quic-
q̇d meliꝰ eris: gratia illiꝰ eris: miscḋia illius
eris. Audi enĩ qḋ sequit̃. Misericor- Alia lr̃a.
dia † vo domini † in seculo ⁊ in secu- † autẽ.
lum: sup timentes eum. Qui non ti- † ab eterno et
metis eum fenum: ⁊ in feno: et in tormento vsq̃ internũ.
cũ feno eritis. Resurget enim caro ad tor-
mentũ: gaudeant illi qui timent eum: quia
super eos misericordia eius. Et iusti-
cia † eius super filios filiorum: Re- Alia lr̃a.
tributionẽ dicit: super filios filiorꝝ. Q̃ multi † illiꝰ in
sunt serui dei nõ habẽtes filios: quãto miꝰ

filios filiorū? Sed filios nostros dicit opa
Alia lra. nostra: filios filiorū mercedē operū nostro
t bis q̄ seruāt. rū. Justicia eius sup filios filiorum. †Cu-
stodientibus testamentū eius. Vi-
deant ne putent omnes ad se ꝑtinere quod
Alia lra. dictū est: Eligant cū licet. Custodientibus
t memores sūt inquit testamentū eius. Et †memoria
mādacoꝝ ipi⁹: retinētibus mādata eius: vt faciāt
ad faciendū ea. Jā te disponebas extollere: ⁊ forte red
dere mihi psalteriū: qđ ego non teneo: aut
totā legē memoriter ꝓnunciare. Plane in
memoria melior me: melior quouis iusto.
Justus ad verbū legē nō tenet. Sed vide
vt p̄cepta teneas. Sed quō teneas? Non
memoria: sed vita. Memoria retinētibus
mādata eius: nō vt reddāt ea: sed vt faciāt
ea. Jam forte mō ꝯturbatur vnuſcuiuſq;
anima: Quis tenet oīa mādata dei? Quis
tenet oēs litteras dei? Ecce volo nō solum
memoria tenere: sed ⁊ opibus meis facere.
Sed quis tenet oīa memoria? Noli timere
nō te onerat: in duob⁹ p̄ceptis tota lex pen
det ⁊ ꝓphete. Sed totā legem volo tenere.
Tene si potes. Quādo potes: quō potes?
Quācūq; paginā interrogaueris: hoc tibi
respōdebit. Quod tenes: tene: caritatē te-
ne: Finis p̄cepti ē caritas. Noli cogitare de
multitudine ramorū: radicē tene ⁊ tota ar-
bor in te est. Et memoria retinētibus man-
Alia lra. data eius: vt faciant ea. Domin⁹ pa
t sedē suā. rauit in celo †thronū suum: Quis nisi
christ⁹ pauit in celo thronū suū? Qui desce
dit ⁊ ascēdit: q̄ mortu⁹ est ⁊ resurrexit: Qui
hominē assumptū in celū leuauit: ipe pauit
in celo thronū suum. Thron⁹ est sedes iu-
dicis. Obseruate ḡ que audistis: quia pa-
uit ī celo thronū suū. Faciat qđ vult quisq;
in terra: nō erit impunitū peccatuꝫ: nō erit
infructuosa iusticia: qꝛ dn̄s qui ante thro-
nū iudicis homīs irrisus est: ī celo parauit
Alia lra. thronū suū. Dn̄s ī celo pauit thronū suū-
t ipius omīb⁹. Et regnū †eius omniū dn̄abit. Do
mini est regnū: ⁊ ipe dn̄abit gentiū. Et re-
Alia lra. gnū eius omniū dn̄abit. Benedicite
t dn̄o. †dn̄m †omnes angeli ei⁹: potentes
t nō habet. †fortitudine facientes verbū †eius.
t virtute.
t illius. Ergo tu verbo dei nōdum iustus es: aut fi
delis: nisi cū facis. Potētes fortitudine: fa
cientes verbū eius. Ad audiendā vo-
t dn̄o. cē sermonū ei⁹. Bn̄dicite †domi-
t qui facitis. nū omnes virtutes ei⁹: ministri ei⁹
t eius. †faciētes voluntatē †ipius. Oēs an-
geli: oīes potētes fortitudine faciētes ver
bū eius: omnes virtutes eius: omnes mini

stri eius facientes voluntatē ipius: vos bn̄
dicite dominū. Omnes eñ male viuētes:
⁊ si lingua taceāt: vita domino maledicūt.
Quid ꝓdest: qꝛ hymnū cantat lingua tua:
si sacrilegiū exalat vita tua? Male viuēdo
multas linguas misisti in blasphemiā. Lin-
gua vacat hymno: ⁊ ceteri te intuentiū va-
cant blasphemijs. Si ergo vis benedicere
dominū: fac verbū eius: fac voluntatē ei⁹.
Jn petra edifica: non in arena. Audire et
non facere: in arena edificare est. Audire ⁊
facere: in petra edificare ē. Nec facere: nec
audire: nihil edificare est. Si in arena edi-
ficas: ruinam edificas: si nihil edificas ex-
posit⁹ pluuie: fluminib⁹: ventis ante rapie
ris q̄ steterꝭ. Ergo nō est cessandū: sed edi
ficādū: nec sic edificandū: vt ruina edifice
tur: sed in petra edificandū: vt temptatio
non euertat. Si sic est: benedic dominū: si
nō est sic: noli blandiri lingue tue. Vitā tuā
interroga: ipa tibi respondeat. Jnuenis qđ
sis mali: geme: confitere: ꝯfessio tua potest
dominū benedicere: se mutatio tua in bn̄-
dictione ꝑseueret. Benedicite domi
nū oīa opera eius in omni loco do-
minatiōis eius: Ergo in omni loco: ibi
non benedicatur: vbi non dominatur. Jn
omni loco dominatiōis eius. Ne forte ali-
quis dicat: Nō possum bn̄dicere dominū ī
oriente: quia ad occidentē ꝓfectus ē: Aut
non possuꝫ in occidente: quia in oriente ē:
non ab oriente ⁊ occidente: non a desertis
montibus: quoniā deus iudex est. Sic vbi
q; est: vt vbiq; benedicaꝛ: sic vndiq; est vt
illi vndiq; iubileꝛ: sic vndiq; benedicitur:
vt vndiq; bene viuatur. Benedicite domi
nū omnia opera eius: quia cum ceperis in
bona vita benedicere dominū: omnia ope
ra eius eum benedicūt: nō merita tua. Jpe
enim per te ⁊ in te bonū operaꝛ: dicēte apo
stolo: Cū timore et tremore vestrā ipsorum
salutem operamini. Deus eñ est qui ope-
ratur in vobis: Ergo ne te extuleris: qui fa
cis verbum eius: qui facis voluntatē eius:
voluit te hūiliari respiciendo gratiam eius
vnde hoc cōsecut⁹ es. Jn omni loco domi-
nationis eius. Benedic anima mea Alia lra.
†dominum. Jpe vltimus versus est: qui t dn̄o.
primus. Benedictio a capite: benectio in
fine. A benedictione ꝓfecti sumus: ad be-
nedictionē redeamus: in benedictione re-
gnemus.

Explicit Tractatus de ps̄. CII.
Incipit Tractatus de ps̄. CIII.

¶ Sermo primꝰ de prima ꝑte psalmi. ¶ Prefatio.

D Ie quidẽ nudiꝰ tertiano quãtũ meminisse dignami: abundãter refecti estis. Sed q꞉ nos etiam post longũ sermonẽ auidissime dimisistꝭ: nõ putauimꝰ sanctitatẽ vestrã hodierni diei debito fraudandã: vt hoc sit de debito: illud de lucro. Psalmus qui lectus est: ꝓpe totus figuris rerũ mysterijsqꝫ cõtexitꝰ: ⁊ opus habet non solũ nostra: sed etiã vestra nõ parua intentione: quãqꝫ etiã cuncta q̃ dicta sunt: possint ad litterã religiose accipi. Enumerantꝰ eñ ⁊ si nõ omnia: multa tñ opa dei: q̃ nota sũt omnibꝰ intuẽtibus: qui norũt ⁊ ex his q̃ facta sunt: ⁊ videntꝰ illiꝰ inuisibilia intellectu cõspicere. Videmꝰ eñ fabricã mundi amplã quãdaꝫ ex celo ⁊ terra ⁊ omniũ q̃ in eis sũt. Et ex huiꝰ fabrice magnitudine ac pulchritudine fabricatoris ipsius inestimabilẽ magnitudinẽ ⁊ pulchritudinẽ: ⁊ si nõdũ videmꝰ: iam tñ amamꝰ. Non eñ cessauit qui nõdum põt nñi cordis puritate cõspici: añ oculos nños ponere opa sua: vt vidẽtes q̃ possumꝰ: amemꝰ q̃ videre nõ possumus: vt ipsius amoris merito aliqñ videre possimꝰ. Tñ in omnibꝰ q̃ dicta sũt: querẽdus ẽ etiã intellectus spũalis: ad queꝫ ꝑscrutandũ: adiuuabũt nos in christi nomĩe desideria vestra: quibꝰ q̃si manibꝰ inuisibilibꝰ ad inuisibilẽ ianuã pulsatis: vt inuisibilitꝰ nobis apiatꝰ: ⁊ inuisibiliter intretis: ⁊ inuisibilitꝰ sanemini. Ergo dicamꝰ omnes.

¶ Exposito eiusdẽ partis.

Alia lra. † dño.

B Enedic aĩa mea †dominum: Alloquamur oẽs animã nostraꝫ: q꞉ omniũ nñm anima: ꝑ vnã fideꝫ vna anima est. Et omnes nos quicũqꝫ in christũ credimꝰ: ꝓpter vnitatẽ corporis eiꝰ vnus homo sumꝰ. Benedic aĩa nostra dominũ: Pro tãtis bñficijs eiꝰ: ꝓ tam multis et magnis muneribus gratiaruꝫ eius: que munera inuenimꝰ in hoc psalmo intenti: et excussa nebula carnalis cogitatiõis: quãtũ possumꝰ erecta mente: ⁊ quãtũ possumꝰ directa acie: ⁊ quãtũ possumꝰ puro oculo cordis nostri: quãtuꝫ non impedit presens vita: quãtum nõ occupãt rerũ ꝑsentiũ desideria: quãtũ nõ excecat cupiditas secli. Erecti g̃ audituri sumꝰ magna: leta ⁊ pulchra: desiderabilia: ⁊ plena leticie gaudiorumqꝫ munera eius: que iam ille q̃ cõceperat istuꝫ psalmũ videbat aĩo: Et ipsius visionis exultatiõe ructabat dicẽs: Benedic aĩa mea dñm. Dñe deꝰ meus magnificatus es †nimis. Vide magnifica que dicturꝰ est. In quibꝰ magnificis: non vtiqꝫ nisi ille laudãdus ẽ auctor omniũ magnificorum.

Alia lra. † vehemẽter.

¶ Cõfessionẽ ⁊ decorẽ induisti: O dñe deus meꝰ q̃ magnificatꝰ es nimis: vñ magnificatꝰ es nimis? Nõne semꝑ magnꝰ? Nõne semꝑ magnificꝰ? Nũquid ꝑfectꝰ nõ es vt crescas? Nũquid deficis: vt aliqñ minuaris? Sꝫ q꞉ es qḋ es: ⁊ vere es: vtiqꝫ nomen tuum dixisti famulo tuo Moysi: Ego sum qui sum: vtiqꝫ magnꝰ es: ⁊ magnitudo tua sempiterna ẽ: nec cepit: nec desinit: nec ab initio tꝑis incipit: nec vsqꝫ ad finẽ tꝑis excurrit: nec in medio aliq̃d patitꝰ: incõmutabilis eñ magnitudo est. Quõ g̃ magnificatꝰ es nimis? Alius psalmꝰ admonet nos. Ait eñ: Mirificata ẽ scia tua ex me. Si recte dicitꝰ: mirificata est sciẽtia tua ex me: recte dicitꝰ: magnificatꝰ es nimis dñe deꝰ meꝰ ex me. Sed hoc adhuc ẽ querẽduꝫ: Ex me magnificatꝰ deꝰ meus? Ex me g̃ magnꝰ fit. Docet nos aliq̃d ⁊ quotidiana oratio salutis nostre: Sanctificetꝰ nomen tuum: quotidie petimus: quotidie rogamus vt fiat. Si nos quisqꝫ interroget: q̃d est qḋ petitis: vt sanctificetꝰ nomẽ dei: aliqñ eñ sanctũ non est vt mõ sanctificetꝰ: et tamẽ nisi velimus fieri: nõ peteremꝰ vt fieret. Alia eñ gratulatio: alia oratio. Gratulamur ex eo qḋ est: oramꝰ vt sit qḋ nõduꝫ est. Quid est g̃: sanctificetꝰ nomẽ tuũ? Et intelligamꝰ qḋ hic dictũ est: Dñe deus meꝰ magnificatus es nimis: hoc est: sanctificetꝰ nomẽ tuũ: sanctum sit apud homĩes nomẽ tuũ. Sanctũ est eñ semꝑ nomẽ tuum: sed quibusdã immũdis nõdũ est sanctũ nomẽ tuũ. Dicit. n. aplus: Oĩa mũda mũdis: immũdis aũt ⁊ infidelibꝰ nihil est mũdũ. Si imundis ⁊ infidelibus nihil est mũdũ: quero causaꝫ. Sed q̃busdã immũdis nõduꝫ est causa: ſ polluta sunt inq̃t eorũ ⁊ mens et cõsciẽtia. Si nihil ẽ mũdũ eis nec deꝰ: nisi forte putatꝰ mũdũ videri deũ illis qui quotidie blasphemant eũ. Si mũdꝰ ẽ placeat: si placet laudetꝰ. Si ãt blasphematꝰ displicet: ⁊ si displicet: quõ tibi põt mũdꝰ eẽ q̃ tibi displicet? Quid g̃ rogamꝰ: Sanctificetꝰ nomẽ tuũ: in illis hominibus: qui ꝑ infidelitatẽ nondũ habẽt nomen dei sanctũ: quibꝰ nondũ est ille sanctꝰ qui ꝑ se ⁊ in se ⁊ in sanctis suis sanctus est? Rogamus pro genere humano: rogamus ꝓ orbe terrarũ: ꝓ omnibꝰ gentibꝰ quotidie sedentibus ⁊ disputantibus: q꞉ non rectus

deus: ⁊ nõ recte iudicat deus: vt aliq̃n ipsi
se corrigant: ⁊ rectũ cor ad illi⁹ rectitudinẽ
ducãt ⁊ adherẽtes eidẽ de recto ad rectũ:
nõ iaȝ vituperẽt: sed placeat rectis rectus:
q꞉ q̃ bonus de⁹ isrl' sed rectis corde. Ergo
cũ videret iste q̃ cãtat: iste ip̃e nosipi: id est
corpus christi membra christi: cuȝ videret
quãta p̃stiterit deus generi hũano: cui an-
tea aut nullus: aut falsus: aut nõ tam ma-
gnus videbat̃ deus in opibus suis eũ vi-
dens: Dñe deus meus inquit magnificat⁹
es nimis: id est qui nõduȝ te intelligebam:
intelligo te magnũ. Magn⁹ semꝑ etiã oc-
cultus: ß mihi tũc magn⁹ q̃n apparuisti fa-
ctus es manifestus. Magnificat⁹ es ergo
ex me: quoniaȝ mirificata est scientia a tua
ex me. Mira enim facta est ex me. Ergo il-
lam miror ꝯuersus ad illam. Illa aũt et si
nõ ꝯuertar: ⁊ si nõ post ꝯuersionẽ auertar
integra permanet. Sed ego iam magnus
factus in ea: ⁊ ex diminuto fact⁹ integer in
ea: miror q̃ nõ nouerã: nõ q̃ mõ magnũ fa-
ctũ est ex quo didici: sed q꞉ magn⁹ fact⁹ suȝ
ex quo didici. Audi iam: Et vbi videt̃ ma-
gnificatus de⁹ nimis: Semꝑ magnus ma-
gnificatus nimis in operibus suis ad nos.
Confessionẽ ⁊ decorẽ induisti. Ante deco-
rem ꝯfessionẽ posuit: decus in pulchritu-
dine. Queris pulchritudinẽ: bonã rẽ que-
ris. Sȝ quare queris pulchritudinẽ o aĩa:
Ut amet te sponsus tuus. Etenĩ displices
ei feda. Ille aũt qualis est: Speciosus for-
ma p̄ filiis hominũ. Osculari vis feda pul
chrũ: sed nõ attendis: q꞉ tu iniq̃tatib⁹ ple-
na es. Diffusa ẽ ãt gratia ĩ labiis tuis. Sic
eñ de illo dictũ est. Speciosus forma p̄ fi-
liis hominũ: diffusa est gratia ĩ labiis tuis:
ꝓpterea adolescẽtule dilexerũt te. Est ergo
quidẽ formosus: est quidẽ pulcher p̄ filiis
hoim: Et si filius homis tñ pre filiis hoim.
Huic tu placeres viso aĩa hũana: o vna
ĩ multis. Audiam⁹ ecclesiã: q꞉ erat illis aĩa
vna ⁊ cor vnũ in deũ. Hanc alloquit̃ psal-
m⁹: Uis ei placere: Nõ potes q̃diu defor-
mis es. Quid facies vt pulchra sis: Pri⁹
tibi displiceat deformitas tua: ⁊ tũc ab illo
ip̃o cui vis placere pulchra mereberis pul
chritudinẽ. Ip̃e eñ erit reformator tuus q̃
fuit formator tuus. Ergo ꝑus attende que
sis: ne audeas ire feda in pulchri oscula.
Et quid intuens inq̃s me videbo: Posuit
tibi speculũ scripturã suã. Legit̃ ibi: Beati
mũdi corde: q̃m ipi deũ videbũt. Speculũ
in hac lectiõe ꝓpositũ est: vide si hoc es qd̓
dixit: si nõdum es: geme vt sis. Renũcia-
bit tibi speculũ faciẽ tuã. Sicut speculũ nõ
senties adulatorem: sic nec te palpes. Hoc
tibi ostẽdit nitor ille qd̓ es: vide que es: ⁊ si
tibi displicet: q̃re vt nõ sis. Si eñ cũ feda
sis tibimetipi displices: pulchro iã places.
Quid ergo: Q̃m displicet tibi feditas tua:
incipis ei ĩ confessiõe: sicut alibi dicit̃: In-
cipite dño in ꝯfessione. Primo accusa fe-
ditatẽ tuaȝ: Feditas eñ aĩe de peccatis: de
iniquitatib⁹. Accusando feditatẽ tuã inci-
pe confiteri: a ꝯfessione incipis decorari.
Quo decorãte nisi specioso forma pre filiis
hominũ: Ut aũt ⁊ decorã faceret: audeo di-
cere: amauit ⁊ fedã. Quid est amauit ⁊ fe-
dam: Etenĩ christus ꝓ impiis mortuus ẽ.
Quã vitam tibi seruat iustificato: qui suaȝ
mortẽ donauit et impio: Ecce pulcher ille
⁊ speciosus forma pre filiis hominũ: q̃ iu-
stissimus p̄ filiis hominũ: q̃m veniebat ad
fedam: vt faceret pulchrã: dicã ⁊ hoc: q꞉ in
scripturis inuenio: fedus fact⁹ est. Nõ me ĩ
hoc audiatis: ne in hoc v̄bo temere lapsus
sum. Sicut eñ dixeraȝ: amauit ⁊ fedã: non
autẽ quasi ꝯgruẽter dixeram: quibusdam
illũ amãtibus: nisi mihi testis ꝓcederet: et
dixi qd̓ dixit aplus: Uis nosse qd̓ amaret
⁊ fedam: Christus ꝓ impiis mortuus est.
Sic ⁊ modo qd̓ dixi vt veniret ad fedã: fe-
dus fact⁹ ẽ: deformis factus est: quõ ꝓba-
bo: q̃n iam mihi p̄dixit diuinũ eloquiũ: spe-
ciosus forma pre filiis hominũ: Sed in ip̃o
diuino eloquio rursus habeo: Uidim⁹ euȝ
⁊ nõ habebat speciẽ neq̧ decorẽ. Specio-
sus forma p̄ filiis hominũ: vidim⁹ eũ ⁊ non
habebat speciẽ neq̧ decorẽ. Nõ dixit: non
vidimus: ⁊ ideo nesciebam⁹ vtrũ haberet
speciẽ neq̧ decorẽ: Ecce vidim⁹ et nõ ha-
bebat speciẽ neq̧ decorẽ. Ubi g̊ illũ vidit
qui dixit: Specios⁹ forma p̄ filiis hominũ:
Et vbi illũ vidit q̃ dixit: Nõ habebat spe-
ciem neq̧ decorẽ: Audi vbi eum vidit qui
dixit: speciosus forma p̄ filiis hominũ. Cuȝ
in forma dei esset non rapinã arbitratus est
esse se equalẽ deo. Merito p̄ filiis hominũ
quia equalis deo. Ecce accepi et agnoui
vbi eum viderit qui dixit: Speciosus for-
ma pre filiis hominum. Respondent enĩ
nobis. Ubi euȝ viderim queris: In forma
dei. Et vnde vidisti in forma dei: Quõ vi-
disti in forma dei: Quia inuisibilia eius ꝑ
ea que facta sunt intellecta ꝯspiciunt̃. Bñ
optime accepi: agnoui: ⁊ quẽ videris: ⁊ q̃lẽ
videris: ⁊ vbi videris: et vñ videris. Quẽ

vidisti: Sponsũ nostrũ. Qualem vidisti:
Speciosum forma p̃ filijs hominum. Ubi
vidisti: Cũ in forma dei esset. Unde vidi-
sti: Per ea que facta sũt intellecta cõspici-
unt. Videam⁹ ⁊ de isto quid dicat alius ꝓ
pheta: sed nõ alius spũs. Nõ eniz discor-
dãt inter se. Exhibuit nobis ille speciosuz
forma p̃ filijs hoim: exhibeat ⁊ iste qd̃ ait:
Vidim⁹ eũ ⁊ nõ habebat speciẽ neqꝫ do-
corẽ. Unus Apl's Paulus: ꝓphetã vtrũ
qꝫ cõiũgit: vnũ caplm Pauli vtriqꝫ ꝓphe
te ꝑhibet testimoniũ. Ibi habeo speciosũ
forma pre filijs hominuz: qui cũ in forma
dei esset nõ rapinã arbitratus est esse se eq̃
lem deo. Ibi dixit qd̃ vidit: ⁊ alius nõ ha-
bentẽ speciẽ neqꝫ decorẽ: qꝛ semetipm exi-
naniuit formã serui accipiens: in similitu-
dinẽ hoim fact⁹ ⁊ habitu inuentus vt ho-
mo: humiliauit se factus obediẽs vsqꝫ ad
mortẽ: mortẽ aũt crucis. Merito viderũt
eũ ⁊ nõ habebat speciẽ neqꝫ decorẽ. Me-
rito ante crucẽ agitabãt caput: hiccine est
totus filius dei? Si filius dei est: descen-
dat de cruce. Sed nõ habebat speciẽ neqꝫ
decorẽ: etiaz sic. O quib⁹ displicet: qꝛ nõ
habebat speciẽ neqꝫ decorẽ? O agitantes
caput ante crucẽ: ⁊ nõ figentes caput i ca
pite qd̃ pendebat in cruce. Merito nutat
insultantiũ caput: donec sit eorũ caput il-
lepse cui insultabat. Ecce resumit decorẽ
⁊ magnũ decorẽ: Ecce qd̃ dicit tu: min⁹ est
qꝫ quod fecit. Dicis tu: si filius dei est de-
scendat de cruce. Ecce de cruce nõ descẽ-
dit: sed de sepulchro resurrexit. Ergo ani-
ma decora esse nõ potest: nisi cõfessa fuerit
feditatem ei qui semꝑ pulcher: ⁊ ꝓpter te
ad temp⁹ nõ pulcher: ⁊ sic ad temp⁹ nõ pul
cher i forma serui: vt nũqꝫ deficeret a pul-
chritudine que est i forma dei. Ergo tu ec
clesia hẽs decorẽ: Dr̃ ⁊ tibi i canticis can-
ticoꝝ O decora int̃ mulieres. Dicit de te:
Que ẽ ista que ascẽdit dealbata? Quid ẽ
dealbata? Illuminata nõ dealbata: sic fu-
scata: queadmodũ se dealbãt femine q̃ vo
lũt videri quod nõ sũt: nõ dealbata sicut
paries dealbatus. Destruet eni sicut dicit
Apl's paries dealbatus: hypocrisis et si-
mulatio. Paries dealbat⁹: foris tectoriũ:
int⁹ lutũ. Nõ ergo illa sic dealbata: ſ deal-
bata illuminata: quia nõ ꝑ se alba. Prius
inquit fui blasphem⁹. Et itẽ: Fuim⁹ eniz ⁊
nos aliqñ natura filij ire sicut ⁊ ceteri. Ac
cedit gratia illuminãs ⁊ dealbãs primo ni
gra fuisti: sed facta es alba ex gratia illius.

Fuistis eni aliqñ tenebre: nũc aũt lux i do-
mino. Dicit ergo ⁊ de te: Que ẽ ista q̃ ascẽ
dit dealbata: iam mirabilis: iam vix cõtẽ-
plabilis. Admirandũ est eni dicere: que est
ista que ascendit dealbata: taz pulchra: tã
luminosa: tam sine macula ⁊ ruga. Nõne
ista ẽ que iacebat in ceno iniquitatũ? Nõ-
ne ista est que iacebat in fornicatione ido-
lorum? Nõne ista est que imũda erat i om
ni cupiditate desiderioqꝫ carnali? Que est
ergo ista que ascendit dealbata? Attende
q̃s sit ille qui ꝓ te fact⁹ est: nõ habes speci-
em neqꝫ decorẽ: ⁊ intelligis hui⁹ claritatis
honorem. Si miraris illi⁹ humilitatẽ pro-
pter hanc: noli iam mirari hui⁹ celsitudinẽ
ꝓpter illum. Quãte felicitatis est ista deal
bata: vt et cũ esset nigra: pulchꝛ ad se de-
poneret qui ꝓ impijs moreret? Ergo indu
it se dñs deus noster cõfessionẽ ⁊ decorem
induit se ecclesiam. Ipsa enim ecclesia cõ
fessio ⁊ decus. Ante cõfessio: postea dec⁹.
Confessio peccatoꝝ: decus recte viuen
tium: Confessionem ⁊ decorem induisti. Alia lr̃a.
†**Circũamictus lumẽ sicut† vestimẽ** † amict⁹ lumie
tum. Ipsa est vestis eius de qua iã dixi: † vestimẽto.
nõ habẽs maculaz neqꝫ rugã. Lux vocat:
⁊ iã hoc dixi: fuistis aliqñ tenebre: nũc aũt
lux i dño. Nõ ergo in vobis: nam tenebre
in vobis: lux aũt in dño. Ergo circũami-
ctus lumen velut vestimẽtũ. **Extẽ-
dens celũ sicut pellẽ:** Quõ fecit hoc
vt indueret se sicut vestimentũ lumẽ eccle
siam? Enumerare vult figuratis quibusdã
sacramentis: quõ lux facta sit ecclesia: quõ
facta sit sine macula ⁊ ruga: quomõ facta
sit candida dealbata: fulgẽs i vestitu spon
si sui inherens illi. Quõ facta sit audiam⁹.
Extendit celum sicut pellẽ: ⁊ hoc quidem
video. Quis eni extendit hoc celuz quod
nostris carnalibus oculis ituemur: nisi de
us? Et extendit sicut pellẽ. Ad facilitatez
redegit si ad litterã accipias. Eteni cũ vi-
deris istã fabricã magnã: quia cũ q̃sqꝫ ho-
minũ vnã vel paruã cameram extenderit
magno molimie: magno labore ac difficul
tate ac diuturna operatiõe id facit: ne hu
iusmodi laborẽ in dei operibus infirmitas
suspicaretur humana: attulit quãdã facili
tatem ꝓ tua capacitate: vt sic quodãmo-
do incipias credere facile opantem deuz:
⁊ non putare sic eũ extendisse celũ: sicut te
ctum dom⁹ tue: sed quia tibi facile est ex
tendere vnaz pellem: tã illi facile fuisse ex-
tendere tam magnũ celũ. Mira facilitas:

⁊ tamē adhuc spūs tibi tardo loquit̄: tibi inquā adhuc tardo dicit spiritus. Nā nec sic extēdit deus celū: sicͭ ⁊ tu pellē. Si enim sic extendit: ecce ante te pellis: vł rugosa: vel plicata ponit̄: dic vt extendatur: dictu tuo extende pellē. Nō possum inq̄s. Ergo ⁊ in extenta pelle multū longe es a facilitate dei. Ipse enī dixit ⁊ facta sūt: Dixit: fiat firmamētū inter aquā ⁊ aquā: et sic factū est. Tū propter facilitatē significandā scd̄m sensum tuū: accepis aliquid interim ad litterā: Figurate aūt si aliquid tectū retegi volumꝰ ⁊ pulsare acclusum: inuenimꝰ extendisse deū celū sicut pellē: vt intelligamus celū sanctā scripturā. Hanc auctoritatē p̄mo posuit deꝰ in eccłia sua: inde cepit exequi cetera. Posuit enī celū deus: ⁊ extendit sicut pellē: ⁊ nō frustra sicut pellem. Primo istā famā predicantiū: extēdit sicͭ pellē. Pellis mortalitatē significat. Propterea ⁊ illi duo hoīes primi parentes nostri: auctores peccati generis hūani Adā ⁊ Eua: cū in paradiso cōtempto dei p̄cepto ad suggestionē suasionemq̄ serpentis transgressi essent: qđ iusserat deꝰ: facti mortales dimissi sunt de paradiso. Ut autē significaret̄ ipsa mortalitas eoꝝ: induti sunt tunicis pelliceis. De pellibꝰ enim tunicas factas acceperūt. Pelles enim detrahi nō solēt: nisi de animalibꝰ mortuis. Ergo pelliū noīe mortalitas illa figurata ē. Quid ergo hic: si diuina scriptura significat̄ pellis noīe: Quō de pelle fecit deus celū: ⁊ extendit celū sicut pellē: Quia p quos nobis scriptura p̄dicata est: mortales fuerūt. Illud quidē verbū dei semp idē: semp incōmutabile atq̄ indeficiēs: Ecce ī principio erat verbū: ⁊ verbū erat apud deū: ⁊ deus erat verbū: Nunq̄d erat ⁊ mō nō est: Et ē ⁊ semp erit. Si ergo est verbū dei deꝰ apđ deū: lege si potes. Sed quid dicis: qꝛ sursum est: et ideo legere nō potes: Ubiq̄ est v̄bū dei: Pertēdit a fine vsq̄ ad finē fortiter: ⁊ attingit oīa ꝓpter suā mundiciā. In hoc mūdo erat: ⁊ mūdus p ip̄m factus est ⁊ cū venit hic erat. Uenit enī in carne nūq̄ absens diuinitate. Quare ergo legē nō poteras: Quia in sapientia dei nō cognouit mūdus p sapiētiā deū ibi cōstitutꝰ ī sapiētia dei. Oīa enī ibi ⁊ ipsa nłła sb̄tracta sunt: ibi constitutus nō poteras cognoscere per sapiētiā deū. Ergo necessariū erat: qđ sequitur: Placuit deo p stulticiā p̄dicationis saluos facere credētes. Si p stulticiam p̄dicatiōis salui futuri erāt credentes: elegit deus q̄dam mortalia: elegit homines mortales ⁊ morituros adhibita ligua mortali: exhibuit sonos mortales: adhibita dispensatione mortaliū: adhibuit instrumēta mortaliū: ⁊ in eo tibi factū est celū: vt in re mortali cognosceres verbū īmortale: ⁊ fieres tu quoq̄ eiusdē verbi ꝑticipatiōe īmortalis. Uixit Moyses ⁊ mortuꝰ est: ait enim illi deus: ascēde in montē ⁊ morere. Mortuꝰ est Hieremias: ⁊ tot ꝓphete mortui sūt ⁊ mortuoꝝ dicta: qꝛ nō eoꝝ sed per eos illius erāt qui extendit celū sicut pellem: manēt vsq̄ ad posteritatē nostrā. Ecce Apłs solutꝰ de hac vita q̄ dixit: Cupio dissolui: ⁊ eē cū christo: młtomagł esse optimū: viuit nūc cū christo sicͭ illi ꝓphete oēs viuūt cū christo. Sed p quid nobis dispēsauit id qđ legimꝰ: Per id quod moriturū erat: p os: p linguā: dētes: manꝰ: Oīa ista quibꝰ opatus est Apłs: totū qđ legimꝰ corporis officia sūt: sed iubēte anima cui iubebat deꝰ. ꝓpterea extensū est celū sicut pellis. Nos sub celo tanq̄ sub pelle diuinaꝝ scripturarū legimꝰ mō cū tendit̄. Etenim postea celū plicabit̄ vt liber: Non frustra frēs hic vt pellis: ibi vt liber. Figuratū ibi quiddā nobis est qđ ad scripturā diuinā attinet ⁊ tendit̄ sicut pellis: ⁊ tendit̄ sermo mortuoꝝ. Ergo ideo tendit̄ sicut pellis et multomagis tendit̄: qꝛ illi mortui sūt. Nā post mortē plus īnotuerūt ꝓphete ⁊ Apłi: nō erāt tā noti cū viuerēt. Prophetas viuos sola iudea habuit: mortuos oēs gētes. Cū enī viuerēt nōdū erat extensa pellis: nōdū erat extēsū celū: vt tegeret orbē terraꝝ. Et extēdit ergo celū sicut pellē. Qui † ꝓtegit † in aquis sup̄iora eius. Et hoc legimꝰ: ⁊ ad litterā bene itelligit̄. Qm̄ Alia lr̄a. † tegit. Alia lr̄a nō hꝫ.
enī iussit vt fieret firmamētū inter aquas ⁊ aquas: factū est vt sint aque inferiores q̄ perfundunt terras: ⁊ sint aque superiores remote ab aspectibꝰ: tm̄ fidei cōmendate. Et aque inquit que sup celos sunt laudēt nomē dn̄i: qm̄ ip̄e dixit ⁊ facta sūt: ipse mādauit ⁊ creata sūt. Ergo explicatus est sensus ad lr̄am: ꝓtegit enī ī aquis sup̄iora eiꝰ. Quid ad figurā: Qm̄ in figura accepimꝰ pellē scripturā sanctā: ⁊ auctoritatē diuini verbi dispensatā nobis p mortales: quibꝰ mortuis eiusdē dispēsatiōis fama extenditur. Scd̄m hoc quō ꝓtegit in aquis sup̄iora eius: Cuiꝰ sup̄iora: Celi. Et quid celū: Sancta scriptura. Que sūt sup̄iora sancte

scripture? Quid inuenimus in scripturis
sanctis superius? Paulū iterroga. Super
eminentiorē inq̄t viam vobis demonstro.
Quā dicit supereminētiorē viā? Si liguis
hominū loquar et angelorū: caritatē autē
non habeam: factus sum velut eramētū so
nās aut cymbalū tinniens. Si ḡ i his nihil
supereminentius in scriptura sancta inue-
niri potest q̄ꝫ caritas: supiora celi quomō
aquis ꝓtegūtur si superiora scripture pre-
cepta caritatis sunt? Audi quēadmodū.
Caritas inquit dei diffusa est in cordibus
nostris per spiritū sanctū qui datus est no
bis. Jā nomīe diffusionis intellige aquas
in caritate spiritussancti. He sūt aque de q̄
bus dicit in quadā scriptura: Et in plateis
tuis discurrāt aque tue: nemo alien⁹ cōmu
nicet tibi. Alieni eni sūt omēs a via verita
tis: siue pagani: siue iudei: siue heretici: ⁊
mali q̄ꝫ christiani. Habere mlti dona pos
sūt: caritatē nō possūt. Hoc ipm̄ quale do-
nū est: vt nō loq̄mur de donis alijs foris:
q̄ dona habent oēs homines: qui facit so-
lē suū oriri sup bonos et malos: dona dei
sūt: et nō tātū bonis ⁊ malis cōmunia: sed
etiā bestijs et pecorib⁹. Jpm eē: viuere: vi
dere: sētire: audire: ⁊ ceteris fūgi sēsuū mu
neribus dona dei sūt. Sed videte cū qua
libus et q̄ꝫ multis cōmunia: et cū eis quos
nolis imitari. Jpsū ingeniū acutū habent
et pessimi hoīes: sollertē artiū industriam
habēt ⁊ turpissimi scenici: diuitias habēt ⁊
latrones: cōiugia: filios. Multi mali ha-
bent pulchra dona dei: oīa: nemo negat: sꝫ
vide cū q̄b⁹ cōia. Respice ad munera ipi⁹
eccl'ie: Mun⁹ sacramētoꝝ i baptismo: i eu-
charistia: in ceteris sanctis sacramētis: qua
le mun⁹ est? Hoc mun⁹ adept⁹ est ⁊ Simō
magus. Prophetia quale mun⁹ est? Pro-
phetauit ⁊ Saul malus rex: ⁊ tūc ꝓpheta
uit cū Dauid sctm̄ ꝑseq̄ret. Jntēdite: non
dixi cū ꝑsecutus fuisset. Fortassis eni eo ꝑ
secuto: penitētiā gessit ⁊ dign⁹ fuit spiritu ꝓ
phetādi. Nō ꝑsecut⁹ neq̄ꝫ ꝑsecutur⁹: sed ꝑ
sequēs ꝓphetauit. Misit ad cōphēdēduꝫ
Dauid ministros suos. Dauid vero eo tem
pore inter ꝓphetas erat: vbi erat ⁊ sanct⁹
Samuel. Jmpleti sūt spū ꝓphetie q̄ mis-
si sūt ⁊ ꝓphetauerūt. Sꝫ forte bono illi aīo
venerāt: vel ob necessitatē officij sui: vl' nō
facturi qδ iussuꝫ est. Misit ꝑ alios hoc ⁊ i
eis factū est: ⁊ eoꝝ hoc modo aīm interp̄te
mur. Cū illi tardarēt: venit ip̄e furēs: anhe
lans cedē: sanguinē sitiēs inocētis sancti:

cui etiā ingrat⁹ erat: ⁊ ipse implet⁹ est spiri-
tu ꝓphetādi ⁊ ꝓphetauit. Nō ergo se ia-
ctent qui forte sine caritate habuerit h̄ mu
nus dei sctm̄: sicut sctm̄ baptismū: s; vide-
ant q̄lē rationē habituri sūt cū deo q̄ sctis
nō sancte vtunt. Ex his erūt q̄ dicturi sūt:
Jn noīe tuo ꝓphetauim⁹. Non illis dicet:
mentiemi: sed dicet: non noui vos: recedi
te a me qui oꝑami iniq̄tatē: q; si habeā om
nē ꝓphetiā: caritatē aūt nō habeā nihil sū.
Prophetauit aūt ⁊ Saul: sed oꝑabat ini-
q̄tatem. Quis aūt oꝑat iniq̄tatē: nisi q̄ non
habuerit caritatē? Plenitudo eni legis ca
ritas. Ergo ꝓtegis in aquis supiora eius.
Quid dixit? Jn oīb⁹ scripturis supeminē-
tissimā viā supeminētissimuꝫ locū caritas
optiet. Nō ad eā aspirēt nisi boī. Hāc no
biscū nō cōmunicāt mali. Possūt cōicare
baptismū: possunt cōmunicare cetera sa-
cramēta: possūt cōicare orationē: possunt
cōicare istos parietes: ⁊ istaꝫ cōiunctionē:
caritatē nobiscū nō cōmunicant. Jpse est
eni fons ꝓpri⁹ bonoꝝ: ꝓpri⁹ sanctoꝝ: De
q̄ dicit: nemo alien⁹ cōmunicet tibi. Qui
sunt alieni? Oēs qui audiūt: nō noui vos.
Si eni nō cognoscunt: vtiq̄ꝫ alieni sūt qui
bus dicit: nō noui vos. Supeminēs enim
via caritatis tenet eos: qui ꝓprie ꝑtinēt ad
regnū celoꝝ. Ergo p̄ceptū caritatis super
celos: sup oēs libros. Ei eni subdūt libri:
ei militāt oēs lingue sanctoꝝ: ei oīs motus
dispensatoꝝ dei ⁊ aīe ⁊ corpis. Supemi-
nens est enim via: ⁊ merito ꝓtegit in aquis
supiora celi: q; nihil inuenis eminētius ca
ritate in diuinis libris. Sꝫ adhuc euiden-
tius audi q̄d aqua sit. Diximi⁹ eni q̄ꝫ cari-
tas dei diffusa sit in cordib⁹ nostris ꝑ spiri
tū sctm̄ qui dat⁹ est nobis: diximus etiā in
plateis discurrāt aq̄ tue: Et ait mihi aliq̄s:
nō ibi exp̄sse dictū est vtrū caritatē intelli-
gere debeā. Quid si alius aliud aliq̄d itel
ligat? Tātū memēto qδ ait Apl's: Caritas
dei diffusa est in cordib⁹ nostris. Vn̄? Per
spiritū sctm̄ qui dat⁹ est nobis. Audiam⁹
dn̄m magistrū aploꝝ: Si q̄s sitit veiat ⁊ bi
bat. Dicat adhuc: Qui credit i me flumi-
na aque viue fluēt de vētre eius. Quid ē
hoc: exponit euāgelista: Hoc aūt dicebat
inq̄t de spiritu quē accepturi erāt credētes
in eū. Spirit⁹ eni nōdū erat datus: q; Je-
sus nondū erat glorificat⁹. Ergo fratres si
ꝓpterea spiritus nōdū erat datus: q; Je-
sus nōdū erat glorificatus: glorificato Je
su, ⁊ ascendēte in celos: missus ē spūssanct⁹

⁊ caritate impleti sunt apl̄i: diffusa ē i cor-
dibꝰ eoꝝ ꝑ spiritū sanctuꝫ qui datꝰ est eis:
qꝛ supiora celi aquis ꝓtegūtur. Et bene
quia dn̄s in celos ascēdit vt supioꝛ esset ce
lis: ⁊ inde mitteret caritatē. Nō eni sic deꝰ
ꝓtegit: vt quasi ſbleueꝛ ab eo quē ꝓtegit.
Subleuat quē ꝓtegit nō onerat. Ita ergo
celos aquis ꝓtegit: vt magis illi diuino
spiritu subleuēꝛ. Qui subleuat ursum est:
qd̄ subleuaꝛ infra est. Illud suspēdit: h̄ pē
det. Si ergo illud suspēdit hoc pendet: au
di qꝛ hoc celū scripturarū ex caritate pen-
det. Duo sūt nēpe illa notissima p̄cepta di
lectiōis: in his duobꝰ p̄ceptis: tota lex pē-
Alia lra. det ⁊ ꝓphete. Qui ꝓtegis in aquis supio
† ponis nubē. ra eiꝰ. Qui †ponit nubes ascēsuꝫ
† tuū. †eiꝰ: Accipiꝛ ⁊ hoc bn̄ ad lr̄am. Dn̄s vi-
sibiliter ascēdit in celū. Quō posite sūt nu
bes ascensus celi: Hec cū dixisset: nubes
suscepit eū. Habes itē de resurrectione no
stra p̄dictū: Et mortui inq̄t i christo resur-
gēt primi: deinde nos qui viuimꝰ simul cū
illis rapiemur in nubibꝰ obuiaꝫ christo in
aera: atq̄ ita semp cuꝫ dn̄o erimꝰ. Habes
nubes ascēsum celi: ostendā ⁊ nubes ascē-
sum celi huiꝰ: id est diuinarū scripturarū.
Quid est hoc frēs: Utinā me dn̄s deꝰ meꝰ
inter illas qualescūq̄ nubes numerare di
gneꝛ: viderit q̄ꝫ nebulosa nubes sim: oēs
tn̄ p̄dicatores verbi v̄itatis nubes accipi
pn̄t. Quicūq̄ ergo infirmi nō pn̄t ascēdē
in hoc celū: id est ad intellectū scripturaꝝ:
ꝑ nubes ascendant. Forte eni ⁊ mō satꝭ sit
vobis: si aliquid agimꝰ. Si labor sudorq̄
nr̄ nō est infructuosus: ascēditis in celum
scripturarū diuinarum: hoc est intellectuꝫ
eaꝝ ꝑ predicationē nostrā. Qꝛ altū erat ce
lū: in psalmo isto: Nemo enim vestrū vide
bat: quid esset in figura. Extēdit celū sicut
pellē: qui ꝓtegit in aquis supiora eiꝰ. Hoc
ipsum qd̄ dictū est: q̄ ponit nubes ascensū
eius: ecce iam intellectū est: quātū dn̄s do
nauit p̄dicantibꝰ nobis. Nō eni nubes de
suo munere pluūt: Uos itelligēdo ascēdi-
te: i intellectu ip̄o fructificate: ne sitiſ quasi
illa vinea: de qua diciꝛ apō ꝓphetā: Mā-
dabo nubibꝰ meis ne pluāt sup eam. Ac-
cusabaꝛ eni quedā vinea q̄ ꝓ vuis spinas
dederat: nō reddiderat dignā gratiā dulci
pluuie. Qui eni bona audit ⁊ mala opaꝛ:
dulci pluuia cōpluiꝛ ⁊ spinas generat. Nō
est vt suspicemur fratres de aliqua terre-
na ⁊ ista visibili vinea dn̄m locutū. Nāq̄
ibi ne sub obscuritate sermonis lateret ex-
cusatio iniquitatis: ipse dn̄s ꝑ ipsum pro-
phetā exposuit cui vinee loquereꝛ: ⁊ de q̄
vinea ista diceret. Uinea inquit dn̄i saba-
oth domus israel est. Quid vaganꝛ o in-
iqui corda vestra per mōtes ⁊ colles vini
toꝝ: Noui inq̄ de qua vinea loquar: no-
ui vbi querebā vuā ⁊ inueni spinas. Sine
causa aliud atq̄ aliud suspicami ⁊ opina-
mini: nolentes intelligere vt bene agatis.
Nā ⁊ hoc sc̄ptū ē: Noluit intelligere vt be
ne ageret. Tollite oēs suspicatōes vr̄as d̄
medio: vinea eteni dn̄i sabaoth domꝰ isrl̄
est: ⁊ hō iuda nouellū dilectū. Dilectū cū
plantatū est: dānatū cū spinas creauit.
Ergo fratres forte vinea fuit domꝰ israel:
⁊ nos nō sumꝰ vinea: Cū timore audiamꝰ
quod iudeis dictū videmus. Uidete quō
Apl̄us terreat ramos insertos de ramis
fractis: ⁊ in ramis fractis cōmendet timē-
dam seueritatē: i ramis insertis cōmendet
amandā bonitatē. Noli esse infructuosus
in bonitate: ne sterilꝭ sentias seueritatē. Sꝫ
nō sum vitis dicis mihi. Ubi est dn̄i vox:
Ego sū vitiſ: vos estis sarmēta: pater meꝰ
agricola: Ubi ē vox apl̄i. Quis plātat vi-
neam: ⁊ de fructu eius nō ꝑcipit: Uinea ḡ
es: o ecclesia: ⁊ habes agricolā deuꝫ. Ne-
mo ergo agricola hō cōpluit vineā suam.
Fratres ergo dilectissimi: viscera ecclesie:
pignora eccl̄ie. filij matris celestis audite
cū tempus est. Minatꝰ est deus illi vinee
atrocissima cōminatōe: Mādabo nubibꝰ
meis inq̄t ne pluāt sup eā: ⁊ factū est. Ue-
nerūt Apl̄i ad iudeos: respuerūt eos ⁊ di-
xerūt illis: Ad vos missi eramꝰ: ſ qꝛ repuli
stis verbū dei: imꝰ ad gētes. Uidetis quō
in eodē spiritu dei illo iubente intrinsecus
qui habitat in cordibꝰ ipsoꝝ mādatum sit
nubibus dei ne cōpluerent vineā: q̄ cū ex
pectareꝛ vt faceret vuā fecit spinas. Ideo
⁊ nubes fecit ascensuꝫ eius: ⁊ celū tetendit
sicut pellē. Nō est qd̄ q̄ramini: auctoritas
scripturarū extenta est sup orbē terraruꝫ:
nubes nō desūt: predicaꝛ verbuꝫ v̄itatis:
exponunꝛ oia que obscura sunt: vt corda
vestra ꝑ nubes ascēdāt. Uidete quō cre-
datis: videte q̄d suscipiatꝭ: Post p̄dicato
rē veniet iudex: ⁊ pꝰ dispēsatorē veniet ex
actor. Qui ponit nubem ascensum eius. Alia lra.
Qui †ambulat sup pennas vento- † ambulas.
rum. Hoc iaꝫ periculosum est accipe ad
litterā. Aut que sūt penne vētorū: Aut ve
ro quō in pictura facturi nobis sumus vē-
tos volantes: ⁊ alas habētes: Uentus nō

est fratres nisi quē sentim⁹: motus quidaƺ
⁊ quasi flatus aeris: impellens qδ pōt pro
virib⁹. Que pēne ventoꝝ sūt: Sed ⁊ q̄ ale
dei: Et tñ dictū est: Sub vmbra alaꝝ tua-
rum sperabūt. Conemur ergo ⁊ hoc acci-
pere ad litterā: veluti ꝓprie factū in crea-
tura ista. Uelocitatē verbi fortasse cōmen
dat scriptura: De qua velocitate iā pridē
in alio psalmo locuti sum⁹: vbi scriptū est.
Usq; in velocitatē currit verbū ei⁹: q: ni-
hil vētis veloci⁹. Nostis oēs quātū illa fa
cilitas cōmēdabat in pelle. Nihil eni faci-
lius ab hoie q̄ꝫ pellis extēdit. Sic ⁊ hic in-
sinuās deū ꝑ verbū eius vbiq; ꝑsītem: ve
locitate motus nihil deserere: quia tu non
noueras aliq̄d vēto veloci⁹. Ambulat in-
quit suꝑ pēnas vētoꝝ: id ē velocitas ei⁹ su
perat velocitatē vētoꝝ. Ut ꝑ pennas ven
toꝝ intelligas velocitatē vētoꝝ. Et verbū
dei intelligas veloci⁹ oib⁹ vētis. Et sic in
prima facie cōsideratiōis pulsem⁹ ad ali-
quid interi⁹: ⁊ figurate aliq̄d nobis indicēt
iste lr̄e. Uētos quidē intelligim⁹ in figura
nō absurde aias: nō q: vēt⁹ ē aia: ſ; q: inuisi
bilis est vēt⁹: q̄ꝫuis res corporea corpa im
pellēs: tñ q: humani oculi acieƺ fugit. Est
aūt aia inuisibil: ꝓpterea bene intelligimus
aias vētos. Inde est q̄ de⁹ insufflasse dici
tur spiritū vite formato homini. Et factus
homo in aiam viuētem. Ergo vēti: aie in
allegoria nō absurde accipiūt. Uidete au
tem ne putetis noiata allegoria: panto-
mimi aliquid me dixisse. Nā q̄dam verba
q̄m verba sūt: ⁊ ex lingua ꝓcedūt: cōmu-
nia nobis sūt etiā cū rebus ludicris ⁊ non
honestis. Tamē locū suū habēt ista v̄ba ī
eccl̄ia: ⁊ locū suū in scena. Nō eni ego dixi
qδ Paulus apl̄s nō dixit: cū de duob⁹ fi-
lijs Abrae diceret: Que sūt inq̄t in allego
ria. Allegoria dicit: cuƺ aliq̄d aliud videt
sonare ī verbis: ⁊ aliud ī intellectu signifi-
cari. Quō dicit agn⁹ christus. Nūq̄d pe-
cus: Leo christ⁹: nūq̄d bestia: Petra chri-
stus: nunq̄d duritia: Mons christus: nū-
quid tumor terre: Et sic m̄lta alia vident
sonare: aliō significare: ⁊ vocat allegoria.
Nam qui putat me de theatro dixisse alle-
goriā: putet ⁊ dñm de amphitheatro dixis
se parabolā. Uidetis quid faciat ciuitas:
vbi abūdāt spectacula. In agro securius
loq̄rer. Quid sit eni allegoria: nō ibi forte
didicissent homines: nisi in scripturis dei.
Ergo q̄ dicim⁹ allegoriā figurā esse: sacra
mentū figuratū allegoria est. Et quid ħ ac

cipim⁹: ascendit suꝑ pennas ventoꝝ: Di-
xim⁹ bene accipi figurate vētos animas.
Penne ventoꝝ: penne aiaꝝ que sunt: nisi
a quib⁹ sursum attollūt: Penne ergo aia-
rum virtutes: bona oꝑa: recta facta: In
duabus alis habēt oēs pēnas. Oia enim
p̄cepta in duobus p̄ceptis sunt. Quisquis
dilexerit deū ⁊ ꝓximū: aiam habet penna-
tam liberis alis: scō amore volantē ad do
minū. Quicunq; implicat amore carnali
viscū habet in pennis. Nā si aia nō habet
alas ⁊ pennas: vnde ille gemēs in tribula
tiōib⁹ dicit: Quis dabit mihi pēnas sicut
columbe: Et sequit: Et volabo: ⁊ req̄escā.
Itē alio loco: Quo ibo a spiritu tuo: ⁊ q̄
a facie tua fugiā: Si ascēdero in celum tu
ibi es: si descēdero ad īfernū ades: Si ac-
cepero pēnas meas sicut colūba ⁊ volabo
in extrema maris. Tāq̄ꝫ diceret: sic possū fu
gere a facie ire tue: si acceꝑo pēnas vt co-
lūba: ⁊ volauero ī extrema maris. In extre
ma maris volare ē spem iā p̄tendere in finē
sc̄li: quō ille qui ait: Hoc labor est añ me
donec introeā in sanctuariū dei: ⁊ intelli-
gam in nouissima. Et quō venit in extre-
ma maris: etiā acceptis pennis: Eteni il-
luc inquit man⁹ tua deducet me: ⁊ ꝑducet
me dextera tua. Naƺ ⁊ cū pennis meis ca-
sura sū nisi tu deducas. Ergo alas habēt
bonas: ⁊ liberas: ⁊ nullo visco obligatas
anime bene oꝑantes p̄cepta dei: habētes
caritatē de consciētia pura: ⁊ fide nō ficta.
Sed q̄ꝫtūuis sint p̄dite virtutibus carita-
tis: quid ad illā dilectionē dei: qua sūt di-
lecte: etiā cū visco essent implicate: Ma-
ior ergo in nos dilectio dei q̄ꝫ nostra ī illū.
Nostra dilectio penne nostre sunt: sed ille
ambulat suꝑ pennas ventoꝝ. Jam dice-
bat quibusdā Apl̄s: Flecto genua mea ꝓ
vobis ad patrē: vt det vobis scd̄m interi-
orē hoiem habitare christū ꝑ fidē in cordi
bus vestris: in caritate radicati ⁊ fundati.
Jam dat illis caritatē deus: iam dat illis
alas ⁊ pennas: vt possitis inquit cōprehē-
dere que sit latitudo: lōgitudo: altitudo ⁊
ꝓfundū. Fortassis crucem dñi significat.
Erat eni latitudo in qua porrecte sūt ma-
nus: longititudo a terra surgens in q̄ erat
corpus infixuƺ: altitudo ab illo diuexo li-
gno sursum qδ eminet: ꝓfundum vbi fixa
erat crux: ⁊ ibi omnis spes vite nostre. La-
titudo eni est in bonis opibus: longitudo
in ꝑseuerando vsq; in fineƺ: altitudo pro-
pter sursum cor: vt oia bona oꝑa nostra in

quibus ꝑseueram⁹ vsq̄ȝ in finē habētes la
titudinē qua bene opamur: ⁊ longitudinē
qua ꝑseueram⁹ vsq̄ȝ in finē: nō faciam⁹ ali
quid nisi spe celestiū p̄mioꝝ. Ipsa est eniȝ
altitudo: nō hic querere mercedē: sed sur-
sū: ne dicat nobis: Amē dico vobis ꝑce-
perūt mercedē suā. Profundū aūt qḋ di-
xi vbi fixa erat ps crucis ⁊ nō videbat: in-
de resurgebāt que nō videbant. Quid est
qḋ occultū est: ⁊ nō publicū in eccl'ia: Sa-
cramētū baptismi: sacramētū eucharistie.
Opa aūt nr̄a bona vidēt ⁊ pagani: sacra-
mēta vero occultant illis: Sȝ ab his que
vidēt surgūt ad illa que nō vidēt: sicut a ꝓ
fundo crucis: qḋ i t̄ra figit surgit tota crux
que apparet ⁊ cernit. Et quid postea: Cuȝ
hoc dixisset Ap'ls adiecit: scire etiā supe-
minentē sciētiā caritatis christi: cū iam di-
ctuȝ fuisset in caritate radicati: et fundati.
Amatis eni christū: ⁊ ideo in cruce opami
ni. Sed nūquid amatis q̄ꝫtū vos ille ama
uit: Amādo aūt q̄ꝫtūcunq̄ȝ amatis: vola-
tis ad ip̄m: vt cogoscat' queādmodū ipse
vos amauerit. Hoc est vt sciatis supemi-
nentiā caritatis christi. Amatis enim vos
q̄ꝫtū potestis: ⁊ volatis q̄ꝫtū potestis: ꝫ ille
Alia lr̄a. ambulat sup pēnas ventoꝝ. Qui ambu-
† facis. lat sup pennas vētoꝝ: ¶ Qui † facit an
† tuos. gelos † suos spiritus: ⁊ ministros
† tuos. † suos ignē † flagrantē. Et ꝫ q̄ꝫuis nō
† vrentē. videamus apparitionē angeloꝝ: abscōdi-
ta est eni ab oculis nostris: ⁊ est in quadaȝ
re publica magna imꝑatoris dei: tn̄ esse an
gelos nouim⁹ ex fide: ⁊ multis apparuisse
scriptū legim⁹ ⁊ tenem⁹: nec inde dubitare
fas nobis est. Spiritus aūt angeli sunt: et
cū spiritus sūt nō sunt angeli: cū mittut fi-
unt angeli. Angel⁹ eni officij nomē est nō
nature. Queris nomē ei⁹ nature: spūs est:
queris officiū: angelus est. Ex eo qḋ est spi
ritus est: ex eo qḋ agit angelus ē. Uide il-
lud i hoīe. Nomen nature homo: officij mi
les. Nomē nature vir: officij p̄co. Hō eni
fit p̄co: id est qꝛ hō erat fit p̄co: non qꝛ erat
p̄co fit hō. Sic ergo q̄ erāt iam spūs cōditi
a creatore deo: facit eos angelos: mittēdo
eos nunciare qḋ iusserit: et igneȝ flagran-
tem facit ministros suos. Legim⁹ apparu-
isse ignē in rubo: legim⁹ etiā missū ignē de-
sup: ⁊ implesse qḋ p̄ceptū est. Ministrauit
ergo cū ipleret. Cū esset i natura sua erat:
cū egit qḋ iussum est: ministeriū impleuit.
Sic scd'm lr̄am videm⁹ in creatura. Quid
est aūt in eccl'ia figurate: Quō accipimus

q̄ facit angelos suos spūs: ⁊ mīstros suos
ignē flagrantē: Spūs spūales dicit. Be-
ne facit angelos suos spūales: id est nūci-
os verbi sui. Spūalis eni oīa iudicat: ipe
aūt a nemīe dijudicat. Uide spūalē factū
angelū dei: Nō potui inq̄t vobis loqui q̄i
spiritualibus: sed quasi carnalib⁹. De spi-
rituali quadā affectione missus est ad car-
nales tanq̄ȝ angelus de celo ad t̄rā. Quō
dicit ⁊ ministros suos ignē flagranteȝ: ni-
si quō dicit: spiritu feruentes: Sic enim fer
uēs spiritu: ignis ardēs ē oīs minister dei.
Nōne ardebat Stephan⁹: Quo igne ar-
debat: Et q̄s ille ignis erat: qn̄ lapidabat
⁊ ꝓ eis a q̄b⁹ lapidabat rogabat. Cū audis
ignis est minister dei: incēsurū illū putas:
Incēdebat licet: ꝫ fenū tuū id est carnalia
oīa desideria tua: curat minister dei: predi
cans verbū dei. Audi illum: sic nos existi
met homo: vt ministros christi: ⁊ dispēsa-
tores ministerioꝝ dei. Quō aūt ardebat
cū diceret: Os nostꝝ patet ad vos o Corin-
thij: cor nostrū dilatatū ē: Ardebat ⁊ fla-
grabat caritate: ⁊ ibat i eos vt incenderet.
Hūc ignē se missurū dn̄s in terrā dicebat
cū ait: Ignē veni mittere i terrā. Quomō
gladiū sic ignē. Gladi⁹ diuidit affectū car
nalē: ignis absumit. Totū i verbo dei intel
lige: totū in spū dei cognosce. Incipe fer-
uere caritate ꝑ verbū quod audis: ⁊ vide
quid in te fecerit ignis minister dei. Qui fa
cit angelos suos spūs: ⁊ ministros suos ig
nē flagrantē. † Fundauit terraȝ sup
† firmitatē eius: nō inclinabit in se
culū seculi. De terra ista hoc accipe ne- Alia lr̄a.
scio vtrū habeat vllū exitū: vtrū recte di- † q̄ fundasti.
cat nō inclinabit in seculū seculi: de qua di † stabilitatē
ctum est: Celū ⁊ terra transiēt: Laboratur suam.
hic si ad litterā queras accipe. Naȝ q̄ ait:
fundauit terrā sup firmitateȝ eius: fortasse
quedā est firmitas occulta nobis: que cō-
tinet terraȝ: ⁊ hoc dixit: fundauit. Sup q̄d
firmauit: Sup firmitatē ipi⁹ t̄re: quā ei sup
posuit: vt contineret: que latet forte oculis
tuis. Sint ista occulta in creatura: non de
obscuritate creature creator latebit. Que
possumus videam⁹: ex his q̄ videm⁹ illuȝ
laudem⁹ ⁊ amem⁹. Cōuertam⁹ nos ad q̄-
rendū aliquid hic in figura positū. Firma
uit terram intelligo ecclesiam. Dn̄i est ter-
ra ⁊ plenitudo eius. Intelligo eccl'iaȝ t̄rā:
Ipa ē terra sitiēs: ipa est que dicit in psal-
mis: vna eni dicit ex oīb⁹: aīa mea sicut ter
ra sine aqua tibi. Sicē terra sine aq̄ tibi: q̄d

est: Sitiēs sitiuit aīa mea ad te tanq̄ terra
sine aqua. Nisi enī sitiat: nō recte irrigabitur.
Nā crebra pluuia diluuiū est: sitiat oportet.
Beati enī q̄ esuriūt ꝛ sitiūt iusticiā: Et di-
cat aīa mea tanq̄ terra sine aqua tibi: q̄ꝛ di
cit alibi: Sitiuit aīa mea ad deū viuū. Ter
ram ergo intelligo ecclesiam. Que est firmi-
tas eius sup quā fundata est: nisi fūdamē
tū eius: An incōgrue intelligimꝰ firmitatē
sup quā fundata est terra: fundamētū vbi
cōstituta est ecclesia: Qd est illud fundamē
tū: Fundamētū inquit nemo pōt ponere p̄
ter q̄ qd positū est: qd est christus Jesus.
Ibi ergo firmati sumus: merito ibi firma-
ti: nō inclinabimur in seculū seculi. Nihil
enī firmiꝰ isto fundamēto. Infirmꝰ tu eras:
sed firmū fundamētū te portat. In te fir-
mus esse nō poteras: firmꝰ eris semp: si ab
illo firmo fundamēto nō recedas. Nō icli
nabitur in seculū seculi. Ipa est p̄destinata
colūna: ꝛ firmamētū veritatis. Abys-
sus sicut vestimētū amictꝰ eiꝰ: su-
per mōtes stabūt aque. Ab incre
patione tua fugiet: a voce tonitrui
tui formidabūt. Ascēdūt mōtes
ꝛ descēdūt campi: in locū quē fun-
Alia lra nō hʒ. dasti eis. Terminū posuisti † eis
† cōuertētur quē nō trāsgredientur: neq̄ † reuerte
operire tur tegere terrā. Qui emittis fō
tes in cōuallibꝰ: inter mediū mon
tiū pertransibūt aque. Potabunt
Alia lra. oēs bestie agri: † suscipiet onagri in
† expectabūt † sitim suā. Sup † illos volatilia
† siti sua celi † inhabitabūt: de medio petra-
† ea rum dabūt † voce † suam. Rigās
volucres montes de superioribꝰ suis: de fru-
† habitabūt ctu operum tuoꝝ satiabitur terra.
† voces Producēs fenū iumētis: ꝛ her-
Alia lra nō hʒ. bā seruituti hominū. Ut educas
panē de terra: ꝛ vinū letificet cor
hominis. Ut exhilaret faciē in
Alia lra. oleo: ꝛ panis cor hoīs confirmet.
† Saturabūt † Satiabuntur † oīa ligna campi et
Alia lra nō hʒ. cedri libani quas plātauit: illic pa
† Herodij sseres nidificabūt. † Fulice do-
mus dux est eorū: Aiaduertitis exten
tum celū: vultis itellectu ascēdere. Et ego
video quātū altū sit. Puto q̄ mecū cōsi-
deret caritas vestra. Nā ideo multos versus
volui p̄nūciare: vt videatis q̄ alta sint po
sita sacramēta dei: ne fastidiamꝰ oblata: ne
propterea vilescāt: vt semp quesita ꝛ si cū
difficultate: cū maiori iocūditate inueni-
antur. Inter cetera tn̄ frēs q̄ p̄nt accipi ad

lram: nūqd ꝛ hoc qd dictū est: Illic passe-
res nidificabūt: fulice domꝰ dux est eorū:
Nūqd domꝰ fulice dux est passerum: Aut
domꝰ fulice dux ē cedroꝝ: Et h̄ enī ibi est:
Et cedri libani quas plātauit: illic passe-
res nidificabūt: fulice domꝰ dux est eorū.
Et quidē latina locutiōe: eoꝝ cedrorū nō
possumꝰ intelligere. Cedri enī feminini ge
neris sunt. Fulice itaq̄ domꝰ: quō est dux
passerū: Hoc enī in ista creatura q̄ oculis
nr̄is adiacet: intelligi nullo pacto pōt. Fuli
cas aūt aues esse marinas vel stagnenses
nouimꝰ. Domꝰ fulice: sit nidꝰ fulice. Quo
mō ergo domꝰ fulice dux ē passerū: Qua-
re quedā in rebꝰ visibilibꝰ quasi absurda
miscet spūssanctꝰ: nisi vt ex eo qd nō possu
mus accipe ad lram: cogat nos ista spiri-
tualiter querere: Ergo si ad celū itellectu
vt dixi: ad extētā pellē vultis ascendere: ꝛ
nubes fecit ascensionē eius: nubes ista q̄
vobis loquitur: inualida est hodie ad omnia
ista exponēda. Date veniā: ꝛ si nō vestre:
mee certe infirmitati. Auiditatē quidē ve
strā tantā video: vt semp pati sitis audire.
Sʒ due res sūt: quaꝝ ratio nō cōtēnenda
est. Nā ꝛ infirmitas corporis nr̄i ꝯsiderāda
est: ꝛ ipsarū rerū que exponuntur memoria.
Interim que audistis cogitate. Quid di-
xi: Que mādūcastis: ruminate. Sic enim
eritis mūda aīalia: ꝛ apta epulis dei. Fru
ctum aūt vestrū in opibus vestris aduer-
tite. Ualde enī male digerit is qui bn̄ au-
dit: ꝛ nō bn̄ operatur: quia dn̄s deꝰ noster nō
deest pascere. Notū est oībus: q̄ꝛ de pane
quē accepimus ꝛ quē erogamꝰ: reddituri
sumꝰ rationē optime nouit caritas vestra.
Nō enī tacet nobis pagina diuīa: aut ad-
ulatur nos deus. De isto loco q̄ liberi simꝰ:
ad vos potestis aduertere: ꝛ si forte ego mi
nus liber sum: vel oēs qui in hoc loco vo-
bis loquuntur si minꝰ liberi sumꝰ: certe ipse
sermo dei neminē timet. Nos aūt siue tine
amus: siue liberi simꝰ: eū cogimur annūci
are qui neminē timet: hoc vobis nō hoīes
sed deꝰ ꝯstituit: vt ꝛ p̄ timidos liberū audi-
atis. Excusationē in iudicio dei nō habe-
bitis: nisi vos in bonis opibus exercueri-
tis: ꝛ eoꝝ que audistis tanq̄ pluuie fructū
congruū dederitis. Fructus cōgruꝰ ope-
ra bona. Fructus bonus sincera dilectio:
nō solum fratris sed ꝛ inimici. Supplicem
nullū spernas: ꝛ cui dare nō potes qd pe-
tierit: nō eum spernas. Si potes dare da:
si non potes: affabilem te presta. Coronat

deus intus bonitatē: vbi nō inuenit facul
tatē. Nemo dicat nō habeo. Caritas non
de sacello erogat: qz quicq̄d dicim⁹: ⁊ q̄c-
quid diximus: ⁊ quicq̄d dicere potuerimus
vel nos: vel post nos: vel qui ante nos fi-
nē nō habēt nisi caritatē. qz finis p̄cepti ca
ritas est: de corde puro ⁊ ꝯscientia bona:
⁊ fide nō ficta. Interrogate qn̄ rogat̄ deū
corda vestra: videte quō trāsmittat̄ versū
istū: Dimitte nob̄ debita nr̄a sic̄ ⁊ nos di-
mittim⁹ debitorib⁹ nr̄is: Nō eris orās: ni-
si ista dicas. Si alia dicas: nō te exaudit il
le: qz nō ipam tibi dictauit iuris perit⁹ quē
misit. Necesse ē ergo: vt ⁊ qn̄ v̇ba nr̄a dici
mus in oratiōe scd̄m ipam dicamus: ⁊ qn̄
ipsa verba dicim⁹ bn̄ intelligam⁹ qd̄ dici-
mus: qz manifestā illā de⁹ esse voluit. Si ḡ
nō orauerītis spem nō habebitis: si aliter
q̄ꝫ magister docuit orauerītis: nō exaudie-
mini: aut si in oratiōe mētiti fueritis nō im
petrabitis. Ergo ⁊ orandū: ⁊ verū dicēdū
est: ⁊ sic dimitti orādū est: quō ille docuit.
Velis nolis q̄tidie dictur⁹ es: dimitte nob̄
debita nostra sic̄ ⁊ nos dimittim⁹ debitori-
bus nr̄is. Vis secur⁹ dicere: fac qd̄ dicis.

¶ Sermo scd̄s de eadē parte psalmi.

¶ Prefatio.

SCio qz debitores nos tenetis: nō
necessitate: sed qd̄ est vehemētius
caritate. Debem⁹ aūt hoc primo
dn̄o deo nr̄o: qui habitās in vobis ⁊ exigit
ista de nobis: deinde dn̄o ⁊ patri p̄n̄ti: ⁊ iu
benti ⁊ orāti p me: deinde vestre violētie:
qz extorq̄rit̄ etiā infirmis virib⁹ nr̄is. Tn̄
quātū dn̄s donat: qui ⁊ ipsas vires vobis
orantib⁹ donare dignat̄: qm̄ psalmi p̄mas
hui⁹ ptes die iā nup p̄cedente tractauim⁹:
etiā sequētia suscipiēda sūt: ⁊ illo adiuuan
te in cui⁹ noīe cepim⁹ terminā̄da sūt. Cō-
mendaueram⁹ aūt caritati vestre qui affu-
istis: totū istū psalmū figuratis mysterijs
esse ꝯtextū. Vn̄ qd̄ difficili⁹ queritur solet
dulci⁹ iueniri. Ne putet̄ ista vobis obscu
ritate subtracta: s̄ difficultate credita: ad
hoc qd̄ sepe iā dixim⁹: vt det̄ petentib⁹: iue
niat̄ a querentib⁹: intret̄ a pulsantib⁹. Sz
opus est nobis aliquāto maiore ⁊ silentio
vestro ⁊ patiētia vestra: vt pauca q̄ dictu-
ri sum⁹: nō p strepitū tp̄s ampli⁹ occupēt.
Pauca eni nos dicere tp̄is cogit āgustia:
qd̄ nouit ⁊ caritas vestra debere nos exe-
quijs fidelis corpis solēne obsequiū. Ec-
ce iam que dicta sunt repetere: ⁊ rursus ex
ponere: non cogamur: sed si defuerūt ali-
qui qui nō audierūt: qui vtinā nō deessent:
ꝓdest autem illis fortasse qui nō audiunt
modo quod audierunt qui affuerunt: vt ⁊
ipsi discant adesse. Legamus ergo cur-
sim.

¶ Item expositio eiusdē partis.

BEnedic anima mea †domi- Alia lr̄a.
num: Omniū nostrū anima di- † dn̄o.
cat vna facta in christo. Dn̄e de
us me⁹ magnificat⁹ es †nimis. Vn̄ Alia lr̄a.
magnificatus es nimis? Confessionē † vehemēter.
⁊ decorē induisti: Cōfitemī vt decore
mini: vt induat vos. †Circuamict⁹ lu- Alia lr̄a.
cem sicut vestimentū. Circūamictus † Amict⁹ lumi
ecclesiā suā: quia ipsa facta est lux in illo: ne sic̄ vestim[illegible]
que prius erat tenebre in se: dicēte aposto
lo: Fuistis aliqn̄ tenebre: nūc aūt lux in do
mino. ¶ Extēdens celū sicut pellē:
Vel tā facile q̄ꝫ tu pellē: si tam facile sit tā-
q̄ꝫ ad litteraz accipias: vel vt auctoritatez
scripturarū intelligamus distentā: p totuz
mundū noīe pellis: quia mortalitas in pel
le significat̄. Dispensata est aūt nobis om
nis auctoritas scripturarū diuinarū p ho-
mines mortales: quoꝝ iaz mortuoꝝ fama
distendit̄. Qui† ptegit †in aquis su- Alia lr̄a.
periora ei⁹. Cui⁹ supiora? Celi. Quid † tegis.
est celū? Figurate dūtaxat dixim⁹ scriptu- Alia lr̄a nō hȝ
raz diuinā. Que supiora scrpture diuine?
Preceptū q̄ nihil est eminentius caritat̄.
Quare aūt aquis cōpata ē caritas? Quia
caritas dei diffusa est in cordibus nostris
p spiritūsāctū qui datus est. Vn̄ aqua ipe
spiritus? Quia stabat Jesus et clamabat:
Si q̄s sitit veniat ad me ⁊ bibat: qui credit
in me flumina aque viue fluēt de vētre ei⁹.
Vn̄ ꝓbam⁹ qz de spiritu dictū est? Dicat
ipse euāgelista qui seq̄tur et ait: Hoc autē
dicebat de spiritu quē accepturi erāt cre-
dētes in eum. Qui ambulat sup pen
nas ventoꝝ. Id est sup v̇tutes aiarū.
Que est v̇tus aie? Ipsa caritas. Quō aūt
ille sup illā ambulat? Quia maior est cari-
tas dei in nobis: q̄ꝫ nostra i deū. ¶ Qui
facit angelos suos spiritus: et mi- Alia lr̄a.
nistros suos ignē †flagrātem. Id ē † vrentē.
eos qui iā spirit⁹ sūt: q̄ spūales n̄ carnales
sūt: facit āgelos suos mittēdo vt p̄dicent
eius euāgeliū. Et ministros suos ignē fla-
grantē. Nisi eni ardeat minister p̄dicās nō
accēdit eū cui p̄dicat. †Fundauit ter Alia lr̄a.
ram sup firmamētum eius: Firma- † Qui fūda[illegible]
uit ecclesiā sup firmamētū ecclesie. Quid terrā sup stabi
est firmamentū ecclesie: nisi fundamētum litatē suā.

ecclesie. Quid est fundamētū ecclesie: ni-
si de quo dicit apostolꝰ: Fundamētū aliud
nemo potest ponere ꝑter ꝗ̄ quod positū ē
quod est christus Jesus: Et ideo tali fun-
damēto suffulta: quid meruit audire: Nō
inclinabitur in seculū seculi. Firma
uit terrā super firmamentū eius: id est fir-
mauit ecclesiā super fundamētū christuȝ.
Nutabit ecclesia si nutauerit fūdamentū.
Sed vñ nutabit christus: q̄ anteꝗ̄ veniret
ad nos et carnem susciperet: omīa ꝑ ipsuȝ
facta sūt: et sine ipso factū est nihil: qui om
nia ꝯtinet maiestate et nos ī bonitate: Nō
nutāte christo: nō inclinabitur in seculū se
culi: Ubi sūt qui dicūt perisse de mūdo ec
clesiam: quādo nec inclinari pōt: Sed vn
de cepit dñs asserere istaȝ ecclesiā: reuela-
re: incipere: ostēdere: diffundere: Unde ce
pit hoc: Quid erāt primo: Quia firmauit
terram sup firmamentū eius: nō inclinabi
tur in seculū seculi. ¶ Abyssꝰ sicut ve-
Alia lra. teius. stimētuȝ amictus ipsiꝰ: Cuius: Nū-
quid forte dei: Sed iam de amictu eius di
xerat: Circū amictus lucē sicut vestimētū.
Audio deū luce vestitū: et lux ipsa si volu
mus nos sumꝰ. Quid est si volumꝰ: Si iā
tenebre nō sumꝰ. Ergo si deꝰ luce vestitus
est: cuiꝰ rursus vestimētū ē abyssus: Abys
sus eni dicitur imensa aquaꝝ copia. Om
nis aqua: omis humida natura atꝗ̄ sub-
stātia circūquaꝗ̄ diffusa ꝑ maria ꝛ flumi-
na ꝛ antra occlta: simul vno noīe abyssus
vocat. Ergo terrā intelligimꝰ de qua dixit
Firmauit terrā sup firmamētū eiꝰ: non in-
clinabit in seculū seculi. De illo dictū cre
do: Abyssus sicut vestimētū amictꝰ ipsiꝰ.
Terre eni quasi vestimētū est aqua circū-
dans eā ꝛ contegēs eam. Sed aliqñ in di-
luuio ita creuit hec vestis terre: vt oīa om-
nino cooperiret: ꝛ transcēderet altissimos
mōtes: sicut scriptura testat: cubitis ferme
quindecim. Fortasse ipm tp̄s significauit
iste psalmꝰ cū diceret. Abyssus sicut vesti
mentū amictꝰ ipsius: Sup mōtes sta-
bunt aque. Id est vestimentū terre: qđ
est abyssus ita creuit: vt etiā sup mōtes aq̄
starēt. Legimꝰ hoc vt dixi factū in diluuio.
Inde loq̄bat nob ꝓpheta: narrabat nob
ꝑterita: an ꝓnūciabat futura: Sȝ si narra-
ret ꝑterita: nō nobis diceret: sup mōtes sta
būt aque: sed sup montes steterunt aque.
Preteritū eni tempꝰ ꝓ futuro solet poni
in scripturis: ita ꝓuidēte spiritu que ventu
ra sunt: quasi iā facta sint solemus legere.

Inde est qđ illud in alio psalmo nouimꝰ
omnes: vbi tāꝗ̄ euāgeliū recitat. Foderūt
manus meas ꝛ pedes meos: dinūerauerūt
oīa ossa mea: sup vestimētū meū miserunt
sortē. Omnia quasi iā facta cōmemorant
que vtiꝗ̄ adhuc vētura cernebant. Sed
quātū pōt nostra intelligētia: quātū auteȝ
potest tāta occupatio: aut qñ sic vacat: vt
possimꝰ ꝓ certo dicere: ita est: Aiaduerti-
mus sepe ꝓphetas ꝑterito tp̄e verborum
dicē q̄ vētura sūt: in figura aūt futuri dice
re preterita nō facile occurrit legēti. Non
audeo dicere nō est: sed certe studiosis ea-
rū litteraꝝ induxeri q̄d q̄rant. Si inuene-
rit: ꝛ ad nos attulerit: gratulabimur: ado-
lescentiū studijs ociosoꝝ occupati senes: ꝛ
ex eoꝝ ministerio ꝛ nos aliquid discimus.
Nō eni dedignabimur qñ christꝰ de oībꝰ
docet. Hoc ergo dicit: Sup mōtes stabūt
aque: Propheta curās futura ꝑdicere nō
narrare ꝑterita: ꝓpterea dixit: q: ecclīā fu
turā in diluuio ꝑsecutionū volebat intelli-
gi. Fuit eni tp̄s aliqñ: quo terrā dei ecclesi
am dei cooperuerant aque ꝑsequentiū: et
ita cooperuerant vt nō apparerēt: nec ipsi
magni qui sunt mōtes. Qñ eni vbiꝗ̄ fugi
ebant: quō nō minus apparebant: Et for
tasse de illis aq̄s ē vox illa: Saluuȝ me fac
deus: qm̄ intrauerūt aque vsꝗ̄ ad animā
meā: Marie aque q̄ mare faciūt: ꝓcello-
se: infructuose. Nō eni quācunꝗ̄ terrā co
operuerit aqua marina: fecūdauit eā poti
us ꝗ̄ ad sterilitatē ꝑduceret. Erant eni et
mōtes sub aquis: q: sup mōtes stabūt aq̄:
ꝑpl̄i resistētes supauerunt auctoritatē oīm
vbiꝗ̄ fortiter euāgelizātiū verbū dei: coo
peruerant eos aque: ꝛ sup illos stabūt aq̄:
Dicebant: ꝑme: ꝑme: ꝛ ꝑmebāt: extingue
non appareant. Dicebant ista: ꝛ ꝑualebāt
sup martyres: ꝛ fugiebāt vbiꝗ̄ christiani:
ꝛ fuga quadā: occultabant Apostoli. Uñ
fuga occultabant apl̄i: Quia sup montes
stabunt aque. Erat potestas aquarū ma-
gna. Sed ꝗ̄diu: Audi qđ sequit. ¶ Ab
increpatione tua fugient: Et hoc fa-
ctum est fratres: ab increpatione dei fugie
rūt aque: hoc est a ꝑssura montiū recesserūt.
Jam montes ipsi extant Petrus ꝛ Pau-
lus. Quō eminēt: Qui ante a ꝑsecutoribꝰ
ꝑmebant: nūc ab imꝑatoribus venerātur.
Fugierunt enim aque ab increpatiōe dei:
quia cor regum in manu dei: deflexit quo
voluit: iussit ꝑ eos paceȝ dare christianis:
emicuit et eminuit auctoritas apostolica.

Nunqd ꝛ qn̄ supra erāt aq̄: mōtiū defecerat magnitudo? Sed tn̄ frēs mei vt oēs viderēt eminētiā mōtiū: ꝑ quos mōtes salus esset generi hūano: q̄ꝛ leuaui oculos meos i mōtes vn̄ veniet auxiliū mihi: ab increpatione dei fugierūt aq̄. **A voce tonitrui tui formidabūt.** Jam q̄s non terreat a voce dei ꝑ ap̄los: voce dei ꝑ scripturas ꝑ nubes ei⁹? Cōquieuit mare: formidauerūt aque: nudati sūt mōtes: iussit impator. Sꝫ quid iussisset: nisi de⁹ tonuisset? Quia voluit de⁹: illi iusserūt ꝛ factū est. Ergo nullus sibi hoim arroget aliquid: formidauerūt aque: sed a voce tonitrui tui. Nā ecce cū voluit de⁹ fugerūt aque: ne ꝑmerēt mōtes. Anteq̄ȝ id fieret: ꝛ sub aquis firmi erāt mōtes. **Ascēdūt mōtes ꝛ descēdūt cāpi: in locū quē fundasti eis.** Adhuc de aq̄s loq̄t. Nō hic montes accipiamus quasi terrenos: neq̄ȝ cāpos quasi terrenos: sed fluct⁹ tā magnos: vt mōtib⁹ cōparent. Fluctuauit aliqn̄ mare: ꝛ fluct⁹ ei⁹ tāq̄ȝ mōtes fuerūt: q̄ mōtes illos ap̄los operirēt. Sꝫ q̄ȝdiu ascēdūt mōtes ꝛ descēdūt cāpi? Seuierūt ꝛ placati sūt. Cū seuiebāt: mōtes erāt: cū placati sunt: cāpi facti sūt: Fūdauit eni eis locū. Est quidā meat⁹: q̄ ꝓfund⁹ locus: q̄ recepta sūt q̄dāmō oia seuētia corda mortaliū. Q̄mlti mō: ꝛ falsi: ꝛ amari sūt: ꝛ tn̄ quieti. Q̄mlti sūt q̄ dulcescere nolūt. Qui sūt q̄ dulcescere nolunt? Qui in christū adhuc credere nolunt. Et q̄ȝuis mlt̄a sūt q̄ nōdū crediderūt: quid faciūt ecclesie? Mōtes erāt aliqn̄: mō campi sūt: Tn̄ frēs mei ꝛ malicia mare ē. Quare eni nō seuiūt mō? q̄re nō insaniūt? q̄re non dāt opaȝ? Siquidē si nō p̄nt euertere terrā nostrā: certe cōtegere. Quare nō? Audi.

Alia lr̄a. † ꝯuertent. † operire.

Terminū posuisti quē nō transgredient: neq̄ȝ † reuertent † tegere terram. Quid ergo q̄ꝛ iam fluct⁹ amarissimi modū acceperūt: vt liceat nobis talia etiā libere p̄dicare: quia terminuȝ acceperunt debitū: q̄ꝛ trāsgredi nō p̄nt impositū finē: neq̄ȝ reuertent tegere terrā. Quid fit i ipsa t̄ra: q̄ opatiōes ibi sūt quā mare nudauit? Et si adhuc ei⁹ orā tenus fluct⁹ ꝑstrepūt: ꝛ si adhuc murmurāt pagāi: sonitū littoꝝ audio: diluuiū nō phorresco. Quid ergo? Quid fit in t̄ra?

Alia lr̄a. † emittis.

Qui † emittit fontes in cōuallib⁹: Emittit inq̄t fōtes i ꝯuallib⁹. Cōualles nostis q̄d sint: depssa loca t̄raꝝ. Nā collib⁹ ꝛ mōtib⁹: ꝯria figura opponūt valles vel ꝯualles. Colles ꝛ mōtes tumores terraꝝ sūt: valles aūt vel cōualles humilitates terraꝝ. Noli cōtēnere humilitates: inde fluūt fontes: emittit fōtes i cōuallib⁹. Audi mōtē. Dic Ap̄ls: pl⁹ illis oib⁹ laboraui. Magnitudo q̄dā cōmēdatur: statiȝ tn̄ vt ꝓfluāt aq̄: ꝯuallē se fec. Nō ego aūt: sed gr̄a dei mecū. Non repugnat vt q̄ sūt mōtes: sint ꝛ ꝯualles. Sic eni mōtes dicunt ꝓpter sp̄ualem magnitudineȝ: ita ꝛ cōualles ꝓpter sui sp̄us humilitateȝ: Nō ego inq̄t: sed gr̄a dei mecū. Ergo conuallis est: ꝛ gr̄a dei fons ē. Qui emittit fōtes in ꝯuallib⁹: d̄ spiritu dicebat quō cōmemorauit: Si q̄s sitit veiat ꝛ bibat: q̄ credit i me flumia aq̄ viue fluēt de vētre ei⁹: H aūt dicebat de spiritu quē accepturi erāt hi q̄ in eū erāt credituri. Videam⁹ si cōualles sūt: vt emittant fontes i ꝯuallib⁹. Audi ꝓphetā. Sup queȝ requiescit sp̄us me⁹: nisi sup humilē ꝛ quietū: ꝛ trementē v̄ba mea? Quid est sup quē reqescit sp̄us me⁹? Sup humilē ꝛ q̄etū. Quis habebit fontē meū? Cōuallis. **Inter mediū mōtiū ptrāsibūt aque.** Hoc vsq̄ȝ a lectore ꝓnūciatus est psalm⁹. Hucusq̄ȝ caritati v̄re sufficiat. Hoc dicim⁹: ꝛ in noie dei ꝯmonē terminabim⁹. Quid est int̄ mediū montiū ꝑtrāsibūt aq̄? Audium⁹ q̄d sūt mōtes: magni p̄dicatores verbi: sublimes angeli dei: q̄ȝuis adhuc in carne mortali: excelsi non sua virtute: ꝫ illi⁹ gr̄a. Quātū aūt ad ip̄os attinet: ꝯualles sūt: humiliter emittūt fontes. Et inter mediū mōtiū inq̄t ptrāsibūt aque. Putemus hoc ita dictū: int̄ ap̄lorū mediū ptransibūt p̄dicationes verbi veritatis. Quid est inter mediū montiū pertransibunt aque? Quid est inter medium ap̄loꝝ? Qō mediū dicit cōe est: Res communis vn̄ oēs eq̄lit̄ viuūt: media ē: nec attinet ad te: nec ad me: Propterea loquimur ꝛ sic de aliquib⁹ hoibus: Habent inter se pacē: h̄nt int̄ se fidē: h̄nt inter se caritatē: sic certe dicim⁹. Quid est inter se? In medio sui. Quid est in medio sui? Cōe est illis. Audi aq̄s inter mediū mōtiū. Quia cōis illis fides erat: nec quisq̄ȝ aq̄s q̄si proprias ꝛ suas habebat. Si eni nō sūt in medio: q̄si priuate sūt: nō publice fluunt: Et ego habeā meā: ꝛ ille habet suaȝ: nō est in medio q̄d ꝛ ego ipse habeat: sed talis nō ē pacifica p̄dicatio. At vero vt int̄ medium mōtiū fluāt aq̄: Audi vocē mont̄? De⁹ inquit pacis det vobis idipsum sapere inuicem: ꝛ iterum vt idipsum sapiatis omnes:

⁊ nō sint in nobis scismata. Qđ sentio sentis: in medio fluit aqua: nō habeo q̄si p̄uatum meū: nec tu priuatū tuū. Ueritas nec mea sit ꝓpria: nec tua: ⁊ vt ⁊ tua sit ⁊ mea: inter mediū mōtiū ptrāsibūt aque. Audi ip̄m mōtē vt dixi: q: inter mediū mōtiū ptrāsibūt aque. Siue aūt ego: siue illi: sic p̄dicam⁹ ⁊ sic credidistis. Securus dixit: siue ego siue illi sic p̄dicam⁹: ⁊ sic credidistꝭ: inter mediū eni mōtiū fluebāt aque. Nulla eni de aq̄s discordia mōtiū: ꝟ pax ꝯsensionis: ⁊ societas caritatis. Si quis autem vellet aliud p̄dicare: iā de suo p̄dicaret: nō d medio. Et audi q̄d de illo dicat ab ip̄o q̄ emisit fontes in cōuallib⁹: q̄ loquit mēdaciū: de suo loquit. Itaq̄ ne acciperet aliq̄s mons nō de medio: sed de suo manās: ait Apl's: Quisq̄s vobis euāgelizauerit p̄ter q̄ꝫ qđ accepistꝭ anathema sit. Et vide quēadmodū noluerit de mōte p̄sumi: ne forte mōs discedat ab aquis p medīū currentibus: ⁊ aliq̄d ꝓpriuꝫ velit influere. Licet si nos: Et quātus mōs dixit hoc: q̄ꝫ vberrime aque fluebāt: de cōualle ei⁹: tñ hoc volebat vt medios inter mōtes curreret: ⁊ ibi esset fides recta ꝓplorꝫ q̄ inter se mediū atq̄ꝫ cōmune apli retinebāt: Licet si nos inquit. Et tu Paule potes aliq̄d aliter predicare. De Paulo q̄stio. Audi quod seq̄tur. Licet si nos aut angelus de celo annūciauerit vobis p̄terq̄ꝫ qđ accepistꝭ anathema sit. Si veniat mōs: aliud euāgelizans anathematizet: si veniat angel⁹ aliud euāgelizās anathematizet. Uñ hoc: Quia de priuato vult fluere nō de medio. Et ꝟ forte homo carnali nebula p̄pedit⁹ ⁊ a fonte cōi ad ꝓpriā suā falsitateꝫ redact⁹ possit ꝟ facē: nūq̄d ⁊ āgel⁹: Uere nūq̄ꝫ ⁊ āgel⁹. Si angel⁹ de ꝓprio fluēs i padiso nō esset audit⁹: nō p̄cipitaremur i mortē. Media aq̄ posita erat hoib⁹ p̄ceptū dei: aqua media: aqua quodāmō publica sine fraude valebat: qđ diximus caritati vestre: sine labe: sine ceno fluebat: si ip̄a aqua semp biberetur: semp viueret. Ueit angelus lapsus de celo: fact⁹ serpēs: q: isidiose iā venena spargere cupiebat: emisit venenū de ꝓprio: locutus est de suo: q: qui loquit mēdaciū de suo loquit: ⁊ miseri audiēdo dimiserūt qđ cōmune erat: vñ beati erāt: ⁊ ad suū ꝓpriū redacti: cū volūt puerse esse siles deo: hoc eni eis dixerat: gustate ⁊ eritis sic dij: appetētes qđ nō erāt: qđ accepant amiserunt. Ergo fratres ad hoc valeat qđ diximus caritati vestre: ꝓpter fontes: vt fluāt de vobis: cōualles estote: ⁊ cū oib⁹ ꝯferte: qđ de deo habetis. Inter mediū fluāt aq̄: nulli inuidiatis: bibite: saturami: manate: saturate. Ubiq̄ꝫ cōis aqua dei habeat gloriā: nō hoim priuata mēdacia.

Sermo tertius de secūda parte eiusdeꝫ psalmi.

Prefatio.

Reliquarꝫ ptiū psalmi h⁹ ptractandarꝫ debitores nos esse meminit caritas vestra. Nō ergo op⁹ est vt intētionē v̄rām aliq̄ p̄mio mouēā. Uideo eni vos ad intelligēda sacramēta ꝓphetica oi alacritate suspēsos: nec op⁹ est vt intētos faciat sermo me⁹: quos iā fecit sp̄us dei. Hoc poti⁹ agam⁹ qđ vrget. De fontibus emissis in ꝯuallib⁹: ⁊ de aq̄s inter mediū mōtiū ptrāseūtib⁹ iā dictū est: sed adhucusq̄ꝫ dictum est: hinc deinceps ordiamur. Sequit eni.

Expositio eiusdē partis.

Potabunt oēs bestie silue: Quid potabūt: Aq̄s ptrāseūtes int mediū mōtiū. Quid potabūt: Fōtes emissos i ꝯuallib⁹. Et q̄ potabunt: Bestie silue. Uidem⁹ q̄dē ꝟ etiā i ista creatura bestias silue bibē de fōtib⁹ ⁊ de riuis int mōtes currētib⁹. Sꝫ iā q̄ñ deo placuit talib⁹ rerꝫ figurꝭ abscōdē sapiētiā suā: nō auferre studiosis: ꝟ claudere negligētib⁹: apire pulsātib⁹: placuit etiaꝫ ip̄o dño deo nr̄o ad hoc hortari vos p nos: vt i his omnib⁹ q̄ velut de corpali: ⁊ de visibili creatura dicūt: q̄ram⁹ aliquid sp̄ūaliter abscōditū: q̄ inuēto gaudeam⁹. Bestias silue gentes intelligim⁹: ⁊ mlt̄is hoc locis scriptura testat: Sꝫ tñ euidētissima duo maxia occurrūt documēta: q̄ i arca noe: q̄ nēo nr̄m dubitat ecclīā esse p̄figuratā: nō icluderent oia genera aialiū: nisi in illa vnitate cōpaginis oēs gētes significarent: nisi forte putam⁹: si oia talia penit⁹ diluuio delerent: defuturā fuisse deo ptātem iubendi vt terra ea ꝓduceret: sic p̄rimo verbo ei⁹ ꝓduxerat. Nō ergo frustra: nō temere: nō aliq̄ indigētia dei vel inopia ptātis iussa sūt animalia illa in arca includi. Nā postea q̄ꝫ venit tp̄s: iā eni debem⁹ ⁊ alterꝫ euidētissimū adiungere testimoniū: cū eni venit tp̄s vt illud qđ in arca erat p̄figuratū: iā in ecclīa cōpleret: Petrus apl's dubitans dare sacramentū euāgelicum gentibus incircūcisis: imo non dubitans: sed oino danduꝫ

esse nõ putãs: q̃dã die esuriens cũ prande
re vellet ascẽdit vt oraret. Hoc in actibus
ap̃loꝝ oĩb⁹ bñ legẽtib⁹: ꝛ bñ audiẽtib⁹ no-
tũ est. Illo igit̃ orãte facta est illi mẽtl̃ alie-
natio quã greci extasin dicũt: id est auersa
mẽs eius a cõsuetudine corꝑali ad visum
quendã cõtẽplandũ alienata a p̃sẽtib⁹.
Tunc vidit vas quoddã veluti lintheum
quatuor lineis submitti de celo: vbi erant
aĩalia oĩs generis bestie: et sonuit ei vox:
Petre macta ꝛ mãduca. Ille aũt qui in le
ge erat eruditus: ꝛ in consuetudine iudai-
ca creuerat: preceptũq; ꝑ Moysen dei fa-
mulũ retinebat: totãq; viam suaꝫ fideliter
custodierat: r̃ndit: Absit a me dñe: nũq̃
cõmune aliquid intrauit in os meũ. Com
mune aũt et imũdum dici a iudeis et a le-
ge bene nouerũt q̃ ecclesiasticas l̃ras didi
cerũt. Et vox ad illũ: Que deus mũdauit:
tu imũda ne dixeris. Hoc aũt factũ ẽ ter:
et ablatus ẽ ille discus qui demõstrabatur
ter de celo submissus. Discus q̃ quatuor li
neis ꝯtinebatur: orbis terrarũ erat in qua
tuor ꝑtibus. Has quatuor ꝑtes sepe scri-
ptura cõmemorat orientẽ ꝛ occidẽteꝫ: aq̃-
lonẽ et meridiẽ. Ideo q: totus orbis terra
rũ ꝑ euãgeliũ vocabatur: quatuor euãge-
lia cõscripta sũt. Ter aũt submissuꝫ vas de
celo hoc significat: q̃a dictũ est apostolis:
Ite baptizate oẽs gẽtes in noĩe p̃ris ꝛ filij
ꝛ spiritussãcti. Inde colligit̃ sicuti iã nost̃
duodenarius etiã numer⁹ discipuloꝝ. Nõ
eñi frustra duodecim dñs habere voluit.
Et ita numerus ille sacratus est: vt in locũ
vni⁹ q̃ ceciderat: nõ posset nisi alter ordi-
nari. Quare duodeci apostoli? Quia eñi
quatuor sũt orbis ꝑtes: et tot⁹ orbis ĩ euã-
gelio vocabat̃: vnde quatuor euãgelia cõ
scripta sũt: et totus orbis in nomĩe trinita-
tis vocatur: vt cõgreget̃ in ecclesia: quatu
or ter ducta duodecim fiũt. Ergo nõ mire
mur si de ill' aq̃s inter mediũ mõtiũ ꝑtrãse
untib⁹ in illa doctrina apostolica fluẽte in
medio ꝓpter cõcordiã cõmuniõis omnes
bestie silue bibũt. Omẽs eñi erãt in arca:
oẽs ĩ disco: oẽs mactat ꝛ mãducat Petr⁹:
q: Petr⁹ petra: petra ecclesia. Quid ẽ eñi
mactare ꝛ mãducare? Occidere in eis qd̃
erãt: et in sua viscera assumere. Dissuasisti
pagano sacrilegia: occidisti qd̃ erat: dato
sacramẽto christi incorporasti eccl̃ie: man
ducasti. Ipe ergo bestie potãt istas aquas
ꝑtrãseũtes: tñ nõ manẽtes: sed ꝑtrãseũtes.
Omis eñi doctrina q̃ toto isto tẽpore dis-
pẽsat̃ trãsit. Inde dic̃ apostol⁹: Et scientia
destruet̃ ꝛ ꝓphetia euacuabit̃. Quare ista
euacuabunt̃? Ex ꝑte eñi scim⁹ ꝛ ex ꝑte ꝓ-
phetam⁹: cũ aũt venerit qd̃ ꝑfectũ ẽ: quod
ex ꝑte est euacuabit̃: nisi forte putat cari-
tas vestra: q: in illa ciuitate cui dicit̃: Col-
lauda hierl̃m dñm: laude deũ tuum syon:
qm̃ cõfortauit vectes portaꝝ tuaꝝ: iã ꝯfir
matis vectib⁹ ꝛ clausa ciuitate: vñ vt iã pri
dẽ diximus nemo exit amic⁹: ꝛ quo nemo
intrat inimic⁹. Quis codex ibi nobis le-
gẽdus est: aut tractand⁹ sermo: quẽadmo
dũ vobis mõ tractat̃? Ideo mõ tractat̃: vt
ibi teneat̃. Idõ mõ ꝑ syllabas diuidit̃: vt ibi
tot⁹ atq; integer cõtẽplet̃. Non tibi deerit
v̄bũ dei: s; tñ nõ ꝑ l̃ras: nõ ꝑ sonos: nõ ꝑ co
dices: nõ ꝑ lectorẽ: nõ ꝑ tractatorẽ. Quõ
ergo? Sicut ĩ ꝑ̃ncipio erat verbũ: ꝛ verbũ
erat apud deũ ꝛ de⁹ erat verbũ. Nõ enim
sic ad nos venit: vt inde discederet: q: ĩ h̃
mũdo erat: ꝛ mũd⁹ ꝑ eũ fact⁹ est. Tale ver
bũ ꝯtẽplaturi sum⁹. Appebit eñi de⁹ deoꝝ
in syon. S; hoc qñ? Post ꝑegrinationẽ fi
nita via: si tñ p⁹ finitã viã nõ iudici trade-
mur: vt iudex mittat in carcerẽ. S; si fini-
ta via sic speram⁹ ꝛ optam⁹ ꝛ studem⁹: ad
patriã venerim⁹: ibi cõtemplabimur quod
semꝑ laudabim⁹. Nec illud deficiet quod
nobis p̃sto ẽ: nec nos q̃ fruemur: nec fasti-
diet q̃ mãducabit: nec deficiet qd̃ mãdu-
cabit̃. Magna illa ꝛ mira cõtẽplatio erit.
Et quis d̃ illa digne dicet isto t̃pe cũ inter
mõtes fluũt aque? Interiꝫ g̃ fluãt aq̃ inter
mõtes ꝛ ꝑtrãseãt: Cũ ꝑtrãseũt aq̃ bibitur
in ꝑegrinatiõe: ne siti ĩ via deficiam⁹. Po
tabũt oẽs bestie silue. Inde venist̃: de sil-
ua collecti estis. Et q̃lis silua? Null⁹ hoĩm
ibi ꝑtrãsibat: q: null⁹ ꝓph̃a illuc miss⁹ erat.
S; ad arcã ꝯstruẽdã ꝯcisa sũt ligna de sil-
uis: inde ligna: inde bestie: ĩde venist̃: g̃ bi
bite. Potabũt oẽs bestie silue. Suscipi
ent onagri ĩ sitim suã. Onagros ma-
gnas q̃sdã bestias dicit. Quis eñi nesciat
onagros dici agrestos asinos? Magnos
ergo quosdã dic̃ idomitos. Nullũ eñi ha-
bebãt gẽtes iugũ leg̃: Viuebãt m̃lte gẽtes
morib⁹ suis: suꝑba iactãtia vagãtes tãq̃ ĩ
deserto. Et oẽs q̃deꝫ bestie iste ita: s; onagri
positi sũt ad significationẽ magnitudinis.
Potabũt ꝛ ipi in sitim suã. Fluũt eñi ꝛ ille
aq̃: inde bibit lep⁹: inde onager: lep⁹ par-
uus ꝛ onager magnus: lepus timidus et
onager ferus: vterq; inde bibit: sed quisq;
in siti suã. Nõ dic̃ aq̃ lepori sufficio: ꝛ repel

lit onagrũ: neq; hoc dicit onager: accedat
lepus: si accesserit rapiet: tã fideliter ⁊ tẽ-
perate fluit vt sic onagrum satiet: ne lepo-
rem terreat. Sonat strepitᵘ vocis Tullia-
ne: Cicero legit: aliqs liber ẽ: dialogus eiᵘ
est: siue ipsius: siue Platonis: seu cuiuscũ
q; taliũ: audiũt imperiti: infirmi minoris
cordis: qs audet illuc aspirare: Strepitus
ibi aque ⁊ forte turbate: certe tñ tã rapaci-
ter fluentis: vt aial timidũ nõ audeat acce
dere ⁊ bibere. Cui sonuit: In pricipio fecit
deus celũ ⁊ terrã: ⁊ nõ ausus ẽ bibere: Cui
sonat psalmᵘ ⁊ dicat: multũ est ad me: Ec-
ce mõ qd sonat psalmᵘ: certe occulta sunt
mysteria: tñ ita sonat: vt ⁊ pueros audire
delectet: ⁊ imperiti accedãt ad bibẽdum:
⁊ satiati ructẽt in psallendo. Bibunt ergo
minores bestie ⁊ maiores: sed capaciᵘ ma-
iores: qr suscipiũt onagri in sitim suã. Bi-
bat mior qd dictũ est: Uiri diligite vxores
vr̃as: sicut ⁊ christus dilexit ecclesiã: Mu
lieres viris suis subdite sint. Bibãt mino-
res: Dictũ ẽ aũt dño: Licet dimittere vxo
rem omni ex causa: Prohibuit dñs ⁊ dixit
nõ licere. Nõ scitis inqt qr deᵘ ab initio ma
sculũ ⁊ feminã fecit: Quos deᵘ cõiũxit ho-
mo ñ separet. Deinde addidit: Qui dimi
serit vxorẽ suã excepta causa fornicatiõis
facit eã mechari: ⁊ si aliã duxerit mechat.
Cõfirmauit cõpedẽ: hoc expedit colliga-
to: prius ageret ne ligaret. Alligatᵘ es vxo
ri: ne quesieris solutionẽ: solutᵘ es ab vxo-
re ne quesieris vxorẽ. Si nõdum es ona-
ger: ⁊ solutᵘ ab vxore: habes ibi qd ⁊ lepus
bibas: ⁊ si accepis vxorẽ nõ peccasti. Di-
scipuli aũt cũ viderẽt dictũ a dño nõ lice-
re vllo mõ pter cãm fornicatiõis disiungi
ɔiugia: si talis est inquiũt causa cũ vxore:
nõ expedit ducere. Et dñs: nõ oẽs capiũt
verbuȝ hoc. Nã verũ dicitis: qr si talis est
causa cũ vxore: nõ expedit ducere. Sȝ nũ
quid soli onagri bibituri sũt: Nõ omẽs ca
piunt verbũ hoc: multi nõ capiũt. Et q̃ sunt
qui capiũt: Suscipiẽt onagri in sitim suã.
Quid est suscipiẽt onagri i sitim suã: Qui
potest cape capiat. Deinde sequit in con-
textione sua psalmus. Sup illos vo
latilia celi inhabitabũt: Sup quos:
Sup onagros: an potᵘ sup mõtes: Illinc
eni sensus iste dirigit: inter mediũ montiũ
pertransibunt aque: potabunt omnes be-
stie silue: suscipient onagri in sitim suaȝ: su
per illos volatilia celi inhabitabũt. Con-
gruentius intelligimᵘ sup mõtes: quia hoc
est etiã huic simile creature. Super mõtes
possunt habitare volatilia: nõ sup onagros
Nõ hoc intelligeremus si nõ necessitas co
geret. Sup mõtes ergo volatilia celi inha
bitabũt. Uidemus aues istas habitare su
per mõtes: sed multe eaȝ habitãt in cãpis:
mlte in cõuallibᵘ: multe in nemoribᵘ: mul
te i hortis: nõ oẽs sup mõtes. Sũt qdã vo
latilia: que nõ habitãt nisi sup mõtes. Spi
rituales quasdã animas significat hoc no
men. Uolatilia spiritualia corda sũt: que
aere libero perfruuntur. Gaudẽt serenita
te celi aues iste: sed tñ pastus eaȝ in mõti-
bus illic inhabitabũt. Nostis mõtes iam
tractati sunt. Mõtes pphete: mõtes apli:
mõtes oẽs pdicatores veritatis. Quicun
q; vult esse spiritualis: ibi inhabitet: nõ in
corde suo aberret: habitet: pferat volãdo.
Habemᵘ aues significantes aliqd spiri-
tuale. Non frustra dictum est: Renoua-
bitur iuuentus tua sicut aquile. Non fru-
stra dictum est de Abraam: Aues autem
non diuisit: Abraam in illo sacrificio satis
mystico accepit tria animalia: arietem tri-
mum: vaccam trimã: capram trimã: ⁊ tur
turem: ⁊ columbam. Diuisus est aries: et
aduersus seinuicẽ partes cõstitute. Diui-
sa capra: nihilominus aduersus se partes
constitute. Diuisa vacca: sic etiam de ipsi-
us carne factuȝ est. Et subiecit scriptura.
Aues autem nõ diuisit. Deinde dicit: tri-
mus aries: trima vacca: trima capra. De
auium etate tacetur. Unde rogo vos: nisi
quia significantur in auibus quidã spiri-
tuales: quorum etas temporalis ppterea
tacetur: quia eterna meditãtur ⁊ transgre-
diuntur desiderio: ⁊ intellectu omnia tem-
poralia: Spirituales viri qui de omnibus
iudicant: et a nemine iudicantur: ipsi soli
non diuidũt: in hereses ⁊ scismata. In ari
ete intelligunt ppositi: ducũt enim greges:
In vacca plebs intelligit iudeoȝ: habuit
enim iugũ legis sub quo laborabat. In ca
pra intelligit ecclia d gentibus: quibusdã
enĩ liberis saltibᵘ insultabat ⁊ amaro pa-
scebat oleastro. Trima sunt dicta hec ani-
malia: quia tertio tempore gratia reuelata
est. Nam primuȝ fuit ante legem: scdm ex
quo lex data est: tertium quod nũc est ex q̃
regnuum celoȝ predicatur. Quid ergo
dicimus qd aries nõ diuidatur: None epi
scopi fuerunt auctores scismatũ ⁊ here sũ:
Porro aũt si plebs ipsa nõ diuideret: id ẽ
si vacca ñ diuideret: si capra nõ diuideret

erubuissent fortasse illi in diuisionibꝰ suis:
⁊ ad cōpagem remeassent. Diuidunt du-
ces: diuidunt ⁊ plebes: vt cecus cecū se-
quat ⁊ sil in foueā cadāt. Ponunt aduer-
sus inuicē. Aues aūt nō diuisit. Spūales n̄
hn̄t diuisiones: nō cogitāt scismata. Pax
est in eis: custodiūt eā in ceteris quātū pn̄t
vbi in alijs deficiūt in se tenent: Si erit ibi
inqt filius pacis: requiescet sup eū pax ve
stra: si quo minus: ad vos reuertet. Nō est
filiꝰ paucis qui diuidi voluit: reuertet ad
te pax tua: qꝛ aues nō diuisit. Ueniet ⁊ ca
minus: nā cōsedit ibi Abraam vsqꝫ ad ve
sperā: ⁊ venit magnus terror diei iudicij.
Uespera aūt illa finis ē secli: ⁊ caminꝰ ille
veniēs dies iudicij: Diuisit int media illa
que diuisa erāt etiā caminꝰ. Si int media
trāsijt caminꝰ: alia in dexterā alia i sinistrā
sepauit. Sūt ergo quidā carnales ⁊ tn̄ ec-
clesie gremio cōtinent: viuētes scd̄m quē-
dā modū suū: quibꝰ timemus ne seducāt
ab hereticis. Qdiu eniꝫ carnales sūt: di-
uisibiles sūt. Aues quippe nō diuisit: car-
nales diuidunt. Nō potui loqui vobis q̄-
si spūalibus: sed quasi carnalibꝰ. Et quo-
mō ꝓbat qꝛ carnales diuidūt? Adiungit:
Cū eni dicit vnusqsqꝫ vestrū: ego sū Pau
li: ego aūt apollo: ego v̄o cephe: nōne car-
nales estis: ⁊ scd̄m hoiem ambulatis? Ro
go vos frēs: audite ⁊ ꝓficite: excutite vos
de loco carnali: ꝑgite i turturē ⁊ columbā.
Aues eni nō diuisit. Sed quicūqꝫ talis ꝑ-
māserit: ⁊ scd̄m quēdā modū vite aptū car
nalibus: ⁊ de gremio eccl̄ie nō recesserit: et
nō fuerit seductꝰ ab hereticis: vt ex cōtra-
ria pte diuidat: veniet caminꝰ ⁊ ad dexte-
ram ponet: sine camio nō poterit. Sꝫ si ca
minū pati nō vult: ꝑgat in turturē ⁊ colum
bā. Qui pōt cape capiat. Si āt nō sic erit:
⁊ edificauerit sup fundamētū: ligna: fenū:
stipulā: id est amores seculares fundamē-
to fidei sue supedificauerit: tn̄ si in funda-
mēto sit christꝰ: vt primū locū ip̄e habeat i
corde: ⁊ ei nihil oino anteponat: portant ⁊
tales: tolerant ⁊ tales: veniet caminꝰ: incē
det ligna: fenū: stipulā: ip̄e aūt inquit sal-
uus erit: sic tn̄ quasi ꝑ ignē. Hoc agit ca-
minꝰ: alios in sinistrā separabit: alios i de-
xterā quodāmō eliquabit. Aues aūt non
diuisit. Sed aues videāt: si aues tales sūt
que sup mōtes illos inhabitēt: non debēt
sequi altitudinē cordis sui: de quibꝰ dicit:
Posuert i celū os suū. Ne a vētis tollant:
in mōtibꝰ requiescāt. Habeāt auctoritatē
sanctoꝝ: requiescāt in mōtibꝰ: in Apl̄is: in
ꝓphetis. Illic inhabitēt tales aues: quia
in mōtibꝰ petras inueniūt: firmamēta que
dam p̄ceptorū. Sicut enim vna illa petra
christus verbū dei: sic mlta verba dei: mul
te petre: ⁊ iste petre in mōtibꝰ. Uide aues
ibi habitātes. Sup illos volatilia celi iba
bitabūt. Sꝫ noli putare qꝛ ista volatilia ce
li auctātē suā sequāt. Uide q̄d dicat psal-
mus. De medio petrarū dabūt vo-
cē suā: Nō si dicā vob credite. Hoc eni
dixit Cicero: hoc dixit Plato: h̄ dixit Py
thagoras: q̄s vestruꝫ nō irridebit me? Ero
enim auis q̄ nō de petra emitto vocē meā.
Quid mihi vnusquisqꝫ vestrū debꝫ dicē?
Hoc dꝫ dicere ille q̄ sic instructꝰ est: Si q̄s
vob euāgelizauerit p̄t q̄ꝫ accepistis anathe
ma sit. Quid mihi dic d̄ Platone: ⁊ d̄ Ci
cerone: ⁊ d̄ Uirgilio? Habes an̄ te petras
mōtiū: d̄ medio petraꝝ mihi da vocē tuā.
De medio petrarū dabūt vocē suā. Audi
ant qꝛ petre audiūt: audiāt qꝛ ⁊ i illis mul
tis petris petra audit: Petra aūt erat chri
stus. Audiant ergo libēter: de medio pe-
traꝝ dātes vocē suā. Nihil suauiꝰ tali vo-
ce alitū. Ille sonāt ⁊ petre resonāt: sonant
illi: disputāt spūales. Resonāt petre testi-
mōia: rn̄dēt sc̄pture. Ecce inde volatilia d̄
medio petrarū dāt vocē suā: habitāt eniꝫ
i mōtibꝰ. Ipi mōtes: ⁊ ille petre ide habēt
vocē. Ut eni rigemur scripturis: cōfugimꝰ
ad Apl̄m Paulū. Ille vn̄ hꝫ? Cōfugimꝰ
ad Esaiā. Esaias vn̄? Audi vn̄. Rigās
mōtes de supioribꝰ suis: Nō si ad
nos venerit hō gētilis incircūcisus: credi-
turꝰ christo: damꝰ ei baptismū: nec reuoca
mꝰ ad illa opa legis. Et si nos interroget iude
us q̄re ita faciamꝰ: sonamꝰ d̄ petra: dicimꝰ
h̄ fec Petrꝰ: h̄ fec Paulꝰ. De medio petra
rū damꝰ vocē n̄ram. Illa aūt petra ip̄e pe
trus mōs magnꝰ: qn̄ orabat ⁊ illū visū vi-
debat de supioribꝰ rigabat. Paulꝰ Apl̄s
dic gētibꝰ: Si circūdamini christꝰ vob nihil
ꝓderit: Dic h̄ Paulꝰ tāq̄ꝫ mōs: inde nos
dicimꝰ: sonātes d̄ petra: Riget dn̄s ipāꝫ pe
trā de supioribꝰ suis. Nā cū ista petra ad-
huc eēt i infidelitate aspera: volēs eū riga
re de supioribꝰ suis vt flueret aqua in con
ualle: clamauit: saule saule q̄d me ꝑseq̄ris?
Non ei legit ꝓphetā: non ei legit alterum
Apl̄m: Omnia enim ista ꝯtemneret mōs
magnus: rigauit illum de superioribus su
is: Statim rigatus et manare iam vo-
lens: Domine ait: quid me iubes facere?

Accipe illũ mõtẽ vel petrã vñ possis dare
vocẽ tuã: accipe illũ: ⁊ inde rigari de supe-
rioribus: et effluere de inferioribus. Audi
h in vno loco: Siue inqt mente excessim⁹
deo: siue tẽperãtes sum⁹ vobis. Quod ait:
mente excessim⁹: vos cape si potestis. Ex
cessim⁹ oĩa ista carnalia: vos adhuc carna
les estis. Deo ergo mẽte excessim⁹. ⁊ qđ enĩ
videmus cũ mẽte excedim⁹: effari nõ pos-
sum⁹. Ibi enĩ audiuit ineffabilia verba q̃
nõ licet homini loqui. Quid ergo inquiunt
illi carnales: illi lepores: Nos non irriga-
bimur: Ad nos nihil perueniet: Et quõ
emittet fontes in cõuallib⁹: Et quõ in me-
dio mõtiũ ptransibũt aque: Ad hoc ergo
ptinet: siue temperãtes sumus vobis. Vñ
hoc: Quẽ imitemur: Caritas christi iquit
cõpellit nos. Tu pticeps verbi: ⁊ si hodie
spiritualis: heri carnalis ad carnales de-
dignaris descẽdere: cũ ipm ṽbũ caro factũ
sit vt habitaret in nobis: Benedicam⁹ er-
go deũ: ⁊ laudem⁹ eũ qui rigat montes de
superiorib⁹ suis. Inde veniet irrigatio ad
terraꝫ: inde ⁊ humilia saturabunt. Sequi-
tur enĩ. **De fructu operũ tuoꝝ satia-
bitur terra.** Quid est: đ fructu ȯpum tu
oꝝ: Nemo gloriet in opib⁹ suis: sed q̇ glo-
riat in dño glorieẗ: Gratia tua satiat cum
satiat: nõ dicat meritis suis datã gratiam
fuisse. Si gratia dicit: gratis dat: si operi-
bus reddit: merces reddit. Gratis ergo
accipe: quia impi⁹ iustificaris. De fructu
operũ tuorũ satiabit t̃ra. **Producẽs
fenum iumẽtis: ⁊ herbã seruituti
hoim.** Verũ est video: agnosco creatu-
ram: pducit terra fenũ iumentis ⁊ herbaꝫ
seruituti hoim: Sed video ⁊ alia iumenta
que significãt cum dicit: Boui trituranti
os nõ infrenabis. Dicit enĩ ipsum iumen-
tũ: Nũ q̇d de bobus ptinet ad deuꝫ: Pro
pter nos scriptura ergo dicit. Quõ ergo p
ducit terra fenũ iumẽtis: Quia dñs cõsti-
tuit: vt qui euangeliũ annũciãt: de euan-
gelio viuant. Misit p̃dicatores ⁊ ait illis:
Oĩa que ab ipsis apponunt vobis: mãdu
cate. Dignus est enim operarius merce-
de sua. Cuꝫ enĩ dixisset: que apponunt vo
bis manducate: ne illi dicerent: improbi
erimus: ad mensas alienas indigebimus:
vis nos esse ita frontosos: non inquit: non
est illa donatio eorum: sed vestra merces.
Sed cuius rei merces: Quid dant: Quid
accipiũt: Accipiunt spiritualia: dant car-
nalia: dant aurũ: accipiunt fenũ. Omnis

enim caro fenuꝫ: ⁊ claritas carnis vt flos
feni. Omnia tp̃alia que tibi supfluũt ⁊ re-
dundant: fenũ iumentorum sunt. Quare:
Quia carnalia sunt. Audi quoꝝ iumento
rum sit fenũ. Si nos vobis spiritualia se-
minauim⁹: magnũ est: si carnalia vr̃a meta
mus: Hoc Apl's dixit: talis annũciator tã
laboriosus tam impiger: tam exercitatus:
vt ipsum fenum donaret terre: Ego inquit
nullius hoꝝ vsus sum. Ostẽdit sibi debe-
ri: ⁊ nõ accepit: nec cõdẽnauit eos qui ac
ceperũt quod debebat. Condẽnandi eniꝫ
erãt exigẽtes indebita: nõ accipiẽtes mer
cedem suam: ille tamẽ ⁊ ipsam mercedem
suam donauit. Non quia alius tibi do-
nauit: non debes alteri: alioquin non eris
irrigata terra que pducit fenuꝫ iumentis.
De fructu operũ tuoꝝ inquit satiabit ter-
ra: pducens fenum iumentis. Tu noli eẽ
sterilis: pduc fenum iumẽtis. Si nolũt iu-
menta fenũ tuũ: nõ te tamẽ sterilem inueni
ant: accipis sp̃ualia redde carnalia. De-
bita sunt militi: militi reddes: prouincialis
christi es. Quis militat suis stipẽdijs vn-
q̃: Quis plantat vineam: ⁊ de fructu eius
nõ edit: Quis pascit gregem: ⁊ de lacte ei⁹
nõ percipit: Non ideo dico: vt ista fiãt in
me. Fuit quidã miles qui etiam puinciali
donaret annonã: sed tñ reddat puincialis
annonã. Vt aũt hinc dicã: potius q2 iumẽ
ta sunt: boui trituranti os non infrenabis:
Producens inqt fenũ iumẽtis: et q̃si hoc
exponẽs adiecit. Et herbã seruituti hoim:
Ne nõ intelligeres quod dictũ est: pducẽs
fenũ iumentis: repetitiõe exposuit quod p̃
misit. Quod eniꝫ dixit supra: fenũ: postea
herbã noiauit: qđ aũt dixerat iumentis h:
seruituti hoim dixit. Ergo seruituti ⁊ nõ li
bertati. Vbi ergo ẽ: vos ĩ libertatẽ vocati
estis: Sꝫ audi eundẽ ipm. Cuꝫ enim liber
sim ex omnib⁹: oĩm ſuũ me feci: vt plures
lucrifacerẽ: Et quib⁹ dixit in libertatẽ vo-
cati estis: Et q̇d adiũxit: Tñ ne libertatẽ
in occasionẽ carnis detis: sed per caritatẽ
seruite inuicẽ. Quos liberos fecerat: ſuos
fecit: nõ cõditiõe seruili: sed tamen christi
redẽptione: nõ necessitate: s caritate. Per
caritatem inquit seruite inuiceꝫ. Sed chri
sto seruimus inuicem ait: non populis car
nalib⁹: non infirmis. Bene christo seruis:
si ſuis q̇b⁹ christus ſuiuit. Nõne đ illo di-
ctũ est: bñ ſuiẽtẽ plurimis: In pp̃heta le-
git: de nll'o nisi de christo accipi solet. Au
diam⁹ tñ pp̃rie: ⁊ in euangelio vocẽ eius.

Quicunq̄ inquit ī vobis vult maioꝛ esse:
erit vester seruꝰ. Seruū suū te fecit: qui te
suo sanguine liberū fecit. Dicite hoc nob̄:
quia veruꝫ dicitis. Audi illum alio loco:
Nos auteꝫ seruos vestros ꝑ Jesum. Be-
ne diligite seruos vestros: sed in domino
vestro. Prestet nobis deꝰ vt bene ſuiamꝰ.
Naꝫ: velimus: nolumꝰ: serui sumus: ⁊ tn̄ si
volentes sumꝰ: nō necessitate: sed caritate
seruimus. Quodāmō enī quasi supbia ser
uoꝝ stomachata videbatur: cū diceret do
minus: erit vester seruus qui voluerit int̄
vos maioꝛ esse. Jam enī filij Zebedei se-
des altissimas querebāt: vnus volebat se
dere ad dexterā: alter ad sinistrā: dicētes ꝑ
matrē quod ipsi cupiebant. Dn̄s nō illis
sedes inuidit: sed cōuallēꝫ prius ploratio-
nis ostēdit: quasi diceret: Illuc vult̄ veni
re: vbi sum ego: veīte qua ego: Quid ē ve
nire q̄ ego? Per humilitatē. Ego de sblimi
tate descēdi: ⁊ humiliatus ascēdo. Uos in
terra inueni: ⁊ ante vultis volare q̄ꝫ pasci:
priꝰ nutrimini: educamī: ferte nidū. Quid
enim ait? Quō illos reuocauit ad humili-
tatem iam querentes altitudinē? Potestis
bibere calicē quē ego bibiturus sum? Et il
li: etiam in hoc supbi: possumus. Quomō
Petrus tecū vsq̄ꝫ ad mortē fortis vir do-
nec femina diceret: ⁊ iste cū illis erat: sic et
isti: Possumꝰ. Potestis? Possumus. Et il
le: Calicē quidē meū bibet̄: ⁊ si mō nō po
testis bibet̄: quō Petro: nō potes me mō
sequi: sequeris aūt postea. Calicē quidem
meū bibet̄: sedē aūt ad dexterā: vel ad sini
stram meā: nō est meū dare vobis. Quid
est: nō est meū dare vobis? Nō est meū da
re supbis. Modo quibꝰ loquoꝛ supbi est̄:
ideo dixi: nō est meū dare vobis. Sed foꝛ
te dicerent: erimus humiles. Nō ergo erit̄
vos: ego vobis dixi. Nō dixi nō dabo hu
milibus: sed nō dabo supbis? Qui aūt ex
superbo fit humilis: nō erit qui erat. Ergo
p̄dicatores vbi: ⁊ iumēta ⁊ serui sūt: Pro
ducat terra si irrigata ē fenū iumēt̄: et her
bam seruituti hominū. Ipse est eniꝫ fructꝰ
vt possit fieri quod dictū est in euangelio:
vt ⁊ ipsi recipiant vos in tabernacula eter
na. Uide de feno quid facias: vide de re
vili quid emas. Ut recipiant vos inquit ī
tabernacula eterna. Ubi erūt ipi: illuc vos
recipiāt. Quare hoc? Quia qui recipit iu
stum in noīe iusti: mercedē iusti accipiet: ⁊
qui suscipit ꝓphetam in noīe ꝓphete: mer
cedem ꝓphete accipiet: ⁊ qui dederit cali
cem aque frigide vni ex his minimis tn̄ ī
noīe discipuli: amē dico vobis nō perdet
mercedem suā. Quā mercedē non ꝑdet?
Recipiant vos in tabernacl̄a et̄na. Quis
nō festinet? Quis nō alacrius currat? Si
terra estis: rigamini de fructu operum dei:
ne dicat̄: nō sūt cū q̄bꝰ faciamꝰ. Predica
toꝛes nr̄i iumēta triturātia: hoīes ſuiētes
nō indigēt nr̄i: Quere tn̄ ne q̄s idigeat po
stremo: ⁊ q̄ nō idiget: iueiet ī te q̄d velit ac
cipe. Accipit enī bonā voluntatē: cum tu
accipias pacē. Et si enī nō querit datuꝫ: ſ
requiret fructū: quere tn̄ ne q̄s indigeat: ⁊
noli dicere: si petierit dabo. Expectas er-
go vt petat. Si pascis bouē dei: quō trans
euntem mendicū? Illi petenti das: q̄ꝛ scri
ptū ē: oī petēti te da: De isto q̄d scriptū ē:
Beatus qui intelligit sup egenū ⁊ paupē.
Quere cui des: beatꝰ enī qui intelligit su-
per egenū ⁊ paupem: qui p̄occupat vocē
petituri. Si sic inter vos indigent milites
chꝛisti: vt etiā petāt: videte ne vos iudicēt
anteq̄ꝫ petant. Quō inquis quero? Esto
curiosus: esto ꝓuidus. Prospice: attende
vn̄ q̄sq̄ꝫ viuat: vn̄ se transigat: vn̄ habeat:
ne repꝛehendat̄ ista curiositas tua. Terra
eris ꝓducens fenū iument̄: ⁊ herbā serui-
tuti hominuꝫ. Curiosus esto: ⁊ itellige su-
per egenum ⁊ paupem: Alius ad te venit
vt petat: aliū tu p̄ueni ne petat. Sicut enī
de illo q̄ te querit dictū est: omni petenti te
da: sic de illo quem iuberis querere dictuꝫ
est: sudet elemosyna in manu tua: donec ī
uenias iustū cui eā tradas. Cū enī dandū
sit ⁊ ist̄ paupibꝰ petētibꝰ ptꝫ. Nō enī ab eis
inhibuit deus elemosynas cū chꝛistus de
ipsis dicat: qn̄ facis epulū: cōuoca cecos:
claudos: debiles: nō hn̄tes vn̄ tibi reddāt:
retribuet̄ aūt tibi in resurrectiōe iustoꝝ:
voca ⁊ ipsos: pasce ⁊ ip̄os: epulare cū illi
epulāt̄: delectare cū illi saginā̄t. Illi pane
tuo: tu iusticia dei. Nemo vob̄ dicat: Pre
ceptū est a chꝛisto: vt seruo dei det̄: men-
dico nō det̄. Absit ꝓrsus: impius ista loq̄-
tur: Da illi: ſ multomagis illi. Ille enī pe-
tit: ⁊ in voce petentis agnosce cui des. Il-
le aūt quātominꝰ petit: tantomagis tibi vi
gilandū est vt p̄occupes petiturū: aut foꝛ
te modo nō petiturū: ⁊ aliq̄n dānaturum.
Itaq̄ꝫ curiosi esto te ad ista frēs mei: ⁊ iue-
nietis multoꝝ dei seruoꝝ indigētiā: tātum
vt velitis inuenire. Sꝫ quia delectat vos
excusatio qua vultis dicere nesciebamus.
Propterea nō inuenitis. Ipse dominus

loculos habebat quo mittebanť necessa-
ria: ⁊ possidebanť nūmi ꝓpter vsus eoꝝ q̇
cū illo erant ⁊ eius. Nō em̄ cū dicit᷑: Esuri
uit Jesus: euāgelista mentit᷑. Voluit esuri
re ꝓpter te: ne tu esurias in illo q̇ paup̱ fac-
tus est cū diues esset: vt illi⁹ paupᵗate nos
ditaremur. Habuit em̄ loculos: ⁊ dictū est
de quibusdā feminis religiosis: q̄ ambula-
bāt quo ibāt pedes ei⁹ euāgelizātes: ⁊ mi-
nistrabāt ei de substātia sua. Noiantur ille
mulieres in euāgelio: vbi ꝯ erat q̄dā etiā vx-
or cuiusdā Cuza ꝓcuratoris Herodis. Vi-
de q̇ fiebāt: Futur⁹ erat Paulus nihil tale
aliqñ q̄rēs: ⁊ oīa ꝓuincialib⁹ donās. Sed
q̄ multi infirmi ista q̄situri erāt: magis infir-
moꝝ ꝑsonā suscepit xp̄s: sublimi⁹ Paulus:
Nūq̇d ⁊ xp̄o sublimi⁹: Sublimi⁹ xp̄us: q̄
misericordius. Cū em̄ videret Paulū ista nō es-
se q̄siturū: ꝓuidit ne dānaret q̄situꝝ: ⁊ p̄bu-
it exemplū infirmo: quō cū videret multos
ꝓnos ⁊ gaudētes ituros ad martyriū pas-
siōis: exultaturos in ipsa passiōe forte cēte-
narios maturos ad horreū: quorūdā tñ in-
firmoꝝ q̇s videbat posse ꝯturbari vētura
passiōe p̄ssura: ne deficerēt tñ: sed poti⁹ vo-
luntatē humanā volūtati creatoris ꝯiūge-
rent: ipoꝝ ꝑsonā voluit suscipe in passione
christus dicēs: Tristis est aīa mea vsq̧ ad
mortē. Et iteꝝ: Paťr si fieri p̄t trāseat a me
calix iste. Docuit q̇d eēt dictur⁹ infirmus:
sed secut⁹ oñdit q̇d facere deberet infirm⁹.
Verūtñ nō sicut ego volo: sed quō tu vis
pater. Quō ḡ in passione infirmoꝝ ꝑsonā
sustinuit: p̄figurata illa in corpore suo: q̄ ⁊
illa mēbra eius. Neq̧ em̄ frustra dictū est:
Impfectū meū viderūt oculi tui: ⁊ in libro
tuo oēs scribent᷑: sic ⁊ in loculis habēdis:
⁊ in exigēda quodāmō annona: nō ꝑtēdo
sed p̄bendo indigentiā suscepit. Suscepit
em̄ Zache⁹ ⁊ gaudet. Cui h̄ bonū: Chri-
sto an Zacheo: Vere si nō suscipet Zach
eus: nō erat vbi maneret mūdi fabricator:
Aut si nō pasceret Zache⁹ indigeret Je-
sus qui de q̇nq̧ panib⁹ tot milia hoīm sa-
turauit: Cū ḡ q̇sq̧ sanctū suscipit: nō susce
pto sed susceptori p̄stať. Nūquid in illa fa
me nō pascebať Helias: Nōne coruus af-
ferebat panē ⁊ carnes seruo dei: Seruiēte cre
atura: Missus est tñ pascēdus ad viduā:
nō vt militi: s̄ vt ꝓuinciali aliq̇d p̄staretur.
Ergo q̄ dicebam⁹ fratres: ⁊ de pascendis
paupibus cū dn̄s loculos haberet: tñ qñ
dixit Jude eū tradituro: Qd̄ facis fac ve-
lociter: nō intelligētes ceteri quid dixisset:
arbitrati sunt eū dixisse: vt aliq̇d p̄pararet
qd̄ daretur paupibus. Ille em̄ loculos ha
bebat: hoc in euāgelio scriptū est. Possent
hoc suspicari: nisi hoc haberet in ꝯsuetudi
ne dn̄s. De his ḡ que dabanť ⁊ in loculos
mittebantur: dabať tñ ⁊ illis paupibus q̇s
deus docuit nō ꝯtemnēdos. Sꝫ si illū non
ꝯtemnis: quātomagis bouē ꝑ quē trituraťr
hec area: Quātomagis seruū tuū: Nō in-
diget cibo: forte veste indiget. Nō indiget
veste: forte tecto indiget. Forte ecclesiā fa-
bricat: forte aliq̇d vtile in domo dei molit᷑:
expectat vt attēdas: expectat vt intelligas
sup̱ egenū ⁊ pauperē. Tu cōtra terra du-
ra: lapidea: nō irrigata: aut frustra irrigata
seruas tibi dicere: nō sciebā: nō noueram:
nemo mihi dixit. Nemo tibi dixit: Christ⁹
nō cessat dicere: ꝓph̄a nō cessat dicē: Bea
tus q̇ intelligit sup̱ egenū ⁊ pauperē. Non
vides arcā inanē p̄positi tui: Vides certe
vel surgentē fabricā: quo intratur⁹ ⁊ oratu
rus es. Nōne admoueť oculis tuis: nisi for
te putatis fratres: q̄ p̄positi vestri thesau-
rizāt: ⁊ nouim⁹ multos nō thesaurizare: et
ad q̇tidiana egere: de quib⁹ oīno nō credi
tur: Quos ⁊ vos iueniretis si velletis: si cir
cūspiceretis: si ad h̄ vigilaretis vt fructum
daretis. Dixi qd̄ potui: quātū potui. Pu-
to aūt manifestos nos esse vobis: sicut ait
Aplus: Nō iō nos dicere: vt in nos ista fa
ciatis. Prestet hoc de⁹ vt h̄ nō frustra di-
xerim: p̄stet hoc de⁹ vt terra irrigata sit nō
lapidea: sicut iudeorū vñ tabulas lapide-
as accipe meruerūt: sed terra fructifera: ter-
raq̧ irrigata reddatur agricole. Illi ẏpi cor
de lapideo qd̄ significatū est: lapideis ta-
bulis decimas dabāt. Etiā gemite: ⁊ nihil
huc exeat. Si gemitis ꝑturite: si ꝑturitis pa
rite. Quare gemit⁹ inanis: Quare gemit⁹
sterilis: Viscera torquētur. An nō est int⁹
qd̄ edatur: Rigans mōtes de supioribus
suis: de fructu operū tuorū satiabitur ter-
ra. Beati qui faciūt: beati qui ista fructuo
se audiūt: beati qui nō inaniter clamāt: de
fructu operū tuorū satiabitur terra: ꝓdu-
cens fenū iumētis ⁊ herbā seruituti homi-
nū. Vt q̇d vocat: Vt q̇d hoc: ¶ Vt † edu Alia lr̄a. † educas.
cat pane de terra: Quē panē: Christū.
De qua terra: De Petro ⁊ Paulo: de ce
teris dispēsatorib⁹ veritatis. Audi q̄ d̄ ter
ra. Habem⁹ inq̇t thesaurū istū in vasis fic
tilibus: vt eminētia sit v̇tutis dei. Ipse est
panis q̇ de celo descēdit: vt e terra educať:
cū ꝑ seruorū suoꝝ carnē p̄dicať. Terra fe-

nū ꝓducit vt panē de terra educat. Que
terra fenū ꝓducit: Plebes pie: plebes san
cte. Aut de q̄ terra panis educat: Verbuȝ
dei de apl̄is: de dispēsatorib⁹ sacramentoꝝ
dei: adhuc in terra ambulātib⁹: adhuc cor
pus terrenū portātib⁹. Et vinū letificet
cor hois. Nemo se ad ebrietatem paret:
imo se ois hō ad ebrietatē paret. Calix tu⁹
inebriās q̄ꝫ p̄clar⁹ est. Nolum⁹ dicē: nemo
se inebriet. Inebriamini: s; videte vnde. Si
vos inebriat calix dn̄i p̄clar⁹: videbit ista
ebrietas in opib⁹ vr̄is: videbit in sctō amo
re iusticie: videbit postremo in alienatiōe
Alia lr̄a. † exhilaret faciem — mētis vestre: sed a terrenis in celū. Ut † ex
hilaret facies ei⁹ in oleo. Video que
terra: quātū fructū educat si ꝓducat fenuȝ
iumētis. Nō isti serui vendūt qd̄ dāt: non
eñ vēditores euāgelij sunt. Gratis dāt q:
gratis acceperūt. Gaudēt bonis opibus
vr̄is: hoc eñ vobis ꝓdest: nō eñ q̄rūt da
tū: sed reqrūt fructū. Quid est exhilaratio
faciei in oleo: Gr̄a dei nitor q̄dā in mani
festatiōe: ꝛ sicut dicit Apl̄s: Unicuiq; aūt
dat spūs ad manifestationē. Gratia q̄daȝ
q̄ est hoim ad hoies ꝑspicua: ad ꝯciliandū
sanctū amorē oleū dicit in nitore diuino: ꝛ
qm̄ excellētissima in christo apparuit totus
orbis eū diligit: q̄ cū ꝯtēptus h̄ esset: ado
ratur mō ab omni gēte: qm̄ ipsius est regnū
ꝛ ipse dn̄abit gentiū. Tāta est eñ ei⁹ gr̄a:
vt multi q̄ in eū nō credūt laudēt eū: ꝛ ꝓp
terea dicāt nolle se in eū credere: q: nemo
pōt implē qd̄ iubet. Laudādo impediunt:
qui in illū vitupādo seuiebāt. Amat tñ ab
oibus: p̄dicat ab oibus: q: excellēter vnc
tus: iō christ⁹. Christ⁹ eñ vnct⁹: a chrisma
te dict⁹ ē christ⁹. Messias hebraice: grece
christ⁹: latine vnct⁹: sed corp⁹ suū totū pun
git. Oēs ḡ venietes accipiūt gr̄am vt exhi
larēt facies ei⁹ i celo. Et pāis cor hois
cōfirmet. Quid ē h̄ fratres: Quasi cepit
itelligi de q̄ pane diceret. Panis eñ iste vi
sibil' stomachū ꝯfirmat: vētrē ꝯfirmat. Est
ali⁹ panis q̄ cor cōfirmat: q: panis est cor
dis. Iā eñ dixerat de pane supius: vt edu
cat panē de terra: sed nō dixerat q̄lis panis
sit ille. Et vinū letificat cor hois. Videtur
iā dicē de spirituali vino: nā id letificat cor
hois. S; adhuc putat de vino isto dici: q̄
ebrij q̄si leto corde vident apparere. Ui
nā letent ꝛ nō rixent. Dicis mihi: Quis le
ti⁹ ebrio: Immo q̄d insanius ebrio: Quid
plerūq; iracūdi⁹: Est ḡ vinū qd̄ vere letifi
cat cor: ꝛ nō nouit aliud nisi letificare cor.

S; ne putes hoc quidē de spūali vino de
bere accipi: de illo pane aūt non qd̄ ꝛ ipse
spūalis sit: sed exposuit ꝛ ipm̄: ꝛ panis inq̄t
cor hois cōfirmat. Ergo sic accipe de pāe
quō accipis de vino: Intus esuri: int⁹ siti.
Beati qui esuriūt ꝛ sitiūt iusticiā: q: ipsi sa
turabunt. Panis ille iusticia est: vinum il
lud iusticia ē. Ueritas est: veritas christus
est. Ego sū inq̄t panis viu⁹ q̄ de celo descē
di: Et ego sū vitis: vos sarmēta. Et panis
cor hois ꝯfirmat. † Satiabunt ligna — Alia lr̄a. † saturabūtur
cāpi: S; ista gr̄a educta de terra. Ligna
cāpi: pedes aploꝝ. Et cedri libani q̄s
plātauit. Cedri libani potētes in sclo: ꝛ
ipsi saturabunt. Peruenit panis ꝛ vinū ꝛ
oleū christi ad senatores: ad reges: ad no
biles. Satiata sūt ligna cāpi. Prius humi
les satiati sūt: deinde etiā cedri libani: sed
q̄s plātauit ipse. Cedri religiosi fideles: ta
les eñ plātauit. Nā ꝛ impij sūt cedri liba
ni: q: cōterit dn̄s cedros libani. Libanus
eñ mōs est. Ibi iste arbores etiā s̄m lr̄am
ānosissime sūt ꝛ excellētissime. Liban⁹ eñ
interp̄tatur sicut legim⁹ in eis q̄ ista scripse
rūt: candidatio. Libanus dicit cādidatio.
Videt aūt candidatio esse seculi hui⁹: mō
intētis ꝛ fulgētis in pompis suis. Sunt ibi
cedri libani q̄s plātauit dn̄s: Ipi satiabū
tur q̄s plantauit dn̄s. Nā arbor inq̄t quaȝ
nō plātauit pater meus eradicabit. Et ce
dri libani q̄s plātauit. Illic passeres ni
dificabūt. Fulice dom⁹ dux est eorum.
Ubi passeres nidificabūt: In cedris liba
ni. Iam audiuim⁹ q̄ sint cedri libani: no
biles secli: excelsi genere: opib⁹: honorib⁹:
ꝛ ipse cedri satiantur: ille tñ quas plātauit
ipse. In his cedris passeres nidificabunt.
Qui sūt passeres: Aues equidē ꝛ volatilia
celi sūt passeres: sed minuta volatilia solēt
dici passeres. Sūt ḡ quidā spūales nidifi
cantes in cedris libani: id est sunt quidam
serui dei audiētes in euāgelio: Dimitte om
nia tua: vel vende oia tua: ꝛ da paupib⁹: ꝛ
habebis thesaurū in celo: ꝛ veni seq̄re me.
Et nō tñ hoc audierūt magni: s; audierūt
ꝛ pui: ꝛ voluert h̄ facē ꝛ pui: ꝛ eē spūales:
ñ iūgi vxorib⁹: nō macerari cura filiorū: ñ
habere ꝓprias sedes quib⁹ deligarent: sed
ire in vitā quandā cōem. Sed quid dimi
serūt isti passeres: Minuti eñ seculi hui⁹
passeres vident. Quid dimiserunt: Quid
magnū dimiserunt: Alius se ꝯuertit: dimi
sit cellam patris sui inopē: vix vnū lectum
ꝛ vnam arcam. Cōuertit se: tamen factus

est passer: quesiuit spiritualia. Bene: opti
me. Non illi insultemus: nõ dicamus: ni-
hil dimisisti. Nõ superbiat qui multa dimi
sit. Petrus vt sequeretur dominũ nouim⁹
ꝙ piscator erat: quid potuit dimittere? Ut
frater ei⁹ Andreas: vel filij Zebedei Ioã-
nes ⁊ Iacobus: etiã ipi piscatores: ⁊ tamẽ
quid dixerũt? Ecce nos dimisimus omnia
⁊ secuti sumus te. Non ei dixit dñs: Obli
tus es paupertatẽ tuam: quid dimisisti: vt
totum mundũ acciperes? Multũ dimisit
fratres mei: multũ dimisit. Quid? Nõ solũ
dimisit quicquid habebat: sed etiã q̃cquid
hr̃e cupiebat. Quis eñ paup nõ turgescit
in spe seculi huius? Quis nõ q̃tidie cupit
augere quod habet? Ista cupiditas preci-
sa est. Ibat in imensuꝫ: accepit modũ: ⁊ ni
hil dimissum est. Prorsus totum munduꝫ
dimisit Petrus: ⁊ totum mundũ Petrus
accepit: Quasi nihil habentes ⁊ oia possi-
dẽtes. Faciũt hoc multi. Ista faciũt qui pa
rum habẽt: ⁊ veniũt ⁊ fiũt passeres vtiles.
Minuti videntur: qꝛ nõ habent altitudinẽ
dignitatis secularis: nidificãt in cedris li-
bani. Eteñ cedri libani nobiles ⁊ diuites
⁊ excelsi huius seculi: qm̃ cũ timore audi-
unt: Beat⁹ qui intelligit super egenum et
pauperẽ: attendunt res suas: villas suas:
⁊ omnes superfluas copias: quib⁹ videntᷣ
excelsi: ⁊ ꝑbent illas seruis dei: dãt agros:
dãt hortos: edificãt eccl'ias: mõasteria: col
ligũt passeres vt in cedris libani nidificẽt.
Passeres ergo satiantur cedris libani q̃s
plãtauit dñs: ⁊ illic passeres nidificabũt.
Attendite totam terrã: si non ita est. Ut lo
querer ista nõ solũ credidi: sed ⁊ vidi: De
dit mihi intellectũ ipsum experimentũ. In
terrogate latissimas terras q̃ nostis: ⁊ vide
te in q̃ꝫ multis credris libani passeres illi
de quib⁹ locutus sum nidificãt. Sed tamẽ
fr̃es mei: ipi passeres si sp̃uales sunt: q̃ꝫuis
nidificẽt in cedris libani: nõ ꝓ magno ha-
bere debẽt cedros libani: ⁊ putare illos eẽ
supiores: a quib⁹ eoꝝ necessaria cõplentᷣ.
Passeres eñ sunt: ille aũt cedri libani sũt.
Ergo fulice domus dux est passeꝝ. Q̃uis
in cedris libani nidificẽt passeres: nõ tñ ce
dri libani duces sũt passerũ. Ecce satiabũ
tur ligna campi: oẽs ppl'i ⁊ cedri libani sa-
tiabuntᷣ q̃s plantauit dñs: oẽs nobiles et
excelsi fideles. Illic id est in cedris libani
passeres nidificabũt: ꝑbebũt ramos facul
tatũ suaꝝ: colligendis minutis sp̃ualibus
prebẽt ista. Faciũt hec cedri libani q̃s plã-
tauit dñs: faciũt ⁊ libẽter faciunt: nouerũt
q̃d faciant: nouerũt q̃d accipiãt. Sed pas-
seres q̃ꝫuis in cedris libani nidificabũt: fu
lice domus dux est eoꝝ. Que ẽ fulice do-
mus? Fulica sicut omnes nouim⁹: marina
auis est: vel in stagnis est: vel in mari est.
Habet quandã domũ: nõ facile in littore
terre aut nunq̃ꝫ: sed in hiis q̃ in media aqua
sunt: plerũq̃ꝫ ĝ in petris q̃s aqua circũdat.
Intelligim⁹ ĝ petrã esse idoneã fulice do-
mũ. Nusq̃ꝫ fortius ⁊ firmius habitat: q̃ꝫ in
petra. In quali petra? In mari cõstituta.
Et si tunditᷣ fluctibus: frangit tñ fluct⁹: nõ
frangitᷣ petra. Hoc habet magnũ petra in
mari cõstituta. Quãti fluct⁹ cõtuderũt pe
trã nostrã Iesum christũ. Elisi sunt in illuꝫ
iudei: illi fracti sunt: ille aũt integer ꝑman-
sit. Et vnusq̃sq̃ꝫ imitãs christũ: ita sit in isto
seculo: id est in isto mari: vbi nõ põt: nisi ꝓ
cellas tempestatesq̃ꝫ sentire: vt nulli vento
cedat: nulli fluctui: ꝫ omnia excipiat: ⁊ in-
teger maneat. Ergo fulice domus ⁊ fortis
est ⁊ hũilis. Nõ habet domũ fulica in ex-
celsis: nihil illa domo firmi⁹: ⁊ nihil hũili⁹.
In cedris quidẽ nidificant passeres ꝓpter
ꝑsentẽ necessitatẽ: sed petrã illã habẽt du-
cẽ q̃ fluctibus tunditᷣ: ⁊ nõ frangitur: Imi-
tantᷣ eñ chr[illegible] passiones. Et si forte cedri
libani irate fuerint: ⁊ aliq̃d molestie vel scã
dali seruis dei in ramis suis cõmouerint:
volabũt quidẽ inde passeres: sed ve cedro
remanẽti sine nidis passerũ. Passeres eñ
nõ naufragabũt: nõ peribũt: qꝛ fulice do-
mus dux est eoꝝ. Quid ergo sequitᷣ? Mõ Alia lra.
tes† altissimi ceruis? Cerui magni: spi † excelsi.
rituales trãscendẽtes in cursu oia spinosa
vepriũ atq̃ꝫ siluaꝝ: Qui ꝑficis inq̃t pedes
meos sicut cerui: ⁊ sup excelsa statuẽs me.
Teneãt mõtes altos alta p̃cepta dei: sub-
limia cogitẽt: teneãt ea que multũ eminẽt
in scriptur' : iustificentur in sũmis. Ceruis
eñ sũt illis mõtes altissimi: Quid de hũili
bus bestijs? Quid de lepore? Quid de eri
tio? Lepus minutũ aial ⁊ infirmũ: Eritius
etiã spinosũ minor eoꝝ. Illõ aial timidũ:
illud aial spinis coopertũ. Spine autẽ q̃d
significãt: nisi pctõres? Qui peccat q̃tidie
etiã si nõ magna pctã: minutissimis spinis
cooptus est. In eo q̃õ timet lep⁹ ẽ: in eo q̃õ
minutissimis peccatis opitur eritius est: ⁊
nõ põt tenere illa excelsa ⁊ ꝑfecta p̃cepta.
Illi eñ mõtes altissimi ceruis. Quid ĝ isti
ledus ⁊ eriti⁹? Pereunt? Nõ. Sic eñ mon
tes altissimi dati sunt ceruis: vt ⁊ his vide-

Alia lra. as quid sequatur. Petra refugium † eri-
† erinacijs. tijs ⁊ † leporibus. Quia factus est dñs
† nõ habet. refugiũ pauperis. Ponas petrã illam in
terra: refugiũ est eritijs ⁊ leporibus: ponas
illã in mari: domus est fulice. Ubiq; vtilis
petra: ⁊ in montibus ipsa vtilis q: montes
sine petre fundamẽto: ruerent in pfundũ.
Nõne iam dudũ de montibus dicebatur:
illic volatilia celi inhabitabũt: d medio pe-
trarum dabũt voces suas? Ubiq; ergo pe-
tra refugiũ nostrum: siue in montibꝰ excel-
sa sit: siue in mari tundat fluctibus nõ fran-
gitur: siue in terra solidetur: ad illã cerui:
ad illã fulica: ad illam lepus ⁊ eritius. Tũ-
dant pectora lepores: ⁊ eritij ꝯfiteãtur pec-
cata sua. Licet coopti sint minutis quidem
q̃tidianisq; peccatis: nõ eis tñ deest petra
que illos docuit dicere: Dimitte nobis de-
bita nostra sicut ⁊ nos dimittimus debito-
ribus nr̃is. Petra refugiũ eritijs ⁊ lepori-
bus. **Fecit lunã in tempora:** Intel-
ligimus spũaliter ecclesiam crescentẽ de mi-
nimo: ⁊ ista mortalitate vite quodãmõ se-
nescentẽ. Sed vt ppinquet ad solem: non
istã lunã dico visibilẽ oculis: sed que hoc
nomine significatur ista. Qñ obscura erat
eccl̃ia? Qñ nondũ apparebat: nondũ emi-
nebat: sed ducebãtur hoĩes: ⁊ dicebatur:
hec est eccl̃ia: hic est christus: vt sagittarẽt
in obscura luna rectos corde. Mõ q̃ cecꝰ
est qui plena luna errat? Fecit lunã in tpa.
Hic eñ tpaliter trãsit ecclesia. Nõ eñ hic
erit semp ista mortalitas. Augeri ⁊ minui
põt: aliqñ ptransibit: in tempora facta est.
Alia lra. **Sol † agnouit occasum suum.** Et hic
† cognouit q̇s sol: nisi sol ille iusticie quẽ sibi non ortũ
impij plangent in die iudicij? Qui dicturi
sunt in illo die: ergo errauimꝰ a via veri-
tatis: ⁊ iusticie lumẽ nõ luxit nobis: ⁊ sol nõ
ortus est nobis. Ei sol iste oritur qui intelli-
git christũ. Recedit aũt ab intellectu eius
christꝰ: qui sic iratꝰ fuerit fratri suo vt tene-
at odiũ. Itaq; irascimini ⁊ nolite peccare.
Caritas ⁊ si irascitur aliqñ vt corrigat: nõ
tenet rea: q: nõ inueterauit ira: vt verteret
in odiũ. Si aũt ira cõuersa fuerit in odium:
occidit sol sup iracundiã vestrã. Nõ ergo
occidat sol sup iracundiã vestrã. Nec pu-
tetis fratres ideo nõnullis solẽ esse adorã-
dũ: q: sol in scripturis aliqñ christũ signifi-
cat. Talis est eñ dementia hominũ: quasi
adorandũ aliq̇d dicatur cum dicitur: Sol
christũ significat. Adora ergo ⁊ petram: q̇a
christũ significat. Sicut ouis ad victimam
ductꝰ est: adora ⁊ ouẽ q: christũ significat.
Uicit leo de tribu Juda: adora ⁊ leonẽ: q:
christũ significat. Uidete q̃ multa christũ
significẽt. Omnia ista christꝰ in similitudi-
ne: nõ in pprietate. Queris pprietatẽ chri-
sti? In principio erat verbum: ⁊ verbũ erat
apud deũ. Ecce pprietas christi p quã fac-
tus es. Uis audire ⁊ pprietatẽ p quã refec-
tus es? Et verbũ caro factũ est: ⁊ habitauit
in nobis. Cetera similitudines sunt. Intel-
lige esto scripture capax: vt aliud videas
obijci oculis tuis: aliud innui cordi tuo.
Sol ergo ille iam securi dicimꝰ: sol ille iusti-
cie nõ sine causa impijs non oritur ⁊ si vo-
lũt: Ipsa eñ sapiẽtia dicit: Querẽt me ma-
li ⁊ nõ inuenient. Querẽt ⁊ nõ inuenient.
Et quare? Oderunt eñ sapientiam. Si er-
go oderũt: quare querũt? Querũt ñ vt fru-
antur: sed vt inflentur. Querũt sermõibꝰ:
oderũt moribus. Spiritꝰ eñ sanctꝰ disci-
pline fugiet fictũ: ⁊ auferet se a cogitationi-
bus q̄ sunt sine intellectu. Nõ ergo sol ille
oritur impijs: nõ oritur malis. At vero de
isto sole quid dictũ est? Qui facit solẽ suum
oriri sup bonos ⁊ malos: ⁊ pluit sup iustos
⁊ iniustos: Ergo de illo sole iusticie nescio
q̇d significat psalmꝰ iste scd̃m mysteriũ: nã
videmus ista fieri in creatura: etiam scd̃m
speciẽ rerũ visibiliũ. Sol agnouit occasum
suum. Quid est sol agnouit occasum suũ?
Christꝰ agnouit passionẽ suam. Occasus
christi: passio christi. Sed nunq̇d sic sol oc-
cidit vt nõ oriat? Nũquid qui dormit non
adijciet vt resurgat? Nonne ipse dixit: dor-
miui turbatꝰ? Et de ipo dictũ est: Exaltare
sup celos deꝰ. Ergo sol agnouit occasũ su-
um. Quid ẽ agnouit? Approbauit placuit
ei. Et vñ ostẽdimus: q: agnouit: hoc ẽ pla-
cuit ei? Quid eñ nõ nouit deꝰ? Quid nõ
nouit christus? Et tñ dicturꝰ est in fine qui-
busdã: Nõ noui vos. Quõ g̊ ibi non noui
vos: nõ est quasi mihi ignoti estis: sed non
mihi placetis: sic ⁊ hic agnouit occasum su-
um: placuit illi occasus suus. Si eñ ei dis-
pliceret quõ pateretur? Homini eñ: q: nõ
est illi sol: etiã si displiceat ei passio sua: pa-
tit ⁊ q̇d nõ vult. Ille aũt nõ pateret nisi ei
placeret: id ẽ nisi agnosceret occasum suum
nõ occideret: q: ipse dixit: Ptãtem habeo
ponẽdi aĩam meã: ⁊ ptãtẽ habeo iterũ su-
mẽdi eã: Nemo tollit eã a me: sed ego ipse
eã pono a me. Ergo agnouit occasũ suũ: ⁊
sol agnouit occasum suũ. Et qñ occidit sol?
Cũ passus est dñs: facte sunt quedã tene-

bre in apostolis: defecit spes eorꝫ quibus
primo magnus ⁊ redemptor omniũ vide-
Alia lr̃a. † in ipsa. bat. Quare? ¶ Posuisti tenebras ⁊
facta est nox: † ibi pertransibũt oẽs
Alia lr̃a. † ⁊ querat. bestie silue. ¶ Catuli leonũ rugien
tes vt rapiãt: † querẽtes a deo escaꝫ
sibi. Quid intelligã spiritualiter catulos
leonũ: nisi spũalia nequicie? Quid intelli-
gam nisi mala demonia: que demonia pa-
scũtur erroribus hoim? Sũt eñ principes
demonioꝝ: ⁊ sũt demonia q̃dam contẽpti
bilia. Ista demonia seducere aĩas querũt:
sed vbi sol non ort⁹ est. Tenebre enim sũt:
⁊ cũ tenebre sint: querũt catuli leonũ quos
deuorẽt. Ipse leo maior princeps omniũ
taliũ leonũ: q̃d de illo dictũ est: Nescitis q꞉
aduersarius vester diabolus tanq̃ꝫ leo ru-
giens circuit querens quẽ deuoret? Ideo
q̃rentes a deo escã sibi: q꞉ nec tẽptari quis
potest a diabolo nisi ꝑmittente deo. Iob
sanctus añ diabolũ erat: ⁊ tamẽ longe ab
illo erat: aspectu añ illuꝫ erat: potestate re-
mot⁹ ab illo. Q̃ñ auderet tẽptare vel carnẽ
vel facultates eius q̃s possidebat nisi acci
peret potestatẽ? Quare aũt dat̃ ptãs? Aut
ad dãnandos impios: aut ad ꝓbãdos pi-
os. Iuste hoc tñ actũ: totũ dñs agit: ⁊ i ne
minẽ habet diabolus potestatẽ: vel in ali-
quid ei⁹: nisi ille cõcedat: cui est ptãs sum-
ma ⁊ sublimis. Sic diabolo: sic hõi: nulla
est ptãs in hominẽ: nisi desuꝑ det̃. Stabat
iudex viuoꝝ ⁊ mortuorũ ante hoiem iudi-
cẽ: ⁊ inflauit se homo iudex videns ante se
christũ: ⁊ ait: Nescis q꞉ ptãtẽ habeo occi-
dendi ⁊ dimittẽdi te? At ille q̃ venerat ⁊ eũ
docere a quo iudicabat̃: Nõ haberes inq̃t
in me ptãtẽ: nisi eẽt tibi desuꝑ data. Et ho
mo ⁊ diabolus ⁊ q̃libet demonia nõ nisi ac
cepta ptãte nocent. Sed ꝓficientib⁹ nõ no
cent. Malis ita sũt tãq̃ꝫ ignis feno: bonis
ita sũt tãq̃ꝫ ignis auro. Mãducat⁹ est Iu-
das vt fenũ: ꝓbat⁹ est Iob vt aurũ. Po-
suisti tenebras ⁊ facta ẽ nox: illic ꝑtrãsibũt
oẽs bestie silue. Iã bestie silue alio modo.
Alio eñ ⁊ alio mõ sꝑ ista intelligunt̃: quõ
dñs: ipse agnus: ipse leo. Quid tã diuersũ
q̃ꝫ agnus ⁊ leo? Sed q̃lis agnus? Qui vi-
cit lupum: vicit leonem. Ipe petra: ipe pa
stor: ipe ianua. Pastor intrat ꝑ ianuã: ⁊ di
cit: Ego sũ pastor bonus? ⁊ dicit: Ego sum
ianua. Ipm leonis nomẽ dñm significat:
q꞉ vicit leo de tribu Iuda: ⁊ diabolũ q꞉ cõ
culcauit leonẽ ⁊ draconẽ. Discite sic intel-
ligere cũ figurate ista dicũtur: ne forte vbi
legerit̃ q̃ christũ significat petra: vbiq̃ꝫ pe
trã christũ putet̃. Significat alia atq̃ꝫ alia
sicut lr̃a quo loco ponat̃ vide: ibi intelligis
ei⁹ vim. Si audieris litterã primaꝫ in noie
dei: ⁊ putaueris eã semꝑ ibi ponendã: dele
bis eã in nomine diaboli. Ab eadẽ eñ lr̃a
incipit nomẽ dei a qua incipit nomẽ diabo
li: ⁊ nihil tã disiunctũ q̃ꝫ deus ⁊ diabolus.
Vide ḡ q̃ꝫ absurdus est a reb⁹ ⁊ hũanis ⁊
diuinis: Qui dixerit d lr̃a singulari: nõ de
bet habere in capite nomẽ diaboli. Et cuꝫ
quesieris quare: respõdeat: ego in noie dei
legi istã lr̃am. Ridet̃ iste: nã nec talis ẽ cui
digneris reddere rationẽ. Nolite ḡ tã pue
riliter sapere etiã ista diuina: vt forte aliq̃s
vestrũ: q꞉ dixi superius: bestias silue signi
ficare gẽtes: modo autẽ dico bestias silue
significare demonia ⁊ angelos p̃uaricati-
onis: putet̃ me aliquid ꝯtrariũ dicere. Si
militudines eñ sunt: ⁊ in quocũq̃ꝫ loco sũt
circũstantia sui exponunt̃. Illic ꝑtrãsibũt
omnes bestie silue. Vbi? In noctẽ quã po
suit dñs: q꞉ sol agnouit occasum suũ. Ca-
tuli leonũ rugiẽtes vt rapiant querentes a
deo escã sibi. Merito dñs venturus ad oc
casum suũ: ipe sol iusticie agnoscens occa
sum suũ: ait discipulis: Tanq̃ꝫ tenebris fu
turis circuituro leone vt q̃reret quẽ deuora
ret: ⁊ q̃d ille leo neminẽ deuoraret: nisi pe-
teret: Hac nocte inq̃t postulauit sathanas
vexare vos sicut triticũ: ⁊ ego rogaui ꝓ te
Petre ne deficiat fides tua. Nõne Petr⁹
cũ ter negauit iam inter dẽtes leonis erat?
Catuli leonũ rugiẽtes vt rapiãt: ⁊ querant
a deo escã sibi. Ortus est sol: Qui di
xit: Potestatẽ habeo ponẽdi animã meã:
⁊ potestatẽ habeo iterũ sumẽdi eã. Agno-
uit occasum suum ⁊ posuit eam: ortus est ⁊
recepit eam. Ortus ẽ sol: quia occidit sol:
sed nõ extinctus est sol. Adhuc eis qui nõ
intelligunt christum ipsa nox est. Adhuc
eis sol ortus non est: instent vt intelligant
ne rapiãtur a rugiẽte leone. Nã ecce q̃bus
ort⁹ est: nõ eos audẽt inuadẽ catuli leonũ.
Sequit̃ eñ: Ortus est sol: Et cõgrega-
ti sũt: ⁊ in cubilib⁹ suis † cubabunt. Alia lr̃a. † collocabunt̃.
Magis magisq̃ꝫ ibi orit̃ sol iste: vt intelli-
gatur ab orbe terrarũ: ⁊ clarificet̃ christus
i toto mũdo. Cõgregãt̃ catuli leonũ: Illa
demonia recedũt a ꝑsecutõe eccl̃ie: que in
stigabãt ꝑsequi domũ dei: operando in filijs
diffidẽtie. Nã dictũ est ẽm principẽ ptãtis
aeris qui nũc operatur in filios infidelita-
tis. Mõ iã q꞉ nemo eoꝝ ꝑsequi audet ec-

clesiā: ort⁹ est sol ⁊ congregati sunt. Et vbi
sunt? Et in cubilib⁹ suis cubabūt. Cubilia
eoꝝ corda infideliū. Q̃ multi gerunt leo-
nes cubātes in cordib⁹ suis: nō inde erum
punt: nō faciūt impetū in istā ꝑegrinantē
hierusalē. Quare nō faciūt? Quia iā ort⁹
est sol: ⁊ splēdet in toto orbe terrarū. Ergo
vide q̄d seq̄r: Quia ort⁹ est sol ⁊ cōgregati
sūt: ⁊ in cubilib⁹ suis cubabūt. Quid tu o
hō dei? Quid tu o ecclesia dei? Quid tu o
corpus christi cui⁹ caput in celo est? Quid
[illegible] tu facis o hō vnitas ei⁹. †Exiet: inquit:
homo ad opus suū: Operet̃ ḡ iste ho
mo opa bona in securitate paci eccl̃ie: ope
retur vsq₃ in finē. Aliqñ eñ erit quedā ꝯte
nebratio: ⁊ fiet quidā impetus: sed in vespe
ra: id ē in fine mūdi. Mō aūt in pace ⁊ trā
quillitate opatur ecclesia: quia exiet ho-
mo ad opus suū. Et ad opationē suā
vsq₃ ad vesperā. ¶ Q̃ magnificata
sunt opa tua dn̄e: Merito magna: me
rito excelsa. Ubi facta sūt opa ista tā mag-
na? Que illa statio dei vbi stetit? Uel que
illa sessio vbi sedit ⁊ ista operatus ē? Quis
locus vbi ista operatus est? Unde ꝓcesse-
runt primo ista tam pulchra? Si ad litte-
rā accipias: oīs ordinata creatura ordina
te currens: ordinate pulchra: ordinate ori
ens: ordinate occidens: ordinate pagens
omnia tpa: vnde ꝓcessit? Ipsa aūt ecclesia
quō accepit incremēta successus ꝑfectio-
nē? Quō destinat̃ ad finē quendā imorta-
litatis? Quib⁹ ꝑconijs ꝑdicat̃? Quib⁹ my
sterijs cōmendatur? Quib⁹ sacramētis oc
cultat̃? Qua ꝑdicatione reuelat̃? Ubi fecit
hec deus? Uideo magna opa tua dn̄e. Q̃
magnificata sūt opa tua dn̄e? Quero vbi
fecerit: locū nō inuenio: sed video q̄d seq̄-
tur. Omnia in sapientia fecisti: Er-
go oīa in christo fecisti. Ille cōtemptus: il-
le expalmatus: ille ꝯsputus: ille spinis co-
ronat⁹: ille crucifixus: omnia in illo fecisti.
Audio audio q̄d de illo tuo milite nūcies
hoībus: q̄d de illo ꝑcone sancto ꝑdices gē
tibus: christū dei virtutē ⁊ dei sapiētiā. Ir
rideant iudei crucifixū christū: q₂ scanda-
lū est eis. Irrideant pagani crucifixū chri
stū: q₂ stulticia est eis. Nos aūt inquit ꝑdi
cam⁹ christū crucifixū: iudeis quidē scan-
dalū: gentib⁹ aūt stulticiā: ipsis vero voca
Alia lra. tis iudeis ⁊ grecis: christū dei virtutē ⁊ dei
† impleta. sapientiā. Omnia in sapiētia fecisti. †Re-
† possessione. pleta est terra †creatura tua. Reple-
ta ē terra creatura tua xp̄e. Et quō? Quō
videbimus? Quid eñ nō a patre ꝑ filium
creatū est? Quicq̄d. n. ābulat ⁊ repit in ter
ris: quicq̄d natat in aquis: q̄cquid volat in
aere: quicq̄d in celo circūagitur: quāto ma
gis terra? Tot⁹ mūdus creatura dei est. S₃
nescio q̄d hic significat de quadā creatura
noua: de qua dicit Aplus: Si q̄ in christo
noua creatura: vetera trāsierūt: ecce facta
sūt oīa noua: oīa autē ex deo. Noua crea-
tura q̄ facta ē? Oēs credētes in christū: ex
uentes se veterē hoīem ⁊ induētes nouū.
Repleta est terra creatura tua. In vno lo
co terre crucifix⁹ erat: in vno exiguo loco
cecidit granū illud in terrā ⁊ mortificatū
est: sed magnū fructū attulit. Singularis
eras dn̄e Jesu christe: donec trāsires. Ag-
nosco in alio psalmo vocē tuā qua dixisti:
Singularis ego sū: donec trāseā. Singula
ris ḡ eras donec trāsires. Singularis eras
cū agnouisti occasū tuū: sed ab occasu in
ortū trāsisti. Ortus es: splēduisti: Clarifi-
cat⁹ es cū in celū ascēdisti: ⁊ repleta est ter-
ra creatura tua. Psalmū fratres nondum
finiuimus: sed aliquid inde in noīe christi
etiā ad diem dn̄icum differamus.

¶ Sermo quartus: de tertia parte eius-
dem psalmi.

¶ Prefatio.

MEminit caritas vr̃a cū sit vnus ser
mo dei in scripturis oībus dilatat⁹:
⁊ ꝑ multa ora sctōꝝ vnū verbū so
net: qd cū sit in ꝓncipio de⁹ apud deū: ibi
nō habet syllabas: q₂ ñ habet tpa. Nec mi
randū nobis sit: q₂ ꝓpter infirmitatē nr̃am
descendit ad ꝑticulas sonoꝝ nostroꝝ: cū
descenderit ad suscipiendā infirmitatē cor
poris nostri: Istū tñ psalmū iā multos nob
fecisse sermōes: mysteriaq₃ ipsa q̄ hic clau-
sa tenent̃ vt pulsantib⁹ aꝑirentur attulisse
nobis non ꝑuas ꝑ aliq̄t dies: moras tpis
cū ꝓnunciant̃: cū cōmendant̃: cū clausa es
se mōstrant̃: cū aꝑiunt̃: cū eruūtur: cū ostē
dunt̃: ac ꝑ h̄ meminit: vt dixi: caritas vr̃a:
nec ꝑterito die ad eius terminū psalmi nos
ꝑuenire potuisse ⁊ distulisse in hunc diem:
Voluitq₃ dn̄s ⁊ tp̄s redditionis nob exhi-
bere: ⁊ me debitorē debito satisfacere: ⁊ ex-
actores securiores efficere. Det ḡ ipse bo-
nū qd reddam⁹: qui nō reddidit q̄cq̄d ma
li feceram⁹. Exclamauerūt vt nostis qd cū
pietate gaudioq₃ recolitis: exclamauerūt
cū psalmo viscera cordis nr̄i: ⁊ dixert: Q̃
magnificata sūt opa tua dn̄e oīa in sapien
tia fecisti: repleta ē t̃ra creatura tua. Quic

q̄d a deo factū est: in sapia factū est: ⁊ p̄ sa-
pientiā factū est. Quicq̄d nouit sapientiā: ⁊
q̄cquid nō nouit sapiam: et tn̄ in creatura
dei ē: in sapientia factū est: ⁊ p̄ sapientiā fac
tū est. Qui cognoscūt sapiam: lucē habēt
sapientiā: qui nō cognoscūt: habēt tn̄ artifi
cē sapiam cū sunt ipi detēti in sapia. Et qui
cā lucē habēt: etiā artificē habēt: nō quicū
q̄ artificē habēt: etiā lucē habent. Et qui-
dē in hoībus multi sunt q̄ ei⁹ p̄ticipes fiūt:
⁊ sapiētes vocant̄: multi eius expertes stulti
noiant̄. Propter hoc vitioso noie stulti ap
pellant̄: q̄ꝛ si studeant sapie: si petāt: si que
rant: si pulsent: nō possunt p̄uenire ad eius
p̄ticipationē. Nō eīm nature sed negligētie
denegat̄. Sūt aūt alie creature q̄ nō pn̄t fie
ri p̄ticipes sapie: sicut oēs bestie: oīa peco
ra: oēs arbores q̄ nec sensū hn̄t vllū: Nū-
q̄d q̄ꝛ p̄ticipes sapie esse nō pn̄t: iō nō in sa
piētia ⁊ p̄ sapientiā facta sunt? Nō ḡ exigit
de⁹ intellectū de equo ⁊ mulo: sed hoībus
dic̄: Nolite fieri sicut equ⁹ ⁊ mulus: q̄b⁹ nō
est intellect⁹. Qd̄ eq̄ natura est: hoī crimen
ē. Hoc ḡ dicit de⁹: Nō exigo p̄ticipationē
sapie mee ab eis q̄ n̄ feci ad imaginē meā:
s̄ vbi feci: inde exigo: ⁊ vsuꝫ ei⁹ rei postulo
quā donaui. Hoīes ḡ reddētes deo q̄ dei
sunt: si cesari reddūt qd̄ cesaris est: id est
reddētes cesari imaginē suam: ⁊ reddētes
deo imaginē suā: erigūt ipām mētē suā: nō
ad se: sed ad artificē suū: ⁊ ad lumē vn̄ sūt:
⁊ ad calorē quēdam spūalē vn̄ feruescūt: ⁊
vn̄ remoti frigescūt: ⁊ vn̄ recedētes ꝯtene-
brantur: ⁊ quo reuertentes illuminantur:
q̄ꝛ pie illi dixerunt: Tu illuminabis lucer-
nam meam dn̄e: deus meus illumina tene
bras meas: discussis tenebris terrene stul-
ticie: aperiētes os ⁊ educētes spm̄ erigunt
vt dixi fidētē oculū cordis: ⁊ circūspiciūt
mente vniuersum mundū: terram: mare: ⁊
celū: ⁊ videntes omnia pulchre disposita
ordinata currere: digeri generib⁹: fulciri se
minibus: mutari successionib⁹: currere tē-
porib⁹: placet eis in his artifex: vt ⁊ ipi pla
ceāt i artifice artifici: ⁊ exclamāt p̄ gaudio
magno: q̄ꝛ vere huic leticie nihil cōpari po
test: q̄ꝫ magnificata sūt opera tua dn̄e: oīa
in sapientia fecisti. Ubi est ipsa sapiētia in
qua oīa fecisti? Quo sensu attigitur? Quo
oculo videt̄? Quo studio querit̄? Quo me
rito possidet̄? Quo putatis nisi gratia sua?
Qui donauit vt simus: donet vt boni si-
mus. Donat conuersis qui anteq̄ꝫ ꝯuerte
rent̄: ⁊ auersi irent post vias suas: nōne q̄-
siuit eos? Nōne descēdit? Nōne verbū ca-
ro factū est: ⁊ habitauit in nobis? Nōne ac
cendit lucernā carnis sue duꝫ penderet in
cruce: ⁊ q̄siuit p̄ditam dragmā? Quesiuit
⁊ inuenit vicinis ꝯgratulātibus: id est om-
ni creatura spūali que deū ꝓxime attingit.
Vicinis cōgratulantib⁹ inuēta ē dragma:
angelis letantibus inuenta est anima hūa
na. Inuenta est ergo: gaudeat ⁊ dicat: Q̄ꝫ
magnificata sunt op̄a tua dn̄e: omnia in sa
piētia fecisti: repleta est terra creatura tua.
Qua creatura tua repleta est terra? Omni
bus arborib⁹ ⁊ fructetis: omnibus aīalib⁹
⁊ pecoribus: ⁊ vniuerso ipso genere hūa-
no repleta ē terra creatura dei. Videmus:
nouim⁹: legim⁹: agnoscim⁹: laudam⁹: ⁊ in
his p̄dicam⁹: ⁊ in his nō sufficimus lauda
re tn̄ quantū abundat ex bona inspectio-
ne cor nostrū. Sed ad illam magis creatu
ram debemus attendere: Un̄ dicit Apl's:
Si qua igit̄ in christo noua creatura: vete
ra trāsierūt: ⁊ ecce noua facta sīt oīa. Que
vetera transierūt? In gentib⁹ omnis idola
tria: in ipsis iudeis omnis illa seruitus le
gis: omnia illa sacrificia p̄nūciatiua p̄sens
sacrificiū. Abundabat tunc vetustas ho-
minis: vēit qui renouaret opus suū: venit
qui ꝯflaret argentū suū: qui formaret mo-
netā suā: ⁊ si attendim⁹ plenā terrā christia
nis credentibus in deū: auertentes se a pri
oribus imundicijs suis: ⁊ idolatria: a spe
preterita: ad spem noui seculi: ⁊ ecce nōdū
est in re: ⁊ iam tenetur in spe: ⁊ p̄ ipām speꝫ
iam cantam⁹ ⁊ dicimus: Repleta est terra
creatura tua. Nondū eīm in patria canta-
mus hoc: nōdū in illa requie q̄ ꝓmittit̄: nō
dū confirmatis vectibus portarū hierusa
lē: sed adhuc in peregrinatione intuentes
mundū istum totū: ⁊ vndiq̄ꝫ homines cur
rentes ad fidē: timentes gehennā: contem
nentes mortē: amantes vitā eternam: sper
nētes p̄sentē: ⁊ tali spectaculo cōpleti gau
dio dicim⁹: Repleta ē terra creatura tua.
Hoc aūt seculum adhuc temptationū flu-
ctibus quatitur: adhuc tempestatibus ⁊ p̄
cellis tribulationū ⁊ tumorum turbat̄: hac
tn̄ itur. Minet̄ liceꝫ mare ⁊ tumeat fluctib⁹
ꝓcellasq̄ꝫ p̄turiat: hac tn̄ itur: datū ē nob̄ li
gnū in quo nauigemus. Repleta est terra
creatura tua: Sꝫ nondū sumus in terra vi
uentium adhuc ista terra morientium est.
Clamamus aūt ⁊ dicimus: Spes mea es
tu: portio mea in terra viuentiuꝫ. In terra
moriētiū spes mea: in terra viuētiū portio

mea. Ecce ista terra que repleta ē creatura
dei. Qui adhuc in ista terra est morientiū:
nondū est in terra viuentium qua transit:
Audi sequētia.

Expositio eiusdē partis.

Alia lra. † manibus. † illic reptilia.
HOc mare magnum ⁊ spa-
ciosum † ibi repentia quorū
nō est numerus. ¶ Anima-
Alia lra. † cū magnis.
lia pusilla ⁊ † magna. Terribile mare si
gnificat: ibi sūt repentia q̄rū non est nume
rus. Insidie repūt in hoc seculo: ⁊ icautos
repente occupant. Repētes aūt tēptatio-
nes q̄s numerat: Repunt: sed caue ne sur
ripiāt. Vigilet in ligno: etiā in aquis in cru
ce nauigam⁹: etiā in fluctib⁹ tuti sum⁹. Nō
dormiat christus: non dormiat fides: et si
dormierit excitet: imperabit ventis: placa
bit mare. Finietur via: gaudebit in patria.
Ibi repentia quoꝝ nō est numerus: aīalia
pusilla ⁊ magna. Video eīn adhuc in ma-
ri isto formidoloso nondū credentes. Ipsi
eīn versant in amaris aq̄s ⁊ sterilib⁹. Illic
aūt ⁊ pusilli ⁊ magni sūt. Nouim⁹ hec: mul
ti pusilli seculi nondū crediderūt: multi p̄-
mates seculi nōdū crediderūt: Aīalia pu-
silla ⁊ magna sūt in hoc mari. Oderūt ec-
clesiā: p̄muntur christi noīe nō seuiūt: q꞉ si
ꝑmittūtur. In mari⁹ nō erūpens clausa est
in corde seuicia. Naꝫ oēs: siue pusilli: siue
magni: aīalia pusilla ⁊ magna que mō do-
lent templa esse clausa: aras euersas: simu-
lachra cōfracta: leges latas: vt sacrificare
idolis capitale sit crimē: oēs qui dolēt hec
in mari sunt adhuc. Quid ḡ nos? Ad pa-
triā q̄ ituri sum⁹? Per ipm mare: sed in lig
no. Noli timere periculū: lignum te portat
qd̄ ꝯtiet seculū. Ergo attēdite: Hoc mare
magnū ⁊ spaciosum: ibi repētia quoꝝ non
est numer⁹ aīalia pusilla ⁊ magna. Noli ti-
Alia lra. mere: noli terreri: desidera patriā: intellige
† ptransibūt. ꝑegrīationē. Illic naues † cōmeabūt.
Ecce in eo qd̄ terrebāt cōmeabunt: naues
natāt ⁊ nō mergunt. Naues eccl̄ias intelli
gimus: cōmeant inter tēpestates: inter ꝓ-
cellas tēptationuꝫ: inter fluct⁹ seculi: inter
aīalia pusilla ⁊ magna. Gubernator ē chri
stus in ligno crucis sue. Illic naues cōme-
abūt. Nō timeāt naues: nō valde attēdāt
vbi natent: sed a quo gubernent. Illic na-
ues cōmeabunt. Que cōmeatū reperiūt
tristē q̄n gubernatorē sentiūt christū? Com
meabuut secure: cōmeabūt perseueranter:
venient ad finē debitū: ꝑducentur ad ter-
ram quietis. Est in isto mari aliq̄d etiaꝫ qd̄
supat oīa aīalia pusilla ⁊ magna. Quid ē
hoc? Psalmū ipm audiam⁹. ¶ Draco † hic Alia lra. † iste.
que † finxisti ad illudendū ei: Ibi re- † formasti.
pentia quoꝝ nō est numer⁹: ibi aīalia pusil
la ⁊ magna: illic naues cōmeabūt ⁊ nō ti-
mebūt: nō solū repentia quoꝝ nō est nume
rus: ⁊ aīalia pusilla ⁊ magna: sed nec dra-
conē qui ibi est: Quē finxisti inq̄t deo ad il
ludendū ei. Magnū secretū: ⁊ tn̄ qd̄ nosse
dictur⁹ sum. Nostis inimicū eccl̄ie quēdā
draconē: nō vidistis oculis carnis: sed vi-
detis ocul' fidei. Ipse est q̄ ⁊ leo dicit: De il
lo scriptura dicit: Cōculcabis leonē ⁊ dra
coneꝫ. Subdit⁹ est ille capiti tuo: subdet ⁊
corpi eius: hereant tn̄ mēbra capiti suo vt
mēbra ei⁹ sint. Dictū ē ꝺ p̄ma femia quā se
duxit hic draco Eua: scꝫ illa cui consilium
mortis dedit: ⁊ ꝑsuasiōe astuta in cor femi
neū more serpētis irrepsit. Factū est qd̄ no
uimus: qd̄ ibi ⁊ nos fecimus qd̄ dolemus.
In illis eīn duob⁹ hoībus totū genus hu-
manū: inde ꝓpago mortis: inde ⁊ in ꝑuul'
debita delicta. Quis eīn est mūdus: ait scri
ptura: in ꝯspectu tuo? Nec infans cui⁹ est
vni⁹ diei vita sup terrā. Tradux pcti: tra-
dux mortis de p̄mo peccato. Nostis eniꝫ
⁊ quid dictū est mulieri vel poti⁹ serpenti:
cū audiret deus peccatū primi hoīs. Ipsa
tuū obseruabit caput: ⁊ tu eius obseruabis
calcaneū. In magno mysterio dictū: in fi-
gura dictū ecclesie future facte de latere vi
ri sui ⁊ hoc dormientis. Erat autē Adā q̄-
daꝫ forma futuri: hoc Apl̄us dicit: Qui ē
forma futuri. Prefiguratū est quod futu-
rum erat: facta ē ecclesia de latere dn̄i dor-
miētis in cruce. Nam de latere crucifixi ꝑ-
cusso: sacramēta eccl̄ie ꝓfluxerūt. Quid ḡ
dictū est eccl̄ie? Iā modo audite: intelligi-
te cauete. Ipsa tuū obseruabit caput: ⁊ tu
eius calcaneū. O ecclesia caput serpentis
obserua. Quid est caput serpētis? Prima
peccati suggestio. Venit tibi in mentē ne-
scio quid illicitū: noli ibi tenere mētē tuā:
noli consentire. Hoc quod venit in mentē
caput serpentis est. Caput calca: ⁊ euades
ceteros motus? Quid est caput calca?
Ipsam contemne suggestionem. Sed lu-
crū suggescit. Magnū ibi lucrum est: ma-
gnum ibi aurū est. Si hanc fraudē feceris
diues eris. Caput serpētis ē: calca. Quid
est calca? Contēne qd̄ suggessit. Sed mag
num aurū suggessit. Et quid ꝓdest homi-
ni si vniuersum mundū lucretur: anime au
tē sue detrimentū patiatur? Pereat mūdi

lucrū: ne fiat anime damnuʒ. Hec dicens obſeruaſti caput ſerpentis ⁊ calcaſti. Ille autēʒ diabolus calcaneū tuum obſeruat. Quid eſt obſeruat calcaneū tuum? Qñ la-
baris a via dei. Tu obſeruas primā ſugge-
ſtioneʒ: ille obſeruat lapſum tuū. Si enim lapſus fueris: cades. Si ceciderī: poſſide-
bit. Ut aūt nō cadas noli exire de via. An-
guſtam tibi ſemitā ſtrauit deus: q̄cquid ex-
tra illā eſt lubricū eſt. Propterea lumē eſt chriſtꝰ: ⁊ via eſt chriſtꝰ. Erat lumē verū qḋ illuminat omnē hominē venientē in hunc mundū: Et ego ſuʒ via: veritas ⁊ vita: ꝑ me is ſi ad me is. Si ergo ip̄e eſt lumen: ⁊ ipſe eſt via: ſi ab illo receſſerī: nec in lumine erī: nec in via. Et quid te ſequeꝛ? Qḋ dicit de impijs quidā pſalmus: Fiat via illoꝝ tene-
bre ⁊ lubricum. Hic ergo draco antiquus hoſtis noſter ira feruidus: inſidijs aſtutus in mari magno eſt. Draco hic quē finxiſti ad illudendū ei. Iā tu illude draconi. Ad hoc eñ hic factꝰ eſt draco. Ip̄e cadēs pec-
cato ſuo de ſublimi habitatione celoꝝ: ex angelo factꝰ ē diabolus: accepit quēdā lo-
cū ſuū in hoc mari magno ⁊ ſpacioſo. Re-
gnū eius qḋ putaſ carcer eiꝰ eſt. Multi. n. dicūt: Quare tātā ptāteʒ diabolꝰ accepit: vt dñetur in iſto ſeculo: ⁊ tm̄ valeat ⁊ tātū poſſit: Quātū valet? Et quātū pōt? Niſi ꝑ-
miſſus nihil valet. Tu ſic age ne ꝑmittatur in te: aut ſi ꝑmiſſus fuerit ad temptanduʒ: victus abſcedat ⁊ non poſſideat. Permiſ-
ſus eſt eñ ad temptādos quoſdā ſanctos viros famulos dei: ſuperauerūt eum: quia de via nō receſſerunt: Nō lapſi ſunt quo-
rum obſeruabat calcaneum. Iob ille ſan-
ctus ſedebat in ſtercore: ⁊ currebat in via. Videte quō obſeruauerit caput eiꝰ: ⁊ quē-
admodum ille calcaneū eius attendebat. Ille repellebat ſuggerentem: ille ſperabat labantem. Cepit ⁊ eius mulierculā: ſubtra-
xit omnia que habebat ſolam diabolus di-
miſit adiutricem ſuā non mariti conſolatri-
cem: ſed potius temptatricē: Cepit etiā ip-
ſam non obſeruanteʒ caput eius. Adhuc eñ illa Eua erat: ſed iam ille Adā nō erat. Ablatis omnibus remanſit Iob cum vxo-
re per quā temptaretur: ⁊ cū deo a quo re-
geretur. Quid illo pauperius ſubito fac-
tuʒ: ſi domū eius conſideres? Quid illo di-
tius: ſi coꝛ eius cogites? Vide paupertatē domus: ablata ſunt omnia. Vide diuitias cordis: Dominus dedit: dominus abſtu-
lit: ſicut domino placuit ita factū eſt: ſit no-
men domini benedictū. Dominus dedit: dominus abſtulit: Nouerat rectorē ſuum ⁊ temptatorem ſuum: permiſſorem tempta-
toris ſui nouerat. Nihil ſibi inquit diabo-
lus tribuat. Voluntatē habet nocendi: po-
teſtatem autem: niſi acciperet nō haberet. Quantū accepit ille poteſtatis: tantū ego patioꝛ. Non ergo ab illo patioꝛ: ſed ab eo qui poteſtatem dedit. Cōtemnatur ſuper-
bia temptatoris mei: ſuſtineantur flagella patris mei. Repulſus eſt temptatoꝛ: obſer-
uatum eſt caput eius: penetrare nō potuit in coꝛ. Muratam ciuitatē foꝛinſecus op-
pugnauit: ſʒ non expugnauit. Acceſſit alia temptatio: permiſſus eſt ad coꝛpus eiꝰ: per-
cuſſit graui vulnere a capite vſq̄ ad pedes: ꝯtabeſcebat putredine: ſcatebat vermibꝰ: amiſſa domo ſedebat in ſtercore. Ibi Eua captiuata a diabolo ad adiutorium mari-
to ſuppoſita: ad lapſuʒ ſuggeſſit vt blaſphe-
metur deus. Primo ſuggerit in paradiſo: vt cōtemneretur deus: modo vt blaſphe-
metur deus. Valuit tunc in integrū: nunc victus eſt a putredine. In paradiſo deie-
cit: in ſtercore ſuperatꝰ eſt. Attendebat au-
tem ille draco vtrū Iob lingua laberetur. Omnis eñ homo ī actu ſuo pedes habet: In eo quod agit: in quo moueꝛ: ibi .i. inq̄ ambulat. Dicebat ille multa. Quanta eñ dixit Iob: qui legerūt nouerūt: In tā mul-
tis illis verbis obſeruabat ſerpēs calcane-
um labentis: Ille autē qui caput obſerua-
bat ſerpentis reppulit omnē ſuggeſtioneʒ. Reſpondit ⁊ mulieri ſicut dignū erat re-
ſponderi mulieri. Locuta es inquit tanq̄ vna de inſipientibus mulieribus. Si bo-
na percepimꝰ de manu domini: mala qua-
re nō ſuſtineamus? Et inter illa omnia que dixit nuſq̄ lapſus eſt. Quod multi in illis verbis nō intelligunt: ⁊ quedā ibi ſic acci-
piunt quaſi aliquid durum dixerit Iob in deum. Nā inter multa etiā hoc dixit: velut ſtomachās aduerſus deū: ſicut videbatur non intelligentibꝰ: Ille autē geſtabat per-
ſonā magnaʒ magne ꝓphetie: Utinā inq̄t loquens ad deū: vtinā eſſet nobis arbiter. Quid eſt vtinā nobis eſſet arbiter? Quaſi qui inter nos iudicaret: ⁊ q̄ iudicante cām vinceret. Sic accipiꝛ ad primū ſonuʒ: ſed diſcute te ne labaris. Attēdit eñ ſerpēs il-
le ſꝑ calcaneū tuū. Quid viſus eſt dixiſſe Iob? Utinā eſſet nobis arbiter: vtinā eēt medius aliquis qui iudicaret īter me ⁊ te. Hoc deo homo: hoc in ſtercore: hō ſʒ vel

in celo angelus deo: vtinã esset nobis arbiter: Sed quid puidebat: Quid optabat: Multi inquit dominꝰ iusti ꝛ ꝓphete voluerunt videre que videtis: ꝛ nõ viderunt. Arbitrum desiderabat. Quid est arbiter: Medius ad cõponendã causam. Nonne inimici eramus dei: ꝛ malã causam habebamus aduersus deum: Quis finierit causaz istã malã: nisi ille medius arbiter: Qui nisi veniret: misericordie pierat iter: d quo Aplꝰs dicit: Unus enĩ deus: vnus ꝛ mediator dei ꝛ hominũ homo christꝰ Jesus. Si non homo: nõ mediator: quia equalis patri deus. Dicit in alio loco: Mediator aũt vnius nõ est: deus aũt vnus est: Inter duos mediator. Ergo christꝰ mediator inter hominẽ ꝛ deũ: non qꝛ deꝰ: sed qꝛ homo: nõ qꝛ deus equalis patri: si equalis patri: nõ mediator. Ut aũt sit mediator: descendat a superiore ad inferiorẽ ab eq̃litate patris: faciat qđ ait Aplꝰs: Semetipm exinaniuit formã serui accipiẽs: in silitudine hominũ factꝰ: ꝛ habitu inuentus vt hõ. Fundat sanguinẽ suum: deleat chirographum nostrũ: cõponat paceꝫ inter nos ꝛ deũ: nostrã voluntatẽ corrigens ad iusticiã: illius sententiã flectens ad misericordiã. Sicut ergo vnũ hoc exposuimus quantũ dñs dedit qđ durũ videtur dictũ a Job: sic ꝛ cetera que ibi videntur q̃si aspera ꝛ blasphema habẽt intellectus suos. Quod putaremus aliter esse: nisi deus phiberet testimoniũ. Et anteq̃ loqueret̃ Job: ꝛ postea q̃ totũ locutus est: perhibuit deus pmo testimoniũ dicens: Homo sine querela: verax dei cultor. Dixit hoc deus: dixit hoc ante temptationẽ illius. Ne quis autem in illis verbis forte male intelligẽs scandalizaret̃: ꝛ putaret iustũ quidẽ virum fuisse Job: ante temptationẽ: in temptatione autẽ graui defecisse: ꝛ lapsum esse in sacrilegã blasphemiam: finitis omnibꝰ sermonibus: ꝛ ipius Job ꝛ amicorũ eius a quibus ei cõsolatio reddebatur: dicit dominꝰ testimoniũ illos nõ verũ locutos: sicut seruuꝫ eiꝰ Job. Nõ enĩ locuti estis inquit coram me verũ quicq̃: sicut seruꝰ meus Job. Deinde iubet: vt ille ꝓ eis offerat hostias: quibꝰ eorũ peccata soluãtur. Eia fratres mei: qui vult obseruare caput serpentis: ꝛ secure transire hoc mare: qꝛ necesse est: habitet hic serpẽs iste: ꝛ vt dicere ceperã: lapsus diabolus de celo hunc locũ accepit: obseruet caput eius a timore seculi: ꝛ a cupiditate seculi. Hinc

enĩ suggerit aliq̃d: aut vñ times: aut vnde cupis: aut amorẽ tuũ tẽptat: aut timorem. Tu si timueris gehennas: si amaueris regnum dei obseruabis caput eius. Euitato capite securus eris: nec ille lapsum tuũ tenebit: nec de tua ruina gaudebit. Nẽo aũt dicat vt dixi: Magnã habet potestatem. Uident enĩ homines quasi quãtũ acceperit potestatis: quid pderit maiestatis nõ vident. Ipse autẽ sanctus Job verbis suis mysticis ꝛ alte secretis dicens de ista potestate quã dicitur diabolus habere: ꝛ describens illum: multis modis in figuris similitudinũ exponens quid ille sit: vel quid valeat: hoc quoq̃ ait: Nõ est quicq̃ simile ei factũ super terram ad illudendũ ei ab angelis meis. Deus ibi loquit̃ in libro Job: Nõ est quicq̃ simile ei super terram: factũ ad illudenduꝫ ei ab angelis meis. Omne altum videt: ꝛ ipse rex omniũ que in aquis sunt. Cui testimonium cõgruit hoc in psalmo. Cũ enĩ diceret d mari magno ꝛ spacioso: vbi animalia pusilla ꝛ magna: vbi repẽtia quoꝝ nõ est numerus: vbi naues nauigant ligno tute: ait: Draco hic quẽ finxisti ad illudendũ ei. Sed si ad illudendũ: quõ deus illi illudit: An tradidit eum ad illudendũ: hoc est: vt illudatur: Putaremus q deus illi illuderet: nisi scriptura Job sol uisset questionẽ. Ibi enĩ dictũ est: Ad illudendũ enĩ ab angelis meis. Uis illudere draconi: Esto angelꝰ dei. Sed nõdũ es angelꝰ dei: donec sis si eũ cursuꝫ tenes vt sis: sunt angeli qui illudãt draconi ne tibi noceat. Prepositi enĩ sunt angeli celorũ sup ptãtes aereas: ꝛ inde ꝓcedit verbũ qđ fit hic. Intuent̃ enĩ legem fixã legẽ eternã iubentẽ sine scriptura: sine syllabis: sine strepitu: fixam semp ꝛ stantẽ. Intuent̃ angeli corde mundo: ꝛ ex illa faciunt q̃cquid hic fit: ꝛ ptãtes ex illa ordinant̃ a summis vsq̃ in ima. Et si ptãtes summoꝝ celorũ reguntur verbo dei: quãtomagis inferiores atq̃ terrene: Remanet g̃ in malis sola nocẽdi cupiditas. Hãc habet homo in ptãte cupiditatẽ nocẽdi: volũtatẽ ad pnicẽ. Si aũt cuiq̃ nocere potuerit: non glorietur: nõ ipse nocuit: data est ei potestas. Semel dictũ est: sententia firma est: nõ est potestas: nisi a deo. Quid ergo times: In aquis sit draco: in mari sit draco: illuc transiturus es. Sic est factus vt illudatur hic: ad hunc locum ordinatus est: in his sedibus deputatus est. Si magnũ aliq̃d illi putas esse has

sedes:qꝛ nō nosti sedes angeloꝝ vnde lap
sus est:miraris sedes mortuoꝝ vbi deiectꝰ
est. Que tibi videtur eiꝰ gloriatio:dānatio
est. Similitudinē accipite breuiter:qꝛ reue
ra magnū aliquid est hoc nosse ⁊ intellige
re. Domū magnā aliquā putate totā istā
administrationē creature. Domus ista ma
gna habet dominū:habet seruos:⁊ in ipis
seruis habet circa se ꝓximos sibi in appa-
ratibus meliorıbꝰ vestium: thesaurorum:
horreorū:magnarū possessionū:habet eti-
am seruos in infimis ministerijs ita subdi-
tis sibi ptātibꝰ:vt quosdā habeat ⁊ ad mū
dandas cloacas: A sūmis atqꝫ ꝓcuratori
bus vsqꝫ ad extrema ista ⁊ infima ministe-
ria ꝙ multi sunt gradus? Si ḡ aliqͣs mag-
nus ꝓcurator offendat ⁊ pena dñi sui (vbi
gr̄a) fiat ostiarius ī extremo loco aliquo: si
exercens sibi datā potestatē vt volētes in-
trare vel exire ꝑturbet scd̄m modū potesta
tis quā accepit a dño:illi aūt nesciant eū
fuisse aliqñ magnū ꝓcuratorē:magnā po-
testatē illiꝰ esse arbitrant̄:qꝛ quid ꝑdiderit
nesciūt. Et tñ fratres mei ostiarꝰ ille: de q̄
dixi ad similitudinē domus magne huius
terrene pōt aliq̄d facere nesciente domino
suo:⁊ turbare aliquē illo nō iubente. Iste
autē nec ad illā ianuā positus est:qua in-
tramus ad deū. Christus est eñ illa ianua
⁊ ꝑ christū intramus ad vitam eternā. Sꝫ
est quedā ianua qua intrat̄ in hoc seculū:
ianua quedā mortalitatꝭ circa ista infirma
carnis huius detrimēta ⁊ supplemēta. Ad
istā ianuā q̄si q̄dam ostiarꝰ est. Hic habet
potestatē in isto mari qua naues cōmeant:
sed nō tantā vt faciat aliq̄d nesciēte aut no
lente dño suo. Ne forte aliqͣs dicat:perdi-
dit quidē ille magnā potestatē supiorū ap
paratuū:sed ego in his infimis sū:hic me
potest habere in potestate:opus est vt ser-
uiā illi. Noli falli:nouit te dñs deus tuus:
⁊ sic te nouit:vt capillos tuos habeat nu-
meratos. Quid ergo times? Temptaturꝰ
est forte carnem tuā:flagellū est dñi tui:nō
ptās temptatoris tui. Uult nocere saluti q̄
ꝑmittitur:sed nō ꝑmittitur. Ut aūt nō per
mittatur:habe caput christū:repelle caput
draconis. Suggestioni eius noli cōsenti-
re:a via tua noli labi. Draco hic quē finxi
sti ad illudendū ei. Nā vis videre ꝙ nō ti
bi noceat nisi ꝑmissus? Omnia: inquit:
a te expectant† dñe vt des illis † ci- Alia lra. † nō habet. † escam.
bū i tpe opportuno. Et iste draco mā
ducare vult sed ñ mā ducat quē vult. Oia
a te expectant dñe vt des illꝭ cibū ī tpe op-
portuno: Oia ⁊ repētia quoꝝ nō est nume
rus:⁊ aīalia pusilla ⁊ magna: ⁊ iste draco:
⁊ oīs creatura tua qua implesti terrā:oīa a
te expectant vt des illis cibū in tpe oppor-
tuno vnicuiqꝫ cibū suū. Habes cibū tuū:
habet ⁊ draco cibū suū. Si bene vixeris:ci
bū christū habebis:si a christo recesserꝭ:ci
bus draconis eris. Omnia a te expectant
vt des illis cibū ī tpe opportuno. Quid di
ctū ē ipi draconi? Terrā mā ducabis. Dra
coni dictū est: Terrā mā ducabis cunctis
diebꝰ vite tue. Audisti cibū draconis: nō
vis vt det te deus manducandū draconi:
noli esse cibꝰ draconis: id est noli relinq̄re
verbū dei. Ubi eñ dictū ē draconi: Terrā
mā ducabis:ibi iā dictū ē ⁊ preuaricatori:
Terra es ⁊ in terrā ibis. Cibꝰ serpētis esse
nō vis:noli eē terra. Quō inqͣs nō ero ter-
ra? Si terrena nō sapias. Audi Apostolū
vt nō sis terra. Nā corpus qd̄ gerꝭ terra ē:
sed tu noli esse terra. Quid ē hoc? Si resur
rexistis inq̄t cū christo q̄ sursum sunt q̄rite:
vbi christꝰ est in dextera dei sedens: q̄ sursū
sunt sapite:nō que sup terrā. Si non sapis
terrena nō es terra. Si nō es terra:nō mā-
ducaris a serpēte cui cibꝰ data ē terra. Ci-
bū suū dat deus serpēti:qñ vult:quē vult.
Bñ aūt iudicat:falli nō pōt:nō ei dat au-
rū ꝓ terra. Oia a te expectāt dñe vt des il Alia lra.
lis cibū ī tpe opportuno. † Cū dederis † Dāte te illis.
eis colligēt: Añ illos sūt: sed ñ colligēt
nisi cū dederis. Añ diabolū Iob erat: ⁊ q̄-
dē nō deuorauit Iob:sed vel tēptare non
ausus est:nisi cū ille dedisset. A te expectāt
cū dederis eis colligēt:si nō dederis nō col
ligent. Et q̄d nos fratres? Quē cibum ha-
bemus? Sequitur ⁊ de cibo nostro. Ape-
riēte aūt te manū tuā† vniuersa im- Alia lra. † oīa.
plebunt̄ bonitate. Quid est o dñe ꝙ
apis manū tuā? Manꝰ tua christus est. Et
brachiū dñi cui reuelatū ē? Cui reuelat̄:il-
li aperitur. Reuelatio eñ apertio est. Ape
riente aūt te manū tuā vniuersa implebun
tur bonitate: Reuelāte te christū tuū vni-
uersa implebunt̄ bonitate. Nō aūt habēt a
se bonitatē. Nā illi qñ boni probatur illis. Alia lra.
Auertente aūt te faciē† tuam tur- † nō habet.
babuntur: Multi repleti bonitate sibi
tribuerūt quod habebant ⁊ voluerunt glo
riari quasi in iustificationibus suis: ⁊ dixe
runt sibi: Iustus sum:magnus sum:⁊ facti
sūt sibi placētes:⁊ sonuit eis Apls: Quid
eñ habes qd̄ ñ accepisti? Uolēs aūt pba-

re deus homini quod ab illo habeat quic-
quid habet vt cũ bonitate habeat ⁊ humi
litate: aliquãdo eum perturbat: auertit ab
illo faciem suã ⁊ decidit in temptationem:
⁊ ostẽdit illi qꝛ ꝙ iustus erat ⁊ recte ambu-
labat: ipso regente fiebat. Auertẽte aũt te
faciem tuã turbabuntur. Uidete quid di-
cat ⁊ in alio psalmo: Ego dixi in abundan
tia mea nõ mouebor ineternũ. Presump-
sit de se: impletus erat bonitate: ⁊ putabat
a se sibi esse totã bonitatem: ⁊ dixit in cor-
de suo nõ mouebor ineternum. Sed quia
iam senserat dei gratia se percepisse quod
erat expertus reddidit gratiarum actio-
nem. Domine in voluntate tua prestitisti
decori meo virtutem. Auertisti aũt faciem
tuam a me: ⁊ factus sum cõturbatus. Sic
⁊ hic: Aperies tu manum tuam: ⁊ vniuer-
sa implebuntur bonitate. Non manu sua:
sed manu tua aperta: Auertente aũt te fa-
ciẽ tuã turbabũtur. Sed quare hoc facis?
Quare auertꝭ faciẽ tuã vt turbenť. **Aufe
res spiritũ eorũ ⁊ deficient:** Spirit⁹
eoꝝ supbia eoꝝ erat. Gloriãtur: sibi tribu
unt: seipsos iustificant. Auerte faciẽ tuam
vt turbentur: aufer spiritũ eorũ ⁊ deficiãt:
Clament ad te cito exaudi me dñe defecit
spiritus meus: Ne auertas faciẽ tuã a me.
Auferes spiritũ eorum ⁊ deficient. **Et in
puluerẽ suum †cõuertentur.** Inuenit — Alia lra. †reuertenť.
se homo penitens de peccato suo: qꝛ nõ ha
bebat vires ex se: ⁊ confitetur deo dicens
se esse terrã ⁊ cinerẽ. O superbe: cõuersus
es in puluerẽ tuũ: ablatus est spiritus tu⁹.
Jam nõ te iactas: nõ te extollis: nõ te iusti
ficas. Uides quia de puluere factus es: ⁊
auertẽte faciem suã dño in tuũ puluerẽ re-
cidisti. Roga ergo cõfitere puluerẽ tuum
⁊ infirmitatẽ tuam: ⁊ vide quid sequatur.
†Emittes spm̃ tuũ ⁊ creabũť: Au — Alia lra. †Emitte.
feres spm̃ eoꝝ: emittes tuũ. Auferes spm̃
eoꝝ: nõ habebũt spiritũ suũ. Ergo deserti
sũt beati paupes spiritu? Nõ sũt aũt deser-
ti: qm̃ ipoꝝ est regnũ celoꝝ. Noluerũt ha-
bere spiritũ suũ: habebũt spiritũ dei. Hoc
eñ dixit martyrib⁹ futuris. Cũ vos cepint
⁊ abduxerint: nolite cogitare quõ aut q̃d
loquamini. Nõ eñ vos estis qui loq̃mini:
sed spũs prĩs vestri q̃ loquiť in vobis. No
lite nobis tribuere fortitudinẽ: si vr̃a est in-
q̃t ⁊ mea nõ ẽ: duricia est nõ fortitudo. Au
feres spiritũ eoꝝ ⁊ deficient: ⁊ in puluerem
suũ ꝯuertenť: Emittes spiritũ tuum ⁊ crea
bunť. Ipsi⁹ eñ sum⁹ figmentũ dixit Aplŝ

creati in opibus bonis. A spũ eius accepi
mus gratiã: vt iusticie viuamus: qꝛ ipse est
qui iustificat impiũ. Auferes spiritũ eoꝝ ⁊
deficient: Emittes spiritũ tuũ ⁊ creabunť.
Et †innouabis faciẽ terre. Id est no- — Alia lra. †renouabis.
uis hoĩbus ꝯfitẽtib⁹ se iustificatos esse nõ
a se iustos: vt gratia dei sit in illis. Uide q̃-
les sint quib⁹ inouata ẽ facies terre. Pau-
lus dicit: Plus oĩb⁹ illis laboraui. Quid
est Paule? Attẽde si tu seu spũs tuus. Nõ
ego iq̃t: s3 grã dei mecũ. Quid ergo? Quia
cũ abstuleris spiritum nr̃m in puluerẽ nr̃m
ꝯuertemur: vtiliter intuẽtes infirmitatẽ no
strã: vt accepto eius spũ recreemur. Uide
te q̃d sequiť. **Sit gloria dñi † ineter — Alia lra. †in seculũ.
nũ:** Nõ tua: nõ mea: nõ illi⁹: aut illi⁹: glĩa
dñi sit: ñ ad tp̃s s3 inetnũ. **Letabiť dñs
in opibus suis.** Nõ in tuis quasi tuis:
qꝛ ⁊ opa tua si mala: p iniquitatẽ tuã: si bo
na: p gratiã dei. Letabiť dñs in opibus su
is. **Qui †aspicit terrã ⁊ facit eã tre — Alia lra. †respicit. †fumigant.
mere; qui tangit mõtes ⁊ †fumiga-
bunt.** O terra exultabas d̃ bonitate tua:
tibi tribuebas vires opulentie tue: Ecce re
spicit dñs ⁊ facit te tremẽ. Respiciat te ⁊ fa
ciat te tremere. Melior est eñ tremor hu-
militatis: q̃3 confidentia superbie. Uidete
quomõ aspiciat deus terram ⁊ faciat eam
tremere. Ad terrã quasi preuidentez sibi ⁊
exultantẽ: loquitur Apostolus: Cũ timo-
re ⁊ tremore vestrã ipoꝝum salutẽ operami
ni. Cũ timore ⁊ tremore. Deus eñ est qui
operatur in vobis. Dicis o Paule opera-
mini: dicis vt operemur: quare cum timo-
re ⁊ tremore? Deus eñ est inquit: qui ope-
ratur in vobis. Ideo ergo cum tremore:
quia deus operatur? Quia ipse dedit: non
ex te est quod habes: cuз timore ⁊ tremore
opaberis. Naз si non timueris eũ: auferet
quod dedit. Cũ tremore ergo operare. Ui
de alium psalmũ: Seruite dño in timore: ⁊
exultate ei cũ tremore. Si cũ tremore exul
tãdũ est: de⁹ aspicit: fit terremot⁹: aspiciẽte
deo tremãt corda nr̃a: nã tũc ibi req̃escit de
us. Audi illũ alio loco: Sup quẽ req̃escet
spũs meus? Sup hũilẽ ⁊ quietũ: ⁊ tremen-
tem verba mea. Qui aspicit terram ⁊ facit
eam tremere: qui tangit montes ⁊ fumi-
gabunt. Montes superbi erant: iactabãt
se: non eos tetigerat deus: tangit illos ⁊ fu
migabũt. Quid est fumigare mõtes? Pre
cem domino reddere. Ecce magni mon-
tes superbi: montes ingentes nõ rogabãt
dominum: se rogari volebant: ⁊ superiorẽ

non rogabant. Quis enim potens ꝛ tumidus ꝛ sup̄bus in terra: q̄ dedigneṫ humiliṫ rogare deum? De impijs loquoꝛ: nō de cedris libani q̄s plantauit dn̄s. Impius q̄libet: ꝛ infelix aīa rogare deuꝫ nescit: ꝛ vult se rogari ab hominibuſ. Mōs est: opus est: vt tangat illū deus ꝛ fumiget. Qn̄ ceperit fumigare: dabit deo p̄cem: tanq̄ sacrificiū cordis: fumigat ad deuꝫ: deinde tūdit pectus: incipit ꝛ flere: q: ꝛ fumus excutit lachrymaſ. Qui tangit mōtes ꝛ fumigabūt. Cantabo dn̄o in vita mea. Quid est cantabit? Totū quicq̄d cantabit. Cātemus dn̄o in vita nr̄a. Uita nostra mō spes est: vita nostra postea eternitas erit. Uita vite mortalꝭ spes est vite immortalꝭ. Cantabo dn̄o in vita mea. Psallaꝫ deo meo q̄diu sum. Qm̄ in illo sine fine sum. Q̄diu sum: psallam deo meo: Ne forte cū ceperimus psallere deo: in illa ciuitate putemus nos aliq̄d aliud acturos. Tota vita nostra erit psallere deo. Si veniet ī fastidium qd̄ laudamus: pōt venire ī fastidiuꝫ ꝛ nostra laudatio. Si sp̄ a nobis amaṫ ille sp̄ laudaṫ. Psallam deo meo q̄diu sum. †Suauis sit ei disputatio mea: ego aūt† iocūdaboꝛ in dn̄o. Suauis sit ei disputatio mea. Que ē disputatio hominis ad deū: nisi cōfessio peccatoꝝ? Confitere dn̄o qd̄ es: ꝛ disputasti cum illo. Disputa cū illo: fac bona opa ꝛ disputa. Lauamini: mundi estote: Esaias dicit: auferte nequitias ab animis vr̄is: a cōspectu oculoꝝ meoꝝ: cessate a nequitijs vr̄is: discite bene facere: iudicate pupillo ꝛ iustificate viduam: ꝛ venite disputem⁹: dicit dn̄s. Quid est disputare cū deo? Te illi indica scienti: vt indicet se tibi nescienti. Suauis sit ei disputatio mea. Ecce h̄ ē dn̄o suaue: disputatio tua: sacrificiuꝫ humilitatis tue: contribulatio cordis tui: holocaustū vite tue: h̄ ē suaue dn̄o. Tibi aūt q̄d est suaue? Ego aūt iocūdaboꝛ in dn̄o. Ipa ē mutua disputatio quā dixi. Indica te ei scienti: ꝛ indicat se tibi nescienti. Suauis est ei confessio tua: suauis est tibi gr̄a ipiuſ. Dixit se tibi. Un̄ se tibi dixit? Per v̄bum. Qd̄ verbum? Christū. Et tibi dixit se: ꝛ se dixit: q̄a misit christuꝫ seip̄m dixit. Ita plane audiamus ip̄m v̄buꝫ. Qui me videt: videt ꝛ patrem. Ego aūt iocūdaboꝛ in dn̄o. ¶ Deficiāt peccatores a terra. Seuire videtur o sancta aīa q̄ hic cātat ꝛ gemit. Utinā cum ip̄a aīa sit aīa nostra: vtinā copuleṫ ei ꝛ socieṫ ꝛ coniungaṫ ei: videbit etiaꝫ misericordiam seuiētis. Quis eni capit h̄: nisi qui implet⁹ fuerit caritate? Deficiāt peccatores a terra. Contremisce: q: maledi c̄. Et q̄s maledicit? Sanctus sine dubio exauditur. Sed dictū est sanctis: bn̄dicite: ꝛ nolite maledicere. Quid est ḡ q̄ dicit: Deficiant peccatores a terra? Plane deficiāt: auferaṫ sp̄us eoꝝ ꝛ deficiant: vt emittat sp̄m suum: ꝛ recreenṫ. Deficiant pctōres a t̄ra. Et iniqui ita vt non sint. Quid non sint: nisi iniqui? Ergo iustificenṫ vt nō sint iniqui. Uidit hoc ꝛ impletus est gaudio: ꝛ reuocat v̄sum primum psalmi. Benedic aīa mea† dn̄m. Bn̄dicat anima nr̄a dn̄m fratres: q: donare dignat⁹ ē ꝛ facultatem ꝛ s̄monem nobis: ꝛ vobis intentioneꝫ ꝛ studiū. Unusq̄sq; vt potest recordeṫ qd̄ audiuit collocutionē inuicem ructate: saginam vr̄am ruminate: qd̄ accepistis nō eat in viscera obliuionis vestre. Thesaur⁹ desiderabilꝭ requiescat in oꝛe vestro. Magno laboꝛe quesita ꝛ inuenta sunt: magno labore nūciata ꝛ disputata sunt. Sit laboꝛ nosṫ fructuosus vobis: ꝛ bn̄dicat aīa nr̄a dn̄m.

Alia lra candū sit oquiū me ectabor

Alia lra t domio

¶ Explicit Tractatus de ps̄. CIII.

Incipi: Tractatus de ps̄. CIIII.

P Salmus iste centesimus q̄rtus: p̄mus est in eis q̄bus p̄notaṫ all'a. Cui⁹ verbi vel potius duoꝝ v̄boꝝ interpretatio est: laudate deū. Et ideo inde cepit.

¶ Expositio psalmi.

C Onfitemini dn̄o: ꝛ inuocate nomen eius. In laude eniꝫ intelligenda est ista cōfessio: sicut est: Cōfiteoꝛ tibi pater dn̄e celi ꝛ t̄re. Premissa eni laude: inuocatio sequi solet: vbi desideria peccatorē alligāt: Un̄ ꝛ ip̄a orō dn̄ica habet in capite breuissimam laudeꝫ qd̄ est: Pater nr̄ q̄ es in celꝭ: Tunc q̄ petuntur deinceps consequunṫ. Unde ꝛ alibi in psalmo diciṫ: Confitebimur tibi deus: cōfitebimur ꝛ inuocabimus nomē tuuꝫ. Qd̄ alibi est planius: Laudās inuocabo dn̄m: ꝛ ab inimicis meis saluus ero. Ita ꝛ h̄ Cōfitemini inq̄t dn̄o: ꝛ inuocate nomen eius. Qd̄ tale est: ac si diceret: Laudate dn̄m: ꝛ inuocate nomen ei⁹. Exaudit q̄ppe inuocātem: quem laudantē videt: laudantē autē videt: quem p̄bat amantē. Et in quo voluit dn̄s boni s̄ui amorem circa se ostendi maxime: nisi in eo qd̄ illi ait: Pasce oues meas. Un̄ ꝛ hic sequiṫ. Annunciate inter gentes op̄a eius. Uꝭ potius: vt de

greco ad v̓bum exp̄mat᷑: qđ ꝛ alij latini co
dices hn̄t: Euangelizate in gētib⁹ opa
eius. Quibus hoc dicit᷑: nisi euāgelistis in
ꝓpheta. Cantate ei ꝛ psallite ei.
Verbo ꝛ ope laudate. Ore q̄ppe cātatur:
psalterio autē: hoc est manibus psallitur.
Narrate oīa mirabilia eius: lau
damini in noīe sancto eius. Possūt
hi duo v̓sus ex duobus v̓bis supiorib⁹ di
cti non absurde videri: vt qđ ait: Narrate
oīa mirabilia eius: referat᷑ ad id qđ dictuꝫ
est: Cantate ei. Qꝫ v̓o sequit᷑: Laudami in
noīe sancto ei⁹: referat᷑ ad id qđ dictuꝫ est:
Et psallite ei. Illud scꝫ ad v̓bum bonum
quod cātat᷑ ei: ꝛ narrant᷑ oīa mirabilia ei⁹.
Illud aūt ad opus bonuꝫ qđ psallit᷑ ei: ne
velit quisq̄ꝫ de ope bono tanq̄ꝫ in sua v̓tu
te laudari. Ideo cū dixisset: Laudami: qđ
vtiq̄ꝫ bn̄ opantes merito possunt: addidit
in noīe sancto eius: vt q̄ gloriat᷑ in dn̄o glo
rietur. Qui ḡ nō sibi: sed ei volūt psallere:
caueāt facere iusticiā suaꝫ coram hoībus:
vt videant᷑ ab eis: alioq̄n mercedeꝫ nō ha
bebunt apud p̄rem q̄ in cel᷑ est: sed luceant
opa eorū coram hoībus: nō eo fine vt ipsi
videant᷑ ab eis: sed vt videāt bona opera
eorū: ꝛ glorificent p̄rem eorū q̄ in celis est.
Hoc est laudari in noīe sancto ei⁹. Vn̄ ꝛ i
alio psalmo legit᷑: In dn̄o laudabit᷑ anima
mea: audiant mites ꝛ iocundēt᷑. Quod et
hic quodāmodo sequit᷑. Letet᷑ coꝛ q̄
rentium dn̄m. Sic eni mites iocūdan
tur: q̄ nō amaro zelo eos iam bn̄ operātes
emulant᷑. Querite dn̄m ꝛ confirma
mini. Hoc eni de greco exp̄ssius interpre
tatum est: q̄uis v̓buꝫ minus latinū videa
tur. Vn̄ ꝛ alij codices habēt: confirmami:
alij corroborami. Ei q̄ppe dicit᷑: fortitudo
mea: ꝛ fortitudinē meam ad te custodiaꝫ:
vt eum q̄rendo atq̄ꝫ ad eū accedendo: ꝛ il
luminemur ꝛ confortemur: ne cecitate q̄d
faciendū sit: nō videamus: aut infirmitate
nō faciamus etiā qn̄ videm⁹. Qđ ḡ est ad
videndū: accedite ad eū ꝛ illuminami: hoc
est ad faciēdum: querite dominuꝫ ꝛ cor
roboramini: Querite: inquit: faciem
ei⁹ sp̄. Que est facies dn̄i: nisi p̄n̄tia dei:
Sicut facies vēti ꝛ facies ignis. Dictū est
eni: sicē stipulaꝫ an̄ faciē vēti: ꝛ sicut fluit ce
ra a facie ignis. Et mlta talia poīt scriptu
ra: nihil aliud q̄ꝫ earū rerū p̄n̄tiaꝫ volēs in
telligi quarū noīat faciē. Sed q̄d est: Que
rite faciem eius sp̄: Scio q̄dē qꝛ mihi adhe
rere deo bonū est. Sed si sp̄ q̄rit᷑: qn̄ inueni
tur: An sp̄ dixit i tota vita ista q̄ h̄ viuitur:
ex qua id nos facere debere cognouimus:
qn̄ ꝛ inuentus q̄rendus est: Iam q̄ppe illū
inuenit fides: ꝟ adhuc eum q̄rit spes. Cari
tas aūt: ꝛ inuenit euꝫ ꝑ fidē: ꝛ eū q̄rit habe
re ꝑ spēm. Vbi tūc sic inueniet᷑ vt sufficiat
nobis: ꝛ vlterius nō q̄rat᷑. Nisi eni eū i ista
vita inueniret fides: non diceret᷑: Querite
dn̄m: ꝛ cum inueneritis eū: derelinq̄t impius
vias suas: ꝛ vir iniquus cogitatiōes suas.
Item si fide inuētus nō adhuc esset ꝑqui
rēdus: nō diceret᷑: Si eni qđ nō videmus
speram⁹: ꝑ patiam expectamus. Et quod
Iohes ait: Scimus qꝛ cum apparuerit: si
miles ei erim⁹: qm̄ videbim⁹ euꝫ sicuti est.
An forte etiā cū facie ad faciē viderimus
eū sicuti est: adhuc ꝑquirēdus erit: Et sine
fine querēdus: qꝛ sine fine amādus. Dici
mus eni etiam p̄senti alicui: nō te q̄ro. id ē
nō te diligo. Ac ꝑ hoc q̄ diligit᷑ etiam p̄ns
querit᷑: duꝫ caritate ꝑpetua ne fiat absens
optat᷑. Proinde quē quisq̄ꝫ diligit: etiā cū
eum videt sine fastidio sp̄ vult esse p̄sentē:
hoc est sp̄ q̄rit eum p̄n̄tem. Et nimiruꝫ hoc
est: Querite faciē eius sp̄. Vt nō huic inq̄
sitioni qua significat᷑ amor fineꝫ p̄stet inuē
tio: sed amore crescente: inquisitio crescat
inuēti. Iam deinceps tempat se laudator
iste ardēs: ꝛ ad capacia v̓ba descendit: in
firmū amorē atq̄ꝫ lactentē tempalibus dei
mirabilibus nutriēs. Memētote: in
q̄t: mirabiliū eius que fecit: ꝓdigia
eius ꝛ iudicia oris eius. Qui loc⁹ si
milis videt᷑ illi loco: vbi ad Moysen que
rētem quis esset cū dixisset: Ego suꝫ q̄ suꝫ:
ꝛ dices filijs isrl᷑: Qui est misit me ad vos:
qđ ex aliquātulacūq̄ꝫ ꝑticula rara mēs ca
pit. Deinceps nomē suum cōmemorās er
ga hoīes grām suā misericordit᷑ tempauit
dicens. Ego sum deus Abraaꝫ ꝛ de⁹ Isa
ac: ꝛ de⁹ Iacob: hoc mihi nomē est ineter
num. Vbi intelligi voluit ꝛ illos quoruꝫ se
deū dixit viuere secū ineternuꝫ. Et hoc di
xit quod capi etiaꝫ a paruul᷑ possꝫ: vt Ego
sum q̄ sum: illi ꝓ captu intelligerēt q̄ gran
dibus virib⁹ caritatis noscent q̄rere facieꝫ
eius semꝑ. Si ḡ qđ est ip̄e mltū est ad vos
vel videre vel q̄rere: memētote mirabiliuꝫ
eius que fecit: prodigia eius ꝛ iudicia oris
eius. Et q̄bus dicit᷑. Semen Abraā
serui eius: filij Iacob electi eius.
Vos semen Abraam: vos filij Iacob me
mentote mirabiliū eius q̄ fecit: ꝓdigia ei⁹
ꝛ iudicia oris eius. Ne q̄s aūt vni gentiꝟ

tribueret israelitarum ẜm carnem: ꝛ non
intelligeret magis esse semen Abrae filios
promissionis ꝙ carnis: quibus apostolus
dicit cum gẽtibus loqueret. Uos ḡ abrae
Alia lra t vniuersa semen estis: ẜm ꝓmissionẽ heredes. Seqꝛ
ꝛ dicit. Ipse dñs deus nr̃: in omni
terra iudicia eius. Hoc dicit ꝑ Esaiaz
ad hierlm liberam mrẽm nr̃am. Et q̄ eruit
te ipse deus tu⁹: de⁹ vniuerse terre vocabit.
An iudeorũ deus tm̃: Absit. Ipse est dñs
deus noster: in omni terra iudicia ei⁹: qꝛ in
omni terra ecclia eius: vbi p̄dicantur iudi
cia eius. Quid ḡ ait in alio psalmo: Qui
annũciat v̄bum suũ Jacob: iusticias et iu
dicia sua isrl̃. Non fecit sic omni genti: ꝛ iu
dicia eius nõ manifestauit eis. Jõ dictum
est: qꝛ ad vnã gentẽ voluit intelligi ꝑtinẽtẽ
ecclíaz ad semẽ Abrae q̄ vocata est q̄dem
ex oib⁹ gentib⁹: et sic in ea dicunt omẽs gẽ
tes: vt vna sit gens in adoptionez vocata.
Extra istã nulli genti manifestauit iudicia
sua: qm̃ q̄ ea nõ crediderũt: etiam si annũ-
ciata sũt: manifesta eis vtiq̄ nõ sunt: quia
nisi credant nõ intelligẽt. Memor fuit
in seculũ testamenti sui. Alij codices
hñt in eternũ quod ex ambiguo greco fa
ctum est. Sed si in hoc seculo intelligẽduz
est: nõ ineternũ quod mõ exponẽs: cui⁹ te
stamenti memor fuerat: adiungit et dicit.
Uerbi qȯ mandauit in mille gene
rationes. Qȯ adhuc cũ aliquo fine põt
itelligi. Sz deinde dicit. ¶ Qȯ dispo-
suit ad Abraam: ꝛ iuramẽti sui ad
Isaac. ¶ Et statuit illud Jacob in
p̄ceptum: ꝛ isrl̃ in testamẽtum eter
num. Ubi nullus est ambiguitatis loc⁹.
αιωνιον: quippe habz grecus qȯ nusq̄ no
stri nisi eternũ interp̄tati sũt. Uix autẽ aliq̄
alicubi αιώνιον eternale dixerũt: nisi forte
qꝛ αιώνα familiari⁹ inẜptat sclm̃: αιωνιον
non ineternũ: sed seculare interp̄tari velit:
qȯ neminẽ ausum fuisse cõmemini. Si aũt
hoc loco testamentũ vetus intelligẽdũ est
ꝓpter terrã chanaan: sic eni ẜmo contexit:
ꝛ statuit illud ipi Jacob in p̄ceptum: ꝛ ipi
Isrl̃ in testamentũ eternũ: dicẽs. Tibi da
bo terrã chanaan funiculũ hereditatis ve
stre. Quomõ intelligendũ est eternũ: cum
terrena illa hereditas eterna esse nõ possit:
Et ideo vetus testamentũ vocat: qꝛ ꝑ no-
uum abolet. Mille v̄o generatiões nec in
eternũ vident aliq̄d significare: qꝛ vtiq̄ fi
nem hñt: ꝛ ad ipa tp̄alia nimis multe sunt.
Quãlibet eni paucis annis generatio de-
terminet: quam greci γενεαν dicũt: quam
minimã q̄dam q̄ndeci annis terminauerit:
ex qua hõ incipit posse generare: que sunt
iste mille generatiões: nõ solũ a tp̄e Abraã
q̄n ei facta est ista ꝓmissio vsq̄ ad tp̄us no
ui testamẽti: sed ab ipo Adam vsq̄ ad ter-
minũ seculi. Quis eni audeat dicere quin
decim annorũ milibus h̄ seculuz extendi:
Proinde mihi videt nõ hic vet⁹ testamen
tum intelligendũ: qȯ nouo esset tollendũ.
Dicit ꝑ ꝓphetaz: Ecce dies veniunt dicit
dñs: ꝛ confirmabo domũ Jacob in testa-
mentũ nouũ: non ẜm testamentũ qȯ cõsti-
tui patrib⁹ eorũ: cũ eduxi eos de terra egy
pti: sed testamentũ fidei: quod laudat apo
stolus: cũ Abraaz nobis ꝓponit imitãdũ:
ꝛ de legis opibus gloriantes inde conuin
cit: q Abraam etiã añ circũcisionem credi
dit deo: ꝛ reputatũ est illi ad iusticiã. Deni
q̄ cũ dixisset: Memor fuit in seculũ testa-
menti sui: qȯ ineternuz intelligere debem⁹
testamentũ scz iustificatiõis ꝛ hereditatis
eterne: quã fidei ꝓmisit deus: Uerbi inq̄t
qȯ mandauit in mille generatiões. Quid
est mãdauit: Quod eni ait: Tibi dabo ter
ram chanaan: nõ mãdatũ est: s ꝓmissum.
Mãdatũ est aũt qȯ facere debem⁹: ꝓmis-
sum quod accipe. Mandatũ ḡ fides ẽ: vt
iustus ex fide viuat: ꝛ huic fidei hereditas
eterna ꝓmittit. Mille ḡ generatiões ꝓpt
numeri ꝑfectionẽ ꝓ omibus intelligende
sunt: id est q̄diu generatio generationi se-
quẽdo succedit: tamdiu mandatũ ẽ viuen
dũ ex fide. Qȯ obseruat ppl̃s dei: filij pro
missionis nascẽdo veniẽtes: ꝛ moriẽdo ab
euntes: donec omĩs generatio finiatur: qȯ
millenario numero significatũ ẽ: quia ꝑ de
narij numeri solidũ quadratũ decez deci-
es: ꝛ hoc decies ad mille ꝑuenit. Qȯ dis-
posuit inq̄t ad Abraam ꝛ iuramẽti sui: ad
Isaac: ꝛ statuit illud Jacob: id est ipi Ja-
cob in p̄ceptum. Ipi sunt tres patriarche:
quorũ specialiter se dicit deũ: quos ꝛ dñs
nominat in testamẽto nouo: vbi dic. Mul
ti ab oriẽte ꝛ occidẽte veniẽt: ꝛ recũbẽt cũ
Abraaz ꝛ Isaac ꝛ Jacob in regno celoꝝ.
Ista est hereditas eterna. Naz ꝛ h̄ vbi ait:
Statuit illud Jacob in preceptum: mani-
festauit p̄ceptuz esse fidei. Non eni ꝓmissũ
appellaret p̄ceptum. Si eni opus est in p̄-
cepto: merces in ꝓmisso: hoc est opus dei
dñs ait: vt credatis in eum quez ille misit.
Hoc ergo verbuz qȯ mandauit: Memor
erit ineternũ testamẽti sui: hoc est verbum

fidei qđ pdicam⁹: Statuit illud ipi Jacob
in pceptum: ⁊ ipi isrl' in testamentū eternū:
id est qđ ex ipo v̄bo ⁊ pcepto impleto da-
turus esset aliqd eternū. Dicens tibi
dabo terrā chanaan: funiculuz he-
reditatis vr̄e. Quō ḡ est hoc in eternū:
nisi aliqd eternū significet? Ipa eni dicta ē
terra pmissionis: terra fluēs lac ⁊ mel: qđ
totum significat grām in qua gustat̄ q̄z sua
uis est dn̄s: ad quam nō oēs hoīes ptinēt.
Nō eni omniū est fides: ideo addidit: Fu
niculum hereditatis vr̄e. Idem i alio psal
mo semen Abrae qđ est christus intelligit̄
loq̄: vbi dicit: Funes ceciderūt mihi i pcla
ris: eteni hereditas mea pclara ē mihi. Cur
aūt dicta est terra chanaan: interptatio hu
ius nomis aperit. Chanaan qppe interpre
tatur humil'. Q: si ad illaz referat̄ sententiā
sācti Noe qua eūdem chanaan dixit futu-
rum huum fratrū suorum: hinc est etiā huil'
timor. Seru⁹ aūt nō manet in domo i eter-
num: filius aūt manet in eternū: Idō exclu-
so chananeo: dat̄ terra pmissionis semini
Abrae. Cōsummata eni caritas foras mit
tit timorem: vt filius maneat in domo inet'
num: Unde dictum est: et ipi Isrl' in testa-
mentū eternū. Deinceps exequit̄ historiā
in libro sanctorum veritate notissimam.

Alia lra teius — Cū essent numero breui: paucissi
mi ⁊ incole† in ea: Id est in terra chana
an. Qū ibi patres habitauerunt Abraam
Isaac ⁊ Jacob: anq̄z eā accipent heredita
tem: in semine suo paucissimi erāt: ⁊ incole
in ea. Nōnulli aūt codices habēt non pau
cissimi ⁊ incole: sed paucissimos ⁊ incolas.
Ubi apparet eos q̄ ista interptati sunt gre-
cam fuisse locutionē secutos: q̄ transferri si
potest in latinum: nisi cum ea absurditate:
que ferri omnino nō possit. Si enim totaz
ipam locutionē transferre conemur: dictu-
ri sumus in ea esse illos numero breui: pau
cissimos ⁊ incolas in ea. Qđ aūt ait grec⁹
in ea esse illos: hoc est latine cum essent: qđ
v̄bum non pōt casus accusatiuus sequi: s
nomiatiu⁹. Quis eni dicat cuz essent pau-
cissimos: sed cum essent paucissimi? Cuz ḡ
essent numero breues: vel numero breui:
paucissimi ⁊ incole in ea. †Trāsierunt
de gente in gentē: ⁊ de regno †i po-
pulū alterū. Repetitio est eius qđ dixe-
rat de gente in gentē. Nō †dimisit ho
mini nocere eis. Id est nō pmisit. Gre
ca aūt locutio est: nocere illos. latiā v̄o: no
cere illis. Et corripuit p eis reges.

Alia lra †Et ptrāsierūt †ad

Alia lra †relīqt hoīem

Nolite: inqt: tāgere christos meos:
⁊ in pphetis meis nolite maligna
ri. Uerba dixit dei corripientis vl' arguē-
tis reges: ne lederent sanctos pr̄es: cuz es-
sent numero breues: ⁊ paucissimi atq̄z ico-
le in terra chanaan. Que v̄ba licet i libris
eius historie non legantur: tn̄ intelligenda
sunt vel latenter dicta: sicut deus in hoim
cordibus loquit̄ occultis ⁊ veracib⁹ visis:
vel etiam p angelū expressa. Nam ⁊ rex ge
rararū: ⁊ rex egyptiorū diuinitus admoni
ti sunt ne nocerēt Abrae: ⁊ rex alius ne no
ceret Isaac: ⁊ alij ne nocerēt Jacob: cū es-
sent paucissimi ⁊ incole: anq̄z ad incolēdā
egyptū cum filijs suis transiret Jacob: qđ
intelligit̄ in eo cōmemoratū qđ ait: Trans
ierūt de gente in gentē: de regno in popu-
lum alterū. Sed q: occurrebat q̄rere ante-
q̄z transirent: ⁊ in egypto multiplicarent̄:
quō numeru breues paucissimi: ⁊ incole
in aliena terra pdurare potuerūt: secutus
adiunxit. Nō pmisit homini nocere eis: et
corripuit p eis reges: Nolite tangere chri
stos meos: ⁊ in pphetis meis nolite mali-
gnari. Potest aūt merito mouere quō fue
rint christi appellati anteq̄z esset vnctio: ex
qua hoc nomen impositū est regibus: Qđ
a Saule cepit: cui Dauid successit in reḡ:
atq̄z inde ceteri ⁊ reges iude ⁊ reges israel
continuatione sacrate consuetudinis vnge-
bantur: In qua vnctione figurabat̄ vnus
verus christus: cui dictū est: Unxit te de⁹
deus tuus oleo exultationis p̄ participib⁹
tuis. Unde ergo illi iam tūc christi appella
bāt̄: Nam pphetas eos fuisse legim⁹: De
Abraam vtiq̄z qđ de illo manifeste dictuz
est: hoc ⁊ de illis intelligendū est. An ideo
christi: q: etiam si latent̄: iam tn̄ christiani:
Quis eni caro christi ex illis: tn̄ christ⁹ an̄
illos: qđ ⁊ iudeis respondit dicēs: Anteq̄z
Abraam fieret ego sum. Quō ḡ hunc illi
ignorarēt: aut in eū nō crederent: cuz pro-
pterea pphete dicerent̄: q: licet occultius:
tn̄ dn̄m pnunciabant. Un̄ apte ipse dicit:
Abraam cōcupiuit videre diē meū: vidit
⁊ gauisus est. Non eni quisq̄z pter istam fi-
dem que est in christo Jesu: siue ante eius
incarnationē: siue postea reconciliatus est
deo: cum sit ab aplo veracissime definitū.
Unus eni deus ⁊ vnus mediator dei ⁊ ho
minū: homo christus Jesus. Deinde iam
narrare incipit quō factum sit: vt transirēt
de gente in gentē: ⁊ de regno in populum
alterū. Et vocauit: inqt: famem sup

terrã: ⁊ omne firmamentum panis cõtriuit. ¶ Misit ante eos virũ: in seruũ venũdat⁹ est Joseph. Per hoc factũ ẽ: vt trãsirẽt de gẽte in gẽtẽ: de regno in pplm alterũ. Sz nõ sunt negligẽter ꝑter eunde scripturarũ sanctarũ locutiões. Vocauit inqt famem sup terrã: quasi fames ali qua ꝑsona sit: vel aliqđ animatũ corpus: vel aliqs spũs: q̃ obedire posset vocãti: cũ sit fames ex inedia cõtracta pernicies: atqꝫ ita sit in eis q̃ eaz patiunt: vt aliqs morb⁹. Sicut enĩ morbus vt esse desinat: fit plerũqꝫ ꝑ medicamentũ: sic ⁊ fames sanat quodãmodo ꝑ alimentũ. Quid est ẽ: vocauit famẽ: An forte ista mala que patiunt homines hñt quosdam ꝑpositos suos angelos malos: Nam ⁊ in alio psalmo dicit immissione ꝑ angelos malos deũ hoies afflixisse: non vtiqꝫ errante iudicio. Et h̃ est forte: vocauit famẽ: id est angelũ ꝑpositũ famis: ⁊ eius rei nomĩe cuius est ꝑposit⁹ appellatũ. Ex qua opiniõe romani veteres quosdã deos tales ꝯsecrauerũt: sicut deaz febrem: deũmqꝫ pallorẽ. An qđ est credibilius vocauit famem: intelligendũ est: dixit vt fames esset: vt h̃ sit vocare qđ appellare: h̃ appellare qđ dicere: hoc dicere qđ iubere: Nam ille vocauit famẽ q̃ vocat ea q̃ non sunt tanqꝫ sint. Nec ibi aplus dixit: Qui vocat ea q̃ nõ sunt vt sint: s̃ tãqꝫ sint. Apud deũ quippe iam factũ est qđ ei⁹ dispositione futuꝝ est: qꝛ de illo alibi dicitur. Qui fecit q̃ futura sunt. Et hic quando fames facta est: tũc dicta est vocata: id est vt adesset q̃ iam fuerat in eius occulta gubernatione disposita. Deniqꝫ quõ vocauerit famẽ: statĩ exposuit dicẽs: Omẽ firmamẽtum panis cõtriuit. Et h̃ inusitata locutio est. Cõtriuit enĩ dixit ꝓ eo qđ est cõsumpsit. Misit ante eos virum: Quem virũ: Joseph. Quõ misit: In seruum venũdat⁹ est Joseph. Nempe qñ factũ est: peccatuz erat fratrũ: ⁊ tñ deus misit Joseph in egyptum. Intuenda est ẽ res magna ⁊ pernecessaria: quõ deus bñ vtat mal' operib⁹ hominũ: sicut illi male ꝯ vtunt bonis opibus dei. Cõtexit deinde narrationez cõmemorans que ꝑtulerit Joseph in hũilitate sua: ⁊ quõ fuerit sublimatus. ¶ Humiliauerunt in cõpedibus pedes ei⁹: ferrũ ꝑtransijt aĩam eius: donec veniret verbũ eius. Cõpedes qdem accepisse Joseph nõ legim⁹: s̃ factũ esse minime dubitãdũ est. Aliqua enĩ ꝑtermitti potuerũt in illa historia: que tñ spũm sanctũ nõ laterent qui in his loquit psalmis. Ferrũ autẽ qđ dicit ꝑtransisse aĩam eius: tribulationẽ dure necessitatis accipimus. Non enĩ corpus: s̃ aĩam dixit. Talis enĩ locutio ẽ quedam in euangelio: vbi Symeon dixit ad Mariam: Ecce positus est h̃ in ruinã ⁊ in resurrectionẽ multorũ in israel: ⁊ in signuz cui contradicet: ⁊ tuam ipsius aĩam ꝑtransiet gladius: vt reuelent ex mltis cordibus cogitatiões. Passio quippe dñi que mltis ruina fuit: ⁊ in qua multorũ cordiuz occulta patuerũt: qm̃ exꝑssum est quid de domino sentiebant: ⁊ ipam eius mrẽm grauiter carnali orbitate ꝑcussam sine dubio cõtristauit. In illa vo tribulatiõe fuit Joseph: donec veniret vbuz eius: quo fuerat interpretatus veracit somnia: vñ cõmendatus est regi: vt etiaz illi de somnijs ei⁹ futura ꝑdiceret. Sed qñ dixit: donec veniret verbum eius: ne omnino ei⁹ sic intelligerem⁹: vt quisqꝫ rem tantã homini tribuendã putaret: cõtinuo subiecit. ¶ Eloquiuz dñi inflãmauit eum. Vl' qđ magis de greco exꝑssum est: alij codices hñt: Eloqũm dñi igniuit eum: vt etiaz ipe inter eos cõputaret: qbus dictum est: Laudamini ĩ nomine sancto eius: Eloquiũ dñi igniuit eũ: Merito spũssanctus qñ a dño missus est: vise sunt illis lingue diuise velut ignis. Et aplus dicit: spũ feruentes a quo igne discedunt: de qbus dicit. Refrigescet caritas multoꝝ. Deniqꝫ sequit. Misit rex ⁊ soluit eũ: princeps populorũ ⁊ dimisit eum. Ipe est rex qui ⁊ pnceps populorum: ⁊ soluit compeditũ: dimisit inclusuz.

Constituit eum dominum dom⁹ sue: ⁊ principem omnis possessionis sue. ¶ Ut erudiret principes eius sicut semetipsuz: ⁊ senes eius prudentiam doceret. Grecus habet: ⁊ seniores eius sapientiã doceret. Quod oĩmodo ad vbũ ita dici posset: erudiret pncipes eius sicut semetipsuz: ⁊ seniores ei⁹ sapiẽtes faceret. πρεσβυτερὸσ enĩ habet quos dicere solemus seniores: non γεραιὸμτάσ: id est seniores. σοφιζε autẽ quod vno verbo latino dici non potest: a sapientia dictum est: que σόφια grece dĩ: nõ a prudẽtia q̃ φρονησισ appellatur. Neqꝫ hoc tñ legimus in illa sublimitate Joseph: sicut nec compedes in eius humilitate. Sed vnde fieri posset vt vir tantus vnius veri dei cultoꝛ in egypto alẽdis

tantūmodo corporib⁹: ꝛ rebus tm̄ corpo-
ralibus gubernādis esset intentus: ꝛ quo
eos meliores redderet: curam non gereret
animarū? Sed ea cōscripta sunt in illa hi-
storia: que ſm intentionē scribentis in quo
erat spūssanctus rebus futuris in illa nar-
ratione significādis sufficere iudicata sūt.
**Et intrauit israel in egyptū: ꝛ Ja-
cob accola fuit in terra cham.** Qđ ē
israel: hoc est Jacob: ꝛ quod est egyptus:
hoc est terra cham. Hic eni apertissime de
monstratū est de semine cham filij Noe:
cuius ꝑmitiuus fuit chanaan exortā fuisse
etiam gentem egyptiorū. Proinde in qui
bus codicibus h̄ loco legit̃ chanaan emē-
dandum est. Melius aūt interp̄tatū est ac
cola fuit: q̄ȝ sicut alij codices habent: inha
bitauit: qđ tātūdē esset si ꝛ incola diceret̃.
Nihil eni aliud significat. Nam idip̄m est
v̓buȝ in greco isto loco: qđ est ꝛ superi⁹ vbi
dictum est: paucissimi ꝛ incole in ea. Inco
latus porro vel accolat⁹: nō indigenā sed
aduenam ostēdit. Ecce quō transierūt de
gente in gentē: de regno in p̄p̄lm alterum.
Qđ breuiter ꝓpositū fuerat: breuit̃ narran
do explicatū est. Sed de quo regno trāsie
runt in p̄p̄lm alterū: merito queri pōt. Nō-
dum eni regnabāt in terra chanaan: qꝛ nō
dum ibi fuerat regnū cōstitutū populi isrl̃.
Quō ergo pōt intelligi: nisi forte ſm antici
pationē: qꝛ ibi regnū futurū erat semis co-
rum. Deinceps narrant̃ q̄ in egypto gesta
sunt. **Et auxit: inq̄t: populū suū ve
hementer: ꝛ firmauit eū sup inimi
cos eius.** Etiam hoc breuit̃ totū ꝓpositū
est: vt quemadmodū factum sit: deinceps
narret̃. Non eni tunc firmatus est popul⁹
dei sup egyptios inimicos suos: qn̄ eoruȝ
masculini fetus necabant̃: vel qn̄ in facien
dis lateribus cōterebant̃: sed qn̄ in manu
potenti ꝑ signa ꝛ portenta dn̄i dei sui me-
tuendi ꝛ honorandi facti sunt: donec duri
regis contentio vinceret̃: ꝛ mare rubrū ꝑ-
secutorē cū exercitu ei⁹ obrueret. Qꝛ ergo
breuit̃ positum ē: Firmauit p̄p̄lm suū super
inimicos ei⁹: velut q̄rerem⁹ quō factū sit:
incipit dicere: donec etiā id narrādo deter
Alia lr̄a † non habet minet. **†Et cōuertit cor eoꝝ vt odi
rēt populū ei⁹: ꝛ dolū facerent ī ser
uos eius.** Nunq̄d nam intelligendum ē
vel credendū q̄ deus cor hoīs ad faciēda
peccata conuertat? An peccatū nō est: vel
paruū peccatū est odisse p̄p̄lm dei: ꝛ doluȝ
facere in s̄uos eius? Quis h̄ dixerit? Nun

q̄d ergo istorū tam grauiū peccatorum au
ctor est de⁹: qui nullius vel leuissimi pecca
ti auctor credendus est? Quis sapiēs ꝛ in
telliget hec? Nam ip̄a est illa mirabilis dei
bonitas qua bn̄ vtit̃ etiam mal̄: vel angel̄:
vel hominibus. Cum eni ip̄i vitio suo mali
sint: ille de malo eorū bn̄ facit. Non eni añ
q̄ȝ odissent populū eius boni erāt: sed ma-
ligni ꝛ impij tales erāt: qui facile incol̄ suis
felicibus inuiderēt. In eo ḡ q̄ p̄p̄lum suuȝ
mlt̄iplicauit: hoc bn̄ficio suo malos ad in
uidendū conuertit. Inuidia est eni odium
felicitatis aliene. Sic ḡ cōuertit cor eorū:
vt ꝑ inuidentiā odissent p̄p̄lm eius: ꝛ dolū
facerēt in s̄uos eius. Non ḡ cor illorū ma-
lum faciendo: ſ p̄p̄lum suū bn̄faciendo cor
illorū sponte malū cōuertit ad odiū. Non
eni rectum cor ꝑuertit: ſ sponte ꝑuersū ad
odium p̄p̄li vbi eo malo bn̄ vteret̃ conuer-
tit. Nō eni illos malos faciēdo: ſ istis bōa
q̄bus mali facillime possent inuidere largi
endo: quo illorū odio ꝛ ad exercitatōȝ po
puli sui: ꝛ ad gl̄am nominis sui q̄ nobis est
vtilis: quō sit vsus: cōsequētia docent: q̄ i
eius laude cōmemorant̃ cum cantat̃ all̄a.
**Misit Moysen s̄uuȝ suū: Aaron
quem elegit ip̄m.** Sufficeret quem ele
git: ſ nihil in eo querendū est qđ additum
est ip̄m. Locutio scripturarū est: sicuti est:
In qua habitabūt in ea: qua locutiōe diui
ne scripture plene sunt. **Posuit in eis
verba signorum suoꝝ: et ꝓdigioꝝ
in terra cham.** Non ita debemus acci-
pere verba signorū ꝛ ꝓdigiorū: quasi ver-
ba q̄bus verbis fierent signa ꝛ ꝓdigia: id
est que dicerent vt fierent signa ꝛ ꝓdigia.
Multa eni sine v̓bis facta sūt: vel v̓ga: vl̄
manu extenta: vel fauilla in celū missa. Sȝ
qꝛ illa ip̄a q̄ facta sunt: nō erāt alicui⁹ signi
ficatōis inania: sicut ꝛ verba que loq̄mur:
ideo ꝛ ip̄a dicta sunt v̓ba: nō vocum ꝛ so-
norū: sed signorū ꝛ ꝓdigioꝝ: Posuit i eis:
id est fecit ꝑ eos. **Misit tenebras et
obscurauit.** Scriptum est ꝛ hoc int̃ pla-
gas q̄bus ꝛ egyptij ꝑcussi sunt. Qđ autē
sequit̃ in diuersis codicibus varie legitur. Alia lr̄a
Alij nanq̄ȝ habēt. **Exacerbauerit ser** † et non exacer
mones eius. Alij vo. **†Nō exacerba** bauit
uerūt sermones †ei⁹. Sȝ qđ prius dixi † suos
in pluribus inuenimus. Ubi aūt addita ē
negatiua ꝑticula: vix duos codices potui
mus reꝑire. Sed ne forte mendositas pro
pter sensum faciliorem abundauerit: quid
enim facilius intelligit̃ q̄ȝ id quod dictū ē:

Exacerbauerũt ſmones ei⁹: Utiq₃ ↄtuma-
cib⁹ ſmonib⁹ ſuis conati sum⁹ ſm aliquã
rectã ſententiã etiã illud exponere: ꝛ h̄ inte
rim occurrit: Nõ exacerbauerũt ſmões ei⁹:
id eſt Moyſen ꝛ Aaron: qꝛ eos etiam du-
riſſimos patientiſſime ꝑtulerũt: donec oĩa
que deus in eis facere diſpoſuerat ex ordi
ne complerent. Conuertit aquas eo
Alia lra. rum in ſanguinez: ꝛ occidit piſces
†Edidit eoꝝ. ¶ Et †dedit terrã eorũ ranas:
terra. in penetrabilibus regũ ipoꝝ. Tan
q₃ diceret. Terram eorum conuertit in ra-
nas. Tanta enim ranaꝝ fuerat multitudo
vt h̄ ꝑ hyperbolen cõuenienter diceretur.
¶ Dixit ꝛ venit cynomia ꝛ cinifes
in omib⁹ finibus eorũ. Si querit qñ
dixerit: in v̄bo ei⁹ erat anteq₃ fieret: et ſine
tpe ibi erat q̄ ꝛ tpe fieret: q̄ꝙ₃ ꝑ ãgelos ꝛ ꝑ
ſuos ſuoſ Moyſen ꝛ Aaron etiã tũc quo
Alia lra, dãmodo dixit vt fieret qñ fuerat faciẽdũ.
†non habet Poſuit pluuias eoꝝ †in grãdinẽ.
Similis locutio illi eſt vbi ait: Dedit terrã
eorũ ranas: niſi qᵒ ibi nõ vtiq₃ in ranas to
ta terra cõuerſa eſt: pluuia v̄o in grãdinez
etiaz tota potuit. ¶ Ignẽ cõburentez
in terra ipoꝝ. Subaudit poſuit. ¶ Et
Alia lra, ꝑcuſſit vineas eoꝝ ꝛ ficulneas eo-
†nõ habet. rum: ꝛ cõtriuit †omne lignũ finiũ₃
eorũ. Hoc in grandinib⁹ ꝛ fluminib⁹ fa-
ctum eſt: vnde ꝛ ignem dixit comburentẽ.
¶ Dixit ꝛ venit locuſta: ꝛ brucus
cui⁹ nõ erat nu merus. Una plaga ẽ
locuſte ꝛ bruci: qm̄ altera eſt parẽs: ꝛ alter
eſt fetus. ¶ Et comedit omne fenum
in t̄ra eoꝝ: ꝛ comedit omẽz fructũ
terre eorũ. Et fenuz fructus eſt: ſicut loq̄
ſcriptura conſueuit: que fenũ appellat etiã
ſegetes frugũ. Sed vt duo diceret: duob⁹
fortaſſe que dixerat numero voluit ↄſona
re: id eſt locuſte ꝛ bruco. Hoc aũt totuz ꝑ-
tinet ad elocutionis varietatẽ medentẽ fa-
ſtidio: nõ ad diuerſitatẽ ſententiarũ. ¶ Et
ꝑcuſſit omne primogenitũ in terra
eoꝝ: primitias omĩs laboris eoꝝ.
Hec plaga nouiſſima eſt excepta morte in
mari rubro. Primitias v̄o laborũ: propter
ꝑmogenita pecorũ dictum arbitror. Que
plage cũ ſint decem: nec oẽs cõmemorate
ſunt: nec eodem ordine quo ibi facte legũ-
tur. Libera enĩ eſt laudatio a lege narrantĩ
ꝛ texentis hiſtoriã. Cuius laudationis au-
ctor ꝛ dictor cum ſit ꝑ ꝓphetam ſpũſſctũs
eadẽ vtiq₃ auctoritate qua ꝑ eũ egit homi
nem qui illã ſcripſit hiſtoriã: ꝛ cõmemorat

aliq̄d factum qᵒ ibi nõ legit: ꝛ qᵒ ibi legit
ꝑterit. Adiungit aũt etiam h̄ laudibus dei
qᵒ argento ꝛ auro ditatos iſraelitas edu-
xit de egypto: qꝛ ꝛ ipi tales erant: q̄ nõ du₃
poſſent contemnere laborũ ſuorũ licet tpa
lem: tñ debitam iuſtãq₃ mercedem: Nõ in
eo q̄ egyptios deceperũt: a q̄b⁹ ſibi vt cõ-
modaret aurum argẽtũq₃ petiuerunt: pu-
tãdus eſt de⁹ hmõi dolos eis qui ſurſũ cor
habent vel iubere vel ſi fecerit approbare.
Magis enĩ ꝑ illa dei verba vtiq₃ ab illo q̄
cor eorũ videbat ꝛ cupiditates examina-
bat ꝑmiſſi ſunt facere iſta: q̄₃ iuſſi: nõ tamẽ
ſine aliquo ꝓfectu anime carnal: qᵒ et his
fecerũt qui talia iure paſſi ſunt: ꝛ q̄uis per
dolum ab iniq̄s hominibus: tñ qᵒ ſibi reddi
debuit: abſtulerũt. Sicut aũt egyptiorum
iniq̄tate: ſic iſtoruz infirmitate ad id quod
opus erat illis factis figurandũ ꝛ ꝑnũcian
dum diuine vſus eſt de⁹. ¶ Et eduxit Alia lra.
eos †in argento ꝛ auro. Et iſta locutio †cum
ſcripturarũ eſt. Pro eo quippe dictuz eſt:
in argento ꝛ auro: ac ſi diceret: cũ argento
ꝛ auro. Et nõ erat in tribubus eorũ
infirmus. Sed corpe: non animo. Etiã
hoc magnũ dei bñficium fuit: vt in illa ne-
ceſſitate migrandi nullus eſſet egrot⁹. Le
tata eſt egyptus in ꝓfectione eoꝝ:
qꝛ incubuit timor eorum ſuꝑ eos.
Timor quippe hebreorũ ſuper egyptios.
Non enĩ timor eorũ quo timebãt hebrei: ſ₃
quo timebant. Dicet aliq̄s. Quõ ẽ̄ nole-
bant eos dimittere egyptij: Quõ tãq₃ redi
turos dimiſerũt: Quõ tanq₃ rediturĩ ꝛ red
dituris aurũ ꝛ argentũ petentib⁹ cõmoda
uerunt: ſi letata eſt egyptus in ꝓfectiõe eo
rum: Sed intelligendũ eſt poſt illã vltimã
egyptiorũ mortem ꝛ tantã ſtragez in mari
rubro tam magni ꝑſequentis exercit⁹: egy
ptios timuiſſe reſiduos: ne redirẽt hebrei:
ꝛ eorũ reliq̄as magna facilitate cõtererẽt.
Tunc impletum eſt qᵒ ſuperius cũ dixiſ-
ſet: Et auxit ꝑplm ſuum vehemẽter: mox
addidit: Et firmauit eũ₃ ſuꝑ inimicos ei⁹.
Hanc enĩ ſententiã vno v̄ſiculo ꝓpoſitaz
vt explicaret quõ id factum ſit: adiũxit ce-
tera q̄ in hac laude narrauit: vſq₃ ad iſtum
locũ vbi ait: Letata eſt egyptus ĩ ꝓfectiõe
eorũ: qꝛ incubuit timor eorũ ſuꝑ eos: ve-
lut aſſignans qᵒ ꝓpoſuerat: quia firmauit
ꝑplm ſuum ſuꝑ inimicos eius. Proinde
iam dicit: que iter agentibus in heremo be
neficia diuina collata ſunt. Expandit
nubem in ꝓtectionez eorũ: ꝛ ignẽ

vt luceret eis p noctem. Tam sunt h
Alia lra non habet manifesta: q̄ nota. Petierūt carnes
et venit coturnix. Nō coturnicē petiue
rūt: s carnes. Quia vo ꝛ coturnix caro ē:
ꝛ in isto psalmo nō loquit de amaricatiōe
eorū: in q̄bus nō est bñplacitū deo: s de fi
de electorū: qd̄ est verum semē Abrae ipsi
intelligendi sunt petisse vt veniret vñ ama
ricantū murmur opprimeret: Jam in ver
su q̄ seq̄t. Et pane celi saturauit eos.
Manna q̄dem non nominauit: s nulli ob
scurum est qui illas lras legit. Dirupit
petram et fluxerunt aque: abierūt
in sicco flumina. Et hoc factum tam ci
to intelligit q̄ legit. His autē omnib⁹ bñfi
cijs suis: deus cōmendat in Abraam meri
tum fidei. Sequit enim ꝛ dicit. Qm̄
memor fuit verbi sancti sui: qd̄ ha
buit ad Abraam puerum suū. Et
eduxit populum suum in exultati
one: ꝛ electos suos in leticia. Qz ait
populū suū: hoc repetiuit: electos suos: ꝛ
q̄ ait: in exultatione: hoc repetiuit i leticia.
Et dedit illis regiones gentiū: ꝛ
labores populorum possederunt.
Qd̄ sunt regiones gentiū: hoc sunt labo
res populorū: ꝛ qd̄ dictum est: dedit illis:
hoc repetitum est: possederunt. Et tanq̄ q̄
reremus cui bono ista data sunt: ne hoc ip
sum putaret summū bonū: qd̄ ista felicitas
rerum tempalium populo dei data est: cō
tinuo eam ad aliud retulit: vbi summū bo
nū oportz inq̄ri. Vt custodiāt: inq̄t:
iustificationes eius: ꝛ legem eius
requirant. Vbi nō solum intelligendū
est dei seruos ꝛ electos filios pmissionis:
verum ꝛ germanū semen Abrae imitātes
fidem Abrae: propterea ista bona terrena
sumere a deo: vt non in eis luxu defluant:
siue pucrsa securitate torpescant: sed ideo
habeant diuina misericordia hec oīa p̄
parata: in quibus querendis possent nego
ciosissimis laboribus occupari: vt ad hoc
vacent vnde bonum eternū possit acqui
ri: hoc est vt custodiant iustificationes ei⁹:
ꝛ legem eius requirant. Deniq̄ quoniam
semen Abrae tales hic intelligi voluit: qui
vere essent semen abrae: quales vtiq̄ nec i
illo populo defuerunt. Quod etiā aposto
lus Paulus satis ostendit: cū dicit: Sed
non in omibus illis beneplacitū est deo.
Si enim nō in omibus: pfecto fuerunt ibi
quidam in quibus beneplacitum est deo:
non in omibus illis pfecto. Quia ergo ta
les psalmus iste commendat: nihil hic di
xit de iniquitatibus ꝛ irritatiōibus: ꝛ ama
ricatione eorū: in quibus nō est beneplaci
tum deo. Sed quia ꝛ iniquis non sola iu
sticia: verūetiam misericordia dei omipo
tentis ꝛ clementis apparuit. De ill' seq̄ns
loquit psalmus cum laudibus dei. Et ta
men vtriq̄ in vno populo fuerūt: nec istos
illi suarū iniquitatū cōtagione polluerūt.
Nouit eni dñs qui sūt eius. Et si in hoc se
culo non pōt ab iniustis recedere: recedat
ab iniusticia omnis qui nominat nomē do
mini. Vt h ergo tanq̄ in corpe psalmi hu
ius velut latentem quodāmodo eius ani
mam cōmendemus: hoc est in verbis qua
si exterioribus: interiorē intellectum: vide
tur mihi amoneri semen abrae: qui sūt om
nes filij promissionis ptinentes ad eternā
hereditatem testamenti eterni: vt tanq̄ ip
sam hereditatem sibi eligant deum: ꝛ eum
gratis colant: id est pp̄ter ipm: non pp̄ter
aliquod emolimentū mercedis extra ipm.
Et hoc faciāt laudantes: inuocantes: an
nunciantes: nec in suam: sed in ei⁹ gloriā.
per fidem bene operantes: spe gaudētes:
caritate feruentes. Hoc totum sonat his
versibus.

Repetitio expositorū.

Confitemini domino ꝛ inuoca
te nomē eius: annūciate in gē
tibus opera eius. Cātate ei
ꝛ psallite ei: narrate oīa mirabi
lia eius: laudamini in noīe sancto
eius. Letetur cor querentiū do
minū: querite dominū ꝛ confirma
mini: querite faciem eius semper.
Deinde ad paruulorum corda nutrienda
vt roborent in fide d patriarchis pponūt:
ꝛ illorū fidei ꝛ promissionis dei vt imitan
do ꝛ sperando simus semen illorū: non de
sola gente hebreorū: sed quotq̄t istā grām
suscipiūt in omni terra: Qd totū his ver
sibus cōtinet. Mementote mirabi
lia eius que fecit: prodigia ei⁹ ꝛ iu
dicia oris eius. Semē Abraam
serui eius: filij Jacob electi eius.
Ipse est dominus deus no
ster: in vniuersa terra iudicia ei
us. Memor fuit in seculum te
stamenti sui: verbi quod manda

uit in mille generationes. Quod
disposuit ad Abraam: et iuramenti
sui ad Isaac. Statuit illud ipsi ia
cob in preceptum: et ipsi israel in testa
mentum eternum. Dicens tibi da
bo terram chanaan: funiculum he
reditatis vestre. Que omnia pro mo-
dulo meo: quemadmodum accipienda es
sent exposui. Hic occurrebat animo par-
uule fidei. Si ergo deus gratis est colen-
dus: et testamenti eterni hereditas: ipse a
seipso requirendus: mortalem istam vitam
cur prestat querentibus eum: et tempora-
les necessitates? An et ipsas sue misericor-
die multiplicatione non deserit? Nam in-
tente audite quid prestiterit patribus no-
stris: vel in quibus fidei exempla constitu
it: vel qui ex illorum carne propagati eti-
am fidem imitati sunt. Cum essent
ipsi numero breui: paucissimi et in
cole in ea. Id est in terra chanaan. Et
pertransierunt de gente in gentem:
et de regno in populum alterum.
Alia lra
corripuit. Non reliquit hominem nocere
eis: et† arguit pro eis reges. No
lite tangere christos meos: et in pro
phetis meis nolite malignari. Si
autem queritis: quomodo transierunt de
gente in gentem: et de regno in populum
alterum: Audite: Vocauit famem
super terram: et omne firmamen-
tum panis contriuit. Misit ante
eos virum: in seruum venundatus
est Joseph. Humiliauerunt in
compedibus pedes eius: ferrum
pertransijt animam eius: donec
veniret verbum eius. Eloqui-
um domini igniuit eum: misit rex
et soluit eum: princeps populo-
rum et dimisit eum. Constituit
eum dominum domus sue: et prin
cipem omnis possessionis sue.
Ut erudiret principes eius si-
cut semetipsum: et seniores eius
prudentiam doceret. Et intra-
uit Israel in egyptum: et Jacob
accola fuit in terra cham. Ecce quo-
modo pertransierunt de gente in gentem:
et de regno in populum alterum. Et
auxit populum suum vehemen-
ter: et firmauit eum super inimi-
cos eius. Si autem scire vultis: quo-
modo eum firmauit super inimicos eius:
audite. Conuertit cor eorum vt
odirent populum eius: et dolum
facerent in seruos eius. Misit
Moysen seruum suum: Aaron quem ele
git ipsum. Posuit in eis verba si-
gnorum suorum: et prodigiorum
in terra cham. Misit tenebras
et obscurauit eos: et exacerbaue-
runt sermones eius. Conuer-
tit aquas eorum in sanguinem: et
occidit pisces eorum. Dedit ter-
ram eorum ranas: in penetralibus re-
gum ipsorum. Dixit et venit cy-
nomia et ciniphes: in omnibus fi-
nibus eorum. Posuit pluuias
eorum grandinem: ignem combu
rentem in terra ipsorum. Et per-
cussit vineas eorum et ficulneas eo
rum: et contriuit lignum finium eo
rum. Dixit et venit locusta: et bru
chus cuius non erat numerus. Et
comedit omne fenum in terra eo-
rum: et comedit omnem fructum
terre eorum. Et percussit omne
primogenitum in terra eorum: pri
mitias omnis laboris eorum. Et
eduxit eos in argento et auro: et
non erat in tribubus eorum infir-
mus. Letata est egyptus in pro
fectione eorum: quia incubuit ti-
mor eorum super eos. Ecce quomo-
do populum suum firmauit super inimicos
eius. Cum autem inimicis eorum ista ma-
la iusticia eius inflixerit: que ipsis largita
sit etiam temporalia misericordia eius: ac-
cipite: Expandit nubem in prote
ctionem eorum: et ignem vt luce-
ret eis per noctem. Petierunt car
nes et venit coturnix: et pane celi
saturauit eos. Dirupit petram
et fluxerunt aque: abierunt in sicco
flumina. Quoniam memor fu-
it verbi sancti sui: quod habuit ad
Abraam puerum suum. Et edu
xit populum suum in exultatione:
et electos suos in leticia. Et de-
dit illis regiones gentium: et la-
bores populorum possederunt.
Non vt propter ista eum colant: sed vt ea
quoque ad bonum eternum referant atque con
uertant: id est vt custodiant iustificationes eius: et
legem eius requirant. Quecunque igitur alia bona
dat deus: referenda sunt ad gratuitum cultum eius.

Ipse aũt cult⁹ ei⁹: nõ est referẽdus ad alia bona q̃ dat deus. Tunc enĩ erit gratuitus. Ad qḋ certamen ꝓuocans hostis ausus ẽ dicere deo: Nunq̃d Job gratis colit deũ? Porro si in seruum venũdat⁹ est Joseph: ⁊ humiliat⁹ ⁊ exaltatus locum fecit ad temporalia bona ꝓplo dei vt firmaret sup inimicos eius: q̃tomagis Jesus venũdatus ⁊ hũiliatus a fratribus suis ẜm carnẽ: ⁊ exaltatus in cel̃: locũ facit ad eterna bõa populo dei triũphãti de diabolo ⁊ angel̃ ei⁹. Audi ẽ semẽ Abrae: nõ de carne gloriãs: ẜ imitans fidẽ. Audite serui dei et electi dei ꝓmissionẽ habentes vite p̃sentis ⁊ future. Si temptationes dure sunt in hoc seculo: Joseph in carcere: Jesum in cruce cogitate. Si rerũ tpalium ꝓsperitas adiacet: non ꝓpter ipam deo: ẜ ipa vtimini ꝓpter deuz. Nec eũ existimetis ꝓpter vite hui⁹ necessaria coli a cultoribus suis: que donat ⁊ blasphematoribus suis: sed q̃rite p̃mum regnũ dei ⁊ iusticiã eius: ⁊ hec omnia apponẽtur vobis.

¶ Explicit Tractatus de ps̃. CIIII.
Incipit Tractatus de ps̃. CV.

Psalmus centesimus quĩtus: etiaz ipse p̃notat All'a: Et hoc dupliciter. Sz q̃dã dicũt vnũ all'a ꝑtinere ad finem psalmi supioris: alterũ ad huius p̃ncipiũ. Et hoc asserũt q̃ oẽs alleluiatici psalmi habeãt in fine all'a: nõ omẽs in capite. Vñ q̃cunq̃ psalmus nõ hz in fine all'a: nec in capite volũt eum habere. Qḋ autez in eius capite videt̃ esse: ad finem supioris ꝑtinere. Sed nos quousq̃ nobis aliq̃bus certis documentis id verũ esse ꝑsuadeãt: multoꝝ consuetudinẽ sequimur. Qui vbicũq̃ legunt all'a: eidẽ psalmo attribuunt: i cui⁹ hoc capite inueniũt. Paucissimi enĩ codices sunt: qḋ q̃dem in nullo grecorum repperi quos inspicere potui q̃ habeãt all'a in fine: p̃ter centesimi ⁊ q̃nquagesimi psalmi cõtextionẽ: post quẽ iã nll'us est: q̃ ad eũ dẽ canonẽ ꝑtinet. Sz neq̃ hoc posset prescribere cõsuetudini: etiã si oẽs codices id haberẽt. Fieri enĩ potuit: vt aliqua ratiõe laudationis dei totus psalmoruz liber qui libris quinq̃ cõstare ꝑhibet̃: Naz vbi scriptũ est: Fiat fiat: ibi fines librorũ eẽ dicũt: post omĩa que cantata sunt: vltĩo all'a clauderet̃. Nec ꝓpter finẽ cẽtesimi ⁊ q̃nquagesimi psalmi necesse esse video vt omẽs alleluiatici in fine habeãt all'a. Cũ enĩ in capite psalmi geminat̃ all'a: cur dñs aliq̃ñ sel̃: aliq̃ñ bis dicat, tamen: ⁊ eo mõ nõ possit aliq̃ñ semel: aliq̃ñ bis dici all'a: nescio: presertim q̃ post numeri notã quo psalm⁹ inscribitur quotus sit: velut iste cẽtesimusquint⁹ vtrũq̃ all'a positum est. Debuit aũt vnuz poni añ ipm numerũ si ad finem ꝑtinet supioris: ⁊ post numerũ psalmi scribi alterum all'a: qḋ ad psalmũ ipius numeri ꝑtinet. Sz fortasse ⁊ ĩr̃ ẜ impita ꝑualuit ꝯsuetudo: ⁊ aliq̃d afferri põt qḋ adhuc ignoramus: vnde nos magis docere debeat iudicium veritatis: q̃ꝫ p̃iudiciuz ꝯsuetudinis. Nũc tñ añq̃ hoc ꝑdiscam⁹: vbicũq̃ post numeꝝ psalmi: siue sel̃: siue bis ꝯscriptũ inuenimus all'a: ẜm celeberrimã eccl'ie ꝯsuetudinem ei psalmo tribuim⁹: q̃ eodẽ numero p̃notat̃: cõfitentes nos arcana oĩm titulorum q̃ sunt in psalmis ⁊ ordines eorũdẽ psalmorũ: ⁊ magna esse credere: ⁊ nonduz sicut volumus penetrare potuisse. Video aũt istos duos cẽtesimũ q̃rtum ⁊ cẽtesimũ q̃ntum ita int̃ se ꝯiunctos: vt in vno eoruz q̃ p̃cedit cõmendet̃ ꝓpl's dei in electis eius: de q̃bus nulla q̃rela sit: quos ego arbitror ibi fuisse: in q̃bus bñplacitum est deo: in isto aũt q̃ sequit̃ eos cõmemoratos q̃ in eodem ꝓpl'o amaricauerũt: nec tñ etiam ipis dei miscd'iam defuisse. Dicunt̃ aũt ista ex eorũ ꝑsona qui veniã ꝯuersi p̃cant̃: ⁊ exempla cõmemorant̃ illorũ in q̃s etiã pctõres diues apparuit miscd'ia dei. Incipit ẽ etiã iste psalmus sicut ille.

¶ Expositio psalmi.

Confitemini dño. Sed ibi seq̃tur: Et inuocate nomen eius: hic autem. Qm̃ bonus: qm̃ in seculũ miscd'ia eius. Quapropter põt ẜ q̃dem intelligi etiã confessio peccatorum. Nã ⁊ post paucos v̾sus sequit̃: Peccauimus cũ p̃ribus nr̃is: iniuste egim⁹: iniq̃tatem fecim⁹. Sz in eo qḋ dicit: Qm̃ bon⁹: qm̃ in seculũ miscd'ia ei⁹: laus vtiq̃ dei est: atq̃ in eius laude cõfessio: q̃q̃ etiã cũ sua quisq̃ ꝯfitet̃ peccata: cũ dei laude cõfiteri debet: nec alit̃ pia est cõfessio pctõꝝ: nisi ñ desperãs: ⁊ poscẽs miscd'iaz dei. Habet ẽ eius laudẽ: siue etiã in v̾bis cũ eũ bonuz ⁊ misericordẽ dicit: siue in solo affectu cuz ẜ credit. Naz ⁊ ille publicanus cuius sola illa verba commemorata sunt: Domine ꝓpiti⁹ esto mihi peccatori: ⁊ si nõ dixit: quoniam bon⁹ ⁊ misericors es: v'l aliq̃d hmõi: non tamen illud diceret: nisi hoc crederet

qm̃ cum spe orauit: que sine vlla fide non
posset. Potest ḡ esse laus dei vera ⁊ pia:
vbi nō sit confessio peccatorum: que laus
multo crebrius in scripturis cōfessio voca
tur: Nulla est aūt peccatorū cōfessio pia ⁊
vtilis: vbi nō laudat̃ deus: siue corde: siue
etiam ore atq̧ ſmone. Q2 aūt hñt aliq̄ co-
dices: qm̃ bonus: alij hñt: qm̃ suauis. Ita
vnū ṽbū grecū qd̄ dicit̃ χρηστος: diuer
sa interp̄tatio secuta ē. Item qd̄ dictū est:
Qm̃ in seculū miſcd̄ia eius: grecus hꝫ εισ
αιῶνα: qd̄ pōt etiam in eternū interp̄tari.
Proinde si illa miſcd̄ia hic intelligit̃: q̄ ne-
mo sine deo beatus esse pōt: melius accipi
mus in eternū. Si aūt illa est miſcd̄ia q̄ mi
seris exhibet̃: vt vel ꝯsolent̃ in miseria: vel
ab illa etiam liberent̃: melius in seculum: h̄
est vsq̧ in finē seculi: in quo nō deerūt mi-
seri: q̄bus miſcd̄ia ꝓbeat̃: Nisi forte q̄s au-
deat dicere etiā in his q̄ damnabunt̃ cum
diabolo ⁊ angelis eiꝰ aliquā misericordiā
dei minime defuturā: nō q2 ex illa damna-
tione liberent̃: sed vt eis aliq̄tenus mitige-
tur: atq̧ ita eternā posse intelligi dei miseri
cordiā sup̄ illorū eternā miseriā. Sꝫ tolera
biliorem quosdā excepturos damnationē
in quorūdam cōpatiōe legimꝰ: alicuiꝰ ṽo
mitigari eā cui ē traditurꝰ penā: vl̄ q̄busdā
interuallis hr̃e aliquā pausam: q̄s audact̃
dixerit: quandoq̄dem vnā stillā diues ille
nō meruit. Sꝫ de hac tanta re diligentius
ex ocio differendū est: nūc qd̄ ad istū psal-
mum attinet: hactenus de illa dictum esse
sufficerit. **Quis loquet̃ potentias
dñi?** Impletus cōsideratione diuinorum
operū: q̄ miſcd̄iam eiꝰ exposcit: Quis inq̄t
loquetur potētias dñi? **Auditas faciet
omēs laudes eius.** Subaudiendū ē
qd̄ supra dictum est: vt etiā ista sentētia ita
sit plena: Quis auditas faciet oēs laudes
eiꝰ? Id ē q̄snā sufficiat auditas facere om-
nes laudes eiꝰ. Auditas faciet: dixit: id est
faciat vt audiant̃: ostendēs ita loquendas
potētias dñi ⁊ laudes eiꝰ: vt p̄dicent̃ audi
entibꝰ. Sed q̄s pōt oēs? An forte q2 seq̄t̃.
**Beati qui custodiūt iudiciū: ⁊ fa
ciūt iusticiam in omni tp̄e.** Eas dixit
laudes eiꝰ: que intelligunt̃ opa eius in p̄ce
ptis eiꝰ. Deꝰ est eni (ait ap̄ls) q̄ opat̃ i vo-
bis. Et dictū est semini Abrae: cātate ei et
psallite ei: Qd̄ itelleximꝰ ita dictū: ac si di-
ceret̃: bona in eiꝰ laudem ⁊ dicite ⁊ facite.
Quibꝰ duobꝰ verbis: id est cātādi ⁊ psal-
lendi cōuenire duos seq̄ntes ṽsus: vt qd̄
dictum ē: Narrate omīa mirabilia eiꝰ: hoc
sit: cātate ei: qd̄ ṽo dictum est: Laudamini
in noīe scō eiꝰ: h̄ sit: psallite illi. Huic q̄ppe
semini etiā ip̄e dñs dicit: Luceant opa vr̄a
coram hoībꝰ: vt videāt bona facta vr̄a: et
glorificent p̄rem vr̄m q̄ in celꝭ est. Hic ḡ ip-
sa dei p̄cepta ꝯsiderās: quoꝝ p̄ceptoꝝ opa
laudes sunt eiꝰ qui opat̃ in suis: ait: Quis
loq̄t̃ potētias dñi? Qm̃ h̄ ineffabilit̃ opat̃:
Quis auditas faciet omēs laudes eiꝰ? Id
est q̄s cū audierit faciet omēs laudes eiꝰ: q̄
sunt opa p̄ceptorū eiꝰ? Quia inq̄tū fiūt:
⁊ si nō oīa q̄ audita sūt: fiūt: ille laudādus
est q̄ opat̃ in nobis: ⁊ velle ⁊ opari ꝓ bona
volūtate. Id̄ cum posset dicere oīa māda
ta eius: vel oīa opa mandatoꝝ eiꝰ: maluit
dicere laudes eiꝰ: q2 vt dictū est: inquātū
fiūt ip̄e laudādus ē. Quas tñ laudes q̄snā
sufficit auditas facere? Id ē cū audite fue
rit facere oēs q̄s ē idoneus? Bt̄i qui custo
diūt iudiciū: ⁊ faciūt iusticiā in oi tp̄e. Vti
q̧ ex quo incipiūt ⁊ viuūt in tp̄e. Qui eniꝫ
p̄seuerauerit vsq̧ in finē: h̄ saluꝰ erit. Pōt
aūt videri eiusdē snīe repetitio: vt h̄ sit fa-
cere iusticiā qd̄ ē custodire iudiciū: vt etiā
in sup̄iori ṽsu subaudiat̃ in oi tp̄e: sicut in
posteriori subaudiat̃ beati: ⁊ redditis q̄ sb
audiunt̃ ita dicat̃: Beati q̄ custodiūt iudi
cium in oi tp̄e: beati q̄ faciūt iusticiā in om
ni tp̄e. Sꝫ nisi aliq̄d interesset int̃ iudiciū ⁊
iusticiā: nō ꝑ in alio psalmo diceret̃: Quousq̧
iusticia ꝯuertat̃ in iudiciū. Amat q̄dem
scriptura ista duo sil̄ ponere: sicuti ē: Iusti
cia ⁊ iudiciuꝫ directio sedis eiꝰ: Et illd̄: Et
educet sicut lumē iusticiā tuā: ⁊ iudicium
tuū sicut meridiē: cū ⁊ illic eiusdem sentē-
tie repetitio videat̃. Et fortasse ꝓpter vici-
nitatē significatiōis etiā alterū ꝓ altero po
ni pōt: vl̄ iudiciū ꝓ iusticia: vl̄ iusticia pro
iudicio: tñ si ꝓprie dicant̃ aliud interesse ñ
dubito: vt iudiciuꝫ custodire dicat̃ q̄ recte
iudicat: iusticiā ṽo facere q̄ recte agit. Nec
absurde existimo intelligi ſm illud qd̄ di-
ctum est: Quousq̧ iusticia ꝯuertat̃ in iudi
cium: etiā hic eos dictos beatos q̄ iudiciū
custodiūt in fide: iusticiā faciūt i ope. Ve-
niet eni tp̄s vt iudiciū qd̄ mō custodit̃ i fi-
de: etiam exerceat̃ in ope: cū iusticia ꝯuer-
sa fuerit in iudiciū: id est cum acceperit iu-
sti potestatē iudicādi eos recte a q̄bus mo
do non recte iudicāt̃. Vñ alibi ip̄m corpꝰ
christi intelligitur dicere: Cū accepo tem-
pus ego iusticias iudicabo: Quod ṽbū e
ṽbo magis diceret̃: equitates iudicabo.

Non aūt dixit: Cū accepero tpus iusticiā
faciā: qꝛ omni tpe facienda est: sicut etiam
h̄ dixit: Qui faciūt iusticiā in oi tpe. Dein
de qꝛ deus iustificat: id est iustos facit: sa-
nando eos ab iniq̄tatibus suis. Sequitur
oratio. **Memeto nostri dn̄e in bn̄-
placito populi tui:** Id est vt i eis sim⁹
in q̄bus bn̄placitū est tibi: qꝛ non in omib⁹
illis beneplacitū est deo. **Visita nos i
salutari tuo.** Ipe est eni saluator in quo
peccata dimittunt̄ ꝛ aie sanant̄: vt possint
custodire iudiciū: ꝛ facere iusticiā. Quos
cū beatos esse intelligerent q̄ h̄ loquunt̄:
hoc sibi ꝯsequenter orādo petunt. De isto
salutari alibi dicit̄: Vt cognoscam⁹ in ter-
ra viā tuam: ꝛ quasi q̄reremus in q̄ terra: se
cutū est: in oibus gentib⁹. Rursū q̄si q̄re
remus: quā viā: secutū ē: salutare tuū. De
illo q̄ppe dixit Symeō senex: Qm̄ viderūt
oculi mei salutare tuū: Qui etiā de seipo
dixit: Ego sum via v̄itas ꝛ vita. Visita er-
go nos in salutari tuo: h̄ est in christo tuo.
**Ad videndū in bonitate electoꝝ
tuorū: ad letandū in leticia gentis
tue:** Id est ad h̄ nos visita in salutari tuo:
vt videamus in bonitate electorū tuorū:
ꝛ letemur in leticia gentis tue. Qꝛ aūt hic
positū est: in bonitate: alij codices habēt:
in suauitate: Sicut illud: qm̄ bonus: alij
hn̄t: qm̄ suauis. Idipm aūt v̄bum in gre-
co est: qō ꝛ alibi legit̄: Dn̄s dabit suauita-
tem: quam ꝛ aliq̄ interp̄tati sunt bonitatē:
aliq̄ benignitatē. Sed q̄d est: Visita nos:
vt videamus in bonitate electorū tuorū:
id est in ea bonitate quam p̄stas electi tuis:
nisi vt non remaneamus ceci: sicut illi qui-
bus dictū est: Nūc aūt dicitis qꝛ videm⁹:
ꝛ peccatū vr̄m manet. Dn̄s eni illuminat
cecos: nō meritis eoꝝ: s̄ in bonitate electo
rum suorū: id est quam exhibet: vel donat
electis suis. Sicut salus vultus mei non a
meip̄o: sed de⁹ me⁹: Et panem nr̄m dicim⁹
quotidianū: s̄ tn̄ addimus: da nobis. Vi-
sita ḡ nos in salutari tuo ad videndū: id ē
vt videamus in bonitate electorū tuorū:
ad letandū: id est vt letemur in leticia gen-
tis tue. Vnā gentē dei intelligere debem⁹:
vniuersum semē Abrae: s̄ filios ꝓmissiōis
nō carnis. Hi ḡ quoꝝ vox est optāt eiusdē
gentis habere leticiā. Et que huius gentis
leticia: nisi deus ei⁹ cui dicitur: Exultatio
mea redime me: Et cui dr̄: Signatū est su-
per nos lumen vultus tui dn̄e: dedisti leti-
ciam in cor nostrū: summo scꝫ vero incom
mutabili ꝛ beatifico bono quod ip̄e de⁹ ē.
Vt lauderis cū hereditate tua. Mi
ror istū v̄siculū sic interp̄tatum: ꝛ in multis
ita esse codicibus: cū sit vna eademqꝫ i tri
bus his versib⁹ greca locutio: vt si h̄ recte
dictum est qō legit̄: vt lauderis cū heredi
tate tua: posset recte dici: vt videas in bo-
nitate electorum tuorum: ꝛ leteris in leti-
cia gentis tue: ꝛ lauderis cum hereditate
tua: toto ipso sensu ita contexto. Visita
nos in salutari tuo: vt videas in bonitate
electorū tuorū: vt leteris in leticia gentis
tue: ꝛ lauderis cū hereditate tua. Scd̄m h̄
aūt qō diximus: Visita nos: vt videamus
in bonitate electorū tuorū: ꝛ letemur in leti
cia gētis tue: cōsequent̄ ꝛ hic dici debuit:
vt laudemur cū hereditate tua: cui heredi
tati dictū est: Laudamini in nomie sancto
eius. Porro aūt qm̄ hec ambigua vid̄r lo
cutio: si verus est iste sensus quo maluerūt
interp̄tes dicere: vt lauderis: etiā duo ver
sus sup̄iores ita intelligendi sunt: quia vt
dixi vna est in his tribus v̄sibus greca lo-
cutio: vt hoc totū ita dictum accipiat̄: Vi
sita nos in salutari tuo: vt videamus i bo-
nitate electorū tuorū: id est ad hoc nos vi-
sita: vt illic nos esse facias: ꝛ illic nos vide-
as: vt leteri in leticia gētis tue: id ē vt tu di
caris letari: cum illi letant̄ ex te: vt lauderi
cum hereditate tua: id est cū ea lauderis:
qm̄ non laudat̄: nisi ꝓpter te. Siue ergo il
lo siue isto mō intelligendū sit qō dictū ē:
ad videndū: ad letandū: ad laudandum:
iō se optant visitari in salutari dei: id ē in
christo eius: vt non alienent̄ a populo ei⁹:
ꝛ ab eis in q̄bus bn̄placitū est deo. Quid
aūt deinceps confiteant̄ audiam⁹. **Pec
cauimus cum patribus nostris: in
iuste egimus: iniquitatem fecim⁹.**
Quid est cum patribus nostris? An sicut
habet epistola ad hebreos: quia ꝛ Leui cū
Abraam decimatus est: qm̄ in lūbis eius
fuit quādo decimas dedit sacerdoti Mel
chisedech: sic ꝛ isti peccauerūt cum patri-
bus suis: in quorū lumbis erant: quādo il-
li in egypto fuerunt? Nam qui fuerunt eo
tempore cū psalmus iste conscriptus est:
maximeqꝫ posteri eorum: quia vel ab eis
qui tunc erant dici: vel de post futuris po
tuit prophetari: longe aberant ab etate il-
lorum qui in egypto peccauerunt: nō in-
telligentes mirabilia dei. Hoc enim se-
quitur exponendo quomodo peccauerūt
cum patribus suis. **Patres nostri**

nõ intellexerunt: inq̃t: in egypto mi
rabilia tua. Et cetera que de peccatis
eorum multa commemorat. An sic potiuſ
accipiendũ est qd̃ ait: Peccauimꝰ cuȝ pri
bus nr̃is: tãq̃ diceret: peccauimꝰ sicut pa
tres nostri: eorũ videlicet imitãdo pecca-
ta: Qd̃ si ita est: astruendũ est aliquo huiꝰ-
modi locutionis exemplo: qd̃ cum in pſen
tia quererem nõ occurrit: vt cũ illo se q̃sq̃
peccasse: vel cum illo se aliq̃d fecisse dicat:
quem in simili facto etiã post multum tp̃is
fuerit imitatus. Quid est ḡ: Pr̃es nr̃i non
intellexerũt i egypto mirabilia tua: nisi nõ
cogñuerũt q̃d ꝑ illa mirabilia eis pſtare volu
erit: Quid vtiq̃ nisi vitã eternã: ⁊ ñ tp̃alẽ:
ſȝ incõmutabile bonũ qd̃ ꝑ patiaȝ expecta
tur. Ideo impatienť murmurauerũt ⁊ ama
ricauerũt: ⁊ bonis pſentibus fallacibꝰ atq̃
fugacibus beatos se fieri quesierũt. **Non
fuerũt memores multitudĩs mise-
ricordie tue.** Et intellectum redarguit ⁊
memoriã. Intellectu quippe opus erat vt
cogitarent ad quorũ bonoruȝ eternitatem
eos ꝑ illa tp̃alia vocaret deus. Memoria
ṽo vt saltem que tẽpaliter mirabilia facta
sunt nõ obliuiscerenť: fideliterq̃ pſumerẽt
q̃ eadem ptãte quã fuerãt iam exp̃ti: deus
illos ab inimicorum ꝑsecutione liberaret.
Obliti sunt aũt q̃d eis in egypto ad inimi
cos eorũ ꝯterendos ꝑ tanta ꝓdigia pſtitiſ
Alia lr̃a
set. **Et irritauerũt euȝ ascendẽtes
†in mare: mare rubꝛũ.** Codex quẽ in-
[margin: ..ari mari ru]
tuebar sic habebat: ⁊ bis q̃dem duobꝰ ver
bis vltimis qd̃ dictum est mare rubꝛũ: stel
la fuerat pnotata: qua significanť que i he
breo sunt: ⁊ interp̃tatione septuaginta non
sunt. Plures aũt codices q̃s inspicere po
tui ⁊ greci ⁊ latini sic habẽt: ⁊ irritauerunt:
vel qd̃ expꝛessius de greco est: et amarica-
uerũt ascendẽtes in mari rubꝛo. Qui illaȝ
legit historiã qñ exierũt de egypto: ⁊ ꝑ ma
re rubꝛũ trãsierũt: dolet eorũ infidelitatẽ:
in quanta trepidatõe ⁊ desperatiõe fuerũt
post recẽtia tot ⁊ tanta miracula i egypto:
cuius multitudinis miſcdie dei nõ eos fu-
isse memores dicit. Ascenderũt aũt ꝓpter-
ea dictũ est: qꝛ ita est terre positio: vt descẽ
sio dicať in egyptũ de terra chanaan: ⁊ in
eam illinc ascẽsio. Notandũ est sane quẽ-
admodũ scriptura culpare voluerit: nõ in
telligere quod intelligendũ est: ⁊ nõ memi
nisse qd̃ memoria retinendũ est: quod ho-
mines sue culpe deputari nolunt: ad nihil
aliud: nisi vt minus supplicẽt: minusq̃ sint

humiles deo: in cuius cõspectu ꝯfiteantur
qd̃ sunt: atq̃ impetrato adiutorio possint
esse qd̃ nõ sunt. Nam etiã peccata ignorã-
tie vel negligentie meliꝰ accusanť vt ꝑeant
q̃ excusanť vt maneãt: meliusq̃ purgãť in
uocato deo: q̃ firmantur irritato deo. Ad
iungit tñ non ſm eorũ infidelitatẽ deum fe
cisse. **Et saluauit eos:** inq̃t: **ꝓpter no
men suũ: vt notã faceret potentiaȝ
suã.** Nõ ꝓpť vlla bona merita eoꝝ. **Et
†increpauit mare rubꝛũ: ⁊ exiccatũ** Alia lr̃a
est. Non legimꝰ vllã qua increpareť mare †increpuit
emissam celitus vocẽ: ſȝ potentiã diuinam
qua id factũ est increpationẽ appellauit: ni
si forte quis dicat latenter increpatũ: sic vt
aqua posset audire: ⁊ hoĩes non possent.
Ualde occulta ⁊ obstrusa vis est: qua deꝰ
agit: vt etiam illa q̃ sensu carent: confestim
eius obtempẽt volũtati. **Et †eduxit eos** Alia lr̃a
in abyssis sicut in deſto. Abyssos di †eduxit
xit multitudinẽ aquarũ. Naȝ q̃dã volẽtes
istum versiculum totũ interp̃tari: dixerũt:
Et eduxit eos in aq̃s multis. Quid est ḡ
i abyssis sicut in deserto: nisi quia aruerat
siccitate velut deſtũ: vbi fuerãt abyssi aq̃-
rum: **Et saluauit eos de manu odi
entiũ.** Hunc ṽsum ꝑ circuitũ q̃dã inter-
p̃tati sunt: ṽba minus latina vitantes: Et
saluos fecit eos de mãu eoꝝ q̃ oderãt eos.
Et redemit eos de manu inimici.
Quid precij datum est in hac redẽptione:
An ꝓphetia est quod in figura baptismi ĩ
factuȝ ẽ: vbi redimimur de manu diaboli
magno p̃cio quod sanguis est christi: Uñ
non quocũq̃ mari: sed mari rubꝛo id con-
uenientius figuratũ est. Sanguis enim ru
bꝛuȝ colorẽ habȝ. **Et operuit aqua
tribulantes eos: vnus ex eis non
remansit.** Non ex omibus egyptijs: sed
ex eis qui ꝑsequebanť ꝓfectos: appꝛehen-
dere vel interimere cupiẽtes. **Et credi
derunt †in verbis eius.** Minus latia Alia lr̃a
videtur locutio: quia nõ ait verbis eiꝰ: vel †non habet
in verba eiꝰ: sed in verbis eius: tñ scriptu-
ris vsitatissima. **Et laudauerunt lau-
dem eius.** Tales sunt locutiones cuȝ di
cimus: Hãc seruitutẽ seruiuit: talem vitaȝ
vixit. Laudem porro dei notissimam illam
cõmemorat vbi dicit: Cãtemus domino:
gloriose eñi magnificatꝰ est: Equũ ⁊ equi-
tem ꝓiecit in mare. **Cito fecerũt: ob
liti sunt operũ eius.** Alij codices itel
ligibiliꝰ hñt: festinauerũt: obliti sũt opm
eiꝰ. **Nõ sustinuerũt ꝯsiliũ eiꝰ.** Debu-

erunt eñi cogitare tanta erga se opa dei nõ
esse inania: ß vacare ad aliquã sine fine fe-
licitatem: q̃ p patiam sustinẽda est: sed festi
nauerũt beati fieri tpalibus rebus: q̃ iõ ne
mini cõferunt verã felicitatem: qꝛ nõ extin
guunt insatiabilem cupiditatẽ. Qui enim
biberit inq̃t ex hac aqua sitiet iterũ. Deni-
qꝫ. Et cõcupierũt concupiaꝫ in de
sto: ꝛ temptauerũt deũ in inaquo
so. Qđ est in deserto: hoc repetitũ est in in-
aquoso: id est in loco sine aqua: Qꝛ vo cõ-
cupierũt ꝯcupiam: hoc temptauerũt deũ.
Talꝰ sane locutio est ꝯcupierunt ꝯcupiam
qualis supioꝛ laudauerũt laudẽ. Et de
dit eis petitionẽ ipoꝝ. Id est qđ peti
tione petierũt. Et misit saturitateꝫ in
aĩas eoꝝ. Nec ideo beatos fecit: qꝛ nõ
erat illa saturitas: de qua dr: Beati q̃ esu-
riunt ꝛ sitiũt iusticiã: qm̃ ipi saturabuntur.
Itaqꝫ hoc loco aĩaꝫ ñ ßm id qꝫ rationalꝰ est
dixit: sed ßm id qđ aĩans corpus aĩal di
xit. Ad cuius animalꝰ sustentationẽ ptinet
cibus ꝛ potus: ßm hoc qđ in euãgelio dici
tur. Nõne aĩa plus est q̃ꝫ esca: ꝛ corpus
plus q̃ꝫ vestimentũ: Tanq̃ꝫ ad aĩam perti
neat vesci: ad corpus vestiri. Scđm ß di-
citur apud Esaiam. Quid est qđ ieiunaui
mus: ꝛ nõ vidisti: defraudauimus aĩas
nr̃as: ꝛ nescisti: Et irritauerũt Moy
sen in castris: Aaron sanctũ domi.
Quã dicat irritationẽ: vel sicut expressius
alij interptati sunt amaricationẽ: sequẽtia
satis indicant. Apta est terra ꝛ de-
glutiuit dathan: ꝛ opuit sup ꝯgre
gationẽ abyron. Quod est deglutiuit:
hoc est supoperuit. Amboꝝ aũt: id ẽ Da
than ꝛ Abyron vna erat causa supbissimi
ꝛ sacrilegi scismatis. Et exarsit ignis
in synagoga eoꝝ: flãma cõbussit
pctõres. Non est hoc nomen in scripturꝭ
vsitatũ eoꝝ: q̃ licet iuste ac laudabilꝭ vi-
uant: non sunt sine pctõ. Magis eñi sicut
interest inter irridẽtes ꝛ irrisores: inꝭ mur-
murantes ꝛ murmuratores: inter scribẽtes
ꝛ scriptores: ꝛ cetera silia: Ita scptura pec
catores appellare consueuit valde iniq̃s et
grãdibus peccatorum sarcinis oneratos.
Et fecerũt vitulũ in oreb: ꝛ adora
uerũt sculptile. Et mutauerũt glãꝫ
suam: in similitudine vituli come-
dentis fenũ. Nõ ait in similitudinẽ: ß in
similitudine. Talꝰ est locutio qualꝰ illa vbi
ait: Et crediderũt in vbis eiꝰ. Elegantꝭ sa-
ne nõ ait: Et mutauerũt glãm dei: cuꝫ hoc

fecerint: sicut etiã aplꝰs loquitꝭ: Et imutaue
runt glãm incoꝛruptibilꝰ dei in similitudiꝫ
imaginis coꝛruptibilꝰ hoĩs: sed glãm suam
dixit. Deus eñi erat glã eoꝝ: si eiꝰ sustine-
rent ꝯsiliũ ꝛ nõ festinarẽt: cui dicitꝭ. Gloria
mea ꝛ exaltans caput meũ. Istã glãꝫ suaꝫ
id est deũ mutauerũt in similitudine vituli
comedẽtis fenũ: vt ab eo comederẽt a quo
comedũtꝭ q̃ sapiũt ßm carnẽ. Oĩs eñi caro
fenũ. Obliti sũt deũ q̃ saluauit eos
Quõ saluauit eos: Qui fecꝭ magnalia
in egypto: mirabilia ĩ terra cham:
terribilia ĩ mari rubro. Que sũt mira
bilia: ipa sũt terribilia. Nulla q̃ppe admira
tio est sine q̃dã foꝛmidine: q̃uis ista etiam
hinc terribilia dici potuerũt: qđ aduersari
os afflixerũt: ꝛ istis qđ deberẽt timere mõ-
strarũt. Et dixit vt disperderet eos.
Qꝛ obliti sũt eũ q̃ saluauit eos faciẽs mira
bilia ꝛ magnalia: ꝛ fecerũt ꝛ adorauerũt sculpti
le. Hoc vtiqꝫ tã imani scelere ꝛ icredibili i
pietate digni fuerãt q̃ pirẽt. Dixit q̃ vt dis-
perderet eos. Si nõ Moyses electꝰ ei
us stetisset in cõfractiõe in ꝯspectu
eiꝰ. Nõ ita dixit stetisse in cõfractiõe: qua-
si vt frangeret irã dei: ß in ꝯfractiõe: id est i
plaga q̃ erant illi feriendi: id est nisi obiecis
set seipm̃ p eis dicens: Si dimittis illꝭ pec-
catum dimitte: sin autẽ: dele me de libro vi
te. Ubi demonstratũ est intercessio sctõꝝ:
q̃ꝫtum p alijs valeat apđ deũ. Securꝰ eñi
Moyses de iusticia dei qua euꝫ delere nõ
posset impetrauit misc̃diam: ne illos q̃s iu
ste posset delere dãnaret: Ita stetit in ꝯfra
ctione in conspectu eius. Ut auerteret
iram eius ne disperderet eos: ꝛ p
nihilo habuerũt terrã desiderabi-
lem. Sꝫ nunq̃d viderãt eã: Quõ q̃ pro ni
hilo quã non viderant habuerũt. nisi quõ Alia lr̃a
sequitꝭ. Non crediderũt in verbis ꝛ non habet
eiꝰ. Profecto nisi terra illa significaret ali ꝛ verbo
q̃d magnũ: que terra dicebatꝭ fluens lac et
mel: p quod visibile sacramentũ ad inuisi-
bilem gratiam regnũqꝫ celoꝝ duceret eos
qui mirabilia eius intelligebant: nullo mõ
isti culparentꝭ: qꝛ p nihilo habuerũt terraꝫ
desiderabilẽ: cuiꝰ tpale regnũ etiã nos p
nihilo habere debemus: vt hierusaleꝫ libe
ram mrem nostram q̃ in celis est vere desi-
derabilem diligamus. Sed potiꝰ hic infi-
delitas eoꝝ merito redarguitꝭ: qꝛ in eo qꝫ
terrã desiderabileꝫ pro nihilo habuerunt:
verbis dei non crediderũt p q̃dã parua du
cẽtia ad magna: ꝛ festinãtes beati tpalibꝰ

rebus q̃s ƀm carnē ſapiebāt: nō ſuſtinuerūt
(ſicut ſupradictum eſt) cōſilium eius. Et
Alia lr̃a murmurauerunt — murmurabāt in tabernacul' ſuis:
nō exaudierūt vocem dn̄i. Uehemē
ter eos a murmuratiōe ꝓhibentis. Et
eleuauit manum ſuam ſup eos vt
ꝓſterneret eos in deſerto. Et vt de
iiceret ſemē eorū in nationibus: ⁊
diſꝑderet eos in regionib⁹. Hic an
tēq̄ diceret qḋ tāte indignationi dei q̄ſq̄ in
terceſſerit: eumq̄ aliq̄ mō placauerit: ſecu
tus adiunxit. Et initiati ſunt beel
phegor. Id eſt idolo gentiuz cōſecrati.
Alia lr̃a comederūt — Et manducauerunt ſacrificia mor
tuorū. Et irritauerūt eum in adin
uentionib⁹ ſuis: ⁊ multiplicata eſt
in eis ruina. Tātē ad h̄ diſtulerit qḋ le
uauerat manū ſuā ſup eos ꝓſternēdos in
deſerto: ⁊ deiiciendū ſemen eorū in nationi
bus: ⁊ diſꝑgendos eos in regionib⁹: vt da
ti in reprobū ſenſuz: etiā illud admitterent
in quo immaniore crimie euidenti iuſticia
punirent̄: quemadmodū dicit apl's: Et ſi
cut nō ꝓbauerūt deū habere in noticiam:
tradidit illos de⁹ in reprobā mentez: vt fa
ciant q̄ non cōuenuīt. Deniq̄ tm̄ fuit ſce
lus eoruz ꝙ conſecrati ſunt idolo: ⁊ come
derūt ſacrificia mortuorū: id eſt q̄ꝛ mortu
is hoīb⁹ tāq̄ dījs ſacrificabāt gētes: vt ali
ter ſe placari de⁹ nollet: niſi quō euz placa
uit Phinees ſacerdos: q̄ maſculū ⁊ femiaz
in complexu adulterino depꝛhenſos parit̄
interemit. Qḋ ſi odio eorū nō dilectiōe fe
ciſſet: dū eum comederet zelus dom⁹ dei:
nō ei reputaret̄ ad iuſticiā. Hoc eniz facto
illū pp̄lum cuius futur⁹ erat maior interit⁹:
tanq̄ vnū hoiem: q̄ſi v̄ga ꝑcuſſit: vt aīam
ei⁹ ſaluaret a morte. Leniorē q̄dem reuela
to teſtamēto nouo dñs Jeſus chriſtus eē
voluit diſciplinā: ſed atrocior eſt cōmina
tio gehenne: quā tunc in ill' cōminatiōib⁹
dei ꝓ tp̄m diſpenſatiōe nō legim⁹. Multi
plicata eſt ḡ in eis ruina: cū ꝓ ſuis ḡuibus
pctīs grauiter vaſtaret̄. Et ſtetit Phi
nees ⁊ placauit: ⁊ ceſſauit quaſſa
tio. Breuiter totū dixit: q̄ꝛ nō h̄ neſciētes
docet: ƀ cōmemorat ſciētes. Quare aūt h̄
poſita eſt quaſſatio: hec ſupius cōfractio.
Nam in greco vnū v̄bū eſt. Et reputa
tum eſt ei in iuſticiā in generatiōez
⁊ generationē vſq̄ in ſempiternū.
Deus h̄ reputat ſacerdotio ſuo in iuſticiā:
nō ſolum q̄diu generatio eſt: ƀ vſq̄ i ſem
piternū: qui cor ſcrutat̄ ⁊ nouit appꝛehen
dere quanta id factum ſit pp̄li in caritate.
Et irritauerūt eum ad aquā ↄtra
dictionis: ⁊ vexatus eſt Moyſes
ꝑpter eos: q̄ꝛ exacerbauerūt ſp̄m
eius. Et diſtinxit in labijs ſuis.
Quid eſt diſtinxit: Quaſi illud non poſſet
deus facere: q̄ tanta iam fecerat: vt aq̄ de
petra ꝓflueret. Dubitanſ eni petram v̄ga
ꝑcuſſit: ⁊ ideo h̄ miraculuz diſtinxit a cete
ris miracul' in q̄bus nō dubitauerat. Hic
offendit: hic audire meruit vt moreret̄ ne i
traret in terrā ꝓmiſſionis. Perturbat⁹ eni
murmure pp̄li infidel': non tenuit fiduciam
q̄lem debuit: Cui tm̄ deus tāq̄ electo ſuo
etiam poſt mortē eius bonum ꝑhibet teſti
moniū: vt intelligam⁹ illā fidei eius tuba
tionem: hac ſola pena fuiſſe correctam: qḋ
i eā terrā ad quā pp̄lm ipē ducebat: nō ē ꝑ
miſſus intrare. Abſit aūt vt eū credamus
alienatū a regno gr̃e dei: qḋ ſignificabat il
la terra ꝓmiſſionis vn̄ lac ⁊ mel defluere
dicebat̄. Hoc eſt eni poti⁹ teſtamentū eter
num: qḋ diſpoſuit ad Abraam: nō ƀm car
nem pr̄em nr̄m: ƀ ƀm fidem. Illi aūt de q̄ꝝ
iniquitatibus iſte loquit̄ pſalmus: cū in il
lam tp̄alem terrā repromiſſionis intraſſet.
Nō diſꝑdiderunt gentes quas di
xit dñs illis. Et commixti ſūt inter
gētes: ⁊ didicerūt opa eoꝝ ⁊ ſerui
erunt ſculptilibus eorū: ⁊ factuz eſt
illis in ſcādalum. Illud qḋ eas nō diſ
perdiderūt: ſed eis cōmixti ſunt: factuz eſt
illis in ſcandalū. Et immolauerūt fi
lios ſuos ⁊ filias ſuas: demonijs.
Et effuderunt ſanguinē innocen
tem: ſanguinē filiorū ſuorū ⁊ filia
rum ſuaꝝ: quas ſacrificauerūt ſcul
ptilibus chanaan. Immolaſſe filios
ſuos ⁊ filias ſuas demonijs ⁊ idol': nō eos
illa narrat hiſtoria. Sed neq̄ iſte pſalmus
mentiri pōt: neq̄ ꝓphete q̄ h̄ dicunt in mltis
increpationū ſuaꝝ locis: Habuiſſe v̄o iſtā
ↄſuetudinē gētes: nec eaꝝ lr̃e tacuerūt. Sz
q̄d eſt qḋ ſeq̄t. Et interfecta ē terra i
in ſanguib⁹. Putarem⁹ hic ſcriptoꝝ er
rorē eē: atq̄ dicerem⁹ ꝓ eo qḋ ē infecta: fe
ciſſe interfecta: niſi haberem⁹ bñficiuz dei: q̄
ſcripturas ſuas in mltis liguis eſſe voluit:
atq̄ ita eſſe ſcriptū: Interfecta ē t̄ra in ſan
guinib⁹: inſpectis grecis codicib⁹ videre
mus. Quid ē ḡ: Interfecta ē terra: niſi h̄ re
ferat̄ ad homies qui habitabant in terra:
tropica locutiōe: qua ſignificat̄ ꝑ id qḋ cō
tinet: id qḋ continet̄: ſicut dicimus malaz

domũ in q̃ mali habitãt: ⁊ bona in q̃ boni.
Ipi nãq; interficiebãt aĩas suas immolã
do filios suos: ⁊ effundẽdo sanguinez par
uulorũ a consensione illius sceleris alieno
rum. Vñ dictũ est: Effuderũt sanguinẽ in
nocentem. Ergo interfecta est terra in san-
guinib⁹. **Et contaminata est in ope-
ribus eorũ.** Cum ipi interfecti sunt ĩ aĩa
⁊ contaminati in opibus suis. **Et forni-
cati sunt in adinuentionibus suis.**
Has dicit adinuẽtiões q̃s greci επιτηδευ
ματα appellant. Nam h̃ vbũ est in codi-
cibus grecis: ⁊ hoc loco ⁊ supius vbi dictũ
est: Irritauerũt eũ in adinuentionib⁹ suis.
Cuz ⁊ illic ⁊ hic eas dicat adinuentiões in
q̃bus alios imitati sũt. Nõ itaq; sic dictas
arbitremur adinuentiões: q̃si ab ipis insti
tutas: nullo in alijs p̃cedente qd̃ imitaren-
tur exemplo. Unde alij interptes nr̃i: non
adinuentiones: s; studia. Alij vo affectio-
nes vel affectatiões: alij voluptates dice-
re maluerũt. Et idẽ ipi qui dixerũt adinuẽ
tiões: alio loco studia posuerũt. Hoc ẽ qd̃
cõmemorare volui: ne q̃stionẽ faceret no-
men adinuẽtionis in ea re quã nõ a seipis
Alia lr̄a tẽplũ suum — excogitauerũt: sed alios imitati sunt. ¶ **Et
iratus est furore domi⁹ in populo
suo.** Noluerũt quidam interptes nr̃i iraz
ponere: in eo qd̃ grecus habz θυμος: sed
q̃dam iraz posuerũt: q̃dam vo indignatio
nem: q̃dam animũ interptati sunt. Quod-
libet aũt horũ dicat: perturbatio nõ cadit
in deum: sed de cõsuetudine translatuz po
tentiam vindicandi h̃ nomen accepit. **Et
abominatus est hereditatem suã.
Et tradidit eos in manus gẽtiũ:
⁊ dominati sunt eorũ q̃ oderũt eos.
Et tribulauerũt eos inimici eorũ:
⁊ humiliati sunt sub manib⁹ eorũ.**
Quãdo eos hereditatẽ dei vocauit: mani
festum est q2 non ad pditionẽ: s; ad discipli
nã eos abominat⁹ ẽ: ⁊ tradidit eos ĩ man⁹
inimicorũ. Deniq; sequit. **Sepe libera-
uit eos.** ¶ **Ipi aũt exacerbauerũt eũ
in consilio suo.** Hoc est qd̃ supius ait:
Non sustinuerũt cõsiliũ ei⁹: Perniciosum
eni est cõsiliũ hoĩs ipi homi: quo ea querit
que sua sunt: nõ q̃ dei sunt. In cui⁹ heredi
tate qd̃ ipe nobis est: cũ ad fruendũ se pre
bere dignat: nullas patiemur cũ sanctis so-
cietatis angustias: dilectione rei nr̃e qua-
si puate. Gloriosissima q̃ppe illa ciuitas ad
epta pmissam hereditate: in q̃ null⁹ morie-
tur: nullus orit: nõ habebit ciues q̃ singu

li gaudeãt suis rebus: q2 de⁹ erit oĩa in om
nibus. Cui⁹ societatẽ quisq̃s in hac pegri-
natione fideliter ⁊ flagrant desiderauerit:
assuescit puatis p̃ferre cõmunia: nõ sua q̃-
rendo: sed q̃ Iesu christi: Ne sibi sapiens:
⁊ sibi cõsulens exacerbet deũ consilio suo:
s; sperans qd̃ nõ videt. Nõ festinet de his
que vident fieri beatus: atq; illud eternuz
qd̃ non videt patient expectans: ei⁹ in p-
missionib⁹ sequat consiliũ: cuius in tẽpta
tionib⁹ p̃cat auxiliũ. Ita erit ⁊ humil in cõ
fessionibus suis: ne fiat istorũ simil de qui-
bus dicit. **Et humiliati sunt in iniq̃-
tatibus suis.** Deus tñ plenus miscdia
nõ neglexit eos. ¶ **Et vidit cũ tribula
rentur: cũ audiret oratione eoruz.** — Alia lr̄a fet audiuit
**Et memor fuit testamẽti sui: ⁊ pe
nituit eum s̃m multitudinem mise
ricordie sue.** Penituit dictũ est: q2 mu-
tauit qd̃ eos pdituros videbat. Et apud
deum q̃dem disposita ⁊ fixa sunt oĩa. Nec
aliud facit q̃si cõsilio repentino: quod non
ex eternitate se facturũ esse p̃sciuit: s; ĩ crea
ture tpalibus motib⁹ quã gubernat mira-
biliter ipe nõ tpalit motus: quasi repentia
volũtate facere dicit: qd̃ ordinatis rerum
causis cõsilij sui secretissimi immutabilita-
te disposuit: qua suis queq; tpibus agnita
agit: ita ⁊ p̃sentia facit: ⁊ futura iã fecit. Et
ad hec q̃s idone⁹: Audiam⁹ itaq; scriptu-
ram humilit excelsa dicentẽ: Cũ ⁊ paruu-
lis nutriendis sumenda porrigit: ⁊ maiori
bus exercendis pscrutanda pponit. Et vi
dit cũ tribularent: cũ audisset orationẽ eo-
ruz: ⁊ memor fuit testamẽti sui: Utiq; testa
menti eterni: qd̃ disposuit ad Abraam: nõ
veteris qd̃ abolet: sed noui qd̃ etiã in vete
ri abscondit. Et penituit eũ s̃m multitudi
nez miscdie sue. Hoc fecit qd̃ disposuerat:
s; cõtribulatis ⁊ orantib⁹ se id pcessuz esse
p̃sciuerat: q2 ⁊ ipa oratio eorũ: cũ adhuc ñ
esset: sed futura esset: deũ pculdubio nõ la
tebat. ¶ **Et dedit eos in misericor-
dias.** Ut essent nõ vasa ire: s; vasa miseri-
cordie. Ideo aũt puto pluralit misericor-
dias dictas in q̃s eos dedit: q2 vnusq̃sq;
ppriũ donũ habet a deo: alius sic: ali⁹ aũt
sic. Dedit q̃ eos in miscdias. **In conspe
ctu oĩm q̃ ceperant eos.** Age nunc q̃sq̃s
hec legis: ⁊ grãm dei qua in eternã vitaz p
dñm nostrũ Iesum christũ redimimur: le-
gẽdo in aplicis lr̄is: in ppheticis aũt scru-
tãdo cognscis: ⁊ vet⁹ testamẽtũ ĩ nouo reue
latũ: in veteri nouũ velatũ vides: Recole

quē dixerit aplus Paulus ꝑncipem ptātꝭ
aeris qui opatur in filijs infidelitatis: ⁊ illō
vbi ait de quibusdā: vt resipiscāt de diabo
li laqueis captiuitati ab ipo ꝰm ipsius vo-
luntatē: ⁊ verba dñi nostri Jesu christi vbi
eū expellēs de fideliū cordibꝰ ait: Nūc ꝑn-
ceps huiꝰ mūdi missus est foras: ⁊ ipiꝰ indē
apli dicētꝭ: Qui eruit nos de potestate tene
brarū: ⁊ trāstulit in regnū filij caritatis sue.
Hec atq̧ huiusmodi ratiocinatijs intēde
animū: ⁊ in litteras veteris testamēti: ⁊ vi-
de q̇d cantetꝭ in eo psalmo cuiꝰ ē titulus qñ
domus edificabatꝭ post captiuitatē. Jbi.n.
di: Cātate dño canticū nouū. Et ne existi-
mes ad iudeoꝝ pplm tm̄modo ptinere. Cā
tate inq̄t dño oīs t̄ra: cantate dño: ⁊ bñdi-
cite nomē eius: annūciate: vel potiꝰ bñ nū-
ciate: imo vt ipm verbū qō in greco positū
est transferā euāgelizate diē ex die salutare
eius. Hinc em̄ euāgeliū nūcupatū est in q̄
annūciatꝭ dies ex die dñs christus: lumē de
lumine: filius ex patre. Hoc em̄ est ⁊ saluta
re eius: q₂ salutare dei christus est: sicut et
supius iam demonstrauimꝰ. Annūciate in
gentibꝰ gloriā eius: in omnibꝰ populis mi-
rabilia eius: Qm̄ magnus dominus ⁊ lau-
dabilis nimis: terribilis ē sup omnes deos:
quoniā omnes dij gentiū demonia. Jsti g̃
inimici cum rege suo diabolo: captiuū te-
nebant populū dei. De qua captiuitate cū
redimimur: ⁊ ꝑnceps hꝰ mūdi mittitꝭ foras:
edificatꝭ domus post captiuitatē: cuiꝰ lapis
angularis ē christus: q̇ duos cōdidit in se i
vnū nouū hominē faciens pacē: quā dies
ex die veniens euāgelizauit eis q̇ erāt ꝓpe:
⁊ eis qui erant longe: faciens vtraq̧ vnū:
⁊ adducens alias oues que nō sunt de hoc
ouili: vt sit vnus grex ⁊ vnus pastor. Et ita
deꝰ dedit i misericordias ꝑdestinatos suos:
q₂ nō volentis neq̧ currētis: sed miserētis
est dei. Jn cōspectu omnium qui ceperant
eos. Hi ergo inimici diabolus et angeli eiꝰ
captiuauerāt ꝑdestinatos in dei regnum ⁊
gloriā: a redemptore aūt nostro foras missi
qui dominari infidelibus solebant intrinse-
cus: fideles oppugnāt extrinsecꝰ. Sed op-
pugnāt: nō expugnant eos qui apprehen-
dūt turrim fortitudinis a facie inimici. Ut
autē oppugnent: sentiūt in nobis esse infir-
mitates reliquas ꝓpter quas dicimꝰ: Di-
mitte nobis debita nostra: ꝓpter quas di-
cimus: ne nos inferas in temptationē: sed
libera nos a malo. His itaq̧ inimicis eiectis
perfecit dñs christus sanitates in corpore:
cui caput est ipe saluator corporis: vt in eo
ipe corpe suo tertia cōsummetꝭ. Sic em̄ di-
xit: Ecce eijcio demonia: ⁊ sanitates ꝑficio
hodie ⁊ cras: ⁊ tertia cōsummor: id est ꝑfi-
cior: occurrētibus omnibꝰ nobis in virum
ꝑfectum: in mensuram etatis plenitudinis
christi. Jtaq̧ eiectis demonijs a quibꝰ ca-
ptiui tenebamur: ꝑfecit sanitates. Jdeo et
hic cum dixisset: Et dedit eos in misericor-
dias in cōspectu omniū qui ceperant eos:
tanq̄ eiectis demonijs qui ceperāt: fit ora-
tio vt ꝑficiat sanitates. **Saluos nos
fac domine deus noster: ⁊ cōgrega
nos de nationibꝰ.** Uel sicut alij codi-
ces habent: **De gentibus. Ut con
fiteamur nomini sancto tuo: ⁊ glo-
riemur in laude tua.** Deinde breuiter
subiecit ipsam laudē. **Benedictꝰ do
minus deus israel a seculo et vsq̧
in seculum.** Quod intelligimus ab eter-
no vsq̧ ineternum: quia sine fine laudabitꝭ
ab eis de quibꝰ dicitꝭ: Beati q̇ habitant in
domo tua i secula secloꝝ laudabūt te. Jpa
est tertia ꝯsummatio corpis christi: eiectis
demonijs: ⁊ ꝑfectis sanitatibꝰ vsq̧ ad ipsiꝰ
corporis imortalitatē regnū sempiternū ꝑ-
fecte laudantiū: q₂ ꝑfecte amantiū. Perfe-
cte aūt amantiū: q₂ facie ad faciē contem-
plantiū. Tunc em̄ ꝑficietur qō in ꝑmordio
psalmi huiꝰ oratū est. Memento nostri do-
mine in beneplacito ppli tui: visita nos i sa-
lutari tuo: ad videndū in bonitate electoꝝ
tuoꝝ: ad letandū i leticia gentis tue: vt lau
deris cū hereditate tua. Nō em̄ de iudeis
solas cōgregat oues que perierūt domus
israel: sed etiā eas q̇ nō sunt de illo ouili: vt
sit grex vnus: vt dictum est: ⁊ vnus pastor.
Judei vō cum putant ad suū regnū visibi
le istam ptinere ꝓphetiā: q₂ spe inuisibiliū
bonoꝝ gaudere nō norūt: in laqueos illiꝰ
ruituri sunt: de quo dñs ait: Ego veni i no
mine patris mei: ⁊ nō suscepistis me: alius
veniet in noīe suo: ⁊ hūc suscipietis. De
q̇ apls Paulꝰ ait: Quia reuelabitꝭ hō pec-
cati filius interitꝰ qui aduersatꝭ et extollitur
sup omne quod dicitꝭ deus aut qō colitur:
ita vt in templo dei sedeat ostēdens se tan-
q̄ sit deꝰ: Et paulopost: Tūc reuelabitꝭ inq̄t
iniquus: quē dñs Jesus interficiet spiritu
oris sui: ⁊ euacuabit illumiatōe ꝑsentie sue
eum cuiꝰ est ꝑsentia ꝰm opationē sathane i
omni virtute ⁊ signis et ꝓdigijs mendacij:
⁊ in omni seductiōe iniquitatis his qui pe-
reunt: ꝓ eo qō dilectionē veritatis nō rece

peruẽit vt salui fierẽt: et ideo mittet illis deꝰ opationem erroris vt credant mendacio: ⁊ iudicent omnes qui nõ crediderũt veritati: sed consenserũt iniquitati. Per istum refugam: per istum qui se extollit super omne quod dicit deus: ⁊ quod colitur: videt mihi populũ israelitarũ carnaliũ putaturũ impleri istam ꝓphetiã: qua dictũ est. Saluos nos fac dñe deus noster: ⁊ cõgrega nos de gentibꝰ: qd illo duce velut in cõspectu inimicorũ suorũ visibiliũ: qui eos visibiliter captiuauerãt: habituri sunt visibilem gloriã. Sic credunt mẽdacio: quia dilectionẽ veritatis nõ receperũt: vt nõ bona carnalia: sed spiritualia cõcupiscerẽt. Sic enim a diabolo decepti sunt: vt occiderẽt christũ: qñ dixerunt: Si dimittimꝰ eum sic: omnes credent in eum: ⁊ venient romani ⁊ tollent nostrũ ⁊ locũ et gentem: quando Caiphas vnus ex ipsis cũ esset pontifex anni illius dixit eis: Uos nescitis quicq̃: nec cogitatis: quia expedit vobis: vt vnus moriat homo ꝓ populo: ⁊ nõ tota gens pereat. Hoc aũt sicut euãgelista intellexit: nõ a seipo dixit: sꝫ cũ esset pontifex anni illiꝰ ꝓphetauit: Quia Jesus moriturus erat ꝓ gente: ⁊ non tñ ꝓ gente: id est ꝓ ouibus que perierãt domus israel: sed vt filios dei qui erant dispersi cõgregaret in vnũ. Habebat eñ alias oues que non erãt de illo ouili. Istas vniuersas oues: ⁊ de israelitis: ⁊ de gentibus diabolꝰ: ⁊ eiꝰ angeli captiuauerãt. Expulso itaq̃ ab eis diaboli dñatu in cõspectu malignorũ spirituũ q̃ eas captiuauerãt vt saluent ⁊ ꝑficiant ineternũ: vox earũ est in ꝓphetia: Saluos fac nos dñe deus noster: ⁊ cõgrega nos de gẽtibus: Nõ sicut ꝑ antichristũ compleri existimant iudei: sed ꝑ christũ dominũ nostrũ venientẽ in nomine patris sui: diem ex die salutare eius: de quo ⁊ hic dictum est: Uisita nos in salutari tuo. **Et dicet omnis populus.** Iste ꝑdestinatorum de circũcisione ⁊ ꝑpucio: gens sancta: populus in adoptionẽ. **Fiat fiat.**

¶ Explicit Tractatus de ps̃. CV.
Incipit Tractatus de ps̃. CVI.

PSalmus iste miseratõnes dei commẽdat nobis probatas in nobis: et ideo expertis est dulcior. Et mirum si potuerit suauis esse cuilibet: nisi illi qui id quod i isto psalmo audit: in se didicit. Nõ tamẽ vni alicui vel duobus: sed populo dei cõscriptus est: ⁊ ad se agnoscendũ tanq̃ in speculo ꝓpositus. Cuiꝰ titulus nõ nũc tractandus est. Est eñ: **Alleluia.** Et bis alleluia. Qd nobis cantare certo tẽpore sollenniter moris est: sm ecclesie antiquã traditionẽ. Neq̃ eñ ⁊ hoc sine sacramẽto certis diebus cantamꝰ alleluia. Certis quidẽ diebꝰ cantamꝰ allã: sed omni die cogitamꝰ. Sic eñ hoc verbo significat laus dei: et si nõ in ore carnis: certe i ore cordis: semper laus eius in ore meo. Quod aũt nõ semel sed bis habet alleluia: titulus iste: nõ huiꝰ psalmi ꝓpriũ est: sed et alius supior sic habet. Et quãtũ apparet ex eiꝰ textu cantatus est ille de pplo israel. Cantatur autẽ iste de vniuersa ecclesia dei diffusa toto orbe terrarũ. Forte nõ imerito bis habet alleluia: ꝓpter quod clamamus: Abba pater: cum aliud nihil sit abba: q̃ pater. Nõ tamẽ frustra dixit apostolꝰ: in quo clamamus: abba pater: nisi quia vnus quidẽ paries veniẽs ad lapidem angularẽ clamat: abba: alius ex alio latere clamat: pater: in illo vtriq̃ lapide angulari qui est pax nostra: qui fecit vtraq̃ vnum. Uideamꝰ ergo hic quid admoneamur: ⁊ vnde gratulemur: ⁊ vnde gemamus: ⁊ vnde auxiliũ postulemus: vnde deseramur: vnde nobis subueniat: quid simus per nos: qd per misericordiã dei: quõ nostra superbia conterat vt illiꝰ gratia glorificetur: vnicuiq̃ hominũ qd dicturꝰ sum: si fieri potest conferat in se. Loquor autem hominibꝰ qui ambulãt i via dei: et cõstituti sunt in aliquo ꝑfectu spũali. Unde si qui forte ꝓpter hoc minus me intelligunt: inueniant vbi sint: ⁊ ꝑficiendo ad intellectũ festinent. Non autẽ arbitror deserturũ deum conatũ nostrũ: vt ad omnes ꝑueniat quod loquimur siue expertos: siue inexptos: vt experti approbent: inexperti desiderẽt: et omnibꝰ suauis sit disputatio mea: que primũ domino suauis erit: si veridica erit. Ueridica ãt erit: si nõ mihi a me: sed ab illo erit. Sic cepit psalmus.

¶ Expositio psalmi.

COnfitemini domio quoniã † suauis † est: quoniã in seculũ misericordia eius. Alia lr. † bonus. † nõ habet
Hoc cõfitemini: quoniã suauis est. Si gustastis cõfitemini. Non potest autẽ confiteri qui gustare noluit. Unde eniꝫ dicturus est suaue esse quod nescit? Uos autez si gustastis q̃ suauis est dominꝰ: cõfitemini domino quoniã suauis est. Si gustastis auiditate: confessione ructare: In seculũ enim misericordia eiꝰ: id est ineternũ. Hic enim ita poli-

tum est in seculũ: quia in nõnullis scriptu-
re locis in seclm: id est qđ grece εἰσ αἰῶμα
dicit: ineternũ intelligit. Neq3 enim miseri
cordia eius ad tempus est: et nõ ineternũ:
cum ideo sit super homines hec eius mise-
ricordia: vt viuant cum angelis ineternũ.
¶ Dicãt qui redempti sunt a domi
no: Redemptus quidẽ videt et populus
israel de terra egypti: de manu seruitutis: ex
laboribus infructuosis: ex operibus luteis:
videam⁹ tamẽ vtrũ ipsi sint qui hec dicũt:
qui ab egypto liberati sunt a dño. Non ita
est. Sed q̃ sunt isti? Quos redemit de
Alia lra. †inimici. manu †inimicorum. Adhuc pt q̃sq3 ⁊ illos
accipere redemptos de manu inimicorũ:
hoc est egyptiorum: pprie exprimant q̃ sint
propter quos hec vult psalmus iste canta-
ri. De regionibus cõgregauit eos.
Possunt esse adhuc regiões egypti. Mul
ti enim etiã vnius puincie regiones sunt.
Alia lra. † A solis ortu. Apte dicat. †Ab oriente et occasu:
ab aquilone ⁊ mari. Istos ergo iam
redemptos intelligim⁹ in toto orbe terrarum.
Popul⁹ hic dei de magna ⁊ lata egypto li
beratus: tanq3 p mare rubrũ ducitur: vt in
baptismo finiat inimicos. Sacramẽto enim
tanq3 rubri maris: baptismo sc3 christi san-
guine cõsecrato: insequẽtes egyptij pecca-
ta delent: ⁊ te euadente nullus qui te pme-
bat remanet inimicus. Isti ergo dicãt hec:
et audiam⁹ iam fratres: quoniam dicit: iste
pplus dei: quid hic agat in cõgregatiõe om
niũ gentiũ: redempta p christũ. Nõ quasi
simul ɔtingant hec que cantant in omnib⁹
gentib⁹: sed in singulis quibusq3 credẽtib⁹:
in populo autẽ illo aliter. Totus enim po-
pulus: tota illa gens ex semine Abrae sm
carnẽ: tota multitudo dom⁹ isrl semel edu-
cta est ex egypto: semel p rubrum mare du
cta: semel ad terrã pmissionis pducta. Si-
mul enĩ omnes erãt in quibus hec cõtinge
bãt. Hec aũt oĩa i figura cõtingebãt i illis:
scripta sunt aũt ad correctionẽ nostram in
quos finis seculorũ obuenit. Nos ergo nõ
simul omnes: s3 paulatim singillatimq3 cre-
dentes cõgregamur in vnam quãdam ci-
uitatẽ: ⁊ in vnum populum dei: S3 in vno
quoq3 nostrũ etiã singula contingũt: Hec
que scripta sunt contingũt in pplo. Etenim
populus de singulis: nõ singuli de popu-
lo. Nũquid enĩ vnus homo ex pplo? Sed
pplus ex singulis hominibus constat. Quic-
q̃d enĩ cum loquor agnoueris: in te quisq̃s
expertus es: noli cogitãdo quasi remanere i
te: ⁊ putare qđ i solo te cõtingũt: sed crede
ista cõtingere: aut in omĩb⁹: aut pṗe in om
nibus qui veniũt ad hunc populũ: ⁊ de ma
nu inimicorũ precioso sanguĩe redimũtur.
Repetitur⁹ est enĩ assidue qđ cantauimus
modo: miseratiões eius. ¶ Confiteant Alia lra.
dño †miseratiões eius: et mirabi- † misericordie.
lia eius filijs hominũ. Istos versus
quãtum animaduertere potui: qđ potestis
⁊ vos: quater repetit: In quo numero quãtũ
domino adiuuãte scrutari valuimus: signi
ficat nobis quatuor quasdã temptatõnes:
ex quibus nos liberat cui confitent sue mi-
seratiões. Fac enĩ hominẽ primo nihil que
rentẽ: sm vitam veterẽ seductoria securita-
te viuentem: nihil putantem aliud esse post
hanc vitam q̃nq3 finiendã: negligentẽ quẽ-
dam ⁊ socordẽ: obrutũ cor habentẽ: illece-
bris mũdi ⁊ mortiferis delectatiõib⁹ cõso-
pitũ: Ut excitet iste ad querẽdã gratiã dei:
vt fiat sollicitus: ⁊ tanq3 de somno euigilet:
nõne manus dei excitat eum? Sed tamẽ a
quo sit excitat⁹ ignorat. Incipit aũt iã dei
suauitatẽ gustare cũ coguerit veritatis fidẽ:
S3 anteq3 cognoscat delet errorẽ suũ. In-
uenit enĩ se in errore: vult cog̃scere verita-
tem: pulsat vbi potest: temptat qđ potest:
vagat qua potest: famã etiam patitur ipsi⁹
veritatis. Prima ergo temptatio est erro-
ris ⁊ famis: Ubi in hac temptatiõe fatiga-
tus exclamauerit ad deũ: perducit ad viã
fidei: vnde incipiat pgere ad ciuitatẽ quie-
tis. Perducit ergo ad christum qui dixit:
Ego sum via. Cum ergo ibi fuerit: iam sci-
ens quid obseruare debeat: nõ nunq3 mul-
tum sibi tribuendo: ⁊ quasi de suis viribus
psumendo: incipit cõfligere velle bella cõ-
tra vitia: ⁊ ppter superbiã superari. Inue-
nit ergo se ligatũ difficultatibus cupidita-
tum: ⁊ non posse viam ppter cõpedes am-
bulare: Inclusum se sentit difficultate vi-
tiorũ: ⁊ tanq3 muro impossibilitatis erecto:
portisq3 clausis qua euadat vt recte viuat
nõ inuenit: iam scit quomõ viuere debeat.
Prius enĩ in errore erat: ⁊ famem veritatis
patiebat. Accepit autẽ iã cibũ veritatis: ⁊
positus ẽ in via: audit: viue bñ: sm qđ no-
sti. Antea enĩ nõ noueras quẽadmodũ vi-
ueres: mõ accepisti ⁊ nosti. Conat ⁊ nõ po
test: ligatũ se sentit: exclamat ad dñm. Se-
cũda ergo tẽptatio est difficultatis in bene
operando: sicut illa prima erroris ⁊ famis.
Exclamat ⁊ in hac ad dñm: liberat dñs de
necessitatib⁹: rumpit vincula difficultatis

constituit in operatione equitatis: incipit ei
iam facile esse quod difficile fuerat: abstinē
a malis: nō adulterare: nō furtū facere: nō
homicidiū: non sacrilegiū: non aliena con
cupiscere: facta est facultas que fuerat an-
tea difficultas. Potuit hoc dominus sine
difficultate p̄stare: sed si h̄ sine difficultate
haberemus: largitorē huius boni nō agno
sceremus. Si eñ primitue cum vellet pos-
set: ⁊ nō sentiret aduersus se obnitentes cu
piditates: nec vinculis suis grauata ani-
ma collideret: suis viribus tribueret quod
se posse sentiret: ⁊ non confiterent domino
miseratiōes eius. Post has duas tempta-
tiones: primam erroris atq; inopie verita-
tis: secūdam difficultatis bene operandi:
tertia temptatio excipit hominē: ei loquor
qui iam transijt has duas. Naz iste due fa-
teor multis note sunt. Quis enim nescit se
ab ignorantia venisse ad veritatē: ab erro-
re ad viam: a fame sapiētie ad verbū fidei:
Deinde multi luctantur cum difficultatib⁹
vitiorum suorū: ⁊ adhuc cōsuetudine col-
ligati gemunt tanq̃ in clausura ex compe-
dibus. Agnoscunt ⁊ istam temptationem:
q̃uis iam dicant: si forte dicūt: Infelix ego
homo quis me liberabit de corpore mortis
huius? Nam vide artissima vincula. Caro
inquit cōcupiscit aduersus spiritum: ⁊ spiri
tus aduersus carnem: vt nō ea que vultis
faciatis. Proinde qui iam est adiutus spi-
ritu: vt quēadmodum noluit esse adulter:
sic non sit: quomō noluit esse fur: sic nō sit:
⁊ cetera illa omnia que volūt homies vin-
cere: et sepe inflexi superant: vt exclament
ad deum: vt de necessitatibus eorum eruat
eos: ⁊ de liberatis cōfiteant domino misera
tiones eius: Quisquis ergo talis est ⁊ vicit
illas difficultates: ⁊ ꝓbabiliter iam cōuer-
satur inter homines sine vlla querela malo
rum morū: excipitur tertia temptatōne te-
dij cuiusdam in mora huius vite: ita vt ali
quādo eum nec legere: nec orare delectet.
Tertia temptatio priori contraria: Prius
eñ periclitabat fame: postea fastidio. Vñ
et hoc: nisi de quodā languore anime? Iaz
non te illicit adulterium. nec tamē delectat
dei verbū. Iam post periculum imperitie
⁊ cōcupiscentie: de quibus duobus te eua-
sisse letaris: vide ne tediū fastidiūq; te ne-
cet. Nō est ⁊ ista leuis temptatio. Agnosce
te in illa: ⁊ exclama ad dominū: vt de neces
sitatibs tuis etiā hic liberet te: Et de hac tē-
ptatione liberatus cum fueris: confiteant
illi miserationes eius. Liberatus autem ab
errore: liberatus a difficultate bene operā-
di: liberatus a tedio: fastidioq; verbi dei:
fortassis dignus eris cui popul⁹ cōmittat:
Cōstituaris in gubernaculis nauis rectu-
rus ecclesiam. Ibi quarta temptatio: tem-
pestates maris quatientes ecclesiā: turbāt
gubernatorē. Deniq; tres illas temptatio-
nes experiri potest omnis pius: fidelis i po
pulo dei: quarta ista nostra est. Quāto eñ
plus honoramur: tanto plus ꝑiclitamur.
Metuendū est: ne auertat aliquē vestrum
a veritate ad ꝑiculum erroris. Metuendū
est: ne vincat vnūquemq; cupiditas sua: ⁊
eligat eam sequi: q̄ ex eius difficultatibus
exclamare ad dominū. Metuenduz est: ne
vnusquisq; vestrū minus sapiat verbū dei:
⁊ fastidio moriatur. Temptatio vō guber-
nandi: temptatio ꝑiculorū in regenda ec-
clesia nos potissimū tangit. Sed quomō ⁊
vos alieni eritis: si tota nauis ꝑiclitabitur?
Nōs ideo dixi: ne in hac quarta temptatiōe
tanq̃ nostra ꝓpria: opus est vt ab oratio-
nib⁹ nō desistatis: nō vos primo naufrage
tis: si minus solliciti sitis: ⁊ ꝓ nobis minus
oretis. Quid eñ fratres? Quia ad eadem
gubernacula nō sedetis: nō in eadem naui
nauigatis. Post has quatuor tempta-
tiones: q̄tuor exclamatiōes: quatuor libe-
ratiōes: quatuor miserationū dñicaꝝ con-
fessiones: Generaliter in hoc psalmo con-
sequēter ipa cōmendat ecclia: vt euidētis-
sime noueritis: de q̄ psalm⁹ ab exordio lo-
quebat. Cōmendat aūt ita: vt nobis omi-
bus dei gratia ꝑdicetur: qui supbis resistit:
humilib⁹ aūt dat gratiā: q: ideo ille venit:
vt qui nō vident videant: et qui vidēt ceci
fiant: q: ois vallis implebit: ⁊ ois mons et
collis hūiliabit. Quo cōmendato dicit ali
quid qđ etiā de hereticis intelligat: quibus
tanq̃ ciuilibus bellis quatit ecclesia: ⁊ cō-
cludit psalmus quē iam exposui breui⁹ for
tasse q̄ putabatis. Nam vsq; adeo me
istum totū psalmū aliquātum ꝓlixum ex-
posuisse arbitror: vt iam officiū a me nō ex
pectetis disputatoris: sed pene lectoris: si
tenetis que dixi. Puto eñ sunt ante ocu-
los vestros ꝯstituta. Sed vt melius cōmē-
dent: breuiter replicent. Prima temptatio
erroris ⁊ famis verbi. Secunda difficulta-
tis vincendarū concupiscentiarū. Tertia
tedij atq; fastidij. Quarta tempestatis et
periculorū in gubernandis ecclesijs. Et in
his omnibus exclamatiōes et liberatiōes:

⁊ miserationū dei cōfessiones. Ad extremū
ipius ecclesie fit cōmendatio: que salua fa-
cta est per gratiā dei nostri: non per meritū
suum. Et cōmemoratur inimicorū afflictio:
propter superbiā: quibus extinctis: erecta
est ecclesia. Et ꝓpter insidias quasdam di-
minutionis ab hereticis: ⁊ detrimentorum
quodāmodo domesticorū. Et ex his circa
ecclesiā diuina beneficia: ⁊ psalmi ꝯclusio.
¶ Legamus iam magis q̄ disseramus.
Dicant qui redempti sunt a do-
Alia lra. †inimici. mino: quos redemit de manu †ini-
micorū: de regionib⁹ congregauit
Alia lra. † a solis ortu. eos. †Ab oriente ⁊ occasu: ab aq̄
lone ⁊ mari. Christiani ergo ipi dicant:
Alia lra. † in aquoso. habitaculi. de toto orbe cōuocati. ¶ Errauerūt in
solitudine in †siccitate: viaȝ ciuita-
tis †habitatiōis nō inuenerūt. Er-
Alia lra. † nō habet. rorem mirabilem audim⁹: quid de inopia?
¶ Esurientes ⁊ sitiētes †erant: ani-
ma eorum in ipis defecit. Sed quare
defecit? Cui bono? Non enim crudelis est
de⁹: sed se cōmendat quod expedit nobis:
vt nobis deficientibus rogetur: ⁊ vt subueni
ens ametur. Et ideo post hūc errorem ⁊ fa-
Alia lra. clamauerūt. mem ⁊ sitim. Et †exclamauerunt ad
dominū cum tribularentur: ⁊ de ne-
cessitatib⁹ eorū eripuit eos. Et quid
illis pstitit: quia errabant? Et deduxit
eos in viam rectam: Uiam ciuitatis
habitatiōis nō inueniebāt: fame ⁊ siti estu-
abant ⁊ deficiebāt. Et deduxit eos in viaȝ
rectaȝ. Ut irent in ciuitatē habitati-
onis. Quō subuenerit famī ⁊ siti nōdum
Alia lra. † misericordie. dixit: sed et hoc expectare. ¶ Cōfiteantur
domino †miseratiōes eius: ⁊ mira-
bilia eius filijs hominū. Dicite experti
inexptis iam in via positi: iam ad ciuitateȝ
Alia lra. † Quia iueniendā directi: iam deniq̄ a fame et siti
liberati. †Quoniā satiauit animā
† satiauit. inanem: ⁊ animā esurientē †imple-
uit bonis. Uiue ergo bene: iam ī via po-
situs es: iaȝ audisti quid agere debeas: q̄d
sperare: quid aliud excipit quoniā conaris
Alia lra. † vinctos. ⁊ suparis? ¶ Sedentes in tenebris ⁊
vmbra mortis: †cōpeditos in men-
dicitate ⁊ ferro. Unde hoc: nisi quia ti-
bi tribuebas: quia gratiā dei non agnosce-
Alia lra. † Quia exacer-bauerūt. † eloquia dei. bas: q꞉ consilium dei circa te reprobabas?
Nam vide quid adiungat? †Quoniā
immaricauerūt †eloquiū domini:
Per superbiā iusticiam domini nesciētes:
Alia lra. † irritauerūt ⁊ suā volentes constituere. Et consiliuȝ
altissimi †exacerbauerūt. ¶ Et hu-
miliatū est in laboribus cor eorū.
Et nūc pugna contra concupiscentiā: deo
desistēte ab adiutorio: laborare potes vin-
cere non potes: ⁊ cum fueris pressus cōsue
tudine tua praua humiliabitur cor tuum in
laboribus: vt iam corde humiliato discas
clamare: Infelix ego homo: quis me libe-
rabit de corpore mortis huius? Humilia-
tum est ergo in laboribus cor eorum. In-
firmati sunt: nec fuit qui adiuuaret Alia lra. † nō habet.
†eos. Quid ergo restat: nisi quare factum
est? Si enim data esset lex que posset viuifi
care: omnino ex lege esset iusticia. Sed cō-
clusit scriptura omnia sub peccato: vt pro-
missio ex fide Jesu christi daretur credenti
bus. Lex subintrauit vt abundaret delictū:
Accepisti verbum: accepisti preceptū: nec
desinis facere quod male faciebas: ⁊ acce-
pto p̄cepto auges peccata p p̄uaricationē
supbie. Si te ignorabas: vel disce te: humi
liatus clamabis a necessitate liberareris: li
beratus miseratiōes domini confiteberis. Alia lra.
¶ Et †exclamauerūt ad dominū cū † clamauerūt.
tribularentur: ⁊ de necessitatib⁹ eorū
†saluos fecit eos. Liberati sunt de secū- † liberauit.
da temptatiōe: restat tedij atq̄ fastidij. Sȝ
primo quid istis prestitit liberatis videte.
Et eduxit eos de tenebris ⁊ vm-
bra mortis: ⁊ vincula eorū dirupit. Alia lra.
¶ Confiteantur domino †miseratio- † misericordie.
nes eius: ⁊ mirabilia eius filijs ho
minū. Quare? Quas difficultates vicit?
Quia contriuit portas ereas: et
vectes ferreos cōfregit. ¶ Susce-
pit eos de via iniquitatis eorū: ꝓ-
pter iniusticias em suas humiliati
sunt. Quia sibi tribuebant: nō deo. Quia
suam iusticiā constituebant ignorantes dei
iusticiā: humiliati sunt. Inuenerunt se non
posse sine eius adiutorio: qui de suis solis
viribus p̄sumebant. Sed qd̄ aliud genus
restat? ¶ Omnē escam abominata
est anima eorum: Jam fastidium pa-
tiuntur: fastidio languent: fastidio periclitā-
tur: Nisi forte putas occidi eos fame potu-
isse: ⁊ non posse fastidio. Uide quid sequa-
tur. Cum dixisset: Omnē escam abomina-
ta est anima eorum: ne quasi eos putares
de satietate securos: non magis videres de
fastidio morituros. Et appropinqua-
uerunt: inquit: vsq̄ ad portas mor-
tis. Quid ergo restat? Ut et quod te dele-
ctat verbum dei: non tibi tribuas: neq̄ hic
aliqua inferis arrogātia: et auidus cibi in

eos qui fastidio ꝑiclitant̃ superbe insilias.
Intellige etiam tibi prestitū esse hoc: non a
te tibi esse. Quid enim habes quod nõ ac-
cepisti? Hoc ergo intelligens: et hoc vitio
Alia lr̃a atq; languore periclitans: fac quod sequit̃.
† clamauerũt. Et †exclamauerũt ad dominū cū
tribularent̃. ⁊ de necessitatibꝰ eorū
liberauit eos. Et quia languor erat nõ
delectari. Misit verbū suū ⁊ sana-
uit eos: Vide q̃d mali habeat fastidiu;:
vide vnde liberat ille ad quem clamat fasti
diens. Misit verbum suum ⁊ sanauit eos.
Et eripuit eos. Unde? Non de errore:
Alia lr̃a non de fame: non de difficultate vincendi
† interitionibꝰ peccata: sed De †corruptela eorum.
Quedam corruptela mentis est: fastidire
q̃d dulce est. Ergo ⁊ de hoc beneficio sicut
Alia lr̃a de ceteris superioribus. Confiteant̃
† misericordie. domino †miseratiões eius: ⁊ mira
bilia eius filijs hominū. Et sacri
Alia lr̃a ficent sacrificiū laudis: Ita enī vt lau
† annũcient. detur: suauis est dominus. Et †nũcient
opa eiꝰ in exultatione. Non cū tedio:
non cum merore: non cū anxietate: nõ cu;
fastidio: sed cū exultatõne. Quarta illa re-
stat: in qua omnes ꝑiclitamur. Omnes. n.
in naui sumus: Alij operant̃: alij portant̃:
simul tamē omnes ⁊ i tempestate ꝑiclitant̃:
⁊ in portu saluant̃. Post hec enī omnia se-
quit̃. Qui descendunt mare in na
uibus: faciẽtes operationē in aq̃s
multis. Id est i populis multis. Aquas
enim sepe ꝓ populis poni testis est apoca-
lypsis Iohãnis: vbi interrogans Iohan-
nes: quid ille aque essent: Respõsu; est ei:
populi sunt. Qui ergo faciũt operationem
in aquis multis. Ipsi viderunt ope
ra domini: ⁊ mirabilia eius in pro-
fundo. Quid enim ꝓfundius cordibus
humanis? Inde plerumq; venti erumpũt:
tempestates seditionũ ⁊ dissentionũ nauiũ
ꝑturbant. Et quid agitur in his? Volens
deus: vt ad eum clamarent: ⁊ hi qui guber
nant: ⁊ hi qui portant̃. Dixit et stetit
spiritus ꝓcelle: Quid est stetit? Per-
mãsit: ꝑdurauit. Adhuc turbat diu iactat:
seuit et non transit. Dixit enī ⁊ stetit spiritꝰ
ꝓcelle. Et quid egit iste spiritus procelle?
Alia lr̃a. Et exaltati sunt fluctus eiꝰ. As-
† et cendunt vsq; ad celos: audẽdo: †de-
scendunt vsq; ad abyssos: timendo.
Ascendũt vsq; in celos: descendũt vsq; in
abyssos: foris pugne: intus timores. Ani
ma eoꝝ in malis tabescebat. Tur

bati sunt ⁊ moti sunt sicut ebrius:
Qui sedent ad gubernacula: et qui fideli-
ter nauim amant: sentiũt quod dico. Tur-
bati sunt ⁊ moti sunt sicut ebrius. Certe q̃n
loquũtur: quãdo legunt: quãdo tractant:
sapientes apparent. Heu ꝓh dolor ea tẽ-
pestate. Et omnis: inquit: sapiẽtia eo- Alia lr̃a.
rum †absorpta est. Aliquãdo deficiũt † deuorata.
omnia humana consilia. Quacũq; se q̃sq;
converterit: fluctus fremunt: tempestas se-
uit: brachia deficiũt. Quo prora impuga-
tur: cui fluctui latus nudet̃: quo nauis im-
pulsa dimittat̃: a quibus saxis ne pereat re
frenet̃: omnino a rectoribus non videt̃. Et
quid restat: nisi quod sequit̃? Et †excla Alia lr̃a
mauerũt ad dominū cu; tribularẽ- † clamauerũ
tur: ⁊ de necessitatibus eorum edu-
xit eos. †Et imperauit procelle ⁊ Alia lr̃a
stetit in auram: Non stetit in tempesta- † Et statuit p
tem: sed in auram. Et siluerunt fluctus cellas eius.
eius. Audite de hac re vocem cuiusdam
gubernatoris ꝑiclitati: humiliati: liberati.
Nolo inq̃t vos ignorare frẽs de ꝓssura nr̃a
q̃ facta ẽ in Asia: q; supra vires grauati sumꝰ
⁊ sup̃ modū. Video omnẽ sapientiã eiꝰ ab
sorptam: ita vt tederet nos inquit etiam vi
uere. Et quid ille ita deficientes desereret?
Aut nõ ꝓptererea illi defecerũt: vt ille apud
eos gloriam repperiret? Deniq; quid sequi
tur? Sed ipsi in nobismetipis responsu; mor
tis habuimus: vt non fidentes in nobis si-
mus: sed i deo qui suscitat mortuos. Et im
ꝑauit ꝓcelle: ⁊ stetit in auram. Iam illi de
se apud se respõsū mortis habuerãt: quoꝝ
oĩs sapiẽtia absorpta erat. Et siluerunt Alia lr̃a
fluctus eiꝰ. †Et iocũdati sunt q; † Et leta[...]
siluerũt: ⁊ deduxit eos in portū vo
luntatis eorum. Confiteant̃ do- Alia lr̃a
mino †miserationes eius: Ubiq; om † misericord[...]
nino: vbiq; confiteant̃ domino: non meri-
ta nostra: nõ vires nostre: non sapientia no
stra: sed miserationes eius. Ille ametur in
omni nostra liberatiõe: qui est inuocatus i
omni nostra tribulatõne. Confiteant̃ domi
no miserationes eius. Et mirabilia eiꝰ
filijs hominum. Et videte vnde dicat:
vnde omnia ista ꝓlocutus sit: vnde omnia
hec enumerauerit: vbi agant̃ hec? Et ex Alia lr̃a
altent eum i ecclesia †populi: ⁊ in ca † plebis.
thedra seniorū laudent eum. Et exal
tent eum: hoc est laudent eum: et laudent
eum: hoc est exaltent eu;. Exaltent: laudẽt
populi ⁊ seniores: ⁊ negociatores ⁊ guber-
natores. Quid enim fecit in hac ecclesia?

Quid constituit? Unde illam eruit? Quid
ei prestitit? Queadmodum superbis resi-
stit: humilibus gratiã dedit: Superbis scz
primo populo iudeorum arroganti z extol
lenti se de genere Abrae: et quod illi genti
sint credita eloquia dei: non eis hec vale-
bant ad sanitatem: sed ad exaltationẽ cor-
dis: ad tumorem potius q̄ ad magnitudi-
nem. Quid ergo fecit deus: superbis resi-
stens: humilibus autem dans gratiam: ra-
mos naturales propter superbiam ampu-
tans: oleastrum propter humilitatem inse-
rens? Quid fecit de⁹? Audite hec duo: de⁹
primo quomodo superbis resistat: deinde
queadmodũ humilibus det gratiã. **Po
suit flumina in desertum.** Currebant
ibi aque: currebant ꝓphetie. Quere modo
apud iudeos ꝓphetam: non inuenis. Po-
suit enim flumina in desertum. **Et exitus
aquarum in sitim.** Posuit flumina in
desertum. Dicant iã nõ est ꝓpha: z nos nõ
cognoscet ampli⁹: Adhuc posuit flumia in
desertum: z exitus aquaꝝ in sitim. **Ter** Alia lra
ram fructiferam in †salinas: Queris †salsuginẽ.
ibi fidem christi: non inuenis: queris pro-
phetam: non inuenis: queris sacerdotem:
non inuenis: queris sacrificium: non inue-
nis: queris templum: non inuenis. Quare
hoc? Quia posuit flumina in desertum: et
exitus aquarũ in sitim: terram fructiferam
in salinas. Unde? Quo merito? **A malicia
inhabitantiũ in ea.** Ecce quomõ super
bis resistit: Audi quomodo humilib⁹ dat
gratiam. **Posuit desertũ in stagna
aquarum: z terrã sine aqua in exi-** Alia lra
tus aquarũ. †Et habitare fecit il- †collocauit
lic esurientes: Quoniaz illi dictum est:
Tu es sacerdos i eternũ ſm ordinẽ Mel-
chisedech. Queris enim sacrificium apud
iudeos: nõ iuenis ſm ordinem Aaron: q̄a
posuit flumina in desertũ. Queris ſm ordi
nem Melchisedech: apud illos non inue-
nis: sed ꝑ totum orbem celebratur in eccle-
sia: A solis ortu vsq3 ad occasum: laudať
nomen domini. Et dicit deus illis quorum
flumina posuit i desertum: Nõ est mihi vo
luntas in vobis dicit domin⁹: nec accipiã
sacrificiũ de manibus vestris: Qm̃ ab ortu
solis vsq3 occasum sacrificiũ mũdum offer
tur nomini meo. Ubi erant omnia inmũ-
da sacrificia: quãdo desertum erant: quã-
do squalebant: quãdo saline erant omnes
gentes: ibi nũc fontes: ibi nũc flumina: ibi
nunc stagna aquarum: z exitus aquarum.

Ergo supbis resistit: hũilib⁹ aũt dedit gra-
tiam. Et habitare fecit illic esurientes: quia
edent pauperes z saturabũtur. **Et consti
tuerunt ciuitatem habitationis.**
Interim habitationis in spe: quoniam qui
me audit inquit habitabit in spe. Et consti
tuerunt ciuitatem habitationis. **Et se-
minauerunt agros z plantauerunt** Alia lra
vineas: z fecerunt fructum †frumẽ †natiuitatis.
ti. A quẽ fructũ gaudet opari⁹ ille q̄ dicit:
Non quero datum: sed requiro fructum.
**Et benedixit eos z multiplicati
sunt nimis: z iumenta eorum non** Alia lra
†sunt diminuta. Hoc stat. Firmũ enim †minorauit.
fundamẽtũ dei stat: q2 nouit dominus qui
sunt eius. Iumenta enĩ z pecora dicunť in
ecclesia simpliciť ambulantia: ſ vtilia: non
multũ docta: sed fide plena: Ergo z spirita
les z carnales benedixit eos: z multiplica-
ti sunt nimis: z iumenta eorum non sunt di
minuta. **Et pauci facti sunt z vexa
ti sunt:** Unde hoc? De trãsuerso? Immo
de interno. Ut enim pauci fierent ex nobis
exierunt: sed non erant ex nobis. Ideo au-
tem tanq3 de his dicit: de quibus antea lo-
quebatur: vt cum intellectu discernãtur: q2
tanq3 de hisdem loquitur: propter commu
nia sacramenta. Ad populum enim dei per
tinent: et si non per virtutem: certe per spe-
ciem pietatis. De illis eniz audiuimus per
apostolum: In nouissimis temporibus in-
stabunt tempora seua. Erunt eniz homĩes
seipsos amantes. Primum malum seipos
amantes: vtiq3 sibi placentes. Utinam si-
bi displicerent: z deo placerent: vtinam in
difficultatibus exclamarent: z a necessita-
tibus liberarenť. Sed multum de se presu-
mentes pauci facti sunt. Manifestum est
fratres: omnes qui se diuidunt ab vnitate
pauci fiunt. Multi enim sunt: sed in vnita-
te dum non sunt separanť ab vnitate. Cuz
enim ceperit ad eos non pertinere multitu
do vnitatis: in heresi et scismate pauci sũt.
Et pauci facti sũt z vexati sunt. **A tribu-** Alia lra
latione malorum et dolore. †Ef- †Effusa est cõ-
fusus est contemptus super princi- tentio.
pes. Reprobati eniz sunt ab ecclesia dei:
z magis: quia principes esse voluerũt: ido
contempti sunt: et facti sunt sal infatuatum
proiectum foras: ideo conculcatur ab ho-
minibus. Effusus est contemptus super Alia lra.
principes. **Et †seduxit eos in inuio z** †errare fecit.
non in via. Illi superius in via: illi ad
ciuitatem directi. Deniq3 illi deducti:

non seducti: isti autem nõ in inuio seducti.
Quid est seduxit eos? Tradidit illos deus
in cõcupiscentias cordis eorum. Hoc est
eñ seduxit eos: donauit illos sibi. Nã si ꝓ-
prie queras: ipsi se seducunt. Qui enim pu
tat esse se aliquid cum nihil sit: seipsum se-
ducit. Quid est ergo seduxit eos? Dimisit
eos in inuio ⁊ non in via. Quomõ enim in
via homines: qui partẽ tenent ⁊ totum re-
linquũt? Quomodo in via? Que est ergo
via: aut vbi agnoscitur via? Deus inquit
misereatur nostri et benedicat nos: illuminet
vultum suum super nos: vt agnoscamus ĩ
terra viam tuam. In qua terra? In omni-
bus gentibus salutare tuum. Vtiq; tales
vt minuantur: vt pauci fiant hinc exeunt. A
multitudine vnitatis omnes exierũt: sicut
paulo ante cõmemoraui dictuz de illis: Ex
nobis exierunt: sed non erant ex nobis. Si
enim ex nobis fuissent: permansissent vtiq;
nobiscum. Sed si forte nostri sunt in occul-
ta ꝑscientia dei: necesse est vt redeant. Q̃z
multi non nostri adhuc quasi int⁹: ⁊ q̃z mul
ti nostri adhuc quasi foris. Nouit domin⁹
qui sunt eius: ⁊ illi non nostri qui intus sũt.
quãdo occasiones inuenerint exeunt: ⁊ illi
nostri qui foris sunt quãdo occasiones in-
uenerint redeunt. Illud ergo accipite qđ
nouit domin⁹: ꝭm hoc seduxit eos in inuio
et non in via. Et quid de illis fecit? Qđ di-
cere ceperã: quod attente audiatis. Po-
tuit illos pati intus semper: sed nos de illis
non ꝓficeremus. Cum autem sepati sunt ⁊
ꝑ questiões malignas inquietant nos: ꝓpo
situ͂ est nobis ex illis: ⁊ inquisitiõis studiũ:
⁊ timoris exemplũ. Vnusquisq; tremit cuz
alterũ videt exisse: tanq̃ ex illius exitu di-
catur illi: Quapropter qui se putat stare vi-
deat ne cadat. Prosunt ergo quia exeunt:
nam si intus essent: ⁊ tam mali essent: nihil
de illis ꝓdesset. Quid de illis dictum est in
q̃dã psalmo? Cõgregatio tauroꝝ: id ẽ cer-
uicatoꝝ ⁊ supboꝝ: int̃ vaccas ꝓploꝝ. Vac
cas dicit seductiles aĩas: que facile cõsen-
tiunt seductoribus tauris. Sed quare hoc?
Vt excludantur hi qui ꝓbati sunt argento.
Quid est vt excludantur? Vt appareant: et
emineant illi qui sunt ꝓbati in eloquio dei.
Cum enim respondetur hereticis ex necessita
te: edificantur catholici ex vtilitate. Hanc
sententiã plane Paulus expressit. Opor-
tet inquit eñ hereses esse: vt probati mani
festi fiant in nobis. Oportet ⁊ tauros sedu
centes esse: vt qui probati sunt argento ma
nifesti sint: hoc est excludantur. Quid est ar-
gento probati? Eloquia domini: eloquia
casta: argentũ igne examinatũ: probatum
terre purgatum septuplum. Quicũq; sunt
probati in hoc argento: id est in eloquio do
mini nõ possunt plene exercere hoc argen-
tum: nisi questionibus inquietati heretico-
rum. Et hic attendite: quia non ꝑtermissũ
est. Ecce effusus est cõtemptus super prin-
cipes: super illos tauros. Quare contem-
pti sunt? Aliud annũciantes. Qui sunt cõ
tempti? Anathematizati. Quisquis enim
vobis annũciauerit ꝑter q̃z qđ accepistis
anathema sit. Quid tam ꝯtemptum: q̃z sal
infatuatũ: quod foras ꝓiectuz conculcatur?
Et videte si nõ principes sunt: ipm̃ Pau-
lum audite. Licet si nos aut angelus de ce-
lo euãgelizauerit vobis ꝑter q̃z qđ accepi-
stis anathema sit. Principes sũt: docti sũt:
magni sunt: lapides ꝑciosi sunt. Quid ad-
huc dicturus es? Nũquid angeli sunt? Et
tamẽ si angelus de celo vobis annũciaue-
rit ꝑter q̃z qđ accepistis anathema sit: quia
⁊ ipe diabolus angelus de celo lapsus est.
Effusus est ergo cõtemptus sup principes Alia lra.
eorum. Et adiuuit pauperẽ † a mẽ- † de inopia
dicitate? Quid est ergo hoc fratres: cõ-
tempti sunt principes: ⁊ adiutus est paup?
Abiecti sunt supbi et instructus est humi-
lis: hoc fecit ⁊ h̃ faciẽdo: adiuuit pauperẽ a
mendicitate. Mendicus est ille: nihil sibi
tribuens: totum de misericordia dei expe-
ctans: ante ianuã dominicã quotidie cla-
mat pulsans vt aperiatur ei: nudus ⁊ tremẽs
vt vestiatur: oculos in terram deijciens: et
pect⁹ tundẽs. Istũ mẽdicũ: hũc pauperẽ:
hũc humilẽ adiuuit de⁹ plurimũ: etiã de ipa
sepatiõe hereticoꝝ: quia pauci facti sunt: ⁊
vexati sunt: ⁊ seducti sunt in inuio ⁊ non in
via. Deniq; quid postea ex illis? Diminu-
ti sunt seducti: pauci facti sunt: vexati sunt.
In adiutorio paupi q̃d fecit? Et posuit
sicut oues familias. Quasi vnũ pau-
perẽ: ⁊ vnũ mendicũ intelligebas: de q̃ di-
xit: Et adiuuit pauperẽ a mẽdicitate. Pau
per iste multe familie sunt: paup iste multe
plebes sunt: multe ecclie. Vna ecclia: vna
plebs: vna familia: vna ouis est. Et posuit
sicut oues familias. Magna mysteria ista:
magna sacramẽta: q̃z ꝓfunda plena myste Alia lra.
riorum: q̃z dulciter inuenta: quia diu latẽ- † nõ habe
tia. † Ergo videbũt recti ⁊ † iocũda † letabunt
bunt: ⁊ omnis iniquitas oppila-
bit os suũ. Iniq̃tas illa garriẽs ꝯ vnitatẽ

⁊ cogens manifestari vnitatẽ: victa oppila-
Alia lr̃a. bit os suũ. Quis sapiẽs ⁊ custodiet
sicordias. hec: ⁊ intelliget †miseratões dñi.
Uidete quo fine clausit. Quis sapiẽs ⁊ cu
stodiet h̃: Et q̃d custoditur⁹ ẽ: Sapiẽs: id
est si paup sit custodit: si nõ sit diues: id est
nõ sit supbus: nõ sit inflatus custodit hec.
Quare eñi custodit h̃: Quia intelliget mi-
seratiões dñi: Nõ merita sua: nõ vires su-
as: nõ potentiã suã: sed miseratiões domi-
ni: Qui errantẽ ⁊ egenũ i via deduxit ⁊ pa.
uit: qui pugnantẽ aduersus difficultatẽ pec
catoꝝ: ⁊ colligatum vinculis cõsuetudinis
soluit ⁊ liberauit: Qui fastidiẽtẽ vbũ dei: ⁊
tedio quodã pene moriẽtẽ: missa medicina
vbi sui recreauit: Qui piclitãtẽ int̃ naufra
gia: ⁊ pcellosa maris h⁹ discrimina: mari pla
cato ad portũ pduxit: Qui eũ deniq̃ cõsti-
tuit in eo pplo vbi humilib⁹ dat gratiã: nõ i
illo vbi supbis resistit: ⁊ fecit eũ suũ: ⁊ intus
manens multiplicaret̃: vt nõ foras exiens
minueret̃. Hoc vident recti ⁊ iocũdantur.
Omnis ergo iniquitas oppilabit os suum:
⁊ qui est sapiẽs custodiet hec. Unde custo
diet: Per humilitatẽ intelligẽdo miseratio-
nes dñi: quia vbiq̃ dictum est: Confiteant̃
domino miseratiões eius: ⁊ mirabilia eius
filijs hominũ.

Explicit Tractatus de ps̃. CVI.

Incipit Tractatus de ps̃. CVII.

Excusatio de omissione expositionis hui⁹ psalmi.

PSalmũ centesimũseptimũ exponẽ-
dum nõ putaui: quoniã iam expo-
sui euz in psalmo q̃nquagesimosex-
to: ⁊ in psalmo q̃nquagesimonono: ex quo
rum postremis partib⁹ iste constat. Nã po
strema ps q̃nquagesimisexti: pma est hui⁹:
vsq̃ ad eum versum: vbi dicit̃. Et super
omnẽ terrã gloria tua. Hinc autẽ vsq̃
in finem: postrema ps est: q̃nquagesimino-
ni. Sicut postrema pars centesimi tricesi-
miquarti: eadem est q̃ centesimi tertijdeci-
mi: ab eo versu vbi dicit̃: Simulachra gen
tiũ argentũ et aurum. Sicut tertiusdecim⁹
⁊ q̃nquagesimussecũdus mutatis aliquib⁹
medijs: eadẽ habẽt omnia a pncipijs vsq̃
in fines. Quecũq̃ igit̃ in hoc psalmo cen-
tesimoseptimo aliquãtulũ aliter posita sũt:
q̃ i illis duob⁹ ex quorũ partib⁹ cõstat: nõ
habẽt intellectũ difficilẽ. Sic i q̃nquagesi-
mosexto dicit̃: Cãtabo ⁊ psallã: exurge glo
ria mea. In isto aũt: Cantabo ⁊ psallã
in gloria mea. Ad hoc eñi dictũ ẽ illic:
exurge: vt i illa cãtaret̃ ⁊ psalleret̃. Itẽ ibi.
Qm̃ magnificata ẽ vsq̃ ad celos mĩsicor-
dia tua: vel sicut alij interp̃tati sunt eleuata
est: hic autẽ. Qm̃ magna ẽ sup celos
misericordia tua. Ideo eñi magnifica-
ta ẽ vsq̃ ad celos: vt magna sit i celis. Hoc
eñi voluit dicere sup celos. Itẽ i q̃nquage
simonono. Letabor ⁊ diuidam siccimã: hic
autẽ. Exultabo: ⁊ diuidã siccimã.
Ubi ostendit̃: q2 de diuidẽda siccima signi
ficatũ ẽ post dñi resurrectionẽ pdictũ futu-
rũ: ⁊ illã leticiã ad hãc exultationẽ ptinere:
vt ideo letetur: q2 exaltat̃. Uñ alibi dicit:
Cõuertisti luctũ meũ in gaudiũ mihi: cõsci
disti saccũ meũ: ⁊ accinxisti me leticia. Itẽ
ibi. Et effrem fortitudo capit̃ mei. hic aũt. Alia lr̃a.
†Effrem susceptio capitis mei. Sus- †Effraim.
cipiendo eñi fit fortitudo: id est suscipiẽdo
fortes facit: fructificãs in nobis: Interp̃tat̃
eñi effraim fructificatio. Susceptio aũt ad
vtrũq̃ referri põt: siue cũ suscipim⁹ christũ:
siue cuz ip̃e nos suscipit qui ẽ caput eccl̃ie.
Et quod ibi ait: Tribulãtes nos: hic autẽ:
Inimicos nostros. Utiq̃ idẽ ipi sũt.
Admonemur sane isto psalmo eos titulos
qui tanq̃ de historia positi sũt rectissimi fie
ri: vt ſm ꝓphetiã intelligam⁹: ſm q̃d vide-
mus psalmos esse cõscriptos. Quid eñi tã
diuersũ ſm historiã: q̃ id q̃d ẽ in titulo q̃n-
q̃gesimisexti psalmi. In finez ne corrũpas
ipi Dauid: in tituli inscriptiõez: cũ fugeret
a facie Saul in spelũcã. Et in titulo q̃nqua
gesiminoni. In finem his q̃ imutabunt̃ in
tituli inscriptõez ipi Dauid in doctrina: cũ
succendit Mesopotamiã: Syriã: ⁊ Syriã
Sobal: ⁊ cõuertit Ioab: et pcussit in valle
Salinarũ duodecim milia. Nã p̃ter id q̃d
positũ ẽ. In tituli inscriptiõz: ⁊ ipi Dauid:
⁊ in finẽ: cetera ita diuersa sunt: vt ille ha-
beat hũilitatẽ Dauid: iste fortitudinẽ. Ille
fugã: iste victorias. Et tamẽ ex istoꝝ duoꝝ
posteriorib⁹ ptib⁹: quoꝝ tã diuersi sũt titu-
li: psalmus iste cõponit̃. Ubi significat̃ ad
vnũ aliq̃d cõcurrere vtrũq̃: nõ supficie hi-
storie: ſ altitudine ꝓphetie: copulatis vtri-
usq̃ finib⁹ in h̃ vno. Cui⁹ ẽ titul⁹. Cãticũ
psalmi ipi dauid. Neutro illi titulo si-
milis: p̃ter q̃d etiã h̃ positũ ẽ: Ipsi Dauid.
Qm̃ mĩstis patrib⁹ ⁊ multis modis: sic ad he
breos ep̃la loquit̃. Olim de⁹ locut⁹ est pa-
trib⁹ p ꝓphas. In eo tñ locut⁹ ẽ: quẽ misit
postea vt cõplerent̃ eloquia ꝓphaꝝ. Quot
quot eñi ꝓmissiones dei: in illo sunt.

Explicit Tractatus de ps̃. CVII.

Incipit Tractatus de ps̄. CVIII.

Prefatio.

P Salmū istum de christo habere ꝓ-
phetā quisquis Actus apostolorū
fideliter legit agnoscit: vbi de chri-
sti traditore Juda ꝓphetatum est quod hic
scriptum est: Fiant dies eius pauci: et epi-
scopatuꝫ eius accipiat alter: quādo Ma-
thias i locū Jude ordinatus: numero apo-
stolorum duodecimus adiūctus esse eui-
denter apparet. Sed si de illo vno homine
omnia que hic in malo dicta sunt intellige-
re conemur: expositionis ratio non omni-
modo aut vix valebit occurrere. Si eñ de
tali genere hominū malorū: id est inimico-
rum christi ingratorūq; iudeorum: omnia
mihi videntur posse clarius aperiri. Sicut
eñ quedam dicunt̄: que ad apostolū Pe-
trum ꝓprie ꝑtinere videant̄: nec tamē ha-
bent illustrem intellectū: nisi cum referunt̄
ad ecclesiaꝫ cuius ille agnoscitur in figura
gestasse ꝑsonā: ꝓpter ꝑmatū quē in discipu-
lis habuit: sicuti ē: Tibi dabo claues regni
celorū: ⁊ si qua huiusmodi: ita Judas ꝑso-
nam quodāmodo sustinet inimicorū chri-
sti iudeorū: qui ⁊ tunc oderant christum: et
nunc ꝑ successioneꝫ ꝑseuerante genere ipi⁹
impietatē oderūt. De quibus homib⁹: ⁊ de
quo populo possunt nō incōuenienter intelli-
gi: non solum ea que aptius de ipis in hoc
psalmo legimus: verūetiā illa que ꝓprie de
ipō Juda dicunt̄ expssius: sicuti est qđ cō-
memoraui: Fiant dies eius pauci: ⁊ episco
patū eius accipiat alter: Qđ apparebit ad-
iuuāte domino: cum ad eos versus tractā-
di ordine venerim⁹. Incipit ꝗ iste psalm⁹.

Expositio psalmi.

D Eus laudē meā ne tacueris:
quia os peccatoris ⁊ os do-
losi super me apertū est. Vñ
apparet falsam esse vituperationē quā non
tacet peccator et dolosus: ⁊ verā esse laudē
quā non tacet deus. Deus eñ verax: om-
nis autē homo mendax: quia nō est homo
verax: nisi in quo loquit̄ deus. Laus auteꝫ
maxima est vnigeniti filij dei: q꞉ hoc ipsum
qđ est vnigenitus dei filius p̄dicatur. Hoc
autē nō apparebat: sed apparente infirmita-
te ei⁹: latebat: Cū os peccatoris ⁊ os dolosi
sup eum aptū est: ⁊ ideo illud aptum est: q꞉
operta virtus hui⁹ fuit. Ideo autem dicit:
apertū est os dolosi: q꞉ odiū quod dolo te-
gebat̄ erupit in vocem. Hoc etiā cōsequē-
tib⁹ versib⁹ plani⁹ dicit̄. Locuti sunt
aduersum me lingua dolosa: Tunc
vtiq; quādo eum tanq; magistrū bonum
captiosa adulatiōe laudabant. Unde ali-
bi dicitur: Et qui laudabant me aduersum
me iurabant. Deinde q꞉ eruperūt clamā-
tes: Crucifige: crucifige: secutus adiunxit.
Et sermonibus odij circūdederunt
me: Illi qui lingua dolosa: quasi nō odij:
sed dilectionis verba locuti sunt: ideo ad-
uersum me: quia hoc insidiando faciebāt:
postea sermonib⁹: nō false ⁊ dolose dilecti-
onis: sed aperti odij circūdederūt me. Et
expugnauerūt me gratis. Sicut aūt
pij gratis amant christum: sic impij gratis
oderunt: quia sicut veritas nullo extra eaꝫ
ꝓposito cōmodo: sed ꝓpter seipsam expe-
titur ab optimis: ita iniquitas a pessimis.
Unde ⁊ apud auctores secularium litterarū
dictū est: de quodā pessimo. Gratuito po-
tius malus atq; crudelis erat. Pro eo
inquit: vt diligerent me detrahebāt
mihi: Sex sunt in isto genere differentie:
q̄ cōmemorate animaduerti facillime pos-
sunt: reddere bona pro malis: non reddere
mala ꝓ malis: reddere bona ꝓ bonis: red-
dere mala ꝓ malis: nō reddere bona ꝓ bo-
nis: reddere mala ꝓ bonis. Hoꝝ duo pri-
ma: bonorū sunt: ⁊ eorum duoꝝ prius me-
lius: postrema duo malorū: ⁊ eorum poste-
rius deteri⁹: duo media quodāmodo me-
diocria: sed eorum prius ꝓpinquū bonis:
posterius ꝓpinquū malis. Hec in scriptu-
ris sanctis oportet attendere. Reddidit
bona ꝓ malis ipse domin⁹ qui iustificat im-
piū: Et pendēs in cruce dixit: Pater igno-
sce illis: q꞉ nesciūt quid faciunt. Cuius ve-
stigia secutus sanctus Stephan⁹: fixo ge-
nu orauit ꝓ lapidantibus dicens: Domi-
ne ne statuas illis hoc delictum. Ad quam
rem preceptū pertinet: Diligite inimicos
vestros: benefacite his qui oderunt vos: ⁊
orate ꝓ eis qui vos ꝑsequūtur. Mala pro
malis nō esse reddenda Paulus apostol⁹
dicit: Nulli malum ꝓ malo reddentes: Et
apostol⁹ Petrus: Non reddentes malū ꝓ
malo: vel maledictū pro maledicto. Unde
⁊ in psalmis legit̄: Si reddidi retribuētib⁹
mihi mala. Duorū postremorū illud min⁹
ad nouem leprosos pertinet: qui cum mū-
dati essent a domino: gratias non egerunt.
Illud v̊o vltimū quo nihil ē peius ad hos
ꝑtinet: de quib⁹ i isto psalmo legit̄: Pro eo
vt me diligerēt detrahebāt mihi. Dilectoꝫ
quippe debebāt tantis dñi bñficijs: quā nō

solum minime reddebāt: verūetiā ꝑ illo bono irrogabāt malū. Duo vͦo media q̄ diximus hominū quodāmodo esse mediorum ita se habent: vt eorū ꝑus quod est reddere bona ꝑ bonis habeant: ⁊ boni: ⁊ mediocriter boni: vel mediocriter mali. Ideo dominus hoc non repͥhendit: sed non vult in eo solo discipłos suos ꝑmanere quos vult ad maiora ꝑducere: quibꝰ dicit: Si dilexeritis eos q̄ vos diligūt: id est reddideritis bona ꝑ bonis: quā mercedē habebitis: id ē quid magnū facietis: Nōne ⁊ publicani hͦ faciunt: Vult aūt illos ⁊ hoc facere: ⁊ lōge amplius: id est vt non solū amicos: verum etiā inimicos diligant. Posterius autē qđ est reddere mala ꝑ malis: habent ⁊ mali vł mediocriter mali: vel mediocrit̄ boni vsq̄ adeo vt lex eis dederit vlciscendi moduz: oculū ꝑ oculo: dentem ꝑ dente: que si dici potest iniustoꝝ iusticia est: nō q: iniquū est vt recipiat vnusquisq̄ qđ fecerit: alioquin lex nequaq̄ id cōstitueret: sed q: vlciscendi libido vitiosa est: magisq̄ ad iudicē pertinet inter alios hoc discernere q̄ bonū hominem sibi expetere. Quapropter impij ex illa benignitatꝪ summitate delapsi vbi reddunt̄ bona ꝑ malis: ad quātā malignitatis ꝑfunditatem venerunt retribuendo mala pro bonis: Quanto precipitio tot gradus interpositos transierūt: Nec parū aliquid putari debet: quia non ait: Pro eo vt diligerent me interficiebant me: sed detrahebant mihi. Ideo quippe interfecerūt: quia detraxerunt: negantes dei filium: ⁊ dicentes: q̄ i principe demoniorū eijceret demonia: ⁊ demoniū habet ⁊ insanit: quid eū auditis: et cetera talia. Qua detractione ab illo auertebant eos quorū ꝯuersionem ille querebat. Et ideo potius hoc dixit: vt ostēderet magis eos nocere qui christo detrahunt: et per hoc animas interficiūt: q̄ qui eius mortalem carnem mox ꝑsertim resurrecturā seuiendo peremerūt. Sed cum dixisset: Pro eo vt diligerent me detrahebāt mihi: quid ait: Ego autē orabam. Nō quidem dixit: quid orabat. Sed quid melius intelligimꝰ: q̄ pro eis ipsis: Crucifixo enim maxime detrahebāt: quādo velut homini: quē quasi vicerant: illudebant: de q̄ cruce ille dixit: Pater ignosce illis: q̄a nesciunt quid faciunt. Et quoniā in ꝑfundo malignitatis reddebant ipsi mala pro bonis: ille im summo benignitatis reddebat bona pro malis: Oꝛ͂ q̄ bene intelligat̄ etiaz pro discipulis suis orasse: quod etiam ante passionez suam dixit: ne deficeret fides eorum: quādo ipē pendens in ligno: vt commendaret patientiā: non ostendebat potētiam inter verba detrahentiū quos posset diuina potestate delere. Sed nobis vtilꝰ erat q̄ patientie ꝑbebat exemplū: q̄ si suos inimicos sine dilatiōe ꝑdendo ad hoc nos edificaret vt impatienter festinaremus de his quos malos patimur vindicari: cū scriptū sit: Melioꝛ ē patiēs q̄ fortis vir. Docent igit̄ nos diuina eloquia dominico exemplo cū audiuimus: ꝑ eo vt diligerēt me detrahebant mihi: ego autem orabam: vt quādo aliquos sentimus ingratos: nō solū non reddentes bona: sed insuꝑ reddentes mala ꝑ bonis: nos oremꝰ. Et ipē quidē ꝑ alijs seuientibus vel dolentibus vel in fide ꝑiclitantibus: Nos vͦo etiam ꝑ nobis primitus: vt animū nostrū deo miserante atq̄ opitulante vincamus quo ferimur in vlciscendi cupiditatem: cum detrahit̄ siue ꝑsentibus: siue absentibus nobis. Deinde cuz christi patientiā recordamur: tanq̄ ipo excitato: sicut factum est cum dormiret in naui: qui ꝑturbationem cordis nostri tempestatemq̄ trāquillat animo sedato atq̄ placato: oremꝰ etiam pro ipsis detractoribus nostris: vt securi dicamus: Dimitte nobis sicut ⁊ nos dimittimus. Sed ⁊ ipse dimittebat: qui peccatum quod ei dimitteretur vtiq̄ non habebat. Sequit̄ autem. ¶ **Et posuerūt aduersum me mala ꝑ bonis:** Et quasi quererentꝰ que mala ꝑ quibus bonis: **Et odium:** inquit: **pro dilectione mea.** Hic est eñ omnis et magnꝰ reatus illorum. Nam quid nocere potuerunt ꝑsequentes volūtate: non necessitate morientem: Sed ipsum odium est crimen maximū persequētis: q̄uis sit voluntaria pena patientis. Satis autem exposuit quēadmodū supra dixerit: Pro eo vt me diligerent: quia dilectionē non vtcūq̄: sed dilectioni eius debebant: cū hic addidit: pro dilectione mea. Hanc dilectionem in euāgelio cōmemorat: vbi dic̄: Hierłm hierłm quotiens volui colligere filios tuos tanq̄ gallina pullos suos sḃ alas suas: ⁊ noluisti. Deinde que pro ipsa impietate recipiant: incipit ꝓphetare: ⁊ eo modo illa dicit: tāq̄ vlciscēdi cupiditate ea optet vt fiāt: cū dicāt̄ futura certissima veritate: ⁊ ꝑ dei iusticiā suꝑ tꝪes digne vētura: quē modū futura ꝑdicēdi velut ꝑspēm male optādi q̄dā n̄ itelligē

tes putant odiū odio: ⁊ malo aīo malū anīmū reddi. Qm̄ reuera paucoꝝ est dinoscē quō placeat pena iniquoꝝ accusatori inimicitia se saturare cupienti: et ꝙ longe alio mō placeat iudici recta voluntate peccata punienti. Ille quippe reddit malū ꝓ malo: iste aūt etiam cuȝ vindicat nō reddit malū ꝓ malo: qm̄ iustū reddit iniusto. Qđ autē iustū est vtiqȝ bonū est. Punit ergo nō delectatiōe aliene miserie: qđ est malū ꝓ malo: sed dilectiōe iusticie: qđ est bonū ꝓ malo. Itaqȝ nec lumini scripturarū calūnienꝫ ceci: opinātes ꝙ deus peccata nō puniat: nec quasi malū ꝓ malo reddat sibi blandiantur iniusti. Audiamꝰ ergo deinde qđ diuinus sermo cōtexat: ⁊ in verbis quasi mala optantis intelligamꝰ p̄dicta ꝓphetantꝫ: ⁊ deum iusta retribuentē subleuata in eius eternam legem mente cernamꝰ. **Cōstitue sup eum peccatorē: ⁊ diabolus stet a dextris eius.** Cū superiꝰ querela de pluribꝰ fuerit: nūc de vno loquiꝫ psalmꝰ. Supius autē dixerat: Locuti sunt aduersū me lingua dolosa: ⁊ sermonibꝰ odij circūdederūt me: ⁊ expugnauerūt me gratis: ꝓ eo vt diligerent me detrahebāt mihi: ego autē orabam: ⁊ posuerūt aduersum me mala ꝓ bonis: ⁊ odium ꝓ dilectiōe mea: omnia de pluribꝰ: nūc vō quid digni eēnt ꝓ his iniquitatibꝰ suis: ⁊ quid eis diuino iudicio futurū sit nūcians: Cōstitue inqꝫ sup eū peccatorē: tanqȝ intendēs in eū qui se tradidit talibꝰ: de qualibꝰ suis inimicis loquebaꝫ superius. Cum igiꝫ hic Judam traditorē ꝺm scripturā actuū aplōꝝ supplicio debito prenūciet puniendū: quid est: cōstitue sup euȝ peccatorē: nisi eum quē sequēti versu iudicat cum dicit: ⁊ diabolꝰ stet a dextris eius: Hoc vtiqȝ meruit vt sup se habeat diabolū: id est diabolo subditꝰ sit: qui christo subditus esse noluit. Stet aūt a dextris eius dictū est: qꝛ opa diaboli p̄posuit opibus dei. Hoc em̄ cuiqȝ non īmerito dextrū diciꝫ qđ p̄ponit: sicut sinistre dextra p̄poniꝫ. Ideoꝫ de illis qui seculi huiꝰ gaudia p̄ponentes deo: Beatū dixerunt ppl̄m cui hec sunt: rectissime dictū dictū est: Dextera eorū dextera iniquitatis: Unde qđ dixerūt: beatuȝ populū cui hec sunt: os eorū locutū est vanitatē: qđ de illis supra dictū est. Cuiꝰ autē os loquiꝫ veritatē cōtra illud qđ dixerunt isti: beatū populū cui hec sunt: debet etiaȝ ipe dicere: qđ in eodē psalmo sequiꝫ: Beatus pplꝰs cuiꝰ est dn̄s deus ipius. Huic em̄ non diabolus est a dextris: sed dominus sicut alibi dicit: Prouidebā dominū in conspectu meo sp: qm̄ a dextris est mihi ne cōmouear. Diabolꝰ ergo stetit a dextris eius qn̄ p̄posuit auariciā sapientie: ⁊ pecuniā saluti sue: vt eum traderet a quo debuit possideri: ne ab ipo possidereꝫ cꝰ opa ipe christꝰ soluit: a quo noluit possideri. **Cum iudicaꝫ exeat cōdemnatus.** Noluit em̄ talis eē cui diceretꝫ: Intra in gaudiū domini tui: sed talis de quo dicaꝫ: Proijcite illū in tenebras exteriores. **Et oratio eius fiat in peccatū.** Qm̄ nō est iusta oratio: nisi ꝑ christū: quē vēdidit imanitate peccati. Oratio autē que nō fit ꝑ christū: nō solū nō pōt delere peccatū: sed etiā ipa fit ī peccatū. Qn̄ aūt Judas ita orare potuerit vt oratio eius fieret in peccatū queri potest: Credo anteqȝ dominum traderet: ⁊ de illo tradēdo iam cogitaret. Nō em̄ iam potuerat orare ꝑ christū. Nā postea ꝙ illū tradidit eūqȝ penituit: si per christū oraret: indulgentiam rogaret. Si indulgentiā rogaret: spem haberet. Si spem haberet: misericordiā speraret. Si misericordiā speraret: non sibi desperatiōe collū ligaret. Proinde cū dixisset: cū iudicaꝫ exeat cōdemnatꝰ: ne ab imminenti cōdemnatiōe putareꝫ se potuisse oratione liberare: quā didicerat cū cōdiscipulis suis: vbi diciꝫ: Dimitte nobis debita nostra: sicut et nos dimittimꝰ debitoribꝰ nostris. Et oratio eius inqꝫ fiat in peccatū illi: qꝛ nō fit ꝑ christū quē noluit sequi: sꝫ ꝑsequi. **Fiant dies eius pauci.** Dies eiꝰ dicit dies apostolatus eiꝰ: q̇ pauci fuerūt: qm̄ ante passionem dn̄i scelere ipius et morte cōsumpti sunt. Et tanqȝ diceretꝫ: qđ ergo fiet de sacratissimo numero duodenario: in quo nō frustra dn̄s duodecim habē p̄mos aplōs voluit: continuo subiecit. **Et episcopatū eius accipiat alter.** Tanqȝ dicens: ⁊ ipe pro suo merito puniatur: et ille numerus suppleaꝫ. Qđ si quis quēadmodū factū sit scire desiderat: actus apostoloꝝ legat. **Fiant filij eius orphani: ⁊ vxor eius vidua.** Utiqȝ mortuo ipo ⁊ filij eius orphani: ⁊ vxor eius vidua facta est. **Nutantes transferanꝫ filij eius ⁊ mendicent:** Nutātes dictū est: incerti quo eant omi presidio destituti. **Eijcianꝫ de habitationibꝰ suis:** Exposuit quid sup̄ dixerit: trāsferanꝫ. Hoc autē totum quomō vxori eius filijsqȝ contigerit sequētes indicant versus. **Scrutetur**

feneratoꝛ omnē substātiā eiꝰ: et di-
ripiant alieni laboꝛes eiꝰ. Non
sit illi adiutoꝛ: Ad tuendā eius posteri
tatē dicit. Ideo sequit. Nec sit qui mi-
sereat pupillis eiꝰ. Sȝ q̄a possēt etiaȝ
pupilli eius sine adiutoꝛe et sine tutoꝛe in
erūnis et egestate tñ crescere ⁊ genꝰ ꝓpaga
tionis seruare: sequit et dic. Fiat nati
eiꝰ in interitū: i generatōe vna dele
at nomē eius. Id ē: vt quod illo gene
ratū ē: iam nō generet: ⁊ cito trāseat. Sed
quid est qđ deinde subiungit. In me-
moriaȝ redeat iniq̄tas patrū eius
in cōspectu dñi: et peccatuȝ matris
eius nō deleat. An intelligēdū est: vt
reddātur ei peccata etiā parentū suoꝛum:
Et quippe nō reddūtur q̄ fuerit mutatꝰ in
christo: et ceperit esse nō filiꝰ iniquoꝛū: nō
imitatus moꝛes illoꝝ: qꝛ et illud verissime
scriptū ē: Reddā peccata patrū in filios:
Et illud qđ ꝑ ꝓphetā dicitur: Et aīa pr̄is
mea est. De eo quod dictū est: reddā pec-
cata patrū in filios: et alibi: Anima q̄ pec-
cat ipsa moriet: ⁊ anima pr̄is mea ē: ⁊ ani-
ma filij mea est: et anima q̄ peccauerit ipsa
moriet: Hoc q̄ppe dictū ē de his qui ꝯuer
tūtur ad deū: ⁊ nō imitātur mala parentū
suoꝝ. Qđ ipse ꝑ ꝓphetā euidēter ostēdit:
Dicit enī parētū iniq̄tates eis nō obesse q̄
iusticiā faciēdo dissimiles fuerit. Illud au
tē qđ dictū est: reddā peccata patrū in fili-
os: additū ē: qui oderāt me: hoc est sic me
oderāt parētes eoꝝ: vt quēadmodū bono
rū imitatio fecit: vt etiā ꝓpria peccata de-
leātur: sic maloꝝ imitatio faciat vt nō solū
sua: ſ etiā eoꝝ quos imitati sūt merita soꝛ-
tiātur. Si ergo Iudas teneret illud ad qđ
vocatus est: nullomō ad eū: vel sua p̄teri-
ta vel parentū iniq̄tas ꝑtineret. Sȝ qꝛ nō
tenuit adoptionē in familia dei: sed iniqui
tatē vetusti generis potiꝰ elegit: redijt ini-
quitas patrū eiꝰ in ꝯspectu dñi: vt i eo etiā
ipe puniret ⁊ peccatū mr̄is eius nō delere
tur. Fiāt contra dñm semꝑ: Id est
pater eius ⁊ mater eius fiāt ꝯtra dñm sem
per: nō vt dño aduersent: sed vt merita eo
rū pessima nō obliuiscat in isto dñs cū illi
⁊ ipsa retribuet. Cōtra dñm enī dixit: in cō
spectu dñi. Nā ⁊ alij interpretes sic trāstu
lerūt: fiant in cōspectu dñi semꝑ: alij vero
fiant corā dño semꝑ: sicut alibi dictum est:
Et posuisti iniq̄tates nr̄as in cōspectu tuo.
Semꝑ aūt dic: vt sine remissiōe sit tm̄ illoꝝ
Alia lra. †et. scelus: ⁊ hic: ⁊ in futuro seclo. †Dispere

at de terra mēoꝛia eoꝝ. Patris scȝ et
matris eius. Memoriā dicit eoꝝ: que i ꝓ-
pagine generationis custodit. Hāc pro-
phetauit d̄ terra peritura: qꝛ ⁊ ipse Iudas
⁊ filij eiꝰ q̄ erāt tanq̄ memoꝛia patrū: ⁊ ma-
tris eiꝰ sine successiōe ꝓlis: sicut supius di-
ctū est in breuitate vniꝰ generatiōis extin-
cti sunt. Dicit aliquis. Etiā ne hoc ad pe-
nā Iude ꝑtinere credēdū est q̄ pꝰ eiꝰ moꝛ
tē ad mēdicitatē vxoꝛ eius et filij ꝑuenerūt
⁊ trāslati sūt: eiecti d̄ habitationibus suis:
scrutante feneratoꝛe oēm substātiā eius: ⁊
diripiētibꝰ alienis oēs laboꝛes eiꝰ: nemine
adiuuāte: nec miserante pupillis eius: et
q̄ cito sūt sine posteris moꝛtui: Nunquid
etiā de his que in suis post moꝛteȝ cuiusq̄
ꝯtingūt vllos moꝛtuos tangit doloꝛ: Aut
hec saltē scire putādi sūt: quoꝝ sensus ali-
bi est ꝓ meritis: seu bene seu male: Cui re-
spondeo magnā quidē esse questionē: nec
in p̄sentia differendā: q̄ sit opis plurioꝛis:
vtrū vel quatenꝰ vel quō ea que circa nos
agūt nouerint spūs moꝛtuoꝝ: Verūtñ qđ
breuiter dici pōt: si nulla illis esset cura de
nobis: nō diceret dñs dixisse illū diuitē q̄
toꝛmēta apud īferos patiebat: Habeo ibi
quinq̄ frēs: ne ⁊ ipsi veniāt in locum hūc
toꝛmentoꝛū. Sed quōlibet intelligant qui
hoc aliter intelligere conant: ⁊ quia faten-
duȝ est: nō esse cōsequēs: vt si sciūt moꝛtui
suos viuere: quia nec in locis penarū eos
vidēt: vbi diues ille erat: nec in requie bea
toꝛuȝ: vbi Lazarū ⁊ Abraam: q̄uis longe
agnoscebat: ideo eos etiā illa que circa eo
rū caros agūt: vl' leta vl' tristia scire: neces-
se sit. Hoc dico paucos eē eiꝰ animi hoīes
post moꝛtē suam q̄d suis boni maliue ꝯtin
gat: saltē dū viuūt negligāt: atq̄ oīno con
temnāt: mltos aūt qđ indicat etiā tāta cu-
ra cōmendāde vltime volūtatis: ⁊ qualiū
cunq̄ testamētoꝝ satl' agere: vt cū defun-
cti fuerit suis bene sit. Permansionē vero
posteritatl' sue: ꝑ successiōes generationuȝ
soli se laudabiliter spernūt qui seipos ab-
scidūt ꝓpter regnū celoꝛū: ⁊ filios suos ſ
facere cupiūt: vl' exoptāt: vel martyrio co
ronari: ita vt nullus eoꝝ in terra remane-
at: ceteri aūt oēs aut pene oēs felices vo-
lūt suos esse in hac vita post moꝛtē suaȝ: ⁊
suū genus interire nolūt. Quapropter qđ
Iude tā īfeliciter moꝛtuo ita vxoꝛ eiꝰ vidua
⁊ filij eiꝰ oꝛphani remāserūt: vt feneratoꝛe
scrutante oēm substātiā eius: ⁊ diripiētibꝰ
alienis laboꝛes eius: de suis habitatiōibꝰ

ejicerētur: nec aliquē pupilli eiꝰ miserantē
inuenirēt: ⁊ in vna generatiōe sine posterꝭ
interirent: si hec sentiūt mortui: cumulꝰ ma
loꝝ est: si hec nō sētiūt: formido viuorū ē.
Si aūt mouet quō potuerit habere substā
tiā quā fenerator scrutaret alieniqꝫ diripe
rent: qn̄ iam cū aliis vndecim dn̄m seque
batur: credat eū oīa que habebat ita dimi
sisse filiis ⁊ vxori: vt nō inde sinceriter vel
pseuerāter vinculū cupiditatꝭ abruperit: q̄
etiā si ea velut vēdere videret distribuēdo
paupibus: pfecto faceret qđ Ananias pꝰ
dn̄i ascensionem. Neqꝫ eni metueret ne h
dn̄s diuitate cognoscēt: quē falli putabat:
qn̄ ea que mittebant de loculis auferebat.

Alia expositio supradictoꝝ

Sed iam videamꝰ si possumꝰ q̄tū
dn̄s adiuuat: quō ista cōuenire pos
sint etiā i ppl'm iudeoꝝ: cuiꝰ inimici
tie cōtra dn̄m ptinaci odio pmāserūt: cuiꝰ
ppl'i diximꝰ Iudā in figura gessisse psonā:
sicut ecclesie gessit apl'us Petrꝰ. ¶ Con
stitue sup eū peccatorē: ⁊ diabolꝰ stet
a dextris eiꝰ. Queādmodū i Iuda: sic i
isto pp'lo itelligēdū ē: q̄ repulso a se christo
factꝰ est subditꝰ diabolo: cuiꝰ psuasiōes in
oībus prauis et frenis cupiditatibꝰ ppo
suit eterne saluti. ¶ Cū iudicat exeat
cōdemnatꝰ: Quia in neq̄cia ⁊ i infideli
tate psistens thesaurizat sibi iram in die ire
et reuelationis iusti iudicii dei: qui reddet
vnicuiqꝫ scd'm opa eiꝰ. Et oratio eius
fiat in pctm. Quia nō fit p mediatorē
dei ⁊ hoim: hoiem Iesū christū et sacerdo
tem magnū in eternū sc'm ordinē melchise
dech. ¶ Fiāt dies eiꝰ pauci: Scd'm
regnū accipiēdū ē iudeoꝝ: q2 nō diu pꝰ ea
pseuerauit regnū iudeoꝝ. Et epātū eiꝰ
accipiat alter. Ip̄m dn̄m christuz nō in
cōgruēter itelligi existīo epātū ppl'i iudeo
rū: q2 de tribu iuda factꝰ ē scd'm carnē. Et
apl's ait: Dico eni christū mistrū fuisse cir
cūcisiōis ppter veritatē dei ad cōfirman
das pmissiōes patrū. Et ipe ait: Nō sum
missus nisi ad oues q̄ pierūt domus isrl': q2
illis exhibuit in carne psētiā: Et magi q̄ ab
oriēte venert hoc dixerūt: Ubi ē q̄ natꝰ est
rex iudeoꝝ: ⁊ hoc in titulo scriptū erat sup
crucifixū. Un̄ illud mutare volētibus: nō
frustra respondit Pilatus: Qđ scripsi scri
psi. Hūc ergo epātū ppl'i iudeoꝝ: id est do
minū christū: accepit alter: id ē pp'lus gē
tiū. ¶ Fiāt filii eius orphāi: De qbꝰ
dicit: Filii aūt regni ejiciet in tenebras ex
teriores. Facti sūt aūt orphani amisso ip̄o
regno: quasi p̄re pdito: q̄q̄ ⁊ deū patrem
bene intelligūt amisisse. Qui eni filiū non
habet: ait veritas: nec prēm hēt. Et vxor
eius vidua. Uxor regni plebs intelligi
pōt: cui subdite reges dn̄ant. Uidua vero
facta est amisso ip̄o regno. ¶ Mutantes
transferātur filii eius ⁊ medicent:
Mutauerūt piculis: vrguentibus hostibꝰ:
translati sūt: debellati filii regni iudeoruz.
Quid est aūt mendicare: nisi ad hoim mi
sericordiā viuere: sicut viuūt sub eaꝝ gen
tiū regibꝰ in quas translati sūt: Ejiciant
de habitatiōibꝰ suis: Ita factuz est.
¶ Scrutet fenerator oēm substā
tiam eius: Id est populi eiꝰ. Ubi nihil
melius intelligit: q̄ debita eorū non dimit
tant. Quia in solo christo dimittunt quez
respuerūt: qui etiā dicere docuit: Dimitte
nobis debita nostra: sicut ⁊ nos dimittimꝰ
debitoribus nostris. Oēm aūt substātiam
eius dictū est: oēm vitā eius: vt ei nulla de
bita: id est nulla pctā donētur. Et diripi
ant alieni labores eiꝰ. Diabolꝰ ⁊ an
geli eius: quia nō thesaurizant in celo qui
nō hn̄t christū. ¶ Nō sit illi adiutor:
Quis adiutor est ei cui christꝰ nō est: Nec
sit q̄ misereat pupillꝭ eiꝰ. Qui p̄re p
dito: id ē regno sic rmāsert: aut amisso deo
cuiꝰ filium psecuti sunt ⁊ oderūt: nō est qui
eoꝝ misereat: nō ad tpalem vitā sumendā
vel sustentandam: sed ad verā vitaz: id est
eternā. ¶ Fiāt nati eius in interitū:
Utiqꝫ in interitū sēpiternū. In genera
tiōe vna deleat nomē eiꝰ. Quia ge
nerati sūt: nō rgenerati: ideo i vna genera
tiōe delētur. Nā in altera: id ē in regenera
tiōe si eā cōgnoscerēt ⁊ tenerēt: non dele
rentur. ¶ In memoriā redeat iniq̄
tas patru eius in cōspectu dn̄i. Ut
reddat eidem pp'lo dn̄s pseuerāti in mali
cia etiā patrū eiꝰ iniq̄tatē. Sic eni eis dic:
Testimoniū estis vobismetipsis: q2 filii estꝭ
eoꝝ qui pphetas occiderūt: Et paulopost
ait. Ut veiat sup vos oīs sāguis iustꝰ q̄ ef
fusꝰ ē sup terrā: a sāguie Abel iusti vsqꝫ ad
sanguniem Zacharie filii Barachie. Et
peccatū mris eiꝰ nō deleat. Pecca
tū hierl'm q̄ seruit cū filiis suis: q̄ interfecit p
phetas: et lapidat missos ad se. ¶ Fiant
contra dn̄m semp: Iniq̄tas ⁊ peccatū
eoꝝ: id est vt a cōspectu dn̄i nō aboleant:
deo in eternū vindicāte. Et dispeat de
terra mēoria eoꝝ. Terra dei: ager dei

est: ager dei eccl'ia dei ē: De qua terra perijt
mēoria eorꝝ: quia cū essēt rami naturales:
propter infidelitatē fracti sūt. Pro eo ꝙ
nō est recordatꝰ: Uel ille iudas vel ipe
pp'ls. Facere mi'icordiā. Sed meliꝰ de
pp'lo accipit qd̓ ait non est recordatꝰ. Nā
si christū occidit: saltē recordaret' penitēdo:
ꝛ faceret misericordiā super mēbra eius q̄
ꝑseuerātissime ꝑsecutꝰ ē: Jō dic. ¶ Quia
ꝑsecutꝰ est hoīem inopē ꝛ medicū:
Pōt q̄dē accipi de Juda: q: nō ē dedig-
natus dn̄s paup̄ fieri cuꝫ diues esset: vt il-
liꝰ paupertate nos ditaremur. Mēdicū aūt
quō intelligā: nisi forte q: dixit mulieri sa-
maritane: da mihi bibē. Et i cruce ait: Si
tio: Sed qd̓ sequit' quō accipiat' i ip̄o capi
te nr̄o: id ē sui corpis saluatore quē Judas
ꝑsecutus est: nō inuenio. Cū eni dixisset: ꝛ
ꝑsecutꝰ est hoīem inopē et mēdicū: adiecit
atq; ait. Et ꝯpūctū corde mortifica-
re. Jd est vt mortificaret. Naꝫ q̄dā etiā sic
sūt interp̄tati: Cōpūctos aūt corde nō so-
let dici: nisi stimulis pctōꝝ in dolere peni-
tendi. Sic de illis dictū est: Qui cū audis-
sent ap'los post dn̄i ascēsionē: ꝯpuncti sūt
corde: q̄ occiderāt dn̄m. Quos allocutꝰ ē
beatissimꝰ Petrꝰ dicēs int' alia. Agite pe-
nitētiā ꝛ baptizet' vnusquisq; vr̄m in noīe
dn̄i Jesu christi: et dimittent' vobis pctā
vestra. Sed qm̄ idē ipi mēbra eiꝰ facti sunt
cuiꝰ in ligno mēbra fixerūt: pp'lus iudeoꝝ
nō est recordatꝰ facere misericordiā. Per
secutꝰ est hoīem inopem ꝛ mendicū: sed in
mēbris suis: de quibꝰ dicturus est qd̓ atti-
net ad ip̄a op̄a mi'icordie: Qm̄ vni ex mi-
nimis meis nō fecistis: mihi nō fecistis. Et
cōpūctū corde mortificare: plane ꝯpūctū
corde: sed in mēbris suis. De his autē qui
persecuti sunt vt cōpunctuꝫ corde mortifi
carēt: erat ꝛ Saulꝰ cōsentiēs in necē Ste-
phani. Cōpuncti corde: q: et ip̄e Stepha-
nus de illis erat q̄ cōpūcti sūt corde. Sed
Saulꝰ recordatꝰ est facere misericordiā: ꝛ
qui mane rapiebat: vesp̄e diuisit escas. Et
ip̄e cōpūctꝰ corde: vt etiā in illo ipi ꝑseq̄rēt'
inopem volētes mortificare cōpūctū cor-
de. Hoc q̄ppe oderant in Paulo ap'lo: q:
cōpunctꝰ corde p̄dicabat quē fuerat ante
ꝑsecutꝰ. Jnopē q̄ppe ꝛ mēdicū et cōpūctū
corde in mēbris suis: et ip̄e vt mortificaret
ꝑsequens audiuit de celo: Saule saule q̄d
me ꝑseq̄ris: et factꝰ cōpūctus corde: cepit
talia pati q̄lia faciebat cōpūct' corde. De
inde sequit' psalmꝰ. ¶ Et dilexit male-
dictionē ꝛ veniet ei: Quāq; ꝛ Judas ma
ledictiōem dilexerit: ꝛ furādo de loculis ꝛ
dn̄m vendendo atq; tradendo: tn̄ aptius
pp'ls ille dilexit maledictiōeꝫ qn̄ dixit: Sā
guis eiꝰ sup̄ nos et sup̄ filios nostros. Et
noluit benedictionē, ꝛ elōgabitur
ab eo. Et Judas q̄deꝫ q: christū noluit i
quo erat eterna benedictio: sed aptiꝰ noluit
bn̄dictionē pp'ls iudeoꝝ: cui dixit ille illu-
miatꝰ a dn̄o: Nūq̄d ꝛ vos vult' discipli eiꝰ
fieri: Et noluit bn̄dictiōeꝫ: ꝛ ꝓ maledicto
hūit ꝛ respōdit: Tu sis discipulꝰ eiꝰ: longe
facta est ab eo bn̄dictio q: trāsitū fecit ad
gētes. ¶ Et induit maledictiōeꝫ sicͭ
vestimētū: Siue Judas: siue ille pp'ls.
Et intrauit sicͭ aqua i interiora eiꝰ.
Ergo ꝛ foris ꝛ intꝰ. Foris sicut vestimētū:
intus sicͭ aqua: qm̄ in eius incidit iudiciū q̄
pōt ꝛ corpus ꝛ aīaꝫ occidere in gehennā:
Corpus foris: aīaꝫ intus. Et sicut oleū
in ossibus eius. Qn̄dit eū cū delecta-
tiōe male facere: cōparare sibi maledictōeꝫ:
hoc est penā eternā: q: bn̄dictio vita eter-
na est. Modo q̄ppe malefacta delectāt: sicͭ
aqua i interiora eius: et sicut oleū in ossibꝰ
eius. Sed iō maledictio vocat': q: talibus
deus tormēta p̄dixit. Tanq; in ossibꝰ autē
oleū est maledictio: cū hoīes inde fortes se
putāt: quia licet eis mala tāq; impune cō-
mittē. ¶ Fiat ei sicut vestimētū quo
op̄itur: Cū supiꝰ iam dixerit de vestimē
to: quid ē qd̓ repetit: An q: dixerat induit
maledictionē sicut vestimētū: differt ab eo
vestimēto qd̓ nō induit' sed operit': Indui
tur eni quisq; tunica: operit' pallio. Et q̄d
est hoc: nisi etiā in cōspectu hoīm de iniq̄-
tate gloriari: Et sicut zona ꝗ inq̄t: qua
semp̄ p̄cingitur: Maxie hoīes ideo p̄-
cingūtur: vt ad opādum sint aptiores: ne
vestis sinibus ip̄ediāt'. Ergo maledictiōe
se p̄cingit: q̄ malū nō repētinū: sed disposi
tū aggredit': ꝛ ita discit malū facere vt sēp̄
paratus sit. Uñ ꝛ hic ait: Et sicut zona qua
semp̄ p̄cingit': ¶ Hoc opꝰ eoꝝ qui de-
trahunt mihi apud dn̄m: Non dixit
merces eorū: sed opus eorū. Manifestū ē
enī ꝙ indumēto ꝛ op̄torio ꝛ aqua ꝛ oleo ꝛ
zona ip̄a op̄a describat: q̄bus eterna male
dictio cōpat'. Non ergo ē vnꝰ Judas: sed
multi: de quibꝰ dr̄: Hoc opus eoꝝ qui de-
trahūt mihi apud dn̄m: Quāq; et plurat'
numerꝰ poni potuit ꝓ nūero singulari: sicͭ
Herode mortuo dictū ē ab āgelo: Mor-
tui sūt qui querebāt aīam pueri: Sed qui

magis detrahũt christo apud dñm: nisi illi
qui ipis verbis dñi detrahũt: dicẽtes non
esse ipsum: quẽ lex dñi ⁊ ꝓphe pnũciarũt:
Et qui loquũtur: inqt: **mala aduer-
sus aĩaȝ meã.** Negãdo eũ cuȝ voluisset
potuisse rsurgere cũ dicat: Potestatẽ hẽo
ponẽdi aĩam meã: ⁊ potestatẽ habeo iterũ
sumẽdi eã. **Et tu dñe dñe fac mecũ:**
Quidã sbaudiẽdã putauert misicordiã:
quidã vero et addidert. Sȝ emẽdatiores
codices sic hñt. Et tu dñe dñe fac mecum
Propter nomẽ tuũ: Uñ sensus altior
nõ ẽ ptmittẽdus: ita dixisse filiũ pri: fac me
cũ: qa eadẽ sũt opa pris ⁊ filij: Ubi etiã mi
sericordiaȝ intelligamꝰ. Seqr eni. **Quia
suauis ẽ misericordia tua.** Et ipam
qꝛ nõ dixit: fac in me: vel fac sup me: vł ali
quid hmõi: sed ait: fac mecũ: bene intelligi
gimꝰ et prẽm ⁊ filiũ simul facere misericor-
diam in vasa misericordie. Põt hoc etiaȝ
sic itelligi: fac mecũ: id ẽ adiuua me. Qd
in qtidiana loquẽdi ↄsuetudie hẽmꝰ: cum
de aliqua re que p ptibus nris est: dicimꝰ
nobiscũ facit. Pater qppe adiuuat filium
in quantũ deus hoiem ꝓpter formã serui:
cui hõi deꝰ ⁊ cui i forma serui etiã dñs ẽ pr.
Nã in forma dei filiꝰ adiutorio nõ indiget.
Equalir eni cũ pre oipotens est: ex quo et
ipse adiutor est hois. Sicut eni pater susci
tat mortuos ⁊ viuificat: sic ⁊ filiꝰ quos vult
viuificat. Nec aliud pr: aliud filiꝰ: aut alir
pr aut alir filius: qꝛ ⁊ eadẽ facit ⁊ silr facit.
Uñ inquãtũ homo est filiꝰ dei: deus susci-
tauit illũ a mortuis: hoc est pater: cui dicit
in psalmis: Suscita me et reddaȝ illis: In
quãtum aũt deus est: etiã ipe se suscitauit:
ꝓpter qd dicit: Soluite tẽplũ hoc et in tri-
duo suscitabo illud. Quod etiã hic signifi
cauit: siqs diligẽter intẽdat. Scrutari eni
iussit scripturas q testioniũ phibẽt de illo:
nõ in supficie ptransiri. Non eni tantũmõ
ait: tu dñe dñe fac mecũ: sȝ ait: ⁊ tu. Quid
est ⁊ tu: nisi qꝛ ego et tu? Qd aũt nõ semel
dñe s repetẽs ait: dñe dñe: habȝ i hoc orã
tis affectũ: sicuti ẽ: deus deꝰ meus. Quod
vero cũ dixisset: fac mecuȝ: addidit ꝓpter
nomẽ tuũ: grãm cõmendauit. Nullis eni
opm meritis precedentibus in tantã celsi
tudinẽ subuecta ẽ hũana natura: vt totũ
simul verbũ ⁊ caro: hoc est deus et homo:
vnigenitꝰ filiꝰ dei diceret. Hoc aũt factũ ẽ
vt ab illo q creauerat p id qd nõ pierat id
qd pierat qreret: Uñ ⁊ h seqr: qꝛ suauis est
misericordia tua: **Libera me qꝛ ege-
nus ⁊ paup ego sum:** Egestas ⁊ pau
ptas: infirmitas est: ex qua crucifixus est.
Et cor meũ cõturbatuȝ ẽ intra me.
Hoc ad illud refert qd ait ꝓpiquãte passi-
one: Tristł ẽ aia mea vsq ad mortẽ. **Si-
cut vmbra cũ decliat ablatꝰ sũ:** Hoc
ipsam mortẽ significauit: Sicut eni ex vm
bra declinante fit nox: sic ex mortali carne
fit mors. **Et excussus suȝ sic locuste.**
Hoc iam in mẽbris eius: hoc est fidelibus
eius conueniẽtius intelligi existio. Quod
vt aliquanto aptiꝰ poneret: maluit dicere:
sicut locuste: q̃ȝ sicut locusta: Quis ⁊ nũe
ro singulari possẽt accipi etiã mlte: sic illud
est: Dixit et venit locusta. Sed eẽt obscu-
rius. Excussi sunt ergo: id est fugati a pse-
cutoribus fideles eiꝰ: Quoꝝ vel multitu-
dinẽ significari voluit noie locustaruȝ: vel
q trãsilierit de loco i locũ. **Genua mea
infirmata sunt a ieiunio:** Legimꝰ do-
minũ christũ qdragita dieꝝ habuisse ieiu-
niũ. Sȝ tãtũ ne valuit in eo illa media: vt
genua eiꝰ infirmarẽt? An ⁊ hoc in mẽbris
eius: hoc est in sãctis eius: aptius intelligi
tur. **Et caro mea ĩmutata est ꝓpter
oleũ.** Propr grãm spũalẽ. Uñ et christꝰ
appellar a chrismate: chrisma aũt vnctio
est. Caro aũt ꝓpter oleũ nõ in deteriꝰ s in
melius ĩmutata est: hoc ẽ a mortis ↄtume-
lia in gliaȝ ĩmortalitatł exurgẽs. Cũ itaq
dixissȝ: genua mea infirmata sũt a ieiunio:
vbi significatũ eẽ arbitror eos q in mẽbris
eius fortes videbãr: tãq pñtia panis quo
sustẽtabãr abstracta in eiꝰ passiõe defecisse
vsq ad negationẽ: q apparuit i Petro: tã-
q ad eos ↄfirmãdos: ne succũbẽdo peiꝰ
caderẽt: et caro mea inqt immutata ẽ ꝓpr
oleũ: vt eos a mea morte deficiẽtes mea re
surrectiõe firmarẽ: et misso spũsancto vn-
gerẽ: q non ad eos veĩsset nisi ego abijssem.
Hoc eni dixerat: Nõ põt ille veire nisi ego
abiero: et euãgelista dic: Nõdũ erat spũs
datꝰ qꝛ Jesus nõdũ fuerat glificatꝰ: Nõdũ
erat ĩmutata caro eius: Siue aũt p aquaȝ
ꝓpr ablutionẽ vel irrigationẽ: siue p oleũ
ꝓpter exultationẽ ⁊ inflãmationẽ caritatł
significetur spũsanctꝰ: nõ ideo est a seipo
diuersus: qꝛ signa diuersa sũt. Multũ eni
diuersa sũt etiaȝ leo et agnus: et tñ vtroq
significatꝰ ẽ christꝰ: Leo ꝓpter aliud: Ag
nus ꝓpter aliud: nõ tñ aliꝰ: Quia nec for
tis ẽ agnꝰ: nec innocẽs leo: christꝰ aũt ⁊ in-
nocẽs vt agnus: et fortis vt leo. Dicit aũt
apud Isaiã ipe Jesus christus: Spiritus

dn̄i sup me: eo q̄ vnxit me. ¶ Et ego
fact᷒ sum opprobriū illis. Per mor
crucis: Christus eni nos redemit de male
dicto legis: fact᷒ ꝓ nobis maledictū. Ui
derunt me ⁊ mouerunt capita sua.
Quia viderūt ꝓpēdisse: ⁊ nō viderūt resur
rexisse: Uiderūt qn̄ genua ei᷒ sūt infirmata:
nō viderūt qn̄ ē caro imutata. ¶ Adiuua
me dn̄e de᷒ meus: saluū me fac ꝑm
mīsicordiā tuā. Hoc ad totū referri po
test: id ē ⁊ ad caput ⁊ ad corp᷒. Ad caput
ꝓpter formā serui: ad corpus ꝓpter ipos
seruos. Potuit eni et ī eis dicere deo: ad-
iuua me et saluū me fac: in quibus Saulo
dixit: q̄d me ꝑseq̄ris? Qd̄ autē addidit ꝑm
misericordiā tuā: gratuita grā cōmemora
tur: nō ex opm debito. ¶ Et sciāt quia
manus tua hec: ⁊ tu dn̄e fecisti eā.
De his dixit sciāt: ꝓ quib᷒ seuiētib᷒ ⁊ ora-
uit: Quia in eis in quib᷒ fact᷒ ē opprobriū
mouētib᷒ in eius illusionē capita sua: erāt
etiā hi qui in eū postea crediderūt: Discāt
aūt qui formā hūani corpis deo tribuūt:
quomō habeat deus manū. Si eni qd̄ fa-
cit: manu facit: nūq̄d ⁊ ipaꝫ manū suā ma
nu facit? Quomō ergo hic dictū ē: et sciāt
qꝛ man᷒ tua hec: et tu dn̄e fecisti eam? In-
telligam᷒ vtiq̄ȝ manū dei esse christū: Un
alibi dr̄: Et brachiū dn̄i cui reuelatū est.
Hec manus ⁊ erat et fecit eam: qꝛ in prīci-
pio erat verbū: ⁊ verbū caro factum ē. Et
erat sine tempe scd̄m diuinitatē: ⁊ fact᷒ est
ei ex semie dauid scd̄m carnē. ¶ Male-
dicent illi ⁊ tu benedices. Uana est
ergo et falsa maledictio filioꝝ hoim diligē
tium vanitatē ⁊ querentiū mēdaciū: De᷒
aūt cū bn̄dicit facit qd̄ dicit. Qui insur
gūt in me cōfundātur. Ut eni insur-
gant aliquid se aduersus me ꝓficere arbi-
trant̄. Sed cuꝫ exaltatus fuero sup celos:
et esse ceperit sup omnē terraꝫ gloria mea:
confūdentur. Seruus aūt tuus leta-
bitur. Siue in dextra pr̄is: siue in mem-
bris suis letantibus et inter tēptationes in
spe: et post tēptationes in eternū. ¶ In-
duant̄ qui detrahūt mihi pudore:
Id est pudeat eos detraxisse mihi. Sed h̄
pōt et in bono accipi: duꝫ corrigūtur. Et
opiantur sicut diploide confusiōe
sua. Diplois duplex palliū ē. Nā q̄dā eti
am sic interp̄tati sūt istū v̄sū. Et opiant̄ sic
palliū duplex cōfusiōe sua. Intelligit̄ aūt
ꝯfundātur et int᷒ et foris: id est ⁊ corā dn̄o
et corā hoibus. Cōfitebor dn̄o ni-
mis in ore meo. Nimis dici solet in cō
suetudie sermōis latini: qd̄ plus est q̄ȝ de-
bet. Cui cōtrariū ē parū: qd̄ min᷒ est q̄ȝ de
bet. Sꝫ min᷒ grece. αγαμ. dr̄. Iste aūt ver
sus non habet. αγαμ. sed hebet. σφοδρα.
Quod quidā nostri sic interp̄tati sūt: vt ꝓ
eo ponerēt aliq̄n nimis: aliq̄n valde. Sed
si nimis ꝓ eo qd̄ est valde intelligit̄: pōt et
in laude poni. Nā et ista cōfessio laudē sig
nificat. Ita eni seq̄t̄. Et in medio mul-
torū laudabo euꝫ. Dicit etiā et in alio
psalmo: In medio eccl̄ie cātabo te. Sꝫ cū
ipa cātat eccl̄ia q̄ corp᷒ ē christi: quō ī me-
dio eccl̄ie cātat eccl̄ia? Ita et hic multi cū
sint mēbra christi: sicut ipi laudāt: ille lau-
dat: qꝛ mēbra sūt eius: quō ī medio m̄ltoꝝ
laudat: qn̄ ipis multis laudātib᷒ dicit̄ ipe
laudare? An iō laudat in medio multorū:
quia cū eccl̄ia sua ē hic vsq̄ȝ in cōsūmatio
nem seculi: vt qd̄ ait in medio m̄ltorū: hoc
accipiam᷒ qd̄ ab eisdē mult̄ honorat̄. In
medio q̄ppe esse dr̄: cui honor p̄cipu᷒ exhi
betur. Si aūt cor ē tāq̄ȝ hois mediū: nihil
meli᷒ intelligit̄ dictū q̄ȝ in cordib᷒ multorū
laudabo eū. Habitat eni christus ꝑ fidē in
cordib᷒ nostris: ⁊ ideo ait: in ore meo: id ē
in ore corpis mei: qd̄ est eccl̄ia. Corde eni
credit̄ ad iusticiā: ore aūt ꝯfessio fit ad sa- Alia lr̄a.
lutē. † Qui astitit a dextris paupe † Quia.
ris. De Iuda dictū erat: et diabol᷒ stet a
dextris ei᷒: qꝛ suas diuitias augere voluit
christo vēdito: Hic aūt dn̄s astitit a dex-
tris paupis: vt diuitie paupis sint ipe dn̄s.
Astitit q̄ppe a dextr̄ paupis: nō vt ei m̄lti-
plicaret annos vite q̄nq̄ȝ finiende: neq̄ȝ vt
eius augeret pecuniā: aut eū faceret cor-
poris virib᷒ fortē: vel ad tp̄us incolumē.
Sed vt saluā faceret: inq̄t: a ꝑseque
tibus aīam meā. Salua fit aūt a ꝑse-
quētibus aīa: si nō eis cōsentiat̄ ad malū.
Nō eis aūt cōsētit̄ cū assistit dn̄s a dextr̄
paupis: ne ipa paupꝑtate: id est infirmitate
succūbat. Hoc adiutoriuꝫ p̄stitū est corpi
christi in sanctis martyribus omnibus.

¶ Explicit Tract. de ps̄. CVIII.
Incipit Tract. de ps̄. CIX.
¶ Prefatio.

Quantū dn̄s donat: q̄ nos ministros
cōstituit verbi ⁊ sacramēti sui ser-
uire vobis: in adipe misericordie
sue suscepim᷒ psalmū istū quē mō cātaui-
mus: breuē nūero verborū: magnū pon-
dere sentētiaꝝ: adiuuāte illo qui vos fecit
intētos: vt ⁊ nos faciat idoneos sic vt pos

sinus cōsiderare atq̄ tractare: Uiuat aīa
vestra: et vigilet in deū. Tēpus eni consti-
tuit deus ꝑmissis suis: ⁊ tēpus eis que ꝑ-
misit implēdis. Promissionū tēpus erat
tpe ꝓphetarū vsq̄ ad Johānem baptistā:
ab illo aūt et deinceps vsq̄ ad finē: tēpus
est implēdi ea que ꝑmissa sūt. Fidelis de⁹
qui se nostrū debitorē fecit: nō aliq̄d a no-
bis accipiēdo: sed tanta nobis ꝑmittēdo.
Parū erat promissio: etiā scripto se tenere
voluit: veluti faciens nobiscū chirogꝛphū
ꝑmissorū suorū: vt cū ea q̄ ꝑmisit soluere
inciperet: in scriptura ꝑmissorū considere
mus ordinē soluēdorū. Tempus itaq̄ ꝓ-
phetie p̄dictio erat vt sepe iam diximꝰ pro
missionū. Promisit salutē eternā et beatā
vitā cū āgelis sine fine: ⁊ hereditatē imar-
cessibilē gloriā sempit̃nā: dulcedinē vult⁹
sui: domū sanctificatiōis sue in celis ex re-
surrectōe a mortuis: nullū deinceps mori-
endi metū. Hoc est ꝑmissum eius tanq̄ fi
nale quo decurrit nostra oīs intentio: quo
cū ꝑuenerimꝰ nihil āplius reqramus: nihil
amplius exigamꝰ. Sed ad illud qd̄ erit in
fine quo ordine veniat̃ neq̄ h̄ tacuit ꝑmit
tēdo et p̄nūciādo. Promisit eni hoib⁹ di-
uinitatē: imortalib⁹ mortalitatē: pctōrib⁹
iustificatiōez: abiect̃ gl̃ificatōez. Quicq̄d
ꝑmisit: indignis ꝑmisit: vt nō q̄si oꝑibus
merces promitteretur: sed gratia a nomi-
ne suo gratis daretur: quia ⁊ hocipsum ꝙ
iuste viuit inq̄tum hō potest iuste viuere:
nō meriti hūani sed bñficij est diuini. Nēo
eni iuste viuit nisi iustificat⁹: id ē iust⁹ effe-
ctus. Ab illo aūt fit hō iust⁹ q̄ nūq̄ pōt eē i
iustus. Sicē eñ lucerna nō a seipa accēdit̃:
ita nec aīa hūana sibi p̄stat lucē: sȝ clamat
ad deū: Tu illumiabis lucernā meā dñe.
Cū ergo pctōrib⁹ ꝑmissū sit regnū celoꝝ:
nō in pctō ꝑmanētib⁹: sed a pctō liberatis
⁊ iusticie s̄uiētib⁹: qd̄ ipm vt possint: grā vt
diximꝰ adiuuāt̃: ⁊ ab eo q̄ sp est iust⁹ iusti
cant̃: incredibile videbat̃ tantā deū curā
gerere ꝓ hoibus: hodieq̄ qui de gratia di
uina despāt: atq̄ a pessimis morib⁹ nolūt
se cōuertere ad deū vt ab illo iustificēt̃: ⁊ ꝑ
eius indulgētiam deletis oībus pctis suis
incipiāt in illo viuere iuste q̄ nūq̄ vixit in
iuste: hanc habēt ꝑniciē cogitatiōis sue in
seipos: vt dicāt deū res hūanas nō cura-
re: nec inde posse cogitare mūdi hui⁹ artifi
cem atq̄ rectorē: quēadmodū q̄sq̄ morta
lis in terra viuat: ita nec computari se hō
putat a deo: q̄ fact⁹ est a deo. Talē hoiem

si alloqui possumꝰ: si admittat nos pri⁹ ad
aures suas: deinde ad cor suū: si nō repel-
lat resistēdo q̄rentē se: ⁊ patiat̃ ꝑdit⁹ inue-
niri se: possumus ei dicere: O homo: quō
te deus factū nō cōputauit: q̄ vt fieres añ
curauit: Cū te i ordine rerū cōditarū nūe-
rari nō putas: noli credere seductori: capil
li tui nūerati sūt a cōditore: Hoc deniq̄ ⁊
dñs i euangelio discipul̃ suis ait: ne mortē
timerēt: ne aliq̄d suū in morte ꝑiturū puta
rent. Illi i morte de aīa sua ꝑtimescebāt: il
le ipis securitatē iā de capillis dabat. Ita
ne vero anima perit cui⁹ capill⁹ non perit:
Uerūtñ fratres quia incredibile videbat̃
hoibus qd̄ ꝑmittebat deus ex hac morta-
litate: corruptiōe: abiectōe: infirmitate: pul
uere et cinere futuros hoies equales ange
lis dei: nō solū scripturā cū hoib⁹ fecit vt
crederēt: sed etiā fidei sue posuit mediato-
rem: nō quēlibet principē aut quēlibet an
gelū vel archangelū: sed vnicū filiū suū:
vt qua via nos ꝑducturus esset ad illū finē
quē ꝑmisit: ꝑ eū ipm filiū suū ōnderet ⁊ p̄-
beret. Parū eni erat deo si filiū suū face-
ret demōstratorē vie: cū ipm viā fecit: vt p̄
illū ires regentē te ambulātem ꝑ se. Pro-
misit ergo q: venturi essemꝰ ad eū: id ē ad
illā ineffabilē immortalitatē: et cū angelis
eius equalitatem: Qz longe eramus: q̄ il-
le sursum: q̄ nos deorsum: q̄ ille in sum-
mo: q̄ nos in imo desperati iacebamus.
sine expectatione salutis egrotabamus.
Missus est medicus: quem nō congnouit
egrot⁹. Si eñ ꝯgnouissent: nūq̄ dñm glie
crucifixissēt. Sȝ hoc quoq̄ valuit ad egro
ti medicamētū: ꝙ medicū occidit egrot⁹.
Uenit vt visitaret: occisus est vt sanaret.
Insinuauit se credētib⁹ deū ⁊ hoiem: De-
um ꝑ quē facti sumꝰ: hoiem ꝑ quē recreati
sumꝰ. Aliud i illo apparebat: aliō latebat.
Et qd̄ latebat mlto erat p̄stātius q̄ id qd̄
apparebat: sed qd̄ erat p̄stanti⁹ videri non
poterat. Curabat̃ eger ꝑ id qd̄ videri pote
rat: vt postea capax fieret visiōis eius: que
latēdo differebat̃ non negādo auferebat̃.
Unic⁹ vtiq̄ filius dei venturus ad hoies
assūpturus hoiem: et per id quod sumpsit
futurus homo: m[illegible]itur⁹: resurrectur⁹: ascē
surus in celū: sessurus ad dexteram p̄ris: ⁊
impletur⁹ in gētibus que ꝑmisit: ⁊ post im-
pletiōem ꝑmissorū suorū in gētib⁹ etiā hoc
impleturus: vt veniat ⁊ quod prerogauit
exigat: discernat vasa ire a vasis misericor
die: reddat impijs qd̄ minatus ē: iust⁹ qd̄

pollicit⁹ ē. Hoc ḡ totū ꝓphetandū fuit: pnūciādū fuit: ꝓ̄uētꝰ ꝯmēdādū fuit: vt nō subito veniēs horrerec̄: sꝫ creditū expectarec̄. Ex his ꝓmissiōib⁹ ē psalm⁹ iste: dn̄m et saluatorē nostrū Jesū christū certe apteq̧ ꝓphetās vt omnino dubitare nō possim⁹ christū ānūciari psalmo hoc. Quādoq̄dē christiani sumus: et euangelio iā credim⁹: absit vt negemus. Naȝ cū ipse dn̄s noster ⁊ saluator Jesus christ⁹ quereret a iudeis: Cui⁹ filiū dicerēt eē christū: et respōdissēt Dauid: ille ꝯtinuo retulit rn̄dētibus ⁊ ait: Quō ergo Dauid in spiritu dicit eū dn̄m dicēs: Dixit dn̄s dn̄o meo sede ad dexterā meā: donec ponā inimicos tuos sub pedibus tuis: Si ergo in spū inq̄t vocat eū dominū: quō fili⁹ eius est: Ab hoc ergo versu psalmus iste incipit.

Expositio psalmi.

Dixit dominus dn̄o meo: sede a dextris meis. Donec ponā inimicos tuos scabelluȝ pedū tuorū. Hanc ergo questiōem iudeis ꝓpositā a dn̄o in ip̄o ingressu psalmi ptractare debemus. Si eni quod rn̄derūt iudei exigac̄ a nobis vtrū confiteamur: et nos abnegem⁹: absit vt negem⁹. Si dicac̄ nobis christus fili⁹ ē Dauid an non est: si dixerim⁹ nō: cōtradicim⁹ euāgelio. Nāq̧ Matheo scribēte sic incipit euāgeliū: Liber generatiōis Jesu christi filij Dauid. Euāgelista dicit: librū se scribere generationis Jesu christi filij Dauid. Recte ergo iudei interrogati a christo: cuius esse filiū crederēt christū: rn̄derūt Dauid. Respōsioni eoꝝ ꝯgruit euāgeliū. Habet hoc nō solū suspicio iudeoꝝ: sed ⁊ fides christianorum. Adhuc alia firmamēta cōspicio. Dicit ap̄lus: Qui fact⁹ est ei ex semie Dauid scd̄m carnem. Dicit etiā ad Timotheū: Memor esto christū Jesum resurrexisse a mortuis ex semie Dauid scd̄m euangeliū meū. Et de ip̄o euāgelio q̄d dicit: In quo laboro vsq̧ ad vincula tanq̧ male faciēs: sed sermo dei nō est alligatus. Laborabat ergo vsq̧ ad vincula ap̄lus pro euāgelio suo: id est pro dispensatiōe euāgelica quā populis predicabat: quam populis impēdebat: ille q̄ mane rapuerat cū escas ad vesperū diuidebat. Laborabat ergo vsq̧ ad vincula pro euangelio: quo euangelio predicabat christum Jesū resurrexisse a mortuis ex semie Dauid. Pro hoc euangelio ap̄lus laborabat: et tn̄ de hoc christ⁹ interrogabat: ⁊ rn̄dētibus iudeis qđ ꝑdicabat ap̄ls retulit vocē cōtradictiōis ⁊ ait: Quō ergo Dauid i spū vocat eū dn̄m: Et in terposuit testimoniū de hoc psalmo: Dixit dn̄s dn̄o meo. Si ergo in spū vocat eum dn̄m: quō filius eius est: Judei sub hac interrogatiōe tacuerūt: q̄d rn̄derēt deinceps non inuenerūt: nec eū tn̄ dn̄m quesierūt q̄ꝛ ⁊ ipsum esse illū filiū Dauid non agnouerūt. Nos aūt fratres credam⁹ ⁊ dicam⁹: corde eni credic̄ ad iusticiā: ore aūt ꝯfessio fit ad salutē: credam⁹ inq̧ ⁊ dicamus ⁊ filiū Dauid ⁊ dn̄m Dauid. Nō erubescamus de filio Dauid: ne iratum inueniam⁹ dn̄m Dauid. Hoc eni noie illū rectissime trāseuntē appellātes ceci illumiari meruerūt. Trāsibat eni Jesus: et illi audito sonitu trāseūtꝭ turbe: aure illū ꝯgnoscētes qđ nōdū poterant oculis: acclamauerūt voce magna ⁊ dixerūt: Misere nr̄i fili Dauid. Turbe aūt illos icrepabāt vt tacerēt: ⁊ illi nihilomin⁹ lucis desiderio turbarū ꝯtradictiōem vincentes in clamādo ꝑseuerauerūt: trāseūtē tenuerūt: ⁊ a tāgēte illumiari meruerūt. Dicebāt eni trāseūti: Miserere nostri fili Dauid. Stetit ille ⁊ victo ab eis clamore ꝯtradicentiū: q̄d inquit vultis vt faciā vobis: Et illi: Dn̄e vt videamus. Tetigit et aperuit oculos eoꝝ. Viderūt p̄ntem: quē senserūt transeūtē. Aliq̄d ergo trāsitoriū dn̄s fecit: est aūt aliud qđ stat. Aliud est inquā transitoriū dn̄i: aliud stabile dn̄i. Trāsitoriū dn̄i: virginis pt⁹: verbi incarnatio: etatū gradatio: miraculorū exhibitio: passionū ꝑpessio: mors: resurrectio: ascēsio in celū: hoc totū trāsitoriū fuit. Nō eni adhuc christus nascic̄: aut adhuc moric̄: aut adhuc resurgit: aut adhuc ascendit in celuȝ. Nōne videtis ista facta ꝑ tp̄a: cucurrisse ꝑ tp̄a: exhibuisse viatoribus q̄ddā trāsitoriū ne i via remāerēt: sꝫ ad patriā ꝑueirēt: Deniq̧ ⁊ illi ceci ad viā sedebāt: ibi transeūtē senserūt: ⁊ clamādo tenuerūt. In via ḡ seculi hui⁹ hoc trāsitoriū sui dn̄s opatus est: et h̄ trāsitoriū ꝑtinet ad filiū Dauid: Ideo illi dn̄o transeūti clamauerūt: miserere nostri fili Dauid. Tāq̧ dicerēt: Filiū Dauid trāseūtē ꝯgnoscimus: filiū Dauid in transitu discimus. Agnoscam⁹ ergo et nos: et filiū Dauid ꝯfiteamur: vt illumiari mereamur. Sentimus eni transeūtē filiū Dauid: et illumiamur a dn̄o Dauid. Ecce ergo quia magister noster iterrogauit iudeos: et ideo nō respōderūt quia discipuli esse noluerūt:

Ecce si nos iterrogaret: qd rñderem⁹: De
fecerūt in hac interrogatiōe iudei: pficiāt
christiani: nō pturbētur sed erudiant. Nō
eni dñs interrogat discere volēs: sed tāq̄
doctor interrogat. Dicerēt miseri iudei: tu
dic nobis: maluerūt inflata taciturnitate
dirūpi q̄ȝ humili cōfessione edoceri. Dicat
ergo nobis magister noster: ⁊ videam⁹ qd
interroganti rñdeam⁹: Quid vobis videt
de christo: Cui⁹ filius ē: Rñdeam⁹ omio
qd iudei: sȝ nō remaneam⁹ vbi iudei. Re
colamus euāgeliū qd credimus: Liber ge
nerationis Jesu christi filij Dauid. Non qr
interrogamur excidat nobis christū esse fi
liū Dauid: qd memorie ɔmendat aplus.
Eia christiane mēor esto Jesū christū re
surrexisse a mortuis ex semine Dauid. Er
go interrogemus ⁊ rñdeamus: Quid vob
videt de christo: Cuius filius ē: Dicāt ora
concordia christiana: Dauid. Referat et
doctor et reuocet nob. Quō ergo Dauid
in spū dicit eū dñm: Dixit dñs dño meo
sede a dextris meis: Donec ponā īimicos
tuos sub pedib⁹ tuis: Quō nos dicerem⁹
nisi a te discerem⁹: Nūc ergo qr didicim⁹:
dicim⁹: In principio erat verbū: ⁊ verbū
erat apd deū: et deus erat verbū: Oia p
te facta sunt. Ecce dominus Dauid. Sed
nos pter infirmitatē nostrā: qr caro de
sperata iacebamus: verbū caro factus es
vt habitares in nobis. Ecce fili⁹ Dauid.
Certe tu in forma dei cū esses: non rapinā
arbitratus es esse eq̄lis deo: ideo dñs Da
uid: sȝ temetipm exinanisti formā serui acci
piens: inde fili⁹ Dauid. Deniq̄ȝ ⁊ i ipsa in
terrogatiōe tua dicēs: quō filius ei⁹ est nō
te filiū ei⁹ negasti: sȝ modū in quo id fieret
inquisisti. Dicit euȝ inquis Dauid dñm:
quō filius eius est: Nō nego: sed dic quō:
Illi ergo ex litteris quas legebāt: et nō in
telligebāt: si i ista interrogatiōe recolerent
modū: nōne rñderēt quō interrogas: Ec
ce virgo accipiet in vtero et pariet filiū: et
vocabūt nomē eius emanuel: quod est in
terpretatū nobiscū deus. Accipiet virgo
in vtero: virgo ex semine Dauid pariet fi
lium: vt sit filius Dauid. Erant enim Jo
seph et Maria de domo ⁊ patria Dauid.
Peperit ergo virgo illa: vt esset filius Da
uid: sed ille quē peperit: vocabunt nomen
eius emanuel: nobiscū deus. Ecce habes
et dominum Dauid. Aliquid nobis for
tassis ex hac re: quō christus et fili⁹ sit Da
uid ⁊ dñs sit Dauid: etiā psalmus iste inti

mabit. Audiamus ergo ⁊ ptractemus eū:
pulsem⁹ pietate: ⁊ extorq̄am⁹ caritate. Da
uid ergo ipe dicit: Neq̄ȝ eni dño ɔtradice
re licet: Dauid inq̄t in spū vocat eū dñm.
Ille q̄ Dauid de christo qd dicit: Nā
ipsi Dauid psalmus. Et iste est totus
titulus: simplex sine figura questiōis: sine
vllo modo difficultatis. Quid ergo dicit
Dauid: Dixit dñs dño meo: sede a dextr̄
meis: donec ponā inimicos tuos scabellū
pedū tuorū. Quid ē scabellū pedū tuoꝝ:
Hoc est sub pedibus tuis. Scabelluȝ eni
pedum sub pedib⁹ ē. Dixit inq̄t dñs dño
meo. Audiuit hoc Dauid: audiuit i spū:
vbi nos qñ audiuit non audiuimus: sed
loquēti qd audiuit: ⁊ scribēti credidimus.
Audiuit ergo prius: audiuit in quodā se
cretario veritatis: in quodā mysteriorum
sāctuario: vbi pphete i occulto audierūt:
qd in apto pdicauerūt. Ibi audiuit Da
uid q̄ cuȝ fiducia magna dixit: Dixit dñs
dño meo sede a dextr̄ meis: donec ponā
inimicos tuos scabellū pedū tuoꝝ. Noui
mus christū sedere a dextrā patris post re
surrectōem a mortuis: ⁊ in celis ascēsionē.
Factū est iā: nec vidim⁹: sed credimus: in
libris legim⁹: pdicatū audiuimus: fide re
tinemus. Vñ ⁊ eoipso qd erat fili⁹ Dauid
christus factus est dñs Dauid. Illud eni
quod natū ē ex semie Dauid: ita honora
tū est vt esset ⁊ dñs Dauid. Ita admirar̄
hoc quasi ⁊ in rebus hūanis ista nō fiant.
Si eni cōtingat filiū cuiusq̄ȝ regē fieri pa
tre priuato: nonne erit dñs patris: Admi
rabilius est qd potest cōtingere: vt nō solū
rex factus priuati filius: dñs sit patris sui:
sed episcopus factus laici filius sit pater
patris sui. Ergo et eoipso q̄ carnem acce
pit christus: q̄ in carne mortuus est: q̄ in
eadem carne resurrexit: q̄ in eadē ascēdit
in celū ⁊ sedet ad dexterā patris: ⁊ in eadē
ipsa carne sic honorata: sic clarificata: sic i
celestem habitū cōmutata: ⁊ fili⁹ ē Dauid:
et dñs est Dauid. Secūdū hāc eni dispē
sationem trāsitus christi: etiā illud ab aplo
dicit. Propt̄ qd illū exaltauit a mortuis:
et donauit illi nomē qd ē sup omne nomē:
vt i noie Jesu omne genu flectet: celestiū
terrestriū et infernorū. Donauit inq̄t ei no
men quod est super omne nomē. Christo
scdm hoiem mortuo: Christo scdm carnē
resurgēti: ascēdenti: donauit nomē quod
est super omne nomeȝ: vt in nomine Jesu

omne genu flectatur celestiū terrestriuz et
infernorum. Ubi erit Dauid: vt non ei sit
dominꝰ? In celo sit: in terra sit: in inferno
sit dn̄s eius erit: qui est dn̄s celestium: ter
restriū: et infernoꝝ. Gaudeat, q̄ nobiscū
Dauid filij sui natiuitate honoratꝰ: dn̄atu
liberatꝰ: ⁊ gaudēs dicat: vt a gaudētibꝰ au
diat: Dixit dn̄s dn̄o meo sede a dextrís meis:
Don ͨ ponā inimicos tuos scabellū pedū
tuorū. Sede nō solū in alto: sed ⁊ in occul
to: excellēs vt domineris: latens vt creda
ris. Que enī esset merces fidei: nisi lateret
quod credimus? Merces fidei est videre
q̄d credidimꝰ anteq̄ viderem̄ꝰ. Sicut au-
tem scriptura personat: Justus ex fide vi-
uit. Non ergo esset iusticia fidei: si nō esset
absconditū quod predicatū crederemꝰ: et
credendo ad videndum peruenīremꝰ. Q̄
enī multa multitudo dulcedinis tue dn̄e:
quā abscondisti timentibꝰ te: Ergo abscō-
disti et remanserūt? Absit. Perfecisti autē
sperantibꝰ in te. Mirabile ergo mysteriū
christi sedētis ad dexteraz dei: Occultatū
est vt crederet: subtractum est vt speraret.
Spe enim salui facti sumꝰ. Spes autē que
videt nō est spes. Quod enim videt quis:
quid sperat? Apostoli verba sunt recogno
scitis quidez: sed ꝓpter rudes cōmendo.
Quid ergo ait apostolus? Spe inquit sal-
ui facti sumꝰ. Spes autē que videt non est
spes. Quod eniz videt quis: quid sperat?
Si autē quod nō videmꝰ speramꝰ: per pa
tientiaz expectamꝰ. Quia ergo que videt
non est spes: abscondisti dulcedinē timen
tibus te. Quia quod nō videmꝰ speramꝰ:
et per patientiā expectamꝰ: perfecisti spe-
rantibꝰ in te. Deniq̄ carissimi intente acci
pite quod dicturus sum: Quoniā iusticia
nostra ex fide est: et fide mundantur cor-
da nostra: vt q̄d credidimꝰ: videre possi-
mus. Utrunq̄ enim positū est: ⁊ beati mū
dicordes: quoniā ipsi deum videbūt: ⁊ fi-
de mundās corda eorū. Que ergo hec est
iusticia fidei? Credere quod non vides: et
ipso merito fidei ad visionez suo tempore
peruenire. Dominꝰ in euāgelio cū promit
teret spiritū sanctum: hoc ait: Ipse arguet
mundū de peccato: de iusticia: de iudicio.
De quo pctō? De qua iusticia? De quo iu
dicio? Ipse sequit ⁊ exponit: et cōiecturas
hominū non admittit. De peccato quidez
inquit: quia nō crediderūt in me. Quanta
alia peccata iudeorum: et tamē quasi hoc
vnum sit: ita dixit: de peccato quidē: quia
nō crediderūt in me. Hoc est illud pecca-
tum de quo alibi dicit: Si nō venissem: pec
catum non haberēt. Quid est hoc: si nō ve
nissem peccatū non haberēt? Ergo ad iu-
stos venisti et eos peccatores fecisti? Sed
exceptis alijs peccatis que possent remitti
per fidem: hoc vnum peccatū nominauit:
quod si nō admitteret omnia relaxarētur.
De peccato quidē ait: quia non credide-
runt in me: Et alibi: Si nō venissem pecca
tum nō haberēt. Eo enim ipso quo venit ⁊
nō crediderūt in eū: inciderūt in peccatū:
quod si non inciderēt: om̄ia cetera pecca-
ta dimitti possent per indulgētiā gratie im
petratā per fidem. Ergo de peccato: quia
nō crediderūt in me. De iusticia: quia ad
patrē vado: ⁊ iam non videbitis me. Hec
est iusticia: quia ad patrē vadis: et iam nō
videbūt: hec etenī iusticia ex fide est: Iu-
stus enī ex fide viuit: Et tūc ex fide viuit:
si nō videat quod credit. Quia ergo ⁊ ad
iusticiā pertinet ex fide viuere: ⁊ ex fide ne
mo viuit: nisi nō vidēdo quod credidit: vt
ipsaz iusticiā faceret in hominibꝰ: id est vt
crederēt quod nō viderēt. De iusticia in-
quit: quia ad patrē vado: ⁊ iam nō vide-
bitis me. Hec inquit erit iusticia vestra: vt
credatis in eum quem non videtis: et fide
mundati eum in quē credidistis in die re-
surrectionis postea videatis. Sedet ergo
ad dexterā dei christus: a dextris patris fi
lius in occulto est: credamꝰ. Etenim duas
res hic dicit: quia et dixit deus: sede a de
xtris meis: et addidit: donec ponam ini-
micos tuos scabellū pedum tuorum: hoc
est: sub pedibꝰ tuis. Non vides christū se-
dētem ad dexterā patris: Nec hoc potes
videre quomodo ponant inimici eius sca
bellum peduz eius. Cum hoc impletur in
aperto: crede illud esse in occulto. Qui ini
mici ponūtur scabellū pedum eius? Qui-
bus inania meditantibꝰ dicit: Quare fre-
muerūt gentes et populi meditati sunt ina
nia? Astiterunt reges terre et principes cō
uenerūt in vnū aduersus dn̄m ⁊ aduersus
christū eiꝰ. Et dixerūt: Dirūpamꝰ vincula
eoꝝ ⁊ proijciamꝰ a nobis iugū ipsoꝝ. Non
nobis dn̄ent: non nos sibi subiugēt. Qui
habitat in celis irridebit eos. Inimicus
erat: erit sub pedibꝰ eius: aut adoptatus:
aut victus. Quere ergo quē locū habeas
sub pedibus dn̄i dei tui. Nam necesse est
vt habeas: aut gratie: aut pene. Sedet er-
go ad dexterā dei: donec ponant inimici

eius sub pedib⁹ eius. Hoc fit: hoc agitur:
et si paulatim peragit: indesinēter agitur.
Fremuerūt enī gentes et populi meditati
sunt inania: Astiterūt reges terre et princi
pes cōuenerūt in vnum aduersus dn̄m et
aduersus christū eius. Nunq̄d fremēdo:
Nunq̄d meditādo inania: Nunq̄d in vnū
aduersus christū cōueniēdo efficiēt: vt nō
impleat: Dabo tibi gētes hereditatē tuā ꝛ
possessionē tuā terminos terre: Implebit
oīno: ꝛ in illis fremētib⁹: ꝛ illis inania me
ditātib⁹: Dabo tibi gētes hereditatē tuā
et possessionē tuā terminos terre. Illi enī
inania meditant. Ut aūt impleat: dabo ti
bi gentes hereditatē tuā et possessionē tuā
terminos terre: non nescio quis inanis lo-
cutus sit: sed dn̄s dixit ad me. Sic tn̄ hoc
psalmo possum⁹ dicere: Dixit nō quicūq̄:
non illi qui fremūt et meditant inania: sed
dixit dn̄s dn̄o meo: sede a dextris meis:
Donec ponā inimicos tuos scabellū pe-
dum tuoꝝ. Fremāt: meditent inania: per-
strepant: nunq̄d nō implebit: Perijt me-
moria eoꝝ cū strepitu: Loquit certe ꝛ alius
psalm⁹: sed nō alius spirit⁹: Perijt memo-
ria eoꝝ cū strepitu: et dn̄s in eternū perma
net. Ille ergo qui memoria eorū pereunte
cū strepitu in eternū manet: ipse dixit dn̄o
meo: sede a dextris meis. Sedet enī ad de
xterā p̄ris donec ponat oēs inimicos eius
scabellū pedū ei⁹. Et quid sequit: Vir
gam virtutis tue emittet dominus
ex syon: Apparet fratres euidētissime: ap
paret nō de illo regno christi ꝓphetā loqui:
quo regnat sp̄ apud patrē reruꝫ dn̄m: que
per illū create sunt. Quādo enī nō regnat
in principio verbū: deus apud deū: Dicit
enī: Regi aūt seculorū immortali: inuisibi
li: incorruptibili: soli deo honor ꝛ gloria: in
secula seculoꝝ amē. Regi seculoꝝ: honor
et gloria: in secula seculoꝝ: Cui regi seculo
rum: Immortali: inuisibili: incorruptibili.
In eo enī qḋ ꝛ christus est cū p̄re inuisibi-
lis ꝛ incorruptibilis: qꝛ verbum eius est: ꝛ
virtus eius: ꝛ sapientia eius: ꝛ deus apud
deū: per quē facta sunt oīa: rex est seculo
rum. Sꝫ tn̄ illud dispēsatoriū ꝛ trāsitoriū:
quo nos per medietatē carnis sue vocauit
in eternitatē: regnū ei⁹ incipit a christianis:
Regni ei⁹ nō erit finis. Ponunt ergo sca-
bellū pedū eius: inimici ei⁹ sedētis ad de-
xterā p̄ris: ponunt vt dictū est: id agit: id
vsq̄ in fineꝫ oīno peragit. Nemo dicat
nō posse impleri qḋ ceptū est. Quid fineꝫ

cepti desperas: Oīpotēs cepit: oīpo-
tens se ꝓmisit impleturū esse qḋ cepit. Un
autē cepit: Virgā virtutis tue emittet dn̄s
ex syon. Que syon: Ip̄a est hierl'm. Audi
ip̄m dn̄m: Oportebat christū pati: ꝛ resur
gere a mortuis tertia die. Hinc sedet ad de
xterā dei p̄ris resurgēdo vbi fuit. Deinde
illo sedēte ad dexterā dei p̄ris: q̄d agit: Ut
ponant inimici eius scabellū peduꝫ eius.
Quid agit: Audi illū dicentē ꝛ exponen-
tem: Et p̄dicabit in noīe ei⁹ penitētia ꝛ re-
missio pctōꝝ per oēs gentes incipiētib⁹
ab hierl'm: qꝛ virgā virtut' tue emittet dn̄s
ex syon. Virgā virtutis tue: hoc est: regnū
potētie tue: quia reges eos in virga ferrea.
Emittet dn̄s ex syon: qꝛ incipiētib⁹ ab hie
rusalē. Cū ḡ miserit ex syon virgā v̄tut' ei⁹
q̄d fiet: † Et dn̄aberis ī medio inimi — Alia lra. † dominare
coꝝ tuoꝝ. Prius dn̄are in medio inimi-
corū tuoꝝ inter fremētes gētes. Nūq̄d enī
postea cū acceperint honorē suū sancti: et
suā dānationē impij: in medio inimicoruꝫ
suoꝝ dn̄abit: Et q̄d mirū si tunc dn̄abit se-
cum in eternū regnātib⁹ sanctis: et eternis
penis ardētib⁹ impijs: Quid mirū si tunc:
Nō in medio inimicoꝝ tuoꝝ: nunc in isto
trāsitu seculoꝝ: in ista ꝓpagatiōe ꝛ succes-
sione mortalitatis humane: nūc dū torrēs
tp̄m p̄terlabit: ad hoc directa est virga vir
tutis tue ex syon: vt dn̄eris in medio inimi
corū tuoꝝ. Dominare in medio pagano-
rum: iudeorū: hereticorū: falsorum fratrū.
Dn̄are dn̄are fili Dauid: domine Dauid
dn̄are in medio paganorū: iudeoꝝ: hereti
corū: falsoꝝ fratrū. Dn̄are in medio inimi
coꝝ tuoꝝ. Hūc versū nō recte intelligim⁹:
si nō fieri iam videm⁹. Sede ergo a dextris
dei: occultare vt credaris donec impleant
tp̄a gētiū. Sic enī scriptū est: Quē oporte-
bat celū repetere donec impleant tp̄a gen
tium. Ut enī resurgeres mortu⁹ es: vt ascē
deres resurrexisti: vt sederes ad dexteram
p̄ris ascēdisti: Ergo vt ad dexterā p̄ris se-
deres mortuus es. De morte enī resurre-
ctio: de resurrectiōe ascensio: de ascensio-
ne ad dexterā sessio. Hoc totuꝫ ergo cepit
a morte: excellētia claritatis huius princi-
piū habet humilitatis. Te itaq̄ sedēte ad
dexterā p̄ris: implent tp̄a gentiū: ponūtur
inimici oēs scabellū pedum tuorū: et ad
hoc vt perueniatur prius dominaberis in
medio inimicorū tuorum. Ad hoc enī vir
gam virtutis tue emittet dn̄s ex syon. Ut
autē morereris: et per mortē tuam deleret

chirographū pctoꝝ: et ꝑdicaret penitētia
et remissio delictoꝝ ꝑ oīnes gētes: incipiē
tibꝰ ab hierl͠m: cecitas iudeoꝝ fecit: Alijs
illuminādis: alioꝝ cecitas militauit. Ceci-
tas eñi ex parte israel contigit: donec ple-
nitudo gentiū intraret: ⁊ sic oīnis israel sal-
uus fieret. Cecitas enim ex parte israel fa-
cta: occidit te: occisus resurrexisti: sangui-
ne tuo pctā gentiū deleuisti: ad dexterā pa-
tris sedēs vndiqȝ patiētes: ⁊ ad te cōfugiē-
tes collegisti. Facta est ergo cecitas ex pte
israel: facta est vt plenitudo gentiū introie-
ret: et sic oīnis israel saluus fieret: et oīnes
tui inimici essēt scabellū pedū tuoꝝ. Sꝫ h̄
nunc: postea q̄d? **Tecū principiū in
die virtutis tue.** Quis iste dies est vir-
tutis eiꝰ? Qn̄ cū illo principiū: vel qd̄ prin-
cipiū: vel quō cum illo pricipiū: qn̄quidē
et ipse principiū? Adiuuet dn̄s vt nec mi-
hi dicere ꝑturbet: nec vobis audire. Vi-
deo eñi qd̄ iam factū est: et vobiscū video
oculis fidei: oculis quoqȝ carnis video qd̄
iam fit: rursusqȝ oculis fidei vobiscū spero
qd̄ futurū est. Quid ḡ factū est? Quid fit?
Quid futurū est? Christus passus est: mor-
tuus est: resurrexit tertia die: ascēdit in ce-
lum vt nouimꝰ quadragesimo die: sedet
ad dexterā p̄ris: hoc iā factū est: hoc nō vi-
dimꝰ ⁊ credimꝰ. Quid nūc fit? Dn̄atur in
medio inimicoꝝ suorū: emissa virga virtu-
tis eiꝰ ex syon: Fit hoc: id agit in forma ser-
ui: ⁊ p̄sentē tūc viderūt serui: ⁊ absentē nūc
credūt serui. Hoc credimꝰ de forma serui:
quod possumꝰ capere dū adhuc sumꝰ ser-
ui. Hoc est eñi illud lac paruuloꝝ: qd̄ tem-
perauit panē traijciēs ꝑ carnē. Nā panis
ille angeloꝝ in principio erat verbū: vt tn̄
panē angeloꝝ mādncaret hō: creator an-
gelorū factus est hō. Ita nobis verbū in-
carnatū factū est receptibile: qd̄ recipere
nō valeremꝰ: si filiꝰ equalis deo nō se exina-
niret: formā serui accipiēs in similitudinē
hoim factus: ⁊ habitu inuētus vt hō. Vt ḡ
vtcunqȝ capere possemꝰ eū q̄ nō posset ca-
pi a mortalibꝰ mortalis factus est: morta-
les vt peracta sua morte faceret immorta-
les: et aliq̄d daret inspiciendū: aliq̄d cre-
dendū: aliq̄d post videndū. Inspiciendā
dedit formā serui p̄sentibꝰ: nō solū oculis
videndā: sꝫ etiā manibꝰ ꝑtractādā. Cum
eadē forma ascēdit in celū: credere nobis
iussit: qd̄ illis videre cōcessit. Sꝫ ⁊ nos ha-
bemus qd̄ videamꝰ. Illi eñi viderūt vir-
gam emissam ex syon: nos videmꝰ domi-
nari in medio inimicoꝝ suorū. Hoc totū
fr̄es pertinet ad dispensationē forme serui-
lis: que tolerabiliter capit a seruis: ⁊ amat
a futuris liberis. Veritas eñi incōmutabi-
lis: qd̄ est verbū dei: deus apud deū: per
quē facta sunt oīa: in se manēs: innouat
oīa. Hanc vt videamꝰ magna et ꝑfecta
cordis mūdicia necessaria est: que fit per
fidē. Demōstrata eñi forma serui: dilatata
est ad demōstrandā formā dei. Idē q̄ppe
in forma serui loquēs seruis: ait: Qui dili-
git me mandata mea custodit: Et q̄ diligit
me: diliget a p̄re meo: et ego diligā eum: et
ostēdā meip̄m illi. Videntibꝰ se ꝓmisit de-
mōstraturū se. Quid videbāt? Quid pro-
mittebat? Videbāt formam serui: ꝓmitte-
bat formā dei. Ostendā inquit meip̄m illi.
Si ipsa est claritas: ad quā ꝑducit regnū:
quid mō trāsitu seculi huiꝰ colligit? Ducit
eñi ad quandā visionē ineffabilē: quā non
merebunt impij. Ceterū forma serui cum
hic esset: visa est ab impijs: Viderunt eā q̄
crediderūt: viderūt ⁊ qui occiderunt. Ne
aliq̄d magnū putes videri formā illā: vide-
runt amici: viderūt ⁊ inimici: et quidā vi-
dentes interfecerūt: quidā nō vidētes cre-
diderūt. Hanc ḡ formā serui: quā hic iam
in humilitate viderunt et pij ⁊ impij: vide-
bunt ⁊ in iudicio ⁊ pij ⁊ impij. Cum enim
dn̄s ante oculos discipulorum suorū fer-
retur in celū: sonuit vox angelica intuenti-
bus eū: Viri galilei quid statis intuētes in
celum. Iste Jesus sic veniet: quō videtis
eum ire in celū. Sic ergo: sic in eadē for-
ma: q2 de impijs dictū est: Videbūt in quē
pupugerūt. Videbūt iudicaturū: quē irri-
serunt iudicatū. Ipsa itaqȝ forma serui in
iudicio cōspicua erit: et iustis ⁊ iniustis: et
pijs ⁊ impijs: ⁊ fidelibꝰ ⁊ infidelibꝰ. Quid
ergo? Impij nō videbūt. Nam de quibꝰ di-
ctū ē: Videbūt in quē pupugerūt: de ipsis
rursum dictū est: Tollat impius vt nō vi-
deat claritatē dn̄i. Quid est hoc fr̄es? Dis-
cernamus: discutiamꝰ. Excitat impius vt
aliquid videat: tollitur impius vt aliquid
nō videat. Iam q̄d sit: visurus: ostēdemꝰ
Formā illā: de qua dictum est: sic veniet.
Quid ergo non est visurus? Et ostendam
meipsū illi. Quid est meipsum? Non for-
mam serui. Quid est meipsum? Formam
dei in qua non rapinā arbitratus sum esse
equalis deo. Quid est meipsū? Dilectis-
simi filij dei sumꝰ: ⁊ nōdū apparuit quid eri-
mus: Scimꝰ q2 cū apparuerit: similes ei eri-

mus: qm̄ videbimꝰ eum sicuti est. Hec cla-
ritas dei est ineffabilis lux: fons lucis si-
ne cõmutabilitate: veritas sine defectu: sa-
pientia in seipsa manens: innouãs oīa.
Hec substãtia dei ē. Itaq; tollet impiꝰ: vt
nõ videat hũc honorẽ dei. Beati eni mũ-
dicordes: qꝛ ipsi deũ videbũt. Videt g̃ mi-
hi frẽs quantũ nr̄e capacitati dñs imparti-
ri dignat de ipo tpe: si tñ dicendũ est tps:
quodã eni tpe venturi sumꝰ ad nõ tps: vñ
mihi videt dictũ: qd sine ꝑiudicio dicam:
si qs intelligere aliqd meliꝰ: expeditiꝰ: pro-
babilius possit: inde mihi videt dictũ: Te-
cum principiũ in die virtutis tue. Deniq;
hoc quãtũ puto versu cõsequẽte satis ex-
planat. Quia eni ⁊ hic dicta est virtus eiꝰ:
qua subiecit gẽtes iugo suo: qua strauit po-
pulos non ferro ſ ligno: ⁊ si in carne: ⁊ si in
humilitate: et si adhuc quãtum seruilis for-
ma patit: capit tñ magna virtꝰ eiꝰ: qꝛ qd in-
firmũ est dei: fortius est hominibꝰ. Quia g̃
et hic dicta est virtus eius: quã cõmenda-
uit dicẽdo: Virgã virtutis tue emittet dñs
ex syon: ⁊ dñaberis in medio inimicoꝝ tuo-
rũ. Quãta eni virtꝰ eiꝰ dñans in medio ini-
micoꝝ suoꝝ ꝑstrepẽtiũ: nihil ꝯtra eũ valẽ-
tium: ⁊ quotidie sibi dicẽtiũ: Qñ moriet ⁊
peribit nomẽ eiꝰ? Cum crescat gloria eiꝰ ꝑ
ꝑplos: cũ eiꝰ nomini subijciant gẽtes: cum
pctõr videat ⁊ irascat: dentibus suis: fren-
dat ⁊ tabescat. Quia g̃ est ⁊ hec virtus eiꝰ:
volẽs ꝓpheta cõmẽdare aliter virtutẽ eiꝰ
sicuti est virtus dei: ⁊ sapiẽtia dei: christus
in lumine ꝑpetuo incõmutabilis veritatis:
ad quã visionẽ seruamur: ad quã visionẽ
differimur: ad quã visionẽ fide mũdamur:
a qua visiõe tollit impiꝰ ne videat honorẽ
dñi. Hoc g̃ volẽs ostẽdere: tecũ inqt pnci-
piũ in die virtutis tue. Quid est tecũ prin-
cipiũ? Quodlibet pone principiũ. Si ipm
christũ: potius diceret: tu es principiuz q̄
tecũ principiũ. Respõdit eni interrogãti-
bus: tu qs es: et ait: principiuz q̄ et loquor
vobis: Cũ sit pncipiũ ⁊ pater: de quo vni-
genitꝰ filiꝰ: in quo principio erat verbũ: qꝛ
verbũ erat apud deũ: Quid g̃? Si ⁊ pater
principiũ: ⁊ filiꝰ principiũ: duo principia?
Absit. Sicut eni pater deus: ⁊ filiꝰ deꝰ: pa-
ter aũt ⁊ filiꝰ nõ duo dij: sed vnꝰ deꝰ: sic pa-
ter principiũ et filiꝰ principiũ: pater aũt et
filius nõ duo: ſ vnũ principiũ. Tecũ pnci-
piũ. Tũc videberis quõ tecũ sit principiũ.
Non enim ⁊ hic non tecũ principiũ. Non
eni cũ dixisti: ecce itis quisq; ad sua: et me

solũ relinquitis: ⁊ non sum solus: qꝛ pater
mecũ est: Et hic g̃ tecũ principiuz. Dixisti
enim ⁊ alibi: Pater aũt in me manẽs facit
opera sua. Tecũ pncipiũ: nec vnq̄ a te se-
paratꝰ est pater: Sed qñ videbit tecũ esse
principiũ: tũc manifestũ erit oībꝰ simili-
bus tibi factis: qm̄ videbunt te sicuti es.
Eteni hic Philippus te videbat et patrez
querebat. Tunc g̃ videbit qd nũc credit.
Tunc tecũ principiũ vidẽtibꝰ sanctis: vi-
dentibꝰ iustis: sublatis de medio impijs ne
videãt gloriã dñi. Nõ g̃ credamꝰ frẽs: qd
tũc videamꝰ. Nã ⁊ Philippus obiurgatꝰ
est qd quereret videre patrẽ: cũ in ipo filio
nõ agnosceret patrẽ: Tãto tpe vobiscũ sũ
et nõ cognouistis me: Philippe qui videt
me videt ⁊ patrẽ. Sed me videt q̄ nõ for-
mã serui in me videt. Qui g̃ me videt: qua-
lem me abscõdi timẽtibꝰ me: qualẽ me vi-
dendũ ꝑficio sperãtibꝰ im me: videt ⁊ pa-
trẽ. Sed qꝛ ista visio post erit: nũc pro illa
qd habebimꝰ? Videamꝰ qd dicat Phi-
lippo: cui dixerat: q̄ me videt: videt et pa-
trẽ. Quasi ei Philippus tacitꝰ respõderet:
et quõ te videbo: si aliter videris q̄ forma
serui: aut quõ videbo patrẽ: vt inualidus
hõ mortalis: puluis ⁊ cinis: conuersus ad
eũ differẽs visionẽ: imperãs fidẽ: qui dixe-
rat q̄ me videt videt ⁊ patrẽ: qꝛ multũ erat
ad Philippũ: ⁊ lõge erat ab eo videre: nõ
credis inqt: qꝛ ego in pr̄e ⁊ pater in me est?
Qd videre nõdũ potes: crede vt videre
merearis. Cum g̃ ventũ fuerit vt videamꝰ
tũc apparebit tecũ principiũ in die virtutis
tue: Virtꝰ virtutis tue: nõ virtꝰ infirmita-
tis tue: qꝛ ibi virtꝰ virtutis tue. Habẽt nũc
homĩes in fide: in spe: in caritate: in bonis
opibꝰ virtutes suas: ſ ibunt a virtutibꝰ in
virtutẽ. Tecũ g̃ principiũ: Videberis cũ
pr̄e in patre: vt pater tecũ principiũ in die
virtutis tue: Illiꝰ virtutis tue: quã impiꝰ nõ
videbit. Nã ⁊ hoc infirmũ tuũ fortiꝰ est ho-
minibꝰ. Eteni in die virtutis tue tecũ prin-
cipiũ. De qua virtute dicis? Expone: qꝛ
et hic vt dictũ est: noiata est virtus eius cũ
emittit virga virtutis eiꝰ ex syon: vt domi-
net in medio inimicoꝝ suoꝝ. De qua vir- Alia lr̄a. † splẽdoribꝰ
tute dicis? In † splẽdore sctõꝝ. In splẽ-
dore inquit sctõꝝ. De ipa virtute dicit: qñ
erũt in splẽdore sancti: nõ qñ adhuc terre-
nã carnẽ gestãtes et in corpe mortali atq;
corruptibili gemẽtes: quod aggrauat ani-
mam: et deprimit terrena inhabitatio sen-
sum multa cogitãtẽ. Cum ipse cogitatiões

inuicē nō videntur: nō hoc est in splēdore
sctōꝝ. Sꝫ q̇d est in splēdore sctōꝝ: Donec
veniat dñs ꝛ illuminet abscōdita tenebra
rum: et manifestabit cogitatiōes cordis: ꝛ
tunc laus erit vnicuiqꝫ a deo. Hoc erit in
splēdore sctōꝝ: qꝛ tūc iusti fulgebūt in re-
gno pr̄is sui sicͤ sol. Audite enī q̇d sit hoc:
in splēdore sctōꝝ: Veniet inquit messis: ve
niet finis seculi: mittet paterfamilias ange
los suos: et colligēt de regno eiꝰ oīa scā-
dala: ꝛ mittēt in camino ignis ardētꝭ: Tūc
iusti fulgebunt sicͤ sol in regno pr̄is sui. In
quo regno: Videte si visio quedā seruaꝛ:
de qua nobis dictū est: tecū principiū: In
quo regno: Vtiqꝫ in vita eterna. Nam ad
dexterā positis hoc dicturꝰ est: Venite be-
nedicti pr̄is mei ꝑcipite regnū: qđ vobis
paratū est ab origine mūdi. Deniqꝫ dāna
tis impijs: segregatis iustis atqꝫ laudatis:
quid sequiꝛ qđ dixerat: percipite regnum:
Tūc ibūt impij in combustionē eternā: iu
sti autē in vitā eternā. Qđ dixerat regnū:
hoc dixerat vitā eternū: quo nō ibunt im-
pij. Videte si quedā visio est vita eterna.
Hec est aūt vita eterna: vt cognoscāt te so
lum verū deū: ꝛ quē misisti Jesum christū:
qꝛ tecū principiū in die virtutis tue. Ergo
tecū principiū in die virtutis tue in splēdo
ribꝰ sctōꝝ: Sꝫ hoc differꝛ: hoc postea dabi
tur. Quid nūc: Ex vtero ante luciferꝫ
genui te. Quid hic: Si deus filiū habet
nunq̇d ꝛ vterū: Sꝫ sicut carnis corpa non
habet: qꝛ nec sinū. Dictū est tñ: Qui est in
sinu pr̄is ipe enarrauit. Qui est aūt sinus:
ipse est vterus: et sinus ꝛ vterus ꝓ secreto
positꝰ est. Quid est ex vtero: Ex secreto:
ex occulto: de meipso: de substantia mea:
hoc est ex vtero: qꝛ generationē eiꝰ q̇s enar
rabit: Accipiamꝰ ḡ patrē dicentē ad filiū:
Ex vtero ante luciferū genui te. Quid ē ḡ
ante luciferū: Lucifer ꝓ sideribꝰ positꝰ est:
tanqꝫ a pte totū significāte scriptura: et ex
eminēti stella oīa sidera. Sed ista sidera
quō facta sūt: Vt sint in signis: ꝛ in tpibꝰ:
et in diebꝰ: ꝛ in annis. Si ḡ et in signis ꝛ in
tpibꝰ posita sunt sidera: et lucifer noīatꝰ est
ꝓ sideribꝰ: qđ est ante luciferū: hoc est añ
sidera: et qđ est ante sidera: hoc est añ tpa.
Si ḡ ante tpa: ab eternitate: noli querere
qñ: Eternitas ñ hꝫ qñ. Qñ ꝛ aliqñ: aduer
bia sūt tpm. De pr̄e nō est natꝰ in tpe: per
quē facta sūt tpa. Dictū est ḡ vt dici opor
tuit: figurate ꝛ ꝓphetice: vt vterus ꝓ secre
ta substātia: et lucifer ꝓ tpibꝰ ponereꝛ. An

vultis vt ipsuꝫ Dauid respiciamꝰ: q̇ dñm
suū dixit filiū suū: Vt enī hoc diceret: au-
diuit a dño suo. Ab illo audiuit a quo falli
nō potuit: et dixit iā dñm suū: qꝛ dixit in-
quit dñs dño meo: sede a dextris meis: et
ipse loquiꝛ ipsius q̄si sermo cōtextꝰ est. Si
ḡ ipse loquiꝛ: forte ipse potuit dicere: Ex
vtero ante luciferū genui te: ex vtero vir-
ginali: Ante luciferū genui te ex vtero. Si
enī illa virgo ducēs ꝓpaginē de carne Da
uid: ex illo vtero natꝰ est christus: tanqꝫ ex
vtero genitꝰ a Dauid: ex vtero quo mascu
lus nō accessit: ex vtero prorsus ꝓprie ex
vtero: qꝛ solus ex solo vtero. Ergo ex vte-
ro inquit ille qui eum dñm suuꝫ dixerat: ex
vtero ante luciferū genui te: et hoc ipm an
te luciferū signate dictū et ꝓprie dictuꝫ et
sic impletū. Noctu enī natꝰ ē dñs ex vtero
virginis Marie: indicāt testimonia pasto
rum: qui vigilias exercebāt sup gregē suū.
Ex vtero ante luciferū genui te. O tu dñe
meus sedēs ad dexterā dñi mei vñ ꝛ filius
meꝰ: nisi qꝛ ex vtero ante luciferū genui te:
Et ad q̇d natꝰ es: Jurauit dñs ꝛ nō
penitebit eū: tu es sacerdos in eter
num ꝺm ordinē Melchisedech. Ad
h̄ enī natꝰ ex vtero añ luciferꝫ: vt eēs sacer
dos in eternū ꝺm ordinē Melchisedech.
Si natū ex vtero de virgine intelligimꝰ añ
luciferꝫ noctu: sicut euāgelia ꝯtestanꝛ: pro
culdubio inde ex vtero añ luciferꝫ: vt esset
sacerdos in eternū ꝺm ordinē Melchise-
dech. Nā ꝺm id qđ natus est de pr̄e deus
apud deū: coeternꝰ gignēti: nō sacerdos: ſ
sacerdos propter carnē assumptaꝫ ꝓpter
victimā: quā ꝓ nob̄ offerret a nobis acce-
ptā. Jurauit ḡ dñs. Quid ē iurauit dñs:
Ergo dñs iurat q̇ ꝓhibet hoīem a iurādo:
An forte ideo magis hoīem ꝓhibet a iurā
do ne in periuriū ꝓlabaꝛ: ꝛ ideo deꝰ magis
iurat: qꝛ nō pōt esse ꝑiurus: Hō enī q̇ ꝑ cō
suetudinē iurādi pōt lingua in ꝑiuriū ꝓla
bi: bñ ꝓhibeꝛ iurare: Tāto enī lōgius erit
a ꝑiurio: quanto erit longe a iurādo. Qui
enī iurat hō: falsum ꝛ verū iurare pōt: qui
aūt nō iurat: falsū iurare nō pōt: qꝛ oīno
nō iurat. Cur ḡ nō iuret dñs: qñ dñi iura-
mentū ꝓmissionis est firmamentū: Juret
oīno. Quid ergo tu facis cuꝫ iuras: Te
staris deum. Hoc est: iurare deuꝫ testari:
et ideo molestū ne ad aliquā falsitatē testē
adhibeas deū. Si ḡ tu iurādo testarꝭ deū:
cur ḡ nō ꝛ deus iurādo testeꝛ seipm: Viuo
ego dicit dñs: iuratio dei est. Sic iurauit d

semine Abrae: Viuo ego dic̃ dñs: qm̃ au
disti vocẽ meã: ⁊ nõ pepercisti filio tuo vni
co ꝑpt̃ me: nisi bñdicẽs bñdicã te: ⁊ implẽ
do implebo semẽ tuũ: sicut stellas celi: ⁊ si
cut harenã q̃ est ad labiũ maris: et bñdi-
centᷣ in semine tuo om̃es gẽtes. Et semen
Abrae qd̃ ẽ: Christus. Ille semẽ Abrae ac
capiẽs carnẽ de semine Abrae: erit sacer-
dos in eternũ ſm ordinẽ Melchisedech.
De sacerdotio ergo ſm ordinẽ Melchi-
sedech: iurauit dñs et non penitebit eum.
Quid de sacerdotio ſm ordinẽ Aaron?
Nunq̃d penitet deũ sicut hoiem: aut nolẽs
cadit in aliq̃d vt faciat: aut imprudẽs ꝓla
bitᷣ vt postea eum de suo ꝓlapsu peniteat?
Scit q̃d agat: scit quousq̃ q̃d ꝓgrediatᷣ:
vñ in aliud cõmutetᷣ in ptãte rectoris est.
Sꝫ penitẽtia mutatio rex significatᷣ. Quõ
eni tu cuꝫ aliq̃d te penitet: doles factũ qꝺ
fecisti: Sic qñ aliq̃d deus ꝑter spem hoim:
id est ꝑterq̃ sperãt hoies mutat in aliud:
penitere se dicit: vsq̃ adeo vt et de pena
nr̃a peniteat eũ: si nos de vita nr̃a mala pe
nituerit. Iurauit g̃ dñs: Iurauit: firma-
uit: non eũ penitebit: nõ mutabit. Quid?
Tu es sacerdos in eternũ. Ideo in eternũ:
quia non penitebit eum. Sed sacerdos
ſm q̃d. Nunq̃d erũt iste hostie victime ob-
late a patriarchis: are sanguinis ⁊ taberna
culum: et illa testamẽti veteris sacramẽta?
Absit. Iam illa sublata sunt: euerso iã tem
plo: remoto illo sacerdotio: pereũte victi-
ma eorum et sacrificio. Hec nec iudei ha-
bent: Vidẽt perisse iã sacerdotiũ ſm ordi
neꝫ Aaron: ⁊ nõ agnoscũt sacerdotiũ ſm
ordinem Melchisedech: Tu es sacerdos
in eternũ ſm ordinẽ Melchisedech. Fide
libus loquor: Si q̃d nõ intelligũt cathecu
mini: auferãt pigritiã: festinẽt ad noticiaꝫ.
Non ergo opus est mysteria promere: scri
pture vobis intimẽt: quid est sacerdotium
ſm ordinẽ Melchisedech. **Dñs a de
xtris tuis:** Dñs dixerat: sede a dextris
meis: nũc dñs a dextris eius: quasi muta-
uerunt sedes. An forte sic potius: Iura-
uit dñs ⁊ nõ penitebit eũ: tu es sacerdos in
eternũ: Ad christũ dictum est: tu es sacer-
dos in eternuꝫ. Iurauit dñs: Quis dñs?
Qui dixit dño meo: sede a dextris meis:
ipse iurauit: tu es sacerdos in eternuꝫ ſm
ordinẽ Melchisedech: ⁊ ad ip̃m dñm q̃ iu
rauit sermo direct⁹ est: dñs a dextris meis.
O tu dñe qui iurasti ⁊ dixisti: Tu es sacer
dos in eternũ ſm ordinẽ Melchisedech:

ip̃e sacerdos in eternũ: dñs a dextris tuis:
ipse inquã sacerdos in eternũ: de quo iura
sti: dñs ẽ a dextris tuis: q: eidẽ dño meo di
xisti: sede a dextris meis: quoadusq̃ ponã
inimicos tuos scabellũ pedũ tuoꝝ. Iste g̃
dñs q̃ ẽ a dextris tuis: de quo iurasti ⁊ cui
iurasti dicens: Tu es sacerdos in eternuꝫ Alia lra.
ſm ordinẽ Melchisedech. †**Conquas- † Confregit.
sauit in die ire sue reges.** Ipse vtiq̃
christus dñs a dextris tuis cui iurasti ⁊ nõ
penitebit te. Quid agit sacerdos in eter-
num? Quid agit: qui est ad dexteram dei
et interpellat pro nobis tanq̃ sacerdos in
trans in interiora vel in sctãsctõrũ: in se-
creta celorũ: ille solus non habẽs pctm̃: et
ideo facile mundãs a peccatis: ille ergo a
dextris tuis: conquassauit in die ire sue
reges? Quos reges queris? Excidit tibi:
Astiterũt reges terre et principes cõue-
nerũt in vnum aduersus dñm ⁊ aduersus
christũ eius? Hos reges cõquassauit glo-
ria sua: ⁊ põdere nois suis infirmos reddi
dit reges vt nõ possẽt efficere qꝺ volebãt.
Conati eni sunt multũ delere nomẽ chri-
stianũ de terra: ⁊ nõ potuerũt: q: qui offen
derit in lapidẽ illũ: cõquassabitᷣ. Offende
runt g̃ in lapidẽ offensiõis: ⁊ ideo cõquas-
sati sũt reges: cũ dicũt: Quis est christus?
Nescio q̃s iudeus: nescio q̃s galileus: sic
occisus: sic mortuus. Lapis est ante pedes
tuos: quasi viliter ⁊ humiliter iacẽs: ideo
cõtemnẽdo offendis: offendẽdo cadis: ca
dendo quassaris. Si g̃ tanta est ira occul-
ti: quid erit iudiciũ manifesti? Audistis irã
occulti: de qua psalm⁹ inscribitᷣ pro occul-
tis filij: nonus psalm⁹: si bene memini in-
scribitᷣ pro occultis filij: et ibi ostenditᷣ iu-
diciũ occultũ ire occulte. Irato deo viuũt
q̃ in lapidẽ illum offendũt: cõquassantᷣ. Et
quo valet q̄ ꝯquassantᷣ? Audi ⁊ de iudicio
futuro: Quia q̃ offẽderit i lapidẽ illũ: ait:
cõq̃ssabitᷣ: sup quẽ v̇o ceciderit lapis ille:
cõteret eũ. Cũ g̃ offenditᷣ in eũ: quasi humi
lis iacet: et tũc cõquassat: cũ aũt cõteret de
sup veniet. Videte quẽadmodũ his binis
verbis cõquassabit et conteret: offendit in
euꝫ: ⁊ veniet sup eum: distributa sunt duo
tp̃a humilitatis ⁊ claritatis christi: occulte
pene ⁊ iudicij futuri: eũ nõ cõteret veniẽs
quẽ nõ cõquassat iacẽs. Iacẽs dico tanq̃
contemptibilis apparens. Nam ille a de-
xtris dei est: et valide ex alto clamauit:
Saule saule quid me persequeris? Sed ta
men q̃uis de celo non diceret: q̃d me ꝑse-

querꝭ quē nemo tangebat: nisi ita in celo
ad dexterā pr̄is sederet vt ⁊ in terra in nob̄
q̄si iaceret. Dn̄s a dextris tuis: cōquassa-
bit in die ire sue reges. ¶ Iudicabit in
(Alia lr̄a. † nationibꝰ.) †gētibꝰ: Sꝫ nūc ꝑ occultis. Erit enī ⁊ iu
dictū mā̄ifestū: iudicabit ī gētibꝰ: Mō enī
fit: Periȷ̄t memoria eoꝝ cū sonitu. In ip̄o
psalmo est ꝑ occultū: Periȷ̄t memoria eoꝝ
cū sonitu: ⁊ dn̄s in eternū ꝑmanet: Para-
uit ī iudicio sedē suā: ⁊ ip̄e iudicabit orbē
terraꝝ in equitate. Ibi dictū ē: increpasti
gētes et periȷ̄t impius: nomē eoꝝ delesti in
eternuꝫ: boc occulte agit̄. In die q̄ ire sue
conquassabit reges: iudicabit in gētibus.
(Alia lr̄a. † implebit.) Quō: Audi qđ sequit̄. †Replebit rui-
nas. Modo sic iudicabit in gentibus vt
repleat ruinas: nam quādo in finem iudi-
cauerit dānabit ruinas. Replebit ruinas.
Quas ruinas: Quisquis a nomine eius
eꝰ timuerit cadet: cuꝫ ceciderit euertet̄ qđ
erat: vt edificet̄ qđ non erat. Iudicabit in
gētibꝰ: replebit ruinas. Quisq̄s cōtumax
es in christū: casurā turrim in altū erexisti.
Bonū ē vt teip̄m deȷ̄ciēs būilis reddarꝭ:
sedenti ad dexterā pr̄is pedibꝰ ꝓuoluarꝭ:
vt fiat in te ruina cōstruēda. Nam si ꝑua-
nes in mala altitudine tūc deȷ̄cieris q̄ñ nō
edificaberis. Etenī de talibꝰ dicit in alio
loco scriptura: Destrue eos ⁊ non edifica
bis eos. Proculdubio nō diceret de qui-
busdā: destrue eos ⁊ nō edificabis eos: ni
si quosdā ita destrueret vt edificaret. Qđ
fit boc tp̄e cū christus in gētibꝰ ita iudicat
(Alia lr̄a. † in terra multoꝝ.) vt repleat ruinas. Cōquassabit capi-
ta †sup terrā multa. Hic sup terram in
bac vita: cōquassabit capita in terra mlt̄a.
De supbis būiles facit: Et audeo dicere
fr̄es mei: vtile est capite quassato hic humi
liter ambulare: q̄ꝫ capite erecto in iudiciuꝫ
eterne mortis incidere. Multa capita cō-
quassabit ruinas faciēdo: sed replēdo edi-
ficabit. ¶ De torrente in via bibet:
ꝓpterea exaltabit caput. Videamꝰ ⁊
in via bibētem de torrēte primo: Quis est
torrēs: Profluxio mortalitatis humane.
Sic enī torrens pluuialibꝰ aquis colligit̄:
redūdat: ꝑstrepit: currit: ⁊ currēdo decur-
rit: id est cursuꝫ finit: sic ē oīs iste cursus
mortalitatis. Nascūt̄ hoīes: viuūt: moriū
tur: et aliȷ̄s moriētibꝰ aliȷ̄ nascunt̄: rursusq̄ꝫ
illis moriētibꝰ: aliȷ̄ oriunt̄: succedūt: acce-
dūt: decedūt: nec manebūt. Quid hic te-
net̄: Quid nō decurrit: Quid nō q̄si de plu
uia collectū it in abyssū: Quō enī fluuiꝰ re
pēte collectꝰ de pluuia: de guttis imbriū: it
ī mare: nec apparet: q̄ꝛ nec apparebat añq̄ꝫ
de pluuia colligeret̄: sic hoc genꝰ humanū
de occultis colligit̄ ⁊ profluit in mortē: rur
sum in occultū ꝑgit: mediū hoc sonat ⁊ trā
sit. De hoc torrēte bibit ille: non est dedi-
gnatꝰ bibere de hoc torrēte. Bibere enī de
hoc torrēte illi erat: nasci ⁊ mori. Hoc ha-
bet ⁊ torrēs iste: natiuitatē ⁊ mortē. Susce
pit hāc christus: natꝰ est ⁊ mortuꝰ ē. Ita de
torrēte in via bibit: exultauit enī vt gigas
ad currēdā viā. De torrēte q̄ in via bibit:
q̄ꝛ in via pctōꝝ nō stetit. Quia q̄ de torrē-
te in via bibit ꝓpterea exaltauit caput: id
est q̄ꝛ humiliatꝰ est: et factꝰ est subditꝰ vsq̄ꝫ
ad mortē: mortē aūt crucis: ꝓpterea eum
deꝰ exaltauit a mortuis: ⁊ donauit ei nomē
qđ est sup oē nomē: vt in noīe Iesu oē
genu flectat̄: celestiū: terrestriū ⁊ infernoꝝ:
et oīs lingua ꝯfiteat̄: q̄ꝛ dn̄s Iesus chri-
stus in gloria est dei patris.

Explicit tractatꝰ de psalmo. CIX.

Incipit tractatꝰ de psalmo. CX.

¶ Prefatio.

Venerūt dies vt cantemꝰ alleluia.
Adestote animo fr̄es ad percipiē
da ea q̄ dn̄s suggerit ad exhortati
onē nr̄am: ⁊ nutriēdā caritatē q̄ nob̄ inhe-
re deo bonū est. Adestote animo cantores
boni filiȷ̄ laudis: ⁊ glorie sempiterne veri ⁊
incorrupti dei. Adestote intēti qui nostis
cantare ⁊ psallere in cordibꝰ vr̄is dn̄o: gra
tias semp agētes in oībꝰ ⁊ laudate deū.
Hoc est enī all'a. Et hi quidē dies veniūt
trāsituri: trāseūtq̄ꝫ venturi: et significāt diē
q̄ nō venit nec trāsit: q̄ꝛ nec hesterno preit̄
vt veniat: nec crastino vrget̄ vt transeat.
Ad quē sane nos cuꝫ venerimꝰ inherētes
ei: nec nos trāsibimꝰ: Et sic quodā loco ca
nit̄ deo: Beati q̄ habitāt in domo tua dn̄e
ī secl'a scl'oꝝ laudabūt te: hoc erit ociosoꝝ
negociū: hoc opus vacātiū: hec actio quie
toꝝ: hec cura securoꝝ. Sic enī dies isti p̄te
ritꝭ diebꝰ quadragesime: q̄bꝰ añ resurrectio
nē dn̄ici corpis vite huiꝰ significat̄ meror
solēniter grata hilaritate succedūt: sic dies
ille q̄ post resurrectionē dabit̄ plenario cor
pori dn̄i: hoc est sancte ecclesie cūctis vite
huiꝰ erūnis atq̄ꝫ doloribꝰ exclusis perpe-
tua beatitudine succedet. Hec aūt vita de
nobis exigit cōtinentiā: vt etiā cū labore ⁊
luctamine ingemiscētes: grauati ⁊ habita
culū nr̄m qđ de celo est supindui cupiētes:
a secularibꝰ delectationibꝰ temperemus.

Et significat quadragenario numero: q̄ ꝛ
Moyses ꝛ Helias: ꝛ ipe dñs ieiunauerit.
Precipit enī nobis ꝛ ex lege ꝛ ex ꝓphetis
ꝛ ex ipso euangelio qđ testimoniũ habet a
lege ꝛ ꝓphet̄. Vñ etiā in mōte int̄ vtrāq̄
ꝑsonā medius saluator effulsit: vt ab oīb⁹
mūdi illecebris: quib⁹ captiui hoīes obli-
uiscunt deū: auiditatē nostrā tā q̄ ieiunio
tēperantie refrenem⁹: q̄diu refectio deca-
logi legis: tāq̄ psalteriū decē chordarū ꝑ
quatuor eiusdē mūdi ꝑtes: id est toto orbe
ꝑdicatur: vt decē quater ducta quadrage
nariū numerū signēt. Quīquagenario ve
ro numero post resurrectōez dñi: quo cāta
mus alleluia: nō cuiusdā tpis finis et trāsi
tus: ſ beata illa significat eternitas: q̄a de-
narius additus quadragenario: laborāti
bus in hac vita fidelib⁹ merces illa ꝑsolui
tur: quā ꝛ primis et nouissimis paterfami-
lias ꝑparauit equalē. Audiam⁹ itaq̄ ple-
nū diuina laude pect⁹ ꝓpli dei. Ecce ꝑsona
ī h̄ psalmo quedā exultātē felici exultatio-
ne ꝑfigurat: ꝛ scaturiētē corde ī amore dei
ꝓplm scʒ corp⁹ christi ab oī malo liberatū.

Expositio psalmi.

Confitebor tibi: inq̄t: dñe in
toto corde meo: Nō semꝑ cō-
fessio peccatoꝝ ē: sed ꝛ laus dei de
uotiōe cordis hoīs exprimit. Illa luget: hec
gaudet. Illa medico vuln⁹ ostēdit: hec de
sanitate grās agit. Hec ꝯfessio q̄ndā signi
ficat: nō solū ab omī malo liberatū: ſ etiā
a malignis oīb⁹ sepatū. Et ideo videam⁹
Alia lra. ī iustorū. vbi cōfiteatur dño in toto corde. In cō-
silio: inq̄t: rectoꝝ ꝛ ꝯgregatiōe. Cre
do q̄ sedebūt suꝑ duodeci thronos iudi-
cātes duodeci trib⁹ israel. Nullus enī iā
inter eos iniqu⁹: nullius Iude furta tole-
rātur: nullus Symō mag⁹ baptizat: spiri-
tū volēs emere dū cogitat vēdere: nullus
Alexāder erarius multa mala ostēdit: nul
lus ouina pelle tectus: falsa f̄rnitate surre-
pit: Inter quales nūc necesse est ecclīa ge
mat: ꝛ quales tūc oportet: cū omēs iusti cō
gregabūtur: excludat. Hec sūt: Mag
na opera dñi: exquisita in omēs
volūtates eius. Per quas nullū cōfi-
tentē deserit miscdia. Nulli⁹ est iniq̄tas im
punita: q̄ flagellat etiā oēm filiū quē reci
pit. Sed si iustus vix saluabitur: peccator
et impius vbi parebūt: Eligat sibi hō qđ li-
bet. Nō sic cōstituta sūt opera dñi: vt crea
tura in arbitrio libero ꝯstituta creatoris: su-
peret volūtatē: etiā si cōtra ei⁹ faciat volū-
tatē. Nō vult deus vt pecces: nā ꝓhibet:
tñ si peccaueris: nō putes hoīem fecisse qđ
voluit: et deo accidisse qđ noluit. Sic enī
vult vt hō nō peccet: ita vult peccāti ꝑcere
vt reuertat et viuat. Ita vult postremo in
peccato ꝑseuerātē punire: vt iusticie potē
tiā cōtumax nō euadat: Ita q̄cquid elege
ris: omīpotēti nō deerit vñ suā de te cōple
at volūtatē. Magna enī opa dñi: exq̄sita
in omēs volūtates eius. Cōfessio et
magnificētia opus eius: Quid mag
nificētius: q̄ iustificare impiū: Sed op⁹ for-
tasse hoīs ꝑuenit istā magnificētiā dei: vt
cū fuerit peccata ꝯfessus: iustificari mere-
atur. Descēdit enī de tēplo iustificat⁹ pub
lican⁹ magis q̄ ille pharise⁹: q̄a nec oclos
ad celū audebat leuare: sed ꝑcutiebat pe-
ctus suū dicēs: deus ꝓpiti⁹ esto mihi pec
catori. Hec est magnificētia dñi: iustifica-
tio peccatoris: q̄m qui se hūiliat exaltabi-
tur: et qui se exaltat hūiliabit. Hec est ma-
gnificētia dñi: q̄m cui plurimū dimittitur:
plurimū diligit. Hec magnificentia dñi:
q̄m vbi abūdauit peccatū: suꝑabūdauit
gratia. Sed fortasse ex operibus. Nō inq̄t
ex operibus: ne forte quis extollatur: Ip-
sius enim sumus figmentum: creati in ope
ribus bonis. Iusticiā enī hō nō opatur:
nisi iustificatus: credēs aūt in eū q̄ iustifi-
cat impiū: a fide incipit: vt bona opa nō ꝑce
dētia qđ meruit: sed cōsequētia quod ac-
cepit: ostēdāt. Vñ ergo illa ꝯfessio: Nōdū
quidē opus est iusticie: sed delicti improba-
tio. Sʒ quō se hēat nec in ipa de te hō glo-
rieris: vt q̄ gloriat in dño glorietur. Quid
aūt habes qđ nō accepisti: Non ergo sola
magnificētia qua iustificat impius: sed ꝛ cō
fessio et magnificētia opus eius. Quid er
go dicim⁹: q̄a cui vult miseret: et quē vult
obdurat: Nūq̄d iniq̄tas apđ deū: Absit.
Iusticia enī ei⁹ manet in seculū se-
culi. Tu aūt hō de hoc seculo: q̄s es q̄ re-
spōdeas deo: Memoriā fecit mira
biliū suoꝝ: Hūc hūiliās ꝛ hūc exaltās.
Memoriā fecit mirabiliū suoꝝ: reseruans
opportune inusitata ꝓdigia: q̄ nō infirmi-
tas hoīs nouitati intēta meminerit: cū sint
ei⁹ miracula q̄tidiana maiora: Tot ꝑ vni-
uersā terrā arbores creat: ꝛ nemo miratur:
arefecit verbo vnā: ꝛ stupefacta sūt corda
mortaliū: sed memoriā fecit mirabiliū suo
rū. Hoc enī miraculū maxime attētis cor-
dibus inherebit: qđ assiduitas nō vilesce
rit. Quid autē ꝓfuerunt miracula: nisi vt

timeretur? Quid porro ꝓdesset timor: nisi: Misericors ⁊ miserator dñs: escā daret timentib⁹ se? Escā que nō corrūpitur: panē qui de celo descendit: quē nullis meritis dedit: Etenī christus ꝓ impijs mortu⁹ est: Nemo ħ̄ talē escā daret: nisi misericors ⁊ miserator dñs. Qđ si tātā dedit huic vite: si verbū carnē factū pctōr iustificandus accepit: quid in futuro seculo glorificat⁹ accipiet: Memor enī erit in seculū testamēti sui: Nec totū dedit q̄ pign⁹ dedit. †Fortitudinē operū suorū annūciabit pplo suo. Nō ꝯtristentur israelite sancti: q̄ dimiserūt oīa sua ⁊ secuti sunt eū: nō ꝯtristentur dicētes: Quisnā poterit saluꝰ fieri: qꝛ faciliꝰ intrat camelus ꝑ foramē acus ꝙ̄ diues in regnū celorū: Annūciauit eis fortitudinē operū suorū: qm̄ q̄ hoibus difficilia sunt deo facilia sunt. Ut det illis hereditatē gentiū: Itū est enī ad gentes: ꝑceptū diuitibus hui⁹ seculi nō supbe sape: neq̄ sparare in incerto diuitiaꝝ: s; in deo viuo cui facile est qđ hoib⁹ difficile ē. Sic enī multi vocati sunt: sic occupata ē hereditas gentiū: sic factū est vt etiā plurimi q̄ dimiserunt oīa sua in hac vita vt sequerent̄ eū: vitā etiā ipam ꝓ nois eius ꝓfessione ꝯtemnerēt: ⁊ tāq̄ cameli hūiliantes se ad portāda onera ꝑssurarū: intrarēt etiā sicut ꝑ foramē acus ꝑ cōpungētes passionis angustias. Ipse fecit hec cui oīa possibilia sūt. Opa manuū eius veritas ⁊ iudiciū. Teneat̄ veritas ab his qui iudicant̄ hic: iudicāt̄ h̄ martyres ⁊ ad iudiciū ꝑducūtur: quo nō soluꝫ eos a quib⁹ iudicati sunt: sed etiā angelos iudicēt: aduersus q̄s eis erat colluctatio: etiā cū ab hoibus iudicari viderent̄: q̄s nō separaret a christo tribulatio: angustia: fames: nuditas: gladius. Fidelia: enim: oīa mandata ei⁹: Nō fallit: exhibet qđ ꝓmisit: nō tn̄ est hic expectandū: nō h̄ sperandū: sed Cōfirmata: sunt: in seculū seculi: facta in veritate ⁊ †i† iusticia. Hoc est verū ⁊ iustū: vt hic laboret̄: illic requiescat̄: Quia. Redēptionē misit pplo suo: Un̄ aūt rediniunt̄: nisi a captiuitate ꝑegrinationis hui⁹: Nō ħ̄ requies: nisi in celesti patria reqratur. Dedit quidē deus israelitis carnalib⁹ terrenā hierusalē q̄ seruit cū filijs suis: Sed h̄ vetus testamētū est ad veterē hoiem ꝑtinēs. Qui aūt ibi figurā intellexerūt: heredes etiā tunc noui testamēti extiterūt: qm̄ que sursum est hierusalē libera est: q̄ ē mater nostra eterna in celis. Uetere aūt illo re ipsa ꝓbatū est trāsitoria ꝓmisisse. Mandauit: quippe: in eternū testamentum suū. Sed quid: nisi nouū: Cuius heres quisq̄s esse volueris nolo te fallas: nec terrā trahentē lac ⁊ mel carnaliter cogites: nō amena predia: nō hortos fructiferos ⁊ opacos: nō tale aliquid mediteris adipisci: quale solet h̄ oculus auaricie concupiscere. Cū enī sit radix omniū malorū cupiditas ꝑimenda est: vt hic cōsumatur nō differenda vt ibi satiet̄. Primo penas finge: gehennas deuita: anteq̄ desideres ꝓmittentē deū: caue minātem. Sanctū ⁊ terribile nomē eius: Pro delitijs aūt oibus hui⁹ seculi q̄les vel expertus est: vel augere ac multiplicare cogitando potes: imortaliū deliciarū matrē concupisse sapientiā. Sed Initium sapiētie timor dñi: Delectabit illa ⁊ ineffabiliter ꝓculdubio delectabit castis atq̄ eternis veritatis amplexibus: sed prius tibi donāda sunt debita: q̄ ꝑmia flagitanda. Initiū ergo sapientie timor dñi. †Bonus †est itellectus: Quis negat: Sed intelligere ⁊ nō facere periculosū est. Bonus ergo †facientibus: Nec extollat mentē in superbiā. Cuius enī timor est initium sapientie. †Laus eius manet in seculū seculi. Et hoc erit premiū: hic finis: hec statio sedesq̄ ꝑpetua. Illic enī inueniuntur: mandata fidelia cōfirmata in seculū seculi: Ipsa est hereditas noui testamenti mandata ineternū. Unā petij inqt a domino hanc requirā vt inhabitē in domo dñi ꝑ omnes dies vite mee. Beati enī qui habitant in domo tua dñe: in secula seculorū laudabunt eum: quoniā laus eius manet in seculū seculi.

Alia lr̄a. † virtutē.

Alia lr̄a. † nō habet. † equitate

Alia lr̄a. † intellectus bonus † omnibus

Alia lr̄a. † Laudatio

Explicit Tract̄. de ps̄. CX.
Incipit Tract̄. de ps̄. CXI.

Credo qđ attendistis fratres hui⁹ titulum psalmi: memorieq̄ mandastis. Cōuersio: inquit: Aggei ⁊ Zacharie. Nondū erant isti prophete cū ista cantata sunt. Nāq̄ inter tempus Dauid: ⁊ trāsmigrationē populi israel in babyloniā: quattuordecim generationes numerant̄: sicut diuina scriptura maximeq̄ Matheus euāgelista testatur. Euersi autē templi renouatio scđm sancti Hieremie ꝓpheciā: ex illa transmigratione post septuaginta annos sperabat̄. Qui cū complerētur sub Dario rege babylonis: imple

ti sunt spiritusancto: hi duo ꝓphete Aggeus ⁊ Zacharias: ⁊ ambo post inuicē intra vnū annū ꝓphetare ceperūt: qđ ad renouationē templi: sicut tanto ante ꝑdictū est ꝑtinere videbatur. Sed q̄squis corꝑaliter gestū oculū cordis infigit: neq; inde in grauā spūalis intellectus extendit: habitat cogitatiōe in lapidibus tēpli: quibꝰ visibilis fabrica manibus hoīm instructa cōsurgit: nec ipse lapis viuus efficitur tēplo illi accōmodatus atq; aptus. Qđ in suo corꝑe ꝑmū dñs figurauit cū ait: Soluite templū hoc ⁊ triduo suscitabo illud. Est eñ corpꝰ dñi plenius ipa sancta eccl̃ia: cuius caput ascendit in celū: q̄ est maxime lapis viuus: lapis angularis: de quo beatꝰ Petrus dicit: Ad quē accedētes lapidē viuū ab hōibus reprobatū: a deo aūt electū ⁊ honorificatū: Et vos ḡ tanq; lapides viui edificamini in domū spiritualē in sacerdotiū sanctū offerentes spūales victimas acceptas deo ꝑ Jesum christū: q̄r cōtinet scriptura: Ecce ponā in syon lapidē angularē electū ꝑciosum: ⁊ qui crediderit in illū nō cōfundetur. Ergo vt fiat quisq; lapis viuus ad talē fabricā idoneus: spūaliter intelligat tēpli renouationē ex ruina vetere que ī Adā facta est: reparationē noui populi ſm nouum hominū atq; celestē: vt sicut portauimus imaginē terreni: portemus ⁊ imaginē eius q̄ de celo est: quo possimꝰ post oēs seculi huiꝰ etates tanq; post septuaginta annos: qui mystico ꝑfectionis numero ꝑsignant: ⁊ tanq; post captiuitatē longinq̄ peregrinatōis nō ruitura mole cōstrui: ſꝫ eterna īmortalitate solidari. Spūalē q̄ppe hierusalē nō magis hierusalē iudeoꝝ q̄ vr̃am esse deputetis. Sicut eñ dicit Apl's: Jam nō estis ꝑegrini ⁊ inq̄lini: sed estꝭ ciues sanctoꝝ ⁊ domestici dei: suꝑedificati suꝑ fundamentū aploꝝ ⁊ ꝓphetaꝝ: ipso sūmo angulari lapide existēte christo Jesu: in q̄ oīs edificatio cōstructa crescit in tēplū sanctū in dño: in q̄ ⁊ vos coedificamini in habitaculū dñi in spū: hoc est templū dei ad qđ ꝑtinet sacramentū ꝓphetatōis Aggei ⁊ Zacharie. Cui rursus idē Apl's dicit: Tēplū eñ dei sanctū est qđ estis vos. Quisq̄s igitur se ad opus huꝰ coedificatōis: ⁊ ad spem sancte firmeq; cōpaginis: tanq; lapidē viuū ab huius mūdi ruinosa labe ꝯuertit: intelligit titulū psalmi: intelligit cōuersionē Aggei ⁊ Zacharie. Cātet ḡ q̄ sequunt: nō tam lingua ⁊ voce q̄ vita. Erit eñ edificij ꝑfectio ineffabilis pax illa sapientie: cuius est initiū timor dñi. Inde ergo īcipiat quē coedificat ista cōuersio.

Expositio psalmi.

Beatꝰ vir qui timet dñm: in mādatis eius volet nimis. Viderit deꝰ qui solus ⁊ veraciter ⁊ misericordit iudicat: quantū iste ꝓficiat in mādatis eiꝰ: q̄m tēptatio est vita hūana suꝑ terrā: sicut sctūs Job dicit. Et iteꝝ scriptū ē: Qm̄ corpꝰ qđ corrūpitur aggrauat animā: ⁊ deprimit terrena inhabitatio sensuꝫ multa cogitantē. Qui aūt iudicat nos dñs est: nec an̄ tp̄us iudicare debemꝰ donec veniat dñs ⁊ illuminet abscōdita tenebraꝝ: ⁊ manifestet ꝯsilia cordiū: ⁊ tūc laus erit vnicuiq; a deo. Viderit ḡ ille quantū q̄sq; ꝓficiat in mādatis eiꝰ: tn̄ volet nimis qui pacē illiꝰ coedificatiōis adamauerit: nec iā desꝑare dꝫ: q̄m in mādatis eiꝰ volet nimis: ⁊ pax in terra hoībꝰ bōe volūtatis. Vñ Potēs in terra erit semē eiꝰ: Semē future messis: oꝑa eē miscōie Apl's testis est: qui dicit: Bonū aūt faciētes nō deficiamus: tp̄e eñ ꝓprio metemus. Et iterū hoc aūt inq̄t: qui ꝑce seminat ꝑce ⁊ metet. Quid aūt fratres potentius: q̄ vt regnū celoꝝ: nō solū Zacheus emat dimidio rerū suaꝝ: sed ⁊ vidua duobꝰ minutis: ⁊ tātundē ibi vterq; possideāt: Quid potētius q̄ vt idē regnū ⁊ thesauris diuiti: ⁊ calice aque frigide pauꝑi valeat: Sūt autē q̄ ista faciant dū terrena cōquirūt: aut hic mercedem sperantes a dño: aut hominibus placere cupiētes. Sed Generatio rectoꝝ benedicet. Id est oꝑa coꝝ quoꝝ bonus deus israel q̄ recto sunt corde. Rectū aūt cor est nō resistere patri emēdanti: ⁊ credē pollicēti: nō eorū quibꝰ cōmouent pedes ⁊ effunduut gressus atq; labunt: sic in alio psalmo canit: dū zelant in pctōribꝰ pacem pctōꝝ videntes: ⁊ putāt ꝑire oꝑa sua: q̄r nō eis merces reddit ꝑitura. At iste vir qui timet dñm: ⁊ in templū sanctū dei cōuersione recti cordis aptatur: nec gloriā hominū querit: nec terrenas diuitias ꝯcupiscit. Et eñ Gloria ⁊ diuitie in domo eiꝰ: Domus eñ eiꝰ cor eiꝰ est: vbi deo habitāte opulētius habitat cū spe vite eterne: q̄ hoībus habitātibus in marmoratis laque Alia lrã. ⁊ eius.
atisq; tectis cū timore mortis eterne. Huius: eñ: iusticia manet in seculū seculi. Ipa eiꝰ gloria: ipse diuitie. Illiꝰ eniꝫ purpura ⁊ byssus: ⁊ epule splēdide: ⁊ cum

presto sūt trāseunt: ꝛ cū ad finem venerint
aque guttā ex digito stillantē desiderās ar
Alia lra. †nō habet. dēs lingua clamauit. Exortū est in te
nebris lumē rectis †corde: Merito
dirigūt cor in deum suū: merito ambulant
recti cū deo suo: ꝓponentes ei⁹ voluntatē
sibi: neqꝫ de sua quicqꝫ suꝑbe ꝑsumentes.
Meminerunt eñ fuisse se aliqñ tenebras:
nūc aūt lucē in dño. Misericors ꝛ mi-
Alia lra. †nō habet. serator ꝛ iust⁹ dñs †de⁹. Delectat qd
misericors ꝛ miserator: ſꝫ terret fortasse qd
iustus dñs de⁹. Nulla desꝑatōe formides
beate vir q̄ times dñm: ꝛ in mādatis eius
voles nimis. Esto suauis: miserere ꝛ cōmo
da. Ita eñ iust⁹ est dñs de⁹: vt iudiciū illi
Alia lra. †Iocundus homo. sine mīcdia faciat q̄ nō fecit misericordiā.
†Suauis: aūt: vir q̄ miseret ꝛ cō-
modat: Nō eñ eū euomet de⁹ ex ore suo
tāqꝫ insuauē. Dimittite inqt ꝛ dimittet vo
bis: date ꝛ dabit vobis. In eo qd dimittis
vt dimittatur tibi misereris: in eo qd das vt
det tibi cōmodas. Quis eñ generali no-
mine ois mīcdia dicat qua misero subue-
nit: interest tñ vbi nō ipendis nec sūptū pe
cunie: nec corꝑalis laboris industriā: ſꝫ ig-
noscēdo qd in te q̄sqꝫ peccauit: ꝛ tuoꝝ gra
tis cōparas veniā pctōꝝ. Hec duo benig
nitatis officia ignoscendoꝝ pctōꝝ: ꝛ bñfici-
orū erogandoꝝ: sicut in euāgelio qd cōme
morauimus: Dimittite ꝛ dimittet vobis:
date ꝛ dabit vobis: sic in isto vſu arbitror
esse distincta. Suauis vir q̄ miseretur ꝛ cō-
modat. Nec pigri simus ad ꝭ fratres: glo-
riā q̄rit q̄ desiderat vindicari se. Sed attē-
de qd scriptū est: Melior ē q̄ vincit irā q̄
qui capit ciuitatē. Diuitias q̄rit q̄ nō vult
dare pauꝑibus. Attēde qd scriptū ē: Ha-
bebis thesaurū in celo. Nō ḡ eris inglorio
sus in ignoscendo: qꝛ de ira victa laudabi
li⁹ triūphat: nō egenus tribuendo: qꝛ the-
saur⁹ celestis certius possidet. Hūc versū
ꝑturiebat ille suꝑior: gloria ꝛ diuitie in do
Alia lra. †disponet. mo eius. Qui hec itaqꝫ facit. †Disposu-
it sermōes suos in iudicio: Facta ip
sa sermones sunt quib⁹ in iudicio defendet
qd ei nō erit sine mīcdia: qꝛ ꝛ ipse fecit mi-
Alia lra. †quia. sericordiā. †Qm̄ ineternū nō cōmo-
uebit. In memoria eterna erit
iustus: In memoria eterna erit iustus: qꝛ
ad dexterā segregat⁹ audiet: Uenite bene
dicti patris mei ꝑcipite regnū qd vobis pa-
ratū est ab origine mūdi. Neqꝫ eñ aliq̄ il-
lic eoꝝ: nisi oꝑa mīcdie cōmemorant. Au
diet ḡ venite bñdicti patris mei: qꝛ genera

tio rectoꝝ benedicet. Sic in memoria eter-
Alia lra. †nō habet. †auditione mala. na erit iust⁹. †Et ab †auditu malo nō
timebit: Quod dic: audiēt hi q̄ a sinistris
erūt: Ite in ignem eternum: qui ꝑparatus
est diabolo ꝛ angelis ei⁹. Itaqꝫ hic nō suā
q̄rit: sed que Iesu christi. Labores patien
tissime tolerat: promissa fidenter expectat.
Paratū ē cor eius sꝑare in dño:
Neqꝫ vllis tēptationib⁹ frangit. Confir-
Alia lra. †despiciat. †nō habet. matū est cor eius: nō commouebit
donec †videat †super inimicos suos.
Inimici ei⁹ hic videre bona voluerūt: et cū
eis inuisibilia promitterent dicebāt: Quis
ostēdit nobis bona: Confirmetur ergo cor
nostrū: nec cōmoueamur donec videam⁹
suꝑ inimicos nr̄os. Illi eñ volunt videre
bona hoim in terra morientiū: nos credim⁹
videre bona dñi in terra viuentium. Sed
magnū est confirmatū habere cor ꝛ nō cō-
moueri: cū illi gaudent qui amāt qd vidēt:
ꝛ insultāt ei qui quod nō videt sperat: Et
nō cōmouebitur donec videat: ꝛ ipse nō de
orsum qd inimici ei⁹: sed sursum suꝑ inimi-
cos suos: qd oculus nō vidit: nec auris au
diuit: nec in cor hois ascēdit que ꝑparauit
deus diligentib⁹ eū. Quanti valet hoc qd
nō videt ꝛ emitur: Tanti q̄ntū q̄sqꝫ hr̄e po
Alia lra. †dispersit. tuerit. Propt̄ hoc ꝛ ille. †Sparsit de-
dit pauꝑibus: Nō videbat ꝛ emebat:
sed ille thesaurū seruabat in celo: q̄ esurire
ꝛ sitire in pauꝑibus dignabat in terra. Nō
mirū est igit: si Iusticia eius manet in
sclm̄ seculi: Custode illo qui ꝯdidit scl'a.
Cornu ei⁹ exaltabit in glīa. Cui⁹ hu
militas a suꝑbis ꝯtēnebat. Pctōr vi-
debit ꝛ irascet: Sera illa scꝫ atqꝫ infru
ctuosa penitētia. Nā irascet: cui magis q̄
sibi cū dicet: Quid nob ꝑfuit suꝑbia: ꝛ di-
uitiaꝝ iactātia q̄d ꝯtulit nobis: Uidēs cor
nu ei⁹ exaltari in glīa: q̄ sparsit dedit pau-
Alia lra. †fremet. peib⁹. Dentib⁹ suis †frēdet ꝛ tabe-
scet: Quia illic erit plorat⁹ ꝛ stridor dētiū.
Nō eñ frēdet ꝛ virescet: sic fieret si oppor-
tuno eū tpe peniteret: sed tūc penitebit cū
desideriū pctōꝝ peribit. Nullo suc-
cedente solacio: peribit desideriū pctōꝝ:
Cū transient oia tanqꝫ vmbra: cū feno are
scente flos decidet: Uerbū aūt dñi manet
in eternū. Sicut falsorū beatorū vanitate
derisum est: sic eorundē veroꝝ miseroꝝ ꝑ-
ditione suꝑridebit.

Explicit Tract. de ps̄. CXI.
Incipit Tract. de ps̄. CXII.
Prefatio.

N Ostis fratres ⁊ sepissime audistis
in euãgelio dominũ dicere: Sini-
te pueros venire ad me: talium est
eñi regnũ celoꝝ: Et iteꝝ: Si quis nõ rece-
perit regnũ dei sicut puer: nõ intrabit in il-
lud: ⁊ multis alijs locis dominus deꝰ no-
ster singulare humilitatis exemplũ: super-
biã veteris hominis ad innouandã humi-
liter vitam similitudine puerilis etatis ac-
cusat. Quapropter carissimi cũ cãtare au-
dis in psalmis: laudate pueri dñm: ne ar-
bitremini ad vos istam exhortationẽ non
ptinere: q; iam corporis pueriaã supgres-
si: vel iuuenili decore virescitis: vel senili
honore canescitis. Omnibꝰ eñi vobis di-
cit Apls: Nolite effici pueri sensibus: sed
malicia paruuli estote: vt mẽtibus pfecti si-
tis. Qua malicia maxime nisi supbia: Ip-
sa eñi de vana granditate psumens nõ si-
nit hoiem ambulare p artam viã: ⁊ intrare
p angustã portã. Pueri aũt facile intrant
p angustã portã: ⁊ ideo nẽo nisi vt puer in-
trat in regnũ celorũ. Quid aũt supbie ma-
licia deterius que pposítũ nõ vult habere
nec deũ: Nã scriptũ est: Initiũ supbie ho-
minis apostatare a deo. Hanc se aduer-
sus pcepta diuina tumidis ceruicibus eri-
gentẽ ⁊ suaui iugo dñi resistentez: deijcite:
frãgite: cõminuite atq; cõsumite. Et

Expositio psalmi.

L Audate pueri dominũ: lau
date nomẽ dñi. Illa eñi pstra
ta ⁊ extincta: Ex ore infantiũ ⁊ lac
tentiũ pficitur laus: illa oppressa atq; dele-
ta: Qui gloriat in dño glorieṫ. Nõ cantãt
ista qui se magnos putãt: nõ cantant ista q
cognoscẽtes deũ: nõ sicut deũ glorificaue
rũt: aut gratias egerũt: Se laudãt illi non
deũ: Nõ eñi pueri sũt: nomẽ suũ potius p
dicare volunt: ⁊ nõ laudãt nomẽ dñi. Ita
q; euanuerũt in cogitatiõibꝰ suis: ⁊ obscu-
ratũ est insipiens cor eoꝝ: ⁊ dicẽtes se esse
sapiẽtes: stulti facti sunt. Voluerunt latissi
me nomẽ suũ ⁊ altissime diffamari: cito ip
si in angustias transituri. Deũ decet: dñm
nostrũ decet: ⁊ semp ⁊ vbiq; pdicari. Sem
per q pdicetur. Sit nomẽ dñi bene
dictũ ex hoc ⁊ vsq; in seculũ. Vbiq;
predicetur. A solis ortu vsq; ad oc
casum: †laudate nomẽ dñi. Querat — Alia lra. † laudabile.
ex me aliqs pueroꝝ sanctoꝝ laudantiũ no
mẽ dñi: ⁊ dicat mihi: Ecce vsq; in seculuz
accipio vsq; ineternũ. Cur aũt ex h: ⁊ non
ante hoc: ⁊ ante oĩa secula sit nomẽ dñi be
nedictũ: Respondebo puulo qui nõ ptu-
maciṫ qrit. Vobis diciṫ pueri dñici vobis
dicitur: Laudate nomẽ domini: sit nomen
dñi benedictũ. Sit a vobis nomẽ dñi bñ-
dictũ: ex hoc vtiq; ex quo vobis diciṫ: In
cipitis eniz laudare: sed sine fine laudate.
Ex hoc ergo ⁊ vsq; in seculũ sine fine lau-
date. Ne dicatis: incipimus quidẽ lauda
re dñm: q; pueri sumus: sed cuz creuerimꝰ
magniq; fuerimꝰ nosipos laudabimꝰ. Nõ
sic pueri: nõ sic: Propterea diĉ dñs p Esa
iam: Ego sum ⁊ vsq; dũ senescatis ego sũ:
Ille sp laudãdus est qui est. Laudate pue
ri dñm ex h. Laudate senes ⁊ vsq; i seculũ:
q; senectus vr̃a albescet quidẽ canis sapi
entie: sed non carnis vetustate marcescet.
Aut qm̃ hoc loco hũilitatẽ potius videṫ si
gnificare puericia: cui õria est vana ⁊ falsa
supbie magnitudo: ⁊ iõ dñm nõ nisi pueri
laudãt: q; supbi eũ laudare nõ norũt. Sit
senectus vr̃a puerilis: sit puericia senilis:
id est vt nec sapia vr̃a sit cũ supbia: nec hu
militas sine sapiẽtia: vt laudetis dñm ex h
⁊ vsq; in seculũ. Quacunq; aũt in puulis
sctis eccl̃ia christi diffundiṫ: Laudate no-
mẽ dñi: hoc ẽ eñi: A solꝫ ortu vsq; ad occa-
sũ: laudate nomẽ dñi. Excelsus sup
oẽs gẽtes dñs: Gẽtes hoies sũt. Quid
mirũ si sup hoies excelsus est dñs: Illi sup
se excelsos qs colũt oculis vidẽt in celo ful
gere solẽ: ⁊ lunã: ⁊ stellas: cui creature ser-
uiũt deserẽtes creatorẽ dñm. Et nõ solũ ex — Alia lra.
celsus sup oẽs gentes dñs: verũ etiã †Su — † Et.
per celos gl'ia eiꝰ. Celi sup se suscipiũt
eũ: ⁊ hũiles eũ secum habẽt ɔstituti carne
infra celũ: q p illo nõ colũt celũ. Quis
eñi: sicut dñs deꝰ noster q in altĩ ha
bitat: ⁊ hũilia respicit: Quisq; puta
ret qd in altis celis habitet: vñ hũilia terre
na respiciat. Sed hũilia respicit In celo
⁊ in terra: In quibus q altis habitat vñ
humilia respiciat in celo ⁊ in terra: An in
quibꝰ altis habitat etiã ipsa humilia respi-
cit: Sic eñi exaltat hũiles: vt nõ faciat sup
bos. Itaq; ⁊ in altis habitat qs exaltat: fa
citq; sibi eos celũ: h est sedẽ suam: ⁊ eos tñ
nõ supbos: s sp subditos. Intuẽdo etiã in
ipo celo hũilia respicit in quibꝰ excelsis ha
bitat. Spũs eñi p Esaiã ita loquiṫ: Hec di
cit altissimꝰ in excelsis habitãs in eternũ no
mẽ eius dñs altissimꝰ in sanctis requiẽ ha-
bẽs. Exposuit qd dixerit in excelsis habi-
tãs. Hoc eñi plenꝰ elocutꝰ: in sanctis inqt
requiẽ habẽs. Sz q sunt sancti: nisi hũiles

q̃ pueri laudãt dñm: Itaqꝫ adiũgit ⁊ pusil lanimis dãs magnanimitatẽ: ⁊ dãs vitã q̃ in hũilitate cordis ſt. In q̃bꝰ ſctiſ req̃ez hĩs pusillanis dat magnanitatẽ. Dãs vti qꝫ magnanimitatẽ excelsos fac: i q̃bꝰ req̃ez habẽſ in excelsis habitat. Sꝫ qꝛ pusillanis dat magnanimitatẽ: eadẽ excelsa i q̃bꝰ habitat hũilia respicit. Sꝫ hũilia inq̃t respicit in celo ⁊ in terra. Excitauit nos etiã q̃rere: vtrũ eadẽ in celo q̃ in terra: an alia in celo alia in terra hũilia respiciat dñs deꝰ noster. Si eñ eadẽ video queãdmodũ hoc intelligã ſm Aplm dicentẽ: In carne ãbulãtes nõ ſm carnẽ militamus. Arma eñ militie nostre nõ carnalia: sed potẽtia deo. Vñ ẽ potẽtia: nisi qꝛ spiritualia? Cũ itaqꝫ Apls ⁊ in carne ambulet: ⁊ spũaliter militet: non mirũ si hũilitas eiꝰ ⁊ in celo respicit ꝓpter spiritus libertatem: ⁊ in terra propter corporis seruitutẽ. Idez q̃ppe alio loco dicit: Nr̃a eñ ꝯuersatio in celis est. Ipse itẽ dicit: optimũ sibi esse dissolui: ⁊ esse cũ christo: manere aũt in carne necessariũ inquit ꝓpter vos. Proinde q̃squis intelligit ⁊ cõuersationẽ apl̃i in celis: ⁊ in carne mansionẽ in terris: sic oportet intelligat dñm deuz nostrũ in excelsis sanctꝭ habitantẽ: queãdmodũ tñ eosdẽ sctõs hũiles sibi ⁊ i celo respiciat: qm̃ q̃ sursum sũt sapiũt q̃ spe resurrexerũt cũ christo: ⁊ in terra: qm̃ nõdũ soluti sunt carnis vinclo: vt ex tota vita sua possint esse cũ christo. Si vero alia dñs deꝰ noster humilia respicit in celo: ⁊ alia in terra: credo qđ in celo iã respicit quos vocauit ⁊ habitat in eis: in terra autẽ respicit q̃s vocat vt habitet in eis. Istos eñ possidet celestia cogitãtes: illos excitat terrena somniãtes. Sed qꝛ difficile obtinemꝰ: vt possint ⁊ ipsi iam hũiles dici qui nondũ suaui iugo dñi pia colla iunxerunt: q̃nquidẽ humilia isto loco vt sanctã eccl̃iam intelligamꝰ per totũ textũ psalmi diuine admonẽt littere. Est aliꝰ ⁊ itellectꝰ quẽ mecũ caritas vr̃a ꝯsideret. Celos nunc significari arbitror eos q̃ sedebunt super duodecim thronos ⁊ cũ domino iudicabunt: terre autẽ nomine ceterã multitudinem benedictorũ qui constituẽtur ad dexterã: vt ꝑ opera misericordie collaudati recipiãtur ab eis in tabernacula eterna: quos amicos sibi de mãmona iniquitatꝭ in huius vite mortalitate fecerũt: Eis quippe dicit Apostolꝰ: Si nos vobis spiritualia seminauimꝰ: magnũ est si vestra carnalia metamꝰ? Quibus his verbis dici põt. Si nos vob̃ celestia seminauimꝰ: magnũ est si terrena vestra metamꝰ? In celo ẽ respicit celestia seminãtes: in terra aũt terrena reddentes: tñ humiles ⁊ hos ⁊ illos. Humilia. n. respicit in celo ⁊ in terra: quia meminerũt vtriqꝫ q̃d fuerint ꝑ suam maliciã: quid facti sũt ꝑ dñi gratiam. Neqꝫ eñ illis tantũmõ dicit vas electionis: Fuistis eñ aliq̃ñ nenebre: nunc aũt lux in dño. Et iterũ: Gratia salui facti estis ꝑ fidez: ⁊ hoc nõ ex vobis sed dei donũ est: nõ ex opibꝰ: ne forte q̃s extollatur: sed etiã seipsum adiungit ꝯsequẽter dicẽs: Illius eñ sumꝰ figmentũ creati in operibꝰ bonis. Dicit etiã seorsum de se ⁊ ipsis qui respiciũtur in celo. Fuimꝰ eñ inquit ⁊ nos naturaliter filij ire: sicut ⁊ ceteri. Et iterũ: Fuimꝰ eñ ⁊ nos inquit stulti aliq̃ñ ⁊ increduli: errãtes: seruientes desiderijs ⁊ voluptatibꝰ varijs: in malicia ⁊ inuidia agentes abominabiles: inuicẽ odio habẽtes. Cũ autẽ benignitas ⁊ hũanitas illuxit saluatoris domini nostri: nõ ex operibus iusticie que fecimus nos: sed ſm suam misericordiã saluos nos fecit per lauacrum regenerationis. Ecce humi milia que respiciunt in celo: spirituales eñ sunt ⁊ omnia iudicant: sed tñ humiles ne deiecti iudicẽtur. Quid de seipso singulariter? Nõne talia sunt que commemorat: Qui non sum inquit idoneus vocari apostolus: qꝛ ꝑsecutus sum ecclesiam dei: sed misericordiaz consecutus sum: qꝛ ignorãs feci in incredulitate. Deniqꝫ post istos versus quibus ait in psalmo spiritus: Quis sicut dñs deus noster qui in altis habitat: ⁊ humilia respicit in celo ⁊ in terra: volẽs docere nos quare in celo humilia cũ iam spirituales magni: ⁊ iudiciarijs sedibꝰ digni: tali significẽtur eloquio: Subiecit statim. Alia l̃ra·

†Qui erigit a terra inopem: ⁊ de stercore †exaltat paupere. Vt colloceт eũ cũ principibus: cũ principibus populi sui. † Suscitãs. † erigens.

Nõ itaqꝫ dedignentur esse hũilia capita excelsorũ sub dextera domini. Quis eñ collocetur fidelis dñice pecunie dispensator cũ principibus populi dei: quis sessurus sit in duodecim sedibus: ⁊ angelos quoqꝫ iudicaturꝰ: a terra tamen inops erigitur: ⁊ de stercore pauper exaltatur. An forte nõ est exaltatꝰ de stercore qui seruiebat desiderijs ⁊ voluptatibus varijs? Sed forte cũ ista iaz diceret: nõ erat inops: nõ erat pauper. Quid ergo adhuc ingemiscit grauatus: habitaculum

qd̄ de celo est superindui cupiens: Cur ne
forte se extolla: colaphizat⁹: ⁊ subdit ange
lo sathane stimulo carnis sue: Altus est q̄-
dem habitāte in se dn̄o: ⁊ habēs eū spiritū
qui scrutat̄ oīa: etiā altitudinē dei. Itaq
in celo est: sed in celo dn̄s hūilia respicit.
Quid ḡ fratres: Si iam audiuim⁹ hūilia q̄
in celo sunt exaltata de stercore vt cū p̄pli
collocarent̄ principib⁹: nihil ne ɔsequēter
audiuimus de hūilibus que in terra respi
cit dn̄s: Pauciores em̄ sunt illi amici iudi
caturi cū dn̄o: plures aūt isti quos recipiūt
in tabernacula eterna. Quis em̄ tota fru-
menti massa in cōpatiōe seuūcte palee pau
cos habere videat̄: p̄ se tn̄ ɔsiderata copi-
osa est. Multi em̄ filij deserte magis q̄ ei⁹
q̄ habet virū. Multi filij ei⁹ p̄ gratiā q̄ in se
nectute cōcepit: q̄ ei⁹ q̄ ab ineūte etate leg̃
vinculo maritata est. Et ego quidē dico in
senectute ɔcepit: ⁊ intuēs Sarā matrē no-
strā in vno Isaac p̄ oēs gentes matrē fide
liū: Que aūt p̄sona ē apud Esaiā videte:
q̄si oīno nō matris: nec ei⁹ q̄ pep̄it aliquē:
⁊ tn̄ q̄d ei dicit̄: Dicent inq̄t in aurib⁹ tuis
filij tui quos amiseras: angustia nobis est
in illo loco. Facite itaq nobis ⁊ nūc locū
in quo cōmoremur. Tu vero dices in cor-
de tuo: Quis genuit mihi istos cū sciā me
esse sine filijs ⁊ viduā: Quis ḡ istos educa
uit mihi: Ego em̄ derelicta fui sola: hi autē
mihi vbi erāt: Ex ea ḡ p̄te ista dicit eccl'ia:
qua videt̄ nihil parere in istis turbis q̄ nō di
miserūt oīa sua vt seq̄rent̄ dn̄m: ⁊ sederent
sup̄ duodecim thronos. Sꝫ q̄ multi in ea-
dē turba faciētes sibi amicos de māmona
iniq̄tatis p̄ op̄a misc̄dīe ad dexterā stabūt:
Nō solū ḡ erigit d̄ stercore quē collocet cū
Alia lr̃a. † Qui. principib⁹ p̄pli sui: Sꝫ etiā †Habitare
facit sterilē in domo: matrē filiorū
letātē. Qui in altis habitat: ⁊ hūilia respi
cit in celo ⁊ in terra: semē Abraā sicut stel-
las celi sanctitatē sublimē in sup̄nis sedib⁹
collocatā: ⁊ sicut harenā in ora maris mise
ricordem: atq innumerā multitudinē a si-
nistris fluctibus atq amaritudine impia
segregatam.

Explicit Tract. de ps. CXII.
Incipit Tract. de ps. CXIII.
Sermo p̄mus: de p̄ma parte psalmi.

Prefatio.

L Egim⁹ q̄dē notissimū q retinem⁹
dilectissimi fratres: qd̄ narrat̄ in li-
bro Exodi: p̄p̄lm israel liberatū ab
iniq̄ dn̄atiōe egyptiorū int̄ diuisos fluctus
maris trāsisse p̄ siccū: iordanē q̄z fluuiū eū
p̄ eū in terrā p̄missionis intrarēt tactū pedi
bus sacerdotū arcā dn̄i portātū stetisse de
sup̄ infrenato lapsu: ab inferiore aūt p̄te de
fluxisse q̄ currebat in mare: donec in sicco
stātibus sacerdotib⁹ trāsiret p̄p̄lus vniuer-
sus. Nouim⁹ h̄: nec tn̄ arbitrari nos opor-
tet in hoc psalmo: cui nūc Alleluia pro-
nūciato cantatoq r̄ndimus: id agere sp̄m
sanctū: vt p̄terita illa gesta recolentes: ne-
quaq futura talia cogitemus. Illa em̄ si-
cut dicit Ap̄lus in figura cōtingebāt illis:
Scripta sunt autē ad correctionē nostrā:
in quos finis seculorū obuenit. Cū igit̄ au-
dimus in psalmo.

Expositio eiusdē partis.

I N exitu isr̄l de egypto: do-
mus Iacob de p̄p̄lo barba
ro. Facta ē iudea sc̄tifica-
tio ei⁹: israel p̄tās ei⁹. Mare vi-
dit ⁊ fugit iordanis ɔuersus est re
trorsū. Ne arbitremi nobis narrari p̄teri-
ta: sed poti⁹ futura p̄dici. Quia illa q̄z mi-
racula cū in illo p̄p̄lo fierēt: p̄sentia q̄dem:
sed nō sine futurorū significatōe gerebant̄.
Idēq vt ostēderet q̄ psallēdo ista predica-
bat: eadē se verbis agē q̄ illis figuris age-
bant̄: vno eodēq sp̄ū op̄ante: ⁊ illa facta:
⁊ hec dicta sūt: vt id qd̄ in fine seculorū ma
nifestādū reseruabat̄: figuris rerū atq ver
borū p̄currētibus nūciaret̄: nō oīno ea di-
xit q̄ ibi gesta sunt: sed alit̄ quedā q̄ illic le
cta didicim⁹. Ne vero putaret̄ trāsacta re-
colere: poti⁹ q̄ vētura p̄dicē: Primo enim
iordanē ip̄m nō reuersū esse retrorsum: sed
stetisse legim⁹ ab ea p̄te q̄ aq̄ desup̄ influe-
bāt: cū p̄p̄lus ille trāsiret. Deinde gestiētes
mōtes collesq nō legim⁹: q̄ sic addidit vt
etiā oīa ista repeteret. Nā cū dixisset: Ma
re vidit ⁊ fugit: iordāis ɔuersus ē retrorsū: Alia lr̃a.
cōtexuit: Mōtes † gestierūt† velut † exultauer
arietes: ⁊ colles† velut agni ouiū. † vt.
Eadēq rursus interrogat: Quid ē tibi † sicut.
mare qd̄ fugisti: ⁊ tu iordanis quia Alia lr̃a.
ɔuersus es retrorsū: Mōtes † q̄re † nō habet
†gestistis† velut arietes: ⁊ colles† ve- † exultastis
lut agni ouiū. Attēdam⁹ ḡ quid admo † sicut.
neamur: Quia ⁊ illa facta figure nr̄e fue- † sicut.
runt: et h̄ dicta vt nosipsos recognoscam⁹
hortant̄. Si em̄ gratiā dei q̄ data ē nobis
firmo corde retinem⁹: nos sum⁹ israel semē
Abrae: Nob dic̄ Ap̄l's: Ergo semē abrae
estis: q̄z sicut alio loco dicit: Nō in circūci
sione: sed in p̄putio deputata est Abrae fi-

des ad iusticiã: ꝛ signũ accepit circũcisio-
nis: signaculũ iusticie: fidei que est in ꝑpu
tio: vt deputet̃ ꝛ illis ad iusticiã: vt sit pat̃
circũcisionis: his q̃ nõ solũ ex circũcisione
sunt: sed ꝛ his qui sequũtur vestigia fidei:
q̃ est in ꝑputio patris nr̃i Abrae. Non eñ
carnalit̃ circũcise genti tñmõ fact⁹ est pa-
ter: cui dictũ est: Patrẽ multaꝝ gentiũ po
sui te: Multaꝝ aũt: nõ quarũdã: sed oim.
Qđ apte dicitur cuȝ ei dicit̃: Et bñdicent̃
in te oẽs gentes. Nullus itaqȝ christianoꝝ
se a noie israel arbitret̃ extraneũ. Illis eñ
qui crediderũt ex iudeis: in quoꝝ numero
p̃ncipaliter aplos inuenimus: in angulari
lapide copulamur. Hic ait dñs alio loco:
Habeo alias oues q̃ nõ sunt ex hoc ouili:
oportet me ꝛ illas adducẽ vt sit vn⁹ grex ꝛ
vnus pastor. Pp̃ls ḡ christian⁹ magl̃ isrl̃:
ꝛ ipse pot⁹ domus Jacob. Idẽ q̃ppe isra-
el q̃ Jacob. Illa vero turba iudeoꝝ q̃ me-
rito ꝑfidie reprobata ẽ: voluptate carnali
vẽdidit p̃mogenita sua: vt nõ ad Jacob s̃
ad Esau pot⁹ ꝑtinẽt. Scitl̃ nãqȝ i h̃ myste
rio dictũ ẽẽ: qꝛ maior seruiet minori. Egy-
pt⁹ aũt qm̃ interp̃tat̃ afflictio vel affligẽs:
vel cõprimẽs: sepe in imagine ponit̃ hui⁹
seculi: a q̃ spũaliter recedendũ ẽ: ne simus
iugum ducẽtes cũ in fidelib⁹. Sic eñ q̃sqȝ
hierusalẽ celestis sit ciuis idone⁹: cũ p̃muȝ
huic seculo renũciauerit: queadmodũ ille
p̃plus in terrã ꝓmissiõis duci nõ potuit: ni
si p̃us ab egypto recederet. Sȝ sicut ille nõ
inde discessit: nisi diuino liberat⁹ auxilio:
sic nemo corde ab h̃ seculo auertit̃: nisi di-
uine miscõie munere adiutus. Qđ eñ illic
semel p̃figuratũ ẽ: hoc i isto fine scl̃i: i hac:
sicut beatus Joannes scribit: hora nouissi
ma q̃tidianis ecclesie fetib⁹ in vnoq̃qȝ cre-
dẽte cõplet̃. Audite Apl̃m doctorẽ gẽtiũ
docentẽ ꝛ exhortãtẽ: Nolo eñ vos inq̃t ig
norare fratres: qꝛ oẽs patres nr̃i sub nube
fuerũt: ꝛ oẽs mare trãsierũt: ꝛ oẽs in Moy
se baptizati sũt in nube ꝛ in mari: ꝛ oẽs eũ
dẽ cibũ spũalem mãducauerũt: ꝛ oẽs eun
dẽ potũ spiritualẽ biberũt: bibebãt aũt de
spũali ꝯsequente eos petra: petra aũt erat
christus. Sed nõ in oibus illis beneplacu
it deo. Prostrati eñ sũt i deserto. Hec aũt
figure nr̃e facte sunt: Quid vultis ampli⁹
fratres dilectissimi? Certe manifestũ est nõ
humana suspitione: sed apostolico: id est
diuino ꝛ dominico magisterio. Deus eniȝ
loquebatur in eis: ꝛ q̃uis de carneis nubi
bus: tamẽ dñs intonabat. Certe ergo tan-

to testimonio manifestũ est illa omnia figu
rate gesta: nunc in nostra salute cõpleri: qꝛ
tũc futura p̃nũciabant̃: nũc p̃terita legun-
tur: ꝛ p̃sentia cognoscunt̃. Audite quideȝ
mirabili⁹ libroꝝ veterũ sacramenta occul-
tata atqȝ velata: nõnulla ex p̃te a libris ve
terib⁹ reuelari. Nã Micheas ꝓpħa ita lo-
q̃t: Scđm dies inq̃t ꝓfectiõis eoꝝ ex egy-
pto ostẽdã mirabilia illis. Videbũt natio-
nes ꝛ ꝯfundent̃ ab omni vigore eoꝝ: Ma
nibus ora sua obstruẽt: aures illis exurda-
bũtur delingentes terrã: velut serpẽtes tra
hentes terrã. Cõturbabũtur de ꝯclusioni-
bus eoꝝ: in dño deo nostro excidẽt mẽte ꝛ
terrebunt̃ a te. Quis deo tuo similis aufe-
rẽs iniquitatẽ: ꝛ transgrediẽs impietatẽ: re
siduis hereditatis tue? Et nõ continuit in
testimoniũ iram suã: quoniã voluntarius
ꝛ misericors est. Ipse conuertet ꝛ miserebi-
tur nostri: demerget delicta nostra: demer-
get in maris ꝓfundũ oẽs culpas nostras.
Nẽpe aduertitl̃ fratres manifesti⁹ hic ape
riri sacrosancta mysteria. In hoc ergo psal
mo q̃uis futura intueatur mirabilis ꝓphe
tie spiritus: tamen videtur velut transacta
narrare. Facta est inquit iudea sanctifica-
tio eius: mare vidit ꝛ fugit. Et facta est: ꝛ
vidit ꝛ fugit: preteriti temporis verba sũt:
Et cõuersus est iordanis: ꝛ gestierũt mon-
tes: ꝛ cõmota est terra: eodẽ modo preteri
tum sonant: sine p̃iudicio tamẽ intelligẽdi
futura: Alioquin cõtra euãgelicũ testimo
niũ cogimur etiã illa nõ de futuro p̃nunci-
ata: sed de p̃terito cõmemorata intelligere:
Diuiserũt sibi vestimenta mea: ꝛ super ve
stimentũ meum miserunt sortẽ. Que q̃uis
verbis p̃teriti temporis dicta sint: id tñ pre
nũciabant qđ tanto post futurũ in passiõe
dñi cõpleretur. Sed tñ dilectissimi: ꝓpħa
iste quẽ cõmemoraui etiam grossa corda li
mauit: ꝛ ad intelligẽda de p̃teritis reb⁹ ge-
stis futura incunctãter extendit: vt nõ so-
luȝ apostolica auctoritate figuras nostras
illas fuisse credamus: sed nec ab ipsis pro-
phetis hoc pretermissum est: vt etiã eoruȝ
eloquio panderetur: Videntes atqȝ gaudẽ
tes certi ac securi de thesauro dei: ꝛ noua
ꝛ vetera cõcorditer sibimet coherẽtia ꝓfe-
ramus. Cũ eñ tanto post egressum p̃plĩ il-
lius ex egypto: ꝛ tanto ante ista ecclesie tẽ-
pora hec que cõmemoraui cecinerit: tamẽ
se futura p̃dicere sine vlla dubitatione te-
statur. Scđm dies inq̃t ꝓfectionis eorũ ex
egypto ostẽdã mirabilia illis. Videbũt na-

tões ꝛ cõfundent: hoc est q̄ᵭ hic dictū est:
Mare vidit ꝛ fugit. Si eñ hic ꝑverba pte
riti temporis: sicut est vidit ꝛ fugit: occul-
ta futura p̄dicant: videbūt certe ꝛ ꝯfundē
tur: q̄ñ futuri tp̄is v̄ba sunt: q̄s audeat de
rebus p̄teritis cogitare? Et paulopost ipsos
hostes nr̄os q̄ nos fugiētes vt interimerēt
seq̄bant: id est delicta nr̄a: sicut egyptios
in mari obrutos: ita in baptismo demersa
ꝛ extincta luce clari⁹ itimat dicēs: Qm̄ vo
luntari⁹ ꝛ misericors est: ip̄e ꝯuertet ꝛ mise
rebit nostri: demerget delicta nr̄a: demer-
get in maris ꝓfundū oēs culpas nostras.
Quid est carissimi? Qui vos cognoscitis
israelitas s̄m smen Abrae: qui estis dom⁹
Jacob s̄m ꝓmissionē heredes: cognoscite
etiā vos exisse ab egypto: q̄ huic seculo re-
nūciastis: exijsse de ꝑp̄lo barbaro: qui cōfes
sione pietatis vos a blasphemijs gentiū se
iunxistis. Nō est eñ lingua vestra: sed bar
bara que deū laudare nō nouit: cui vos cā
tatis Alleluia. Facta ē aūt iudea sc̄tificatio
eius in vobis. Nō eñ q̄ in mãifesto iude⁹
est: neq̄ q̄ in manifesto circūcisio est in car
ne: sed qui in occulto iude⁹ est ꝛ circūcisio
ne cordis. Interrogate ḡ corda vr̄a si ea cir
cūcidit fides: si purgauit ꝯfessio: in vobis
facta est iudea sanctificatio eius: in vobis
israel potestas eius. Dedit eñ vobis ptā-
tē filios dei fieri. Jam vero recordet vnus
quisq̄ vestrū cū deo velit applicari cor: ei-
usq̄ suaui iugo recedēs a p̄stinis ignoran-
tie sue desiderijs deuotū aīm subdere: car-
nalibusq̄ hui⁹ mūdi factis relictis atq̄ ab
iectis: in quib⁹ sine fructu laborabat tanq̄
in egypto cū lateres sub dura dñatiōe dia
boli faceret: audita voce dñi dicētis: Veni-
te ad me oēs q̄ laboratis ꝛ onerati estis: ꝛ
ego vos reficiā: desertis atq̄ abiectis sub
leuē christi sarcinā currere. Recordetur ḡ
vnusq̄sq̄ vestruꝫ queādmodū oīa sc̄laria
ip̄edimēta cesserūt: diffidētium voces aut
erūp̄e nō ause sūt: aut ꝯsiderato christi no-
mine ꝑ oēs terras exaltato ꝛ honorato tre-
mefacte siluerūt. Ergo mare vidit ꝛ fugit:
vt tibi sine ꝯtradictiōe ad libertatē sp̄ūalē
panderet via. Jordanis aūt queādmodū
retrorsum ꝯuersus sit: nolo extra vos q̄ra-
tis: nolo aliq̄d mali suspicemini. Increpat
eñ dñs quosdā qui dorsum ad eū posue-
rūt ꝛ nō faciē. Et q̄squis p̄ncipiū suū dese-
rit: ꝛ a suo creatore auertitur: tanq̄ fluui⁹
in mare labit in huius seculi amaricantem
miliciā. Bonū ergo est illi vt retrorsum cō

uertat: fiatq̄ illi deus añ facieꝫ reuertenti:
quē sibi a tergo posuerat: ꝛ fiat illi retro ma
re huius seculi q̄ᵭ sibi ante faciē cum illuc
laberetur effecerat: ꝛ sic obliuiscat ea que
retro sūt: vt in ea que in ante sunt extēdat:
q̄ᵭ iam ꝯuerso vtile est. Namq̄ antequā ꝯuer
tat: si ea q̄ retro sunt obliuiscit: deū obliui-
scit: q2 ip̄m retro fecerat ad quē dorsum po
suerat: ꝛ si in ea q̄ añ sunt extēdit in seculū
extēdit: q2 ip̄m sibi añ faciē posuerat: q̄ aui
dius irruebat. Jordanis ḡ illos significat
qui gratiā baptismi ꝑceperunt: ꝛ sic iorda-
nis ꝯuertit retrorsum cū illi cōuertunt ad
deū: vt eū iam retro nō habeāt: sed reuela
ta facie gloriā dñi speculantes: in eandem
imaginē trāsformēt a gloria in gl̄iaꝫ. Mō-
tes gestierūt velut arietes: fideles dispēsa-
tores verbi v̄itatis: sancti ap̄li: sancti euā-
gelij p̄dicatores. Et colles velut agni oui-
um: Hi sūt q̄bus dicit: In christo Jesu ꝑ
euāgeliū ego vos genui: Hi sunt q̄b⁹ dici
tur: Nō vt ꝯfundā vos hec scribo: s̄ vt fili
os meos carissimos moneo: Hi sūt de qui
bus dicitur: Afferte dño filios arietū. At-
tēdite ꝑ oēs terras qui nostis ista mirari ꝛ
gaudere atq̄ cātare dño deo nostro: Attē
dite ista cōpleri ꝑ oēs gētes: q̄ ante tā lon-
ga tp̄a figurate gesta: atq̄ p̄dicta sunt. In
terrogate ꝛ dicite: Quid ē tibi mare q̄ᵭ fu-
gisti: ꝛ tu iordanis q2 ꝯuersus es retrorsū?
Montes q2 gestistis velut arietes: ꝛ colles
sicut agni ouiū? Quid est o seculū q̄ tua i-
pedimēta cesserūt? Quid ē q̄ tot milia ho-
minū toto orbe fideliū: huic mundo renū-
ciantiū: quod ad vestrū dominū cōuerti-
mini? Quid est quod gaudetis: quib⁹ in fi
ne dicetur: Venite benedicti patris mei ꝑ
cipite regnum quod vobis paratuꝫ est ab
origine mundi? Respōdebunt vobis hec
omnia: vosq̄ ipsi respōdebitis vobis. A
facie dñi † cōmota est terra: a facie Alia lra. †mota.
†dñi dei Jacob. Quid ē a facie domi- †nō haber
ni dei Jacob: nisi eius presentia qui dixit:
Ecce ego vobiscum sum vsq̄ in cōsumma
tionē seculi? Commota est eñ terra: sed q̄a
male pigra remanserat cōmota est: vt soli-
dius firmaretur a facie dñi. Qui con- Alia lra.
uertit petrā in stagna aquaꝝ: ꝛ †ru- †rupem.
pes in fontes aquarū. Seipsum eñ
ꝛ quandā suam duriciam liquescit ad irri-
gādos fideles suos: vt fieret in eis fons aq̄
saliētis in vitā eternā: q2 prius cū ignora-
ret dur⁹ videbat. Inde illi turbati sūt ꝛ nō
expectauerūt: donec scripturis ap̄tis influ-

ěret atqȝ inundaret in eos qui dixerit: Du-
rus est hic sermo: quis pōt eū audire? Ista
petra: ista duricia cōuersa est in stagna aq̄
rum: ꝛ ista rupes in fontes aquarū: cum re
surgens exposuit eis: incipiēs a Moyse ꝑ
oēs ꝓphetas: q꞉ sic oportebat christū pati:
ꝛ misit spiritū sanctum: de quo dicebat: Si
q̄s sitit veniat ꝛ bibat. ¶ Nō nob dn̄e
nō nobis: ſ₃ nōi tuo da gl'iam. Gra
tia q̄ppe ista erūpentis aque d̄ petra: petra
aūt erat christus: nō q̄si ex opib' ꝑcedētib'
data ē: sed miserāte illo qui iustificat impi-
um. Etenī christus ꝑ impijs mortu' est: ne
vllā suā hoīes: sed nōis dei quererēt glori
Alia lra. tua. am. ¶ Sup misericordia† : inq̄t: ꝛ ve
ritate tua. Hec duo miscdiam ꝛ veritatē
aduertite in sanctis scripturis q̄ꝫ sibi sepe
iungātur. In sua quippe misericordia vo-
cauit impios: ꝛ in veritate iudicat eos qui
vocati venire noluerunt. Nequādo di
cant gentes vbi est deus eorū? In
nouissimo enī apparebit misericordia eius
ꝛ veritas: quādo signū filij hominis appa-
rebit in celo: ꝛ tūc plangent oēs trib' terre:
ꝛ dicent: Ubi est deus eorū: cum eis non
adhuc credendus predicatur: sed iam tre
mendus ostenditur. ¶ Deus autē no-
ster in celo: Sursum. Nō in celo vbi so-
lem ꝛ lunam vident opera dei que colunt:
sed in celo sursum quod trāsgreditur om-
nia corpora celestia ꝛ terrestria. Nec sic est
in celo de' noster: quasi subtracto celo rui-
nā sine sede formidet. In celis enī ꝛ in ter-
Alia lra. quecūqȝ. ra. Omnia† que voluit fecit. Nec in-
diget opibus suis tanq̄ꝫ in eis colloceł vt
maneat: sed in sua eternitate ꝑsistit: in qua
manēs omnia quecūqȝ voluit fecit in celis
ꝛ in terra. Neqȝ enī iam eū portabant: vt
ab eo fieri possent: q̄ñ nisi fierēt eū portare
eū possent. Ergo in quib' est ipse tāq̄ꝫ indi
gētia ꝯtinet: nō ab eis tanq̄ꝫ indigēs ꝯtine
tur. Siue sic intelligat: in cel' ꝛ in terra: oīa
quecūqȝ voluit fecit: vel in supiorib': vł in
inferiorib' ꝓꝑli sui voluntariā gratiā suam
ꝯstituit: ne quis de operū meritis glorieł:
Quia siue mōtes gestiāt velut arietes: siue
colles velut agni ouiū: a facie domini cō-
mota est terra: ne in terrenis sordibus ꝑpe
tuo remanerent.

Sermo scd's: de scd'a parte psalmi.

¶ Prefatio.

QUāq̄ꝫ fortasse omnium psalmorū
sit vna cōtextio diligenter intuen-
tibus: ita vt null' sequatur qui nō
superiori possit adiūgi: tamē istum ita con
sideremus tāq̄ꝫ vterqȝ vnus sit: iste scilicet
ac superior. Nanqȝ cum in illo dictum sit:
Non nobis domine nō nobis: sed nomini
tuo da gloriā: Sup misericordia tua ꝛ ve-
ritate tua: ne quādo dicant gentes vbi est
deus eoꝝ: q꞉ inuisibilē deū colimus: q̄ nul
lorū corporeis oculis: cordib' aūt pauco-
rū mūdissimis notus est: tāq̄ꝫ ideo possint
dicere gentes: vbi est deus eoꝝ: q꞉ ipsi pos
sunt ostēdere oculis deos suos: primo ad-
monuit operibus sentire ꝑsentiā dei nostri:
q꞉ cū sit in celo sursū: in celo ꝛ in terra oīa
q̄cūqȝ voluit fecit. Et quasi diceret: Ostē-
dāt gentes deos suos.

Expositio eiusdē partis.

SImulachra: inq̄t: gentiū ar-
gentū ꝛ aurū: opa manuū
hoīm. Id est q̄ꝫuis deū nostrum
carnalib' oculis vr̄is nō possim' ondere:
quē ꝑ opa intelligē debuistł: nolite tñ sedu
ci vanitatib' vestris: q꞉ vos ea que colitis
digito potestis ostendere. Multo q̄ppe ho
nesti' nō haberetis qd̄ possetis ostēdere: q̄ꝫ
vt in eo qd̄ in istis oculis a vobis ostēdit:
vestri cordis cecitas ostēdatur. Quid enī
ostenditis: nisi aurū ꝛ argentū? Habēt qui
dē ꝛ erea ꝛ lignea: ꝛ fictilia simłachra: ꝛ hu
iuscemodi alteriusqȝ materie: sed ꝑciosum
eorū maluit cōmemorare spiritussanctus:
q꞉ cū in eo quisqȝ qd̄ illi cari' est erubuerit:
multo facili' auertitur a veneratiōe vilio-
rū. Nā dictū est alio loco scripturarū de si-
mulachroꝝ cultorib': dicentes ligno: pa-
ter meus es tu: ꝛ lapidi: tu me genuisti: Sꝫ
ne sibi sapientior videał quib' nō ligno et
lapidi dixerit: sed auro ꝛ argento: huc aspi
ciat: huc aurē cordis intēdat: Simulachra
gentiū argentū ꝛ aurū. Nō abiectū aliq̄d
ꝛ aspernabile noiatū est: ꝛ ei quidē animo
qui terra nō ē: terra est ꝛ aurū ꝛ argentū: ſ₃
speciosior atqȝ fulgētior: solidior atqȝ firmi
or. Noli ꝰg addē manus hoīm: vt ex eo me
tallo qd̄ fecit ver' deus velis facere falsū
deū: imo falsum hoīem: quē ꝑ vero vene-
reris deo: quē quisqȝ ꝑ vero hoīe in amici
tiam reciperet: insaniret. Ducit enī ꝛ affec
tu quodā infimo rapit infirma corda mor-
taliū forme similitudo: ꝛ membrorū imita-
ta cōpago. Sꝫ sicut fabricata singula ostē
dis: sic ostēde officia singuloꝝ q̄rū te effigi
es o hūana vāitas trahit. ¶ Os† enī ha Alia lra. t nō habet.
bēt ꝛ nō loqueł: oclos habēt ꝛ nō
videbūt. Aures hn̄t ꝛ n̄ audiēt:

nares hñt ⁊ nõ odorabũt. Ma-
Alia lra. nus habẽt ⁊ nõ †contrectabũt: pe-
† palpabũt. des habẽt ⁊ nõ ambulabũt: nõ cla-
Alia lra. mabũt in †faucib⁹ suis. Jam ꝗ̃ artifex
† gutture suo melior ẽ eis: qꝛ ea potuit mẽbroꝝ motu atꝫ
officio fabricare: quẽ tñ artificẽ te vtiqꝫ pu
deret adorare. Melior ⁊ tu q̃uis ea nõ fe
ceris: qm̃ que illa nõ possunt facis. Meli-
or est ⁊ bestia: ad hoc eñ additũ est: nõ cla
mabũt in faucibus suis. Nanqꝫ cũ supius
dixisset: Os habẽt ⁊ nõ loquent̃: q̃d opus
erat postq̃ꝫ a capite vsqꝫ ad pedes mẽbra
decursa sunt: de fauciũ clamore repetere:
nisi credo qꝛ illa q̃ de ceteris mẽbris com-
memorabat cõia esse hominibus beluisqꝫ
sentim⁹: nã ⁊ vident: ⁊ audiũt: ⁊ olfaciũt: ⁊
ambulãt: ⁊ quedã sicut simie manib⁹ ꝯtre-
ctant. Illud aũt qd̃ de ore dixerat: ꝓpriũ ẽ
hoĩs: qm̃ bestie ñ loquũt̃. Ne qs aũt ad so
la hũanoꝝ membroꝝ opa referret que dic
ta sunt: et dijs gentiũ solos hoĩes antepo-
neret: post omnia subdidit dicẽs: Nõ cla-
mabũt in faucibus suis: qd̃ rursum homi-
nib⁹ pecoribusqꝫ cõmune est. Qd̃ si pmo
dixisset: cũ ab ore cepit mẽbra pcurrẽ: Os
habẽt ⁊ nõ clamabũt: cuncta etiã sic ad na
turã hoĩs referrent̃: nec facile ibi quicq̃ꝫ de
cõione ferarũ sensus audiẽtis aduerteret.
Cũ vero illud de ore dixit: qd̃ hoĩs ꝓpriũ
est: ⁊ post enumerationẽ partiũ corpis quã
cõmemoratis pedib⁹ terminasse videbat̃
adiunxit: Nõ clamabũt in faucibus suis:
lectorẽ vel auditorẽ fecit intentum: vt duꝫ
querit cur additũ sit: admoneri se inueniat
simulachris gentiũ: non tantuꝫ homines:
sed etiã beluas se debere p̃ponere: vt si pu
deat adorare bestiã quã fec̃ de⁹ vidẽtẽ: au
dientẽ: odorãtẽ: cõtrectantẽ: ãbulantẽ: cla
mantẽ in faucibus suis: videret q̃ꝫ puden-
dũ esset adorare mutũ: ⁊ carens vita sensu
qꝫ simulachrũ: cui ad hoc inesset similitu-
do membrorũ: vt anima carnalib⁹ sensib⁹
dedita: quasi viuẽti atqꝫ animate forme ap
plicaret affectũ: cũ ea videret q̃ in suo cor-
pore viua atqꝫ aĩata sentiret. Quãto ergo
magis vel melius mures atqꝫ serpentes ⁊
id genus animantiũ colerẽt: Que de simu
lachris gentiũ si ita dicendũ est quodãmõ
iudicant: in quibus quia non sentiunt hu-
manã vitã nõ curant humanã figurã. Ita
qꝫ in eis plerũqꝫ nidificant: ⁊ nisi humanis
motibus deterreant̃: nulla sibi habitacula
municiora cõquirunt. Mouet ergo se ho-
mo vt viuentẽ bestiã a suo deo deterreat:
⁊ illũ nõ se mouentẽ quasi potentẽ colit: a
quo meliorẽ deterruit. Deterruit eñ vidẽ
tem a ceco: audientẽ a surdo: clamanteꝫ a
muto: ambulantẽ ab immobili: sentientem
ab insensato: viuentẽ a mortuo: imo dete-
riore q̃ꝫ mortuo. Mortuũ quippe sicut ma
nifestũ est nõ viuere: ita manifestũ est aliqñ
vixisse: quapropt̃ deũ qui nec viuit nec vi
xit pfecto ⁊ mortu⁹ antecedit. Quid hꝫ ma
nifesti⁹ f̃res mei dilectissimi: Quid euidẽti
us: Quis puer interrogat⁹ nõ hoc certũ es
se respõdeat qd̃ simulachra gentiũ os ha-
bẽt ⁊ nõ loquent̃: oculos habẽt ⁊ nõ vide-
bũt: ⁊ cetera q̃ diuin⁹ sermo cõtexuit: Cur
ergo tantope spũssanctus curat scriptura-
rũ plurimis locis hec insinuare: atqꝫ incul
care: velut in scientib⁹ quasi in omnibus
aptissima atqꝫ notissima: nisi qꝛ species mẽ
broꝝ quã naturaliter in aĩantibus viuen-
tẽ videre: atqꝫ in nobismetipsis sentire cõ-
sueuimus: q̃q̃ꝫ vt illi asserunt in signo ali-
quo fabrefacta atqꝫ eminẽti collocata sug
gestu: cum adorari atqꝫ honorari a multi-
tudine cepit: parit in vnoquoqꝫ sordidissi
mũ error̃ affectũ: vt qm̃ in illo figmẽto nõ
inuenit vitalẽ motũ: credat numẽ occultuꝫ:
effigieꝫ tñ viuenti corpori similẽ: seductus
forma ⁊ cõmotus auctoritate quasi sapiẽ-
tiũ institutorũ obsequẽtiũqꝫ turbaruꝫ sine
viuo aliquo habitatore esse nõ putat: Hic
⁊ mala demonia ad possidenda gentiũ si-
mulachra talis hoĩm affectus inuitat: quo
rum presidentiũ varia fallacia mortiferi se
minantur ⁊ multiplicantur errores. Alijs
itaqꝫ locis ⁊ contra ista diuine littere vigi
lant: ne quisquã dicat cum irrisa fuerint si-
mulachra: nõ hoc visibile colo: sed numẽ
qd̃ illic inuisibiliter habitat. Ipsa ergo nu
mina in alio psalmo eadẽ scriptura sic dã-
nat: Qm̃ dij gentiũ inquit demonia: dñs
autẽ celos fecit. Dicit ⁊ Aplus: Nõ quod
idolũ sit aliquid: sed qm̃ que ĩmolant gen
tes demonijs ĩmolant ⁊ nõ deo: nolo vos
socios fieri demonioꝝ. Videt̃ aũt sibi pur
gatioris eẽ religiõis q̃ dicũt: nec simlacħꝝ:
nec demoniũ colo: sed p effigiẽ corpalẽ ei⁹
rei signũ ĩtueor quã colẽ debeo. Itaqꝫ inter
p̃tant̃ simulachra: vt alio dicãt significari
terrã: vñ templũ solent appellare telluris:
alio mare sicͭ neptuni simulachro: alio ae-
rem sicut iunonis: alio ignem sicut vulca-
ni: alio luciferũ sicut veneris: alio solẽ: alio
lunã: quoꝝ simulachris eadẽ noĩa sicut tel
lur̃ ĩponũt: alio illud: alio illud sidus: vel

illam vel illam creaturã. Neqꝫ enĩ cuncta
enumerare sufficimus. De quibus rursus
cũ exagitari ceperint qđ corpa colant: ma
ximeqꝫ terrã: ꝛ mare: ꝛ aerem: ꝛ ignẽ: quo/
rũ nobis vsus in ꝓmptu est: Nã de celesti
bus quoniã nostro ea corpore cõtrectare
atqꝫ cõtingere: nisi oculorum radijs nõ va
mus: nõ ita erubescunt: respõdere audent:
nõ se ipa corpora colere: sed que illis regẽ/
dis ꝑsident numina. Itaqꝫ apl'i vna sentẽ
tia penam istoruꝫ damnationẽqꝫ testatur.
Qui trãsmutauerũt inqt veritatẽ dei in mẽ
daciũ: ꝛ coluerũt ꝛ seruierũt creature poti
us q̃ꝫ creatori: q̃ est bñdict⁹ deus in secula.
Nã priori parte hui⁹ sententie simulachra
dãnauit: posteriori aũt interꝓtatiões simu
lachroꝝ. Effigies enĩ a fabro factas appel
lando noĩbus eaꝝ rerũ quas fabricauit de
us: trãsmutant veritatẽ dei in mendaciuꝫ:
res aũt ipas ꝓ dijs habẽdo ꝛ venerãdo ser
uiũt creature potius q̃ꝫ creatori qui ẽ bñdi
ctus in secula. Quis autẽ adorat vel orat
intuẽs simulachrũ q̃ non sic afficitur vt ab
eo se exaudiri putet: ac sibi ꝑstari quod de
siderat: speret? Itaqꝫ hoĩes talibus supsti/
tionibus obligati: plerũqꝫ ad ipsum soleꝫ
dorsum ponẽtes preces fundũt statue quã
solem vocant: ꝛ cũ sonitu maris a tergo fe
riantur: neptuni statuã quã ꝓ ipso mari co
lunt quasi sentientẽ gemitib⁹ feriunt. Hoc
enĩ facit ꝛ quodãmodo extorquet illa figu
ra membrorũ vt animus viuus in sensib⁹
corporis magis arbitretur sentire corpus
qđ suo corpi simillimũ videt: q̃ꝫ rotunduꝫ
solem: vndasqꝫ diffusas: ꝛ quicquid nõ eis
dem liniamẽtis formatũ conspicit: quibus
illa formata sunt que viuentia videre con/
sueuit. Contra hunc affectũ quo hũana et
carnalis infirmitas facile capi potest: can/
tat scriptura dei res valde notissimas quib⁹
cõmemoret: ꝛ tanq̃ꝫ excitet mentes homi/
nũ in ꝯsuetudine corporũ dormiẽtes. Si/
mulachra inqt gentiũ argẽtũ ꝛ aurũ: Sꝫ de
us fecit argentũ ꝛ aurum. Opa inquit ma
nuum hominũ. Hoc enĩ venerãtur quod
ipsi ex auro argentoqꝫ fecerunt. Sed enĩ ꝛ
nos pleraqꝫ instrumẽta ꝛ vasa ex huiusce/
modi materia vl' metallo habem⁹ in vsũ ce/
lebrãdoꝝ sacramẽtoꝝ: q̃ ipso misterio cõse
crata sctã dicãtur i ei⁹ honore cui ꝓ salute
nostra inde seruitur. Et sũt ꝓfecto etiã ista
instrumẽta vl' vasa: quid aliud q̃ꝫ opa ma
nuum hominũ? Verũtamen nunquid os
habent ꝛ nõ loquentur? Nunquid oculos

habẽt ꝛ nõ videbũt? Nũqd eis supplicam⁹:
qꝛ ꝑ ea supplicamus deo? Illa cã est maxia
ipietatis insane: qđ plus valet in affectib⁹
miserorũ similis viuenti forma: que sibi ef/
ficit supplicari: q̃ꝫ quod eam manifestuꝫ est
nõ esse viuentẽ vt debeat a viuente contẽ/
ni. Plus enĩ valent simulachra ad curuã/
dam infelicẽ animã quod os habẽt: ocu/
los habẽt: aures habẽt: nares habent: ma
nus habẽt: pedes habẽt: q̃ꝫ ad corrigendã
qđ non loquẽtur: nõ videbunt: nõ audiẽt:
nõ odorabũt: nõ ꝯtrectabũt: nõ ãbulabũt.
Itaqꝫ seqtur: vt illud quoqꝫ fiat qđ etiã in
hoc psalmo sequit: vt scꝫ. Siles illis Alia lra.
fiant† oẽs qui faciunt ea: ꝛ omnes † nõ habet.
qui cõfidunt in eis. Videant ergo isti
apertis ꝛ sentiẽtibus oculis: ꝛ adorẽt clau
sis ꝛ mortuis mentibus: nec videntia: nec
viuentia simulachra. Domus auteꝫ
israel sperauit in dño: Spes enĩ que
videtur nõ est spes. Quod enĩ videt quis
quid sperat? Si aũt qđ nõ videmus spera
mus: ꝑ patientiã expectamus. Sed vt per
duceret vsqꝫ in finem ipsa patientia.. Ad
iutor eorum ꝛ ꝓtector eorũ est. An
fortasse spirituales a quib⁹ carnales instru
untur in spiritu mãsuetudinis: qꝛ ipi tanq̃ꝫ
supiores ꝓ inferioribus supplicãt iã videt
ꝛ illis iã res est q̃ adhuc inferiorib⁹ spes ẽ.
Nõ est ita. Nã ꝛ Dom⁹ Aaron spe
rauit in dño: Ergo vt etiã ipsi ꝑseuerã/
ter extẽdant in ea q̃ ante sunt: ꝛ ꝑseuerãter
currãt: donec appꝛehendãt in q̃ apprehensi Alia lra.
sũt: ꝛ cognoscãt sicut ꝛ cogniti sũt. Adiutor † eoꝝ.
† ꝛ ꝓtector eoꝝ est. † Utriqꝫ† enĩ ti/ † Qui.
met dñm† ꝛ sꝑauerũt in dñm: adiu † nõ habet.
tor eoꝝ ꝛ ꝓtector eoꝝ ẽ. Neqꝫ .n. nos † nõ habet.
meritis nostris ꝑuenim⁹ misericordiam dñi. Sꝫ
Dñs memor fuit nostrĩ: ꝛ bene/ Alia lra.
dixit† nos. Bñdixit† domũ israel † nobis.
bñdixit† domũ Aaron. Utrosqꝫ autẽ † domus.
bñdicens. Bñdixit† oẽs timentes † domus.
dñm: Querit q̃s vtrosqꝫ: respõdet: Pu/ † oĩbus qui
sillis cũ† magnis. Hoc ẽ dom⁹ isrl' cuꝫ timent.
domo Aaró: eos vtiqꝫ q̃ ex ipsa gẽte credi † maioribus.
derunt in saluatorẽ Jesum: qꝛ nõ in oĩbus
illis beneplacuit deo. Sed si quidã illoruꝫ
nõ crediderunt: nunqd incredulitas illoꝝ
fidẽ dei euacuauit? Absit. Neqꝫ enĩ oẽs q̃
sunt ex israel: hi sunt israelite: neqꝫ qꝛ sũt se
mẽ Abraã oẽs filij: sed sicut scriptũ ẽ: Re
liq̃e salue facte sũt. Ex ꝑsona enĩ eoꝝ q̃ in/
de crediderũt dicit: Nisi dñs sabaoth reliqs
set nobis semẽ: sicut sodoma facti essemus

⁊ sicut gomorra similes fuissemus. Sed idõ
semen: quia sparsum per terras multiplica
tum est. Dixerunt enĩ magni de domo Aa
ron. ¶ Adijciat dominus sup vos:
super vos ⁊ sup filios vestros. Et
ita factum est. Accesserunt etiã de lapidi-
bus suscitati filij Abraã. Accesserũt oues
que nõ erant de hꝫ ouili: vt fieret vnus grex
⁊ vnus pastor. Accessit fides omniũ gen-
tium: ⁊ creuit numerus non solũ sapientiũ
antistitum: sed etiã obedientiũ populorũ:
adijciente domino nõ solũ sup patres: qui
ad illum in christo ceteros imitatores pre-
irent: sed etiã super filios eorum: qui patrũ
pia vestigia sequerentur. Nã sic ait ille his
quos p euãgeliũ in christo genuerat: Imi
tatores mei estote: sicut ⁊ ego christi. Ad-
iecit itaqꝫ domin⁹: nõ solũ sup montes ge-
stientes sicut arietes: sed etiaꝫ super colles
gestientes sicut agni ouium. Proinde his
vtrisqꝫ magnis ⁊ pusillis: montibus ⁊ col-
libus: arietibus ⁊ agnis: dicet ꝓpheta qđ
sequitur. ¶ Bñdicti vos dño qui fe-
cit celũ ⁊ terram: Tanqꝫ diceret: Be-
nedicti vos domino: qui vos fecit celũ in
magnis: terrã in pusillis: sed celũ nõ istud
visibile plenũ luminaribus ad hos oculos
ptinentibus. ¶ Celũ: enim: celi domi-
no: Qui erexit ⁊ sublimauit quorũdã san
ctorũ mẽtes in tantũ: vt nulli hominũ sed
ipsi deo suo docibiles fierẽt. In cuius celi
docibilis cõperatione: q̃cq̃d carneis ocu-
lis cernitur terra dicenda est: quã dedit fi-
lijs hominũ: vt eius cõsideratione siue ab
ea pte qua sup illustrat: sicut ẽ hoc qđ dicit
celũ: siue ab ea que subter illustratur: cui p
prie terra nomẽ est: cũ totum sicut comme-
morauim⁹ in illius cõperatione qđ celũ ce
li dicit: terra sit. Terrã ergo istã totã dedit
filijs hominũ: vt ei⁹ ꝯsideratõe quãtũ pñt
cõijciant creatorẽ: quẽ infirmis adhuc cor
dibus sine isto cõiecture adminiculo vidẽ
nõ pñt. Est ⁊ alius intellect⁹ a quo dissimu
lare nõ debeo verboꝝ istoꝝ quib⁹ dictũ ẽ:
Celũ celi dño. Terrã aũt dedit filijs
hoim. Ut ab eo quod diximus nõ rece-
dat intẽtio. Dixeram⁹ enĩ magnos ⁊ pusil
los significari etiã eo qđ adiectũ est: Bñ-
dicti vos dño qui fecit celum ⁊ terrã. Si g̃
magnos celi: pusillos autẽ terre noĩe acci-
pimus: qm̃ pusilli crescẽtes futuri sunt ce-
lũ: ⁊ in ipsa spe lacte nutriũtur: sic sunt illi
magni celũ terre cũ puulos nutriũt: vt eti-
am celũ celi se esse intelligãt: dũ cogitãt in

qua spe puuli nutriant: Sꝫ tñ q2 iaꝫ illi nõ
ab homi ne: neqꝫ p hominẽ: sed p ipsum de
um carpunt sinceritatẽ: vbertatẽqꝫ sapien-
tie accepert puulos futuros quidẽ celũ:
vt celum celi se esse sciant: adhuc tamẽ ter-
rã cui dicãt: Ego plãtaui: Apollo rigauit:
sed deus incrementũ dedit. Ipsis enĩ filijs
hominũ quos fecit celũ: terrã dedit i qua
operent: qui nouit terre puidere per celũ.
Maneant igitur celum ⁊ terra in deo suo
qui fecit ea: ⁊ viuant ex eo cõfitentes ei: et
laudãtes eũ. Nam si ex se velint viuere mo
rientur: sicũt scriptũ est: A mortuo q̃si qui
nõ sit perit ꝯfessio: Sed ¶ Non mortui
laudabũt te dñe: neqꝫ oẽs qui de-
scendunt in infernuꝫ. Clamat enĩ alio
loco tua scptura: Peccõr cũ venerit in pfun
dũ malorũ: cõtẽnet. ¶ Sꝫ nos q̃ viui-
mus benedicim⁹ dño ex hoc nunc
⁊ vsqꝫ in seculũ.

Explicit Tract. de ps. CXIII.
Incipit Tract. de ps. CXIIII.
¶ Expositio psalmi.

D Ilexi: qm̃ exaudiet dñs vo Alia lra.
cẽ † depcatiõis mee: Cantet h † oracio
aĩa q̃ pegrinatur a dño: cãtet hoc
ouis illa que errauerat: cãtet hoc filius ille
q̃ mortu⁹ fuerat ⁊ reuixit: pierat ⁊ inuẽtus
est: cantet hoc aĩa nostra fratres ⁊ filij ca-
rissimi: erudiamur ⁊ pmaneam⁹: ⁊ cũ sanc-
tis ista cãtemus: Dilexi quoniaꝫ exaudiet
dñs voceꝫ depcationis mee. Nunquid ip
sa diligendi causa est: quoniã dñs exaudi
et vocem deprecationis mee? An non po-
tius aut ideo diligimus q2 exaudiuit: aut
ideo diligimus vt exaudiat? Quid ergo di
lexi qm̃ exaudiet? An quia dilectionẽ spes
solet accẽdere: dilexisse se dicit: quoniã spe
rauit se exauditurũ deũ vocem deprecati- Alia lra
onis sue? Uñ autẽ hoc sperauit. † Qm̃ † Quia
inclinauit aurem suã mihi: ⁊ in di-
eb⁹ meis † inuocaui. Ergo ideo dilexi Alia lra
qm̃ exaudiet: ideo exaudiet: qm̃ inclina- † inuoc
uit aureꝫ suam mihi. Sed vñ scis o anima
hũana q2 inclinauit deus suã aurẽ tibi: nisi
dicas credidi? Manẽt g̃ tria h: fides: spes:
⁊ caritas. Quia credidisti sperasti: q2 spa-
sti iã dilexisti. Iã si q̃rã vñ crediderit aĩa in
clinasse sibi aurẽ deũ suũ: nõne respõdebit:
quia prior dilexit nos: ⁊ filio ꝓprio nõ peper
cit: sed p nobis oĩbus tradidit eum? Quõ
enĩ inuocabũt in quẽ nõ crediderũt: ait do-
ctor gentiũ? Aut quõ credent quẽ nõ audi
erunt? Quõ enĩ audient sine pdicãte? Aut

quomõ pdicabunt nisi mittant? Cũ g̃ hec
omnia gesta apud me cernerẽ: quõ nõ cre-
derem q̃ inclinauit dñs aurẽ suaꝫ mihi? Et
sic cõmendauit in nobis dilectionẽ suã: vt
christus pro impijs moreret̃. Cum igit̃ hec
mihi annũciarent speciosi pedes eorũ qui
annũciauerũt pacẽ: qui annũciauerũt bo-
na: quia oĩs qui inuocauerit nomẽ dñi sal-
uus erit: credidi aureꝫ eius inclinatã mihi:
⁊ ĩ diebus meis inuocaui. Et qui sunt dies
tui: quoniã dixisti: in diebus meis inuoca-
ui? An forte illi quibus venit plenitudo tẽ-
poris: ⁊ misit deus filium suũ qui iam dixe-
rat: Tempore acceptabili exaudiui te: ⁊ in
die salutis adiuui te. Audisti ex ore pdica-
toris veniẽtis ad te pedib⁹ speciosis: Ecce
tp̃us acceptabile: ecce nũc dies salut̃: ⁊ cre
didisti: ⁊ ĩ diebus tuis ĩuocasti ⁊ dixisti: O
dñe erue aĩaꝫ meã. Sũt quidẽ ista: ß ⁊ dies
meos mag̃ inq̃t possũ dicẽ dies mi̇ie mee:
dies mortalitat̃ mee: dies ßm Adã plenos
laboris ⁊ sudoris: dies ßm vetustatẽ putre
dinis. Ego eñ iacens infixus in limo pro-
fundi: in alio psalmo exclamaui: Ecce ve-
teres posuisti dies meos: in his dieb⁹ meis
inuocaui. Distant quippe dies mei a dieb⁹
domini mei. Dies meos dico: quos ip̃e mi
hi feci priuata audacia qua deserui eũ. Et
qñ vbiq̧ ip̃e regnat: ⁊ est omnipotẽs atq̧
omnitenẽs: merui carcerẽ: id est ignorãtie
tenebras: ⁊ compedes mortalitat̃ accepi.
In his diebus meis inuocaui: q̃ et ego ali
bi clamo: Educ de carcere aĩaꝫ meã: ⁊ qñ
ĩ die salut̃ quẽ mihi pstitit adiuuit me: in-
trat in cõspectu eius gemitus cõpeditorũ.
In his eñ diebus meis. Circũdede- Alia lra. †et
runt me dolores mortis: †pericula
inferni inuenerũt me. Que nisi aber-
rantẽ abs te nõ inuenirẽt me: Nũc autẽ illa
me inuenerũt. Ego vͦo ea nõ inueniebam:
qui gaudebã psperis seculi: in quib⁹ plus
fallunt picula inferni. Sed postea q̃z ⁊ ego.
Tribulationẽ ⁊ dolorem iueni:
⁊ nomen domini inuocaui. Latebat
enim me tribulatio ⁊ dolor vtilis: tribulatio
de qua dat auxiliũ: cui dictum est: Da no-
bis auxiliũ de tribulatiõe: ⁊ vana salus ho
minis. Ego eñ de vana salute hoĩs gau
dendũ ⁊ exultandum arbitrabar: sed cum
audissem a dño meo: Beati lugentes: qñ
ip̃i cõsolabunt̃: nec expectaui vt p̃us amit-
terem bona temporalia quibus male vte-
bar: ⁊ tunc lugerem: sed attendi in eandeꝫ
ipsam miseriã meaꝫ qua talib⁹ oblectabar:
que ⁊ amittere formidarẽ ⁊ tenere non pos-
sem: attendi in eam vehemẽter ⁊ fortiter: et
me nõ solum excruciari aduersitatib⁹ hui⁹
seculi: sed etiã obligari psperitatibus vidi:
atq̧ ita tribulationẽ ⁊ dolorem qui me late
bat inueni: ⁊ nomẽ dñi inuocaui. O do Alia lra.
mine †erue animã meã: Miser enim †libera.
ego hõ: quis me liberabit de corpe mortis
hui⁹: nisi gratia dei p Jesum christũ domi-
nũ nostꝝ? Dicat igit̃ sanct⁹ ppl̃us dei: tribu
latõnẽ ⁊ dolorẽ iueni: ⁊ nomẽ dñi iuocaui:
Et audiẽt reliq̃e gentiũ: que nõdũ inuocãt
nomẽ dñi: audiant ⁊ querãt vt inueniãt tri
bulationẽ ⁊ dolorẽ: ⁊ inuocẽt nomẽ domini
⁊ salui fiant. Non hoc eis dicim⁹ vt querãt
miseriã quã nõ habent: sed vt inueniãt eaꝫ
quam nesciẽtes habẽt. Neq̧ hoc eis opta-
mus: vt terrena necessaria desint eis quib⁹
indigẽt dũ mortaliter viuũt: ß vt hoc plã-
gant qͦ amissa satietate celesti: terrenis nõ
dum ad fruendũ stabilibus bonis: sed ad
sustẽtandũ necessarijs indigere meruerũt.
Agnoscant ⁊ lugeant istã miseriam: faciat
eos beatos lugentes: qui eos esse semp mi-
seros noluit. Misericors dñs ⁊ iust⁹:
⁊ deus noster miseret̃. Misericors et
iustus ⁊ miseret̃. Misericors primũ: q̃ in-
clinauit aurẽ suam mihi: ⁊ nesciebam ppin
quasse aurẽ dei mei ori meo: nisi p illos spe
ciosos pedes excitarer vt inuocarẽ. Quis
eñ eum inuocauit: nisi quẽ ip̃e prior voca-
uit? Hinc ergo primũ misericors. Iust⁹ aũt
q̃ flagellat: ⁊ iterũ miseret̃: q̃ recipit: Fla-
gellat aũt omnẽ filiũ quẽ recipit. Nec tam
mihi amarũ debet esse qͦ flagellat: q̃z dul-
ce qͦ recipit. Quõ eñ nõ flagellat? Cu
stodiens paruulos dñs: Quos grã-
des querit heredes. Quis eñ est filius cui
non det disciplinã pater eius: Humilia- Alia lra.
tus sum ⁊ †saluũ me fecit. Saluũ me †liberauit me.
fecit: q̃ hũiliatus sum. Non enim penalis
sed salutaris dolor est: quẽ secando medi-
cus fecit. Cõuertere: inquit: anima
mea in requiem tuã: q̃ domin⁹ be-
nefecit tibi. Non meritis aut virib⁹ tuis
sed qñ dñs benefecit tibi. Qñ †exe- Alia lra.
mit: inquit: animã meã a morte: Mi- †eripuit.
ra res est carissimi qͦ cuꝫ dixisset in requiẽ
ꝯuertendã animã: qñ bñfecit ei dñs: sub-
iecit: Qñ exemit animã meã de morte. Jõ
ne in requiẽ ꝯuerteret̃: q̃ exempta ẽ a mor-
te: Nõne magis ĩ morte requies dici solet?
Que tandẽ eius actio est cui⁹ vita requies
⁊ mors inquietudo est? Talis g̃ actio debet

esse anime q̄ tendit ad quietē securitatē q̄:
nō que augeat inquietū laborē. Qm̄ exe-
mit animā meā de morte: qui misertus eiꝰ
dixit: Venite ad me oēs q̄ laboratis: ⁊ ego
vos reficiā: tollite iugum meū sup vos: et
discite a me: q̄ꝛ mitis sum ⁊ humilis corde:
⁊ inuenietis requiē animabꝰ vestris. Iugū
enī meū suaue est: et sarcina mea leuis est.
Mitis itaq̄ et hūilis tanq̄ viā christū se-
quēs debet esse anime actio tendētis ad re
quiē: nō tamē pigra: ⁊ desidiosa: vt cursum
cōsūmet: sicut scriptū est: In māsuetudine
opera tua pfice. Etenim ne māsuetudo ad
segniciē duceret: adiunctum est: opera tua
pfice. Neq̄ enī sicut in ista vita somni req-
es nos reparat ad actionē: sed actio bona
pducit ad semp vigilantē quietē. Ille aūt
hec cuncta prestat: cūcta exhibet deus: de
quo hic dicitur: Qm̄ dominꝰ benefecit mi-
hi: qm̄ exemit animā meā a morte. Ocu-
los meos a lachrymis: pedes me-
os a lapsu. Hec enī i spe completa: erga
se cantat: quisquis huiꝰ carnis vinculū in-
telligit. Vere quippe dictum est: Humilia-
tus sum: ⁊ saluū me fecit. Sed ⁊ quia illud
apl̄us verū dicit: qm̄ spe salui facti sumus:
⁊ de morte quidē q̄d exempti sumus: recte
dicit iam esse completū: vt mortē intelliga
mus nō credentiū: de qualibus ait: Dimit-
te mortuos sepelire mortuos suos: ⁊ illud i
supiori psalmo: Nō mortui laudabūt te do
mine: neq̄ omnes q̄ descendūt in infernū:
sed nos qui viuimꝰ benedicimus dominū.
Ex hac ergo morte potest recte intelligere
hō fidelis: iā exemptā eē animā suā: corpo
q̄ ex infideli fidelis effecta est. Unde ipse sal
uator: Qui credit in me inquit: transitū fa-
cit a morte ad vitam. Cetera vō spe com-
pleta sunt in eis: qui nōdū ex hac vita emi-
grauerūt. Nūc enī cū lapsus nostros pi-
culosissimos cogitamus: non cessant a la-
chrymis oculi. Tūc aūt eximit oculos no-
stros a lachrymis: quādo ⁊ pedes a lapsu:
q̄ꝛ tūc nullꝰ erit lapsus ambulantiū pedū:
qn̄ infirme carnis nullū erit lubricū. Nunc
vō q̄uis firma sit vita nostra que christus
est: tamē q̄ꝛ carnē nobis quā iubemur edo-
mare substernimꝰ: in ipso prorsus ope quo
eam subditā castigamus: non in ea cadere
magnū est: nō autē in ea labi quis potest?
Quapropter: q̄ꝛ ⁊ in carne sumus: ⁊ in car
ne non sumus. In carne enī sumus eo vin
culo: q̄d nōdum solutū est: q̄d dissolui ⁊ eē
cum christo multomagis optimū. Nō aūt

sumus in carne ex eo q̄d spiritus primitias
dedimus deo: si tamē possumus dicere; q̄a
conuersatio nr̄a i celis ē: tanq̄ capite placea
mus deo: pedibus autē tanq̄ extremis ani
me partibꝰ adhuc lubricū sentiamus. Au-
di queādmodū ad spem ptineat: q̄d ita ca-
nitur velut iam sit effectum. Exemit inquit
oculos meos a lachrymis: pedes meos a
lapsu: ⁊ tamē nō ait: placeo. Sed: ¶ Pla-
cebo † in cōspectu † domini: in regi-
one viuorū. Satis ostēdens ab ea parte
nōdum se placere in cōspectu dn̄i que est i
regione mortuorū: id est in carne mortali.
Qui enī in carne sunt: deo placere nō pos-
sunt. Unde q̄d sequit: ⁊ dicit idē apostolꝰ:
Vos aūt non estis in carne: sm̄ id dicit: q̄d
corpus quidē mortuū est pp̄ter peccatum:
spiritꝰ autē vita est pp̄ter iusticiā: sm̄ quem
placebant dn̄o: quia sm̄ ipm̄ in carne non
erant. Quis autē placeat deo viuo in cor-
pore mortuo? Sed quid ait? Si autē spiritꝰ
eius qui suscitauit Iesū christū a mortuis
habitat in vobis: q̄ suscitauit Iesū christū
a mortuis viuificauit ⁊ mortalia corpa vr̄a
pp̄ter spiritū q̄ habitat i vobis. Tūc erimꝰ
i regiōe viuorū ex omi parte: placentes in
cōspectu domini: ex nulla ab eo pte pegrini.
Qādiu enī sumus in corpe pegrinamur a
domino: ⁊ inquātum inde peregrinamur a
dn̄o: intantū non sumus in regiōe viuorū.
Confidimꝰ autē ⁊ bene arbitramur magis
pegrinari a corpore: ⁊ imanere ad dominū.
Et ideo ambimꝰ: siue imanētes: siue pegri-
nantes placentes illi esse. Ambimꝰ quidē
nūc: q̄ꝛ expectamꝰ adhuc redemptionē cor
poris nostri. Sz cū absorpta fuerit mors i
victoria: ⁊ corruptibile h̄ induerit incorru-
ptionē: ⁊ mortale h̄ induerit imortalitatē:
tūc nullꝰ erit fletus: q̄ꝛ nullꝰ lapsus: ⁊ nullꝰ
lapsus: q̄ꝛ nulla corruptio. Et ideo iam nō
ambiemꝰ placere: sed oīno placebimꝰ in cō
spectu domini in regione viuoꝝ.

¶ Explicit Tractatus de ps̄. CXIIII.
Incipit Tractatus de ps̄. CXV.

Prefatio.

N Otissimū arbitror esse sanctitati ve-
stre quod ait apostolus. Non enim
ē omniū fides: ⁊ q̄d maior esse sole-
at infideliū multitudo nō ignoratis: Qua
pp̄ter q̄d dicit: Dn̄e quis credidit auditui
nr̄o: inter q̄s etiā illi numerant: de quibꝰ di
cit idē apl̄us: Oēs sua querūt: non q̄ Iesu
christi: Quos alio loco dicit: nō ex verita-
te: s̄ ex occasiōe pdicare verbū dei nō caste:

Alia l'ra
† nō habet.
† dn̄o.

id ẽ nõ ex aĩo pure ⁊ sincere caritatis. Aliđ
eñ sentiebãt qđ in eoꝝ moribus appareat:
⁊ aliđ ꝑdicabãt: vt sctõ noĩe placerẽt homi
nib⁹. Nam de his iteruꝫ dicit: Neqꝫ eñ isti
deo ſuiunt sed suo vẽtri: quos tamen chri-
stum annũciare ꝑmittit. Quis eñ ea poti
us crederẽt que ipi faciebãt vt morerẽtur:
ea tamẽ predicabãt que si alij credẽtes fa-
cerent saluarent. Nõ eñ aliđ annũciabãt
preter regulam fidei. Eos quippe excludit
aplus dicẽs: Si quis vobis annũciauerit
ꝑter id qđ accepistis: anathema sit. Illi nõ
christuꝫ annũciãt qui annũciant falsitatẽ:
q² christus veritas est. De istis aũt dicit ꝙ
christũ anũciẽt: ſ; nõ caste: id ẽ non animo
simplici ⁊ puro ex fide sincera q̃ ꝑ dilectõꝫ
opat. Terrenis quippe cupiditatib⁹ cõsu-
lentes: regnũ celorũ annũciabãt habentes
in pectore falsitatẽ: in lingua veritatẽ. Sci
ens itaqꝫ aplus etiã ꝑ Iudã euãgelizãtem
credẽtes esse liberatos: istos quoqꝫ ita per
mittit: Siue inq̃t occasione siue v̇itate xp̃s
annũciet. Veritateꝫ quippe ãnunciabant:
etiã si non veritate: id est non vero animo.
Isti loquunt qđ nõ credũt: ⁊ ideo reprobati
sunt: q̃uis sint vtiles eis: Quos istruit do-
min⁹ dicẽs: Que dicũt facite: que aũt faci
unt facere nolite: dicunt eñ ⁊ non faciunt.
Unde: nisi q² vtilia nõ credũt esse q̃ dicũt:
Sunt aũt alij qui credũt ⁊ nõ loquũtur qđ
credunt vl' pigricia vel timore. Nam ⁊ ille
ſuus q̃uis talentuꝫ habuerit: tamen quia
erogare noluit: audit a dño iudice: Serue
neq̃ ⁊ piger: Et alio euãgelij loco dictũ ẽ:
ꝙ multi ex principib⁹ iudeorũ credidissent
in eum: sed nõ eum cõfitebantur: ne expel-
lerẽtur de synagogis: sed etiã ipsi rephensi
atqꝫ reprobati sunt. Sequit eñ euãgelista
dicens: Amauerũt eñ glãm hoim magis
q̃ dei. Si ergo ⁊ illi qui verũ quod loquũ-
tur nõ credũt: ⁊ illi qui verum quod credũt
nõ loquũtur: merito reprobãtur: q̃s erit ser
uus vere dicẽd⁹ fidelis: nisi ille cui q̃ dicet:
Euge serue bone: quoniã in modico fide-
lis fuisti: supra multa te cõstituam: intra in
gaudiũ dñi tui. Talis itaqꝫ seruus: nec an
teq̃ credat loquit: nec cũ crediderit tacet.
Vel sic eroget vt ipse non habeat: vl' quod
habet nõ erogãdo nõ habeat. Sic eñ di-
ctũ ẽ: Qui habet dabit ei: sic: q̃ aũt non hꝫ
et qđ habꝫ auferet ab eo. Dicat g̃ iste bon⁹
seru⁹ cantãs: Alleluia. Id est sacrificãs
domino sacrificiũ laudis a quo auditurus
ẽ: Intra i gaudiũ domini: exultet ⁊ dicat:

Expositio psalmi.

Credidi ꝓpter quod locut⁹
sum: Hoc est ꝑfecte credidi. Nõ
eñ ꝑfecte credũt: qui qđ credũt lo
qui nolũt. Ad ipam eñ fidem pertinet etiã
illđ credere qđ dictuꝫ est: Qui me cõfessus
fuerit corã hominib⁹: cõfitebor eum coram
angelis dei. Ex hoc eñ est appellatus fide
lis ille ſuus: nõ tantuꝫ q² accepit: sed quia
impendit atqꝫ lucratus est. Ita ⁊ hoc loco
nõ ait: credidi et locut⁹ sum: sed ꝓpter hoc
dicit se locutũ ẽẽ quia credidit. Simul eñ
credidit: ⁊ quod premiũ loquẽdo speraret:
et quã penã tacẽdo timere deberet. Credi-
di inquit ꝓpt quod locut⁹ sum: Ego autẽ
humiliatus sum nimis: Pass⁹ eñ est
multas tribulationes ꝓpter verbum quod
fidelit tenebat: fideliter impendebat: ⁊ hu-
miliat⁹ est nimis: Qđ illi timuerũt q̃ ama-
uerũt glãm hoim magis q̃ dei. Sed q̃d est
ego aũt: Diceret poti⁹: credidi ꝓpter qđ ⁊
locutus sum ⁊ humiliatus sum nimis: Cur
addidit ego autẽ: nisi q² hõ hũiliari potest
ab eis qui veritati cõtradicũt: nõ ipa v̇itas
quã credit ⁊ loquit: Unde ⁊ aplus cum de
catena sua diceret: sed ſmo inquit dei non
est alligat⁹. Sic ⁊ iste: quia ipsa ẽ vna ꝑso-
na sanctorũ testium: hoc est martyrum dei:
credidi inquit ꝓpter qđ locutus sum: Ego
autem nõ illđ qđ credidi: non sermo quem
ꝓtuli: sed ego hũiliat⁹ sum nimis. Ego Alia lra.
† aũt dixi in † extasi mea: omnis ho- † nõ habet.
mo mendax: Extasin pauorẽ dicit: quẽ † excessu mea.
cõminãtibus ꝑsecutorib⁹ ⁊ impendẽtibus
passiõibus cruciat⁹ aut mortis hũana infir
mitas patit. Hoc. n. intelligim⁹: quia i isto
psalmo vox martyrum apparet. Naꝫ ⁊ alio
modo dicit extasis: cum mens non pauo-
re alienat: sed aliqua inspiratiõe reuelatio-
nis assumit. Ego autem dixi in extasi mea:
omnis homo mendax. Cõterritus enim re-
spexit infirmitatẽ suam: et vidit nõ de se sibi
esse ꝑsumendũ. Quãtum eñ ad ipsum ho
minẽ ꝑtinet mendax est: sed gratia dei ve-
rax effectus est: ne pressuris inimicorũ ce-
dens non loqueret qđ crediderat: sed ne-
garet: sicut Petro accidit: qñ de se ꝑsume
rat: ⁊ docend⁹ erat de hoĩe nõ esse ꝑsumẽ-
dũ: Et si de hoĩe nõ debet quisqꝫ ꝑsumere:
vtiqꝫ nec de seipõ: q² homo est. Bene ergo
iste vidit in pauore suo omnẽ homineꝫ esse
mendacẽ: q² et illi q̃ nullo pauore vanescũt:
ne ꝑsequẽtibus cedendo mẽtiant: muneri-
bus dei tales sunt nõ virib⁹ suis. Proinde

verissime dictũ est: Oĩs homo mẽdax: sed
deus verax qui ait: Ego dixi dij estis: ⁊ fi-
lij altissimi omnes. Uos aũt sicut homies
moriemini: ⁊ sicut vnus ex principib⁹ cade
tis. Consolat᷑ hũiles: et implet eos: nõ so-
lum fide credẽde: sed etiã fiducia p̃dicãde
veritatis: si p̃seuerantes subdant᷑ deo: nec
imitent᷑ vnũ ex p̃ncipibus diabolũ q̃ in ve-
ritate non stetit ⁊ cecidit. Si eñ omnis ho-
mo mẽdax: intantũ nõ erunt mẽdaces: in-
quãtũ nõ erunt homies: quoniã dij erunt ⁊
filij altissimi. Hoc itaq̃ cõsiderans deuo-
tissimus p̃plus fideliũ testium: quomõ infir
mitatẽ humanã dei misericordia non relin-
quat: in cuius infirmitatis pauore dictũ ẽ:
Omnis homo mendax: quõ consolet᷑ hu-
miles: ⁊ impleat spiritu fiducie trepidãtes:
vt pene mortuo corde reuiuiscant: ne in se-
metipsis fidentes sint: sed in eo qui suscitat
mortuos: ⁊ linguas infantiũ facit disertas:
qui ait: Cũ aũt tradẽt vos: nolite cogitare
quomõ aut q̃d loquamini. Dabit᷑ eñ vob
ĩ illa hora q̃d loquamini. Nõ eñ vos estis
qui loquimĩ: sed spirit⁹ patris vestri qui lo-
quit᷑ in vobis. Hec ḡ oĩa cõsiderans ille q̃
dixerat: Ego dixi ĩ pauore meo: omnis hõ
mendax: ⁊ vidẽs grã dñi se factũ veracem.
¶ Quid retribuã: inquit: dño p̃ om
nib⁹ que retribuit mihi: Non ait pro
omnib⁹ q̃ tribuit mihi: sed p̃ omnib⁹ q̃ retri
buit mihi. Que igit᷑ p̃cesserãt hoĩs: vt oĩm
donoꝝ dei nõ attributio: sed retributio vo-
cari possit: Que p̃cesserant homis nisi pec
cata: Retribuit ḡ deus bona p̃ malis cui
homies retribuẽt mala p̃ bonis. Hec eñ
retribuerũt qui dixerũt: Hic ẽ heres veni-
te occidam⁹ eũ. Sed querit iste q̃d retribu-
at dño ⁊ nõ inuenit: nisi ex eis que ip̃e dñs
retribuit. ¶ Calicẽ: inquit: salutaris ac
cipiã: ⁊ nomen domini inuocabo.
O homo peccato tuo mẽdax: dono dei ve
rax. Et ideo iam nõ homo: quis tibi dedit
calicẽ salutaris: quẽ accipiens ⁊ inuocans
nomen domini retribues ei p̃ omnib⁹ q̃ re-
tribuit tibi: Quis nisi ille qui ait: Potestis
bibere calicẽ quẽ ego bibiturus sum: Quis
tibi dedit imitari passiones suas: nisi q̃ p̃ te
passus ẽ p̃or: Ideoq̃. † Preciosa ĩ con-
spectu dñi mors sanctorũ ei⁹: Emit
eñ eam sanguie suo quẽ prior fudit p̃ salu
te seruorũ: ne p̃ dñi nomine serui fundere
dubitarent: qd̃ tamẽ eorũ non dñi vtilitate
p̃ficeret. Confiteat᷑ itaq̃ conditionẽ suam
mancipiũ: tanto precio compatũ et dicat.

Alia l̃ra
† Uota mea do
mino reddã co
ram omni p̃plo
eius.

O dñe † ego seru⁹ tuus: ego seru⁹
tuus ⁊ filius ancille tue. Ergo et em-
ptus ẽ ⁊ vernacul⁹ est. An cũ matre simul ẽ
emptus: An q̃ vernacul⁹ est p̃pter pecca-
tũ fuge sue dep̃datus: ⁊ ideo emptus: quia
redemptus est: Filius eñ est ancille s̃m qd̃
oĩs creatura subdita creatori est: et verissi-
mo dño: verissimũ debet famulatũ. Quem
cũ exhibet libera est: hãc accipiens a domi
no gratiã: vt ei nõ necessitate: sed volũtate
deseruiat. Ergo iste filius ẽ hierl̃m celestĩ q̃
sursũ est: mater omniũ nostrũ libera. Et li-
bera q̃dẽ a peccato: s̃ ancilla iusticie. Cui⁹
filijs adhuc p̃egrinãtib⁹ dicit᷑: Uos in liber
tatẽ vocati estis: S3 rursus eos seruos fa-
cit dicens: sed in caritate seruite inuicem.
Quib⁹ item dicit᷑: Cũ serui eratis pecca-
to: liberi eratis a iusticia: Nũc v̾o liberati a
peccato facti autẽ serui deo habetis fructũ
vestrũ in sanctificationẽ: finẽ v̾o vitã eter-
nã. Dicat ergo deo seru⁹ iste. Multi se mar
tyres dicunt: multi seruos tuos: q̃ nomen
tuũ habent in varijs heresib⁹ et erroribus:
sed q̃ p̃ter ecclesiã tuã sunt: nõ sunt filij an-
cille tue: ego autẽ seruus tuus ⁊ filius ancil
le tue. ¶ Dirupisti vincula mea: tibi
sacrificabo † sacrificiũ laudis †. Neq̃
eñ inuenio vlla merita mea: q̃ñ tu dirupi-
sti vincula me: ideo sacrificium laudis tibi
debeo: Quia ⁊ si gl̃iabor q̃ seru⁹ tu⁹ sim: et
fili⁹ ancille tue: nõ ĩ me: s̃ in te dño meo glo
riabor: qui dirupisti vincula mea: vt a fuga
rediens religarer tibi. ¶ Uota mea do-
mino reddã: Que vota redditurus es:
quas vouisti victimas: que incẽsa: q̃ holo-
causta: An ad illud respicis q̃ñ pauloante
dixisti: Calicẽ salutaris accipiã: ⁊ nomẽ do
mini inuocabo: ⁊ tibi sacrificabo sacrificiũ
laudis: Et reuera quisq̃s bñ cogitat q̃d vo
ueat dño: ⁊ que vota reddat: seip̃m voueat
seip̃m reddat: hoc exigitur: hoc debet᷑. In
specto nũmo dñs dicit: Reddite cesari q̃
cesaris s᷑t: ⁊ deo q̃ dei s᷑t. Imago sua reddat
cesari: imago sua reddat᷑ deo. S3 q̃ memi-
nit nõ solũ seruũ se eẽ dei: s̃ ⁊ filiũ ancille dei
videt vbi reddat vota sua: p̃format᷑ chri-
sto per calicẽ salutarĩ. † In atrijs: inquit:
domus domini. Que domus dei est:
hec ancilla dei ẽ. Et que dom⁹ dei: nisi om-
nis populus eius: Ideo sequit᷑: In con-
spectu omnis populi eius: Et aper-
tius iam nominat ipsam matrē. Quid est
enim aliud populus eius: nisi quod sequit᷑:
In medio tui hierusalẽ: Tunc est eñ

Alia l̃ra
† quia.

Alia l̃ra.
† hostiã.
† ⁊ nomẽ dñi
inuocabo.

† Scd̃m ali
litterã iste v
sicul⁹ subiũ
sequẽti.

qđ redditur gratum: si de pace atq̃ in pace
reddatur. Qui autē filij huius ancille non
sunt: bellum potius q̃ pacem amauerunt.
Ne quis autē existimet atria domus domi-
ni: ⁊ omnē populū eius iudeos significari:
q: ita clausit iste psalm⁹ vt diceret: In me-
dio tui hierusalem: cuius nomine carnales
israelite gloriant. Audi sequētem psalmū:
qui quatuor versiculis cōtinet.

¶ Explicit Tractatus de ps̄. CXV.
Incipit Tractatus de ps̄. CXVI.

Expositio psalmi.

Laudate dominū omnes gē-
tes: laudate eum omnes po
puli. Hec sunt atria domus do-
mini: ille omnis popul⁹ eius: hec vera hie-
rusalē. Audiāt magis illi qui hui⁹ ciuitatis
filij esse noluerūt: cum se ab omniū gentiuȝ
cōmunione pciderūt. ¶ Qm̄ cōfirma-
ta est sup nos misericordia eius: et
veritas domini manet in eternum.
Hec sūt duo illa: misericordia ⁊ veritas: q̃
in centesimo tertiodecimo psalmo memo-
rie cōmendanda cōmonui. Cōfirmata est
autē sup nos misericordia dn̄i: cū eius no-
mini p qđ liberati sumus inimicarū gentiū
rabida ora cesserūt: ⁊ veritas dn̄i manet in
eternū: siue in eis que pmisit iustis: siue in
eis que minatus est impijs.

¶ Explicit Tractatus de ps̄. CXVI.
Incipit Tractatus de ps̄. CXVII.

Prefatio.

Audiuim⁹ fratres admonenteȝ nos
atq̃ hortantē spiritūsanctū: vt sacri
ficiū cōfessionis offeramus deo. Cō
fessio aūt vel laudis eius est: vel peccatorū
nostrorum. Et illa quidē cōfessio qua pecca-
ta nostra deo confitemur: omnib⁹ nota est:
ita vt hanc solā dici confessionē in scriptu-
ris sanctis minus erudita estimet multitu-
do. Nam vbi hoc verbū lectoris ore sonu-
erit: cōtinuo strepit⁹ pius pectora tūdentiū
cōsequit. Sed debet aduertere quomodo
dictū sit in alio psalmo: Quoniā ingrediar
in locū tabernaculi admirabilis vsq̃ ad do
mū dei. In voce exultatōnis ⁊ cōfessionis
soni festiuitatē celebrātis. Hic em̄ certe ma
nifestū est voce confessiōis ⁊ sonum: nō ad
merorē penitētie: ſ ad leticiā festiuitatis ce
leberrime ptinere. Aut si de tam manifesto
testimonio quisq̃ adhuc dubitat: quid di-
ctur⁹ est ad illud quod in ecclesiastico scri-
ptū est: Benedicite dn̄m omnia opa ipi⁹:
date nomi ipius magnificentiā: et cōfitemi

in laudē ipius in canticis labiorum ⁊ in citha
ris: ⁊ sic dicetis in confessiōe: qm̄ oia opera
dn̄i bona nimis. Hic certe nullus vel tar-
dissimus ambigit cōfessionē in dei laudib⁹
poni: nisi forte tanta est in cuiusq̃ mente p-
uersitas: vt dicere audeat etiā ipm dominū
Jesum christū peccata sua patri esse cōfes-
sum. Qđ si aliquis impius pter nomē cō
fessionis temptaret obijcere: facillime refel-
leretur ipa cōtextione verborum. Sic em̄ lo-
quit: Cōfiteor inqt tibi pr dn̄e celi et tre: q̃
abscōdisti hec a sapiētib⁹ ⁊ prudētib⁹: ⁊ re-
uelasti ea paruulis: ita pater quoniā sic pla
citū fuit corā te. Quis nō eum intelligat in
laude patris hec dicere: Quis non videat
istā confessionē nō ad dolorem cordis: sed
ad gaudiū ptinere: cū etiā pcesserit euāge-
lista dicens: In ipa hora exultauit i spiritu
sancto et dixit: confiteor tibi pater. Qua-
propter carissimi quoniā nullo mō est oino
dubitandū tot cōgruentibus testimonijs:
quorū similia in scripturis per vosipos po
testis aduertere: nō tm̄ in peccatis: sed ⁊ in
laudibus dei: cōfessionē diuinis litteris so
lere nomiari: Quid cōgruēti⁹ in hoc psal-
mo quādo Alleluia cantamus: quod est
laudate dominū: nos admoneri intelligim⁹
cum audimus:

¶ Expositio psalmi.

Confitemini dn̄o: Qr id ipm
scȝ vt laudem⁹ deum: Non potuit
laus dei breuius explicari q̃ vt di
ceretur: Quoniā bonus est: Quid sit
grādius ista breuitate nō video: cum ita sit
pprium deo qđ bonus est: vt a quodā com-
pellatus ipe filius dei cū audiret: magister
bone: ab eo scȝ q̃ carnē eius intuēs ⁊ diui-
nitatis plenitudinē nō intelligens: solū ho
minē arbitrabat: rn̄deret: quid me interro-
gas de bono: Nemo bon⁹ nisi vnus deus.
Quid est aliud dicere: si me bonū vis ap-
pellare intellige et deū. Sed qm̄ pplo dr in
pnūciatione futurorum liberato ab omni la-
bore ⁊ captiuitate pegrinatiōis: ⁊ ab omni
pmixtiōe iniquorum qđ ei p gratiā dei pstitū
est: nō solum nō retribuētis mala p malis:
sed etiā retribuētis bona p malis: cōueni-
entissime adiunctū est. Qm̄ in seculum — Alia lra. †nūc.
misericordia ei⁹. ¶ Dicat †autē †do — †nō habet.
mus isrl qm̄ bon⁹: qm̄ in seculū mi — Alia lra.
sericordia ei⁹. Dicat †aūt domus — †nūc.
aaron: qm̄ i seculū misericordia ei⁹.
¶ Dicat nūc †oēs q̃ timēt dn̄m: qm̄ — Alia lra. †nō habet.
in seculū misericordia ei⁹. Recogno-

scitis credo carissimi que sit domus israel:
que sit domus Aaron: ⁊ quoniā vtrīq̄ sunt
timentes dominum. Ipsi enim sunt pusilli
cum magnis: iam in alio psalmo bene in-
sinuati cordibus vestris: Quorum nume-
ro nos omnes ī eius gratia qui bonus est:
⁊ in seculū misericordia eius sociatos esse
gaudeamus: quoniā exauditi sunt qui di-
xerunt: Adijciat domin⁹ sup̄ vos: ⁊ sup̄ fi-
lios vestros vt israelitis in christū creden-
tibus ex quorū numero sunt apostoli pr̄es
nostri: ⁊ ad eminentiā pfectorū: et ad obe-
dientiā paruulorū adiungeret numer⁹ gen
tium: vt dicamus: omnes facti vnū in chri
sto: facti vnus grex sub pastore vno: ⁊ cor-
pus illius capitis tanq̄ vnus homo dica-
mus. †In tribulatōe inuocaui do
minū: ⁊ exaudiuit me ī latitudine†.
Angustia nostre tribulatiōis finitur. Lati-
tudo autē quo transim⁹: non habet termi-
nū: Quis eñ accusabit aduersus electos
dei? Dominus mihi adiutor †est:
non timebo q̄d faciat mihi homo.
Sed nūquid homies solos habz inimicos
ecclesia? Quid est homo carni et sanguini
deditus: nisi caro ⁊ sanguis? Sed ait apo-
stolus: Nō est nobis colluctatio aduersus
carnem ⁊ sanguinē: sed aduersus p̄ncipes
⁊ rectores mūdi tenebrarū harū: id est re-
ctores iniquorū mundū istum diligentiū:
⁊ ꝓpterea tenebrarum: quia et nos fuimus
aliq̄n tenebre: nūc autē lux in dño. Aduer
sus spūalia inquit nequicie in celestibus: id
est diabolū ⁊ angelos eius: quem diabolū
alio loco dicit: principē potestatꝭ aeris hu-
ius. Audi ergo q̄d sequit: Dominus
mihi adiutor: ⁊ ego despiciā inimi
cos meos. Ex q̄libet genere inimici exur
gant: siue ex numero malorū hominū: siue
ex numero malorū angelorū: in domini ad
iutorio despicient cui cōfitemur laudē: cui
cantam⁹ alleluia. Despectis autē inimicis
non sic mihi tanq̄ bonus homo se amicus
opponat: vt in se spem meā iubeat colloca-
ri. Bonū est: eñ: cōfidere in domi
no: q̄ cōfidere in homie. Nec quisq̄s
s̄m quēdam modū dici potest angelus bo-
nus: sic a me cogitet: vt in eo ꝯfidē debeā.
Nemo eñ bonus nisi solus deus. Et cū vi
dent adiuuare homo vel angelus: cuz hoc
vera dilectione faciunt: ille ꝑ eos facit qui
eos ꝓ modo eorū bonos fecit. Bonū
est: ergo: sperare in domino: q̄ spe-
rare in principib⁹. Nam ⁊ angeli dicti
sunt principes: sicut in Daniele legimus:
Michael princeps vester. Oēs gen-
tes †circūdederūt me: et in nomine
domini vltus sum eos. Circūdā
tes circūdederūt me: ⁊ in nomie do
mini vltus sum eos. Q̄d ait: Omnes
gētes circūdederūt me: et in nomie domini
vlt⁹ sum eos: significat eccl̄ie labores atq̄
victoriā. Sed quasi causa quereret: vn̄ tā-
ta mala supare potuerit: respectū est ad ex-
emplū: Et dixit quid p̄mo passa sit ī capite
suo addendo q̄d sequit: Circūdantes cir-
cūdederūt me. Et bn̄ ibi nō repetitum est:
omnes gentes: q̄d a iudeis solis factū est.
Et in nomie dn̄i vltus sum eos: quia ⁊ illic
ipse pius ppl̄us q̄d est corp⁹ christi psecuto-
res senserat: de cui⁹ genē caro illa suscepta
est: ꝓ quo factū est: quicquid ab illa inter-
ore diuinitate ꝑ exteriorē carnē virtute im-
mortaliter factum est. Circūdederūt
me sicut apes †fauū: et exarserūt si-
cut ignis in spinis: ⁊ in nomie dn̄i
vltus sum eos. Hic iam ex ordine ge-
starum rerum etiā verborū ordo contexit.
Nam ipm dominū caput eccl̄ie: recte acci-
pimus circūdatum a psecutorib⁹: sicut cir-
cūdant apes fauum. Quid eñ ab ignorā-
tibus gestū sit: mystica subtilitate spiritus-
sanctus loquit. Mel quippe apes operant
in fauis. Nesciētes aūt psecutores domini
fecerūt eū nobis in passiōe dulciorē: vt gu-
stemus ⁊ videamus q̄ suauis est dn̄s: qui
mortuus est ꝓpter delicta nostra: ⁊ resurre-
xit ꝓpter iustificationē nostrā. Iā vo q̄d se
quit: ⁊ exarserūt velut ignis in spinis: in ei⁹
corpe: h̄ ē in ppl̄o vbiq̄ diffuso meli⁹ intel-
ligit: quē circūdederūt oēs gentes: cum sit
collectus de omnib⁹ gentibus. Exarserunt
quippe velut ignis in spinis: q̄n peccatricē
carnē atq̄ hui⁹ mortalis vite molestissimas
cōpunctiōes psecutiōis incēdio cremaue-
runt. Et in nomie inq̄t dn̄i vltus sum eos.
Siue q̄z ⁊ ipi malicia q̄ in eis iustos pseque
bat extincta christiano ppl̄o sociati sī. Siue
q̄z ceteri eoꝝ q̄ ꝯtēpserūt hoc tp̄e vocantis
misericordiā: veritatē iudicātis in fine sen-
suri sunt. †Tanq̄ cumul⁹ arene im-
pulsus sū vt caderē: et dn̄s suscepit
me. Quis eñ esset iaz magna multitudo
credentiū q̄si arene inumerabili cōpanda:
⁊ in vnā societatē tanq̄ ī cumulū ducta: tn̄
q̄d est hō nisi q̄d memor es eius? Nō dixit
abūdantiā numeri mei. Numer⁹ gentiū su-
pare nō valuit: s̄ domin⁹ inq̄t suscepit me.

Alia lra. † De † dñs.

Alia lra † nō habet.

Alia lra. † circuierūt.

Alia lra † nō habet.

Alia lra. † Impuls⁹ (et) euersus sum vt

Multitudinē ergo fideliuz in vnitate fidei
simul habitantē: ꝑsecutio gentiū quo im-
pelleret vt deijceret nō habebat quādo in
eum creditū est: qui et singulos et oēs vbi-
q; susciperet: q2 eis īuocātib9 nusq; deesse po
Alia lrā. †laus. tuisset. Fortitudo mea ⁊ †laudatio
mea dn̄s: ⁊ fact9 est mihi ī salutez.
Qui ergo cadunt cū impellūt: nisi qui sua
sibi fortitudo ⁊ sua sibi volūt esse laudatio:
Nullus q̄ppe in certamie cadit: nisi cui9 for
titudo ⁊ laudatio cadit. Quapꝓpter cui9 for
titudo et laudatio ē dn̄s: tā nō cadit q̄3 nō
cadit dn̄s. Et iō eis fact9 est ī salutē: non q2
ipe aliquid factus ē qđ ante nō erat: sed q2
ipi cū in euz crederent qđ nō erāt facti sūt:
Alia lrā et iā ipse nō sibi: sed illis qđ auersis a se nō
†exultatiōis. erat: sal9 cepit esse cōuersis. Vox †leti
cie et salutis ī tabernaculis iustoꝝ.
Ubi vocē meroris et exitij putabāt esse q̄ ī
eorū corpora seuiebāt. Nō eīn sentiebant
interiora gaudia sanctorum de spe futura.
Vn̄ ⁊ apostolus dicit: Quasi tristes: semꝑ
aūt gaudētes. Et iterū: Nō solū aūt ꝫ etiā
gloriamur inq̄t in tribulationib9. Dex-
tera dn̄i fecit virtutē: Quā virtutē di-
cit: Dextera: inq̄t: domini exaltauit
me. Magna v̄tus exaltare humilē: deifi-
care mortalem: ꝑbere de infirmitate ꝑfecti
onē: de subiectiōe gl'iam: de passiōe victo-
riam: dare auxiliū de tribulatōe: vt afflictis
vera salus dei patesceret: affligentib9 autē
vana salus homis remaneret. Magna h̄:
Sz q̄d miraris si aliq̄d repetat: Audi q̄d re
petat. Nō hō se exaltauit: nō hō se ꝑfecit: n̄
sibi homo gl'az dedit: nō hō vicit: nō hō si-
Alia lrā bi saluti fuit. Dextera dn̄i fecit v̄tutē.
†narrabo. Nō moriar sed viuam: ⁊ †enarra
bo opa domini. At illi stragē funerum
vbiq; facientes: ecclesiam christi mori arbi
trabāt. Ecce nūc enarrat opa dn̄i: Ubiq;
christus beatoꝝ martyrū gl'ia est. Vicit va
pulādo ferientes: patiēdo ipatiētes: diligen
do seuientes. Tn̄ cur tanta indigna ꝑtulit
Alia lrā corp9 christi: sctā ecclesia: ꝑplus ī adoptio-
†Castigās ca- nem: indicet nob̄. †Emendans: inq̄t:
stigauit. emēdauit me domin9: ⁊ morti non
tradidit me. Nō ergo quicq; virib9 suis
licuisse arbitretur fremitus impioꝝ: Nō ha
beret istā potestatem nisi sibi data esset de-
super. Sepe filios paterfamilias ꝑ nequis-
simos seruos emēdari iubet: cū illis heredi
tatē: illis cōpedes preparet. Que ē ista he-
reditas: Auri est: an argenti: an gēmaꝝ: an
fundorū: amenorumq; prediorum: Vide
qua intret: ⁊ cognosce quid sit. Aperi-
te: inq̄t: mihi portas iusticie: Ecce au
diuim9 portas: q̄d ē int9: Ingressus: inq̄t:
in eas cōfitebor domino. Illa cōfes-
sio laudis est admirabilis vsq; ad domum
dei: in voce exultationis ⁊ confessiōis: soni
festiuitatē celebrantis. Hec est eterna bea-
titudo iustoꝝ: quia beati sunt qui inhabitāt
in domo dei: in secula seculorū laudantes
eum. Sed vide quēadmodū intretur ī por Alia lrā.
tas iusticie. †He porte domini: inq̄t: †Hec porta.
iusti intrabunt in †eas. Has saltē ne- †eam.
mo intrat iniustus: in illā hierlm que nō re-
cipit incircūcisum: vbi dicit: Canes foris.
Satis sit quod in longinqua peregrinati-
one mea inhabitaui cum tabernaculis ce-
dar: ⁊ cum his qui oderūt pacem eram pa
cificus. Pertuli vsq; in finem ꝑmixtionem
malorū: sed he porte domini: iusti intrabūt Alia lrā.
in eas. Confitebor tibi †dn̄e quo- †nō habet.
niā exaudisti me: ⁊ factus es mihi
in salutem. Q̄ sepe ostendit laudis esse
ista cōfessio: nō vulnera medico ostēdens:
sed de ꝑcepta sanitate gratias agens. Ipe
aūt medicus salus est: Ac istū quē dicim9:
Lapidem quē reprobauerūt edi
ficantes: Nam: Hic factus est in ca-
put anguli. Ut duos conderet in se in
vnum nouū hominē faciens pacē: ⁊ cōmu
taret vtrosq; in vno corpore deo: circūcisi-
onem sc3 ⁊ ꝑputiū. A domino factū Alia lrā
est †ei: Id est capiti anguli a dn̄o fact9 est. †istud.
Q̄uis eīn hoc non esset factus: nisi passus
esset: nō tamē hoc ab eis a quib9 passus est
factus est. Nā illi qui edificabant reproba-
uerūt: sed in eo quod dn̄s occulte edifica-
bat: fecit in caput anguli qđ illi reprobaue Alia lrā
runt. Et est †mirabilis ī oculis no †mirabile.
stris: In oculis interioris homis: in ocu-
lis credentiū: sperantiū: diligentiū: non in
oculis carnalib9 eorū qui quasi hominē cō Alia lrā
temnēdo reprobauerūt. †Hic est dies †Hec.
†quē fecit dn̄s: Meminit iste hō se dixis †quā.
se in supiorib9 psalmis: Q̄m inclinauit au-
rem suaz mihi: ⁊ in diebus meis inuocaui:
dies suos cōmemorās veteres. Unde mō
dicit: Hic ē dies quē fecit dn̄s: id est q̄ mi-
hi salutē dedit. Hic est dies de quo dixit do
minus: Tēpore acceptabili exaudiui te: et
ī die salutis adiuui te: id ē dies de q̄ ille me
ditator fact9 ē ī caput anguli. Exultem9 Alia lrā
ergo: ⁊ †iocūdemur in †eo. O dn̄e †letemur.
saluū me fac: o dn̄e bene ꝓsperare. †ea.
Iterū v̄o q2 dies salutis est: saluū me fac:

quia de longinqua pegrinatione reuerten-
tes seiūgimur ab eis qui oderant pacē cuȝ
quibus eramus pacifici: et cū loqueremur
eis debellabāt nos gratis: bñ ꝓsperare iter
redeūtibus: q: tu nobis fact⁹ es via. **Be-
nedictus: eñ: qui venit in nomine
domini:** Maledictus ergo ille qui venit
ī nomīe suo: sicē in euāgelio dicit: Ego veni
in nomīe patris mei ꝛ non accepistis me: si
alius venerit in nomīe suo illuȝ accipietis.
Alia lra. † vobis. ¶ **Bñdiximus †vos de domo dñi:**
Credo ꝙ ista vox magnorum est ad pusil-
los: eorum scilicet magnorū qui verbū deū
apud deū: sicut in hac vita possunt mente
ꝯtingunt: ꝛ tamē sermonē suum ꝓpter par
uulos temperant: vt possint sinceriter dice
re qd̄ ait apostolus: Siue enim mente ex-
cessimus deo: siue tempantes sum⁹ vobis.
Caritas eñ christi cōpellit nos. Ipsi enim
paruulos benedicūt de interiore domo do
mini: vbi laus illa in secula seculorū nō de-
ficit. Et ideo videte quid inde annūcient.
Deus domin⁹ ꝛ illuxit nobis. Do-
min⁹ ille qui venit in nomine domini: queȝ
reprobauerūt edificantes: ꝛ factus est ī ca-
put anguli. Mediator ille dei ꝛ hominū hō
christus Jesus deus est: equalis est patri et
illuxit nobis: vt qd̄ credidimus intelligere
mus: ꝛ vobis nōdū intelligētibus: sed iam
credentibus enūciaremus. Ut autē ꝛ vos
Alia lra † sollennē. † cōdensis. intelligatis. ¶ **Cōstituite diem †festuȝ
in †cōfrequētatiōibus: vsqȝ ad cor-
nu altaris.** Id est vsqȝ ad interiorē do-
mū dei: de qua vos benediximus: vbi sunt
altaria excelsa: Cōstituite diem festū nō te-
pide ac segniter: sed in cōfrequētationib⁹.
Ipa est eñ vox exultationis soni festiuita-
tem celebrantis: ambulantiū in loco taber
naculi admirabilis vsqȝ ad domuȝ dei. Si
eñ est ibi spūale sacrificiū sempiternū: sa-
crificiū laudis: ꝛ sacerdos sempitern⁹ est: ꝛ
altare sempiternū: pacata mens ipa iusto-
rum. Hoc apertius dicimus fratres: qui-
cūqȝ deum verbū intelligere volunt: nō eis
sufficiat caro qd̄ propter eos verbū factum
est: vt lacte nutrirent̄: nec in terra sufficiat
iste dies festus quo agnus occisus est: sed
constituat̄ in cōfrequētationibus: quousqȝ
ꝑueniat̄: exaltatis a domino mentibus no-
stris vsqȝ ad eius diuinitatē interioreȝ: qui
nobis exteriorē humanitatē lacte nutrien-
dis ꝑbere dignatus est. Et quid ibi aliud:
nisi laudes eius cantabim⁹: Quid ibi aliud
dicemus: nisi **Deus meus es tu et
confitebor tibi: deus meus es tu et
exaltabo te.** ¶ **Cōfitebor tibi †dñe** Alia lra. † nō habet.
**quoniā exaudisti me: ꝛ fact⁹ es mi-
hi in salutem:** Non strepitu verboꝝ ista
dicimus: sed dilectio inherens illi ꝑ semet-
ipsaȝ clamat istā vocem: ꝛ dilectio ipa vox
est. Itaqȝ sicut cepit laudem ita terminat.
¶ **Cōfitemini domino quoniā bo-
nus: quoniā in seculū misericordia
eius.** Hinc cepit psalm⁹: huc desinit: qm̄
sicut ab initio qd̄ deferimus: ita in finem
quo redimus nō est aliqd qd̄ salubrius de-
lectet: qȝ laus dei ꝛ semꝑ alleluia.

¶ Explicit Tractatus de ps̄. CXVII.
Incipit Tractatus de ps̄. CXVIII.

Proemium.

PSalmos omnes ceteros quos co-
dicem psalmorū nouimus conti-
nere: qd̄ ecclesie cōsuetudine psal-
terium nūcupatur: partim sermocinādo in
populis: partim dictando exposui donāte
domino: sicut potui. Psalmū vo centesi-
mū octauūdecimū: non tam ꝓpter eius no
tissimā longitudinē: qȝ propter altitudineȝ
paucis cognoscibilem differebam. Et cuȝ
molestissime ferrēt fratres mei: eius solus
expositionem qȝtum ad eiusdem corp⁹ psal
mi pertinet deesse opusculis nostris: meqȝ
ad hoc soluendū debitum vehementer vr-
gerent: diu petentib⁹ iubentibusqȝ nō cessi:
Quia quotiēscūqȝ inde cogitare temptaui
semꝑ vires nostre intentiōis excessit. Quā
to eñ videtur apertior: tanto mihi profun-
dior videri solet: ita vt etiā qȝ sit ꝓfundus
demōstrare non possim. Aliorum quippe q
difficile intelligunt̄: etiam si in obscuritate
sensus latet: ipsa tamē apparet obscuritas:
hui⁹ aūt nec ipa: Quoniā talem ꝑbet sup-
ficiem: vt lectorem atqȝ auditorem: non ex-
positorē necessariū habere credat. Et nūc
ꝙ tandem ad ꝑtractationē eius accedo qd
in eo possim ꝓsus ignoro. Spero tamē vt
aliquid possim affuturum atqȝ adiutorem
deum. Sic enim feci de omnibus quecūqȝ
sufficienter: cum prius mihi ad intelligen-
dum vel explicandū difficilia ac pene im-
possibilia viderent̄ exposui. Statui autem
per sermones id agere: qui ꝓferunt̄ in po-
pulis: qs greci ομιλιασ vocāt. Hoc eñ
iustius esse arbitror: vt cōuentus ecclesia-
stici non fraudent̄ etiam psalmi hui⁹ intel-
ligentia: cui⁹ vt aliorū delectari assolēt can
tilena. Sed sit hucusqȝ proemiū. Iā de ipo
est loquēdū: de q istic visum est ꝓloquēdū.

¶ Explicit proemiū. Incipit sermo pri-
mus de eodem psalmo.

(c)Ab exordio suo magnus psalm⁹ iste
carissimi: hortat̄ nos ad beatitudi-
nē: quā nemo est qui non expetat.
Quis enim vnq̄: vel potest: vł potuit: vel
poterit inueniri: qui esse nolit beat⁹? Quid
igitur ea exhortatiōe opus est ad eam rem
quā sua sponte appetit animus? Nam pfe-
cto q̄ exhortatur id agit vt excitetur volū-
tas eius: cū q̄ agit ad illud pp̄ter quod ex-
hortatōnis adhibet̄ alloquiū. Ut q̄d ergo
nobiscum agitur: vt velimus qđ nolle non
possumus: nisi quia omnes quidem beati-
tudinem concupiscūt: sed quomō ad eam
perueniat̄ plurimi nesciūt. Ideoq̄ hoc do-
cet iste qui dicit:

¶ Expositio principij isti⁹ psalmi.

(b)Beati immaculati in via: qui
ambulant in lege domini.
Tanq̄ diceret: Scio quid velis:
beatitudinē queris: Si ergo vis esse bea-
tus esto imaculatus. Illud eīn omnes: hoc
autē pauci volunt: sine quo non puenitur
ad illud quod omnes volūt. Sed vbi erit
quisq̄ imaculatus: nisi in via? In qua via:
nisi in lege domini? Ac per hoc: beati ima-
culati in via: qui ambulant in lege domini:
Nō supfluo nobis dicitur: sed exhortatio
necessaria nostris mētibus adhibet̄. Quid
enim boni sit ad qđ multi pigri sunt: id est
imaculatos ambulare in via: que lex ē do-
mini sic ostendit̄: cum beatos esse qui hoc
faciunt indicatur: vt propter illud qđ om-
nes volunt: etiam hoc fiat qđ plurimi no-
lunt. Beatū quippe esse tam magnū est bo-
num: vt hoc et boni velint et mali. Nec mi-
rum est qđ boni propterea sunt boni: sed il-
lud est mirum qđ etiā mali propterea sunt
mali: vt sint beati. Nam quisquis libidini-
bus deditus: vt luxuria stuprisq̄ corrum-
patur in hoc malo beatitudinem querit: et
se miserū putat cum ad sue cōcupiscētie vo-
luptatē leticiamq̄ non puenit: beatū v̄o nō
dubitat iactare cum peruenit. Et quisquis
auaricie facibus inardescit ad hoc cōgre-
gat quocūq̄ modo diuitias vt beatus sit.
Inimicorū sanguinē fundere quicūq̄ desi-
derat dominationē: quisquis affectat cru-
delitatem suam: quisquis alienis cladibus
pascit: in omnib⁹ sceleribus beatitudinem
querit. Hos igit̄ errantes: et vera miseria
falsam beatitudinē requirētes: reuocat ad
viam: si audiat̄ vox ista diuina: Beati im-
maculati in via qui ambulant in lege dn̄i:
Tanq̄ dicēs: Quo itis? Peritis ꝛ nescitis:
Non illac itur q̄ pgitis: quo puenire deside
ratis. Nā vtiq̄ beati esse cupitis: sed mise-
ra sunt: ꝛ ad maiorē miseriā ducunt itenera
ista q̄ curritis: Tā magnū bonū querere p
mala nolite. Si ad illud puenire vult̄: huc
venite: hac ite: vie puerse relinquite mali-
gnitatē: qui nō potestis relinquere beatitu-
dinis voluntatē. Frustra tendendo fatiga-
mini: quo puenīēdo inquinamini. Nō aūt
beati inquinati in errore qui ambulāt in p-
uersitate seculi: sed beati imaculati in via:
qui ambulant in lege domini. Quid porro
adiungat attendite: ¶ Beati qui scru-
tant̄ testimonia eius: in toto corde
exquirūt eum. Non mihi videtur aliud
his verbis cōmemoratū beatorꝝ genus: q̄
illud qđ ante dictū est. Nam scrutari testi-
monia dn̄i: ꝛ eum in toto corde exquirere:
hoc est imaculatum in via: in lege dn̄i am-
bulare. Deniq̄ sequit̄ ꝛ dicit: ¶ Nō eīn
qui operant̄ iniquitatē: in vijs ei⁹
ambulauerūt. Si ergo ambulantes in
via: id est in lege domini: ipi sunt scrutātes
testimonia eius: et in toto corde exquiren-
tes eū: Profecto q̄ operant̄ iniquitatē: nō
scrutant̄ testimonia eius: Et tñ nouim⁹ ope
rarios iniq̄tatis ad hoc scrutari testimonia
dn̄i: q̄ malunt docti esse q̄ iusti. Nouimus
ꝛ alios ad h̄ scrutari testimonia dn̄i: nō qđ
iam recte viuant: sed vt sciant queadmo-
dū viuere debeāt. Tales ergo nōdum ima
culati ambulāt in lege dn̄i: ac p hoc nōdū
beati. Quō ergo intelligendū est: Beati q̄
scrutant̄ testimonia eius: cū videam⁹ homi
nes eius scrutari testimonia nō beatos: q̄a
non imaculatos? Nā scribe ꝛ pharisei sup
cathedrā Moysi sedētes de quib⁹ dn̄s ait:
Que dicūt facite: q̄ aūt faciūt: facere noli-
te. Dicūt eīn ꝛ nō faciunt: vtiq̄ scrutaban
tur testimonia domini: vt haberent que di-
cerēt bona: q̄uis facerent mala. Sz quos
omittimus. Recte quippe respōdebit̄ no-
bis: qđ isti nō scrutant̄ testimonia dn̄i: Nō
eīn querūt ipa: sed aliud querūt p ipa: id ē
vt glorificent̄ ab hominib⁹: vel ditent̄. Nō
est h̄ scrutari testimonia dei: nō diligere qđ
ostendūt: ꝛ nolle puenire quo ducūt: id est
ad deū. Nā aut si ꝛ ipi scrutant̄ testimonia
dei: q̄uis nō vt ipm: sed vt aliud ex his in-
ueniant: ꝛ acquirāt: certe non in toto cor-
de exquirūt eum: Qđ nō vtiq̄ frustra hic
additum cernimus. Sciens enim spiritus

qui hec dicit: multos ꝓpter aliud: nō ꝓpter
qđ cōstitutū est scrutari testimonia eius: nō
tn̄ dixit: Beati q̄ scrutant̄ testimonia ei⁹: ſ
addidit: ī toto corde exquirūt eū: tanq̄ꝫ do
cens quēadmodū: vel ꝓpter q̄d scrutanda
sunt testimonia dn̄i. Deniqꝫ in libro sapiē-
tie loquēs ip̄a sapiētia: Querūt inquit me
mali ⁊ nō inuenient: oderūt .n. sapiētiā. Qđ
q̄d ē aliđ q̄ꝫ odeꝛt me: Querūt ꝫ me ait: ⁊ n̄
me iuenūt: q̄ oderūt me. Quō igit̄ dicunt̄
querere qđ oderūt: nisi qꝛ nō hoc: sed aliđ
ibi querūt: Non em̄ volunt esse sapiētes in
dei gloriā: sed volūt videri sapiētes ꝓpter
hominū gloriā. Quō em̄ sapientiā nō ode
runt: que iubet et docet cōtemnēdū esse qđ
diligunt: Proinde: beati imaculati in via
qui ambulāt in lege domini: Beati q̄ scru-
tant̄ testimonia eius: ī toto corde exquirūt
euꝫ. Si em̄ scrutando testimonia eius: aut
in toto corde exquirūt eū: imaculati ambu
lant ī lege dn̄i. Nūquid tamē ille nō scruta
bat̄ testimonia eius: nec querebat eū q̄ di-
cebat: Magister bone quid boni faciā: vt
vitā eternā cōsequar: Sed quō eum in to-
to corde quesiuit: cui⁹ cōsilio diuitias suas
pretulit: quo audito tristis abcessit: Nam ⁊
ꝓpheta Esaias dicit: Querite dn̄m: ⁊ cum
inueneritis eum derelinquat impius vias
suas: ⁊ vir iniquus cogitatiōes suas. Que
runt itaqꝫ deū ⁊ impij ⁊ iniqui: vt eo inuen
to nō sint impij nec iniqui. Quō ꝫ iā bea-
ti cuꝫ adhuc testimonia eius scrutant̄: ⁊ ex
quirūt eum: cum hoc facere possunt: ⁊ im-
pij ⁊ iniqui: Beatos aūt esse impios ⁊ ini-
quos: quis vel impius dixerit: aut iniqu⁹:
Ergo spe beati: sicut beati qui persecutio-
nem patiunt̄ ꝓpter iusticiā: non propter qđ
adest: q̄ꝫdiu mala patiunt̄: sed propter qđ
aderit: qm̄ ipoꝝ est regnū celorū. Et beati
qui esuriunt ⁊ sitiunt iusticiā: nō qꝛ esuriūt
⁊ sitiūt: sed propter qđ sequit̄: qm̄ ipi satu-
rabunt̄. Et beati qui plorant: nō quia plo-
rant: sed ꝓpter qđ sequit̄: qꝛ ridebūt. Pro-
inde beati qui scrutant̄ testimonia eius: in
toto corde exquirūt eū: nō quia scrutantur
⁊ exquirūt: sed qꝛ inuēturi sunt quod exqui
runt. In toto enim corde: non negligenter
exquirunt. Si ergo spe beati: fortassis etiaꝫ
spe imaculati. Nam ꝑfecto in hac vita licꝫ
ī lege domini ambulemus: licet scrutemur
testimonia eius: ⁊ ī toto corde requiramus
eum: Et si dixerimus: quia peccatum non
habemus: nosipsos seducimus: et veritas
in nobis non est. Sed hoc diligentius in-
quirendum est. Sequit̄ quippe: Non enim
qui operant̄ iniquitatē: in vijs eius ambu-
lauerunt. Ex quo videri potest: qui ambu-
lāt in via domini: id est in lege domini scru-
tando testimonia eius: ⁊ in toto corde exq̄-
rendo eum: iam esse posse imaculatos: hoc
est sine peccato ꝓpter verba sequētia. Non
em̄ qui operant̄ iniquitatē in vijs eius am-
bulauerūt. Qui autem peccatū facit: ⁊ ini-
quitatē facit: ait beatus Johannes: ⁊ addi
dit: peccatuꝫ iniquitas est. Sed iam sermo
iste claudendus est: nec in angustum tanta
questio coartanda.

Explicit ſmo p̄m⁹. Incipit ſmo secūd⁹.

Scriptum est et legitur et verū est in
hoc psalmo. Non enim qui operant̄
iniquitatē: in vijs eius ambulaue-
runt. Sed elaborandū est opitulante deo:
in cui⁹ manu sunt ⁊ nos ⁊ sermones nostri:
ne recte dictum: non recte intellectū lecto-
rem auditorem ve ꝑturbet. Hucusqꝫ cauē-
dum est: plus habet contra pelagianistas.
Cauendū est em̄ ne omnes sancti quorum
illa vox est: Si dixerim⁹ quia peccatū non
habemus: nosip̄os seducimus: et veritas ī
nobis nō est: Aut nō poterūt ambulare in
vijs domini: qm̄ peccatū iniquitas est: et q̄
operant̄ iniquitatem: non vtiqꝫ in vijs eius
ambulauerūt: Aut quia dubiū non est eos
ambulare in vijs domini: nō credant̄ ha-
bere peccatū: qđ ꝓculdubio falsum ē. Ne-
qꝫ em̄ propter arrogantiam superbiāqꝫ vi-
tandam scriptum est: Si dixerimus qꝛ pec
catum non habemus: nosip̄os seducimus:
alioquin nō adderetur: ⁊ veritas in nobis
nō est: sed diceret̄: humilitas in nobis non
est: p̄sertim quia sequit̄ vnde iste sensus cla
rius illustret̄: omnesqꝫ auferat dubitatiōis
ambages. Cum em̄ hoc beatus Johānes
dixisset: adiūxit: Si aūt cōfessi fuerim⁹ pec-
cata nostra: fidelis est ⁊ iust⁹: qui nobis pec
cata nostra dimittat: ⁊ mūdet nos ab omni
iniquitate. Quid hic dicit: Quid cōtradi-
cit: dānabilis impietatis elatio: Si em̄ pro
pter arrogantiā deuitandā: nō propter ve-
ritatem fatendam: non dicunt sancti se nō
habere peccatū: quid ē qđ confitent̄ vt re-
missionem mundationemqꝫ mereant̄: An
et hoc fit: vt arrogātia deuitetur: Quomō
ergo impetrabit̄ peccatorum vera munda
tio: quorum est falsa confessio: Conticescat
igitur et arescat elatio senea superborum
seipsam seducens: que in auribus homi-
num simulata humilitate dicit se habe-

re peccatum: in corde autez suo impia ela-
tione dicit se non habere peccatum. Qui
eñi hoc dicunt: seipsos seducunt: ⁊ veritas
in eis non est. Sed quādo in auribus ho-
minū hoc dicunt: nō tñ seipos sed et alios
quosq; doctrine insane ꝑuersitate seducūt.
Cū vō id ī corde suo dicūt: illic seipos sedu
cūt: illic veritas ī eis nō ē: ac ꝑ hoc ī corde
seipos seducūt: et ī suo corde veritatꝫ lumē
amittūt. Exclamet aūt sancta familia chri-
sti fructificās et crescēs in vniuerso mūdo:
humiliter verax ⁊ veraciter humilis: excla-
met inq;: Si dixerim⁹ quia peccatū nō ha-
bemus: nosipos seducimus: ⁊ veritas ī no-
bis non est. Qđ si confessi fuerimus delicta
nostra: fidelis est ⁊ iustus vt dimittat nobis
peccata nostra: et mūdet nos ab omni ini-
quitate. Hec vt dicunt: ita sentiunt. Tunc
enim erit humilitas vera: si non sola osten-
datur in lingua: vt simus: ſm apostolū: nō
alta sapientes: sed humilibus cōsentiētes.
Non ait colloquētes: sed consentiētes: qđ
non fit ore sed corde. Hypocrita si dicis te
habere cum credas te non habere pecca-
tum: foris fingis humilitatē: intus ample-
cteris vanitatē. Ergo in ore ⁊ corde nō ha-
bes veritatem. Quid tibi ꝓdest videri ho-
minibus humilem esse quod dicis: si deus
videt altū esse qđ sapis? Certe si aurib⁹ di-
uinū insonaret oraculū: noli altum dicere:
nec sic immerito damnareris: si humile in
ore coram hominib⁹: ⁊ altum in corde corā
domino loquereris. Cum vō audias: noli
altum sapere: sed time. Nō enim ait: dicere
sed sapere: cur non etiam intus es humilis
vbi sapis? An ideo mens altitudine inflat
vt humilitatē lingua mentiat? Legis vel au
dis: noli altum sapere: sed time: ⁊ tu in tātū
sapis altum vt te peccatum existimes non
habere? Ac ꝑ hoc quia non vis timere: ni-
hil tibi aliud remanet ꝙ timere. Et vñ in-
quis scriptum est: Non eñi qui operantur
iniquitatem in vijs eius ambulauerūt? An
vō sancti domini nō ambulant in vijs do-
mini? Or si ambulāt ī vijs dñi: nō operant
iniquitatē. Si non operant iniquitatē non
habent peccatū: quoniā peccatū iniquitas
est. Exurge ī adiutoriū mihi domine Jesu:
⁊ contra hereticum superbientē oppitulare
mihi per apostolū confitentem. Ecce vbi
est homo tuus exinaniens se vt impleat te?
Ipsum audiamus fratres carissimi: ipm de
hac q̄stione si placet: imo q2 placet interro
gem⁹. Dic nobis Paule beatissime vtrum
ambulaueris in vijs domini cum in carne
adhuc viueres? Respondet. Et vnde di-
cebam: Verūtamen in quod ꝑuenimus in
eo ambulemus. Unde dicebam: Nūquid
circūuenit vos Titus? Nōne eodem spiri-
tu ambulauimus? Nōne hisdem vestigijs?
Unde aūt dicebā: Qđiu sum⁹ in corpore
peregrinamur a domino? Per fidem enim
ambulamus: nō per speciem. Que certior
via domini ꝙ fides ex qua iustus viuit? In
cuius alterius vie itinere ad superna ten-
debā: quando dicebam: omniū autez que
retro oblitus in ea que ante sunt extentus:
ſm intentionē sequor ad palmam superne
vocationis dei in christo Jesu? Postremo
in qua alia via cucurreraz quādo dicebā:
Bonū certamē certaui: cursum ꝯsūmaui:
fidē seruaui? Satis sint ista responsa quib⁹
apostolū Paulum in vijs domini ambu-
lasse dicimus. Sz ab illo et aliud inquira-
mus: Dic obsecro o Paule quādo adhuc
in carne viuens: in vijs domini ambula-
bas: habebas peccatum: an sine peccato
eras? Audiamus: vtrum seipē seducat: an
vō qđ beatus Johannes eius coapostol⁹
sapiat: quoniā veritas erat in eis? Hic vō
respōdet: Nōne legistis vbi cōfitet dicēs:
Nō eñ qđ volo facio bonū: sed quod nolo
malum hoc ago? Et hoc audiuimus. Jam
itaq; illud interrogemus: Quomō in vijs
domini ambulabas: si malū quod nolebas
hoc agebas: cum psalmus sanctus intonat
dicens: Nō enim qui operant iniquitatem
in vijs eius ambulauerūt? Audi continuo
respondentē per sententiam consequētem.
Si qđ nolo inquit ego h̄ facio: iam ego nō
operor illud: sed quod habitat in me pec-
catum. Ecce quēadmoduz qui ambulant
in vijs domini non operant peccatum: et
tamē non sunt sine peccato: quia iam non
ipsi operantur illud: sed quod habitat in
eis peccatum. Hic dicit aliquis. Quomo-
do agebat qđ nolebat malum: et quomo-
do ipse non id agebat: sed quod habitabat
in illo peccatum? Interim iam ista questio
soluta est: satisq; apparuit scripture auctori
tate canonice fieri posse: vt ambulantes in
vijs domini: q̄uis non sint sine peccato:
non tamen id operantur ipsi. Nō enim qui
operantur iniquitatem: hoc est peccatum:
quia peccatum iniquitas est: in vijs eius
ambulauerūt. Jā vō q̄ ratione possit intel-
ligi: ⁊ agens illud ꝓpter corp⁹ mortis hui⁹ ī
q̄ lex peccati habitat: et nō ipē agens illud

propter vias domini in quibus ambulat:
alius sermo necessarius est: quia iste clau-
dendus est.

¶ Explicit sermo secũdus.

Incipit sermo tertius.

PRopter id quod in psalmo isto scri-
ptum est: Nõ enim qui opant iniq-
tatẽ i vijs eius ambulauerũt: quo-
niã peccatum iniquitas est: sicut Johãnes
apostolus dicit: exorta difficilis questio:
quomodo possunt sancti i hac vita: et non
esse sine peccato: quia ꝛ illud verũ est: si di-
xerimus: quia peccatũ non habemus: nos-
ipos seducimus: ꝛ veritas in nobis nõ est:
et tamẽ ambularẽt vias domini: quas non
ambulant qui opant iniquitatẽ soluta ẽ di-
cente apostolo Paulo: Jam non ego ope-
ror illud: sed id quod in me habitat pecca-
tum. Quomõ enim est sine peccato in quo
habitat peccatũ: Ambulat tamẽ vias do-
mini quas nõ ambulant qui opant iniqui-
tatem: qꝛ iam nõ ipe operat illud: sed qđ in
eo habitat peccatum. Uerũtamen ita solu-
ta est questio ista: vt difficilior altera nasce-
retur: quomodo agat homo quod ipe non
agit. Utrumqꝫ eñ dixit: ꝛ non quod volo
ago: et ꝙ nõ ego operor illud: sed qđ habi-
tat in me peccatum. Unde intelligere de-
bemus: quãdo peccatum quod habitat in
nobis: operat in nobis: tunc nos id nõ ope-
rari quãdo nequaqꝫ ei volũtas nostra cõ-
sentit: et tenet etiã corporis membra: vt nõ
obediant desiderijs eius. Quid enim ope-
ratur peccatuꝫ nolentibus nobis: nisi sola
illicita desideria: Quibus si voluntatis nõ
adhibeatur assensus: mouet quidẽ nõnul-
lus affectus: sed nullus ei relaxatur effe-
ctus. Hoc precipit idem apostolus vbi di-
cit: Nõ ergo regnet peccatũ in vestro mor-
tali corpore ad obediendũ desiderijs eius:
nec exhibeatis membra vestra arma iniqui-
tatis peccato. Sunt itaqꝫ desideria pecca-
ti quibus nos prohibuit obedire. Operan-
tur ergo peccatum hec desideria: quibus
si obedimus ꝛ nos operamur. Si autẽ ob-
temperãtes apostolo nõ obedimus eis: nõ
illud nos opamur: sed quod in nobis habi-
tat peccatum. Si autẽ desideria nulla habe-
remꝰ illicita: nec nos: nec peccatũ mali ali-
quid operaret in nobis. Motũ porro illici-
ti desiderij cui nõ obediendo nõ eum nos
operamur: ideo ꝛ nos agere dicimur: quo-
niã nõ est nature vigor aliene: sed languor
est nrẽ: A quo lãguore oĩmodo salui erimꝰ
cum ꝛ aĩo et corpe imortales facti fuerimꝰ.
Quapropter ꝛ quia in vijs domini ambu-
lamus: nõ obedimꝰ desiderijs peccati: ꝛ qꝛ
non sumꝰ sine peccato: habemus desideria
peccati: ac ꝑ hoc iam nos ea non opamur:
nõ eis obediendo: sed qđ in nobis habitat
peccatũ eadem cõmouendo. Non eñ qui
operant iniquitatẽ: id est obediunt deside-
rijs peccati in vijs domini ambulauerunt.
Sed adhuc querendũ est quẽ petamus di-
mitti nobis quãdo dicimus deo: Dimitte
nobis debita nostra: vtrum quẽ nos opera-
mur quãdo peccati desiderijs obedimus:
an ipa desideria nobis dimitti volumus q̃
nos non operamur: sed quod habitat i no-
bis peccatũ: Quãtum quidem ego sapere
possum: languoris illiꝰ ꝛ infirmitatis vnde
illicita desideria cõmouent qđ peccatũ ap-
pellat apostolus: vniuersus reatus sacra-
mento baptismatis est solutus: cum omni-
bus que illi obedientes fecimus: diximus:
cogitauimus: nec deinceps nobis languor
iste obesset quiꝫuis inesset si desiderijs eiꝰ illi-
citis nullis vnqꝫ obedientiã ꝑberemus siue
operatione: siue locutione: siue tacita assen-
sione: donec etiã ipe sanaret: cum id quod
poscimus esset impletũ: siue dicentes: ve-
niat regnũ tuum: siue dicentes: libera nos
a malo. Sed quoniã temptatio est vita hu-
mana super terram: etiã si a criminibus lõ-
ge simus: non tamẽ deest vbi desiderijs pec-
cati: vel facto: vel dicto: vel cogitatu obe-
diamus: quãdo aduersus maiora vigilan-
tibus quedam incautis minuta surrepunt:
Que si aduersus nos colligant: ꝛ si nõ sin-
gula suis motibus conterunt: omnia tamẽ
aceruo nos obruũt: Et propter hoc etiã hi
qui ambulant in vijs domini dicũt: Dimit-
te nobis debita nostra: qm̃ ad vias domi-
ni ꝛ ipa oratio ꝑtinet: ꝛ ipsa confessio quiꝫuis
non ad ea peccata pertineant. Itaqꝫ in vi-
is domini quas omnes fides vna comple-
ctitur: qua in eum creditur qui iustificat im-
pium: qui etiam dixit: Ego sum via: nemo
peccatum operatur: sed confitet. Deuiat
ergo cum peccat: ꝛ ideo peccatum vie non
tribuitur quod a deuiante cõmittitur: sed
in via fidei pro non peccantibus habentur
quibꝰ peccata nõ imputant: De qbꝰ apo-
stolus Paulus: iusticiã fidei cõmendãs in
psalmo scriptũ esse mõstrauit: Beati quo-
rũ remisse sunt iniqtates: ꝛ quoꝝ tecta sunt
peccata. Beatꝰ vir cui non imputauit do-

minus peccatum. Hoc prestant vie domi-
ni: ac per hoc quoniaꝫ iustus ex fide viuit:
ab ista via domini illa alienat iniquitas que
ē infidelitas. In hac aūt via dn̄i: id ē in fi-
de pia quisq̄ ambulat: aut peccatū nō ope
ratur: aut si quid a deuiante committit ꝓpter
viam non imputatur: ⁊ tanq̄ nō fuerit opera
tus accipit. Et ideo bene etiā sic intelligit:
Nō eñ qui opantur iniquitatē in vijs eius
ambulauerūt: vt hanc iniquitatē significa-
uerit: que recedit a fide: aut nō accedit ad
fidem. Queādmodū eñ ait domin⁹ de iu-
deis: Si nō venissem peccatū nō haberēt:
Nec vtiq̄ sine vllo peccato erāt anq̄ chri-
stus veniret in carne: et ex quo venit cepe-
runt habere peccatū: sed quoddā peccatū
certū: id est infidelitatē intelligi voluit: qm̄
non crediderūt in eū: ita qui operantur iniq̄-
tatem: nō quālibet sed hanc ipam infideli-
tateꝫ nō in vijs eius ambulauerūt: qꝛ vni-
uerse vie dn̄i misericordia ⁊ veritas: vtrūq̄
aūt in christo est: ⁊ p̄ter christum nusq̄ est.
Dico eñ christū: ait apl̄us: ministrū fuisse
circūcisionis ꝓpter veritatē dei ad confir-
mādas ꝓmissiones patrū: gentes autē sup
misericordiā glorificare deum. In hoc igitur
misericordia: qꝛ nos redemit: In hoc veri-
tas: qꝛ id qd̄ ꝓmisit impleuit: ⁊ impleturus
est qd̄ ꝓmittit. Qui ḡ opantur iniquitatē: id
ē infidelitatē: nō in vijs ei⁹ ambulauert: qꝛ
in christo nō crediderūt. Ergo cōuertantur ⁊
in eum qui iustificat impiū pie credāt: atq̄
in illo misericordiā peccatis dimissis: ⁊ ve
ritateꝫ cōpletis ꝓmissis: hoc est vniuersas
vias domini inueniāt: in quib⁹ ambulātes
nō operabuntur iniquitatē: qꝛ nō tenebūt in-
fidelitatē: sed fidē que per dilectionē ope-
ratur: ⁊ cui peccatū nō imputatur.

¶ Explicit sermo tertius. ¶ Incipit quar
tus.

Alia Fra. mādasti.

Quis ē frēs carissimi qui dn̄o dicit:
Tu †p̄cepisti mandata tua
custodiri nimis. ¶ Utinā di-
rigantur vie mee: ad custodiēdas iu-
stificatiōes tuas. Tūc non cōfun
dar: dum †inspicio in omnia man-
data tua? Quis est q̄ hoc dicit: nisi vnū-

Alia Fra. ꝑspexero i oīb⁹ mādatis.

quodq̄ membrū christi: vel potius vniuer
sum corpus christi? Et q̄d ē: tu p̄cepisti mā
data tua custodiri nimis? Utrū nimis p̄ce-
pisti: an nimis custodiri? Quodlibet horū
intelligam⁹ ꝯ illā memorabilē nobilēq̄ sen-
tentiā h̄ dictū videtur: quā greci laudāt i sapi-
entib⁹ suis: ⁊ latini laudādo ꝯsentiūt: ne q̄d
nimis. Si eñ hoc verū ē: vt ne quid nimis
fiat: quō veruꝫ est qd̄ hic dicitur: Tu p̄cepi-
sti mādata tua custodiri nimis? Quō de⁹
aliq̄d vel nimis p̄cipere vł custodiri nimis
vellet: si oīe nimiū rep̄hensiōe dignū eēt?
Diceremus ḡ nos nl̄la grecoꝝ sapientū au-
ctoritate terreri: intuentes qd̄ scriptum est:
Nōne stultā fecit de⁹ sapientiā hui⁹ mūdi:
et poti⁹ istā sniāꝫ falsam eē crederem⁹ q̄ di-
ctū est: ne quid nimis: q̄ diuinū eloquium
vbi legim⁹ atq̄ cantam⁹: Tu p̄cepisti man
data tua custodiri nimis: nisi nos nō greca
elatio: s̄ vera ratio reuocaret: Nimis q̄ppe
dicitur quicq̄d plus fuerit q̄ oportet. Nā pa
rū ⁊ nimiū duo sunt inter se cōtraria. Pa-
rum est qd̄ minus ē q̄ oportet: et nimiū pl⁹
est q̄ oportet. Hoꝝ i medio modus est: qd̄
dicitur satis est. Cū vtiq̄ vtile sit i vita ⁊ mo-
ribus: vt ampli⁹ q̄ oportet nihil oīno facia
mus: ꝑfecto verā esse sententiā: ne quid ni
mis: fateri poti⁹ q̄ negare debem⁹. Sꝫ ali-
q̄n latina lingua h̄ v̄bo sic abutitur: vt nimis
ꝓ eo qd̄ est valde: et positū inueniamus in
litteris sacris: ⁊ ponamus in sermonib⁹ no-
stris. Nam et hic: tu p̄cepisti mandata tua
custodiri nimis: nō nisi valde intelligimus
si recte intelligim⁹: et nimis te diligo: si ali-
cui carissimo dicim⁹: nō vtiq̄ plus q̄ opor
tet: sed valde nos diligere itelligi volum⁹.
Deniq̄ illa greca sententia nō habet h̄ ver-
bū qd̄ hic legitur. Ibi eñ ē αγαν: qd̄ ē nimis.
Hic ē aūt σφοδρα quod est valde: s̄ ali-
q̄n vt diximus: nimis ꝓ eo quod ē valde: et
dictū inuenim⁹ ⁊ dicimus: Unde nōnulli
etiā latini codices nō habent: Tu p̄cepisti
mādata tua custodiri nimis: s̄ valde. Val-
de itaq̄ p̄cepit hoc deus: et valde oportet
dei custodire mādata. Sed humilis pietas
vel pia humilitas: ⁊ fides non imemor gra
tie: quid adiūgat attēdite. Utinam inquit
dirigantur vie mee ad custodiendas iustifica
tiōes tuas. Precepisti q̄deꝫ tu: s̄ vtinā qd̄
p̄cepisti fiat mihi. Ubi audis vtinā: vocem
optātis agnosce: ⁊ agnita voce optātis: de-
pone superbiā p̄sumentis: Quis eñ se dicat
optare qd̄ sic habet in arbitrij potestate: vt
nullo indigens adiumēto id possit efficere?
Ergo si optat homo qd̄ p̄cepit deus: vt det
ipe qd̄ p̄cipit rogandus est de⁹. A quo eñ
optanduꝫ est: nisi ab illo a quo p̄re luminū
omne datum optimū: ⁊ omne donū ꝑfectū
sancta scriptura teste: descendit? Propter
eos aūt qui putant h̄ solo nos ad faciendā
iusticiā diuinitus adiuuari qd̄ dei precepta

nobis in noticiā ꝓferunt: vt ea cognita: iaꝫ
sine vlla dei grā solis nr̄e volūtatis viribus
impleant: non optabit dirigi vias suas ad
custodiēdas iustificatiōes dei: nisi iā eiꝰ ac-
ceptis ipō ꝑcipiente mādatis. Ad hoc em̄
ꝑtinet qd̄ ꝓmisit: tu ꝑcepisti mādata tua cu
stodiri nimis. Tanqꝫ diceret: Iā legē acce
pi: iam noui. Tu em̄ ꝑcepisti mandata tua
custodiri nimis: ꝛ mādata tua sancta: ꝛ iu-
sta ꝛ bona: ſ peccatū meū ꝑ bonū mihi oꝑa
bit mortē: nisi adiuuet gratia. Utinā ergo
dirigant vie mee ad custodiēdas iustifica-
tiōes tuas: tūc nō cōfundar dū inspicio in
oīa mandata tua. Mādata dei siue cū le-
gunt: siue cū memoria recolunt: tanqꝫ spe-
culū intuendū est: ſm aplm̄ Iacobū dicē-
tem: Si quis auditor est verbi ꝛ nō factor:
hic cōpabit viro cōsideranti vultū nati-
uitatis sue in speculo. Cōsiderauit em̄ se et
abijt: ꝛ statim oblitus ē qualis fuerit. Qui
autē ꝑspexerit in legē ꝑfectam libertatis et
ꝑmāserit: nō auditor obliuiosus factꝰ: sed
factor oꝑis: hic beatꝰ in facto suo erit. Ta-
lem se iste vult esse: vt inspiciat tanqꝫ in spe
culū mandata dei ꝛ nō confundat: qꝛ non
auditor eorū tm̄ vult eē sed factor: ꝓpterea
optat dirigi vias suas ad custodiēdas iu-
stificatiōes dei. Unde dirigi nisi gratia dei?
Alioqn legē dei habebit: nō vbi gratulet:
sed vbi cōfundat: si voluerit mādata inspi
cere que nō facit. Confitebor: inquit:
tibi †domine i directiōe cordis mei: — Alia lra. †nō habet.
in eo qd̄ †didicerim iudicia iusticie — †didici.
tue. Nō est peccatoꝝ cōfessio ista: sed lau-
dis: sicut ait etiā ipe in quo peccatū nulluꝫ
erat: Cōfiteor tibi pater dn̄e celi ꝛ terre: Et
sicut scriptū est in libro Ecclesiastico: Hec
dicetis in confessione oꝑa domini vniuer-
sa quoniā bona valde. Confitebor inquit
tibi in directione cordis mei. Utiqꝫ si diri-
gant vie mee: confitebor tibi quoniā tu fe-
cisti: ꝛ tua laus est ista nō mea. Tūc em̄ cō-
fitebor in eo qd̄ didicerim iudicia iusticie
tue: si directū cor habebo: directū videlicet
vijs meis ad custodiēdas iustificatiōes tu-
as. Nam qd̄ mihi ꝓderit qd̄ ea didiceri: si
corde ꝑuerso vias abibo ꝑuas? Nō em̄ le-
tabor i eis: ſ accusabor ab eis. Deinde adiū
git. Iustificatiōes tuas custodiā:
Que oīa ex illo vtiqꝫ ꝯnectunt qd̄ ait: Uti
nā dirigant vie mee ad custodiēdas iusti
catiōes tuas: tūc non ꝯfundar dū inspicio
in omnia mādata tua: ꝛ cōfitebor tibi in di
rectione cordis: ꝛ iustificatiōes tuas custo
diā. Sed qd̄ est qd̄ sequit. †Ne derelin- — Alia lra.
quas me vsqꝫ †valde: Uel sicut nōnul — †Non.
li codices habet: Usqꝫ nimis: Pro eo — †quaqꝫ.
qd̄ est valde. Nā hoc verbū grecū est: ꝛ hic
est σφοδρα: quasi reliqui se a dn̄o velit: ſ
nō vsqꝫ valde. Absit. Sed quia reliquerat
deus mūdum merito peccatorū: vsqꝫ val-
de illuꝫ reliquisset: si ei nec tanta medicina
ꝓfuisset: hoc est gratia dei ꝑ Iesum christū
dominū nostrū. Nūc vero ſm istam oratiōeꝫ
corꝑis christi nō eum reliquit vsqꝫ valde:
qꝛ deus erat in christo: mundū recōcilians
sibi. Potest hoc etiam sic intelligi: vt eius
ista sit vox: Qui cuꝫ dixisset: in abundātia
sua nō mouebor in eternū: velut sua virtu-
te cōfidens: vt ostēderet ei deus qd̄ nō me-
rito eius: sed in voluntate sua ꝑstiterat de-
cori eius virtutē: auertit ab eo faciē suam:
ꝛ factus est cōturbatꝰ. Inueniens ergo se:
nec iam ꝑsumens de se clamat: ne derelin-
quas me vsqꝫ valde. Si em̄ dereliquisti vt
sine adiutorio tuo infirmus appaream: no-
li vsqꝫ valde: ne pereā. Tu ergo ꝑcepisti man-
data tua custodiri nimis. Iam de ignoran
tia me excusare nō possum: Sꝫ quoniā in-
firmus sum: vtinā dirigant vie mee ad cu-
stodiēdas iustificatiōes tuas: Tūc nō con
fundar duꝫ inspicio in omnia mādata tua:
tūc confitebor tibi i directiōe cordis: in eo
qd̄ didicerim iudicia iusticie tue: tūc iusti
cationes tuas custodiā: Et si dereliqsti me
ne gloriarer in me: noli vsqꝫ valde: ꝛ iusti
catus abs te gloriabor in te.

¶ Explicit sermo quartus. Incipit ser-
mo quintus.

Hos versus carissimi isto ꝯsideremꝰ
in psalmo. Et sicut dominus donat
eꝰ sacras lras̄ ꝑscrutemur. ¶ In — Alia lra.
quo corrigit †iunior viam suam: in — †adolescēs
custodiendo †verba tua. Interrogat — †sermones tuos.
se: ꝛ rn̄det sibi. In quo corrigit iunior viaꝫ
suā? hucusqꝫ interrogatio ē: deinde rn̄sio: i
custodiēdo verba tua. Sed hoc loco custo
ditio verboꝝ dei intelligēda est oꝑatio pre
ceptorū. Frustra em̄ custodiunt memoria:
si nō custodiunt ꝛ vita. Nā quidā vba dei
tenendo agunt ne obliuiscant: nec agunt vi
uēdo vt corrigant. Non aūt ait iste: in quo
exercet iunior memoriā suā: sed in quo cor
rigit viā suā? Atqꝫ ad hoc: rn̄det in custodiē
do vba tua: neqꝫ vllo mō dicēda ē via cor-
recta qꝫdiu ē vita ꝑuersa. Sed qd̄ sibi vult
iste iunior? Potuit em̄ dicere: in quo corri
git homo viā suam: aut in quo corrigit vir

viam suã: qď plerũqȝ in scripturis ita poni-
tur: vt a sexu honoratiore homo intelligat:
modo locutionis quo significat a parte totũ.
Necȝ enĩ et femina nõ beata que nõ abijt i
consilio impiorũ: vbi tamẽ dictũ est: beat⁹
vir. Hic vero nec homo ait: nec vir: sed iuni-
or. Nunquid desperãdus est senior? Aut in
alio corrigit etiaȝ senior viam suã quã in cu-
stodiendo verba dei? An forte admonitio
est qua etate potissimũ fieri debeat? Secundum
illud qď alibi scriptũ ẽ: Fili a iuuẽtute tua
excipe doctrinã: et vsqȝ ad canos inuenies
sapientiã. Est ⁊ alius intellectus: vt ille hic
agnoscatur filius euangelicus iunior: qui
profectus a patre in regionem longinquam:
effudit substantiã suam viuens cum mere-
tricibus prodige: ⁊ postea quã porcos pauit
egestatem famemqȝ perpessus: reuersus est
ad semetipsum: ⁊ dixit: Surgã ⁊ ibo ad pa-
trem meũ. In quo enim correxit viam suã:
nisi in custodiẽdo verba dei: que tanquã pa-
nem paternum esuriens concupiuit? Necȝ
enim corrigeret viam suam frater eius seni-
or qui patri suo dixit: Ecce tot annis ser-
uio tibi: ⁊ nunquã mandatum tuuȝ preterij.
Junior ergo ille correxit viam suam: quaȝ
se ita deprauasse peruersamqȝ habuisse con-
fessus est vt patri diceret: Jam nõ sum di-
gnus vocari filius tuus. Tertius vero intel-
lectus mihi occurrit: quem quidẽ ego quã-
tum pro modulo meo sapio: duobus superi-
oribus antepono: Ut senior agnoscat ve-
tus homo: ⁊ nou⁹: iunior. Senior qui por-
tat imaginem terreni hominis: iunior qui
celestis: Quia nõ prius quod spirituale est:
sed quod animale: postea spirituale. Sic quã-
uiȝ quilibet christianũ ad etatẽ pertinet corporis: ãno-
sa vetustate decrepit⁹: iunior erit apud deuȝ
percepta gratie nouitate conuersus. Et in
hoc corrigit iunior viam suam in custodiẽ-
do verba eius: Hoc est verbuȝ fidei quod
predicamus: ⁊ ipsa ẽ fides que per dilectionẽ
operatur. Sed iste iunior populus: gratie
filius: homo nouus: cantator noui cantici:
heres testamẽti noui: iste iunior non Cayn
sed Abel: nõ Hismael sed Isaac: nõ Esau
sed Israel: non Manasses sed Ephraim:
nõ Heli sed Samuel: non Saul sed Dauid:
Quid adiũgat attendite. ¶ In toto: in-
quit: corde meo exquisiui te: ne repel-
las me a mandatis tuis. Ecce orat vt
adiuuetur ad custodienda verba dei: in quo
dixerat: viam suam corrigere iuniorẽ. Naȝ
vtiqȝ hoc ẽ: ne repellas me a mãdatis tuis.

Quid est enim a deo repelli: nisi non adiu-
uari? Mandatis quippe eius rectis atqȝ ar-
duis humana non cõtemperat infirmitas:
nisi preueniens eius adiuuet caritas. Quos
autẽ non adiuuat: hos merito prohibetur re-
pellere: ⁊ tanquã flammea framea prohibeant
indigni: ne manum extendant ad arborem
vite. Quis est auteȝ dignus: ex quo per vnũ
hominẽ peccatũ intrauit in mũdum: et per
peccatum mors: et ita in omnes homines
pertransijt: in quo omnes peccauerũt? Sȝ
indebita dei misericordia: sanatur debita
nostra miseria. Nam iste qui loquitur ⁊ di-
cit: In toto corde meo exquisiui te. Et hoc
vnde posset: nisi eum auersum ad se ipse cõ-
uerteret cui dicit: Deus tu cõuertens viui-
ficabis nos: ⁊ ille perditum quereret ⁊ erran-
tem ille reuocaret qui dicit: qď perierat re-
quiram: ⁊ qď errauerat reuocabo? Inde ẽ
quod et corrigit viam suam in custodiẽdo
verba dei: illo regente: illo faciente. Necȝ
enim per se ipse posset: cum Hieremias pro-
pheta fateatur ⁊ dicat: Scio domine quo-
niã non ẽ hominis via eius: necȝ vir ibit et
corrigit viam suam. A domino quippe hoc
etiam iste superius optauit: vbi ait: Utinam
dirigant vie mee. Et hic vbi addidit. ¶ In
corde meo abscondi eloquia tua:
vt non peccem tibi. Continuo diuinũ
quesiuit auxilium: ne in corde eius dei elo-
quia sine fructu absconderent: nisi opera iu-
sticie sequerent. Cum eniȝ hoc dixisset: ad-
iunxit. ¶ Benedict⁹ es domine: do-
ce me iustificationes tuas. Doce di-
xit: quomodo eas discunt qui faciunt: non
quomodo hi qui vt habeant quod loquã-
tur tantummodo meminerunt. Nam vtiqȝ iam
dixerat: In corde meo abscondi eloquia
tua: vt non peccem tibi. Quid ergo adhuc
ea querit discere: que abscõdita iam custo-
dit in corde? Quod vtiqȝ non fecisset: nisi ea
didicisset. Ut quid ergo addidit ⁊ dicit: Do-
ce me iustificatiões tuas: nisi quia eas vult fa-
ciendo discere: non loquẽdo: vel memoria
retinendo? Quoniã ergo sicut in alio psal-
mo legit: Benedictionẽ dabit qui legeȝ dedit:
ideo benedictus es domine: doce me inquit iustifi-
catiões tuas. Quia enĩ: in corde meo abscõ-
di eloquia tua: vt nõ peccẽ tibi: legẽ dedi-
sti: da etiã benedictionẽ gratie: vt faciẽdo discã
quod intimãdo iussisti. Hec satis sint vt ve-
stre mẽtes sine fastidio nutriant: aliũ sermo-
nẽ desiderãt que sequũtur.

Explicit sermo quintus. Incipit sextus.

INitiũ sermonis est in psalmo huius
nobis de quo disputamꝰ hic versus.
In labijs meis: ꝓnũciaui omĩa
iudicia oris tui. Quid est hoc dilectissi
mi: quid est hoc? Quis omnia iudicia dei
enũciare possit cum inuestigare nõ possit?
An vero cũ apl̃o exclamare dubitamus: O
altitudo diuitiarũ sapiẽtie ⁊ scientie dei: ꝙ̃
inscrutabilia sunt iudicia eius ⁊ inuestiga-
biles vie eius? Dñs dicit adhuc multa ha-
beo vobis dicere: sed non potestis portare
modo: Et ꝙ̃uis ꝯtinuo ꝓmiserit eis omnẽ
veritatẽ ꝑ spiritũsanctũ: clamat tamẽ bea-
tus Paulus: Ex pte scimus vt intelligamꝰ
spiritu quidẽ sancto: vnde pignus accepi-
mus perduci nos ad omnẽ veritatẽ: sed cũ
ĩ alia vita post huiꝰ vite speculũ: ⁊ enigma
facie ad faciem venerimus: Quomõ ergo iste
dicit: In labijs meis ꝓnunciaui omnia iu-
dicia oris tui? Et ille hoc dicit: q̃ pauloante
supiore versu primo dixerat: Doce me iu-
stificationes tuas. Quo pacto igit̃ enũcia-
uit omnia iudicia oris eius qui vult adhuc
discere iustificatiões eius? An iudicia qui-
dem cũcta iam nouerat: Iustificatiões aũt
adhuc discere cupiebat? Hoc vero esset mi-
rabilius: si iam sciebat inscrutabilia dei: et
ea que hominibꝰ p̃cepit faciẽda nesciebat.
Iustificatões eñ sunt: nõ dicta sed facta
iusticie: opa scꝫ iustorũ que imperat deus.
Ideo autẽ dei dicunt̃: ꝙ̃uis a nobis fiant:
qꝛ nisi ipo donante nõ fiũt. Iudicia porro
dei sunt: quibꝰ ab eo mũdus: et nũc ⁊ in fi-
ne seculi iudicat̃. Sed cũ eloquijs dei om-
nia contineant̃: ⁊ iustificatiões videlicet et
iudicia: cur querit iustificationes discere q̃
eloquia dei se abscõdisse ĩ corde dicit? Ait
eñ: In corde meo abscõdi eloquia tua: vt
non peccem tibi. Tunc secutus adiunxit:
Benedictus es dñe: doce me iustificatões
tuas. Ac deinde: ĩ labijs meis inquit ꝓnũ
ciaui omnia iudicia oris tui. Vident̃ qui-
dem duo ista inter se esse contraria: imo esse
potius amica atq̃ cõiuncta: vt qm̃ in cor-
de suo abscondit eloquia dei: in labijs suis
iudicia eiꝰ ꝓnunciet. Corde eñ credit̃ ad
iusticiã: ore autẽ confessio fit ad salutem.
Sed qd̕ inter hec duo mediũ posuit: bene-
dictus es dñe: doce me iustificatiões tuas:
quõ cõueniat homini cuiꝰ in corde iã sunt
eloquia dei: ⁊ qui in labijs suis enunciauit
oĩa iudicia dei: vt adhuc velit discere iusti
ficatiões dei: nõ inuenit̃ nisi vt eas discere
velle intelligat̃ faciendo: non memoria re-
tinendo ⁊ loquẽdo: ⁊ id a dño demonstra-
uit debere nos petere: sine quo nihil possu-
mus facere. Sed hoc ante istũ: alio iã ser-
mone tractauimꝰ. Nũc vero quomõ se dixe-
rit omnia iudicia oris dei ĩ labijs suis enũ-
ciasse cũ dicta sint inscrutabilia: ⁊ de quoꝝ
ꝓfũditate alibi scriptũ ẽ: iudicia tua abys-
sus multa: quãtũ deus donat tractare susce
pimus. Quid ergo hic intelligamus attẽ-
dite. Nũquid iudicia dei nescit ecclesia?
Scit plane. Nam scit vtiq̃ qualibꝰ dictu-
rus sit iudex viuorum ⁊ mortuorũ: Venite
benedicti patris mei ꝑcipite regnũ: ⁊ qua-
libus dicturus sit: Ite in ignẽ eternũ. Scit
inquã: neq̃ fornicatores: neq̃ idolis serui-
entes: neq̃ illos atq̃ illos quos ibi aposto
lus Paulꝰ enumerat: regnũ dei possessu-
ros eẽ. Scit irã ⁊ indignatiõꝫ: tribulatõeꝫ:
⁊ angustias in omnẽ animã hominis ope-
rantis malũ: iudei primũ ⁊ greci. Gloriam
vero ⁊ honorẽ ⁊ pacem omni opanti bonuꝫ:
iudeo primũ ⁊ greco. Hec atq̃ huiusmodi
iudicia dei euidenter expressa nouit eccle-
sia: Sꝫ nõ ipa sunt omnia: cum sint quedã
inscrutabilia: ⁊ sicut abyssus multa ꝓfun-
da ⁊ occulta. An ⁊ ipa nota sunt quibusdã
excellentioribus mẽbris hominis huiꝰ qui
cum suo capite saluatore totus est christꝰ?
Inscrutabilia eñ fortasse dicta sunt homi:
quia viribus suis ea non potest ꝑscrutari.
Sed cur nõ possit dono spiritussancti cui-
cũq̃ hoc dñs cõferre dignat̃? Sic eñ illud
dictũ est: Deus habitat lucẽ inaccessibilẽ:
⁊ audiuimꝰ tamẽ: Accedite ad eũ ⁊ illumi-
namini. Que vtiq̃ sic soluit̃ q̃stio: vt inac-
cessibilis sit viribus nostris: accedat̃ auteꝫ
ad deũ muneribꝰ suis: ꝙ̃ꝙ̃ ⁊ si nemini om-
nino sanctoꝝ ꝙ̃diu corpus quod corrum-
pit̃ aggrauat animã: omnia iudicia dei sci-
ri concedit̃: quia reuera multũ est ad homi
neꝫ: cum ꝓfecto vt aliquid exempli gratia
dicam: vnde iudiciorũ dei cõijciatur imen
sitas: nemo sine iudicio dei sit tardus in
animo: vel claudus ĩ corpore: habet tamẽ
vnde dicat ecclesia: hoc est ꝓplus acquisi-
tiõis: ⁊ veraciter dicat: In labijs meis enũ
ciaui oĩa iudicia oris tui: id est nihil iudici-
orũ tuorũ tacui que mihi ꝑ eloquia tua in-
notescere voluisti: sed omnia prorsus in la-
bijs meis enũciaui. Hoc eñ mihi videtur
significare voluisse qd̕ non ait: oĩa iudicia
tua: sed oĩa iudicia oris tui: id est que mihi
dixisti: vt ꝑ os eius eloquiũ eius intelliga-
mꝰ: qd̕ fecit ad nos ĩ reuelationibꝰ sanctoꝝ

plurib⁹: ⁊ testamentis duob⁹: q̄ omia iudicia vsq̄quaq̄ in labijs suis enūciare non cessat ecclesia. Deinde subiungit: ⁊ dicit.

Alia lra. delectatus sū sicut

In via testimoniorū tuorū † iocūdatus sum: † quasi in omnibus diuitijs. Via testimoniorum dei nihil citius: nihil certius: nihil breuius: nihilq̄ grandius intelligim⁹ esse q̄ christū: in quo sunt oēs thesauri sapie ⁊ scie abscōditi. Inde ⁊ iste ait se iocūdatū vł delectatū i hac via: q̄si in oibus diuitijs. Testimonia q̄ppe dei sunt: q̄bus q̄tū nos diligat: nobis ꝓbare dignat̄. Cōmendat aūt suā caritatē deus ī nobis: qm̄ cum adhuc peccatores essem⁹: christus ꝓ nobis mortuus ē. Cū ergo ipse dicat: Ego sum via: ⁊ humilitas ei⁹ carnal̄ natiuitatis atq̄ passionis: euidentia sint testimonia diuine erga nos dilectiōis: ꝓcul dubio via testimoniorū dei christ⁹ ē. Per hec quippe testimonia que in illo videmus impleta: etiā futura erga nos q̄ sempiterna ꝓmissa sunt expectam⁹: ⁊ speram⁹ implenda. Qui eni ꝓprio filio nō pepcit: ſ ꝓ nob oibus tradidit eū: quō nō ⁊ cū illo oia nobis donauit? Sequit̄. In mādatis tuis † garriā: ⁊ ꝯsiderabo vias tuas.

Alia lra. exercebor

Qd grec⁹ h̄ȝ αδολεσχήσω: Latini interptes q̄dā garriā: q̄dā exercebor interp̄tati sunt: que duo int̄ se videt̄ esse diuersa. Sȝ si exercitatio intelligat̄ ingenij cū q̄dā delectatione disputatiōis: vtrūq̄ ꝯiungit̄: ⁊ q̄si ex vtroq̄ vnū aliq̄d tpat̄: vt nō sit aliēa ab hm̄ōi exercitatiōe garrulitas. Solēt enim garruli vocari loq̄ces. Sic aūt se i dei mādatis exercet eccl̄ia aduersus omēs inimicos fidei christiane atq̄ catholice: copiosis doctoꝝ disputatiōib⁹ garrula: que tūc fructuose sunt disputantib⁹: si nō ibi considerent̄: nisi vie dn̄i: Vniuerse autē vie dn̄i (sicut scriptum ē) mīscdia ⁊ veritas: quoꝝ duorū plenitudo inuenit̄ in christo. Per hanc suauē exercitationē fit etiā h̄ qd̄ adiūgit. In iustificationib⁹ tuis meditabor: nō obliuiscar † verboꝝ tuoꝝ.

Alia lra. sermones tuos

Ideo vtiq̄ meditabor: vt non obliuiscar. Vn̄ btūs ille in p̄mo psalmo: in lege domini meditabit̄ die ac nocte. In his oibus que vt potuim⁹ disputauimus: meminerimus karissimi eū q̄ abscondit in corde suo eloquia dn̄i: ⁊ enūciat in labijs suis oia iudicia oris eius: ⁊ in via testimoniorū ei⁹ delectatur sicut in oib⁹ diuitijs: ⁊ garriēs vel se exercens in mādatis eius considerat vias eius: ⁊ meditat̄ in iustificatiōib⁹ ei⁹: ne obliuiscat̄ v̄borū eius: ꝑ que omia vtiq̄ i lege dei atq̄ doctrīa instructus apparet orare tn̄ ⁊ dicere: Bn̄dictus es dn̄e: doce me iustificatiōes tuas: vbi nihil aliud intelligitur poscere: nisi adiutoriū gr̄e: vt qd̄ iā nouit ſmone: discat ⁊ ope.

Explicit sermo sextus. Incipit sermo septimus de eodem psalmo.

Si hui⁹ psalmi supiora meministis karissimi: adiuuare nos debent ad intelligenda sequētia. Eteni que tāq̄ ex vnius hois ꝑsona loquunt̄ membra sūt christi: ⁊ ad vnū caput tāq̄ ad vnū ꝑtinēs corpus. Nēpe supius dixerat: In quo corrigit iunior viam suā: in custodiēdo verba tua. Ecce nūc apertius vt id faciat: poscit auxiliū. Retribue: inq̄t: ſuo tuo † viuam ⁊ custodiam † v̄ba tua.

Alia lra. † viuifica me † sermōes tuos

Si bona ꝓ bonis sibi postulauit retribui: iam custodierat v̄ba dei. Non aūt dixit: Retribue ſuo tuo: q̄r custodiui v̄ba tua: tanq̄ mercedem bonā ꝓ bono obediētie flagitaret: ſ dixit: Retribue ſuo tuo: viuam ⁊ custodiā v̄ba tua. Quid ē aliud: q̄ diceret mortuos ea custodire nō posse infideles videlicet: de q̄bus dr̄: Sine mortuos sepelire mortuos suos? Quapropt̄ si mortuos itelligimus infideles: viuos autē fideles: qm̄ iustus ex fide viuit: non pn̄t custodire verba dei nisi ꝑ fidem: q̄ ꝑ dilectionē opatur. Hanc sibi poscit q̄ dicit: Retribue seruo tuo: viuam ⁊ custodiā v̄ba tua. Et qm̄ añ fidem nō homini debent̄: nisi mala ꝓ malis: retribuit aūt deus ꝑ indebitā gratiam bona ꝓ malis. Hanc retributionē rogat q̄ dicit: Ecce nūc retribue ſuo tuo: viuam et custodiā verba tua. Quatuor eni retributiones sūt: Aut eni mala ꝓ mal̄ retribuuntur: sicut deus ignē eternū retributur⁹ ē impijs. Aut bona ꝓ bonis: sicut regnū eternum retributurus est iustis. Aut bōa pro mal̄: sicut christus ꝑ grām iustificāt ipiuȝ. Aut mala ꝓ bonis: sicut iudei ꝑ maliciam ꝑsecuti sūt christū. Harū q̄tuor retributionum duo p̄ores ꝑtinēt ad iusticiaȝ: vt retribuant̄ mala ꝓ mal̄: bona ꝓ bonis: tertia ꝑtinet ad mīscdiam: vt retribuāt̄ bōa ꝓ malis: quartā deus nescit: nulli eni malū pro bono retribuit. Hec āt quā tertio loco posui: p̄mitus necessaria est. Nisi eni deus retribueret bona ꝓ malis: nullo mō essent q̄bus retribueret bona ꝓ bonis. Vide illuȝ Saulū postea Paulū. Non ex opib⁹ inq̄t iusticie q̄ nos fecim⁹: ſ ſm suā mīscdiaȝ sal

uos nos fecit ꝑ lauacruꝫ regenerationis.
Et iterū. Qui ꝓ̇us fui blasphemus ꝛ perse
cutoꝛ ꝛ iniuriosus: ſ᷑ miſcꝺiam consecutus
sum: qꝛ ignoꝛans feci in incredulitate. Et
iterū: Consiliū aūt do tāq̄ꝫ miſcꝺiam cōse-
cutus a dn̄o: vt fidel' essem: h̄ est vt viuerē:
Quia iustus ex fide viuit. Moꝛtuus ergo
erat ꝓ̇us ꝑ suā iniusticiaꝫ: anq̄ꝫ viueret per
dei grām. Ipsam poꝛro suā moꝛtē sic confi
tetur. Adueniente aūt inqͭ mādato pecca
tum reuixit: ego aūt moꝛtuus sum: ꝛ inuen
tum est mihi mandatū qꝺ erat in vitā: hoc
eē in moꝛtē. Retribuit ģ illi deus bonū ꝓ
malo: hoc est vitā ꝓ moꝛte: talem scꝫ retri-
butionem qual' hic poscit' vbi dicit': Retri
bue s̄uo tuo: viuā ꝛ custodiam v̇ba tua: et
vixit ꝛ custodiuit verba eius: et ꝑtinere ce
pit ad aliā retributionē: in q̄ retribuuntur
bōa ꝓ bonis. Propt' quā dic: Bonū cer-
tamen certaui: cursum cōsummaui: fidem
s̄uaui: de cetero posita est mihi coꝛona iu-
sticie: quā reddet mihi dn̄s in illa die iust⁹
iudex. Vtiq̄ꝫ iustus retribuēdo bōa ꝓ bo-
nis: quia ꝓ̇us mi̅ſicoꝛs retribuēdo bōa ꝓ
mal': cuius ꝛ ipa iusticia q̄ retribuunt' bona
ꝓ bonis: nō est sine miſcꝺia: qꝛ ꝛ h̄ scriptū
est: Qui coꝛonat te in miseratōe ꝛ mi̅ſicoꝛ
dia. Qui eni dixit: Bonū certamen certa
ui: qn̄ vinceret: nisi illo donāte d̄ q̄ ait: Gra
tias deo q̄ dat nobis victoꝛiā ꝑ dn̄m nrm̄
Jesum christū? Et q̄ cursum cōsummauit
qn̄ curreret: qn̄ ꝑueniret: nisi illo adiuuāte
de quo ait: Igit' nō volētis neq̄ꝫ currētis:
ſ᷑ miserentis ē dei? Et q̄ fidē s̄uauit: quādo
id faceret: nisi vt ip̄e ait: Miſcꝺiaꝫ cōsecu
tus vt fidel' esset? Nusq̄ꝫ ģ se extollat hūa-
na sup̄bia: donis suis deus retribuit bona
p̄mia. Sed iste q̄ iā oꝛat ꝛ dicit: Retribue
seruo tuo viuam: si penitus iam esset moꝛ-
tuus nō oꝛaret: ſ᷑ ab illo accepit initiuꝫ bo-
ne ꝯsciētie: a quo vitam poscit obedientie.
Habebāt eni aliquā fidē q̄ dicebāt: Dn̄e
auge nobis fidem. Ille v̇o ꝛ incredulita-
tem suam confitebatur: nec fidem diffite-
batur: qui cum esset interrogatus vtrum
crederet: ait: Credo dn̄e: adiuua increduli
tatem meā. Jam vtiq̄ꝫ viuere incipiēs po-
stulat vitā: q̄ credens oꝛabat obediētiam:
nō ꝓ ea s̄uata p̄miū: sed vt s̄uet' auxiliuꝫ.
Vita q̄ꝑpe crescēte iuuenescit ꝑ omnē diē:
q̄ renouat' de die in diē. Sciens aūt verba
dei nō posse custodiri ꝑ obedientiā: nisi vi
deant' ꝑ intelligentiā: hoc quoq̄ꝫ oꝛationi
addidit ꝛ dicit. Reuela oculos me

os: ꝛ cōsiderabo mirabilia de lege Alia lra.
tua. Ad hoc etiā illud ꝑtinet qꝺ adiūgit. † Incola
† Inquilinus ego sum in terra.
Siue vt nonulli codices habēt. Incola Alia lra.
ego sum apud te in terra: ᵗne abscō non
das a me mādata tua. Qꝺ eni ait su-
perius: reuela oculos meos: hoc postea di
xit: ne abscōdas a me: ꝛ qꝺ ibi dixerat mi-
rabilia de lege tua: hoc alio loco repetens
ait: mandata tua. Nihil est aūt mirabilius
in mādatis dei q̄ꝫ diligite inimicos vr̄os:
hoc est: retribuite bona ꝓ malis. Sed de
isto inq̄linatu vel incolatu nō est s̄mo coar
tandus: ꝛ ideo nō iste de hac re: ſ᷑ alius ex
pectandus ꝛ dn̄o adiuuante reddēdus ē
sermo.

Explicit sermo septimus. Incipit s̄mo
octauus de versu psalmi qui dicit: Inco-
la ego sum in terra: nō abscōdas a me mā-
data tua. Cōcupiuit aīa mea desiderare
iustificatiōes tuas in omni tp̄e.

Expectatiōi caritatis vr̄e de sequē
tibus huius magnissimi psalmi ser
mo reddēdus est: ab illo v̇su scilicꝫ
vbi ait. Incola ego sum in terra:
non abscondas a me mādata tua.
Siue vt nōnulli codices habēt. Inqui-
linus ego sum in terra. Qꝺ eni est in
greco παροικος. Aliqui nr̄i inq̄lin⁹: ali-
qui: incola: nōnunq̄ꝫ etiam aduenā inter-
pretati sunt. Inquilini nō habentes ꝓpriā
domū: habitāt in aliena. Incole autēꝫ vel
aduene vtiq̄ꝫ aduentitij ꝑhibent'. Vbi ma
gna de aīa exoꝛit' questio. Neq̄ꝫ eni s̄m coꝛ
pus dictum videri pōt: incola vel aduena
vel inq̄linus sum in terra: cum de terra coꝛ
pus oꝛiginē ducat. Sed in hac ꝓfundissi-
ma questione nihil audeo definire. Siue
eni ꝓpter aīam que absit vt putet' ex terra:
merito dici potuerit inq̄linus vel incola vl'
aduena ego sum in terra: Siue s̄m totū ho
minē: qꝛ ꝑadisi aliqn̄ ciuis fuit: vbi vtiq̄ꝫ si
erat q̄ ista dicebat. Siue qꝺ est ab oī ꝯtro-
uersia liberius: nō omis hō possit hoc dice
re: ſ᷑ cui patria ꝓmissa est eterna i cel': Hoc
scio qꝛ temptatio est vita hūana sup terrā:
ꝛ iugum graue est sup filios Adā. Verum
me plus delectat s̄m istā disputare sētētiaꝫ
vt ideo nos in terra inquilinos vl' incolas
esse dicamus: qꝛ sup̄nam patriā vn̄ pignus
accepim⁹: ꝛ quo ꝑueniētes nunq̄ꝫ inde mi
gremus: inuenim⁹. Naꝫ ꝛ ille q̄ in alio psal
mo dicit. Inq̄linus ego suꝫ apud te ꝛ pere
grin⁹: sicut oēs pr̄es mei: nō ait: sicut oēs

hoīes: ſ; dicendo ſicut oēs pr̄es mei: iuſtos
ꝓculdubio vult itelligi q̄ eū tp̄e p̄ceſſerūt:
⁊ in hac ꝑegrinatiōe gemitu pio ſupne pa
trie ſuſpirarūt. De qb⁹ ſcriptuʒ eſt ad He
breos. Scd̄m fidē mortui ſunt hi oēs cum
ñ accepiſſent ꝓmiſſiones: ſ; lōge eas vidē
tes ⁊ ſalutātes ⁊ cōfitentes: q: hoſpites et
ꝑegrini ſunt ſup terram. Qui enī talia di-
cūt: oſtendūt q: patriā querūt. Et ſiq̄dem
eius memores eſſent a q̄ diſceſſerāt: habu-
iſſent tp̄s reuertendi: Nūc aūt meliorē ap
petūt: id eſt celeſtē: ideo nō ꝯfundiť de his
de⁹ vocari de⁹ eorū: p̄parauit enī eis ciui-
tatem. Et illud qđ legim⁹: q̄diu ſum⁹ ī cor
pore ꝑegrinamur a dn̄o: pōt intelligi ſ; nō
eſſe oīm: ſ; fideliū. Nō enī oīm eſt fides. Et
videm⁹ q̄d his verbis apl̄s iūgat. Cū eniʒ
dixiſſet: q̄diu ſumus ī corꝑe ꝑegrinamur
a dn̄o: Per fidem enī ambulam⁹ inquit: ⁊
nō ꝑ ſpeciem: vt intelligerem⁹ eorū eē iſtaʒ
ꝑegrinationē q̄ ambulāt ꝑ fidē. Infideles
aūt q̄s de⁹ nō p̄ſciuit nec p̄deſtinauit ꝯfor
mes fieri imagīs filij ſui: nō pn̄t veraciť di
cere ſe in ťra ꝑegrinos: q̄ñ ibi ſunt vbi ſ̄m
carnē nati ſunt. Nō enī hn̄t alibi ciuitateʒ:
ac ꝑ hoc nō ſunt in terra alienigene: ſ; ter-
rigene. Vn̄ ait alia ſcriptura de quodam:
Poſuit enī apud mortē domū ſuā: ⁊ apđ
inferos cū terrigenis axes ſuos. Sūt aūt
⁊ ip̄i ꝑegrini ⁊ inq̄lini: nō huic terre: ſ; ꝑpl̄o
dei a quo ſunt alienigene. Vn̄ credētib⁹ ⁊
ſanctā ciuitatē que nō eſt de hoc mūdo ha
bere incipientib⁹ apl̄s dicit. Igiť iam non
eſtis ꝑegrini ⁊ inquilini: ſ; eſtis ciues ſctōꝝ
⁊ domeſtici dei. Ipi ḡ ſunt ciues terreni: q̄
ſūt dei ꝑpl̄o ꝑegrini. Qui v̄o ciues ſunt in
ꝑpl̄o dei: ip̄i ſūt in ťra ꝑegrini: q: totus idē
pulus q̄diu eſt in corꝑe ꝑegrinať a domi-
no. Dicat itaq;: Incola ego ſum in terra:
ne abſcōdas a me mādata tua. S; qui tā-
dem ſūt a q̄bus de⁹ abſcōdit mādata ſua:
Nōne illa vbiq; deus voluit p̄dicari: Vti
nam q̄ multis clara ſunt: tam multis cara
ſint. Nam q̄d eſt clarius: q̄ diliges domi
num deum tuū ex toto corde tuo: ⁊ ex tota
aīa tua: ⁊ ex tota mēte tua: ⁊ diligeſ ꝓximū
tuū tāq̄ teip̄m: In q̄bus duob⁹ mādatis
tota lex pendet ⁊ ꝓphete. Et q̄s eſt quē la-
teant iſta mādata: Nempe ⁊ oībus fideli-
bus: ⁊ plurimis infidelibuſ nota ſunt. Cur
ḡ poſcat fideľ ne abſcondať ſibi: qđ nec in-
fideli cernit abſcōdi: An q: deū noſce diffi
cile eſt: ꝯſequens eſt vtiq; vt diligas dn̄m
deū tuū: difficile interrogať ne aliđ ꝓ alio

diligať. Nam ꝓximi facilior eſſe videť co-
gnitio. Omis q̄ppe hō eſt oī homi ꝓxim⁹:
Nec vlla cogitāda eſt lōgiquitas generľ:
vbi eſt natura cōmunis: q̄q̄ nec ꝓximuʒ
nouerat q̄ dn̄o ait: Et q̄s eſt meus ꝓxim⁹:
Qn̄ illi eſt ꝓpoſitus hō q̄dam: q̄ deſcēdēs
ab hierl̄m in hiericho: incidit in latrones:
cui ꝓximū nō fuiſſe: niſi q̄ cum illo fecit mi
ſericordiā: ip̄e q̄ īterrogauerat: iudicauit:
Patuitq; in facienda miſcd̄ia: neminē alie
nū eſſe putādū ab eo q̄ diligit ꝓximū. S;
multi nec ſeip̄os nouerūt: q: ⁊ ſeip̄m noſce
quemadmodū hō ſibi dʒ innoteſcere: non
omniū hominū eſt. Quō ḡ diligit ꝓximuʒ
tanq̄ ſeip̄m: q̄ neſcit ⁊ ſeip̄m: Nō enim fru
ſtra ille fili⁹ iunior q̄ ꝓfectus eſt in regionē
longinquā: vbi diſſipauit ſ̄bam ſuā: viueſ
ꝓdige vt diceret: Surgā ⁊ ibo ad patrem
meuʒ: p̄us reuerſus eſt in ſemetip̄m: niſi q:
tam lōge ꝑegrinat⁹ eſt: vt relinqueret etiaʒ
ſemetip̄m: nec tn̄ reuerteret ad ſe ſi oīmo-
do neſciret ſe: nec diceret: ſurgam ⁊ ibo ad
pr̄em meū: ſi penitus ignoraret deū. Quo
circa ⁊ aliq̄tenus iſta ſciunť: ⁊ vt magľ ma-
giſq; ſciant: nō immerito ſcienda poſcūť.
Quapropter vt ſciam⁹ diligere deū: ſcien
dus eſt de⁹: Et vt ſciat hō diligere ꝓximuʒ
tāq̄ ſeip̄m: p̄us dʒ diligēdo deum diligere
ſeip̄m. Qđ vn̄ poterit: ſi neſcit deum: ſi ne
ſcit ⁊ ſeip̄m: Recte itaq; dr̄ deo: Incola
ego ſum in terra: ne abſcōdas a me māda-
ta tua. Merito nāq; abſcōdunť eis q̄ non
ſunt incole in terra. Hec enim mandata:
et ſi audiunt: non ſapiunt.: quia terrena ſa
piunt. Quorum autem conuerſatio in ceľ
ceľ eſt: inq̄tū h̄ ꝯuerſanť ꝓfecto ꝑegrinan
tur. Petant itaq; ne abſcōdanť ab eis mā
data dei: ꝑ q̄ ab h̄ incolatu libereť diligen-
do deū: cū quo in eternū erūt: ⁊ diligendo
ꝓximū: vt illic ſit vbi ⁊ ip̄i erūt. Quid aūt
diligēdo diligit: ſi ip̄a dilectio nō diligiť:
Vn̄ ꝯſequenť iſte incola ī terra. cū dei mā-
data ne ſibi abſcōderenť oraſſet: in q̄b⁹ di-
lectio p̄cipiť vel ſola vľ maxime: ⁊ ip̄ius di
lectōis dilectionē ſe velle habere ꝓclamat
dicēs. **Concupiuit aīa mea deſide
rare iuſtificatiōes tuas: in oī tp̄e.**
Laudabiľ eſt iſta concupia: nō damnabiľ.
Nō de hac dictū eſt: nō ꝯcupiſces: ſ; de il-
la qua caro ꝯcupiſcit aduerſus ſpūm. De
hac aūt bona ꝯcupia qua ꝯcupiſcit ſpirit⁹
aduerſus carnem: quere vbi ſcriptuʒ ſit: ⁊
inuenies. Cōcupia itaq; ſapie deducit ad
regnū: Et multa alia requiunť bone ꝯcupie

testimonia. Sed hoc sane interest: ꝙ nõ tace
tur q̇d ↄcupiscat̃ qñ bona cõmemorat̃ cõ-
cupiscẽtia: cũ aũt nõ addit̃ q̇d ↄcupiscat̃:
ꝟ sola ponit̃: nõ nisi mala intelligit̃: sicut in
hoc qꝺ cõmemoraui. Cõcupiscẽtia itaq̧ sa-
pientie deducit ad regnũ: si nõ adderet sa
piẽtie: nullo mõ diceret: concupia ꝑducit
ad regnũ. At ṽo apl's qꝺ posuit. Concupi
scẽtiam nesciebam: nisi lex diceret: Nõ cõ-
cupisces. Nõ vtiq̧ addidit cuius rei ↄcu-
piscẽtia: vl' qꝺ nõ ↄcupisces. Certuz ẽ eni
nõ intelligi cum ita dicit̃: nisi malam cõcu
piscẽtiam. Quid ḡ huius aĩa ↄcupiuit?
Desiderare inq̇t iustificatiões tuas in omĩ
tempe. Credo nõduz eas desiderabat qñ
ↄcupiuit desiderare. Iustificatiões autez
facta sunt iusta: id est opa iusticie. Cuz ita
q̧ nõdum habeat: ⁊ q̇ iam desiderat: q̧ lõ
ge ab his erat q̇ adhuc eas desiderare con
cupiscebat? Et q̧ lõgius ab eis sunt: q̇ ne-
q̧ hoc adhuc ↄcupiscũt? Mirũ est autem
quomodo cõcupiscatur desideriuz: nec sit
sit ĩ nobis ↄcupiscẽtia: cuꝰ iã sit ĩ nob. Ne
q̧ enim pulchrũ aliqꝺ corpus est: sicut au
rum: vel caro aliq̃ speciosa quã põt hõ cõ-
cupiscere nec habere: q2 extra posita non ẽ
in homĩe. Quis nesciat in hoĩe esse ↄcupi-
scẽtiam: in homĩe esse desideriũ? Cur ergo
nõ ↄcupiscit̃: vt habeat̃ q̄si forinsecus infe
ratur? Aut quõ haberi eius ↄcupia sine ip
so põt: cum nõ sit ⁊ ipm q̇d aliud q̧ concu
piscẽtia? Nam ⁊ desiderare ꝓculdubio cõ
cupiscere ẽ. Quis est eni iste mirabil' atq̧
inexplicabil' languor? Et tñ est. Nã ⁊ egro
tus q̇ fastidio laborat: ⁊ vult euadẽ hoc malũ
cõcupiscet vtiq̧ desiderare cibũ dũ ↄcupi
scit nõ hr̃e fastidiũ. Sz hoc fastidiũ morbꝰ ẽ
corpis. Cõcupia ṽo qua ↄcupiscit deside
rare cibũ: hoc est carere fastidio: in animo
est: nõ in corpe: ⁊ habz eaz nõ gutturis aut
fauciũ delectatio: q̇ fastidio restringit̃: ꝟ re
cuperãde ratio sanitatis: qua appellanduz
esse fastidiũ ꝓuidet̃. Et iõ nõ est mirum si
appetit animus vt appetat corpus: quãdo
appetit animꝰ: nec appetit corpus. Cũ aũt
vtrũq̧ animi ẽ: ⁊ vtrũq̧ ↄcupia ẽ: cur non
ↄcupisco desiderium iustificationum dei?
Quomõ in vno eodemq̧ animo meo ha-
beo ↄcupiam desiderij huius: ⁊ ipm nõ ha
beo desiderium? Aut quõ ista duo sunt: ⁊
nõ vnum? Ut q̇d eni ↄcupisco desiderare
iustificatiões tuas: ac nõ ipas iustificatio-
nes potius q̧ earũ desiderium ↄcupisco?
Aut quo pacto possum iustificationũ desi
deriũ cõcupiscere: ⁊ ipas iustificatiões nõ
ↄcupiscere: cum ideo earũ desideriũ cõcu
piscam: quia ipas habere concupio? Qꝺ
si ita est iam ipas vtiq̧ concupisco. Quid
igit̃ opus est vt earũ desideriũ ↄcupiscaz:
cum iam id habeaz: ⁊ habere me sentiam?
Non eni possum cõcupiscere desideriũ iu
sticie: nisi concupiscendo iusticiã. An hoc
est qꝺ superius dixi ꝙ diligenda sit etiam
ipa dilectio qua diligit̃ qꝺ diligi oportet:
sicut odio habenda est dilectio qua diligi-
tur qꝺ diligi non oportet? Odio q̇ppe ha-
buimus ↄcupiscentiã nr̃am: qua caro ↄcu
piscit aduersus spũm: Et q̇d est ista concu
piscẽtia: nisi mala dilectio? Et diligimꝰ cõ-
cupiscentiã nostram: qua spũs cõcupiscit
aduersus carnem. Et q̇d est ista cõcupiscẽ
tia: nisi bona dilectio? Cũ aũt dr̃ diligẽda
ẽ: q̇d aliud dicit̃: q̧ ↄcupiscẽda ẽ? Quocir
ca quoniã recte ↄcupiscunt̃ iustificationes
dei: recte cõcupiscit̃ ↄcupia iustificationũ
dei. Hoc enim alio mõ sic potest dici: Si
recte diligunt̃ iustificatiões dei: recte dili-
gitur dilectio iustificationũ dei. An aliud
est concupiscere: aliud desiderare? Nõ ꝙ
non sit ↄcupia desiderium: sed q2 non om
nis ↄcupia desideriũ est. Concupiscuntur
eni ⁊ q̇ habent̃: ⁊ que nõ habent̃. Nam cõ
cupiscendo fruit̃ homo rebus quas habz:
desiderando aũt absentia ↄcupiscit. Desi
derium ḡ q̇d est: nisi rerũ absentiũ cõcupi-
scentia? Sed dei iustificatiões absentes eẽ
quõ possunt: nisi quãdo nesciũt̃? An ⁊ qñ
sciuntur ⁊ nõ fiunt: absentes habẽde sunt?
Nam q̇d sunt iustificationes: nisi opera iu
sta: non ṽba? Ac ꝑ hoc possunt infirmita-
te anime nõ desiderari: ⁊ ratiõe mẽtis vti:
videt̃ q̧ sint vtiles atq̧ salubres: põt earũ
desideriũ concupisci. Sepe eni q̇d agẽdũ
sit videmꝰ: nec agimus: q2 non delectat vt
agamus: ⁊ cõcupimꝰ vt delectet. Preuo-
lat intellectus ⁊ tarde sequit̃: ⁊ aliqñ nõ se-
quitur humanus atq̧ infirmus affectꝰ. Iõ
ḡ desiderare cõcupiscebat: q̇ bona esse cer
nebat: cupiẽs eorũ habere delectationez:
quorũ potuit videre rationẽ. Nõ autẽ ait:
concupiscit: ꝟ concupiuit aĩa mea deside-
rare iustificatiões tuas. Fortasse quippe ta
lis erat iste incola in terra: q̇ iam ꝑuenerat
ad id qꝺ cõcupiuerat: iamq̧ desiderabat
eas: quarnz se desiderio aliqñ concupisse
cõmemorat. Si aũt desiderabat: cur non
habebat? Nõ enim aliq̇d impedit quo mi-
nus habeant̃ iustificatiões dei: nisi q2 non

desiderant: dum nō in eas caritas feruet:
quaꝝ claritas lucet. An habebat eas atq̄
faciebat? Nam paulopost dicit. Seru⁹ au
tem tuus exercebat in iustificatiōib⁹ tuis.
Sꝫ quibus quasi gradib⁹ ad eas ꝑueniat:
ōndit. Prius ē enim vt videat: q̄ sint vti
les ꝛ honeste: deinde vt earū desideriū cō
cupiscat: postremo vt ꝓficiente lumie atq̄
sanitate delectet earū ꝛ operatio: quarū so
la ratio delectabat. Sꝫ ea que sequūt: qm̄
iā iste ꝓlixus est: alio s̄mōe adiuuāte dn̄o
cōmodius differētur.

¶ Explicit s̄mo octauus. Incipit sermo
nonus de eo qd̄ dicit: Increpasti sup̄bos:
maledicti q̄ declinant a mādatis tuis: vsq̄
ad id: Nā ꝛ testimonia tua meditatio mea
est: ꝛ ꝯsolatio mea iustificatiōes tue.

PSalmi hui⁹ que tractāda subsequun
tur admonēt nos causaꝫ nr̄e miserie
recordari. Etenī cum dixisset: Con
cupiuit aīma mea desiderare iustificatōes
tuas in omī tp̄e: siue scꝫ in rebus ꝓsperis:
siue in aduersis: Quia ꝛ in laborib⁹ ꝛ do
loribus debꝫ delectari iusticia: nec ita ē tē
pore diligēda tranquillo: vt turbulento tē
pore deserat: s̄ amplectēda est in omī tp̄e:
ꝯtinuo subiecit. ¶ Increpasti super
bos: maledicti qui declināt a man
datis tuis. Sup̄bi enī declināt a mādā
tis tuis. Aliud est q̄ppe mādata dei ꝑ infir
mitatem vel ꝑ ignorātiā non implere: aliud
ab eis ꝑ sup̄biam declinare: sicut fecerunt
q̄ nos mortalit̄ in hec mala genuerūt. De
lectauit enī eos: Eritis sicut dij: ac si a mā
dato dei qd̄ sibi eum mādasse sciebāt: ꝛ qd̄
facillime nulla infirmitate reuocāte: impe
diente: tardāte implere poterāt: per hāc su
perbiā declinarūt: Et ecce ista tota dura ꝛ
infelix erumna mortaliū: quodāmodo he
reditaria est increpatio sup̄boꝝ. Qm̄ enim
dixit de⁹: Adam vbi es: nō vbi esset deus
ignorabat: s̄ sup̄buꝫ increpabat: ꝛ vbi tūc
esset: id est ad quā miseriam ꝑuenisset: non
scire cupiebat: s̄ interrogādo increpās ad
monebat. Vide aūt queādmodū cum di
xisset: Increpasti sup̄bos: nō ait maledicti
q̄ declinauerūt a mandatis tuis: vt illorū tā
tum p̄morū hoim pctm̄ veniret in mētē: sꝫ
ait: maledicti q̄ declināt. Oportebat enim
vt oēs illo terrerent exemplo a diuinis nō
declinare mādatis: ꝛ diligēdo iusticiā i oī
tp̄e: in hui⁹ mūdi etiaꝫ labore recipe qd̄ in
ꝑadisi amisimus voluptate. Sꝫ qm̄ sup̄bi
nec in tāta deponūt increpatiōe ceruiceꝫ:

ꝛ cum sint deiecti laboris mortisq̄ suppli
cio: extollūt typo: imitātes elatione cadē
tiuꝫ: irridētes humilitatē surgentiū: ꝓ eis
orat corpus christi cum dicit. ¶ Aufer a
me opprobrium ꝛ contemptuꝫ: q̄r
testimonia tua exq̄siui. Testimonia
grece martyria nuncupant: quo v̄bo iam
vtimur ꝓ latino. Unde illos q̄ ꝓpter testi
moniū christi diuersis passionib⁹ humilia
ti sunt: ꝛ vsq̄ ad mortem ꝓ veritate certa
runt: nō testes qd̄ latine vtiq̄ possemus: s̄
grece martyres appellam⁹. Qm̄ hoc ergo
familiari⁹ auditis: ꝛ dulci⁹ sic accipiam⁹ h̄
v̄ba tanq̄ dictū sit. Aufer a me opprobriū
ꝛ contemptū: qm̄ martyria tua exquisiui.
Christi corpus ista cū dicit: nunq̄d ab im
pijs ꝛ sup̄bis audire opprobriū atq̄ ꝯtem
ptuꝫ vllā deputat penā: cū potius inde ꝑ
ueniat ad coronam? Cur ḡ quasi graue ali
q̄d ꝛ intolerabile a se poscit auferri: nisi q̄r
vt dixi orat ꝓ ip̄is inimicis suis q̄b⁹ eē ꝓspi
cit noxiū obijcere sanctū nomē christi tāq̄
opprobriū christianis: ꝛ eius a iudeis irrisā
crucem tanq̄ humilitatis christiane medi
cinam: qua sola tumor ille sanat qd̄ inflati
cecidimus: ꝛ iacentes amplius intumui
mus eadem sup̄bia ꝑmanente ꝛ crescente
contemnere. Dicat itaq̄ corpus christi: iā
enim diligere didicit inimicos suos: dicat
domio deo suo: Aufer a me opprobriuꝫ ꝛ
ꝯtemptū: q̄r martyria tua exquisiui: id est
opprobriū: quod ideo audio: ꝛ ꝯtemptuꝫ
qd̄ ideo ꝯtemnor: q̄r martyria tua exquisi
ui: aufer a me. Inimici enī mei quos a me
p̄cipis diligi: q̄ magis magisq̄ moriuntur
ꝛ ꝑeunt: cuꝫ martyria tua ꝯtemnāt ꝛ crimi
nantur: in me ꝓfecto reuiuiscūt ꝛ inueniū
tur: si martyria tua venerent in me. Ita fa
ctum est: hoc videmus: ecce martyriū chri
sti ꝛ apud homies: ꝛ in hoc mūdo nō solū
non est opprobriū: sed magnū ē ornamen
tum. Ecce nō solum in ꝯspectu domi: ve
rumetiā in ꝯspectu hoim iā p̄ciosa ē mors
sanctorū eius. Ecce nō solū non contem
nunt: verūetiam magnis honorib⁹ p̄ferun
tur martyres eius. Ecce filius ille iunior:
q̄ ꝓ porcis quos pascebat: id est ꝓ immū
dis demonibus quos colebat ꝑiculā suā
in paucissimis christianis p̄cedentem ꝑse
quebat: iam nunc in tam multis ꝛ magnis
populꝭ gentium martyres q̄bus ingerebat
opprobriuꝫ religiosissime p̄dicans: ꝛ maxi
mis laudibus quos ꝯtemnebat exultans:
mortuus erat ꝛ resurrexit: ꝑierat ꝛ inuēt⁹ ē.

Hoc tam magno lucro correctiõis: ꝯuer-
sionis ⁊ redẽptionis inimicorũ suorũ cor-
pus xp̃i deo dixit: Aufer a me opprobriũ ⁊
ꝯtemptũ. Et quasi q̃rerek de qua re oppro-
briuȝ: de q̃ re cõtemptũ: subiũgit: quoniã
martyria tua exq̃siui. Ubi ē nunc illud op
probriũ: vbi ille ꝯtemptus? Abierunt atq̃
transierũt: ⁊ q̃ inuenti sunt q̃ ꝑierãt: illa ꝑ-
ierãt. Sed qñ ecclesia talia ꝑ̃cabak: illa pa
tiebak. **Etenim sederunt p̃cipes**
Alia lra. inquit:† **⁊ aduersum me loquebãk.**
†non habet Inde ꝑsecutio grauis erat: q̃ eam seden-
tes: hoc est iudiciarijs sedibus eminẽtes:
p̃ncipes decernebant. Refer hoc ad ip̃m
caput: inuenies sedisse p̃ncipes iudeoruȝ:
ꝯsilium q̃rentes quõ christũ ꝑderent. Re-
fer hoc ad corpus eiꝰ: id est ecc̃liam: inue-
nies reges t̃re excogitasse atq̃ iussisse: quõ
christiani nusq̃ essent. Eteni sederũt prin-
cipes: ⁊ aduersum me loquebãk. **Ser-
uus autẽ tuus exercebak in tuis iu-**
Alia lra. **stificationibus**†. Qualis exercitatio ħ
tuis fuerit qui nosse desideras: qd̃ adiunxit in-
tellige. **Nam ⁊ testimonia tua me
ditatio mea est: ⁊ consiliũ meũ iu-
stificationes tue.** Recole qd̃ superius
commendaui testimonia esse martyria.
Recole in iustificationibꝰ domini nullam
esse difficiliorẽ ⁊ mirabiliorẽ. q̃ vt suos q̃s-
q̃ diligat inimicos. Sic ergo exercebatur
corpus christi: vt ⁊ martyria: id est testimo
nia eius meditarek: ⁊ vt diligeret eos a qui
bus exprobrãtibꝰ ⁊ contemnẽtibꝰ ꝑ̃ ipa
martyria ꝑsecutiões patiebatur. Nõ enim
ꝓ se: sicut iam cõmendauimꝰ: ſ ꝓ ip̃is po-
tius orabat dicẽs: Aufer a me opprobriuȝ
⁊ cõtemptum. Sederũt ẽ principes et ad-
uersum me loquebank: seruus aũt tuus ex
ercebatur in iustificationibus tuis: Quo
nã modo? Naȝ ⁊ testimonia tua meditatio
mea ē: ⁊ cõsilium meum iustificatiões tue.
Cõsilium cõtra consiliũ: Consilium seden
tium p̃ncipum fuit inuentos martyres per
dere: cõsilium patientiũ martyꝝ fuit inimi-
cos ꝑditos inuenire. Reddebãt illi mala
ꝓ bonis: isti bona ꝓ mal'. Quid ẽ mirum
si illi occidendo defecerũt: isti moriẽdo vi-
cerunt? Quid inq̃ mirũ si martyres seuiẽ-
tibus gentibus tempalem mortẽ patientis
sime ꝑtulerũt: ⁊ gentes martyribus oranti
bus ad eternam vitam ꝑuenire potuerũt:
dũ corpus christi sic exercerek: vt ⁊ marty
ria meditarek: ⁊ malis martyrũ ꝑsecutori-
bus bona precarek?

Explicit ſmo nonus. Incipit ſmo deci
mus de versu psalmi: Adhesit pauimento
anima mea: viuifica me ſm ṽbum tuum.

SEquik in isto psalmo maiore qd̃ con
siderare ⁊ sicut dñs dederit pertra-
ctare debemus. **Adhesit paui
mento anima mea: viuifica me ſm
verbum tuum.** Quid est adhesit paui
mento anima mea? Nam cum adiungit et
dicit: Uiuifica me ſm verbũ tuũ: quare se
viuificari poscat: vtiq̃ causam p̃misit di-
cendo: Adhesit pauimẽto aĩa mea. Ergo
q̃ ꝓpterea se viuificari petit: q̃ pauimẽto
adhesit anima eius: mirum si boni aliquid
hic vult itelligi. Ita q̃ppe se habet tota ista
sentẽtia: tanq̃ diceret: mortuus sum: viui-
fica me. Quid ē enim pauimentũ? Si tãq̃
vnam quandã domum magnam vniuer-
sum mundũ velimus accipe: videmus ve
lut eius camerã celũ: terra erit igik pauimẽ
tum. Uult itaq̃ terrenis ſuis ⁊ cum apo-
stolo dicere: Cõuersatio nostra in celis est.
Proinde terrenis adherere mors aĩe ē:
Cui malo ꝯtraria poscik vita: cum dicitur:
viuifica me. Sed vidẽdum est: vtrum con
gruant huic verba ista q̃ superius talia di-
xerat: q̃bus magis deo videak adhesisse q̃
pauimẽto: vt cõuersatio eius non in terre-
nis: ſ in celestibus haberek. Quomõ enim
potest intelligi terrenis adhesisse qui dicit:
Seruus autẽ tuus exercebak in tuis iustifi
cationibꝰ: nam ⁊ testimonia tua meditatio
mea ē: ⁊ cõsilium meuȝ iustificatiões tue?
Hec sunt eni verba eius antecedẽtia: quo
rum antecedentiũ ista sunt ꝯsequẽtia: Ad
hesit pauimẽto aĩma mea. An ex hoc intel
ligere debemus: q̃tũlibet quisq̃ ꝓficiat in
iustificationibꝰ dñi habere euȝ mortal' car
nis affectum circa ista terrena: in q̃bus vi-
ta humana temptatio ē sup terrã: ⁊ ab hac
morte si ꝑseuerank ꝓficit: quotidie reuiui-
scere: viuificante illo cuius gratia hõ nosk
interior renouak de die in diem? Nã ⁊ illõ
ap̃ls cum dicebat: Q̃diu sumꝰ in ħ corpo
re pegrinamur a dño. Et cõcupiscebat dis
solui ⁊ esse cũ christo: adheserat pauimẽto
aĩa eius. Unde ⁊ corpus ip̃m: q̃ ex terra ē
nõ absurde intelligitur pauimentũ: qd̃ ad
huc q̃ corruptibile ē ⁊ aggrauat aĩam: re-
cte in illo ingemiscik ⁊ dicik deo: Adhesit
pauimẽto aĩma mea: viuifica me ſm ṽbuȝ
tuũ. Neq̃ eni cum corpibus nr̃is sp cũ do
mino erimꝰ: ſ tunc q̃ non erũt corruptibi-

lia: nec animas aggrauabũt: si diligent᷑ cõsideremus: non eis nos: ſ ipa nobis poti⁹ adherebũt: nos aũt deo. Unde alteri⁹ psalmi verba illa sunt: Mihi autem adherere deo bonum est: vt viuãt corpora ex nobis adherẽdo nob: nos aũt viuamus ex deo: quia nobis adherere deo bonum est. Adhesio quippe ista de qua dictum ẽ: adhesit pauimento aĩa mea: non coniũctiõe carnis ⁊ anime: q̃uis ⁊ ipam quidam intellexerint: sed carnalem magis anime affectuȝ quo caro cõcupiscit aduersus spũm: significare mihi vid᷑. Quod si recte accipitur: ꝑfecto qui dicit: Adhesit pauimẽto aĩa mea: viuifica me ſm verbum tuuȝ: non id orat vt de corpore mortis huius: morte ipsius corporis interueniẽte soluat᷑: qd dies vltimus vite huius: q̃ propter eius breuitateȝ nõ potest esse diuturnus quãdoq; futurus est: sed vt cõcupiscentia q̃ concupiscitur aduersus spũm magis magisq; minuatur: ⁊ concupiscẽtia qua cõcupiscit᷑ aduersus carnẽ magis ac magis augeat᷑: donec ista consũmat᷑ in nobis: ⁊ illa consummetur ꝑ spũm sanctum qui datus ẽ nobis. Bene autẽ non ait: viuifica me ſm meritũ meum: ſ ait: ſm verbum tuũ. Qd quid est aliud: nisi ſm promissum tuũ: Filius ꝓmissionis vult esse nõ fili⁹ elatiõis: vt ſm gratiam firma sit promissio omni semini. Hoc enim verbũ promissionis in Jsaac vocabitur tibi semen: hoc est nõ qui filij carnis hi filij dei: sed filij ꝓmissionis deputant᷑ in semine. Nam q̃d erat ipe ꝑ seipm in eo qd sequitur: confitet᷑. **Uias meas enunciaui: ⁊ exaudisti me.** Nonnulli q̃deȝ codices habẽt: vias tuas: sed plures ⁊ maxime greci vias meas: hoc est malas. Naȝ hoc mihi vid᷑ dicere: Peccata mea cõfessus sum: ⁊ exaudisti me: hoc est vt dimitteres ea. **Doce me iustificatiões tuas.** Confessus sum vias meas: delesti eas: doce me tuas. Sic doce me vt agaȝ: nõ vt tãtũmodo sciam q̃d agere debeã. Sicut enĩ dictum est de dño ꝙ nõ nouerat peccatũ: ⁊ intelligit᷑ nõ fecerat: sic ⁊ iusticiã ille vere dicendus ẽ nosse q̃ facit. Proficiẽtis hec oratio ẽ. Naȝ vtiq; si omnino non faceret: ꝑfecto illa supiora nõ diceret: Seruus autem tuus exercebat᷑ in tuis iustificatiõib⁹. Nõ ẽ in qb⁹ exercebat᷑ has vult a dño discere: ſ ab istis ad alias ꝓficiẽdo: velut crescẽdo desiderat ꝑuenire. Deniq; adiũgit ⁊ dicit **Uiam iustificationũ tuarũ insinua mihi.** Uel vt nonnulli codices habẽt: **instrue me**: quod exp̃ssius de grece dicitur: fac me intelligere. **Et exercebor in mirabilibus tuis.** Jpas iustificatiões ampliores: quas ꝓficiẽdo cupit apprehendere: mirabilia dei vocat. Sunt ẽ quedam dei iustificatiões ita mirabiles: vt humana infirmitas ab eis qui exp̃ti nõ sunt: nõ ad eas posse ꝑuenire credat᷑. Unde laborãs iste ⁊ earũ difficultate quodãmodo fatigatus adiungit. **Dormitauit anima mea: inquit: pre tedio: confirma me in verbis tuis.** Quid est dormitauit: nisi a spe refriguit: qua se apprehensuram esse crediderat: Sed confirma me inquit in v̓bis tuis: ne ab his quoq; ad quas ꝑuenisse me iam sentio decidam dormitando. Confirma itaq; me in eis verbis tuis: que iaȝ teneo: que iaȝ facio: vt ex eis ad alia possim ꝓficiẽdo ꝑuenire. Et quid impedit in via iustificationum dei sic ambulare: vt hõ facile possit ad illa etiã mirabilia ꝑuenire. Quid putam⁹ nisi quod a se amoueri in consequentibus rogat dicens.

Uiam iniquitatis amoue a me. Et quia lex factorũ subintrauit: vt abũdaret delictuȝ: Sequit᷑ ⁊ dicit. **Et lege tua miserere mei.** Qua lege: nisi lege fidei: Audi aplm. Ubi ẽ gloriatio tua: Exclusa ẽ. Per quam legem: Factorũ: Non: Sed ꝑ legem fidei. Hec est lex fidei qua credimus ⁊ oramus ꝑ gratiaȝ nobis donari: vt faciamus quod ꝑ nosmetipos implere nõ possumus: ne ignorantes dei iusticiã ⁊ nostram volentes cõstituere: iusticie dei non simus subiecti. Jn lege itaq; factorum est dei iubentis iusticia: in lege autẽ fidei subuenientis misericordia. Cum autem dixisset: Et lege tua miserere mei: de beneficijs eius que iam consecutus est: quodãmodo si dici potest prescribit: vt impetret cetera que nondum est consecutus. Ait enim.

Uiam veritatis elegi: iudicia tua nõ sum oblitus. Adhesi testimonijs tuis domine: noli me confundere. Uiam veritatis elegi vbi curreręȝ: iudicia tua non sum oblitus vt currerem: Adhesi testimonijs tuis: cũ currerẽ: domine noli me cõfũdere: Quo curro pertẽdã: q̃ tendo ꝑueniã. Nõ enĩ volẽtis neq; currentis: sed miserẽtis est dei. Deniq; sequitur. **Uiam mandatorum tuoruȝ cucurri: cum dilatasti cor meum.** Non currerem: nisi dilatasses cor meum.

Alia lra tne

Prorsus isto versu exponit quemadmo-
dum dictum sit: Viã veritatis elegi: iudi
cia tua non sũ oblit⁹: Adhesi testimonijs
tuis. Cursus ẽ quippe iste vie mandatorũ
dei: ꝛ potius eius beneficia: ꝙ̃ sua merita
dño allegat. Tanq̃ȝ diceret ei. Quõ istã
viã cucurristi eligẽdo: ꝛ dei iudicia nõ ob
liuiscendo: ꝛ ei⁹ testimonijs adherendo:
An ꝑ teipm̃ ista potuisti? Non: ait: Quid
ḡ: Viam mandatorum tuorũ (inquit) cu-
curri: cum dilatasti cor meũ. Non ḡ ꝑ pro
prium: ꝛ quasi nullius tue opus indignũ
arbitriũ meum: sed cũ dilatasti cor meum.
Cordis dilatatio: iusticie ẽ delectatõ. Hoc
munus est dei: vt in p̃ceptis eius: nõ timo
re pene angustemur: ſ dilectione ꝛ delecta
tione iusticie dilatemur. Hanc enĩ nob̃ ꝓ-
mittit latitudinem dicẽs: Habitabo in eis
ꝛ deambulabo. Q̃ enĩ latũ est vbi deam
bulat deus. In hanc latitudinem diffũdi-
tur caritas in cordibus nostris ꝑ spũm san
ctum q̃ datus est nobis. Unde etiã dictũ
est: Et in plateis tuis discurrent aque tue.
Platea quippe de verbo greco a latitudĩe
nomen accepit: q̃niã grece πλατυρ dicit̃
latum. He sunt enĩ aque: de qb⁹ dñs cla-
mat: dicẽs. Si quis sitit veiat ad me: qui
credit in me flumina aque viue fluẽt de vẽ
tre eius. Et exponens euangelista q̃d dixe
rit. Hoc aũt inquit dicebat de spiritu quẽ
accepturi erant credẽtes in eum. Multa di
ci possent de ista cordis latitudine: ſ huius
ſmonis iam cõtradicit̃ longitudine.

Explicit sermo decimus. Incipit ſmo
vndecimus de versu psalmi: Legem pone
mihi dñe viã iustificationũ tuarum.

In psalmo isto magno sequit̃ qd̃ no
bis adiuuante domĩo cõsiderandũ
atq̃ȝ tractandũ est. Legem po
ne mihi domine viam iustificatio-
num tuarũ: ꝛ exquiram eam semꝑ.
Apostolus dicit: Iusto nõ ẽ lex posita: in-
iustis aũt ꝛ nõ subditis: ꝛ cetera q̃ ibi ꝯclu
dens ait. Et si q̃d aliud sane doctrĩe aduer
satur: que est ſm euãgeliũ glorie beati dei:
qd̃ creditũ est mihi. Nũq̃d ḡ talis erat iste
qui dicit: Legem pone mihi dñe: qualibus
beatus Paulus dicit positã legẽ? Absit.
Si enĩ talis esset: nõ superius dixisset: Viã
mandatorũ tuorũ cucurri: cum dilatares
cor meũ. Quid ẽ ḡ ꝙ orat: vt sibi lex a do
mino ponat̃: si non ponit̃ iusto? An eo mõ
nõ ponit̃ iusto quõ posita est ꝓplo ꝯtumaci
in tabul̃ lapideis: non in tabul̃ cordis car-
nalib⁹ ſm testamẽtũ vet⁹ ex mõte syna: qd̃
in ſuitute generat: nõ ſm testamẽtũ nouũ:
De quo scriptũ est ꝑ Hieremiã ꝓphetã.
Ecce dies veniũt dicit dñs: ꝛ ꝯsummabo
domui isrl̃ ꝛ domui iuda testamẽtũ nouũ:
non ſm testamẽtũ qd̃ disposui p̃ribus eo
rum in die qua apprehẽdi manũ eorũ: cũ
educerẽ eos de terra egypti: qm̃ ipsi non ꝑ
manserũt in testamento meo: ꝛ ego neglexi
eos dicit dñs: qm̃ hoc ẽ testamẽtũ qd̃ con
stituã domui isrl̃: Post dies illos dic̃ dñs
dabo leges meas in mẽtib⁹ eorũ: ꝛ ĩ cordi-
b⁹ eorũ scribam eas. Ecce quõ voluit istã
legẽ sibi poni a dño: nõ sicut iniust̃ ꝛ nõ sb̃
ditis ad vet⁹ testamentũ ptinẽtib⁹ posita ẽ
in tabul̃ lapideis: ſ sicut sanctis filijs libe-
re: ſ est supne hierlm̃: filijs ꝓmissiõis: filijs
hereditatis eterne: sanctospũ tanq̃ȝ digito
dei in mente dat̃ ꝛ in cordibus scribit̃: non
quã memoria teneãt ꝛ vita negligãt: ſ quã
sciant intelligẽdo: faciãt diligẽdo in latitu
dine amoris: nõ in timoris angustijs. Nã
q̃ timore pene: nõ amore iusticie op⁹ legis
fac: ꝑfecto inuit⁹ facit. Qd̃ aũt inuit⁹ facit:
si posset fieri mallet vtiq̃ȝ nõ iuberi: ac ꝑ ħ
legis quã vellet nõ esse non ẽ amicus: ſ po
tius inimicus: nec mundat̃ ope: q̃ immun-
dus est cogitatiõe. Tal̃ non põt dicere qd̃
iste dixit in supiorib⁹ v̾sibus: Viã mãdato
rum tuorũ cucurri: cũ dilatasti cor meum:
q: illa dilatatio caritatẽ significat: que ſm
aplm̃ legis ẽ plenitudo. Cur ḡ iste adhuc
poscit sibi legẽ poni: que vtiq̃ȝ si nõ ei posi
ta fuisset: nõ viam mãdatorũ dei in cordis
latitudine cucurrisset? Sȝ q: ꝓficiẽs loqui
tur: ꝛ dei donũ nouit esse qd̃ ꝓficit: q̃d alid̃
petit cum sibi legẽ poni petit: nisi vt in ea
magis magisq̃ȝ ꝓficiat? Quemadmodũ si
poculũ plenũ teneas: ꝛ sitienti dare incipi
as: ꝛ haurit bibẽdo: ꝛ poscit desiderãdo.
Quib⁹ aũt iniustis ꝛ nõ subditis lex in la-
pideis tabul̃ ponit̃: p̃uaricatiõis reos non
ꝓmissionis efficit filios. Sȝ ꝛ ille q̃ ei⁹ me-
minit: nec eã diligit eo mõ reus est: q: me
moria eius lapis illi est quodãmodo scri-
ptus: non quo adornetur: sed quo prema-
tur: pondus oneris: non titulus honoris.
Hanc autem legem iste viam iustificatio-
num dei vocauit: nec alia via est manda-
torum eius: quã se cucurrisse iam dixerat
cum dilatatum est cor eius. Ergo ꝛ cucur-
rit: ꝛ currit donec perueniat ad palmã sup
ne vocationis dei. Deniq̃ȝ cum dixisset:
Legẽ pone mihi dñe viam iustificationũ:

tuaꝝ: addidit: ⁊ exq̇ram eam semꝑ. Quid
enim exq̇rit qḋ habꝫ: nisi qꝛ ⁊ habꝫ agẽdo:
⁊ exquirit ꝑficiẽdo: Sed q̇d est sꝑ: Utrum
exq̇rendi nõ erit finis: sicut dictum ẽ: Sẽ-
per laus eius in ore meo: q̄m laudandi nõ
erit finis: Neqꝫ enim deũ nõ laudabimus
cum ad eius regnũ ꝑuenerimus eternũ cũ
legamus: Beati q̇ habitãt in domo tua: in
secula seculorũ laudabũt te. An semꝑ di-
ctum est: q̄diu hic viuit: qꝛ tamdiu ꝓficit:
Post hanc aũt vitã q̇ bñ hic ꝓficiebat: ibi
ꝑficit: Sicut de q̇busdam feminis dictũ ẽ:
semꝑ discẽtes: ſ; ille male: qꝛ secutus adiũ-
xit: ⁊ ad veritatis sciẽtiam nũq̄ꝫ ꝑuenientes.
Qui v̇o in melius sꝑ hic ꝓficit: quo ꝓfici-
endo nitit̄: ꝑuenit vbi iam nõ ꝓficiat: qꝛ ꝑ-
fectus sine fine cõsistit. Nec de illis tamen
ita dictum ẽ: semꝑ discẽtes: vt ⁊ post mor-
tẽ discere ꝑseuerẽt vana ⁊ infructuosa: cuꝫ
talibus doctrinis successerit: non studia: ſ;
supplicia sempiterna. Hic ḡ exquiritur dei
lex q̄diu in ea ꝓficit̄ ⁊ sciẽdo ⁊ diligendo:
ibi aũt plenitudo eius manet ad fruendũ:
nõ remanet ad q̄rendũ. Sic etiã illḋ dictũ
est: Querite facieꝫ eius semꝑ. Ubi sꝑ: nisi
hic: Non enim ⁊ ibi sꝑ q̄remus dei faciē:
vbi videbimus facie ad faciẽ. Aut si recte
dicit̄ exquiri qḋ sine fastidio diligitur: ⁊ id
agit̄ ne amittat̄: semꝑ omnino sine fine q̄re-
mus legẽ dei: hoc est veritatẽ dei. In hoc
q̇ppe ipo psalmo dicit̄: Et lex tua veritas.
Querit̄ nunc vt teneat̄: tunc tenet̄ ne dere-
linquat̄: Sicut de spũ dei dictũ est: q̄ om-
nia scrutet̄: etiam altitudines dei: nõ vtiqꝫ
vt qḋ nescit inueniat: ſ; qꝛ nihil relinq̄t om-
nino qḋ nesciat. Gratia itaqꝫ dei nobis p̄-
cipue cõmendat̄: q̄m sibi legẽ poni poscit a
domino: qui vtiqꝫ iam legẽ ſm lr̄am noue-
rat: Sꝫ qꝛ lr̄a occidit: spũs autẽ viuificat:
orat vt ꝑ spũmsanctũ faciat qḋ ꝑ litteram
sciebat: ne ꝑ sciam mãdati nõ obſuati etiã
p̄uaricationis ei crimẽ accedat: q̄q̄ꝫ etiaꝫ
vt sciat̄ lex quomõ sciẽda est: id est vt intel-
ligatur quid sibi velit: quare sit eis posita
qui eam nõ erant ſuituri: q̇cq̇d habeat: vti-
litatis: etiam hoc ip̄m qḋ lex subintrauit vt
abũdaret delictum: nemo comp̄hendit: ni-
si a domino accepit intellectuꝫ. Unde iste
adiũgit ⁊ dicit. Da mihi intellectũ
⁊ scrutabor legem tuaꝫ: ⁊ custodiã
illam in toto corde meo. Cum eni q̇s-
q̄ꝫ legẽ scrutatus fuerit: ⁊ ad eius alta ꝑue-
nerit: in quibus tota lex pendet: ꝑfecto de-
bet deum diligere ex toto corde: ⁊ ex tota
anima: ⁊ ex tota mẽte: ⁊ ꝓximũ suũ tãqꝫ se
ip̄m. In his enim duobus mandatis tota
lex pẽdet ⁊ ꝓphete. Hoc vidꝫ ꝓmisisse cuꝫ
dixit: Et custodiaꝫ illã in toto corde meo.
Sꝫ quia ⁊ hoc nõ valet viribus ꝓprijs: ni-
si adiuuet̄ ab illo qui iubet vt faciat qḋ iu-
bet. Deduc me: inq̇t: in semita mã-
datoruꝫ tuorũ: quia ipsam volui.
Parum est mihi voluntas mea: nisi in eo
quod volui me ip̄e deducas. Et certe ip̄a
est semita: hoc est via mandatorũ de: quã
si dilatato ab illo corde suo cucurrisse iam
dixerat: quam ꝓpterea etiam semitam vo-
cat: quia angusta via est q̇ ducit ad vitaꝫ:
et cum sit angusta: nisi dilatato corde non
currit̄. Sꝫ quoniam adhuc ꝓficit: adhuc
currit: ⁊ iḋ diuinum auxiliũ quo deducat̄
inquirit: quia neqꝫ volẽtis: neqꝫ currentis:
ſ; miserẽtis est dei. Deniqꝫ quia ⁊ ip̄m vel-
le deus opatur in nobis: p̄paratur eni vo-
luntas a domino. Sequit̄ ⁊ dicit. In-
clina cor meum in testimonia tua:
⁊ non in auariciam. Quid est inclina-
tum cor ad aliq̇d habere: nisi hoc velle: Et
voluit ergo et orat vt velit. Uoluit cũ di-
cit: Deduc me in semita mandatoꝝ tuoꝝ:
qꝛ ip̄am volui: Orat auteꝫ vt velit cum di-
cit: Inclina cor meum in testimonia tua: ⁊
non in auariciã. Hoc itaqꝫ orat: vt ip̄a vo-
luntate ꝑficiat. Quid sunt autem dei testi-
monia: nisi q̇bus sibi ip̄e attestat̄: Testimo-
nijs enim aliquid ꝓbatur: ac ꝑ hoc iustifi-
cationes dei ⁊ mãdata dei testimonijs dei
probantur: ⁊ quicq̇d nobis ꝑsuadere vult
deꝰ: suis testimonijs ꝑsuadet: In que iste
petit inclinari cor suum: ⁊ non in auariciã.
Testimonijs q̇ppe suis agit nobiscũ deus:
vt eum gratis colamus: qḋ impedit auari-
cia radix omniũ malorũ. Tali verbo gre-
co hic appellata: quo possit intelligi gene-
ralis auaricia: quia plus appetit quisqꝫ: q̄ꝫ
sat est. πλεον enim latine plus est: ἕξισ
habitus est: ab eo qḋ ẽ habere. Ergo a plꝰ
habẽdo appellata est πλεομεξια: quã la-
tini interpretes in hoc loco nonnulli inter-
pretati sunt emolimentũ: quidam v̇o vtili-
tatem: sed melius qui auariciaꝫ. Dicit au-
tem Apostolus: Radix omniũ malorum
auaricia est: Sed in greco: vnde in nostrã
linguam verba ip̄a translata sunt: nõ legi-
tur apud apostolũ πλεομέξία: quod i lo-
co isto psalmi huiꝰ: ſ; φιλαργυρια: q̇ v̇bo
significat̄ amor pecunie. Uerũ apostolus
intelligendus est isto nomine genus signi-

ficasse per speciem: id est per amorem pe-
cunie vniuersalē generalēq3 auariciā: que
vere radix est maloꝝ oīm. Naz ipi pmi ho
mies p spentē decepti ⁊ deiecti nō fuissēt:
nisi plꝰ q̄3 accepant hr̄e: ⁊ plꝰ q̄3 fcti fuerāt
esse voluissent. Hoc q̄ppe ille pmiserat: di
cēs: Eritis sicut dij. Ergo ista πλεονεξία
subuersi sunt. Plus eni volētes hr̄e q̄3 ac-
ceperāt: qđ accepant: amiserūt. Cuius ve-
stigium veritatis legibꝰ que vbiq3 disperse
sunt: ⁊ in forensi iure dephensum est qđ in
stitutū est: vt plus petēdo: cā cadat: id est
vt q̄ plus petierit q̄3 ei debeꝛ: ⁊ qđ ei debe-
baꝛ: amittat. Omīs aūt a nobis circūcidi-
tur auaricia: si gratis colaꝛ deꝰ. Ad qđ sā-
ctum Job in agone tēptatiōis ipe puocat
inimicus: cū de illo dicit. Nunq̄d gtis co-
lit Job deum? Putabat eni diabolus q̄ i
deo colendo vir iustus coꝛ inclinatū habe
ret in auariciā: ⁊ causa emolumēti vl' vtili-
tatis rerū tpaliū q̄bus eum ditauerat dn̄s
velut mercēnarius ei p tali mercede serui-
ret. Sz q̄3 gratis deū coleret temptatus ap
paruit. Si g̃ coꝛ nō habeamꝰ inclinatuz in
auariciā: deū nō colimꝰ nisi pter deū: vt
sui cultus ipe sit merces. Ipm diligamꝰ et
in seipo: ipm diligamus in nobis: ipsuz in
primis nr̄is quos diligimus sicut nosmet
ipos: siue habeāt eū: siue vt habeāt eū: qđ
nobis q̄n ipo donante cōferꝛ: Idō illi dici-
tur: Inclina coꝛ meuz in testimonia tua: et
nō in auariciā. Sed que sequunꝛ alio ser-
mone tractanda sunt.

Explicit sermo vndecimꝰ. Incipit smo
duodecimus de eo qđ dicit: Auerte ocl'os
meos ne videāt vanitatē: vsq3 ad Ecce cō
cupiui mādata tua: in iusticia tua viuifica
me.

Sequiꝛ in psalmo quē suscepimꝰ dis
serendū. Auerte oculos me-
os ne videāt vanitatē: in via
tua viuifica me. Ecōtrario differūt inꝛ
se vanitas ⁊ veritas. Huiꝰ aūt mūdi cupi-
ditas vanitas: s christus q̄ ex h mūdo libe
rat veritas. Ipe est via: in q̄ se vult iste vi-
uificari: q2 ipe est ⁊ vita. Ipe q̄ppe ait: Ego
sum via veritas ⁊ vita. Sz q̄d est: Auerte
oculos meos ne videāt vanitatē? Nunq̄d
q̄diu sumꝰ in h mūdo: possumꝰ nō videre
vanitatē? Oīs eni creatura vanitati subie
cta est: q̄ intelligiꝛ esse in hoīe: ⁊ omia vani
tas. Que abūdantia hoīs in oī labore suo
quo ipe laborat sub sole? An iste fortassis h

orat: vt non sit eius vita sub sole vbi omia
vanitas: s in illo sit in quo se viuificari pe-
tit: Ille q̄ppe ascēdit nō sup solez tm̄: s sup
oēs celos: vt adimpleret oīa: ⁊ in illo ma-
gis q̄3 sub sole viuūt: q̄ nō inaniꝛ audiunt
qđ dixerat apl's. Que sursuz sūt q̄rite: vbi
christꝰ ē in dextera dei sedens: que sursum
sunt sapite: nō q̄ sūt sup terrā: Mortui eni
estis: ⁊ vita vr̄a abscōdita ē cum christo in
deo. Ac p h si vita nr̄a ibi ē vbi ē veritas:
nō ē vita nr̄a sub sole vbi est vanitas. Sz
h tā magnū bonū magis habemꝰ in spe: q̄
tenemꝰ in re: ⁊ sm̄ spem nr̄az beatus aplus
ista locutꝰ ē. Nā ⁊ illud cū dixisset: Vanita
ti creatura subiecta ē: adiecit atq3 ait: non
sponte: s pter eū q̄ subiecit eā in spe. Er-
go i spe q̄ speramꝰ: nos adhesuros cōtem-
plande veritati: subiecti sumꝰ interi vani-
tati. Creatura q̄ppe ista spūalis: aīalis: coꝛ
poralisq3 oīs in hoīe est: immo hō ē. Spō
te peccauit: ⁊ inimica facta est veritati: sed
vt merito puniretꝛ: nō spōte subiecta est va
nitati. Deniq3 post pauca: nō solū autē in
q̄t: s ⁊ nosipi pmitias spūs hn̄tes: id est qui
nondū q̄dem ex toto qđ sumꝰ: s ex ea pte q̄
pecoribꝰ meliores sumus: deo nō vanitati
subditi sumꝰ: h est p pmitias spūs: ⁊ ipi in
nobismetipis ingemiscimꝰ: adoptionē ex-
pectātes: redēptionez corpis nostri. Spe
eni salui facti sumꝰ: Spes aūt q̄ vidꝛ nō est
spes. Qđ eni videt quis q̄d sperat? Si aūt
qđ nō videmꝰ: speramꝰ: p patiaz expecta-
mus. Q̄diu itaq3 hic sm̄ carnē sumꝰ: cuiꝰ
adoptionē ⁊ redēptionē p patiaz spei ad-
huc expectamꝰ: tamdiu sm̄ id p qđ sub so-
le sumꝰ: vanitati subiecti sumꝰ. Q̄diu igiꝛ
ita sumꝰ: vn̄ possumꝰ nō videre vanitatez:
cui etiā subiecti sumꝰ in spe? Quid est g̃ q̄
iste dicit: Auerte oculos meos ne videant
vanitatē? An h petit: vt nō q̄dem i hac vi-
ta qđ in spe gerimꝰ impleaꝛ: sed vt i ea foꝛ
te sit que in illo q̄n̄q3 possit impleri cū libe-
rabiꝛ a suitute corruptiōis ⁊ spū ⁊ aīa et
corpe in libertatem glie filioꝛū dei: vbi iaz
nō videat vanitatē. Possunt q̄dem verba
ista sic intelligi: nō pter regulam fidei: sed
est hic alius sensus quem mihi fateoꝛ plus
placere. Dn̄s in euangelio dicit: Si fuerit
oculus tuus simplex: totū corpus tuū luci
dum erit: si aūt oculus tuus fuerit nequā:
totū corpꝰ tuū tenebrosum erit. Si g̃ lumē
qđ in te est tenebre sunt: ipe tenebre quāte
erūt? Proinde magni interest cū aliq̄d bo
ni facimꝰ: cuiꝰ rei cōtemplatiōe faciamus.

Officiũ quippe nr̃m: nõ officio: ſ fine pen-
ſandũ eſt: vt ſcʒ nõ tm̃ ſi bonũ eſt quod fa-
cim⁹: ſ ꝑcipue ſi bonũ eſt ꝓpter qd facim⁹:
cogitem⁹. Hos oculos q̃bus cõtẽplamur
q̃re faciã⁹ qd facim⁹ auerti poſcit ne vide-
ant vanitatẽ: id eſt ne hãc attẽdant ꝓpter
quã faciat cũ boni aliq̃d facit. In q̃ vanita
te ꝑcipuũ locũ obtinet amoꝛ laudis huma
ne: ꝓpter quã multa magna fecerũt: q̃ ma-
gni in h ſeculo noĩati ſunt: multũq; lauda-
ti in ciuitatib⁹ gentiũ: querẽtes non apud
deũ: ſ apud hoĩes glãm: ⁊ ꝓpter hanc ve-
lut prudentes fortiter: tẽperant̃: iuſteq; vi
uentes: ad quã ꝑuenientes ꝑceperũt merce
dem ſuã vani vanã. Ab hac vanitate vo-
lens dñs auertere oculos ſuoꝝ: Attẽdite
inq̃t ne iuſticiã vr̃am faciatis corã hoĩbus
vt videamini ab eis: alioq̃n mercedeʒ non
habebitis apud pr̃em vr̃m q̃ in celis eſt. De
inde cum ipſius iuſticie q̃ſdam ꝑtes exeq̃re
tur: ꝑcipiens de elemoſynis: de oratiõib⁹:
de ieiunijs: vbiq; id admonuit ne aliquid
eoꝝ ꝓpter glãm hoĩm fiat: ⁊ vbiq; dic̃ eos
q̃ ꝓpterea faciũt ꝑcepiſſe mercedem ſuaʒ:
id ẽ non eternã q̃ ſanctis repoſita eſt apud
pr̃em: ſ tempalem quã q̃rũt: q̃ ↄtemplant̃ i
ſuis opibus vanitatem: nõ q2 ipſa laus hu
mana culpanda ſit: Nam q̃d tam optãdũ
eſt hoĩbus q̃ vt eis placeãt q̃ debeant imi
tari: ſ ꝓpter ipſam laudẽ bñ opari: h eſt va
nitatem in ſuis opibus intueri: quãdoq̃dẽ
⁊ ipſa ab hominibus laus homi iuſto q̃ tacitũ
q; ꝑuenerit: nõ ibi eſſe debet eius finis bo
ni: ſ etiam ipſa referenda eſt ad laudẽ dei:
ꝓpter quem bona faciũt vere boni: q̃niaʒ
nec a ſeipſis ſ ab illo fiũt boni. Deniq; i eo
dem ſmõe dñs iam dixerat eis: Luceat lu
men vr̃m coram hoĩb⁹: vt videãt vr̃a opa
bona: ⁊ gloꝛificẽt pr̃em vr̃m qui in celis ẽ:
vbi finẽ poſuit: h eſt in glĩa dei. Hoc debe
mus qñ aliq̃d boni facim⁹ intueri: ſi auer-
tunt̃ a vanitate oculi nr̃i. Nõ ẽ ſit finis nr̃i
boni opis in laudib⁹ hoĩm: ſ ipſas laudes
hoĩm corrigam⁹: ⁊ ad dei laudes oĩa refe-
ramus: a quo nob̃ dat̃ q̃cq̃d in nobis ſine
laudãtis erroꝛe laudat̃. Porro ſi vanũ eſt
ꝓpter hoĩm laudes bõa facere: q̃to vani⁹
ꝓpter adipiſcẽdam pecuniã vel augẽdaʒ
ſiue retinendã: ⁊ ſi q̃d hmõi eſt cõmodi tẽ-
poral̃: qd nobis accedit extrinſecus: quia
omia vanitas: Que abundãtia hoĩs in oĩ
labore ſuo quo ipſe laboꝛat ſub ſole: Pro-
pter ipſam deniq; tꝑalem ſalutẽ non debe-
mus facere bona opa nr̃a: ſ potius ꝓpter
illam quã ſperamus eternã: vbi bono im-
mutabili ꝑfruamur: qd nobis erit ex deo:
imo quod nobis eſt ipſe deus. Si enim ſan
cti dei ꝓpter hanc tempalem ſalutẽ bona
opa facerent: nũq; martyres chꝛiſti bonuʒ
opus cõfeſſionis in eiuſdẽ ſalutis amiſſio-
ne ꝑficerẽt: ſed acceperũt auxiliũ de tribu-
latione nõ intuentes vanitatẽ: Quia va-
na ſalus hoĩm: ⁊ diem hoĩm nõ concupie-
rũt: quia hõ vanitati ſimilatus eſt: dies ei⁹
velut vmbꝛa ꝑtereunt. Cum aũt de⁹ roga-
tur: vt ea que videt̃ eſſe in noſtra poteſtate:
id eſt oculoꝝ auerſio a videnda vanitate
ab illo nobis cõcedatur: q̃d niſi ei⁹ gratia
cõmendat̃: Nonnulli enim ab ea vanitate
nõ auerterũt oculos ſuos: q2 putauerũt a
ſeipſis ſe fieri iuſtos ⁊ bonos: ⁊ dilexerũt glo
riam hominũ magis q̃ dei: q2 ⁊ ipſi hoĩes
ſunt qui ſibi nimiũ placuerũt: ⁊ de ſui arbi
trij viribus p̃ſumpſerũt: Sed etiã hec va-
nitas ⁊ p̃ſumptio ſpũs eſt. Cum vo dixiſ-
ſet: Auerte oculos meos ne videãt vanita
tem: in via tua viuifica me: que via nõ va-
nitas ſed veritas eſt: Deinde ſubiunxit:

Statue ſeruo tuo eloquiũ tuuʒ. in timoꝛe tuo. Quid eſt aliud q̃ da mi
hi vt faciaʒ qd eloqueris: Neq; eniʒ ſtatu
tum eſt eloquiũ dei his q̃ in ſe mouẽt illud
cõtrafaciẽdo: eis aũt ſtatutũ eſt in quibus
immobile eſt. Statuit itaq; deus eloquiuʒ
ſuũ in timoꝛe ſuo eis q̃bus dat ſpũm timo-
ris ſui. Timoris aũt nõ illius de quo dicit
Apoſtolus. Nõ eni accepiſtis ſpũm ſerui
tutis iterũ in timoꝛe: Hũc enim cõſumma
ta caritas foꝛas mittit timoꝛẽ: Sed illius ti
moris quem dicit propheta ſpũm timoris
dei: timoris vtiq; caſti ꝑmanentis in ſecu-
lum ſeculi: timoris quo timetur offendi q̃
amatur. Aliter quippe timet adultera virũ
ſuũ: alit̃ caſta: Adultera ne veiat: caſta ne
deſerat. **Amputa oppꝛobꝛiũ meum
quod ſuſpicatus ſuʒ: quia iudicia** Alia lr̃a
tua ꝉ ſuauia. Quis eſt q̃ ſuũ oppꝛobrium ꝉ Jocũd.
ſuſpicat̃: ⁊ nõ magis nouit ſuũ quiſq; op-
pꝛobꝛiũ q̃ cuiuſlibʒ alienũ: Suſpicari eni
potius alienũ poteſt homo nõ ſuũ: qm̃ qd
ſuſpicatur: ignoꝛat: in ſuo autem oppꝛo-
bꝛio nõ eſt cuiuſq; ſuſpitio: ſ ſciẽtia: vbi lo
quit̃ cõſcientia. Quid eſt ẽ ꝙ ait: Oppꝛo-
bꝛiũ meũ qd ſuſpicat⁹ ſum: Nimirũ de ſu-
perioꝛe ſenſu etiã iſte ducendus eſt: qm̃ q̃
diu ſi auertit hõ oculos ſuos ne videat va
nitatem: qd in ſeipſo agit̃: hoc de alijs ſuſpi
catur: vt propter quod ipſe colit deum: vel

ꝓpter qᵒ bona opa facit: ꝓpter ħ credat et
alterū facere. Possunt qͥppe hoīes videre
qᵒ agimus. Cuiᵘˢ aūt rei ꝯtemplatiōe agi-
mus occultū est: ⁊ ideo datᷣ suspitionibᵘˢ lo
cus: vt audeat hō iudicare de occultis ho
minū. ⁊ falsa plerūqꝫ: ⁊ si vera: tñ ei icogni
ta temere suspicari. Propt̄ea dñs cum de
ipō fine loqueretᷣ ꝓpter quē iusticiā facere
debemᵘˢ: vt oculos nr̄os a ꝯtēplatiōe auer
teret vanitatis: monuit ne propter laudes
hoīm bōa opa faciamᵘˢ dicēs: Attēdite ne
faciatis iusticiā vr̄aꝫ corā hoībᵘˢ: vt videa
mini ab eis. Monuit ne ꝓpter pecuniam
dicens: Nolite vobis thesaurizare in t̄ra:
Et nō potestis deo ſuire ⁊ māmone. Mo
nuit ne ꝓpter ipm̄ necessariū victū atqꝫ ve
stitū dicēs: Ne solliciti sitis aīe vr̄e q̇d mā
ducetis: neqꝫ corpori vr̄o q̇d induami. Et
cū hec oīa monuisset: qꝛ possumus suspica
ri eosq̄ ꝯ iuste viuere videmᵘˢ: ⁊ quo fine fa
ciant nō videmus: ꝓpter aliquid hmōi bñ
facere: ꝯtinuo subiecit: Nolite iudicare: vt
nō iudicemi. Vñ ⁊ hic cū dixisset: Ampu-
ta opprobriū meū qᵒ suspicatᵘˢ sum: addi-
dit. Quia iudicia tua suauia: id ē iudicia
tua vera. Veritatis eni amator suaue cla-
mat esse qᵒ verū est. Hoīm aūt iudicia de
occultis hoīm nō suauia: qꝛ temeraria. Et
ideo suū dixit opprobriū qᵒ de alijs suspi-
catᵘˢ est: quia ħ qᵒ aplꝯs ait: Cōparātes se
metipōs: sibimetipis nō intelligunt. Hoc
eni ꝓcliuius hō suspicatᷣ in alio: qᵒ sentit i
seipō. Hoc itaqꝫ opprobriū suum petebat
auferri qᵒ in se senserat: ⁊ in alijs fuerat su
spicatus: vt nō esset diabolo similꝭ q̄ de oc-
cultis sancti Job suspicatᵘˢ est: ꝙ nō gratis
deū coleret: quē poposcit temptādum: vt
crimē qᵒ obiecerat inueniret. Sꝫ cū libētᷣ
alterius opprobriū nō nisi emulatio suspi-
cetur: dū bonū opus rephendi nō pōt: qꝛ
se asserit qᵒ aptū est: ⁊ quo fine fiat rephen
ditᷣ: qꝛ nō se exerit qᵒ occultum est: atqꝫ ita
male suspicari nō debet q̇libꝫ nō videndo
qᵒ latet: ⁊ iuidēdo qᵒ eminet: Profecto ꝯ
hoc malū quo quisqꝫ libentᷣ de hoīe maluꝫ
qᵒ nō ꝑspicit suspicatᷣ: caritas habēda ē q̄
ñ emulatᷣ: quā dñs p̄cipue cōmēdat dicēs.
Mādatū nouū do vobis: vt vos inuicē
diligatis: ⁊ in ħ scient oēs qꝛ discipuli mei
estis: si dilectionē habueritis in inuicē: Et
de dilectione dei ⁊ ꝓximi loquens. In his
inq̇t duobus mādatis tota lex pēdet ⁊ ꝓ-
phete. Vñ ⁊ iste ꝯ sue suspitōis opprobriū
qᵒ desiderat amputari. Ecce: inq̇t: cō

cupiui mādata tua: i tua iusticia vi
uifica me. Ecce cōcupiui ex toto corde:
⁊ ex tota aīa: ⁊ ex tota mēte diligere te: et
ꝓximū sicut me: non in mea: ꝫ in tua iusti
cia viuifica me: hoc est: ista caritate quam
cōcupiui imple me. Adiuua me vt faciam
qᵒ cōmendas: dona ipē quod mādas. In
tua iusticia viuifica me: qꝛ in me vnde mo
rerer habui: vñ aūt viuam nō inuenio: nisi
in te. Justicia tua christus est: q̄ factus est
nobis sapiā a deo: ⁊ iusticia ⁊ sanctificatio
⁊ redemptio: Vt quemadmodū scriptū ē.
Qui gloriatᷣ in dño gloriētᷣ. Et in illo inue
nio mādata tua q̄ ꝯcupiui: vt in tua iusti-
cia: hoc est in illa viuifices me. Ipē ē eniꝫ
v̇bum deus: ⁊ v̇bū caro factū est: vt essꝫ ⁊
ꝓximus meus.

Alia lra. teqtate

¶ Explicit sermo duodecimus.
Incipit sermo tertiusdecimus.

Sermoni ꝓ̇stino queꝫ de psalmo qui
est oīm ꝓlixissimᵘˢ: nuꝑ habuimᵘˢ de
verbis eius que sequuntᷣ: iste iungē
dus est. Hec v̇ba sunt. **Et veniat suꝑ
me miscōia tua dñe.** Que sentētia su-
periori videtᷣ annexa. Nō enim ait: veniat
suꝑ me: ꝫ ait: ⁊ veiat. Est aūt ille superior:
Ecce cōcupiui mādata tua: in tua iusticia
viuifica me. Deinde sequitᷣ. Et veniat su-
per me miscōia tua dñe. Quid ħ ergo po-
scit: nisi vt mandata que cōcupiuit ꝑ eius
miscōiam faciat q̄ mandauit: Exponit eni
quodāmodo q̇d dixerit. in tua iusticia vi-
uifica me: cum subiūgit: Et veniat suꝑ me
miscōia tua dñe. **Salutare tuum ſm
eloquiū tuū.** Hoc est ſm promissionem
tuam. Vñ nos vult aplꝯs filios promissio
nis intelligi: ne arbitremur nostruꝫ esse qᵒ
sumus: sed totū dei gratie retribuamᵘˢ. Fa
ctus est eni nobis christᵘˢ sapiā a deo: ⁊ iu-
sticia: ⁊ sanctificatio: ⁊ redemptio: vt quē-
admodū scriptum ē: Qui gloriatᷣ: in dño
glorietᷣ. Quid ḡ ē ꝙ ait: i tua iusticia viuifi
ca me: In christo vtiqꝫ viuificari cupit: et
ipā est miscōia quam suꝑ se poscit venire.
Ipē christus ē ⁊ salutare dei: Quo verbo
exposuit quā miscōiam diceret: vbi ait: Et
veniat suꝑ me miscōia tua dñe. Si ḡ que-
rimus que sit ista miscōia tua: audiamᵘˢ qᵒ
sequitᷣ: Salutare tuum ſm eloquium tuū.
Ab eo quippe hoc ꝓmissum est: qui vocat
ea que nō sunt tanqꝫ sint. Nōdū eni erant
q̄bus ꝓmitteretᷣ: ne quisqꝫ de meritis glo-
riaretᷣ: ⁊ q̄bus ꝓmissum est: etiā ipi ꝓmissi
sunt: vt totū corpus christi dicat: Grā dei

sum id qđ sum. **Et respondebo ex-
probrantibꝰ mihi verbū:** Utrū ver-
bū: exprobrantibꝰ: an verbuz: respõdebo:
ambiguū est. Sed quodlibet eoꝝ christuz
sonat. Ipm em̄ nobis exprobrãt a quibus
est crucifixꝰ: vel scandalū: vel stulticiã: ig-
norãtes qꝛ verbū caro factū est: ⁊ habita-
uit in nobis: qđ verbū in principio erat: et
apđ deū erat: ⁊ deꝰ erat. Sꝫ ⁊ si nõ ipsi ver
bū exprobrẽt qđ eos latet: qꝛ diuinitas eiꝰ
ab eis nõ cognoscitur a quibꝰ eius infirmi
tas in cruce cõtemnit̄: nos tñ verbū respõ-
deamus: nec exprobratione terreamur aut
ꝯfundamur. Uerbum em̄ si cognouissent:
nūq̄ dñm glorie crucifixissent. Ille aūt re
spondet verbū exprobrantibꝰ sup quẽ ve-
nit mis'dia dei: hoc est ipsum salutare eiꝰ.
Uenit vt ꝓtegat: nõ vt cõterat. Nã sup q̄s
dam cõterendos venturꝰ est: qui nūc in eū
dum spernunt eius humilitatẽ offendẽdo
quassantur. Sic em̄ dicit in euãgelio: Qui
ceciderit sup lapidẽ istū cõquassabitur: su
per quẽ vero ceciderit cõteret eū. Qui er-
go nobis exprobrãt offendūt ⁊ cadunt in
eū: nos aūt ne offendamꝰ ⁊ cadamꝰ oppro-
bria eoꝝ ne timeamus: sed respõdeamus
eis verbū: hoc est verbū fidei qđ p̄dicamꝰ:
qꝛ si credideris inq̄t in corde tuo: qꝛ dñs ẽ
Jesus: ⁊ ꝯfessus fueris in ore tuo: qꝛ deꝰ il
lū suscitauit a mortuis saluus eris. Corde
em̄ credit̄ ad iusticiã: ore aūt ꝯfessio fit ad
salutẽ. Parū est ergo in corde habere chri
stum: ⁊ nolle ꝯfiteri dū timetur opprobriū:
sed exprobrãtibus respõdendū est verbū.
Ut aūt hec martyres possent: ꝓmissuz est
eis ⁊ dictū: Nõ em̄ vos estis q̄ loquimini:
sed spūs patris vestri q̄ loquitur in vobis.
Alia lra. Jđ ⁊ iste cū dixisset: Rñdebo exprobrãti-
†Quia. bus mihi verbum: cõtinuo sequit̄. † **Qm̄**
†sermonibꝰ. **speraui in † verbis tuis.** Quod ẽ vtiq̄
in ꝓmissis tuis. Sed qm̄ plurimi q̄uis ad
ipm corpus cuiꝰ hec verba sūt ꝑtinentes:
graui pondere ꝑsecutionis surgẽte nõ va-
luerūt sustinere exprobrationẽ: ⁊ christū de
ficiẽdo negauerūt: Ideo sequit̄. ¶ **Et ne
auferas de ore meo verbū v̄itatis
vsq̄ valde:** Ex ore suo q̄ppe dicit: qꝛ vni
tas corporis loquit̄: in cuiꝰ mẽbris etiã illi
deputant̄: qui defecerūt ad horã negãdo:
sed ꝑnitẽdo postea reuixerūt: vel etiã mar
tyrij palmã quã ꝑdiderãt repata ꝯfessione
sumpserūt. Nõ igit̄ vsq̄ valde: vel sicut q̄-
dã codices habẽt: non **vsq̄ quaq̄:** hoc
est nõ oĩno ex ore Petri: in quo erat typus

ecclesie verbū veritatis ablatū est: qui ⁊ si
ad horã negauit timore turbatꝰ: tñ flendo
est repatus: ⁊ ꝯfitẽdo est postea coronatꝰ.
Totū itaq̄ corpus christi loquit̄: id est ec-
clesie sctẽ vniuersitas. In q̄ toto corpe: siue
qꝛ negãtibus plurimis remanserūt fortes
qui vsq̄ ad mortẽ ꝓ veritate certarent: si-
ue quia ⁊ ex his qui negauerant multi repa
rati sunt: nõ est ablatum ex eius ore verbū
veritatis vsq̄ valde. Quod aūt ait: ne au
feras: ĩtelligẽdū est ne auferri sinas: ꝓpter
qđ orãdo dicimꝰ: Ne nos inferas in tẽpta
tionẽ: Et ipe dñs ad Petꝝ: Rogaui inq̄t
ꝓ te ne deficiat fides tua: hoc ẽ ne auferat̄
de ore tuo verbum veritat' vsq̄ valde. Se
quitur. **Quia in iudicijs tuis speraui.**
Uel sicut de greco quidã diligẽtiꝰ expres-
serūt **supersperaui.** Quod verbū ⁊ si mi-
nus vsitate cõpositum est: tamẽ implet ve-
ritatis interp̄tande necessitatẽ. Attẽtius ḡ
nobis loci huiꝰ rimandus est sensus: vt in-
telligamus quantū deus adiuuat quid si-
bi velit in verbis tuis speraui: in iudicijs tu-
is supsperaui. Respõdebo inq̄t exprobrã
tibus mihi verbū: qm̄ speraui in verbis tu-
is: id ẽ qm̄ mihi hoc ipe ꝓmisisti. Et ne au
feras ex ore meo verbū veritatis vsq̄ val-
de: qm̄ in iudicijs tuis supsperaui: id est qm̄
iudicia tua quibꝰ me corripis ⁊ flagellas
nõ solū mihi ñ auferūt spẽ: veꝝ etiã augẽt:
quoniã quẽ diligit dñs corripit: flagellat
aūt oẽm filiū quẽ recipit. Ecce em̄ sancti ⁊
humiles corde de te p̄sumendo in ꝑsecuti-
onibꝰ nõ defecerūt: ecce etiã qui de se p̄su-
mendo defecerūt: ⁊ tñ ad ipm corpus ꝑti-
nuerūt: sibi innotescẽdo fleuerūt: ⁊ tuã gra
tiã solidius inuenerūt: qꝛ suã supbiam ꝑdi
derūt. Ergo ne auferas ex ore meo verbū
v̄itat' vsq̄ valde: qꝛ in iudicijs tuis speraui.
¶ **Et custodiã legẽ tuã semp:** Id est
si nõ abstuleris ex ore meo verbū veritat':
custodiã legez tuã semp. **In seculū ⁊ in
seculū seculi.** Ostẽdit qđ dixerit semp.
Aliqñ eteni semp intelligitur q̄diu hic vi-
uitur: sed hoc nõ est in seculū ⁊ in seculū se
culi. Melius quippe ita interpretatū est: q̄
sicut quidã codices habẽt in eternū: ⁊ in se
culū seculi: qꝛ nõ potuerūt dicere ⁊ in eter-
nū eterni. Lex itaq̄ ista intelligẽda est: de q̄
dicit Apl's: Plenitudo legis caritas. Hec
em̄ a sanctis quoꝝ ex ore nõ auferet verbū
veritatis: h̄ est ab ipa christi eccl'ia custodi
etur: nõ soluz in h̄ seculo: id ẽ donec finiat̄
hoc seculū: sed etiã in alteꝝ qđ appellat̄ se-

culū seculi. Nec. n. ꝑcepta legis sicut hic
etiā vbi acceptum sumus que custodiam⁹:
sed ipsam legis: vt dixi: plenitudinē sine vl
lo peccādi timore seruabimus: q꞉ ꝛ deum
plenius cū viderim⁹ amabimus ꝛ ꝓximū:
q꞉ deus erit omnia in oibus: nec false cui
ꝗ de ꝓximo suspicatōi erit locus: vbi nul
lus vlli erit occultus.

Explicit sermo tertiusdecimus. Incipit
sermo quartusdecim⁹: de versu psalmi vbi
ait: Et ingrediebar in latitudine: vsqꝫ ad
Exercebor in iustificatiōib⁹ tuis.

Superiores versus pluri psalmi hui⁹
orationē habēt: hi aūt q̄ sequūtur
de quib⁹ nūc disputandū ē narra
tionē. Petebat eñ homo dei superi⁹ adiu
toriū gratie dei: cū dicebat: In tua iusticia
viuifica me: ꝛ veniat super me miscōa tua
dñe: ꝛ alia similia vel supra vel infra: nunc
aūt dicit. Et ābulabam in latitudi
ne: q꞉ mādata tua exquisiui. Et
loquebar in testimonijs tuis in cō
spectu regū: ꝛ nō cōfūdebar. Et
meditabar in mandatis tuis: que
dilexi. Et leuaui man⁹ meas ad
mandata tua q̄ dilexi: ꝛ exercebor
in iustificatiōbus tuis. Ubi narrātis
verba sūt: nō petētis velut impetratis que
petiuerat cōfitebat̄ in dei laudibus: q̄lem
illū fecerat miscōa domini: quā super se ve
nire poposcerat. Nec eñ hec ita superio
rib⁹ ꝯiunxerat vt diceret: Et ne auferas ex
ore meo verbū veritatis vsqꝫ valde: q꞉ in
iudicijs tuis sꝑaui. Et custodiā legē tuā sp
in seculū ꝛ i seculū scli: Et ābulabā i latitu
dine: q꞉ mādata tua exq̄siui. Et loq̄bar in
testimonijs tuis in cōspectu regū ꝛ non cō
fūdebar: ꝛ cetera isto modo: Sic eñ videt̄
sequētia precedētib⁹ debuisse cōnectere:
sed ait: Et ābulabā i latitudīe: vbi copula
tiua cōiunctio: id est: ꝛ velut in cōsequens
posita ē: quia nō ait: ꝛ ambulabo: quomo
do dicebat ꝛ custodiā legē tuā semꝑ. Aut
certe si optatiuo modo dictū est: custodiā
legem tuam: nō ait: ꝛ ābulez in latitudine:
quasi vtrunqꝫ optauerit ꝛ poposcerit: sed
ait: ꝛ ambulabā in latitudine: vbi si ꝯiunc
tio ista non esset: sed a superioꝝ ꝯnectione
libera inferret̄: ꝛ soluta sentētia ābulabā in
latitudine: nihil de inusitato loquēdi mo
do hic deberet mouere lectorē: vt occultus
sens⁹ querēdus hic aliquis putaret̄. Nimi
rum ergo quod nō dixit intelligi voluit: id
est exauditum se fuisse: ac deinde subiūxit

qualis factus fuerit: tāqꝫ diceret: Et cū ora
rem exaudisti me: ꝛ ambulabā in latitudi
ne: ꝛ cetera que isto modo dicta cōtexuit.
Quid est igit̄: ꝛ ābulabā in latitudine: nisi
ambulabā in caritate que diffusa est in cor
dibus nostris per spiritū sanctū qui datus
est nobis: In hac latitudine ābulabat ille
qui dicebat: Os nostꝝ patet ad vos o cho
rinthij: cor nostꝝ dilatatū ē. Hec aūt cari
tas duob⁹ illis mādatis tota atqꝫ integra
ꝯtinet̄: dilectōe scꝫ dei ꝛ dilectōe ꝓximi: in
q̄b⁹ tota lex pēdet ꝛ ꝓphe. Uñ ꝛ h̄ cū dixis
set: Et ābulabā in latitudine: cām subiūxit
atqꝫ ait: Quia mādata tua exquisiui. Nō
nulli aūt codices ñ hñt mādata tua ſ testi
monia: sed mādata in plurib⁹ inuenim⁹: et
maxime in grecis: cui lingue tanqꝫ prece
dēti vñ ad nos ista trāslata sunt mag̃ cre
dendū esse q̄s ambigat: Si g̃ scire volum⁹
quō hec mādata quesierit vł querēda sint:
illud intueamur qd̄ dicit magister bonus
ꝛ doctor ꝛ dator: Petite ꝛ accipietis: que
rite ꝛ inuenietis: pulsate ꝛ apiet̄ vobis: Et
paulopost: Si ergo vos inquit cū sitis ma
li nostis bona data dare filijs vestris: quā
tomagis pater vester qui in celis est dabit
bona petētibus se: Ubi euidenter ostēdit
qd̄ dixerat: Petite: querite: pulsate: nō ni
si ad poscendi: ħ est ad orādi instantiā ꝑti
nere. Alius porro euāgelista non ait: Da
bit bona petentib⁹ se: que multipliciter pos
sūt intelligi: vel corꝑalia: vel spiritualia: ſ
circūcidit inde alia: satisqꝫ diligenter expꝛ
sit: quid nos vehemēter atqꝫ instāter volu
erit poscere dñs: ꝛ ait: Quātomagis pater
vester de celo dabit spiritū bonū petentib⁹
se. Hic est ille spiritus ꝑ quē diffundit̄ cari
tas in cordib⁹ nostris: vt deū ꝓximūqꝫ di
ligēdo diuina mādata faciam⁹. Hic est il
le spirit⁹ in quo clamam⁹: Abba pater: ac
ꝑ hoc ipse nos facit petere quicquid desi
deramus accipe: ipe nos facit querere quē
cupim⁹ inuenire: ipse nos facit pulsare ad
quē nitimur ꝑuenire. Hoc docet Aplus:
Qui cum dicat in spū sancto nos clamare
Abba pat̄: rursus alio loco dicit: Dedit
deus spiritū filij sui clamantē in corda no
stra: Abba pater. Quō nos clamam⁹ si ip
se clamat in nob: nisi q꞉ ipe clamare nos fe
cit dum habitare cepit in nobis: Etiā hoc
itaqꝫ agit acceptus: vt largi⁹ accipiendus
petendo: querēdo: pulsando poscatur. Si
ue eñ vt vita bona petatur: siue vt bñ vi
uatur: q̄tquot spiritu dei agūtur hi filij dei

sunt. Ergo ambulabam inquit in latitudi-
ne: quoniã mandata tua exquisiui. Exqui
sierat ⁊ inuenerat: qm̃ petierat ⁊ acceperat
spiritũ bonuȝ: quo factus est bonus: bene
facere bona ex fide que ꝑ dilectionẽ opera
tur. Et loquebar inquit de testimonijs tu-
is in conspectu regum ⁊ nõ confundebar:
tanq̃ ille qui petierat ⁊ acceperat: vt respõ
deret exprobrantibus sibi verbũ: ⁊ nõ au-
ferretur ex ore eiꝰ verbum veritatis. Itaq̃
ꝓ illa vsq̃ ad mortẽ certans: nec in cõspec
tu regum cõfundebatur eam loqui. Testi-
monia quippe in quibus dicit qd̕ loqueba
tur: grece martyria nũcupant: quo verbo
iam vtimur ꝓ latino: Unde dictũ est etiã
vocabulũ martyrum: q̃bus p̃dixit Jesus
q̄ ⁊ ante reges eũ fuerant cõfessuri. Et me
ditabar inquit in mandatis tuis que dile-
xi: Et leuaui manꝰ meas ad mandata tua
que dilexi: Siue quod nõnulli codices ha
bẽt in vtroq̃ versu dilexi valde: aut nimis
aut vehemẽter: sicut interp̃tari placuit qd̕
grece dr̃ σφοδρα. Mãdata ḡ dei dilexit
ꝑ hoc q̄ ambulabat in latitudine: ꝑ spi
ritum scilicet sanctũ: per quẽ dilectio ipsa
diffundit ⁊ dilatat corda fideliuȝ. Dilexit
autẽ ⁊ cogitando ⁊ operando. Naȝ quod
ad cogitationẽ ꝑtinet ait: Et meditabar in
mãdatis tuis: Qd̕ aũt ad oꝑationẽ: Et le
uaui manus meas ad mãdata tua: vtriq̃
autẽ sentẽtie addidit: que dilexi. Finis em̃
p̃cepti est caritas de corde puro. Quãdo
isto fine: id est huiꝰ rei cõtemplatiõe fit mã
datũ dei: tunc fit vere opus bonũ: ⁊ tunc
leuãtur manus: q: supernũ est quo leuan-
tur. Propterea de ipsa caritate loq̇t Apo
stolꝰ ⁊ dicit: Supeminentẽ viã vobis de-
mõstro. Et alio loco: Cognoscere inq̇t etiã
supeminentẽ scientie caritatẽ christi. Naȝ
si de opere mandatorũ dei merces terrene
felicitatis expetit: deponũtur manus po-
tius q̃ leuantur: quia terrena emolimen-
ta que nõ sursum: sed deorsum sũt illo ope
re requirunt. Ad vtrũq̃ aũt ꝑtinet qd̕ seq̇
tur: Et exercebar in iustificatiõibus tuis:
Qd̕ plures interp̃tes dicẽ maluerũt q̃ leta-
bar aut garriebã: qd̕ aliqui interpretati sũt
ex eo quod grecꝰ habet αδολεσχουν. Ex-
ercetur quippe in iustificationibꝰ dei letus:
⁊ quodãmõ garrulꝰ: qui mandata eius q̃
diligit: ⁊ cogitandi: ⁊ operãdi delectatiõe
custodit.
¶ Explicit sermo decimusquartus. In
cipit sermo quintusdecimus.

C Onsideremus quantũ donet do-
minus: ⁊ ꝑtractemus hos versus
magni psalmi huiꝰ. †Memen — Alia lr̃a. † Memor esto
to verbi tui seruo tuo: in quo spem
dedisti mihi. ¶ Hec me cõsolata ẽ — Alia lr̃a.
in humilitate mea: †qm̃ † verbũ tu- — † quia.
um viuificauit me. Nunquid obliuio — † eloquiũ.
sicut in hominẽ: cadit in deuȝ: Cur ergo ei
dicit: memento. Quis in alijs sanctis scri
pture locis ip̃m verbum oĩno ponatur: vt
est: Quare mei oblitus es: ⁊ obliuisceris in-
opiã nostrã: ⁊ ip̃e deus ꝑ ꝓphetã: Omnes
inq̇t iniquitates eiꝰ obliuiscar: Et alibi at-
q̃ alibi sepius hoc legitur. Sed nõ vt ho-
minibus ista ꝯtingunt: ita intelliguntur in
deo. Nã sicut deũ penitere dicitur: qm̃ pre
ter hominũ spem res mutat: cõsilio nõ mu
tato: q: consiliũ dñi manet in eternũ: ita di
citur obliuisci qd̕ tardare videtur adiuto-
riũ: vel promissum: vel nõ retribuere dig-
na peccantibus: vel si quid huiusmodi: tã
q̃ eius memoria sit elapsum quod sperat:
siue timetur ⁊ non fit. Dicũtur ista locutio
ne morali qua humanus mouet affectus:
Quis em̃ deus faciat certa dispositiõe: nõ
deficiente memoria: nec obscurata intelli-
gentia: nec volũtate mutata. Cũ itaq̃ dici
tur ei: memẽto: orãtis desideriũ: q: ꝓmissũ
poscit ostendit: ⁊ h̕ extẽdit: nõ deus quasi
ei de mẽte exciderit admonet. Memento
inquit verbi tui seruo tuo: hoc est imple ꝓ
missum seruo tuo: In quo spem dedisti mi
hi: hoc est in quo verbo quoniã promisisti
mihi me sperare fecisti. Hec me consolata
est in humilitate mea: hec scilicet spes que
data est humilibus dicẽte scriptura: Deꝰ
superbis resistit: hũilibus aũt dat gratiaȝ.
Unde ore ꝓprio etiã ip̃e dominꝰ ait: Quo
niã qui se exaltat humiliabitur: ⁊ qui se hu
miliat exaltabitur. Bene hic intelligimus
etiã illam humilitatẽ: nõ qua se quisq̃ hu-
miliat cõfitendo peccata: nec sibi arrogan
do iusticiam: sed qua quisq̃ hũiliatur aliq̃
tribulatione vel deiectione quã meruit eiꝰ
sup̃bia: aut exercet ꝓbaturq̃ eiꝰ patiẽtiã.
Unde paulo post dicit hic psalmus: Pri-
usq̃ hũiliarer ego deliqui: Et illud in libro
sapientie: In dolore sustine: ⁊ in humilita-
te tua patientiã habe: qm̃ in igne ꝓbatur
aurum ⁊ argentũ: homines vero accepta-
biles in camino humiliationis. Quod ait
acceptabiles: ibi spem dedit que cõsolare
tur in humilitate. Et dominus Jesus hãc
humilitatem cũ discipulis predicaret a ꝑ-

secutoribus esse venturā: non eos sine spe
reliquit: sed hanc etiā qua consolaretur de
dit dicens: In vestra patientia possidebi-
tis animas vestras. De ipso quoqꝫ corpo
re quod ab inimicis posset occidi: ꝛ quasi
penitꝰ interire: capillus inquit capitis ve-
stri non peribit. Hec spes data est corpori
christi qđ est ecclesia: qua consolaretur in
humilitate sua. Propter quā spem dicit ꝛ
apostolꝰ Paulus: Si autē quod nō vide-
mus speramus ꝑ patientiaꝫ expectamus:
Sꝫ eternoruꝫ est spes ista premiorū. Est et
alia spes que in hūilitate tribulationis plu
rimū cōsolatur: que sanctis data est in ver
bo dei adiutoriū gratie pollicētis ne quis
qꝫ deficiat. De qua re dicit Aplus: Fide-
lis deus qui non permittit vos tēptari su-
per id quod potestis: sed faciet cū tempta-
tione etiā exitum vt possitis sustinere. Hāc
spem dedit etiā saluator ore suo q̄n̄do ait:
Hac nocte postulauit sathanas vexare vos
sicut triticum: ꝛ ego rogaui ꝓ te Petre ne
deficiat fides tua. Hanc spem dedit: ꝛ in
oratione quā docuit: vbi monuit vt dica-
mus: Ne nos īferas in temptationē. Qđ-
ammodo eñi promisit se daturū suis peri-
clitantibus quod dici voluit ab orantibꝰ.
Et nimirū de hac spe magis iste psalmꝰ in
telligendus est dicere: Hec me ꝯsolata est
in humilitate mea: quoniā verbū tuum vi
uificauit me. Quod expressius interp̄tati
sunt: qui non verbū sed eloquiū posuerūt
Grecꝰ eñi λογιομ habet: qđ est eloquiū:
nō λογοσ: qđ est verbum. Sequitur aūt.
Alia lra. † quacꝫ. ¶ Sup̄bi inique agebāt vsqꝫ† val-
de: a lege autē tua non declinaui.
Superbos intelligi voluit ꝑsecutores pio
rum: ꝛ ideo subiecit: A lege autē tua nō de
clinaui: quia hoc eū facere illorū ꝑsecutio
cōpellebat. Quos vsqꝫ valde inique dicit
egisse: qꝛ non solū erant impij: verumetiā
pios impios esse cogebāt. In hac humili-
tate: hoc est in hac tribulatione spes ꝯsola
ta est que data ē in verbo dei pollicētis ad
iutoriū: ne deficiat fides martyꝝ: ꝛ presen
tia spiritus sui vires impertiētis laboran-
tibus: vt euadētes de muscipula venanti-
um dicerēt: Nisi qꝛ dominꝰ erat in nobis
fortasse viuos absorbuissent nos. An forte
qđ ait: Hec me consolata est in humilitate
mea: illaꝫ dicit humilitatē qua homo est de
iectus ꝛ proiectus in mortē ex peccato il-
lo qđ valde infeliciter in paradisi felicitate
cōmissū est: In hac quippe hūilitate ī qua
homo vanitati similis factus est: ꝛ dies eiꝰ
sicut vmbra preterennt: omnes filij ire sūt:
nisi per mediatorē recōcilientur deo: qui
p̄destinati sunt in eternā salutem ante mū-
di constitutionē: in quo mediatore ꝛ antiq̄
iusti spem habebant: quādo eum in carne
venturum per ꝓphetie spiritum ꝓuidebāt.
Quod ergo verbuꝫ ad eos fiebat de illo:
etiā hoc bene hic intelligitur verbū: si ꝛ ip
sorum accipimus istā vocem: de quo ver-
bo dictū est: Memēto verbi tui seruo tuo
in quo mihi spem dedisti. Hec me cōsola-
ta est in humilitate mea: hoc est in ista mor
talitate mea. Quia eloquiū tuum viuifica
uit me: vt spem vite haberē ꝓiectus in mor
tem. Superbi inique agebant vsqꝫ valde:
q̄ñquidem eorū superbiam nec humilitas
mortalitatis edomuit. A lege aūt tua non
declinaui: qđ me facere cogebant superbi.
¶ Memor fui iudicioꝝ tuoruꝫ a se-
culo domine: ꝛ cōsolatus sum. Uel
sicut alij codices habent: et exhortatus
sum: id est exhortationē accepi. Utrunqꝫ
eñi potuit interpretari de verbo greco qđ
est παραχλητερ. A seculo ergo ex quo ge
nus humanū sumpsit exordiū: memor fui
iudiciorū tuorum sup vasa ire que parata
sunt in perditionē: ꝛ consolatus sum: quia
ꝑ hec quoqꝫ ostendisti diuitias glorie tue Alia lra.
in vasa misericordie tue. †Tediū tenu † Defectio
it me†a peccatoribꝰ derelinquenti- † pro.
bus legem tuā. ¶ Cātabiles mihi
erāt iustificationes tue: in loco in-
colatus mei. Uel sicut alij codices ha-
bent: in loco peregrinationis mee.
Ipsa est illa humilitas in loco mortalitatꝭ
ꝛ peregrinationis hominis de paradiso: ꝛ
de illa sup̄na hierusalē: vnde quidā descē-
dens in hiericho incidit in latrōes: sed ꝓp
ter misc̄diam que per illū samaritanū cum
illo facta est: cantabiles illi erant iustifica-
tiones dei in loco pegrinationis sue: q̄uis
eum tediū teneret a peccatoribꝰ relinquēti
bus legē dei: quia cum eis ꝯuersari in hac
vita vel ad tempus cogiť: donec area ven
tiletur. Possunt eñi isti duo versus ad sin-
gulas partes vniꝰ superiorꝭ aptari: Ut qđ
ait: Memor fui iudiciorū tuorum a seculo
domine: ad hoc referať: Tediuꝫ tenuit me
a peccatoribꝰ derelinquentibꝰ legem tuaꝫ.
Qꝛ vero ibi ait: Et ꝯsolatꝰ sum: ad hoc re-
feratur: Cantabiles mihi erant iustificatio
nes tue in loco pegrinatiōis mee. ¶ Me- Alia lra.
mor: īquit: fui† in nocte nominis tui † nō habet.

domine: ⁊ cuſtodiui legem tuam.
Nox eſt illa humilitas vbi eſt mortalitatis
erũna: nox eſt in ſuperbis inique agentib⁹
vſqꝫ valde: nox in tedio a peccatoribus re
linquētibus legeꝫ dei: nox eſt poſtremo in
loco ꝑegrinationis hui⁹: donec veniat do
minus ⁊ illuminet abſcondita tenebrarũ:
⁊ manifeſtabit cogitationes cordis: ⁊ tunc
laus erit vnicuiqꝫ a deo. In hac ergo noc
te memor homo eſſe debet nominis dei: vt
qui gloriatur in dño glorietur. Propť qđ
⁊ illud ſcriptum eſt: Nõ nobis domine nõ
nobis: ſed nomini tuo da gloriã. Sic eniꝫ
quiſqꝫ nõ in ſua ſed in dei gloria: q͛ nec in
ſua ſed in dei iuſticia: id eſt a deo ſibi dona
ta cuſtodit legeꝫ dei: ſicut iſte ait: Memor
fui in nocte nominis tui domine: ⁊ cuſtodi
ui legem tuam: quã nõ cuſtodiſſet ſi in ſua
virtute cõfidens: nominis dei memor non
fuiſſet: Adiutoriũ eñ noſtrum in nomine
domini. Propter quod ſecutus adiũxit.

†illa fa. † quia. iuſtificatões.

Hec facta eſt mihi: † quoniã † iu-
ſticias tuas exquiſiui. Iuſticias vti-
qꝫ tuas quibus iuſtificas impiũ: nõ meas
que nunqꝫ me piũ faciũt ſed ſuperbũ. Nõ
eñ erat iſte aliquis eorũ: qui ignorãtes dei
iuſticiã: ⁊ ſuam volentes ꝯſtituere: iuſticie
dei non ſunt ſubiecti. Has ergo iuſticias
quibus iuſtificantur gratis ꝑ gratiam dei
qui ꝑ ſeipſos iuſti eſſe non poſſunt: melius
alij interp̄tati ſũt iuſtificationes: q͛ reuera
nõ δικαιοσύνησ: id eſt iuſticias: ſed δι-
καιώματα grecus habet: que ſunt iuſtifica
tiones. Sed quid ſibi vult quod ait: Hec
facta eſt mihi: Hec quid? An forte lex: q͛
dixerat: Et cuſtodiui legem tuam: quibus
verbis ſubiunxit: Hec facta eſt mihi: tãqꝫ
diceret: hec lex facta eſt mihi? Sed non eſt
rememorandũ in exponēdo: quomõ ſit ei
facta lex dei. Greca eñ locutio vñ iſta trãſ
lata eſt: ſatis indicat nõ de lege dictũ eſſe:
hec facta eſt mihi: q͛ lex in eadē lingua ge-
neris maſculini eſt: ⁊ feminino ꝓnomine
etiã ibi ſcp̄tũ eſt: Hec facta eſt mihi. Que-
riť ergo prius que illi facta ſit: deinde quo
modo illi facta ſit quecũqꝫ illa ſit. Hec in-
quit facta eſt mihi: nõ vtiqꝫ hec lex: q͛ hũc
ſenſum ſicut dixi grecus expellit. Forte er-
go hec nox ē: q͛ tota ſuperior ſentētia ſic ſe
habet: Memor fui in nocte nomĩs tui do-
mine: ⁊ cuſtodiui legem tuã: ⁊ ſequiť. Hec
facta eſt mihi. Quia vtiqꝫ nõ lex profecto
nox eſt que facta eſt illi. Quid eſt igiť nox
mihi facta eſt: q͛ iuſtificationes tuaſ exqui

ſiui: Lux quippe potius eſt ei facta nõ nox:
q͛ iuſtificatiões exquiſiuit dei: Ac ſic recte
intelligitur: facta eſt mihi: ac ſi diceretur fa
cta eſt ꝓ me: id ē factũ eſt vt ꝓdeſſet mihi.
Si eñ hũilitas illa mortalitať nõ abſurde
intelligitur nox: vbi inuicē latēt corda mor
talium: vt de talibus tenebris innumerabi
les ⁊ graues tēptationes oriantur: ita vt in
eadem nocte pertranſeant etiã beſtie ſilue:
catuli leonũ rugiētes querentes a deo eſcã
ſibi: Unde etiã de illo leone rugiēte ⁊ que-
rente quem deuoret: dñs ait: qđ iam ſupra
cõmemoraui: Hac nocte poſtulauit ſatha
nas vexare vos ſicut triticũ: id eſt hac no
cte in qua pertrãſeunt beſtie ſilue: vos leo
ille magn⁹ q̄ſiuit a deo eſcã ſibi: ꝓfecto hec
ipſa humilitas in loco peregrinationis hu
ius que nox recte intelligitur ꝓdeſt eis qui
ſalubriter exercentur in ea vt diſcãt nõ ſu-
perbire: ꝓpter quod malũ in iſta nocte pul
ſus eſt homo. Initiuꝫ eñ ſuꝑbie hominis
apoſtatare a deo. Sꝫ gratis iuſtificat⁹: at-
qꝫ vt in iſta humilitate ꝓficiat varijs tēpta
tionibus hui⁹ noctis oppoſitus: iam intel-
ligens dicat qđ in hꝰ pſalmo aliquãto p⁹ di
citur: Bonuꝫ eſt mihi qꝑ humiliaſti me: vt
diſcã iuſtificationes tuas. Nã quid eſt ali-
ud: bonũ eſt mihi quia humiliaſti me: niſi
hec humilitas que nox vocatur facta ē mi
hi: id eſt factũ eſt vt ꝓdeſſet mihi? Sed qua
re hoc? Quia ſcilicet iuſtificationes tuas
nõ meas exquiſiui. Poſſumus etiã qđ di-
ctuꝫ eſt: Hec facta eſt mihi: ſic intelligere:
vt nec lex: nec nox ſubaudiať: ſed hoc ꝓno
men qđ eſt hec nõ accipitur aliter: qꝫ ſe ha
bet ille in alio pſalmo loc⁹ vbi legiť: Unaꝫ
petij a domino hanc requiram. Nec dicit:
quid vnã vel quã vnã de qua dixerit hãc
requiraꝫ: ſed femininũ genus quaſi ꝓ neu
tro poſitũ eſt. Inuſitate quippe dictuꝫ eſt:
Unã petij: hanc requiram: vbi nõ ſubau-
ditur que illa vna ſit: qđ vſitatius diceretť:
Unũ petij a domino: hoc requiram: vt in
habitem in domo domini. In his eñ neu
tris nõ ſolet exigi neutrũ quod ſubaudien
dum ſit: vtputa vnũ bonum: aut vnũ do-
num: vel ſi quid huiuſmodi: ſed quicqđ il-
lud eſt: etiã ſi maſculino vel feminino gene
re nũcupetur: vel ſine vllo nomine vlli⁹ ge
neris quibuſlibet verbis inſinuetur: ſolita
omnino locutione ſub genere neutro intel
ligitur. Ita ergo ⁊ hꝰ eo modo dici poteſt:
Hec facta eſt mihi: tãqꝫ dictũ eſſet: hoc fa-
ctuꝫ eſt mihi. Si aũt queramus quid illud

sit: decurrit quod supra dixerat: Memor fui in nocte nominis tui domine: ⁊ custodiui legem tuã. Hoc factum est mihi: id est hoc quod custodiui legẽ tuã: non per meipsum feci: sed factũ est mihi vtiq; abs te: q: iustificatiões nõ meas sed tuas exquisiui. Deus est enim inquit apostolus qui operat̃ in vobis: ⁊ velle ⁊ operari ꝓ bona volũtate. Hoc etiã per ꝓphetam deus dicit: Et faciam vt in iustificationib⁹ meis ambuletis: ⁊ iudicia mea obseruetis ⁊ faciatis. Quapropter deo dicente: Ego faciã vt iudicia mea obseruetis ⁊ faciatis: rectissime iste dicit hoc factũ est mihi: vt cũ quesieris quid illud sit: respõdeat qđ supra dixerat: vt custodirẽ legem dei. Sed quia in longũ sermo processit: ea que sequũtur dño donãte ab alio meli⁹ tractabũtur exordio.

¶ Explicit sermo quintusdecimus. ¶ Incipit sermo decimussext⁹: de versu psalmi: Pars mea dominus: vsq; ad: Miscđia tua plena est terra.

H(b)Os versus psalmi huius magni nunc aggredimur in dei volũtate tractandos. ¶ Pars mea dominus: Quod habent quidã: Portio mea dñe: quod vtrũ ideo dicatur: quia particeps eius est q̃squis ei adheret: sicut scriptũ est: Mihi aũt adherere deo bonũ est. Nõ eñ existendo sũt homines dij: sed fiunt participando illius vni⁹ qui ver⁹ est deus: An q: partes sibi eligũt homines in hoc mundo: siue sortiũtur ali⁹ hoc alius illud vnde quisq; viuat: quodãmodo portio piorũ deus est vnde semꝑ viuãt. Vterq; sensus nõ est absurdus: Sed qđ sequit̃ hic audiamus. Dixi custodire legem tuam. Quid est: portio mea dñe dixi custodire legem tuã: nisi q: ita erit portio cuiusq; dominus cũ legem eius custodierit: Sed quomõ custodit nisi hoc donet atq; ad hoc adiuuet spiritus viuificãs: ne littera occidat: ⁊ peccatũ occasione accepta ꝑ mandatũ operetur in homine oẽm cõcupiscentiã: Inuocãdus est igit̃: Sic.n. ab eo fides impetrat qđ lex imperat: Oĩs q̃ inuocauerit nomen dñi saluꝰ erit. Et ideo vide

Alia lra. † deꝑcatus. — q̇d subiũgat. † Precatus sum faciez tuã in toto corde meo: Et dicens quõ sit precatus. Miserere: inquit: mei ſm eloquiũ tuũ. Et tanq; exaudit⁹ atq; adiutus ab eo quẽ ꝑcatus est.

Alia lra. † nõ habet. † ꝯuerti. — † Quia cogitaui: inq̃t: vias meas: ⁊ † auerti pedes meos in testimonia tua. Auerti scilicet a vijs meis que displicuerunt mihi: vt irent in testimonia tua: atq; ibi haberent viã. Plures eñ codices non habent q: cogitaui: sicut in quibusdã legit̃: sed tãtummodo: cogitaui. Qđ autem hic positum est: Et auerti pedes meos: nõnulli habent: ⁊ auertisti pedes meos: vt hoc dei potius gratie tribuatur: ſm illud qđ Aplus ait: Deꝰ est eñ qui operatur in vobis: cui etiã dicitur: Auerte oculos meos ne videant vanitatẽ. Si oculos ne videant vanitatẽ: cur nõ ⁊ pedes ne sectent̃ errorẽ: Propť qđ ⁊ illđ scptũ ẽ: Oculi mei sꝑ ad dñm: q: ipse euellet de laqueo pedes meos. Sz siue auertisti pedes meos siue auerti pedes meos legat̃: ab illo fit vt faciam⁹ cui⁹ faciem precatus est in corde suo: ⁊ cui dixit: miserere mei scđm eloquiũ tuum: hoc est ſm verbũ ꝓmissionis tue. Filij quippe ꝓmissionis in semine deputãtur Abrae. Deniq; hoc impetrato gratie beneficio. ¶ Paratus sum: inquit: ⁊ non sum turbat⁹: vt custodiã mandata tua. Quod aliqui interpretati sunt ad custodiendũ mandata tua: aliqui vt custodirẽ: aliqui custodire: qđ grec⁹ posuit τοῦ φυλάξασθαι. Qđ vero paratus factus sit ad custodienda diuina mãdata: subdidit dicens. ¶ Funes peccatoꝝ circũplexi sunt me: ⁊ † legis tue nõ sum oblitus. — Alia lra. † legẽ tuã.

Funes peccatorũ impedimenta sunt inimicorũ: siue spiritualiũ sicut diaboli ⁊ angelorũ eius: siue carnaliũ in quibus filijs infidelitatis diabolus oꝑatur. Nõ eñ hoc nomen quod dictũ est peccatoꝝ ab eo q: sunt peccata declinatũ est: sed ab eo q: sũt peccatores: qđ in greco euidẽter apparet. Cũ itaq; minantur mala quib⁹ terreãt iustos: ne ꝓ lege dei patiãtur: quodãmodo funib⁹ implicãt velut validas ⁊ robustas restes suas. Trahũt eñ peccata sicut restem longã: ⁊ hinc sanctos implicare conantur: ⁊ aliqñ ꝑmittuntur. Sed si implicãt corpus: nõ implicant animũ: vbi nõ est iste dei legis oblit⁹: q: sermo dei nõ est alligatus. ¶ Media nocte: inquit: surgebã ad cõfitendũ tibi: suꝑ iudicia † iusticie tue. — Alia lra. † iustificatiõ.

Quia ⁊ hoc ipsum q: funes peccatoꝝ circumplectuntur iustũ: iudicia sũt iusticie dei. Propť quod dicit apostolus Petrus: tempus esse vt iudiciũ icipiat a domo domini: Et si initiũ inquit a nobis: qualis finis erit eis qui nõ credunt domini euangelio: Et si iustus vix saluus erit: peccator ⁊ impius vbi

parebunt: Hoc eñ ait de persecutionibus
quas patiebatur ecclesia cū funes pecca-
torū circūplecterentur eam. Proinde me-
diam noctē grauiora tribulationis intelli-
genda existimo: in qua dixit: Surgebā: q̄
non eū sic affligebat vt deijceret: sed exer-
cebat vt surgeret: id est vt ea ipsa tribulati-
one ad fortius confitendū pficeret. Jam
vero q̄ ista fiūt gratia dei per Jesum chri
stum dominū nostrum: vocē persone sue
per hanc prophetiam suo corpori adiūgit
ipse saluator. Ad ipsum caput enim ꝓprie
quod sequitur pertinere arbitror. ¶ Parti
ceps ego sum omniū timentium te:
et custodientium mandata tua. Si-
cut est in epistola que ad hebreos scribit:
Qui eñ sanctificat et qui sanctificantur ex
vno omnes. Propter quā causam nō con
fūditur fratres eos vocare. Et paulopost:
Propterea ergo inq̄t: pueri cōmunicaue-
runt sanguini et carni: et ipse propemodum
eorum participauit. Quod q̄d est aliud q̄
eorū particeps factus est? Neq̄ eñ effice-
remur participes diuinitatis eius: nisi ipse
mortalitatis nostre pticeps fieret. Nam in
euangelio quo nos diuinitatis eius ptici-
pes facti sumus: ita dicitur: Dedit eis po-
testatē filios dei fieri his qui credūt in no
mine eius: qui non ex sanguinibus neq̄ ex
volūtate carnis: neq̄ ex volūtate viri: sed
ex deo nati sunt. Ut autē hoc fieret: q̄ et ip
se factus est particeps mortalitatis nostre:
ita ibi sequitur: Et verbū caro factum est:
et habitauit in nobis. Per hanc eius ptici
pationē nobis gratia subministrat: vt ca-
ste timeamus deū: et custodiamus mandata
eius. Proinde ipse dñs Jesus loq̄tur in ista
prophetia: sed quedā in mēbris suis et vni
tate corporis sui: tanq̄ in vno quodā ho-
mine diffuso toto orbe terrarū: et succrescē-
te per volumina seculorū: quedā vero in se
ipso capite nostro: Unde et hoc est quod ait:
Particeps ego sum omniū timentium te:
et custodientiū mandata tua. Et quia pro-
pter hoc q̄ particeps factus est fratrū suo-
rum: deus omniū immortalis mortalium:
ideo granum cecidit in terra vt mortifica-
tum multū fructum faceret. Et de ipso fru-
ctu secutus adiunxit. ¶ Misericordia
tua domine plena est terra: Et vnde
hoc: nisi cū iustificatur impius? In cuius
gratie scientia vt pficiatur adiungit. †Et (Alia lra. no habet.)
iustificationes tuas doce me.
Explicit sermo decimussextus. Inci
pit sermo decimusseptimus: de versu psal-
mi: Suauitatē fecisti cum seruo tuo domi-
ne: vsq̄ ad: Bonū mihi lex oris tui super
milia auri et argenti.

Hi versus psalmi huius de quibus
nunc in voluntate dei disputaturi (Alia lra.)
sumus ab hoc incipiūt. †Sua (†Bonitatē.)
uitatē fecisti cū seruo tuo domine
scd'm verbū tuum. Uel potius scd'm
eloquium tuū. Sed q̄ ait grecus χρη
στοτεχαν: aliq̄n suauitatē: aliquādo bo-
nitatē nostri interp̄tes transtulerūt. Uerū
quia suauitas potest esse et in malo: q̄n illi-
cita queq̄ et immūda delectant: potest esse
et in ea que conceditur voluptate carnali:
sic debemus intelligere suauitatem: quam
χρηστοτεχαν greci vocēt: vt i bonis spi
ritualibus deputetur. Propter hoc eñ eā
et bonitatē nostri appellare voluerūt. Nihil
hic ergo aliud dictū existimo suauitatē fe-
cisti cū seruo tuo: nisi fecisti vt me delecta-
ret et bonum. Quādo eñ delectat bonum:
magnū est dei donum. Quādo aūt bonū
opus q̄d lex impat fit timore pene: nō amo
re iusticie: cū deus metuitur nō amatur: ser
uiliter fit nō liberaliter. Seruus aūt nō ma
net in domo in eternū: filius manet in eter
nū: q̄ cōsūmata caritas foras mittit timo-
rē. Suauitatē itaq̄ fecisti cū seruo tuo faci
endo filiū qui seruus fuit: scd'm eloquiū tuū:
hoc est scd'm pmissū tuū: vt scd'm fidem fir (Alia lra.)
ma sit pmissio omni semini. †Suauita (†Bonitatē.)
tē et †eruditionē et scientiā doce me (†disciplinā.)
inquit: †q̄m mandatis tuis credidi. (†quia.)
Augeri sibi ista poscit et pfici. Nā vtiq̄ q̄
iā dixerat: Suauitatē fecisti cū seruo tuo:
quō dic̄ suauitatē doce me: nisi vt ei gratia
dei magis magisq̄ abūdet vel innotescat
dulcedine bonitatis. Habebāt eñ fidē qui
dixerūt: Domine auge nob̄ fidē: Et q̄diu
viuitur in hoc mundo proficientiū est hec
cantatio. Addidit autē et eruditionē: vel si
cut plures codices habent disciplinā. Sed
disciplinam quā greci appellant φηδιαμ
vbi scripture nostre ponere ꝯsueuerūt: ibi
intelligenda est p molestias eruditio: scd'm
illud: Quē eñ diligit dñs corripit: flagel-
lat aūt oēm filiū quē recipit. Hec aūt apd̄
ecclesiasticas litteras dici assolet discipli-
na interp̄tata de greco vbi legitur φηδια.
Hoc eñ verbū in greco positū est in epi-
stola ad hebreos: vbi latinus iterpres ait:
Omnis eñ disciplina ad p̄sens non gau-
dij videtur esse: sed tristicie: postea aūt fru

ctũ pacificũ his qui per eã certarũt reddet
iusticie. Cũ quo ergo facit deus suauitatẽ:
id est cui ſpiritus inspirat boni delectatio-
nẽ: atq; vt apertius id explicẽ: cui donatur
a deo caritas dei: ⁊ ꝓpter deũ caritas ꝓxi-
mi: ꝑfecto instanter orare debet: quo tm̃ si
bi augeatur hoc donũ: vt non soluz ꝓ illo
contẽnat delectationes ceteras: sed etiam
ꝓ illo quaslibet ꝑferat passiones: ita suaui
tati salubriter additur disciplina. Non eñ
quãtulecũq; suauitati vel bonitati: hoc est
caritati sancte poscenda est ⁊ optinenda:
sed tã magne vt sub eiꝰ ꝑssura nõ possit ex-
tingui: sed sicut ingens flãma sub impetu
venti quãtomagis reprimit tanto ardẽtiꝰ:
excitari. Ideo parũ fuit dicere: suauitatez
fecisti cũ seruo tuo: nisi rursus peteret vt eũ
doceat suauitatẽ: tantã vtiq; vt disciplinã
possit patiẽtissime sustinere. Tertia ponit
sciẽtia: qm̃ si magnitudine sua ꝓcedit sciẽ
tia magnitudinẽ caritatis nõ edificat: sed
inflat. Cũ ergo tanta fuerit caritas in boni
tate suaui: vt tribulationibus nõ possit ex-
tingui quas adhibet disciplina: tunc vtilis
erit scientia: qua innotescat etiam sibi ho-
mo quid ipse meruerit: ⁊ que a deo dona-
ta sint ei: per que posse se sciat que se posse
nesciebat: ⁊ per seipsum omnino nõ pote-
rat. Quod aũt non ait: da mihi: sed doce
me: quomodo suauitas docetur si non de-
tur: Quãdoquidẽ multi quod eos nõ de-
lectat sciunt: ⁊ quarũ rerum habent cogni
tionem: non habent suauitatez. Suauitas
eñ disci non potest: nisi delectet. Item di-
sciplina que significat emendatoriam tri-
bulationez accipiendo discitur: id est non
audiendo vel legendo: vel cogitando: sed
experiẽdo. At vero scientia quã tertio po-
suit in his que ait: doce me: docendo dat.
Nam quid est aliud docere: ꝗ̃ scientiã da
re: Et hec duo ita sibi cõnexa sunt: vt alte-
rum sine altero esse non possit. Nemo eniz
docetur nisi discat: ⁊ nemo discit nisi doce
atur: Et ideo si discipulus capax nõ sit eo-
rum que a doctore dicũtur: non potest do
ctor dicere: ego eum docui: sed ipse nõ di-
dicit: dicere aũt potest: ego ei dixi quod di
cendũ fuit: sed ille non didicit: quia nõ per
cepit: nõ cõprehendit: nõ intellexit. Nam
ꝑfecto ⁊ ille didicisset si iste docuisset: ⁊ iõ
deus quando vult docere prius dat intel-
lectum: sine quo ea que ad diuinam doc-
trinaz pertinent homo non potest discere.
Unde ⁊ iste paulopost dicit: Da mihi in-
tellectum vt discaz mandata tua. Potest
itaq; homo cũ docere aliquẽ cupit dicere
illa que dixit dominus discipulis suis po-
stea ꝗ̃ resurrexit a mortuis: sꝫ facere quod
ille fecit nõ põt: Ait. n. euãgeliũ: Tũc apuit
eis sensum vt intelligerent scripturas: ⁊ di
xit illis: Quid aũt illis dixerit ibi legit: sꝫ iõ
ceperant qd̃ dixit: qꝛ vnde caperẽt aperu-
it. Docet ergo deus suauitatẽ inspirando
delectationẽ: docet disciplinã temperan-
do tribulationẽ: docet scientiam insinuan
do cognitionez. Cum itaq; alia sint que iõ
discimus vt tantũmodo sciamus: alia ve-
ro vt etiam faciamus: quando deus ea do
cet: sic docet vt ea scienda sciamus aperi-
endo veritatẽ: sic docet vt facienda facia-
mus inspirando suauitatem. Neq; eñ fru
stra ei dicitur: Doce me vt faciam volun-
tatẽ tuam. Sic inquit doce vt faciam: non
tantũmodo vt sciã. Ipsa quippe recte fac-
ta: fructus est noster quẽ reddimus agrico
le nostre. Sed scriptura dicit: Dominꝰ da
bit suauitatẽ: ⁊ terra nostra dabit fructũ su
um. Que aũt ista terra est: nisi de qua dici
tur eidẽ ipsi q̃ dat suauitatẽ: Anima mea
velut terra sine aqua tibi: Quod vero cuz
dixisset: suauitatẽ ⁊ disciplinam ⁊ scientiaz
doce me: adiunxit atq; ait: Quoniã man-
datis tuis credidi: Nõ imerito queri põt:
cur nõ dixerit: obediui: sꝫ credidi. Alia eñ
sunt mãdata: alia ꝓmissa. Mandata faci
enda suscipimꝰ: vt accipere ꝓmissa merea-
mur. Promissis ꝗ̃ credimꝰ: mãdatis obtẽpa
mus. Quid est ꝗ̃ mandatis tuis credidi:
nisi credidi qd̃ tu illa mandaueris nõ aliqͣ
homo: ꝗ̃uis ꝑ hoĩes hominibꝰ ministrata
sint: Quia itaq; credidi tua esse mãdata:
ipsa fides mea qua id credidi impetret abs
te gratiã: qua faciã qd̃ mãdasti. Si eñ ho
mo mihi hec iuberet forinsecꝰ: nũqd̃ vt eti-
am facerẽ qd̃ iubebat adiuuaret itrinsecꝰ:
Doce ꝗ̃ me suauitatẽ inspirando caritatẽ:
doce me disciplinã donãdo patientiã: do-
ce me scientiã illuminãdo intelligẽtiã: qm̃
mandatis tuis credidi. Te illa credidi mã
dasse q̃ deus es: ⁊ hoĩ donas vnde facias
eũ facere qd̃ mandas. **Priusq; humi**
liarer: inquit: ego deliqui: ꝓpterea
verbuz tuum: Vel sicut alij expressius
habent **eloquium tuum custodiui.**
Utiq; ne rursuz humiliarer. Quod ad illã
humiliationẽ melius refert que facta est in
Adã: in quo omnis creatura hũana tanq̃
in radice vitiata: qm̃ veritati subiecta esse

nõ voluit:subiecta est vanitati. Qđ vasis
miscđie ꝓfuit experiri: vt deiecta sup̄bia: di
ligatur obediẽtia: ⁊ pereat nõ reditura mi
seria. Suauis es domine: Uel sic
plures habent: suauis es tu dñe: Ali
qui etiã: suauis es tu:: Uel: bonus es
Alia lra. † bonitate. tu. Sicut de hoc verbo sup̄iꝰ tractauimꝰ.
Et in tua† suauitate doce me iustifi
cationes tuas. Uere vult facere iustifi
cationes dei: qñ eas in eiꝰ suauitate vult di
scere ab ipso cui dixit: Suauis es tu dñe.
Deniꝗ; sequit̃. Multiplicata ẽ sup
me iniq̃tas superborũ: Eorũ scʒ qui
bus nõ ꝓfuit: ꝙ postea ꝗ̃ deliquit hũiliata
est humana natura. Ego autẽ in toto
Alia lra. † nõ habet. corde† meo scrutabor mãdata tua.
Quãtalibet inq̃t abundet iniquitas nõ in
me refrigescet caritas. Tanꝗ̃ ille hoc dicit
qui in eius suauitate iustificationes dei di
scit. Quãto magis eñ suauia sunt que iu
bẽt qui iuuat: tanto magis ea scrutat̃ amãs
vt cognita faciat: ⁊ faciẽdo cognoscat: q̄
perfectius cognoscunt̃ cũ fiunt. Coa
Alia lra. † sicut. gulatũ est† vt lac cor eorum: Quorũ
nisi superborũ: quoꝝ sup se multiplicatam
dixit iniquitatem: Obduruisse autem cor
eorum vult intelligi hoc verbo ⁊ hoc loco.
Nam dicitur ⁊ in bono: sicut in psalmo se
xagesimoseptimo dicitur: Mons incasea
tus: mons vber: ⁊ intelligitur gratia plenꝰ.
Nam ⁊ illic quidam coagulatus interpre
tati sunt. Sed vide quid ad se opponat du
ricie cordis eorum. Ego vero: inquit:
legem tuam meditatus sum. Quaʒ
legeʒ: Utiꝗ; iustissimã ⁊ misericordissimã:
Unde illi dicit̃: Et lege tua miserere mei.
Superbis resistit vt obdurentur: humilibꝰ
autem dat gratiam: vt diligant obedienti
am: ⁊ ne recipiant excellentiã. Meditati
one quippe legis huius voluntaria serua
tur mihi humilitas: vt penalis euadatur
hũilitas: De qua mox dicit. Bonum
Alia lra. † quia. mihi† quoniam humiliasti me: vt
discam iustificationes tuas. Uici
num aliquid ⁊ superius iam dixerat: Pri
usꝗ; humiliarer ego deliqui: propterea elo
quiũ tuum custodiui. Ipso quippe fructu
ostendit: ꝙ bonũ illi fuerit humiliari: Sʒ il
lic dixit ⁊ causam ꝙ hũilitatẽ penalẽ delin
quendo precesserit. Qđ vero ibi ait: Pro
pterea eloquiũ tuum custodiui: hic auteʒ:
vt discaʒ iustificationes tuas: satis signifi
casse mihi videtur: hoc est ista nosse quod
custodire hoc custodire quod nosse. Neꝗ;
eñ christus nõ nouerat qđ arguebat: ⁊ ta
mẽ arguebat peccatũ: cũ dictum de illo sit:
ꝙ nõ nouerat peccatũ. Nouerat ergo qua
dam noticia: ⁊ rursus quadaʒ ignorantia
nõ nouerat. Sic ⁊ iustificatões dei multi
discunt ⁊ non discũt. Nouerant eñ eas q̃
dam noticia: ⁊ rursus quadaʒ ignorantia:
quoniã non faciũt quod nouerũt. Eo mo
do hic ergo intelligendus est dixisse: vt di
scaʒ iustificationes tuas: ea noticia qua fi
unt. Ne autẽ q̄ non fiunt: nisi per dilectio
nẽ: vbi qui habet delectationẽ ꝓpter quod
dictũ est: In tua suauitate doce me iustifi
cationes tuas: sequens versus ostẽdit vbi
ait. †Bona mihi lex oris tui: sup Alia lra. † Bonũ.
milia auri ⁊ argenti. Ut amplius dili
gat caritas legem dei: ꝗ̃ diligit cupiditas
milia auri ⁊ argenti.

Explicit sermo decimusseptimꝰ. In
cipit sermo decimusoctauꝰ: de versu psal
mi. Manus tue dñe fecerũt me: ⁊ Alia lra.
†finxerũt me: da mihi intellectũ vt † plasmauerũt
discam mandata tua.

Quãdo deus hominẽ fecit ex pul
uere ⁊ aĩauit flatu: nõ ibi cõmemo
ratũ est ꝙ manibꝰ fecerit. Cur ita
ꝗ̃ quibusdã visũ fuerit verbo deuʒ fecisse
cetera: hoĩem vero velut aliq̃d p̄cipuũ fe
cisse manibꝰ suis nõ video: nisi forte q̄ ex
puluere formatũ legitur hoĩs corpꝰ nõ po
tuisse fieri nisi manibꝰ arbitrant̃: nec atten
dũt qđ in euãgelio de verbo dei scriptũ ẽ:
Omnia p ip̄m facta sunt: nõ posse cõstare
si nõ per verbũ factũ est etiã corpus huma
nũ: Sed adhibent testimoniũ de hoc psal
mo ⁊ dicũt: Ecce vbi aptissime clamat ho
mo: Manꝰ tue fecerũt me ⁊ finxerunt me:
quasi nõ etiã aperte dictũ sit: Uidebo ce
los opa digitorũ tuorũ: nec minus aperte
dictũ sit: Et opa manuũ tuaꝝ sũt celi: mul
toꝗ; apertius: ⁊ aridã terrã manꝰ eiꝰ finxe
rũt. Manus ḡ dei sũt ptãs dei. Aut si plu
ralis numerus eos mouet: quia non dic
tum est: manus tua: sed manus tue: accipi
ant manus dei virtutẽ ⁊ sapientiaʒ dei: qđ
vtrũꝗ; vnꝰ dictꝰ est christꝰ: q̃ etiã intelligit̃
brachiũ dñi: vbi legitur: Et brachiuʒ dñi
cui reuelatũ est: Aut accipiãt manꝰ dñi fi
liũ ⁊ spiritũsanctuʒ: q̄ spiritussanctus co
opator est patrĩ ⁊ filij: Uñ ait Apłs: Oĩa
hec operatur vnus atꝗ; idẽ spiritꝰ. Prop
terea quippe dixit: vnus atꝗ; idem spiritꝰ:

ne tot spiritus eius quot opera putarent:
ꝙ non sine patre ⁊ filio spiritus operetur.
Liberũ est igitur quomõ intelligant manꝰ
dei: dum tamẽ nec ea que facit manibꝰ ver
bo facere neget: nec ea q̃ facit v̾bo manibꝰ
facere non putet. Nec propter manus for
ma corporis: aut alia manus sinistra: alia
dextra: nec propter verbũ sonus oris aut
motus animi transitorius operanti deo in
esse credatur. Nec defuerunt qui duo ista
verba: fecerũt me: ⁊ finxerunt me sic distin
guerẽt vt animã deum fecisse: corpus aũt
finxisse dicerent: q꞉ de anima dixit: Omnẽ
flatum ego feci: de corpore aũt legitur: Et
finxit deus hominẽ de puluere terre: tanꝗ̄
fiat omne qđ fingitur: nõ tamẽ fingat om-
ne quod fit: ⁊ ideo animam factam potius
dicunt esse ꝗ̄ fictam: q꞉ non est corpus sed
spiritus: quasi non scriptũ sit: qui finxit spi
ritum hominis in ipo. Verũtamẽ qñ vtrũ
ꝗ̄ hoc verbũ de homine in loco vno poni
tur: ⁊ vtrũꝗ̄ hominis: id est ⁊ anima ⁊ cor-
pus diuinitus conditũ non negatur: nõ in
eleganter distribuũtur singulis singula: vt
anima facta: corpus aũt fictũ intelligatur:
siue formatũ: siue plasmatũ. Nam quidaꝫ
iterp̃tes noluerũt dicere finxerũt me ꝫ plas
mauerunt me: magis diligentes minus la-
tine declinare ꝗ̄ greco: ꝗ̄ dicẽ finxerũt: qđ
aliquãdo etiã dissimulatiõe dici solet. Sꝫ
vtrũ hoc scdm̃ Adam dictũ est: ex quo cũ
sint omnes homines ꝓpagati: quis homi-
num qñ ille factus est: etiaꝫ se factũ nõ põt
dicere originis seminisꝗ̄ ratione: An etiã
scdm̃ hoc recte dici potuit: Manus tue fe
cerũt me ⁊ plasmauerũt me: ꝙ vnusquisꝗ̄
nõ sine ope dei etiã de parentibꝰ fit ipo cre
ante: illis generãtibꝰ: Qm̃ si opatoria dei
potẽtia rebus subtrahat intereunt: nec ali
quid oĩno siue de mundi elemẽtis: siue de
genitoribus: siue de seminibꝰ nascitur si ea
nõ operetur deus. Propter qđ ait ꝓphete
Hieremie: Priusꝗ̄ te formarẽ in vtero no
ui te. Sed nũquid sine intellectu fecit ho-
minẽ deus: siue primũ: siue vnũquẽꝗ̄ na-
scentiũ: vt nunc dicat ei: Manus tue fece
rũt me ⁊ plasmauerũt me: da mihi intellec
tum: Nonne ipsi nature humane intellec-
tus est inditus vt eo discernatur a pecore:
Aut sic est deformata peccando: vt etiam
hoc in ea reformandũ sit: Propter quod
Apostolus omnibus ad regenerationem
pertinentibus dicit: Renouamini spiritu
mentis vestre. Et vtiꝗ̄ intellectꝰ in mente
est. Hinc rursus ait: Renouamini in noui
tate mentis vestre. De his autẽ que huius
regenerationis cõsortes nõ erunt: hoc in-
quit dico ⁊ testificor in domino: vt nõ iam
ambuletis sicut ⁊ gentes ambulãt in vani
tate mentis sue: obscurati intelligentia: ali
enati a via dei per ignorantiã que est in il-
lis propter cecitatẽ cordis eorum. Prop-
ter hos igitur interiores oculos quorũ ce-
citas est non intelligere vt aperiãtur: ⁊ ma
gis magisꝗ̄ serenentur fide mundẽtur cor
da. Quis eñ nisi aliquid intelligat nemo
possit credere in deum: tñ ipsa fide qua cre
dit sanatur vt intelligat ãpliora. Alia sunt
eñ que nisi intelligantur non credimus: ⁊
alia sunt que nisi credamus nõ intelligamꝰ.
Nam cum fides sit ex auditu: auditus aũt
per verbũ dei: quõ credit p̃dicanti fidẽ qui
vt alia taceam linguam ipsam quã loquit
nõ intelligit: Sed nisi essent rursus aliqua
que intelligere nõ possumus: nisi ante cre-
damꝰ: ꝓpheta nõ diceret: Nisi credideritis
nõ intelligetis. Proficit ꝗ̄ noster intellectꝰ
ad ĩtelligẽda q̃ credat: ⁊ fides ꝓficit ad cre
dẽda q̃ intelligat: ⁊ eadẽ ipsa vt magis ma
gisꝗ̄ intelligantur in ipso intellectu ꝓficit
mens. Sꝫ hoc nõ fit ꝓpriis tanꝗ̄ naturali
bus viribꝰ: sed deo adiuuãte atꝗ̄ donãte:
Sicut medicina fit nõ natura: vt vitiatꝰ ocu
lus vim cernẽdi recipiat. Qui ꝗ̄ dicit deo:
Da mihi intellectũ vt discã mandata tua:
nõ oĩno expers eius est velut pecꝰ: nec ita
ꝗ̄uis homo vt in eorum numero deputan
dus sit: qui ambulãt in vanitate mẽtis sue
obscurati intelligentia: alienati a via dei.
Nã si talis esset nec hoc diceret. Nõ autẽ
parui est intellectꝰ nosse a q̃ poscẽdus ẽ in
tellectꝰ: ⁊ cogitandũ est quãto sint altiꝰ in-
telligẽda diuina mãdata: qñ ad ea discen-
da sibi adhuc dari intellectũ petit q̃ iam sic
intelligit: ⁊ q̃ eloquia dei se custodisse añ iã
dixit. Q꞉ aũt interp̃tati sũt nr̃i: da mihi in-
tellectũ: breuiꝰ dixit grecꝰ συνέτισόν με:
q꞉ vno verbo cõplexus est: da mihi intelle
ctũ: qđ est συνέτισον: qđ latine vno v̾bo
dici nõ põt: tãꝗ̄ si nõ posset latine dici: sa-
na me: ⁊ diceret: da mihi sanitateꝫ: sicut ħ
dictũ est: da mihi intellectuꝫ: aut sanũ me
fac: sic etiã ħ dici p̃t: intelligẽtẽ me fac: qđ
quidẽ potuit ⁊ ãgelꝰ facere. Nã dixit Da-
nieli: Veni intellectũ dare tibi: ⁊ ħ verbũ ẽ
in greco: qđ etiã hic est συνέτισε. tanꝗ̄ si
diceret latinꝰ: sanitatẽ dare tibi: qđ grecus
diceret: sanare te. Nõ eñ circũloqueretur

latinus interpres dicendo intellectũ dare tibi: sed queadmodũ dici potest a sanitate sanare te: ita dici possit ab intellectu intellectuare te. Sed si potest hoc ⁊ angelus facere: quid est ꝙ iste hoc a deo sibi poscit vt faciat: An q͛ deus angelo iusserat vt faceret: Ita vere: nã christ⁹ intelligit͛ hoc iussisse angelo vt faceret eo loco: vbi ait ꝓpheta: Et factũ est cũ viderẽ ego Daniel visũ: ⁊ querebam intellectũ: ⁊ ecce stetit in conspectu meo vt visus viri: ⁊ audiui vocem viri: inter vlay: ⁊ vocauit ⁊ dixit: Fac intelligere illum visionẽ: ⁊ ibi in greco verbum hoc ẽ quod ⁊ hic: id est συνετισιον. Deus itaq̃ ꝑ seipsum: q͛ lux est illuminat pias mentes: vt ea que diuina dicunt͛ vł ostẽdunt͛ intelligãt. Sed si ad hoc ministro vtitur angelo: põt quidẽ aliquid agere angelus in mente hoĩs vt capiat lucẽ dei: ⁊ per hanc intelligat. Sed ita dicitur intellectuz dare hoĩ: q̃si vt ita dicã intellectuare hominẽ queadmodũ quisquã dicit͛ lucẽ dare domui: vel illuminare domũ cui fenestraz facit: cũ eã nõ sua luce penetret ⁊ illustret: sed tñmodo aditũ quo penetret͛ atq̃ illustret͛ aperiat. Sed nec sol qui ꝑ fenestrã illustrat domũ: ip̃e creauit eãdẽ domũ: aut hoĩem qui fenestrã fecit in domo: aut ip̃e illi iussit vt faceret: aut adiuuit ipse facientẽ: aut aliq̃d egit vt aperiret͛ qua suũ lumẽ infunderet. Deus aũt ⁊ hoĩs mentẽ rationalem atq̃ intellectualẽ fecit que posset capere lumen eius: ⁊ angelũ talem fecit qui opari posset aliquid vnde ad capiendũ lumẽ dei mens adiuuaretur hũana: ⁊ eandẽ sic adiuuat mentẽ vt angelicaz recipiat operationẽ: ⁊ eam sic illuminat de seipso: vt nõ solum illa que a veritate monstrantur: sed ipsam quoq̃ ꝑficiendo ꝑspiciat veritatẽ. Sz quoniã res quidẽ necessarias quantũ existimo tamẽ ꝓlixa disputatiõe tractauim⁹: dilatis sequẽtib⁹ psalmi hui⁹ versibus: sermonẽ istũ isto fine claudamus.

¶ Explicit sermo decimusoctau⁹. ¶ Incipit sermo decimusnonus: de versu psalmi: Qui timent te videbunt me ⁊ iocundabũtur: vsq̃ ad: Fiat cor meuz immaculatũ in tuis iustificationib⁹ vt nõ ꝯfundar.

Dominus Jesus ĩ hoc psalmo per prophetam tanq̃ sibi petiuit intellectũ dari a deo: ⁊ corpori suo qđ ecclesia ad dei mandata discẽda. Cum ipso enim vita corporis eius: hoc est populi eius abscondita est in deo: ⁊ ipse in eodem corpore suo indigentiam patitur: ⁊ poscit quod membris suis est necessarium. Manus tue inquit fecerunt me: ⁊ plasmauerũt me: da mihi intellectum vt discam mandata tua. Quia tu inquit formasti me: tu reforma: vt fiat in corpe christi: qđ ait Apostol⁹: Reformamini in nouitate mẽtis vestre. Qui timẽt te: inquit: videbũt me ⁊ iocundabunt͛: Vel sicut habent alij codices: letabunt͛: Quia in verba tua speraui: Id est in ea q̃ ꝓmisisti: vt sint ꝓmissionis filij semẽ Abrae: in quo benedicunt͛ oẽs gentes. Qui sunt aũt qui timẽt deũ: ⁊ quẽ videbũt ⁊ letabunt͛ q̃m in verba dei sperauit: Si corp⁹ christi ẽ: id est eccl̃ia cui⁹ est vox ista ꝑ christũ vel in ip̃a ⁊ de seipsa tanq̃ de seipso ista vox christi ẽ: nunq̃d nõ ipsi sunt in eis qui timent deuz: Quis est ẽ͛ ille quẽ vident ⁊ iocũdabunt͛: An ꝓplus ipse se videt ⁊ iocundat͛: Et sic dictũ est: Qui timẽt te videbunt me ⁊ letabunt͛: q͛ in verba tua sꝑaui: vel sicut alij diligenti⁹ exꝓsserũt superspaui: tanq̃ diceret: Qui timent te videbũt ecclesiam tuã: ⁊ iocundabũtur: q͛ in verba tua supsperauit: cũ ipsi sint eccl̃ia qui vident ecclesiam ⁊ iocundãtur. Sed cur nõ dixit: qui timent te vident me ⁊ iocundant͛: sed timẽt te verbũ p̃sentis temporis posuit: videbũt aũt ⁊ iocũdabunt͛ futuri tẽporis verba sũt: An q͛ in p̃nti tp̃e timor est: q̃diu tẽptatio est vita humana sup terrã: Jocũditas aũt quã voluit hic intelligi: tũc erit: quãdo iusti fulgebunt in regno patris sui sicut sol. Hinc eñ etiã illud in alio psalmo legitur: Q̃ multa multitudo dulcedinis tui dñe: quã abscõdisti timentibus te. Nunc ẽ͛ q̃diu timent nondũ vident: sed videbũt ⁊ iocundabũtur: q͛ ⁊ illic sequit͛: Perfecisti aũt sperãtib⁹ in te: ⁊ hic q͛ in verba tua sꝑaui: vel supsperaui: vt in verbo ita cõposito: ⁊ cura interp̃tis diligentioris expresso: etiã illud intelligamus ꝙ potens est deus facere supra q̃ petimus ⁊ intelligimus: vt quia supra q̃ petimus ⁊ intelligimus sunt: paruz sit ea sperare: sed debeamus supersperare. Quia ergo adhuc timet ecclesia que ĩ hac vita est: ⁊ nõdũ se videt in eo regno vbi erit ei⁹ secura iocũditas: sed inter periculosas tẽptationes in hoc mundo laborat vbi audit: Qui se putat stare videat ne cadat: cõsiderãs hui⁹ mortalitatis miseriã in qua iugũ graue sup filios Adam: a die exitus de ventre matris eorũ: sic in omnib⁹ ꝯtendit

vſq̃ in diē ſepulture in matrē omniū: vt ꝓ
pter carnē cōcupiſcentē aduerſus ſpm̄ eti
am regenerati gemere ſub eiꝰ grauitate co
gantur: Hec ḡ cōſiderans. Cognoui
Alia lr̃a. † equitas. inquit: dn̄e q̄ †iuſticia iudicia tua: ⁊
in veritate tua hūiliaſti me. Fiat
miſcd̄ia tua vt ꝯſoletur me: ſm̄ elo
quiū tuū ſeruo tuo. Miſcd̄ia ⁊ veri-
tas ita diuino eloquio cōmendāt: vt cū in
multis inueniant loc̄: maxime in pſalmis
quodā etiā loco legat: Uniuerſe vie dn̄i
miſcd̄ia ⁊ veritas. Et hic quidē p̄mo veri-
tatē poſuit: q̄ hūiliati ſumus in mortē: iu-
dicante illo cuiꝰ iudicia iuſticia ē: deinde
miſcd̄iā qua inſtauramur ad vitā: ꝓmittē
te illo cuiꝰ bn̄ficiū gratia eſt. Id̄ ait: Scd̄m
eloquiū tuū ſeruo tuo: id eſt ſcd̄m qd̄ ꝓmi
ſiſti ſeruo tuo. Siue ḡ regeneratio qua hic
in dei filios adoptamur: ſiue fides: ⁊ ſpes:
⁊ caritas: q̄ tria edificantur in nobis: q̄uiſ
de miſcd̄ia dei veniāt: tn̄ in hac erūnoſa ⁊
ꝓcelloſa vita ſolacia ſunt miſeroꝝ: nō gau
dia beatorū: id̄ dictū eſt: Fiat miſcd̄ia tua
vt ꝯſolet me. Sed q̄ poſt hec: ⁊ ꝑ hec etiā
illa ventura ſūt: Id̄ ſequit: Ueniāt mi
hi miſeratōes tue ⁊ viuā: Tunc enī
vere viuā: qn̄ nihil potero timere ne mori-
ar. Ipſa enī ⁊ ſine vllo additamēto dicitur
vita: nec intelligit niſi eterna ⁊ beata: tāq̄
ſola dicēda ſit vita in cuius cōꝑatione iſta
quā ducimꝰ mors potiꝰ ſit appellāda q̄ vi
ta: Quale illud ē in euāgelio: Si vis venire
ad vitā: ſerua mādata. Nūq̄d addidit eter
nā vel beatā: Itē de reſurrectiōe carnis cū
loqueret: Qui bn̄ fecerūt inquit: in reſurre
ctionē vite. Neq̄ hic ait: eterne ſeu beate.
Sic ⁊ hic: Ueniāt inquit mihi miſeratiōes
tue ⁊ viuā. Neq̄ hic ait: In eternū viuā:
vel beate viuā: quaſi aliud nō ſit viuere q̄
ſine vllo fine: ⁊ ſine vlla miſeria viuere. Sȝ
h̄ quo merito: Quia lex: inq̄t: tua me-
ditatio mea eſt. Hec meditatio niſi eēt
in fide que ꝑ dilectionē operat: nunq̄ ꝓ-
ter eam poſſet ad illā vitā quiſpiā ꝑuenire.
Hoc dicendū putaui: ne quiſquā cū totā
legem memorie mādauerit eamq̄ creberri
ma recordatione cātauerit: nō tacēs qd̄ p̄-
cepit: nec tn̄ viuens vt p̄cepit arbitret ſe fe
ciſſe qd̄ legit: quia lex tua meditatio mea
eſt: ⁊ hinc ſe adepturū exiſtimet: qd̄ verbis
ſuperiorībꝰ ꝓpter hoc meritū poſtulauit:
vbi dictū eſt: Ueniant ſuꝑ me miſeratiōes
tue et viuā. Hec meditatio amātis eſt co-
gitatio: ⁊ tn̄ amantis vt caritas non frige-
ſcat huiꝰ meditatiōis ſue quātalibet abun
dātia ꝯſtipetur iniquitatis aliene. Deniq̄
ſequit ⁊ dicit: Cōfundant ſuperbi
Alia lr̃a. † quia. †qm̄ iniuſte iniq̄tate fecerūt in me:
ego autē exercebor in mādatis tu-
is. Ecce quod ait: meditatio legis dei: vel
potiꝰ: meditatio lex dei. Couertātur
Alia lr̃a. † mihi. timētes. † nouerū inq̄t: †ad me q̄ timent te: ⁊ q̄ †cogno-
ſcūt teſtimonia tua. In nōnullis codi
cibꝰ inuenimus ⁊ grecis ⁊ latinis: Couer
tant mihi. Qd̄ tantūdē valē exiſtimo:
quantū ſi dicatur ad me. Sed q̄s eſt iſte q̄
hoc dicit: Nō enī q̄ſq̄ hoīm hoc dicere au
debit: aut ſi dicat audiēdus eſt. Nimirum
ḡ ille eſt qui etiā ſuperiꝰ interpoſuit ꝓprie-
tatē vocis ſue dicēs: Particeps ego ſum
oīm timentiū te: q̄ factus eſt ꝑticeps mor
talitatis noſtre: vt ⁊ nos ꝑticipes diuinita
tis ipſius fieremus. Nos vnius participes
ad vitam: ad mortem vero particeps ille
multorum. Ipſe eſt enī ad quē conuertun-
tur timentes deū: ⁊ qui cognoſcunt dei te-
ſtimonia: de illo per ꝓphetas tanto ante p̄
dicta in eius p̄ſentia ꝑ miracula pauloan-
te monſtrata. Fiat: inquit: cor meum
imaculatū in tuis iuſtificationibꝰ:
vt non confundar. Redit ad vocē cor
poris ſui ſancti: ſcilicet populi ſui: ⁊ īmacu
latū fieri cor ſuū precatur: hoc eſt cor mē-
brorū ſuorū in iuſtificationibꝰ dei: nō in vi
ribꝰ eoꝝ. Popoſcit enī h̄: non preſumpſit.
Quod aūt addidit: vt nō confundar: tale
aliq̄d ⁊ in primis huiꝰ pſalmi verſibꝰ inue-
nitur: vbi dixit: Utinā dirigantur vie mee
ad cuſtodiendas iuſtificatiōes tuas: Tūc
non ꝯfundar dum inſpicio in oīa manda-
ta tua. Quod ibi q̄ dixit: vtinā: vno ver-
bo ſignificauit optantis: hoc iſto loco apti
oribus verbis exp̄ſſit orantis dicēdo: fiat
cor meū immaculatū: vt nec in illa: nec in
iſta ſentētia que vtraq̄ vna eſt: inueniatur
audacia de libero arbitrio contra gratiam
confitentis. Quod autē ait ibi: Tūc nō cō
fundar: hoc ait hic: vt non cōfundar. Fiat
ergo cor meū immaculatū membroꝝ ⁊ cor
poris chriſti: gratia dei per ipſum corporis
caput: hoc eſt per Jeſum chriſtū dominū
noſtrū: per regenerationis lauachrū vbi
abolita ſunt omnia preterita peccata no-
ſtra ꝑ ſpiritus adiutoriū: per quod cōcupi
ſcimꝰ aduerſus carnē: ne vincamur in pu-
gna noſtra: ꝑ dominice oratiōis affectū: in
qua dicimus: Dimitte nobis debita nr̃a:
ita donata nobis regeneratiōe: adiuta cō-

fessione: fusa ꝓcatiōe: fit coꝛ nostrū imaculatū vt nō cōfundamur: qꝛ ⁊ hoc ad iustificationes dei ꝑtinet qñ inter eius alia preceпта ꝑcipitur: Dimittite ⁊ dimittetur vobis: date ⁊ dabit vobis.

¶ Explicit sermo decimusnonus. Incipit sermo vicesimꝰ: de versu psalmi: Defecit in salutare tuum anima mea: vsqꝫ ad Scd̃m misc̃diam tuā viuifica me: ⁊ custodiā testimonia oris tui.

Adiuuante dño istam magni huiꝰ psalmi partē considerandā exponendamqꝫ suscepimus: vbi dicit: Defecit ✝in salutare tuum anima mea: ⁊ in verbum tuū ✝speraui. Nō omnis defectus vel culpe putandus est esse vel pene. Est etiam defectus laudabilis vel optabilis. Naꝫ cū sint inter se duo ista cōtraria: ꝓficere ⁊ deficere: vsitatius profectus in bono accipitur: defectꝰ in malo: quando nō additur vel subintelligitur in quid ꝓficiatur vel deficiatur. Cum vero additur: potest ⁊ malū esse ꝓficere: bonū qꝫ deficere. Aperte quippe dixit Apostolꝰ: Prophanas autē vboꝝ nouitates euita: multū enim proficiēt ad impietatē: Ait et de quibusdā: Proficient in peius. Ita et defectus a bono in malū malus est: a malo in bonum bonus est. Bono quippe defectu dictū est: Desiderat ⁊ deficit anima mea in atria dñi. Sic ⁊ hic nō ait: defecit a salutari tuo: ſ defecit in salutare tuū: ħ est ad salutare tuū aīa mea. Bonꝰ ē ğ iste defectꝰ: Indicat eñi desideriū boni nōdū q̇dē adepti: sed auidissime ac vehemētissime cōcupiti. Sed quis hoc dicit: nisi genus electum: regale sacerdotiū: gēs sancta: populus acquisitionis: Ab origine generis humani: vsqꝫ ad huius seculi finē: in eis qui suo quiqꝫ tempoꝛe hic vixerūt: viuūt victuri sunt: desiderant christū: teste sanctissimo sene Symeone: qui cū eū infantem accepisset in manus: dixit: Nunc dimittꝭ domine seruū tuū secūdū verbū tuū in pace: quoniā viderūt oculi mei salutare tuū. Acceperat eñi respōsū diuinū: nō se gustatuꝝ moꝛteꝫ: donec videret christū dñi. Quale aut desideriū fuit in isto sene: tale fuisse credendū est in omnibꝰ supioꝝ tēpoꝝ sanctꝭ. Unde ⁊ ipse dñs discipulis ait: Multi ꝓphete ⁊ reges voluerūt videre q̄ vos videtis: ⁊ nō viderūt: ⁊ audire q̄ auditis: ⁊ non audierūt: vt ipsoꝝ etiā vox hoc loco agnoscat: Defecit in salutare tuū aīa mea. Nec tūc ergo q̇euit hoc desideriū sanctoꝝ: nec nūc q̇escit in christi coꝛpoꝛe qd̓ est ecclesia vsqꝫ ad terminū seculi: donec veniat desideratꝰ cūctis gentibꝰ: sicut ꝓmittit ꝑ ꝓphetā: Propt qd̓ dicit Apl̃s: Supest mihi corona iusticie quam reddet mihi dñs in illa die iustus iudex: nō solū aūt mihi: sed ⁊ oībus qui diligūt manifestationem eiꝰ. Hoc itaqꝫ desideriū de q̄ nūc agimꝰ de dilectiōe ꝯsurgit manifestationis eiꝰ: de q̄ iteꝫ dicit: Cū christꝰ apparuerit vita vestra: tūc ⁊ vos cū illo apparebitis in gloria. Prima enim tp̃a ecclesie ante v̇ginis partū sctōs habuerūt: qui desiderarēt incarnationis eiꝰ aduentū: ista vero tp̃a ex q̄ ascēdit in celū sanctos habēt q̄ desiderēt eiꝰ manifestationeꝫ ad viuos ⁊ moꝛtuos iudicādos. Neqꝫ hoc eccl̃ie desideriū ab initio vsqꝫ in fineꝫ seculi requieuit aliquantū: nisi q̄diu hic cū discipulis in carne versatꝰ est: vt totiꝰ coꝛpoꝛis christi in hac vita gemētis vox cōueniēter intelligat: Defec̄ in salutare tuū anima mea: ⁊ in verbū tuū sꝑaui: hoc ē in ꝓmissū que spes facit: vt ꝑ patientiaꝫ expectet qd̓ a credentibꝰ nō videt. Etiā hic grecus illud verbū habet: qd̓ q̇dā nr̃i interp̄tes sup sperauí transferre maluerūt: qꝛ ꝓculdubio plꝰ futurū est q̄ dici pōt. ¶ Defecerunt inq̇t: oculi mei in eloquiū tuū: dicētes: qñ cōsolaberis me. Ecce rursus in oculis: sed vtiqꝫ interioꝛibꝰ laudabilis ⁊ felix ille defectꝰ: nō veniens ex infirmitate animi: ſ ex foꝛtitudīe desiderij in ꝓmissū dei. Hoc eñi ait in eloq̇uꝫ tuū. Quō aūt tales oculi dicunt: qñ ꝯsolaberis me: nisi cū tali intētione ⁊ expectatione oꝛatur ⁊ gemitur: Lingua eñi loqui non oculi solent: sed oculoꝝ quodāmodo vox est desideriū oꝛatōis. Verū in eo qd̓ ait: qñ ꝯsolaberis me: tanqꝫ moras se ꝑpeti ostendit. Vñ est etiam illud: Et tu dñe vsqꝫquo: Qd̓ aut ideo fit vt dulcioꝛ veniat dilata iocunditas: aut iste sensus est desiderantiū: cū in spacio tēpoꝛis etiā qd̓ subuenienti breue est: longū ē amāti. Nouit aūt dñs q̇d qñ faciat: qui in mēsura ⁊ numero ⁊ pōdere cūcta dispōit. Ardētibꝰ aūt spūalibꝰ desiderijs carnalia desideria sine dubitatōe frigescūt: Propt ħ sequit: ✝Qm̃ factꝰ sum ✝tāqꝫ vter in pruina: iustificationes tuas nō sum oblitꝰ. Nimiꝝ eñi ꝑ vtrē carnē moꝛtis huius: per pruinā vero celeste beneficium vult intelligi: quo carnis ꝯcupiscentie velut frigoꝛe cohibēte toꝛpescūt: Et fit hic

Alia lr̃a. Salutari tuo. ✝in speraui.

Alia lr̃a. ✝Quia. ✝sicut.

vt iustificationes dei de memoria nō labā-
tur: dū nō cogitatur aliūde: quō fit qđ ait
Aplus: Carnis ꝓuidentiā ne feceritis in
cōcupiscentijs. Ideo cū dixisset: qm̄ factꝰ
sum tanꝗ̄ vter in pruina: subiecit: Iusti-
ficationes tuas nō sum oblitus: hoc est iō
nō sum oblitus: qm̄ talis factus sum. Fer-
uor em̄ cupiditatis obtorpuit: vt ferueret
memoria caritatis. ¶ Quot sunt dies
serui tui: qn̄ facies de ꝑsequētibus
me iudiciū? In apocalypsi est ista vox
martyrū: ⁊ eis iperatur patiētia donec fra-
trū eoꝝ numerus impleatur. De diebꝰ er-
go suis interrogat corpus christi qui futu-
ri sunt in hoc seculo: ⁊ ne quisꝗ̄ putaret an-
te hic ecclesiā nō futurā: ꝗ̄ finis seculi veni-
ret: ⁊ aliq̄d temporis futurū in hoc seculo
quo ecclesia iam nō sit in terris: ꝓpterea cū
quesisset de diebus suis: adiunxit etiā de iu-
dicio: ꝑfecto demonstrās vsꝗ̄ ad iudiciū
in quo de ꝑsecutoribꝰ eiꝰ est futura vindic-
ta ipsā quoꝗ̄ in terris futurā. Si aūt quē
ꝗ̄ mouet cur querat: qđ cū discipli quere-
rent magister respōdit: Nō est vestrū scire
tēpa que pater posuit in sua ptāte: cur non
credamꝰ in isto loco psalmi hꝰ esse ꝓpheta-
tū hoc ipm̄ illos fuisse quesituros: ⁊ eccle-
sie vocē que hic tāto ante ꝑdicta est illorū
interrogatione cōpletā? Qđ autē sequit̄.

Alia lr̃a. † fabulatiōes. † nō habet. † nō habet.

¶ Narrauerūt mihi iniq† delecta-
tiōes: sed nō† ita vt lex tua† dn̄e. Eas
sic trāsferre voluerūt interp̄tes nr̄i q̄s greci
αδολεσχίασ vocant: qđ vsꝗ̄adeo vno
v̄bo nequaꝗ̄ dici latine p̄t: vt aliq̄ delecta-
tiōes aliq̄ fabulatiōes eas dicerēt: vt nō i-
merito accipiat̄ esse quidē illas exercitatio-
nes: sꝫ in sermone cū q̄dā delectatiōe. Has
vero habēt in diuersis sectis ac ꝓfessiōibꝰ
⁊ lr̄e seculares ⁊ iudeorū q̄ deuterosis nū-
cupat̄: ꝯtinens p̄ter diuinarū canonē scp̄tu-
rarū milia fabularꝝ: habet eas ⁊ hereticoꝝ
vana atꝗ̄ errabūda loquacitas. Hos oēs
iniq̄s intelligi voluit: a quibꝰ sibi narratas
dic̄ αδολεσχίασ: id ē exercitatiōes delec-
tabiles verbis. Sꝫ nō inq̄t vt lex tua dn̄e:
q᷑ me in ea veritas nō verba delectāt. De-
niꝗ̄ adiūgit. Oīa mandata tua ve-

Alia lr̃a. † iniqui.

ritas:† iniusti ꝑsecuti sunt me adiu-
ua me. Et pendet totꝰ de superioribꝰ sen-
sus: Quot sunt dies serui tui: qn̄ facies de
ꝑsequentibꝰ me iudiciū. Ut em̄ ꝑsequant̄
me narrauerūt mihi sermonū suoꝝ delecta-
tiones: sed eis ꝑposui legē tuā: q̄ ideo plus
me delectauit: q᷑ oīa mādata tua veritas:

Nō sic in illoꝝ abūdet sermōibꝰ vanitas:
ac ꝑ hoc iniuste ꝑsecuti sūt me: q᷑ nō in me
ꝑsecuti sūt: nisi veritatē. Ergo adiuua me:
vt certē ꝓ veritate vsꝗ̄ ad mortē: q᷑ ⁊ hoc
tuū mandatū est: ⁊ iō ⁊ hoc v̄itas est. Qđ
cum faceret ecclesia passa est qđ adiunxit.
¶ Paulominꝰ ꝯsumauerūt me in
terra: Multa scꝫ strage martyꝝ facta: dū
ꝯfitent̄ ⁊ ꝑdicant veritatē. Sꝫ q᷑ nō frustra
dictū est: adiuua me. Ego aūt: inq̄t: nō

Alia lr̃a. † dereliq[ui]

†reliq̄ mādata tua. Atꝗ̄ vt posset ꝑse-
uerare vsꝗ̄ i finē. Scd̄m misc̄diā tu-
am viuifica me: ⁊ custodiā testimo-
nia oris tui. Que grecꝰ habet martyria:
Quod tacendū nō fuit ꝓpter dulcissimū
martyrū nomen: qui ꝓculdubio quādo tā-
ta ꝑsequentiū crudelitas seuiebat: vt eccle-
sia paulominꝰ ꝯsummaretur in terra: nul-
lo mō dei martyria custodirēt: nisi fieret eis
qđ hic oratū est: scd̄m misc̄diam tuā viui-
fica me. Uiuificati sunt em̄ ne amando vi-
tam: negarent vitā: ⁊ negando vitā amitte-
rent vitā: ac si q̄ ꝓ vita veritatē deserere no-
luerūt: moriendo ꝓ veritate vixerūt.
¶ Explicit sermo vicesimꝰ. ¶ Incipit ser-
mo vicesimusprimus: de versu psalmi: In
eternū dn̄e ꝑmanet verbū tuū in celo: vsꝗ̄
ad: Latū mandatū tuū valde.

Homo qui loquit̄ i isto psalmo: tā-
ꝗ̄ tederet eū mutabilitatis hoīs: vn̄
vita ista tēptatiōibꝰ plena ē: inter
tribulatiōes suas ꝓpter q̄s supra dixerat:
Iniq̄ ꝑsecuti sūt me: ⁊ paulominꝰ ꝯsūma-
uerūt me in terra: inflāmatus desiderio ce-
lestis hierusalē in superna suspexit ⁊ dixit:
¶ In eternū dn̄e: ꝑmanet verbū tu-
um in celo. Hoc ē in angelis tuis custo-
dientibꝰ eternā sine desertiōe militiā. Seq̄ns
aūt versus post celū ꝑtinet ꝯseq̄nter ad ter-
rā. Unꝰ em̄ versus ē eoꝝ octo q̄ ad istā lr̄ā
ꝑtinent. Singulis quippe lr̄is hebreis sub-
dunt̄ octoni: donec psalmi huius ꝓlixitas
termietur. ¶ In generatiōe ⁊† gene-

Alia lr̃a. † gener[...]

ratione veritas tua: fundasti terrā
⁊ ꝑmanet. Post celū em̄ terrā contuitu
fidelis mentis aspiciēs: inuenit in ea gene-
rationes q̄ in celo nō sunt: ⁊ ait: In gene-
ratione ⁊ generatione veritas tua: siue om-
nes generationes ista repetitiōe significās:
a quibus nunꝗ̄ defuit veritas dei in sanc-
tis eius: mō paucioribus: mō pluribꝰ: vt
se se tēpm varietas habuit vl̄ habebit: siue
duas quasdā generatiōes intelligi volēs:
vnā scilicet ad legem ⁊ ꝓphetas: alteram

vero ad euāgeliū ptinētē. Cur autē nunc͡q
etiā istis gnātiōib⁹ vitas defit: velut apiēs
cām: Fūdasti inq̄t terrā ⁊ pmanet: eos qui
in terra sūt terrā nūcupās. Fundamētum
aūt aliud nēo pōt ponē pter id qd̄ positū ē
qd̄ est christ⁹ Jesus. Nec͡q em̄ ⁊ illi⁹ gnāti-
onis ad legē ꝓphetasq͡ ptinētis fundamē
tū nō erat christus: testimoniū habēs a le-
ge ⁊ ꝓphetis. Aut vo Moyses ⁊ ꝓphe fi-
lij deputādi sūt in seruitutē generātis ancil
le fuisse: nō libere q̄ est mater nr̄a: cui ma-
ter syon dicet homo: ⁊ hō factus est in ea:
⁊ ipse fundauit eā altissimus. Ipe est em̄ ⁊
apud prēm altissim⁹: ⁊ ꝓpt̄ nos in ista mr̄e
fact⁹ humillimus: q̄m q̄ de⁹ erat sup eā ho
mo factus est in ea. Hoc itaq͡ fundamēto
dn̄e fundasti terrā ⁊ pmanet: q: in tali fun-
damēto ꝯstabilita: nō inclinabit̄ in sclm̄ se
culi: in eis vtiq͡ pmanēs quib⁹ es vitā da-
turus eternā. Quos aūt ancilla pepit ad
vetus testamētū ptinētes: in cui⁹ tn̄ figur̄
latebat nouū: nihil aliud sapiēdo: q͡ pmis
sa terrena nō pmanēt. Seru⁹. n. nō manet
in domo in eternū: fili⁹ aūt manet ī eternū.

Ordinatiōe tua pseuerāt dies:
Ista q̄ppe omnia dies: ⁊ iste est dies quez
fecit dn̄s: exultemus ⁊ iocundemur in eo:
⁊ sicut in die honeste ambulemus. **Om-
nia seruiunt tibi.** Omnia scȝ de q̄bus
loquebat̄: oīa q̄ ptinent ad hunc diē: serui
unt tibi. Impij q̄ppe de quib⁹ dicit̄: Nocti
simulaui mr̄em vestrā: nō seruiūt tibi. De-
inde respexit vn̄ liberet̄ hec terra: vt funda
ta pmaneat: atq͡ subiecit. **Nisi q͡ lex** — Alia lra. † forte.
**tua meditatio mea est: tūc † forsitan
perijssem in hūilitate mea.** Ista lex
fidei ē: nō inanis fidei: ſ; q̄ p dilectionē ope-
rat̄. Per hāc impetrat̄ grā q̄ fortes facit in
tribulatōe tpali: ne pereāt in hūilitate mor-
tali. **In eternū non obliuiscar iu-
stificationes tuas: q: in ipsis viui-
ficasti me.** Ecce vn̄ factum est vt nō pe-
riret in hūilitate sua. Nā deo nr̄o nō viuifi
cāte q̄d est homo q̄ se occidere potuit: viui
ficare autē nō potest. Subiecit deinde ac
dicit. **Tuus sū ego saluū me fac:** — Alia lra. † qm̄.
† q: iustificationes tuas exquisiui.
Nō trāseūter intelligendū ē: qd̄ dictuȝ est:
Tu⁹ sū ego. Quid em̄ nō est ei⁹? An forte
q: in celis esse dicit̄ de⁹: ideo putanduȝ est
aliq̄d nō esse ei⁹ in terra: cū clamet ali⁹ psal
mus: Dn̄i est terra ⁊ plenitudo ei⁹: orb ter
rarū: ⁊ oēs q̄ habitāt in ea. Quid ē ḡ q͡ iste
ita se quodāmō familiari⁹ deo cōmēdandū
putauit vt dicēt: Tu⁹ sū ego saluū me fac:
nisi itelligi volens q͡ malo suo su⁹ esse vo-
luerit: qd̄ est inobediētie primū ⁊ maximū
malū. Et tanq͡ dicēs meus esse volui ⁊ p-
ditū me feci: Tu⁹ sum iquit saluuȝ me fac:
q: iustificationes tuas exq̄siui: nō volūta-
tes meas quib⁹ sui meus: sed iustificatio-
nes tuas: vt essem iā tu⁹. **Me: inq̄t: ex-
pectauerūt pctōres vt pderēt me:
testimonia † aūt tua intellexi.** Quid — Alia lra. † nō habet.
est expectauerūt vt pderēt? An vo velut in
sidijs obsiderēt viā: expectātes vt qn̄ trās
iret occiderent? Nūq̄d ḡ morte corpis pe-
rire metuebat? Absit. Et q̄d me expectaue
rūt: nisi vt eis ad malū ꝯsentiret? Tūc em̄
pderent. Vn̄ em̄ nō periret dixit: testimo-
nia tua itellexi. Sed familiarius hic eccle-
sie auribus grecū verbum sonat: martyria
tua intellexi: quia scȝ me sibi nō cōsentien-
tem: etiā si occiderent tua martyria confi-
tēs non perirē: Sed illi qui vt pderent ex-
pectabant qn̄ cōsentirē: torquebāt cū etiā
cōfiterer: nec tn̄ qd̄ itellexerat relinq̄bat: in-
tuēs. ⁊ vidēs vtiq͡ sine fine finē: ⁊ si pseue
raret vsq͡ in finē. Deniq͡ secut⁹ adiunxit.

**Oīs ꝯsūmatiōis vidi finē: latū
mandatū tuū † valde.** Intrauerat q̄p- — Alia lra. † nimis.
pe in sanctuariū dei: ⁊ intellexerat in nouis-
sima. Oīs autē cōsummatio mihi videtur
hoc loco intelligēda vsq͡ ad mortē ꝓ veri
tate certare: ⁊ ꝓ vero ac sūmo bono mala
oīa tolerare: Cui⁹ cōsūmatiōis finis est ex
cellere in regno christi qd̄ nō habet finē: et
habere ibi sine morte: sine dolore ⁊ cū mag
no honore vitā: morte hui⁹ vite ac dolori-
bus ⁊ opprobrijs acquisitā. Quod aūt ad
didit: Latū mādatū tuū valde: non intelli
go: nisi caritatē. Quid enim ꝓfuisset qua-
cūq͡ morte iminēte: ⁊ inter quātacūq͡ tor-
menta illa martyria confiteri: si caritas in
confitente nō esset? Audiamus Aplm̄: Et
si tradidero inquit corpus meum vt arde-
am: caritatē autez non habeam: nihil mihi
ꝓdest. Caritas autē dei diffusa est in cor-
dibus nostris p spiritū sanctū qui datus ē
nobis. In hac diffusione latitudo est: in q̄
sine angustijs via quoq͡ ambulatur angu
sta: donāte illo cui dictū est: Dilatasti gres
sus meos subtus me: ⁊ non sunt infirmata
vestigia mea. Latum est ergo mandatū ca
ritat̄ nimis: mādatū illud geminū quo iu-
betur deus ⁊ proximus diligi. Quid autē
latius: q͡ vt ibi pendeat tota lex ⁊ omnes
ꝓphete?

¶ Explicit sermo vicesimusprim⁹. ¶ Inci
pit sermo vicesimusscd̄us: de versu psalmi
Quō dilexi legē tuam dn̄e: vt ad Prop te
rea odio habui oēm viā iniquitatis.

SEpe admonuimus laudabilē lati
tudinē: i qua nullas cū mandata
dei faciamus patimur angustias
intelligendā esse caritatē: ꝓpter quod etiā
in magno isto psalmo cū superius dixisset
Latum mādatū tuū valde: in h̄ sequēti ver
su ostendit vnde sit latū dicens ¶ Quo
modo dilexi legē tuā dn̄e. Dilectio
est igitur latitudo mandati. Unde quippe
fieri p̄t vt diligat̄ quod deus iubet diligi:
⁊ ipsa iussio non diligatur? Ipsa est eīm lex.
Tota inquit die meditatio mea ē.
Ecce quō eam dilexi vt tota die meditatio
mea esset: vel potius sicut grecus h̄et: totā
diem: vbi magis cōtinuatio meditātis ex
primit̄. Id aūt intelligit̄ ꝑ omne tēpus qd̄
ē sp. Tali expugnat̄ dilectione cupiditas:
q̄ sepe faciēdis legis iussionib⁹ cōtradicit:
cōcupiscēte aduersus spm̄ carne: aduers⁹
quā spūs ꝯcupiscēs ita debet diligere legē
dei: vt tota die meditatio eius sit. Dicit āt
Apl's: Ubi est ergo gloriatio tua? Exclusa
est. Per quā legem? Factoꝝ? Nō: sed ꝑ le
gem fidei. Hec est fides que ꝑ dilectionē
opatur: qm̄ querēdo: petendo: pulsando:
impetrat spiritū bonū: ꝑ quē dilectio ipsa
diffunditur in cordib⁹ nostris. Hoc eīm spi
ritu dei quicūq; agūtur hi filij sunt dei: qui
recipiūtur vt recūbant cū Abraā Isaac ⁊
Iacob in regno celoꝝ: expulso seruo q̄ nō
manet in domo in eternū: id est israel scd̄m
carnē: cui dictū est: Cum videritis Abra
am: Isaac: ⁊ Iacob: ⁊ oēs ꝓphetas in reg
no dei: vos autē expelli foras: ⁊ veniēt ab
oriente: ⁊ occidente: ⁊ aquilone: ⁊ austro:
⁊ accūbent in regno dei: ⁊ ecce sunt nouis
simi q̄ erant primi: ⁊ sunt primi qui erāt no
uissimi. Gentes aūt: sicut ait vas electōis:
que non sectabātur iusticiā apprehenderūt
iusticiā: iusticiā aūt q̄ ex fide est: israel aūt
ꝑseq̄ns legē iusticie in legē iusticie nō ꝑue
nit. Quare? Quia nō ex fide: sed quasi ex
operib⁹ offenderūt in lapidē offensionis:
Ita facti sūt inimici huius qui hic in ꝓphe
tia loquit̄. Ac deinde cōiūgit: ¶ Super
Alia lra. inimicos meos † sape me fecisti † mā
† prudentē. datum tuū: † qm̄ in eternū mihi est.
† mādato tuo. Illi nanq; zelū dei habent: sed non ſm̄ sci
† quia. entiā. Ignorātes eīm dei iusticiam: ⁊ suam
querētes cōstituere iusticie dei nō sunt sub
iecti. Iste vero qui sup suos istos inimicos
sapit: mandatū dei inuenire vult cū Apo
stolo: non habens iusticiā suā que ex lege
est: sed iusticiā per fidem christi q̄ ē ex deo:
nō q: lex quā legunt inimici ei⁹ nō ē ex deo:
sed quia eam nō sapiūt sicut iste qui super
inimicos suos eā sapit coherēdo lapidi in
quē illi offenderūt. Finis eīm leg' christus
ad iusticiā omni credēti: vt iustificēt̄ grat'
per gratiā ipsius: non sicut illi qui viribus
suis se legē facere existimant: ⁊ ideo ex lege
quidē dei sed suam iusticiā cōstituere que
rūt: sed quō filius ꝓmissionis qui esuriēs ⁊
sitiēs iusticiā petēdo: q̄rēdo: pulsando qd̄
āmodo a patre mēdicat: vt adoptatus per
vnigenitū accipiat. Sic autē mādatū dei
quādo sapuisset: nisi cū ipē sic sapē fecisset
cui dicit: Sup inimicos meos sape me feci
sti mandatū tuū? Inimici quippe ei⁹ illi ve
lut ex Agar in seruitutē generati ex eodē
mādato tpalia premia q̄sierūt: ⁊ ideo non
fuit illis in eternū sicut est huic. Meli⁹ q̄p
pe intellexerūt qui interpretati sunt in eter
nū q̄ȝ qui in seculū: tanq̄ȝ finito isto seculo
nullū iam legis posset esse mandatū. Iam
vero nullū erit: sed in tabulis visibilibus li
brisq; cōscriptū: in tabulis vero cordis di
lectio dei ⁊ ꝓximi manebit in eternū. In q̄
mandato gemino tota lex pendet ⁊ ꝓphe
te: eritq; premiū custoditi mandati huius
ipse mandator: ⁊ premium dilectionis ip
se dilectus: quādo erit de⁹ omnia in omni
bus. Sed quid est qd̄ sequit̄. ¶ Super
oēs docentes me intellexi? Quis est
iste qui super omnes docētes se intellexit?
Quis est inquā qui sup oēs ꝓphetas qui
non solū loquendo eos qui secū vixerunt:
verū etiā scribendo posteros tam excellēti
auctoritate docuerūt: audeat se intelligen
do ꝑponere? Salomoni quidē tāta est do
nata sapientia: vt etiā his omnib⁹ qui fue
runt ante illū videatur esse ꝑlatus. Sȝ nō
est credendū ipsuȝ: hic a patre suo Dauid
potuisse ꝓphetari: maxime q: dici nō pos
set ex ꝑsona Salomonis qd̄ hic dicit̄: Ab
omni via maligna prohibui pedes meos.
Porro si qd̄ est acceptabilius christū pre
nunciat iste ꝓpheta: nūc a capite qd̄ est ip
se saluator: nūc ab eius corpe qd̄ est eccle
sia: verba ꝓphetica digerēs: ⁊ tanq̄ȝ vnuȝ
loquentē faciēs: ꝓpter magnū illud sacra
mentū: vbi dictuȝ est: Erunt duo in carne
vna: agnosco eū plane qui sup oēs docen
tes se intellexit: qm̄ cū esset annoꝝ duode

cim remāsit puer Jesus i hierusalē: ꝛ a que
rentib⁹ suis post triduū inuent⁹ est illic in
tēplo sedēs inť doctores: audiēs eos ꝛ in-
terrogās eos: vbi stupebāt oēs qui eū au-
diebāt sup prudētia et respōsis eius. Nec
immerito: qui ꝑ istū ꝓphetā tāto ante dix-
erat: sup oēs docētes me intellexi. Omnes
eni vtiqꝫ hoies vult intelligi: non deū pa-
trem: de quo dic ipe fili⁹: Sicut docuit me
pater hec loquor. Quod difficillime ex ꝑ-
sona verbi intelligiť: nisi quis vtcūqꝫ cape
valeat: id esse filiū a patre doctū qd geni-
tū. Cui eni nō est aliud esse: aliud doctum
esse: sed qd illi est esse: hoc est doctū esse: ꝑ
fecto a quo ei ē esse: ab illo simul ē ei doctū
esse. Ex ꝑsona vero hoīs vbi formaꝫ serui
accepit: facili⁹ intelligiť a patre didicisse q̄
dixit: in qua forma serui cōstitutū maxime
pueꝝ potueřt eū hoies maioris etatl docē
dū putare: ſꝫ ille quē pater docuit sup oēs
docētes se itellexit. Quia testiōnia: in-
quit: tua meditatio mea e: Jdeo sup
omnes docentes se intelligebat: qꝛ testimo
nia dei meditabať: que melius q̄ꝫ illi de se
ipo nouerat qui dicebat: Uos misistis ad
Johannē: et testimoniū ꝑhibuit veritati:
Ego aūt nō ab hoīe testiōniū accipio: sed
hec dico vt vos salui sitis. Jlle erat lucer-
na ardēs ꝛ lucēs: vos aūt voluistis exulta
re ad horā in luce ei⁹: Ego aūt habeo testi
moniū maius Johāne. Talia testimonia
meditabať: qñ super oēs docentes se intel
lexit. Jlli aūt doctores nō absurde intelli-
Alia lr̃a. ł senes. gūtur etiā ipsi esse seniores: de quibus cō-
tinuo dic. Sup† seniores intellexi:
Quod ideo mihi eo modo rexītū videť:
vt nobis hec legētibus illa etas eius veni-
ret in mētē: q̄ nobis innotuit ex euāgelio:
qua etate puerili inter maiores etate: hoc
est iunior inter seniores sedebat: et super
omnes docētes se intelligebat. Solēt eni
iunior et senior ad seiuicem dici minor et
maior: ꝛ si neuter eoꝝ senili accessit aut ꝓ-
pinquauit etati: q̄ꝫ si et exꝑssum nomē se
nioꝝ in euangelio velimus iquirere supra
quos intellexit: inuenim⁹ qñ ei dixerūt scri
Mat. 15 be ꝛ pharisei: Quare discipli tui transgre-
diūť traditiōes senioꝝ: Nō eni lauāt ma
nus suas cū panē māducat. Ecce obiecta
est ei trāgressio traditiōis senioꝝ. Sed q̄a
sup seniores intellexit: q̄d eis responderit
audiamus. Quare inq̄t ꝛ vos transgredi-
mini mādatū dei ꝓpter traditiōem vestrā:
Deinde paulopost: vt nō solū ipe qui ē ca
put corꝑis: verū etiā corpus ipm et mēbra
eius super seniores illos intelligerēt: quoꝝ
traditio de lauādis manib⁹ ferebať: cōuo
catis ad se turb̄ dixit eis: Audite ꝛ intelli-
gite: tāqꝫ diceret: Sup seiores illos ꝛ vos
intelligite: vt etiā de vobis illa ꝓphia ap-
pareat esse ꝑmissa: super seniores intellexi:
nec solū capiti: verūetiā corꝑi: ac si vniuer
so christo aptata ꝯueiat: Nō qd itrat i os:
coinq̄nat hoiez: ſꝫ qd ꝓcedit ex ore h̄ coiq̄-
nat hoiem. Hoc seniores illi nō intellige-
bant: q̄ de lauādis manib⁹ sua velut mag-
na mādata tradiderūt. Jpa quoqꝫ mēbra
capitis hui⁹ sup seniores intelligētes nōdū
qd ab eo dictū est intellexerāt. Deniqꝫ p⁹
pauca ridens Petr⁹ dixit ei: Edissere no
bis ꝑabolā istā. Putabat adhuc esse ꝑa-
bolam: qd dñs sine figurl fuerat elocutus.
At ille dixit: Adhuc et vos sine intellectu
estis: Nō intelligitl quia omne qd in os in
trat in vētrē vadit: ꝛ in secessum emittitur:
Que aūt ꝓcedūt de ore: de corde exeūt: ꝛ
ea coiquināt hoiem. Adhuc ꝛ vos sine in
tellectu estis: ꝛ sup illos seniores nō intelli
gitis: Sed plane iam nūc audito tali ma-
gistro: capite nostro: pōt vnusq̄sqꝫ nostrū
dicere: sup seniores intellexi. Nā etiā cor-
pori ꝯgruit qd secut⁹ adiūxit. Quia mā- Alia lr̃a ł quesiui.
data tua† exquisiui: Mādata tua nō
mādata hoim: mādata tua nō mādata se-
nioꝝ: qui volētes esse legis doctores: nō
intelligūt neqꝫ que loquūtur: neqꝫ de q̄b⁹
affirmāt. Merito de mādatl dei q̄ sūt exq̄-
renda vt sup seniores illos intelligātur: re
sponsū est his qui eoꝝ auctoritatē veritati
ꝑferebāt: et dictū est: cur ꝛ vos trāsgredi-
mini mādatū dei: vt traditōes vestras sta
tuatis: Jam vero qd adiūgiť: nō capiti vi
detur ꝯuenire ſꝫ corꝑi. ¶ Ab omni via
mala ꝓhibui pedes meos: vt cus-
todiā verba tua. Neqꝫ eni caput illud
nostrū ipe saluator corꝑis in aliquā malig
nam viā carnali cupiditate ferreť: vt ei ne
cesse esset pedes suos inde ꝓhibere: quasi
illuc eūtes motibus suis: qd nos facimus
qñ ea q̄ ille non habuit ne vias malignas
teneāt desideria nostra praua cohibemus.
Sic eni verba dei possum⁹ custodire si p⁹
nostras nō eam⁹ cōcupiscētias malas: vt
ad mala cōcupita ꝑueniāt: sed eas potius
aduersus carnē spū cōcupiscētie refrem⁹:
ne nos raptos atqꝫ subuersos ꝑ malignas
vias ꝑtrahāt. ¶ A iudiciis: inq̄t: tuis
nō declinaui: qm tu legem posui-

In hominum mandata
& constitutiones —

isti mihi. Dixit quid timuerit: vt ab om
ni via maligna prohiberet pedes suos.
Quid est eni a iudicijs tuis nō declinaui:
nisi qđ alio loco dicit: a iudicijs autē tuis
timui. Perseuerāter eis credidi: q2 tu legē
posuisti mihi. Tu interior ī intimis meis:
tu intus in corde legem posuisti mihi: spū
tuo tāq3 digito tuo: vt eā non tāq3 ꝓuꝰ sine
amore metuerē: sed casto amore diligerē:
et dilectione casta timerem. Et ideo vide
quid sequitur. Q dulcia faucibus
meis verba tua: vel quod de greco est
Alia lra. ẜnon habet expssiꝰ: eloquia tua: Sup mel† et fa-
uum ori meo. Hec ē illa suauitas quā
deus dat vt terra nostra det fructū suū: vt
bonū vere bñ: id est nō mali carnal' formi
dine: s3 boī spūal' delectatōe faciamꝰ: Nō-
nulli sane codices nō habēt fauū: sed plu
res habent. Melli autē est similis aperta
doctrina sapiētie. Fauo vero que de ob-
strusiorībꝰ sacramētis tāq3 de cellis cereis
ore disserētis velut mādētis exprimit': vez
ori cordis nō carnis est dulcis. Sed qđ ē
quod ait: A mandatis tuis intel-
lexi: Aliud eni est mādata tua intellexi:
aliud a mādatis tuis. Nescio ergo qđ aliud
se significat intellexisse a mādatis dei: hoc
est ꝗtū mihi videt' faciēdo mādata dei ꝑ-
uenisse se dicit ad eaz rerū intelligētiam q̄
ꝯcupiuerat scire: ꝓpter qđ scriptū est. Co
cupisti sapiētiam serua mādata: ⁊ dñs pre
bet illā tibi. Ne q̄sq3 ꝑposterꝰ añq3 habeat
humilitatem obedētie: velit ad altitudinē
sapiētie ꝑuenire: quā cape nō pōt nisi or-
dine venerit. Audiat ergo: Altiora te ne q̄
sieris: et fortiora te ne scrutatꝰ fueris: sed q̄
p̄cepit tibi dñs illa cogita sꝑ. Sic hō ad oc
cultoz sapiētiā ꝑueit ꝑ obediētiā mādato
rū. Cū aūt dixisset: q̄ tibi p̄cepit dñs illa co
gita: iō addidit: sꝑ: q2 ⁊ custodiēda ē obe-
dientia vt ꝑcipiat' sapiētia: ⁊ ꝑcepta sapiē
tia nō ē d̄serēda obediētia. Spūaliū itaq3
mēbroz christi vox ista est: a mādatis tuis
intellexi. Hoc eni recte dicit christi corpꝰ
in eis: q̄bus mādata seruātibus ꝓpter istā
Alia lra. ⁊odiui. custodiam mandatoz p̄betur vberior do-
ctrina sapiētie. Propterea: inq̄t: †odio
habui oēm viā iniq̄tatis. Necesse
est eni vt oderit omnē iniq̄tatē amor iusti-
cie: q2 tanto maior est: ꝗto eū magis inflā
mat amplioris dulcedo sapiētie: q̄ p̄betur
ei q̄ obtēꝑat deo ⁊ a mādatis eius intelligit.
Explicit sermo vicesimussecūdus. Inci
pit sermo vicesimustertius: de versu psal-
mi: Lucerna pedibus meis verbū tuū: vs-
q3 ad Inclinaui cor meū ad faciēdas iusti
ficatiōes tuas ꝓpter eternā retributiōem.
PCrutādos atq3 tractādos ꝑ viri-
bus quas deus donat: nunc istos
versus psalmi huiꝰ aggredimur.
Quorū primꝰ est. Lucerna pedibꝰ
meis verbū tuū: et lumen semitis
meis. Quod est lucerna: hoc repetitū est
lumē: qđ pedibus meis: hoc semitis meis.
Quid est ergo verbū tuū: Nūq̄d nā illud
qđ in pricipio erat deus apud deū: verbū
sc3 ꝑ qđ facta sūt omnia: Nō est ita. Nam
illud verbū lumē est: s3 lucerna nō est. Lu-
cerna q̄ppe creatura est nō creator: q̄ ꝑtici-
patiōe incōmutabilis lucis accēdit'. Hoc
erat Iohānes: de q̄ dicit verbū deꝰ: Ille
erat lucerna ardēs et lucēs. S3 lumē est et
lucerna: et tñ in cōꝑatiōe verbi: de quo di-
ctum est: deus erat verbū: non erat ille lu-
men: sed missus est vt testimoniū ꝑhiberet
de lumine. Erat eni lumē verum: nō quod
illuminat' vt homo: sed qđ illuminat oēm
hoiem. Nisi aūt et lucerna ⁊ lumē esset: nō
diceret aplus: Vos estis lumē mūdi. Quo
audito ne id se putarēt esse quod ille qui h
dixerat: nam ⁊ de seipso quodā loco dixit:
Ego sum lumē mūdi: ait illis de illis: Nō
potest ciuitas abscōdi supra montē consti
tuta: neq3 accendūt lucernā et ponunt eā
sub modio: sed supra cādelabrū vt luceat
omnibus qui in domo sūt: sic luceat lumē
vestrum coram hoibus: vt scirent se tanq3
lucernas de illo lumine quod imutabiliter
lucet accensas. Nulla quippe creatura q̄ū-
uis rationalis ⁊ intellectualis a seipa illu-
minatur: sed participatiōe sempiterne ve-
ritatis accenditur: etiā si aliquando dies
vocatur: nō dies dñs: sed quē fecit domi-
nus. Et iō adhuc subdidit: Accedite ad
eum et illumiamini. Propt' quā ꝑticipa-
tionem inq̄tum hō est: ipse mediator lu-
cerna in apocalypsi nūcupatur: S3 singu
laris est ista susceptio. De nullo eni san-
ctorū dici diuinitus potuit: aut dici vllo-
modo fas est: verbum caro factum est: nisi
de vno mediatore dei et hominū. Cū igit'
lumen dicatur vnigenitū verbum: equale
gignenti lumē dicatur: ⁊ homo ab illo ver
bo illumiatus qui dicit' ⁊ lucerna: sicut Io
hannes: sicut apostoli: nec vllus eorum hō
sit verbū: ⁊ illud verbū a quo illumiati sūt
lucerna nō sit: Quid ē hoc verbū qđ ita lu
men dicit' vt lucerna sit: Ait eni: Lucerna

pedibus meis verbū tuū: ⁊ lumen semitis
meis: nisi verbū intelligamus qđ factū est
ad ꝓphetas: vł quod ꝑdicatū est ꝑ ap̄łos:
Non verbū christū: sed verbū christi: de q̄
scriptū ē: Fides ex auditu: audit⁹ aūt ꝑ ver
bū christi. Nā et verbū ꝓpheticū lucerne
ꝯparās ap̄lus Petr⁹: Habem⁹ inq̄t certio
rem ꝓpheticū sermonē cui benefacitis: in
tēdētes velut lucerne ī obscuro loco. Qđ
itaqꝫ ħ ait: Lucerna pedibus meis verbū
tuū: ⁊ lumē semitis meis: verbū est qđ scri
pturis sanctis omibus ꝯtinetur. ❡ Jura
ui: inquit: et statui custodire iudicia
iusticie tue: Tanq̄ꝫ bene ambulā s ad il
lā lucernā: ⁊ rectas semitas habēs: Sequē
ti aūt verbo illud qđ āñcedit expositū est.
Quasi enī querem⁹ q̄d esset: iuraui: adiū
xit et statui. Hoc enī appellauit iuramētū
quod statuit ꝑ sacramentū: quia ita debet
esse mens fixa in custodiēdis iudicijs iusti
cie dei: vt sit oīno ꝓ iuratiōe qđ statuit. Fi
de aūt custodiūtur iusticia iudicie dei: cū
sub deo iusto iudice: nec recte factū infru
ctuosum: nec pctm̄ credit̄ impunitū. Sed
ꝓ hac fide q̄ꝫ multa ⁊ grauissima mala cor — Alia lra.
pus ꝑtulit christi. ❡ Humiliatus sum — quacꝫ.
inquit: vsqꝫ valde: Nō autē ait: huiliaui
me: vt huilitatem que in p̄cepto est intelli
gere sit necesse: sed ait huiliatus sum vsqꝫ
valde: maximā scꝫ passus ꝑsecutiōem pro
eo q̄ iurauit ⁊ statuit custodire iudicia ius
ticie dei. Et ne in tāta huiliatiōe fides ip̄a
deficeret: addidit. Domine viuifica
me secūdū verbū tuū. Hoc est ₰m ꝓ
missum tuū. Nā ⁊ verbū ꝓmissorū dei lu
cerna ē pedib⁹: ⁊ lumē semit̄. Sic et sup̄⁹
vt eū de⁹ viuificet: orauit in huiliatiōe ꝑse
cutiōis: vbi ait: Paulomin⁹ cōsūmauerūt
me in terra: ego aūt nō dereliqui mandata
tua: scđm misericordiā tuā viuifica me: ⁊
custodiā testionia: id est martyria oris tui.
Ubi intelligit̄ si ip̄e nō viuificet donando
patientiā: ꝓpter qđ dictū est: In vestra pa
tientia possidebit̄ aīas vestras: et de quo
dictū est: Qm̄ ab ipso est patiētia mea: nō
corpus in ꝑsecutiōe mortificari sed aīam:
nō custodiēdo martyria et iudicia iusticie
dei. ❡ Volūtaria oris mei bn̄placi
ta fac dn̄e: Hoc est: placeāt tibi: noli re
probare: sed approba. Bene aūt intelligū
tur oris voluntaria sacrificia laudis con
fessione caritatis: non timore necessitatis
oblata. Unde dictum est: volūtarie sacrifi
cabo tibi: Sꝫ quid est quod adiungit. Et

iudicia tua doce me: Nōne ip̄e in ver
sibus sup̄ioribus dixerat: A iudicijs tuis
nō declinaui: Quō istuc si ea nō nouerat:
Porro si nouerat: quō ħ dicit: Et iudicia
tua doce me: An sicut illud ē: suauitatē fe
cisti cū ꝯuo tuo: ⁊ postea dic̄: suauitatē do
ce me: Qđ ita exposuim⁹ vt intelligerem⁹
verba ꝓficiētis: ⁊ addi sibi ad id qđ acce
perat postulātis. ❡ Anima mea ī ma
nib⁹ tuis sp̄: Nōnulli codices habēt in
manib⁹ meis: Sꝫ plures in tuis: ⁊ hoc
quidē planū est. Justorū enī aīe in manu — Alia lra
dei sūt. In cui⁹ manu sūt et nos ⁊ sermoēs — ⁊legem tuā.
nostri. Et legis: inq̄t: tue nō sū obli
tus. Tanq̄ꝫ ad non obliuiscendam dei
legem manibus ip̄ius adiuuet̄ ei⁹ mēoria:
vbi est ei⁹ anima: Aīa vero mea ī manib⁹
meis: quō intelligatur ignoro. Justi quip
pe ista verba sūt nō iniusti: redeūt̄ ad patrē
nō discedentis a patre. Nā pōt videri ille
iunior filius aīam suā in manib⁹ suis habe
re voluisse qñ dixit p̄ri: Da mihi substātiā
meā q̄ me tangit: Sed ideo mortuus erat
ideo perierat. An forte ita dictū ē: anima
mea in manib⁹ meis: tanq̄ꝫ eam viuificā
dam offerret deo. Unde alibi dicit̄: Ad te — Alia lra.
leuaui animā meam: Dixerat enī ⁊ hic su — de.
perius: viuifica me. ❡ Posuerunt: in
quit: pctōres laqueū mihi: ⁊ ꝑ mā
datis tuis nō erraui. Un̄ hoc nisi q̄a
eius aīa in manibus dei: vel in suis viuifi
cāda offert̄ deo: Hereditate acqui
siui testionia tua in eternū: Nōnulli
vno verbo volentes dicere qđ vno verbo
in greco positū est: hereditaui interpretati
sunt. Qđ si et latinū esse posset: magis sig
nificaret eū qui dedit hereditatem q̄ꝫ eum
qui accepit: vt sic eēt: hereditaui: quō dita
ui. Meli⁹ ergo duobus verbis insinuat̄ in
teger sensus: siue dicat̄ hereditate possedi:
siue dicat̄ hereditate acq̄siui: nō heredita
tē sꝫ hereditate. Si aūt q̄rit̄ q̄d acquisierit
hereditate: testimonia inq̄t tua: q̄d volens
intelligi: nisi vt testis dei fieret: eiusqꝫ testi
moia ꝯfiteret̄: id ē vt martyr dei fieret: atqꝫ
ei⁹ martyria diceret: sicut martyres dicūt a
patre sibi cui⁹ heres est esse collatū. Mul
ti quippe voluerūt neqꝫ potuerūt: nulli tm̄
potuerūt nisi qui voluerunt: Quia nō po
tuissent si fidei testionia negare voluissent:
Sꝫ etiam ip̄sorū p̄parata est volūtas a do
mino. Ideo hec hereditate se acq̄sisse iste
testatur: et hoc in eternū: quia nō est in eis
gloria temporalis boium vana querentiū:

sed eterna gloria ē breui tempore patienti
Alia lr̄a um: et sine fine regnantium. Vn̄ sequitur.
tquie. †Quoniā exultatio cordis mei sūt.
Et si afflictio corpis: exultatio tn̄ cordis:
Deinde subiecit. In clinaui cor me
um ad faciendas iustificatiōes tu-
as in eternū: ꝑpter retributiōem.
Qui dicit: inclinaui cor meum: ipse iam
dixerat: inclina cor meū in testimonia tua:
vt intelligamus simul hoc esse ⁊ diuini mu
neris et ꝓprie volūtatis. Sed nūquid in
eternū facturi sum⁹ iustificatōes dei: Ope
ra illa quidē q̄ opamur circa ꝓximorū ne-
cessitates eterna eē nō possūt: sic nec ipe ne
cessitates: sed si non diligendo ista facim⁹
nulla ē iustificatio: Si aūt diligēdo eterna
est ipsa dilectio: eiq̄ꝫ eterna ē pata retribu-
tio. Propt̄ quā retributiōem dicit se incli
nasse cor suū ad faciendas iustificationes
dei: vt ī eternū diligens: in eternum mere
atur habere quod diligit.

Explicit sermo vicesimustertius Incipit sermo vicesimusquartus: de versu psalmi: Iniquos odio habui: vsq̄ꝫ ad id Propterea dilexi testimonia tua semper.

Psalmi huius locus de quo in vo
luntate dei deputatum sumus: sic
incipit. Iniquos odio ha-
bui: ⁊ legem tuam dilexi. Nō ait: ini
quos odio habui: ⁊ iustos dilexi: aut iniq̄
tatē odio habui ⁊ legem tuā dilexi: sed cū
dixisset: iniq̄s odio habui: exposuit q̄re: ad
dendo: ⁊ legem tuam dilexi: vt demōstra-
ret: non se in hoībus iniquis odisse naturā
qua hoīes sūt: sed iniquitatē qua legi quā
diligit inimici sūt: Deinde sequit̄. Ad
iutor meus et susceptor me⁹ es tu:
Alia lr̄a. Adiutor ad bona facienda: susceptor ad
tet. mala euadēda. Et aūt adiūgit. †In ver
bū tuū supsperaui. Tanq̄ꝫ filius pro-
missionis loquit̄. Sed quid sibi vult ver-
sus qui sequit̄. Declinate a me ma
ligni: ⁊ scrutabor mādata dei mei.
Non enim ait: faciam: sed scrutabor. Vt
ergo perfecte ea diligenterq̄ꝫ nouerit: ma-
lignos a se declinare desiderat: eosq̄ꝫ etiā
compellendo a se abigit. Nā maligni ex-
ercent ad faciēda mandata: a scrutandis
autē auocāt: non solum cū ꝑsequūtur: aut
litigare nobiscū volūt: verūetiā cū obse-
quūtur et honorāt: ⁊ cū suis vitiosis et ne
gociosis cupiditatibus adiuuādis vt oc-
cupemur: ⁊ eis nostra tp̄a impēdam⁹ effla
gitant: aut certe infirmos ꝓmūt: et causas
suas ad nos deferre compellūt: Quibus
dicere non audemus: Dic hō quis me cō
stituit iudicē aut diuisorē inter vos: Con-
stituit eni talibus causis ecclesiasticos ap
postolus congnitores: in foro: prohibens
iurgare christianos: Nec illis quidem qui
aliena rapiunt sed sua cupide repetūt di-
cimus: cauete ab omni cupiditate: consti-
tuentes eis ante oculos hoīem cui dictū ē:
Stulte hac nocte auferet̄ a te aīa tua: que
preparasti cui⁹ erūt: quia ⁊ quādo dicim⁹:
non recedunt nec declināt a nobis: sed in
stant: vrgent: ꝓcantur: tumultuātur: extor
quēt: vt ipis potius ad ista que diligūt q̄ꝫ
scrutandis dei mādatis que diligim⁹ oc-
cupemur: O q̄ꝫto tedio turbaꝝ turbulen-
tarū: et q̄ꝫto desiderio diuinorū eloquio-
rū dictū ē: Declinate a me maligni ⁊ scru-
tabor mandata dei mei. Ignoscant obedi
entes fideles: qui ꝓ suis secularib⁹ causis
raro nos querunt: ⁊ iudicijs nostris facil-
lime acquiescūt: nec nos ꝯterunt litigādo:
sed obtēperādo potius consolātur. Certe
ꝓpter eos qui et inter se ꝑtinaciter agunt:
et quādo bonos ꝓmūt: nostra iudicata cō
temnūt: faciuntq̄ꝫ nobis ꝑire tempa rebus
erogāda diuinis: certe inq̄ꝫ ꝓpter istos et
nobis liceat exclamare in hac voce corpo
ris christi: Declinate a me maligni ⁊ scru-
tabor mandata dei mei. Deinde posteaq̄ꝫ
velut ab oculis cordis sui muscas irruen
tes abegit: redit ad eū cui dicebat: adiu-
tor meus ⁊ susceptor meus es tu: in verbū
tuū speraui ꝓcemq̄ꝫ continuans. Sus
cipe me: inquit: secūdum eloquium Alia lr̄
tuū et viuā: ⁊ †ne cōfundas me ab tnon.
expectatione mea. Qui iā dixerat: sus
ceptor me⁹: poscit magis magisq̄ꝫ suscipi:
et ad illud ꝓpt̄ qđ tolerauerat tā multa mo
lesta perduci: verius ibi se q̄ꝫ in istis huā-
narū reruꝫ somnijs fidens esse victurum.
Sic eni de futuro dictū est: et viuā: tāq̄ꝫ in
hoc corpe mortuo nō viuatur. Corpus eni
mortuū est ꝓpter peccatum: ⁊ expectātes
redemptiōem corpis nostri: spe salui facti
sumus: et quod nō videmus sperātes: per
patientiā expectam⁹: Sꝫ spes nō ꝯfundit:
si caritas dei diffundit̄ in cordibus nostris
ꝑ spiritū sanctū qui dat⁹ est nobis. Propt̄
que largius accipiēda clamat̄ ad patrē: ne
cōfundas me ab expectatione mea. Et tā-
q̄ꝫ ei respōsum fuerit in silentio: si non vis
cōfundi ab expectatōe tua: nō intermittas
meditari iustificatiōes meas: sentiens istā

meditatiōem plerūq₃ aīe languorib⁹ impe
diri. Adiuua me: inquit: et saluus
ero: ⁊ meditabor in iustificatiōib⁹
tuis semper. ¶ Spreuisti omnes:
Uel quod de greco diligēti⁹ videt̄ exp̄ssū.
Ad nihilū deduxisti oēs discedē-
Alia lra. iusticijs. tes a † iustificatiōibus tuis: quia i-
iusta cogitatio eoꝝ. Ideo ergo clama
uit: adiuua me ⁊ saluus ero: et meditabor
in iustificationibus tuis semꝑ: quia in nihi
lū redigit deus omnes discedētes a iustifi
catiōib⁹ suis. Quare aūt discedūt: Quia
iniusta est inquit cogitatio eorū. Ibi acce-
ditur: ibi disceditꝛ. Omnia oꝑa vel mala:
vel bona a cogitatione ꝓcedunt. In cogi-
tatiōe quisq₃ innocens: in cogitatiōe reus
est: ꝓpt̄ quod scriptū est. Cogitatio sancta
seruabit te. Et alibi legitꝛ. In cogitatiōib⁹
impij īterrogatio erit. Et ap̄ls: Cogitatio
nibus ait accusantibus: aut etiā excusanti
bus. Ubi aūt felix est: qui in cogitatiōe mi
ser est: Aut quō ibi nō miser ē: qui ad nihi-
lum redactus est: Magna quippe est steri
litas iniquitas: merito dictū est: cōfundātꝛ
iniqui faciētes vane: id est inaniter: tanq₃
redacti in nihilū. Seqꝛ in psalmo: ¶ Pre
Alia lra. † reputaui varicātes † deputaui vel putaui vel
existimaui omnes peccatores ter-
re: Multis enī modis nostri interp̄tati sūt
vnū verbū grecū: quod ē. ελογισαμαι: s₃
ꝓfunda est ista sentētia: et si adiuuerit do-
minus oꝑosi⁹ disputatiōe alia penetrāda
Alia lra. † Ideo. est. Nā et quod additū est. † Propterea
† non haber. dilexi testimonia tua † semꝑ. Multo
amplius eam ꝓfundā facit. Dicit enī ap-
postolus: Lex iram oꝑatur. Huiusq₃ dicti
rationē reddēs: vbi enī nō ē lex inquit nec
p̄uaricatio: ita oñdēs nō oēs esse p̄uarica
tores. Nō enī omnes habēt legē. Nō aūt
omnes habere legē: alio loco euidēti⁹ ait:
Qui sine lege peccauerūt sine lege ꝑibūt.
Quid sibi ergo vult: p̄uaricatores deputa
ui oēs peccatores terre: S₃ hic questionē
ꝓposuisse suffecerit: alio si deus donauerit
sermone tractādam: ne hui⁹ ꝓlixitas eam
cogat angustius explicari: q₃ vt bene possit
quod explicatur intelligi.
¶ Explicit sermo vicesimusquart⁹. ¶ In
cipit sermo vicesimusquītus de versu psal
mi: Preuaricātes reputaui oēs peccato-
res terre vsq₃ ad A iudicijs enī tuis timui.

Querimus si deo largiēte inuenire
possim⁹ quō intelligendū sit qđ in
isto psalmo magno dictū est: Pre
uaricatores: vł poti⁹ p̄uaricātes: Grecus
enī παραβαίνοντες ait: nō παραβάτας
Querim⁹ ꝙ quō intelligēdū sit. Preua
ricātes † deputaui oēs pctōs terre: Alia lra † reputaui.
Propter quod ait ap̄ls: Ubi enī lex nō ē:
nec p̄uaricatio. Hoc aūt dixit cū a lege ꝓ
missa distingueret. Nā vt de supiorib⁹ sen
sus plenior colligatꝛ: nō enī ꝑ legem inquit
ꝓmissio Abrae: aut semini eius vt heres
esset mūdi: sed per iusticiā fidei. Si enī qui
ꝑ legem heredes sūt: exinanita est fides: et
euacuata est ꝓmissio: lex enī iram oꝑatur.
Ubi enī non est lex nec p̄uaricatio. Ideo
ex fide: vt scđm gratiā firma sit promissio
omni semini: nō ei tantū quod ex lege est:
sed ⁊ ei quod ex fide est Abraham: qui est
pater omniū nostrū. Cur hoc ap̄lus ait: ni
si vt ostenderet legem sine ꝓmissionis gra
tia: nō solū nō auferre verū ⁊ augere pecca
tum: Unde et illud est: Lex subintrauit vt
abūdaret delictū. Sed quia omnia ꝑ grati
am dimittūtur: non solū que sine lege: ve-
rūetiam que in lege cōmissa sunt: ideo ibi
secut⁹ adiūxit: Ubi autem abūdauit deli
ctum supabūdauit ⁊ gratia: Non itaq₃ p̄-
uaricantes deputat oēs peccatores ap̄ls:
sed eos tātū p̄uaricātes deputat qui trans
grediūtur legē. Ubi enī nō est lex inq̄t: nec
preuaricatio: ac per hoc secundū aposto-
lum: omnis quidem p̄uaricator est pecca-
tor: quia peccat in lege: sed non oīs pecca
tor est p̄uaricator: quia peccant aliq̄ sine le
ge: vbi aūt nō est lex nec p̄uaricatio. Por-
ro si nemo sine lege peccaret: nō idem ipse
apostolus diceret: Quicūq₃ sine lege pec-
cauerūt: sine lege ꝑibunt. Scđm vero istū
psalmū. si p̄uaricantes sunt omnes pecca
tores t̄re: nullū ē vtiq₃ sine p̄uaricatiōe pec
catū. Nulla ē aūt p̄uaricatio sine lege: nul
lum est igitur nisi in lege peccatū. Qui er-
go dicit: p̄uaricantes deputaui oēs pecca
tores terre: nullos esse omnino nisi qui le-
gem trāsgressi sunt vult intelligi peccato-
res: ⁊ ob hoc aduersatur ille q̄ dixit: Qui-
cunq₃ sine lege peccauerūt sine lege ꝑibūt.
Secundū illud quippe sunt aliqui pecca-
tores: q₃uis nō sint p̄uaricatores: id est qui
sine lege peccauerūt. Ubi enim nō est lex:
nec preuaricatio. Scđm istum autem nul
lus est sine p̄uaricatione peccator: quia p̄-
uaricantes deputat oēs peccatores terre.
Nullus ergo secūdū istum sine lege pecca
uit: quia vbi non est lex: nec preuaricatio.
An forte dicturi sum⁹: verū quidē esse qđ

nec ꝑuaricatio sit vbi non est lex: sed verũ
nõ esse quod aliqui sine lege peccauerint:
aut verũ q̃dẽ esse aliq̃s sine lege peccasse:
sed verum nõ esse vbi lex non est: ꝑuarica
tiõem esse non posse. Ad vtrũq₃ aplus di-
xit: Uerũ ẽ ergo vtrũq₃: q₃ vtrũq₃ ꝑ aplm
veritas dixit. Quõ ergo erit verũ quod in
psalmo isto eadẽ ꝓculdubio veritas dixe-
rat: Preuaricãtes deputaui omnes pec-
catores terre: Respõdet eni nobis. Qui
sunt ergo illi qui scdm apostolum sine lege
peccauerunt: Non enim ex eis quisq₃ pre-
uaricãs deputandus est: cum scdm eundẽ
apostolũ: ꝑuaricatio non sit vbi lex nõ est.
Sed nimirũ cum diceret apostolus: Qui
cũq₃ sine lege peccauerũt sine lege ꝑibunt:
de illa lege aiebat quã de⁹ dedit ꝑ Moy-
sen famulũ suũ populo suo isrl. Hoc ipa q̃
circũstant verba eius ostendũt. Disputa-
bat eni de iudeis et grecis: id est gentibus
non ad circũcisionẽ: sed ad preputiũ ꝑti-
nentibus: ideo sine lege eos dicens: quia
non acceperãt legẽ quã se accepisse gloria
bantur iudei. Unñ illis ait: Si aũt tu iude⁹
ꝯgnominaris: ꝛ requiescis in lege et glori
aris in deo. Deniq₃ vnde ad hanc senten-
tiam venerit intuẽdũ est: vt diceret: Qui-
cũq₃ sine lege peccauerũt, sine lege ꝑibũt:
Ira inquit et indignatio: tribulatio: et an-
gustia in omnẽ aĩam hoĩs operãtis malũ:
iudei primũ et greci: Gl̃ia autẽ et honor ꝛ
pax oĩ operãti bonũ: iudeo primũ ꝛ greco.
Nõ ẽ eni ꝑsonaꝝ acceptio apud deũ. Ad
hec addidit: vñ nũc q̃stio ẽ ꝛ ait: Quicũ-
q₃ enim sine lege peccauerũt sine lege peri
bunt: et quicũq₃ in lege peccauerunt ꝑ le-
gem iudicabũtur. Hos vtiq₃ iudeos: illos
aũt grecos volẽs intelligi: quoniã de his
agebat: vtrosq₃ sub peccato esse demon-
strans: vt egere se gratia vtriq₃ fateantur:
Propter qõ dicit: Non eñ est distinctio:
Oẽs enim peccauerũt ꝛ egent gloria dei:
iustificati gratis per gratiã ipsi⁹ ꝑ redẽpti-
onem que est in christo Jesu. Quos itaq₃
dicit omẽs peccasse: nisi iudeos ꝛ grecos:
de quibus dixerat: nõ enim est distinctio.
Nã et de his paulo ante: causati eni sum⁹
inquit iudeos ꝛ grecos omnes sub pecca
to esse: ac per hoc quicũq₃ sine lege pecca
uerunt: illa scilicet de qua iudei gloriabãt
sine lege ꝑibunt: et quicũq₃ in lege pecca-
uerũt: id est ipi iudei ꝑ legem iudicabunt:
nec ideo non ꝑibunt: nisi credãt in euꝫ qui
venit querere quod ꝑierat. Nõnulli quip-
pe etiã catholici tractatores in his aposto
li verbis aliter q̃ se res habet: parũ atten-
dendo sapuerũt: vt dicerent illos ꝑire qui
sine lege peccauerũt. Hos aũt qui in lege
peccauerũt iudicari tantũmodo nõ ꝑire:
tanq̃ per penas trãsitorias, credantur esse
purgãdi. Sicut ille de quo dictũ: Ipe aũt
saluus erit sic tñ quasi per ignẽ. Sed hoc
merito fundamenti bene intelligit: de quo
agebat apostolus vt hoc diceret. Supius
quippe dixerat: vt sapiẽs architectus fun-
damẽtum posui: ali⁹ supedificat: vnusq̃s-
q₃ aũt videat quomodo supedificet. Fun-
damentũ enim aliud nemo potest ponere
ꝑter id quod positũ est: qõ est christus Je
sus: ꝛ cetera: vsq₃ ad eũdẽ locum vbi eum
dixit ꝑ ignem saluari qui sup hoc funda-
mentũ: nõ aurum: argentũ: lapides precio
sos: sed ligna: fenũ: stipulã edificat: nõ tñ
respuit ne recipiat nec receptũ deserit fun
damentũ idq₃ omnibus carnalibus suis
quibus capit atq₃ succũbit delectatõibus
aĩponit: cum ad hunc articulũ vẽtum fue
rit vt aut ille deseratur aut christus: vbi si
non anteponit christus nõ ille ẽ fundamẽ
tum. Omnib⁹ quippe structure posterio-
bus ꝑtibus anteponit fundamentum: nec
cogitasse existimo eos qui senserunt nõ pe
rire: de quibus dictum est: ꝑ legem iudica
buntur: nisi quia fũdamẽtũ habẽt christũ.
Parũ ergo attenderũt quod demõstraui-
mus: atq₃ ipa scriptura clamat de iudeis:
hoc apostolũ dicere: qui sine fundamento
sunt christo. Quis autẽ christian⁹ dixerit:
non ꝑire iudeum si nõ credat in christum:
sed tantũmodo iudicari: cuꝫ christus ipse
ad eãdẽ gẽtem ꝓpter oues que inde perie
runt se missum esse testetur: et tolerabilius
dicat futurũ sodomitis in die iudicij: qui
vtiq₃ sine lege perierũt: q̃ ciuitati iudee q̃
in eum non credidit tãta virtute mirabilia
facientem: Si ergo apostolus scdm legem
quã deus ꝑ Moysen populo israel dedit:
ceteris autẽ gentibus non dedit: sine lege
dixit esse ceteras gentes: quid intellecturi
sumus in isto psalmo dictũ esse: preuaricã
tes estimaui oẽs pctõres terre: nisi intelli-
gamus aliquã legẽ nõ per Moysen datã:
scdm quã sunt ꝑuaricãtes ceteraꝝ gentiũ
pctõres: Ubi eni lex nõ ẽ nec ꝑuaricatio.
Que ista lex est: nisi forte illa de qua idem
dicit aplS: Gentes que legẽ nõ habẽt: na-
turaliter que legis sũt faciũt: hi legẽ nõ ha
bẽtes ipsi sibi sunt lex: Scdm hoc g̃ qõ di-

cit: legē nō habētes: sine lege peccauerūt:
sine lege peribūt: fm id vero qđ ait: ipsi si-
bi sunt lex: nō immerito p̄uaricatores esti-
mant oēs pctōres terre. Nullus eni est
qui faciat alteri iniuriā: nisi qui fieri sibi no
lit: ꝛ in hoc trāsgredit nature legē: quā nō
sinit ignorare duz id qđ facit nō vult pati.
Nūqđ aūt lex ista naturalis nō erat in po-
pulo israel? Erat plane: quoniā et ipsi ho-
mines erāt. Sine lege aūt naturali essent:
si preter naturam humani generis esse po-
tuissent. Multomagis ergo p̄uaricatores
facti sunt lege diuina: qua naturalis illa si
ue instaurata: siue aucta: siue firmata sit.
Jam vero si in oīb⁹ peccatorib⁹ terre nō
incōgrue deputātur et paruuli ꝓpter ori-
ginalis vincula peccati: etiā ipsi in simili-
tudine preuaricatiōis Ade: ad illā preua
ricationē pertinere mōstrant: que data le-
ge in paradiso p̄ma cōmissa est: ac per hoc
recte nullo prorsus excepto p̄uaricatores
estimant oēs peccatores terre. Omnes
autē peccauerūt et egent gloriā dei. Om-
nes igit preuaricātes gratia saluatoris in-
uenit: alios maius: alios min⁹. Quāto eni
legis maior in quocūq; cognitio: tāto mi-
nor peccati excusatio: quāto minor pecca
ti excusatio: tanto manifestior p̄uaricatio.
Restabat ergo vt oīb⁹ non sua sed dei:
id ē a deo donata iusticia subueniret. Uñ
ait apostolus: Per legē cognitio peccati.
Non ergo ablatio sed cognitio. Nunc aūt
sine lege inqt iusticia dei manifestata est: te
stificata per legē ꝛ ꝓphetas. Proinde etiā
iste subiunxit: † Propterea inquit: dile-
xi testimonia tua. Tāq; diceret. Quo
niā lex: siue in paradiso data: siue naturali
ter insita: siue litteris ꝓmulgata: p̄uarica-
tores fecit omnes peccatores terre: ꝓpte-
rea dilexi testimonia tua: que sunt in lege
tua de gratia tua: vt non sit in me iusticia
mea sed tua. Lex eni ad hoc prodest vt mit
tat ad gratiā: nō solū eni quod attestat ma
nifestā de iusticie dei que sine lege est: verū
etiam hoc ipso ꝙ preuaricantes fecit: ita
vt etiā quos littera occidit ad viuificantē
spiritū cōfugere timore cōpellat: per quez
peccatorū deleat vniuersitas: et recte fa-
ctoruz caritas inspiret. Propterea inquit
dilexi testimonia tua. Quidā codices ha-
bēt sp: quidā nō habēt. Sz si est sic: accipiē
dū est sp: vt sic intelligat: q̃diu hic viuit.
Hic sūt eni testimonia necessaria de lege et
ꝓphetis attestātia iusticie dei qua iustifica

Alia lra. † Ideo.

mur gratis: hic sūt ꝛ nr̄a testimonia neces-
saria: pro quib⁹ ipsam que hic agitur vitā
martyres finierunt. Cognita itaq; dei grā
que sola liberat a p̄uaricatōe: que legis co
gnitiōe cōmittit: orando dicit: Confi-
ge † clauis † a timore tuo carnes me-
as. Sic eni expressius interp̄tati sunt qui
dam nostri: qđ grece vno verbo dici po-
tuit: id est καθηλωσον: Hoc alij cōfige di
cere voluerūt: nec addiderūt clauis: atq;
ita dum volūt vno verbo greco vnū lati-
num interp̄tando reddere sentētiā minus
explicauerūt: qm̄ in eo quod est cōfige nō
sonant claui: καθηλωσον autē sine clauis
intelligi nō pōt: nec nisi duob⁹ verbis lati-
ne dici pōt: sicut dictum est: cōfige clauis.
Ubi quid vult intelligi: nisi qđ ait aposto-
lus: Mihi autē absit gloriari nisi in cruce
dn̄i nr̄i Jesu christi: per quē mihi mūdus
crucifixus est: ꝛ ego mundo? Et iterū chri-
sto inquit confixus sum cruci: Uiuo autē
iam nō ego: viuit vero in me christus. Qđ
q̃d est aliud: nisi nō est in me iusticia mea:
que ex lege est: in qua p̄uaricator effectus
sum: sed iusticia dei: id est que mihi ex deo
est: non ex me? Sic quippe in me viuit non
ego sz christus: qui factus est nobis sapiē-
tia a deo: et iusticia: ꝛ sanctificatio: ꝛ redē-
ptio: vt quēadmodū scriptū est: qui gloria
tur in dn̄o glorietur. Item dicit: Qui autē
sunt Jesu christi: carnē suā crucifixerūt cū
passionib⁹ et concupiscētijs. Cum hic di-
ctum sit ꝙ ipsi crucifixerunt carnez suam:
in isto tn̄ psalmo deus rogat vt id faciat:
cui dicit: Confige clauis a timore tuo car
nes meas: vt intelligam⁹ etiaz id qđ recte
facim⁹ gratie dei esse attribuenduz: qui in
nobis operat et velle et operari pro bona
volūtate. Sed quid sibi vult quod cū di-
xisset: Confige clauis a timore tuo carnes
meas: Addidit: A iudicijs eni tuis ti
mui? Quid ē cōfige a timore tuo? Timui
enim. Si eni iaz timuerat vel timebat: cur
adhuc vt a timore suo de⁹ crucifigeret car
nes suas orabat? An addi sibi volebat ti-
morem: vt tantū timeret: quantū sufficeret
crucifigēdis suis carnib⁹: id est cōcupiscē
tijs: affectibusq; carnalib⁹? Tanq; dicēs:
Perfice in me timorē tuū: timui eni a iudi
cijs tuis. Sz ē hic ali⁹ altior sensus quātū
de⁹ donat scrutato sinu scripture hui⁹ eruē
dus. Cōfige inquit clauis a timore tuo car
nes meas: a iudicijs eni tuis timui: hoc est
a timore tuo casto: qui ꝑmanet in sclm̄ se-

Alia lra. † nō habet.

culi: carnalia mea desideria cõprimãtur:
a iudicijs enĩ tuis timui: cũ mihi lex mina
retur penã: que mihi nõ poterat dare iusti
ciam. Sed hunc timorẽ quo pena metuit
cõsũmata caritas foris mittit: que nõ timo
re pene: sed delectatiõe iusticie liberos red
dit. Timor nanqꝫ iste quo non amatur iu-
sticia sꝫ timetur pena: seruilis est: quia car
nalis est: et ideo non crucifigit carnẽ. Ui-
uit enim peccandi voluntas: que tunc ap
paret in opere quando speratur impuni-
tas. Cum vero pena credit secutura latẽ-
ter viuit: viuit tamẽ. Mallet enim licere ⁊
dolet nõ licere quod lex vetat: qꝛ nõ spiri-
tualiter delectat eius bono: sed carnaliter
malũ metuit quod minat. Timore aũt ca
sto ipsa que hũc timorẽ foras mittit: pecca
re timet caritas etiaꝫ si sequat impunitas:
qͣ nec impunitatẽ iudicat secuturã: quã-
do amore iusticie peccatũ ipm deputat pe
nam. Tali timore carnes crucifigunt: quo
niã carnales delectatiões que legis littera
vetantur potius ꝙ̃ vitãtur: spiritualiũ bo
norũ delectatiõe vincuntur: et eadem vsqꝫ
ad pfectionẽ crescẽte victoria perimũtur.
Ergo confige clauis inquit a timore tuo
carnes meas: a iudicijs enĩ tuis timui: hoc
est da mihi castũ timorẽ: ad quẽ petenduꝫ
me tãqꝫ pedagogus timor legis ille perdu
xit: quo timore a iudicijs tuis timui.

¶ Explicit sermo vicesimusquintus.
Incipit sermo vicesimussextus de ver-
su psalmi: Feci iudiciũ ⁊ iusticiam: ne tra-
das me calũniãtibꝰ me: et reliqua.

Istos magni psalmi huius versus
considerãdos nũc suscepimꝰ atqꝫ
tractãdos. ¶ Feci iudiciũ ⁊ iu- Alia lra,
sticia: †ne tradas me† nocẽtibꝰ me. †non.
Non mirũ est eũ fecisse iudiciũ et iusticiã: †calũniãtibꝰ.
qui superiꝰ poposcerat a timore dei vtiqꝫ
casto cõfigi clauis carnes suas: hoc est car
nales cõcupiscẽtias: que solẽt quo minus
rectuꝫ sit nostrũ impedire iudiciuꝫ. Quis
autẽ siue rectũ siue prauũ in nostri sermo-
nis vsu iudiciũ nuncupet: vnde hominibꝰ
in euãgelio dicit: Nolite iudicare persona
liter: sꝫ rectũ iudiciuꝫ iudicate: tñ hoc loco
ita positũ est iudiciũ: tãqꝫ si hoc rectũ nõ
fuerit: non debeat iudiciũ noiari: alioquin
nõ sufficeret dicere: feci iudiciũ: sed dicere
tur: feci rectũ iudiciuꝫ. Hoc genere locutꝰ
est dñs Jesus: vbi ait: Reliquistis grauio
ra legis: iudiciũ: et misericordiã: et fidem.
Et hic enĩ iudiciũ sic positũ est: tanqꝫ non
sit iudiciũ si peruersum est: Et multis diui
narũ scripturarũ locis ita ponit: quale il-
lud est: Misericordiã ⁊ iudiciuꝫ cantabo
tibi dñe: Et illud apud Esaiam: Expecta
ui vt faceret iudiciũ: fecit autẽ iniquitatẽ:
non ait expectaui vt faceret iudiciũ iustũ:
fecit autẽ iniquũ: sed tanqꝫ ideo iam iudi
cium sit: quia iustum est: nec sit iudicium:
quia iniustum est. Justicia vero non solet
dici bona iusticia vel mala iusticia: sicut
aliquando dicitur bonum malumve iu-
diciũ: sed eo ipso iam bona est: qꝛ iusticia
est. Sic ergo habet cõsuetudo loquẽdi: vt
dicatur et bonũ iudiciũ: ⁊ malum iudiciũ:
quẽadmodũ habet vt dicatur ⁊ bonus iu
dex: ⁊ malus iudex. Sic autẽ non dicit bo
na iusticia vel mala iusticia: sicut non dicit
bonus iustus vel malus iustus: qꝛ conti-
nuo bonꝰ quisqꝫ si iustus. Justicia ergo vir
tus est animi magni pcipueqꝫ laudabilis:
de qua nũc nõ est copiosius disputãdi ne-
cessitas. Judiciũ vero qñ non nisi in bo-
no ponit: distinctior loquendi ratio huius
virtutis est operatio. Qui enĩ habet iusti-
ciam recte iudicat: imo ꝟm istam locutio-
nem qui habet iusticiã iudicat: qꝛ nec iudi
cat si nõ recte iudicat. Justicie noĩe hoc
loco nõ ipsa virtus: sed opus eius signifi-
catũ est. Quis enim facit in hoĩe iusticiã:
nisi qui iustificat impiũ? Hoc est per gra-
tiam suaꝫ ex impio facit iustum. Unde ait
apostolus: Justificati gratis per gratiam
ipsius. Facit ergo iusticiã: id est opus iusti
cie: qui habet in se iusticiã: id est opus gra
tie. Feci inquit iudiciũ ⁊ iusticiam: ne tra-
das me nocentibꝰ me: id est feci iudiciũ iu
stum: ne tradas me illis: qui propterea me
persequunt. Nam etiaꝫ quidã codices ha
bent: ne tradas me persequentibꝰ me. Qđ
enim grece dictuꝫ est τοῖς ἀντιδικοῦσι:
quidã interpretati sũt nocẽtibꝰ: quidã per
sequentibꝰ: quidã calũniãtibꝰ. Miror aũt
oĩm quos in pmptu habere potui codicũ
nunqꝫ me legisse aduersantibꝰ: cuꝫ sine cõ
trouersia quod grece ἀντίδικος: hoc lati
ne aduersarius appellat. Orans itaqꝫ ne
tradatur a domino aduersantibꝰ sibi: quid
orat: nisi quod oramꝰ cũ dicimꝰ: ne nos in
feras in tẽptationẽ: Aduersarius est enĩ de
quo dicit apostolus: Ne forte temptauerit
vos qui temptat. Et tradit deus quẽ dese
rit. Eum quippe ille non decepit queꝫ iste
non deserit: in volũtate sua prestans deco
ri hominis virtutẽ: Ab illo autẽ qui dixe

rat in abundantia sua: nō mouebor in eter
num: auertit faciē suā ꝛ factus est cōturba
tus: sibiqꝫ monstrat. Quisquis igit a timo
re dei casto crucifixas habet carnes suas:
et nulla carnali corrupt⁹ illecebra: facit iu-
diciū opusqꝫ iusticie: orare debet ne aduer
santib⁹ tradat: id est ne timēdo perpeti ma
la: ad faciēda mala persequētibus cedat.
A quo enim accipit victoriā cōcupiscētie
ne voluptate pertrahat: ab illo etiā robur
patiētie ne dolore frangat: qm̄ de quo di-
citur: dn̄s dabit suauitatē: de illo etiā dici
tur: ab ipso est eni patiētia mea. Deniqꝫ se
quit. †Excipe seruū tuū in †bono:
†vt non calumniet me superbi. Illi
impellūt vt cadā in malū: tu excipe in bo-
num: Qui aūt interptati sunt nō calūnien
tur me: grecā locutionē secuti sunt: latine
lingue minus vsitatā. An forte hāc habet
vim: cū dicit non calūniet me: qꝫ habe-
ret si diceret: non me capiant calūniādo:
Multe aūt posset intelligi calūnie super-
boꝝ: a quib⁹ humilitas christiana despicit:
sed illa vel maxima est: si hoīes hoc loco
excipiūtur superbi: qꝫ a nobis mortuū ca-
lūniet coli. Humilitas quippe ipsa chri-
stiana christi morte insinuat: cōmendatqꝫ
diuinit⁹. Hec aūt calūnia vtrisqꝫ infideli-
bus: id est iudeis: gētibusqꝫ cōmunis est.
Habent calūnias suas etiā heretici singu
lis quibusqꝫ heresib⁹ ꝓprias: Habēt ꝛ scis-
mati: quos oīes superbia de membroꝝ
christi cōpage precidit. Ipsius aūt diabo
li calūnia quāta vel qualis sit: qua calū-
niatus est iusto dicēs: Nunqd gratis colit
Job dn̄m: Quoꝝ omniū calūnie super-
boꝝ tanqꝫ colubroꝝ venena dicūtur: cū
vigilantissima ꝛ diligētissima pietate chri-
stus crucifixus attendit. Propter qđ figu
randū Moyses deo miserāte ac iubēte ex
altauit in heremo similitudinē serpētis in
ligno: vt similitudo carnis peccati crucifi-
genda p̄figuraret in christo. Hanc intuē-
tes salutiferā crucē oīe calūniātiū super-
boꝝ virus expellim⁹. Quam prorsus etiā
iste quodāmodo valde intente intuēs ait:
Oculi mei defecerūt in salutare
tuū: et ī eloquiū iusticie tue. Christū
quippe ipsum deus ꝓpter similitudinē car
nis peccati: pctm̄ ꝓ nobis fecit: vt nos si-
mus iusticia dei in ipso. In huius igit elo
quiū iusticie dei defecisse dixit ardēter ocu
los suos: ꝛ sitienter intuendo dum memor
infirmitatis humane: diuinā christi deside-

rat gratiā: Propter qđ sequit: Fac cū
seruo tuo sm̄ misericordiā tuā: Nō
vtiqꝫ sm̄ iusticiā meā. Et iustificatōes
inquit: tuas doce me. Illas proculdu-
bio quibus deus facit iustos: non ipsi se.
Seruus tuus sum ego: Neqꝫ eni
bene mihi cessit: qn̄ esse volui liber meus:
nō seruus tuus. Da mihi intellectū
vt sciam testimonia tua. Nūqꝫ inter-
mittēda est ista petitio. Non eni sufficit ac
cepisse intellectū: ꝛ dei testimonia didicis-
se: nisi semper accipiat: et quodāmō semp
bibatur de fonte lucis eterne. Testimonia
quippe dei quāto fit quisqꝫ intelligētior: tā
to magis magisqꝫ sciuntur. Tempus
inquit: faciēdi dn̄o: Id eni plures codi
ces habēt: nō vt quidā dn̄e: Quod ergo
tēpus vel qđ faciēdi voluit intelligi dn̄o:
Illud quidē quod pauloāte dixerat: Fac
cum seruo tuo sm̄ misericordiā tuā: hoc fa
ciendi tempus dn̄o. Quid est aūt: nisi gra
tia que in christo suo tpe reuelata est: De
quo tpe ait apostolus: Cum aūt venit ple
nitudo tpis misit deus filiū suū. Propter
qđ alibi etiā testimoniū suū ꝓpheticū adiū
gens: vbi dixit: Tempore acceptabili ex-
audiui te: et in die salutis adiuui te: Ecce
nunc inqt tps acceptabile: Ecce nūc dies
salutis. Sed quid est qꝫ tanqꝫ volēs ostē-
dere tempus dn̄o esse faciēdi: cōtinuo sub
iunxit: Dissipauerūt legē tuā. Velut
ꝓpterea tempus esset faciēdi dn̄o: qꝛ eius
legem dissipauerūt superbi: qui ignorātes
dei iusticiā ꝛ suā querētes statuere: iusticie
dei nō sunt subiecti: Quid est eni: dissipa-
uerūt legē tuā: nisi p̄uaricatiōis iniquita-
te eius integritatē nō custodierūt: Opor-
tebat ergo vt superbis ꝛ de libertate sui ar
bitrij presumētib⁹ lex daret: qua p̄uarica-
ta quicūqꝫ cōpuncti humiliarent: nō iam
per legē: sed per fidē ad subuenietē curre-
rent gratiā. Dissipata ergo lege tēpus fuit
vt per vnigenitū filiū dei misericordia mit
teret. Lex eni subintrauit vt abūdaret de-
lictū: quo delicto lex dissipata est: et opor-
tuno iaꝫ tempore christus aduenit: vt vbi
abundauit delictum superabūdaret gra-
tia. Ideo inqt: dilexi mādata tua:
super aurū ꝛ topazion. Id agit gra-
tia: vt dilectiōe impleant mādata dei: que
timore nō poterāt. Gratia quippe dei dif-
fundit caritas in cordib⁹ nr̄is per spiritū
sctm̄ qui dat⁹ est nobis. Propter qđ ꝛ ipse
dn̄s dicit: Nō veni legē soluere: sed adim-

plere. Et idē apostolus: Plenitudo legis
caritas est. Ideo super aurū et topazion.
Hoc enī ꝛ in alio psalmo legimus: Super
aurum ꝛ lapidē preciosum multū. Topa-
zion quippe lapidem multū perhibent esse
preciosum. In testamēto autē veteri laten
tem gratiā tanq̄ velo interposito nō intel-
ligetes: quod significabat͂ quādo in faciez
Moysi intendere nō valebāt: ꝑpter mer-
cedē terrenā atq̄ carnalē dei mādata face
re conabant͂: neq̄ faciebāt: qꝛ nō ipsa sed
aliud diligebāt: vnde illa non erant opera
volentiū: sed onera potius inuitorū. Cum
vero ipa mādata diligunt͂ sup aurum ꝛ la
pidem preciosum multū: omnis pre ipsis
mādatis terrena vilis est merces: nec vlla
ex parte comparātur quecūq̄ alia homi-
nis bona: his bonis quibus ipse fit bonus
Alia lra. homo. ¶ Propterea inquit: ad omīa
†dirigebar. mādata tua †corrigebar: Utiq̄ cor-
rigebar: quia diligebam: atq̄ illis rectis vt
etiā ipse rectus fierem: dilectōe coherebā.
Alia lra. Iam illud quod adiungit cōsequēs erat.
†iniquam. Omnem inquit: viam †iniquitatis
odio habui. Unde eni fieri poterat vt
iniquā viam non odisset: diligēs rectam?
Nam sicut aurū ꝛ lapidē preciosum si dili
geret: odisset profecto quicq̄d ei taliū rerū
damnū posset inferre: Ita quoniā dei man
data diligebat: iniquitatis viam odio ha-
buit: queadmodū aliq̄d immanissimū ma
rini itineris saxum: vbi tam preciosarū re-
rum necesse est pati naufragiū: Qd vt nō
cōtingat longe inde velificat: qui in ligno
crucis cū mandatorū diuinorū mercibus
nauigat.

¶ Explicit sermo vicesimussextus.

Incipit sermo vicesimusseptimus de
versu psalmi: Mirabilia testimonia tua
domine ꝛc̄.

Verba psalmi hec sunt: de quibꝰ ad-
Alia lra. iuuante dño disputaturi sumus.
†domine. Mirabilia testimōīa tua:
†ideo. †propter hoc scrutata est ea anima
mea. Quis enumerat saltē generatim te-
stimonia dei? Celum ꝛ terra visibilia ope-
ra eius: dicūt quodāmō testimoniū boni-
tatis et magnitudinis eius: et ipse cursus
frequēs vsitatusq̄ nature: quo tempoꝝ ra
pacitas voluit͂: in rerum quarūcūq̄ gene
ribus: cūctis temporalibꝰ atq̄ mortalibus
que certe cōsuetudine viluerūt: si pius cō
siderator aduertat: ꝑhibet testimoniū crea
tori. Quid autē horū est quod nō sit mira
bile: si vnūquodq̄ nō vsu sed ratione me-
tiamur? Si vero tanq̄ sub vnius contem-
platiōis aspectu velut audeamꝰ cuncta cō
tueri: nonne fit in nobis quod ait ꝓpheta:
Consideraui opera tua ꝛ expaui? Et tamē
iste nō est ipsa rerum admiratiōe perterri-
tus: sed etiaz potius dixit esse causam: cur
ea deberet scrutari: quia mira sunt? Cum
eni dixisset: Mirabilia testimonia tua: se-
cutꝰ adiūxit: ꝑpter hoc scrutata est ea ani
ma mea: quasi factus sit ipse per inuestigā
di difficultatē curiosior. Quāto eni queq̄
res abstrusiores habet causas: tāto est mi-
rabilior. Si ergo nobis homo talis occur
rat: qui ꝑpter hoc dicat se scrutari testimo
nia dei: qꝛ mirabilia sunt: cū plena sit eis: ꝛ
que conspicit͂: et que nō cōspicit͂ vniuersa
creatura: nonne compescimꝰ eum dicētes:
Altiora te ne quesieris: ꝛ fortiora te ne scru
tatus fueris: sed que precepit tibi dñs illa
cogita semp? Sed si nobis respōdeat ꝛ di-
cat: Hec que precepit dñs: ꝛ que iubet vt
cogitētur: mirabilia sunt eius testimonia:
eum quippe ꝛ dñm qꝛ iubet: et bonū ꝛ ma-
gnū: qꝛ talia iubet: esse testant͂: nunq̄d au-
debimꝰ hoiem ab eoꝝ scrutatiōe reuocare:
ac nō potius vt sedulo id agat: et tante rei
operā: quātū potest impēdat hortabimur?
An forte dei p̄cepta testimonia quidē bo-
nitatis eiꝰ esse fatebimur: sed mirabilia esse
negabimꝰ? Quid eni mirū: si bona impe-
rat bonus dñs? Immo vero idipm est om
nino mirandū: et cur ita sit perscrutandū:
q̄ cuz deus bonus bona preceperit: eis tñ
dederit bonā legē: quos eadē lex viuifica-
re nō posset: nec vlla esset ex bona lege iu-
sticia. Si eni data esset lex que posset viui-
ficare: omino ex lege esset iusticia. Cur er-
go data ē que viuificare nō posset: ex qua
esset nulla iusticia? Nempe mirandum est:
nempe stupēdū. Hec sunt ergo mirabilia
testimonia dei: ꝑpter hoc huiꝰ anima scru
tata est ea: quoniā deinde nō ei dici possit:
Fortiora te ne scrutatus fueris: et que pre
cepit tibi dominꝰ illa cogita semper. Ipsa
sunt eni que p̄cepit nobis dominꝰ: et ideo
cogitāda sunt semp. Potius itaq̄ videa-
mus huiꝰ anima que scrutata est: quid in- Alia lra.
uenerit? †Manifestatio inquit: ver- †Declar
borū tuorum illuminat: et †intelli sermonū.
gere facit paruulos. Quid est paruu †intellec
lus: nisi humilis ꝛ infirmꝰ? Noli ergo super dat puuli
bire: noli de tua que nulla est virtute p̄su-
mere: et intelliges quare sit a bono deo bo

na lex data: que tamē viuificare nō possit.
Ad hoc eni data est: vt te de magno par-
uulū faceret: vt te ad faciendā legē vires
de tuo non habere mōstraret: ac sic inops
indignus ⁊ egenus ad gratiā cōfugeres et
clamares: Miserere mei dñe qm̄ infirmus
sum. Hoc ergo scrutādo intellexit hic par
uulus: quod minimꝰ apostoloꝝ Paulus:
id est paruulus ostēdit: ideo datā legē que
viuificare non posset: qꝛ cōclusit scriptura
oīa sub peccato: vt ꝓmissio ex fide Jesu
christi daret credētibꝰ. Ita dñe: ita fac mi
sericors dñe: impera quod nō possit imple
ri: imo impera quod nō nisi per tuā gratiā
possit impleri: vt cū hoīes ꝑ suas vires id
adimplere nequiuerūt: omne os obstruat
et nemo sibi magnus videat. Sint oēs
paruuli: et reus fiat oīs mundus tibi: qꝛ
non iustificabit ex lege oīs caro corā te.
Per legē eni cognitio pctī: nūc aūt sine le
ge iusticia tua manifestata est: testimoniuꝫ
habēs a lege ⁊ ꝓphetis. Hec sunt mirabi-
lia testimonia tua: que scrutata est anima
paruuli huiꝰ: et ideo inuenit: qꝛ humiliatꝰ
est: ⁊ paruulus factꝰ est. Quis eni facit mā
data tua sicut facienda sunt: id est ex fide
que per dilectionē dei operat: nisi eius in
corde per spiritū sanctū ipa dilectio diffun
dat: Hoc etiā iste puulus cōfitet. Os
meū inquit: aperui et attraxi spūm:
qꝛ mādata tua desiderabā. Quid de
siderabat: nisi facere mādata diuina: Sed
nō erat vñ faceret: infirmꝰ fortia: et paruu
lus magna. Aperuit os confitēs ꝙ per se
ipse nō faceret: ⁊ attraxit vñ faceret. Ape-
ruit os petendo: querēdo: pulsando: et si-
tiēs hausit spiritū bonū: vnde faceret: qꝺ
ꝑ seipm̄ nō poterat: mādatū sctm̄: ⁊ iustū:
et bonū. Si eni nos cū simꝰ mali: nouimꝰ
bona data dare filijs nr̄is: quantomagis
pater noster de celo dabit spiritū bonū pe
tentibꝰ eū: Non eni qui spiritu suo agūt: ſꝫ
quotquot spū dei agunt: hi filij sunt dei: nō
qꝛ ipi nihil agūt: sed ne nihil boni agant a
bono agūtur vt agant. Nam tantomagis
efficit quisqꝫ filius bonꝰ: quāto largius ei
dat a pr̄e spiritꝰ bonꝰ. Deniqꝫ iste adhuc
petit: Os quidē aperuit ⁊ attraxit spiritū:
ſꝫ adhuc ad patrē pulsat et querit: Bibit:
Alia lra sed quāto suauius sensit: tanto ardentius
† Aspice. adhuc sitit. Audi v̄ba sitiētis. † Respi
ce in me et miserere mei: ſm̄ iudi-
cium diligētiū nomē tuū. Id est ſm̄
iudiciū quod in eos fecisti: qui diligūt no-
men tuū: quoniā vt diligerēt te prius dile-
xisti eos. Sic eni Joānes aplus: Nos dili
gimꝰ inquit: Et velut causa quereret: qua-
re nos diligere fecit: adiūxit: Quoniā ipse
prior dilexit nos. Vide ⁊ iste quid apertis-
sime dicat: Gressus meos dirige
ſm̄ eloquiū tuum: ⁊ non dominet Alia lra.
mei omnis † iniquitas. Ubi q̄d aliud † iniusticia.
dicit: ꝗ̄ rectū ⁊ liberū me fac ſm̄ ꝓmissum
tuū: Quāto eni magꝭ regnat in vnoquoqꝫ
dei caritas: tāto minus ei dominat iniqui-
tas. Quid ergo aliud petit: ꝗ̄ vt donante
deo diligat deū: Diligēdo eni deum: dili-
git seipsum: vt diligere salubriter possit: et
proximū sicut seipm̄: In quibꝰ preceptis
tota lex pendet ⁊ ꝓphete. Quid igit orat:
nisi vt p̄cepta que deus imponit iubendo:
impleri faciat adiuuādo: Sed quid est qꝺ
dicit: Redime me a calūnijs ho-
minū: vt custodiā mādata tua: Si
vera illi hoīes crimina obijciunt nō calū-
niant. Si falsa: quid est ꝙ se redimi deside
rat a calūnijs: id est a criminibꝰ falsis: que
illi nocere nō possunt: Crimen quippe fal-
sum quod est calūnia: reum nō facit homi
nē: nisi apud iudicē hoīem. Ubi aūt deus
iudex est: nullus falso crimine ledit: qꝛ nō
cui obijcit: sed obijcienti potius imputat.
An hic ecclesie presignat oratio et vniuer
si populi christiani qui redemptus est a ca
lūnijs hominū: quibus exagitabant vsqꝫ-
quaqꝫ christiani: Sed nunq̄d ꝓpterea dei
mādata nō custodiit: Nōne inter ipsas ca-
lūnias qm̄ feruebāt: multo gloriosius po-
pulus sanctus in tribulatiōibꝰ dei manda
ta seruabat: cum ad perpetrādas impieta
tes persequētibꝰ nō cedebat: Sed nimirū
hoc est: redime me a calūnijs hominum:
vt custodiam mādata tua. Tu age infuso
spiritu tuo: ne me calūnie hominuꝫ terro-
ribus vincāt: et a tuis mādatis ad sua ma
la facta traducāt. Si eni hoc mecū egeris:
id est hoc modo me ab eorum calūnijs: ne
criminatōes eoꝝ falsas quas obijciūt per-
timescam: cū patiētia donata redemeris:
inter ipas calūnias custodiā mādata tua.
Faciē tuā inquit: illumina sup ser
uum tuū: Id est tuam manifesta: subue- Alia lra
niēdo et opitulādo presentiā. Et † docen † doce me.
do iustificationes tuas. Doce vtiqꝫ
vt faciā quod euidētius alibi legit: Doce
me vt faciā volūtatē tuā. Qui eni audiūt
licet memoria teneant quod audiunt: ne-
quaqꝫ didicisse putādi sunt si non faciūt.

Ueritatis nāq3 verbū est: Omnis qui audi
uit a pře ꝛ didicit: venit ad me. Qui ḡ nō
facit: id est nō venit: nō didicit. Recolens
aūt iste dolorē penitētie p̄uaricatiōis sue.

Alia lra. † deduxerūt.

Exitus aquarū inquit: † descende
runt oculi mei: q2 nō custodierūt le
gem tuā. Id est ipsi oculi mei. Nam in
quibusdā codicib9 ꝛ hoc legit: q2 nō custo
diui legē tuā. Descēderūt ḡ exitus aqua-
rum: id est effusiones lachrymaꝝ: Et ea lo
cutiōe qua dicere potuit: montes descēde
runt pedes mei: ꝛ si nō diceret per montes
vel in montes: ea locutiōe dicit scalas de-
scēdit: ꝛ si nō dicat per scalas: aut piscinā
descēdit: ꝛ si non dicat in piscinā. Et bene
ait: descenderūt: humilitate scꝫ penitendi.
Ascēderūt enī: qm̄ per superbiā cōtumacē
erecti fuerāt ꝛ elati. Sursum enī sibi esse vi
debant: qm̄ ignorātes dei iusticiā cōstitue-
re volebāt suā: In qua fatigati ꝛ legis p̄ua
ricatiōe confusi: ab illa elatiōe descēderūt
flendo: vt iusticiā dei potius impetrarēt pe
tendo. Sunt codices qui nō habēt descē-
derūt: sed trāsierūt: tanq̄ exaggerāter di
ceret trāsisse se flēdo fontes aquaꝝ: vt hoc
intelligam9 exitus aquaꝝ: plus fleuisse q̄
manāt aque de suis exitib9. Cur aūt nō cu
stodita lege sic fletur: nisi vt impetret gra-
tia que penitētis delet iniquitatē: et credē
tis adiuuat voluntatē.

Explicit sermo vicesimusseptimus.

Incipit sermo vicesimusoctauus.

Dixerat superius qui cantat hunc
psalmū: Exitus aquarū descēde-
runt oculi mei: qm̄ nō custodierūt
legē tuā: vbi se multū fleuisse testat9 est pre
uaricationē suam. Proinde velut rationē
reddēs: cur multū flere debuerit: ꝛ suū gra
uiter dolere pctm̄. ¶ Iustus es inquit:
dn̄e: ꝛ rectū iudiciū tuū. Mandasti
iusticiā testimonia tua: ꝛ veritatē
tuā valde. Hec itaq3 iusticia dei rectūq3
iudiciū ꝛ veritas: omī ē metuēda peccāti.
Hac enī dānant diuinit9 quicūq3 dānāt:
nec est omino q̄ de sua dānatiōe cōtra deū
iustū recte cōqueri possit. Inde fletus re-
ctus est penitētis: qm̄ si cor eius impenitēs
dānaret: iustissime vtiq3 dānaret. Sane iu
sticiā dicit testimonia dei. Iustū quippe se
probat mandādo iusticiā. Est enī hec veri
tas vt deus testimoniis talib9 innotescat.

Alia lra. † Tabescere me fecit.

Sꝫ q̄d est qđ sequit: † Tabefecit me
zelus meus: Uel sicut alii codices ha-
bēt zelus tuus. Habēt nōnulli etiā do
mus tue. Et nō tabefecit me: sed come
dit me. Quod ex alio psalmo quātū mi-
hi videt putandū est emēdandū: vbi scri-
ptum est: Zelus domus tue comedit me.
Quod cōmemoratū etiā in euāgelio noui
mus. Simile tñ aliquid esse tabefecit ei: qđ
ibi est comedit. Zelus aūt me9 qđ plures
codices habēt: nullam ingerit questionē.
Quid enī mirū ē: si zelo suo q̄sq3 tabescit:
Qz vero habēt aliqui: zelus tuus: signifi-
cat hominē deo zelantē: nō sibi: sed nō re-
pugnat si ipse dicat ꝛ me9. Nā quid aliud
dicit apostolus: Emulor enī vos deo emu
latione dei: Nam dicendo: Emulor vos:
quid nisi emulationē demōstrat suā: Sed
q2 dixit deo: id est nō sibi sed deo: ideo ad
didit: emulatiōe dei. Hanc quippe suo spū
fidelib9 suis inspirat deus: Amoris enī est
nō liuoris. Nā que fuit causa vt hoc apo-
stolus diceret: Aptaui enī vos inquit vni
viro v̄ginē castā exhibere christo. Timeo
aūt ne sicut serpēs Euam seduxit versutia
sua: sic ꝛ vestre mētes corrūpant a simpli-
citate et castitate que est in christo. Come
debat eum zelus domus dei: quā tñ zela-
bat christo nō sibi. Sponsus enī sibi zelat
sponsam suā: amicus aūt spōsi: nō eā sibi
zelare debet: sed spōso. Bonus ḡ ꝛ huius
intelligēdus est zelus. Causam aūt subiū-
git ꝛ dicit: Quia obliti sunt † verboꝝ
tuorū inimici mei. Retribuebāt ḡ ma
la p̄ bonis: qm̄ zelebat illos deo tam vehe
mēter ꝛ ardēter: vt eo zelo tabefactū se di-
ceret: Illi aūt ob hoc in ip̄m inimicitias ex
ercebāt: q2 vtiq3 vt deū amarēt volebat:
quos amādo zelabat. Non ingrat9 enī grē
dei: per quā fuerat ex inimico reconciliat9
deo: etiam ipse suos diligebat inimicos: et
eos zelabat deo: dolēs ꝛ tabescēs q̄ essent
verboꝝ eius obliti. Deinde cōsiderās ipe
in verbis dei: qua flamma dilectiōis arde
ret. ¶ Ignitū inquit: eloquiū tuum
† valde: ꝛ seruus tuus dilexit illud.
Merito zelabat in suis inimicis cor impe
nitēs: qui fuerāt obliti verboꝝ dei. Ad hoc
enī flagrabat eos adducere: quod ipse fla
grātissime diligebat. † Iunior ego su
inquit: et cōtemptus: iustificatiōes
tuas nō sum oblitus. Non sicut ini-
mici mei qui obliti sunt verborū tuoꝝ. Ui
detur autē minor etate non oblitus iusti-
cationes dei dolere pro inimicis suis etate
maioribus qui obliti sunt. Nam quid est:
iunior ego non sum oblitus: nisi illi maio-

Alia † ver

Alia † vel

Alia † Ad tulu

res obliti sũt: μεωΤερὸσ est enim grecuz:
qđ est etiã in illo loco vbi dictuz ẽ: In quo
corrigit iunior viã suã. Hoc aũt nomẽ cõ-
paratiuũ est: ꝛ ideo bene intelligit in cõpa-
ratione maioris. Duos ḡ ppl'os hic agno-
scamus: qui etiã in Rebecce vtero lucta-
bant: qñ nõ ex operibus: sed ex vocante di
ctum est ei: Maior seruiet minori. Sed cõ-
temptũ se dicit hic iunior: ideo factus ẽ ma
ior: qꝛ ignobilia ꝛ cõtemptibilia mũdi ele-
git de⁹: ꝛ ea q̃ non sunt tanq̃ sint: vt q̃ sunt
euacuent: ꝛ ecce sunt nouissimi qui erãt pri
mi: ꝛ pmi qui erant nouissimi. Nec imerito
obliti sunt verborũ dei qui suã iusticiã con
stituere voluerũt ignorãtes iusticiam dei.
Iste aũt iunior nõ est oblitus: quia nõ suã
voluit habere iusticiã: sed dei. De qua etiã
nũc dicit: ¶ Iusticia tua iusticia ĩ eter
nũ: ꝛ lex tua veritas. Quõ eñ nõ ve-
ritas lex: ꝑ quã cognitio peccati: ꝛ que testi
moniũ ꝑhibet iusticie dei: Sic eñ dicit apo
stolus: Iusticia dei manifesta est: testificata
ꝑ legẽ ꝛ ꝓphas. Propter hãc passus ẽ ꝑse-
Alia lra cutionez iunior a maiore: vt diceret iunior
†angustia. qđ sequit: ¶ Tribulatio ꝛ †necessitas
inuenerũt me: mãdata tua medita-
tio mea est. Seuiãt: ꝑsequãtur: dũ tamẽ
mãdata dei nõ relinquãtur: ꝛ ex ipis man-
Alia lra datis etiã qui seuiunt diligant. †Iusti-
†Equitas. cia testimonia tua in eternũ: intelle-
ctũ da mihi ꝛ viuã. Intellectũ poscit
iste iunior: quẽ si nõ hẽret: non suꝑ seniores
intelligeret: sed eum poscit in tribulatiõe et
necessitate: quo intelligat q̃ sit cõtemnẽdũ
qđ ei possunt auferre ꝑsequentes inimici: a
quib⁹ se dicit esse cõtemptũ: Ideo dixit: et
viuam: qꝛ si eo vsq̃ tribulatio necessitasq̃
ꝑuenerit: vt ꝑ inimicoꝝ ꝑsequẽtiuz manus
vita ista finiat: viuet ĩ eternũ qui tꝑalibus
ꝑponit iusticiã que manet in eternũ: q̃ iusti
cia in tribulatiõe ꝛ necessitate martyria sũt
dei: hoc est testimonia: pro quib⁹ sunt mar-
tyres coronati.

¶ Explicit sermo vicesimusoctauus.
Incipit sermo. XXIX. de eo quod sequi-
tur: Exclamaui in toto corde: exaudi me
domine ꝛc̃.

CLamor ad dñm qui fit ab orãtibus:
si sonitu corꝑalis vocis fiat: nõ in-
tento ĩ dñm corde: quis dubitet in-
aniter fieri: Si autẽ fiat corde: etiaz silente
corꝑis voce: alium quẽlibet hominẽ potest
latere: non deũ. Siue ergo cũ voce carnis
qñ id opus est: siue cũ silentio ad deũ cum
oramus: corde clamandũ est. Est aũt cla-
mor cordis: magna cogitationis intentio.
Qui cũ est in oratiõe: magnũ exprimit de-
siderãtis ꝛ petentis affectũ: vt nõ desperet
effectũ. Tunc porro in toto corde clamat:
qñ aliunde nõ cogitat. Tales oꝛ̃ones rare
sunt multis: crebre autem pacis: Utrũ vo
cuiq̃: nescio. Talẽ suã cõmemorat oratio-
nẽ qui cantat hũc psalmũ: dicẽs. ¶ Cla-
maui ĩ toto corde exaudi me domi-
ne: Cui eñ rei suus clamor ꝓficiat: adiũ- Alia lra.
xit. Iustificationes tuas †exquirã. †requirã.
Ad hoc ergo clamauit in toto corde suo: ꝛ
hoc sibi desiderauit a domino exaudiente
ꝑstari: vt iustificatiões eius exquirat. Pro
inde qđ vt faciamus iubet: vt exquiramus
orat. Q̃ longe est adhuc a faciẽte q̃ exqui-
rit: Non eñ ẽ ꝯsequẽs vt q̃ exquirit: inue-
niat: aut qui inuenit: faciat. Nõ aũt potest
nisi inuenerit: facere: et nisi quesierit: inue-
nire. Sed magnaz spem dñs Jesus dedit
dicẽdo: Querite ꝛ inuenietis. Rursus aũt
dicit sapiẽtia (que quid ẽ nisi ipe) Querẽt
me mali: ꝛ nõ inueniẽt. Nõ ergo malis sed
bonis dictũ ẽ: Querite ꝛ inuenietis: Immo
vo eis dictũ ẽ quib⁹ eodẽ loco paulopost:
Si ergo vos inquit cũ sitis mali: nostis bo
na data dare filijs vestris: quomodo igitur
malis dicit: Querite ꝛ inuenietis: cum rur
sus dicat: Querẽt me mali ꝛ nõ inuenient:
An aliud eos dñs q̃ sapientiã querere vo
lebat: qñ eos inuẽturos si quererẽt ꝓmitte-
bat: In ea quippe sunt omnia que ab eis q̃
beati esse cupiũt inquirẽda sunt. Ibi ergo
sunt ꝛ iustificatiões dei. Quapropter restat
vt intelligam⁹ nõ omnes malos nõ inueni-
re sapientiã si q̃sierint: sed eos q̃ intãtũ sunt
mali vt oderint eam. Sic eñ ꝛ dixit: Que-
rent me mali ꝛ nõ inueniẽt: Oderũt eñ sa-
pientiã. Ideo ergo nõ inueniũt: qꝛ oderũt.
Sed rursus si oderũt quomõ querunt: nisi
qꝛ non eam querũt ꝓpter ipsam: sed ꝓpter
aliquid quod mali amant: ꝛ ad hoc se faci-
lius putant ꝑuenturos ꝑ ipam: Multi eñ
sunt qui dicta sapiẽtie studiosissime inqui-
runt: eãq̃ in doctrina nõ in vita volunt ha
bere: vt non ꝑ mores quos iubet sapientia
ꝑueniant ad dei lucẽ qđ ẽ ipsa sapiẽtia: sed
ꝑ sermones quos habet sapiẽtia ꝑueniant
ad hominũ laudẽ: qđ est vanagloria. Nõ
ergo sapientiã querunt: ꝛ quãdo eam que-
runt: quia nõ querũt ipsam: alioquin viue-
rent s̃m ipsam: sed volunt verbis eius in-
flari. Et quãtomagis inflant: tantomagis

efficiunt̄ extra ipsaꝫ. Iste aūt hoc ipm̄ poscens a domino qđ eum iubet facere dominus: vt ipe in illo etiā qđ impat opet̄: Deꝰ est eñ qui operat̄ in nobis: et velle: ⁊ opari ꝓ bona voluntate: Clamaui inquit in toto corde meo exaudi me domine: iustificationes tuas exquirā: vtiqꝫ faciēdas nō tm̄mō sciendas: ne similis fiat illi seruo duro: qui etiā si intellexerit nō obaudiet:

Alia lra. †ad te.

Clamaui† saluū me fac: Vel sicut nōnulli habent ⁊ greci ⁊ latini: Clamaui te: saluū me fac: Quid ē clamaui te: nisi clamādo inuocaui te: Sed cū dixisset: saluū me fac: quid adiūxit: Ut custodiam †testimonia tua.

Alia lra †mādata.

Ne te scꝫ ꝑ infirmitatem negem. Salus quippe anime facit: vt fiat qđ faciēdum esse cognoscit̄: ⁊ vsqꝫ ad mortē corporis: si hoc flagitat extrema temptatio ꝓ testimonioꝝ diuinorū veritate certetur. Ubi aūt non est salus: succūbit infirmitas: ⁊ deseritur veritas. Sed qđ sequit̄ habet aliqđ obscuritatis: qđ aliquāto diutius exponēdum est.

Alia lra. †in maturitate

Preueni †intempesta nocte ⁊ clamaui. Plures codices non habent: intempesta nocte: sed Inmaturitate. Vix autē vnus inuētus est q̄ haberet geminatā ꝑpositionē: id est In imaturitate. Immaturitas itaqꝫ in h̄ loco nocturnum tempus est: qđ nō est maturum: id est opportunū vt agatur aliqđ vigilando. Qđ etiā vulgo dici solet: hora importuna. Nox quoqꝫ intempesta: id est media: qñ qescendū est: hinc ꝓculdubio nūcupata est: quia importuna est actionibꝰ vigilantiū. Tempestiuū enīꝫ: dixerunt veteres opportunū. Et intempestiuū: importunū. A tp̄e ducto vocabulo. Nō ab illa tempestate: que consuetudine latine lingue celi ꝑturbatio iam vocat̄. Qđꝫ isto verbo libenter vtunt̄ historici: vt dicant ea tempestate: qđ volunt eo tempore intelligi. Et qđ ait locutor egregius. Unde hec tam clara repente tempestas. Nō celum nymbis ventisve turbatū: sed magis subita ⁊ splēdida serenitate fulgidū significauit hoc nomie. Qđ ergo grece dictuꝫ est: εμ ἀώριᾳ: nō vno verbo: sed duobus: id est ꝑpositione ⁊ nomie: hoc interp̄tes nostri quidaꝫ dixerunt intempesta nocte. Plures imaturitate: nō duobꝰ verbis: sed vno: cuiꝰ vocabuli nomiatiuꝰ ē immaturitas. Nōnulli v̄o in duobus verbis: sicut grecus posuit in imaturitate: αωρια quippe immaturitas ē: εμ αώρια in imaturitate. Tanqꝫ si vellet etiā ille qui dixit intempesta nocte: ꝑpositione dicere geminata: in intempesta: vt vna ꝑpositio significet in qua hora: altera ꝑtineat ad cōpositionē nomis. Nihil sane interest ad sententiam: vtrū quis dicat egisse se aliquid gallicātu: an in gallinatu. Ita nihil interesset: vtrum intempesta nocte: an v̄o in intempesta nocte: id est in nocte intempesta clamasse se diceret. Grecus tñ in nocte intempesta dixit: qđ idē valet si dicat̄: in immaturitate: id est in tp̄e nocturno ⁊ immaturo. Hactenus de obscuro verbo fuerit disputatū. Nūc videamus quis ipse sit sensus.

Alia lra †In verbis tuis supsperaui

Preueni inquit nocte intempesta: ⁊ clamaui. †In verbis tuis speraui. Si hoc ad vnumquēqꝫ fidelium referamus: ⁊ ad ꝓprietatem rei geste: sepe cōtingit vt tali noctꝭ tempore vigilet amor dei: ⁊ magno vrgente oratiōis affectu nō expectet̄: sed ꝑueniat̄: qđ post gallicantū cōsueuit esse tempꝰ orandi. Si aūt accipiamꝰ hoc totū seculū noctēꝫ: vtiqꝫ intempesta nocte clamamꝰ ad deum ⁊ ꝑuenimus maturitatē tēporis: in quo nobis redditurꝰ ē qđ ꝓmisit: sicut alibi legit̄: Preueniamus faciē eius in cōfessione: Qꝫꝫ si velimus intelligere: immaturū tempus noctis huiꝰ anteqꝫ venisset plenitudo tēporis: id est ipa maturitas: qñ christus manifestaret̄ in carne: nec tūc ecclesia tacuit: sed ꝑueniens istā maturitatē ꝓphetando clamauit: ⁊ in verbis dei sperauit potētis facere quod ꝓmisit: vt in semie Abrae bñdicerent̄ oēs gentes. Ipa ⁊ qđ sequit̄ dicit̄:

Alia lra †tēpilu

Preuenerūt oculi mei ad †matutinum: vt meditarer eloquia tua. Ponamꝰ eñ matutinū qñ qui sedebant in vmbra mortis: lux orta ē eis. Nōne in sanctis qui ꝑus erant in terra ad hoc matutinū oculi ecclesie ꝑuenerūt: qꝛ hoc futurū ante ꝑuiderūt: vt meditarent̄ eloquia dei q̄ tūc erant: et in lege ac ꝓphetis hec futura nūciabantur:

Alia lra †audi.

Uocē meā: inquit: †exaudi me domine s̄m misericordiā tuam: et s̄m iudiciū tuum viuifica me. Prius eñ deus s̄m misericordiā aufert a peccatoribꝰ penam: eisqꝫ postea iustis s̄m iudicium dabit vitam: quia non frustra illi hoc ordine dicitur: Misericordiā ⁊ iudicium cantabo tibi domine: Qꝫuis ⁊ ipsum tempus misericordie nō est sine iudicio: de quo dicit apostolus: Si eñ nos ipos iudicaremus: a domino nō iudicaremur: cum iudicamur aūt a domino corripimur: ne cum mūdo damnemur: Et eiꝰ coapostolꝰ: Tempꝰ ē inqt vt

iudiciū īcipiat a domo domini: Et si initiū
a nobis: q̄lis finis erit eis q̄ nō credūt dn̄i
euāgelio: ⁊ vltimū tempus iudicij non erit
sine misericordia: quia coronat te: ait psal/
mus: in miseratōe ⁊ misericordia. Judiciū
aūt sine misericordia: sed sinistris qui nō fe
cerunt misericordiā. **Appropinqua/**
Alia lra iniquitati. **uerunt: inquit: psequētes me† iniq̄ta**
te: Uel sic nōnulli codices habēt: **Iniq̄:**
Tūc appropinquāt qui psequūtur: qn̄ vsq̧
ad carnez cruciandā pimendāq̧ pueniūt.
Un̄ psalm⁹ vicesimusprim⁹ vbi passio dn̄i
pphetata est: Ne discedas inq̄t a me: quo/
niam tribulatio pxima est: cum ea dicant
que non iminente: sed iam p̄sente ip̄a passi/
one ppessus est. Sȝ proximā dixit tribula/
tionem que fiebat in carne. Nihil est q̄ppe
anime pprius carne quam gestat. Propin/
quauerūt ergo psequētes: affligendo eorū
carnem quos persequebant. Sed attende
quod sequit. **A lege autē tua longe fa**
cti sunt. Quātomagis ppinquauerūt p/
sequēdis iustis: tanto longe facti sunt a iu/
sticia. Sed quid nocuerūt eis quibus pse/
quēdo ppinquauerunt: quādo interior est
ppinquatio domini eorum a quo nullate/
nus deserunt: Deniq̧ sequit. ¶ **Prope**
es tu domine: ⁊ omnes vie tue ve/
ritas. Etiā in tribulationibus suis q̄ eas
non imerito patiūtur tribuere deo veritatē
sanctorum est vsitata confessio: Ita regina
Hester: ita sanctus Daniel: ita tres viri in
camino: ita eorum sanctitatis alij socij con
fitentur. Queri autez potest quomodo hic
dictū sit: Omnes vie tue veritas: cum in
alio psalmo legatur: Uniuerse vie domi/
ni misericordia et veritas. Si erga sanctos
⁊ vniuerse vie domini misericordia: ⁊ vni/
uerse vie domini veritas: q̄ et in iudicādo
subuenit: atq̧ ita nō deest misericordia: et i
miserando id exhibet quod pmisit: ne veri
tas desit. Erga autē omnes ⁊ quos liberat
⁊ quos damnat: oēs vie dn̄i misericordia
⁊ veritas: quia vbi nō miseret vindicte ve/
Alia lra nō habet. ritas exhibet. Multos quippe imeritos li/
berat: immeritū autem neminem damnat.
† **Ab initio cognoui: inquit: de testi**
monijs tuis: q̄a in eternū fundasti
ea. Qd̄ grecus ait: χατ αρχησ: aliqui no
stri ab initio: aliqui initio: aliqui in initijs:
interp̄tati sunt: Sȝ qui pluraliter hoc dice/
re maluerūt: grecā locutionē secuti sūt: La/
tine autē lingue illud potius vsitatū est: vt
ab initio vel in itio dicat: qm̄ χρτ αρχησ
grece quasi pluralit: sed aduerbialit dicit:
quale est apud nos cū dicimus: alias hoc
facio: pluralē numerū feminini generis di/
cere videmur: ħ aduerbiū ē: ⁊ sig̃t alio tēpo
re. Quid est ergo ab initio cognoui: vel po
tius vt et nos aduerbialiter id dicam⁹: Ini
tio cognoui de testimonijs tuis: quia ī eter/
nū fundasti ea: Testimonia domini in eter/
nū ab illo dicit eē fūdata: ⁊ ħ se initio cog/
uisse testat: nec aliūde coguisse q̄ d ip̄is vti
q̧ testionijs. Que sūt ista testionia: nisi q̄b⁹
testat⁹ ē de⁹ daturū se regnū suis filijs sempi
ternū: Et q̄ ħ in vnigenito se daturū eē te/
status est: de q̄ dictū ē: Et regni ei⁹ nō erit
finis: ip̄a testimonia dixit ī eternū eē funda
ta: q̄ id qd̄ p ea deus pmisit eternū eū. Nā
p seip̄a testimonia tunc nō erūt necessaria:
quādo res ip̄a videbit pp̄ter quā creden/
dam nūc testimonia requirūtur: Et id̄ bene
intelligit dictū: fundasti ea: q̄ in christo ve/
ra mōstrant. Fundamentū eīn aliud nemo
potest ponere p̄ter id qd̄ positum est: qd̄ est
christus Jesus. Un̄ hoc ḡ iste initio cogno
uit: nisi q̄ ecclesia loquit q̄ terris nō defuit
ab initio generis hūani: cui⁹ primitie Abel
sanctus est immolatus: ⁊ ipse in testimoniū
futuri sanguinis mediatoris ab impio fra/
tre fundendi. Nā ⁊ illud ab initio dictū est:
Erūt duo ī carne vna: Qd̄ magnū sacra/
mentū aplus Paulus exponens: Ego in/
quit dico in christo ⁊ in ecclia.

¶ Explicit sermo vicesimusnonus.
Incipit sermo tricesimus: de versu psal/
mi. Uide hūilitatē meā ⁊ eripe me ⁊c̄.

Nemo in christi corpore constitutus
a se alienam arbitret esse hanc vo/
cem. Quoniā reuera totum christi
corpus in hac humilitate positū dicit: Un̄
⁊ psalmi huius incipit lectio: de qua nunc
disputare suscepimus. ¶ **Uide humili**
tatem meā ⁊ eripe me: q̄ legē tuaȝ
non sum oblitus. Hoc loco nullā dei le
gē conuenientius intelligim⁹: nisi q̄ imobilit
fixū est: vt oīs qui se exaltat hūiliet: ⁊ oīs q̄
se humiliat exaltet. Sup̄bus ḡ malis vt hu
miliet innectit: hūilis a malis vt exaltet eri
pitur. ¶ **Judica: inq̄t: iudiciū meū et**
redime me: Sup̄ior quodāmō sententia
repetita est. Qd̄ enim ait: Uide hūilitatem
meā: hoc ē: iudica iudiciū meū: Et qd̄ ait:
eripe me: hoc est: ⁊ redime me. Qd̄ vō sup̄
dictū est: Quia legē tuam nō sum oblitus:
huic cōgruit qd̄ infra est. **Propter elo**
quiū tuū viuifica me: Ip̄m.n. eloquiū

est lex dei: quã nõ est oblitꝰ vt se exaltãdus
humiliaret. Ad ipam vo exaltationẽ perti-
Alia lra. net qꝺ ait: viuifica me: qꝛ sanctorũ exalta-
† nõ habet. tio vita eterna est. ¶ Longe † est: inquit:
a peccatoribꝰ salus: qꝛ iustificatio-
nes tuas nõ exquisierũt. Quis enim
te discernit: o tu qui dixisti: Longe est a pec
catoribꝰ salus? Quis te discernit a pecca-
toribꝰ: vt nõ a te longe sit: sed tecũ sit salus?
Hoc te nempe discernit: qꝛ id quod isti nõ
egerunt: ipe fecisti: hoc est: dei iustificatio-
nes exquisisti. Quid eñ habes qꝺ nõ acce
pisti? Nõne tu es q̃ pauloañ dicebas: Cla-
maui in toto corde meo exaudi me domine
iustificatões tuas requirã? Ergo ab illo ad
quem clamasti: vt eas exq̃reres accepisti.
Ipe te igiꝛ discernit ab eis: a quibus pro-
pterea longe est salus: quia iustificationes
dei non exquisierũt. Uidit hoc etiam ipse:
neqꝫ enim ego viderem: nisi in ipso essem.
Corporis enim christi verba ista sunt: cuiꝰ
Alia lra membra sumus. Uidit hoc inquã: conti-
† Misericor- nuoqꝫ subiecit. † Miserationes tue
die. multe domine: Etiam hoc ergo quod
exquirimus iustificatiões tuas pertinet ad
miseratiões tuas. Scdm iudiciũ tuum
viuifica me. Noui enim quia ⁊ iudiciuꝫ
Alia lra. tuum sine tua miseratõne nõ erit super me.
† qui ꝑsequunꝛ Multi † ꝑsequẽtes me ⁊ † tribulã-
† tribulant. tes me: a testimonijs tuis nõ decli
naui. Factũ est: nouimus: recolimꝰ: agno
scimus. Purpurata est vniuersa terra san-
guine martyrũ: floret celũ coronis marty-
rũ: ornate sunt ecclesie memorijs martyrũ:
insignita sunt tempora natalibꝰ martyrũ:
crebrescũt sanitates meritis martyrũ. Unꝺ
hoc: nisi quia impletũ est qꝺ ꝑdictuꝫ est de
homĩe isto toto terrarũ orbe diffuso? Mul-
ti ꝑsequẽtes me ⁊ tribulãtes me: a testimo-
nijs tuis nõ declinaui. Agnoscimꝰ et grãs
agimus dño deo nostro. Tu nãqꝫ homo:
tu in alio psalmo: tu ipe dixisti: Nisi qꝛ do-
minꝰ erat in nobis: fortasse viuos absorbu-
issent nos. Ecce quare ab eius testimonijs
nõ declinasti: ⁊ ad palmam supne vocati-
Alia lra onis inter manus multorꝫ ꝑsequẽtiũ tribu-
† ꝑuaricantes. lantiũqꝫ venisti. Uidi: inquit: † insen-
satos ⁊ tabescebã: Uel sicut alij codi-
ces habent. Uidi nõ obseruãtes pa-
ctum: Et hoc plures habẽt. Sed qui sunt
qui pactũ nõ obseruauerũt: nisi qui decli-
nauerũt a testimonijs dei: tribulatiões mul
torũ ꝑsequẽtiũ non ferẽtes? Hoc est aũt pa
ctũ: vt q̃ vicerit coroneꝛ. Hoc pactũ nõ ob

seruauerũt: qui ꝑsecutões non tolerãtes: a
testimonijs dei negãdo declinauerũt. Hos
ꝗ iste vidit ⁊ tabescebat: qꝛ diligebat. Zelꝰ
ille eñ bonꝰ est: de amore veniẽs: nõ liuo-
re. In quo eñ nõ seruauerũt pactũ: secutꝰ
adiũxit. Quia eloquia tua nõ custo-
dierũt. Ea q̃ppe in tribulatiõibus nega-
uerũt: Et cõmẽdat se iste differẽs ab eis ac
dicit: ¶ Uide qm̃ mãdata tua dile-
xi: Nõ ait: eloq̃a vel testimonia tua nõ ne-
gaui: qꝺ martyres facẽ cogebanꝛ: ⁊ nõ fa-
cientes intolerabilia patiebanꝛ: sed hꝫ dixit
vbi fructus est omniũ passionũ: qꝛ si tradi-
dero corpus meũ vt ardeã: caritatẽ aũt nõ
habeã nihil mihi ꝓdest. Hanc iste cõmen-
dans ait: Uide qm̃ mãdata tua dilexi. De
niqꝫ postulauit premiũ. Domine in tua
misericordia viuifica me. Isti morti-
ficant: tu viuifica. Sed si premiũ poscit in
misericordia qꝺ reddẽ debet iusticia: quã-
tomagis impẽsa ẽ misericordia vt obtine-
reꝛ cui premiũ debeꝛ ipa victoria? ¶ Pri-
cipiũ: inq̃t: verborũ tuorũ veritas: i
eternuꝫ omnia iudicia iusticie tue.
A veritate inquit tua verba ꝓcedũt: ⁊ idõ
veracia sunt: ⁊ nemĩnẽ fallunt: quibus pre-
nũciatur vita iusto: pena impio. Hec sunt
quippe in eternũ iudicia iusticie dei.

¶ Explicit sermo tricesimus. Incipit ser
mo tricesimusprimꝰ: de versu psalmi. Pri-
cipes ꝑsecuti sunt me gratis ⁊c̃.

Quas ꝑsecutiones a regibꝰ terre cor
pus christi: hoc est: sancta ecclesia
ꝑtulit: nouimus: agnoscamus ergo
hic etiam eius verba dicentis: ¶ Princi
pes ꝑsecuti sunt me gratis: ⁊ a ver-
bis tuis formidauit cor meũ. Quid
eñ christiani leserant regna terrena: q̃uis
eis regno celorum ꝓmiserit rex eorꝫ? Quid
inquã leserant regna terrena? Nũquid eo-
rum rex milites suos ꝓhibuit impendere ⁊
exhibere que debenꝛ regibus terre? Nõne
de hoc sibi calũniam moliẽtibꝰ iudeis ait:
Reddite cesari que cesaris sunt: ⁊ deo que
dei sunt? Nõne tributum de ore piscis etiã
ipe ꝑsoluit? Nonne ꝑcursor eius militibus
regni huius quid facere deberent ꝓ eterna
salute querẽtibus: non ait: Cinguluꝫ solui-
te: arma ꝓijcite: regem vestrum deserite vt
possitis domino militare: sed ait: Neminẽ
concusseritis: nulli calũniaꝫ feceritis: suffi-
ciat vobis stipendium vestrũ? Nõne vnus
militum eius ⁊ dilectissimꝰ comes eius: cõ-
militonibꝰ suis: et quodãmõ christi ꝓuin-

cialib⁹ dixit: Omnis anima potestatibus
sublimiorib⁹ subdita sit: Et paulopost ait:
Reddite omnib⁹ debita: cui tributū tribu
tum: cui vectigal vectigal: cui timorē timo
rem: cui honorem honorē: Nemini quicq̄
debeatis: nisi vt inuicē diligatis. Nōne p̄
cepit vt p̄ ipis etiā regibus oraret ecclesia:
Quid ḡ eos christiani offenderūt: Quod
debitum nō reddiderūt: In quo christiani
nō sunt terrenis regib⁹ obsecuti: Ergo ter
reni reges christianos gratis p̄secuti sunt.
Sed qđ subiecit attende. Et a verbis tuis
formidauit cor mū. Habuerūt quidē et illi
verba minantia: expello: p̄scribo: occido:
vnguibus torqueo: ignibus terreo: bestijs
subrigo: mēbra dilanio: sed tua me potius
verba terruerūt: Nolite timere eos qui cor
pus occidūt: postea nō habēt quid faciāt:
sed eum timete qui habet potestatē ⁊ corp⁹
⁊ animā p̄dere in gehennā. Ab his verbis
tuis formidauit cor meū. Et cōtēpsi hoīez
Alia lra
p̄secutorē meū: ⁊ vici diabolū seductorem
†Letabor.
meū. Deinde sequit. †Exultabo ego
sup eloquia tua: sicut q̄ inuenit spo
lia multa. Per ea verba vicit: a quibus
formidauit: Victis eīn spolia detrahūtur:
sicut victus ⁊ spoliatus est ille de quo dicit
in euāgelio: Nemo intrat ī domū fortis: vt
vasa eius diripiat: nisi prius alligauerit for
tem. Sed spolia multa inuēta sunt: quādo
patiētiam mirati martyrū: etiaz qui p̄secuti
sunt crediderūt: ⁊ qui regem nostruz detri
mētum militu3 ei⁹ sunt damnificare moliti:
ab illo sunt insup acquisiti. Quisquis ergo
a verbis dei: ne in certamīe vincat formi
dat: sup eadem verba victor exultat. Nam
ne putaremus ex illa formidine odium ver
borū dei potuisse surripe: q̄uis iaz dixerit:
Exultaui super eloquia tua: qđ vtiq̄ nō di
Alia lra
ceret si odiret ea: tamē adhuc addit ⁊ dicit:
†Iniquitatē.
†Iniusticiā odio habui ⁊ abomi
natus sum: legem aūt tuam dilexi:
Nempe a verbis eius illa formido nō fecit
corūdem verborū odiū: sed integrā tenuit
caritatem. Neq̄ eīn lex dei: non sunt ver
ba ⁊ eloquia dei: Absit ergo vt timore pe
reat amor: vbi castus est timor. Sic patres
a filijs pijs ⁊ timent ⁊ amant: sic pudica cō
iunx virū ⁊ timet ne ab illo deserat: ⁊ amat
vt fruatur. Si ergo pater homo et coniunx
homo: ⁊ timeri ⁊ amari debet: multomagis
pater noster qui in celis est: et ille sponsus:
nō carne pre filijs hominū: sed virtute for
mosus: A quibus eīn diligit lex dei: nisi a

quibus diligit deus: Et quid habet bonis
filijs triste lex patris: An qm̄ quem diligit
corripit: ⁊ flagellat omnē filiu3 quē recipit:
At qui hec iudicia respuit: p̄missa non reci
pit. Paterna ergo iudicia laudent: ⁊ in fla
gello: si p̄missa diligunt in premio. Ita pla
ne fecit iste qui dicit: Septies in die Alia lra.
†laudaui te: sup iudicia iusticie tue. †laudem dixi
Septies in die qđ ait: significat semp̄. So
let esse quippe iste numer⁹ vniuersitatis in
diciū: p̄pter qđ sex diebus diuine op̄atiōis
septimus adiectus est quietis. Et p̄ septem
dies currentes ⁊ recurrentes tempora vni
uersa voluūtur. Nec ob aliud dictum est:
Septies cadet iustus ⁊ resurget: id est non
perit iustus modis omnib⁹ humiliat⁹: sed
nō p̄uaricatus: alioq̄n non erit iustus. Nā
p̄ omni genere tribulatiōis qua in conspe
ctu hominū deijcit: positū est septies cadit.
Et pro eo q̄ ex ipis omnib⁹ tribulatiōibus
p̄ficit: positum est resurget. Satis illustrat
in eo libro consequēs sententia p̄cedentē.
Ibi eīn sequit: Impij autē infirmabunt in
malis: hoc est itaq̄ iusto septies cadere et
resurgere: in omnibus malis nō infirmari.
Merito igit septies in die laudauit eccl̄ia
deum: sup iudicia iusticie ipius: q̄r cū tem
pus esset vt iudiciū inciperet a domo domi
ni: in omnib⁹ tribulatiōibus nō infirmata:
sed coronis martyru3 glorata est. Pax
multa: inquit: diligētibus legē tuā: Alia lra.
⁊ non est †eis scandalū. Utrū ipsa lex †illis.
diligētib⁹ se scandalu3 nō est: an diligētib⁹
eam nullū est vndecūq̄ scandalum: Sed
vtrūq̄ recte intelligit. Qui eīn diligit dei le
gem: etia3 qđ in ea non intelligit honorat.
Et qđ ei sonare videt absurde: se poti⁹ non
intelligere. ⁊ aliquid magnū latere ibi iudi
cat. Ideo lex dei nō est ei scandalū. Ut aūt
nullū scandalū oīno patiat: nō sic homies
sancte cuiusq̄ p̄fessionis attēdat: vt fides
eius ex eorū moribus pendeat. Ne aliqui
bus cadentibus quos p̄ magno habebat:
ipe scandalo pereat. Sed ipsanm dei legē
diligat: et erit ei pax multa: nullūq̄ scanda
lum. Securus eni3 diligit eam: in qua etiā
si multi peccant: peccare ipse non nouit.
Expectabam: inquit: salutare tuū
domine: ⁊ mādata tua dilexi. Quid
enim iustis profuisset antiquis dei dilexisse
mandata: nisi eos christus qui est dei salu
tare liberasset: cuius etiam spiritu impetro
mandata dei diligere potuerunt: Si ergo
antiqui iusti expectabant salutare dei: quia

mādata eius dilexerāt: quātomagis necessarius erat Jesus: hoc est: salutare dei saluis faciēdis eis qui mādata eius non dilexerunt. Potest ista etiam sanctis istorū tēporum: ex quo gratia reuelata euāgelium predicat cōgruere ꝓphetia. Expectant eñ christū qui mādata dei diligunt: vt cū christus apparuerit vita nostra: tunc ⁊ nos appareamus cum illo in gloria. ¶ Custodiuit: inqt: anima mea testimonia tua: et dilexi ea †valde. Vel sicut nonnulli codices habēt: dilexit. Ut subaudiat anima mea. Custodiunt testimonia dei: dum non negant: hoc est martyrū officiuꝫ: quia testimonia grece martyria nūcupant. Sed quia ꝓ testimonijs dei etiam flāmis concremari sine caritate nihil ꝓdest: ideo addidit: ⁊ dilexi ea valde. Supra autē dixerat: mādata tua dilexi: deinde sequēti vsu testiōnia tua custodiui ⁊ dilexi: postea ⁊ mādata tua ⁊ testiōnia tua custodiui. Ait eñ: †Custodiui mādata tua ⁊ testimonia tua: Qui eñ diligit ipe veraciter libēterqꝫ custodit. Plerūqꝫ eñ dum mandata dei custodiunt fiunt inimici cōtra quorum volūtatē custodiunt. Tūc vo fortiter ⁊ testimonia custodiēda sunt: ne ꝑsequētibus inimicis negent. Cum ergo se iste vtrūqꝫ fecisse dixisset: deo tribuit vnde fecit: adiungendo atqꝫ dicendo: Quia omnes vie mee in cōspectu tuo †domine. Ideo inquit: custodiui mādata tua et testimonia tua: quia omnes vie mee in conspectu tuo. Tanqꝫ diceret: Si auertisses a me faciem tuam: fierem conturbatus: nec tua mandata ⁊ testimonia custodirē. Custodiui ergo: quia omnes vie mee in cōspectu tuo. Propitio quippe ⁊ adiuuāte cōspectu voluit intelligi deum videre vias suas: sicut orauit qui dixit: Ne auertas faciē tuam a me. Nā vtiqꝫ facies domini est: ⁊ sup facientes mala: sed vt perdat de terra memoriā eorum. Non sic ꝑfecto iste dixit: vias suas ab illo videri: sed sicut nouit dominus vias iustorum: ⁊ sicut ait Moysi: Scio te p̄ omnibꝰ. Nam si hoc euꝫ non adiuuaret gradientē: ꝙ eius vie sunt in cōspectu dei: nō diceret ideo se custodisse mādata ⁊ testimonia eiꝰ: quia omnes vie sue in cōspectu sunt domini. Nouit eñ audire: Seruite domino in timore ⁊ exultate ei cum tremore: apprehendite disciplinā ne qñ irascat dñs: et ꝑeatis de via iusta: Quia nisi in cōspectu domini esset: via iusta nō esset. Nam hūc timorē et

Alia l[ra]. t vehemēter. (margin, beside "et dilexi ea valde")
Alia l[ra]. t Seruaui. (margin, beside "Custodiui mādata tua")
Alia l[ra] t nō habet. (margin, beside "domine. Ideo")

tremorē apostolꝰ etiā Paulus imponit eis quibus dicit: Cū timore ⁊ tremore vestraꝫ ipsorū salutem operamini. Et cur hoc dixerit aperiens: Deus est eñ inquit qui operat in vobis: ⁊ velle ⁊ operari pro bona voluntate. Ad hoc sunt ergo in cōspectu dñi vie iustorum: vt dirigat gressus eorum: qm̄ ipe sunt vie domini: de quibus scriptū est in ꝓuerbijs: Vias aūt q̄ a dextris sunt nouit dñs: Peruerse sunt aūt inqt que a sinistris: vt intelligeremus ꝙ eas nō nouerit dñs: ꝓpter qd̓ ꝑuersis dicturus est: nō noui vos. Porro vt ostēderet quo fructu vias q̄ a dextris sunt: id est iustorū nouerit dñs: ꝯtinuo subiecit. Ipse eñ rectos faciet cursus tuos: et itinera tua in pace ꝓducet. Ecce quare ait etiā iste: Custodiui mādata tua et testimonia tua. Et velut q̄reremꝰ hoc vñ potuerit: qꝛ omnes inquit vie mee in conspectu tuo domine.

¶ Explicit sermo tricesimusprimꝰ. Incipit sermo. XXXII. de versu psalmi. Appropinquet oratio mea in conspectu tuo domine ⁊c̄.

V Ocem hic orantis audiamꝰ. Qm̄ quis oret: forte nouimꝰ: et nosipos si reprobi nō sumus: in mēbris huiꝰ orātis agnoscimus. ¶ Appropinquet †oratio mea i ꝯspectu tuo domine: Id est oratio mea q̄ fit in cōspectu tuo appropiquet tibi. Prope est eñ dñs his qui obtriuerūt cor. †Scd̄m eloquiū tuum da mihi intellectū. Promissum petit: Naꝫ hoc ait ſm eloquiū tuū: tanqꝫ diceret ſm ꝓmissum tuū. Promisit eñ hoc dominꝰ vbi ait: Intellectū dabo tibi. ¶ Intret postulatio mea in cōspectu tuo †domine: ſm eloquiū tuum eripe me. Repetit quodāmodo quod petiuit. Nam quod prius dixerat: Appropinquet oratio mea in cōspectu tuo domine: huic simile est qd̓ ait posterius: intret postulatio mea in ꝯspectu tuo domie: ⁊ quod priꝰ: ſm eloquiū tuū da mihi intellectū: huic cōgruit qd̓ posterius: ſm eloquium tuum eripe me. Accipiendo quippe intellectū eripitur: qui ꝑ seipsum non intelligendo decipitur. Eructabuut: inquit: labia mea hymnuꝫ: cū docueris me iustificatiōes tuas. Nouimus quēadmodum doceat eos deus qui sunt docibiles deo. Omnis eñ qui audiuit a patre ⁊ didicit: venit ad eum qui iustificat impiū: vt non solum memoria retinendo: verūetiam faciēdo custodiat iusti-

Alia l[ra]. t deprecari (margin, beside "Appropinquet oratio mea")
Alia l[ra] t iuxta. (margin, beside "Scd̄m eloquiū tuum")
Alia l[ra]. t nō habe[t] (margin, beside "tuo domine")

fications dei. Sic enim qui gloriat: non in seipso: sed in domino glorietur: hymnusq; eructatur. Sed iam quia didicit: et laudauit doctorem deum: deinde vult docere.

Alia lra †eloquiū tuū. †equitas.

Pronūciabit: inquit: lingua mea †eloquia tua: quia omnia mādata tua †iudicia. Cū hec se pnunciaturū dicit: vtiq; minister fit verbi. Quāuis eñ deus doceat intrinsecus: tamē fides ex auditu ē. Et quomō audiūt nisi a predicante? Neq; enim: quia deus dat incrementū: ideo non est plantandū neq; rigandum. Scit enim que picula secutura sint a cōtradicentib⁹ et psequētibus: cum fuerit pnūciator eloquiorū dei: propter qd adiunxit. Fiat manus tua vt †saluū me facias: †quia mandata tua elegi. Ut nō timerē: nec solum cor meū teneret: sed lingua etiam pnunciaret eloquia tua: mandata tua elegi: timoreq; amore compressi. Fiat ergo manus tua vt saluū me de manu facias aliena. Sic autē de⁹ saluos martyres fecit: cū eos in anima non pmisit occidi. Nam fm carnem vana salus hōis. Potest et sic accipi: fiat manus tua: vt manus dei christus intelligat: Juxta illud Esaie: Et brachiū domini cui reuelatū est? Non eñ erat fact⁹ vnigenitus cum p eum facta sunt omnia: s factus est ex semine Dauid: vt esset Jesus: id est saluator qui iam erat creator. Sed cū familiare sit scripture: fiat manus tua: et facta est manus domini: nescio vtrū possit h sensus in eis locis omnib⁹ obtineri. Sane vbi audiamus qd sequit. Concupiui salutare tuū domine: Etiā nolentibus omnib⁹ inimicis salutare dei nobis christ⁹ occurrat. Jpm se cōcupisse iusti antiqui verassime cōfitent: Jpm cōcupiuit ecclesia venturū de visceribus matris: Jpm cōcupiscit eccl'ia venturū a dextera patris. Subiungit autē huic sentētie. Et lex tua meditatio mea est. Quia lex phibet testimoniū christo. Sed in hac fide cum corde creditur ad iusticiā: ore cōfessio fit ad salutem: fremant gentes: populi meditent inania: occidatur certe caro dum predicat te. Uiuet anima mea et laudabit te: et iudicia tua adiuuabūt me. Judicia quippe illa sunt que tempus erāt: vt inciperent a domo domini. Sed adiuuabūt me inquit. Et quis non videat quātū adiuuerit ecclesiā sanguis ecclesie: quāta ex illa sementie seges toto orbe surrexerit? Nouissime prorsus aperit se: et que psona per totū psalmū loquebat ostendit. Erraui: inquit: sicut ouis †perdita: quere seruū tuum quia mādata tua non sū oblitus.

Alia lra. †que periit.

Nonulli codices nō habent quere: sed: viuifica. Una quippe syllaba interest: q int se i greco distāt: ζησον et ζητησον: vñ et ipi codices greci variant. Sed qdlibet horum sit: ouis pdita querat: ouis perdita viuificetur: pter quā pastor eius nonagintanouē dimisit in montib⁹: et eam querens: iudaicis lacerat⁹ ē vepzib⁹. Sed adhuc qrit: adhuc qrat ex pte inuēta: adhuc qrat. Ex ea namq; parte qua dicit iste: mādata tua nō sum oblitus: inuēta ē: sed p eos qui mandata dei eligūt: colligunt: diligunt: adhuc querit: et per sui pastoris sanguinē fusum atq; dispsum i omnib⁹ gentib⁹ inuenit.

Ut potuit quātū a dño adiut⁹ sū: psalmū istum magnū ptractaui et exposui. Qd profecto melius sapientiores: doctioresq; fecerunt: siue facturi sunt. Nec ideo tamē ei nostrū deesse debuit ministeriū: maxime id de me flagitantibus fratrib⁹: quibus sum debitor hui⁹ officij. Qd autē de Alphabeto hebreo: vbi octoni versus singuls subiacēt litteris: atq; ita psalmus totus contexit: nihil dixi: non sit mirū: quoniā nihil quod ad istum pprie ptineret inueni. Non eñ solus habet has litteras. Jllud sane sciant qui h in greca et latina scriptura (quoniā nō illic seruatū ē) iuenire nō possunt: oēs octonos versus in hebraicis codicibus ab ea q illis pponitur littera: incipere: Sicut nobis ab eis qui illas nouerūt litteras: indicatū est. Qd multo diligentius factum est: q; nostri vel latine vl' punice quos abecedarios vocant: psalmos facere consueuerūt. Nō eñ omnes versus donec claudat periodus: sed solos primos: ab eadē littera incipiūt quā pponunt.

Explicit Tractatus de ps: CXVIII.

Jncipit Tractatus de ps. CXIX. Qui ē prim⁹ Cantici graduū.

B b Reuis psalm⁹ ē et valde vtilis: quē modo nobis cantatū audiuimus: et cantando respondim⁹. Non diu laborabitis in audiēdo: nec infructuose laborabitis in operādo. Est enim sicut ei⁹ titulus prenotat: Canticum graduū. Grece scriptum est: αμαβαθμον. Gradus vel descendentiū sunt: vel ascendentium. Sed gradus quomō in his psalmis positi sunt ascendentes significant. Jntelligam⁹

ergo tanq̃ ascensuri: nec ascensiones pedi
bus corporalibꝰ queramus: sed sicut ĩ alio
psalmo scriptum est: Ascensiones in corde
eius disposuit: in conualle plorationis in
locum quem disposuit. Dixit ascensiones:
Ubi? Id est in corde. Unde? A conualle
plorationis. Et iam quo ascendatur tanq̃ de-
ficit sermo humanꝰ: nec explicari potest: for
te nec cogitari. Audistis modo cum apo-
stolus legeretur: Qđ oculus non vidit: nec
auris audiuit: nec in cor hoĩs ascendit.
In cor hoĩs non ascendit: cor hominis
illuc ascendat. Ergo quia oculus nõ vidit:
nec auris audiuit: nec in cor hoĩs ascen-
dit: quomõ dici posset: quo ascendendum
est? Ideo cum dici non possit: ait: in locum
quem disposuit. Quid tibi plus dicturus
sum? Ait homo per quẽ spiritussanctus lo-
quebatur: in locũ talẽ: aut locũ talem. Quic-
quid dixero terrenũ cogitas: humo repis:
carnem portas: corpus quod corrumpitur
aggrauat animã: ꝛ deprimit terrena inha-
bitatio sensum multa cogitantem. Cui lo-
quor? Quis auditurꝰ ẽ? Quis capiet? Ubi
erimus post hanc vitam: si in corde ascen-
derimus? Quia ergo nemo sperat aliquem
ineffabilem beatitudinis locum: quem tibi
disposuit: qui ascensiões etiam ĩ corde tuo
disposuit. Sed vbi? In conualle ploratio-
nis. Conuallis humilitatẽ significat mons:
celsitudinẽ significat. Est mons quo ascen
damus spiritualis quedã celsitudo. Et q̇s
est iste mons quo ascendimus: nisi dominꝰ
Jesus christus? Ipse tibi fecit patiendo cõ-
uallem plorationis: qui fecit montẽ manẽ-
do ascensionis. Quid est vallis ploratio-
nis? Uerbum caro factum est: ꝛ habitauit ĩ
nobis. Quid est vallis plorationis? Pre-
buit percutienti se maxillam: saturatꝰ est op-
probrijs. Quid est vallis plorationis? Co
laphizatus est: sputis illitus: spinis coro-
natus: crucifixꝰ ẽ. Hec est vallis ploratio-
nis: vnde tibi ascendendũ est. Sꝫ quo ascẽ
dendũ ẽ? In p̃ncipio erat verbũ ꝛ v̾bũ erat
apud deum: et deus erat verbum. Ipsum
eñ verbum caro factũ est: ꝛ habitauit ĩ no-
bis. Sic descendit ad te: vt maneret in se.
Descendit ad te: vt fieret tibi cõuallis plo-
rationis: mansit ĩ se vt tibi esset mons ascẽ-
sionis. Erit inquit Esaias ĩ nouissimis die-
bus manifestus mons domini: paratus in ca
cumine montiũ. Ecce quo ascendendũ ẽ:
Sꝫ noli aliquid terrenũ cogitare: nec quia
montẽ audisti: alta quedam cogites terre:
nec cum cum saxum audis: aut petram: ali
qua duricia a te intelligatur: nec cum audis
leonem: cogites feritatem: nec cum audis
agnũ: cogites pecus: Nihil horum est ĩ se:
ꝛ oĩa factꝰ est ꝓ te. Hinc g̊ ascendẽdũ est:
illuc ascẽdẽdũ ab exemplo ipiꝰ ad diuinita
tẽ ipiꝰ. Exẽplũ. n. tibi fecit hũiliãdo se. Nã
qui nolebant a cõualle plorationis ascen-
dere: compressi sunt ab ipo. Preproprere eñ
volebant habere ascensum: honores altos
cogitabant: viam hũilitatis nõ cog̊scebãt.
Intelligat caritas vestra quod dico: duos
discipulos voluisse ad latera domini: vnũ
ad dexterã: alterũ ad sinistrã sedere. Uidit
eos dominꝰ p̄propere ꝛ p̄postere de hono-
ribus cogitare: cũ priꝰ discere deberẽt hu-
miliari vt exaltarentur: ꝛ ait eis dñs: Potestis
bibere calicem quẽ ego bibiturus sũ? Ipe
enim in conualle plorationis bibiturꝰ erat
calicem passionis. Illi autẽ non attenden-
tes hũilitatem christi: cõprehendere vole-
bant altitudinẽ christi. Reuocauit illos ad
viam: tanq̃ aberrantes: nõ vt negaret illis
qđ vellent: sed vt ondẽderet q̃ venirẽt: Itaq̃
fratres mei hunc psalmũ ascẽsionis cante-
mus ascensuri in corde: q2 vt ascendamus
descensum est ad nos. Nã vidit scalas Ja
cob: ꝛ in ipis scalis demõstrati sunt ei ascẽ-
dentes ꝛ descendẽtes. Utrũq̃ vidit. Pos
sumꝰ putare ascendẽtes viros ꝓficientes:
descendẽtes deficiẽtes: q2 ꝛ reuera inueni-
mus hoc in ppl̃o dei: alij ꝓficiunt: alij defi-
ciunt. Poterãt istos significare ille scale: s
forte meliꝰ intelligunt oẽs boni in illis sca-
lis: ꝛ ascendẽtes ꝛ descendẽs. Non eñ fru
stra non dictũ est: cadentes: sed descendẽ-
tes. Multũ autẽ interest: inter descẽdere ꝛ
cadere. Nam q2 cecidit Adã: ideo descen-
dit christꝰ: Ille cecidit: ille descẽdit. Ille ce
cidit sup̱bia: ille descẽdit misericordia. Nõ
aũt ipe solꝰ descẽdit: equidẽ de celo ipse so-
lus descẽdit. Sꝫ multi imitantes eũ sancti
descendũt ad nos: et descenderũt ad nos.
Nam in quadam altitudine corde habita-
bat apl̃s cũ diceret: Siue eñ mente excessi
mus deo. Jam qđ mente excesserat: deo ex
cesserat. Excedẽs eñ mente omnẽ huma-
nã fragilitatẽ: omnẽ seculi t̄palitatẽ: oĩa q̃-
cũq̃ nascẽdo ꝛ occidẽdo euanescũt trãseũ
tia hec: habitabat corde ĩ quadã ineffabili
ꝯtẽplatiõe quãtũ poterat: de q̃ dicit: q2 au-
diuit ineffabilia v̾ba q̃ nõ licet homĩ loqui:
Sꝫ tibi illa loq̃ nõ posset. Ipe aũt vidẽ illa
vtcũq̃ posset: q̃ tibi loq̃ nõ posset: Itaq̃ si
semꝑ manere vellet ĩ eo qđ videbat: et loq̃

nō poterat: te nō leuaret: vbi ꝛ tu posses vi-
uere. Quid aūt fecit: Descēdit. Nā ibi ait:
Siue eñ mēte excessim⁹ deo: siue tēperan-
tes sum⁹ vobis. Quid est tēperantes sum⁹:
Sic loq̄mur vt cape possitis: q꞉ ꝛ christ⁹ ta
lē se fecit nascēdo ꝛ patiendo: vt possent de
illo homīes loq̄. Quia de homīe hō facile
loquit᷑: de deo hō q̄ñ loquit᷑ sic quō est de⁹:
Hō aūt de hoīe facile loquit᷑. Ut ḡ magni
descēderēt ad paruos: ꝛ nō illis tñ loq̄rent᷑
nisi magnū: ipse q̄ magn⁹ erat fact⁹ ē paru⁹
vt de illo magni paruis loq̄rent᷑. Audistis
mō qđ dico cū apl's legeret᷑: si aurib⁹ aduer
tistis. Dixit hoc: Nō potui vobis loq̄ quasi
spūalib⁹: sed q̄si carnalib⁹. Ergo spūalib⁹ i
excelsis loquit᷑: carnalib⁹ aūt vt loquat᷑ de-
scēdit. Nā vt sciatis q꞉ cum descendit: de
illo q̄ descēdit loquit᷑. Ecce Johānes ma-
nentē in se loquit᷑. In pncipio erat verbū ꝛ
verbū erat apud deū: ꝛ de⁹ erat v̄bū. Hoc
erat in pncipio apud deuꝫ: oīa ꝑ ip̄m facta
sunt: ꝛ sine ip̄o factū ē nihil. Cape si potes:
arripe cibus est. Sed dictur⁹ es mihi. Ille
quidē cibus ē: sed ego infans sum: lactād⁹
sum: vt idone⁹ fieri possim ad mādūcandū
cibū. Ergo q꞉ tu lacte nutriend⁹ es: ille aūt
cib⁹ ē: ip̄e cib⁹ ꝑ carnē tibi traiect⁹ ē ad fau-
ces. Quō ḡ cibū mat᷑ comedit: vt ꝑ carnē
traijciat ad infantē lac factū. sic cib⁹ ange-
loꝝ dñs verbū caro factū est: ꝛ fact⁹ ē lac.
Et dicit apl's: Lac vobis potū dedi nō escā:
Nōdū eñ poteratis: sed nec adhuc quidē
potestis. Ergo dando lac descēdit ad par-
uulos: ꝛ q꞉ descēdit: descēdentē dedit. Ait
eñ: Nūq̄ dixi me aliq̄d iter vos scire: nisi
Jesum christū ꝛ hūc crucifixū: Quia si di-
ceret: tm̄ Jesū christū: est Jesus christ⁹ etiā
ꝺm diuinitateꝫ: ꝺm id qđ erat verbū apud
deū fili⁹ dei Jesus christ⁹: sed hūc: id est ꝺ
mō dictū: puuli nō capiūt. Quō ḡ capiūt
qui lac capiūt: Jesum christū inquit et hūc
crucifixū. Suge qđ ꝓ te fact⁹ ē: ꝛ crescis ad
id qđ est. Sūt ḡ ꝛ ascēdentes ꝛ descēdētes.
In illis scalis ꝛ ascēdētes sūt ꝛ descēdētes.
Ascendētes q̄ sunt: Qui ꝓficiūt ad intelle
ctū spūaliū. Descendētes q̄ sunt: Qui q̄-
uis quātum homīes pñt fruant᷑ intelligētia
spūaliū: tñ descēdūt ad puulos vt talia eis
dicant q̄lia pñt cape: ꝛ lacte nutriri possint
idonei fieri ꝛ validi ad capiēdū cibū spūa-
lē. Esaias frēs etiā ip̄e ad nos de descēden
tib⁹ fuit: nā ꝛ ipi grad⁹ ei⁹ descēdētes appa
rēt. Cū eñ diceret de spūsancto: Reqēscet
inq̄t sup eū spūs sapie ꝛ intellect⁹: spūs cō-
silij ꝛ fortitudinis: spūs scie ꝛ pietatis: ꝛ spi
rit⁹ timoris dñi: a sapiētia cepit ꝛ vsq̄ ad ti
morē descēdit. Quō ille q̄ docebat a sapiā
descēdit vsq̄ ad timorē: tu q̄ discis ꝛ ꝓficis
a timore ascēde ad sapiētiā. Scriptū est. n.
Initiū sapie timor dñi. Iā ḡ psalmū audi-
te. Ecce añ oculos nr̄os ponam⁹ ascēsurū
hominē. Ubi ascēsurū: In corde. Uñ ascē
surū: Ab hūilitate: id ē a cōualle ploratōis
in locū quē disposuit. Quo ascēsuruꝫ: Ad
illud ineffabile qđ cū dici nō posset dictū ē
in locū quē disposuit. Cū ḡ sic cepit hō dis-
ponere ascēsum: hoc dico aptius: cū cepit
hō christian⁹ cogitare ꝓficere: incipit pati
līguas aduersantiū. Quicūq̄ illas nondū
passus ē: nōdū ꝓficit. Quicūq̄ illas nō pa
tit᷑: nec conat᷑ ꝓficē. Uult nosse q̄d dicam⁹:
imo q̄d audiam⁹: sit᷑ expiat᷑. Incipiat ꝓfi-
cere: incipiat velle ascēdere: velle ꝯtēnere
terrena fragilia: tp̄alia: felicitatē seculi ꝓ ni
hilo hr̄e: deū solū cogitare: lucris nō gau-
dere: a dānis non cōtabescere: oīa etiā sua
velle vēdere ꝛ paupib⁹ tribuē ꝛ seq̄ christū.
Uideam⁹ queādmodū patiat᷑ līguas retra
hētiū: ꝛ multa ꝯdicentiū. Et qđ ē graui⁹ q̄si
ꝯsulēdo a salute auertētiū. Qui eñ cōsulit
alicui ad salutē ꝯsulit: ad id qđ ꝓdē ꝯsulit.
Ille aūt q̄si cōsulēs retrahit a salute. Quia
ḡ videt᷑ hr̄e palliū ꝯsulētis: ꝛ hꝫ venenū ꝑ-
imētis: līgua dolosa dicta ē. Ascensur⁹ ḡ ꝯ
ip̄as linguas: p̄mo deū dep̄cat᷑. Ait eñ:

Expositio psalmi.

A†D te dñe cū tribularer cla- Alia lr̄a † Ad dominū.
mauit ꝛ †exaudisti me. Uñ illū † exaudiuit.
exaudiuit: Ut iā ꝯstituēt eū ad gra
d⁹ ascēdēdi. Et q꞉ iā ascēsur⁹ ē: exaudit⁹ q̄d Alia lr̄a.
orat: ¶ Dñe †erue aīaꝫ meā a labijs † libera.
†iniustis: ꝛ a līgua dolosa. Que ē lin † iniquis.
gua dolosa: Subdola habēs imaginē con
sulēdi: ꝛ p̄nicīē nocēdi. Ipi sunt q̄ dicūt: et
tu ꝺ factur⁹ es qđ nemo fecit: Et tu sol⁹ eris
christian⁹: Et si oñderit alijs ꝺ facere et le-
gerit euāgeliū: vbi p̄cepit dñs fieri: ꝛ lege-
rit act⁹ aploꝝ: illi q̄d dicūt ī lingua subdo-
la ꝛ labijs iniq̄s: Nō poteris forte implere
multū ē qđ aggrederis. Alij ꝓhibēdo de-
terrēt: alij laudādo pl⁹ p̄mūt. Quia. n. tāis
ē vita q̄ iā occupauerit mūdū: tāta auctās
christi ē: vt rep̄hēdē iaꝫ christū nec pagan⁹
audeat: Legit᷑ ille q̄ rep̄hēdi nō p̄t: q꞉ dixit:
Uade vēde oīa q̄ habes: et distribue pau-
pib⁹ ꝛ seq̄re me. Christo ꝯdici nō pōt: euā-
gelio ꝯdici nō p̄t: rep̄hendi xp̄s nō pōt: cō-
uertit se dolosa lingua ad laudē ꝓhibentē.
Si laudas hortare: Quare laudādo p̄muis:

Meli⁹ ē vt tu vituperes: ꝙ dolose laudā-
res. Quid enī diceres vituperādo: Absit:
Feda vita ista est: mala vita ista ē. Sed q̄a
nosti cū hec dixeris: ꝑmi te posse auctorita
te euāgelica: cōuertis te ad aliud dissuadē
di gen⁹: vt laudādo falso: me a vera laude
ꝓhibeas: imo laudando christū: a christo
ꝓhibeas dicens: Quid ē hoc? Ecce illi fe-
cerūt: forte tu non poteris. Incipis ascen-
dere: cadis. Monere videt̄: serpens est: do
losa lingua est: venenum habet. Roga cō
tra illā: si vis ascendere: ꝛ dic deo tuo: Do-
mine erue animā meā a labijs iniustis: et a
lingua dolosa. Et dicat tibi dominus tuus. — Alia lr̄a †detur. †apponat̄.

**Quid †dabit̄ tibi aut quid †ap-
ponetur tibi: ad linguā dolosam?**
Id est qd̄ habeas aduersus linguam dolo-
sam: qd̄ opponas lingue dolose: quo te mu-
nias aduersus linguā dolosam? Quid tibi
dabit̄: aut q̄d apponet̄ tibi? Interrogauit
exercēs: Nam ipe dicturus est qd̄ interro-
gat. Respōdit enī subijciens sibi interro-
ganti. **Sagitte potentis acute: cū
carbonibus desolatorijs. Vel: va-
statoribus.** Siue desolatorijs dicas: si-
ue vastatoribus dicas. Nam ī diuersis co-
dicibus diuerse scriptum: idem significat.
Videte vastatores carbones dicunt̄: quia
vastando et desolando ad desolationē fa-
cile ꝑducunt. Qui sunt isti carbones? In-
telligat caritas vestra: primo que sint sagit
te. Sagitte potentis acute: verba dei sunt.
Ecce iaciunt̄ et transfigunt corda: Sed cū
transfixa fuerint corda sagittis verbi dei:
amor exercitatur: nō interitus comparatur.
Nouit domin⁹ sagittare ad amorē: ꝛ nemo
pulchrius sagittat ad amorem: ꝙ qui ver-
bo sagittat: Immo sagittat cor amantl̄: vt
adiuuet amantē: sagittat vt faciat amantē.
Sagitte autem sunt cum agimus verbis.
Carbones autē vastatores qui sunt? Pa-
rum est verbis agere contra linguā subdo-
lam et labia iniqua: parū est verbis agere:
ꝛ exemplis agendū est. Exempla sunt car-
bones vastatores. Et quare vastatores di
cunt̄: breuiter accipiat caritas vestra. Pri
mo quō exemplis agendum sit videte. Lin
gua subdola nihil sic nouit dicere: quo ma
gis subdola est: nisi vide ne non possis im-
plere: multū est te hoc aggredi. Accepisti
tu preceptū euāgelicū: habes sagittā: sed
carbones nōdum habes. Timendū est ne
sagitta sola non valeat aduersus linguā do
losam: Sūt ꝛ carbones: vtputa incipit tibi
eniꝫ dicere deus: Tu nō potes? Quare ille
potest? Quare alt̄ potuit? Nūquid tu deli-
catior es illo senatore? Nūquid tu infirmi-
or es illo senatore? Nūquid tu infirmior es
illo: aut illo in valitudine? Nūquid tu infir
mior es feminis? Femine potuerūt: viri nō
possunt? Delicati diuites potuerunt: pau-
peres non possunt? Sed ego inquit multū
peccaui: ꝛ multū peccator suꝫ. Numerant̄
etiam qui multū peccauerūt: et eo amplius
amauerūt: q̄ plura illis dimissa sūt peccata:
Quō dictum est in euāgelio? Cui modicū
dimittitur: modicū diligit. Cum ergo fue-
rint ista enumerata: et nomīatim dicti fue-
rint homīes qui potuerūt: ille accepta sagit
ta in corde accedentibus etiā carbonibus
desolatorijs: desolat̄ in illo cogitatio terre-
na. Quid est enī desolatur? Ad desolatio-
nem perducit̄. Erant autē in illo multa que
male fronduerāt multe carnales cogitatio-
nes: seculares multi amores: ipi vrunt̄ car-
bonibus vastatorijs: vt fiat purus locus
desolatus: in cui⁹ loci puritate faciat deus
edificium suū: quia facta erat ibi ruina dia
boli: et edificatur ibi christus. Nam ꝙdiu
manet ibi diabol⁹: non potest edificari chri
stus. Accendūt carbones desolatorij ꝛ de-
ijciunt qd̄ male fuerat edificatum: ꝛ desola
to loco accedit instructor felicitatl̄ perpe-
tue. Videte ergo quare dicti sūt carbones:
quia qui se cōuertunt ad dominū: de mor-
tuis reuiuiscūt. Carbones autē quādo ac-
cendunt̄: anteꝙ accenderent̄ extincti erāt.
Nam extincti carbones mortui dicunt̄: ar-
dentes viui appellant̄. Exempla ergo mul-
torū iniquorū qui cōuersi sunt ad dominū:
carbones dicti sunt. Audis homīes mira-
ri ꝛ dicere: Ego illuꝫ noui: ꝙ ebriosus fuit:
ꝙ scelerat⁹: q̄lis amator circi: aut amphi-
theari: qualis fraudator: mō quō deo fuit:
ꝙ innocens factus est. Noli mirari: carbo
est. Viuū gaudes: quē extinctū plāgebas.
Sꝫ qn̄ laudas viuū: si nosti laudare: adhi-
be illū mortuo vt accēdat̄: id ē quicūꝙ ad
huc piger ē sequi deū: admoue illi carbonē
q̄ erat extict⁹: ꝛ habeto sagittā v̄bi dei: ꝛ car-
bonē vastatorē: vt occurras labijs iniq̄s: ꝛ
lingue subdole. Quid seq̄t̄? Accepit iste sa
gittas ardētes: accipiat carbones vastato-
res. Iā repulit linguā s̄bdolā ꝛ labia iniq̄:
iā ascēdit gradū: incipit ꝓficere: sed adhuc
viuit inter malos: inter iniquos: nōduꝫ est
area ventilata. Puta qꝛ triticū factū ē: nū-
quid iā in horreo ē? Adhuc necesse ē mul-

ta palea premat̄: et quātum proficit tantū
videt maiora scandala in populo. Nam si
non ꝓficiat: non videt iniquitates. Si non
sit verax christian⁹ non videt fictos. Eteni
fratres ⁊ de illa similitudine hoc nos docet
dominus et de frumentis et zizanijs. Cum
autē creuisset herba et fructum fecisset: tūc
apparuerūt ⁊ zizania: id est nulli homini ap
parent mali: nisi factus fuerit ipe bonus: ɋꝛ
cum creuisset herba: ⁊ fructum fecisset: tunc
apparuerūt zizania. Jam ergo iste cepit ꝓ
ficere: et cepit videre malos: et multa mala
que ante non nouerat et clamat ad deum.
Alia lra. Heu † me qd̄ incolatus meus † lō
† mihi quia. ginquus factus est: Multū a te reces
† ꝓlongatus. si: ꝑegrinatio mea facta est longinqua. Nō
dum veni in patriam illam vbi cum nullo
malo victurus sum: nōdum veni in illā so
cietatem angelorū vbi scandala non time
bo. Quare autē nōdum sum ibi? Quia in
colatus meus longinquus factus est. In
colatus ꝑegrinatio est. Incola dicit̄: q̄ ha
bitat in terra aliena: non in ciuitate sua. Lō
ginquus inquit factus est: ꝓlongatus in
colatus meus. Et vbi longinquus? Aliq̄n
fratres mei cum ꝑegrinat̄ homo inter meli
ores viuit: ꝗᷓ i patria sua forte viueret. Sȝ
non sic est quādo de illa hierusalē celesti ꝑe
grinamur. Mutat enī homo patriā: ⁊ ali
quādo in ꝑegrinatione illi bene est: inuenit
amicos fideles ꝑegrinando: quos ī patria
inuenire nō potuit. Inimicos habuit vt de
patria pelleretur: ⁊ cum ꝑegrinaret̄ inuenit
qd̄ non habebat in patria. Non sic est pa
tria illa hierusalē: vbi omnes boni. Quicū
ꝙ inde peregrinat̄ inter malos est: nec rece
dere a malis potest: nisi cum redierit ad so
cietatem angelorū: vt ibi sit vnde peregri
natur. Ibi omnes iusti ⁊ sancti qui fruūtur
v̄bo dei sine lectiōe: sine litteris. Quod enī
nobis ꝑ paginas scriptum est: per faciē dei
illi cernūt. Qualis patria? Magna patria:
⁊ miseri sunt ꝑegrini ab illa patria. Sed q̄d
ait iste? Lōginqua facta ē ꝑegrinatio mea.
Maxime eorū vox est: id est ipius ecclesie
que laborat in hac terra: Illius vox est qui
clamat a finibus terre ī alio loco psalmi di
cens: A finibus terre ad te clamaui. Quis
nostrū clamat a finibus terre? Nec ego: nec
tu: nec ille: sed a finibus terre ipa sola eccle
sia: tota hereditas christi clamat: q̄a eccle
sia hereditas eius. Et de ecclesia dictū est:
Postula a me ⁊ dabo tibi gentes heredita
tem tuā: ⁊ possessionē tuā t̄minos terre. Si

ergo possessio christi vsq̄ ad fines terre: et
possessio christi omnes sancti: ⁊ omnes san
cti vnus homo in christo: quia vnitas san
cta in christo est: ipse vnus homo dicit: A
finibus terre ad te clamaui dum angeretur
cor meū. Huius ergo hominis longinqua ꝑe
grinatio facta ē inter malos: Et tanq̄ di
ceret̄ illi: cū quib⁹ ergo habitas vt gemas:
ꝑegrinatio mea longinqua facta est. Sed
quid si cum bonis? Si cum bonis esset: nō
diceret: heu me. Heu vox est miserie: vox ē
calamitatis ⁊ infelicitatis: sed tamen in spe
quia iam vl̄ gemere didicit. Multi enim et
miseri sunt ⁊ non gemūt: ⁊ ꝑegrinant̄ et re
dire nolunt. Iste iā volēs redire cognoscit
infelicitatē peregrinatiōis sue: q̄a agnouit
illam: redit ⁊ ascendere incipit: ɋꝛ canticū
graduum cepit cantare. Ubi ergo gemit: ⁊ Alia lra
inter quos habitat? † Inhabitaui cum † Habitaui.
† tabernaculis cedar. Uerbum hoc q̄a † habitantibus.
hebreum est: ꝓculdubio non intellexistis.
Quid est inhabitaui cum tabernaculis ce
dar? Cedar quātū meminim⁹ ex interpreta
tione nominū hebreorū: tenebras signifi
cat. Interpretatū cedar: latine tenebre di
cuntur. Nostis autē duos filios habuisse
Abraā: quos quidem cōmemorat aposto
lus: et ad imaginem duorum testamentoꝝ
esse dicit: vn⁹ ex ancilla erat: alter de libe
ra. Ex ancilla Hismael erat: de libera Sa
ra: quem suscepit ex desperatiōe per fidem
Isaac erat. Uterq̄ ex semie Abrae: sed nō
vterq̄ heres Abrae. De Abraā nat⁹ vn⁹:
sed tamen non hereditat: alter etiam heres
non solum filius: sed ⁊ heres. In Hismael
sunt omnes qui carnaliter colunt deū. Ad
ipos enī ⁊ vetus testamentū pertinet: quia
sic dixit apostolus: Sub lege volētes esse:
legem non audistis? Scriptum est enim ꝙ
Abraam duos filios habuit: vnum de an
cilla: ⁊ vnum de libera: que sunt in allego
ria. Hec sunt duo testamenta. Que sunt
duo testamenta? Unū vetus et alterū no
uum. Uetus testamētū a deo: ⁊ nouū testa
mentū a deo: quō de Abraā: ⁊ Hismael: et
Isaac: Sȝ Hismael ad terrenū: Isaac ad
celeste regnū: Iō vet⁹ ꝓmissiōes habet t̄re
nas: terrenā hierl̄m: t̄renā palestinā: regnū
terrenū: salutē terrenā: hostiū subiugatiōē:
abūdātiā filioꝝ: fecūditatē frugū. Oia ista
ꝓmissiōes sunt terrene: in figura spūaliter
intelligunt̄: Quō hierl̄m t̄rena vmbra erat
regni celestis: ⁊ regnū terrenū vmbra erat
regni celorū: Hismael in vmbra: Isaac in

luce. Si ergo Hismael in vmbra: non mi-
rum: quia ibi tenebre. Pinguiores etenim
vmbre: tenebre sunt. Ergo Hismael in te-
nebris: Isaac in luce. Quicunq̄ hic etiam
in ecclesia terrenam felicitatem querunt a
deo: adhuc ad Hismael ptinent. Ipsi sunt
qui contradicunt spiritalibus proficienti-
bus ⁊ detrahunt illis: et habent labia ini-
qua: ⁊ linguas subdolas. Contra quos ro-
gauit iste ascendens: et appositi sunt ei car-
bones desolatorij: et sagitte potentis acu-
te. Inter illos enim adhuc viuit donec to-
ta area ventiletur: ideo dixit: inhabitaui cū
tabernaculis cedar. Nam et ipa taberna-
cula Hismael cedar dicta sunt. Sic habet
liber geneseos: sic hꝫ qđ cedar ad Hismael
pertinet. Ergo Isaac cum Hismael: id est
qui pertinent ad Isaac: inter illos viuunt
qui ptinent ad Hismael. Isti sursum volūt
ascendere: illi deorsum volunt pmere. Isti
volare volunt ad deum: illi conant̄ pēnas
euellere. Namq̄ apud apostolū ita dicit̄:
Sꝫ sicut tunc qui ꝑm carnem natus erat p-
sequebatur eum qui ꝑm spiritū: ita ⁊ nunc.
Spirituales ergo ꝑsecutionem patiuntur
a carnalibus. Sed qđ dicit scriptura? Ejj-
ce ancillam ⁊ filium eius: nō em̄ heres erit
filius ancille cuꝫ filio meo Isaac. Sed hoc
quod dicit: ejjce quādo erit? Quādo area
ceperit ventilari. Modo autē anteq̄ ejjci-
atur dicit: Heu me q̄ incolatus meus lon-
ginquus factus est: inhabitaui cum taber-
naculis cedar. Et exponit nobis qui sunt
Alia lra isti q̄ ptinent ad tabernacula cedar. Mul
† incola fuit. tum †pegrinata est anima mea. Ne
pegrinationem corporalē intelligeres ani-
maꝫ dixit pegrinari. Corpus pegrinat̄ lo-
cis: anima peregrinat̄ affectibus. Si ama-
ueris terram pegrinaris a deo: si amaueris
deū: ascendis ad eū. In caritate dei ⁊ pxi-
mi exerceamur: vt redeamus ad caritateꝫ.
Si cadamus in terraꝫ: marcessimus ⁊ pu-
tressimus. Iste autē qui ceciderat: descen-
sum est ad eum vt ascēderet: intēdens tem
pore pegrinationis sue: dixit se pegrinari i
tabernaculis cedar. Quare? Quia multū
pegrinata est anima mea. Ibi pegrinatur:
vbi ascendit non corpe pegrinat̄: nō corpe
ascēdit. Sed vbi ascēdit? Ascēsiones inq̄t
in corde. Si ergo ascēdit in corde: nō ascē-
dit. Nō ascēdit p ascēsiōes cordis: nisi aīa
q̄ pegrinat̄. Sed donec pueniat: multū pe-
grinata est aīa mea. Vbi? In tabernaculis
cedar. Cū his qui oderūt pacē erā
pacificus: Verū vt audiatis fratres ca-
rissimi: non poteritis pbare q̄ꝫ vera cante-
tis: nisi ceperitis facere qđ cantastis. Quā
tūlibet illud dicaꝫ: quomōlibet exponam:
qualibuscūq̄ verbis versem: non intrat in
cor eius: in quo nō est opus eius. Incipite
agere: ⁊ videte qđ loquamur. Tūc ad sin-
gula verba lachryme pfluent: tunc psalm⁹
cantat̄: ⁊ facit cor qđ in psalmo cantat̄. Q̄
multi em̄ sonant voce: ⁊ corde muti sūt. Et
q̄m̄lti tacēt labijs: ⁊ clamāt affectu. Quia
ad cor homīs: aures dei. Sicut aures cor-
porales ad os homīs: sic cor homīs: ad au
res dei. Multi clauso ore exaudiunt̄: ⁊ mul
ti in magnis clamorib⁹ nō exaudiunt̄. Af-
fectibus orare debemus: ⁊ dicere: Multū
pegrinata est anima mea. Cum his q̄ ode-
runt pacem: eram pacificus. Quid enim
aliud dicamus istis hereticis: nisi cognosci
te pacem: amate pacē? Iustos vos dicitis:
Sꝫ si iusti essetis: inter paleā grana gemere
tis. Nam quia sunt grana in catholica ⁊ ve
ra grana sunt: ideo tolerāt paleā donec vē
tiletur area: q̄ inter paleam clamant: Heu
me qđ incolatus meus longinquus factus
ē: inhabitaui cū tabernaculis cedar. Inha
bitaui inquit cū palea: sed quomō ꝺ palea
multus sum⁹ exit: sic de cedar tenebre. In-
habitaui cum tabernaculis cedar: multum
pegrinata est anima mea. Frumētorū vox
est: inter paleas gementiū. Hec loquimur
illis qui oderūt pacem et dicimus: Cū his
qui oderūt pacē eram pacificus. Qui sunt
qui oderūt pacem? Qui consciderūt vnita
tem. Si enim pacem non odissent: in vnita
te māsissent. Sed videlicet ꝓpterea se sepa
uerunt vt iusti essent: vt non haberent mix-
tos iniustos. Aut nostra est ista vox: aut il-
lorū? Elige cuius sit. Catholica dicit: Nō
est dimittenda vnitas: non est precidenda
ecclesia dei: Iudicabit de⁹ de malis et bo-
nis postea. Si nunc mali a bonis seperari
non possunt: ferendi sunt ad tempus. Ma
li in area nobiscum esse possunt: in horreo
non possunt. Et forte hodie qui mali appa-
rent: cras boni erūt: Et qui de bonitate ho
die superbiūt: cras mali inueniunt̄. Quis-
quis ergo humiliter malos ad temp⁹ fert:
ipse perueniet ad requiem sempiternam.
Hec vox catholica est. Illorum autē vox
qualis ē nō intelligentiū: neq̄ q̄ loquūtur:
neq̄ de quib⁹ affirmāt? Ne tangas immū-
dū: ⁊ q̄ tetigerit imūdū inq̄nabit̄. Sepem⁹
nos: ne cōmisceamur malis. Et nos illis.

Amate pacem: diligite vnitatē. Nescitis a
q̄ multis bonis sepamini: dum quasi ma-
lis calūniamini? Furiunt: seuiunt: quando
ista dicim⁹: Nā querūt ꝛ mortificare nos.
Apparuerūt sepe impet⁹ eorū: apparuerūt
insidie. Cum ergo inter insidias illoꝝ viui-
mus: ꝛ quibus dicim⁹: amate pacē: aduer-
sanꝫ nobis: nonne vox ista nostra est: cum
his qui oderunt pacē eram pacificus. Cū
loquerer illis †debellabāt me gra- (Alia lra. loquebar. impugnabát)
tis: Quid est em̄ fratres debellabant me?
Et parū erat: si nō adderet gratis. Quibus
dicim⁹: amate pacē: christū amate: nūquid
dicimus: honorate nos? Sꝫ honorate chri
stum: nos nolum⁹ honorari: sed illū. Nam
nos quid sum⁹ ad aplm̄ Paulū: qui tamē
dicebat illis paruulis: quos mali homines
ꝛ mali suasores p̄cidere ab vnitate i scisma
ta volebant: Quid eis dicebat ille? Nūq̇d
Paulus ꝓ vobis crucifixus est: aut in no-
mine Pauli baptizati estis? Hoc ꝛ nos di-
cimus: amate pacē: amate christū. Si eniꝫ
amant pacē: christū amant. Cū ergo dici-
mus: amate pacē: hoc dicim⁹: amate chri-
stū. Quare? Quia de christo ait apostol⁹:
Ipe ē em̄ pax nostra: qui fecit vtraqꝫ vnū.
Si ḡ christus ideo pax: q꞉ fecit vtraqꝫ vnū:
quare vos de vno fecistis duo? Quō ergo
pacifici estis: vt cum christus faciat vnum
de duobus: vos facitis de vno duo? Sed
q꞉ hec dicimus: cū his qui oderunt pacem
sum⁹ pacifici: et tamē illi qui oderūt pacē:
cum loqueremur eis debellabant nos gra-
tis.

¶ Explicit Tractatus de ps̄. CXIX.
Incipit Tractatus de ps̄. CXX.

Secūdus est iste psalmus eorū quo
rum titulus est: Canticum gra-
duū. Plures em̄ sunt significan-
tes vt iam in primo eorū audistis: ascēsum
nostrū. Qui fit in corde ad deū: in cōualle
plorationis: id est ab hūilitate cōtribulati-
onis. Ascēsus enim vtilis nobis nō potest
esse: nisi p̄mo hūiliati: a cōualle nobis ascē-
dendū esse meminerimus. Cōuallis enim
terre locus est dep̄ssus. Sicut loca terre al-
ta montes ꝛ colles: ita cōuallis locus hūi-
lis: ne dū p̄propere et p̄postere querim⁹ ex-
altari: nō ascendam⁹ sed ruamus. Docuit
aūt ipe dn̄s a cōualle plorationis ascēden-
dū: qn̄ ꝓ nobis hūiliari vsqꝫ ad mortē cru-
cis ꝛ pati dignat⁹ ē. Hoc exemplū nō relin
quam⁹. Istā cōuallē plorationis martyres
intellexerūt. Vn̄ intellexerūt? Unde? Quia
et ipsi de cōualle ploratōnis vt coronarenꝫ
ascenderūt. Congruit ꝛ hodierno diei psal
mus iste: canticū graduū. De illis em̄ di-
ctum est: Euntes ibant ꝛ flebant mittentes
semia sua. Hec est cōuallis ploratiōis: vbi
a flentibus mittunꝫ semina. Que sunt aūt
semina? Bona opa in ista tribulatione ter-
rena. Qui bene opaꝫ in conualle ploratio-
nis: silis est homini semināti p hyemē. Nū-
quid frigore ab ope deterreꝫ? Sic pressuris
mūdi non debem⁹ a bono ope deterreri: q꞉
vides quid sequiꝫ. Euntes inquit ibant et
flebant mittentes semina sua. Valde mise-
ri si semp flebāt: valde miseri si nunq̄ꝫ de la-
chrymis sūt liberādi. Sed vide q̇d sequiꝫ:
Veniētes aūt veniēt in exultatiōe: portan-
tes germina sua. Nihil aliud istis canticis
docemur fratres q̄ꝫ ascēdere: sed ascēdere i
corde: in affectu bono: in fide: ꝛ spe: ꝛ cari-
tate: in desiderio ppetuitatis: ꝛ vite eterne.
Si ascendiꝫ: cōgruit nos dicere: quō ascen
dendū sit. Quāta terribiliora lecta de euā-
gelio: audiuit caritas vr̄a: Videtis certe:
quia hora dn̄i sicut fur in nocte ita veniet.
Si sciret inquit paterfamilias qua hora fur
veniret: Amē dico vobis: quia nō pætereꝫ
p̄fodere parietē suū. Dicitis modo. Quis
ergo nouit qua hora veniet: que hora sicut
fur erit? Nescis qua hora veniat: semp vi-
gila: vt quod nescis qn̄ veniat: patū te in-
ueniat cū venerit: Et ad h̄ forte nescis: qn̄
ventur⁹ est: vt semp patus sis. Illū em̄ pa-
trēfamilias subito occupabit hora illa: qui
paterfamilias supbus significat⁹ est. Noli
velle esse paterfamilias: ꝛ non te subito illa
hora occupabit. Et quid ero inquis? Qua
le audisti de psalmo: Paup ꝛ dolens ego
sum. Si em̄ pauper ꝛ dolens eris: non eris
paterfamilias: quē illa hora subito inueni-
et: ꝛ subito premet. Patresfamilias em̄ sūt
illi qui p̄sumentes de cupiditatibus suis: ꝛ
in delitijs huius seculi defluentes tument:
ꝛ eriguntꝫ aduersus humiles: ꝛ insultant in
sanctis intelligentibus angustā vitam: que
ducit ad vitam. Talibus em̄ veniet illa ho
ra subito: quia tales erant ꝛ in dieb⁹ Noe:
quorum dierum cōmemorationem audi-
stis factam in euangelio: Sic erit aduētus
filij hominis inquit: quomō in dieb⁹ Noe:
Manducabāt: bibebant: nubebant: vxo-
res ducebant: nouellabant: edificabāt: do-
nec introijt Noe in arcam: ꝛ venit diluuiū
et p̄didit omnes. Quid ergo? Omnes pe-
ribunt qui ista faciunt: qui nubunt: qui

vxores ducunt: qui nouellāt: qui edificāt?
Nō. Sed qui de his presumūt: sed qui ista
deo pferūt: sed qui ꝓpter hec offendere deū
cito parati sunt. At vo qui istis omnibus:
aut nō vtunt: aut vtunt tanq̄ nō vtentes:
plus p̄sumentes de illo qui dedit: q̄ de his
que data sunt: ⁊ intelligētes in his eius cō-
solationē ⁊ misericordiā: ⁊ nō occupati do-
nis: ne a donatore ruant: qui tales sunt: nō
illos inuenit imparatos hora illa sicut fur.
Talib⁹ dixit apostol⁹: Uos autē non estis
in tenebris: vt dies ille vos tanq̄ fur com-
p̄hendat. Omnes eñ vos filij lucis estis:
⁊ filij diei. Ideo domin⁹ cum diceret timē-
dam esse horā sicut furem: noctē posuit. Et
apostol⁹ ita ait: Quia hora dñi sicut fur in
nocte ita veniet. Nō vis vt te inueniat: no-
li esse in nocte. Quid est noli esse in nocte?
Filij lucis estis ⁊ filij diei: nō sumus noctis
neq̄ tenebrarū. Qui sunt filij noctis ⁊ tene
brarū? Iniqui: impij: infideles. Sed et ipsi
audiāt anteq̄ veniat hora: ⁊ dicat illis apo
stolus: Fuistis aliquādo tenebre: nūc autē
lux in domino. Sicut iste psalm⁹ habet eui-
gilent: Iam illuminati sunt mōtes: Quid
adhuc dormiunt?

Alia lr̄a
† Leuaui ocu
los meos.
† mihi.

Expositio psalmi.

L †Euent oculos suos ī mon-
tes: vn̄ veniet auxiliū †illis.
Quid est iam illuminati sunt mon
tes? Iam ortus ē sol iusticie: iam ab aposto
lis predicatū est euāgeliū: p̄dicate sunt scri
pture: patuerūt omnia sacramēta: cōcissuz
est velum: patuit secretum templi: iam tan-
dem leuent oculos suos in montes: vn̄ ve-
niet auxiliū illis. Hoc enim p̄cipit illis iste
psalm⁹ secūdus de his qui inscribunt can-
ticum graduū. Sed non rursus presumant
de montib⁹: q2 ipi montes: non a se lucent:
sed ab illo lucent: de quo dictū est: Erat lu
men verū: qd̄ illumiat omnē hominē veni-
entē in hunc mūdum. Montes possunt in
telligi: homies magni: homies clari. Et q̄s
maior est Iohanne baptista? Qualis ille
mons erat: de quo dn̄s dicit: In natis mu-
lierū nemo exurrexit maior Iohāne bapti-
sta. Uides certe istum magnū montē lucē-
tem: audi confitentē. Quid ꝯfitentē? Nos
omnes inquit de plenitudine eius accepi-
mus. De cui⁹ ergo plenitudine acceperūt
montes: ab illo est tibi auxiliū: non a mon-
tibus: in q̄s tn̄ nisi leuaueris oculos p scri-
pturas: nō admoueberis vt ab illo illumie
ris. Cāta ḡ qd̄ sequit. Si vis audire vt fir-
missime ponas pedes in gradibus: ne ī illa
ascensiōe: aut fatigeris: aut lapsus cadas:
dic qd̄ sequit. †Ne des ad mouēdū
pedē meū: Un̄ mouent pedes? Un̄ mot⁹
ē pes illi q̄ erat in p̄adiso? Sed p̄us attēde
vn̄ mot⁹ ē illi q̄ erat inter angelos: et moto
pede cecidit: ⁊ de angelo fact⁹ ē diabolus.
Moto. n. pede cecidit. Quere vn̄ cecidit.
Supbia cecidit. Nō ḡ mouet pedē nisi su-
pbia: Ad ruinā nō mouet pedē nisi super-
bia. Ad ambulandū ⁊ ꝓficienduz caritas
mouet pedem: ad cadendū supbia mouet.
Ideo ⁊ ille quid dicit in psalmo? Filij autē
hominū sub tegimie alarū tuarū sperabūt.
Si sub tegimie: semp humiles: semp de deo
sperantes: semp de se non p̄sumētes. Sub
tegimie alarū tuaꝝ sperabūt: nō eñ a se sa-
tiant vt beati sint. Sz q̄d seq̄t? Inebriabūt
ab vbertate dom⁹ tue: et torrente deliciarū
tuarū potabis eos. Ecce sitientes: ecce in-
ebriati: ecce sitiunt: ecce bibunt: sed nō a se
bibūt: nec ipi sibi sunt fons. Sed vn̄ bibūt?
Sub tegimie alarū tuaꝝ sperabūt. Si sub
alis humiles sunt. Quare? Quia apud te
inq̄t est fons vite. Nō ḡ a se irrigant mon-
tes: sicut a se nō illuminant mōtes: Nā vide
q̄d sequit: In lumie tuo videbimus lumē.
Si ḡ in lumie ipi⁹ videbim⁹ lumē: q̄s cadit
a lumie: nisi cui ipe nō ē lumē? Et q̄ volue-
rit sibi esse lumē: ipe cadit a lumie q̄ illumi-
nat. Ideo sciēs nō cadere: nisi eū q̄ sibi vult
lucere cū sit p se tenebre: statim subiecit: Nō
veniat mihi pes supbie: ⁊ man⁹ peccatoris
nō moueat me: id est mutatio peccatoꝝ: nō
moueat me: vt cadā a te. Quare timuisti et
dixisti: Nō veniat mihi pes supbie? Seq̄t:
Ibi ceciderūt oēs q̄ op̄ant iniq̄tatē: Quos
mō vides op̄ari iniq̄tatē: iā dānati sī. Sz vt
dānarent: vbi ceciderūt? Cū illis venit pes
superbie. Recte ḡ iste audiēs vt ascēdat ⁊
nō cadat: vt a cōualle plorationis ꝓficiat:
nō ī tumore supbie deficiat: ait deo: Ne des
ad mouēdū pedē meū. Et dn̄s illi: Neq̄
dormitet q̄ custodit te. Intēdat cari-
tas vr̄a. Quasi vna sentētia facta ē ex dua
bus vocibus. Hō dixit ascendēs ⁊ cantās
cāticū graduū: Ne des ad mouēdū pedez
meū: ⁊ de⁹ tanq̄ diceret ad te: Ne des ad mo
uendū pedē meū dicis mihi: Adde: Neq̄
dormitet qui custodit te: ⁊ nō mouebit pes
tu⁹. Dixerit āt ille: Nūq̄d ī p̄tāte mea ē: vt
nō dormitet q̄ custodit me? Uolo vt nō dor
miat neq̄ dormitet. Ergo illū tibi elige qui
nō dormit neq̄ dormitabit: et nō mouebit

Alia lr̄a.
† Auxiliū
a dn̄o: qui
celū ⁊ terr
† Nō det
motionē
tuā.

pes tuus. Deus nunq̃ ẽ dormiens. Si vis
habere custodẽ nõ dormientẽ: deum elige
custodẽ. Ne des ad mouendũ pedem meũ
dicis tu: bene optime: ꝫ ⁊ ille dicit tibi: neq̃
dormitet qui custodit te. Tu forte cõuersu-
rus te eras ad homĩes custodes ⁊ dictur⁹:
Quẽ sum inuẽturus nõ dormientẽ? Quis
homo nõ dormitabit? Quẽ inuenio? Quo
ibo? Quo reuertar? Ille tibi rñdet. Ec-
ce non dormitabit neq̃ dormiet: q̃
custodit israel. Vis habere ergo custo-
dem nõ dormientẽ neq̃ dormitantẽ? Ecce
non dormiet neq̃ dormitabit: qui custodit
israel. Christ⁹ enĩ custodit israel. Esto ergo
israel. Quid ẽ israel? Interpretat̃ homo vi
dens deum. Et quis videt deũ? Primo ꝑ
fidem: postea per speciẽ. Sed per speciem
nõdum potes: ꝑ fidem vide. Si enim facie
videre nõ potes: qm̃ ibi species: posteriora
eius vide. Hoc dictum est Moysi a domi-
no: Nõ potes videre faciem meã: posterio-
ra mea videbis cum transiero. Expectas
forte vt transeat: iam transijt: tu vide poste
riora ipius. Ubi transijt? Audi Johannẽ:
Cũ venisset ĩquit hora: vt transiret de mũ-
do ad patrem: Domin⁹ noster Jesus chri-
stus iam fecit pascha. Pascha aũt transit⁹
interpretat̃. Nam verbũ est hebreum: ⁊ pu
tant homĩes grecũ esse quasi passionẽ: sed
nõ ẽ. A diligentiorib⁹ ⁊ a doctoribus inuẽ-
tum ẽ: quia pascha hebreũ verbũ est: et nõ
interpretat̃ passionẽ: sed transitũ. Per pas
sionẽ enĩ transijt dñs a morte ad vitã: ⁊ fe-
cit nobis viã credẽtibus ĩ resurrectione ei⁹
vt transeam⁹ ⁊ nos de morte ad vitã. Non
magnũ est credere: q᷑ mortuus ẽ christus.
Hoc ⁊ pagani ⁊ iudei: ⁊ omnes iniqui cre-
dunt: hoc omnes credunt: q᷑ mortuus est.
Fides christianoꝝ resurrectio christi est.
Hoc pro magno habemus: q᷑ credim⁹ eũ
resurrexisse. Ergo tũc se voluit videri cum
transiret: hoc est cũ resurrexisset. Tũc in se
voluit credi cum transiret: quia traditus ẽ
ꝓpter delicta nostra: ⁊ resurrexit ꝓpter iusti
ficationẽ nostrã. Et ipsam fidem in resurre
ctione christi: maxime cõmendauit aplus:
Ait enĩ. Si credideris in corde tuo: q᷑ de⁹
eum suscitauit a mortuis: salu⁹ eris. Nõ di
xit: si credideris q᷑ mortuus ẽ christus: qđ
⁊ pagani ⁊ iudei: ⁊ omnes inimici eius cre-
diderũt: sed ait: si credideris in corde tuo:
quia deus illum suscitauit a mortuis: salu⁹
eris. Hoc credere: hoc ẽ esse israel: hoc ẽ vi
dere deum. Quis adhuc posteriora eius

videas: tamẽ cũ credideris in posteriora:
ꝑuenies ad visionem faciei. Quid est hoc:
cum credideris in id quod posterius ꝓ te
factus est christus? Cũ credideris in id qđ
posterius suscepit christus. Nam in primo
facies eius que est? In principio erat ver-
bum: ⁊ verbũ erat apud deum: ⁊ deus erat
verbum. Posteriora eius que sunt? Et ver
bum caro factum est: ⁊ habitauit in nobis.
Cum ergo credis in hoc qđ pro te factũ est
verbum: et resurrexit in carne: ne tu de tua
carne desperares efficeris israel. Fact⁹ aũt
israel cum fueris non dormitabit neq̃ dor-
miet qui custodit te: quia iam israel es: et
audisti ĩ psalmo: Ecce nõ dormitabit neq̃
obdormiet qui custodit israel. Christ⁹ enĩ
ip̃e dormiuit: sed resurrexit. Quid enim ait
ip̃e in psalmo? Ego dormiui ⁊ somnũ cepi.
Nũquid remansit in somno? Et surrexi in-
quit: quoniã domin⁹ suscepit me. Si ergo
iam resurrexit: iam transijt: si iam transijt:
vide posteriora eius. Quid ẽ vide poste-
riora eius? Crede in resurrectionẽ eius. Et
quia ait apostol⁹: Et si crucifixus est ex in-
firmitate: ꝫ viuit ex virtute dei: Et iterũ ait:
Christus surgẽs a mortuis iam nõ morit̃:
⁊ mors ei vltra nõ dominabit̃: Recte tibi cã
tat: Ecce non dormitabit neq̃ obdormiet:
qui custodit israel. Adhuc forte queris car
nali sensu: quis est qui nõ dormitabit neq̃
dormiet? Et cum queris inter homĩes: fal-
leris: nunq̃ inuentur⁹ es. Noli ergo presu-
mere de quoq̃ homine: Omnis homo dor
mit et dormitabit. Quãdo dormitat? Cum
portat carnem infirmitatis. Quãdo dor-
miet? Cum fuerit mortuus. Noli ergo pre-
sumere de homine: potest dormitare mor-
talis. Dormit moriens: noli querere inter
homĩes. Et q̃s inquis custodit me? Qui nõ
dormitat neq̃ dormiet. Audi quid sequit̃:

Dominus custodit te: Non ergo
homo dormitans et dormiens: sed domi-
nus custodit te. Quomõ te custodit? **Do-** Alia lra.
minus †tegumentũ tuũ super ma- † ꝓtectio tua.
num †dextere tue. Eia fratres intelliga † dexterã tuã.
mus adiuuãte domino quid sibi velit: Do
minus tegumentũ tuum super manũ dexte
re tue. Videt̃ enĩ mihi habere sensum oc-
cultum: quare non dixerit: Domin⁹ custo-
dit te absolute et simplicit̃: sed addidit: sup
manũ dextere tue. Quid enĩ? Dexterã no-
strã de⁹ custodit: et sinistrã nr̃am nõ custo-
dit? Nõne ip̃e nos totos fecit? Nõne q̃ nob
fecit dexterã: ip̃e fecit et sinistram? Postre-

mo si placuit dici de dextera sola: quare dixit: sup manū dextere tue: ⁊ nō iam sup dexterā tuā: Cur hoc diceret nisi aliq̄d hic occultū ad qd̓ pulsando ꝑuenirem⁹ abscōderet: Diceret em̄: aut dn̄s custodiet te et nihil adderet: aut si dexteraȝ addere voluit: dn̄s custodiet te sup dexterā tuaȝ: aut certe qꝛ addidit manū: hoc diceret: dn̄s custodit te sup manū dexterā tuā: nō sup manū dextere tue. Quod dn̄s ipe suggerē dignat̄ promā vobis: qui et in vobis habitat: sine dubio facit vos approbare verū esse quod dico. Nam quid dicturi sumus ignoratis: sed cū dixerimus: nō ab ipis nobis vobis ostēdemus verū esse qd̓ dicim⁹: sed vos ipi agnoscetis verū esse qd̓ dicimus. Un̄ autē agnoscetis: nisi demōstrante illo qui in vobis habitat: inquātuȝ de illo numero estis quoꝝ vox est: Ne des ad mouendū pedeȝ nostrū: Et quib⁹ dicit̄: Neq̄ dormiet q̄ custodit te: Oportet em̄ vt christus non dormiat in vobis: ⁊ modo intelligitur verū esse quod dicimus. Quō inquies: Quia si dormiat fides vestra: dormit christus ī vobis. Christ⁹ em̄ in corde vestro: fides christi est. Ait aplu̓s: Habitare christū ꝑ fidē in cordibus vestris. In quo nō dormit fides: vigilat christ⁹. Et si forte dormiebat fides tua: ⁊ ideo in ista questiōe fluctuabas q̄si nauis illa que tempestateȝ patiebat̄: vbi christus dormiebat: excita christū: ⁊ sedabunt̄ tempestates. Fidē ergo vestrā interrogo carissimi: qm̄ filij estis ecclesie: ⁊ in ecclesia profecistis: et in ecclesia ꝓficitis qui nōdum ꝑfecistis: ⁊ in ecclesia ꝑficiēdi estis: qui iam ꝑficitis: Interrogo vos quid soletis intelligere qd̓ dictū est in euangelio: Nesciat sinistra tua: q̄d faciat dextera tua: Hoc enim intellecto inuenietis que sit dextera: et q̄ sit sinistra: simul intelligetis: et vtrāq̄ partem deū fecisse: ⁊ dexterā ⁊ sinistrā: ⁊ tamē nō debet scire sinistra: q̄d faciat dextera. Sinistra nostra dicit̄ quicq̄d tꝑaliter habem⁹: dextera nostra dicit̄: quicq̄d nobis eternuȝ: ⁊ incōmutabile dn̄s pollicet̄. Si aūt ille qui dabit eternā vitā: ipe ⁊ de istis tꝑalibus cōsolatur ꝑsentē vitā: ipe fecit dexterā ⁊ sinistrā. Dicit de quibusdaȝ psalm⁹ apud Dauid. Quorū os locutum est vanitatē: ⁊ dextera eorū dextera iniq̄tatis. Inuenit ḡ quosdaȝ quos reꝑhendit qui dexterā verā ꝓ sinistra habebāt: et verā sinistrā dexteram sibi fecerunt. Qui sint isti: exponit ꝯsequēter. Ois homo qui felicitatē nō putat esse hominis: nisi in istis tꝑalibus facultatibus ⁊ delitijs ⁊ affluentia: ⁊ copia mūdi hui⁹: iste ē stult⁹ atq̄ ꝑuersus qui sinistrā fecit sibi dexterā. Tales illi erāt de quib⁹ dicit psalm⁹: Non qꝛ a deo nō acceperūt etiā que tꝑaliter possidebant: sed qꝛ ipam solā putabāt esse beatam vitā: ⁊ nihil aliud requirebāt. Audite em̄ quid de illis cōsequenter dicit: Quorū os locutū est vanitatē: ⁊ dextera eoꝝ dextera iniq̄tatis. Et sequit̄: Quoꝝ filij eorū velut nouelle ꝯstabilite: filie eoꝝ ornate: sicut templi similitudo: Cellaria eoꝝ plena: eructantia ex hoc in hoc: oues eorum fecūde: multiplicātes in exitibus suis: boues eorū crassi. Nō est ruina sepis: nec exitus: neq̄ clamor in plateis eorū. Magnā felicitateȝ quorūdā describit. Posset tamē istā felicitatē ⁊ aliquis iustus hr̄e sicut habuit Job: sed Job ꝓ sinistra illā habebat nō ꝓ dextera. Nā dexterā nō habebat: nisi apud deū ꝑpetuā ⁊ sempiternā felicitatem: Ideo cōcessa est ꝑcutienda sinistra: ⁊ sufficit ei dextera. Quō ꝑcussa est sinistra: Tēptationib⁹ diaboli. Abstulit subito diabolus: ꝑmissus quidē a deo vt iust⁹ ꝓbaret̄: ⁊ impi⁹ puniret̄: abstulit oīa. Sed Job qui nouerat sinistrā: sinistrā esse: ⁊ dexterā non nisi dexterā: quō se tenuit ad dexterā: Exultauit in domino: cōsolatus ē damna: qꝛ nō est passus damnū: de interioribus diuitijs deo plenū cor habebat: Dn̄s inq̄t dedit dn̄s abstulit: sicut dn̄o placuit ita factū est: sit nomē dn̄i benedictū. Hec erat dextera ipius: ipe dominus: ipa vita eterna: illa lucis possessio: fons vite: lumē in lumīe. Inebriabunt̄ ab vbertate domus tue: ipa erat dextera: sinistra v̓o erat ꝓ adiutorio cōsolationis: non ad firmamentū felicitatis. Naȝ felicitas ei⁹ vera atq̄ germana deus erat. Isti autē de quib⁹ dicit Dauid: qꝛ os eorū locutū ē vanitatē: ⁊ dextera eorū dextera iniquitatis: nō hinc eos reꝑhendit: qꝛ his omib⁹ abūdabant: sed qꝛ os eorū locutū est vanitatē. Quid em̄ sequit̄: Cuȝ enumerasset copias eoꝝ: ait: Beatū dixerūt ꝑplm̄ cui hec sunt. Hec est vanitas: qꝛ locutū est os eoruȝ: qd̓ beatū dixerūt ꝑplm̄ cui hec sunt. Tu q̄d dicis: qui nosti q̄d ē sinistra: ⁊ quid est dextera: Sequit̄ et dicit: Beatus popul⁹ cui⁹ est domin⁹ deus ipius. Intendat ergo caritas vestra. Audiuimus sinistram: audiuimus et dexteram. Audi hoc confirmatū in canticis canticorū. Sinistra eius inquit sub capite meo. Spōsa dicit de sponso: de christo

eccl̃ia in amplexu pietat̃ ꝛ castitat̃. Quid
ait: Sinistra eius sub capite meo: ꝛ dexte-
ra eius cõplectet̃ me. Quid aũt: qꝛ sursum
erat dextera: deorsum sinistra: ꝛ sic comple
ctabat̃ sponsus sponsam: supponens sini-
straꝫ ad ꝯsolationẽ: imponẽs dexteraꝫ ad
ꝓtectionẽ. Sinistra inqͥt ei⁹ sͣb capite meo:
Deus illã dat: ideo sinistra ei⁹: qꝛ oĩa ista
tp̃alia de⁹ dat. Qm̃ vani sunt: ꝙ impij: qui
ab idol̃a demonib⁹ ista petũt? Qm̃ multi a
demonib⁹ ista petũt: ꝛ nõ illa hñt. Et rur-
sus q̃ illa nõ petunt a demonib⁹: hñt ea: ſ;
nõ a demonib⁹ ista dant̃. Iteꝫ multi petũt
a deo: ꝛ non hñt. Nouit ille dispẽsare sini-
stram: q̃ vocat ad dexterã. Ergo si est sini-
stra: sit sinistra: sed sͣb capite sit. Supra illã
sit caput tuũ: id ẽ supra illam sit fides tua:
vbi habitat christus. Noli tp̃alia ꝑponere
fidei tue: ꝛ nõ erit sinistra sup̃ caput tuum:
ſ; oĩa tp̃alia subde fidei tue: ꝛ fidem tuã ꝑ-
pone oĩbus tp̃alibus: ꝛ erit sinistra sͣb capi
te tuo: ꝛ recte dextera eius complectet̃ te.
Audi hoc ip̃m exponi in ꝓuerbijs. Quid
ẽ sinistra ip̃a: quid ẽ dextera: Cũ de sapia
diceret: Longitudo inqͥt dierũ: ꝛ anni vite
in dextera eius: in sinistra aũt ei⁹ diuitie et
gl̃ia: Longitudo illa dieꝝ eternitas ẽ. Hec
eñi ꝓprio mõ dicit scriptura longũ qͦd eter
num ẽ. Nam q̃cq̃d finẽ hꝫ breue ẽ. Alio lo
co: Longitudine inqͥt dierũ replebo eum.
Et nũq̃d aliter ꝓ magno diceret̃: Honora
p̃rem tuũ ꝛ m̃rem tuã: vt longeuus sis sup̃
terrã: Sup̃ quã eñi terraꝫ: nisi de qua dic̃.
Spes mea es tu: portio mea in t̃ra viuen-
tium? Ibi esse longeuũ q̃d ẽ: nisi ibi viuere
in eternũ? Nã eẽ hͥ lõgeuũ quid ẽ: nisi vsqꝫ
ad senectutẽ ꝑuenire? Et si longa videat̃
etas: cũ ꝑuenerit conuincit̃ breuis: qꝛ ꝛ fi-
nitur. Et multi maledicẽtes parẽtib⁹ sene-
scunt in hac terra: multi autẽ obsequentes
parẽtib⁹: cito eunt ad dñm. Nunq̃d ẽ̃ im-
plet̃: vt longeuus sit ſm̃ hanc vitam? Sed
longeuũ ꝓ eternitate illa positũ ẽ. Lõga vi
ta ẽ in dextera ei⁹: At ṽo diuitieꝛ gl̃ia: id ẽ
sufficiẽtia vite hui⁹: ea q̃ bona existimant̃
ab hoĩb⁹ sinistra ẽ. Nescio q̃s venit ꝛ vult
tibi ꝑcutere dexterã: id est tollere tibi fidẽ
tuã: tu accepisti alapaꝫ in dexterã: ꝑbe si-
nistram: id ẽ vt illud tollat qͦd tp̃ale ẽ: ꝛ nõ
ea que eterna habes. Audite Paulũ apo
stolum hͦ facientẽ. Hoĩes ꝑsequebãt̃ in eo
qͦd christianus erat: ꝑcutit̃ illi dextera: ille
sinistrã opponebat. Ciuis romanus sũ ait.
Dexteram ꝯtẽnebant: ille de sinistra terre
bat: qꝛ illi dexterã eius timere nõ poterãt:
nõdũ eñi christo crediderãt. Quid ergo?
Si dextera amplectit̃: sinistra sͣb capite ẽ.
Quid ẽ: Nesciat sinistra tua q̃d faciat de-
xtera tua? Id ẽ qñ facis bonũ opus: ꝓpter
vitaꝫ eternã fac. Nã si opus bonũ in terra
ꝓpterea feceris: vt terrena tibi abundent:
scit sinistra tua q̃d faciat dextera tua. Mi-
scuisti dexterã sinistre: noli facere nisi ꝓpt
vitam eternã. Ideo fac ꝛ securus facies: hͦ
eñi mãdauit de⁹. Si ꝓpter solas res hũa-
nas: ꝛ solã vitã istã facis qͦd facis: sinistra
sola opat̃. Si aũt ꝓpter vitã eternã opere
ris: dextera sola opat̃. Si aũt habes inten
tionẽ ad vitã eternã: ſ; surripit tibi cupidi-
tas vite tp̃alis: vt attendas aũt et ista: qñ fa
cis opus bonũ: vt hic tibi aliq̃d retribuat̃:
miscet se sinistra opibus dextere: Hoc ve-
tat deus. Veniam⁹ nũc ad illud quod ait
psalmus. Dñs tegumentũ tuũ sup̃ manũ
dextere tue. Manũ p̃tãteꝫ dicit: Unde ꝓ
bamus? Qꝛ ꝛ manus dei p̃tãs dei dicta ẽ.
Nã diabolus q̃ temptauit Iob hͦ ait deo:
Mitte manũ tuã: ꝛ tãge oĩa q̃ hꝫ. Quid ẽ
mitte manũ tuã: nisi da p̃tãteꝫ? Euidenti⁹
audi frat̃: ne forte carnali sensu adhuc co-
gites: qꝛ mẽbris distinctus ẽ deus: Audi
euident̃ quõ dicat̃ manus p̃tãs: Ait q̃daꝫ
loco scriptura. Mors ꝛ vita in manib⁹ lin
gue. Nouim⁹ linguas frusta q̃dam in ore
mouent̃: ꝛ ꝑcutiendo palatũ ꝛ dẽtes disti-
guunt sonos q̃bus loq̃mur. Ostendãt̃ mi
hi manus lingue. Lingua ẽ̃ non hꝫ man⁹:
ſ; habꝫ ꝛ manus. Que sunt manus lingue?
Potẽstas lingue. Quid ẽ: mors ꝛ vita ĩ mani
bus lingue? Ex ore tuo iustificaberis: et ex
ore tuo condemnaberis. Ergo si man⁹ po
testas: quid ẽ manus dextere? Nihil arbi-
troꝛ intelligi congruenti⁹: nisi vt intelliga-
mus manũ dextere p̃tãtem: quã tibi dedit
deus: vt si vel̃ donãte deo ad dexterã sis.
Erunt eñi impij oẽs ad sinistrã: erũt auteꝫ
oẽs filij boni ad dexterã: q̃bus dicet̃: Ve-
nite bñdicti patris mei: ꝑcipite regnuꝫ qͦd
vobis paratum ẽ ab origine mũdi. Ut au
tem sis a dexterã: id ẽ vt possis dei fili⁹ fie
ri: p̃tãtem accepisti. Quam p̃tãtem? De q̃
dicit ap̃ls Iohẽs: Dedit eis p̃tãtem filios
dei fieri. Unde accepisti hanc p̃tãteꝫ? Cre
dẽtibus inquit in noĩe eius. Si ẽ̃ credis:
ip̃a tibi p̃tãs data ẽ: vt sis int̃ filios dei. Es
se aũt inter filios dei: hͦ est ad dexteram ꝑ-
tinere. Ergo fides tua manus dextere tue:
id est potestas que tibi data ẽ: vt sis inter

filios dei: manus ē dextere tue. Sed quid
valet ipa ptās quam accepit hō: nisi domi
nus protegat? Ecce credidit: iaz ambulat
in fide: infirmus est inter temptatiōes: agi
tatur inter molestias: inter carnales corru
ptiones: inter suggestiones cupiditatis: in
ter versutias ꝛ laqueos inimici. Quid va
let ꝙ qui habet ptātez ꝛ credidit in christū:
vt sit inter filios dei? Ve homini illi: nisi et
ipsius fidem dn̄s ꝓtegat: id est vt non te ꝑ-
mittat temptari supra ꝙ̄ potes ferre: sicut
dicit aplus: Fidelis deus qui non vos ꝑ-
mittet temptari supra ꝙ̄ potestis ferre. Er
go ille q̄ non sinit temptari supra ꝙ̄ possu-
mus ferre: Quis iam fideles sumus: Quis
iam man⁹ dextere nostre sit in nobis: ꝓte-
git nos deus sup manū dextere nr̄e. Non
nobis sufficit habere manū dextere: nisi il-
le ꝛ ipsam manū dextere ꝓtegat. Ecce hoc
de temptatiōib⁹ dixi: Intēdite q̄d sequat̄.

Alia lr̄a. non hz hunc versiculū

†Protegat te domin⁹ super ma-
num dextere tue. Dixi ꝛ qđ arbitror re
cognouistis. Si eni nō recognouissetis: et
de scripturis non recognouissetis: nō vo-
cibus vestris intellectum vestrū mihi signi
ficaretis. Ergo quia intellexistis fratres: vi
dete q̄d sequit̄: quare ꝓtegat dn̄s ꝛ super
manū dextere: id est sup ipsam fidez in qua
ptātem accepimus esse filios dei: ꝛ esse ad
dexteraz. Quare oportet vt ꝓtegat dn̄s?
Propter scandala. Unde sunt scandala?
De duobus timēda sunt scādala: qꝛ ꝛ duo
sunt p̄cepta: in q̄bus tota lex pendet ꝛ pro
phete: dilectio dei ꝛ ꝓximi. Eccl̄a propter
deū: in deo ꝓxim⁹ diligit̄: deus aūt ꝑpter
deum. In deo intelligit̄ figurate dict⁹ sol:
in ecclesia intelligitur figurate dicta luna.
Quisq̄s potest errare vt aliud de deo cre-
dat ꝙ̄ oportet: nō credat patrē ꝛ filiū ꝛ spi
ritumsanctū vnius esse subē: decept⁹ ē ver
sutia hereticorū: maxime arrianoꝝ. Si aūt
aliq̄d minus i filio: aut min⁹ in spū sancto
ꝙ̄ in patre crediderit: passus est scandalū
in deo. Quisq̄s rursus putauerit ecclesiaz
in vna pte esse: ꝛ nō eam cognouerit diffu-
sam toto orbe terrarū: ꝛ crediderit eis qui
dicūt: ecce hic ē christus: ꝛ ecce illic: sicē mo
do audistis cū euāgelium legeret̄: cum ille
totū orbem emerit: qꝛ tantū preciuz dedit:
ille tā̄ꝙ in ꝓximo scandalizat̄: a luna vri-
tur. Quisquis ḡ errat in ipa sub̄a veritat̄:
a sole vrit̄: ꝛ ꝑ diem vrit̄: qꝛ in ipa sapiētia
errat: de qua dictuz est: Dies diei eructat
verbum. Unde dicit ꝛ aplus: Spūalibus
spūalia compantes: Dies diei eructat ver
bum: spūalibus spūalia compantes. Di-
es diei eructat v̄bum: sapientiā loquimur
inter ꝑfectos. Quid est: ꝛ nox nocti īdicat
scientiā? Paruulis p̄dicat̄ humilitas chri
sti: ꝛ caro christi: ꝛ crucifixio christi: qꝛ ipm
est lac quod sufficit puulis: ꝛ ideo nō relin
quuntur in nocte paruuli: q̄a lucet ꝛ luna
etiam in nocte: id est ꝑ carnez christi predi
cat̄ eccl̄ia: qꝛ ipa caro christi: caput eccle-
sie ē. Quisq̄s ibi nō scandalizat̄ in ipa ec-
clesia ꝛ in carne christi: a luna non vritur.
Quisquis scādalizatus nō fuerit in verita
te illa incōmutabili ꝛ incōtaminabili: non
in isto sole quem nobiscū vidēt musce ꝛ pe
cora: sed in illo sole de quo dicūt impij i fi
ne: Quid nobis ꝓfuit supbia: ꝛ diuitiaruz
iactantia quid cōtulit nob? Trāsierūt om-
nia tā̄ꝙ vmbra. Et cū ista dixissent: ergo i
quiūt errauim⁹ a via veritatis: ꝛ iusticie lu
men nō luxit nobis: ꝛ sol nō est ort⁹ nobis.
Nunq̄d nō iste sol omibus impijs orit̄: illo
instituente de quo dictum ē: Qui facit so-
lez suū oriri sup bonos ꝛ malos? Ergo aliū
solem fecit deus: q̄ orit̄ sup bonos ꝛ malos:
istū quem vidēt ꝛ boni ꝛ mali. Alius ē aūt
ille sol: non factus: ſ genitus: ꝑ quem facta
sunt omia: vbi ē intelligētia incōmutabis
veritatis. De ipo dicūt impij: ꝛ sol non or
tus est nobis. Quisq̄s in ipa sapia non er-
rat: nō vrit̄ a sole. Quisq̄s in eccl̄ia ꝛ i car-
ne domini: ꝛ in his que ꝑ nobis tpalit̄ ge-
sta sunt nō errat: nō vritur a luna. Omnis
aūt hō Quis iam crediderit in christū: aut
ibi errat: aut ibi: si nō in illo fit qđ dictū ē:
Dn̄s tegumentū tuū sup manum dextere
tue. Ideo eni cū dixisset: Dn̄s tegumentū
tuū sup manum dextere tue: q̄si quesisset il
le ꝛ dixisset: Iaz ecce ē manus dext̄e mee:
iam elegi credere in christū: accepi ptātem
inter filios dei esse: quid est ꝙ deus tegu-
mentū meū est adhuc supra: id ē sup ma-
num dextere mee. Sequit̄. ¶ Per diez
sol non vret te: neq̄ꝫ luna ꝑ noctez.
Ad hoc igit̄ tegumētum tuū est sup manū
dextere tue: vt non te vrat sol ꝑ diem: neq̄ꝫ
luna ꝑ noctez. Nam hic intelligite fratres
qꝛ figurate dictū ē. Eteni ꝓ reuera fr̄es solez
visibilē si cogitemus: vrit ꝑ diem. Nunq̄d
luna vrit ꝑ noctez? Sz quid est vstio? Scā
dalum. Audi aplm dicentē. Quis ifirma
tur: ꝛ ego nō infirmor? Quis scandalizat̄:
ꝛ ego nō vror? Per diē ḡ sol nō vret te: ne
q̄ꝫ luna ꝑ noctem. Quare? Quia. Domi

nus custodiet te ab omni malo. A
scandalis in sole: ⁊ a scãdalis in luna: Ab
omni malo te custodiat q̄ est tegumentum
tuũ sup̄ manum dextere tue: q̄ non dormit
neq; dormitabit. Et ad quam rem? Quia
in temptationibus sumus. Dñs custodi/
at te ab omni malo. Custodiat animã
tuam dominus. Etiam in ipa anima
¶ Custodiat dominꝰ introitũ tuũ
⁊ exitum tuum: ex hoc nunc ⁊ vsq;
in seculum. Et nõ quasi corpus tuũ: nã
in corp̄e ꝑempti sunt martyres: sʒ custodi/
et animã tuam dñs: q2 de aĩa non cesse/
runt martyres ⁊ seuiebant ꝑsecutores: in
Christinã cuiꝰ hodie natalicia celebramꝰ:
seuiebãt in feminã diuitem ⁊ delicatam: ß
fortis erat: q2 dñs tegumentũ eius sup̄ ma
num dextere eius: ille q̄ eam custodiebat.
Hec enim fratres nunq̄d est qui in Africa
ignoret? Clarissima etiã fuit: nobilis gene/
re: abundans diuitijs: sed ƀ omĩa sinistra
erant: sub capite erant. Venit inimicꝰ qui
feriret caput: ⁊ sinistra illi obiecta est q̄ erat
sƀ capite. Caput supra erat: dextera desu
per complectebat̃. Quid poterat facere ꝑ
secutor: ꝯꝫ ꝯuis delicate femine? Erat q̄dem
illa ⁊ sexu infirma: ⁊ diuitijs forte lãguidi/
or: ⁊ consuetudine corꝑali infirmior. Sed
q̄d ad tanta munimẽta? Quid ad illũ spõ/
sum mittentẽ sinistrã sub caput: ⁊ dextera
sua complectentẽ? Qñ sic munitam percu
teret inimicus? Et tñ ꝑcussit: sed in corpꝰ.
Quid autẽ dicit psalmus? Custodiat dñs
animã tuã. Aĩa nõ cessit: corpus ꝑcussũ
est: Et corpus ad tp̄s ꝑcussum ẽ: nam in fi
ne resurrecturũ est: q2 ⁊ ip̄e qui dignatꝰ est
esse caput eccl̃ie: p̄buit corpus suũ ad tem
pus ꝑcutiẽdũ. Sed carnẽ suam ille triduo
resuscitauit: carnem nr̃am in fine resuscita
turus est. Ideo suscitatũ est caput: quo at
tenderet corpus ⁊ nõ deficeret. Custodiat
animaʒ tuã dominꝰ: ip̄a nõ cedat: ip̄a non
frangat̃ scãdalis: in ꝑsecutionibꝰ: in tribu/
lationibꝰ: ip̄a non cedat deficiẽdo: sic dñs
dicit: Nolite timere eos q̄ corpus occidũt:
animã aũt non p̄nt occidere: ß eum timete
q̄ habet p̄tãtem corpus ⁊ animã occidere
⁊ mittere in gehennaʒ ignis. Hanc ḡ aĩaʒ
tuã custodiat dñs: ne cedas ꝑsuasori ma/
lo: ne cedas ꝓmittenti falsa: ne cedas mi/
nanti temp̄alia. Et custodiat aĩam tuã do
minus: Et deinde custodiat dñs introituʒ
tuuʒ ⁊ exitũ tuũ: ex ƀ nũc ⁊ vsq; in seculũ.
Nam introitũ tuũ ad tp̄us attẽde. Custo/
diat dñs introitũ tuũ ⁊ exitũ tuũ: ex ƀ nũc
⁊ vsq; in seculũ. Exitum idem custodiat.
Quid ẽ introitũ? Quid ẽ exitũ? Qñ tẽpta
mur: intramus: Qñ vincimꝰ tẽptationeʒ:
eximus. Audi introitũ: audi exituʒ. Vasa
figuli ꝓbat fornax: ait scriptura: ⁊ homĩes
iustos temptatio tribulationis. Si sic sunt
hoĩes iusti quõ vasa figuli: necesse ẽ vt va
sa figuli intrent. Et nõ qñ intrant: iam secu
rus est figulus: ß cum exierint. Dñs auteʒ
securus est: q2 nouit q̄ sunt eius. ⁊ nouit q̄
in fornace nõ crepẽt. Illi aũt nõ crepant:
q̄ non hñt ventũ sup̄bie. Humilitas ḡ custo
dit in omni tẽptatiõe: q2 a ꝯualle ploratio
nis ascẽdimus: cãtãtes cãticum graduuʒ:
Et custodit dñs introitũ: vt salui intremꝰ.
Sana fide simus qñ accedit temptatio: et
custodit exitũ ex ƀ nunc ⁊ vsq; in seculuʒ.
Cũ eni exierimꝰ ab omĩ temptatiõe: iaʒ in
eternũ nulla nos temptatio terrebit: nulla
ꝯcupiscẽtia saltem sollicitabit. Audi apostolũ
idip̄m cõmemorantẽ qđ pauloañ comme
moraui: Fidel' deus q̄ non ꝑmittet vos tẽ/
ptari supra q̄ꝫ potestis ferre. Ecce introitꝰ
tuus custodit̃: qñ nõ sibi sinit deus accide
re temptationẽ quam non potes ferre. In
troitũ tuũ custodit: videte si custodit ⁊ exi
tũ. Sʒ faciet inq̄t cum temptatiõe etiã exi
tum: vt possitis sustinere. Nunq̄d nõ pos/
sumus nos fratres interp̄tari aliter: q̄ꝫ ipsa
v̄ba ap̄li docuerũt? Custodite ḡ vos: ß nõ
a voƀ: q2 dñs tegumẽtũ tuũ q̄ custodit: q̄
nec dormitat nec dormit. Semel dormiuit
ꝓ nobis: surrexit: iam nõ dormiet. Nemo
de se p̄sumat: de ꝯualle ploratiõis ascendi
mus: nõ remaneamꝰ in via. Gradꝰ in via
restant: nõ debemus pigri remanere: non
debemꝰ sup̄bi cadere. Dicamus deo: non
moueat̃ pes noster: nõ dormiat q̄ custodit
nos. In nostra p̄tãte est deo donãte: si eũ
nobis faciamꝰ custodẽ: q̄ non dormit neq;
dormitat q̄ custodit isrl̃. Quem israel? Vi
dentem deũ. Ita erit auxiliũ tuũ a domi/
no. Ita erit tegumentũ tuũ sup̄ manuʒ de
tere tue. Ita custodit̃ introitus tuus ⁊ exi/
tus tuus ex hoc ⁊ vsq; in seculum. Nam si
de te p̄sumpseris: motus est pes tuus. Si
motus est pes tuus: iaʒ putas te in aliquo
gradu esse. Inde cadis si sup̄bus es: quia
humil' in cõualle ploratiõis dicit: Ne des
ad mouendũ pedẽ meũ. Et si breuis psal/
mus est: longa tñ tractatio: ⁊ lõgus sermo.
Putate fratres q2 ꝑ nataleʒ beate Christi
ne inuitaui vos: ⁊ immoderatior fui in cõ/

uiuio ꝓducendo. Nōne posset h̄ vobis fie
ri: si q̄s vos militaris inuitaret: ꝛ ad men/
sam sine mēsura bibere cogeret: Liceat no/
bis hoc facere in ſmone diuino: vt inebrie
mini ꝛ satiemi: quēadmoduz ꝛ dn̄s pluuia
sua tempali dignatus est terrā irrigare: vt
cum maiore gaudio nos non sineret ire ad
locum martyrū: sicut hesterno die ꝓmise/
ramus. Illi eni martyres sine labore hic
sunt nobiscū.

¶ Explicit Tractatus de ps̄. CXX.
Incipit Tractatus de ps̄. CXXI.

Sicut amor immūd⁹ iflāmat aīaz: ꝛ ad terrena concupiscēda ꝛ pitu/
ra sectāda vocat piturā: ꝛ in ima p̄
cipitat: atq̄z in ꝓfunda dimergit: sic amor
sanctus ad supna eleuat ꝛ ad eterna inflā/
mat: ꝛ ad ea q̄ non transeūt neq̄z moriunt:
excitat aīam: ꝛ de ꝓfundo inferni leuat ad
celum. Habz tn̄ oīs amor vim suā: nec po
test vacare amor in aīa amātis: necesse est
vt ducat. Sed vis nosse q̄lis amor sit: Ui
de quo ducat. Non ergo monemus vt nil
ametis: sed monemus ne mundū ametis:
vt eū qui fecit mundū libere ametis. Ob/
ligata eni aīa amore terreno: quasi viscum
habz in pennis: volare non potest: mūda/
ta vō ab affectibus sordidissimis seculi: tā
q̄z extensis pēnis ꝛ duabus alis resolutis
ab omni impedimēto: id est duobus prece
ptis dilectionis dei ꝛ ꝓximi volat. Quo
nisi ad deū ascendēs volando: qui ascen/
dit amādo: Qd̄ anteq̄z possit gemit in ter/
ra: si iam inest ei volādi desideriū: ꝛ dicit:
Quis dabit mihi pennas sicut colūbe: et
volabo ꝛ requiescaz: Quo autez volauit:
nisi de medijs scandalis: vbi gemebat etiā
iste cuius hec vox est quam cōmemorauī:
De medijs ḡ scandalis a cōmixtione ma/
lorū hominū a palea quibus grana cōmi/
xta sunt volare vult: vbi nō patiat commū/
ctionē ꝛ societatez iniqui alicu⁹: sed viuat
in sancta societate angelorum ciuiū in eter
na hierusalē. Ideo psalmus iste: quem ho
die suscepimus tractādū sanctitati vestre:
ipam hierusalē desiderat: id est iste q̄ ascen
dit in hoc psalmo. Est enim. Canticum
graduum. Qd̄ sepe diximus caritati ve
stre: qꝛ non sunt gradus isti descēdentiuz:
s ascendentiū. Ascendere ḡ vult iste: Et q̄
vult ascendere: nisi ad celum: Quid est in
celo: Utrū ideo vult ascendere vt sit cū so
le ꝛ luna ꝛ stellis: Absit. Sz est in celo eter
na hierusalē: vbi sunt ciues nostri angeli:
ab ipis ciuibus nostris ꝑegrinamur in ter
ra. In ꝑegrinatione suspiramus: in ciuita
te gaudebimus. Inuenim⁹ aūt ꝛ socios in
ista fr̄e ꝑegrinatiōe: q̄ iā viderūt ipam ciui
tatem: ꝛ inuitant nos vt curramus ad illā.
Ad hos gaudet iste qui dicit.

¶ Expositio psalmi.

Iocundatus suz in his que
dixerunt mihi: in domū do
mini ibimus. Fratres veniat in
mentē caritati vestre: si qua forte festiuitas
martyrum ꝛ locus aliq̄s sanctus nomina/
tus: quo certo die turbe ꝯfluūt ad celebrā
daz solennitatē: ille turbe quō sese excitāt:
quō se hortant ꝛ dicūt: eam⁹ eam⁹. Et que
runt: quo eam⁹: Et dicit: ad illū locuz: ad
sanctū locū. Inuicē sibi loquunt: ꝛ tāq̄z in
censi singulatim faciūt vnā flammā: ꝛ ipsa
vna flāma facta ex collocutiōe sese accen/
dentiū rapit illos ad locū sanctū: ꝛ cogita
tio sancta sanctificat eos. Si ḡ ad locum
tpalem sic rapit amor sanctus: qual amor
debet esse qui cōcordes rapit in celuz: ꝛ di
centes sibi in domū domi ibimus: Ergo
curram⁹: curram⁹: qꝛ in domū domini ibi/
mus. Curramus: ꝛ nō fatigemur: qꝛ illuc ꝑ
ueniemus vbi nō lassabimur. Curram⁹ in
domū domini: iocundet aīa nr̄a in his qui
ea nobis dicūt. Qui eni ea nobis dicunt:
priores viderūt ipam patriam de lōginquo
clamantes ad posteriores: In domuz dn̄i
ibimus: ambulate: currite. Uiderunt illaz
apl̄i: ꝛ dixerūt nobis: currite: ambulate: se
quimi: in domū dn̄i ibimus. Et quid dicit
vnusq̄sq̄z nr̄m: Iocūdatus sum in his q̄ di
xerūt mihi: in domū dn̄i ibim⁹. Iocūdat⁹
sum in ꝓphetis: iocūdatus sum in aposto/
lis. Oēs eni isti dixerūt nobis: in domum
dn̄i ibimus. ¶ Stantes erant pedes
nostri: in atrijs hierusalez. Ecce ha
bes domum domini: si q̄rebas quid sit do
mus dn̄i. In illa domo dn̄i laudat: qui cō
didit domū: ipē ꝛ delitie oīm habitātiū in
domo: Ipē sola spes hic: ꝛ res ibi. Ergo q̄
currūt q̄d debēt cogitare: Quasi ibi iā sint
ꝛ ibi stēt. Magnū ē eni ibi stare inter ange
los: ꝛ nō deficere. Qui eni inde lapsus ē: i
veritate nō stetit. Quicūq̄z nō sunt lapsi: i
veritate stāt: Et ille stat: q̄ deo fruit: qui au
tem se frui voluerit: cadit. Quis aūt se frui
vult: Qui supbus ē. Idō ille q̄ sp stare vole
bat in atrijs hierl̄m: In lumie tuo inq̄t vi/
debim⁹ lumē: nō in lumie meo: Et apud te
inq̄t fons vite: nō apud me. Et q̄d adiecit:

Alia lr̄a. letatus ꝛ dicta sunt

Alia lr̄a. tuis.

Nō veniat mihi pes ſupbie: ⁊ man⁹ pecca
torū nō moueat me. Ibi ceciderūt oēs qui
opanꝛ iniq̄tatem: expulſi ſunt: nec potuerūt
ſtare. Si ḡ illi nō potuerunt ſtare: qꝫ ſupbi
fuerūt: humiliſ tu aſcēde vt dicas: Stātes
erant pedes nr̄i in atrijs hierl'm. Cogita q̄
lis ibi futur⁹ ſis. Et q̄uis adhuc i via ſis:
h tibi pone an̄ oculos: q̄ſi ibi ſtes: q̄ſi iā in-
ter angelos indeficiēs gaudeas. Et fiat in
te qd̄ dictū eſt: Beati q̄ habitant in domo
tua: in ſecula ſeculorū laudabūt te. Stan-
tes erāt pedes nr̄i: in atrijs hierl'm. Cuius
hierl'm? Solet eni dici ⁊ iſta hierl'm. Sꝫ iſta
hierl'm vmbra eſt illi⁹. Et q̄d magnū eſt ſta
re in iſta hierl'm: qñ ip̄a hierl'm ſtare nō po
tuit: q̄ in ruinā cōuerſa ē? Hoc ḡ ꝓ magno
ſpūſſanctus ex inflāmato corde amātis h⁹
eloquitꝛ: qꝫ dicit: Stātes erāt pedes nr̄i: in
atrijs hierl'm. Nōne illa ē hierl'm cui dixit
dn̄s: Hierl'm hierl'm q̄ interficis ꝓphetas:
⁊ lapidas miſſos ad te? Quid magnum ḡ
iſte cōcupiſcebat ſtare inter illos q̄ interfi-
ciebāt ꝓphetas ⁊ lapidabāt miſſos ad ſe?
Abſit vt de iſta hieruſalem ſic cogitet q̄ ſic
amat: q̄ ſic ardet: q̄ ſic vult ꝑuenire ad illā
hierl'm mr̄em nr̄am: de qua dicit apl's: eter
na in celis. Audi poſtremo: noli mihi cre-
dere: audi quid ſequatꝛ: ⁊ quā hieruſalē de
ſignet mentibus nr̄is. Cū eni dixiſſet: Stā
tes erant pedes noſtri in atrijs hieruſalēꝫ:
quaſi diceretur illi: de qua hieruſalem di-
cis: de qua hieruſalem loqueris: ſubiecit
ſtatim. Hieruſalē que edificatur vt
ciuitas. Fratres qñ dicebat iſta Dauid:
ꝑfecta erat illa ciuitas nō edificabatꝛ: Ne-
ſcio quam ergo ciuitatē dicit que mō edifi
catur: ad quā currūt in fide lapides viui:
de q̄bus dicit Petrus: Et vos tanq̄ꝫ lapi-
des viui coedificamini in domū ſpiritalē:
id eſt templū ſanctū dei. Quid eſt lapideſ
viui coedificamini? Viuis ſi credis. Si aūt
credis efficeris templū dei: qꝫ dicit apl'us
Paulus: Templū eni dei ſanctū eſt quod
eſtis vos. Ip̄a ḡ mō ciuitas edificatꝛ: p̄ci-
dunꝛ de montibus lapides ꝑ manus p̄di-
cantiū veritatē: cōq̄drantꝛ vt intrent i ſtru-
cturam ſempiternā. Adhuc multi lapides i
manib⁹ artificiſ ſunt: nō cadūt de manibus
artificis: vt poſſint ꝑfecti coedificari i ſtru-
cturam tēpli. Eſt ḡ iſta hierl'm que edifica
tur vt ciuitas: Fundamētū ip̄ius chriſt⁹ ē.
Dicit apl's Paulus: Fundamentū aliud
nemo pōt ponere p̄ter id qd̄ poſitū eſt: qd̄
ē chriſtus Ieſus. Fundamentū qñ ponitꝛ i
terra: deſuꝑ edificanꝛ ꝑietes: ⁊ pōdus pa-
rietum ad ima tendit: qꝫ in imo poſituꝫ eſt
fundamentū. Si aūt fundamentū noſtruꝫ
in celo ē: ad celū edificemur. Corpa edifi-
cauerūt iſtam ſtructuram quā videtis am
plaꝫ ſurrexiſſe hui⁹ baſilice: ⁊ qꝫ corpa edi-
ficauerūt fundamentū: in imo poſuerunt.
Quia v̄o ſpūaliſ edificamur: fundamētuꝫ
nr̄m in ſummo poſitū ē. Illuc ḡ curram⁹:
ibi edificemur: qꝫ de ip̄a hierl'm dictū eſt:
Stantes erant pedes nr̄i: in atrijs hierl'm.
Sꝫ quā hierl'm? Hierl'm q̄ edificatꝛ vt ciui-
tas. Paꝝ dixit vt oſtenderet hierl'm: qꝫ di
xit vt ciuitas edificatꝛ: adhuc pōt illa cor-
poraliſ intelligi. Quid ſi eni exiſtat aliq̄s: et
dicat: iam q̄dē cum iſta dicerenꝛ tempibuſ
Dauid: ⁊ iſta canerenꝛ erat ciuitas illa ꝑ-
fecta. Sꝫ videbat in ſpū ruiturā: ⁊ iteꝝ edi
ficandā? Expugnata ē eni illa ciuitas: ⁊ fa
ctus ē tranſit⁹ in babyloniā ppl'i captiuati:
⁊ dicta ē iſta in ſcripturiſ: trāſmigratio i ba
byloniā: Et ꝓphetauit Hieremias poſt ſe
ptuagita annos captiuitatis edificari poſ
ſe illā ciuitatē q̄ deſtructa erat a debellanti
bus. Forte ait aliq̄ſ. Hoc videbat Dauid
in ſpū ruiturā ciuitatē hierl'm a debellanti-
bus: ⁊ iterū poſſe poſt ſeptuaginta annos
edificari. ⁊ iō dixit. Hierl'm q̄ edificatꝛ vt ci
uitas. Noli ḡ putare illā ciuitatē eē dictaꝫ
ſꝫ q̄ ꝯſtat ex ſanctis: tāq̄ꝫ ex lapidib⁹ viuis.
Quid ſequitꝛ vt tollat totam dubitationē?
Ait eni. Stātes erāt pedeſ nr̄i in atrijs hie
ruſalem. Sꝫ quam dico hierl'm? Non iſtaꝫ
inq̄t quā videtis ſtare corporeis parietib⁹
erectā: non: ſꝫ hierl'm q̄ edificatꝛ vt ciuitas.
Quare non ciuitas: ſꝫ vt ciuitas: niſi quia
iſta ſtructura parietum q̄ erat in hierl'm vi-
ſibiliſ ciuitas erat: ſicut ꝓprie dr̄ ab oībus ci
uitas: Illa aūt edificatꝛ tanq̄ꝫ ciuitas: qꝫ et
illi q̄ i eaꝫ intrāt viui tāq̄ꝫ lapides ſunt: nō
eni vere lapides ſunt. Sicut illi vt lapideſ
nō lapides: ſic illa vt ciuitas: nō ciuitaſ: qꝫ
dixit edificatꝛ. Nomie q̄ppe edificij ſtructu
ram cōpagēq̄ꝫ corpoꝝ atq̄ꝫ parietū voluit
intelligi. Naꝫ ciuitas ꝓprie in hoībus ha-
bitantib⁹ intelligitꝛ. Sꝫ manifeſtauit nobis
ciuitatē ſe vrbem dixiſſe: qꝫ dixit edificatꝛ:
⁊ qꝫ edificiū ſpūale ſimilitudinem hꝫ quā-
dam ad edificiū corpale: iō edificatꝛ vt ci-
uitas. Sꝫ dicat qd̄ ſequitꝛ: auferat omnem
dubitationē: qꝫ non carnaliſ debemus ac
cipere: Hierl'm que edificatur vt ciuitas.
Cuius participatio eius in idip-
ſum. Iam mō fratres quiſq̄s erigit aciem

mentis: q̄sq̄ꝫ deponit caligīnē carnis: q̄sq̄s
mūdat oculū cordis: eleuet ꝛ videat q̄d ē
idip̄m. Idip̄m quō dicam: nisi idip̄m? Fra
tres si potestis intelligite idip̄m. Nā ꝛ ego
q̄cq̄d aliud dixero: nō dico idip̄m. Cone-
mur tamen quibusdam vicinitatibus ver
borum ꝛ significationum perducere infir-
mitatem mentis ad cogitandum idip̄m.
Quid ē idip̄m? Qđ semꝑ eodem mō ē: qđ
non mō aliud: ꝛ mō aliđ est. Quid est ḡ id
ip̄m: nisi qđ est? Quid ē qđ est? Qđ eternū
est. Nam qđ sꝑ aliter atq̄ꝫ aliter ē: non est:
q̄ꝛ nō manet. Nō omnino non ē: ꝫ nō sum-
me est. Et quid ē qđ est: nisi ille q̄ q̄n mitte-
bat Moysen: dixit illi: Ego sum qui sum?
Quid ē hoc: nisi ille cui cū diceret famul⁹
ei⁹: Ecce mittis me: Si dixerit mihi ꝑplus:
quis te misit: quid dicam ei nomē: suū no-
luit aliud dicere: q̄ꝫ ego sum q̄ suꝫ? Et adie
cit ꝛ ait. Dices itaq̄ꝫ filijs isrl': qui est misit
me ad vos? Ecce idip̄m: ego suꝫ q̄ suꝫ: qui
ē misit me ad vos. Nō potes capē multuꝫ
ē: intelligere multuꝫ ē apprehendere: Reti
ne qđ ꝓ te factus ē: quem non possis cape
re. Retine carnem christi: in quam leueris
egrotus: ꝛ a vulneribus latronū semiuiuus
relictus: vt ad stabulū ꝑduceris: ꝛ ibi sa
nareris. Ergo curramus ad domum dn̄i:
ꝛ ꝑueniamus ad ciuitatē: vbi stent pedes
nr̄i: ciuitatem que edificat̄ vt ciuitas: cui⁹
participatio eius in idip̄m. Quid eniꝫ de-
bes tenere? Qđ ꝓ te factus est christus: q̄ꝛ
ip̄e christus ē: ꝛ ip̄e christus recte intelligi-
tur: ego suꝫ qui suꝫ: quō ē in forma dei vbi
non rapinaꝫ arbitratus ē esse equalis deo:
ibi ē idip̄m. Vt aūt tu efficiaris ꝑticeps in
idip̄m: factus ē ip̄e p̄or particeps tui: ꝛ v̄-
bum caro factum ē: vt caro ꝑticipet v̄buꝫ.
Quia v̄o qđ v̄bum caro factum ē: ꝛ habi-
uit in nobis: ex semine venit Abraam: pro
missum est autem Abrae ꝛ Isaac ꝛ Jacob
qđ ex semine eorū bn̄dicerent̄ oēs gentes:
ꝛ inde videmus eccliaꝫ toto orbe diffusā.
Loquit̄ ad infirmos deus firmitatem cor-
dis quesiuit cum diceret: ego sum qui suꝫ:
Firmitatē cordis quesiuit ꝛ aciem contem
platōis erectā cū dixit: Qui ē misit me ad
vos. Sꝫ nondū habes forte ꝯtemplatiōꝫ:
noli deficere: noli desꝑare: q̄ ē voluit eē hō
vt tu es: ꝛ iō secut⁹ ait moysi: q̄si expauescē
ti nomen. Qđ nomē? Quod ē est. Et dix-
it (inq̄t) dn̄s ad Moysen: Ego sum deus
Abraam ꝛ deus Isaac ꝛ deus Jacob: ꝫ
mihi nomen ē ineternū. Noli de te despe-

rare q̄ꝛ dixi: ego sum q̄ suꝫ: ꝛ qui ē misit me
ad vos: q̄ꝛ tu mō fluctuas: ꝛ mutabilitate
rerū ꝛ varietate mortalitatis humane ꝑci-
pere nō potes qđ ē idip̄m. Ego descendo:
q̄ꝛ tu venire nō potes: Ego suꝫ de⁹ Abraā
ꝛ deus Isaac ꝛ de⁹ Jacob. In semie abra
am spera aliq̄d: vt cōfirmari possis ad vi-
dendum q̄ venit ad te in semine abrae. Er
go hoc ē idip̄m de quo dictum ē: Mutab̄
ea ꝛ mutabunt̄: tu aūt ideꝫ ip̄e es: ꝛ āni tui
non deficiēt. Ecce idip̄m cui⁹ anni non de
ficiēt. Fratres: nonne anni nr̄i quotidie de
ficiūt: nec stant omnino? Nam ꝛ qui vene-
runt iam nō sunt: ꝛ qui futuri sunt: nondū
sunt. Jam illi defecerūt: ꝛ illi defecturi vē-
turi sunt. In hoc ḡ ip̄o vno die fratres: ec
ce mō loquimur in momento ē: ꝑterite ho-
re transierūt: future nondū venerūt: ꝛ cum
venerint: ꝛ ip̄e transibunt ꝛ deficient. Qui
sunt anni q̄ nō deficiūt: nisi q̄ stant? Si er-
go ibi anni stant: ꝛ ip̄i anni q̄ stant vn⁹ an-
nus ē: ꝛ ip̄e vnus annus q̄ stat: vnus dies
ē: q̄ꝛ ip̄e vnus dies: nec ortum hꝫ nec occa
sum: nec inchoat̄ ab hesterno: nec excludi-
tur a crastino: ꝫ stat sꝑ ille dies: Et qđ vis
vocas illū diem: si vis anni sunt: si vis di-
es ē: qđcunq̄ꝫ cogitaueris stat: tamen ip̄i⁹
stabilitatis ꝑticipat illa ciuitas: cuius par-
ticipatio ē in idip̄m: Merito q̄ꝛ illi⁹ stabili
tatis fit ꝑticeps: dicit ille q̄ illuc currit: Stā
tes erāt pedes nr̄i in atrijs hierlm. Omia
eni ibi stāt: vbi nihil trāsit. Vis ꝛ tu ibi sta-
re ꝛ nō trāsire? Illuc curre: idip̄m nemo ha
bet ex se. Intēdite fratres. Corpus habet:
non ē idip̄m: q̄ꝛ non in se stat. Mutat̄ per
etates: mutat̄ ꝑ mutatiōes locorū ac tēpo-
rum: mutat̄ ꝑ morbos ꝛ defect⁹ carnales:
non ḡ in se stat. Corpa celestia: nō ī se stāt:
habēt quasdam mutatiōes suas: ꝛ si occul
tas: certe de locis in loca mutant̄. Ascen-
dūt ab oriente in occidentē: ꝛ rursus circū
eunt ad orientē. Non ḡ stant: nō sunt idip
sum. Aīa humana nec ip̄a stat. Quātis
enī mutationib⁹ ꝛ cogitationib⁹ variatur:
quantis voluptatib⁹ immutat̄: q̄ntis cupi-
ditatib⁹ diuerberat̄ atq̄ꝫ discindit̄. Mens
ip̄a hoīs que dr̄ rational' mutabilis ē: nō
ē idip̄m: Modo vult: mō nō vult: modo
scit: mō nō scit: mō meminit: mō obliuisci-
tur. Ergo idip̄m nemo hꝫ ex se. Qui volu
it ex se habere idip̄m: vt quasi ip̄e sibi esset
idip̄m: lapsus ē. Cecidit angelus: ꝛ factus
ē diabolus: ꝓpinauit homī suꝑbiam: deie
cit secū inuidentia eū q̄ stabat. Isti sibi vo

luerũt idipm̃ esse: sibi p̃cipari: sibi domi-
nari voluerũt. Noluerũt habere verũ do-
minũ: q̃ vere ẽ idipsum: Cui dictuȝ ẽ: Mu
tabis ea ⁊ mutabunt: tu aũt idem ipe es.
Jam ergo post tantũ languorẽ: post tãtos
morbos: difficultates: labores: redeat aĩa
humiliata ad idipm̃: ⁊ sit in illa ciuitate cu
ius participatio ei⁹ in idipm̃ **Illuc enĩ
ascenderunt tribus.** Querebam⁹ enĩ
q̃ ascendat qui cecidit: qꝛ diximus ascẽdẽ
tis hoĩs vox ẽ: ascẽdẽtis ecclesie. Puta
mus ne q̃ ascẽdit? Quo it? Quo erigit: Il
luc ascẽderũt inq̃t trib⁹. Quo ascenderũt tri
bus? In ciuitatem: cuius pticipatio ei⁹ in
idipm̃. Ergo illuc ascendit in hierlm̃. Hõ
autẽ q̃ descendebat de hierusalem in hieri
cho: incidit in latrones. Si nõ descẽderet
⁊ non incideret in latrones. Quia vo de-
scendẽdo incidit in latrones: ascendendo
veniat ad angelos. Ascendat g᷑: qꝛ ascen-
derũt tribus. Sȝ quid sunt tribus? Multi no
uerunt: multi non nouerunt. Sȝ ⁊ nos qui
nouimus descẽdamus ad illos q̃ nõ noue
runt tribus: vt nobiscuȝ ascendant: q̃ ascẽ
derunt tribus. Tribus alio nomĩe dici pos
sunt curie: s; nõ proprie. Itaq; tribus vno
nomĩe alio proprie dici nõ possunt: s; vici-
no dicunt curie. Nam proprie si dixerim⁹
curias: nõ intelligũtur nisi curie que sũt in
ciuitatibus singulis singule: vnde curiales
⁊ decuriones: id est q̃ sint in curia vel de
curia: ⁊ nostis quia tales curias singulas
habent singule ciuitates. Sunt autem vel
erant aliquãdo in istis quoq; ciuitatib⁹ cu
rie etiam populorum: ⁊ vna ciuitas mltas
curias habet: sicut roma triginta quinq; cu
rias habet populi. He dicũtur trib⁹: Has
populus israel duodecim habebat scd̃m fi
lios Jacob: Duodecĩ tribus erant popu-
li israel: sed erant ibi mali: erant ibi boni.
Qz enim male tribus que crucifixerũt do-
minum: q̃z bone tribus que cognouerunt
dominũ. Ille ergo tribus que crucifixerũt
dominũ: tribus sunt diaboli. Cum ergo h
diceret: Illuc enim ascenderũt tribus: ne
omnes tribus intelligeres: addidit. **Tri-
bus domini.** Quid est tribus domini?
Que cognouerunt dominũ. Ex ipsis enim
duodecim tribubus mali: ibi erant boni.
De bonis tribubus que cognouerunt fa-
bricationem ciuitatis: ⁊ ipa erant grana in
ter illas tribus: que inter paleas cõmixta
sunt. Ascendũt autẽ non cum paleis: sed
tribus purgate: electe quasi tribus domi.

Illuc ascenderunt tribus trib⁹ dñi. Quid
est tribus domini? **Testimoniũ israel.**
Hoc quid sit fratres audite. Testimoniuȝ
israel: id est in quibus cognoscat: quia est
vere israel. Quid est enim israel? Interpre
tatio nomĩs eius dicta est iam: ⁊ sepe dica
tur. Forte enim ⁊ si recẽs dicta est: excidit:
dicendo nos faciamus: vt nõ excidat etiã
eis qui legere non nouerũt: aut noluerũt:
nos simus codex ipsorum. Israel videns
deuȝ interpretat: imo diligentius discusso
verbo sic interptat: Israel est vidẽs. Utrũ
q; est videns deum? quia homo in se non
est: mutatur enim ⁊ v̇titur: si nõ participet
eius qui est idipsum. Tũc est quãdo videt
deum. Tunc enim est quãdo videt eũ qui
est: ⁊ videndo eum qui est: fit ⁊ ipe pro mo
do suo vt sit. Ergo ipe est israel: israel ẽ vi-
dens deuȝ. Superbus ergo non est israel:
quia non est participatio eius in idipsum:
qꝛ ipe sibi vult esse idipsum. Qui sibi vult
esse p̃cipium: non est israel. Omnis ergo
fictus non est israel: quia omnis superbus
necesse est vt fict⁹ sit. Hoc dico fratres ne-
cesse est vt omnis superbus velit videri q̃
non est: aliter nõ potest. Et fratres mei vtĩ
nam sic vellet superbus videri quod nõ ẽ:
vt vellet videri: verbi causa: corаula cum
coraula non essȝ: Cito enim probaret si di
ceretur ei: canta: videamus vtrum corau-
la sis: cum non posset: inueniretur falso se
videri voluisse quod nõ erat. Dixit se elo-
quentem: dicitur ei: loquere ⁊ proba. Si
locutus nõ fuerit: inuenitur hoc nõ esse q̃
professus est. Superbus quod peius ẽ: iu
stum se vult videri: cum non sit: ⁊ quia iu-
sticiam intelligere difficile est: difficile ẽ su-
perbos agnoscere. Volũt ergo superbi vi-
deri quod non sunt: ideo non est participa
tio eorum in idipsum: non pertinẽt ad isra
el: qui est vidẽs deuȝ. Quis ergo pertinet
ad israel? Qui est particeps ĩ idipm̃. Quis
est qui participat in idipsum? Qui confite
tur se nõ esse quod deus est: ⁊ ab illo habe
re quod bonum potest habere: a se autem
non esse nisi peccatum: ab illo sibi esse iusti
ciam: Talis est in quo dolus nõ est. Et do
minus vidẽs Nathanaelem quid ait? Ec-
ce vere israelita: in quo dolus non est. Si
ergo verus israelita in quo dolus non est:
tribus ille ascendũt ad hierusalem: in qui-
bus dolus non est: ⁊ ipe sunt testimonium
Israbel: id est per illas agnoscitur quia
erant grana inter illam paleam: quando

area cuȝ videretur tota palea putabatur.
Erant ergo ibi grana: h̄ cum ascẽderint in sub
limitate illa splendoris: cū fuerit area ven-
tilata: tunc erit testimoniū isrl'. Tūc dicent
oẽs mali: vere q̄ erant ibi iusti int' malos:
q̄ñ nobis oẽs mali videbantur: ⁊ q̄les nos
eram⁹: tales oẽs putabam⁹. Testimoniuȝ
isrl'. Quo ascendunt? Quare ascendunt?
Alia lra. Ad confitenduȝ nomini tuo† dñe.
† domini Magnificẽti⁹ dici nõ põt. Sicut supbia p̄
sumit: sic humilitas confitet'. Quõ ergo p̄sum
ptor est q̄ vult videri qđ nõ est: sic cõfessor
ẽ q̄ nõ vult videri qđ ipe ẽ: ⁊ amat qđ ẽ ille.
Ad h̄ ergo ascendunt israelite: in q̄bus dolus
nõ est: q̄ sunt vere israelite: q̄ in ipis est te
stimoniū isrl'. Ad h̄ ascendūt ad ↄfitẽdum
Alia lra. nomini tuo dñe. † Q̄m ibi sederunt
† quia sedes in iudicio. Miruȝ enigma: mira
questio si nõ intelligat'. Sedes dicit quos
greci thronos appellãt. Thronos greci sel
las dicūt tanq̄ honorabiles. Ergo fratres
mei nõ est mirū: si sedeãt hoies in sedib⁹ in
sellis. Ut aūt ipe sedes sedeãt quõ possu-
mus intelligere? Tanq̄ si dicat aliq̄s: Se-
deãt hic cathedre: aut sedeãt hic selle. In
sella sedet': in sedib⁹ sedet': in cathedris se-
detur: nõ ipe sedes sedẽt. Quid est ergo hoc:
Q̄m ibi sederūt sedes in iudiciū? Certe so
letis audire deo dicente: Celū mihi thron⁹
est: terra aūt scabellū pedū meorū. Latine
aūt totū sic dicit': celū mihi sedes est. Qui
sunt isti: nisi iusti? Qui sunt celi: nisi iusti?
Qui celū ipi celi: quia que ecclia ipe eccle
sie: sic sunt multe vt vna sit. Sic ergo et iusti.
Ita sunt iusti celum: vt celi sint. In ipis aũt
sedet deus: ⁊ de ipis iudicat deus. Et non
sine causa dictū est: Celi enarrant gloriam
dei. Apostoli eñi facti sunt celū. Unñ facti
sunt celū? Quia iustificati. Quõ pctõr fa-
ctus est terra: cui dictū es: Terra es: ⁊ i ter
ram ibis: sic iustificati facti sunt celū. Por
tauerūt deum: ⁊ de ipis de⁹ coruscabat mi
racula: tonabat terrores: pluebat ↄsolatio
nes. Erant ergo illi celū: ⁊ enarrabãt gloriam
dei. Nam vt noueritis ipos dictos celum:
ibi ait in ipo psalmo: In oẽm terraȝ exiuit
sonus eorū: ⁊ in fines orbis terre v̄ba eoꝝ.
Queris quorū: ⁊ inuenies celorū. Si ergo ce
lum sedes dei: apli aūt celuȝ: ⁊ ipi facti sūt
sedes dei: ipi sunt throni dei. Dictū ẽ alio
loco: Anima iusti thronus sapie. Magna res:
magna res dicta ẽ thronus sapie aĩa iusti: id
est in aĩa iusti sedet sapia tanq̄ in sella sua:
tanq̄ in throno suo: ⁊ inde iudicat q̄cquid
iudicat. Ergo erant throni sapie: ⁊ ideo di
xit illis dñs. Sedebitis sup duodeci thro-
nos: iudicantes duodeci tribus isrl'. Sic ⁊
ipi sedebūt sup duodecim sedes: ⁊ ipi sunt
sedes dei. De ill' quippe dictū est: Ibi eniȝ
sederūt sedes. q̄m ibi sederūt sedes. Qui
sedet'? Sedes. Et q̄ sunt sedes? De q̄b⁹ di
ctum est: Anima iusti sedes sapie. Qui sūt
sedes? Celi. Qui sunt celi? Celū. Quod est
celū? De quo dicit dñs: Celuȝ mihi sedes
est. Et ipi iusti sunt sedes: ⁊ habent sedes.
⁊ in illa hierusalem sedebunt sedes. Ad
quam rem? In iudiciuȝ. Sedebitis inquit
sup duodeci sedes: O vos sedes: iudican
tes duodeci tribus isrl'. Quos iudicãtes?
Infra qui sunt in terra. Qui iudicabunt?
Qui facti sunt celū. Illi aūt qui iudicabū
tur in duas ptes diuidẽt': vna ad dexterã:
altera ad sinistram erit. Iudicabūt cū chri
sto sancti. Ueniet eñi in iudiciū cum senio
ribus populi: ait Esaias. Alij sunt ergo q̄ cuȝ
illo iudicabūt: alij qui ab illo iudicabūt': ⁊
ab ill' q̄ cū eo iudicabūt diuidẽt'. Ergo isti
in duas partes diuidẽt': vna ponet' ad de
xteraȝ: cui enumerabunt' elemosyne quas
fecerūt. Alia ponet' ad sinistrã: cui enume
rabitur crudelitas ⁊ sterilitas misericordie.
Et illis ad dexteram cõstitutis dicet'. Ue-
nite benedicti patris mei: p̄cipite regnum
quod vobis paratū est ab origine mundi.
Quare? Esuriui inq̄t ⁊ dedistis mihi man-
ducare. Et illi: Quãdo te vidimus esuriẽ-
tem? Et ille. Cuȝ vni ex minimis meis feci
stis: mihi fecistis. Ergo quid est fratres? Il
li iudicabūt de quibus dictum est: vt fiant
amici de mãmona iniquitatis: vt ⁊ ipsi in-
quit recipiant vos in eterna tabernacula.
Sancti sedebūt cū domino attendere qui
fecerunt misericordiã: ⁊ assument illos se-
paratos in dexterã in regnū celorū: ⁊ ipsa
est pax hierusaleȝ. Que est pax hierusalẽ?
Ut opa misericordie corpalia iũgant' ope
ribus p̄dicatiõis spūalibus: ⁊ fiat pax dã-
do ⁊ accipiendo. Ait enim aplus: qui ra-
tionem dati ⁊ accepti dicit esse istas elemo
synas. Ait ergo: Si nos vobis spūalia se-
minamus: magnū est si vestra carnalia me
tamus? Et de ipa re ait alio loco: Qui mul
tum nõ abundauit: ⁊ qui modicū: nõ de-
fuit illi. Quare q̄ multū nõ abundauit? Q̄
qđ plus habebat dedit indigẽti. Et qđ ẽ q̄
modicū: nõ defuit illi? Q̄ accepit ab illo q̄
abundauit: vt fiat inq̄t equalitas. Ipa est
pax de qua dicit': Fiat pax in virtute tua.

Nãq3 cũ dixisset: qm̃ ibi sederũt sedes ĩ iudicio. **Sedes sup̱ domum Dauid.** Id est sup̱ familiam christi: cui dederũt in tempe cibaria: statim tãq3 ipis sedib⁹: ait. **Interrogate que ad pacem sunt hierusalem.** O vos sedes: qꝛ iam sedetis vt iudicetis: ꝛ facti estis sedes domini iudicantis: quoniã q̃ iudicant: interrogãt: qui iudicant interrogant. Interrogate inquit que sunt ad pacem hierusalẽ. Interrogando q̃d inueniẽt? Alios fecisse misericordiam: alios nõ fecisse. Quos inueniẽt fecisse misericordiã: ipos vocabũt ad hierusalem: qꝛ ipa sunt ad pacem hierusalez. Dilectio fortis res fratres: dilectio fortis res. Uultis videre q̃3 sit fortis dilectio? Quisq3 p̱ aliquam necessitatem nõ potuerit implere qδ iubet deus: amet illum q̃ implet: ꝛ in illo implet. Intendat caritas vestra: verbi grã: Uxorẽ habz quaz dimittere non potest: oportet vt obtempet apostolo dicenti: Uxori vir debitum reddat: Et alligatus es vxori: ne quesieris solutionẽ. Uenit in mẽtem: qꝛ melior est vita illa: de qua dicit idem apl̃us. Uellem omnes esse sicut meipm̃. Attendit eos qui hoc fecerũt: amat eos ꝛ in ipis implet qδ in se non põt. Fortis res est dilectio: ipa sit v̓tus nostra: qꝛ si in illa nõ fuerim⁹: nihil p̄dest q̃cquid aliud habuerimus. Si linguis hominũ loq̃r inq̃t apl̃s ꝛ angelorũ: caritatem aũt nõ habeã: factus sum quasi eramentũ sonãs: aut cymbalũ tinniẽs. Adiungit aliud magnum: Qꝛ si distribuero omnẽ substantiaz meã: ꝛ si tradidero corpus meũ vt ardeã: caritatem aũt nõ habeã: nihil mihi p̄dest. Si ãt sit sola caritas q̃ n̄ inueniat qδ distribuat paupibus: diligat: solũ calicẽ aq̃ frigide det: tãtũ illi imputabit q̃tũ Zacheo: q̃ dimidiũ p̄rimonij donauit paupib⁹. Quare h? Ille tã modicũ dedit ille tã m̃tũ dedit: ꝛ tñ illi imputabit? Tantũ plane. Impar enĩ facultas: s̄ non impar caritas. Illi ergo interrogant: vos cogitate quid estis. Iam ecce dictum est nobis: in domuz dñi ibimus. Iocũdati sumus certe in his qui dixerunt nobis: in domũ dñi ibimus. Uidete g̃ si imus. Non enĩ pedibus imus: s̄ affectib⁹. Uidete si im⁹: interroget se vnusquisq3 vr̃m qual' ẽ erga pauperẽ sanctuz: erga indigentẽ fratrẽ: qualis est erga indigentẽ mendicũ: videat si viscera eius non sunt angusta: qꝛ interrogare te habẽt que sedent in iudicio: ꝛ debẽt inuenire que sũt ad pacẽ hierusalem. Et quõ interrogant? Tanq3 sedes dei. Deus interrogat. Si deũ latet aliq̃d: ꝛ illas sedes aliq̃d interrogantes fugere potest. Interrogate que sũt ad pacem hierusalẽ? Sed que sunt ad pacem hierusalẽ. **Et abundãtia: inquit: his qui diligunt te.** Ad ipam hierusalẽ cõuertit vocem: abũdantia est illis q̃ diligũt eaz: Abũdãtia ex inopia: Hic inopes: ibi abundãtes: Hic infirmi: ibi firmi: Hic egeni: ibi diuites. Unde facti diuites? Quia dederũt hic quod acceperũt a deo ad tp̄us: ꝛ acceperũt ibi qδ postea deus retribuet ĩ eternũ. Hic fratres mei ꝛ diuites paupes sunt. Bonũ est diuiti: vt agnoscat se pauperem. Si enĩ plenum se putat: tumor ẽ illi: nõ plenitudo. Agnoscat se inanem: vt possit impleri. Quid habet? Aurũ. Quid nõdum habet? Uitã eternã. Attendat q̃d habeat: ꝛ videat quid nõdũ habeat. Fr̃es ex eo qδ habet: det: vt accipiat qδ non habet: Emat ex eo quod habet illõ qδ nõ habet. Et abũdantia his qui diligunt illam.

Alia lr̃a. Rogate

Alia lr̃a diligentibus.

¶ **Fiat pax in virtute tua.** O hierusalem: o ciuitas que edificaris vt ciuitas: cui⁹ participatio tua in idipm̃: fiat pax in v̓tute tua: fiat pax in dilectione tua: qꝛ virtus tua: dilectio tua. Audi cãtica canticorum: Ualida est sicut mors dilectio. Magnum v̓bum fratres: valida est sicut mors dilectio. Magnificenti⁹ exp̃mi nõ potuit fortitudo caritatis: q̃3 vt diceret: valida ẽ sicut mors dilectio. Quis enĩ resistit morti fratres? Intendat caritas vr̃a. Resistit ignib⁹: vndis: ferro: resistit p̄tãtib⁹: resistitur regib⁹: venit vna mors: quis ei resistit? Nihil est illa fortius. Propterea viribus eius caritas compata est: ꝛ dictuz est: valida est sicut mors dilectio. Et qꝛ ipa caritas occidit qδ fuimus: vt simus quod nõ eramus: facit in nobis quandã mortẽ dilectio: Ipa morte mortu⁹ erat qui dicebat: Mũdus mihi crucifixus ẽ: ꝛ ego mundo. Ipa morte morituri erant quib⁹ dicebat: Mortui enim estis: ꝛ vita vestra abscõdita est cum christo in deo. Ualida est sicut mors dilectio. Si g̃ valida est: fortis est et magne virtutis: ꝛ ipa est virtus: ꝛ p̱ ipsam regunt infirmi a firmis: terra a celo: populi a sedibus. Idõ fiat pax in virtute tua: fiat in dilectione tua. Et p̱ istam virtutem: per istã dilectionẽ: p̱ istã pacẽ. **Fiat abũdantia in turribus tuis.** Id est in excelsis tuis. Pauci enim sedebunt in iudicio: sed

multi ad dexterã positi faciũt populũ ciui
tatis illius. Multi eni ꝑtinebũt ad singu-
los quosqꝫ excelsos: a qͥbus recipiantur in
tabernacula eterna: ꝛ erit abũdantia i tur-
ribus eius. Plenitudo aũt deliciarũ ꝛ suf
ficientia diuitiarũ ipe deus: ipe idipm: ip
se cuius participatio est ciuitatis in idipm:
ipa erit abũdantia nr̃a. Sed vñ? Per cari
tatem: h̃ est ꝑ ṽtutem. In quo aũt est cari-
tas fratres? Qui nõ sua querit in hac vita.
Audi aplm̃ Paulum habenẽ caritatem:
ait: Placere omibus ꝑ oĩa: sicut ꝛ ego om
nibus ꝑ omĩa placeo. Ubi ẽ ergo qđ dixi-
sti: Si adhuc hoibus placerẽ: christi ſuus
nõ essem: ꝛ mõ dicis te placere: ꝛ modo co
hortaris vt ꝛ illi placeãt? Sed nõ ibi posui
sti finem: vt qͥs ꝓpter se: nõ ꝓpter caritateꝫ
placeat. Qui gl̃am suam q̃rit: nõ querit sa
lutem alioꝝ. Ait enim: Sicut ꝛ ego oibus
ꝑ omĩa placeo: non q̃rens qđ mihi ꝓdest:
ſ; qđ multis: vt salui fiant. Ideo ꝛ hic cum
Alia lr̃a. †meos et ꝓximos †non habet
de caritate diceret. ¶ Propter fratres
inq̃t: ꝛ †propinq̃s meos: loquebar
†autẽ pacem de te. O hierusale ciuitas
cuius participatio in idipm: ego in hac vi
ta ꝛ in hac terra: ego pauꝑ: ꝑegrinus et ge-
mens: nondũ ꝑfruens pace tua: ꝛ p̃dicãs
pacem tuã: nõ ꝓpter me illam p̃dico: sicut
heretici: q̃ querẽtes gl̃iam suã dicũt: Pax
vobiscum: ꝛ pacem non hñt quã populꝭ p̃-
dicant. Si eni haberẽt pacem: nõ cõscin-
derent vnitatẽ. Ego inq̃t loquebar pacem
de te. Sed quare? Propter fratres meos
ꝛ ꝓpinquos meos: nõ ꝓpter honorẽ meũ:
nõ ꝓpter pecuniã meaꝫ: non ꝓpter vitam
meã: nam mihi viuere christus ẽ: ꝛ mori lu
crum: sed loquebaꝛ pacem de te ꝓpter fra
tres meos ꝛ ꝓpinquos meos. Nã cupie-
bat ipe dissolui: ꝛ eẽ cuꝫ christo. Et qͥs istã
p̃dicaret ꝓpinquis ꝛ fratribꝰ: Manere in
q̃t in carne necessariũ ꝓpter vos. Propꝛ
fratres meos ꝛ ꝓpinquos meos: loquebar
Alia lr̃a. †nostri
aũt pacem de te. ¶ Propter domum
domini dei †mei: quesiui bõa tibi.
Nõ ꝓpꝛ me q̃siui bõa tibi: nã nõ tibi q̃rerẽ
ſ; mihi: iõ nec ego haberẽ: q2 nõ tibi q̃rerẽ:
Sꝫ ꝓpter domuꝫ dñi dei mei: ꝓpter eccle
siam: ꝓpter sanctos: ꝓpter ꝑegrinos: pro
pter inopes eius vt ascendant: q2 dicimus
eis: in domum dñi ibimus: ꝓpter ipaꝫ do
mum dñi dei mei q̃siui bona tibi. Hec fra-
tres ꝓlixiora ꝛ necessaria carpite: mãduca
te: bibite: cõualescite: currite: apprehendi-
te.

¶ Explicit Tractatus de ps̃. CXXI.

Incipit Tractatus de ps̃. CXXII.
¶ Prefatio

Ascendentis cantica ex ordine cuꝫ
sanctitate vestra considerãda susce
pi. Ascendentis ꝛ amantis: ꝛ ideo
ascẽdentis q2 amantis. Omnis amor aut
ascẽdit: aut descẽdit. Desiderio eni bono
leuamur ad deũ: ꝛ desiderio malo ad ima
p̃cipitamur. Sed q2 iam malo desiderio la
psi cecidimus: suꝑ est nobis si agnoscamꝰ
qͥs ad nos nõ ceciderit ſ; descẽdent: heren
do illi ascẽdere: q2 viribus nr̃is non possu
mus. Ipe dixit dñs Jesus christꝰ. Nemo
ascẽdit in celũ: nisi qui de celo descẽdit: fi-
lius homĩs qui est in celo. Tãqꝫ de se solo
videꝛ dixisse. Ergo ceteri remanserunt: q2
solus ascendit qui solus descendit? Quid
debẽt ceteri facere? Uniri corpori ipius: vt
sit vnus christus q̇ descẽdit ꝛ ascẽdit. De-
scendit caput: ascẽdit cum corꝑe vestitus
ecclesia sua: quam sibi exhibuit sine macu
la ꝛ ruga. Solus ergo ascendit: sed et nos
qñ cuꝫ illo sic sumus: vt in illo membra eiꝰ
simus: ꝛ nobiscum solus est: ꝛ ideo vnus ꝛ
semper vnꝰ. Unitas nos compagiat vni:
ꝛ illi soli cum illo non ascendũt: qui cum il
lo vnus esse noluerunt. Iam ṽo quoniam
ipe qui in celo positus est: ꝛ carne suscitata
immortalis: ꝑ quam fuit ad tempus mor-
talis: ꝛ nihil in celo ꝑsecutionum patiens:
nihil maliciaꝝ ꝛ opprobrioꝝ: sicut in hac
terra quãdo pro nobis omnia sustinere di
gnatus est: compassus tamen corpori suo
in terra laboranti dixit: Saule saule quid
me ꝑseq̃ris? Iã ipm nẽo tãgebat: ꝛ se pati
ꝑsecutioneꝫ de celo clamabat. Nõ preter
spem esse debemus: imo cum magna fidu
cia presumere: Quia si ꝑ caritatem ipe no
biscum in terra est: per eandem caritateꝫ et
nos cum illo in celo sumus. Sed diximus
quemadmoduꝫ nobiscum ipe in terra sit:
vocẽ eius diximus de celo sonantis: Sau
le saule quid me persequeris: cũ eum Sau
lus omnino non tãgeret: sed nec videret.
Quomodo autẽ ostẽditur: quia ꝛ nos cũ
illo in celo sumus? Eodẽ ipo Paulo aplo
dicente: Si cõsurrexistis cum christo: que
sursum sunt q̃rite: vbi christus est in dexte
ra dei sedens: que sursum sunt sapite: non
que sunt super terraꝫ: Mortui enim estis:
ꝛ vita vestra abscõdita est cũ christo i deo.

Ergo ⁊ ille adhuc deorsum est: ⁊ iam nos sursum sumus. Ille deorsum est cōpassiōe caritatis: nos sursum sumus spe caritatis. Spe enī salui facti sum⁹. Sed qr spes nr̄a certa est: q̄uis futurū sit: sic de nobis dicitur quasi iam factū sit. Ascendat ḡ iste cantator: ſ in vnoquoqꝫ corde vr̄m cantet hic homo: ⁊ vnusq̄sqꝫ sit iste homo. Cum eniꝫ dicitis illud singuli: qr omēs vnum estis ī christo: vnus hō illud dic̄: Et nō ad te domine leuauimus oculos nr̄os: Sed

Expositio psalmi.

Alia lra. nō habet. a — Ad te† domine leuaui oculos meos. Debetis quidem putare vnumquēqꝫ vestrū loqui: sed vnus ille maxime loquiť: qui etiam diffusus ē toto orbe terrarum: vnus ille loquiť: qui alibi dicit: A finibus terre ad te clamaui: cuꝫ angereť cor meum. Quis est qui clamat a finibus terre? Quis vnus hō diffusus est vsqꝫ ad fines terre? Unusquisqꝫ homo ī regione sua potest clamare: nunq̇d a finibus terre? Sed hereditas illa christi: de qua dicuꝫ est: Dabo tibi gentes hereditatē tuā: ⁊ possessionem tuaꝫ terminos terre: ip̄a clamat ⁊ dicit: A finibus terre ad te clamaui: cum angereť cor meum. Angať cor nostrū ⁊ clamemus: Un̄ angať cor nostruꝫ? Non de his que hic patiunť ⁊ mali: verbi ḡtia: quia damnū patiunť. Nam si inde angiť cor: cinis est: qr nescio quē tuorū ex voluntate dei amisisti. Si inde angiť cor: q̇d magnum? Hic angunť ⁊ corda infideliū: ista patiunť: ⁊ q̇ nondū in christo crediderūt. Unde angiť cor christiani? Quia nonduꝫ cum christo viuit. Unde angitur cor christiani? Quia pegrinať ⁊ desiderat patriaꝫ. Si inde angiť cor tuū: etiam si felix ſm seculum fueris: gemis: ⁊ si omīa ꝓspera confluāt: ⁊ si vndiqꝫ tibi iste mūdus arrideat: tu tñ gemis: q̇ in pegrinatiōe te constitutū vides: ⁊ sentis iam q̇dē te habere felicitatē ſm oculos stultorū: ſ nondū ſm ꝓmissionem christi. Illā q̄rens gemis: illaꝫ q̄rens desideras: ⁊ desiderādo ascēdis: ⁊ ascēdēdo cātas cāticū graduū: ⁊ cantādo cāticū graduum: dicis. Ad te dn̄e leuaui oculos

Alia lra. i celis — meos. Qui habitas in† celo. Ascendens quo leuaturus erat oculos: nisi illuc quo tendebat: ⁊ ascendere desiderabat? De terra enim ad celum ascendit. Ecce terra deorsum: quam calcamus pedibus nostris: ecce iam celuꝫ sursum: quod videmus ocuľ nostris: ⁊ ascendēdo cantamus: Ad te leuaui oculos meos: q̇ habitas ī celo. Ubi sunt ḡ scale? Tanta enī interualla conspicim⁹ inter celū ⁊ terram: tantā separationē: ⁊ tāta spacia locorū: illuc volum⁹ ascēdere: scalas nō videmus. Nunq̇d forte fallimus nos: qr canticū graduū: id est canticū ascēsionis cātamus? Ascēdim⁹ ad celū: si cogitamus deum: q̇ ascēsus in corde fecit. Quid est ascēdere in corde? Proficere in deū. Quō omīs q̇ deficit: non descēdit: sed cadit. Sic oīs q̇ ꝓficit: ascēdit. Sꝫ si sic ꝓficiat: vt nō supbiat: si sic ascendat: vt nō cadat. Si aūt ꝓficiendo superbiat: ascēdēdo iterū cadit. Sed vt nō supbiat: q̇d debet facere? Leuet oculos suos ad illū qui habitat in celo: nō se attendat. Omīs enī supbus se attēdit: ⁊ magnus sibi vid̄ q̇ sibi placet. Sed q̇ sibi placet: stulto homi placet: qr ille ip̄e stultus ē: cum sibi placet sol⁹. Solus securus placꝫ: q̇ deo placet. Et q̇s est q̇ placet deo? Cui placuerit deus. Displicere sibi deus nō pōt: placeat ⁊ tibi: vt placeas illi. Sꝫ tibi ille placere nō poterit: nisi tu tibi displicueris. Si āt displices tibi: tolle a te oculū. Ut q̇d te enī attēdis? Si enī verum te attēdis: inuenis in te q̇ō tibi displiceat: ⁊ dicis deo: Peccatum meū ante me est semꝑ. Peccatū tuuꝫ sit ante te: vt non sit ante deum: ⁊ tu noli ee̅ ante te: vt sis ante deum. Quomō enī volumus: vt non a nobis auertat faciē deus: sic volum⁹ vt auertat faciē suā a pc̄tis nostris. Nam vtrūqꝫ illic cantať in psalmis. Ne auertas faciem tuaꝫ a me. Uox ē psalmi: vox est ergo nostra. Et ille q̇ dicit: Ne auertas faciē tuā a me: vide q̇d dicat alio loco: Auerte faciem tuā a peccatis meis. Si vis vt auertat faciē suā a peccatꝭ tuis: tu ip̄e a te auerte faciem tuam: ⁊ a peccatis tuis noli auertere. Si enī non ab eis auerteris faciem tuā: tu ip̄e irasceris pc̄tis tuis. Si aūt tu non auertis faciem tuā a peccatis tuis: tu agnoscis: ⁊ ille ignoscit. At vō a te leua oculos ad illū: ⁊ dic: Ad te leuaui oculos meos: q̇ habitas in celo. Celum fratres mei si corꝑaliter intellexerim⁹ hoc quod videmus oculis corporeis: vere sic errauimus vt non putemus nos illuc ascēdere: nisi scalis positis: aut aliquibus machinamentis. Si autem spiritualiter ascēdimus: spiritualiter celum intelligere debemus. Si ascensus in affectu: celum in iusticia. Quid est ergo celum dei? Omnes

sancte aie: omēs iuste aie. Nam ⁊ apostoli q̄uis in terra essent carne: celū erāt: qꝛ i ill' dn̄s sedēs ꝑ totū mundū ambulabat. Ergo habitat in celo. Quō? Quō dicit i alio psalmo: Tu aūt in sancto habitas laus israel. Qui habitat in celo: habitat in sācto. Sancto quid: nisi templo suo? Templum enī dei sanctum ē: qd̄ estis vos. Sꝫ omnes adhuc īfirmi: ⁊ ꝑm fidē ambulantes: scd̄m fidem sunt templū dei: erunt enī aliquādo ⁊ ꝑm spēm templū dei. Q̄diu sunt tēplum ꝑm fidē? Q̄diu in ip̄is christus ꝑ fidē habitat: sicut dicit ap̄ls: habitare christum ꝑ fidem in cordibus nostris. Sunt autē celi: in q̄bus iam ꝑ speciē habitat deus: vidētes eū facie ad faciē: oēs sancti angeli: omnes sancte v̄tutes: p̄tātes: sedes: dominationes: hierusalem illa celestis vn̄ pegrinādo ingemiscim⁹: ⁊ quā desiderādo oram⁹. Ibi habitat deus: illuc leuauit iste fidē: illuc ascendit affectu desiderādo: ⁊ ip̄m desideriū facit aīaꝫ desudare sordes peccatorū: ⁊ mūdari ab omī labe: vt fiat ⁊ ip̄a celum: qꝛ leuauit oculos ad eū q̄ habitat i celo. Nam si celū istud corporeū qd̄ ocul' vidēmus: intellexerim⁹ esse habitationē dei: transitura est habitatio dei: qꝛ celuꝫ ⁊ terra transiēt. Deinde antēq̄ faceret de⁹ celū et terrā: vbi habitabat? Sꝫ dicit aliq̄s. Et añ q̄ faceret deus sanctos vbi habitabat? In se habitabat de⁹: apud se habitabat: ⁊ apd̄ se est de⁹. Et q̄n dignat' habitare in sanctis: non sic sunt sancti domus dei: vt ip̄a sb̄tracta cadat deus. Alit' enī nos habitamus i domo: aliter de⁹ in sanctis. Tu habitas in domo: si subtracta fuerit: cadis. De⁹ autē sic habitat in sanctis: vt si ip̄e discesserit: ipi cadant. Quicūq̄ ḡ sic portat deū: vt sit tēplū dei: nō putet sic a se portari deū: vt terreat deū si se subducat. Ve illi si se subtraxerit deus qꝛ ip̄e cadit: nam deus in se permanet. In q̄b⁹ nos habitam⁹: ip̄a nos cōtinent: in q̄bus deus habitat: ip̄e illos cōtinet. Iam videte q̄ntuꝫ interest int' nostram habitationē ⁊ dei: ⁊ sic dicat aīa: Ad te leuaui oculos meos: q̄ habitas in cel'. Vt intelligat qꝛ deus nec celo indiget vbi habitet: sed celū ip̄o indiget vt ab ip̄o inhabitetur. Quid ḡ sequit'? qꝛ dixit: Ad te leuaui oculos meos q̄ habitas in celo? Quō leua-

Alia lr̄a. sti oculos tuos i celū? **Ecce sicut ocu-**

†manibus **li seruorū: in † manus dominorum**

†non habet **suorū: † Et sicut oculi ancille i† ma-**

†manibus

†ita **nus domīe sue: † sic oculi nostri ad**

dominū deum nostrū † quoadusq̄ Alia lr̄a †donec
misereat' nostri. Et serui sumus ⁊ ancilla sumus: ille ⁊ domin⁹ ē ⁊ dn̄a est. Aut q̄d sibi volunt ista v̄ba? Et q̄d sibi volunt iste similitudines rerū? Attendat aliq̄ntuꝫ caritas vestra. Nō mirū si serui sum⁹: ⁊ ille dominus ē: sed mirū si ancilla sum⁹: ⁊ ille domina est. Sed neq̄ hoc mirū: qꝛ ancilla sumus: eccl̄ia enī sumus: nec illud mirū: qꝛ ⁊ ip̄e domina est: v̄tus est ⁊ sapiētia dei. Audi ergo apostolū dicentē. Nos autē predicamus christū crucifixū: iudeis quidē scādalum: gentibus aūt stulticiā: ip̄is v̄o vocatis iudeis ⁊ grecis christum dei virtuteꝫ ⁊ dei sapientiā: vt iam sit ꝑuus ꝑplus: ⁊ sit ancilla ecclesia. Vtrūq̄ audisti: christum dei virtutem ⁊ dei sapiam. Cū ergo audis christū: leua oculos tuos in man⁹ domini tui: cū audis dei v̄tutem ⁊ dei sapientiam: leua oculos tuos in manus domīe sue: qꝛ ⁊ ꝑuus ⁊ ancilla es. Seruus qꝛ popul⁹ es: ancilla: quia ecclesia es. Ip̄a autē ancilla magnaꝫ dignitatem inuenit apud deum: Vxor facta ē: sꝫ donec veniat ad amplexus illos sp̄ūales vbi secure ꝑfruat' eo queꝫ dilexit ⁊ cui suspirauit i ista diuturna peregrinatione: sponsa est: ⁊ accepit arrā magnam: sanguineꝫ sponsi: cui secura suspirat: Nec illi dicit': noli amare: quō dicitur aliq̄n v̄gini iam despōsate ⁊ nondum nupte: ⁊ iuste dicit': noli amare: cū facta fueris vxor: tūc ama: recte dicit' qꝛ ꝑproperuꝫ ⁊ ꝑposterum desideriū est ⁊ nō castum amare eum cui nescit an nubat. Potest enī fieri vt alius sponset: ⁊ alius ducat vxorem. Quia v̄o nullus est alius qui christo ꝑponatur: secura amet ista: ⁊ antēq̄ illi iungatur amet: ⁊ de longinquo suspiret: ⁊ de longinq̄ pegrinatiōe sol⁹ ducet: qꝛ sol⁹ talē arrā dedit. Quis enī pōt sic ducere: vt moriatur ꝓ ea quā vult ducere? Si enī mori ꝓ ea quā vult ducē: voluerit: n̄ erit q̄ ducat. Securus aūt ille ꝓ spōsa mortuus ē: quā resurgens erat ducturus. Verūtamen fratres interim simus quomō serui ⁊ ancilla. Dictum est quidem: Nō vos dicaꝫ ꝑuos: sed amicos. Sꝫ forte solis discipulis dixit dn̄s: Audite apostolū Paulū dicentem. Itaq̄ iam inq̄t non est ꝑuus: sꝫ filius: si autem filius ⁊ heres ꝑ deum. Populo dicebat: fidelibus dicebat. Iaꝫ ḡ in nomīe domini redempti sanguīe ip̄ius: loti lauacro ip̄ius: filij sumus: fili⁹ sum⁹: quia sic multi sumus: vt in illo vnus simus. Quid sibi ḡ

vult q̄ꝺ adhuc tanq̄ꝫ serui loquimur? Nū-
quid tantū meritū habere possumus in ec
clesia: q̄uis iaꝫ filij facti ex seruis: quantū
habuit ipse apostolus Paulus? Et tñ q̄d
dicit in epistola? Paulus seruꝰ christi Je-
su. Si ille se adhuc dicit seruū per quē no-
bis euangeliū p̄dicatum est: quātomagis
nos debemꝰ agnoscere conditionē nostrā:
vt maioꝛ sit in nobis gratia ipius. Primo
eñ seruos fecit quos redemit. Sāguis eñ
ille ꝓ seruis preciū est: ꝓ sponsa pignꝰ est.
Agnoscentes itaqꝫ conditionē nostrā: ꝛ si
iam filij p gratiā ipius: serui tñ ꝓpter crea-
turam: qꝛ vniuersa creatura deo seruit: di-
camus: Sicut oculi seruoꝝ in manus do-
minoꝝ suorum: ꝛ sicut oculi ancille in ma-
nus domine sue: sic oculi nostri ad dñm de
um nostrū: quoadusqꝫ misereaꝛ nostri. Di
xit ꝛ quare. Sicut serui oculos habent in
manus dñi sui: ꝛ sicut ancille oculos habēt
in manus dñe sue: sic inquit oculi nostri ad
dominū deum nostrū. Et quasi quereres:
vt q̄d? Quoadusqꝫ iquit: misereaꝛ nostri.
Quales ḡ seruos voluit intelligi fratres: q̄
oculos habent in manus dominoꝛuꝫ suo
rū: Et quales ancillas: que oculos habēt
in manus dñe sue: quoadusqꝫ misereatur
domina earū? Qui sunt isti serui ꝛ ancille:
qui sic habēt oculos in manus dominoꝝ
suoꝝ: nisi qui iubentur cedi? Oculi nostri
ad dominū deum nostrū: quoadusqꝫ mise
reatur nostri: Quomō? Sicut oculi seruo-
rum in manus dominoꝝ suoꝝ: ꝛ sicut ocu
li ancille in manus domine sue. Ergo ꝛ illi
ꝛ ille q̄adusqꝫ misereaꝛ: vel dominꝰ: vl' do
mina. Fac ergo aliquē dñm iussisse seruuꝫ
suū cedi. Vapulat seruꝰ: sentit plagarū do
loꝛes: attendit ad manus domini sui: quo
adusqꝫ dicat: parce. Manū eñ ipsam po
testatem dicit. Ergo quid dicimꝰ fratres?
Jussit nos cedi dominꝰ noster: ꝛ domina no
stra: sapiētia dei iussit nos cedi: ꝛ in hac vi
ta vapulamꝰ: ꝛ tota ista vita moꝛtalis pla-
ga nostra est. Audi vocē psalmi: Pro ini-
quitate erudisti hominē: ꝛ tabescere fecisti
sic araneā animā meā. Attēdite fratres: q̄ꝫ
tabida est aranea: vt leui tactu conquasse-
tur ꝛ moꝛiatur. Et ne quasi carnem solā in
firmitate moꝛtalitatis putaremus nos ha-
bere tabidam: non dixit: tabescere me feci
sti: ne scdm carneꝫ intelligeremus: sed ait:
tabescere fecisti sicut araneam animā me-
am. Nihil eñ infirmius anima nostra po-
sita in medijs temptationibꝰ seculi: in me-
dijs gemitibꝰ ꝛ p̄turitionibꝰ molestiarū: ni
hil ea infirmius donec hereat soliditati ce-
lesti: ꝛ sit in templo dei vnde iā non cadat:
Quia p̄mo vt veniret ad hāc infirmitatē ꝛ
tabificationē: sicut aranea infirma facta ē:
ꝛ de paradiso expulsa est: tunc iussus est ser
uus cedi. Fratres mei: videte ex quo vapu
lemus. In omnibꝰ qui ab initio generꝭ hu
mani nati sunt: in omnibꝰ qui nūc sunt: in
oibus qui postea nascenꝭ Adaꝫ vapulat:
Vapulat Adā: id est genꝰ humanū: ꝛ mul
ti sic obdurauerūt: vt nec plagas suas sen
tiāt. Qui vero ex ipso genere filij facti sūt:
receperūt sensum doloꝛis: sentiūt se vapu
lare: ꝛ nouerūt quis iussit vt vapulēt: ꝛ le-
uauerūt oculos suos ad eū qui habitat in
celo: ꝛ sic sunt oculi eoꝝ in manus dñi sui:
quoadusqꝫ misereaꝛ: sicut oculi seruoꝝ in
manꝰ dñorum suoꝝ: ꝛ sicut oculi ancille in
manus dñe sue. Vides felices aliquos in
isto seculo ridētes: iactātes se nō vapulāt:
imo peius vapulāt: hoc ipso grauiꝰ cedūꝛ
q̄ sensū iā p̄diderūt. Euigilēt ꝛ vapulēt sen
tiāt qꝛ vapulāt: sciant qꝛ vapulāt ꝛ doleāt
qꝛ vapulāt: qm̄ q̄ apponit scientiā apponit
doloꝛē: Hoc sc̄ptura dixit. Jdō dñs in euā-
gelio: Beati lugentes qm̄ ipsi cōsolabun-
tur. Audiamꝰ vocē hominis qui vapulat:
ꝛ sint iste vnius cuiusqꝫ nostrū voces: ꝛ qm̄
nobis bene est. Nā q̄s nō intelligat vapu-
lare se: qm̄ egrotat: qm̄ in carcere est: quan-
do in catena: qm̄ foꝛte latrones patitur: qm̄
ab aliq̄bus impꝛobis ei alique molestie ir-
rogātur: sentit vapulare se? Magnus sen-
sus est videre qꝛ vapulat: ꝛ qm̄ illi bene est.
Nō eñ ait scriptura: in Job: tēptationibꝰ
abundat vita hūana: sed ait: nunq̄d non
tēptatio est vita humana sup terrā? Totā
ipsaꝫ vitā temptationē dixit. Omnis ergo
vita tua sup terrā plage tue sūt. Plage q̄ꝫ-
diu viuis in terra: siue feliciter viuas: siue
in aliqua tribulatione cōstituꝛꝰ sis clama:
Ad te leuaui oculos meos qui habitas in
celo. Ad manꝰ dñi qui te iussit cedi: cui di
cis in alio psalmo: Propter iniquitatē eru
disti homineꝫ: ꝛ tabescere fecisti: sicut ara-
neā animā meā: clama ad manꝰ cedētis et
dic ¶ Miserere nostri dñe miserere
nostri: Nō sunt iste voces vapulātis: mi
serere nostri dñe miserere nr̄i: † Qm̄ mul Alia lr̃a. † quia.
tū repleti sumus despectōe. † In † Quia multū.
plurimū repleta est anima nostra:
oppꝛobꝛiū † eis qui abūdant ꝛ de- Alia lr̃a.
spectio sup̄bis. Qui despiciꝛ ꝯtemniꝛ. † abundantibꝰ

Omnes qui sm christū pie volūt viuere:
necesse est patiant opprobria: necesse ē cō-
temnāt ab his qui volūt impie viuere: quo
rū felicitas tota terrena est. Irridentur illi
qui felicitatē vocāt quā oculis terrenis vi-
dere nō possunt: τ dicit eis: Quid credis
insane? Vides qd credis? Reuersus ē ali-
quis ab inferis τ retulit tibi quid ibi agit?
Ecce ego quod amo video: τ fruor. Despi
ceris qr speras qd non vides: τ despicit te
ille qui quasi tenet quod videt. Attēde ip-
se si tenet: noli turbari: vide si ipe tenet: τ si
tibi insultet: ne cum putas eū felicem in p-
senti: amittas verā felicitatem futurā. No
li turbari: attende si tenet. Labitur hoc ab
illo quod tenet: vel ipe ab eo qd tenet. Ne
cesse est trāseat aut ipse p res suas: aut res
ipsius per illū. Per quē res transeūt sue?
Qui viuus labefactauerit. Qui trāsit per
res suas? Qui in diuitijs morit: qr cū mo-
ritur nō eas secū aufert ad inferos. Domū
meam habeo: iactauit se. Queris quā do
mū tuā? Quam mihi dimisit pater meus.
Et ille. Unde habuit hāc domū? Au⁹ no-
ster illi eā dimisit. Recurre τ ad pauū: in-
de ad attauū: τ iam nomina nō potes dice
re. Nonne inde poti⁹ terreris: quia mul-
tos attendis transisse per illam domū: τ ne
minē ipsorum secū illā tulisse ad eternā do
mū? Pater tuus hic eā dimisit: transijt per
illā: sic τ tu transibis. Si ergo transitū ha-
betis in domo vestra: stabulū est itineran-
tiū: nō habitatio cōmanentiū. Et tñ qr nos
ea que futura sunt speramus: τ in futurā fe
licitatē suspiramus: τ nondū apparuit qd
erimus: quāuis iam filij dei sum⁹: qr vita no
stra abscondita est cū christo in deo: reple-
ti sumus despectione: id est contemptu ab
his qui felicitatē querūt: vel habent in isto
seculo. In plurimū repleta est aīa nostra:
opprobriū eis qui abundāt τ despectio su-
perbis. Querebamus qui sunt q abūdāt:
exposuit tibi cū dixit: superbis. Qd est aūt
opprobriū: hoc est despectus: τ qd est: qui
abūdant: hoc est: superbis. Repetitio sen
tentie est: opprobriuz eis qui abundant: τ
despectio supbis. Quare abūdant supbi?
Quia hic volunt esse felices. Quid? Quā
do ipi miseri sunt: nūquid abūdant? Sed
forte qñ miseri sunt nō nobis insultāt. In-
tendat caritas vestra. Tūc insultant forte
qñ felices sūt: qñ se iactant in pōpa diuiti-
arū suarū: qñ se iactāt in ventositate falso-
rū honoꝝ: tunc insultant nobis: τ quasi
dicunt: Ecce bñ mihi est: fruor ego reb⁹ p-
sentibus: recedāt a me qui pmittūt qd nō
ostendūt: qd video teneo: qd video fruor:
bñ mihi ē in hac vita. Tu securior esto: qr
resurrexit christus: τ docuit te qd in alia vi
ta datur⁹ sit: certus esto: qr dat. Sed insul
tat ille: qr tenet. Ferto insultantē: τ ridebis
gementē. Postea eñ veniet tempus qñ di
cturi sūt illi ipi: Hi sūt qs aliqñ habuim⁹ in
risum. Uerba sunt libri sapiētie: qr pdidit
nobis scriptura que dicturi sūt illi ipsi: qui
nos mō irrident: τ qui nos despiciunt: τ a
quib⁹ impleti sumus opprobrio τ despecti
one. Que verba habebūt tūc qñ a verita-
te despiciūtur? Uident eñ ad dexterā ful-
gere quos secū cōmixtos contēpserūt: cuz
factū fuerit in illis qd dixit Apls: Cū chri
stus apparuerit vita vestra: tūc τ vos cū il
lo apparebitis in gloria: τ dicunt: Hi sunt
quos aliqñ habuim⁹ in risū τ in similitudi-
nē improperij. Nos insensati vitā illoꝝ esti
mabamus insaniā: τ finē illoꝝ sine hono-
re. Quō cōputati sūt inter filios dei: τ int
sanctos sors illoꝝ est? Et sequunt in eo ser
mone: τ adijciūt: Ergo errauim⁹ a via ve
ritatis: τ iusticie lumē nō luxit nobis: τ sol
nō ortus est nobis. Quid pfuit nobis su-
perbia: τ diuitiarū iactātia qd cōtulit no-
bis? Ibi tu nō eis insultas: qr ipi sibi iā in-
sultant. Qd donec fiat fratres leuem⁹ ocu
los nostros ad eū qui habitat in celo: τ nō
ab illo tollamus oculos: quoadusq mise-
reat nri: τ liberet ab omni tēptatione τ op-
probrio τ despectu. Huc accedit qd aliqñ
τ ipsi qui sunt in flagello infelicitatis tpa-
lis insultant nobis. Inuenis aliquē p me-
rito iniquitatū suarū: siue occulto iudicio
dei: siue manifesta dānatione mitti in car-
cerē: portare catenā: τ ipse insultat: τ cum
ei dictū fuerit: Quare nō bñ vixisti: Ecce
quo venisti male viuendo: ille respondit.
Quare illi qui bñ viuūt ista patiūtur? Sz
illi ppterea patiūtur vt pbent: vt tēptatio
nib⁹ exerceant: vt flagellis pficiant: qr fla
gellat de⁹ oēz filiū quē recipit. Et si vnicū fi
ne pctō flagellauit: τ p nobis oib⁹ tradidit
eū: quō debem⁹ nos flagellari qui fecim⁹?
Quare flagellemur? Cū ista dixerim⁹ illi: τ
de infelicitate adhuc supbiūt: τ afflicti nō-
dū hūiliati respondēt: τ dicūt: Ista sūt ver
ba christianorū vanorū qui credūt qd nō
vident. Sed τ ipsi insultāt: quid putamus
fratres: qsi nō eos cōmemoratos in h psal
mo cū dicēt: Opprobriū eis qui abūdāt τ

despectio sup̄bis. Q̄n̄quidē insultat̄ chri-
stianis ꝛ ab eis qui nō abūdant: sed cū sint
in egestate ꝛ erūnis: nec ipsi cessant insulta
re. Certe ergo opprobriū eis qui abūdāt.
An forte nullus inuenitur qui etiā positus
in calamitate insultet: si non insultauit la-
tro qui cū crucifixo dn̄o crucifixꝰ erat? Er-
go si insultant ꝛ illi qui nō abūdant: quare
psalmꝰ ait: Opprobriū eis qui abundant?
Si diligēter discutiamꝰ ꝛ ipsi abūdāt. Un
de abūdant? Nam nisi abūdarēt sup̄bi nō
essent. Aliꝰ eñi abūdat pecunia ꝛ inde su-
perbꝰ est: aliꝰ abūdat honoribꝰ ꝛ inde su-
perbus est: aliꝰ abūdare se iusticia putat: ꝛ
inde sup̄bit qd̄ peius est. Qui videtur non
abūdare pecunia: iusticia sibi videt̄ abun
dare aduersus deuȝ: ꝛ positi in calamitati
bus se iustificant: deuȝ accusant ꝛ dicunt:
Quid admisi: aut q̇d feci? Et tu dic: respi
ce: recordare pctā tua si nihil fecisti. Titil-
latur aliquātū ꝯsciētia: ꝛ redit ad se: ꝛ co-
gitat facta sua mala: ꝛ cū cogitauerit facta
sua mala: nec sic vult ꝯfiteri: qꝛ digna pa-
titur: sed dicit: Ecce manifeste feci multa:
sed multos video peiora fecisse: ꝛ nihil ma
li pati: iustus est cōtra deū. Abūdat ergo
ꝛ ipse: plenū habet pectus iusticie: q̄n̄qui
dē illi deꝰ videtur malefacere: ꝛ ipse sibi vi
detur iniuste pati: ꝛ si dares illi nauim gu-
bernandā in naufragiū iret cum illa. Uult
aūt deū excutere de gubernatiōe huiꝰ mū
di: ꝛ ipse tenere gubernacula creature ꝛ di
stribuere omnibꝰ dolores ꝛ leticias: penas
ꝛ p̄mia. Et q̇d miramini. Infelix aīa abun
dat: sed abundat nequicia: abundat mali
cia: ꝛ eo plus abūdat nequicia: quo sibi vi
detur abūdare iusticia. At vero christianꝰ
homo nō debet abundare: sed pauperē se
debet cognoscē. Et si habet diuitias scire
debet: qꝛ nō sūt ille vere diuitie vt alias de
sideret. Qui eñi diuitias falsas desiderat
veras nō querit. Qui aūt veras querit: ad
huc pauper est: ꝛ recte dicit: Pauper ꝛ do
lens ego sum. Rursus ille q̇ paup̱ est: ꝛ ne
q̇cia plenus est: vñ dicit̄ abundare? Quia
displicet illi qꝛ paup̱ est: ꝛ iusticia ipsa vide
tur abūdare in corde suo aduersum iustici
am dei. Et que abūdantia iusticie nostre?
Quātacūq; iusticia nostra in nobis fue-
rit: ros est nescio q̇s ad illū fontem ad sagi
nam illā tantā: stillicidia quedā sūt que vi
tā nostrā molliāt: ꝛ durā iniquitatē soluāt.
Modo desideremꝰ de pleno fonte iusticie
saginari: desideremꝰ vbertate illa satiari:

de qua dicit̄ in psalmo: Inebriabūtur ab
vbertate domꝰ tue: ꝛ torrēte voluptatꝭ tue
potabis eos. Hic aūt cū sumꝰ inopes: nos
esse intelligamꝰ: ꝛ egētes nō solū harū diui
tiarū: qꝛ nō sunt vere diuitie: sed ꝛ ip̄ius sa
lutis. Et q̄n sani sumus: intelligamꝰ qꝛ in-
firmamur. Q̄diu eñi corpꝰ hoc esurit ꝛ si-
tit: q̄diu corpus hoc vigilādo fatigat̄: stā
do fatigatur: ambulādo fatigat̄: sedēdo fa
tigatur: mādu cādo fatigat̄ quocūq; se ver
terit ad subsidiū fatigatōis ibi inueniet̄ ali
am fatigationē. Non est ḡ p̄fecta sanitas:
nec in ip̄o corp̱e. Nō sunt ḡ ille diuitie: sed
mendicitas. Quia quātomagis abūdāt:
tāto crescit iopia ꝛ auaricia. Nō est ista sa
lus corporis: sed infirmitas. Paragoriza
mur q̄tidie medicamētis dei: qꝛ māduca-
mus ꝛ bibimus. Medicamēta ip̄a sunt q̄
nobis apponunt̄. Fratres si vultis videre
q̄lis morbus nos habeat: q̇ ieiunat septem
diebꝰ: fame ꝯsumit̄. Ergo illa fames ibi ē:
sed iō illā nō sentis: qꝛ quotidie illā curas.
Ergo nec ip̄a sanitas nobis est p̄fecta. In
tēdat caritas vestra: quō nos intelligamꝰ
inopes vt gaudeamꝰ ad eū: ꝛ leuemuꝰ ocu
los ad eū q̇ habitat in celo. Nō sunt ille ve
re diuitie: plus augent cupiditatē ei qui eā
possident. Nō est illa vera corp̱is sanitas:
qꝛ portat̄ infirmitas vbiq; defectiua: quo-
cūq; se verterit deficit. In ip̄o adiutorio n̄
inuenies firmamētū. Lassat̄ stādo: sedere
vult: Nūq̇d vel sedēdo durauit? Qd̄ sibi
elegit vt nō fatigaret̄: ibi habet deficē. Las-
satus est vigilādo dormiturꝰ ē: nūq̇d q̇ dor
miuit nō deficit? Lassatꝰ est ieiunādo: refec
turꝰ est. Si plus refecerit: inde deficit. In
nulla re pōt p̱seuerare ista īfirmitas. Iusti
cia q̇d? Quāta iusticia ē inter tātas tēpta-
tiōes? Possumꝰ ꝯtinere ab homicidio: ab
adulterio: a furtis: ꝛ p̱iurijs: a fraudibus:
Nūq̇d ab iīq̄s cogitatiōibꝰ? Nūq̇d ꝛ a sug
gestionibꝰ malarū cupiditatū? Que est ḡ
iusticia nr̄a? Totū ḡ esuriamus: totū sitia-
mus: ꝛ veras diuitias: ꝛ verā sanitatē ꝛ ve
rā iusticiā. Que sūt vere diuitie? Celestis il
la māsio in hierusalē. Quis. n. dicit̄ diues
in hac terra? Q̄n laudatur diues q̇d dicit̄.
Multū diues ē: nihil illi deest. Laus certa
laudātis illa ē: nā ista nō est. Cū dicit nihil
illi deest: attēde si nihil illi deest. Si nihil
cupit: nihil illi deest. Si autē adhuc cupit
maiora q̄3 q̇ habet: ad hoc accesserūt diui-
cie: vt egestas cresceret. In illa vero ciui-
tate vere erūt diuitie: qꝛ ibi nihil nobis de-

erit: qꝛ nec indigebimꝰ aliqua re: ⁊ vera sa
nitas erit. Que ē vera sanitas? Cū absor-
pta fuerit mors in victoria: ⁊ cū corruptibi
le hoc induerit incorruptionē: ⁊ mortale hͦ
induerit immortalitatē: Tūc erit vera sani
tas: tūc erit vͣa ⁊ ꝑfecta iusticia: vt nihil ma
li nō solū facere: sed nec cogitare possimꝰ.
Modo aūt inopes: paupes: egētes: dolē-
tes: suspiramus: gemimus: oramꝰ: leuamꝰ
oculos ad deū: qm̄ ⁊ illi qui felices sunt in
hoc mūdo despiciūt nos: Abūdāt enī ⁊ il
li qui infelices sunt in hoc seculo: despiciūt
nos: qꝛ ⁊ ipsi abundāt: ⁊ iusticia est in cor-
de ipsoꝝ: sed falsa. Jdō nō ꝑueniūt ad ve-
rā: qꝛ repleti sunt falsa. Tu aūt vt ꝑuenias
ad verā: esto egēs ⁊ mēdicꝰ ipsius iusticie:
⁊ audi euāgeliū: Beati qui esuriūt ⁊ sitiūt
iusticiā: qm̄ ipi saturabunt.

¶ Explicit Tract. de ps̄. CXXII.
Jncipit Tract. de ps̄. CXXIII.

Bene nostis iā fratres carissimi cā-
ticū graduū esse canticū ascēsiōis
nostre: eandēq̄ ascensionē nō cor
poris pedibꝰ fieri: sͣ cordis affectibꝰ. Hoc
sepissime insinuauimꝰ vob: nec eadē sepiꝰ
repetenda sunt: vt sit locus dicēdi: que nō
dū dicta sunt. ¶ Et ergo iste psalmus quē
nunc vobis cātatū audistis: Canticum
graduū superscribitur. Jpse est titu-
lus eiꝰ. Cantāt ergo ascendentes: ⁊ aliquā
do tanq̄ vnus cātat: aliquādo tanq̄ mul
ti: qꝛ ⁊ multi vnus: qꝛ ⁊ vnus christus: ⁊ in
christo mēbra xp̄i cū christo vnū faciunt:
⁊ horū omniū membroꝝ caput in celo est.
Corpus aūt etiā si laborat in terra non est
ꝑcisuꝫ a capite suo. Desuꝑ enī caput ꝯspi
cit ⁊ consulit corpori. Nam si nō ꝯsuleret:
nō diceret illi ꝑsecutori: adhuc Saulo nō-
dū paulo: Saule saule quid me ꝑsequeris?
Et hec optime nostis: ⁊ vsitata sunt vobis.
Nō aūt cū fastidio cōmemorent eis quibꝰ
nō exciderunt: vt ꝑ coꝝ patientiā redeant
in cor: etiā eorum quibus exciderāt. Salu
bria sunt enī ⁊ sepiꝰ dicēda. Siue ḡ vnꝰ cā
tet: siue multi cātent: ⁊ multi hoīes vnꝰ hō
est: qꝛ vnitas est: ⁊ christꝰ sicut diximꝰ vnꝰ
est: ⁊ oēs christiāi mēbra sūt christi. Quid
ḡ isti cantāt? Hec mēbra christi quid can-
tāt? Amant enī ⁊ amādo cātant: ⁊ deside-
rādo cantāt. Aliqn̄ cū tribulatione cātāt:
⁊ aliqn̄ exultādo cantāt cū in spe cantant.
Tribulatio enī nostra in p̄senti seculo: spes
vͦ nostra de futuro: ⁊ nisi in tribulatiōe p̄-
sentis seculi ꝯsoletur nos spes futuri seculi

perimus. Gaudiū ḡ nostrū fratres nondū
est in re: sͣ iā in spe: Spes aūt nostra tā cer
ta est: quasi iā res perfecta sit. Neq̄ enī ti-
memus ꝓmittēte veritate: veritas enī nec
falli potest nec fallere: Bonū est vt herea-
mus illi: illa nos liberat: sed si māserimus
in verbo eiꝰ. Modo enī credimꝰ tunc vi-
debimus. Cū credimus spes est in isto se-
culo: cū videbimus res erit in futuro secu-
lo: Videbimꝰ aūt facie ad faciē. Tūc aūt
videbimus facie ad faciē: cū habuerimus
corda mundata. Beati enī mundo corde
qm̄ ipsi deū videbūt. Vn̄ aūt corda mun-
dant: nisi ꝑ fidem? Sicut Petrꝰ ait in acti
bus apostoloꝝ: mundās fide corda eoꝝ.
Mundātur aūt corda nostra ꝑ fidem: vt
possint esse idonea capere speciē. Ambula-
mus enī nūc ꝑ fidem nondū ꝑ speciē: sicut
Apl's dicit: Q̄diu. n. sumꝰ in corpe ꝑegri
namur a dn̄o. Et quid ꝑegrinamur? Per
fidem enī ambulamus inq̄t: nō ꝑ speciem.
Qui ergo ꝑegrinatur: ⁊ ꝑ fidem ambulat:
nōdū est in patria: sed iā ē in via: Qui aūt
nō credidit: nec in patria ē: nec in via. Si
ergo ambulemꝰ tanq̄ in via simus: qꝛ ipse
rex patrie factus est via. Rex patrie nostre
dn̄s Jesus christus: ⁊ ibi veritas: hic autē
via. Quo imus? Ad veritatē. Qua imus?
Per fidē. Quo imꝰ? Ad xp̄m. Qua imꝰ?
Per christū. Jpse enī dixit: Ego sum via:
veritas: ⁊ vita. Dixerat aūt aliqn̄ credēti-
bus in se: Si māseritis in verbo meo: vere
discipuli mei estis: ⁊ cognoscetis veritatē:
⁊ veritas liberabit vos. Et cognoscetis in
q̄t veritatē: sͣ si māseritis in verbo meo. Jn
quo verbo? Sicut dicit Aplus: hoc est ver
bū fidei qͦd p̄dicamus. Primo ḡ verbū fi-
dei est: in quo verbo fidei si māserimus: co
gnoscemꝰ veritatē: ⁊ veritas liberabit nos.
Veritas imortalis est: veritas incōmuta-
bilis est: veritas illud verbū est: de quo di
cit: Jn principio erat verbū: ⁊ verbū erat
apud deū: ⁊ deꝰ erat verbū. Et q̄s hoc vi-
det: nisi corde mūdato? Vn̄ mūdātur cor-
da? Et verbū caro factū est: ⁊ habitauit in
nobis. Qͦd ḡ manet verbū in se veritas ē:
ad quā venimꝰ: ⁊ q̄ nos liberat. Qͦd aūt p̄
dicat verbū fidei: in quo nos vult dn̄s per
manere vt cognoscamꝰ veritatē: hoc ē ver
bū caro factū est: ⁊ habitauit in nobis. Cre
dis in christū natū in carne: ⁊ ꝑuenies ad
christū natū dͤ deo deū apud deū. Exultā
tes cātāt isti psalmos q̄s legimꝰ: mēbra ista
christi exultātia ⁊ cātāt psalmū istū: Et q̄s

hic exultat nisi in spe sicut dixi? Et vt nob
certa sit ipa spes: exultādo cantemus. Nō
eñ qui cantant alieni sunt a nobis: aut nō
in hoc psalmo vox nostra est. Sic audite
tanq̄ vosipsos audiatis: sic audite tanq̄
in speculo scripturarū vosipsos attendat.
Cū eñ tanq̄ in speculū attēdis scpturas:
exhilaratur facies tua: Cū similē te inueni
es exultatione spei: mēbris quibusdā chri
sti q̄ mēbra ista cātarūt: eris ꝛ tu in ipis mē
bris ꝛ cātabis ista. Cur ḡ ista cantāt exul-
tādo? Quia euaserunt. Ergo spes est in q̄
cantāt. Cū eñ hic sum⁹ ꝛ pegrinamur nō-
dū euasimus. Precesserunt quidē mēbra
quedā de corpe illo: de quo ꝛ nos sum⁹: q̄
pñt in veritate cātare. Et hoc cātarūt mar
tyres sancti. Iā eñ euaserūt: ꝛ in exultati-
one cū christo sūt recepturi corpa iā incor
rupta eadē ipsa que pmo erāt corruptibi-
lia: in quib⁹ passi sūt penas: inde illis fient
ornamēta iusticie. Ergo siue illi iam in re:
siue nos iā in spe: ꝯiungentes affectū coro
nis eorū: ꝛ desiderātes talem vitā qualem
hic nō habemus: sed habere nō poterim⁹
nisi eā hic desiderauerim⁹: cātemus simul
omnes ꝛ dicamus:

¶ Expositio psalmi.

N Isi quia dñs erat in nobis:
Respexerūt eñ quidā tribulatio
nes quas passi sūt: ꝛ ꝯsiderauerūt
in eo iā loco: ꝛ in beatitudine ꝛ in securita
te ꝯstituti qua trāsierint quo venerint: ꝛ q̄
difficile erat inde liberari: nisi adesset man⁹
liberātis in gaudio dixerunt: Nisi q̄ dñs
erat in nobis. Sic ceperunt cātare: nōdū
dixerūt vñ euaserūt tanta est exultatio: ni-
si q̄ dñs in nobis. Dicat nūc israel ni-
si quia dñs erat ī nobis. Nūc dicat:
iam euasit. Euadētes eñ: id est eos qui iā
euaserūt: cōstituit intuēdos psalmus iste.
Cōstituamus illos ꝛ nos in corde iā trium
phātes: ꝛ tanq̄ ibi ꝛ nos simus: sicut in su-
periore psalmo dictū est: Stātes erant pe-
des nostri in atrijs hierusalē. Nōdum ibi
erāt: sed in via erant. Tāta aūt leticia erat
festinātiū: ꝛ tāta pueniēdi spes: vt adhuc
in via positi ꝛ laborātes iam sibi illic cōsti
tuti viderentur. Sic ꝛ nūc ponam⁹ nos in
illo triūpho qd̄ erit in futuro seculo: qñ in-
sultabimus morti iā finite: iam cōsumpte:
qñ dicem⁹: Ubi est mors ꝯtētio tua? Ubi
est mors aculeus tu⁹? Iā cōiūcti angelis:
ꝛ exultātes cū rege nostro qui pmus resur-
gere voluit: ꝗuis por mori noluerit. Mul

ti eñ añ illū mortui sunt: sed nemo ante il-
lū resurrexit in eternū. Exultātes aūt cū il
lo: etiā ibi spe ꝛ corde ꝯstituti q̄ euasim⁹:
cogitemus quid euasimus: que scandala:
quas tribulatiōes mūdi: quas psecutiōes
omniū paganoꝝ: quos dolos omniū here
ticoꝝ: quas suggestiones diaboli: q̄s cupi
ditatum cōflictationes. Omnia ista quis
euaderet: nisi quia dominus erat in nobis?
Dicat nūc israel: Secur⁹ eñ dicat isrl̄: ni-
si quia dominus erat in nobis. Quando? — Alia lra. † exurgerēt. † in.
Cū † insurgerēt hoiēs † super nos:
Noli ergo mirari victi sūt: hoiēs eñ erāt.
Domin⁹ aūt erat in nobis: non homo erat
in nob. Hoies aūt surrexerūt sup nos. Sz
tamē opprimerēt homines alios hoies: nisi
in his hominibus qui nō potuerūt opprimi:
nō homo esset sed domin⁹. Ergo nisi quia
dñs erat in nobis: cū insurgerēt hoiēs sup
nos: Quid eñ facerēt nob hoiēs? Exultā
tib⁹ ꝛ cātātib⁹ ꝛ securi tenētib⁹ beatitudinē
sempiternam: quid nobis facerēt hoies in
surgētes in nos? Nisi dñs esset in nobis q̄d — Alia lra. † forte. † deglutissēt.
facerent? † Forsitan viuos † absorbuis
sent nos. Viuos absorbuissent? Nō: pri⁹
occidissent ꝛ sic absorbuissent. O imanes
o crudeles: non sic absorbet eccl̄ia. Petro
macta ꝛ māduca dictū est: nō viuos absor
be. Quomodo ergo Petrus: id est eccl̄ia
mactat ꝛ sic māducat? Et quomodo isti q̄
exurrexerūt sup nos forsitan viuos absor-
buissēt nos: nisi q̄ dñs erat ī nobis? Quia
in ecclesie corpus nemo intrat: nisi pri⁹ oc
cisus: moritur quod fuit: vt sit qd̄ non fu-
it: Alioq̄n qui nō occidit ꝛ nō manducat
ab ecclesia: esse in numero populi potest q̄
videt oculis huānis: in numero aūt popu
li qui cognitus deo est: de quo dicit Apo
stol⁹: Nouit domin⁹ qui sūt ei⁹: non p̄t esse
nisi māducatus: nec māducari poterit nisi
primo mactatus. Uenit paganus: adhuc
in illo idolatria viuit: inserēdus est mēbris
christi: inserat: necesse est vt manducet: sed
nō potest māducari ab ecclesia: nisi primo
mactat⁹: Renūciet seclo: tūc mactat. Cre
dat in deum tūc manducat. Quomodo ḡ
illi viuos absorbuissent nos: nisi quia dñs
erat in nobis? Surrexerūt eñ multi psecu-
tores aliquādo: ꝛ nūc non desunt: singilla
tim insurgūt ꝛ aliquādo viuos absorbent:
sed in quibus non est domin⁹. Ideo ante
oīa illi dixerunt: nisi quia dominus erat in
nobis: quia multi absorbent in quibus nō
est dñs. Hi sūt qui viui sorbent: qui sciunt

malū esse ⁊ lingua cōsentiūt. Surrexerunt eñ quidā persecutores: ⁊ dixerūt hoīb9: Thurificate: si nō feceritis: occidim9 vos. Illi amauerūt hāc vitā: ⁊ dulcedo vite huius tenuit eos: nō plus dilexerūt ea que ꝓmisit de9: q̄ȝ ea que videbāt in terra. Illa eñ credere iubebātur que nōdū videbāt: ista q̄ amabāt videbāt: plus retinētes ea q̄ videbāt excluserūt de cordibus dñm: ⁊ qꝛ nō erat i eis dñs viui absorpti sūt. Quid ē viui absorpti sūt? Thurificādo idolo: sciētes qꝛ nihil est idolū. Nam si aliquid putarent esse idolū: mortui absorberētur. Cum autē putāt nihil esse idolū: ⁊ nouerūt omnia illa gentiliū vana esse: viuūt tamē cuȝ faciunt qđ volūt ꝑsecutores: viui absorbētur. Sed ideo viui absorbētur: qꝛ nō in eis est dñs. In quibus aūt inest dñs occidūtur ⁊ non moriūtur: qui aūt cōsentiūt ⁊ viuūt: viui absorbenẜ: absorpti moriunẜ. Isti aūt qui passi sūt: ⁊ nō cōsenserūt tribulationibus exultant ⁊ dicunt: Dicat nūc israel: dicat exultās: dicat securus: nisi qꝛ dñs erat in nobis: cū insurgerēt hoīes sup nos forsitan viuos absorbuissent nos. Alia lra. † in. Cū irasceretur furor eorū † super nos: Nostis fratres in aliquo de supiorib9 psalmis: in ipso initio cāticorū graduū contra linguā subdolā petisse auxiliū quendā qui cepit ascēdē ⁊ dixisse: Dñe erue aīam meā a labijs iniustis ⁊ a lingua subdola. Primo cū ceperit homo ascēdere: ⁊ ꝓficere in ipō exordio ascēsiōis: linguas dolosas patiẜ: blandas ad ꝓuiciē: blādas ad malā suasionē. Quid facis? Quare hoc facis? Aliter eñ viuere nō potes: seruire aliter deo non potes? Tu solus es q̄ vis hoc esse qđ alij ñ sunt? Et si inueneris alios qui tecū sūt: illa blāda ⁊ dolosa lingua quid dicit? Ecce illi potuerūt: forte tu nō poterẜ. Si aggrederẜ deficies: ⁊ meli9 erat nō incipe: q̄ȝ cepisse ⁊ defecisse. Ligua dolosa adhuc blādiẜ. Si ꝑseuerauerís vincitur lingua dolosa: ⁊ blādiēs icipit esse aperte seuiēs: ⁊ q̄ blādiebatur vt seduceret: minaẜ vt terreat. Sȝ si dñs est in te ⁊ ñ reliqueris de corde tuo christū: quō ꝑ sagittas acutas ⁊ carbones desolatorios vicisti linguas dolosas: id ē ꝑ verba dei quibus trāsfixū erat cor tuū: ⁊ ꝑ exempla iustoꝝ qui d̄ mortuis viuificati sūt: de peccatoribus facti sūt iusti: quō carbones de morte reuiuiscūt: quō ergo illos vicisti sagittis ⁊ carbonibus desolatorijs dolose blādiētes ⁊ blandiēdo seducētes: sic istos vinces iam irascēdo comminātes: qꝛ blandiēdo seducere nequiuerūt. Victi sūt cū blandirētur: vincātur ⁊ cū minātur. Sȝ vincūtur quomō: nisi qꝛ dñs erat i nobis? Manifestū est quia nō vicisti tu: sed vicit ille qui est in te. Imperatorē talē portas ⁊ vinceris? Nōne ille est quē portas qui dixit: Ego vici seculū? Nōne prior moriens vicit diabolū cū semꝑ esset suꝑ oēm creaturā: qꝛ verbū deus est apud deū? Quare vicit: nisi vt te doceret cū diabolo dimicare? Et tñ iā doctus: nisi in te sit ille qui prior tibi vicit vincerẜ. Nisi qꝛ dñs erat in nobis: dum insurgerēt hoīes suꝑ nos forsitā viuos absorbuissent nos: Dū irascereẜ furor ipsoꝝ suꝑ nos. Iam irascūtur: iā aperte seuiūt. Forsitan † aqua † demersisset nos. Alia lra. † aque. † absorbuis Aquaȝ dicit ꝑplos peccatores: ⁊ videbimus qualē aquā in ꝑsequētibus. Quicūq̄ aūt cōsensisset illis: aqua illum operuisset. Moreref eñ morte egyptioꝝ: nō trāsisset more israelitaꝝ. Nostis eñ fratres qꝛ per aquaȝ ꝑplus israelitarū transijt: ⁊ ipsa aqua ꝑplus egyptiorū coopert9 est. Aqua inquit demersisset nos. Sed qualis est ista aqua? Torrēs est: fluit cū impetu: sed trāsitura est. Torrētes eñ dicūtur fluuij qui repētinis imbrib9 crescūt: Magnū habēt impetū: quisq̄s incurrerit trahiẜ: sed in q̄ dñs nō est. In quo aūt dñs est transit torrentē aīa ipsius. Adhuc fluit torrēs: sed iam trāsijt aīa martyꝝ: Adhuc q̄ȝdiu seculū hoc nascēdo ⁊ moriēdo currit: torrēs est. Hinc ꝑsecutiōes de isto torrēte: Hinc bibit ille ꝑmus caput nostrū: de quo dictū est in psalmo: De torrēte in via bibit. De torrēte aq̄ illa que significat populū ꝑsecutorē: inde bibit ille qui dixit discipulis: Potestis bibere calicē quē ego bibiturus sum. De torrēte in via bibit. Quid ē in via bibit? Trāsiens bibit: nō hesit. In via bibit: qꝛ de illo forte dictū est: Et in via peccatorū nō stetit. Transiēs bibit. Et quid inde dictū est? Propterea exaltauit caput. De torrēte inquit in via bibit: ꝑpterea exaltauit caput. Exaltatū est eñ iam caput nostrum: qꝛ de torrēte in via bibit: Passus est eñ dñs noster. Si ergo iam exaltatū est caput nostꝝ: quid timet corpus torrētem? Sine dubio: qꝛ caput exaltatū ē: ⁊ corpus dicet postea.

Torrentē † pertransijt anima nostra: fortasse † ꝑtrāsijt anima nostra aquam † sine substantia. Alia lra. † ꝑtransiuit † ꝑtrāsisset † intolerab Ecce qualeȝ aquam dicebat: forsitan aqua demersisset

nos. Qualis autē aqua est sine substātia?
Quid est sine substantia? Primo quid est
forsitan pertrāsijt anima nostra? Quō po-
tuerunt em̄ latini expresserunt qȯ greci di-
cunt ἄρα. Sic enim greca habēt exempla-
ria ἄρα: quia dibitātis verbū est: expressuʒ
quidē dubitationis verbo qȯ est fortasse:
sed nō oīno hoc est. Possumus illud ver-
bū dicere: min⁹ quidē latine cōiuncto: sed
apto ad intelligētias vestras: Qȯ punici
dicūt ιαρ: ñ lignū: sed qñ dubitāt: hoc gre-
ci ἄρα: hoc latini possunt vel solent dicere:
putas: cum ita loquūtur putas euasi hoc?
Si ergo dicat forsitan euasi: videtis quia
nō hoc sonat: sed qȯ dixi putas vsitate di
citur: latine nō ita dicitur. Et potui illȯ di-
cere cū tracto vobis: Sepe em̄ ⁊ verba nō
latina dico: vt vos intelligatis: In scriptu
ra autē nō potuit hoc poni qȯ latinū nō es
set: ⁊ deficiente latinitate positū est pro eo
qȯ nō hoc sonaret. Sic tñ intelligite dici:
putas ꝑtransijt aīa nostra aquā sine sub-
stantia? Et quare dicunt putas? Quia ma
gnitudo periculi vix facit credibile qȯ eua
sit. Magnā necez ꝑtulerūt: in magnis dis
criminib⁹ fuerūt. Oīno sic pressi sūt: vt pe
ne viui consentirēt: vt pene viui absorberē
tur. Jam ergo euadētes: iam securi: sed ip
sius periculi magnitudinē recordātes: pu
tas inquiunt ꝑtransijt anima nostra aquā
sine substātia? Que est aqua sine sustātia:
nisi aqua peccatorū sine substātia? Pecca
ta em̄ nō habent substantiā: inopiā habēt
nō substantiam: egestatē habent nō substā
tiam. In ista aqua sine substātia perdidit
ille minor filius totam substantiā suā. No-
stis em̄ qr minor filius ꝑegrinatus est: ⁊ di
xit patri: Da mihi portionē substātie que
me cōtingit. Quid tibi vis? Melius apud
patrē seruatur: tua est: dilapidare illā vis:
ꝓficisci vis longius. Da mihi: sed da mi-
hi: Dedit illi. Profect⁹ im regionē longin
quā viuens ꝓdige cum meretricib⁹: perdi
dit totam substantiā: egens remansit: por-
cos pauit: in egestate sua patris diuitias re
cordatur. Nisi em̄ eū egestas pulsasset: illā
satietatem nō desideraret. Considerent er
go oēs peccata sua: videant si habeāt sub-
stātiam ip̄a peccata. Propter quid irrita-
uit deū peccator? Si nō vides peccatū tu
um anteq̄ facias: vel iam fecisti cōsidera.
Dulcedo huius seculi ad tempus fauces
indulcat: ī magnā amaritudinē postea cō-
uertet. Ecce peccasti ⁊ lucrū fecisti. Quid
est qȯ fecisti lucrū? Ut lucrum faceres of-
fendisti deū: vt augeres pecuniā fides di-
minuta est: ⁊ auruʒ crescit. Quid ꝑdidisti?
Et quid acq̄sisti? Quod acq̄sisti aurū vo-
catur: qȯ ꝑdidisti fides vocatur. Compa
fidē auro: si venalis esset in nūdinis fides
haberet preciū. Lucra tua cogitas: dam-
na tua nō cogitas: De arca gaudes: ꝺ cor
de nō plangis. Abūdat nescio quid in ar-
ca tua: sed vide quid diminutū sit in corde
tuo. Cū aperueris arcaʒ: inuenies solidos
qui non erant. Bene: quia gaudes esse ibi
quod ibi nō erat. Attende arcam cordis:
erat ibi fides ⁊ nō est. Si hac gaudes: qua
re hac nos plangis? Plus ꝑdidisti: q̄ acq̄
sisti. Uis videre quid ꝑdideris? Nec nau-
fragio tibi posset auferri. Nā aliquādo ꝑ-
dūt omnia homines in mari: ⁊ nudi exeūt.
Multi naufragauerūt cū Paulo amato-
res huius seculi passi sunt naufragiū: ⁊ nu
di omnes exierūt illi: ⁊ qȯ foris habebant
amiserūt: ⁊ domū cordis sui inuenerūt in-
anem. Paulus aūt in corde ferebat patri-
moniū fidei sue: nullis fluctibus: nullis tē-
pestatib⁹ potuit auferri. Nudus exijt: ⁊ di-
ues exijt. Tales diuitias debem⁹ querere.
Sed nō eas video dicis mihi. Stulta ani
ma nō eas vides oculis carnis tue. Habe
to oculū cordis ⁊ vides eas. Sed non vi-
des fidē. Quare illā vides in altero? Qua
re clamas: qñ tibi frangit si nō eam vidēs?
Frangat tibi aliquis fidē: clamas. Uis er
go tibi exhiberi? Et tunc vides cū petitur:
vt exhibeas tūc nō vides. Qȯ clamas ali
um nō habere erga te: plange te nō habe-
re erga aliū: ⁊ vide quia peccatū qȯ facis
sine substātia est. Qȯ em̄ acquiritur de pec
cato videtur esse substātia: sed ⁊ hoc nō ac
quiritur. Ille em̄ habet aurū qui nouit vti
auro. Qui aūt auro vti nō nouit: habetur
nō habet: possidet nō possidet. Estote dn̄i
auri: ⁊ nō serui auri: qr ⁊ aurū deus fecit: ⁊
te super aurū ip̄se fecit. Aurū fecit ad sub-
sidiū tuū: ⁊ te ad imaginem suam. Uides
qȯ supra te est: ⁊ calcas quod infra te est.
Quid ergo acq̄sisti? Uis videre qualis aq̄
sine substantia sit? Tolle tecum ad inferos
qȯ acquisisti: Quid factur⁹ es? Acquisisti
aurū: perdidisti fidem. Post paucos dies
exis de hac vita: auꝝ qȯ acquisisti ꝑdita fi
de afferre tecū non potes: Cor tuū inane fi
dei ad penas exit: qȯ plenū fide ad coro-
nam exiret. Ecce nihil est qȯ fecisti: ⁊ ꝓpter
nihil deū offēdisti. Aqua sine substātia est

que te demersit. Propter q̇d irritauit deũ
peccator: Cõfundãtur iniqui facientes va
ne. Nemo eñ nõ inaniter inique facit: sed
nemo cõsiderat. Eũt hoĩes: audisit puer/
biũ illud vulgare: ⁊ puerbia dei dormitãt
in eis. Quod puerbiũ: Malo qđ teneo: q̃
qđ spero. O infelix quid tenes: Ecce dicl
malo qđ teneo. Tene sic vt nõ amittas: et
dic malo qđ teneo. Si aũt nõ tenes quare
nõ illud tenes qđ nõ potes amitťe: Quid
g̃ tenes: Aurũ. Tene ergo si tenes: nõ tibi
auferatur inuito. Si aũt ⁊ ꝑ aurũ traberis
quo nõ vis: ⁊ ideo te querit maior raptor:
q̃ iuenit minorẽ raptorẽ. Jđ te querit ma/
ior aquila: q̃ prior cepisti leporẽ. Preda
tibi fuit minor: p̄da eris maiori. Hec nõ vi
dent homines: in reb' hũanis: tãta cupidi
tate cecant. Mira res est fratres: horrẽt q̇
ꝯsiderant. Querit potẽtior infirmiorem: ⁊
q̃rit eũ opp̄mere: nõ ob aliud: nisi q̃ habet
qđ illi auferat. Vident illũ pati sub se tri/
bulationẽ: non ob aliud: nisi ꝓpter qđ ha/
bet. Et hoc ip̄e ꝓpter qđ ille patit̃ tribulati
onẽ ad se ꝯgerit: nõ attẽdebat qñ illũ ꝑseq̃
bat. Jlle fugiebat: ille torq̃batur: ille time/
bat: ille vbi se abscõderet q̃rebat. Vñ pa/
teretur ista mala: nisi q̃ habebat: Vel in il/
lo disce q̇d fugias: q̃ res que illũ torq̃bat
te ꝑsequẽte ne auferretur a te: ⁊ te sic habet
torq̃re alio ꝑsequente. Attẽdis q̃ pinguis
est. Si ꝓpterea illũ ꝑsequeris: q̃ pinguis
est: time pinguescẽ ne alter te q̃rat: ⁊ oĩa in
aniter fiũt. Quere finẽ: tenebre occurrũt.
Quere q̃re: Nihil occurrit. Ergo exultent
⁊ letent̃ in christo qui dicũt: Pertrãsijt ani
ma nostra aquã sine substãtia: ⁊ recipiant
substantiã suã. Perdiderũt illã viuentes
ꝓdige: sed nõ paup factus est pater. Re/
deant ⁊ inueniãt ibi diuitias quas in lon/
ginqua ꝑegrinatione cũ meretricib' ꝯsum
ꝑserũt: euadant aquã sine substantia: ⁊ di/
Alia lra. cãt. **Benedict' dñs: qui nõ dedit**
ꝉ captione eor. **nos in venatione dentib' eorum.**
Venãtes eñ erant ꝑsequẽtes: ⁊ posuerũt
escam in muscipula. Quã escã: Dulcedi/
nem vite hui': vt vnusq̇sq; ꝓpter dulcedi/
nẽ hui' vite mittat caput in nequiciã ⁊ mu
scipula cõp̄matur: nõ illi in quib' erat do
min': illi q̇ dicunt: nisi q̃ dñs erat in nobis
nõ capti sunt in muscipula. Sit in te dñs ⁊
nec tu capieris in muscipula: clama: Bñ/
dict' dñs q̇ non dedit nos in venatõez dẽ
Alia lra. tib' eorũ. **Anima nostra sicut paſ/**
ꝉ erepta. **ser eruta ẽ: de muscipula venãtiũ.**
ꝉ laqueo.

Quia in ipsa aĩa dñs erat: iđ sic passer eru
ta est aĩa de muscipula venãtiũ. Quare si/
cut passer: Quia incauta ceciderat: sic paſ
ser: ⁊ poterat dicẽ: postea ignoscet mihi de
us. O passer instabilis: fige poti' pedes in
petra: noli ire ad muscipulã: capis: consu/
meris: obtineris. Sit in te dñs: ⁊ de maio/
rib' minus eruet te: đ muscipula venantiũ.
Quđ si videas auem veluti iam cadere in
muscipulã: facis maiorẽ strepitũ vt volet
de muscipula: sic ⁊ martyrũ iam forte aliq̇
ipsoꝝ intendebãt collũ in dulcedinez vite
hui': dñs q̇ erat in illis fecit strepitũ gehen
narũ: ⁊ erut' est passer de muscipula venã/
tiũ. Aĩa nostra sicut passer eruta est de mu
scipula venãtiũ. Et q̇d: Semꝑ erit illa mu
scipula: Muscipula erat dulcedo vite h'.
Jlli non heserũt in muscipula: ⁊ occisi sũt.
Jllis occisis muscipula fracta ẽ: Jam nõ
remãsit dulcedo vite hui': ꝑ quam possent
iterũ capi. Sed illa ꝯtrita est: numq̇d ⁊ paſ
ser cõtrit' est: Absit. quia nõ heserat in mu
scipula. **Muscipula cõtrita est: ⁊** Alia lra. ꝉ Laqueus contritus
nos eruti sumus. Clamẽt g̃ quia eruti ꝉ liberati.
sũt: volent ad deũ: triũphẽt in deo: q̃ eru
ti sũt: qm̃ dñs erat in eis: ne a muscipľa ca
perent̃. Quare muscipula ꝯtrita est: ⁊ nos
eruti sum': Vis scire quare: **Adiuto/**
riũ nostrũ in nomine dñi: qui fecit
celũ ⁊ terrã. Nã si adiutoriũ hoc nõ eſ/
set: nõ quidẽ eterna maneret muscipula: ſ
cũ capt' esset cõtereret̃ passer. Nã vita ista
trãsitura est: ⁊ qui dulcedine ei' capti fue/
rint: ⁊ ꝑ hanc dulcedinẽ offenderint deuz:
cũ ista vita transibũt. Nã cõteret̃ muscipu
la. Certi estote: omnis dulcedo vite isti' p̄/
sentis nõ erit: impleta sorte loci sui: sed op'
est nõ herere: vt qñ cõteret̃ muscipula: tũc
exultes ⁊ dicas: Muscipula cõtrita est et
nos eruti sumus. Sed ne putas te viribus
tuis hoc posse: attende cuius est opis vt
eruaris: nam si superbieris in muscipulam
cadis: ⁊ dic: Adiutoriũ nostrũ in nomine
domini qui fecit celũ ⁊ terrã. Psalmus tra
ctatus ẽ: ⁊ quãtũ dñs adiuuare dignatus
est: vt puto expositus est: Crastino etiã die
sermonẽ deberi caritati vestre optime no/
sti: Adestote ⁊ adiuuare nos oratiõib' ve/
stris. Pollicitatõis eñ nostre meminisse de
betis. Nec dicerẽ q̇d essem tractaturus: ni
si adiuuari volẽs studio fidei: ⁊ orationuz
vestrarũ. Meminustis eñ me ꝓmisisse vo
bis de hoc tractare qđ dictũ est in euange
lio: Lex ꝑ Moysen data est: gratia ⁊ veri/

tas ꝑ Jesum christū facta est. Solent eniꝫ
omnes heretici maxime manichei rephen-
dere legem: ⁊ dicere q deus illā nō dedit.
Exponēdus est eñ locus iste vt cognosca
tur: q ⁊ legem de⁹ dedit: ⁊ lex ꝑ Moysen
data est: vt nō saluaret ꝓpter certā causaꝫ.
Nō saluauit lex vt lator legis ipe impator
desideraretur q indulgētiā daret peccanti
bus: ⁊ data quidē lex esset ꝑ Moysen: gra
tia aūt ⁊ veritas ꝑ Jesū christū fieret. Ad
hoc intentos vos facere volui: aderit dñi
miscdia: nō ex merit nostris: sed forte pro
merito desiderij vestri: neqꝫ ex facultatib⁹
nostris: sed ex abūdantia donorū suoꝝ: vt
sic tractetur res satis necessaria hoibus po
sitis in nouo testamēto: vt oino nullas la-
tebras iueniat inimicus vbi se occultet ad
decipiendos fideles.

Explicit Tract. de ps̄. CXXIII.

Incipit Tract. de ps̄. CXXIIII.

PSalmus iste ptinēs ad numerum
Canticorū graduū. De q titu
lo in alijs iā multa diximus: ⁊ re-
petere nolum⁹: ne vos obtundam⁹ poti⁹ q̄
instruam⁹: Docet nos ascēdētes ⁊ leuātes
aias nr̄as ad dñm deū nostrū affectu cari
tatis atqꝫ pietatis: Nō intendere in hoies
qui ꝓsperātur in hoc seculo felicitate falsa
atqꝫ ventosa ⁊ ꝓrsus seductoria: Ubi ni-
hil aliud nutriūt q̄ supbiā: ⁊ cor eorū con-
gelascit aduersus deū: ⁊ fit durū aduersus
imbrē gratie ipius: ne fructū ferat. Presu-
mētes eñ oia sibi abūdare q videtur huic
vite necessaria: ⁊ vltra q̄ necessaria: extol-
lūtur. Et cū sint hoies ꝑ iniquitatē inferio
res omnib⁹ hoibus ꝑ superbiā: supiores se
putant oibus hoibus. Atqꝫ vtinā sicut ali
os vel hoies se esse deputarēt. Hos autē
aliqñ intuendo ⁊ nimis attēdendo: etiā illi
qui deū colunt: fluctuāt: ⁊ nutāt: q̄si ꝑierit
merces eorū: quare deū colunt: cū se vidēt
in laboribus: in egestate: in erūna: in mor-
bo: in dolore: in aliq necessitate: ⁊ vident
alios habere sanitatē corporis: abūdare tē
poralib⁹: incolumitate suorū gaudere: ni-
tore bonorū florere eos qui nō solū deum
non colunt: sed oibus hoibus aduersant:
attendētes eos: nutant ⁊ dicūt apud se qd
aperte scriptū est in quodā psalmo: Quō
sciuit de⁹: ⁊ si est scia in altissimo: Ecce ipsi
pctōres ⁊ abūdātes in seculo obtinuert di
uitias. Et sequitur: Nūqd vane iustificaui
cor meū ⁊ laui inter inocētes man⁹ meas:
Nūquid forte van⁹ fui qui volui iuste viue
re: ⁊ inocenter inter hoies ꝯuersari qñ scio
eos q nolūt seruare innocentiā habere tan
tā felicitatē: ⁊ insultare iustis ꝑ iniqtates fe
lices: Sed qs illud dixit ibi in psalmo: Cu
ius nondū erat rectū cor. Sic eñ cepit ipe
psalm⁹: de quo mō testimoniū dedim⁹: nō
iste quē ꝯsiderandū ⁊ tractandū mō susce-
pim⁹: Sꝫ vbi dictū est: Quō sciuit de⁹: ⁊ si
est scientia in altissimo: Ecce ipi pctōres ⁊
abūdantes in seculo obtinuerūt diuitias.
Nunquid vane iustificaui cor meū: ⁊ laui
inter innocētes manus meas: Ille g psal-
mus vbi videtis: q piclitatur aia: vbi vi-
detis: q nutant pedes: sic cepit: Q̄ bon⁹
de⁹ israel rectis corde: mei aūt iuqt pene cō
moti sūt pedes: paulomin⁹ effusi sunt gres
sus mei. Quare: Quia zelaui in peccatori
bus pacē peccatorū intuēs. Inde ergo di
xit: cōmotos pedes suos ⁊ pene effusos gres
sus: lapsos ad ruinā a deo: q intuitus est:
⁊ inspexit felicitatē peccatorū: ⁊ vidit eos
habere pacē: se autē laborē. Narrauit aūt
hoc cū iam euasisset: cū iam correcto cor-
de deo inhesisset: narrauit p̄terita pericula
sua. Ergo bonus deus israel. Sed quib⁹:
Rectis corde. Qui sunt recti corde: Qui
non reprehendunt deū. Qui sunt recti cor
de: Qui voluntatē suam ad voluntatē dei
dirigunt: nō voluntatē dei ad voluntateꝫ
suam curuare conant. Breue preceptum
est: vt homo dirigat cor suum. Uis habere
rectū cor: Tu fac qd vult deus. Noli deū
velle facere: qd vis tu. Prauicordes ergo
sunt: id est qui rectū cor nō habent: qui se-
dent ⁊ disputāt quō debuit facere de⁹: nō
laudando quod fecit: sed reprehendēdo
corrigere illum volūt. Parū est quia cor-
rigi ab eo nolunt: ⁊ dicunt: Nō debuit de⁹
facere paupes: sed soli diuites esse debue-
rūt: ⁊ ipsi soli viuere. Ut quid fact⁹ est pau
per: Ut quid viuit: Reprehēdit deū pau-
perū. Quāto melius esset pauper dei: ⁊ di
ues esset de deo. Hoc est: sequeret volun-
tatē dei: ⁊ videret paupertatem suam tem-
poralem esse ⁊ transituram: diuitias auteꝫ
sibi spiritales ita venturas vt nullo pacto
possint p̄terire ⁊ habere in diuitijs cordis
fidem si ei non contigit aurū habere in ar-
ca: quia si aurū haberet in arca furē time-
ret ⁊ aurū de arca etiā nolens perderet: fi-
dem autē de corde nō perdet: si ipse illam
inde non expulerit. Cito auteꝫ responderi

põt carissimi. Fecit deus pauperẽ: vt ꝓbet
hominem: ⁊ fecit deus diuitẽ: vt ꝓbet illũ
de paupe: ⁊ oĩa que fecit deꝰ recte fecit. Et
si nõ possumus videre ↄsiliũ ipsius quare
illud sic fecit ⁊ illud sic: bonuꝫ est nobis vt
subdamus nos sapie ipsiꝰ ⁊ credamus: qꝛ
bñ fecit: ⁊ si nõdũ nouimꝰ quare fecit: ⁊ ha
bebimus cor rectũ: vt ꝑsumamus ⁊ ↄfida
mus in dño ⁊ nõ mouebũt pedes nr̃i: ⁊ fit
in nobis ascẽdẽtibus vñ cepit iste psalmꝰ.

Expositio psalmi.

Qui cõfidũt in domino sicut
mons syon: nõ cõmouebit
in eternuꝫ: Qui sunt isti: Qui
habitat in hierusalẽ. Ipsi nõ cõmo- (Alia lra. t habitat.)
uebunt in eternum: qui habitãt in hierlm.
Si hanc hierusalẽ intellexerimus oẽs qui
illic inhabitãt bellis: ⁊ euersione ipius ciui
tatis exclusi sunt. Modo queris iudeũ in
ciuitate hierusalẽ: ⁊ nõ inuenies. Quare er-
go nõ mouebunt in eternũ q̇ inhabitãt hie
rusalẽ: nisi quia est alia hierusaleꝫ: de qua
multa soletis audire: Ipsa ẽ mater nostra
cui suspiramꝰ ⁊ gemimus in ista ꝑegrinati
one: vt ad illã redeamus. Errraueramus a
via: ⁊ viã nõ habebamꝰ: Rex ipius venit:
⁊ via nobis factus est: vt ad illã redire pos
simus. Ipsa est illa vbi stantes erãt pedes
nostri in atriis hierusaleꝫ: sicut audistis in
psalmo canticorũ graduũ supiore iam vo
bis ⁊ exposito ⁊ tractato qui interfuist: cui
suspirabat ille qui cantabat: Hierusaleꝫ q̄
edificatur vt ciuitas: cuius participatio eiꝰ
in idipsuꝫ. Qui ergo ibi habitãt nõ moue-
bũtur in eternũ: Qui aũt habitarũt in ista
hierusalẽ moti sunt primo corde: postea ex
ilio. Qñ moti sunt corde ⁊ ceciderũt: tunc
regẽ ipsius supne hierusalem crucifixerũt.
Iam spũaliter foris erant ⁊ ipm regem fo-
ras excludebãt. Eiecerũt eñi illũ extra ci-
uitatẽ suam: ⁊ foras crucifixerũt: ⁊ ipse eie
cit illos extra ciuitatem suã: id est eternam
hierusalẽ matrẽ omniũ nostrũ que est in ce
lis. Qualis est ista hierusalẽ: Breuiter de
scribit eam. ¶ Montes in circuitu ei-
us: Magnũ aliq̇d ẽ esse nos in ea ciuita-
te quã circũdederũt mõtes: Ipsa ẽ tota fe
licitas nostra: qꝛ habebimꝰ ciuitatẽ quã cir
cũdederũt mõtes. Nõ enim nõ nouimus
mõtes: aut q̇d sint mõtes: nisi tumores ter
rarũ. Alii sunt ḡ montes amabiles: mõtes
excelsi: ꝑdicatores veritatis: siue angeli: si
ue apostoli: siue ꝓphete: Ipsi sunt in circui
tu hierusalẽ: ambiunt illã: ⁊ quasi murũ illi
faciũt. De his mõtibꝰ amabilibꝰ ⁊ delecta
bilibꝰ assidue scp̃tura loquit. Aduertite vł
cũ auditis vel legitis: pluribꝰ locis inueni
tis montes delectabiles: q̃s ⁊ nos possu-
mus cõmemorare: Uerũtamẽ quãtũ dñs
suggerit: delectat nos de his montibꝰ mul
ta dicere: ⁊ diuina testimonia de litteris san
ctis occurrunt nobis. Ipi sunt mõtes qui
illuminãtur a deo: ⁊ ꝑmitus illuminant: vt
ab ipsis lumẽ descendat ad valles vel ad
colles: qꝛ nõ tãte sũt altitudinis quãte sũt
montes. Ipi sunt ꝑ q̃s nobis ꝓrogat scrip
tura: siue in prophetia: siue in epl̃is: siue in
euãgelio. Ipi sũt mõtes de quibꝰ cãtamꝰ:
Leuaui oculos meos in mõtes vnde veni
et auxiliũ mihi: qꝛ de scripturis sanctis in
hac vita habemꝰ auxiliũ. Sed qꝛ ipi mon
tes nõ a se proteguntur: nec a seipis nobis
consulũt: nec spes nostra debet esse in mõ-
tibus: ne maledicti simus qui speꝫ in hoie
ponimꝰ: iaꝫ dixerat: Leuaui oculos meos
in mõtes vñ veniet auxiliũ mihi: Auxiliuꝫ
inquit meũ a dño qui fecit celũ ⁊ terrã. Ip
si sunt mõtes de quibꝰ item dicit: Suscipi-
unt mõtes pacem ꝑplo tuo: ⁊ colles iustici
am. Montes magni sunt: colles minores
sunt. Montes ergo vident: colles credũt.
Qui vident pacem: susceperũt ⁊ attulerũt
ad illos qui credunt. Qui eñ credũt susci
piunt iusticiã: qꝛ iustus ex fide viuit. An-
geli vidẽt: annũciant qđ vident: ⁊ credimꝰ
nos: Ioannes ille in principio inquit erat
verbũ: ⁊ verbũ erat apud deũ: ⁊ deus erat
verbũ. Uidebat: ꝑdicauit nobis vt crede
remus: ⁊ mõtes suscipiẽtes paceꝫ: suscepe
rũt colles iusticiã: qꝛ de ipsis mõtibꝰ quid
ait: Non dixit a se habẽt pacem: vel insti-
tuũt pacem: vel generant pacẽ: sed suscipi
unt pacẽ. Unde suscipiũt pacẽ: dominꝰ ẽ.
Sic ergo leua oculos tuos ad montes ꝓp
ter pacem: vt auxiliũ tuũ sit a dño qui fecit
celum ⁊ terram. Rursus illos montes cõ-
memorãs spiritussanctus hoc ait: Illumi-
nãs tu mirabiliter a montibꝰ eternis. Nõ
dixit: illuminãt mõtes: sed illuminans tu a
montibꝰ eternis. Per mõtes istos q̃s eter-
nos esse voluisti predicãs euangeliũ: tu il-
luminans nõ montes. Tales ergo montes
in circuitu hierusalẽ. Et vt noueritis qua-
les sint montes in circuitu eius: vbi cõme-
morauit mõtes bonos scriptura: valde ra
ro ⁊ difficile: aut forte nũq̃: ⁊ nõ statim ibi
nominat dñm: aut simul significat: ne spes
remaneat in mõtibꝰ. Ecce videte q̃ multa

cõmemoraui: Leuaui oculos meos in mõ
tes vñ veniet auxiliũ mihi: ⁊ ne ibi remanc
as: auxiliũ meũ inquit a dño qui fecit celũ
⁊ terrã. Rursus suscipiũt mõtes pacẽ po-
pulo tuo. Cũ dixit: suscipient: ostẽdit aliũ
esse montẽ pacis vñ illi suscipiũt. Rursus a
mõtibꝰ illũinãs: vt dixit mox adiũxit: Illu
minãs tu mirabilr a mõtibꝰ eternis. Itẽ h
loco cũ dixisset: Mõtes in circuitu eiꝰ: ne
tu rursum remaneres in mõtibꝰ: statim sb-
iunxit. **Et dominꝰ in circuitu †plebis** (Alia lra. †ppli sui.)
sue. Vt tua spes nõ sit in mõtibus: sed in
illo qui illuminat mõtes. Cũ eñi ille habi-
tat in mõtibꝰ: id est in sanctis: ipse est in cir
cuitu plebis sue: ⁊ ipse murauit plebem suã
munimẽto spirituali: ne moueatur in eter-
nũ. At vero de illis mõtibus malis quãdo
loquit scriptura: nõ eis addit dñm. Tales
montes iaz sepe diximus vobis: significãt
magnas quasdã animas: sed malas. Nõ
eñi putetis fratres: quia potuerũt fieri he-
reses p aliquas paruas animas. Nõ fece-
runt hereses: nisi magni homines: sed quã
tũ magni: tantũ mali mõtes. Nõ eñi mon
tes erant tales qui susciperẽt pacez: vt col
les iusticiam: sed illi dissensionem suscepe-
runt a diabolo pr̃e suo. Mõtes ergo erãt.
Ad tales montes caue ne fugias. Ventu
ri eñi sunt homines: ⁊ dicturi tibi: Magnꝰ
ille vir: ⁊ magnus ille homo: qualis fuit il-
le donatus: qualis est maximianus: ⁊ ne-
scis fotinꝰ q̃lis fuit: ⁊ ille arriꝰ q̃lis fuit. Om
nes istos mõtes nominamꝰ: sed naufrago-
sos. Videtis quia lucet de illis aliqua flã-
ma sermonis: ⁊ aliquis de ipsis ignis accẽ
ditur. Si nauigatis in ligno ⁊ noctem pati
mini: id est caliginẽ huius vite: nõ vos fal
lant: nec dirigatis illuc nauim: ibi sunt sa-
xa vbi naufragia magna fiũt. Cum ergo ti
bi laudati fuerint isti mõtes: ⁊ ceperint tibi
suadere: vt venias ad ipsos montes quasi
ad auxilium: ⁊ ibi requiescas: respõde. In
domino cõfido: quomodo dicitis anime
mee: trãsmigra in montes sicut passer? Bo
num est eniz tibi: vt ad illos montes leues
oculos vnde tibi auxiliuz a domino sit: vt
euadas sicut passer de muscipula venanti
um: non transmigres in mõtes. Passer. n.
instabilis res est: cito mouetur: cito volat
hinc ⁊ inde. Sz tu confide in dño: ⁊ eris si-
cut mons syon: nõ moueberis in eternum:
⁊ non transmigraberis in montes sicut pas
ser. Nunquid ibi sic nominauit mõtes: vt
de domino diceret? Sed mõtes tales ama

in quibus dñs est. Tunc aũt te amant ipsi
mõtes: si nõ in illis spez posueris. Videte
fratres q̃les sũt mõtes dei. Nã inde sic no
minati sunt in alio loco. Iusticia tua sicut
mõtes dei. Nõ iusticia ipsorũ: sed iusticia
tua. Audi talẽ montẽ Aplm: Vt inueniar
in illo inquit: nõ habẽs iusticiã meã q̃ ex le
ge est: sed eã que est p fidẽ christi. Illi autẽ
qui p iusticiã suã mõtes esse voluerunt: sic
iudei quidã vel pharisei pncipes eorũ: sic
rephẽdũtur: Ignorãtes eñi dei iusticiã: et
suã volentes cõstituere: iusticie dei nõ sunt
subiecti. Qui aũt subiecti sunt: sic sunt alti
vt hũiles sint. Et qz magni sunt mõtes di-
cũt: Quia vo subiecti sũt deo: valles sũt:
⁊ quia habent capacitatẽ pietatis suscipi-
unt abundantiã pacis: ⁊ inundationẽ trãs
mittunt ad colles. Modo tñ tu vide quos
mõtes ames. Si vis amari a bonis monti-
bus: noli spem ponere: nec in bonis mon-
tibus. Nã qualis mõs erat Paulus? Qñ
inuenit talis? De magnitudine loquimur
hominũ: Tãte gratie quisq̃ põt facile in-
ueniri? Et tñ timebat ne passer ille i illo po
neret spem. Et quid ait? Nũquid Paulus
p vobis crucifixꝰ est? Sed leuate oculos in
mõtes vnde auxiliũ veniat vobis: qz ego
plãtaui: Apollo rigauit: sed auxiliũ vestrũ
a dño qui fecit celum ⁊ terram: qz deus in-
crementũ dedit. Ergo montes in circuitu
eius. Sed quõ mõtes in circuitu eiꝰ: ⁊ dñs
in circuitu plebis sue: **Ex hoc† ⁊ vsq̃ in** (Alia lra.
seculũ. Si g̃ mõtes in circuitu eiꝰ: ⁊ dñs †nũc.)
in circuitu plebis sue: cõstringit dñs plebẽ
suã in vnũ vinculũ caritatis ⁊ pacis: vt qui
confidunt in domino sicut mõs syon non
mouebant in eternũ: Et h est ex hoc ⁊ vsq̃ (Alia lra.
in seculũ. **†Quoniã non †derelinq̃t†** †Quia.
virgã peccatorũ sup sorte iustorũ: †relinquet.
vt nõ extendãt iusti ad iniquitates †dominus.)
manus suas. Nõ quidẽ iusti aliquãtũ
laborãt: ⁊ nõ aliq̃n iniusti dñantur iustis.
Quibꝰ modis? Aliq̃n iusti pueniũt ad ho
nores seculi: cuz peruenerint ⁊ facti fuerint:
vel iudices: vel reges: qz hoc facit deꝰ ppt
disciplinã plebis sue: ppter disciplinã po-
puli sui: nõ põt fieri: nisi vt exhibeatur illis
honor debitꝰ potestati. Ordinauit eñi sic
deꝰ ecclesiam suã: vt omnis potestas ordi
nata in seculo habeat honorẽ: ⁊ aliquãdo
a melioribus. Sed (exempli gratia) vnã
rem dico: hinc cõiicite gradus omniũ po-
testatũ. Prima ⁊ quotidiana potestas ho
minis in hominẽ: dñi est in seruuz. Prope

omnes domus habēt huiusmōi potestatē. Sūt dñi: sūt ⁊ serui. Diuersa sūt noīa: sed hoīes ⁊ hoīes paria sunt nomina. Et quid dicit Aplūs: Seruos dominis suis subditos esse. Serui obaudite dominis vestris scdm carnē: qꝛ est ⁊ dominꝰ scdm spm. Ille est verus dñs ⁊ eternus: isti aūt tēpales scdm tempus. Tu cū ambulas in via: cuꝫ viuis in hac vita: nō vult te facere superbū christus. Cōtigit tibi vt xpianꝰ efficereris: ⁊ haberes dominū hominē. Nō iō christianus factꝰ es vt dedigneris seruire. Cū.n. christo iubēte seruis homini: nō illi seruis: sed illi q̄ iussit. Et hoc ait: Obaudite dñis vestris ꝓm carnem: cū timore ⁊ tremore in simplicitate cordis: nō ad oculū seruiētes quasi hominibus placētes: sed quasi serui christi faciētes voluntatē dei ex animo cuꝫ bona voluntate. Ecce nō fecit de seruis liberos: sed de malis seruis bonos seruos. O quātū debēt diuites christo qui illis cōponit domū: vt si fuit ibi seruꝰ infidelis cōuertat illum christus: ⁊ nō ei dicat: dimitte dñm tuū: iā cognouisti eum qui verus est dñs: ille forte impius est ⁊ iniquus: tu iam fidelis ⁊ iustꝰ: indignū est vt iustꝰ ⁊ fidelis seruiat iniquo ⁊ infideli: Non hoc ei dixit: sed magis: serui: ⁊ vt corroboraret seruuꝫ: hoc dixit: exemplo meo serui: prior seruiui iniquis. Dominus eñ tāta in passione sustinens: a quibꝰ sustinuit nisi dñs a seruis: Et a quibus: nisi a malis seruis: Nam si fuissent boni serui honorarēt dñm suum: sed qꝛ mali serui erant iniuriauerūt. Ille quid contra: Reddidit dilectionē ꝓ odio: Ait eñ: Pater ignosce illis: qꝛ nesciūt quid faciunt. Si dñs celi ⁊ terre per quē facta sūt omnia seruiuit indignis: rogauit ꝓ seuientibus ⁊ furentibus: ⁊ tanq̄ꝫ medicū se exhibuit adueniēs. Nam ⁊ medici ⁊ arte ⁊ sanitate meliores seruiūt egrotis: quātomagis nō debet dedignari homo ex toto animo: ⁊ ex tota bona voluntate: cū tota dilectione seruire domino etiaꝫ malo. Ecce seruit melior deteriori: sed ad tempus. Qd autē dixi de dño ⁊ seruo: hoc intelligite de potestatibus ⁊ regibus: ⁊ de omnibus culminibus huiꝰ seculi. Aliquādo eñ potestates bone sunt ⁊ timent deū: aliquando non timēt deū. Julianꝰ extitit infidelis iperator: nōne extitit apostata: iiquꝰ idolatra: Milites christiani seruierunt imperatori infideli. Ubi veniebatur ad causaꝫ christi: nō agnoscebant: nisi illū qui in celo erat. Qñ volebat vt idola colerēt: vt thurificarent: preponebāt illi deū: Quādo aūt dicebat: producite aciem: ite cōtra illam gentē: statim obtemperabāt. Distinguebāt dominum eternū a domino temporali: ⁊ tñ subditi erant propter dominū eternū etiā dño tēporali. Sed nunq̄d sic erit semp: vt iniq̄ imperent iustis: Nō sic erit. Uidete enim quid dicat iste psalmꝰ: Qm̄ nō derelinquet dñs virgam peccatorū sup sortem iustoꝝ. Sentiꝛ ad tēpus virga peccatorū sup sortē iustoꝝ: sed nō ibi relinquiꝛ: nō erit i eternū. Ueniet tp̄s qñ vnꝰ agńscaꝛ deꝰ: veniet tp̄s qñ vnꝰ christꝰ in claritate sua apparēs ꝯgreget ante se oēs gētes: ⁊ diuidat eas: sicut diuidit pastor hedos ab ouibus: oues ponet ad dexterā: hedos ad sinistrā. Et videtꝛ ibi multos seruos inꝛ oues: ⁊ multos dños inꝛ hedos: ⁊ rursus multos dños inter oues: multos seruos inꝛ hedos. Nō.n. qꝛ sic cōsolati sumꝰ seruos: oēs serui boni sunt: aut qꝛ sic reprehēdimꝰ superbiā dñorū: oēs dñi mali sūt. Sūt boni fideles dñi ⁊ sunt mali: sunt boni fideles serui ⁊ sūt mali. Sꝫ q̄ꝫdiu serui boni seruiūt malis dñis: ferant ad tp̄s: qꝛ nō derelinq̄t virgā pctoꝝ sup sortem iustorū. Quare hoc: Ut nō extēdant iusti ad iniquitatē manus suas: vt ad tempus ferāt iusti iniquos dominātes: ⁊ intelligāt ñ esse hoc sempiternū: sed ꝑparent se ad possidendā sempiternā hereditatem. Quam hereditatem: Ubi destruetur omnis potentatus ⁊ omnis ptās: vt sit deus omnia in omnibꝰ. Ad hoc se seruātes ⁊ hoc corde cōtemplātes: ⁊ adhuc in fide retinentes: ⁊ vt videant perdurātes: nō extēdūt manus suas in iniquitatē. Nā si videant: qꝛ semp est virga peccatorū sup sorteꝫ iustorū: cogitāt apud se ⁊ dicūt: Quid mihi ꝓdest qꝛ iustꝰ sum: Semp mihi dñabiꝛ iniquus: ⁊ semp seruus ero: Faciā ergo et ego iniquitatē qꝛ nihil ꝓdest tenere iusticiam. Ne autē h̄ dicat: insinuatur illi fides: qꝛ ad tēpus pōt esse virga peccatoꝝ super sortē iustoꝝ: nō eā relinq̄t dñs sup sortē iustorū vt nō extēdāt iusti ad iniq̄tatē manꝰ suas: s̄ teneāt ab iiq̄tate manꝰ suas: ⁊ ferāt iiq̄tatē ñ faciāt. Meliꝰ ē eñ iiusticiā ferre q̄ꝫ facē. Uñ nō sp erit: Quia nō dereliquet virgā peccatorū sup sortem iustorū. Hoc cogitāt qui recto sunt corde: de quibꝰ paulo ante dixit: qui voluntatē dei sequuntur nō voluntatem suam: sequi deum volunt: faciūt illum p̄cedentem ⁊ se sequētes: non

aūt se p̄cedentes ⁊ illū sequētē: ⁊ in oībus
eū bonū īuenūt: siue emēdātē: siue cōsolā
tem: siue exercentē: siue coronātē: siue pur
gātem: siue illuminātem: sicut Aplus ait:
Scim⁹ q̄m diligētibus deū oīa coopātur
in bonū. Et iō sequit. **Bene fac dn̄e:**
bonis ⁊ rectis corde. Sicut aūt decli
nat a malo ⁊ facit bonū rect⁹ corde: q: non
zelat in pctōribus: pacē pctōꝝ intuens: sic
prauicordi⁹ qui scādalizat in vījs dn̄i de
clinat a deo ⁊ facit malū: ⁊ inescat dulcedi
ne seculi: ⁊ ea illaqueat⁹ ⁊ capt⁹ amaras pe
nas luit. Declināti aūt a deo cui⁹ discipli
nā ferre noluit: fit illi p iudiciū dei ver⁹ la
q̄us falsa maloꝝ felicitas. Vn̄ ꝯtinuo sub
iūgit. ¶ **Declinātes aūt in† strangu**
(Alia lra. obligationes.)
latione adducet dn̄s cū opantib⁹
†iniusticiā: Id est q̄ꝝ facta iniquitati sunt:
(Alia lra. iniquitatē.)
q: eorū p̄sentes leticias amauerūt: ⁊ futu
ra supplicia nō crediderūt. Qui ḡ recti sūt
corde ⁊ nō declināt q̄d habebūt: Iā veni
amus ad ipsā hereditatē fratres: q: filij su
mus. Quid possidebim⁹: Que est heredi
tas: Que p̄ria nostra: Quid vocat par:
Per hāc vos salutam⁹: hāc vobis ān̄ūcia
mus: hāc suscipiūt mōtes: ⁊ colles iusticiā.
ipa est christ⁹. Ipe eñ est pax nostra qui fe
cit vtraq̄ʒ vnū: ⁊ mediū parietē macerie sol
uit: q: filij hereditatē habebim⁹. Et q̄d vo
cabit ipa hereditas: nisi pax: Et videte q:
exheredati sūt qui non amāt pacē. Nō aūt
amāt pacē q̄ diuidūt vnitatē. Pax posses
sio pioꝝ est: possessio heredū. Et q̄ sunt he
redes: Filij. Audite euāgeliū: Beati paci
fici: q: ipsi filij dei vocabunt. Audite ⁊ cō
clusionē huius psalmi. **Pax sup israel.**
Isrl̄ ē vidēs deū: Hierusalē visio pacis in
terp̄tat. Intelligat caritas vr̄a. Isrl̄ interp̄
tat vidēs deū. Hierusalē iterp̄tat visio pa
cis. Qui nō mouebunt in eternū: Qui ha
bitāt in hierl̄m: n̄ mouebūt in et̄nū: Ergo
nō mouebūt ineternū q̄ inhabitāt visionē
pacis: ⁊ pax sup isrl̄. Ergo isrl̄ qui vidēs deū
est: videns pacē est: ⁊ ipe israel est ⁊ hieru
salē: q: pplus ille dei ipa est ciuitas dei. Si
ḡ videns pacē: hoc est vidēs deū: merito
⁊ de⁹ ipe est pax. Ergo q: xp̄s filius dei pax
est: iō venit colligere suos: ⁊ secernere ab
iniq̄s. A q̄bus iniquis: Qui oderūt hieru
salē: qui oderūt pacē: qui volūt ꝯscindere
vnitatē: qui nō credūt paci: qui falsam pa
cē p̄nunciāt in pplo: ⁊ nō illā habēt. Qui
bus respondet cū dixerint: Pax vobiscū:
⁊ cū spiritu tuo. Falsa dicūt: ⁊ falsum audi
unt. Quib⁹ dicūt pax vobiscū: Quos se
parāt a pace orbis terrarū. Et quib⁹ dicit:
⁊ cū spiritu tuo: si in spiritu eoꝝ esset pax:
nōne vnitatē diligerēt ⁊ relinquerēt dissen
sionē: Falsum ḡ p̄nunciāt: et falsum audi
unt. Nos veꝝ p̄nūciem⁹ ⁊ verū audiam⁹:
Sim⁹ isrl̄ ⁊ āplectamur pacē: q: hierusalez
est visio pacis: ⁊ nos isrl̄: ⁊ pax sup isrl̄.

¶ Explicit Tract. de ps̄. CXXIIII.

Incipit Tract. de ps̄. CXXV.

SIcut iā meministis ex ordine no
bis tractātibus: iste psalmus ē cē
tesimus vicesimusquint⁹. Qui in
ter illos psalmos est: quorum est titulus:
¶ **Canticum graduū.** Est autez sicut
nostis vox ascendētiū. Quo nisi ad illā su
pernā hierusalez: matrē oīm q̄ est in celis:
Que supna: ipa ⁊ eterna. Hec aūt q̄ in ter
ra fuit vmbrā habebat illi⁹. Itaq̄ʒ ista ceci
dit: illa pmanet. Hec impleuit t̄pus p̄dica
tionis: illa tenet eternitatē repationis nr̄e.
Ab illa pegrinamur in hac vita: ad eius re
ditū suspiram⁹. Suspiram⁹ tādiu miseri et
laborātes: donec ad illā redeam⁹. Nec ci
ues nostri angeli dimiserunt nos in pegri
natiōe: sed annūciauerūt nobis ipm regez
venturū ad nos: ⁊ venit ad nos: ⁊ ꝯtēptus
est inter nos a nobis: ⁊ postea nobiscū fuit
⁊ docuit nos ꝯtemni: q: ꝯtēptus est: docu
it nos tolerare: q: tolerauit: docuit pati: q:
passus est: ⁊ p̄misit resurrecturos: q: resur
rexit in seipo ostēdens q̄d spare debeam⁹.
Si ḡ fratres pphete antiq̄ patres nostri an
teq̄ʒ dn̄s Iesus christus veniret in carne:
anteq̄ʒ mortuus resurrexisset: ⁊ ascendisset
in celū: suspirabāt tn̄ illi ciuitati q̄ntū opor
tet nos desiderare quo nos ipse p̄cessit: ⁊ vn
de nunq̄ʒ recessit: Nō eñ domin⁹ sic venit
ad nos vt desereret angelos: ⁊ cū illis mā
sit: ⁊ ad nos venit. In illis māsit in maiesta
te: ad nos venit in carne. Eram⁹ aūt vbi:
Si redēptor noster ille dicit captiui tene
bamur. Vbi ergo tenebamur: vt ille veni
ret redimere captiuos: Vbi tenebamur:
Forte apud barbaros. Peiores barbaris
diabol⁹ ⁊ angeli ei⁹. Ipsi antea tenebāt ge
nus hūanū: ab his redemit nos: q̄ nō au
rum neq̄ʒ argentum: sed sanguinē suum p
nobis dedit. Quomō aūt homo venerat
in captiuitate: Paulum apostolum inter
rogemus. Etenim ipe p̄cipue gemit in ista
captiuitate: suspirās eterne hierusalē: ⁊ do
cuit nos gemē ex ipso spiritu: quo ⁊ ille im
plet⁹ gemebat. Hoc eñ ait: Omnis crea

tura cõgemiscit ⁊ dolet vsq₃ nũc. Et iterũ:
Uanitati .n. creatura subiecta ē: ait: ñ spõ
te sed ꝓpter eũ qui subiecit in spe. Omne₃
creaturã dixit in hoibus etiã nõdũ credẽti
bus: sed tñ crediturís ingemiscere creatu-
rã in laborib⁹. Nũquid nã in his tm̃ q̇ nõ-
dũ crediderũt: Jam vero in his qui credi-
derũt nõ gemit nec ꝑturit creatura. Nõ so
lũ aũt inq̇t: sed ⁊ nosipsi ꝑmitias spũs ha-
bentes: id est qui ia₃ spiritu deo seruim⁹: q̇
iam mente deo credim⁹: ⁊ in ipa fide ꝑmiti
as quasdã dīdimus vt ꝑmitias nr̃as sequa
mur. Ergo ⁊ nosipsi in nobismetipsis inge
miscimus adoptionē: expectãtes redemp
tionē corpis nostri. Gemebat ergo ⁊ ipse:
⁊ gemũt oēs fideles adoptionē: expectan-
tes redēptionē corpis sui. Ubi gemũt: In
ista mortalitate: Quã redemptionē expec
tãt: Corpis sui: que ꝑcessit in dño: q̇ resur-
rexit a mortuis: ⁊ ascēdit in celũ. Hoc nob
aũq₃ reddat necesse est gemam⁹: etiã fide-
les: etiã sperãtes. Jõ seq̇tur ibi ⁊ dicit: Cũ
diceret ⁊ ipsi in nobismetipis ingemiscim⁹
adoptionē expectãtes redēptionē corpis
nr̃i. Quasi diceretur ei: Quid tibi ꝙ ꝓfuit
xp̃us si adhuc gemis: ⁊ quõ saluator saluũ
te fec: q̇ gemit adhuc egrotat: Subiũxit et
ait: Spe eñ salui facti sum⁹: Spes eñ q̄ vi
detur nõ est spes. Quod eñ videt q̇s quid
sperat: Si aũt qđ nõ videm⁹ spamus ꝑ pa
tiētiã expectam⁹. Ecce q̄re gemim⁹: ⁊ quõ
gemimus: q₃ qđ speramus iã q̇dem expec
tamus: sed nondũ tenem⁹: ⁊ donec tenea-
mus in tp̄e suspiram⁹: q₃ desideramus qđ
nõdũ tenem⁹. Quare: Quia spe salui fac-
ti sum⁹. Jã caro sumpta de nobis in dño:
nõ spe sed re salua facta est. Resurrexit .n.
⁊ ascendit in capite nostro caro nr̃a salua:
in mēbris adhuc saluãda est. Secura gau
deãt mēbra: q₃ a capite suo nõ sũt deserta.
Dixit eñ mēbris laborãtib⁹: Ecce ego vo
biscũ sũ vsq₃ ad ꝯsũmationē seculi. Jta fa
ctũ est: vt ꝯuerteremur ad deũ. Spe₃ enim
nõ habebam⁹: nisi ad seculũ: ⁊ inde miseri:
bis miseri: q₃ ⁊ in hac vita ⁊ faciē habētes
ad seculũ: dorsũ ꝯtra deũ. Cũ vero ꝯuerte
rit nos dñs: vt iã incipiam⁹ faciē habē ad
deũ: ⁊ dorsũ ad seculũ: q₃ adhuc in via su
mus: ⁊ tñ patriã atendim⁹: ⁊ qñ forte ali-
quã tribulationē patimur: sed tñ tenemus
viã ⁊ ligno portamur. Asper quidē vētus
est: ſ₃ vent⁹ noster ē: cũ labore quidē: sed ci
to ducit: ⁊ cito ꝑducit. Quia ꝙ de captiui-
tate nr̃a gemebam⁹: gemũt aũt ⁊ illi qui iã

crediderũt. Quõ autē facti fuimus capti-
ui: obliti fuim⁹: sed ꝑ scripturã cõmemora-
mur. Paulu₃ ipm̃ aplm̃ interrogem⁹. Ait
eñ. Scimus eñ q₃ lex spiritalis ē: ego aũt
carnalis sum venundatus sub pctõ. Ecce
vñ facti sumus captiui: q₃ venũdati sum⁹
sub pctõ. Quis nos vēdidit: Nosipsi q̇ cõ
sensimus seductori. Uendē nos potuim⁹:
redimē nos nõ possum⁹. Uēdidimus nos
ꝯsensiõe peccati: redimimur ĩ fide iusticie.
Sãguis eñ innocēs dat⁹ est ꝓ nobis vt re
dimeremur. Quẽcũq₃ sanguinē ille fudit
ꝑseq̄ndo iustos: q̄lē sanguinē fudit: Justo
rũ quidē sanguinē fudit ꝓphay patrũ nr̃o
rũ. Justũ sanguinē fudit ⁊ martyꝝ: tñ oēs
de ꝓpagine pcti veniētes: vnũ sanguine₃
fudit ei⁹ qui nõ iustificat⁹: sed iust⁹ nat⁹ est.
Jllo sanguine fuso: ꝑdidit quos tenebat.
Pro quib⁹ eñ dat⁹ est innocēs sanguis re
dempti sũt: ⁊ conuersi a captiuitate cantat
istũ psalmũ.   Expositio psalmi.

C Um ꝯuerterit dñs captiui
tate syon: facti sum⁹ sicut cõ
solati. Hoc voluit dicere: facti su
mus gaudētes. Qñ: Cũ ꝯuerterit dñs ca-
ptiuitatē syon. Que syon: Jpsa hierusalē
eterna syon: Quõ eterna syõ: Quõ capti
ua syon: Jn angelꝭ eterna: in hoibus cap-
tiua. Nõ eñ oēs illius ciuitatis ciues cap
tiui sunt: sed q̇ inde ꝑegrinãtur ipi captiui
sũt. Hõ ciuis est hierusalē: sed vēdit⁹ sub
pctõ fact⁹ est ꝑegrinus. De ꝓpagine ipius
natũ est genus hũanũ: ⁊ ipleuit terras cap
tiuitatꝭ syon. Et ista captiuitas syon quõ
vmbra illi⁹ hierusalē: Umbra illi⁹ syõ quã
acceperũt iudei in imagīe: in figura fuit in
captiuitate in babylonia: ⁊ p⁹ septuaginta
annos rediȷ̃t ille ꝓplꝰs ad ciuitatē suã. Se
ptuaginta anni significãt omne tp̄s qđ sep
tē dieb⁹ voluit. Cũ aũt trãsierit oē tp̄s tũc
redim⁹ ⁊ nos ad patriã nr̃a₃: quõ ille ꝓplꝰs
p⁹ septuagita ãnos rediȷ̃t a captiuitate ba
bylonie. Babylonia est eñ mundus iste.
Babylonia eñ interp̄tat ꝯfusio. Uidete
si non est ꝯfusio tota vita hũana. Quicq̄d
agũt hoies ĩ spe vana: qñ cognouerint q̇d
agũt: erubescũt. Quare laborãt: Cui labo
rant: Filiȷ̃s meis inquit. Et ipsi cui: Filiȷ̃s
suis. Et ipsi quib⁹: Filiȷ̃s suis. Nemo ergo
sibi. Ab ista cõfusione iam cõuersi erant q̇
bus dicit Aplꝰs: Quã eñ gloriam habe-
batis in his in quibus nũc erubescitis: Cõ-
fusio est ergo ista tota vita reꝝ hũanaꝝ: nõ
nõ ꝑtinēs ad deũ. Jn hac ꝯfusione: id ē in

Alia lr
t Jn ꝯ

ista babylonia captiua tenet syon: sed cō-
uertit dn̄s captiuitatē syon: ⁊ facti sumus
inquit sicut ꝯsolati: id ē gauisi sumꝰ tāq̄ cō
solationē accipiētes. Cōsolatio nō est nisi
miseroꝝ: cōsolatio nō est nisi gemētū ⁊ lu-
gētū. Quare q̄si ꝯsolati: nisi q꞉ adhuc ge-
mimꝰ? Gemimꝰ in spe: ꝯsolamur in re. Cū
trāsierit spes: de gemitu gaudiū veniet eter
nū: vbi nō opus erit ꝯsolatiōe: q꞉ nulla mi
seria sauciabimur. Quare aūt velut ꝯsola
ti ait: ⁊ nō ait consolati? Nō sp̄ quasi ad si-
militudinē ponit hoc verbū: sicut: qđ dici
mus aliq̄n ad ꝓprietatē refert: aliq̄n ad siīi
tudinē: nō ad ꝓprietatē relatū est. Sed ex
empla nobis etiā de cōi locutiōe hoim̄ dā
da sunt: vt facile intelligat: quō dicimꝰ: Si
cut vixit pater: ita ⁊ filiꝰ: ad similitudinē h̄
dicimꝰ: ⁊ sicut pecꝰ morit: ita homo morit:
ad siīitudinē hoc dicit. Q̄n aūt h̄ dicimꝰ:
Fecit sicut vir bonꝰ: nunq̇d nō ē vir bonꝰ:
sed siīitudinē habet viri boni? Fecit tanq̄
iustus: hoc tāq̄ nō negat eū iustū esse: sed
ꝓprietatē eiꝰ ostendit. Fecisti sic̄ senator:
ergo nō sū senator si dicat: imo q꞉ es sicut
senator fecisti: ⁊ q꞉ iustꝰ es sicut iustus feci
sti: ⁊ q꞉ bonꝰ es sicut bonꝰ fecisti. Ergo q꞉
⁊ isti vere ꝯsolati erāt: sicut ꝯsolati gaude-
bant: id est magnū erat gaudiū ipsoꝝ tan-
q̄ cōsolatoꝝ. Illo consolāte morituros q̄
mortuus est: Oēs eñ mori gemimꝰ: ꝯsola
tus ē ille qui mortuꝰ est ne mori timeremꝰ:
Prior resurrexit vt haberemꝰ qđ sperare-
mus. Quia ḡ prior resurrexit: spem nobis
dedit: q꞉ in miseria positi spe ꝯsolati sumꝰ.
Hinc gaudiū magnū: et cōuertit dn̄s cap
tiuitatē nostrā: vt iā de captiuitate viā te-
neamus: ⁊ eamus ad patriā. Iā ḡ redemp
ti in via nō timeamus insidiātes hostes no
stros. Id eñ redemit nos: vt nō audeat ho
stis insidiari nobis: si de via non recesseri-
mus. Ipse eñ christꝰ factꝰ est via. Uis nō
pati latrones? Ait tibi: Uiā tibi straui ad
patriā: noli recedere. Talē viā muniui: vt
latro ad te nō audeat accedere. Tu ab illa
noli recedē: ⁊ latro ad te nō audet accedē.
Ambula ḡ in christo: ⁊ cāta: gaudens can
ta tāq̄ ꝯsolatus: q꞉ ille te p̄cessit q̄ iussit vt
seq̄ris. **Tūc repletū est gaudio os
nr̄m: ⁊ lingua nostra exultatione.**
Os fratres mei qđ habemꝰ in corpe quō
replet gaudio? Nō solet impleri: nisi aqua
aut cibo: aut potu: aut aliq̄ re tali missa in
os. Implet aliq̄n os nostrū: ⁊ plus est qđ
dicimus sanctitati vestre: q̄n os plenū ha-
bemus loqui nō possumus. Habemus au
tē intus os: id est in corde: vnde quicq̄d ꝓ
cedit: si malū est inquinat nos: si bonū est
mundat nos. De ipso eñ ore audistis: dū
euangeliū legeret. Insultabāt enim iudei
dn̄o: q꞉ discipuli eius nō lotis manibꝰ mā
ducabāt. Illi insultabāt qui mundiciā fo-
ris habebāt: ⁊ intus maculis pleni erāt. Il
li insultabāt q̄ꝝ iusticia nō erat: nisi in ocu
lis hominū. Dn̄s aūt querit mūdiciā no-
strā interiorē: que si fuerit necesse est vt q̄
foris sūt munda sint. Mūdate inq̇t q̄ intꝰ
sunt: ⁊ que foris sūt munda erūt. Ip̄e dn̄s
dicit alio loco. Uerū date elemosynas: et
ecce omnia mūda sunt vobis. Uñ aūt ꝓce
dit elemosyna? De corde. Si enim manū
porrigas: nec in corde miserearis: nihil fe-
cisti. Si aūt in corde miserearis: etiā si nō
habeas qđ porrigas manu: acceptat deꝰ ele
mosynā tuā. Illi aūt iniqui foris querebāt
mundiciā. De talibꝰ erat etiā ille pharise-
us q̄ inuitauerat dominū: q̄n accessit muli
er que in ciuitate peccatrix erat ⁊ famosa:
que lachrymis lauit pedes domini: tersit
capillis: vnxit vngēto. Phariseus ergo q̄
inuitauerat dn̄m: ⁊ mūdiciā nō habebat:
nisi forinsecꝰ corpis: corde aūt plenꝰ erat
iniquitate ⁊ rapina: dixit apud semetip̄m:
Iste si esset ꝓpheta: sciret q̄ mulier illi acces
sit ad pedes. Unde nouerat: vtꝝ sciret: an
nesciret? Sed ideo eū nescire arbitratꝰ est:
q꞉ non a se eā reppulit. Si eñ accessisset ad
ip̄m phariseū talis mulier: ille qui mundi-
ciā tenebat quasi in carne exufflaret: repel
leret: abijceret: ne immūda tāgeret mūdū:
⁊ cōtaminaret eiꝰ mūdiciā. Quia hoc non
fecit dominus: ideo illū credidit nescisse q̄
lis mulier illi accessisset ad pedes. Domi-
nus autem non solū illam nouerat: sed et
cogitationes illius audiebat: quia ⁊ si con
tactus corporis aliquid facit o immunde
pharisee: caro domini posset pollui conta-
ctu mulieris: an mulier mundari contactu
domini? Permittebat aūt medicus egro-
tantem tangere medicamentum: ⁊ illa que
venerat nouerat medicū: ⁊ que solebat in
sua fornicatione fortasse esse frontosa: fron
tosior facta est ad salutem. Irrupit in do-
mum quo non erat inuitata: sed vulnera
habebat: ⁊ illuc venerat vbi medicus re-
cumbebat. Ille autem qui inuitauerat me
dicū sanus sibi videbatur: propterea non
curabatur. Iam que sequūtur in euange-
lio nostis: quomodo cōfusus est ipse pha-

riseus: cum ei ostenderet: quia ⁊ illam mu-
lierem nouerat: ⁊ cogitationem cordis ipi
us audierat. Sed ad id quod modo d' euā
gelio lectū est: quod pertinet ad presentem
versum: vbi dictū est: Impletū est gaudio
os nostrū: ⁊ lingua nostra exultatiōe: Que
rimus eñ quod os ⁊ que lingua attendat
caritas vestra. Insultatum est domino: qꝛ
non lotis manibus discipuli eius mandu-
carent. Respondit illis dñs sicut oporte-
bat: ⁊ vocatis turbis ait: Audite omnes ⁊
intelligite: Omne qđ intrat in os nō coinq̄
nat hoīem: sed qđ exit. Quid est hoc? Cuꝫ
dixit quod intrat in os: non nisi os corpo-
ris voluit ostendere? Intrant eñ cibi ⁊ nō
coinquinat homines cibi: quia omnia mū
da mundis: ⁊ omnis creatura dei bona ē:
⁊ nihil abijciendū quod cū gratiarū actio-
ne percipitur. In figura iudeis posita erāt
quedā: ⁊ immunda dicta sunt: sed postea
q̄ꝫ figurarū lux ipsa venit: ⁊ remote sūt vm
bre: nō sumus retenti in littera: sed viuifica
ti in spiritu: ⁊ nō est impositū iugum obser-
uationis christianis: quod impositūꝫ erat
iudeis: quia domin⁹ dixit: Iugum eñ me
um suaue est: ⁊ sarcina mea leuis ē. Et om
nia ait Aplus munda mūdis: Immūdis
autē ⁊ infidelib⁹ nihil est mundū: sed pol-
luta sūt eoꝝ: ⁊ mens ⁊ ↄscientia. Quid vo
luit intelligi? Mundo hōi ⁊ panis ⁊ porci-
na mūda est: imūdo aūt nec panis: nec por
cina. Immundis aūt inquit ⁊ infidelibus
nihil est mundū. Quare nihil est mundū?
Sed polluta sunt inquit eorū ⁊ mens ⁊ cō
sciētia: qꝛ si interius quod est imundū est:
foris quod est nihil mundū esse potest. Si
ergo illis quibus interiora immūda sunt:
exteriora mūda esse nō possunt: si volueri-
tis vt exteriora munda sint: interiora mun
date: Ibi ē eñ os quod implebit tibi gau
dio: ⁊ qñ taces. Qñ taces eniꝫ ⁊ gaudes:
os tuuꝫ clamat ad deum. Sed vide vnde
gaudeas. Si de seculo gaudes: immūdo
gaudio vociferaris ad deū: Si vero de re
dēptione gaudes: quō dixit psalmus iste:
Cū conuerterit dñs captiuitatē syon facti
sum⁹ iocundati: tunc impletur vero gau-
dio os tuū: ⁊ lingua tua exultatione. Ma
nifestū est: qꝛ in spe gaudes: ⁊ acceptuꝫ est
gaudiū tuū apud deū. In ipso gaudio vel
in ipo ore quod habemus intus: ⁊ mandu
camus ⁊ bibimus: sicut de isto ore ad refe-
ctionē corpis: sic de illo ore ad refectioneꝫ
cordis: Nā vnde beati qui esuriunt ⁊ siti-
unt iustiā: quoniā ipsi saturabunt? Si autē
nō facit immundū: nisi qđ exit de ore: ⁊ h̄
cū audimus in euangelio nō intelligamus
nisi os corpis: absurdū est ⁊ nimis stultuꝫ:
vt tunc putem⁹ nō fieri immundū hominē
cū manducat: tunc aūt putem⁹ immūduꝫ
si vomat. Ait eñ dñs: Nō quod intrat sed
qđ exit coinquinat. Quādo ergo mandu-
cas nō sis immūdus: ⁊ quādo vomis effi-
ceris imūdus: Quādo bibis nō es immū
dus: ⁊ quādo spuis immūdus es. Quādo
spuis eñ de ore tuo exijt aliquid: quando
bibis in os intrat aliquid. Quid voluit di
cere dominus: Non quod intrat in os: sed
quod exit inquinat: Secutus eodē loco se
cundū aliū euangelistam dixit: Que sunt
que ꝓcedunt de ore: vt intelligas non de
ore corporis eum dixisse: sed de ore cordis
Ait eñ: De corde eñ exeunt cogitatiōes
male: fornicationes: homicidia: blasphe-
mie: hec sunt que coinquināt hominē: Nō
lotis autē manibus manducare nō coin-
quinat hominē. Illa ergo fratres mei quo
modo exeunt de ore: nisi quia exeūt de cor
de: sicut ipse dominus dicit? Non eñ quā
do illa loquimur tunc nos maculant. Ne
quis dicat: cum loquimur de ore nostro ex
eunt: qꝛ verba ⁊ voces de ore nostro exe-
unt: ⁊ quādo mala loquimur immundi ef-
ficimur. Quid si aliquis nō loquatur ⁊ tā-
tum cogitet mala: mundus est: quia de ore
ipsius corporis nihil ꝓcessit? Sꝫ de ore cor
dis: iam deus audiuit. Ecce fratres mei at
tendite que dico. Nomino furtum: modo
nominaui furtū: nunquid quia nominaui
furtū contaminauit me furtum? Attendite
quod dico: Ecce de ore meo exijt ⁊ nō me
fecit immūdū: Fur aūt surgit in nocte: ⁊ ni
hil dicit ore: ⁊ faciēdo fit immūdus. Non
solū aūt non dicit: sed ⁊ p̄mit facin⁹ toto si
lentio: ⁊ vsqꝫ adeo vocē suaꝫ timet audiri:
vt nec vestigia sua velit sonare. Nunquid
ergo q̄ ita silet mūdus est? Plus autē dico
fratres mei. Ecce adhuc i stratu suo iacet:
nondū surrexit vt furtum faciat: vigilat et
expectat vt homines dormiāt: iam deo cla
mat: iam fur est: iaꝫ imūdus est: iam facin⁹
de ore interiore ꝓcessit. Qñ eñ facinus ex
ore ꝓcedit? Quādo volūtas faciendi de-
cernitur. Decreuisti facē dixisti: dixisti fe-
cisti. Si furtum non feceris: foris ille non
meruit pdere cui disponebas auferre. Et
ille nihil perdidit: ⁊ tu de furto damnabe
ris. Decreuisti occidere hominē: dixisti in

corde:sonuit de ore tuo interiore homicidi
um:adhuc viuit homo et tu homicida pu
[illegible] Quid sis eni apud deū q̄rit᷑: Nū q̄d
nondū apparueris apud hoīes: Certe er-
go nouimꝰ et nosse debemꝰ et tenere: quia
est os cordis:est ⁊ lingua cordis. Ipsū os
implet᷑ gaudio: in ipo ore intus oramꝰ de-
um qn̄ labia clausa sunt:⁊ patet cōsciētia.
Silentiū est et clamat pectus:sed auribus
cuiꝰ: Nō hoīs sed dei. Securus ergo esto:
ille audit qui miseretur. Et rursus qn̄ ne-
mo hoīm audit:mala si ꝓcedūt de ore tuo:
noli esse securus:quia ille audit qui dam-
nat. Susanna audiebat᷑ ab iniustis iudici
bus: tacebat et orabat:os eiꝰ nō audieba
tur ab hoībus:cor eius clamabat ad deū.
Nūquid q᷑ vox eiꝰ ore corporis nō ꝓcessit:
ꝓpterea exaudiri non meruit: Exaudita ē
illa qn̄ orauit:nemo hoīm sciuit. Ergo fra
tres quid habeamꝰ in ore interiore cogita-
te. Ibi videte ne quid mali dicatis intus:
et nihil mali faciat᷑ foris. Nō pōt eni fieri
ab hoīe foris:nisi q̄d dictū fuerit intus. Cu-
stodi os cordis a malo:⁊ inocēs eris: In-
nocens erit lingua corporis tui: innocentes
manus erunt:etiā pedes innocētes erūt:
oculi innocentes erunt: aures innocentes
erunt: omnia membra tua iusticie milita-
būt:q᷑ impator iustus tenuit cor. ¶ Tūc
dicent inter gentes: magnificauit
dn̄s facere cū eis. ¶ Magnificauit
Alia lra. dn̄s facere nobiscum: facti sumus
fletantes ⁺iocundati. Videte fratres si modo sy-
on nō illud dicit inter gētes ꝑ totū orbē te
rarū: Videte si nō ad eccliā currit᷑. In to
to orbe terrarū ꝑciū nostrū accipit᷑: Amen
respōdetur. Dicūt ergo inter gētes hiero-
solymitani captiui:hierosolymitani redi-
turi:pegrini:suspirantes patrie sue. Quid
dicūt: Magnificauit dn̄s facere nobiscū:
facti sumꝰ iocūdati. Nūq̄d ipi secū fecere
rūt: Ipi male secū fecerūt: quia sub pecca
to se vendiderūt. Redēptor venit:⁊ bene
cū illis fecit: Et magnificauit dominꝰ face
cū eis: Magnificauit dn̄s facere nobiscū:
facti sumus iocūdati. ¶ Conuerte do-
mine captiuitatē nostrā: sicut tor-
rens in austro. Quid sit hoc:attendat
caritas vestra. Iam dixerat: Cū cōuerte-
rit dn̄s captiuitatē syon: quasi de p̄terito
loquebat᷑: sed solet fieri vt de preterito lo-
quēs:futura ꝓnūciet ꝓpheta. Nam quasi
de p̄terito loquebatur cum in alio psalmo
diceret: Foderūt manꝰ meas et pedes me-
os: dinūerauerunt omnia ossa mea. Non
dixit:fossuri sūt: nō dixit dinūerabūt: non
dixit diuidēt sibi vestimēta mea:non dixit
sup vestimētū meū mittent sortem. Futu-
ra erāt et quasi facta cantabātur. Omnia
eni que futura sunt:deo iā facta sunt. Hic
ergo cū diceret:cum cōuerterit dn̄s capti-
uitatē syon:facti sumꝰ velut cōsolati: Tūc
repletū ē gaudio os nostrū:⁊ ligua nostra
exultatiōe. Quod vt oñderet se figura pre
teriti futura cogitare:ait: Tūc dicent inter
gentes. Dicēt iam de futuro est. Magnifi
cauit dominꝰ facere nobiscū: facti sumus
iocūdati. Tūc cū cantabant᷑ futura erāt:⁊
nūc vidētur p̄ꝰita: Ergo orat tāq̄ꝫ de futu
ris:qui futura tanq̄ꝫ p̄terita p̄cinebat:con-
uerte dn̄e captiuitatē nostrā. Nondū erat
ergo cōuersa captiuitas:q᷑ nōdū redemp
tor aduenerat. Ergo qn̄ cātati sūt psalmi:
quod orabatur tūc:iā factū est. Conuerte
domine captiuitatē nostrā sicut torrens in
austro. Sicut ꝯuertūt᷑ torrentes in austro:
sic cōuerte captiuitatē nostrā: Querebat᷑
quid sit: sed patebit modo adiuuāte dn̄o:
et vestris orationibus. Quodā loco dixit
scriptura:cum p̄ciperet ⁊ moneret de opi-
bus nostris bonis. Ait eni: Sic glacies in
sereno ita soluēt᷑ pctā tua. Ergo pctā liga-
bant nos quō frigus ligat aquā ne currat.
Et illigati frigore peccatoꝝ gelauimꝰ. Au
ster aūt calidus ventus est. Qn̄ flat auster
liquescit glacies: et implent᷑ torrētes. Tor
rētes aūt dicūt᷑ flumina hyemalia. Mag-
no eni impetu repētinis aquis impleta cur
rūt. Gelaueramꝰ ergo in captiuitate:con-
stringebant nos pctā nostra: flauit auster
spiritussanctus:dimissa sūt nobis peccata:
soluti sumus a frigore iniquitatis: tāq̄ꝫ gla
cies in sereno. soluuntur peccata nostra.
Curramꝰ ad patriā q̄si torrētes in austro.
Diu eni laborauimus: ⁊ laboramus etiā
facientes bene. Nam ipa vita huāna quā
ingressi sumus misera est laboribus: plena
doloribus:ꝑiculis:erūnis: tēptationibus.
Nolite seduci gaudio rerū humanarum:
flenda in rebus huānis aduertite. Pote-
rat ridere prius puer q̄ nascit᷑: Quare a fle
tu incipit viuere: Ridere nōdū nouit:q̄re
plorare iam nouit: Quia cepit ire in istam
vitā. Sed si de illis captiuis est: hic flet et
gemit:sꝫ veniet gaudiū. Seq̄t᷑ eni. Qui
semināt i lachrymis: in ⁺gaudio me Alia lra.
tent. In ista vita que plēa est lachrymis exultatione.
seminemꝰ: Quid seminabimꝰ: Opera bo

na. Opa misericordie semina nostra sunt.
De quibus seminib⁹ ait apls: Bonũ aũt
facientes nõ deficiamus: tempe enĩ ꝓprio
metemus infatigabilr. Itaqȝ dum temp⁹
habemus opemur bonũ ad oẽs: maxime
aũt ad domesticos fidei. Loquẽs itaqȝ de
ipsis elemosynis quid ait? Hoc aũt dico.
Qui parce seminat pce ꝛ metet. Ergo qui
multũ seminat mltũ metet: Qui pce semi-
nat parce et metet: et q̇ nihil seminat nihil
metet. Quare desideratꝭ latos fũdos: vbi
multa semina seminetis? Latior vobis nõ
est vbi seminetis: ꝗ̃ christus qui in se vo-
luit seminari. Terra vestra ecclia est: semi-
nate ꝗ̃tũ potestꝭ. Sed parũ habes vnde
facias: Habes volũtatem. Quõ nihil esset
quod habes: si nõ adesset bona volũtas:
sic et quia nõ habes: noli esse tristis si est ti
bi bona volũtas. Quid enĩ seminas? Mi
sericordiã. Et q̇d metis? Pacẽ. Nũq̇d aũt
dixerũt ãgeli: Pax diuitib⁹ hoib⁹ in terra?
Sed pax in terra hoib⁹ bone volũtatꝭ. In
vidua magna volũtas. In Zacheo mag
na voluntas: in Zacheo caritas magna.
Suscepit dñm hospitio: gaudẽs suscepit:
et dimidiũ pr̃imonij sui paupib⁹ ꝓmisit se
daturũ: et si cui aliq̇d abstulerat: q̃drupłũ
redditurũ: vt itelligas ꝓpterea sibi eũ tenuis
se dimidiũ: non vt haberet quod posside-
ret: ſ vt haberet vñ debita redderet. Mag
na volũtas: Multũ dedit: multũ semina-
uit. Ergo vidua illa que duo minuta misit
parum seminauit? Immo tantum ꝗ̃tum
Zacheus. Minores enĩ facultates fere-
bat: sed parem volũtatem habebat. Misit
duo minuta de tanta voluntate: de quãta
Zacheus dimidiũ patrimonij sui. Si attẽ
das quid dederĩt: diuersa inuenies. Si at-
tẽdas vñ dederĩt: paria iuenies. Quicq̇d
habuit illa dedit: et quod habuit dedit ille.
Fac aliquẽ non habere vel duos nũmos:
Est aliq̇d vilius qȝ seminem⁹: vt metam⁹
illaȝ messem? Est. Calicẽ aque frigide qui
dederit discipulo: nõ pdet mercedem suã.
Calix aque frigide non duob⁹ nũmis: sed
gratis constat. Tamen aliqñ sic gratis cõ-
stat vt habeat illũ alius: ꝛ alius nõ habeat.
Si ergo ille q̇ illũ habet: dederit illi qui nõ
habet: tantũ dedit si de plena caritate de-
dit quod dedit: tantũ dedit ꝗ̃tũ illa ĩ duo
bus nũmis: ꝗ̃tũ Zacheus in dimidio re-
rum suarũ. Nõ enĩ sine causa addidit: cali
cem frigide: vt paupem ostenderet. Ideo
dixit: calicem aque frigide: ne quis vel in-
de causaretꝛ qȝ lignũ nõ habuerit vñ cale-
faceret aquã. Calicem aque frigide qui de
derit vni ex minimis: nõ perdet mercedem
suam. Quid si nec hoc habeat? Securus
sit. Et si nec hoc habet: pax in terra hoib⁹
bone volũtatis: tantũ illud timeat ne ha-
beat ꝛ nõ faciat. Si enĩ habet et non facit:
intus gelauit: nondũ soluta sũt peccata gl
eius: sicut torrẽtes ĩ austro: q̇a volũtas fri
da ẽ. Quid valẽt tãta bona q̇ possidem⁹?
Accedit voluntas: feruẽs iã soluta calore
austri: et si nihil habebat totũ illi cõputatꝛ.
Quãta sibi p̃stant mẽdici: intẽdat caritas
vestra quõ fiat elemosyna. Certe mendici
sunt: in quos facis elemosynam: mendici
egent. Attẽditꝭ forte fratres vestros: si ali-
quo egẽt: tribuitꝭ: si ẽ in vobis christ⁹ etiã
exteris. Sed si illi sunt mẽdici: qui ꝓfessio-
nem habent petendi in erũna: et ipi habẽt
quod sibi p̃stent inuicem: non illos dese-
ruit deus vnde ꝓbẽtur: quia faciũt elemo
synas. Iste non põt ambulare: qui potest
ambulare pedes suos accõmodat claudo.
Qui videt: oculos suos accõmodat ceco.
Et qui iuuenis ẽ ꝛ san⁹: vires suas accõmo
dat vł seni vł egroto: ꝛ portat illũ. Ille indi
get: ille diues ẽ. Aliqñ ꝛ diues iueitꝛ pau-
per: et a paupe prestatꝛ illi aliq̇d. Venit ne
scio quis ad flumẽ: tanto delicatior: quãto
ditior: transire nõ põt. Si nudatis mẽbris
trãsierit: frigescet: egrotabit: morietꝛ. Acce
dit paup exercitatiore corpe: traijcit diui-
tẽ: elemosynã fecit ĩ diuitẽ. Ergo nolite eos
tantũ putare paupes qui nõ habẽt pecu-
niam. In quo quisqȝ paup ẽ: ibi illũ vide:
quia forte tu in eo diues es in quo ille pau
per est: et habes vnde accõmodes. Forte
mẽbra tua accõmodas: ꝛ plus est ꝗ̃ si pe-
cuniã accõmodares. Consilio indiget: tu
plenus es consilio: In cõsilio ille pauper:
tu diues es. Ecce nec laboras nec aliquid
pdis: das consiliũ ꝛ p̃stitisti elemosynam.
Modo fratres mei cũ loq̇mur quasi pau-
peres ad nos estis: ꝛ qȝ nobis de⁹ dignat⁹
est dare: damus inde vobis: ꝛ omnes ab il
lo accepimus qui solus est diues. Sic se g̃
tenet corp⁹ christi: mẽbra socia sic cõpin-
guntꝛ et adunãtur in caritate et in vinculo
pacis: cũ quisqȝ id quod p̃stat ei q̇ nõ ha-
bet ĩ eo qȝ habet diues ẽ: ĩ eo qȝ ille nõ ha
bet paup ẽ. Sic vos diligite: sic vos ama-
te. Nolite ad vos solos attẽdere: sed attẽ-
dite indigẽtes circa vos. Sed quia cũ la-
boribus et erũnis fiũt ista: In ista vita no

lite deficere. In lachrymis seminatꝛ: in gau
dio metetꝛ. Quid eni fres mei? Ipse agri-
cola qñ ꝓcedit cũ aratro et portat semen:
nõne aliquãdo frigidus est vent⁹: ꝛ imber
deterret: attendit celum: videt tristẽ diem:
tremit frigore: ꝛ tamẽ ꝓcedit ꝛ seminat: Ti
met eñ ne cũ tristẽ diez attẽdit: ꝛ expectat
diẽ letũ: ne tẽpus trãseat: ꝛ non inueniat
qḋ metat. Nolite differre fratres mei: semi
nate i hyeme: seminate bona opa: ꝛcũ plo
ratis: quia q̇ seminãt in lachrymis: in gau
metent. Mittũt semina sua: bonã volũta-
tem et bona opa. ¶ Euntes ibãt et fle
bant: mittentes semina sua. Quare
flebant? Quia inter miseros erãt: et miseri
erãt. Meli⁹ ẽ fratres mei: vt nullus sit mi-
ser: q̃ vt tu facias misericordiaz. Qui eni
vt faciat misericordiã optat esse miseros:
crudelem habet misericordiã. Quõ si me-
dicus: vt exerceret artẽ suã: optaret eẽ mul
tos egrotos: crudelis medicina esset. Me
lius est vt oẽs sani sint: q̃ vt exerceatꝛ ars
medici: Melius est ergo vt oẽs beati reg-
nẽt in illa patria: q̃ vt sint quib⁹ impẽdatꝛ
misericordia. Tamẽ q̃diu sũt q̇b⁹ impen-
datur misericordia: nõ deficiamus in ista
erũna mittere semina. Et si cum fletu semi
namus: tñ cũ gaudio metem⁹. In illa eni
resurrectiõe mortuoꝝ recipiet q̇sq̃ mani-
pulos suos: id est fructũ seminis: coronaz
gaudioꝝ et exultatõis. Tũc erit triũphus
letantiũ: ꝛ ipi morti insultãtiũ: i qua geme
batur. Tũc dicẽt morti: Ubi ẽ mors con-
tentio tua? Ubi ẽ mors acule⁹ tu⁹. † Sed
quare iã gaudent? Quia † portant ma-
nipulos suos: Quia eũtes ibant et fle-
bãt: mittẽtes semina sua. Quare mittẽtes
semina sua? Quare aũt hoc? Quia qui se-
minãt in lachrymis in gaudio metent.

Alia lra. Uenientes au tem venient cũ exultatione. portantes.

i Sto psalmo exhortati vos fueri-
mus: maxime ad faciendã miseri-
cordiã: quia hinc ascẽditꝛ: ꝛ videtꝛ
quia ille cãtat canticũ graduũ q̇ ascendit.
Memẽtote: nolite amare descẽdere: ꝛ nõ
ascẽdere: sed ꝛ de ascẽsiõe cogitate. Quia
qui descendebat de hierusalẽ in hiericho:
incidit in latrones. Nõ descẽderet: et non
incideret in latrones. Iam ergo Adã des-
cendit et incidit in latrones. Oẽs eni nos
Adam sum⁹: sed trãsijt sacerdos et ꝯtem-
psit: transijt leuites ꝛ cõtẽpsit: qꝛ lex sanare
nõ potuit: Trãsijt samaritanus q̇dã: id est
dñs noster Jesus christ⁹. Illi eni dictũ ẽ.
Nõne verũ dicimus qꝛ samaritan⁹ es ꝛ de
moniũ habes? Ille aũt non dixit: nõ sum
samaritanus: sed dixit: ego demoniũ non
habeo. Samaritan⁹ eni interp̃tatꝛ custos.
Si diceret: nõ sum samaritan⁹: diceret nõ
sum custos. Et quis alius custodiret? De
inde ponẽs similitudinẽ: trãsijt samarita-
nus ꝛ fecit cũ illo misericordiã sicut scitis.
Jacebat aũt in via vulnerat⁹: qꝛ descẽdit.
Trãsiens samaritanus non nos cõtẽpsit:
curauit nos: leuauit in iumentum in carne
sua: ꝑduxit ad stabulũ: id ẽ ad ecclĩam: cõ
mẽdauit stabulario: id ẽ aplõ: dedit duos
denarios vñ curaretꝛ. Caritatẽ dei ꝛ carita
tẽ ꝓximi: In his duob⁹ eni p̃ceptꝛ tota lex
pendet ꝛ ꝓphete. Dixit aũt stabulario. Si
q̇d ãpli⁹ erogaueris in redeũdo reddã ti-
bi. Ampli⁹ erogauit apl̃us: quia cũ oĩbus
apl̃is ꝑmissũ esset: vt accipent tãq̃ milites
christi stipendia a ꝓuicialibus christi: ille
manibus suis laborauit: et annonas suas
ꝓuincialib⁹ donauit. Oĩa facta sũt: si des-
cendim⁹ ꝛ vulnerati sum⁹: ascẽdamus cã-
temus et ꝓficiamus vt ꝑueniamus.

¶ Explicit Tractat⁹ de ps̃. CXXV.
Incipit Tractat⁹ de ps̃. CXXVI.

i Nter omnia cantica quib⁹ est titu
lus cãticũ graduũ. Iste psalmus
aliquid amplius in titulo accepit
quod additũ est Salomonis. Sic eni pre
notatur. ¶ Canticũ graduum Salo-
monis. Itaq̃ fecit nos intentos inusita
tior titulus ceteris. Ut q̃ram⁹ quare sit ad-
ditũ Salomonis: Nam q̇d sit canticũ gra
duum: non opus est sepe repetere. Plu-
ra enim hinc dicta sunt: quia cãtat: ascen-
dentis vox in affectu pietatis et caritatis:
ad illam sup̃nã hierusalẽ: cui suspiramus:
q̃diu ꝑegrinamur: ꝛ vbi letabimur cũ a pe
regrinatiõe redierim⁹. Ascẽdit ad hãc oĩs
qui ꝓficit: cadit ab hac omnis qui deficit.
Nec pedib⁹ ascẽdere queras: nec pedibus
te descẽdere putes: Amãdo deũ ascẽdis:
amãdo seculũ cadis. Sũt ergo ista cãtica
amãtiũ ꝛ q̇daz sancto desiderio flagrãtiũ.
Ardẽt qui ista cantant ex corde: quoꝝ eti-
am cor ardens inuenitꝛ in moribus: in bo-
na cõuersatiõe: in opib⁹ scdm̃ p̃cepta dei:
in cõtemptu tꝑaliũ: in caritate eternoꝝ.
Sed quare sit additũ Salomonis: q̃tum
inspirauerit dñs dicã caritati vestre. Sa-
lomon erat tempore suo filius Dauid: mag
nus ille ꝑ quẽ sancta precepta et salubria
monita: ꝛ diuina sacramẽta spiritussanct⁹
in diuinis litteris operatus est. Nam ipse Sa-

lomon mulierum amator fuit: ⁊ reprobatꝰ
est a deo: ⁊ vsqꝫ adeo laqus illi fuit illa cu-
piditas: vt a mulierbꝰ etiã idolis sacrifica
re cogeret: sicut de illo scriptura testis ẽ. Sed
si illo cadente que ꝑ illũ dicta sũt delerent:
iudicarẽtur quia ipẽ dixerat: nõ qꝛ ꝑ illum
dicta erant. Optime igit etiã hoc egit mi-
sericordia dei ⁊ spiritꝰ eiꝰ: vt quicquid bo-
ni ꝑ Salomonem dictũ est: deo tribueret:
peccatũ aũt hoĩs hoĩ. Quid mirũ quia in
populo dei cecidit Salomon: In ꝑadiso
nõ cecidit Adã: Nõ cecidit ãgelꝰ de celo:
et diabolꝰ factꝰ est: Ideo docemur in nullo
hominũ spem esse ponẽdã: quia ⁊ iste Sa-
lomõ edificauerat templũ dño: in typo q̃-
dẽ ⁊ ĩ figura future eccl'ie ⁊ corꝑis dñi. Vñ
dicit in euãgelio: Soluite templũ hoc: ⁊ in
triduo excitabo illõ. Quia ergo ipẽ edifi-
cauerat illud tẽplũ: edificauit sibi templũ
verus Salomon dñs noster Jesus christꝰ
verus pacificus. Nomen enĩ Salomonis
interꝑ̃tatur pacificus. Est aũt ille verꝰ pa-
cificus: de quo dicit ap'ls: Ipse ẽ enĩ pax
nostra qui fecit vtraqꝫ vnũ. Ipẽ est verus
pacificus: qui duos parietes e diuerso ve
niẽtes in se copulauit: quibus factus est la
pis angularis. Venientem ppl'm ex circũ
cisione credentiũ: et venientem populũ ex
preputio gẽtiũ: et ipsoꝝ credẽtiũ fecit vnã
ecclesiã de duobus populis: ⁊ factus ẽ il-
lis lapis angularis: et ideo verus pacificꝰ:
quia verus Salomon. Salomon aũt ille
filius Dauid de muliere Bersabee: rex in
israel: figuraꝫ gestabat huius pacifici qñ
templũ edificauit. Ideo ne illũ putes Sa
lomonem qui edificauit domũ deo: alium
Salomonem tibi ostẽdens ista scriptura:
sic cepit in psalmo

Expositio psalmi.

Nisi dñs edificauerit domũ:
in uanũ laborauerũt edificã
tes eam. Dominus ergo edifi-
cat domũ: dñs Jesus christus edificat do
mũ suam. Laborant multi in edificãdo: sꝫ
si nõ ille edificet: inuanũ laborauerũt edi-
ficantes eã. Qui sunt isti qui laborãt edifi
cantes: Omnes qui in eccl'ia ꝑ̃dicant ver
bũ dei: ministri sacramẽtoꝝ dei. Oẽs cur-
rimus: omnes laboramus: oẽs edificamꝰ
modo: ⁊ ante nos cucurrerunt: laboraue-
runt: edificauerũt. Sed nisi dñs edifica-
uerit domũ: inuanũ laborauerũt edificã-
tes eam. Ideo quosdã vidẽtes ruere apo
stoli: et ꝓprie Paulus ait: Dies obseruat

et annos et menses et tempora: timeo ne
forte sine causa laborauerim ĩ vobis. Quia
nouerat se intus a dño edificari: plãgebat
istos: qꝛ siue causa laborauerat ĩ eis. Nos
ergo loq̃mur foris: ille edificat intꝰ. Quõ
audiatis nos aduertimus: quid cogitetis
ille solus nouit qui cogitatiões vestras vi
det: Ipẽ edificat: ipse monet: ipẽ terret: ip
se intellectũ aperit: ipẽ ad fidẽ applicat sen
sum vestruꝫ: et tñ laboramus et nos tanqꝫ
oparij: sed nisi dñs edificauerit domũ: in-
uanũ laborauerũt edificãtes eã. Que aũt
domus dei: ipsa ⁊ ciuitas. Domus enĩ dei
populus dei: quia domus dei templũ dei.
Et quid dicit apostolus: Templũ enĩ dei
sanctũ ẽ: quod estis vos. Oẽs aũt fideles
qui sũt domꝰ dei: nõ solũ qui modo sunt:
sed et qui ante nos fuerũt: ⁊ iam dormierũt:
et qui post nos futuri sunt: adhuc q̃ nasci
habent in rebus humanis vsqꝫ in finẽ secu
li: cõgregati in vnuꝫ fideles innũerabiles:
sed deo numerati: de quibus dicit ap'lus.
Nouit dñs qui sũt eiꝰ: grana illa que mõ
gemunt inter paleas: que massã vnã factu
ra sũt qñ area ĩ fine mũdi fuerit ventilata.
Oĩs ergo numerus fideliũ sanctoꝝ ex ho
minibus cõmutandoꝝ vt fiãt eq̃les ange-
lis dei: adiuncti etiã ipsis ãgelis qui modo
non ꝑegrinãtur: sed expectãt nos qñ a pe-
regrinatiõe redeamꝰ: oẽs sil' vnã domũ faci
unt: ⁊ vnã ciuitatẽ: ipa ẽ hierusalẽ. Habet
custodes. Quõ habet edificãtes laborãtes
vt edificet: sic habet ⁊ custodiẽtes. Nã ad
custodiã ꝑtinet qđ dicit apostolꝰ. Timeo
ne sicut serpens Euã seduxit astucia sua:
sic ⁊ vestre mentes corrũpantur a castitate
que est in christo. Custodiebat: cautꝰ erat:
vigilabat q̃tũ poterat suꝑ eos quibus ꝑ̃-
erat. Et episcopi hoc faciũt. Nam ideo al
tior locus positus est episcopis: vt ipsi suꝑ
intendãt: ⁊ tanqꝫ custodiãt populũ. Nam
grece qđ dicitur episcopus: hoc latine su-
perintẽtor interꝑ̃tat: quia suꝑintẽdit: quia
desuꝑ videt. Quõ enĩ vinitori altior sit lo
cus ad custodiendã vine: sic et episcopis
altior locus factus est. Et de isto alto loco
ꝑicula redditur ratio: nisi eo corde stemꝰ
hic: vt humilitate sub pedibꝰ vestris simꝰ:
et ꝓ vobis oremus: vt q̃ nouit mentes ve-
stras ipẽ custodiat: qꝛ nos intrantes: vos
exeũtes possumus videre. Vsqꝫ adeo aũt
non videmus quid cogitetis in cordibus
vestris: vt neqꝫ q̃d agat' in domibꝰ vestris
videre possimus. Quõ ergo custodimus:

Quō hoīes: q̄ȝtum possim⁹ q̄ȝtuȝ accepi-
mus. Et quia nos sicut hoīes custodim⁹:
et pfecte custodire nō possumus: ideo sine
custode remanebitis? Absit. Nā vbi ē ille
de quo dicit. ¶ Nisi dn̄s custodierit
(Alia lra. † frustra vigilat q̄ custodit eam.) ciuitatē: † inuanū laborāt q̄ custo-
diunt eam. Laboramus in custodiēdo:
sed vanus est labor noster: nisi ille custodi
at: qui videt cogitatōes vestras. Custodit
ille cū vigilatis: custodit ⁊ cū dormitis. Il
le enī dormiuit in cruce semel et resurrexit:
iam non dormit. Estote israel: q̄r non dor-
mit: neq̄ȝ dormitabit q̄ custodit israel. Eia
fratres si volumus sub vmbra alarum dei
custodiri: custodimus enim vos ex officio
dispēsatiōis: sȝ custodiri volum⁹ vobiscū
tanq̄ȝ vobis pastores sum⁹: sȝ sub illo pas-
tore vobiscū oues sum⁹: Tanq̄ȝ vobis ex
hoc loco doctores sum⁹: sed sub illo vno
magistro in hac schola vobiscum cōdisci-
puli sumus. Si volumus custodiri ab illo
qui humiliatus est ꝓpter nos: et exaltatus
est ad custodiēdos nos: humiles sim⁹: Ne
mo sibi arroget aliquid: nēo habet aliquid
boni: nisi ab illo acceperit qui solus bon⁹
est. Qui aūt sibi voluerit arrogare sapien
tiam: stultus est. Sit hūilis vt veniat sapi-
tia et illuiet illū. Si aūt anq̄ȝ veniat in illū
sapiētia: putat se esse sapiētē: ante lucē sur
git: ⁊ ambulat in tenebris. Et q̄d audit in
(Alia lra. † Uanum) isto psalmo? † Inuanū est vobis an
te lucem surgere: Quid est: inuanū est
vobis ante lucē surgere? Si surgatis ante-
q̄ȝ surgat lux: necesse ē vt in vanitate rema
neatis: quia i tenebris eritis. Surrexit lux
nostra christus: bonū est tibi vt surgas p⁹
christū: nō surgas an̄ christū? Qui surgūt
ante christū? Qui se volūt p̄ponē christo.
Et q̄ sunt q̄ se volūt p̄ponere christo? Qui
volūt hic excelsi esse: vbi humilis ille fuit.
Sint ergo hic hūiles si volūt ibi esse excel-
si vbi christus excelsus est. Ait enī de his
qui illi adheserāt fide: in quibus et nos su
mus: si et nos puro corde i illū credimus:
Pater inquit: quos mihi dedisti: volo vt
vbi ego sū ⁊ ibi sint mecū. Magnū donū:
magna gratia: magna ꝓmissio fratres mei.
Et quis non vult esse cū christo vbi ē chri
stus? Sȝ iā excelsus christ⁹. Uis ibi eē vbi
est excelsus? Esto hūilis vbi ⁊ ille hūilis fuit.
Propterea illis dic̄ ip̄a lux: Nō ē discipu-
lus sup magistrū: nec seru⁹ sup dn̄m suuȝ.
Qui volebāt discipli esse sup magistrū: et
serui volebāt eē sup dn̄m suū: an̄ lucē vole-
bant surgere: ⁊ inuanū ibant: quia nō post
lucē ibāt. Illis ergo dic̄ iste psalm⁹: Inua
num ē vobis ante lucē surgere. Tales erāt
filij Zebedei: qui āteq̄ȝ hūiliarētur scōm
passionem dn̄i: iam sibi loca eligebāt vbi
sederēt: vnus ad dexterā: alter ad sinistrā.
Ante lucem volebant surgere: ideo inua-
num ibant. Reuocat illos dn̄s ad humili
tatem cuȝ hoc audiret ⁊ ait illis: Potestis
bibere caliceȝ quē ego bibiturus sū? Ego
veni humilis esse: et vos an̄ me vultis esse
excelsi? Quo ego eo: illuc seq̄mini ait. Nā
si hac vultis ire quo ego nō eo: inuanū est
vobis ante lucē surgere. Et Petrus ante
lucem surrexerat: q̄n cōsiliū dn̄o dare vo-
lebat: vt nō pateret̄ ꝑ nobis. Dixerat enī
ille de passione sua in qua salui futuri era-
mus: de ipsa hūilitate: humilis enī passus
est. Cū ergo de passiōe sua futura diceret:
expauit Petr⁹: qui illū pauloāte dixerat
filiū dei: timuit ne moreret̄: ⁊ ait illi. Absit
a te dn̄e: ꝓpiti⁹ esto tibi: nō fiet istud: An-
te lucē volebat surgere: et luci ꝯsiliū dare.
Sed quid fecit dn̄s? Fecit illū vt post lucē
surgat. Redi post me sathanas. Ideo enī
sathanas: quia ante lucē vis surgere: redi
post me vt ego p̄cedaȝ: tu sequaris. Quo
ego eo: illuc eas: non q̄ tu vis ire illuc me
velis ducere. Ergo illis q̄ volebāt ante lu
cem surgere dicit psalm⁹: Inuanū est vo-
bis ante lucē surgere. Et q̄n surgimus? Cū (Alia lra.
fuerim⁹ humiliati. Surgite † posteaq̄ȝ († postq̄ȝ sederi-
sedistis. Surrectio exaltatiōeȝ significat: tis.)
sessio humilitatē significat. Alijs locis in-
telligitur sessio in honore iudicandi: alijs
locis humilitatem ostēdit: Quō in hono
re iudicandi sessio? Sedebitis sup duode
cim sedes iudicātes duodecim trib⁹ israel.
Quō in signo humilitatis sessio: Hora sex-
ta dn̄s fatigat⁹ sedit ad puteū. Fatigatio
dn̄i infirmitas dn̄i fuit: infirmitas virtutis:
infirmitas sapiētie: sed ip̄a infirmitas hu-
militas. Ergo si sedit ex infirmitate: sessio
illa hūilitatē significat. Et ipsa sessio ipsi⁹:
id est humilitas ipi⁹: ipsa nos fecit saluos:
quia quod infirmū ē dei: fortius q̄ȝ homi-
nes. Ideo dicit i quodā psalmo: Dn̄e tu
cognouisti sessionem et resurretionē meā:
id est humilitatē meaȝ: ⁊ exaltationē meā.
Quid ergo vos ante lucē vultis exaltari
o filij Zebedei? Sic enī loquimur: ⁊ ipos
potius nominemus qui nō nobis irascūt̄:
quia ideo de illis ista cōscripta sūt: vt alij ca
uerent superbiā: in qua ipsi correcti sunt.

Qui ergo vultis ante lucem surgere: inua
nū est vobis. Exaltari vultis anteq̃ humi
liemini. Dn̄s ipe vester qui est lux vestra:
humiliatus est vt exaltaret᷑. Audite Pau
lum dicentē: Qui cū in forma dei esset nō
rapinā arbitrat⁹ est esse eq̄lis deo. Quare
illi non erat rapina? Quia natura erat: q̄a
in hoc natus erat vt esset equalis illi a quo
genit⁹ est. Sz q̄d fecit? Propter nos semet
ipsū exinaniuit formā serui accipiēs: in si-
militudine hoim factus et habitu inuētus
vt homo: huiliauit semetipm factus obe-
diens vsq̃ ad mortem: mortē aūt crucis.
Hec est sessio ipsius. Sz audi resurrectio-
nem: ꝓpter quod deus illū exaltauit ⁊ do
nauit illi nomē quod ē sup omne nomen.
Jam vos ad illud nomē festinatł: surgite:
sed postea q̃ sedistis. Surgere vultis: sed
primo sedete: et surgens ab humilitate ve
nis ad regnū. Nam si p̄ripis regnū: cadis
a regno anteq̃ surgas. Potestis bibere in
quit calicem quē ego bibiturus sum? Et il
li. Possum⁹. Et ille: Calicē inq̄t meū bibe
tis: sedere aūt ad dexterā vel ad sinistram
meā ait: nō est meū dare vobis: alijs patū
ē a p̄re meo. Quid ē: nō ē meū dare vob̄?
Non est meū dare supbis: hoc eni adhuc
erāt. Sz si vultł illud accipe: nolite eē q̄ꝺ
estis. Alijs patū ē: ⁊ vos alij estote: et vob̄
paratū ē. Quid est alij estote? Pri⁹ humi-
liamini: qui iam vultł exaltari. Intellexe-
runt ergo humilitatē futurā sibi: ⁊ correcti
sunt. Ergo et nos hoc audiam⁹: q̄z hoc di
cit psalm⁹ iste: surgite posteaq̃ sedistł. Sz
ne quis putet se ad hoc sedere vt honoret᷑:
vt ostenderet quia sessionē istam humilita
tem voluit cōmendare: ne quis se putaret
iustū esse sedere: aut ad iudicādū: aut ad
epulandū et gaudendū: ⁊ maiorem supbi
am ibi quereret: in significatiōem hūilita-
tis addidit. **Qui manducatis panē doloris.** Illi ergo mādūcant panē dolo
ris: qui gemūt in ista pegrinatiōe: Ipi sūt
in cōualle plorationis. Ascensiones enim
facit de⁹ in corde. Sed vbi illas disponit?
Ascēsiones inquit in corde eius disposuit.
Quis? De⁹. Si ascensiōes in corde: ideo
cātant cāticū graduū. Humiliemur in se-
culo: vt ascēdamus. Quō? Corde. Quia
ipa ascēsio cordis a cōualle ploratiōis sur
git: In cōualle inq̄t ploratiōis. Quomo-
do erecti sunt mōtes: sic sederūt cōualles.
Cōualles enim dicūtur loca depressa ter-
rarum: colles eminētiora loca: min⁹ tamē
q̃ montes. Multū excelsa loca terrarum
montes dicūtur. Parum ē: nō ait a colle
surgite: nec ait a cāpo: sed a cōualle: vt sit
aliquid humilius q̃ campus est. Si ergo
in conualle ploratiōis māducas panē do
loris: et dicis: Facte sunt mihi lachryme
mee panes die ac nocte dū dicit᷑ mihi quo
tidie vbi est deus tuus: bene surgis qn̄ se
disti. Et quasi diceres: qn̄ surgimus? Mo
do iubemur sedere: quādo erit nostra sur-
rectio? Quando fuit domini: Cū attende
qui te p̄cessit. Nā si nō ipsuz attendis: In
uanū est tibi ante lucē surgere. Ipse quan
do exaltatus est? Cum mortuus est. Ergo
⁊ tuam exaltationem post mortem spera:
in resurrectione mortuorum spera: quia
ille resurrexit et ascendit. Sed vbi dormi-
uit? In cruce. Quādo dormiuit ī cruce sig
num gestabat: immo implebat quod signi
ficatū erat in Adā: quia cū dormiret Adā
costa illi detracta est: ⁊ Eua facta ē. Sic ⁊
dn̄s cū dormiret in cruce: lat⁹ eius lancea
pcussum est: et sacramēta ꝓfluxerūt vnde
facta est ecclesia. Ecclesia eni ꝯiunx domi
ni facta ē de latere: quō Eua illa facta ē de
latere? Sed quō illa nō est facta: nisi de la-
tere dormiētis: sic ista non est facta nisi de
latere dormientis? Si ergo ille non resur-
rexit nisi mortu⁹: tu exaltatōem speras nisi
post hanc vitā. Sed vt doceat te iste psal-
mus: q̄si interrogares qn̄ surgaz: fortassis
prius q̃ sedero. **Cū dederit: inquit: somnum dilectis† eius:** Dat hoc er- Alia lr̄a. † suis.
go deus cū dormierint dilecti eius: tūc sur
gent dilecti ei⁹: id est christi. Oēs eni sur-
gent sed non quō dilecti eius. Omniū est
resurrectio mortuorū. Sed quid ait apl̄s.
Omnes quidē resurgem⁹: sed nō omnes
immutabimur. Resurgūt illi ad penam:
resurgim⁹ nos quō resurrexit dn̄s noster:
vt sequamur caput nostrū: si membra ip-
sius sum⁹. Si aūt mēbra eius sumus: tūc
sumus dilecti eius: tūc ad nos ptinet illa
resurrectio que precessit in domino: vt lux
surrexerit an̄ nos: nos post lucē: q̄a inua-
num est nobis ante lucē surgere: id est alti
tudinē querere an̄q̃ moriamur: cum chri
stus lux nostra non sit exaltatus in carne:
nisi posteaq̃ mortuus est. Cōstituti ergo
membra eius: et in mēbris eius dilecti ei⁹:
cū sōnum acceperimus: tūc surgem⁹ in re-
surrectione mortuoꝝ. Un⁹ resurrexit iā nō
moriturus. Resurrexit Lazarus sed mori
tur⁹: resurrexit filia archisynagogi sed mo
ritura: resurrexit filius vidue s̄ moriturus:
resurrexit christus non moriturus. Audi

apostolū: Christus resurgens ex mortuis
iam nō moritur: et mors ei vltra nō domi-
nabitur. Talē spera resurrectionē: ⁊ ꝓpter
hoc esto christianus: non ꝓpter felicitatē
terre huius. Nam si ꝓpter felicitatē vite
huius vis esse christianus: quādo illa lux
tua non hic quesiuit mūdanam felicitatē:
ante lucem vis surgere: necesse est vt in te-
nebris ꝑseueres. Mutare: sequere lucem
tuā: Quā: Resurrexit: surge. Sede priꝰ ⁊
sic surge: cum dederit somnū dilectis eiꝰ.
Quasi quereres iterū: quibꝰ dilectis: **Ec-
ce hereditas dn̄i filij merces fructꝰ
ventris.** Qn̄ dicit fructꝰ ventris: partu-
riti sunt filij isti. Est quedā mulier in qua
sp̄ualiter ostendit quod dictū est Eue: In
gemitu parturies. Parit eni ecclesia filios
coniux christi: ⁊ si parit parturit. In cuiꝰ fi-
gura etiā Eua mater viuorū appellata est.
In mēbris parturientis erat ille qui dice-
bat: Filioli mei quos iterū parturio donec
christus formet in vobis. Sed nō frustra
ꝑturiuit: nec frustra peperit: Erit semē san
ctū in resurrectiōe mortuorū: Abūdabūt
iusti qui diffusi sunt mō toto orbe terrarū.
Gemit illos ecclesia: parturit illos eccle-
sia. In illa aūt resurrectiōe mortuoꝝ appa
rebit partus ecclesie: transiet dolor et ge-
mitus. Et qd̄ dicit: Ecce hereditas dn̄i:
filij merces fructus ventris. Huius fructꝰ
vētris: nō hic fructꝰ. Merces huiꝰ: fructꝰ
ventris. Que est ipsa merces: Ipsa mer-
ces resurgere a mortuis. Que est ipsa mer
ces: Surgere postea ꝗ̄ sedisti. Que ē ista
merces: Letari postea ꝗ̄ mādicasti panē
doloris. Cuius ventris: Ecclesie. In cuiꝰ
ventre: qꝛ eiꝰ typum Rebecca gestabat:
duo illi gemini tanꝗ̄ duo populi luctabā-
tur. Una mater in viscerībꝰ suis: dissentiē-
tes frēs nōdū natos cōtinebat. Pulsabāt
materna viscera: discordijs internis. Ge-
mebat illa: vim patiebat: ꝫ pariēs discerne
bat quos geminos pregnās ꝓtulerat. Sic
et mō frēs ꝗ̄diu gemitꝰ datus est ecclesie:
ꝗ̄diu parturit ecclesia: ipsi sunt intus ⁊ bo
ni ⁊ mali. Fructꝰ aūt vētris in Jacob erat:
qꝛ ipm̄ dilexit mr̄. Jacob dilexi dicit ⁊ deꝰ:
Esau aūt odio habui. Ambo de vno vte-
ro ꝓcesserūt: vnus amari meruit: alius re-
probari. In dilectis ergo eius fructꝰ erit. Er-
Alia lra. go merces fructꝰ vētris. **Sicut sagit-
ita te in manu potētis:** † **sic filij excusso-
rum.** Un̄ eni facta est hereditas ista frēs:
Un̄ facta est tā multa hereditas: de q̄ dici
habet in fine: Ecce hereditas dn̄i filij mer

ces fructꝰ vētris: Excussi sūt qdā de manu
dn̄i tāꝗ̄ sagitte et ierunt lōge: ⁊ totā terrā
impleuerūt vn̄ pullulāt scti. Nam ipsa est
hereditas de q̄ dicit: Postula a me ⁊ da-
bo tibi gētes hereditatē tuā: et possessionē
tuā terminos terre. Et quō ipsa possessio
ꝓtendit ⁊ crescit vsq̄ ad fines terre: Quia
sicut sagitte in manu potētis: sic filij excus-
sorū. De arcu excutiūt sagitte: ⁊ quāto for
tior excusserit: tanto lōgius vadit sagitta.
Quid aūt fortius excutiēte dn̄o: De arcu
suo mādat apostolos suos: nō potuit esse
residuū quo nō ꝑueniret sagitta a tā forti
excussa: peruenit vsq̄ ad fines terre. Ideo
nō vltra: qꝛ nihil est vltra generis humani.
Nam tātas vires ille habet: vt etiā si vltra
esset quo pertēderet sagitta: excuteret illuc
sagittā. Sic aūt sunt ⁊ filij excussoꝝ: quō ⁊
illi excussi. Quesitū est enim de hoc verbo
etiā ab his q̄ ante nos ista tractarūt: quare
filij excussoꝝ dicti sunt: vel qui sunt intelli
gēdi filij excussoꝝ. Et quibusdā visū est si
cut mō dixi: filios excussoꝝ: filios esse aplo-
rum. Intendat paululum caritas vestra.
Quesitū est quare excussi dicti sunt apli:
Dictū est a qbusdā: ideo illos appellatos
excussos: qꝛ precepit eis dn̄s: Si exieritis
de ciuitate in qua nō audiūt vos: excutite
puluerē de pedibꝰ vestris. Sed ait alius.
Non ergo filij excussorū dici debuerūt: sed fi-
lij excutientiū. Excutiētes enim illos fecit
dn̄s quibꝰ dixit: Excutite puluerē de pedi
bus vestris: non excussos: Subtiliter qui-
dem quasi contradicere voluit precedenti
sententie: qꝛ iam ista tractata ⁊ dicta erant:
Uerūtamē nos quātū adiuuat dn̄s querē-
tes quō recte dici potuerint etiam excussi:
quibꝰ ait dn̄s: Excutite puluerē de pedibꝰ
vestris: inuenimꝰ nō absurde dici potuis-
se. Quis eni ipsi excuterēt: seipsos excutie
bāt. Hoc dico q̄ excutit: aut se excutit: aut
aliqd aliud. Si aliqd aliud excutiat: excu
tiēs est: excussus nō est. Si aūt se excutiat:
et excutiēs est ⁊ excussus. Intēdite: ꝫ pla-
nius dicā si potuero. Si aliud excutiat ex-
cutiens est non excussus: Si ab alio excu-
tiat: excussus est nō excutiēs. Si aūt excu-
tiat seipm̄: excutiēs est: qꝛ excutit se: et ex-
cussus: qa excutit a se. Querit ergo quos
excusserint apostoli: vtiq̄ seipsos. A pedi
bus enim suis puluerē excusserūt. Sed ait
aliquis. Non se excusserūt: sed puluerem.
Hoc plane nec calūniose dicit. Duobus
enim modis dicimꝰ aliquid excuti: siue il-

lud qđ inde excutit: siue illud vñ excutit. Nam ⁊ excussus est puluis dicim⁹: ⁊ excussa est vestis. Tenēt aliq̄ ⁊ excutiūt vestē: et exit inde puluis qui inheserat. Quid dicis de puluere? Excussus est puluis. Quid dicis de veste? Excussa est vestis. Si ergo et quod inde excutiendo exiliit: et illud vnde exilit quod inheserat excussum dicitur: et puluis excussus est: et apostoli excussi sūt. Quare ergo non dicātur filij excussorum: filij aplorum? Sed est alia sententia: quā ꝑtermittere non debemus. Ideo eni forte obscuri⁹ positū est: vt multos intellect⁹ generet: ⁊ ditiores discedāt hoies q2 clausuȝ inuenerūt quod m̄tis modis aperiret: q̄si vno mō apertū inuenirēt. Dicimus excuti etiā aliq̄d: vt exeat ide qđ forte abscōditū est. Aliter eni dicim⁹ excuti vestē: vt excutiāt inde puluerē: et aliter dicim⁹ excuti saccum: vt illud qđ intus latebat exeat. Ergo intelligo fratres quantū possum filios excussorū: fortasse ipsos aplos dictos filios ꝓphetarū: Prophete enim clausa sacramenta ⁊ operta continebāt: excussi sunt vt inde manifestata procederēt. Puta ergo prophetā dixisse sicut dixit: Agnouit bos possessorē suum: et asinus presepe domini sui: israel aūt me non cognouit. Hoc mihi interim ad presens occurrit: quod de propheta dicerē: si aliud occurrisset hoc dixissem. Hoc autē audiēs homo: si asinū ⁊ bouem: ⁊ pecora: ⁊ iumēta que videt cogitauerit: nescio q̄d intus tanq̄ȝ inuolucro positū forinsecus ptractauit: q̄d ibi sit nescit. Asinus ⁊ bos aliq̄d significāt. Quid ḡ dicit homini iā ꝓnunciare volēti? Expecta: clausum est qđ tangis: excute inuolucrū. Propheta nescio q̄d illis velaminib⁹ noim texit: ⁊ nescio quē asinū: nescio quē bouē significat. Nam asinus in figura populi dei iumētū dei est: portās sessorē dñm ne erret in via: et bos ille de quo dicit aplus: Boui triturāti os non infrenabis. Nunq̄d de bob⁹ ptinet ad deū q2 hec dixit? Sed ꝓpt nos scptura dic: Omis ḡ q̄ ꝑdicat verbū dei: monet: obiurgat: terret: triturat areā: et bouis implet officiū. Veniebat bos de gente iudeoꝝ: inde enim ꝑdicatores apli: veniebat ⁊ asinus de gente ꝑputij: id est a gētib⁹. Venit eni vt portaret dñm: et ideo in asino sedit dñs: qui nūq̄ȝ portauerat hominē: q̄m ad gentes lex non missa erat nec ꝓphete. Ergo q2 ⁊ dñs noster Jesus christus cibaria nr̄a voluit esse: et ꝓpterea natus in ꝑsepio collocat⁹ est: Cognouit bos possessorē suū: ⁊ asinus ꝑsepe dñi sui. Sed nūq̄d ista exirēt: nisi saccus excuteret? Nisi ꝓphetia inuoluta: accedēte diligētia discuteret: nunq̄d operta exirēt ad nos? Omnia ḡ ista clausa erant anteq̄ȝ veniret dñs. Venit dñs ⁊ excussit illa clausa: et manifestata sunt: et excussi sunt ꝓphete: et generati sunt apli. Quia ḡ excussis ꝓphetis generati sunt apli: filij sunt excussorū: ipsi in manu potētis positi tāq̄ȝ sagitte puenerūt vsq̄ȝ in fines terre. Vñ dici habet in fine: Ecce hereditas dñi filij merces fruct⁹ ventris: q2 ideo de finib⁹ terre colligit ista hereditas: q2 sicut sagitte in manu potētis: sic filij excussorū: id est sic filij ꝓphetarū apli fuerūt: quasi sagitte in manu potentis. Si potēs ille potēter excussit: si potēter excussit vsq̄ȝ in fines terre puenerūt quos excussit. ¶ Beat⁹ hō qui impleuit desideriū suū ex eis: Eia frēs mei: quis replet desideriū suū ex eis? Qui nō amat seculū. Qui desiderio seclī plenus est: nō est quo intret qđ illi predicauerūt. Funde qđ portas: et capax fias ad id qđ nō habes: id est desideras diuitias: nō potes implere ex eis desideriū tuū: Desideras honores in terra: desideras ea que etiā iumētis donauit deus: hoc est voluptatē tpalē: ⁊ salutem corpis: et talia: nō ex eis implebis desideriū tuū. Si aūt sic desideras: quō ceru⁹ desiderat ad fontes aquarū: si dicis: desiderat et deficit anima mea in atria dñi: imples desideriū tuū ex eis: non q2 iā illi pñt tale desideriū implere: sȝ tales imitādo venis ad eum qui impleuit desideriū ipsoꝝ.

Alia li / t vir. / t ipsis

Non cōfundet cū loquet inimicis suis in porta. Frēs in porta loquamur: id est vt omnes nouerint quid loquamur. Qui eni nō vult loqui in porta: latere vult qđ loquit: et forte ideo vult latere q2 malū est. Si fidit: in porta loquat: sicut dicit de sapiētia: In portis aūt ciuitatū audēter dicit. Quanto tpe iusticiā innocētes tenuerint non erubescent: hoc est in porta predicare. Et quis est qui predicat in porta? Qui ꝑdicat in christo: q2 christus est porta qua intram⁹ ad illaȝ ciuitatē. Mentior si non ipe dixit: Ego sum ianua. Si ianua est et porta est. Janua eni dicitur dom⁹: et ianua ciuitatis porta est: porta dom⁹ ianua est. Sed forte nō bñ dicit porta: si nō bñ dicit ciuitas q̄ dicta est dom⁹. Vtrūq̄ȝ eni pauloante dictū est: Nisi dñs edifica-

uerit domū: inuanū laborauerūt edificā-
tes eam. Et ne istā domū audiēdo paruū
aliquid putares: Nisi dñs inquit custodie
rit ciuitatē: inuanū laborauit qui custodit
eā. Illa est ḡ dom⁹ que est ciuitas. Ipsa ḡ
habet ianuā tāq̄ʒ dom⁹: ⁊ habʒ portā tāq̄ʒ
ciuitas. Qui est ḡ ianua dom⁹: ipse est por
ta ciuitatis. Ergo si christus porta ciuita-
tis: ille nō erubescit qui in christo stat ⁊ sic
ꝑdicat. Qui aūt ꝯtra christū ꝑdicat: clau
ditur cōtra illū porta. Qui sunt isti qui cō
tra christū predicāt? Qui negant: q̄r misse
sunt sagitte de manu potentis: ⁊ ꝑuenerūt
vsq̄ʒ in fines terre: et ipsa hereditas dñi: de
qua dictum est: Postula a me et dabo tibi
gentes hereditatē tuā ⁊ possessionē tuā ter
minos terre. Predicatū est: auditū est an-
teq̄ʒ fieret: et iam factū nolunt agnoscere.
Qui disputāt ḡ cōtra christū: extra portā
sunt: q̄r suos honores querūt: non christi.
Qui autē ꝑdicat in porta: christi honorez
querit nō suū: Et ideo qui ꝑdicat in porta
dicit: Nolite in me ꝑsumere: nō eni per me
sed per portā intrabitis. Illi aūt qui volūt
hoīes in seipsos ꝑsumere: nolūt eos intra-
re per portā: non mirū si claudit᷑ cōtra il-
los porta: ⁊ ociosi pulsent vt aperiat᷑. Ad-
estote ḡ animo frēs ꝓpter etiā crastinū ser
monē ex nostra pollicitatōe adiuuāte dño
vobis reddēdū ex euāgelio de colūba: In
cuius noīe promisim⁹: in illi⁹ misericordia
reddem⁹. Sʒ vt possim⁹ esse idonei reddi
tores: ne audaces fuerimus promissores:
orate pro nobis.

Explicit tractatus de psalmo. CXXVI

Incipit tractatus de psalmo. CXXVII

Prefatio.

Sicut dicit apl's fratres carissimi:
Spiritualib⁹ spiritualia cōparā⁹:
Animalis autē homo nō ꝑcipit q̄
sunt spūs dei: Cauēdū est ne hoīes anima
les nō ꝑcipiētes que sunt spūs dei: scāda-
lizent᷑ potius in hoc psalmo q̄ʒ edificētur.
Nam breuiter quāq̄ʒ eū cū cantaret᷑ audi
uim⁹. Quia breuis est: curro eum nō tra-
ctans: sʒ legēs. Et videte si talia quisq̄ʒ cō
cupierit: pro magno a deo qualia cōtinet
iste psalm⁹: et forte nō q̄r desertus est ab il-
lo: sed q̄r magis diligit᷑ nō acceperit: vide-
ritq̄ʒ illa que hic sic audiuit esse ꝑmia timē
tium deū: abūdare illis qui nō timēt deū:
nutent gressus illius et effundant᷑ lapsu ve
stigia eius: ⁊ dicat in corde suo sine causa
se deū timuisse: q̄ñ illa dona nō meruit que
ꝓmisit timentib⁹ se: insuꝑ ⁊ illi acceperūt:
qui eū nō solū nō timuerūt: sʒ etiā blasphe
mauerūt. Videte eni quid dicat.

Expositio psalmi.

b Beati omēs qui timēt dñm:
qui ambulant in viis eius. — Alia l'ra.
Labores †fructuū tuoꝝ mā- — †manuū tua-
ducabis: beat⁹ es ⁊ bene tibi erit. — rum quia.
Adhuc possum⁹ ⁊ hic q̄uis animales bea
titudinē futuri seculi cogitare. Sed videte — Alia l'ra.
quid sequat᷑. Uxor tua sicut †vinea — †vitis.
†fertilis: in lateribus domus tue. — †abnudās.
Filii tui sicut †nouellatio oliuaꝝ: — †nouelle.
in circuitu mense tue. Ecce sic be-
nedicetur homo: qui timet dñm.
Quō? Ut sit vxor ei⁹ tāq̄ʒ vinea fertilis in
laterib⁹ dom⁹ ei⁹: ⁊ filii ei⁹ circūdēt in circui
tu mēsā ei⁹ tanq̄ʒ oliuaꝝ nouellatio. Ergo
ꝑdiderūt mercedē suā: qui ꝓpter deū etiā
vxores ducere noluerūt? Sʒ ait qui noluit
ducere vxorē: Qualiter me deus bñdicet?
Immo vō aut sic te bñdicit: aut te nō bñdi
cit. Aperta dicta sentētia est: Ecce sic bñ-
dicet᷑ hō qui timet dñm. Quid hoc sibi ḡ
vult frēs? Ne desiderādo tꝑalē ⁊ terrenā fe
licitatē ꝑdam⁹ celestē: ꝓpheta tāq̄ʒ inuolu
crū nobis cōstituit. Inuolucrū hoc nescio
q̄d habet intus. Meminit aūt caritas vr̄a
cū suꝑiorē psalmū vobis tractarem⁹ q̄ est
ante istuz: incurrisse nos in quēdā versum
obscurū: vbi dictū ē: Sicut sagitte in ma-
nu potētis: sic filii excussoꝝ: et cū querere-
mus: q̄ sint filii excussorū: visuz esse nobis
suggerēte quātū credim⁹ dño: filios excus
sorum apl'os esse dictos filios ꝓphetarū.
Quare? Quia ꝓphete in enigmatib⁹ locu
ti sūt ⁊ figuris rerū: tāq̄ʒ mysterioꝝ inuolu
cris cooperuerūt intellectū: Qui itellect⁹
ꝓdire nō potuit ad hoīes: nisi inuolucra il
la excuterent᷑. Uñ dicti sunt illi filii excus-
sorū: qui de ꝓphetis excussis ꝑfecerūt. Er
go et nos excutiam⁹ istū: ne per inuolucra
fallamur: et tāgētes qđ intus est: ⁊ nō vidē
tes: dicam⁹ forte lignū ꝓ auro: aut testā ꝓ
argēto. Excutiam⁹ si videt᷑ caritati vestre:
aderit dñs vt ꝓcedat qđ intus est: maxi-
me frēs mei: q̄r martyrū natalicia celebra-
mus. Quāta mala passi sūt martyres: quā
ta exitia: q̄ta tormēta: squalores carcerū:
stricturas catenaꝝ: seuicias feraꝝ: ardorē
flāmaꝝ: aculeos ꝯtumeliaꝝ. Ista oīa passi
essent: nisi nescio q̄d viderēt quo se tende-
rent qđ ad hui⁹ secli felicitatē nō ꝑtineret?
Turpe est autē vt natalicia martyrū cele-

bremꝰ:hoꝝ videlicet seruoꝝ dei contem-
nentũ mũdũ istũ ꝓpter sempiternã felici-
tatẽ:et accipiamꝰ qđ hic scriptũ est ꝑ p̄sen
ti felicitate: vt vnicuiqꝫ forte homini dei fi
deli: ciui illius hierl'm cõtingat etiã ducta
vxore filios non habere: dicamꝰ:nõ timet
hõ iste dñm. Nam si timeret dñm: vxor eiꝰ
tanq̃ vinea fertilis esset in domo eius:nõ
sterilis vt nullũ generaret:et si timeret do-
minũ hõ iste:filij ipsius circũdarẽt mẽsam
ipsius:tanq̃ arbores oliuarũ. Si enĩ talia
dixerimꝰ:animales sumꝰ nõ ꝑcipiẽtes que
sunt spũs dei. Incipiamꝰ ⁊ nos excutere:
vt simꝰ ⁊ nos filij excussorũ. Si enĩ erimꝰ fi
lij excussoꝝ:erimꝰ in manu potentis tanq̃
sagitte: ⁊ iaculat̃ nos de p̄cepto suo in cor
da hoĩm nõdũ amãtiũ: vt ꝑcussa sagittis
verboꝝ dei amẽt. Nam si talia vel ceperi-
mus p̄dicare:filij aut frẽs mei timete domi
num: vt habeatis filios ⁊ nepotes: vt gau-
deat domꝰ vestra: nõ sagittamꝰ vt ametur
illa eterna hierl'm. Remanebũt in amore
terrenorũ vt vidẽtes ista abũdare impijs:
et si nobis non audẽt in corde suo: dicunt:
Quare ille q̇ nõ timet deũ plenã domũ ha
bet filijs? Et forte alius dicit illi. Adhuc
nescis q̇d illi possit cõtingere. Quid si ef-
feret illos? q̃ nõ timet deũ: ⁊ ad h̄ illi plures
nati sunt vt maiorẽ dolorẽ de illorũ morte
patiat̃? Sꝫ si talia dixeris: respõdebit tibi
et ille: Ego noui hoĩem impiũ: paganũ: sa
crilegũ: adoratorẽ idolorũ: et forte nouit ⁊
verum dicit: nec vnũ nouit: nec duos vel
tres: quẽ deduxerũt ad fossam senem: de-
crepitũ: mortuũ in lecto suo turbe filiorũ ⁊
nepotũ. Ecce nõ timuit dñm: et proles fe-
cũdissima domꝰ eius clausit oculos eius.
Quid ad hoc dicturi sumꝰ? Nihil illi põt
euenire mali: vt efferat filios suos viuus:
qñ iam mortuus a filijs ad sepulchrũ glo-
riosum deductꝰ est. Excutiamꝰ ḡ: excutia-
mus si volumꝰ esse filij excussoꝝ: exeat huc
aliq̇d. Est enĩ quidã hõ q̇ sic benedicit̃: et
nemo timet dñm: nisi q̇ est in mẽbris ipsius
hoĩs. Et multi hoĩes sunt: et vnus hõ est.
Multi enĩ christiani et vnꝰ christus. Ipsi
christiani cũ capite suo: qđ ascẽdit in celũ
vnus est christus. Non ille vnꝰ ⁊ nos mul
ti: s̄ ⁊ nos multi in illo vno vnũ. Unꝰ ḡ hõ
christus caput et corpus. Qđ est corpus
eius? Ecclesia eiꝰ: dicẽte ap̄lo: Qm̃ mẽbra
sumꝰ corporis eius: ⁊ vos autẽ estis corpus
christi e t mẽbra. Intelligamꝰ ḡ vocẽ huiꝰ
hoĩs: in cuiꝰ corꝑe vnus sumꝰ hõ: ⁊ ibi vi-
debimꝰ ista vera bona hierl'm. Sic enĩ di-
xit in fine: Et videas bona que sũt hierl'm.
Si aũt ista bona terreno oculo attẽderis:
abundãtiã filiorũ ⁊ nepotũ: ⁊ fertilitatẽ: fe
cunditatẽqꝫ cõiugis: non sunt bona illius
hierl'm: q̃ bona ista ⁊ in terra moriẽtiũ sũt:
illa terra viuẽtiũ est. Noli valde ꝓ magno
habere: si habes filios morituros: ⁊ si non
ante te: certe post te. Uis habere filios nũ-
q̃ morituros: ⁊ tecũ semꝑ victuros? Esto
in illius corꝑe de quo dictũ est: Uos autẽ
estis corpus christi ⁊ mẽbra. Nam vt hoc
ostẽderet ⁊ ipse psalmꝰ: q̃ sic est obscurus:
vt admoneat pulsari: sic operuit vt velit ex
cuti: a pluribꝰ cepit: Beati oĩes q̇ timent
dñm q̇ ambulãt in vijs eiꝰ. Multĩ loquit̃:
sed q̃ ipsi mlti vnũ sunt in christo: sequit̃ ⁊
singularit̃ iã dicit: Labores fructuũ tuoꝝ
mãducabis. Superiꝰ dixerat: Beati oẽs
qui timẽt dñm q̇ ambulãt in vijs eius: mo
do quare labores fructuũ tuoꝝ mãduca-
bis et nõ mãducabitis? Et quare labores
fructuũ tuoꝝ et nõ labores fructuũ vr̃oꝝ?
Tam in ꝓximo oblitꝰ est: q̃ pluribꝰ loque
bat̃? Sed si iam excussisti: q̇d tibi respõdit?
Cũ plures christianos appello in vno chri
sto vnũ intelligo. Plures ḡ estis: et vnus
estis: plures sumꝰ: ⁊ vnus sumꝰ. Quõ plu
res sumꝰ et vnus sumꝰ? Quia illi inheremꝰ
cuiꝰ mẽbra sumꝰ: ⁊ quoꝝ caput in celo est:
vt mẽbra sequant̃. Ergo ipse describat iã
q̃ manifestũ est quẽ describit: Sic patebũt
oĩa que sequunt̃: tantũ vos timete dñm
et ambulate in vijs eius: ⁊ nolite zelare eos
qui nõ ambulãt in vijs eiꝰ: qñ illos videri
tis esse felices infeliciter. Seculi enĩ hoĩes
infeliciter felices sunt: martyres aũt felicit̃
infelices erãt. Erãt enĩ ad tp̄s infelices: sꝫ
in eternũ felices: ⁊ in eo ip̄o qđ erãt ad tp̄s
infelices: putabãt̃ magis infelices q̃ erãt.
Quid enĩ dicit ap̄lus? Quasi tristes semꝑ
aũt gaudẽtes. Quare semꝑ? Et hic et ibi:
prorsus et hic ⁊ ibi. Hic enĩ vñ gaudemꝰ?
De spe. Ibi vñ gaudebimꝰ? De re. Ma-
gnũ gaudiũ habꝫ spes gaudẽtis. Et si spe
gaudẽtes: videte q̇d sequit̃: In tribulatiõe
patiẽtes. Martyres ḡ ideo in tribulatiõe
patiẽtes erãt: q̃ spe gaudebãt. Sed q̃ nõ
dũ erat illud quod ꝓmittit̃: q̇d dicit ap̄ls?
Spes enĩ que videt̃ nõ est spes: Si aũt qđ
nõ videmꝰ speramꝰ ꝑ patiẽtiã expectamꝰ.
Ecce quare oĩa martyres pertulerũt: q̃
quod nõ videbãt per patiẽtiã expectabãt.
Illi qui eos occidebãt que videbãt ama-

bant: illi qui occidebant ad ea que nõ vi-
debãt suspirabat: et ea que nõ videbãt: ap
prehẽdere festinabãt: et quod tardius oc-
cidebant: moras sibi fieri arbitrabant. Er
go frẽs felix martyr ⁊ vere felix: et nomĩe ⁊
corona: cuiꝰ hodie natal' est: cõtempsit mũ
duz. An forte qꝛ timebat dñm: inde erat fe
lix: inde erat beatus: quia vxor eius tanq̃
vinea fertilis erat in terra: et filij eius circũ
dederũt mensam eius? Omĩa ista perfecte
habet: sed in corpe illius qui hic describit:
et qꝛ sic ille intellexit: cõtempsit p̃sentia: vt
acciperet futura. Noueritis aũt frẽs nõ eũ
passum mortẽ: quã alij martyres passi sũt.
Confessus est enĩ: dilatꝰ ẽ ad tormẽta: alio
die inuẽtũ est corpus exanime. Clauserãt
enĩ illi carcerẽ: sed corpi: nõ spiritui. Quẽ
illic parabãt torquere carnifices: absentez
inuenerũt: perdiderũt seuiciã suã: iacebat
exanimis sine sensu illis ne torqueret: cum
sensu apud deuz vt coronaretur. Unde et
iste felix frẽs: nõ tantũ noĩe: s; ⁊ premio vi-
te eterne: si ista dilexit. Ergo sic audiamus
istũ psalmũ tanq̃ de christo dicat: Et om-
nes herẽtes corpi christi et affecti membra
christi ambulemꝰ vias dñi: et timeamꝰ do
minũ timore casto: timore permanẽti in se
culũ seculi. Est enĩ alius timor: quem cari
tas excludit: dicẽte Joanne: Timor non
est in caritate: s; perfecta caritas foras mit
tit timorẽ. Non de omĩ timore dicit: qꝫ mit
tit foras a caritate. Habes enĩ psalmũ di-
cẽtẽ: Timor dñi castus permanẽs in secu-
lum seculi. Alius ergo timor dñi ꝑmanet:
alius excludit. Timor qui excludit castus
nõ est: qui aũt ꝑmanet castus est. Quis est
timor q̃ excludit? Dignamini aduertere.
Aliqui ꝓpterea tãtũ timẽt: ne aliquid ma
li in terra patiãtur: ne illis egritudo acce-
dat: ne damnũ: ne orbitas: ne alicuiꝰ amis
sio cari: ne exiliũ: ne dãnatio: ne carcer: ne
aliqua tribulatio: ꝓpterea timẽt ⁊ tremũt.
Adhuc timor iste nõ ẽ castus: Adhuc au-
di: Alius nõ in hac terra pati timet: s; ge-
hẽnam timet. Unñ terruit ⁊ dñs: Audistis
cũ euãgeliũ legeret: Ubi vermis eorũ nõ
moritur: et ignis eorũ nõ extinguet. Au-
diunt hec hoĩes: ⁊ qꝛ vere futura sunt im-
pijs: timẽt ⁊ cõtinẽt se a pctõ. Habẽt timo
rem: ⁊ per timorẽ cõtinẽt se a pctõ. Timẽt
quidẽ: sed nõ amãt iusticiaz. Cum aũt per
timorẽ se cõtinẽt a pctõ: fit cõsuetudo iu-
sticie: ⁊ incipit quod durũ erat amari ⁊ dul
cescit deus: et iam incipit hõ iuste viuere:

ꝓpterea nõ qꝛ timet penas: s; qꝛ amat eter-
nitatẽ. Exclusus est ergo timor a caritate:
sed successit timor castus. Quis est iste ti-
mor castus? Scd̃m quem debemꝰ frẽs mei
intelligere quod dictum est: Beati omĩes
qui timẽt dñm q̃ ambulãt in vijs eius. Si
potuero digne dicere de isto timore casto:
adiuuãte dño nr̃o Jesu christo: multi fortas
se hoc timore casto inflãmabũtur in amo-
rem castum. Nec possumꝰ explicare fortas
sis: nisi ꝓposita aliqua similitudine. Po-
ne aliquã feminã castã: timentẽ virũ. Aliã
pone adulterã: et ipsa timet virũ. Casta ti-
met: ne discedat vir. Adultera: ne veniat.
Quid si ambo absentes sunt? Illa ne ve-
niat. Illa ne tardet. Absens est quodamõ
cui despõsati sumꝰ: absens est q̃ nobis ar-
ram dedit spiritũsctm̃: absens est qui nos
redemit sanguine suo: sponsus ille quo ni-
hil est pulchrius: qui quasi fedus apparuit
inter manus persequẽtiũ: de quo pauloan
te dicebat Esaias: Et vidimꝰ eũ ⁊ non ha
buit speciẽ neq; decorẽ. Ergo sponsus no
ster fedus est? Absit. Quomõ illũ virgines
amarẽt: que in terra maritos nõ quesierũt?
Ergo persequẽtibꝰ fedus apparuit: et nisi
eũ fedum putarẽt: nõ insilirẽt: nõ flagellis
cederẽt: nõ spinis coronarẽt: nõ sputis in-
honestarẽt: sed qꝛ fedus illis apparebat: fe
cerũt illi ista. Non enĩ habebãt oculos vñ
christus pulcher videret. Qualibꝰ oculis
christus pulcher apparuit? Quales ocu-
los querebat ipse christus: quãdo dicebat
Philippo: Tanto tp̃e vobiscũ sum et non
me vidistis? Isti oculi mũdãdi sunt: vt pos
sint videre illaz lucẽ: et leuiter tñ perstricti
splẽdore: accendunt amore: vt sanari ve-
lint: et fiunt illuminati. Nam vt noueritis:
qꝛ pulcher est christus qui amat: audi pro
phetã: Speciosus forma pre filijs hoĩum.
Omĩes hoĩes superat illius pulchritudo.
Quare amamꝰ? Qñ audimꝰ: qꝛ passus est
ꝓ nob. Quid amamꝰ? Mẽbra crucifixa:
latus ꝑforatũ. An caritatẽ caritas amat?
Amauit nos: vt redamaremꝰ eũ: Et vt eũ
redamare possemꝰ: visitauit nos spũ suo.
Pulcher ẽ ille ⁊ absẽs ẽ. Interroget se spõ
sa: si casta est. In mẽbris sumꝰ omĩes frẽs
mei: in mẽbris ipsius sumꝰ: ideo vnus hõ
sumꝰ. Videat vnusq̃sq; qualẽ timorẽ ha-
beat: an eũ quẽ excludit caritas: an castũ
ꝑmanẽtẽ in sclm̃ scl̃i. Mõ ꝓbabit: dico ⁊
ꝓbabit: absẽs ẽ spõsꝰ nr̃: iterroga ꝯsciẽtiã
tuã. Uis vt veĩat: an adhuc vis vt tardet?

Videte frẽs ego pulsaui ad ostia pectorũ
vestrorũ: vocem inhabitãtiũ ille audiuit.
Quid singulorũ quorũq; modo cõsciẽtie
dixerint ad aures meas: q꞉ hõ sum pueni-
re nõ potuit ille qui absens est ꝑsentia cor
poris: ꝑsens est vigore maiestatis audiuit
vos. Q̃ multi si dicat̃ illis: Ecce iam chri-
stus: cras dies iudicij: nõ dicũt: vtinã ve-
niat. Qui eni dicũt: multũ amãt. Et si di-
cat̃ illis tardabit: timẽt ne tardet: q꞉ timor
castus est. Quomõ autẽ non timet̃ ne tar-
det: sic cuz venerit timebitur ne discedat.
Erit aũt castus iste timor: q꞉ trãquillus et
securus. Non eni deseremur ab eo cũ inue
nerit nos hõ aliquis credẽs in eũ. Quan-
do quesiuit nos? Anteq̃ quereremꝰ eũ. Ca
stus ergo timor frẽs mei hoc habz: q꞉ venit
de amore. Ille aũt timor nõdũ castus pre
sentie penas timet: timore facit quicq̃d bo
ni facit: nõ timore amittẽdi bonũ illud: sz
timore patiendi illud malũ. Non timet ne
perdat amplexus pulcherrimi spõsi: sed ti
met ne mittat̃ in gehennã. Bonꝰ est et iste
timor: vtilis est: nõ quidẽ ꝑmanebit in se-
culũ seculi: sed nõdũ est ille castus perma
nens in seculum seculi. In quo est castus?
Iã iterũ aliq̃d interrogo: qđ vosmetipsos
interrogetis. Si deus veniẽs voce ꝓpria
loqueret̃ nobis: quãq̃ nõ taceat loqui per
litteras suas: et diceret homini: peccare
vis: pecca: Fac quicquid te delectat: quic
quid amaueris in terra tuũ fiat: cui fueris
iratꝰ intereat: quẽ rapere volueris rapiat̃:
quem cedere cedatur: quẽ dãnare dãnet̃:
quem possidere possideas: Nemo tibi re-
sistat: nemo tibi dicat: quid facis: nemo:
noli facere quod velis: nemo quare fecisti:
Abũdẽt tibi omĩa ista terrena que cõcupi
sti: et viue in illis nõ vsq; ad tp̃s: sed semp:
faciem tantũ meã nunq̃ videbis. Fratres
mei vnde ingemuistis: nisi q꞉ iaz natus est
timor castus ꝑmanẽs in sclm̃ seculi? Qua
re percussuz est cor vestrũ: si diceret deus:
faciẽ meã nunq̃ videbis? Ecce omĩa ista
terrena felicitate omĩbꝰ rebus abũdabis:
circũfluent te bona tp̃alia: nõ illa amittis:
non illa deseris: quid vis amplius? Fleret
quidẽ: gemeret timor castus: ꝛ diceret: Im
mo tollãtur omĩa: et faciẽ tuã videã. Ti-
mor castus exclamaret de psalmo et dice-
ret: Deus virtutũ cõuerte nos: ꝛ ostẽde fa
ciem tuã ꝛ salui erimꝰ. Timor castus excla
maret de psalmo ꝛ diceret: Vnã petij a do
mino. Vide quõ ardeat timor iste castus:
amor verus: amor sincerus: Vnã petij a
dño hãc requirã. Quid? Vt inhabitem in
domo dñi per omẽs dies vite mee. Quid
si ꝓpter terrenã felicitatem? Audi quid se
quit̃: Vt cõtempler delectationẽ dñi: ꝛ ꝓte
gar templo eius: id est esse templum eius:
et protegi ab eo. Hanc vnaz petij a dño.
Hãc vnã si petieritis: ad hãc vnã si cor ve
strum exercueritis: et hoc solũ amittere ti-
mueritis: nec inuidebitis felicitatibꝰ terre-
nis: et illã felicitatẽ verã sperabitis: et eri-
tis in eius corꝑe cui cantat̃: Beati omẽs
qui timẽt dñm qui ambulant in vijs eius:
Labores fructuum tuorum manducabis.
O vos: o tu: vos multi qui vnus estis: la-
bores fructuũ tuorũ manducabis. Quasi
peruerse videt̃ dicere nõ intelligẽtibꝰ. De
buit eni dicere: fructũ laborꝝ tuorꝝ mandu
cabis. Multi eni mãducãt fructũ laborũ
suorꝝ. Laborãt in vinea: ip̃m laborẽ nõ mã
ducãt: sꝫ qđ ð labore ip̃orꝝ nascit̃ mãducãt.
Laborãt circa arbores pomiferas: Quis
mãducet labores? Nemo inquã: sed qđ il-
le arbores attulerint: fructus laboris ꝛ ip̃e
iocũdat agricolã. Quid sibi vult: labores
fructuũ tuorꝝ mãducabis? Modo labores
habemꝰ: fructus postea erit. Sed q꞉ et ipsi
labores nõ sunt sine gaudio ꝓpter spem:
de qua pauloante diximꝰ: Spe gaudẽtes:
in tribulatiõe patiẽtes: mõ nos ipsi labo-
res nr̃i iocũdãt: et letos nos faciũt de spe.
Si ergo labor noster potuit manducari: ꝛ
potuit iocũdare: mãducatꝰ fructus ipsius
laboris qualis erit? Mãducabãt labores
suos: qui euntes ibant ꝛ flebãt mittẽtes se
mina sua. Quanto iocũdius mãducabãt
fructus laborum: qui veniẽtes veniẽt cum
exultatiõe portantes manipulos suos? Et
vt noueritis frẽs: q꞉ manducat̃ labor iste:
in superiore psalmo audistis dictũ super-
bis: qui ante lucẽ volebãt surgere: id est an
te christũ: non per humilitatẽ qua surrexit
christus: dictuz est illis: Surgite postea q̃
sedistis: id est humiliamini et inde surgite:
quia ꝛ ille humilari venit: qui exaltatus est
ꝓpter vos. Et q̃d dictũ est? Qui mãduca
tis panẽ doloris. Iste est labor fructuũ pa
nis doloris. Nisi eni mãducaret̃ nõ dicere
tur panis. Nisi aũt haberet aliquã suauita
tẽ panis iste: nemo illũ mãducaret cũ tãta
suauitate. Plorat in gemitu q̃ orat. Dul-
ciores sunt lachryme orantium q̃ gaudia
theatrorũ. Et audi flammã desiderij qua
manducat̃ ip̃e panis: de quibꝰ dicit: Qui

māducatis panē doloris. Alio loco dicit
amās iste: cuius vocez in psalmo plerūq̄
agnoscim⁹. Facte sunt mihi lachryme mee
panes die ac nocte. Vn̄ facte sunt lachry-
me panes? Dū dicit̄ mihi quotidie vbi est
deus tuus. Anteq̄ eni videamus euz qui
nos dilexit: q̄ nobis pignus dedit: cui de-
sponsati sumus: insultant nobis pagani: ⁊
dicūt. Vbi ē quē colunt christiani? Osten
dant nobis quem colūt. Ecce ego ostēdo
illis deū meuz: ⁊ ipi ostēdāt mihi deū suū.
Duz tibi hoc dicit paganus: non inuenis
qd̄ illi ostendas: q2 nō est cui ostēdas. Re
dis ḡ ⁊ plāgis ad deum: q2 illi suspiras an̄
q̄ videas: ⁊ desiderio ipius gemis: ⁊ quia
in ipius desiderio ploras: dulces sunt ⁊ ip
se lachryme: ⁊ ꝓ cibo tibi erūt: q2 factus ē
tibi ⁊ ipe panis die ac nocte dū dicitur tibi
quotidie vbi est deus tuus. Sz veniet de⁹
tuus: de quo dicit̄: vbi est: ⁊ absterget la-
chrymas: ⁊ ipe ꝓ pane lachrymarū succe
dit: ⁊ te in eternū saginabit: q2 erit nobiscū
v̄bum dei quo pascunt̄ angeli. Interī mō
labores fructuūz: postea fructus laboris.
Labores fructuū tuorū manducabis: bea
tus es ⁊ bn̄ tibi erit. Beatus es: de p̄senti
est: bn̄ tibi erit: de futuro est. Cum mandu
cas labores fructuū tuorū: beatus es. Cū
ꝑueneris ad fructum laborū tuorū: bn̄ tibi
erit. Quid dixit? Nam si bn̄ tibi erit: vtiq̄
beatus eris: ⁊ si beatus eris: vtiq̄ bene ti-
bi erit. Sz interest inter spem ⁊ rē. Si spes
tam dulcis: q̄to res dulcior erit? Iam ve-
niam⁹ ad illā: Vxor tua: christo dicit̄. Er-
go vxor eius eccl'ia eius. Ecclesia ei⁹ vxor
eius: nos ipi sicut vinea eius fertilis. Sz in
quibus vinea fertilis? Videmus enim pa
rietes istos intrātes multos steriles. Vide
mus q2 istos parietes intrant multi ebrio-
si: feneratores: mangones: querētes sorti-
legos: eūtes ad p̄cātatores ⁊ p̄cātatrices
qn̄ ill' caput dolet. Ista est fertilitas vinee?
Ista ē vbertas vxoris? Nō ipa ē: Iste spi-
ne sunt. s̄ non vbiq̄ spinosa. Habz quan
dam fertilitatē: ⁊ est vinea fertilis. Sed in
quibus? In lateribus domus tue. Nō om
nes dicunt̄ latera domus. Quero eni que
sint latera domus? Quid dicam? Parie-
tes sūt: quasi lapides fortes. Si de hoc ha
bitaculo corꝑali diceret: forte hoc intelli-
geremus latera. Latera dicimus domus:
eos qui inherēt christo. Non eni sine cau-
sa ⁊ in s̄mone quotidiano dicimus de ali-
q̄ q forte male agit: ex maloꝝ ꝯsilijs ami-

coꝝ: d̄ illo dici⁹: mala lat'a hz: Quid ē ma
la lat'a hz? Mali illi inherēt. Ergo ⁊ de a-
lio bōa latera hz: bonis ꝯsilijs viuit. Quid
est hoc? Bonis cōsilijs regit̄. Ergo latera
domus sunt illi qui inherent christo: nec si
ne causa ⁊ ipa coniunx de latere facta est.
Viro dormiente Eua facta est: moriente
christo: ecclesia. Et illa de latere viri: cū co
sta detracta est: Et ista de latere viri: quā-
do latus lancea ꝑcussum ē: ⁊ sacramēta ꝓ
fluxerūt. Ergo vxor tua vt vinea fertilis.
Sed in q̄bus? In lateribus dom⁹ tue. In
alijs q̄ nō adherēt christo steril': Sz nec il-
los in vinea computabo. Filij tui. Que ē
vxor: ⁊ qui sunt filij? In istis carnalib⁹ nu-
ptijs ⁊ coniugijs: alia vxor: ⁊ alij filij: i ec
clesia que vxor: ipi filij. Ad eccl'iam eni ꝑ-
tinebāt apostoli: ⁊ in mēbris ecclesie erāt.
Ergo in cōiuge ipius erāt: ⁊ cōiunx erant
s̄m portionē suaz: quā in membris obtine
bāt. Quare ḡ de illis dicit̄: cū recesserit ab
eis sponsus: tūc ieiunabūt filij sponsi? Er-
go ipa ꝯiunx: ⁊ ipa filij. Mir dico fratres
mei: In v̄bis āt dn̄i iuenim⁹ eccl'iaz: ⁊ fr̄es
ipius esse: ⁊ sorores ipius esse: ⁊ mr̄em ipi⁹
esse. Nam cū ei nunciaret̄ mat̄ eius ⁊ fr̄es
foris stantes: q2 foris stabāt typū gerebāt.
Quis typus mr̄is? Synagoga. Quis ty-
pus fratrū carnaliū? Iudei foris stātes. Et
foris stat synagoga. Nā Maria i laterib⁹
dom⁹ eius: ⁊ cognati ei⁹ ex v̄ginis Marie
ꝯsanguinitate veniētes: q̄ in eū crediderīt
in laterib⁹ dom⁹ ei⁹: nō inq̄tum carnali cō
sanguinitate iuncti erāt: s̄ inq̄tum verbuz
dei audiebāt ⁊ faciebāt. Hoc enim respō-
dit dn̄s ⁊ ait: Que mihi mr̄: aut q̄ fratres?
Vn̄ temptauerūt q̄dam dicere: q2 christus
matrē nō habuit: q2 dixit: que mihi mater?
Quare? Ergo Petrus ⁊ Iohēs ⁊ Iaco-
bus ⁊ alij apostoli p̄res nō habuerūt i t'ra?
Et tn̄ q̄d eis dicit. Nolite vobis dicere pa
tres sup terrā: vnus est eni pater vr̄ qui in
celis est. Qd̄ ḡ in patre docebat discipu-
los: hoc in matre ipe demonstrauit. Vult
eni dn̄s: vt ꝯsanguinitatib⁹ terrenis p̄po-
namus deum. Defer patri: q2 pr̄ est: defer
deo: q2 deus est. Generauit te pr̄ accōmo
dando carnē suā: creauit te deus adhibē-
do potentiā suā. Ne irascat̄ pr̄ cū deus illi
p̄ponit̄: imo gaudeāt sibi tn̄ deferri: vt ille
inuētus esset q̄ ei deberet p̄poni. Ergo q̄d
dicaz? Dn̄s quid ait? Que mihi mr̄: aut q̄
fratres? Et extendit man⁹ sup discipulos
suos ⁊ ait: Ecce mr̄ mea ⁊ fratres mei. Fra

tres erant ⁊ mater quō erant? Addidit: Et
q̄ fecerit volūtatem pr̄is mei: ip̄e mihi frat̄
⁊ soror ⁊ mater est. Puta frater ꝓpter sexū
virilem quem hʒ eccl̄ia: quos hic in mēbris
habet christus. Mater quomodo: nisi qꝛ
christus ē in christianis: quos christianos
quotidie parit ecclesia? Ergo in q̄bus itel-
ligis cōiugem: in illis mr̄em: in illis filios.
Dicat̄ ergo quales debēt eē filij. Quales?
Pacifici. Quare pacifici? Quia beati pa
cifici: qꝛ ip̄i filij dei vocabunt̄. Quia ergo
in oliua fructus ē pacis: Oleū eni pacē si-
gnificat: qꝛ caritatē significat: Sine carita
te nulla pax est. Et manifestū est ꝙ q̄ diui-
serunt pacem: nō habēt caritatem. Vn̄ iaʒ
exposui caritati vestre: q̄re colūba folia cū
fructu portauit ad arcam: vt significaret:
qꝛ ⁊ illi qui foris baptizati sunt: sicut lig̃ il-
la extra arcaʒ baptizata sunt: nō sola folia
habuerūt: id ē v̄ba sola: s̄ habuerūt et fru-
ctum qō est caritas: Ip̄a columba illos re
portat ad arcam: ⁊ veniunt ad vnitatem.
Tales g̃ filij debēt esse in circūitu mēse do
mini: velut nouellatio oliuaruʒ. Perfecta
res est: magna beatitudo. Iaʒ q̄s ibi nolit
esse? Cum videris aliquem blasphemum
hr̄e vxorem: filios: nepotes: ⁊ te forte non
hr̄e: noli zelare: vide qꝛ ⁊ in te completum
est: s̄ sp̄ūaliter. An forte non es in mēbris?
Si nō ibi es: plange: qꝛ nec hic: nec ibi: Si
aūt ibi: securus esto: qꝛ ⁊ si ibi ⁊ nō hic: fru
ctuosius ibi q̄ꝫ hic. Si g̃ habem⁹: quare ha
bemus? Quia timemus dn̄m. Ecce sic bn̄
dicet̄ hō q̄ timet dn̄m. Ille est hō: Qui sūt
homīes? Et ip̄i hoīes hō: qꝛ multi vnuʒ: qꝛ
christus vnus. Benedicat te domi
nus ex syon. Cepas eni attēdere: Ecce
sic bn̄dicet̄ hō qui timet dn̄ʒ. Iā forte ocu
li tui ibant ꝑ illos q̄ non timent dn̄m: et vi-
debant ibi vxores fecūdas: filios abūdan
tes circuire mēsam patris sui. Nescio qua
ibas: ⁊ nō ex syon: Bn̄dicat te dn̄s: sed ex
syō. Noli q̄rere illas bn̄dictiōes: q̄ nō sūt
ex syon. Nō bn̄dixit dn̄s tales: fratres mei.
Bn̄dictio dn̄i ista est. Aut si nō est a dn̄o:
quis ducit vxoreʒ: si nolit dn̄s? Quis pos
sit esse sanus: si nolit dn̄s? Aut quis possit
esse diues: si nolit dn̄s? Dat illa: sed nō vi-
des: qꝛ ⁊ pecoribus dedit. Non g̃ de syon
est ista bn̄dictio. Bn̄dicat te dn̄s ex syon.
Et videas bona hierusalem. Nam
illa bona nō sunt hierl̄m. Vis videre quia
nō sunt bona hierl̄m? Et auibus dictū est:
Crescite ⁊ multiplicamini. Pro mag̃ vis

Alia lra. tibi

hr̄e ꝙ auibus donatū est? Voce q̄dem dei
donatū eē: q̄s nesciat? Sed vtere bōis istis:
si accipis: ⁊ magis cogita quō nutrias qui
nati sunt q̄ꝫ vt nascant̄. Non eni iam felici
tas est hr̄e filios: s̄ bonos habere. De nu-
triendis labora: si nati fuerint: si aūt nō na
ti: age gratias deo: forte minus sollicitus
eris: ⁊ tn̄ sterilis nō remansisti illi⁹ matris.
Forte filij ꝑ te nascūt̄ sp̄ūaliter de ista mr̄e:
q̄ sunt in nouellis oliuarū: circūeūtes men
sam dn̄i. Consolet̄ g̃ te deus: vt videas bo
na hierl̄m. Illa eni bona sunt. Quare sūt?
Quia eterna sunt. Quare sunt? Quia ibi
est rex: Ego suʒ q̄ sum. Ista v̄o bona sunt:
⁊ nō sunt: nō eni stant: labunt̄: fluunt. Filij
sunt paruuli: blādiris paruul̄: blandiunt̄
paruuli: nunq̄d stāt in eo? Sʒ optas vt cre
scant: vt accedat etas optas: s̄ vide qꝛ cuʒ
accedit vna: altera morit̄. Veniente pueri
cia: morit̄ infantia. Veniēte adolescentia:
morit̄ puericia. Veniēte iuuētute: moritur
adolescētia: Veniēte senectute: morit̄ iuuē
tus: Veniēte morte: morit̄ oīs etas. Quot
optas gradus etatis: simul optas ⁊ mortes
etatū. Nō sunt g̃ ista. Deinde nati sunt ti-
bi filij in terra: tecū victuri an te potius ex-
clusuri ⁊ successuri? Ad eos gaudes q̄ na-
ti sunt: vt excludaris? Nati eni pueri tanq̄ꝫ
h̄ dicunt parentibus suis. Eia cogitate et
vos ire hinc: agamus ⁊ nos minimū nr̄m.
Minus est eni generis humani tota vita
temptatiōis: qꝛ dictū ē: Vniuersa vanitas
omīs hō viuens. Et tn̄ si gaudet̄ ad filios
successuros: q̄ꝫto gaudendū est ad filios:
cum q̄bus ꝑmanebim⁹: ⁊ ad illū pr̄em cui
nati sumus non morituri: sʒ vt nos cum il-
lo sp̄ viuam⁹? Ip̄a sunt bōa hierl̄m: qꝛ ipsa
sunt. Bn̄dicat te ergo dn̄s ex syon: ⁊ vi-
deas que sunt bōa hierl̄m. Nā ista q̄ atten
dis bōa cecus vides: videas: s̄ illa bōa q̄
corde videt̄. Et q̄ꝫdiu videbo bōa hierl̄m?
Omnes dies vite tue. Sʒ si vita tua
eterna fuerit: in eternū videbis bōa hieru-
salem. Ista aūt fratres mei bōa sunt: s̄ nō
omēs dies vite tue vides. Nō eni quādo
exis de corꝑe ⁊ moreris: ꝑseuerat vita tua.
Corpus morit̄: sed vita sp̄ūs perseuerat.
Oculi nō vident: qꝛ discessit q̄ ꝑ oculos vi
debat. Vbicūq̄ꝫ est q̄ ꝑ oculos videbat: vi
det aliq̄d. Nō eni mortuus erat diues ille:
q̄ in terra induebatur purpura ⁊ bysso. Si
mortuus esset: apud inferos non torquere
tur. Optandū illi forte erat vt moreretur:
s̄ malo suo vixit apd̄ inferos. Torquebat̄

Alia lra toibus

eni ⁊ nō videbat bona q̄ in terra dimiſerat.
Hec erat vita ipſius talis: ⁊ bona illa nō vi
debat. Ergo tu talia deſidera bona que vi
deas omēs dies vite tue: id eſt vt cuꝫ ipis
bonis viuas in eternū. Que ſunt ergo illa
bona fratres attendite. Dici poſſunt bona
iſta: Aurū eſt: argentū eſt: fundus amenꝰ
eſt: marmorati parietes ſunt: tecta laquea
ta ſunt: Abſit. Iſta abūdantius pauperes
habēt in hac vita. Plus ē ḡ pauperi vide
re celū ſtellatū: q̄ꝫ diuiti tectum inauratuꝫ.
Fratres ergo q̄d eſt illud bonum quo accē
dimur: cui ſuſpiramus: quo inflāmamur:
Propter qꝺ bonū adipiſcendū ⁊ vidēdū
tantos labores ſuſtinemꝰ ſicut audiſtis cū
legeret̄ apl'us: quia omēs q̄ volūt pie viue
re in chriſto Jeſu ꝑſecutionē patiunt̄. Nō
eni modo: q2 diabolus ꝑ reges nō ſeuit: iō
chriſtiani nō patiunt̄ ꝑſecutionē: Si mor
tuus eſt diabolus: mortue ſunt ꝑſecutōes.
Si aūt ille aduerſarius noſter viuit: vnde
nō temptatiōes ſuggerit: Unde nō ſeuit:
Unde nō minas aut ſcādala ꝓcurat: O ſi
incipias pie viuere: videbitis: quia omis
qui vult pie viuere in chriſto Jeſu perſecu
tionem patiet̄. Propter q̄d ergo patimur
tantas ꝑſecutōes: Si eni in hac vita i chri
ſto ſperantes ſumꝰ tantū ait apl's: miſerabi
liores ſumus oībus hoībus. Propter q̄d
damnati ſunt ad beſtias martyres: Qꝺ ē
illꝺ bonū: Dici poteſt: Unde: Aut que li
gua dicat: Aut que auris audiāt: Et q̄deꝫ
illud nec auris audiuit: nec in cor homis
aſcēdit. Amemus tm̄: ꝑficiamꝰ tantuꝫ. Ui
detis eni q2 pugne nō deſunt: ⁊ pugnamꝰ
cū ꝯcupiſcētijs nr̄is. Pugnamus foris cū
infidelibꝰ ⁊ inobedientibꝰ hoībus: pugna
mus intus cū ſuggeſtionibꝰ: cū ꝑturbatio
nibus carnalibꝰ. Ubiq3 pugnamꝰ adhuc:
q2 corpꝰ qꝺ corrūpit̄ aggrauat aīaꝫ. Pu
gnamus adhuc: q̄m ſi ſpūs vita eſt: tamē
corpus mortuū eſt ꝓpter peccatū. Sꝫ q̄d
futurū eſt: Si aūt ſpūs eius habitat in vo
bis: qui ſuſcitauit chriſtū ex mortuis: viui
ficabit ⁊ mortalia corꝑalia vr̄a ꝓpt̄ ſpūm
q̄ habitat i voƀ. Cū ḡ viuificata fuerit mē
bra nr̄a mortalia: iā nihil reſiſtet ſpūi nr̄o:
nō fames erit: nō ſitis erit: q2 ꝺ corruptiōe
corpis iſta naſcūt̄. Iꝺ reficis: q2 a te aliq̄d
deficit. Cōcupiſcētie delectatiōm carnaliū
ꝯtra nos pugnāt. Mortē portamꝰ infirmi
tate corꝑis: ƀ cū mors ipa cōuerſa fuerit in
illā icōmutabilitatē: ⁊ corruptibile ƀ indu
erit incorruptiōꝫ: ⁊ mortale ƀ iduerit imor

talitateꝫ: q̄d audiet tūc mors: Ubi ē mors
ꝯtētio tua: Ubi ē mors aculeꝰ tuꝰ: Et forte
morit̄ ⁊ dicit̄. Reſtāt aliq̄ inimici nō ſequi
tur nouiſſima inimica mors: cū hec deſtru
cta fuerit imortalitas ſuccedit. Si nullus
erit inimicus: q̄ſi nouiſſima deſtruet̄ mors.
Bonū nr̄m cui ſuſpiramus pax erit. Ecce
bonū fratres: magnuꝫ bonū pax vocatur.
Querebatis q̄d vocaret̄: Aurū ē: an argē
tū ē: an fundꝰ: an veſtis: Pax ē: Nō pax q̄
lem int̄ ſe hn̄t hoīes: infidā: inſtabilē: mu
tabilē: incertā: nec pax talis q̄lē ſecū habꝫ
ipe vnꝰ hō. Diximꝰ eni: q2 ⁊ ſecuꝫ pugnat
hō. Uſq3quo domet omnes cupiditates
adhuc pugnat. Qualis ḡ pax: Quā ocu
lus nō vidit: nec auris audiuit: Qual' pax:
De hieruſalē: q2 hieruſaleꝫ interp̄tat̄ viſio
pacis. Si ḡ bn̄dicat te dn̄s ex Syon: et vi
deas bona que ſunt hieruſalem: ⁊ videas
oēs dies vite tue. Et videas: Non fili
os tuos tantū: ſed filios filiorū tuorū.
Quid eſt filios tuos: Opa tua que ƀ agis.
Qui ſunt filij filiorū: Fructus opeꝝ tuoꝝ.
Facis elemoſynas: filij tui ſunt: propt̄ ele
moſynas accipis vitā eternā. Filij filiorū
tuoruꝫ ſunt. Uideas filios filiorū tuoꝝ: et
erit qꝺ ſequitur: quo concludit̄. Pax ſu
per iſrael. Hec pax vobis p̄dicat̄ a noƀ:
ipa amatur a nobis: ipa vt a vobis amet̄:
optamus. Ad illā pacem ꝑueniūt: q̄ ⁊ hic
pacifici fuerint. Illi ſunt ⁊ hic pacifici: q̄ et
ibi: Qui circūeūt menſam domini tāq3 no
uellatio oliuaꝝ: vt non ſit ſterit' arbor: qua
lis fuit illa ficulnea: vbi fructum nō inueit
eſuriēs dn̄s: Et videtis q̄d ei cōtigerit: fo
lia ſola habebat: fructū non habebat. Sic
ſunt qui v̄ba habēt: ⁊ facta nō habēt. Ue
niēs eſuriēs dn̄s: nō inuenit qꝺ māducet:
q2 fidē nr̄am ⁊ facta bona eſurit dn̄s. Pa
ſcamus illū bn̄ viuendo: ⁊ paſcet in eternū
nobis viuere donādo.

Explicit Tractatus de ps̄. CXXVII.
Incipit Tractatus de ps̄. CXXVIII.
Prefatio.

PSalmus quem cantauimꝰ breuis
eſt: Sꝫ ſicut ſcriptum eſt in euāge
lio de Zacheo ſtatura breuis: ⁊ ma
gnus in ope. Sicut ſcriptum eſt de illa vi
dua q̄ duo minuta miſit in gazophylatiū:
Breuis pecunia: ſꝫ magna caritas. Sic ⁊
iſte pſalmus: ſi v̄ba numeres: breuis eſt: ſi
ſentētias appendas: magnus eſt. Non er
go nos poterit diutius vſq3 ad faſtidiū de
tinere. Qua re aduertat prudentia vr̄a: et

assit intentio christiana: sonet verbum dei volentibus opportune: nolētibus importune. Inuenit sibi locum: inuenit corda vbi requiescat: inuenit terram vbi germinet et fructum ferat. Nam quia multi mali sunt et iniqui quos portat ecclesia vsque in finem: manifestum est et hi sunt quibus verbum dei superfluum est: et aut sic in illos cadit quomō semē in via conculcatur: et a volatilibus colligitur: aut sic in eos cadit quomō semen in petrosa loca: vbi nō habet terrā multam: statim exijt: et calefacto sole arescit: quia nō habebat radicem: aut sicut inter spinas quod et si germinet et conetur in auras surgere: suffocatur tamen multitudine spinarū. Tales autem sunt qui verbum dei contemnunt sicut via: aut qui ad horam gaudent: et facta tribulatione sicut ab estu solis arescunt: aut qui cogitationibus et curis et sollicitudine huius mūdi: tanquam spinis auaricie suffocāt quod in illis ceperat germinare. Est etiā terra bona quo semen cum ceciderit affert fructum: aliud tricenum: aliud sexagenum: aliud centenum: siue parū siue multum: oēs in horreo erūt. Sūt ergo tales et propter hos loquimur. Propter hos loquitur scriptura: propter hos non tacet euangeliū. Sed et illi audiāt ne forte aliud sint hodie: aliud cras: ne forte mutentur audiendo: aut arēt viam: aut lapides purgēt: aut spinas euellant: Dicat spūs dei: dicat nobis: cantet nobis: Siue velimus saltare siue nolimus: cantet ipse. Sicut enī qui saltat mēbra mouet ad cantū: sic qui saltant ad precepta dei: operibus obtemperent sono. Ideo qui noluerit hoc facere: quod illis dñs dicit in euangelio: Cantauimus vobis et nō saltastis: planximus: et nō lamentastis. Cantet ergo: credimus in dei misericordiam: quia erūt de quibus nos consoletur. Nam qui pertinaces sunt: perseuerātes in malicia: cum his audiūt verbum dei: scandalis quotidie perturbant ecclesiam. De talibus dicit iste psalmus. Sic enim cepit.

¶ Expositio psalmi

Sepe expugnauerūt me a iuuentute mea. Ecclesia loquitur de his quos tolerat: et tanquam diceretur: Nūquid modo et nō olim ē ecclesia? Ex quo vocatur sancti est ecclesia in terra. Aliquā in solo Abel ecclesia erat: et expugnatus est a fratre malo et perdito Cayn. Aliquā in solo Enoch ecclesia erat: et translatus est ab iniquis. Aliquā in sola domo Noe ecclesia erat: et pertulit oēs qui diluuio perierunt: et sola arca natauit in fluctibus: et euasit ad siccū. Aliquā in solo Abraam ecclesia erat: et quanta pertulit ab iniquis nouimus. In solo filio fratris eius Loth: et in domo eius in Sodomis ecclesia erat: et pertulit sodomorū iniquitates et peruersitates: quousque deus eū de medio ipsorum liberauit. Cepit esse et in populo israel ecclesia: pertulit pharaonem et egyptios. Cepit et in ipsa ecclesia: id ē in populo israel numerus sanctorum: Moyses et ceteri sancti: pertulerūt iniquos iudeos populum israel. Uētū est et ad dñm nostrū Iesum christum: predicatum est euāgelium. Dixit in psalmis. Annūciaui et locutus sum: multiplicati sunt super numerū. Quid est super numerum? Nō solū illi qui crediderūt et qui pertinēt ad numerū sāctorū: sed et super numerum: intrarūt multi iusti: sed plures iniqui: et pertulerūt iusti iniquos. Vbi? In ecclesia. Nunquid modo solū? Ex quo enumerat? Ex quo cōmemorat? Ideo ne miraretur modo ecclesia: vel ne quisque miraretur in ecclesia: volens esse membrū bonū ecclesie: audiat et ipsam ecclesiam matrem suā dicentem sibi: Noli mirari ad ista fili: Sepe expugnauerūt me a iuuētute mea. Magnus affectus sic cepisse psalmū: Sepe expugnauerūt me a iuuētute mea. Quasi aliquid iam loquebatur. Videtur enim nō cepisse: sed respondisse. Respōdit autē: Quibus? Cogitantibus et dicētibus: Quāta mala perferimus? Quanta scādala crebrescūt quotidie: quando iniqui intrāt in ecclesiam: et portamus eos? Respōdeat autē ecclesia de quibusdā: id est de fortiore voce respōdeat querelis infirmorū: et cōfirment firmi infirmos: et grandes paruulos: et dicat ecclesia. Sepe expugnauerūt me a iuuentute mea: Dicat nunc israel. ¶ Sepe expugnauerūt me a iuuentute mea. Dicat illud: nō illud timeat. Quo enim valet quod cū dixisset: sepe expugnauerūt me: addidit: a iuuētute mea. Iam modo ecclesie senectus expugnatur: sed nō timeat. Dicat: Sepe expugnauerūt me a iuuētute mea. Nunquid ideo nō peruenit ad senectutē: quia nō cessauerūt illi expugnando? Nunquid delere potuerunt? Dicat vox israel: et consoletur se israel: consoletur se ipsa ecclesia de preteritis exemplis et dicat: Sepe expugnauerunt me a iuuentute mea. Quare expugnauerūt? Etenim nō potuerūt mihi. ¶ Supra dorsum meū fabricauerūt peccatores: † longe fecerūt iniusticiā suam. Quare expugnauerunt? Quia nō potuerunt mihi. Quid est: non potuerūt mihi? Fabricare. Quid est nō potuerūt mihi? Nō illis consensi

Alia lra † prolongauerunt iniquitatem

ad malū. Ois enī malus ideo ꝑsequit̄ bo-
num: qꝛ nō illi cōſentit bonus ad malum.
Faciat aliq̄d mali nō obiurget epūs: bonꝰ
eſt epiſcopus: obiurget epūs: malus ē epi
ſcopus. Rapiat aliq̄d: taceat cui rapit bo
nus eſt. Saltem loquat̄ ⁊ rep̄hendat: ⁊ ſi n̄
repetat malus eſt. Malus eſt q̄ rep̄hendit
raptorem: ⁊ bonus eſt q̄ rapit? Ambulet:
mādIucemus ⁊ bibamus: cras enim morie
mur. Ecōtra aplus: Corrūpunt mores bo
nos colloquia mala. Sobrij eſtote ⁊ iuſti:
⁊ nolite peccare. Sonat v̄bum: ſonat ſer-
mo cōtradictoꝛ libidinis. At ille amicus li
bidinis ſue: ⁊ inimicus ẜmoni ꝯtradicenti
amice ſue: infeſtus eſt: ⁊ odit ẜmonem dei.
Facta eſt amica auaricia: inimicus deus.
Cōtradic̄ enī deꝰ auaricie: ⁊ vult nihil poſ
ſideri ab auaricia. Ego poſſidear clamat.
Quid vis ab auaricia poſſideri? Dura iu
bet: leuia iubeo. Onꝰ eiꝰ ḡue: ſarcina mea
leuis eſt. Jugū eius aſperū eſt: iugū meuꝫ
leue ē. Noli velle ab auaricia poſſideri. Ju
bet auaricia: vt mare trāſeas ⁊ obtēꝑas: iu
bet vt te ventis ꝓcelliſqꝫ cōmittas: iubeo
ego vt an̄ oſtium tuū ex eo qđ habes: des
pauperi. Piger es ad faciendū an̄ te opꝰ
bonū: ⁊ ſtrenuus es ad tranſeundum ma-
re: qꝛ auaricia imperat ẜuis: qꝛ deus iubet
odiſti. Et q̄d cū odiſſe cepit? Incipit velle
criminari eos a q̄bus audit bona p̄cepta:
⁊ velle per ſuſpitiōes ſuas crimina quere-
re ẜuoꝝ dei. Qui nobis iſta dicūt: ⁊ ipi nō
faciūt iſta: ⁊ iſta ſiue que fiūt ſiue q̄ nō fiūt:
⁊ que nō fiūt dicunt̄ fieri: ⁊ que fiūt bn̄: di-
cunt̄ male fieri: ⁊ q̄ toleramꝰ ad culpaꝫ no-
ſtram applicant̄. Nos q̄d reſpōdemꝰ? No-
li me attēdere: ẜmonem iſtius attēde: ipe ti
bi loquit̄ ꝑ quemlibꝫ: huic tu inimicus es.
Cōcorda cū aduerſario tuo cū es cum eo
in via. Aduerſariū tuū ẜmoneꝫ dei feciſti.
Noli attēdere: qꝛ ille tibi loquit̄. Malꝰ eſt
ꝑ quem tibi loquit̄: ẜ non eſt malus qui ti-
bi loquit̄ ẜmonem dei. Accuſa deū: accu-
ſa ſi potes. Creditis fratres hucuſqꝫ ꝑue-
niſſe eos de q̄bus dr̄: Sepe expugnauerūt
me a iuuētute mea: vt etiā ipm̄ deuꝫ accu-
ſare nō dubitēt? Accuſas auarum: ⁊ ille ac
cuſat deū q̄ fecit aurū. Noli auarus eſſe: ⁊
nō faceret deꝰ auarū. Jam ẜ reſtat: qꝛ ma-
la tua oꝑa cohibere nō poteſ: accuſas ope
ra bona dei. Diſplicet tibi creatoꝛ ⁊ fabri-
catoꝛ mūdi: Nō faceret ⁊ ſolē: qꝛ multi in fe
neſtris cōtendūt de luminaribꝰ: ⁊ ad iudi-
cia ſe trahunt. O ſi vitia nr̄a cohibeamꝰ:

qꝛ bona ſunt omīa: qꝛ bonus deus q̄ fecit
omīa: ⁊ laudāt illū oꝑa ſua conſiderata: qꝛ
bōa ſunt: ab eo q̄ hꝫ ſpūm ꝯſiderādi: ſpūm
pietatiſ ⁊ ſapie. Undiqꝫ deꝰ laudat̄ ab opi
bus ſuis. Quō illū laudant oꝑa ſua? Per
os triū puerorū in camino ignis. Quid p̄-
termiſſum eſt? Laudat celū: laudāt angeli:
laudant ſidera: laudant ſol et luna: lau-
dant dies ⁊ noctes: laudat quicquid ger-
minat de terra: laudat quicquid natat in
mari: laudat quicquid volitat in aere: lau
dant omēs mōtes ⁊ colles: laudāt frigora
⁊ eſtaſ: ⁊ cetera oīa q̄ deꝰ fecit. Audiſtis qꝛ
laudāt deum: Nūq̄d audiſtis ibi quia lau
dat deū auaricia: qꝛ laudat deuꝫ luxuria?
Non laudāt iſta: qꝛ non ipe illa fecit. Lau-
dant ibi hoīes deum: hoīs creatoꝛ eſt deꝰ.
Auaricia opus eſt mali hoīs: hō ipe opꝰ ē
dei. Et q̄d vult deꝰ? Occidere in te qđ ipe
feciſti: ⁊ ſaluare te quē fecit ipe. Noli fene-
rare: tu accuſas ſcripturā dicentē: Qui pe
cuniam ſuā nō dedit ad vſurā. Non ego il
lud ſcripſi: nō de oꝛe meo ẜmo exijt: Deū
audi. Et ille: Clerici nō fenerāt. Et forte q̄
tibi loquit̄ nō fenerat: ẜ ſi fenerat fac: quia
⁊ ipe fenerat. Nunq̄d fenerat q̄ ꝑ ipm̄ loq-
tur? Si facit qđ tibi dicit: ⁊ nō facis tu: tu ī
ignem: ille in regnū. Si nō facit qđ tibi di-
cit: ⁊ parit̄ facit mala que facis: ⁊ dicit bōa
q̄ non facit: pariter in ignem ſeū ardebit:
v̄bum aūt dn̄i manet in eternū. Nūq̄d ar-
det ẜmo q̄ tibi ꝑ illū locutus ē? Aut Moy
ſes eſt q̄ tibi loquit̄: id eſt bonus ⁊ iuſtus fa
mulꝰ dei: aut phariſeꝰ ē cathedra Moyſi
ſedēſ. Audiſti ⁊ de ipiſ. Que dicūt: facite:
q̄ aūt faciūt: facere nolite. Nō habeſ tu vn̄
te excuſes qn̄ ẜmo dei tibi loquit̄: quia nō
potes interficere ẜmonem dei. Criminari
q̄ris eos ꝑ quos tibi loquit̄ ẜmo dei. Que
re q̄tum vis: dic q̄tū vis: blaſphema quā
tum vis: Sepe expugnauerūt me a iuuen-
tute mea. Dicat v̄o iſrl̄: ſepe expugnauer̄t
me a iuuentute mea. Audent etiam fenera
tores dicere: non habeo aliud vn̄ viuam.
Hoc mihi ⁊ latro diceret dep̄henſus ī fau-
ce: hoc ⁊ fractoꝛ diceret dep̄henſus circa
ꝑietem alienum: hoc mihi ⁊ leno diceret:
emēs puellas ad ꝓſtitutiōꝫ: ẜ ⁊ maleficꝰ in
cantās mala ⁊ vendēs maliciā ſuā. Quic-
q̄d tale ꝓhibere conaremur: reſponderent
omēs qꝛ non haberēt vnde viuerēt: qꝛ in-
de ſe paſcerent: quaſi nō hoc ipm̄ in illꝭ ma-
xime puniendū eſt: qꝛ artem neq̄tie delege
runt vnde victū tranſigāt: ⁊ inde ſe volūt

pascere: vnde offendāt eum a quo omnes pascunt̄. Sed cum clamaueris hoc ꝛ dixe ris illi: respondent: Si sic: non huc accedi mus: si sic: nō intramus in ipsam ecclesiā. Veniant: intrent: audiant: Sepe expu-gnauerūt me a iuuentute mea: Etenim nō potuerunt mihi. Super dorsum meuȝ fa-bricauerūt peccatores: hoc est non potue runt agere vt consentiam: fecerūt qđ por-tem. Q̄ p̄clare dictum est: q̄ȝ optime signi ficatum est: Etenī non potuerūt mihi: sup̄ dorsum meum fabricauerunt peccatores. Agūt nobiscū p̄mo: vt consentiam⁹ ill' ad facta mala: si nō cōsenserim⁹: tolerate nos dicūt. Ergo qꝛ non potuisti mihi: ascende in dorsum meū: portare te habeo: quousq̄ȝ veniat finis. Sic enim mihi p̄ceptuȝ est: vt fructum afferā cū tolerantia: nunc te corri-go: tolero te: aut forte cū tolero te: corriges te. Si non te corrigis vsq̄ȝ in finē: tolero te vsq̄ȝ in finē: ꝛ vsq̄ȝ in finē sup̄ dorsum meū eris vsq̄ȝ ad tempus. Nūquid semp̄ super dorsum meū eris? Veniat enim: q̄ inde te excutiat. Veniet tēpus messis: veniet finis seculi: mittet de⁹ messores: Messores aūt angeli sunt: sep̄ant malos de medio iusto-rum: sicut zizania a tritico: frumentū recō-dent in horreo: paleas aūt comburēt igni inextinguibili. Portaui quousq̄ȝ potui: iā gaudens transeo in horreū dei: ꝛ securus canto. Sepe expugnauerūt me a iuuentu-te mea. Quid enī mihi facere potuerūt: qꝛ expugnauerūt me a iuuentute mea? Exer-cuerūt me: nō oppresserūt. Valuerunt mi-hi sicut ignis ad auꝝ: non sicut ignis ad fe num. Ignis enī accedens ad auꝝ: sordeȝ tollit: accedens ad fenum in cinerem v̇tit. Etenī non potuerūt mihi: qꝛ non cōsensi: qꝛ non me fecerūt quales sunt ipi. Super dorsum meū fabricauerūt peccatores: lon ge fecerūt iniusticiam suā. Fecerunt quod tolerem: ꝛ nō fecerūt cui consentirem. Iaȝ ergo iniusticia ipoꝝ longe est a me. Mali mixti sunt bonis: non solū in seculo: ſ ꝛ in ip̄a intus eccl'ia mali mixti sunt bonis. No stis ꝛ ꝓbastis ꝛ magis ꝓbabit̄: si boni fue ritis. Cū enim creuisset herba ꝛ fructuȝ fe cisset: tunc apparuerūt zizania. Nulli appa rēt mali in eccl'ia: nisi ei qui fuerit bonus. Nostis ḡ quia mixti sūt: ꝛ semp̄ ꝛ vbiq̄ȝ di-cit scriptura: qꝛ non sep̄abunt̄: nisi in fine. Sic quomō mixti sunt longe sunt a se. Ne q̇s ergo ex eo quod mixti sunt mali int̄ bo nos putaret iniq̄tatem esse iuxta iusticiaȝ:

non potuerunt inquit mihi: id est dixerunt ꝛ maledixerūt: manducemus ꝛ bibamus: cras enī moriemur. Nō corruperunt s̄mo nes mali mores bonos: in eo qđ audiui a deo: Nō cessi s̄monib⁹ hominū. Fecerunt mihi peccatores qđ portarem: nō cui com miscerer: ꝛ facta est iniq̄tas eoꝝ lōge a me. Quid enī taȝ ꝓpe: q̄ȝ duo hoīes in vna ec clesia? Quid enī tam longe: q̄ȝ iniq̄tas a iu sticia? Vbi est enī consensio: ibi ꝓpinq̄tas. Ligāt̄ duo ꝛ mittunt̄ ad iudicē: latro ꝛ col ligatus: ille sceleratus: ille innocens: vna catena ligant̄: ꝛ longe sunt a se. Quantuȝ longe sunt a se? Quantū longe est scel⁹ ab innocētia? Ecce isti longe sunt a se ab inui cem. Alius latro in hispania facit scelera: ꝓximus est ei q̇ facit in africa. Q̄tum pxi-mus? Q̄tum sibi iungunt̄ scelus ꝛ scelus: q̄ȝtuȝ sibi iungunt̄ latrocinū ꝛ latrocinū. Nemo ḡ timeat mixtos sibi corp̄e malos: lōge ab illis sit corde: ꝛ securus portat qđ nō timet. Lōge fecerūt iusticiā suaȝ: quid occurrit? Florent illi q̇ regnant inique: ꝛ vt s̄monē loquamur vulgi tonāt iniq̄: extollū tur in typos: in calūnias. Quid ḡ? Semp̄ h̄? Nō. Audi q̇d sequit̄. **Dominus iu stus concidet ceruices peccatoruȝ.** Intendat caritas vestra. Domin⁹ inquit iustus cōcidet ceruices peccatorū. Quis nō contremiscat? Quis enī non peccauit? Dn̄s iustus cōcidet ceruices peccatoruȝ. O'ibus qui audiūt intrat tremor in cor: si credūt scripture dei. Si enī sibi sine causa tūdūt hoīes pectora mentiunt̄: qꝛ tundūt pectora si iusti sunt: ꝛ in eo qđ mentiuntur deo: fiūt peccatores. Si ḡ veracit̄ sibi tun dūt pectora: peccatores sunt. Et q̇s nostꝝ nō sibi tundit pectus? Et q̇s nostrū nō eli-dit oculos ad terrā: sicut ille publicanus: ꝛ dicit: Dn̄e ꝓpitius esto mihi peccatori. Si ḡ omnes peccatores: ꝛ nemo inuenit̄ si ne peccato: omib⁹ timēdus est gladius: qꝛ dn̄s iustus cōcidet ceruices peccatorum. Nō puto fratres mei: quia omnium pctō-rum: ſ in mēbro qđ p̄cutit ibi designat q̇s peccatores p̄cutiat. Nō enī dixit: Domi⁹ iustus cōcidet manus peccatorū: aut dn̄s iustus cōcidet pedes peccatoꝝ: non dixit: sed qꝛ peccatores sup̄bos volebat intelli-gi. Sup̄bi aūt oēs ceruicati sunt: q̇ non so lum faciūt mala: ſ nec agnoscere volunt: ꝛ quando obiurgant̄: iustificāt se: ꝛ dicunt: Ecce fecisti: saltem agnosce quid feceris. Odit deus peccatorē: oderis ꝛ tu: coniun

gere deo: simul ꝑsequimini peccatũ tuum.
Non inquit: Ego bñ feci: deus male fecit.
Quid est hoc? Ego nihil mali fecit inquit:
qꝛ saturnus fecit: qꝛ mars fecit: qꝛ venus
fecit: Ego nihil feci: stelle fecerũt. Iustifi-
cas te: accusas deum q̇ fecit stellas: qui oꝛ
nauit celũ: Itaqꝫ qm̃ iustificas pctm̃ tuũ:
ꝛ supbis aduersus deum: qꝛ te facis extra
culpam: ꝛ deũ in culpa: ꝛ tantũ erexisti cer
uicem tuã: ꝛ cucurristi cõtra deũ: sicut scri
ptuꝫ est in Iob: dicebat de impio peccato
re currens aduersus deuꝫ in crassa ceruice
scuti sui: ꝛ ibi ceruicem nomiauit: quia sic
te erigis: ꝛ non elidis oculos ad terram: ꝛ
tundis pectus: ꝛ dicis. Dñe ꝓpitius esto
michi peccatori: sed iactas te de meritis
tuis: Et vis mecũ inquit deus iudicio cõ-
tendẽ: intrare mecũ in iudiciũ cuꝫ debeas
in reatu tuo satisfacere deo: ꝛ clamare ad il
lum quod clamaꝶ in alio psalmo. Si iniq̇-
tates obſuaueris domine: domĩe quis su-
stinebit? Clamare ad illũ: qḋ clamaꝶ ĩ alio
psalmo: Ego dixi domine miserere mei: sa
na aĩam meam qꝛ peccaui tibi. Qm̃ h̃ nõ
vis dicere: sed iustificas facta tua aduersꝰ
sermonem dei: venit in te quod sequiꝶ scri
Alia lra ꝯuertantur. ptura: ꝛ dicit. Dominꝰ iustus cõcidet cer-
uices peccatorũ. Cõfundanꝶ ꝛ †auer
tantur retrorsuꝫ omẽs qui oderũt
syon. Qui oderũt syon: oderũt ecclesiaꝫ.
Syon ecclesia est: Et q̇ intrant in ecclesiã:
ficte oderũt ecclĩam: Qui nolũt obſuare
v̇bum dei: oderũt ecclĩam. Sed super doꝛ
sum meũ fabricauerũt. Quid factura ẽ ec
clesia: nisi portatura vsqꝫ in finẽ? Sꝫ quid
de illis sequiꝶ: ꝛ dicit. Fiant sicut fe-
Alia lra. num tectorũ: quod priusqꝫ euellaꝶ
†exaruit. †aruit. Fenum tectoꝝ herba est que nasci
tur in tectis ĩ solario in tegulato: in alto vi
detur: ꝛ radicẽ nõ hꝫ: Quãto melius hu-
milius nasceretur: ꝛ letius viresceret: mo-
do nasciꝶ altius ad celeriorẽ ariditatẽ: nõ
dum euulsum est ꝛ aruit. Nõdũ finiti sunt
in iudicio dei: ꝛ iam nõ habent succũ viri-
ditatis. Attendite oꝑa ipoꝝ ꝛ videte: quia
aruerũt: h̃ viuũt ꝛ hic sunt: nondũ ġ auulsi
sunt. Aruerũt: h̃ nõdum auulsi sunt: Facti
sunt sicut fenum tectoꝝ: qḋ p̄us q̄ꝫ euellaꝶ
exaruit: Et veniẽt messores: h̃ nõ de ill' im-
plent manipulos. Venturi sunt eni messo-
res: ꝛ collecturi sunt triticũ in hoꝛreũ: ꝛ zi-
zania alligabũt: ꝛ mittent in ignẽ: Sic ꝛ fe-
num tectorũ expurgaꝶ: ꝛ quicq̇d inde euel
litur in ignem mittiꝶ: qꝛ ꝛ p̄usq̄ꝫ euelleret:

aruit: nõ inde implet messoꝛ manꝰ. Sequi
tur eni ꝛ dicit. †Non †repleuit manũ Alia lra.
suam †messoꝛ: ꝛ sinum suũ qui ma †De quo
nipulos colliget. Messores autẽ ange †implebit
li sunt dicit dñs. Et nõ dixerũt †trã †qui metet
euntes †viam benedictio domĩ sup †q̄ p̄teribant
vos: benediximus vobis in noĩe †non habet
domini. Nostis eni fratres: qñ transitur
ꝑ oꝑantes est cõsuetudo: vt dicaꝶ ill': Bñ-
dictio domini sup vos: et magis ista con-
suetudo erat in gente iudeorũ. Nẽo trãsi-
bat ꝛ videbat aliquos facere aliquod opꝰ
in agro: vl' in vinea: vel in messe: vel aliq̇d
eiusmodi: nõ licebat trãsire sine bñdictõe.
Alij sũt q̇ manipulos colligũt: alij sũt trã-
euntes viam. Qui manipulos colligũt nõ
de illis replent manus: qꝛ non colligiꝶ ad
hoꝛreum fenũ tectorũ. Qui sunt qui mani
pulos colligũt? Messores. Qui sunt mes-
sores? Dominꝰ dixit: messores autẽ ange-
li sunt. Qui sunt transeũtes? Illi q̇ iaꝫ per
viam istam: id est ꝑ vitam istam transierũt
hinc ad patriam Apostoli trãseuntes erãt
in ista vita: ꝓphete transeũtes erãt. Quos
bñdixerunt ꝓphete ꝛ apostoli? Illos in q̇-
bus radicem caritatis viderũt. Quos au
teꝫ inuenerũt in tectis eminere: ꝛ supbire ĩ
ceruices scuti sui: dixerũt cõtra illos qḋ fu
turi erant: bñdictionem aũt domini super
eos nõ dederũt. Ergo istos oẽs malos q̇s
portat eccl̃ia: qui legitis in scripturis: inue
nitis maledictos designatos ad antichristũ
ꝑtinere: ad diabolũ ꝑtinere: ad paleã perti
nere: ad zizania ꝑtinere: ꝛ multa innumera-
bilia ꝑ similitudinẽ dicũꝶ de ill'. Qꝛ nõ oĩs
q̇ dicit mihi: dñe dñe intrabit in regnuꝫ ce
lorũ. Nullã inuenis scripturã que de ill' be
ne loquaꝶ: qꝛ transeuntes viã nõ illos bñ-
dixerunt. Transeũtes ꝓphete oĩa de illis
maledixerũt. Ecce ꝛ iste quẽ portamꝰ Da
uid transijt viam. Audistis q̇d de ill' dicit.
Dominus iustus concidet ceruices pec-
catorũ: ꝯfundanꝶ ꝛ auertantur retrorsum
omẽs qui oderũt syon: Fiãt sicut fenum te
ctoꝝ: qḋ p̄us q̄ꝫ euellaꝶ aruit. Nõ repleuit
manũ suã messoꝛ: ꝛ sinũ suũ q̇ manipulos
colligit. Hec de ill' dixit. Nõ ġ supra illos
iste transiẽs bñdixit: ꝛ impletũ est etiã ꝑ il-
lum qḋ ipe dixit. Et nõ dixerũt transeũtes
viã: bñdiximꝰ vobis in nomĩe dñi. Et isti
transeũtes siue ꝓphete: siue p̃triarche: siue
apl̃i q̇cũqꝫ transierũt: si bñ viuimꝰ fratres:
bñdixerũt nos in nomĩe dñi. Qñ me inq̇s
bñdixit Paulus? Qñ me bñdixit Petrꝰ?

Attēde in scripturis: vide si bñ viuis: ⁊ vi
de ibi bñdictum te fuisse. Omēs bñ viuē-
tes bñdixerūt. Et quomō bñdixerunt? In
nomīe domī: nō in nomīe suo sicut hereti-
ci. Qui eni dicūt ꝙ nos damus hoc ē san-
ctum: in nomīe suo volūt bñdicere nō ī no
mine domī. Qui autem dicūt: nō sanctifi
cat: nisi deus: nec quisꝗ̄ est bonus nisi do
no dei: ipi in nomīe domī bñdicūt: non in
nomīe suo: quia amici sunt spōsi: nolūt esse
adulteri spōse.

¶ Explicit Tractatus de ps̄. CXXVIII.
Incipit Tractatus de ps̄. CXXIX.

¶ Expositio psalmi.

Q Uoniā vos nō solum oculis corpo-
ris: sed etiam corde vigilare p̄sumi-
mus: intelligēter nos cātare oportet.

D E profundis clamaui ad te
domine: domine exaudi vo
cem meam. Etenī vox hec ascē
dētis est pertinēs ad cāticum graduū. De
bet itaꝗ̄ vnusquisꝗ̄ nostrū videre: in quo
profūdo sit: de quo clamet ad dominum.
Clamauit de ꝓfūdo Jonas de ventre ce-
ti. Erat nō solum sub fluctibus: verūetiā
in visceribus belue: nec tñ illud corpus et
illi fluctus intercluserūt orationem ne per-
ueniret ad deum: ⁊ venter bestie nō potuit
tenē vocē dep̄cātis: Penetrauit oīa: diru
pit oīa ꝑueīt ad aures dei: Si tñ nūc dicē-
dū ē: quia diruptis omībꝰ ꝑueīt ad aures
dei: quādo aures dei in corde p̄cātis erāt.
Ubi enim deum presētem nō habet: cuius
fidelis est vox? Uerūtamen ⁊ nos debemꝰ
intelligere: de quo ꝓfūdo clamemꝰ ad do
minū. Profūdum enim nobis est vita ista
mortal'. Quisquis se in profūdo intellexe-
rit: clamat: gemit: suspirat: ⁊ donec de pro
fūdo eruat': ⁊ veniat ad eum qui suꝑ omēs
abyssos sedet: suꝑ cherubin: suꝑ omīa que
creauit: nō solum corporalia: s̄ etiam spiri-
talia: donec ad euꝫ veniat aīa: donec ab
illo liberet' imago ipius quod est homo: q̄
in hoc ꝓfūdo tāꝗ̄ assiduis fluctibꝰ exagi-
tata detrita est: ⁊ nisi renouet' ⁊ reparetur a
deo: qui illam impressit: quando formauit
homīem: idoneus potuit esse hō ad casuꝫ
suū: nō est idoneus ad resurrectionē suaꝫ:
sꝑ ī ꝓfūdo ē: nisi liberet' vt dixi: sꝑ ī ꝓfūdo
ē. Sed cū de ꝓfūdo clamat: surgit de ꝓfū
do: ⁊ ipe clamor nō eū ꝑmittit multū ī imo
esse. Ualde eni in ꝓfūdo sunt: qui nec cla-
māt de ꝓfūdo. Dicit scriptura: Pctōr cū
venerit in ꝓfūdum malorū cōtemnit. Jaꝫ
videte fratres quale ꝓfūdum sit: vbi con-
tēnit' deꝰ. Cū q̄sꝗ̄ viderit se q̄tidianis pec
catis obrutuꝫ: aceruis q̄busdā ⁊ molibꝰ q̄-
busdam iniq̄tatū premi: si dictū illi fuerit:
vt deū roget: irridet. Quibus modis? Pri
mo dicit: Si deo displicerēt facinora: ego
nō viuereꝫ: Si curaret deꝰ res humanas:
ad tāta scelera que feci: nō solum nō viue
rem: s̄ ⁊ bñ mihi nō esset. Solet eni hoc il-
lis euenire q̄ multum in ꝓfūdo sunt: ⁊ pro-
sperātur in iniquitatibus suis. Et tāto ma
gis in ꝓfūdo mergūtur: q̄to magis vidēt
esse felices. Fallax eni felicitas: ipa est ma-
lor infelicitas. Deinde ⁊ hoc solēt homīes
dicere: Jam qm̄ multa feci ⁊ damnatio im
minet: ex h̄ ꝑdor: cur nō facio q̄cq̄d possū?
Quomō solent desperati latrones dicere?
Sic me occisurus est iudex ꝑ decem homi
cidijs: quomō ꝑ quinꝗ̄: quomō pro vno:
quare iam nō faciam? Quicq̄d mihi occur
rerit facio: hoc est: peccator cuꝫ venerit in
ꝓfūdū malorū: cōtemnit. Sed dominus
Jesus christus qui nec ꝓfūda nostra con-
tempsit: qui vsꝗ̄ ad istam vitam venire di
gnatus est: ꝓmittēs remissionē oīm pecca
torum: etiam de ꝓfūdo excitauit hominē:
vt clamaret de ꝓfūdo sub molibꝰ peccato
rum: ⁊ ꝑueniret vox peccatoris ad deum.
Unū clamātis: nisi de ꝓfūdo malorum? Et
videte q2 vox peccatorū clamat de ꝓfun-
do: De ꝓfundis clamaui ad te domīe: do
mine exaudi vocem meam. ¶ Fiant au
res tue intendentes: in vocem de-
precationis mee. Unū clamat: De ꝓfū
do. Quis est ḡ q̄ clamat? Pctōr. Et q̄ spe
clamat? Quia q̄ venit soluere pctā: dedit
spem etiaꝫ in ꝓfūdo posito pctōri. Jō q̄d
sequit' post istas voces: ¶ Si iniquita
tes obseruaueris domine: domīe
quis sustinebit? Ecce apparuit de quo
ꝓfūdo clamaret. Clamat eni sub molibꝰ ⁊
fluctibꝰ iniq̄tatū suarū. Circūspexit se: cir-
cūspexit vitā suam: vidit illā vndiꝗ̄ flagi-
cijs ⁊ facinoribꝰ cooptā. Quacūꝗ̄ respex
it: nihil in se bonū inuenit: nihil illi iusticie
serenū potuit occurrere: Et cū tāta ⁊ tā mł
ta pctā vndiꝗ̄ ⁊ cateruas scelerū suoꝝ vi-
deret: tāꝗ̄ expauescēs exclamauit. Si ini-
q̄tates obsuaueris dñe: dñe q̄s sustiebit?

Nō dixit: ego nō sustinebo: s̄ q̄s sustiēbit.
Vidit enī ꝓpe totam vitā humanā circūla
rari pctīs suis: accusari omēs ꝯsciās cogi
tatōib⁹ suis: nō inueniri cor castum: p̄su
mēs de sua iusticia. Si ḡ cor castū nō pōt
inueniri qd̄ p̄sumat de sua iusticia: p̄sumat
oīm cor de mīscdīa dei: ꝛ dicat deo: Si ini
q̄tates obſuaueris dn̄e: dn̄e q̄s sustinebit:
(Alia lra. Quia) Que aūt spes est: † Quoniaȝ apud
te propitiatio est†. Et que ē ista ꝓpitia
tio: nisi sacrificiū: Et qd̄ est sacrificiuȝ: nisi
qd̄ ꝓ nobis oblatum est: Sāguis innocēs
fusus deleuit oīa peccata nocētium. Pre
cium tātum datū redemit omēs captiuos
de manu captiuātis inimici. Ergo est apd̄
te ꝓpitiatio. Nam si nō esset apd̄ te ꝓpitia
tio: si iudex solū esse velles: ꝛ mīſicors esse
nolles: obſuares omēs iniq̄tates nostras:
ꝛ q̄reres eas: q̄s sustineret: Quis aū te sta
ret ꝛ diceret: Innocēs sum: Quis staret in
iudicio tuo: Spes ḡ vna est: Quoniaȝ est
(Alia lra. ter) apud te ꝓpitiatio† Propter legē tuaȝ
sustinui te domine. Quam legē: Que
reos facit. Data ē enim lex sācta: iusta: bo
na iudeis: s̄ reos eos potuit facere. Nō da
ta est lex que posset viuificare: s̄ que osten
deret pctā pctōri. Pctōr enim oblit⁹ erat
se: nec videbat se: data ē illi lex: vt videret
se. Fecit reum lex: liberauit lator legis. La
tor enim legis imꝑator est. Lex data ē que
terreat ꝛ cōstringat in reatum: ꝛ non soluit
lex a peccatis: s̄ ostendit peccata. Et forte
sub ipa lege positus animaduertit iste in ꝓ
fūdo q̄nta fecerit cōtra legeȝ: ꝛ sic exclama
uit dicēs. Si iniq̄tates obſuaueris domi
ne: dn̄e q̄s sustinebit: Est ḡ lex mīſicordie
dei: lex ꝓpitiatiōis dei. Illa timoris fuit: ē
alia lex caritatis. Lex caritatis dat veniaȝ
peccatis: delet p̄terita: admonet de futurꝭ.
In via si deserit comitē: comes fit ei quem
ducit in via. Sȝ cōcordādum est cum ad
uersario dū es cum eo in via. Est enim ser
mo dei aduersari⁹ tuus: q̄diu cū illo non
cōcordas. Cōcordas aūt cū cepit te dele
ctare facere quod dicit s̄mo dei. Iam qui
erat aduersari⁹ fit amicus: sic finita via nō
erit q̄ tradat te iudici. Ergo ꝓpter legem
tuam sustinui te domine: quia dignatus
es legē mīſicordie afferre: mihi dimittere
omīa pctā mea: dare mihi de cetero moni
ta: ne te offēdam: In ipis monitis si quid
forte titubauero: dedisti mihi remedium:
quo te orem: dicēs: Dimitte nobis debita
nostra: sicut ꝛ nos dimittimus debitorib⁹
nostris. Hanc legem statuisti mihi: vt quod̄
dimitto: dimittat̄ mihi: ꝓpter hanc legem
sustinui te domie. Expectaui qn̄ venias ꝛ
liberes ab omi necessitate: q: in ipa necessi
tate nō deseruisti legem mīſicordie. Audi
quam legem dicat: si nondum intellexisti:
Quia legē modo dicit caritatis: audi apo
stolum. Inuicē onera vestra portate: ꝛ sic
implebitis legem christi. Qui portāt inui
cem onera sua: nisi qui habent caritatem:
Qui nō habent caritatem: graues sunt si
bi: qui autem habent caritatem: portāt se.
Lesit te aliquis: petit veniam: si non dimit
tis: nō portas onus fratris tui: si dimittis:
portas infirmum. Et tu si forte in aliquam
infirmitatem incideris quasi homo: opor
tet vt sic te portet ꝛ ille: quēadmodū ꝛ tu.
Audi quid p̄cesserit. Fratres inquit: si pre
occupatus fuerit homo in aliquo delicto:
vos qui spirituales estis: instruite huiusmo
di in spiritu lenitatis. Et ne forte quia spi
rituales monuerat: velut securi sibi viderē
tur: ꝯtinuo subiecit: Intendēs teipsuȝ: ne
ꝛ tu tempteris. Deinde quod cōmemora
ui subiunxit. Alter alterius onera porta
te: ꝛ sic implebitis legem christi: Unde et
dicit. Propter legem tuam sustinui te do
mine. Dicunt̄ cerui quando transeunt fre
ta in ꝓximas insulas pascue gratia capita
super seinuicē ponere: ꝛ vnus qui ante ē
solus portat caput: ꝛ non ponit super alte
rum. Sed cum ꝛ ipe defecerit: tollit se ab
anteriore parte: redit posterius: vt ꝛ ipe in
altero requiescat: ꝛ sic portant omnes one
ra sua: et ꝑueniunt ad quod desiderant: ꝛ
non patiuntur naufragium: quia quasi na
uis est illis caritas. Itaq̄ʒ caritas portat
onera: sed non timeat ne prematur talibus
oneribus: ne peccatis suis vnusquisq̄ʒ pre
matur: attendat. Nam quando portas in
firmitatem fratris tui: non te onerāt pecca
ta ipius. Plane si consentias: iam tua te
premunt: non alterius. Quisquis enī con
senserit peccatori: nō alienis: sed suis gra
uatur. Consensio enim ad peccatum alte
rius: tuum fit peccatum: ꝛ non est quare q̄
raris q̄ peccata aliena te premant. Dici
tur enim tibi: premunt te: sed tua: Vidisti
furem: cucurristi cum eo. Quid est hoc:
Pedibus ambulasti ad furtum: imo men
te coniunxisti te furto. Quod ipsius so
lum erat: ꝛ factū est ꝛ tuum: quia placuit

tibi. Si aūt displicuerit tibi: ⁊ oraueris pro
eo: ⁊ depcatus veniam dederis: vt possis
libera fronte dicere in precibꝰ tuis: quas ti
bi iurispitus celestis dictauit: Dimitte no-
bis debita nostra: sicut ⁊ nos dimittimꝰ de
bitoribus nostris: didicisti portareq̧ onera
fratris tui: vt ⁊ alius portet si qua sūt tua:
⁊ fiat in vobis qđ ait apostolus: Inuicem
onera vr̄a portate: ⁊ sic implebitis legem
christi. Ita securus cantas qđ mō dictum
est. Propter legem tuā sustinui te domie.
Hāc aūt legem q̇ nō huat: nec sustinet do-
minuz: nec si velit sustinere: causa est qua-
re nō sustineat: inanit̃ sustinet. Venturꝰ est
enim dominꝰ: ⁊ inuēturus peccata tua: qđ
aūt pfecta iusticia vixisti: nō est inuenturꝰ.
Homicidiū forte: Grauia sūt eniz ⁊ valde
maiora. Non est inuēturus adulteriū: Nō
est inuenturꝰ furta: Non est inuenturꝰ rapi
nam: Nō est inuenturꝰ maleficia: Non est
inuenturus idolatriā: Nō est ista inuentu-
rus: Nihil est ergo inuenturꝰ: Audi sermo
nem euāgelij: Qui dixerit fratri suo fatue:
Ab istis etiam peccatis lingue minutissi-
mis quis abstinet: Sed forte dicis: parua
sunt. Reus erit inq̄t gehēne ignis. Si par
uum tibi videt̃ aut modicū fratri dicere fa
tue: vl' gehenna ignis videat̃ tibi magna.
Si contemnebas minus peccatū: vl' pene
magnitudie deterrē. Sed dicl. Miora sūt
minuta sūt: sine q̄bus nō pōt esse ista vita.
Cōgere minuta: ⁊ faciūt ingerētē aceruū.
Nam ⁊ grana minuta sunt: ⁊ tamen massā
faciūt: ⁊ gutte minute sunt: ⁊ flumia implēt
⁊ moles trahunt. Ideo ⁊ ille considerās q̄z
multa minuta peccata quotidiana cōmit-
tat homo: si nihil aliud vel p cogitatiōes ⁊
linguam: attēdit q̄z multa sunt: ⁊ si attēdit
q̄z minuta sint: videt p multa minuta fieri
aceruū magnū: ⁊ nō quasi peccata sua pri
stina cogitās: ꝫ ipam fragilitatē humanaz
iam ascendēs clamat: De pfundis clama
ui ad te dn̄e: dn̄e exaudi vocem meā: Fiāt
aures tue intendētes in vocem depcatio-
nis mee: Si iniq̄tates obhuaueris domie:
dn̄e quis sustinebit. Vitare possum homi-
cidia: adulteria: rapias: piuria: maleficia:
idolatriā: nunq̄d ⁊ peccata lingue: Nun-
q̄d ⁊ peccata cordis: Scriptū est: Pecca-
tum iniquitas est. Quis g̃ sustinebit: si tu
iniq̄tates obhuaueris: Si nobiscuz seuerꝰ
iudex agere volueris: nō misericors pater
q̄s stabit ante oculos tuos: Sed est apud
te ppiciatio: pp̄ter legem tuam sustinui te

domine. Que lex est ista: Inuicem onera
vestra portate: ⁊ sic implebitis legē christi.
Qui portāt inuicem onera sua: Qui fide-
liter dicūt: Dimitte nobis debita nostra: si
cut ⁊ nos dimittimꝰ debitoribus nostris.

Sustinuit aīma mea in †verbuz tuum. Nemo sustinet: nisi q̇ nondū acce- — Alia lra. †verbo e[...]
pit qđ pmissum ē. Nam q̇ iam accepit: q̇s
sustinet: Accepimꝰ remissionem peccato-
rum: sed pmissum est nobis regnū celorū.
Debita nostra deleta sunt: ꝫ merces nostra
adhuc futura est. Accepimꝰ veniā: ꝫ eter-
naz vitā nondū tenemus. Sed q̇ dedit ve
niam: ipe pmisit ⁊ vitā eternam. Si verbū
nostrū esset: deberemus timere: q̄z verbuz
dei est: non fallit. Securi g̃ speramus i ver
bis eius q̇ fallere non potest. **Sperauit** — Alia lra
anima mea †in dominū. A †vigi — †dn̄o
lia matutina vsq̧ ad noctem. Quid — †custodi[...]
est qđ ait: Una die sperauit in dn̄o: ⁊ fini-
ta est tota spes ipius: A vigilia matutia vs
q̧ ad noctem sperauit in dominū. Ista vi
gilia matutina finis noctis ē: Hic vsq̧ ad
noctem sperauit aīma mea in dn̄m: Ergo
intelligendū est: ne putemꝰ vno die nobis
sperandū esse in dominū: a vigilia matuti
na vsq̧ ad noctem. Quid g̃ fratres putat̃
hoc eē: A vigilia matutina vsq̧ ad noctez
sperauit in dominū: Quia dn̄s p quez no
bis dimissa sunt peccata: in vigilia matuti
na resurrexit a mortuis: vt hoc speremꝰ in
nobis futurū qđ p̄cessit in dn̄o. Iam enim
pctā nr̄a dimissa sunt: ꝫ nōdū resurreximꝰ.
Si nōdū resurreximꝰ: nōdum in nob̄ factū
est qđ p̄cessit in capite nr̄o. Quid p̄cessit i
capite nr̄o: Quia ⁊ caro ipiꝰ capitis resur-
rexit: Sp̄us illius capitis nunq̧ mortuꝰ ē.
Sed qđ in eo mortuū ē: resurrexit: Resur
rexit aūt tertia die. Et quodāmodo ꝫ nob̄
dixit dn̄s: Qđ in me vidistis: sperate i vo-
bis: id ē q̄z erit resurrectio: resurget̃ ⁊ vos.
Sed sunt q̇ dicāt: Ecce resurrexit dn̄s: nū
q̄d pp̄terea sperandū est: ⁊ me posse resur-
gere: Utiq̧ pp̄terea. In hoc eni resurrex
it dn̄s: qđ a te accepit. Nō eni resurgeret:
nisi mortuus esset. Nō aūt mortuus esset:
nisi carnē portasset. Quid accepit a te do
minus: Carnem. Quid venit ipe: Verbū
dei quod erat ante omia: p quod facta sūt
omnia. Sed vt acciperet abs te aliquid:
verbum caro factum est: ⁊ habitauit in no
bis. Accepit abs te quod offerret pro te:
Quō accipit a te sacerdos qđ p te offerat
q̄n vis placare deū p pctīs tuis. Iā factū

est:ita factuꝫ est: Sacerdos noster a nobis
accepit:qđ ꝑ nobis offerret. Accepit eniꝫ
a nobis carnem:in ipa carne victia factus
est:holocaustum factus est:sacrificium fa-
ctus est. In passiõe sacrificiũ factus est:in
resurrectiõe innouauit illud qđ occisum ē:
ꝛ tanq̄ ꝑmitias tuas dedit deo: ꝛ ait tibi:
Cõsecrata sunt iam omīa tua: qñ tales pri
mitie tue de te date sunt deo. Spera ergo
ꝛ in te futurũ qđ ꝑcessit in ꝑmitijs tuis. Er
go ille q꞉ a vigilia matutina resurrexit: ce-
pit aīma mea ex hoc sperare. Et quousq̄?
Usq̄ in noctem:quousq̄ moriamur. Om
nis eni mors nostra¦carnal' q̄si somnus est.
Cepisti sperare ex quo resurrexit dñs: noli
deficere sperare:quousq̄ exeas ab hac vi-
ta. Nam si nõ vsq̄ ad noctem speraueris:
delet totum qđ speraueras. Sũt eni hoies
qui incipiũt sperare:ſ non ꝑseuerant vsq̄
ad noctem. Incipiũt pati tribulatiões ali
quas:incipiũt pati temptatiões: vidēt ho
mines malos ꝛ iniquos felicitate tempali
pollere:ꝛ qm̄ talia sperabāt de dño: vt hic
essent felices:attendũt eos qui scelera fece
runt habere qđ ipi hr̄e desiderabāt:ꝛ defi-
ciũt pedes eorũ: ꝛ desinũt sperare in dño.
Quare? Quia nõ a vigilia matutina cepe
runt sperare. Quid est hoc? Nõ hoc spera
re ceperũt de domino qđ ꝑcessit in domio
ab illa vigilia matutina: ſ sperabāt de do-
mino:vt si essent christiani:haberēt plenaꝫ
domũ frumento: vino ꝛ oleo: auro ꝛ argē-
to:nullus eorũ moreret immaturus: Si q̄s
eorũ non haberet filios:acciperet:si vxorem
nõ duxisset: duceret: nõ abortiret nõ soluꝫ
aliqua mulier in domo ei⁹: ſ nec pec⁹ eius:
nõ acescerēt cupe eius: nõ grandinaretur
vinea eius. Qui sic sperabat in domino:
animaduertit his rebus abũdare eos qui
nõ colũt dominuꝫ: et defecerũt pedes ei⁹:
ꝛ nõ sperauit vsq̄ ad noctem:q꞉ non cepit
a vigilia matutina sperare. Quis ḡ sic in-
cipit a vigilia matutina sperare? Qui hoc
sperauit de domio:qđ cepit ostēdere a vi-
gilia matutia in qua resurrexit. Antea eni
nemo resurrexerat:semꝑ victurus. Inten-
dat caritas vestra. Resuscitati sunt iã mor
tui ante aduentũ domini. Nam ꝛ Helias
resuscitauit mortuũ ꝛ Helise⁹: ſ resurrexe-
rũt iterũ morituri. Domin⁹ ipe quos resus
citauit morituri resurrexerũt: siue ille iuue-
nis filius vidue: siue illa puella duodecim
annorũ filia archisynagogi: siue Lazarus.
Aliter resuscitati sunt omēs morituri: Sel'
nati sunt: ſ bis mortui sunt. Nemo resurre
xerat nũq̄ moritur⁹: nisi dñs. Quãdo aũt
resurrexit dñs nũq̄ moriturus? A vigilia
matutina. Hoc spera ꝛ tu de dño resurre-
cturũ te: non quõ Lazarus resurrexit: non
quõ filius vidue ꝛ archisynagogi filia re-
surrexerũt: non quõ quos suscitauerũt an
tiqui ꝓphete: ſ resurrecturũ te spera quo-
modo dñs: vt post resurrectionē qua resur
rexeris non te iam timeas moritur: ꝛ cepi-
sti sperare a vigilia matutina. Spera autē
vsq̄ ad noctem: quousq̄ finiat' hec vita: q̄
usq̄ fit nox vniuersi generis humani in oc
casu secti. Quare hucusq̄? Quia post istã
noctē: iam nõ erit spes: ſ ipa res. Spes eni
q̄ vid꞉ non ē spes. Aplus dicit. Quod eni
videt quis: q̄d sperat? Si aũt qđ non vide
mus speram⁹: ꝑ patiaꝫ expectam⁹. Si er-
go patient' expectare debem⁹ qđ nõ vide-
mus: vsq̄ ad noctē sperem⁹: id est vsq̄ ad
finem hui⁹ vite nr̄e vl' seculi. Cum aũt nox
ista transierit: iaꝫ veniet quod sperabam⁹:
ꝛ non iam sperabimus: nec tamē despera-
ti erimus. Est enim vituperatio desperato
rum: ꝛ aliquãdo detestamur hominē: ꝛ di-
cimus: non habet spem. Non semꝑ maluꝫ
est nõ habere spem: in hac vita cum sum⁹:
malũ est non habere spem. Qui enim mo-
do spem non habet: rem postea non habe-
bit. Ergo modo spem debemus habere.
Sed cum res venerit: nunquid spes erit?
Quod enim videt quis quid sperat? Ve-
niet domin⁹ deus noster ꝑmo formaꝫ ipaꝫ
in qua crucifixus est ꝛ resurrexit demõstra
turus generi humano: vt videant pij ꝛ im
pij. Illi videant ꝛ gratulentur inuenisse se
quod crediderũt anteq̄ viderēt: ꝛ illi eru-
bescãt nõ se credidisse quod videbũt. Eru
bescentes damnabunt': ꝛ gratulati corona
buntur. Dicet' confusis: Ite in ignem eter
num: qui paratus est diabolo ꝛ angel' ei⁹.
Dicet' gaudentibus: Venite bñdicti pr̄is
mei: ꝑcipite regnum quod vobis paratuꝫ
est ab origine mundi. Qđ cum acceperit
iam spes nõ erit: q꞉ res tenebit'. Trãsacta
ergo spe: transibit nox illa: sed donec fiat a
vigilia matutina speret anima mea in do-
mino. Et redit ad illud. A vigilia matuti-
na. Speret israel in dominũ. A vi- Alia lr̄a
gilia matutina vsq̄ ad noctem: speret ani- in dño.
ma mea in dominum. Sed quid sperauit?
A vigilia matutina speret isr'l in dominũ.
Nõ solũ speret isr'l in dñm: ſ a vigilia matu
tia speret isr'l. Ergo culpo spēꝫ secti: qñ spe

raꝛ de deo: Nõ: Sȝ alia spes ẽ isrł ꝓpria.
Nõ ꝑ summo suo bono speret isrł diuitias:
nõ salutem corpis: nõ abundantiam terre
norũ: imo tribulatiões hic habiturus est: si
forte cõtigerit illi ꝓpter veritatẽ pati aliqͣs
molestias. Nõ eni nõ sperabãt in deũ mar
tyres: Et tñ talia sunt passi qualia latrões:
q̄lia iniqui: subiecti ad bestias: ignibus cõ
cremati: gladio percussi: vnguł exarati: ca
thenis obstricti: carcere necati. Ista oĩa
mala passi nõ sperabãt in dñm: Aut iõ spe
rabant: vt istis mał carentes hac vita frue-
renꝛ: Nõ plane: qꝛ a vigilia matutina spe-
rabãt. Quid est hꝫ: Cõsiderabãt illaȝ vigi
liam matutinã qua resurrexit dñs eorũ: et
videbant qꝛ añq̄ resurgeret talia ꝛ ip̄e pas
sus erat: qualia ꝛ ipi patiebanꝛ: ꝛ nõ despe
rabãt etiam se post tales passiones resurre
cturos ad vitã eternam. Sperauit israel in

Alia lra. †Quia †non habet †copiosa †eum

dñm a vigilia matutina vsq̄ ad noctem.
†Qm apd dñm misericordia † ẽ:
ꝛ† multa apud† illũ redemptio. Ma
gnifice melius dici nõ posset loco suo: pro
pter illud qd̃ dixit: A vigilia matutina spe
ret israel in dñm. Quare: Quia a vigilia
matutina resurrexit dñs: ꝛ hꝫ debet sperare
corpus qd̃ i capite p̄cessit. Sȝ ne suggeraꝛ
ista cogitatio: capiti licuit resurgẽ: qꝛ pctis
nõ p̄mebaꝛ: ꝛ nullũ pctm̃ erat in illo: quid
nos facturi sumꝰ: Sperabimꝰ talem resur-
rectionẽ quał in dño p̄cessit: cũ peccatł no
stris aggrauemur: Sed vide q̄d sequitur.
Qm̃ apud dñm miscd̃ia: ꝛ multa apd̃ illũ
redemptio. ¶ Et ip̄e redimet isrł: ex
omibus iniq̄tatibus eius. Ergo si
p̄mebaꝛ peccatis suis: adest miscd̃ia dei.
Iõ p̄cessit ille sine peccato: vt deleat pctã
sequentiũ. Nolite in vobis p̄sumere: ſꝫ a vi
gilia matutina p̄sumite. Videte caput ve-
strum resurrexisse ꝛ ascẽdisse in celuȝ. In il
lo culpa nõ erat: ſꝫ ꝑ illũ vr̃e culpe delebun
tur. Ip̄e redimet isrł ex omibus iniq̄tatibꝰ
eius. Quia isrł vendere se potuit: ꝛ fieri ve
nũdatus sub peccato: redimere se ab iniq̄-
tatibus non põt. Ille potuit redimere qui
se nõ potuit vendere. Qui nõ cõmisit pec-
catũ: ip̄e est redemptoꝛ a peccato: ip̄e redi
met isrł. Vñ redimet: Ab illa iniq̄tate: an
ab illa: Ab oĩbꝰ iniq̄tatibus suis. Nõ ḡ ti-
meat accessurus ad deũ aliq̄s iniquitates
suas: tantũmõ accedat pleno corde: ꝛ desi
nat iam facere q̄ antea faciebat: ꝛ non di-
cat: illa iniq̄tas nõ mihi dimittiꝛ. Si enim
hoc dixerit: ꝓpter ip̄am quã putat sibi non
dimitti: nõ se cõuertat: ꝛ faciẽdo cetera nõ
illi dimittiꝛ ꝛ illõ qd̃ ñ timebat. Quia feci
inq̄t scelus magnũ: ꝛ nõ mihi põt dimitti:
iã faciã ꝛ cetera. Hoc eni ꝑdo qd̃ nõ facio.
Noli timere: in ꝓfundo es: noli ꝯtemnere:
de ꝓfundo clama ad dñm: ꝛ dic. Si iniq̄-
tates obſuauerł dñe: dñe quis sustinebit:
Obſua illum: ꝛ expecta illũ: ꝛ sustine pro-
pter legem ip̄ius: Quam legem tibi dedit:
Dimitte nobis debita nr̃a: sicut ꝛ nos di-
mittimꝰ debitoribꝰ nostris. Spera te resur
recturũ: ꝛ tunc futurũ omnimodo sine pec
cato: qm̃ ille resurrexit q̄ p̄mꝰ fuit sine pec-
cato. A vigilia matutina spera: Noli dice
re: Ego nõ sum dignus: propꝛ pctã: Non
es dignus: ſꝫ multa apud illũ redemptio:
Et ip̄e redimet isrł ex oĩbus iniq̄tatibꝰ eiꝰ.

¶ Explicit Tractatus de ps̄. CXXIX.
Incipit Tractatus de ps̄. CXXX.

¶ Prefatio.

In isto psalmo cõmendaꝛ nobꝭ hu-
militas ſui dei ꝛ fidelis: cuius vo-
ce cantaꝛ: qd̃ est vniuersum corpꝰ
christi. Sepe eni admonuimꝰ caritatẽ ve-
stram: nõ quasi vnius homis cantãtis vo
cem accipi debere: sed omniũ q̄ sunt i chri
sti corpore. Et qꝛ i illius corpe sunt omẽs:
tanq̄ vnus hõ loquiꝛ: ꝛ ip̄e est vnus qui ꝛ
multi sunt. Multi eni sunt in seipis: vnus
sunt in illo: q̄ vnus ẽ. Ip̄m est aũt etiaȝ tẽ-
plum dei: de quo apl̃s dicit: Templũ eniȝ
dei sanctũ est qd̃ estis vos. Omẽs qui cre
dũt in christũ: ꝛ sic credũt vt diligãt: Hoc
est eni credere in christũ: diligere christuȝ:
Nõ quomõ demones credebãt: ſꝫ nõ dili-
gebant: ꝛ ideo q̄uis crederent dicebant:
Quid nobis ꝛ tibi fili dei: Nos aũt sic cre
damus: vt in ip̄m credamꝰ: diligẽtes eũ: ꝛ
nõ dicamꝰ: quid nobis ꝛ tibi ẽ: ſꝫ dicamus
potius: ad te ꝑtinemus: tu nos redemisti.
Oẽs ḡ qui sic credunt: tanq̄ lapides sunt
viui: de q̄bus templũ dei edificatũ est: ꝛ tã
q̄ ligna imputribilia q̄bus arca illa cõpa-
cta est: q̄ in diluuio mergi nõ potuit. Hoc
aũt templũ ẽ: id est ip̄i hoĩes: vbi rogatur
deus: ꝛ exaudit. Quisq̄s enim p̄ter tẽpluȝ
dei orauerit deum: non exauditur ad illaȝ
pacem supernã hierusaleȝ: ꝛ si exaudiꝛ ad
q̄dã tempalia q̄ deus ꝛ paganis donauit.
Nã ꝛ ip̄i demones exauditi sunt: vt irẽt in
porcos. Exaudiri ad vitam eternaȝ aliud

est: nec ꝓcedit: nisi ei q̄ in tẽplo dei orat. Il
le aũt in templo dei orat: q̄ orat in pace ec/
clesie: in vnitate corꝑis christi: qđ corpus
christi cõstat ex multis credentib⁹ i toto or
be terraꝝ: ⁊ ideo exaudit: q̄ꝛ orat in tẽplo.
Ipe eni orat in spũ ⁊ veritate: q̄ orat in pa
ce ecclie: nõ in illo templo vbi figura erat.
Scđm figurã eni dñs exclusit hoies de tẽ
plo illos q̄ sua querebãt: id est ꝓpter vẽd
dum ⁊ emendũ ibant in templũ. Si autẽ
figura erat illud templũ: manifestũ est q̄ꝛ ⁊
corpus christi: qđ est veꝝ templũ: cui⁹ illa
imago erat: habet ꝑmixtos emẽtes ⁊ ven/
dentes: id est sua querẽtes: nõ q̄ Iesũ chri
sti: sꝫ excludũt inde de flagello resticule.
Restis eni peccata significat: sicut dicit ꝑ
ꝓphetam: Ve eis qui trahunt peccata ve/
lut restem longam. Illi aũt trahunt pecca/
ta sicut restem longam: q̄ addunt peccata
peccatis: q̄ cum fecerint vnum peccatum:
vt cooperiãt illud: faciũt alterũ. Quõ eni
vt restis fiat: addit spartum sparto: nõ au/
tem in rectum it: ſ3 torquet: sic omia praua
facta que sunt peccata cum addunt sibi: ⁊
addendo peccato peccatũ: ⁊ pctm̃ ad pec
catũ annectit: fit restis longa: quoꝝ semite
praue: ⁊ flexuosi gressus eorũ. Quo valet
aũt ista restis: nisi vt inde ligent ei man⁹ ⁊
pedes: ⁊ ꝓijciat quisq̄ȝ i tenebras exterio/
res? Meministis eni dictũ de q̄daꝫ pecca
tore in euãgelio: Ligate illi man⁹ ⁊ pedes:
⁊ ꝓijcite illum in tenebras exteriores: ibi
erit flet⁹ ⁊ stridor dentiũ. Nõ g̃ esset vñ illi
ligarent man⁹ ⁊ pedes: nisi ipe sibi restem
fecisset. Vñ aptissime alio loco scriptũ est.
Criniculis peccatorũ suorũ vnusq̄sq̄ȝ con
stringit. Ergo q̄ꝛ de peccatis suis homies
vapulãt: ideo dñs flagellũ de resticulo fe/
cit: ⁊ inde expulit de templo omẽs qui sua
querebãt: nõ que Iesu christi. Hui⁹ g̃ tem
pli vox est in psalmo. In hoc tẽplo vt dixi
rogat deus: ⁊ exaudit in spũ ⁊ veritate: nõ
in illo corꝑali. Naꝫ illic vmbra erat: i qua
demõstraret quod venturũ erat: Iđ illud
iam cecidit. Cecidit ergo domus oratiõis
nostre? Absit. Non eni illud templum qđ
cecidit hoc potuit dici domus oratõis: de
qua dictum est: Domus mea dom⁹ oratio
nis vocabit omibus gentibus. Audistis
enim quid dixerit domin⁹ Iesus christus:
Scriptum ẽ: Domus mea domus oratio
nis vocabit omibus gentib⁹: vos aũt feci/
stis eam speluncã latronũ. Nunq̄d illi qui
voluerũt facere domũ dei speluncaꝫ latro
num: fecerũt vt rueret templũ? Sic ⁊ illi q̄
male viuũt in ecclesia catholica: q̄ntum in
ipis est domum dei volũt facere spelũcam
latronũ: nec iđ euertũt tẽplũ. Veniet eni tẽ/
pus: quando de reste peccatoꝝ suoꝝ foras
mittant. Hoc autẽ templũ dei: hoc corp⁹
christi: hec cõgregatio fideliũ vnam vocẽ
habet: ⁊ tanq̄ȝ vnus hõ cantat in psalmo.
Ei⁹ vocem iaꝫ in mltis psalmis audiuim⁹:
audiam⁹ ⁊ in isto. Si volum⁹ nr̃a vox est:
si volum⁹ aure audim⁹ cantantem: ⁊ nos
corde cãtamus: Si aũt nolum⁹: erimus in
illo tẽplo tãq̄ȝ emẽtes ⁊ vendẽtes: id ẽ nr̃a
querẽtes. Intram⁹ eccliaꝫ: nõ ad ea q̄ pla
cent oculis dei. Viderint g̃ in numero ve/
stro q̄s quõ audia: vtrũ audiat ⁊ irrideat:
vtrũ audiat ⁊ post se ponat: vtrum audiat
⁊ cõsonet: id est sentiat hic vocẽ suã: ⁊ ad/
iungat voceꝫ cordis sui voci psalmi hui⁹.
Tamen vox psalmi hui⁹ nõ tacet. Instru/
antur q̄ possunt: imo q̄ volũt: q̄ nolũt non
impediãt. Cõmendet nobis humilitas: in
de cepit.

Expositio psalmi.

Domine non est exaltatũ cor
meũ. Sacrificiũ obtulit. Vñ pro
bam⁹: q̄ꝛ sacrificium obtulit? Quia
humilitas cordis nr̃i sacrificiũ est. Dicit i
alio psalmo: Qm̃ si voluisses sacrificiũ de
dissem vtiq̄ȝ: satis volebat facere deo pro
peccatis suis: ꝓpiciare illũ volebat: vt ac
ciperet indulgentiã peccatorũ. Et q̄si que
rens vnde illũ ꝓpitiaret: Si voluisses in/
q̄t sacrificiũ dedisseꝫ vtiq̄ȝ holocaustis nõ
delectaberl. Ergo sup̃flue q̄rebat aut arie/
tes: aut tauros: aut aliquã talem victimaꝫ
vñ placaret de⁹. Quid g̃? Q̄ꝛ holocaustl
nõ delectat de⁹: nõ accipit sacrificiuꝫ: et si
ne sacrificio placat? Si nullũ sacrificiuꝫ ẽ:
nullus sacerdos. Si aũt habem⁹ sacerdo/
tem in cel: q̄ ꝓ nobis interpellat p̃rem: In
trauit eni in sanctasanctoꝝ in interiora ve
li: quo nõ intrauit sacerdos in figura: nisi
sel in anno: sicut ⁊ dñs in toto tẽpe sel ob/
lat⁹ est. Ipe obtulit se: ipe sacerdos: ipe vi
ctima: ⁊ intrauit in sanctasanctoꝝ sel: ⁊ iaꝫ
non moriet: nec mors ei vltra dñabit. Se
curi sum⁹ q̄ꝛ habem⁹ sacerdotẽ: ibi offera/
mus ⁊ hostiã. Videam⁹ qđ sacrificiũ debe
mus offerre: quia holocaustis ñ delectat
de⁹ nr̃: sicut audistis in psalmo. Sed ibi se
quit ⁊ ostẽdit quid offerat. Sacrificiũ deo
spiritus contribulatus: cor contritũ et hu/
miliatum deus non spernit. Si g̃ hũilia/

tum cor sacrificiũ deo est: sacrificium obtu
lit: qui dixit. Domine non est exaltatum
cor meum. Uide alio loco sic offerentem.
Dicat deo. Uide hũilitatẽ meam ⁊ laborẽ
Alia lr̃a. meũ: ⁊ dimitte oĩa peccata mea. Dñe nõ ẽ
non habet ⁊ ambulaui exaltatũ cor meuꝫ. Neqꝫ in altuꝫ elati
sũt oculi mei: Neqꝫ ingressus sũ
in magnis: neqꝫ in mirabilibus su
per me. Hoc planius dicat̃ ⁊ audiatur.
Non fui sup̱bus: nolui quasi in mirabilibꝰ
innotescere hoĩbus: ⁊ nec quesiui aliq̃d
supra vires meas: vnde me apud impitos
iactarem. Intendat caritas vr̃a: mag̃ res
cõmendat̃: quomõ Symon ille magus in
mirabilibus ingredi volebat sup̱ se: ꝓpter-
ea plus illũ ꝺelectauit potẽtia apl̃oꝝ: q̃ iu
sticia christianorũ. At vbi vidit ꝑ manꝰ im
positionem apl̃orum ⁊ ꝑ oratiões eoꝝ deũ
dare fidelibus sp̃ũmsanctũ: ⁊ q̃ꝛ tunc ꝑ mi
raculũ demonstrabat̃ aduẽtus sp̃ũssancti:
vt linguis loquerent̃: q̃s nõ didicerãt oẽs
sup̱ quos veniebat sp̃ũssanctus: Nec ideo
mõ nõ dat̃ sp̃ũssanctus: q̃ꝛ linguis non lo-
quunt̃ q̃ credũt. Ideo eniꝫ tũc oportebat:
vt linguis loquerẽt̃: vt significarẽt oẽs lin-
guas christo credituras: vbi impletũ ẽ qꝺ
significabat̃: miraculũ oblatũ ẽ: Cuꝫ ergo
h̃ videret Symõ magus: voluit talia face
re: nõ talis esse. Et nostis q̃ꝛ etiaꝫ pecunia
putauit comparanduꝫ sp̃ũmsanctũ. Erat er
go de talibꝰ q̃ in templo intrant ad emẽdũ
⁊ vendendũ: emere volebat qꝺ vẽdere dis
ponebat. Et vere fratres mei: quia tal̃ erat
ille: ⁊ sic intrauerat ad eos: dñs illos expu
lit de templo q̃ columbas vendebãt. Co-
lũba aũt sp̃ũmsanctuꝫ significat. Uolebat
ẽ Symon emere colũbam ⁊ vendere colũ
bam. Accessit dñs Iesus christus: qui ha
bitabat in tẽplo Petri: ⁊ flagello resticule
expulit foras malũ mercatorẽ. Ergo sunt
hoĩes quos delectat miraculũ facere: ⁊ ab
eis q̃ ꝓfecerunt in eccl̃ia miraculũ exigũt:
⁊ ipi qui q̃si ꝓfecisse sibi vident̃ talia volũt
facere: ⁊ putãt se ad deũ non ꝑtinere: si nõ
fecerint. Dñs aũt deus noster: q̃ nouit q̃d
cui tribuat: ⁊ vt fuet̃ compago corpis ĩ pa
ce alloquit̃ ecclesiã ꝑ apostolũ. Nõ potest
dicere oculus manui: opus te non habeo:
aut iteruꝫ caput pedibus: opus vobis nõ
habeo. Si totũ corpus oculus: vbi audi-
tus: Si totũ auditus: vbi odoratꝰ: Ergo ĩ
membris nostris videtis fratres: quõ sin-
gula officiũ suũ habeãt mẽbra. Oculus vi
det ⁊ nõ audit: auris audit ⁊ nõ videt: ma-
nus opat̃: nec audit: nec videt: pes ambu
lat: nec audit: nec videt: nec facit qꝺ facit
manus. Sꝫ in vno corpe si sit sanitas: ⁊ nõ
aduersum se litigẽt mẽbra: ⁊ auris videt in
oculo: ⁊ oculus audit ĩ aure: nec obijcit po
test auri q̃ꝛ nõ videt: vt dicatur ei: nihil es:
minor es. Nunq̃d videre ⁊ discernere co-
lores potes: qꝺ facit oculus: Respondet
enĩ auris de pace corpis: ⁊ dicit. Ibi sum
vbi est oculus: in eo corpe sum: in me non
video: in illo cũ quo sum video. Ita cũ au
ris dicit: oculus mihi videt: oculus dicit:
auris mihi audit: oculi ⁊ aures dicunt: ma
nus nobis opant̃: manus dicũt: oculi ⁊ au
res nobis vidẽt ⁊ audiũt: oculi ⁊ aures et
manus dicũt: pedes nobis ambulãt: Om
nia in vno corpe cum opantur: si sit ibi sa-
nitas ⁊ cõcordent membra: gaudẽt ⁊ con-
gaudent sibi: ⁊ si aliq̃d molestie sit ĩ aliquo
membro: nõ se deserũt: sed compatiunt̃ si-
bi. Nunq̃d q̃ꝛ in corpe pes quasi longe vi
detur ab oculis: illi enĩ sunt locati in subli
tate: illi aũt infra positi: Qñ forte pes spi-
nam calcauerit: deserũt oculi: ⁊ nõ sicut vi
demus totũ corpꝰ cõtrahit̃: ⁊ sedet homo:
curuat̃ spina dorsi: vt querat̃ spina que he
sit in planta. Omĩa membra q̃cq̃d possũt:
faciũt: vt de infimo exiguo loco spina que
inheserat educat̃. Sic ergo fratres q̃squis
in corpe christi non potest resuscitare mor
tuuꝫ: nõ illud querat: sed querat ne discor
det in corpore: quomõ si auris querat vi-
dere: discordare potest. Nam quod nõ ac
cepit: nõ potest facere. Sed si ei obiectum
fuerit ⁊ dictum: si iustus esses: resuscitares
mortuũ quomõ resuscitauit Petrus. In
christo enim maiora vident̃ fecisse aposto
li: q̃ ipe dominꝰ: Sꝫ vñ fieri potest: vt plꝰ
valeant sarmẽta q̃ radix: Quõ aũt qua-
si maiora vident̃ fecisse illi q̃ ille: Ad vo-
cem domini surrexerũt mortui: ad vmbrã
transeuntis Petri surrexit mortuus: maiꝰ
hoc videt̃ q̃ illud: Sꝫ christus facere sine
Petro poterat: Petrus nisi in christo nõ
poterat: Quia sine me inq̃t nihil potestis fa
cere. Cum ergo hoc audierit homo qui ꝓ
ficit: quasi obiectam calũniam ab ignaris
paganis: ab hominibus nesciẽtibus quid
loquantur in compage corporis christi: re
spondeat ⁊ dicat. Quid dicis: non es iu-
stus: quia non facis miraculum: Posses
⁊ auri dicere: non es in corpore: quia non
vides. Faceres inquit ⁊ tu: sicut ⁊ Petrus
fecit: Sed ipe Petrus ⁊ mihi fecit: quia

in eo corpore suȝ in quo Petrus fecit. In
illo quod potest possum: a quo diuisus nō
sum. Quod minus possum: compatitur
mihi: ⁊ qđ plus potest: cōgaudio illi. Ipse
dn̄s desuꝑ clamauit pro corꝑe suo: Saule
saule qd̄ me ꝑseq̄ris: ⁊ ipm̄ nemo tāgebat:
ſ; ꝓ corꝑe in terra laborante: caput de celo
clamabat. Si ḡ fratres vnusquisq; qđ po-
test iuste egerit: ⁊ in eo qđ alius plus pōt: nō
inuiderit: ſ; ꝯgratulatus fuerit: tāq; ī an vno
corꝑe cū eo cōstitut⁹: ptinet ad eū vox ista
psalmi: Dn̄e nō ē exaltatū cor meū: neq; i
altū elati sunt oculi mei: neq; ingressus suȝ
in magnis: neq; in mirabilib⁹ suꝑ me. Qđ
eni excessit vires meas: ait: Nō q̄siui: non
ibi me extendi: noluī ibi magnificari. Naȝ
ista exaltatio de abundantia grāꝝ: q̄ sit ti
menda: ne q̄s de dono dei suꝑbiat: ſ; magꝭ
ſuet humilitatē: ⁊ faciat qđ scriptū est. Q̄-
to magnus es: tāto humilia te in oīb⁹: ⁊ co
ram deo inuenies grām. Q̄ ḡ timenda sit
suꝑbia de dono dei: etiam atq; etiā cōmē-
dāduȝ ē caritati vestre: maxime q2 psalm⁹
breuissim⁹ ꝑmittit nos loq̄. Paulus apl's
q̄uis ex ꝑsecutore factus sit p̄dicator: abū
dantiorem grām ꝯsecutus est in oī labore
apostolico q̄ ceteri apl'i: vt magis de⁹ ostē
deret suum esse qđ dat: nō hoīs. Quō so-
lent medici potentiā sue artis in desperatꝭ
ostēdē: sic ⁊ dn̄s noster Iesus christ⁹ medi
cus ⁊ saluator nr̄ in desperato q̄ ꝑsecutor
eccl'ie fuit ostēdit magnitudinē artis sue: vt
nō solum eū christianū faceret: ſ; ⁊ apl'um:
nec tn̄ apl'm: ſ; sicut ipse dicit: plus omnib⁹
illꝭ laboraret. Excellentissime ḡ grē fuit. Et
videtis fratres: q2 mō in eccl'ia Pauli apo
stoli ep'le vigent magis: q̄ coapl'orum ei⁹.
Alij eni nō scripserūt: ſ; tn̄ locuti sunt in ec
clesia. Nā q̄ ꝓferunt ab errātib⁹ sb̄ nomie
ipoꝝ: q2 nō sunt ipoꝝ: improbāt: nec acce-
ptant ab eccl'ia. Alij aūt q̄ scripserunt: nec
tn̄: nec tāta grā scripserūt. Cū ḡ esset ma-
gne grē: ⁊ magna dōa meruisset a deo: q̄d
dicit q̄dā loco: Propt magnitudineȝ aūt
reuelationū ne extollar. Intēdite rē tremē
dam vobis dico: ꝓpter magnitudinē inq̄t
reuelationū ne extollar: dat⁹ est mihi stimu
lus carnis mee: angelus sathāe: q̄ me cola
phizet. Quid est h̄ fratres: Ne extolleretur
tāq; iuuenis: colaphizabat tāq; puer. Et
a quo: Ab angelo sathane. Quid est hoc:
Dolore q̄dam corꝑis tradit exagitat⁹ ve-
hement. Dolores aūt corpoꝝ plerūq; im
mittunt ab angelꝭ sathane: ſ; h̄ nō p̄nt: nisi
ꝑmissi. Nam ⁊ Iob sanct⁹ sic ꝓbatus est.
Permissus ē ad eū ꝓbandū sathanas: ⁊ ꝑ
cussit euȝ vulnere: vt q̄ vnibus putresceret.
Immūd⁹ eni ꝑmittebat: ⁊ sanct⁹ ꝓbabat.
Nescit diabolus q̄ta bōa de illo fiāt: etiaȝ
cū seuit. Seuiēs intrauit in cor Iude: seui
ens tradidit christū: seuiēs crucifixit: ⁊ cru
cifixo christo redemptus est orbis terrarū.
Ecce seuitia diaboli diabolo obfuit: nobis
aūt ꝓfuit. Seuiēdo eni quos tenebat ami
sit: redemptos sanguie dn̄i: quē cū seuiret:
effudit. Si sciret tn̄ damnū se passurū: nō
funderet in terram p̄cium quo redemptuȝ
est genus humanū. Sic ergo ille angelus
sathane: quasi libēter ꝑmissus est colaphi
zare apostolū: sed tamē apostolus curaba
tur. Et quia illud qđ medicus apposuerat
molestū erat infirmo: rogauit medicum vt
auferret. Quomō cū medicus apponit vi-
sceribus aliqđ forte epithema molestuȝ ⁊
ardens: inde tamē curandus est ille cuius
viscera tumebāt: cū ille ardere cepit ⁊ cru-
ciari medicamēto: rogat medicum vt aufe
rat medicatū: medicus aūt ꝯsolat: monet
patiaȝ q2 nouit q̄ vtile sit qđ apposuit. Ita
⁊ apl's sequit ⁊ dicit: cū dixisset: Datus est
mihi stimulus carnis mee: angelus satha-
ne q̄ me colaphizet. Predixit autē quare:
Ne magnitudie reuelationū extollar: dat⁹
est mihi stimulus carnis mee: angel⁹ satha
ne q̄ me colaphizet: ꝓpter qđ ter dn̄ȝ roga-
ui: vt auferret eū a me. Hoc est dicere: ro-
gaui medicū: vt auferret a me molestū epi
thema qđ mihi apposuerat. Sȝ audiui vo
cē medici: Et dixit mihi: Sufficit tibi grā
mea: nam v̄tus in infirmitate ꝑficit. Ego
noui q̄d apposuerim: ego noui vnde egro-
tes: ego noui vnde saneris. Si ergo charis
simi Paulus potuit apostolus extolli ma
gnitudine reuelationū: nisi acciperet angelū
sathane qui se colaphizaret: quis de se pos
sit esse securus: Tutius videt ambulare q̄
minus accipit: ſ; si non ꝑuerse querat qđ re
cte nō accipit. Querat sine quo nō potest
esse in corpore christi: aut sine quo male ē
illic. Tutior est eni in corꝑe digitus san⁹:
q̄ lippiēs oculus. Digitus exigua quedaȝ
res est: oculus magnifica multum potest:
⁊ tamen melius est digitū esse ⁊ sanuȝ esse:
q̄ oculuȝ eē ⁊ ꝑturbare: lippire: ⁊ excecari.
Nō ḡ querat quisq; in corꝑe christi: nisi sa
nitatē. Scd̄m sanitatē habeat fidē: ex fide
mundatur cor eius: ex mūdatione cordis
videbit illam faciem: de qua dictum est:

Beati mūdo corde: qm̄ ipi deū videbūt. Et qui fecit miracula: ⁊ q̄ nō fecit miracula in corpe christi: nō debꝫ gaudere nisi de facie dei. Redieſt aplī: ⁊ dixerūt domīo: cū missi essent a dn̄o: Ecce dn̄e in noīe tuo etiam demonia nobis subiecta sūt. Uidit dn̄s ꝙ temptaret eos supbia ex potētia miraculorū: ⁊ ille q̄ medicus venerat sanare tumores nr̄os: ⁊ ferre infirmitates nostras: cōtinuo ait. Nolite in hoc gaudere: qꝛ demonia vobis subiecta sūt: ſ gaudete: quia nomīa vr̄a scripta sunt in celo. Nō omnes christiani boni demones eijciūt: omniū tn̄ nomīa scripta sunt in celo. Nō eos voluit gaudere ex eo qd̄ ꝓpriū habebāt: ſ ex eo ꝙ cum ceteris salutem tenebāt. Inde voluit gaudere aplo͞s: vn̄ gaudes ⁊ tu. Intēdat caritas vr̄a: Nullus fidel' habꝫ spem: si nomen eius nō est scriptum in celo. Omniū fideliū qui diligūt christū: q̄ ambulant viā eius humilr̄ quā ipe docuit humilr̄: nomīa scripta sunt in celo. Cuius vis cōtemptibilis in eccl̄ia qui credit in christum ⁊ diligit christū: ⁊ amat pacē christi: nomē scriptū est in celo: cuiuslibet quē contēnis. Et qd̄ simile ipe ⁊ apostoli: q̄ tanta miracula fecerūt: Et tamē apostoli repmunt̄ ex eo qd̄ de bono ꝓprio gaudebāt: ⁊ iubent̄ hinc gaudere: vn̄ gaudet ⁊ ille cōtemptibilis. Non immerito fratres mei cum ista hūilitate dicit: Domīe nō est exaltatū cor meū: neq̄ i altū elati sunt oculi mei: neq̄ ingressus sū in magnis: neq̄ in mirabilibus super me.

†Alia lr̄a. ¶ Si non humiliter sentiebam: ſꝫ
†Sicut. exaltaui animā meā. †Quemad-
†non habet modū †qui ablactatus est† a lacte su-
†ita per matrem suam: †sic retributio in
†anima mea †animam meā.

Videtis eum velut maledicto se obstrinxisse. Quomō alio loco i psalmo dicit: Dn̄e deus meꝰ si feci istud: si est iniq̄tas in manibus meis: Si reddidi retribuētibꝰ mihi mala: decidā merito ab inimicis meis inanis ⁊c̄. Sic vid̄r ⁊ hic dixisse: Si nō hūilr̄ sentiebā: ſ exaltaui aīaꝫ meā. Age q̄si dicturꝰ est: illud mihi cōtigat: quō ⁊ ibi: Si reddidi retribuētibus mihi mala: cōtingat mihi illud. Quid: Decidā merito ab inimicis meis inanis. Sic ⁊ hic. Si nō humilr̄ sentiebā: ſ exaltaui aīam meā: quēadmodū q̄ ablactatꝰ ē a lacte sup matrem suā: sic retributio in aīam meā. Intēdite: Nostis qꝛ q̄busdā ifirmis dicit aplᷤ: Lac vobis potū dedi nō escā: nondū enīꝫ poteratis: ſ nec adhuc q̄deꝫ potestis. Sūt infirmi q̄ nō sūt idonei valido cibo: volūt se tēdere ad id qd̄ cape nō possunt: ⁊ si aliq̄d vtcūq̄ ceperint: aut visi sibi fuerint capere qd̄ nō ceperūt: extollunt̄ inde ⁊ superbiūt: inde vident̄ sibi q̄si sapiētes. Hoc autem cōtingit omibus hereticis: q̄ cū essent animales ⁊ carnales: defendēdo sentētias suas prauas q̄s falsas esse nō potuerūt videre: exclusi sunt de catholica. Dicaꝫ caritati vr̄e qd̄ possuꝫ: Dn̄s noster Jesus christus: nostis qꝛ v̄bū dei est: ſm illud Johānis: In p̄ncipio erat v̄buꝫ: ⁊ v̄bū erat apd̄ deum: ⁊ deus erat v̄bum: hoc erat in pn̄cipio apud deū: Omīa ꝑ ipm̄ facta sunt: ⁊ sine ipo factum est nihil. Panis ḡ est: unde viuūt angeli. Ecce panis paratꝰ est tibi: ſ cresce de lacte: vt ad panem ꝑuenias. Et quō inquis cresco de lacte: Qd̄ tibi factus est christus ad infirmitatem tuā: hoc p̄mo crede ⁊ fortiter tene. Quō ḡ mat̄ cū viderit filium minus idoneū ad capiendum cibum: ipos cibos ei dat: ſ traiectos per carnem suā. Nam ipe est panis de quo infās pascit̄: quo ⁊ mater eius pascit̄: ſ ad mensam infans minus idoneus est: ad mamillam idoneus ē. Panis ḡ de mēsa traijcit̄ ꝑ matris mamillam: vt sic ꝑueniat ideꝫ alimentum ad paruū infantem. Sic dominꝰ noster Jesus christus cum esset v̄buꝫ apd̄ p̄rem ꝑ qd̄ facta sunt omīa: qui cum in forma dei esset: nō rapinaꝫ arbitratus est esse equalis deo: qualem caperēt ꝓ modo suo angeli: ⁊ vnde in celo potestates ⁊ v̄tutes spūs intellectuales pascerent̄: Homo aūt infirmus ⁊ carne inuolutus iaceret in terra: nec posset ad eum ꝑuenire panis celestis: vt panem angelorum mādūcaret hō: ⁊ māna descēderet ad vberiorem populū israel: Verbū caro factum est: ⁊ habitauit in nobis. Quapropter ipis infirmis Paulus aplᷤ hoc dicit: quos dicit animales ⁊ carnales: Nūquid dixi me scire aliquid in vobis: nisi Jesum christū ⁊ hūc crucifixū: Nam christus erat ⁊ nō crucifixus: In p̄ncipio erat v̄bum: ⁊ v̄bum erat apud deuꝫ: ⁊ deus erat verbū. Et qꝛ ipm̄ verbum caro factum est: ⁊ ipm̄ v̄bum crucifixuꝫ est: ſ nō est mutatū in hominē: hō in illo mutatꝰ est. Mutatus ē homo in illo: vt melior fieret q̄ erat: nō vt in ipam substantiā v̄bi cōuerteretur. Per id ḡ ꝙ homo erat: mortuꝰ est deus: ⁊ ꝑ id qd̄ deus erat: excitatus est homo: ⁊ resurrexit: ⁊ ascēdit in celū. Quicq̄d passus est hō: nō potest dici nō passus

est deus: qz deus erat hominē assumendo: sed non est mutatus in hominē: quomō nō potes dicere non te passum iniuriam: si vestis tua conscindat. Et quādo quereris: vel amicis; vel in iudicio hoc dicis iudici: Cōscidit me: nō dicis cōscidit birrum meum: sed conscidit me. Si potuit ⁊ meruit vestis tua dici tu: que nō est tu: s; vestis tua: quāto poti⁹ meruit audire caro christi templuz verbi vnitū cuz verbo? Et quicquid in carne patereť: deus ipe patereť: q̄uis verbuz nec mori potuerit: nec corrumpi: nec mutari: nec occidi: sed quicquid horū passum ē in carne passum est. Et noli mirari: qz verbum nihil passum est: nec anima hominis potest pati aliquid occisa carne: dicēte ipo domino: Nolite timere eos qui corpus occidunt: animā autē non possunt occidere. Si anima nō potest occidi: verbum dei poterat occidi? Et tamē quid dicit? Flagellauit me: colaphizauit me: ꝑcussit me: dilaniauit me: totum hoc nō fit in anima: et tamē non dicit nisi me: ꝓpter vnitatem consortij ipsius. Dominus ergo noster Jesus christus panis: se fecit nobis lac: incarnatus et apparens mortalis: vt in eo finireť mors: ⁊ non aberraremus a verbo: credentes ī carnem quod factum est verbū. Hinc crescamus: ipo lacte nutriamur: anteq̄z validi simus ad capiendum verbum: non recedamus a fide lactis nostri. Jlli autez heretici volentes disputare de eo qđ non poterant capere: dixerunt quia filius minor est q̄z pater: ⁊ dixerunt: quia spiritussanctus minor est q̄z filius: et fecerūt gradus: ⁊ imiserunt ī ecclesiam tres deos. Non enī possunt negare deum esse patrem: nec possunt negare filium deum: nec possunt negare spiritūsanctum deum. At si pater deus: ⁊ filius deus ⁊ spiritussanct⁹ deus: inequales sunt: ⁊ non sunt eiusdem substantie: nō est vnus deus sed tres dij. Disputātes ergo qđ capere nō poterant: elati sunt in superbiā: ⁊ factuz est ī eis qđ diciť in isto psalmo: Si nō humiliter sentiebā: s; exaltaui animā meā: Quēadmodū q̇ ablactatus est a lacte sup matrē suā: sic retributio ī animā meā. Mater enī ecclesia dei est: vnde illi sepati sunt: vbi lactari ⁊ nutriri debebant: vt crescerēt ad capiendum verbū deum apud deum in forma dei equalē patri. Uisa est h quidem ab his qui ante nos ista tractauerūt: ⁊ alia sententia: ⁊ alius intellectus ī his verbis: quē nō tacebo caritati vestre. Hoc enim dixerunt: Omnis superbus displicet deo: ⁊ debet se humana anima humiliare: ne deo displiceat: ⁊ toto corde intueri quod dictū est: Quāto magnus es humilia te in omnib⁹: ⁊ coram deo inuenies gratiā. Sed rursus sunt quidam homines: qui cum audierint: quia humiles esse debent: dimittunt se: nihil volūt discere: putantes quia si aliquid didicerint superbi erunt: et remanent ī solo lacte. Quos repħendit scriptura dicēs: Et facti estis opus habentes lacte non solido cibo. Sic eniz nos deus vult nutriri lacte: vt nō ibi remaneam⁹: sed crescendo per lac ad solidum cibum ꝑueniamus. Ergo non debet homo extollere cor suum ī superbiā: sed debet eleuare in doctrinam verbū dei. Nam si leuanda anima non esset: non diceretur in alia voce psalmi: Ad te domine leuaui animā meā: ⁊ nisi seipa anima super se effundat: nō ꝑueniet ad visionem dei: ⁊ ad cognitionē substātie illius incōmutabilis. Nam modo cū adhuc in carne est diciť ei: vbi est deus tuus? Sed intus est deus ei⁹: ⁊ spūaliter intus: ⁊ spūaliter excelsus ē: nō quasi interuallis locoruz: quō ꝑ interualla loca altiora sunt. Naz si talis altitudo querenda est: vincunt nos aues ad deū. Ergo intus deus altus est: ⁊ spūaliter altus: nec ꝑueniet anima vt cōtingat eum nisi transierit se. Nam quicquid de deo sentis s̄m corpus multū erras: multū infans es: si sentis de deo etiam s̄m animā humanā q̄ꝫ deus: aut obliuiscatur: aut ita sapiat vt deipsiat: aut faciat aliquid ⁊ peniteat eum. Omnia enī ista posita sunt ī scripturis: vt nobis lactentibus cōmendareť deus: non vt ꝓprie de illo sic audiam⁹ ista: et intelligam⁹ quasi peniteat deum: ⁊ modo aliquid discat qđ non nouerat: ⁊ intelligat qđ non intelligebat: ⁊ reminiscať qđ oblitus erat. Talia.n. aie sunt nō dei. Nisi hō ḡ transierit ⁊ modū anime sue: nō videbit qz deus est qđ est: qui dixit: Ego sum qui sum. Jtaq̄z ille cui dicebatur: vbi est deus tuus: quid dixit? Facte sunt mihi lachryme mee panes die ac nocte: dū diciť mihi quotidie: vbi est de⁹ tu⁹. Ut autē inueniret deū suū: quid egit? Hec meditat⁹ suz inq̇t ⁊ effudi sup me aiaz meā: Ut inueniret deū effudit sup se animā suā. Nō ḡ sic tibi diciť: hūilis esto vt nō sapias: hūilis esto ꝓpter supbiam: altus esto ꝓpter sapientiā. Audi euidentē sententiā de hac re. Nolite pueri effici mētibus: sed malicia infantes estote: vt mētib⁹ ꝑfecti sitis. Certe

explicatū est fratres mei: vbi nos deus vo-
luit esse hūiles: vbi altos: Humiles propt̄
cauendā superbiā: altos ꝓpter capiendaꝫ
sapientiā. Lactare vt nutriaris: sic nutrire
vt crescas: sic cresce vt panē māduces. Cū
eñi ceperis panem māducare ablactabe-
ris: id ē iā tibi non opus erit lacte: sed soli-
do cibo. Et hoc videt̄ dixisse: Si nō humi-
liter sentiebā: sed exaltaui animā meam: id
est si nō mente: sed malicia paruul⁹ fui: Qḋ
significans dixit superiora verba: Domine
non est exaltatum cor meum: neq̄ in altum
elati sunt oculi mei. Neq̄ ingressus sum in
magnis: neq̄ in mirabilibus sup me. Ecce
quia malicia paruulus fui: sed quia sensu
non fui paruulus: si nō humiliter sentiebā:
sed exaltaui animā meā: retribuat̄ mihi qḋ
retribuit̄ paruulo qui ablactatur a matre:
vt iam panem sim idoneus māducare. Et
hec ergo fratres sentētia nō displicet: quia
nō est contra fideꝫ: Mouet me tamē: quia
nō tm̄ dictū est queādmodū qui ablactat⁹
est a lacte: sic retributio in animā meaꝫ: sed
additū: queādmoduꝫ qui ablactatus est a
lacte super matrē suam: sic retributio ī ani-
mā meā. Hic mihi nescio quid tale occur-
rit: vt videā: quia male dictū est: Ablactat̄
eñi non infans: sed iam grādiusculus. Qui
aūt infirmus est: pma infantia que vera in-
fantia est super matrē suam est: si forte fue-
rit a lacte ablatus extinguit̄. Non frustra ḡ
additum est: sup matrē suā. Ablactari eniꝫ
omnes possunt crescendo: qui crescit et sic
ablactatur: bonū est illi: qui aūt adhuc sup
matrē suā est pniciosum. Ergo cauēdū fra-
tres ꝛ timendū est: ne q̇s añ temp⁹ ablacte-
tur. Nā oīs grandis puer separat̄ a lacte: ſ
ne quis tūc a lacte separet̄: qñ adhuc super
matrē suam est. Cū aūt portat̄ manib⁹ ma-
tris qui portatus est vtero. Portatus ē eñi
vtero vt nasceret̄: portat̄ manib⁹ vt crescat:
lacte opus habet: adhuc sup matrē suā est.
Non ergo velit nūc exaltare animā suā: cū
forte min⁹ idoneus est ad capiendū cibuꝫ:
sed impleat p̄cepta hūilitatis. Habet vbi
se exerceat: credat in christū: vt possit intel-
ligere christū. Uidere verbū nō pōt: capere
nō pōt equalitatē verbi cū patre: equalita-
tē spūssancti cū patre ꝛ verbo: nōdū potest
videre: credat h̄ ꝛ sugat. Securus ē: qꝛ cuꝫ
creuerit: māducabit qḋ nō poterat anteq̄
sugendo cresceret: ꝛ habet vbi se extendat.
Altiora te ne q̄sieris: ꝛ fortiora te ne scruta-
tus fueris: id est ad que capiēda min⁹ ido-
neus es. Et quid facio inquis? Sic rema-
nebo? Sed q̄ p̄cepit tibi dn̄s illa cogita sp.
Que tibi p̄cepit dn̄s? Fac misericordiā: pa-
cem ecclesie noli dimittere: in hominē spem
noli ponere: desiderādo miracula noli tem-
ptare deū. Si iā in te ē fruct⁹: cognoscis: qꝛ
cuꝫ bonis toleras zizania vsq̄ ad messem:
qꝛ cū malis ad temp⁹ potes esse nō in eter-
nū. Palea h̄ tibi mixta ē: in hoc tp̄e: ī area:
in horreo tecū nō erit. Hec q̄ tibi p̄cepit do-
min⁹ illa cogita semp. A lacte nō sepaberis
quoadusq̄ sup matrē tuā es: ne p̄us fame
moriaris: anteq̄ panē manducare sis ido-
neus. Cresce: erūt valide vires tue: ꝛ vide-
bis qḋ non poteras: ꝛ capies qḋ nō capie-
bas. Quid ergo? Cū videro q̄ nō poteram
videre: ꝛ cepero q̄ nō poterā cape: iaꝫ secu-
rus ero? pfectus ero? Non: q̄diu h̄ viuis.
Ipa est pfectio: nr̄a hūilitas. Audistis quo
conclusit modo apostolica lectio: si hesit in
memoria vestra. Quō ille qui accepit cola-
phum: ne extolleret̄ ī reuelatiōibus: quāta
ei reuelabant̄: ꝓpter ipam magnitudinē re-
uelationū: qꝛ poterat extolli: nisi acciperet
angelū sathane: Et tamē cui tanta reuela-
bant̄ quid ait? Fratres: ego meipm non ar-
bitror apprehēdisse. Paulus dicit: Fratres
ego meipm nō arbitror apprehēdisse: qꝛ ad
hoc accepit colaphizantē angelū sathane:
ne extolleret̄ in magnitudine reuelationuꝫ
suaꝝ: Quis audet dicere: qꝛ comphendit?
Ecce Paulus apprehendit: et dicit: nō me
arbitror apprehēdisse. Et quid ais o Pau-
le? Adhuc curro inq̄t vt apprehendā. Ad-
huc Paul⁹ ī via est: ꝛ tu te putas in patria?
Unū aūt inq̄t: que retro sunt oblitus. Hoc
fac ꝛ tu: vitā p̄teritā malā obliuiscere: Si te
delectauit aliq̄ñ vanitas: non te delectet.
Que retro oblit⁹ inq̄t: in ea q̄ ante sunt ex-
tētus: ſm intentionē sequor ad palmā sup-
ne vocatiōis dei ī christo Jesu. Audio vo-
cem dei desuper: ꝛ curro vt apprehendam.
Non eñi dimisit me in via remanere: q̇ non
cessat alloqui me. Ergo fratres non cessat
de⁹ alloqui nos. Nā si cessat: quid est quod
agim⁹? Quid ē qḋ agūt lectiones diuine et
cantica diuina? Obliuiscimini ergo q̄ retro
sunt: ꝛ in ea que in ante sunt: vos extēdite.
Sic fugite lac vt crescatis ad cibū. Cum ḡ
veneritis in patriaꝫ gaudebitis. Et adhuc
attende apostolū: sequi ad palmā superne
vocatiōis. Dicit eñi: Quotquot ergo pfe-
cti: hoc sapiam⁹. Nō loquor inq̄t impfectis:
quibus adhuc nō possum loqui sapientiā:

qui adhuc lacte potantur: non solido cibo pascunt: sed illis dico qui iam manducant solidum cibū: Jam vident esse pfecti: quia intelligunt equalitatē verbi cum patre. Ad huc non sic vident: quomō videndum est facie ad faciē: adhuc ex parte in enigmate. Currant ergo: q2 cum via finita fuerit: tūc redimus ad patriam. Currant currant: extendant se. Quotqt ḡ pfecti hoc sapiam⁹. Et si qd alit̄ sapitis: h̄ quoq3 vobis de⁹ reuelabit. Si forte erras in aliq̄: q̄re nō redis ad lac matris? Quia si nō extollimini: quia si non exaltatis cor vestrū: quia si nō ingredimini in mirabilib⁹ sup vos: sed seruatis humilitatē: reuelabit vobis de⁹ qđ aliter sapitis. Si autē hoc ipsum qđ aliter sapitis defendere vultis: ꝛ ptinaciter astruere: ꝛ contra pacē ecclesie: fit vobis maledictū hoc quod dixit: sup matrem cum estis ꝛ foris a lacte separabimini: foris a visceribus matris fame moriemini. Si autem pseuerauentis i pace catholica: si quid forte aliter sapitis q̄ oportet sapere: deus vobis reuelabit humilibus. Quare? Quia deus supbis resistit: humilib⁹ autē dat gratiā. Jdeo ad hoc conclusit psalmus. **Speret israel in domino: ex hoc nūc ꝛ vsq3 in seculum.** Qđ em̄ scriptū ē grece: απο Του νυν και εως Του αιωνος: h̄ ē positū: ex h̄ nūc ꝛ vsq3 in seculū. S3 nō sēp seculi nomē hoc seculū significat: sed aliquādo eternitatē: quia eternū duobus modis intelligit: vsq3 in eternū: id est aut semp sine fine: aut quousq3 veniamus ad eternitatē. Hic ergo quomodo intelligendū est? Quousq3 veniamus ad eternitatē: speremus in dominū deum: quia cum venerimus ad eternitatem iam spes nō erit: sed ip̄a res erit.

Explicit Tractatus de ps̄. CXXX.

Jncipit Tractatus de ps̄. CXXXI.

Iustum quidē erat carissimi: vt fratrem potius audirem⁹ colligā meū: psentem omnibus nobis. Et modo no negauit: sed distulit. Et ideo hoc indico caritati vestre: vt mecū pmissum teneatis. Nō fuit autē absurdum caritati vestre: vt prior obtemperarē iubenti. Extorsit em̄ mihi vt esset modo auditor meus: eo sane pacto vt ꝛ ego sim ip̄ius: quia in ip̄a caritate omnes eius auditores sumus: qui vnus nobis in celo magister est. Ergo animū intendite ad psalmū: quem in ordine sicut nostis tractandū habemus. ¶ Est etiam ipse pnotat⁹. **Canticū graduū.** Et aliquāto ceteris sub eodē titulo plixor. Nō ḡ imoremur: nisi vbi necessitas coegerit: vt totū si dn̄s pmiserit explicare possim⁹: q2 et vos nō tā q̄3 rudes oīa debet̄ audire: aliqđ ꝛ de pterit̄ auditionib⁹ adiuuare nos debit̄: ne omnia tanq̄3 noua a nobis dici necesse sit. Et noui quidē esse debem⁹: quia vetustas nobis obripere nō debet: sed etiā crescendū ꝛ pficiendū est. De ipso quippe pfectu ait apls. Et si exterior homo noster corrūpitur: sed interior renouat̄ de die in diem. Non sic pficiamus vt ex nouis veteres efficiamur: sed ip̄a nouitas crescat.

¶ Expositio psalmi.

Memento domine Dauid: et omnis māsuetudinis eius. Sicut iurauit domio: votum vouit deo Jacob. Dauid sm̄ fidem rerū gestarū vnus homo erat: rex isrl̄: filius Jesse. Erat quidē ꝛ ip̄e māsuetus: sicut eū indicat atq3 cōmendat scriptura diuina: et ita mansuetus vt nec psecutori suo Sauli malū pro malo reddiderit. Seruauit autē erga eū tantā humilitatē: vt illum regem fateret̄: se aūt canē: ꝛ nō pterue: nec supbe cū esset in deo potentior: r̄ndebat regi: sed eū placare potius affectabat humilitate q̄ cōcitare supbia. Etiam in potestate dat⁹ ē ei Saul: ꝛ h̄ a dn̄o deo vt ei faceret quicq̄d vellet. Sed q2 non p̄ceptū illi erat vt occideret: sed tm̄ in potestate datum illi erat. Licet aūt homini vti potestate sua: ad lenitatem potius deflexit qđ ei deus concessit: qui si vellet occidere: careret inimico. Sed quomō diceret: Dimitte mihi debita mea: sić ꝛ ego dimitto debitorib⁹ meis? Jn speluncam intrauit Saul vbi erat Dauid: nesciens q̄ illic esset Dauid: ad necessaria ventris ille intrauit: surrexit Dauid sensim ꝛ lente post ip̄m: precidit illi de veste panniculū quem illi ostēderet: vt nosset q̄a habebat illum in potestate: ꝛ non necessitate: sed voluntate pepcerat: ꝛ noluit occidē. Forte ipsam mansuetudinē commendauit modo dicens: Memento domine Dauid ꝛ omnis māsuetudinis eius. Hoc sm̄ rerū gestarū fidem quā scriptura diuina vt diximus continet: Sed solemus in psalmis nō ad litteram attendere sicut in omni pphetia: sed p litteram scrutari mysteria. Et meminit caritas vestra: quia cuiusdā3 hominis vocem in omnib⁹ psalmis solemus audire: quia vnus habet caput ꝛ corpus. Caput autem in celo est: sed corpus in terra:

Sꝫ quo ꝓceſſit caput: ⁊ corpus ſecuturū ē.
Et iam nō dico quis caput ſit: qui corpus
ſint: quia ſcientibus loquor. Cōmendatur
ergo humilitas Dauid: cōmendat̄ māſue-
tudo Dauid: et dicit̄ deo: Memento do-
mine Dauid ⁊ omnis māſuetudinis ejus.
Ad quā rem memēto domine Dauid: Si-
cut iurauit domino votū vouit deo Jacob.
Ergo ad hoc memēto: vt impleat qḋ ꝓmi-
ſit. Ip̄e Dauid vouit tanꝙ̄ ī poteſtate ha-
bēs: ⁊ rogat deuꝫ: vt impleat qḋ vouit. Eſt
deuotio vouētis: ſed eſt humilitas depꝯcan
tis. Nemo ꝓ̄ſumat viribus ſuis: ſ̄ reddere
qḋ vouerit. Qui te hortat̄ vt voueas: ipſe
adiuuat vt reddas. Quid ergo vouit vide
amus: ⁊ hinc intelligimus quēadmodum
ſit accipiendū ī figura Dauid. Dauid aūt
interp̄tat̄: manufortis. Erat enī magnꝰ bel
ligerator: ꝓ̄ſumens quidem de domino deo
ſuo confecit bella omnia: proſtrauit omnes
inimicos ſuos deo ſe adiuuāte: quēadmo-
dum ſe habebat illius imperij diſpenſatio:
ꝑfigurans tamē fortem manu quēdam ad
debellandos inimicos: diabolū ⁊ angelos
eius. Hos aūt inimicos eccleſia debellat.
Et quō debellat: Māſuetudīe. Māſuetu-
dine enī ip̄e rex noſter vicit diabolū. Seui-
ebat ille: ille ſufferebat. Victus eſt qui ſeui-
ebat: vicit qui ſufferebat. In iſta māſuetu-
dine corpꝰ chriſti qḋ eſt eccleſia vincit ini-
micos. Sit manufortis: opando vincat. Cū
autē corpus chriſti eſt: ⁊ templū: ⁊ domus:
⁊ ciuitas: ⁊ ille qui caput corporis eſt: ⁊ ha
bitator domus eſt: ⁊ ſanctificator templi ē:
et rex ciuitatis eſt: quomō eccleſia oīa illa:
ſic chriſtus omnia iſta. Quid ergo vouimꝰ
deo: niſi vt ſimus templū dei: Nihil gratꝰ
ei poſſumus offerre: ꝙ̄ vt dicamꝰ ei qḋ di-
cit̄ in Eſaia: Poſſide nos. Equidē in iſtis
poſſeſſionibꝰ terrenis patrifamilias ꝓ̄ſtat̄:
quādo ei datur poſſeſſio: Nō ſic ē poſſeſſio
que eſt eccleſia: Ipſi poſſeſſioni preſtat̄ vt a
tali poſſideat̄. Quid ergo dicit: Sicut iu-
rauit domino votū vouit deo Jacob. Vi-
deamus qḋ votū ē: niſi vt ſimus templum
dei. Nihil gratius ei poſſumꝰ offerre: ꝙ̄ iu-
rare. Jurare eſt aūt firme ꝓmittere. Atten-
dite votuꝫ hoc: id eſt qḋ vouerat: quo ar-
dore vouerit: quo amore: quo deſiderio: ⁊
tamē ad hoc implendū: dominū deprecatꝰ
eſt dicēs. Memento domine Dauid ⁊ om
nis māſuetudinis eius. In hac māſuetudi
ne votum vouit: vt ſit domꝰ dei. Si in-
troiero ī tabernaculū domus mee:
ſi aſcendero †ſup lectum ſtrati mei. Alia lra
Si dedero ſomnū oculis meis: † in
Par viſus eſt dicere: ſomnū oculis meis.
Et palpebris meis dormitationē.
Et requiem temporibus meis Alia lra.
†ſi dedero: †quoadusꝗ; īueniā locū † nō habet.
domino tabernaculū deo Jacob. † donec.
Vbi querebat locū domino: Si māſuetus
erat: in ſe querebat. Quomō eſt enī locus
domini: Audi ꝓphetā. Super quē requi-
eſcet ſpiritus meus: Sup humilē et quietū
⁊ trementē verba mea. Vis ergo eſſe locus
domini: Eſto humilis ⁊ quietus: ⁊ tremens
verba dei: et tuipſe efficieris qḋ queris. Si
enī in te nō fiat quod queris: in altero quid
tibi ꝓdeſt: Operat̄ quideꝫ deus aliqñ per
euangeliſtā ſalutem alterius: tn̄ ſi ip̄e dicit
⁊ nō facit: ⁊ fit ꝑ linguā eius ī alio locus do
mino: non aūt fit ip̄e locus dño. Qui autē
que docet bene facit: ⁊ ſic docet: fit locꝰ do-
mino cum eo quē docet: Quia oēs creden
tes vnū locum faciunt domino. In corde
enī habet locum dñs: qꝛ vnū cor ē omniū
in caritate copulatorꝝ. Quā multa milia cre-
diderūt fratres mei: qñ precia rerum ſuarū
poſuerūt ad pedes apoſtolorū. Sed quid
de illis dicit ſcriptura: Certe facti ſunt tem
plū dei: non tn̄ templum dei ſinguli: ſed et
omnes ſimul templū dei. Facti ſunt ḡ locꝰ
dño. Et vt noueritis: qꝛ vnus locꝰ factus
eſt dño ī omnibꝰ: ſcriptura dicit: Erat illis
anima vna: ⁊ cor vnū in deū. Multi aūt ne
faciāt locū dño: ſua q̄rūt: ſua diligūt: ptāte
ſua gaudēt: priuatū ſuū cōcupiſcunt. Qui
aūt vult facere locū dño: non de priuato: ſ̄
de cōi debet gaudē. Hoc illi fecerūt de rebꝰ
ſuis ꝑuatis: fecerūt illas cōmunes. Qḋ ha
bebāt ſuū nūqd amiſerūt: Si ſoli haberēt
⁊ vnuſquiſꝗ; ſuū haberet: hoc ſolum habe
ret qḋ ſuum habebat. Cū autē qḋ ꝓpriū
erat ꝯmune fecit: ⁊ ea que erāt ceterorꝝ ipiꝰ
facta ſunt. Intēdat caritas veſtra: qꝛ ꝓpter
illa q̄ ſinguli poſſidemꝰ: exiſtūt lites: inimi-
citie: diſcordie: bella: int̄ homīes tumultꝰ:
diſſenſiōes aduerſū ſe: ſcandala: peccata:
iniq̄tates: homicidia. Propter que: ꝓpter
ip̄a que ſinguli poſſidemꝰ. Nūquid ꝓpter
iſta q̄ cōiter poſſidemꝰ litigamꝰ: Aerē iſtuꝫ
cōiter ducimꝰ: ſolē cōiter omnes videmus:
Beati ḡ q̄ ſic faciūt locū dño: vt ꝑuato ſuo
nō gaudeāt. Talē enī deſcribebat iſte q̄ di-
cebat: Si introiero in tabernaculū domus
mee: priuatū ſ̄ erat: Sciebat ꝑuato ſe impe
diri: ne faceret locū dño: ⁊ ea cōmemorat q̄

ad seipm ptinebant: Nō introibo in taber-
naculū dom⁹ mee donec inueniā. Quid:
Cū inueneris locū dn̄o: intrabis i taberna
culū tuū: An ipm erit tabernaculū tuū: vbi
īueneris locuz dn̄o: Quare: Quia ipe eris
locus dn̄i: et cum eis qui fuerint locus dn̄i
vnū eris. Abstineamus ergo nos fratres a
possessione rei priuate: aut ab amore si non
possum⁹ a possessiōe: ⁊ facim⁹ locum dn̄o.
Multū est a me ait aliquis: Sed vide q̇d
sis facturus locum dn̄o. Si vellet apud te
hospitiū habere aliquis senator: non dico
senator: pcurator alicui⁹ magni s̄m seculū:
⁊ diceret: offendit me quiddā in domo tua:
⁊ si amares: hoc auferres tn̄: ne eum offen-
deres ad cui⁹ amicitiā ambires. Et q̇d tibi
pdest hoīs amicitia: Forte ibi non soluz
vllū auxiliū: sed et piculū inuenires. Nam
multi non piclitabant̄ anteq̄ maiorib⁹ iun
gerent̄: exoptarūt maiorū amicitias: vt ma
iora picula incurrerēt. Securus opta ami-
citiā christi: Hospitari apud te vult: fac illi
locum. Quid est fac illi locū: Noli amare
teipm: illū ama. Si te amaueris claudis cō
tra illū: si ipm amaueris: aperis illi. Si aūt
aperueris et intrauerit: nō peries amando
te: s̄ inueneris cū amāte. Si introiero i ta-
bernaculū domus mee: si ascendero super
lectū strati mei. Priuata eñ res ipa vbi ho
mo acquiescit: supbos facit. Ideo dixit: si
ascendero. In rē quā puatim quisq̄ possi-
det: necesse est supbus sit. Inde se eñ tēdit
hō ad hominē: cū ambo sint caro. Quid ē
hō fratres: Caro. Et q̇d est alter hō: Alte-
ra caro. Et tn̄ caro diues extēdit se contra
carnē pauperē: quasi aliq̇d illa caro attule
rit: qn̄ nata est: aut aliq̇d auferat: qn̄ morit̄.
Ad hoc plus habuit: vt plus tumeret. Iste
aūt q̇ vult inuenire locū dn̄o dicit: Si ascē-
dero sup lectū strati mei: si dedero somnuz
oculis meis. Multi eñ cū dormiūt nō fa-
ciunt locum dn̄o. Tales excitat apl's: Sur
ge qui dormis: ⁊ exurge a mortuis: ⁊ illumi
nabit te christ⁹. Et alio loco. Nos autē qui
diei sum⁹ vigilem⁹: ⁊ sobrij sim⁹. Nā q̇ dor-
miūt: nocte dormiūt: ⁊ q̇ iebriāt̄: nocte ebrij
sunt. Noctē dicēs iniq̇tatē: in q̇ illi obdor-
miūt cupiēdo ista terrena. Et omnes iste fe
licitates q̇ vident̄ seculi somnia sunt dormi
entiū. Et quō qui videt thesauros in som-
nis dormiēs diues est: sed euigilabit ⁊ pau-
per erit: Sic omnia ista vana hui⁹ seculi: de
quib⁹ hoīes gaudēt: i somno gaudēt: eui
gilabūt qn̄ nolūt: si nō mō euigilāt qn̄ vtile

est: ⁊ inuenient somnia illa fuisse: ⁊ trāsisse si-
cut dicit scriptura: veluti somniū exurgētī.
Et alio loco. Dormierūt somnū suū: et ni-
hil inuenerūt omnes viri diuitiarū in ma-
nib⁹ suis. Dormierūt somnū suū: finit⁹ est
somnus: et nihil inuenerūt in manib⁹ suis:
q: in somnis videbāt diuitias transituras.
Iste ḡ qui vult inuenire locum dn̄o: dixit
etiā: si dedero somnū oculis meis. Sūt aūt
quidā qui nō dormiūt: s̄ dormitāt: Aliquā-
tū retrahūt se ab amore tpaliū: ⁊ rursus re-
uoluūtur in eum: q̄si dormitātes caput cre-
bro inclināt. Euigila: excute somnū: dormi
tando casurus es. Nō vult psalmus ocu-
lis suis dare somnū: nec palpebris dormi-
tationē: eum qui vult inuenire locuz domi-
no. Nec requiē inq̇t tēporib⁹ meis. A req̇e
tempoꝝ somnus venit ad oculos. Tempo
ra circa oculos sunt: veluti futur⁹ somnus
grauedo temporū est. Nā omnib⁹ dormitu
ris grauari tempora incipiūt: et cum sense-
rint sibi grauari tempora: iam iminet som-
nus: Qui si dand⁹ ē oculis: dat requiē tem
porib⁹ suis: ⁊ venit somn⁹. Si non dederit
requiē temporib⁹ suis nō venit somn⁹. Cū
ergo cepit te aliq̇d tpale delectari ad pecca
tū: iam grauant̄ tibi tempora. Vis euigila-
re ⁊ nō dormire: nec dormitare: Noli te cre-
dere tali delectatiōi: maiores dolores habe
bit q̄ suauitates. Ista cogitatiōe quasi cō-
fricās frontē: excutis somnū: ⁊ paras locū
dn̄o: donec inuenias locū dn̄o: tabernacu
lū deo Iacob. Nūq̄ aliqn̄ dicit̄: tabernacu
lū dei dom⁹ dei: ⁊ domus dei tabernaculū
dei: distinctius tn̄ accipit̄ fratres carissimi
tabernaculū ecclesia s̄m hoc tempus. Do-
mus aūt ecclia celestis hierl'm quo ibimus.
Tabernaculū eñ tanq̄ militātiū ⁊ pugnā-
tiū: tabernaculū militū in pcinctu in expe-
ditione. Vn̄ cōtubernales dicunt̄ milites:
quasi tabernacula eadē habitātes. Q̄diu
ergo habem⁹ hostē cum quo pugnem⁹: ta-
bernaculū deo facim⁹. Cū autē trāsierit tē-
pus pugne: ⁊ venerit pax illa q̇ p̄cellit om-
nē intellectū: sicut dicit aplus: Et pax dei q̇
p̄cellit omnē intellectū. Quātūcūq̄ eñ co
gitaueris de pace illa: minus eā capit ani-
mus adhuc in ista corpis grauedine cōsti-
tutus: cū venerit illa patria: iam dom⁹ erit:
null⁹ aduersari⁹ temptabit vt tabernaculū
vocet̄: nō pcedem⁹ ad pugnādū: s̄ pmane
bim⁹ ad laudandū. Quid eñ dicit̄ de illa
domo: Beati q̇ habitāt in domo tua: in se-
cula seculoꝝ laudabūt te. In tabernaculo

adhuc gemim⁹: in domo laudabim⁹. Qua
re? Quia gemitus est pegrinantiũ: lauda-
tio iam in patria cõmanentiũ. Hic primo
Alia lra querat tabernaculũ deo Jacob. Ecce
† eum. audiuim⁹ † eã in effrata: Quã eã? Se-
Alia lra dem dñi. Audiuim⁹ in effrata. Inueni-
† eum. mus † eam in campis † saltuũ. Ibi au
† silue. diuit: ibi inuenit. An alibi audiuit ⁊ alibi i-
uenit? Queram⁹ ergo qd sit effrata vbi audi-
uit: ita queram⁹ quid sit in campis saltuum
vbi inuenit. Effrata verbũ hebreum inter-
pretatur latine speculum: sicut tradiderunt
qui verba hebrea scripturis posita in aliaz
linguã transtulerũt: vt ad nos pueniret in-
tellectus. Nã ex hebrea transtulerũt i gre-
cã: ⁊ ex greca translata sunt nobis i latinã.
Fuerũt eñ qui vigilarẽt in scripturis. Si ergo
effrata speculũ illa domus que inuenta est i
campis saltuũ: in speculo audita est. Spe-
culũ imaginẽ habet: omnis pphetia imago
futurorũ. Domus ergo dei futura: in imagine
pphetie pdicata est. Audiuimus eñ illã in
speculo: id est audiuim⁹ in effrata: inueni-
mus i campis saltuũ. Qui sunt campi sal-
tuũ? Campi siluarũ. Nõ eñ queadmoduz
vulgo dicit: Salt⁹ ille: verbi gratia: centu-
rias habens tot: saltus pprie locus adhuc
incultus ⁊ siluester dicit. Nam ⁊ quidã co-
dices in campis silue habent. Qui ergo erant
cãpi saltuũ: nisi gentes inculte? Qui erant
campi saltuum: nisi vbi adhuc vepres erãt
idolatrie? Sic tamẽ quomõ vepres ibi erãt
idolatrie: ibi inuenim⁹ locum dño taberna
culũ deo Jacob. Quod audiuim⁹ in effra-
ta inuenimus in campis saltuũ: qd pdica-
Alia lra tũ est in imagine iudeis: manifestatũ est i fi-
† Introibim⁹. de gentiũ. † Intrauim⁹ in † taberna
† tabernaculũ. cula ei⁹: Cui⁹? Domini dei Jacob. Qui
intrant vt inhabitẽt: ipi sunt qui intrant vt
inhabitent. In domũ tuã vt inhabites in-
tras: i domũ dei vt inhabitet. Est eniz me-
lior domin⁹: qui cum te ceperit inhabitare:
beatũ te facit. Nam si tu ab illo nõ inhabi-
teris: miser eris. In sua potestate esse vo-
luit ille fili⁹ qui dixit: Da mihi partẽ patri-
monij q me cõtingit. Bene seruabat apud
patrẽ: ne cũ meretricib⁹ dissiparet. Accepit
facta ẽ in ei⁹ potestate: Profectus in regio
nem longinquã effudit omnia cũ meretri-
cibus: passus est tñ famẽ: recordatus ẽ pa-
trẽ: reuersus ẽ vt pane saturerat. Ergo in-
tra vt inhabiteris: ⁊ non quasi tuus sis: sed
illius. Intrauim⁹ i tabernacula ei⁹. Ado-
rabimus in loco vbi steterũt pede s
eius. Cui⁹ pedes? Domini: an ipsius do-
mus domini? Domus eñ domini est: vbi
dicit: que debet adorari. Adorabim⁹ i loco
vbi steterunt pedes eius. Preter qz domũ
suã nõ exaudit de⁹ ad vitã eternã. Ille eñ
ad domũ dei ptinet: qui est in caritate com
paginatus lapidibus viuis. Qui aũt cari-
tatẽ nõ habuerit: ruinam facit: ⁊ illo ruente
dom⁹ stat. Nemo eñ minet domui vbi esse
quasi lapis cepit: si ruere voluerit quasi ali
quid domui noceat. Sic eñ supbierat ⁊ p-
mus popul⁹ iudeoꝝ dicens: Neqz eñ frau
datur⁹ est de⁹ patrẽ Abraã cui pmisit tan-
ta de semine eius: ⁊ faciebant omnia mala
tanqz securi de pollicitatõne dei: quia non
p illoꝝ meritis qui scelera faciebant: sed p
meritis Abrae parceret eis: et qualescũqz
malos filios Abrae cõgregaret in domum
suam ad vitam eternã. Sed quid Johes?
Generatio inquit viperarũ: quando ad il-
lum venerũt ipsi filij Abrae vt baptizarent
in aqua penitentie: non eis dixit: Genera-
tio Abrae sed viperarum. Tales eñ erant
quales quos imitabant. Nõ filij Abrae: s
filij Amorrei: Chananei: Gergesei: Jebu-
sei: ⁊ omniũ qui offenderũt deũ: ipoꝝ filij
erant: quia ipsorũ facta sectabant. Gene-
ratio viperarũ quis ostendit vobis fuge-
re a ventura ira? Facite ergo fructũ dignũ
penitentie: ⁊ ne dixeritis: patrem habemus
Abraã. Potens est eñ deus de lapidibus
istis suscitare filios Abrae. Nescio quos la
pides: tũc videbat i cãpis saltuũ: vñ susci-
tati sunt filij Abrae. Filij eñ magis q fidez
imitati sunt: qz qui de carne nati sunt. Ne-
mo ergo minetur domui dei: quasi dicat:
Subtraho me: ⁊ ruet dom⁹. Bonũ est eñ
illi vt coedificet ⁊ habeat caritatem. Naz si
ipe ruerit: stabit dom⁹. Itaqz fratres in his
est dom⁹ dei: quos pdestinauit et prescuit
pseueraturos. De illis dictũ est: vbi stete-
runt pedes eius. Eteni qui non pseuerant:
non stant pedes eoꝝ in eis. Non sunt ergo
ipsi ecclesia: non ipsi pertinent ad illud mõ
tabernaculũ tunc domũ. Sed vbi steterũt
pedes eius? Quoniã abũdauit iniquitas:
refrigescit caritas multoꝝ. In his in quib⁹
caritas refrigescit: nõ stãt pedes ei⁹. Sz qd
secutus est? Qui autem pseuerauerit vsqz
in finem: hic saluus erit. Ecce in quib⁹ ste-
terunt pedes eius: in eo loco adora: id est
de talibus esto in quibus steterunt pedes
domini. Si autem de ipa domo intelligere
volueris: vbi steterunt pedes dñi domus:
pedes tui in christo stent. Tunc autem sta-
bunt pedes: si perseueraueris in christo.

Quid enim dicit̄ de diabobo: Jlle homi-
cida erat ab initio: et in veritate non stetit.
Diaboli ergo pedes nō steterūt. Jtem de
supbis q̄d dicit: Nō veniat mihi pes super-
bie: ⁊ manꝰ peccatoꝝ nō moueant me. Jbi
ceciderūt qui opant̄ iniquitatē: expulsi sūt
nec potuerūt stare. Ergo domꝰ dei: cuiꝰ pe
des stant. Unde ille gaudēs Johes q̄d ait:
Qui habet spōsam spōsus est: amicus aūt
sponsi stat ⁊ audit eū. Si nō stat: non audit
euz. Et gaudio gaudet ꝓpter vocē sponsi.
Merito stat: q̄z ꝓpter vocē sponsi gaudet.
Nam si ꝓpter vocē suā gauderet: caderet.
Jam videtis ꝗ̄ quare ceciderūt: qui ad vo
cē suā gaudent. Amicus aūt ille spōsi dice
bat: Hic est q̄ baptizat. Quidā dicūt: nos
baptizamꝰ: ad vocē suā stare gauisi nō po-
Alia lra. tuerunt: ⁊ nō ꝑtinent ad istā domū: de qua
†Surge. dicit̄: vbi steterūt pedes eius. †Exur-
ge domine in requiē tuā: Dn̄o dor-
mienti dicit: exurge. Jam nostis q̄s dormi-
uit: ⁊ quis surrexit. Jpe enī quodā loco di-
cit in psalmo: Dormiui cōturbatꝰ. Dn̄i illi
dicit̄: Exurge dn̄e in requiē tuā. Jā nō cō-
turbaberis: q̄z christus surgens a mortuis:
iam nō moritur: ⁊ mors ei vltra nō dn̄abit̄.
Jpius est vox in alio psalmo: Ego dormi-
ui ⁊ somnū cepi et exurrexi: qm̄ dn̄s susce-
pit me. Jpe dormiuit: ipi dicit̄: Exurge do-
mine in requiē tuā. Tu ⁊ arca sanctifi-
cationis tue. Jd est exurge: vt exurgat
⁊ arca sanctificatiōis tue quā sanctificasti.
Jpe caput nostrū: arca eius: ecclesia eius.
Surrexit prior: surgat ⁊ eccl̄ia. Nō aūt au-
deret sibi resurrectionē corpus ꝑmittere: ni
si p̄us exurgeret caput. Exurge domine in
requiē tuam: tu ⁊ arca sanctificationis tue.
Et corpꝰ christi q̄d ex Maria natū est: in-
tellectū est a quibusdā arca sanctificatōis:
vt hoc diceret: Exurge dn̄e in requiē tuaz:
tu ⁊ arca sanctificationis tue: cum corpore
exurge: vt palpent qui nō credebāt. Exur-
ge dn̄e in requiē tuam: tu ⁊ arca sanctifica-
Alia lra. tionis tue. Sacerdotes tui induā-
†exultent. tur iusticiaz: ⁊ sancti tui †letent̄. Te
exurgente a mortuis: ⁊ eunte ad patrē: re-
gale illud sacerdotiū induat̄ fide: q̄z iustus
ex fide viuit: ⁊ accepto pignore spū sancti:
letent̄ membra spe resurrectiōis q̄ precessit
in capite. Eis enī aplus dicit: Spe gaudē-
tes. Propter Dauid seruū tuum:
nō auertas faciē christi tui. Hoc deo
patri dictū est: Propter Dauid seruū tuū:
nō auertas faciem christi tui. Crucifixus ē
dominus in Judea: crucifixus a iudeis: ab
ipis turbatus dormiuit. Jnter quoꝝ seuiē-
tiū manus dormiuit: ad eos iudicādos sur
rexit: Et dicit q̄dā loco: Exuscita me ⁊ red-
dam illis: ⁊ reddidit: ⁊ redditurꝰ est. Nam
quanta postea iudei passi sunt: occiso dn̄o
norūt ipi: De ipa ciuitate vbi illū occide-
rūt oēs expulsi sunt. Quid ergo: Etiā oēs
de stirpe Dauid perierūt: et de tribu iuda:
Non. Nam crediderūt inde aliqui: ⁊ mul-
ta milia hominū crediderūt inde: ⁊ hoc iaz
post resurrectionē dn̄i. Seuierūt vt crucifi-
gerēt: ⁊ postea ceperūt videre fieri miracu-
la in nomīe crucifixi: et plus cōtremuerunt
tantū posse eiꝰ nomē: qui q̄si inter manꝰ eo-
rū nihil poterat: ⁊ cōpuncti corde iam cre-
dendētes diuinitatē occultam fuisse in illo
quem ceteris similē hominibꝰ putauerūt: ⁊
consiliū petentes ab apostolis audierunt:
Agite penitentiā: ⁊ baptizet̄ vnusquisq̄ ve
strū in nomīe dn̄i nostri Jesu christi. Ergo
q̄z ad iudicādos eos a quibꝰ crucifixus est
surrexit christꝰ: ⁊ auertit faciē suā a iudeis:
⁊ cōuertit ad gentes: tanq̄ rogat̄ deꝰ ꝓpter
reliquias israel: ⁊ dicit̄ ei: Propter Dauid
seruū tuū: nō auertas faciem christi tui. Si
palea damnata ē: frumēta colligant̄: Reli
quie salue fiāt: sicut dicit Esaias: Et plane
facte sunt reliquie salue. Jnde erant duo-
decim apostoli: inde plus q̄ q̄ngenti frēs:
quibus se dominꝰ demōstrauit post resur-
rectionē: inde tot milia baptizata: que pre-
cia rerum suarū an̄ pedes aploꝝ ponebāt.
Ergo impletū est q̄d hic rogatus est deus.
Propter Dauid seruū tuū: nō auertas fa-
ciem christi tui. Jurauit dn̄s dauid Alia lra:
†in †veritate ⁊ non †penitebit eum. † nō habet.
Quid est iurauit: Promissum p̄ seipm̄ fir- † veritatē.
mauit. Quid est non penitebit eum: Non † frustrabit̄.
mutauit. Nō. n. dolorē penitētie patit̄ deꝰ:
aut in aliquo fallit̄ vt velit corrigere ī quo
errauit: sed quomō hominē cū penitet mu-
tare vult q̄d fecit: sic vbi audis: q̄z penitet
deū mutationē ipaz spera. Aliter illam fa-
cit deꝰ: q̄uis noīe penitētie appellet: alit̄ tu.
Tu enī facis: quia erraueras. Jlle aūt fa-
cit: q̄z vindicat: aut quia liberat. Mutauit
regnū Saul cū peniteret eū: sicut dictū est:
Et ī eodē loco vbi scriptura dicit: penituit
eum. Jbi paulopost dicit̄: Nō enī sic est vt
homo vt peniteat eū. Cuz ergo mutat opa
sua p̄ incōmutabile consiliū suum: propter
ipam nō consilij: sed opis mutationē peni-
tere dicit̄. Hoc aūt sic ꝑmisit: vt nō muta-

ret. Quō dicit ⁊ illud: Jurauit dominus et
nō penitebit eum: tu es sacerdos in eternū
ſm ordinē Melchiſedech. Sic ⁊ hoc ita p
miſſum eſt: vt nō mutaret: quia neceſſario
Alia lra futurū erat: ⁊ pmanſurū dixit: Jurauit dn̄s
† de Dauid veritatē: et nō penitebit eum. †Ex
fructu ventris tui ponam ſup ſedē
tuam. Poterat dicere: ex fructu femoris
tui. Quare ex fructu ventris voluit dicere?
Et illud quidē ſi diceret verū diceret. Sed
ſignificantius dicere voluit: ex fructu ven-
tris: quia de femina natus eſt chriſtus: quo
vir nō acceſſit. Quid ergo? Jurauit domi-
nus Dauid veritatē: ex fructu ventris tui
ponam ſup ſedem tuā. ¶ Si cuſtodie-
Alia lra. rint filij tui teſtamētū meū: ⁊ teſtio-
† eos. nia mea hec que docebo †illos. Et
† in ſeculū. filij eorum ſedebunt vſq; †in eternū
ſup ſedem tuā. Si filij tui cuſtodierint:
⁊ filij eorū ſedebūt in eternum: meritū filijs
parētes faciunt. Quid ſi filij ipſius cuſtodi
erint: ⁊ filij eoꝝ non cuſtodierint? Quare
ad meritū patrū pmittit beatitudo filiorū?
Quid enī ait? Nō ait: ſi cuſtodierit filij tui:
⁊ filij eoꝝ ſedebunt in eternū: Nō ait: ſi cu-
ſtodierint filij tui ſedebūt ſup ſedem tuam:
et ſi cuſtodierint filij eorū: ⁊ ipſi ſedebūt ſu-
per ſedē tuam: Sed ait: Si filij tui cuſtodie
rint: ⁊ filij eorū ſedebūt ſup ſedem tuā: niſi
quia filios hic voluit intelligi fruct⁹ ipſorū?
Si filij tui inqt cuſtodierint legem meam: ⁊
mādata mea hec que docebo eos ſeruaue-
rint filij tui: ⁊ filij eorū ſedebunt ſup ſedem
tuam: id eſt hic erit fructus eoꝝ: vt ſedeant
ſup ſedem tuam. Modo enī fratres oēs q
laboramus in chriſto: omnes qui cōtremi-
ſcimus verba ipſius: qui quomodocūq; co
namur facere volūtatem ipſius: ⁊ ingemiſci
mus petētes: vt adiuuet nos quo implea-
mus quod iubet: nūquid iam ſedemus in
illis ſedibus beatitudinis q nobis pmittū-
tur? Non: ſed mādata tenētes ſperam⁹ hoc
futurū. Jpſa ſpes tanq; i filijs dicta ē: quia
hominis in hac vita viuētis ſpes filij ſunt:
fructus filij ſunt. Propterea ⁊ homies ex-
cuſantes auariciā ſuā: dicunt ſe filijs ſuis
ſeruare qd ſeruāt: ⁊ nolētes dare inopi: pie
tat noie ſe excuſāt: q2 filij eoꝝ ſpes eoꝝ ſt.
Oēs homies enī q ſm h ſeculū viuūt: ſpē
ſuā dicūt filios generare et relinqre. Jdeo
noie filioꝝ ſpē ipſam poſuit ⁊ ait: Si cuſto-
dierint filij tui teſtamētū meū: ⁊ teſtimonia
mea hec q docebo illos: ⁊ filij eorū ſedebūt
in eternū ſup ſedē tuam: id ē tales fruct⁹ ha

bebūt: vt ſpes eos nō fallat: vt illuc veniāt
quo ſpērāt ſe venturos. Modo g tanq; pa
tres ſūt homies ſpei future. Cū aūt adepti
fuerint qd ſperāt: filij ſunt: q2 illud qd adi-
piſcunt pepeūt et generauerūt in opib⁹
bonis: ⁊ hoc illis ſeruat in poſterum: quia
⁊ ipſa poſteritas in filijs appellari ſolet. Aut
ſi filios ipſos hoies accipis: itellige et d ipſi
dictū: Si cuſtodierit filij tui teſtamētū meū:
et teſtimonia mea hec que docebo illos: vt
iſte ſit ſenſus: Si cuſtodierint filij tui teſta-
mentū meū: ⁊ teſtimonia mea hec que do-
cebo eos: ⁊ filij eorū: id ē ſi cuſtodierint: vt
hic ſubdiſtinguas: ⁊ deinde inferas: ſede-
būt i eternū ſup ſedē tuā: id ē ⁊ filij tui ⁊ filij
eorū: ſed omnes ſi cuſtodierint. Quid g ſi
nō cuſtodierint? Perit pmiſſio dei. Non.
Sz ideo dictū eſt: ⁊ ideo pmiſſum eſt: quia
pdicauit deus. Quid niſi credituros: Sed
ne aliqs qſi minaret pmiſſis dei: ⁊ in ptāte
ſua vellet ponere qd pmiſit deus vt imple
ret: ideo ei iurauit ⁊ dixit: Jn q oſtēdit: qa
ſine dubio venturū ē. Quō ergo poſuit ibi
ſi cuſtodierint? Ne iā glorieris de pmiſſis:
⁊ dimittas te nō cuſtodire. Tūc eris filius
Dauid ſi cuſtodieris: ſi aūt nō: nō eris fili⁹
Dauid. Filijs dauid pmiſit deus: Noli di
cere: Filius ſum Dauid ſi generas. Si iu-
dei illud nō dicūt qui de ipſa ſtirpe nati ſūt:
imo dicūt illud: ſed delirant. Apte enī dn̄s
ait: Si filij Abrae eſtis facta Abrae facite.
Jnde illos negauit filios: q2 facta nō facie
bāt. Nos quō nos dicim⁹ filios dauid q de
ei⁹ ſtirpe nō ſumus ſm carnē? Reſtat vt fi-
lij nō ſimus: niſi imitādo fidem: niſi colēdo
deū: ſicut et ille coluit. Si g qd tibi p ſtirpē
nō ſperas: p facta nō vis aſſequi: quō in te
cōplebit: q2 ſedebis ſup ſedē Dauid? Et ſi
nō in te complebit: putas: q2 nō cōplebit?
Et quō inuenit eā i campis ſaltuū? Et quō
ſteterūt pedes eius? Qualiſcūq; ergo fue-
ris: illa dom⁹ ſtabit. ¶ Qm̄ elegit dn̄s Alia lra.
ſyon: †pelegit eam in habitationē † elegit.
ſibi. Syon ipſa ē eccl̄ia: ipſa ē ⁊ illa hierl̄m:
ad cui⁹ pacē currim⁹: q nō in angelis: ſed i
nobis pegrinat: q ex pte meliore expectat
partē rediturā: vñ nobis lr̄e venerūt q quo
tidie recitāt. Jpſa ciuitas ē ſyō quā pelegit Alia lra
de⁹. Hec requies mea i †ſecula ſeculo † ſeculū ſe
rū: Jaz dei vba ſt: requies mea: ibi requieſco.
Quātū nos amat de⁹ frēs: vt q2 nos requi
eſcimus: ſe dicat requieſcere. Nō enī ipſe ali-
qn turbat: aut ſic requieſcit: ſed ibi ſe dicit
requieſcere: q2 nos i illo requiē habebim⁹.

Alia lr̃a: ꝛ elegi. Hic habitabo quoniā ꝑelegi eaȝ.
Viduam eius benedicens bene
dicam: ꝛ pauperes eius saturabo
Alia lr̃a nõ habet. panibus. Omnis anima que ītelligit se
desertam omni auxilio: nisi soliꝰ dei: vidua
est. Quomõ eñ apostolꝰ describit viduā:
Que aūt vere vidua est ꝛ desolata: spera-
uit in dominū. Agebat autē de istis viduis
quas omnes dicimus in ecclesia. Dixerat
autē: que in delicijs agit viuens mortua ē:
ꝛ nõ illam numerauit inter viduas. Descri
bēs autē viduas ꝛ sanctas: quid ait: Que
autē vere vidua est et desolata: sperauit in
domino: ꝛ ꝑsistit in ꝑcibus et obsecratiõibꝰ
nocte ac die. Ibi subiecit. Que autē in de-
licijs agit: viuens mortua est. Unde ergo
vidua: Quia nõ habet auxilium aliunde:
nisi solius dei. Ille que habent viros: qua-
si supbiunt de auxilio virorū. Deserte vi-
dent vidue: ꝛ robustius est auxiliū earum.
Ergo tota ecclesia vna vidua est: siue in vi
ris: siue in feminis: siue in cõiugatis: siue in
maritatis feminis: siue in adolescētibꝰ: siue
in senibus: siue in virginibus: Oīs ecclesia
vna vidua est: deserta in hoc seculo: si sen-
tit illud: si nouit viduitatē suam. Tunc eñ
auxiliū presto est illi: Nõne agnoscitis istā
viduam in euāgelio fratres mei: cum dice-
ret dominꝰ: oportere semꝑ orare ꝛ non de-
ficere: Erat quidā iudex in ciuitate dixit: q̄
nec deū timebat: nec homīes reuerebaꝫ: et
interpellabat eum quedaȝ vidua quotidie
ꝛ dicebat: Uindica me de aduersario meo: ꝛ
interpellando quotidie vidua fregit illum.
Ait enim ipse iudex apud se: qui nec deum
timebat: nec homines reuerebaꝫ: Et si deū
non timeo: nec homīes erubesco: vel ꝓpter
tediū quod mihi facit ista vidua vindica-
bo eam. Si audiuit iudex malus viduam
ne tedium patereꝫ: deus non audit ecclesiā
quā hortaꝫ vt depreceꝫ: Itē pauperes eius
saturabo panibꝰ. Quid est fratres: Simus
pauꝑes ꝛ tunc saturabimur. Multi ꝑsumē
tes de seculo: ꝛ supbi christiani sunt: adorāt
christū: sed nõ saturanꝫ. Saturati eñ sunt:
ꝛ abūdant in supbia sua. De talibus dicit:
Opprobriū eis qui abundant et despectio
supbis. Isti abūdant: et ideo manducant:
sed non saturanꝫ. Et quid de illis dictū est
in psalmo: Manducauerūt ꝛ adorauerūt
omnes diuites terre. Adorant christū: ve-
neranꝫ christū: supplicant christo: sed nõ sa
turantur sapientia ꝛ iusticia ipsius. Quare:
Quia nõ sunt pauꝑes. Pauꝑes aūt: id est

humiles corde: quāto plus esuriunt: tanto
plus manducāt. Tanto aūt plus esuriunt:
quanto a seculo inanes sunt. Qui plenus
est: quicquid illi daturus es respuit: qꝛ ple-
nus est. Da mihi esurientē: da mihi de q̄bꝰ
dictū ē: Beati q̄ esuriūt ꝛ sitiūt iusticiā: qm̄
ipi saturabunꝫ. Et erūt hi pauꝑes de q̄bus
mõ dicit: Et pauꝑes eiꝰ saturabo panibꝰ:
qꝛ ꝛ ī ipo psalmo vbi dictū ē: Māducauerūt
ꝛ adorauerūt oēs diuites terre: dictū ē illic
ꝛ de pauꝑibꝰ: ꝛ ꝓrsus eo mõ q̄ ꝛ ī isto psal-
mo: Edent pauꝑes ꝛ saturabunꝫ: ꝛ lauda-
būt dñm q̄ requirūt eū. Ubi dictū ē: Man
ducauerūt ꝛ adorauerūt oēs diuites terre:
Ibi dictū est: Edēt pauꝑes ꝛ saturabunꝫ.
Quare qñ diuites dicti sunt adorasse: satu
rati nõ dicti sunt: qñ aūt pauꝑes dicti sūt:
saturati dicti sunt: Et vnde saturati: Hec
saturitas fratres q̄lis est: Deus ipe est pa-
nis: Panis vt lac fieret descēdit ad t̄rā: ꝛ ait
suis: Ego suȝ panis viuꝰ q̄ de celo descēdi.
Ideo illic ī psalmo: Edēt pauꝑes ꝛ satura
bunꝫ. De quo saturabunꝫ: Audi quid se-
quiꝫ: Et laudabūt dñm qui requirūt eum.
Estote ḡ pauꝑes: estote in mēbris illiꝰ vi-
due: non sit auxiliū vestrū nisi in vno deo.
Pecunia nihil ē: nõ inde auxiliū habebitꝭ.
Multi ꝓpt̄ pecuniā ꝑcipitati sūt: multi ꝓpt̄
pecuniā ꝑierūt: multi ꝓpter pecuniā multā
q̄siti sꝫ a raptoribꝰ. Tuti eēnt: si nõ haberēt
q̄re q̄rerenꝫ. Multi de amicꝭ potētioribꝰ ꝑ-
sūpserint: ceciderūt illi de q̄bꝰ ꝑsumpserūt:
ꝛ inuoluerūt eos q̄ de se ꝑsumpserāt. Re-
spicite exempla generis hūani. Quid ma-
gnū est quod vobis dicitur: Nõ solum de
scripturis ea loquimur: legite ea in orbe ter
rarū: attendite nõ ꝑsumere de pecunia: de
amico homīe: de honore ꝛ iactantia seculi.
Tolle ista oīa: sed habes illa. Age deo gra
tias si cõtemnis illa: Si autē inflaris inde:
noli attēdere qñ eris ꝑda hoīm: iā diabolo
ꝑda es. Si aūt de his rebꝰ nõ ꝑsumpseris:
eris ī mēbrꝭ illiꝰ vidue q̄ ē ecclia: de q̄ dictū
ē: Uiduā eiꝰ bñdicēs bñdicā: eris ꝛ pauꝑ:
de q̄bꝰ dictū ē: Et pauꝑes eiꝰ saturabo pani
bꝰ. Aliqñ autē qđ nõ est ꝑtermittēdū dicē:
Inuenis pauꝑē supbū: ꝛ diuitē hūilē: q̄ti-
die patimur tales. Audis pauꝑē q̄si gemē-
tē sub diuite: ꝛ qñ potētior ꝑmit diues: tūc
illū hūilē vides: aliqñ nec tūc: ꝫ et tūc sup-
bum: vñ vides q̄d esset: si aliq̄d hēret. Ergo
pauꝑ dei in aīo est: nõ in seculo. Procedit
aliqñ hõ hñs plenā domuȝ: vberes terras:
multa ꝑdia: multū auri ꝛ argēti: nouit: qꝛ ī

ipsis nō est ꝑsumendū: hūiliat se deo: facit inde bene: ita cor ipsi⁹ erigitur ad deū: vt nouerit quia nō solū nihil illi ꝓsunt diuitie ipe: sed ⁊ impediūt pedes ipi⁹: nisi ille regat ⁊ ille subueniat: ⁊ nūerat inter paupes qui saturātur panibus. Inuenis aliū mendicū inflatū: aut ideo nō inflatū: quia nihil habet: querētem tamē vñ inflet: nō attendit deus facultatē sed cupiditatē: ⁊ iudicat eū scđm cupiditatē qua inhiat rebus tpalib⁹: nō scđm facultatē quā nō ei contigit adipisci. Unde eñ de diuitib: dicit apls. Diuitibus hui⁹ seculi ꝑcipe nō supbe sapere: neq₃ sperare i incerto diuitiaꝝ: sed in deo viuo: qui nobis ꝑstat omnia abundanter ad fruendū. Quid ergo faciunt de diuitijs suis? Sequit ⁊ dicit: Diuites sint in opibus bonis: facile tribuant cōmunicēt. Et vide q̄a hic paupes sūt: thesaurizent inq̄t sibi fundamentū bonū in futurū: vt apprehendant veram vitam. Cū apprehēderint: tunc erūt diuites. Quādo aūt non eā adhuc habēt: nouerint se paupes. Ita fit vt omnes hūiles sancto corde: ⁊ in caritate germana cōstitutos: quicquid habuerint i hoc seculo: inter pauperes suos numeret deus: quos saturat panibus. ¶ Sacerdotes eius induam salutari: ⁊ sancti eius exultatione exultabunt. Iam i fine psalmi sumus: paululum aduertat caritas vestra. Sacerdotes eius induam salutari: ⁊ sancti eius exultatiōe exultabūt. Quis est salutaris noster: nisi christ⁹ noster? Quid ē ergo: sacerdotes eius induā salutari? Quotq̄t in christo baptizati estis: christū induistis. Et sancti eius exultatiōe exultabūt. Uñ exultabūt? Uñ? Exultatiōe: q̄ induti sūt salutari. Nō in se eñ lux facti sunt: sed i domino: nā erāt añ tenebre: Et ideo sbiecit. † Ibi suscitabo cornu Dauid: Ut de christo presumat: Ipa erit altitudo Dauid. Cornu eñ significat altitudinē. Et qualē altitudinē? Non carnalem. Ideo oīa ossa carne inuoluta sunt: cornu excedit carnē. Altitudo spūalis cornu est. Que autem altitudo spūalis est: nisi de christo ꝑsumere: nō dicere: Ego facio: ego baptizo: sed hic est qui baptizat? Ibi ē cornu dauid: Et vt noueritis: q̄ ibi ē cornu dauid: attēdite q̇d sequat. Paraui lucernā christo meo. Que ē lucerna? Iam nostis dñi verba de Iohe. Ille erat lucerna ardēs ⁊ lucens. Et q̇d ait Iohes? Hic est q̇ baptizat. In h̄ ḡ exultabūt sci: in h̄ exultabūt sacerdotes: q̄ omne

Alia lra ✝ Illuc ꝑducā

q̇d ipoꝝ bonū est: nō ē ipoꝝ s illi⁹: Et q̄ ille habēt potestatē baptizandi. secur⁹ accedit ad templū eius omnis q̇ accipit baptismū: quia nō hominis: sed illi⁹ est in quo excitatū est cornu Dauid. † Sup ipm aūt efflorebit sanctificatio mea. Sup quē? Super christū meū. Christo eñ meo: cum dicit: vox est patris qui dicit: Uiduā eius benedicens benedicā: ⁊ paupes eius saturabo panib⁹. Sacerdotes eius induā salutari: ⁊ sancti eius exultatōe exultabunt. Qui dicit: Ibi suscitabo cornu Dauid deus ē. Ipe dicit: Paraui lucernā christo meo: q̄ ⁊ christus noster est: ⁊ christus patris. Christus noster est: cum saluat nos: ⁊ regit nos: quomō ⁊ dñs noster est: filius autē patris: christus aūt ⁊ noster ⁊ patris. Nam si patris christ⁹ ñ esset: nō diceret supi⁹: Propt Dauid seruū tuū ne auertas faciem christi tui. Super ipm autē efflorebit sanctificatio mea. Sup christū āt floret: Nemo hoīm sibi illā assumat: q̄ ipe sanctificat: alioq̄n nō erit verū: Sup ipm autē florebit sanctificatio mea. Glīa sanctificatiōis florebit. Sanctificatio ergo christi i ipo christo: potestas sanctificatiōis dei in christo. Florebit enim q̄ dixit: ad gloriā vult ptinere. Qñ eñ florent arbores: tūc pulchre sūt. Ergo sanctificatio in baptismo. Uñ floret ⁊ claret? Uñ cessit mūd⁹ huic pl̄chritudini? Quia i christo floret. Nam pone illam in hominis potestate: quō floret? quando omnis caro fenū: ⁊ oīs claritas carnis vt flos feni?

Alia lra. ✝ Inimicos induā ɔfu

¶ Explicit Tractatus de ps̄. CXXXI.
Incipit Tractatus de ps̄. CXXXII.

¶ Expositio psalmi.

Psalmus breuis est ⁊ valde notus: sed valde est nomiatus. ¶ Ecce q̄₃ bonum ⁊ q̄₃ iocūdum: habitare fratres in vnū. Ita sonus iste dulcis est: vt ⁊ q̇ psalteriū nesciūt: ipm versum cantēt. Tā dulcis est: q̄₃ dulcis ē caritas: q̇ facit frēs habitare i vnū. Et h̄ quidē frēs nō indiget interptatōe: aut expositiōe: q̄₃ bonū ⁊ q̄₃ iocūdū sit habitare in vnum. S₃ ea q̇ sequūt habēt aliq̇d q̇d pulsantib⁹ apiat. Uerūtñ vt ab isto v̄su descēdat nobis intellect⁹ vniuerse texture psalmi: hoc primū etiā atq₃ etiā cōsiderem⁹: vtrū de omnib⁹ christianis dictū sit: q̄₃ bonū ⁊ q̄₃ iocūdū sit habitare fratres i vnū: An aliqui sint certi atq₃ pfecti q̇ habitāt i vnū: nec ad oēs ptineat ista bñdictio: sed ad quosdā a quibus tamē descendat ad ceteros. Ista enim

v̾ba psalterij: iste dulcis sonus: ista suauis
melodia: tā in cantico ꝗ̄ i intellectu: etiam
monasteria peperit. Ad hunc sonum exci-
tati sunt fratres: qui habitare in vnū cōcu-
pierūt. Iste versus fuit tuba ipoꝝ: Sonuit
p orbē terrarū: ꝛ qui diuisi erant cōgregati
sūt i vnū. Clamor dei: clamor spiritussācti:
clamor ꝓpheticus nō audiebatꝛ in Judea:
ꝛ auditus est in orbe terrarum. Aduersus
istum sonum surdi erant inter quos canta-
batꝛ: ꝛ apertis auribus inuenti sunt: de qui
bus dictum est: Quibus non est nunciatū
de illo videbunt: ꝛ qui nō audierūt intelli-
gent. Verūtamē dilectissimi si cōsiderem⁹
de illo pariete circūcisiōis prius nata ē ista
benedictio. Nō eñ omnes iudei pierūt. Et
vñ aplī: filij ꝓphaꝝ: filij excussoꝝ: Sicut iā
scientib⁹ loqmur. Vñ illi qngenti qui dñm
post resurrectionē viderūt: qd̄ cōmemorat
aplūs Paul⁹: Unde illi centū viginti qui
simul erant in vno loco post resurrectionē
dñi ꝛ ascensionē in celū: quib⁹ in vno loco
cōstitutis supuenit spiritussanct⁹ die pen-
tecostes missus de celo: sic missus sicut pro-
missus: Omnes inde erāt: ꝛ ipi pmo habi-
tauerūt in vnū: qui omnia q̄ habebāt ven-
diderūt: rerūqꝫ suaꝝ p̄cia ad pedes aplorū
posuerūt: sicut in actib⁹ apostoloꝝ legitꝛ. Et
distribuebatꝛ vnicuiqꝫ sicut cuiqꝫ op⁹ erat:
ꝛ nemo dicebat aliquid ꝓpriū: sed erant il-
lis oīa cōmunia. Et quid ē in vnū: Et erat
illis inqt aīa vna: ꝛ cor vnū in deum. Ergo
ipi pus audierūt: Ecce ꝗ̄ bonū ꝛ ꝗ̄ iocun-
dū habitare fratres in vnū. Primi audie-
rūt: sed non soli audierūt. Non eñ vsqꝫ ad
illos ista dilectio ꝛ vnitas fratrū venit. Ve-
nit eñ et ad posteros ista caritatꝭ exultatio
ꝛ votū deo. Vouetꝛ eñ aliqd deo: ꝛ dictum
est: Vouete ꝛ reddite domino deo vestro.
Melius ē aūt nō vouere ꝛ reddere: ꝗ̄ vo-
uere ꝛ nō reddere. Sed debet esse impiger
anim⁹ vt ꝛ voueat ꝛ reddeat: ne cū se mun⁹
idoneū putat ad reddendū: piger sit ad vo
uendum. Plane nunqꝫ reddet: si de suo se
putauerit redditurū. Ex voce hui⁹ psalmi
appellati sunt et monachi: ne q̇s vobis de
isto nomie insultet catholici: Qñ vos recte
hereticis de circūcellionib⁹ insultare cepe-
ris: vt erubescēdo saluentꝛ: illi vobis insul-
tant de monachis. Primo si compandi sūt
vos videte: si verbis nostris opus est: iam
laboratis: non opus est: nisi vt admoneas
vnūquēqꝫ vt attēdat: solū attendat ꝛ com-
paret. Quid opus est vt verbis nostris cō-
parentꝛ ebriosi cū sobrijs: precipites cū cō-
siderantis: furētes cum simplicib⁹: vagan-
tes cū cōgregatis: Sed tamē dicere cōsue-
uerūt. Quid sibi vult nomen monachorū:
Quanto melius dicim⁹ nos: quid sibi vult
nomē cercillionū: Sed non inquit vocantꝛ
cercilliones: forte corrupto sono nominis
eos appellam⁹. Dicturi sunt nobis integrū
nomē ipoꝝ: forte circūcelliōes vocantꝛ: nō
cercilliones. Plane si hoc vocantꝛ exponāt
quid sint: Nam circūcelliones dicti sunt:
quia circū cellas vagantꝛ. Solent enim ire
hac atqꝫ illac nusqꝫ hn̄tes sedes: ꝛ facere q̄
nostis: ꝛ que illi norūt: velint: nolint. Verū
tamē carissimi: sūt et qui monachi falsi sūt:
ꝛ nos nouimus tales: sed nō perit fraterni-
tas pia ꝓpter eos qui ꝓfitentur quod non
sunt. Tam sunt eñ monachi falsi: ꝗ̄ ꝛ cleri
ci falsi: ꝛ fideles falsi. Omnia ista tria gene
ra fratres mei que aliquādo vobis cōmen-
dauim⁹: ꝛ vt puto nō semel: habent bonos
suos: habent malos suos. De tribus enim
ipis generib⁹ dictum est. Duo in agro: vn⁹
assumetꝛ et vnus relinquetꝛ: et duo in lecto:
vnus assumetur ꝛ vnus relinquetꝛ: ꝛ due in
molendino: vna assumetꝛ ꝛ vna relinquetꝛ.
In agro sunt q̄ gubernant ecclesiā. Unde
dicit aplūs. Videte si nō in agro erat: Ego
plātaui: Apollo rigauit: sed deus incremē-
tum dedit. In lecto autē eos intelligi vo-
luit: qui amauerūt quietem. Per lectū eñ
quietem voluit intelligi: nō se miscētes tur-
bis nō tumultu generis hūani: in ocio ser-
uientes deo: et inde tamē vnus assumetꝛ et
vnus relinquetꝛ. Sunt ibi probi: et sunt ibi
reprobi. Ne expauescatis quādo ibi inue-
niuntur reprobi. Nam et latent quidam
qui non inueniuntur: nisi in fine. Due item
in molendino ex nomine generis feminini
appellauit: plebes enim intelligi voluit:
Quare in molendino: Quia in isto mun-
do versantur: vbi molendinū intelligitur:
quia sic vertitur mūdus iste quomodo mo
la. Ve enim quos conterit. Sic ibi ver-
santur fideles boni: vt vna ex eis consu-
matur: altera assumatur. Quasdam enim
actiones mundi faciunt dilectores seculi:
fraudatores: simulatores. Alij autem sic
ibi sunt quomodo ait apostolus: Et qui
vtūtur hoc mūdo: tanqꝫ non vtentes sint.
Preterit enim figura huius mundi: volo
vos sine sollicitudine esse. Audis que assu
metur de molendino. Certe enim multa
peccata videntꝛ ad diuites ptinere. Cū eñ

plus agunt: ⁊ plus administrāt: et plus ad
eos pendet res familiaris ampla: difficile ē
vt nō plura peccata cōtrahant. Et de illis
dictū est: Quia facilius est intrare camelū
ꝑ foramē acus: ꝙ diuitem in regnū celoꝝ.
Et cum cōtristati essent discipuli ꝓ illis de
quibus iam desperabāt: cōsolatus est eos
domin⁹ dicens: Que hominibus impossibi-
lia sunt: deo facilia sunt. Quō aūt illud fa-
cile facit deus? Audi apostolū: si nō negli-
gas qđ ꝑcepit. Precipe inq̄t diuitib⁹ hui⁹
seculi nō supbe sapere. Inuenis em̄ paupe
rem supbientē: diuitem humilē: christianū
bene consideratū: qꝛ illa oīa ꝑtereunt ⁊ pre
terfluūt: quia nihil attulit in hunc mūduz:
nihil potest de mūdo auferre: cogitantem
quēadmodū diues ille qui ardebat in flā-
ma apud inferos guttam sibi distillari de di
gito desiderauit eius qui micas de mēsa ei⁹
concupierat. Cogitantes ista faciūt: qđ ait
aplus: Neqꝫ sperare in incerto diuitiarū: s
in deo viuo qui prestat nobis oīa abūdan-
ter ad fruendū. Diuites sint inq̄t in opibus
bonis: facile tribuāt: cōmunicēt: thesauri-
zent. Et q̄d inde illis lucri? Thesaurizēt si-
bi fundamentū bonū in futurū: vt apprehē
dant verā vitā. Ecce que assumet de molē-
dino. Qualis aūt diues ille erat qui indue
bat purpura ⁊ bysso: et epulabat quotidie
splendide: ⁊ iacentē ad ianuā suam paupe-
rem cōtemnebat? Relinquet: quia de mo-
lendino vna assumetur ⁊ vna relinquetur.
Sic dicit ⁊ Ezechiel de tribus personis: in
quibus non absurde tria hec genera intel-
ligimus. Cum miserit dominus gladium
in terra: et si fuerint in medio eorum Noe:
Daniel et Job: non liberabunt filios neqꝫ
filias: sed ipsi soli salui erunt. Jam illi olim
liberati sunt. Sed in istis tribus homini-
bus: tria genera quedam significauit. Noe
significat rectores ecclesie: quia ipe arcā in
diluuio gubernauit. Daniel autem vitam
quietam elegit in celibatu seruire deo: id ē
vxorem nō querens: Erat vir sanct⁹ i de-
sideriis celestibus vitam gerens: temptat⁹
i multis: ⁊ inuētus aurū obrisum. Q̄ꝫ quie
tus erat: qui ⁊ int leones secur⁹ erat? Ergo
in nomine Danielis qui etiam vir deside-
riorū est appellatus: sed vtiqꝫ castorū atqꝫ
sanctorum: significant serui dei: de quibus
dicit: Ecce ꝙ bonum et ꝙ iocūdum habi-
tare fratres in vnū. In nomie Job: signifi-
catur vna illa de molendino que assumet.
Habebat eni vxorem: habebat filios: ha-
bebat multas diuitias: ⁊ tam multa habe-
bat in isto seculo: vt diabolus hoc ei obiice
ret: quia nō gratis: sed ꝓpter ea que accepe
rat colebat deum. Hoc obiecit aduersari⁹
sancto viro: ⁊ in temptatiōibus suis proba
tus est ꝙ gratis Job coleret deum: ⁊ nō ꝓ-
pter illa que acceperat: sed ꝓpter eum q̄ de-
derat. Amissis itaqꝫ omnib⁹ repentina af-
flictione ⁊ temptatione: amissa hereditate:
amissis heredib⁹: sola cōiuge sibi relicta nō
ad cōsolationē: sed ad temptationē: ait qđ
nostis: Dn̄s dedit: dn̄s abstulit: sicut domi
no placuit ita factū est: sit nomē domini be-
nedictū. Impletū est in eo qđ quotidie cā-
tamus: si et morib⁹ consonem⁹: Benedicā
dominū in omni tempore semꝑ laus eius i
ore meo. Ergo in istis tribus nomib⁹ signi-
ficata sūt tria genera hominū: et i illis trib⁹
rursus i euāgelio que cōmemoraui. Quid
ergo dicunt illi: qui nobis de nomie mona
chorū insultant? Fortasse dicturi sunt: no-
stri nō vocant circūcelliones: vos illos ita
appellatis cōtumelioso nomine: nam nos
eos ita non vocam⁹. Dicant quid eos vo-
cent: ⁊ audietis: Agonisticos eos vocant.
Fatemur ⁊ nos honesto nomine: si ⁊ res cō
ueniret. Sed interim illud videat sancti-
tas vestra: qui nobis dicunt: ostendite vbi
scriptū sit nomē monachorū: ostendāt vbi
scriptum sit nomen agonisticoruz. Sic eos
appellamus inquiūt ꝓpter agonem: Certāt
em̄: ⁊ dicit aplus: Certamē bonuz certaui:
Quia sunt qui certāt aduersus diabolū et
ꝑualēt: milites christi agonistici appellant.
Utinā ḡ milites christi essent: ⁊ nō milites
diaboli: a q̄b⁹ pl⁹ timet deo laudes ꝙ fre-
mit⁹ leonis. Hi etiā insultare nob̄ audēt: qꝛ
frēs cū vidēt hoīes: deo grās dicūt. Quid
ē inq̄unt: deo grās? Ita ne surd⁹ es: vt ne-
scias q̄d sit deo gratias? Qui dicit: deo gra
tias: gratias agit deo. Vide si nō debet fra
ter deo gratias agere: qn̄ videt fratrē suuz.
Non em̄ non est locus gratulationis: qn̄ se
inuicem vident q̄ habitant in christo? Et tū
vos: deo gratias nostrū: ridetis. Deo lau-
des vestrum: plorant homines. Sed certe
redditis rationē de nomie: quare appella-
tis agonisticos. Ita fiat vt appellatis. Ita
fiat: oīno fauem⁹. Prestet domin⁹ vt illi cō
tra diabolū certent: ⁊ nō cōtra christū cui⁹
ꝑsequūtur ecclesiā: tamē qꝛ certāt: dicetis
agonisticos: et inuenistis vnde appelletis:
qꝛ dixit apostol⁹: Bonū certamē certaui.
Quare ḡ ⁊ nos nō appellemus monachos

cum dicit psalm⁹: Ecce ꝙ bonū ⁊ ꝙ iocū-
dum habitare fratres in vnū: μονος enī
vnus dicitur: ⁊ nō vnus quōcūq: nam et
in turba est vnus: sed vna cū multis vnus
dici potest: μονος nō potest: id est solus.
μονος enī vnus solus ē. Qui ergo sic vi-
uunt in vnū vt vnū hominem faciāt: vt sit il-
lis vere quomodo scriptū est: vna anima
⁊ vnū cor: multa corpa: sed non multe ani-
me: multa corpa sed nō mlta corda: recte
dicit μονος: id ē vnus solus. Unde ⁊ ille
vnus sanabatur in piscina. Respōdeant
nobis et exponāt: qui insultant nōi mona-
chorū. Quare ille q̄ inuētus ē trigitaocto
annos habens in infirmitate: hoc respon-
disset dño: Cū cōmota fuerit aqua nō ha-
beo qui me deponat: alius ante me descē-
dit. Descenderat vnus: iam ali⁹ nō descē-
debat. Unus solus sanabat: vnitatē eccl̃e
figurabat. Merito insultāt nomini vnita-
tis: q̄ se ab vnitate ꝑciderūt. Merito illis
displicet nomē monachoꝝ: quia illi nolūt
habitare in vnū cū fratrib⁹: sed sequentes
Donatū christū dimiserūt. Hec de vno et
de vno solo audiuit caritas vestra: iā iocū
def cū psalmo vt sequētia videam⁹: Bre-
uis est: potest a nobis curri ꝙtū dñs sug-
gerit. Puto enī ex his q̄ dicta sunt patere
posse que sequuntur: ꝙuis et illa videant
obscura. Ecce ꝙ bonū et ꝙ iocūdum ha-
bitare fratres in vnū. Ostedebat qui dice
bat. Ecce: Uidemus ⁊ nos fratres ⁊ bñdi
cimus deū: et oramus vt dicamus ⁊ nos:
ecce. Et cui rei siles sint dic psalm⁹. ¶ Si-
cut vngētū i capite quod descēdit
in barbā barba Aaron. ¶ Quod
descendit in oram vestimēti eius.
Aaron quid erat: Sacerdos. Quis est sa-
cerdos nisi vnus sacerdos qui intrauit in
sancta sanctorū: Quis ē sacerdos iste: nisi
q̄ fuit ⁊ victima: Et q̄s ē sacerdos: nisi ille
qui cū in mūdo non inueniret mūdum qđ
offerret: seipsum obtulit: In capite ipi⁹ vn-
gentum: quia totus christus cū eccl̃ia. Sꝫ
a capite venit vngētum. Caput nostrum
christus est: crucifixū et sepultū: resuscita-
tū ascēdit i celū: ⁊ venit spiritussāct⁹ a capi-
te. Quo: Ad barbā. Barba significat for-
tes: barba significat iuuenes: strenuos: ipi-
gros alacres. Ideo quando tales descri-
bimus: barbatus homo est dicimus. Er-
go illud primū vngentū descendit in apo-
stolos: descēdit in illos qui primos impe-
tus seculi sustinuerūt. Descēdit ergo in il-

los spūssanct⁹: Nā et illi qui primū in vnū
habitare ceperūt ꝑsecutiōem passi sūt. Sꝫ
quia descenderat vngentum in barbam:
passi sunt nō victi. Etenī ⁊ caput iam pas-
sum precesserat vnde descendit vngentū.
Precedenti tali exemplo: quis vinceret
barbam: Ex illa barba erat Stephanus
sanct⁹. Et hoc est nō vinci: vt caritas non
vincatur ab inimicis. Nam visi sūt sibi vi-
cisse: qui ꝑsecuti sūt sanctos. Illi cedebāt:
illi cedebantur: illi occidebant: illi occide-
bantur. Quis non putaret illos vincere:
illos vinci: Sed quia nō victa est caritas:
ideo vngentum descendit in barbam. At-
tende Stephanum: seuiebat in illo cari-
tas: seuiebat in eos cum audirēt: rogauit
ꝑ eis cum lapidarēt. Quid enī ait cū au-
dirent: Dura ceruice et incircūciso corde
et aurib⁹: vos semp restitistis spūisancto.
Uide barbā: nūquid adulauit: Nunquid
timuit: Illi cum audirēt ista que in illo di-
cebantur: seuiebāt: Quasi seuiebat enim
Stephan⁹: seuiebat ore: corde diligebat:
et nō ē victa ipsa caritas in eo. Naꝫ illi ab-
horrētes a verbo: tāꝙ tenebre fugientes a
lumine: ad lapides currere: ceperūt Ste-
phanū lapidare. Sic antea Stephani ver-
ba lapidabāt illos: sic postea lapides eoꝝ
Stephanum. Qñ debuit plus irasci Ste-
phanus qñ lapidabat: aut quando audie-
batur: Ecce mitis factus est cū lapidaret:
et seuiebat cū audiret. Quare seuiebat cū
audiret: Quia mutare volebat eos a qui-
bus audiebat. Uenientibus in se lapidib⁹
non victa ē caritas: quia vngentum a ca-
pite in barbam descēderat: et audierat ab
ipo capite: Diligite inimicos vestros: ⁊ ora-
te ꝑ eis qui vos ꝑsequūtur: Audierat ab
ipso capite pēdēte in cruce et dicēte: Pa-
ter ignosce illis: quia nesciūt quid faciunt.
Eo modo ergo vngentum a capite descē-
derat in barbam: quia et ille cū lapidaret
fixo genu ait: Dñe ne statuas illis hoc pec-
catum. Ergo ille tanꝙ barba erat. Mul-
ti enī fortes erant: ⁊ multas persecutiones
passi sūt: Sꝫ si neq a barba descēdisset vn-
gentū: modo monasteria non haberemus.
Sed quia descendit et in oram vestimēti.
sic enī ait: qđ descēdit in orā vestimēti ei⁹:
secuta est eccl̃ia de veste dñi peperit mo-
nasteria. Nā vestis sacerdotalis ecclesiam
significat. Ipsa est vestis de qua dicit apo-
stolus: Ut exhiberet sibi gloriosā ecclesiā:
nō habētē maculā neq rugaꝫ. Mūdatur

vt nō habeat maculam: extēdit vt non ha-
beat rugā. Ubi eā extēdit fullo: nisi in lig-
no? Videmꝰ quotidie a fullonibꝰ tunicas
quodāmō crucifigi: Crucifigūt vt rugam
nō habeāt. Quid ḡ ora vestimēti? Fratres
mei ī orā vestimenti: q̇d accepturi sumus?
Ora finis vestimenti est. Quid accepturi
sumꝰ in fine vestimēti? An qr in fine tporū
habitura erat ecclesia fratres habitātes in
vnū? An in ora pfectōem intelligimus: qr
in ora vestimentū pficit? Et illi pfecti q̇ no
rūt habitare in vnū: illi pfecti qui legē im-
plent. Quō aūt impletur lex christi ab eis
qui habitant fratres in vnū? Audi aplm:
Inuicē onera vestra portate: ꝛ sic implebi
tis legē christi. Hec ē ora vestimēti. Quo
modo fratres mei intelligimꝰ: quā oram di
cat: quo potuit descendere vngentū? Non
puto qd oram vestimenti in lateribus vo-
luit intelligi. Sūt enī ore in lateribꝰ: sed a
barba descendere vngentum ad oram po
tuit que ī capite ē: vbi apitur capitiū. Ta-
les sunt qui habitāt in vnū: vt quō p oras
istas intrat caput hois vt vestiat se: sic per
cōcordiā fraternā christꝰ itrat: q̇ est caput
Alia lra. nostꝝ vt ¦ vestiat ꝛ hereat illi ecclia. Quid
t in. aliud dicit. Sicut ros hermō qui de
scēdit † sup mōtem syon. Hoc voluit
intelligi fratres mei: gratia dei esse q̇ fra-
tres habitāt in vnū: nō ex suis viribus: nō
ex suis meritis: sed ex illiꝰ dono: sed ex illiꝰ
gratia: sicut ros de celo. Non enī terra sibi
pluit: aut non quicq̇d genuerit arescit: nisi
pluuia desup descēdat? Dicit q̇dā loco in
psalmo: Pluuiā volūtariā segregās deꝰ
hereditati tue. Quare dixit volūtariam?
Quia nō meritꝭ nostris: sed illiꝰ volūtate.
Quid enī boni meruimꝰ pctōres? Quid
boni meruimus iniq̄? Ex Adā Adā: ꝛ sup
Adam multa pctā nascūt? Quisq̄s nascit
Adā nascitur: dānatꝰ de dānato: et addi-
dit male viuēdo sup Adam. Quid enī bo
ni meruit Adā? Et tamē misericors ama-
uit: et spōsus dilexit nō pulchrā: sed vt fa-
ceret pulchram. Ergo gratiā dei dixit ro-
rem hermon. Sed hermō q̇d sit nosse debe
tis: Mons est q̇dam longe disiunctus ab
hierusalē: id est a syon. Itaq̄ mirum est q̇
sic ait: Sicut ros hermō qui descēdit sup
montē syon: cum mōs hermō lōge sit dis-
iunctus ab hierusalē: Nā trās iordanem
esse dicit. Ergo aliquid interp̄tatione her
mon queramꝰ. Nomē enī hebreū est: ꝛ ha
bemus interp̄tatiōem ab eis qui illā ling-
uam nouerūt. Hermō interp̄tari dicit lu-
men exaltatū: A christo ergo ros: Nā nul
lum lumen exaltatū est nisi christus. Quō
exaltatū est? Primo in cruce: postea in ce
lo. Exaltatus in cruce cū humiliaret: sed
hūiliatio illius nō potuit nisi alta esse. Ho
minis dispēsatio minꝰ minusq̄ fiebat que
significabat in Johāne: dei dispensatio in
domino nostro Jesu christo crescebat: qd
et natalibus coꝝ ostēditur. Nā ille natus
est sicut tradit ecclia octauo kalēdas Ju-
lias: cū iā incipiūt minui dies: dn̄s aūt na
tus ē octauo kalēdas Januarias: qn̄ iam
dies incipiūt crescere. Audi ipm Johan-
nem ꝯfitētē: Illū oportet crescere: me aūt
minui. Et passiones ipsorū hoc indicant.
Dn̄s in cruce exaltatus ē: ille ceso capite
diminutꝰ ē. Ergo lumē exaltatū christus:
inde est ros hermō. Sed q̇cūq̄ vultis ha-
bitare in vnū: optate rorem istū: cōpluimi
ni inde: Alioq̇n non poteritis tenere qd p
fitemini: nec profiteri audere poteritis:
nisi ille intonuerit: nec pmanere poteritis:
nisi eius sagina nō desit vobis. Ipa enī sa
gina descēdit sup montē syō. Jam mōtes
syon magni in syon. Quid ē syon? Eccle-
sia. Et qui ibi sūt mōtes? Magni. Quos
significāt mōtes: hos significat barba: hos
sginificat ora vestimēti. Barba nō itelligi
tur nisi in pfectꝭ. Nō ergo habitat in vnū:
nisi in q̇bus pfecta fuerit caritas christi.
Nam in quibus non est perfecta caritas
christi: ꝛ cū in vno sūt: nō in vnū habitāt.
Ergo si sūt: odiosi sūt: molesti sūt: turbulē-
ti sūt: anxietate sua turbāt ceteros: et que-
rūt quid de illis dicāt: quō in iūctura inq̇e
tū iumētum nō solū nō trahit: sed et frāgit
calcibꝰ quod iūctū est. Si autē habet rorē
hermon qui dn̄dit sup montem syon: quie
tus est: placatus: humilis. tolerās: p mur
mure p̄cem fundens. Nam murmurato-
res omnes magnifice descripti sūt quodā
loco scripturarū. Precordia fatui sicut ro
ta carri. Quid est p̄cordia fatui sicut rota
carri? Fenum portat et murmurat. Nō enī
pōt rota carri q̇escere a murmure. Sic sūt
multi fratres: nō habitāt ī vnū nisi corpe.
Sed qui sūt qui habitāt in vnū? Illi de q̇-
bus dictum est: Et erat illis aīa vna: et cor
vnum in deū: Et nemo dicebat aliquid su
um esse: sed erant illis oīa ꝯmunia. Desig
nati sūt: descripti sūt: qui ptineāt ad bar-
bam: qui ptineāt ad orā vestimēti: qui nu
merētur inter montes syon: et si sūt ibi alij

murmuratores:meminerint dicti domini:
vnus assumet:et vn⁹ relinq̄tur. Quo-
(Alia lra. † illic) niam † ibi mandauit dn̄s benedi-
ctionē: Ubi mādauit: In fratribus qui
habitāt in vnū: Ibi p̄cepit bn̄dictiōez:ibi
benedicūt dn̄m q̄ habitāt cōcorditer. Nā
in discordia non bn̄dicis dn̄m: sine causa
dicis:q₂ lingua tua sonat bn̄dictiōem do-
mini si corde nō dices. Ore benedicis:et
corde maledicis: Ore suo benedicebāt: ⁊
corde suo maledicebāt. Nūq̇d verba no-
stra sūt: Significati sunt q̇dā: Benedicis
dn̄m cū oras: ⁊ sequeris in p̄ce tua: ⁊ male
dicis inimico tuo. Hoc ē quod audisti ab
ipso dn̄o: diligite inimicos vestros. Si aūt
facias vt diligas inimicū tuū ⁊ ores p̄ eo:
(Alia lra.) ibi mādauit dn̄s bn̄dictiōem suā. Ibi ha
(† et.) bebis: † vitam † in seculū. Id est in eter-
(† vsq̄.) nū. Multi eni amātes vitam istā: maledi-
cūt inimicis suis. Pro qua re: nisi pro ista
vita: nisi p̄ cōmodis secularib⁹: Ubi te an
gustauit inimicus tuus: vt cogaris male-
dicere: In terra angustatus es: migra: ha
bita in celo. Quō inq̄s habito in celo hō
carne indutus: carni deditus: Corde p̄ce
de: vt p̄sequaris corp̄e. Noli surdus audi
re. Sursū habe cor: et nemo te angustabit
in celo. Et ideo bene sequit̄ et ali⁹ psalm⁹.

Explicit Tractat⁹ de ps̄. CXXXII
Incipit Tractat⁹ de ps̄. CXXXIII

Expositio psalmi.

(Alia lra. † domino.) Ecce nunc benedicite † dn̄m:
omnes serui dn̄i. Qui sta
tis ī domo dn̄i: in atrijs do
mus dei nostri. Quare addidit ī atrijs:
Atria ampliora spatia domus intelligun-
tur. Qui stat in atrijs: nō angustat̄: nō pre
mitur: q̇dāmō delectat̄. In latitudine ma
ne et potes diligere inimicū tuū. Quia nō
ea diligis: vbi ab inimico angustias patia
ris. Quō intelligeris stare in atrijs: Sta in
caritate: ⁊ stas in atrijs. In caritate latitu
do ē. In odio angustia: Audi ap̄lm. Ira
⁊ indignatio: tribulatio et angustia in om-
nem animā hōis op̄antis malū. De latitu
dine autē caritat̄ quid dicit: Qm̄ caritas
dei diffusa ē in cordibus nostris: p̄ spiritū
sanctū qui dat⁹ est nobis. Ubi audis dif-
fusionē: itellige latitudinē. Ubi audis la-
titudinē: intellige atria dn̄i: ⁊ habebis ve-
ram benedictiōem dn̄i: qn̄ non maledicis
inimicis. Alloq̇tur eni sp̄us eos qui pati-
untur tribulatiōem vt glorient̄ in tribulati
ōib⁹ ⁊ dicit eis. Ecce nūc benedicite do-
minū oēs serui dn̄i. Quid ē: ecce nūc: In

hoc tp̄e. Nā post transactas tribulatiōes
manifestū est: q₂ benedictiōe dn̄i vacabi-
mus. Et dictū ē: Beati q̄ habitāt in domo
tua: in secula seculoꝝ laudabūt te. Qui
tūc benedicturi sunt sine defectu: hic inci
piūt benedicere dn̄m. Hic in tribulationi
bus: in tēptatiōib⁹: in molestijs: inter ad-
uersitates seculi: inter insidias inimici: in-
ter fraudes et impet⁹ diaboli: hoc est: Ec-
ce nūc benedicite dn̄m oēs serui dn̄i. Qui
statis in domo dn̄i. Quid ē q̄ statis: Qui
p̄seueratis: quia dictū ē de quodā qui ar-
changel⁹ fuit ⁊ ī veritate nō stetit: Et dictū
est de amico sp̄ōsi: Amicus sp̄ōsi aūt stat ⁊
audit eū: ⁊ gaudio gaudet p̄p̄t vocē sp̄ōsi.
Ergo qui statis in dn̄o dn̄i in atrijs dom⁹
dei nostri. In noctib⁹ extollite ma
nus vestras in sancta: et bn̄dicite
† dn̄m. Facile est benedicere in diebus. (Alia lra.)
Quid est in dieb⁹: In reb⁹ p̄speris. Nox († dn̄o.)
eni tristis res est: dies res est leta. Qn̄ tibi
bene est: bn̄dicis dn̄m: qn̄ filiū desideras ⁊
nascitur benedicis dn̄m. Liberata est vxor
tua a p̄iculo p̄t⁹ benedicis dn̄m: Egrota-
bat fili⁹: liberat̄: benedicis dn̄m. Egrota
bat filius: forte q̄sisti mathematicū: sortile
gum: forte nō de lingua: s₃ de morib⁹ tuis
exijt maledictio in dn̄m: exijt de morib⁹ ⁊ d̄
vita tua. Noli gloriari q₂ lingua bn̄dicis:
si vita maledicis. Quō inq̄s vita maledi-
co: Quia attēdit̄ vita tua: ⁊ dicitur: Ecce
christianus: ecce q̄les sūt christiani. Blas
phemat̄ p̄pter te christ⁹. Ecce cū vita tua
maledicat: q̇d p̄dest q̄ lingua tua bene-
dixit: Benedicite ergo dn̄m. Qn̄: In no
ctibus: Qn̄ benedixit Iob: q̄ʒ tristis nox
erat. Ablata sūt oīa que possidebat̄: Ab
latis filijs quib⁹ seruabat̄: q̄ʒ tristis nox.
S₃ videam⁹ si nō in noctib⁹ bn̄dicit. Do-
min⁹ dedit: dn̄s abstulit: sicut dn̄o placuit
ita factū est: sit nomē dn̄i benedictum. Q̄
nox atrox: Percussus vulnere a capite vs
q̄ʒ ad pedes: putrefact⁹ liquescebat in se.
Tunc enim Eua ausa est eū tēptare: Dic
aliquid in deū tuū et morere. Audi bene-
dicētem in noctibus. Locuta es inq̄t qua-
si vna ex insipiētib⁹ mulierib⁹. Si bona sus
cepimus de manu dn̄i: mala quare nō to-
leramus: Ecce quid est in noctib⁹ extolli-
te manus vestras in sancta et bn̄dicite do
minū. Quid dixit Iob: Locuta es tanq̄ʒ
vna ex insipiētibus mulieribus. Adā pu-
tris repulit Euā tanq̄ʒ dicēs: Sufficit q̄
p̄pter te mortalis effectus sum: Ualueras

in paradiso: sed viceris i stercore: Magna
gratia dei. Sz vñ hoc: nisi qz ros hermõ
cõpluerat illã aiam: et dederat dñs suaui-
tatem: vt terra nostra daret fructũ suũ. In
Alia lra. t ubi. noctibus extollite man⁹ vestras in sancta:
et bñdicite dñm. **Benedicat te dñs
ex syon: q fecit celũ et terrã.** Plures
hortat vt benedicãt: ⁊ ipe vnũ benedicit:
quia ex plurib⁹ vnũ fecit: qz bonũ et iocũ-
dũ ẽ habitare fratres in vnũ. Pluralis nu
merus fratres: sed singularis habitare in
vnũ. Ideo benedicat te dñs ex syon: q fe-
cit celũ ⁊ terrã. Nemo vestrũ dicat: ad me
nõ perueniet ista bñdictio. Putas qs ẽ quẽ
bñdixit? Bñdicat te dñs ex syõ. Unũ be
nedixit: Esto i vno: perueniet ad te bñdictõ.

¶ Explicit Tract. de ps. CXXXIII
Qui est vltimus Canticũ graduũ.
Incipit Tractat⁹ de ps. CXXXIIII

Expositio psalmi.

Valde nobis dulce esse debet: et dul-
ce nobis esse gaudẽduz est: quo nos
psalmus iste cohortatur. Dicit eni:
Laudate nomẽ dñi: Causãqz
ipsã quare iustũ sit vt laudem⁹ no
mẽ dñi: ptinuo subiecit. **Lauda
te pui dñm:** Quid iusti⁹: qd digni⁹: qd
gratius? Eteni si nõ laudauerit serui dñm
supbi: ingrati: irreligiosi erũt. Et quid faci
unt nõ laudãdo dñm: nisi vt seuerũ sẽtiat
dñm. Neqz eni pu⁹ ingrat⁹ si dñm suũ lau
dare noluerit: iõ efficit vt seru⁹ nõ sit: Lau-
des: nõ laudes: seru⁹ es. Sed si laudes p-
pitiabis: si nõ laudes offendis. Bona est
exhortatio ⁊ vtilis. Uñ magis satagere de
bem⁹ quẽadmodũ laudãdus sit de⁹: qz du
bitare laudãdũ. Laudate ergo nomẽ dñi.
Hortat nos psalm⁹: hortat nos ppheta:
hortatur nos spũs dei: hortatur postremo
nos ipse dñs vt laudem⁹ dñm. Nõ eni lau
dibus nostris ille crescit: sed nos. De⁹ nec
melior fit si laudaueris: nec deterior si vi-
tupaueris: s tu laudãdo bonũ melior eris:
vitupãdo deterior: bon⁹ aũt ille manet vt
est. Si eni seruos suos ipos bene de se me
rito: pdicatores verbi sui: rectores eccl'ie
sue: veneratores nois sui: obtẽpatores mã
dati sui: id docet vt i pscia sua habeãt dul
cedinẽ bone vite sue: ne corrũpãtur laudi
bus: ne frangant vitupatiõib⁹ hoim: qzto
magis ipe incõmutabilis sup oia q hec do
cet: non vtiqz maior fit si laudaueris: nec
minor si vitupaueris. Sed qm nobis ex-
pedit laudare dñm: misericorditer iubet vt
laudem⁹ eũ: nõ arrogãter. Audiam⁹ ergo
quid dic: Laudate nomẽ dñi: laudate pui
dominum. Non aliquid incõgruũ facitis
laudando serui dominum. Et si semp tan
tummodo serui essetis: deberetis laudare
dñm: qztomagis debetis laudare dñm ser
ui: vt esse mereamini et filij. Sed qm scri-
ptũ ẽ in alio psalmo: Rectos decet lauda
tio. Et item alibi scriptũ est: Nõ ẽ speciosa
laus in ore pctõris. Itẽqz alibi dicit: Sa-
crificiũ laudis glorificauit me: Et ibi via
est in q ostẽdã illi salutare meũ. ⁊ psequẽt:
Pctõri aũt dixit de⁹: vt qd tu enarras iu-
sticias meas: ⁊ assumis testamẽtũ meũ per
os tuũ: tu aũt odisti disciplinã: et piecisti
sermones meos post te: Ne forte qsqz: qm
dictũ est: laudate serui dñm: etiaz si in do-
mo ista magna fuerit mal⁹ seru⁹: putet sibi
pdesse laudem dñi: continuo quales sint
qui laudare debeant dominũ subiecit ⁊ do
cet. ¶ **Qui statis in domo dñi: in
atrijs dom⁹ dei nostri.** Qui stat: nõ
qui ruitis. Illi aũt stare dicũt qui in man-
datis ei⁹ pseuerãt: qui i fide nõ ficta: et spe
firma: ⁊ caritate sincera seruiũt deo et ho-
norãt ecclesiã ei⁹: et nõ dãt offensiõem ma
le viuẽdi eis q venire volũt: ⁊ in via lapi-
des offensiõis inueniũt. Ergo q stat i do-
mo dñi laudate nomen dñi: Grati estote
ne foris erretl. Quia ergo statis: parũ ne ẽ
vobis vbi laudãdus est qui vos erexit ia-
cẽtes: ⁊ fecit in domo sua stare ⁊ ipm agnos
cere ipsũqz laudare. Paruũ ne b bñficiũ
est qd stam⁹ i domo dñi: Hic interim i hac
pegrinatõe: i hac domo qd etiã pegriatio
nis tabernaculũ dr: qz b stam⁹: nũqd par
grati eẽ debem⁹: Nõne cogitãduz ẽ: qz hic
stam⁹: Nõne cogitandũ ẽ: quid facti fueri
mus: Nõne cogitãdũ ẽ nobis: vbi iaceba
mus ⁊ q collecti sum⁹: Nõne cogitãdũ est
qz oẽs ipi dñm nõ qrebãt: ⁊ ipe illos nõ q-
rẽtes qsiuit: ipe inuẽtos excitauit: ipe exci-
tatos vocauit: ipe vocatos itroduxit: ⁊ in
domo sua stare fec: Hec qsqz cogitat: ⁊ in
grat⁹ ñ ẽ oio despicit se p amore dñi sui: a
q sibi tanta pstita sũt. Et qm ñ habet qd p
tãt bñficijs deo retribuat: qd ei restat: nisi
gratias agere ⁊ nõ repẽdere? Ad ipsã gti-
arũ actõez ptinet: ⁊ calicẽ dñi accipe et no
mẽ ei⁹ iuocare. Nã qd retribuat dño ser-
uus p oib⁹ q retribuit illi? Ergo q statis in
domo dñi i atrijs domus dei nñi: **Lau
date dñm:** Quid dictur⁹ sũ qre laudetl. Alia lra. t quia bona
Qm benign⁹ dñs. Breuiter vno ver
bo explicata ẽ laus dñi dei nñi. Bon⁹ do
min⁹: s bon⁹ nõ vt sũt bona q fecit. Nã fe-

cit deus oía bona valde:nõ tñ bona: sed
et valde: Celũ et terrã et oía q̃ in eis sũt fe
cit bona ⁊ valde bona fecit. Si hec oía bo
na fecit: q̃lis ẽ ille q̃ fecit: Et tñ cũ bona fe-
cerit: multoq; sit melior q̃ fecit ꝙ̃ ista q̃ fe-
cit: nõ inuenies melius qđ de illo dicas: nisi
quia bonus est dñs: si tñ intelligas ꝓprie
bonũ a q̃ sunt cetera bona. Oía eni bona
ipse fecit: ipe ẽ bonus quẽ nemo fecit. Ille
bono suo bonꝰ est: nõ aliũ de ꝑticipato bo
no: Ille a seipo bono bonꝰ est: nõ adherẽ
do alteri bono. Mihi autẽ adherere deo
bonũ est q̃ non eguit a quo fieret bonꝰ: sed
eguerũt illo cetera vt fierẽt bona. Multis
audire ꝙ̃ singulariť ille sit bonꝰ: Dñs in-
terrogatus dixit: Nẽo bonꝰ nisi vnꝰ deus.
Hãc singlaritatẽ boitatꝭ eiꝰ: ⁊ pt̃ire breuiť
nolo: ⁊ cõmẽdare ꝯgrue nõ sufficio. Me-
tuo ne si hic cito trãsiero: ego ingratꝰ inue
niar. Itẽ metuo ne ħ cũ explicãdũ susce-
pero: sub tãta laudis dñice sarcina defati
ger. Sic tñ fr̃es accipite me ⁊ laudãtem et
nõ sufficientẽ: vt etiã si nõ ipleť illiꝰ laudis
explicatio: accepteť laudatoris deuotio.
Approbet me ipe voluisse: ignoscat nõ im
pleuisse. Ineffabili dulcedine teneor cũ
audio bonꝰ dñs: ꝯsideratisq; oibus ⁊ col
lustratꝭ q̃ forisecꝰ video qm̃ ab ipo sũt oía:
etiã cũ mihi ħ placẽt: ad illũ redeo a q̃ sũt
vt intelligã qm̃ bonꝰ ẽ dñs. Rursũ cũ ad
illũ ꝙ̃tũ possũ igressus fuero iteriorẽ mihi
et suꝑiorẽ inuenio: qꝛ sic bonꝰ ẽ dñs: vt istis
nõ indigeat q̃ sit bonꝰ. Deniq; ista nõ lau
do sine illo: illũ aũt sine istis ꝑfectũ: nõ in
dignũ: incõmutabilẽ: nulliꝰ bonũ q̃rentẽ q̃
augeať: nullius malũ timẽtẽ q̃ minuať in-
uenio. Et q̃d dicã aplꝰ: Inuenio in creatu
ra celũ bonũ: solẽ bonũ: lunã bonã: stellas
bonas: terrã bonã: q̃ gignunť in terra ⁊ ra
dicibꝰ nixa sũt bona: q̃ ambulãt et mouẽť
bona: q̃ volitãt in aere et natãt in aq̃s bo-
na. Dico ⁊ hoiem bonũ. Homo eni bonꝰ
de bono thesauro cordis sui ꝓfert bonũ.
Dico et ãgelũ bonũ q̃ nõ ẽ lapsus suꝑbia
q̃ diabolus factꝰ: sed inheret obediẽdo ei
et factꝰ est: Omnia ista dico bona: ħ tñ cũ
suis noibꝰ celũ bonũ: ãgelũ bonũ: hoiez bo
nũ: Ad dñm aũt cũ me refero puto meliꝰ
nihil dicere ꝙ̃ bonũ. Ipe quippe dñs Je-
us christꝰ dixit: Hõ bonus: et ipse itẽ dixit
Nemo bonꝰ nisi solus deꝰ: Nõne stimula-
uit nos ad inq̃rẽdũ ⁊ ad distiguẽdũ q̃d sit
bonũ: ⁊ alio bono bonũ: et bonũ seipo bo
nũ Q̃ ergo bonũ ẽ a q̃ sũt oía bona: Oio
nullum inuenias bonuz qđ non ab illo sit

bonũ. Bonũ bona faciẽs sicuti ẽ ꝓprie: sic
et bonũ est ꝓprie. Neq; eni ea q̃ fecit non
sũt: aut iniuria illi fit cũ dicimꝰ nõ esse q̃ fe-
cit. Quare eni fecit si nõ sũt que fecit: Aut
quid fecit: si nõ ẽ qđ fecit: Cũ ergo sint et il
la q̃ fecit: veniť tñ ad illiꝰ ꝯꝑatiõem ⁊ tãq;
solus sit dixit: Ego sũ q̃ sũ: Et dices filijs
israel: Qui est: misit me ad vos. Nõ dixit
Dñs deꝰ ille oipotẽs: mĩ̃sicors: iustꝰ. Que
si diceret: vtiq; vera diceret. Sublatis de
medio oibus q̃bꝰ appellari posset ⁊ dici de
us: ipm eẽ se vocari r̃ndit: ⁊ tãq; hoc esset
ei nomẽ. Hoc dices inquit: Qui est: misit
me. Ita eni ille ẽ: vt in eiꝰ ꝯꝑatiõe ea q̃ fa-
cta sũt: non sint illi comꝑanda: qm̃ ab illo
sũt: illi aũt nõ ꝯꝑata sunt: qm̃ ab illo sunt.
Illi eni ꝯꝑata nõ sũt: qꝛ verũ esse incõmu
tabile eẽ est: qđ ille solus ẽ. Est enim ẽ: si-
cut bonum bonum est. Cogitate et videte
qm̃ q̃cq̃d aliud laudatꝭ: ideo laudatis: qꝛ
bonũ ẽ. Insanit q̃ laudat qđ ñ ẽ bonũ. Si
laudes iiquũ eo ipo qđ iniquꝰ est: nõne ⁊
tu iniquus eris: Si laudes furẽ eoipo qđ
fur est: nõne et tu ꝑticeps eris: Si laudas
iustũ in eoipo qđ iustꝰ est: nõne ⁊ tu habes
inde ꝑtẽ laudãdo: Nõ eni laudares iustũ:
nisi amares: non amares: si nihil inde ha-
beres. Si ergo q̃cq̃d aliud iđ laudamꝰ qꝛ
bonũ est: nulla tibi maior causa et melior
⁊ firmior dari potuit q̃re laudas deum: ni
si quia bonꝰ ẽ. Ergo laudate dñm qm̃ bo-
nus est. Q̃diu dicamꝰ eiꝰ boitatẽ: Quis
corde ꝯcipiat vt ꝯplectať ꝙ̃ bonꝰ sit dñs:
Sed ad nos redeamꝰ et ĩ nobis illũ agno
scamꝰ: ⁊ in oꝑibus artificẽ laudemꝰ: qꝛ ip
sũ ꝯtẽplari idonei nõ sumꝰ. Et si ꝯtẽplari
idonei aliq̃n erimus: cum fuerit mũdatũ
cor nr̃m fide: vt postrẽo gaudeat veritate:
Nũc qm̃ ipe a nobꝭ videri nõ põt: oꝑa eiꝰ
videamꝰ: ne sine eiꝰ laude remaneamus.
Ergo dixi: laudate dñm qm̃ bonꝰ ẽ. Psal
lite noi eius qm̃† suauis † est. Forte — Alia lra. suaue. †non habet.
esset bonus: ⁊ suauis nõ eẽt: si tibi nõ daret
posse gustare. Talẽ aũt se ꝓbuit hoibꝰ: vt
etiã panẽ de celo miserit: et filiũ suũ eq̃lẽ q̃
hoc est qđ ipe dederit hoiem faciendũ: et
ꝓ hoibus occidẽdũ: vt ꝑ hoc qđ tu es: gu
stes qđ nõ es. Multũ eni ad te erat gusta
re suauitatem dei: qꝛ remota erat illa: et ni
mis alta: tu aũt nimis abiectꝰ et in imo ia-
cens. In magna ista seꝑatõe missus ẽ me-
diator. Nõ poteras ad deũ hõ: deus fa-
ctus est hõ: vt qm̃ hõ potes ad hoiez: qui
nõ posses ad deũ: ꝑ hoiez venires ad deũ:
et factꝰ ẽ mediator dei ⁊ hoim: homo chri-

stus Jesus. Sed si hō solū eēt: hoc sequē-
do qd̄ es: nūq̄ puenires. Si de⁹ solū eēt:
nō cōphendēdo qd̄ nō es nūq̄ puenires.
De⁹ fact⁹ est homo: vt hoiem sequēdo qd̄
potes: ad deū pueias qd̄ nō poteras. Ipe
est mediator: inde factus est suauis. Quid
suaui⁹ pane āgelorū? Quomō nō ē suauis
dn̄s: qm̄ panē angelorꝝ mādu caauit homo?
Nō eni aliūde viuit hō: ꝛ aliūde viuit an-
gelus: ipa ē veritas: ipsa est sapiētia: ipa ē
virtus dei. Sed quō ea pfruunt angeli: tu
nō potes. Illi eni quō pfruūtur? Sicuti ē:
In principio erat verbum: et verbū erat
apud deū: ꝛ deus erat verbū: per qd̄ facta
sūt oia. Tu aūt quō ꝯtingis? Quia verbū
caro factū ē: ꝛ habitauit in nobis. Ut aūt
panē angelorꝝ mādu caret hō: creator an-
gelorū factus ē hō. Psallite ergo noi eius
qm̄ suauis ē. Si gustatis psallite: si gusta
tis qm̄ suauis est dn̄s psallite: si bene sapit
quod gustatis laudate. Quis tā ingrtus ē
vel coquēti vel pascēti: vt cū fuerit pulmē
to aliq̄ delectatus nō reddat grām laudā
do qd̄ gustat? Si de his nō tacemus: de il
lo q̄ dedit oia tacebimus? Psallite noi ei⁹
qm̄ suauis ē: et audite iā opa eius. Tēde-
batis eni vos fortassis videre bonuꝫ oim
bonorū: bonū a q̄ sūt oia bona: bonū sine
q̄ nihil ē bonū: ꝛ bonū qd̄ sine ceterꝭ bonū
est: tēdebatis vos vt videretꝭ: ꝛ forte in ex
tendēda acie mētis vr̄e deficiebatꝭ. Hoc
eni ex me cōijcio: sic patior. Sꝫ ꝛ si ē aliqs
sic fieri pōt et valde pōt acie mētis fortior
me: et ꝯtuitū cordis sui diu figit i eo qd̄ ē:
laudet ille vt pōt: ꝛ quō nos nō possumus
laudet: gratias tn̄ illi q̄ in h̄ psalmo tpauit
laudē suā vt ꝛ firmorꝝ eēt ꝛ infirmorꝝ. Nā
et in illa missiōe serui sui Moysi cū dice-
ret: Ego sū q̄ sum: et dices filijs israel: qui
est misit me ad vos: q: ipsū pprīū esse mē
ti hūane difficile erat cape: et mittebat hō
ad hoies. Quis nō ab hoie: cōtinuo deus
tēpauit laudē suā: ꝛ hoc de se dixit: qd̄ ca-
pi dulciter posset: nō in eo voluit remane-
re qd̄ laudabat quo nō posset laudator at
tingere: Uade inqt dic filijs isrl: de⁹ Abra
am ꝛ de⁹ Isaac et de⁹ Jacob misit me ad
vos: hoc mihi nomen est in eternū. Certe
dn̄e nomē illud habes: q: tu dixisti: Ego
sū: qui ē misit me ad vos: vn̄ modo nomē
mutasti vt diceres: deus Abraā ꝛ de⁹ Isa
ac et deus Jacob? Nōne tibi videt ratio
ei⁹ rn̄dere ꝛ dicere: qd̄ dixi: ego sū q̄ sū: ve
rū est: sꝫ nō capis. Qd̄ aūt dixi: ego sū de⁹
Abraā: ꝛ de⁹ Isaac: ꝛ deus Jacob: et ve
rū est et capis. Qd̄ eni ego sū qui sum: ad

me ptinet: qd̄ aūt de⁹ Abraā et de⁹ Isaac
et de⁹ Jacob ad te ptinet: ꝛ si deficis in eo
qd̄ mihi sū: cape qd̄ tibi sū. Et ne forte qs-
q̄ putaret illud qd̄ dixit de⁹: ego sum q̄ sū:
et qui est misit me ad vos: hoc solū eternū
ei nomē esse: ꝙ autem dixit deus: ego sum
de⁹ Abraam et deus Isaac ꝛ de⁹ Jacob:
tpale nomē esse: nō curauit de⁹ cū dixisset:
ego sum qui sū: ꝛ qui est misit me ad vos:
dicere qd̄ hoc ei nomē sit in eternū: q̄a ꝛ si
hoc nō diceret intelligeretur: est eni vere
est: et eoipo qd̄ vere est sine initio ꝛ sine ter
mino est: ꝙ vero ꝓpter hoiem est: ego sum
deus Abraā ꝛ de⁹ Isaac et de⁹ Jacob: ne
ibi suboriret hūana sollicitudo: quia hoc
tpale ē nō sēpiternū: securos nos fecit: q:
de tpalib⁹ ad etnā vitā nos pducit. Hoc
mihi inqt nomē est i eternū: nō q: eternus
Abraā ꝛ etern⁹ Isaac ꝛ etern⁹ Jacob: sed
quia de⁹ illos facit eternos: postea sine fi-
ne. Habuerūt q̄ppe initiū: sed finem non
habebūt. In Abraā ꝛ Isaac et Jacob to-
tam ecclīam ei⁹ cogitate: omne semē israel
cogitate: omē aūt semē isrl: nō solū qd̄ ē ex
carne: sed etiā qd̄ ē ex fide. Apl's eni gēti-
bus loq̄bat quibus dicebat: Si ergo vos
christi: ergo semē Abrae estis scd̄m pmis-
sionē heredes: Benedicamur ḡ oēs i deo
Abraā ꝛ Isaac ꝛ Jacob. Arborē q̄dē be-
nedixit quandā: eāq̄ oliuaꝫ creauit: sicut
dixit apl'us: ipos pr̄iarchas sāctos: vn̄ ef-
floruit ppl'us dei. Sꝫ hec arbor oliue puta
ta est: nō āputata: ꝛ inde supbi rami fracti
sūt: ipe est blasphem⁹ ꝛ impi⁹ ppl's iudeorꝫ:
māsert tn̄ rami boni ꝛ vtiles: Nā īde apli
fuerūt. Et cū ibi rami vtiles flicti essēt p dei
misericordiā insert⁹ est ꝛ oleaster gētiū: cui
dic apl's: Tu aūt cū eēs oleaster insert⁹ es
in illꝭ: ꝛ pticeps piguedīs olee fact⁹ es: noli
gl'iari aduersus ramos. Q: gl'iaris ñ tu ra
dicē portas s̄ radix te. Hec vna arborē p
tinēs ad Abraā ꝛ Isaac ꝛ Jacob: ꝛ quod
plus ē: magis ad Abraā ꝛ Isaac ꝛ Jacob
oleaster insertus q̄ rami ꝯfracti. Illi eni p
fragmētū iā ñ ibi sūt: oleaster nō ibi erat et
ibi est. Illi p supbiā frāgi meruerūt: iste p
humilitatē inseri meruit. Illi amiserūt radi-
cem: iste tenuit eā. Cū ḡ audistis israel: et
isrl ptinētēꝫ ad deū: inde nolite vos face-
re alienos. Oleaster quidē fuistꝭ sed oliua
estis: pticipes piguedinis oliue. Nā vultꝭ
nosse in Abraam et Isaac et Jacob: quo
modo sic sit insertus oleaster: ne putetis
vos ad hanc arborem nō pertinere: quia
non ptinetis carnaliter ad semen Abraā.
Dn̄s qm̄ mirat⁹ est fidē Centurionis illi⁹ q̄

nō erat de pp̄lo israel: sꝫ erat de pp̄lo gētiū:
propterea inq̄t dico vobis: quia multi ab
oriente ⁊ occidēte veniēt. Ecce iā oleaster
in manu insertoris: missi ab oriēte ⁊ occidē
te veniēt. Videam⁹ q̄d ferat inserēdū: vbi
inferat videam⁹. Et recūbēt inq̄t cū Abra
am: Jsaac: ⁊ Jacob in regno celoꝝ. Vide
mus ⁊ q̄d inseruit: ⁊ vbi inseruit. De ramis
sup̄bis naturalib⁹ q̄d dicit: Filij aūt regni
ibūt in tenebras exteriores: ibi erit flet⁹ et
stridor dētiū. Res p̄nūciata: res impleta.
Ergo psallite dn̄o qm̄ suauis est: ⁊ attēdi-
te q̄ circa nos fecit. **Qm̄ Jacob ele-
git sibi dn̄s: isr̄l in possessionē sibi.**
Laudate: psallite: qm̄ fecit ista. Talia dico
q̄ cape valeat. Ceteras gētes sub angelis
posuit: Jacob elegit sibi dn̄s israel in pos-
sessionē sibi. Gētē suā fecit agrū: quē cole-
ret: quē ipse seminaret. Cū is ipse oēs gē-
tes cōdiderit: ceteras angelis cōmisit: sibi
istā possidēdā seruādāq̄ꝫ deputauit. Hūc
pp̄lm: hūc Jacob: merito illi⁹: an grā sua?
De nōdū natis ait: q꞉ maior seruiet mino
ri. Ap̄ls dixit: Qd̄ meritū habere nōdū na
ti potuerāt: añq̄ꝫ q̄sq̄ꝫ eoꝝ egisset aliq̄d boni
aut mali? Non ḡ se extollat Jacob: nō glo
riet̄: nō suis meritis tribuat. Ante est p̄co-
gnit⁹: añ p̄destinat⁹: añ elect⁹: nō suis me-
ritis elect⁹: sꝫ grā dei inuent⁹ et viuificat⁹.
Sic et oēs gētes. Nā vt inseret̄ q̄d meruit
oleaster amaritudine baccaꝝ: sterilitate sil
uestri? Lignū q̄ppe erat silue nō agri dn̄ici:
et tñ ille p̄ misc̄dīam suā ⁊ oleastrū inseruit
in oliuā. Sꝫ adhuc nō erat insert⁹ oleaster:
Alia lra, qñ dn̄s elegit sibi Jacob isr̄l in possessionē
†Quia, sibi. Et q̄d ꝓpha: †**Qm̄ ego cogno-
ui qd̄ magn⁹ est dn̄s:** Mēte volāte ad
sup̄na erecta a carne trāscendēte creaturā
cognouit: q꞉ magn⁹ est dn̄s. Non oēs p̄nt
vidēdo cognoscere: laudāt qd̄ fec: qm̄ sua
uis est: Jacob elegit sibi dn̄s: isr̄l in posses
sionē sibi. Et hic illū laudas: nā ⁊ ego co-
gnoui: q꞉ magn⁹ est dn̄s. Propheta loque
bat̄ q̄ intrauit i sāctuariū dei: q̄ audiuit for
te ineffabilia verba: q̄ nō licet hoī loq̄: q̄ di
xit qd̄ posset ab hoīb⁹ dici: et tenuit apud
se qd̄ nō posset dici. Ergo ⁊ audiat̄ ad qd̄
possum⁹: et credat̄ ad qd̄ nō possum⁹. Ad
qd̄ possum⁹ audiat̄: qm̄ Jacob elegit sibi
dn̄s: isr̄l in possessionē sibi: ad qd̄ nō possu
mus credat̄: q꞉ ip̄e cognouit qd̄ magn⁹ est
dn̄s. Si illi dicerem⁹: rogamus te: explica
magnitudinē illi⁹: nōne forte r̄ñderet nob̄:
nō est valde magn⁹ quē video: si a me po-
terit explicari? Redeat ḡ ad op̄a ei⁹ ⁊ di-
cat nobis. Habeat ip̄e in ɔsciētia magnitu

dinē dn̄i: quā vidit: quā nobis credēdā cō
mēdauit: q̄ n̄ros oc̄los p̄ducere ñ potuit:
⁊ enumeret q̄dā q̄ hic dn̄s fecit: vt ⁊ nobis
q̄ magnitudinē illi⁹ sicut ille videre nō pos
sum⁹: dulcescat ex op̄ib⁹ suis q̄ cape pos-
sum⁹. Quia ego inq̄t cognoui qd̄ magn⁹
est dn̄s. **Et de⁹ noster† sup̄ oēs deos.**
Quos deos? Sicut dic̄ ap̄ls: Et si sūt q̄ di
cant̄ dij in celo ⁊ in terra: sic̄ sunt dij m̄lti ⁊
dn̄i m̄lti: nobis tñ vn⁹ est de⁹: p̄r ex q̄ oīa: ⁊
nos in ip̄o: ⁊ vn⁹ dn̄s n̄r Jesus xp̄s: p̄ quē
oīa ⁊ nos p̄ ip̄m. Dicāt̄ dij hoīes: dictū est
eni: De⁹ stetit in synagoga deoꝝ: dictū ē:
Ego dixi dij estis ⁊ filij altissimi oēs: nōne
sup̄ hoīes de⁹? Sꝫ q̄d magnū si sup̄ hoīes
de⁹? Et sup̄ āgelos de⁹: q꞉ āgeli ñ fecer̄t deū:
angelos fecit de⁹: ⁊ necesse ē sup̄ oīa q̄ fec:
sit ip̄se q̄ fecit. Cognoscēs ḡ magnitudinē
dn̄i iste: ⁊ vidēs eū sup̄ oēm esse creaturā:
nō tātū corp̄alē: ſꝫ etiā sp̄ūalē: Rex magn⁹
inq̄t sup̄ oēs deos. Ip̄se est sūm⁹ de⁹: q̄ sup̄
se nō hꝫ deū. Op̄a ei⁹ dicat: ip̄a capiunt̄.
**Oīa q̄cūq̄ꝫ voluit dn̄s fecit in ce
lo ⁊ in terra: in mari ⁊ in oīb⁹ abys
sis.** Quis aūt cōp̄hēdat h̄? Quis enume
ret op̄a dn̄i in celo ⁊ in t̄ra: i mari ⁊ in oīb⁹
abyssis? Si ɔp̄hēdē oīa ñ possum⁹: tñ incō
cusse credē ⁊ tenē debem⁹: qm̄ q̄cq̄d creatu
raꝝ in celo: q̄cq̄d in terra: q̄cq̄d in mari et i
oīb⁹ abyssis a dn̄o factū ē: quia oīa q̄ vo-
luit fecit in celo ⁊ in t̄ra et in mari ⁊ in oīb⁹
abyssis: Sic̄ iā diximus: nō oīa q̄ fec coact⁹
est facere: ſꝫ oīa q̄cūq̄ꝫ voluit fecit. Cā oīm
q̄ fecit: volūtas ei⁹ est. Facis tu domū: quā
si nolles facere sine habitatōe remaneres:
Necessitas coegit te facē domū: nō libera
volūtas. Facis vestē: q꞉ si ñ faceres nudus
ambulares. Ad faciēdā ḡ vestē necessitate
duceris nō libera volūtate. Cōseris mon-
tē vitib⁹: semē sp̄gis: q꞉ nisi feceris alimēta
nō habeb̄. Oīa h̄ ncc̄itate facis. De⁹ boni
tate fecit: ⁊ nil̄lo qd̄ fecit eguit: iō oīa q̄cūq̄ꝫ
voluit fec. Putas habem⁹ ⁊ nos qd̄ libera
volūtate faciam⁹? Ea. n. q̄ diximus ex ncc̄ita
te facim⁹: q꞉ si non facerem⁹: egentes ⁊ in-
opes remanerem⁹. Inuenim⁹ aliq̄d qd̄ libe
ra voluntate faciam⁹? Inuenim⁹ plane: cū
ip̄m deū amādo laudam⁹. Hoc eni libera
volūtate facis: qñ amas qd̄ laudas: ñ eni
ex ncc̄itate: ſꝫ q꞉ placꝫ. Vñ iustis ⁊ sc̄tis dei
placuit de⁹ etiā flagellās eos. Qñ inquis
oīb⁹ displicet: placuit illis: ⁊ sub flagello
eius: in erūnis: in laborib⁹: in vulnerib⁹: in
egestate cōstituti laudauerūt deū. Nō eis
displicuit nec torquēs: hoc est gratis ama
re: nō q̄si p̄posita acceptiōe mercedis: q꞉

ipsa merces tua sūma de⁹ ipe erit quē grat
diligis: ꝛ sic amare debes: vt ipm ꝑ merce
de desiderare ñ sinas q̄ solus te faciet: Sic
Philippus desiderabat cū diceret: Ostē-
de nobis patrē ꝛ sufficit nobis. Merito qꝛ
hoc de libera volūtate facim⁹: ꝛ de libera vo
lūtate facē debem⁹: qꝛ delectati facim⁹: de
hinc amādo facim⁹: qꝛ ꝛ si corripimur ab il
lo nobis nunq̄ displicere debet: qꝛ sp iu-
stus est. Hoc dixit ille laudator ei⁹: In me
sūt de⁹ vota tua q̄ reddā laudatiōes tibi.
Et alio loco: Voluntarie sacrificabo tibi.
Quid est volūtarie sacrificabo? Volūta-
rie laudabo te: qꝛ sacrificiū laudis inquit
glorificabit me. Si cogereris offerre domi
no tuo sacrificiū gratū illi et acceptū: sicut
antea vouebāt sacrificia in vmbra futuro
rum: forte nō inuenires in grege tuo placi
tum taurū: in capris hircū are dñi dignū:
nec in ouili tuo arietē dignum ad victimā
dño tuo: et nō inueniēs satageres q̄d face
res: ꝛ dices forte deo: volui ꝛ non habui.
Nunq̄d potes de laude dicere: volui ꝛ nō
habui? Ipm voluisse ꝛ laudasse est. Non
eni verba a te querit de⁹: sꝫ cor. Necq̄ eni
pōt quisq̄ dicere ꝛ linguā non habui. Si-
q̄s obmutescit aliqua valitudine: linguaꝫ
nō habuit et tñ laudē habuit. Si eni deus
aures carnales haberet: et sono tui corpis
indigeret: et idcirco cū remāsisses sine lin-
gua: sine laude etiā remaneres. Nūc vero
qꝛ cor querit: cor inspicit: intus testis est iu
dex: approbator: adiutor: coronator: suffi-
cit vt offeras volūtatē. Cū potes ore ꝯfite
ris ad salutē: cū aūt ñ potes: corde credis
ad iusticiā: Corde laudas: corde benedi-
cis: corde in arā cōsciētie victimas sacras
imponis: et rñdet tibi: Pax in terra hoīb⁹
bone volūtatis. Ille igit de⁹ qui oṗs est in
celo ꝛ in terra: oīa q̄cūq̄ voluit fecit: tu in
domo tu nō facis oīa q̄ vis. Ille in celo ꝛ i
tra oīa q̄cūq̄ voluit fec: tu facvl' i agro tuo
oīa q̄ vis. Multa vis: ꝛ nō potes in domo
tua facere oīa q̄ vis. Cōtradicit forte vxor:
cōtradicūt filii: aliq̄n ꝛ seruulus ꝯtumacia
ꝯtradicit: ꝛ nō facis qd̄ vis. Sꝫ facio inq̄s
qd̄ volo: qꝛ in non subdito ac cōtradicēte
vindico. Nec hoc facis cū vis: aliq̄n vin-
dicare vis ꝛ nō potes: aliq̄n minaris: ꝛ an
teq̄ facias qd̄ minaris morer. Putam⁹
in teipo facis qd̄ vis? Frenas oēs cupidi-
tates tuas? Forsitā frenas nūq̄d efficis ipe
vt cupiditates nō surgāt q̄s frenas? Certe
eni hoc vis nō titillari molestia cupiditatū
tuaꝝ: et tñ caro cōcupiscit aduersus spm:

et spūs aduersus carnē: vt nō ea que vul-
tis faciatis. Tu in teipo non facis qd̄ vis:
deus aūt nr̄ in celo ꝛ in terra oīa q̄cūq̄ vo
luit fecit. Ipse tibi det grām vt in teipo fa-
cias qd̄ vis. Nisi eni ipo adiuuāte nec in te
facis qd̄ vis. Eteni cū ille scꝫ Paul⁹ nō fa
ceret in se qd̄ vellet: qꝛ idcirco caro ꝯcupi
scit aduers⁹ spm: spūs aūt aduers⁹ carnē:
vt ñ ea q̄ vult faciat: cū de se ipe gemeret
dicēs: Cōdelector legi dei fm interiorē ho
minē: video aūt aliaꝫ legē in mēbris meis
repugnātē legi mētis mee: ꝛ captiuū me du
cētē in lege pcti q̄ est in mēbris meis: qꝛ nō
solū in domo sua: nec solū in agro suo: sꝫ in
carne sua vel in spū suo nō impleuit q̄ vo-
lebat: clamauit ad deū q̄ oīa q̄cūq̄ voluit
fec i celo ꝛ i tra: ꝛ dixit: Infelix ego hō: q̄s
me liberabit de corpe mortis hui⁹? Et ille
bon⁹ ꝛ ille suauis tanq̄ rñderet ei cōtinuo
subiecit: Grā dei p Iesū christū dñm nrm.
Hāc ergo suauitatē amate: hāc suauitatē lau
date. Intelligite deū q̄ oīa q̄cūq̄ voluit
fecit in celo ꝛ in terra: ipse ꝛ in vobis faciet
qd̄ vultis: ipo adiuuāte volūtatē vrām im
plebitis. Sꝫ dū nō potestis cōfitemini: cū
poteritis grās agite: Iacētes clamate: erecti
supbire nolite. Ille ergo in celo ꝛ in terra oīa
q̄cūq̄ voluit fecit: in mari ꝛ in oībus abys- Alia lra.
sis. †Suscitās nubes ab extremo † Educēs.
terre: Videm⁹ ista opa dñi in ei⁹ creatu-
ra: Venerūt eni nubes ab extremo terre ad
mediū ꝛ pluūt: vñ surrexerūt nescis. Ergo
indicat illud ꝓpheta ab extremo terre: siue
ab imo: siue a circūdatiōe finiū terre. Vñ
vult excitat nubes tñ a terra. Fulgura i
pluuiā fecit. Nā fulgura sine pluuia ter
rerēt te et nihil tibi darēt. Fulgura sūt ꝯtre
miscis: pluit gaudes. Fulgura in pluuiam
fecit. Qui terruit: ipe vt gauderes refecit. Alia lra.
¶ Qui †educit vētos de thesauris † producit.
suis: Ab occultis causis vñ nescis. Quia
eni flat vent⁹ sentis: qua causa flat: vel de
quo thesauro ratiōis educt⁹ sit nescis: de-
bes deo tñ pietatē credēdi: qꝛ nō flaret: ni
si iussisset ille qui fecit: nisi ꝓduxisset ille q̄
creauit. Videm⁹ ergo hec in creatura ista:
laudam⁹: miramur: benedicim⁹ deū: Vi-
deam⁹ que fecit in hoīb⁹ ꝓpter ppl'm suuꝫ.
Qui pcussit primogenita egypti:
Eteni illa diuina dicta sunt que amares: ꝛ
nō erāt dicta que timeres. Attēde qꝛ et qñ
irascit facit qd̄ vult: Percussit primogeni
ta egypti. Ab homie vsq̄ ad pecus. Alia lra.
†Immisit signa ꝛ ꝓdigia in me † Emisit.
dio tui egypte: Nostis: legistis quanta

per Moysem fecerit manꝰ dñi in egypto:
ad terrēdos:ad cōtundēdos:ad deijcien-
dos sup̃bos egyptios. **In pharaonē ⁊
in oĩes seruos eiꝰ.** Parū est in egy-
pto: q̄d postea q̃ꝫ eductus est inde ppl's:
Qui pcussit gētes multas: Que
possidebant terrā:quā volebat deus dare
populo suo. **Et occidit reges fortes.**
¶ **Seon regem amorreoꝝ et Og
regē Basan: et oĩa regna Cha-
naan.** Oĩa ista quō cōmemorat breuit̃
psalmꝰ: sic ea legimꝰ in alijs libris dñicis:
et magna ibi manꝰ dñi. Qñ tu vides que
facta sunt in impios:caue ne fiāt in te. Ad
hoc eni in illos facta sunt: vt tu trāsires et
eos nō imitarer̃:⁊ talia nō patereris: Cū vi
de qꝛ flagellū dñi est sup̃ omnē carnē: Ne
putes te n̄ videri qñ peccas:ne putes te cō
tēni:ne putes dñm dormire:attēde exēpla
bñficioꝝ dei cū ea recolis:⁊ cū vindictā dei
recolis time. Oĩpotēs ē: ⁊ ad ꝯsolādū:
et ad castigādū: Ideo sunt ista vtilia cū le
gunt̃. Qñ aūt pius videt qd̄ passus est im
pius:purgat se ab oĩ impietate:ne veni-
at ⁊ ipse in talē penā:talēq̃ꝫ vindictā. Bñ
ḡ hec accepistis: Quid deinde fecit deꝰ: Ex
pulit impios ¶ **Et dedit terrā eoꝝ he
reditatē:hereditatē israel †puo suo.** — Alia lra. †populo.
Deinde exultatio laudis eiꝰ. **Dñe no
mē tuū †in sclm:** Post ista oĩa que fe — Alia lra. †in eternū.
cisti: quid eni video que fecisti: Inspicio
creaturā tuam quā fecisti in celo:inspicio
hāc vnā partē vbi habitamꝰ:⁊ hinc video
bñficia tua nubiū: ventoꝝ:pluuiaꝝ. Po-
pulū tuū attēdo:eduxisti eos de domo ser
uitutis: signa ⁊ ꝓdigia fecisti inter inimi-
cos eoꝝ:punisti eos quos molestos patie
bāt: impios de terra sua eiecisti:reges eoꝝ
occidisti:terrā eorum populo tuo dedisti.
Vidi oĩa ⁊ impletū est os meum laude:
dixi: Dñe nomē tuū in secula.

Expositio mystica.

Hec q̄dē ad lrām quō scripta sunt
videmꝰ:nouimꝰ:laudamꝰ. Si aūt
aliq̄d significāt:non sum onerosus
dū explico vt potero. Ecce in ipsis hoībꝰ
possum agnoscere: qꝛ in celo ⁊ in terra oīa
q̄cūq̃ꝫ voluit fecit. Celū eni etherū spūa-
les accipio:terrā carnales:et his duobꝰ tā
q̃ꝫ celo ⁊ terra cōstat ecclesia dei:⁊ ad spūa
les ꝑtinet p̄dicatio: ad carnales ꝑtinet ob
secū datio. Nā ⁊ celi enarrāt gloriā dei:et
facta manuū eiꝰ annūciat firmamentū. Si
aūt terra dei nō esset plebs dei: nō diceret
apl's: Dei edificatio:dei agricultura estis:
sicut sapiēs architectꝰ fundamētū posui:
alius sup̃edificat. Ergo edificiū dei sumꝰ:
et ager dei sumꝰ. Quis inquit plātat vineā
⁊ de fructu eiꝰ nō ꝑcipit: Ego plātaui:apol
lo rigauit: sꝫ deus incremētū dedit. Ergo ⁊
in ecclesia sua:⁊ in p̄dicatoribꝰ suis:⁊ ī ple
bibꝰ suis:tanq̃ꝫ in celo ⁊ in terra oĩa que
cūq̃ꝫ voluit fecit. Paꝝ ē in eis: **In mari ⁊
in oĩbꝰ abyssis: oĩa q̄cūq̃ꝫ voluit fecit.**
Mare sūt oēs infideles:oēs nōdū credē-
tes:⁊ in eis oĩa q̄cūq̃ꝫ voluit fec̃. Nō eni se
uiūt infideles: nisi ꝑmittant̃:aut vindicant̃
in eos qñ ꝑuersi sunt:nisi vt iusserit ille q̄ fe
cit oĩes gētes. Puta qꝛ mare est ⁊ nō ter
ra: Nūq̄d ideo a ptāte dei oĩpotētis alie
num est: Et in mari ⁊ in oĩbꝰ abyssis que
voluit fecit. Qui sunt abyssus: Latētia cor
da mortaliū: ꝓfunde cogitatiōes hoīum.
Quō et ibi facit deus qd̄ vult: Quia dñs
interrogat iustū ⁊ impiū:qui aūt diligit ini
quitatē odit animā suā. Et vbi illū interro
gat: Alibi scriptū ē: In cogitatiōibꝰ impij
interrogatio erit. Ergo ⁊ in oĩbꝰ abyssis
oĩa q̄cūq̃ꝫ voluit fec̃. Latet cor bonū:latet
cor malū: abyssus ē ⁊ in corde bono: ⁊ in
corde malo. Sꝫ hec nuda sunt deo quē ni
hil latet. Consolat̃ cor bonū:torquet cor — Alia lra.
malū. ¶ **Oĩa:ergo: †q̄ voluit fecit ī ce** — †quecunq̃ꝫ.
**lo ⁊ in terra:in mari ⁊ in oībꝰ abys
sis.** †**Suscitans nubes ab extre-** — Alia lra. †Producēs.
mo terre: Quas nubes: Predicatores
verbi veritatis sue. De q̄bꝰ nubibꝰ alio lo
co irascēs vinee sue dicit: Mādabo nubi
bus meis ne pluāt sup̃ eā imbrē. Et parū
est excitasse nubes de hierusalē:⁊ de israel:
quas misit p̄dicare euāgeliū suū in toto or
be terraꝝ: De q̄bꝰ nubibꝰ dictū est: In om
nem terrā exiuit sonꝰ eoꝝ: ⁊ in fines orbis
terre v̄ba eoꝝ. Parū ē hoc. Sꝫ qꝛ ip̄e dñs
ait: Predicabit̃ hoc euāgeliū regni in to-
to orbe terraꝝ in testimoniū oĩbꝰ gētibꝰ:
et tūc veniet finis:excitat nubes ab extre-
mo terre. Nam crescēte euāgelio: vñ erūt
p̄dicatores euāgelij in finibꝰ terre: nisi ibi
excitet nubes ab extremo terre: De ipsis
nubibꝰ q̄d opat̃: **Fulgura in pluuiā fe
cit.** Minas ad misericordiā flexit: de ter-
roribꝰ irrigauit. Quō de terroribꝰ irriga-
uit: Qñ tibi minat̃ deꝰ ꝑ ꝓphetā ⁊ ꝑ aplm
et times: Nōne coruscatio terruit te: Sed
cū penitēdo corrigeris ⁊ agnoscis hoc mi
sericordia fieri:ī pluuiā vertit̃ fulgur̃ terror. — Alia lra.
¶ **Qui †educit vētos de thesauris** — †producit.
suis: Eosdem puto. p̄dicatores ⁊ nubes
⁊ vētos:nubes ꝓpt̃ carnē: vētos ꝓpt̃ spm̃.

Nubes enĩ videnť: venti sentiunť ⁊ nõ vi-
denť. Deniqȝ qm̃ carnẽ videm⁹ esse de ter
ra: nubes inquit excitat ab extremo terre.
Expressit vnde excitet nubes: venit ad vẽ
tos: qꝛ spũs hoïs ignorať vñ veniat. Pro
ducẽs inqͭ vẽtos de thesauris suis. Pau-
lulũ attẽdite: cetera videam⁹. **Qui per-
cussit primogenita egypti ab hoïe
vsqȝ ad pecus.** Primogenita nr̃a salua
sunt in dño: qm̃ ipse ea dedit nobis. Mo-
lesta aũt pena est: et nimiũ terribilis plaga
mors primogenitoꝝ. Que sunt primoge-
ta nr̃a? Mores isti nr̃i quib⁹ nunc seruim⁹
deo: ipa sũt p̃mogenita nr̃a. Primitias enĩ
habem⁹: ipsam fidẽ vñ incipim⁹. Ecclesie
quippe dictũ est: ⁊ venies ⁊ ptrãsies ab ini
tio fidei: et nemo incipit bñ viuere: nisi a fi
de. Fides ḡ nr̃a in primogenitis nr̃is est.
Qñ custodiť fides nostra: cetera subsequi
pñt. Nam qȝ purganť hoïes quotidie ꝓfi
ciẽdo in melius: meliusqȝ viuẽdo ipso inte
riore hoïe renouato de die in diẽ: sicut di-
cit aplus: Et si exterior nr̃ hõ corrũpiť: in-
terior aũt renouať de die in diẽ: ideo fit qꝛ
primogenita fides viuit. De qua primoge
nita fide ⁊ apl's ait: Nõ solũ aũt: ſ ⁊ nosipi
primitias spũs habẽtes: id est dantes iam
deo primitias spũs nr̃i: hoc est ipsam fidẽ
tanqȝ primogenita nr̃a: tñ in nobismetipis
ingemiscim⁹ et adoptionẽ expectãtes redẽ
ptionẽ corpis nr̃i. Si ḡ magna dei gr̃a est
vt cõseruet fides nr̃a: magna pena est oc-
cidere primogenita: qñ hoïes in afflictiõe
eccl'ie ꝯstituti pdũt fidẽ. Affligũt enĩ eccle
siã vt pdat fidẽ. Nã ⁊ ipsa egypt⁹ afflictio
interp̃tať. Quicũqȝ ḡ affligũt ecclesiã: qui
cũqȝ scãdala ecclesie immittũt: ⁊ si christia
ni appellanť: moriũtur primogenita eorũ.
Erũt infideles: ⁊ erũt inanes: habẽtes tãtũ
nomẽ ⁊ signum: in corde aũt primogenitũ
suũ sepelierũt: vsqȝ adeo vt qñ ei aliq̃d di
xeris ꝓpter bonã vitã: ꝓpter spem vite eter
ne: ⁊ ꝓpter timorẽ ignis eterni: apud se sub
sannet: Aut si talis ẽ vt audeat corã te: os
torqueat et dicat: quis huc inde reuersus
est? Dicũt sibi hoïes qȝ volũt: ⁊ christian⁹
est: sed qꝛ affligẽs occisus est primogenit⁹
eius: mortua est fides eius: et hoc ab hoïe
vsqȝ ad pecus. Dicã fr̃es qȝ sentio: hoïes
intelligas spũaliter significari tanqȝ do-
ctos ꝓpter rõnalẽ animã qȝ est hõ: pecora
vero indoctos sed tñ habẽtes fidẽ: nã nõ
haberẽt primogenita. Sunt docti qui affli
gunt ecclesiã: scismata ⁊ hereses faciẽdo.
Proinde nec in illis inuenis fidẽ: qm̃ fa-
cti sunt egypt⁹: id est afflictio populo dei.
Occisa sũt primogenita eorũ: trahũt post
se turbas indoctas: ipsa sunt pecora. In
hac ergo afflictõe qua ecclesia affligiť: mo
ritur in affligẽtib⁹ fides: moriunť primoge
nita et in ipis doctis ⁊ indoctis: qꝛ occidit
deus primogenita egyptioꝝ ab hoïe vsqȝ
ad pecus. † **Immisit signa ⁊ prodi
gia in medio tui egypte: in phara-
onẽ ⁊ in oẽs seruos ei⁹.** Pharao rex
egyptioꝝ: Nomen attẽdite: ⁊ videte quẽ-
admodũ ista facit deus. Rex in om̃i gẽte
prior est: Egyptus afflictio est: Pharao
dissipatio. Afflictio ḡ regẽ habet dissipa-
tionẽ: qꝛ illi qui affligunt ecclesiã: dissipati
affligũt. Ut enĩ affligãt dissipanť: qm̃ rex
ducit: ppl's sequiť: Precedit dissipatio: se
quiť afflictio. Audite: audite noĩa hec in-
terpretatiõe typica: ⁊ sapiẽtia plena. Nec
vnũ inuenis ex istis nominib⁹ qȝ boni ali
q̃d interp̃teť: vbi exercuit deus iram suã.
† **Percussit gẽtes multas: ⁊ occi-
dit reges fortes.** Hic quos reges ⁊ q̃s
gẽtes grauidas sacramẽtis. **Seon re
gẽ amorreorũ:** Occidit. Audite noĩa.
Seon regẽ inquit amorreorũ occidit. Oc
cidit plane: et nũc occidat a cordib⁹ seruo
rum suorũ: ⁊ a tẽptatiõib⁹ ecclesie sue: nec
cesset man⁹ ei⁹ in occidẽdis talib⁹ regib⁹:
et talib⁹ populis. Interp̃tať enĩ Seon tẽ-
ptatio oculoꝝ: ⁊ amorrei interp̃tanť amari
cãtes. Jam hic videte si intelligere possu-
mus quõ amaricãtes regẽ habeãt tẽptatio
nem oculoꝝ. Temptatio oculoꝝ nõ est: ni
si mẽdaciũ oculorũ. Habet rẽ: veritatẽ nõ
habet. Jam q̃d mirũ est: si amaricãtes talẽ
habeãt regẽ: mẽdacẽ regẽ? Nisi enĩ mẽda-
cium et simulatio p̃cedat: nõ sunt amaricã
tes in ecclesia. Inde enĩ amaricãt qꝛ fin-
gunt. Precedit tẽptatio oculorũ: amarica
tio sequiť. Et in ipo diabolo p̃cessit. Nã si
tẽptatio oculoꝝ nõ ẽ: quõ trãsfigurat se ve
lut in angelũ lucis? Occidat man⁹ dñi ⁊ il
lũ ⁊ illos: Illũ ne inducat: illos vt corrigã
tur. Eteni in vnoquoqȝ hoïe occidiť ille
rex: qñ dãnat simulationẽ: ⁊ diligit verita-
tẽ. Man⁹ dei nõ quiescit id agere. Nã quẽ
admodũ egit ad lr̃az tũc: sic agiť nũc spũa
liť: vt impleat qȝ tũc ꝓphetice p̃nũciauit.
Occidit etiã aliũ regẽ ⁊ aliũ populũ eius.
Et Og regẽ basan: Et hic qȝ malus?
Og interp̃tať conclusio. Basan interp̃tať
ꝯfusio. Malus ẽ rex ille: q̃ intercludit viã
ad deũ. Hoc enĩ agit diabolus semp op-
ponẽdo figmẽta sua: opponẽdo idola sua:

Alia lr̃a. † Et mi[sit]
Alia lr̃a. † Qui.

opponēdo se necessariū p arrepticios: sorti
legos: augures: aruspices: magos: sacra
demoniorum cōcludit viā. Quō p christū id
agit: vt pateat via que fuerat interclusa:
nā per eū redēptus quidā dicit: Et in deo
meo transgrediar murū: sic diabolus nihil
aliud agit: nisi vt intercludat viā ne creda
tur in deū. Si eni credit in deū patet via:
et ipse christus est via. Si aūt nō credit in
deum: interclusa est via. Si aūt interclusa
fuerit: q2 nō credit: quid restat: nisi vt cum
venerit qui non credebat: cōfundātur qui
nō crediderūt? Quare? Quia ꝯclusio pre-
cedit: et sequit cōfusio. Conclusio ꝑcedit
vt rex: sequit confusio tanq̃ plebs. Quos
mō cōclusit: vt nō credāt in christū: qñ ap
paruerit christus: oīes cōfundent: ⁊ tra-
ducēt eos ex aduerso iniquitates eorum.
Tunc dicēt impij cōfusi: quid nobis pro-
fuit supbia? Magna mysteria frēs mei: dis
sipatio ex afflictiōe: dissipant vt affligant.
Magna mysteria tēptatio oculorū: id est
fallacia rex amaricātiū: fallūt eni vt amari
cent. Conclusio rex ꝯfusionis: cōcludunt
eni ne trāseāt ad fidē: et cū venerit in quē
credimus cōfundētur. **Et oīa regna
chanaan.** Occidit deus. Chanaan in-
terptat parat⁹ humilitati. Humilitas qua
si bonū aliqd significat: sed si sit vtilis hu-
militas: nam mala humiliatio penalis est.
Si eni humiliatio nō ptineret ad penam:
nō diceret: qui se exaltat humilabit. Non
eni bñficiū illi prestat: qñ punit vt humilie
tur. Chanaan ḡ mō superbus est. Omnis
impius: oīs infidelis exaltat cor suū: nō
vult credere in deū. Sz hec exaltatio para
ta est humilitati in die iudicij: tūc humilia
bit qñ nō vult. Sunt eni vasa ire que pfe-
cta sūt ad perditionē. Modo extollāt se:
garriāt: extendāt se sup fideles: irrideāt fi-
deles: blasphemēt christianos: dicāt ani-
cularia sunt ista que dicunt de die iudicij.
Ista elatio eorū parata est humiliatiōi: qñ
venerit iudex: qui mō annūciatus irridet:
Tūc ille qui mō supbit nō vtiliter: sz pena
liter humiliabit. Mō autē nō humiliabit:
sed parat humilitati: id est parat dānatōi:
parat victime. Omnia ḡ ista euertit deus
corpaliter tunc: qñ pr̄es nr̄i educti sunt de
terra egypti. Euertit spūaliter nunc. Nec
cessat man⁹ eius: vsq3 in finē. Ideo ne istas
potētias dei tunc putes peractas cessasse.
Dñe nomē tuū inquit: in seculo:
Id est nō cessat misericordia tua: nō cessat
man⁹ tua in seculo ista facere: que tūc pro-
nūciasti figurādo. Oīa eni illa in figura
cōtingebāt illis: Scripta sūt aūt ad corre-
ctionē nr̄am: in quos finis scl'orum obuenit. Alia lr̄a.
Dñe memoriale tuū in † generatōe † generationē
et generationē. Generatio ista et gene ⁊ generatiōe.
ratio altera. Generatio qua fideles effici-
mur: et per baptismū renascimur: genera-
tio qua a mortuis resurgem⁹: ⁊ angelis cō
iuncti viuemus in eternum. Memoriale
tuum domine et super generationē istā: et
super illā generationē: q2 nec nūc nos ob
litus est vt vocaret: nec tunc obliuiscet vt
coronet: Memoriale tuū in generatiōe et Alia lr̄a.
generationē. † **Qm iudicabit dñs** † Quia.
† **plebē suā:** Cōpleuit certe omnia illa in † pplm suū.
populo iudeorum. Nunqd iā remāserūt opa
eius postq̃ induxit plebē suā in terrā pro-
missiōis? Adhuc plane iudicabit dñs ple- Alia lr̄a.
bē suā. **Et in suis suis † aduocabit.** † depcabit.
Iam iudicauit ipsam plebē: excepto iudi-
cio futuro: iudicata ē plebs iudeorum. Quid
est iudicata? Separati inde sunt iusti: ⁊ re-
māserūt iniusti. Si aūt mentior aut mētiri
existimor: q2 dixi iam iudicata est: audiui
dñm dicētē: In iudiciū veni in hūc mūdū
vt qui nō vidēt videāt: ⁊ q̇ vidēt ceci fiāt.
Excecati sunt supbi: illuminati sunt humi
les. Iudicauit ḡ plebē suā. Ipm iudiciū
dixit Esaias: Et nūc tu dom⁹ Iacob veni
te ambulem⁹ in lumine dñi. Par est hoc:
Sz q̇d sequit? Dimisit eni plebē suā domū
israel. Ipsa est dom⁹ Iacob: que est dom⁹
israel. Qui eni Iacob: ipse est israel. No-
stis sctās litteras: et puto q̄ vobis veniat
in mentē: quia ipe Iacob qñ vidit angelū
secū luctari: tūc accepit nomē vt appellare
tur israel. Un⁹ hō est siue Iacob: siue isrl':
vna psona est dom⁹ Iacob: ⁊ dom⁹ israel:
vna gens: vna plebs: hanc inuitat: et hāc
dimittit. Et nūc iam certe occidisti christū
o dom⁹ Iacob: iam occidisti christū: iā ca
put ante crucē agitasti: iā pendētē irrisisti:
iā dixisti: si filius dei es descende de cruce:
iam rogauit medicus ꝓ freneticis: Pater
ignosce illis: non eni sciūt q̇d faciūt. Certe
iā fecisti ista oīa: ⁊ nūc crede i eū quē occi-
disti: bibe sanguinē quē fudisti. Et nūc tu
dom⁹ Iacob testimoniū ex te exponere cu
pio qd hic dixit: Qm iudicabit dñs plebē
suā: ⁊ in seruis suis aduocabit. Iudicasse
enim intelligit plebē suā: separādo in ipsa
plebe sua bonos a malis: fideles ab infi-
delibus: apostolos a iudeis mendacibus.

Hoc significauit vt dicere ceperā p pphe
tam dicens: Jam post illa mala om̄ia o tu
domus Jacob venite ambulemus in luce
dn̄i. Quare vobis dico venite ambulem⁹
in luce dn̄i: Ne remanēdo in iudaismo nō
perueniatis ad christū. Quare: Nō semꝑ
ibi pphetat⁹ est christus: Sed nūc dimisit
plebē suā domū israel. Uenit domus Ja-
cob: q: diuisit plebē suam domū Jacob.
Uenit dom⁹ israel: q: dimisit plebē suā do
mum israel. Que venit: et que dimissa est:
nisi q: hoc est iudiciū vt qui nō vident vi-
deant: ⁊ qui vidēt ceci fiant: Judicabit ḡ
dn̄s plebē suā. Separauit ḡ ⁊ nō ibi inue-
niet quos in regnū suū restituat: Plane in
ueniet. Et in seruis suis aduocabit. Non
reppulit ait aplus plebē suā quā presciuit.
Et vnde pbat: Nam et ego israelita sum.
Ergo iudicabit dn̄s plebē suā separando
bonos a malis: hoc est in seruis suis aduo
cabit. Quib⁹: A gentib⁹. Quāte eni gen-
tes credēdo venerūt: Quāti fundi: quāta
loca deserta mō veniūt: Uenūt inde ne-
scio quāti: credere volunt: et dicim⁹ eis q̄d
vultis: Respōdēt nosse gloriā dei. Credi-
te frēs mirari nos et gaudere ad talē vocē
rusticanoꝝ. Uenunt nescio vnde exci-
tati: a nescio quo. Quid dicam a nescio
quo: Immo q: nemo venit inquit ad me:
nisi quem pater traxerit. Uenūt subito de
silua: de deserto: de remotissimis ⁊ arduis
montib⁹ ad ecclesiā: et hāc vocē habēt ple
riq; et pene om̄es eoꝝ: vt videam⁹ vere
intus docentē deū. Implet scriptura pro-
phetica qua dictū est: Erunt om̄es docibi
les deo. Quid desideratis dicim⁹ illis. Et
illi: videre gloriā dei. Om̄es eni peccaue-
runt ⁊ egēt gloria dei. Credūt: cōsecrātur:
clericos sibi ordinari exigūt. Nōne imple
tur: et in seruis suis aduocabitur: Deniq;
post istam totā dispositionē ⁊ dispēsationē
cōuertit se spūs dei ad exprobāda ⁊ irridē
da idola que iam irridentur a cultorib⁹ suis.
† Idola gentiū argentū ⁊ aurū:†
Ista om̄ia deo faciēte qui in celo ⁊ in terra
om̄ia quecūq; voluit fecit: q̄ iudicabit ple
bem suā: ⁊ in seruis suis aduocabit: q̄d re-
stat figmentū: nisi ridendū non adorādū:
Idola gentiū dicturus erat fortasse: vt cō
temnerem⁹ ista om̄ia. Dicturus erit idola
gentiū: non dico lapides et ligna: gipsum
et testam: non hec dico: vilis materia est:
Illud quod valde amāt: vel qd valde ho
norāt dico idola gentiū: argentū et aurū.

Alia lra. †Simulachra. †opera manuū hoim.

Certe aurū est: certe argentū est: Nunq̄d
q: lucet argētum: lucet aurū: ideo oculos
habent ⁊ vident: Sic quomō argentū est:
quō aurū est: vtile forte auaro: nō religio-
so: immo vero nec auaro vtile: sed vtile bn̄
vtenti: vt per eius erogationē celestē the-
saurū acquirēti: tamē nūc cū ista insensata
sint: quid facitis hoies de argento et auro
deos: Quos deos facitis: nonne videtis
qd nō videāt: † Oculos habent et
nō videbūt: aures habēt ⁊ nō au-
diēt. ¶ Nares habēt ⁊ nō odora-
būt: os habēt ⁊ nō loquent. ¶ Ma
nus habēt ⁊ non operant: pedes
hn̄t ⁊ nō ambulabūt. Om̄ia ista arti
fex: faber argētarius facere potuit: ⁊ ocu-
los: ⁊ aures: ⁊ nares: ⁊ os: ⁊ manus: ⁊ pe-
des: sed nec lumē oculis: nec auditū auri-
bus: nec vocez ori: nec sensum narib⁹: nec
motū manib⁹: nec iter pedib⁹ dare potuit.
O hō rides iam pculdubio qd fecisti: si a
quo factus es agnouisti. De illis aūt q̄ nō
agnouerūt quid dicit: Similes illis
fiant qui faciūt ea: ⁊ om̄es qui con
fidūt in †illis. Et creditis frēs exprimi
in eis quādā similitudinē idoloꝝ: nō qui-
dem in carne eorū: sꝫ in interiore hoie eoꝝ.
Nam aures habēt et nō audiunt: ad illos
quippe clamat deus: Qui habet aures au
diendi audiat. Oculos habēt et nō vidēt.
Habent enim oculos corpis: sed non ha-
bēt oculos fidei. Deniq; implet hec pphe
tia per om̄es gētes. Uidete quō dictū sit
per pphetā: Nihil allegoricū: nihil figura
tum cōmemoro: ppriā: expressā: simplicē:
manifestaꝫ audite pphetiā pdictā: videte
cōpletā. Preualuit inq̄t dn̄s aduers⁹ eos.
Propheta dicit Sophonias: aduersus
repugnātes: et aduers⁹ rebellātes: ⁊ de oc
cisione fideliū martyres faciētes: sꝫ tn̄ ne-
scientes: preualuit dn̄s aduersus eos. Et
quō preualuit: In ecclesia sua videm⁹: q:
pualuit aduersus eos. Uolebant paucos
christianos extinguere: occidere: sangui-
nem fuderūt: de sanguine occisorum tanti
exurrexerūt: a quib⁹ illi interfectores mar-
tyrū superarent: tn̄ ⁊ mō querūt vbi abscō
dant idola sua: qui primo christianos pro
pter idola trucidabāt. Nōne pualuit ad-
uersus eos dn̄s: Uide si facit qd sequitur:
Preualuit dn̄s aduersus eos. Et q̄d fecit:
Exterminauit oēs deos gētiū terre: ⁊ ado
rabūt eū vnusquisq; de loco suo oēs insu-
le gētiū. Quid est hoc: Nōne pdictū erat.

Alia lra. †Os hab[ent et] nō loque[ntur]... oculos h[abent et] nō videb[unt]. Aures h[a]bēt et nō a[u]diēt: neq[ue] est spirit[us] ore ipsoꝝ.

Alia lra. †eis.

Nõne cõpletũ ē? Nõne vt legit̃ sic videt̃?
Et illi qui remãserũt oculos habẽt ⁊ nõ vi
dent: nares habẽt ⁊ nõ odorant̃. Nõ senti
unt illũ odorẽ: christi bonꝰ odor sumꝰ: sicut
dixit Aplꝰs: in omni loco. Quid ꝓdest q̃
nares habẽt ⁊ nõ odorant̃: tam suauẽ odo
rẽ christi? Uere in illis factũ est: ⁊ vere de il
lis dictũ est: Siles illis fiãt oẽs qui faciũt
ea: ⁊ oẽs q̃ ꝯfidunt in eis. Sed q̃tidie cre-
dũt ꝑ miracula christi dñi: q̃tidie aperiunt̃
oculi cecorũ: ⁊ aures surdorũ: inspirantur
nares insensatoꝝ: dissoluũtur ora mutoꝝ:
cõstringunt̃ manus paraliticorũ: corrigũ-
tur pedes claudoꝝ: De lapidibꝰ istis exci
tant̃ filij Abrae. Quibus oĩbus iã dicat̃:
Alia lra. † dño. Domus israel benedicite †dñm:
Oẽs filij Abrae: Et si de lapidibꝰ istis su-
scitant̃ filij Abrae: manifestuz ē q̃ illi sunt
magꝰ domꝰ israel qui ꝑtinẽt ad domũ isra
el: qui ꝑtinent ad semẽ Abrae: nõ carne: s̃
fide. Domus israel bñdicite dñm. Sz fac
domũ dñi illam dici: ⁊ pplm israel vocari:
crediderũt inde apli: ⁊ milia circũcisoruz.
Domus israel bñdicite dñm. Domus
Alia lra. † dño. Aaron bñdicite †dñm. Domus
† dño. leui bñdicite †dñm: Bñdicite populi
dñm: hoc est domꝰ isrl' gnãliter. Bñdicite
ꝑpositi: hoc est domꝰ Aaron: bñdicite mi-
nistri: hoc est domꝰ Leui. Quid de ceteris
Alia lra. nationibꝰ: Qui timetis dñm bñdici
† dño. te †dñm. Oẽs g̃ vna voce dicamꝰ qd se-
quit̃. Bñdictus dñs ex syon: qui
habitat in hierl'm. Ex syon ⁊ hierusa-
lẽ. Syon speculatio: hierl'm visio paci. In
qua hierl'm nũc habitaturꝰ est? In illa q̃ ce
cidit? Non: sed in matre nostra que ē in ce
lis: de qua dictũ est: Multi filij deserte ma
gis q̃ eius que habet virum. Nunc ergo
dominus ex syon: quia speculamur quod
veniat: nunc tamẽ q̃diu in spe viuimus in
syon sumꝰ: Finita via habitabimꝰ in illa ci
uitate que nunq̃ ruitura est: quia ⁊ domi-
nus habitat in ea: ⁊ custodit eam que est
visio pacis eterna hierusalem: pacis illius
fratres mei cui laudande lingua non suffi-
cit: vbi nullum hostem iam sentiemus: nec
in ecclesia: nec extra ecclesiaz: nec in carne
nostra: nec in cogitatione nostra: absorbe-
bitur mors in victoria ⁊ vacabimus ad vi
dendũ deum in pace: ciues hierusalẽ facti
ciuitatis dei.

Explicit Tract̃: de ps̃. CXXXIIII.
Incipit Tract̃. de ps̃. CXXXV.
Expositio psalmi.

Confitemini dño q̃m bonꝰ:
q̃m in eternũ mĩscdia eius.
Psalmus iste laudẽ ꝯtinet dei: et
eodẽ mõ in omnibꝰ suis versibꝰ terminat̃.
Proinde q̃uis hic in laudẽ dei multa di-
cantur: maxime tñ eiꝰ mĩscdia cõmendat̃:
sine cuiꝰ cõmendatiõe aptissime nullũ ver
suz claudi voluit: ꝑ quẽ spũssanctꝰ cõdidit
psalmũ. Memini aũt me in psalmo cẽtesi-
moq̃nto q̃ similiter incipit: (q̃m codex quẽ
intuebar nõ habet in eternũ: sed in seculuz
mĩscdia eiꝰ:) quesisse q̃d potiꝰ itelligere de
beremus. In greco eñ sermõe scriptũ est:
εισ τομ αιωμα qd in seculũ. ⁊ in eternũ: in
terptari põt. Sed q̃d illic vt potui disserue
rim: etiã hic retexere longũ est. In isto aũt
psalmo etiã idẽipse codex non habet in se-
culũ qd plerisq̃ habẽt: sed ĩ eternũ mĩscdia
eius. Qd ⁊ si post iudiciũ quo in fine secu-
li viui ⁊ mortui iudicãdi sunt: missis iustis
in vitã eternã: iniq̃s aũt in ãbustionẽ eter-
nã: nõ sint deinceps futuri quoꝝ adhuc mi
sereatur deꝰ: recte tñ intelligi põt in eternũ
futurã mĩscdiam eiꝰ: quã suis sanctis fide-
libus largit̃: nõ q̃ in eternũ miseri erunt: ⁊
iõ in eternũ mĩscdia indigebũt: sed q̃ ipsa
beatitudo quaz mĩscditer miseris ꝑstat: vt
esse miseri desinãt: ⁊ beati esse incipiãt: nõ
habebit finẽ: iõ in eternũ mĩscdia eiꝰ. Qd
eñ iusti erimꝰ ex iniquis: sani ex infirmis:
viui ex mortuis: ⁊ imortales ex mortalibꝰ:
beati ex miseris mĩscdia eius est. Hoc aũt
qd ita erimꝰ in eternũ erit: ergo ĩ eternũ mi
sericordia eiꝰ. Proinde ꝯfitemini dño: id
est ꝯfitendo laudate dñm q̃m bonꝰ. Nec
ꝓ hac ꝯfessiõe aliq̃d est' tꝑale sũpturi: q̃m
in eternũ mĩscdia eius: id est bñficiũ qd no
bis misericordit̃ ꝑstat in eternũ est. Qd au
tẽ habet q̃m bonus: grecꝰ habet αγαθοσ.
Nõ sicut in psalmo centesimo ⁊ q̃nto: qd
ibi est q̃m bonus: grecus habet χρηϛοσ:
iõ nõnulli illud interptati sunt: q̃m suauis
est. αγαθοσ aũt nõ vtcũq̃ bonus: sed ex-
cellentissime bonus est. Deinde sequitur.
Cõfitemini deo deorum: q̃m in
eternũ mĩscdia eius. Cõfitemini
dño dñoꝝ: q̃m ĩ eternũ mĩscdia ei-
us. Qui nã sunt dij ⁊ dñi: quoꝝ deorũ et
dñoꝝ sit deꝰ ⁊ dñs qui ē verꝰ deus: merito
q̃ri solet. Et scriptũ inuenimꝰ in alio psal-
mo: Deus etiã hoĩes appellatos: sicuti est:
Deꝰ stetit in synagoga deoꝝ: in medio au
tẽ deos discernit. Et paulopost: Ego dixi
dij estis: ⁊ filij excelsi oẽs: vos aũt vt hoĩes

moriemini: ⁊ sicut vnꝰ de ꝑncipibꝰ cadetꝭ.
Qḋ testimoniū etiā dn̄s in euāgelio cōme
morat dicēs: Nōne scriptū est in lege vr̄a:
qꝛ ego dixi: dij estis ⁊ filij excelsi: Si illos
dixit deos ad q̄s sermo dei factꝰ est: ⁊ non
pōt solui scṗtura: quē pater sctificauit ⁊ mi
sit in mundū: vos dicitis: qꝛ blasphemas:
qꝛ dixi: filius dei sum: Non ḡ qꝛ boni sunt
oēs: sed qꝛ sermo dei ad illos factꝰ est: ap-
pellati sūt dij. Nā si ꝓpterea qꝛ boni essent
oēs: n̄ sic eos dijudicaret. Cū em̄ dixisset:
Deus stetit in synagoga deoꝝ: non ait: in
medio: deos ⁊ hoīes discernit: tanq̄ ostē-
dens q̄d intersit inter deos ⁊ hoīes: sed in
medio inq̄t deos discernit. Deinde sequiꝭ:
Vsq̄quo iudicatꝭ iniquitatē ⁊ cetera: que
vtiq̄ nō oībus: sed q̄busdā dicit: qꝛ discer
nens dicit: et tñ in medio deos discernit.
Sed q̄riꝭ si hoīes ad q̄s sermo dei factꝰ est
dij vocanꝭ: vtrū ⁊ angeli vocādi sunt dij:
cū hoībus iustis ⁊ sanctis maximū ꝑmiuz
ꝓmittaꝭ eq̄litas angeloꝝ: Et in scripturis
quidē nescio vtrū vel possit: vel facile pos-
sit repperiri apte dici angelos deos. Sꝫ cū
de dn̄o dictū esset: Terribilis sup oēs de-
os: cur hoc dixerit cōtinuo velut exponen
do cōiūxit: Qm̄ dij gentiū demonia. Sup
tales deos dixit dn̄m terribilē in sanctis su
is q̄s celos fecit: a quibꝰ demonia terrerēꝭ:
Sic em̄ sequiꝭ: Dn̄s aūt celos fecit. Non
ḡ dij sine additamēto: sed dij gentiū demo
nia: supius tamē: terribilis inq̄t sup oēs de
deos. Nō ait: sup oēs deos gentiū: q̄uis
intelligi hoc voluerit: Attende qḋ sequiꝭ:
Qm̄ dij gentiū demonia. Qḋ quidē in he
breo diciꝭ nō ita esse scriptū: sed dij gentiū
simulachra. Quod si verū est: multo magꝭ
credēdi sūt septuaginta diuino spū interp
tati quo spū: ⁊ illa dicta sūt q̄ in hebreis lit
teris sūt. Eodē nāq̄ operāte spū: etiā hoc
dici oportuit qḋ dictū ē: Dij gentiū demo
nia: vt intelligeremꝰ: sic etiā in hebreo posi
tū: Dij gentiū simulachra: vt demonia po-
tiꝰ q̄ sunt in simulachris significarenꝭ. Nā
qḋ attinet ad ipsa simulachra q̄ grece ap-
pellanꝭ idola: quo nomine iā vtimur ꝓ la
tino: oculos habēt ⁊ nō vident: ⁊ cetera: q̄
de his iō dicunꝭ: qꝛ omni sensu carent: quo
circa nec terreri pn̄t: qꝛ nisi ea que sentiunt
terreri vtiq̄ nō possunt. Quō ḡ dictuꝫ est
de dn̄o: Terribilis ē sup oēs deos: qm̄ dij
gentiū simulachra: nisi ꝑ simulachra intel-
liganꭗ demonia que terreri pn̄t: Vn̄ ait et
Apls: Scimus qꝛ nihil est idolū. Hoc em̄
retulit ad materiā terrenā sensu carentem.
In ea itē ne quisq̄ putaret nō eē aliquā vi
uentē: sentiētēq̄ naturā: q̄ gētiū sacrificijs
delecteꝭ: adiunxit: sed q̄ imolant gētes de
monijs imolant ⁊ nō deo: nolo vos socios
fieri demonioꝝ. Si ḡ nusq̄ in eloquijs di
uinis reperiꝭ sctōs angelos appellatos de-
os: ea mihi cā potissimum occurrit: ne isto
noīe hoīes ad h̄ edificarenꝭ: vt ministeriū
vel seruitiū religionis q̄ grece liturgia: vel
latria dicitur sanctis angelis exhiberēt: qḋ
nec ipsi exhiberi ab hoībus volūt: nisi illi
deo qui ⁊ ipsoꝝ ⁊ hoīm deꝰ est. Vn̄ multo
vtiliꝰ angeli vocanꝭ: q̄ latine nuncij nūcu-
panꝭ: vt ꝑ nomē non substātie: sed officijs
satis intelligamꝰ illū deū a nobis eos coli
velle quē nūciant. Totā ḡ istā q̄stionē bre
uiter Apls soluit: vbi ait: Nā ⁊ si sūt q̄ di
canꝭ dij: siue in celo: siue ī terra: quēadmo
dū sunt dij multi: ⁊ dn̄i multi: sed nob̄ vnꝰ
deꝰ pater: ex q̄ oīa ⁊ nos in ipso: ⁊ vnꝰ dn̄s
Jesus christꝰ: ꝑ quē oīa ⁊ nos ꝑ ipm̄. Con
fiteamur ḡ deo deoꝝ ⁊ dn̄o dn̄oruꝫ: qm̄ in
eternū mīscdia eiꝰ. Qui facit mira-
bilia magna solus: Sicut in oīm ver-
suū nouissimis ꝑtibꝰ positū est: Qm̄ in et-
nū mīscdia eiꝰ. Sic in oīm capitibus: q̄uis
nō sit positū: subaudiendū ē: Cōfitemini:
qḋ in greco euidētiꝰ apparet. Apparēt aūt
⁊ in latino si eandē locutionē trāsferre po-
tuissent interp̄tes nr̄i. Qḋ quidē in isto v̄-
su possent: si dicerēt facienti mirabilia. Qḋ
em̄ nos habemꝰ: qui facit mirabilia: grecꝰ
habet facienti mirabilia: vbi necessario cō
fitemini subaudiꭗ: atq̄ vtinā vel ꝓnomen
adderēt: vt dicerēt: ei qui facit: vꝉ ei qui fe-
cit: vel ei q̄ firmauit: qꝛ etiā sic facile intelli
gereꭗ cōfitemini esse subaudiēdū. Nūc v̇o
ita obscurū factū est: vt qui codicē grecū:
siue nescierit inspicē: siue neglexerit: possit
putare q̄ fecit celos: qui firmauit terrā: qui
fecit luminaria: qm̄ in eternū mīscdia eiꝰ.
Iō dictū q̄si ꝓpterea ista fecerit: qm̄ in et-
nū mīscdia eiꝰ: cū ad eius mīscdiam illi ꝑti
neāt q̄s de miseria liberat: non aūt vt eius
mīscdie fuisse itelligamꝰ facē celū: ⁊ terrā:
⁊ luminaria: cū illḋ sit bōitatꝭ eiꝰ q̄ creauit
oīa bona valde. Creauit aūt vt eēnt oīa: h̄
v̇o mīscdie vt a pctīs nr̄is mūdet nos: ⁊ a
miseria liberet in eternū. Ita ḡ nos alloq̄ꭗ
psalmꝰ: Cōfitemi deo deoꝝ: Cōfitemi dn̄o
dn̄oꝝ: Cōfitemini ei q̄ facit mirabilia mag
na solꝰ: Cōfitemi ei Qui fec̄ celos in
intellectu. Cōfitemini ei Qui firma-

uit terrā sup aq̄s. Cōfitemī ei. Qui
Alia lra. fecit luminaria magna† solus. Cur
t nō habet. aūt ɔfiteamur: in oīm versuū finib⁹ ponit
Qm̄ in eternū misc̄dia ei⁹. Sed q̄d est qui
facit mirabilia magna solus: An q̄z multa
mirabilia facit p̱ angelos ⁊ p̱ hoīes: Sunt
quedā magna q̄ solus de⁹ facit: ⁊ ip̄a exe-
quit̄ dicens: Qui fecit celos in intellectu.
Qui firmauit terrā sup aq̄s. Qui fecit lūi-
naria magna solus. Jō ⁊ hic addidit: sol⁹:
quia cetera mirabilia q̄ dictur⁹ est: p̱ hoīes
fecit. Cū em̄ dixisset: Qui facit luminaria
magna solus: q̄ sint eadē lūinaria: secutus
aperuit. Solē in p̄tātē diei. Lu
nā ⁊ stellas in p̄tātem noctis. Dein
de incipit dicere que p̱ angelos vel hoīes
fecerit. Qui p̱cussit egyptū cū pri-
mogenitis eorū. Et cetera. Uniuersā
igit̄ creaturā nō vtiq̄ deus p̱ aliquā crea-
turā: sed solus fecit. Cui⁹ creature q̄sdam
p̱tes excellētiores cōmemorauit ex quib⁹
vniuersa cogitarem⁹: intelligibiles celos ⁊
visibilē terrā: Et q̄ sūt etiā celi visibiles cō
memorat̄ eoꝝ luminarib⁹ totū celeste cor
poreū vt ab ipso factū acciperem⁹ admo-
nuit: Q̄ꝫ id q̄ᵒ ait: Qui fecit celos in ītel-
lectu: vel sicut alij interp̄tati sunt: in intelli
gētia: vtrū celos ītelligibiles significare h̄
mō voluerit: an in suo intellectu: vel in sua
intelligentia fecisse celos: hoc est in sua sa-
pientia: sicut alibi scriptum est: Oīa in sa-
pientia fecisti: eo mō insinuans vnigenitū
verbū queri pōt. Sꝫ si ita ē vt in suo intel-
lectu fecisse accipiam⁹ deū celos: cur tm̄ d̄
celis hoc ait: cū oīa in eadē sapientia fece-
rit: An ibi tm̄ exp̄mendū fuit: vt in ceteris
etiā tacitū posset intelligi: vt iste sit sensus:
Qui fecit celos in ītellectu: q̄ fundauit ter
rā sup aq̄s: vt ⁊ hic subaudias ī intellectu:
Qui fecit lūinaria magna sol⁹: solē in p̄tā-
tem diei: lunā ⁊ stellas in p̄tātē noctis: vti-
q̄ in intellectu: Quō ḡ solus: si h̄ est in in-
tellectu: vel in ītelligētia q̄ᵒ est in sapiētia:
id est in v̄bo vnigenito: An q̄z trinitas nō
sunt tres dij: sed vn⁹ deus: ad id refert̄ q̄ᵒ
solus deus fecit: q̄z nō creaturā p̱ creaturā
fecit: Sed q̄d est q̄ firmauit terrā sup aq̄s:
Obscura em̄ q̄stio est: q̄z terra grauior vi-
det̄ vt nō portari aquis: sed aq̄s poti⁹ por
tare credat̄. De q̄ re ne aduersi⁹ eos qui se
putant ista certis rōnibus cōperisse ɔtenti
ōse scripturas nr̄as defendē videamur: si-
ue illud ita: siue aliter sit: habemus q̄ᵒ de p̱
ximo intelligam⁹: terrā que habitat̄ ab hoī

bus: ⁊ terrestria p̄tinet aīalia: que alio; mō
in scripturis arida dicit̄: sicut scriptū ē: Ap
pareat arida: ⁊ vocauit de⁹ aridā terrā su-
per aq̄s esse fundatā: q̄ᵒ aq̄s circūfluētib⁹
supeminet. Nō em̄ que dicit̄ litoraria ciui-
tas sup maria fundata: ita sub ea mare est:
quēadmodū sunt aq̄ sub speluncaꝝ cauer
nis: aut sub nauib⁹ supnatantibus: sed iō
sup mare d̄r: q̄z inferiori mari supeminet.
Sic dict⁹ est Pharao exisse sup aquā: ita
em̄ habet grec⁹: q̄ᵒ quidā latini habēt ad
aquā: sic dn̄s sup puteū sedebat: q̄ ambo
supiores essent: q̄ꝫ flumen ⁊ puteus: ille iu
xta flumē: iste iuxta puteū. Si aūt etiā ali-
q̄d aliud q̄ᵒ ad nos magis p̄tinet ista dic-
ta significant: Fecit deus celos in ītellectu
sp̄uales sanctos suos: quib⁹ nō tm̄ credē:
verū etiā intelligere diuia donauit. Hoc q̄
nōdū p̄nt ⁊ solā fidē firmissimā tenent: tan
q̄ꝫ infra celos t̄re noīe figurant̄. Et quia in
baptismo quē acceperūt incōcussa creduli
tate ɔsistūt: ideo dictū est: Firmauit terrā
sup aquas. Itē q̄z dictū est de dn̄o christo
q̄ᵒ in illo sūt oēs thesauri sapiētie ⁊ sciētie
abscōditi: Hec aūt duo: id ē sapiētiā ⁊ sci-
entiā distare inter se aliq̄d aliā q̄z scriptura
rū testant̄ eloquia: maxime loquēte sancto
Job: vbi quodāmō singula definiunt̄. Di
xit aūt hoī: Ecce pietas est sapia: abstinere
aūt a malo sciētia est: nō incōgruēter intel-
ligimus sapientiā in cognitōe ⁊ dilectione
ei⁹ q̄ᵒ sp̱ est: atq̄ꝫ incōmutabilit̄ manet q̄ᵒ
de⁹ est. Nā ⁊ q̄ᵒ ait: Ecce pietas est sapia:
θεοσέβεια dicta est in greco: quod vt totū
latine exp̄matur: dei cult⁹ dici pōt. Absti-
nere aūt a malo q̄ᵒ dixit eē scientiā: quid ē
aliud: q̄ꝫ in medio natiōis tortuose ⁊ puer-
se tāq̄ꝫ in nocte hui⁹ seculi caute prudēter
ɔuersari: vt abstinēdo quisq̄ꝫ ab iniq̄tate:
nō ɔfundat̄ tenebris p̄prij muneris luce di-
scretus: Cū ḡ quodā loco Aplus ɔcordē
gratiaꝝ dei varietatē in hoībus dei vellet
ostēdere: hec in primis duo posuit dicēs:
Alij quidē dat̄ p̱ spiritū sermo sapientie: h̄
esse arbitror: solē in p̄tāte diei: Alij sermo
sciētie s̄m eundē sp̄m: hoc est lunā. Dein-
de quodāmō stellas cōmemorari puto in
eo q̄ᵒ dicit̄: Alij fides ī eodē sp̄ū: alij cura
tionū donatio ī vno sp̄ū: alij opatōes v̄tu
tū: alij p̄phetia: alij dījudicatio sp̄ūū: alij
genera linguarū: alij interp̄tatio sermonū.
Nihil em̄ hoꝝ est q̄ᵒ in huius seculi nocte
nō sit necessariū: que cū trāsierit necessaria
ista nō erūt: iō in p̄tātem noctis. In p̄tāte

quippe ait: vel diei vel noctis: vt ptãs esset
diei lucere vel nocti. Qd in spũalib⁹ donis
sic intelligit: quia dedit ptãtem filios dei fi
eri. Qui pcussit egyptũ cũ pmogenitis eo
rum. Percussit ⁊ seculũ: cũ his que preci-
pua putant in sclo. ¶ Qui eduxit isra
el de medio eorũ. Educit etiã sctõs ac
fideles suos de medio maloꝝ. ¶ In ma
nu potẽti ⁊ brachio excelso. Quid
potẽtius: quid excellẽtius eo d q̃ dictũ est:
Et brachiũ dñi cui reuelatũ ẽ. Qui di
uisit mare rubrũ in diuisiones. Di-
uidet etiã: vt vnus atq̃ idẽ baptism⁹ alijs
sit in vitã: alijs sit in mortẽ. ¶ Et eduxit
israel p mediũ eius. Educit etiã inno
Alia lra. uatum pplm suũ p lauachrũ regnãtionis.
† excussit. Et † pcussit Pharaonẽ ⁊ virtutẽ ei
us in mari rubro. Celeriter interimit:
Alia lra. ⁊ peccatũ suum reatũq̃ eius p baptismũ.
† p desertũ. Qui traduxit pplm suũ † i deserto.
Traducet ⁊ nos in h⁹ seculi ariditate ⁊ ste
rilitate: ne in ea pereamus. ¶ Qui pcussit
reges magnos. Et occidit reges
fortes. Percutit atq̃ occidit etiaz a nob
diabolicas ⁊ noxias ptãtes. Seon re
gẽ amorreorũ. Germẽ inutile vel temp
tationẽ calentẽ: qd interptatur seon: regez
amaricãtiũ: qd interptat amorreoꝝ. ¶ Et
Og regẽ basan. Coaceruantẽ qd int̃
ptatur og: ⁊ regẽ cõfusionis: quod interp-
tat basan. Quid enĩ coaceruat diabolus:
nisi ꝯfusionẽ. Et dedit terrã eorũ he
reditatẽ. ¶ Hereditatẽ israel seruo
suo. Dat etiã quos diabolus possidebat
hereditatẽ semini Abrae: qd est christus.
Quia in hũilitate nr̃a memor fu
it nr̃i. ¶ Et redemit nos ab inimicis
nostris. Sanguine vnigeniti sui. ¶ Qui
dat escã omni carni. Hoc est omni ho
minũ generi: nõ tñ israelitarũ: sed ⁊ gẽtiũ:
De qua esca dicit: Caro mea vera ẽ esca.
Cõfitemini deo celi: qm̃ in eter-
nũ mĩscdia ei⁹. ¶ Cõfitemini dño
dñorũ: qm̃ in eternũ mĩscdia eius.
Quod hic ait: deo celi: credo aliter dicere
voluit qd supra dixerat: deo deorũ. Nam
quod ibi deinde subiunxit: hoc etiã hic re-
pxtuit. Cõfitemini dño dñoꝝ. Sed ⁊ si sũt
q̃ dicunt dij: siue in celo: siue in terra: quẽ-
admodũ sunt dij multi: ⁊ dñi multi: sed no
bis vnus est de⁹ pater: ex quo oĩa ⁊ nos in
ipsum: ⁊ vnus dñs Jesus christus p quez
oĩa ⁊ nos p ipm: cui cõfitemur: qm̃ in eter-
nũ mĩscdia eius.

Explicit Tract. de ps. CXXXV.
Incipit Tract. de ps. CXXXVI.
¶ Prefatio.

OBlitos vos esse non arbitror: cõ-
mẽdasse nos vobis: imo cõmemo
rasse: quod omnis erudit⁹ in sanc
ta ecclesia nosse debet: vnde ciues sum⁹: et
vbi pegrinemur. Et pegrinationis nostre
causam esse peccatũ. Reuersiõis aũt mu-
nus remissionẽ peccatoꝝ. Et iustificatiõez
gratie dei. Duas ciuitates pmixtas sibi in
terim corpe ⁊ corde separatas currere per
ista volumina scloꝝ vsq̃ in finẽ: Audistis
⁊ nostis vnã cui finis est pax eterna: ⁊ vo-
cat hierusalẽ: alterã cui gaudiũ ẽ pax tpa-
lis: ⁊ vocat babylonia. Interptationẽ eti-
am noim: si nõ fallor: tenetis: hierusalẽ inter
ptari visionẽ pacis: babyloniã cõfusionẽ.
Hierusalẽ in babylonia captiua tenebat
nõ tota: ciues .n. eius ⁊ angeli sunt: sed qd
attinet ad hoies predestinatos in gloriam
dei: futuros p adoptionẽ coheredes chri-
sti: quos de ipsa captiuitate redemit sang-
ne suo. Particulã ergo istã ciuitatis hieru
salẽ captiuã teneri in babylonia p pecca-
to. Incipe aũt inde exire prius corde p cõ
fessionẽ iniquitatis: ⁊ caritatẽ iusticie: De
inde postea in fine seculi etiã corpe separã
dã cõmendauim⁹ in eo psalmo quẽ pmo h
cũ vestra dilectione tractauim⁹: q̃ ita inci-
pit: Te decet hymnus deus in syon: ⁊ tibi
reddetur votũ in hierusalẽ: hodierna autẽ
die cantauimus.

¶ Expositio psalmi

SUper flumina babylonis
illic sedimus ⁊ fleuim⁹: dũ
recordaremur † syon. Videte Alia lra. † tui.
q̃ in illo dictũ est: Te decet hymn⁹ de⁹ in
syon: hic aũt: Sup flumina babylonis il-
lic sedim⁹ ⁊ fleuim⁹ cũ recordaremur syon:
Illa syon vbi decet hymn⁹ deũ. Que sũt
g̃ flumina babylonis: ⁊ quid est nr̃m sedẽ
⁊ flere in recordatiõe syon: Si enĩ ciues in
de sum⁹: nõ tñ hoc cantam⁹: sed ⁊ agim⁹.
Si ciues sum⁹ de hierlm: id est de syon: ⁊
in ista vita: in ista ꝯfusione h⁹ seculi: in ista
babylonia nõ ciues habitamus: sed capti
ui detinemur: oportet vt nõ tñ ista decãte-
mus: sed ⁊ faciamus affectu cordis pio re-
ligioso desiderio eterne ciuitatis. Habet ⁊
h ciuitas q̃ babylonia dicit amatores su-
os ꝯsulentes paci tpali: ⁊ nihil vltra sperã
tes: totũq̃ gaudiũ suũ ibi figẽtes: ⁊ ibi fini
entes: ⁊ videmus eos p republica terrena

plurimū laborare: sed ⁊ in ea quicūq; fide
liter versant: si nō ibi appetant supbiā ⁊ pe
rituram elationē ociosamq; iactantiā: sed
verā fidē exhibeāt: quā possūt: q̄diu p̄nt:
quib⁹ possunt: ad quātum vident terrena:
⁊ ad quātū intelligūt speciē ciuitatis: non
eos sinit deus perire in babylonia. Pre-
destinauit em̄ eos ciues hierusalē: Intelli
git captiuitatē eoꝝ deus: ⁊ ostendit illis ali
am ciuitatē cui vere debeāt suspirare: pro
qua debeant cuncta conari: ad quā cape-
scendā debeant ciues suos secū pegrinos
quātum valuerint adhortari. Propterea
dicit dn̄s Jesus christus: Qui in modico
fidelis est: ⁊ in magno fidelis ē. Et rursum
dicit: Si in alieno fideles nō fuistis: vestꝝ
q̄s dabit vobis? Tamē carissimi attendite
flumina babylonis. Flumina babylonis
sunt oīa que hic amātur ⁊ trāseūt. Nescio
quis amauit (verbi gratia) agriculturā ip
sam exercere: inde ditescere: ibi occupare
animū: inde pcipere voluptatē: attendat
exitū: ⁊ videat illud qd̄ amauit nō esse fun
damentū hierusalē: sed fluuiū babylonis.
Alius dixit: magna res militare: oēs agri-
cole formidant eos qui militant: obsequū-
tur eis: tremunt eos: si fuero agricola time
bo militarē: si fuero militaris timebor ab
agricola. O insane: in alium te babylonis
fluuiū p̄cipitasti ⁊ turbulentiorē ⁊ rapaci-
orē: ⁊ cū tu timeri vis a minore: time maio
rem potestatē: te ip̄e maior fieri pōt subito
qui te timet: nunq̄ aūt erit minor quē de-
bes timere. Aduocatū eē inq̄t magna res
est potētissima eloquētia in oībus habere
susceptos: pendētes ex lingua diserti pro-
ni sui: ⁊ ex eius ore sperātes: vel dāna: vel
lucra: vel mortem: vel vitā: vel pniciē: vel
salutē. Nescis quo te miseris. Alius ⁊ iste
fluui⁹ babylonis est: ⁊ qd̄ multū sonat stre
pitus aque saxa pcutit. Attende q̄ fluit:
attende q̄ labitur: ⁊ si attendas: q̄ fluit et
labitur: caue q̄ trahit. Nauigare inq̄t ali⁹
⁊ negociari magnū est: scire multas puin-
cias: lucra vndiq; capere: nō esse obnoxiū
in ciuitate alicui potēti: sp̄ pegrinari: ⁊ di-
uersitate negociorū nationū aīm pascē: ⁊
augmentis lucroꝝ diuitē remeare. Fluui⁹
est ⁊ iste babylonis. Lucra tua qn̄ stabunt:
qn̄ p̄sumpturus: qn̄ secur⁹ eris ex his que
acquiris? Quāto eris ditior: tanto timidi-
or. Uno naufragio nudus exibis: ⁊ recte
te plangis in flumina babylonis: q̄ nolui
sti sedere ⁊ flere super flumina babylonis.

Alij ergo ciues sācte hierusalē intelligētes
captiuitatē suā: attendūt humana vota: ⁊
diuersas hoīm cupiditates hac atq; illac
rapiētes: trahentes: impellētes in mare: vi
dent hec ⁊ nō se mittūt in flumina babylo-
nis: sed sedent super flumina babylonis:
⁊ flent super flumina babylonis: vel illos
qui rapiunt: vel seipsos qui ī babylonia eē
se meruerūt: sedentes tn̄ hoc est humilitate
humiliati. Sup flumīa ḡ babylōis illic se
dim⁹ ⁊ fleuim⁹: cū recordaremur syon. O
sancta syō vbi totū stat ⁊ nihil fluit: Quis
nos in ista p̄cipitauit? Quare dimisim⁹ cō-
ditorem tuū ⁊ societatē tuā? Ecce inter flu
entia ⁊ labētia cōstituti: vix quisq; raptus
a flumine si tenere lignū potuerit euadet.
Humiliati ergo in captiuitate nostra sede-
amus super flumina babylonis: nō nos au
deamus in illis fluminib⁹ precipitare: nec
nos audeamus in nostre captiuitatis ma-
lo atq; tristicia nos supbe erigē: s; sedeam⁹
⁊ sic fleamus: sedeam⁹ sup flumīa babylo-
nis: nō infra flumīa babylonis: talis sit hu
militas nostra: vt nos nō mergat. Sede su
per flumīa: noli ī flumine: noli sub flumīe:
sed tamē sede humilis: loquere nō quomō
in hierusalem. Ibi em̄ nō stabis: q̄ de ipsa
spe loquit̄ alius psalmus: ⁊ cantat dicens:
Stātes erāt pedes nostri in atrijs hierl'm.
Ibi erigeris si te hic penitēdo ⁊ cōfitendo
humiliaueris. In atrijs ergo hierusalē stā-
tes erāt pedes nostri: sup flumīa v̇o baby
lonis sedimus ⁊ fleuim⁹ cū recordaremur
syon. Inde oportet vt fleas recordādo sy
on. Multi em̄ flēt fletu babylonico: q̄ et
gaudent gaudio babylonis. Qui gaudet
lucris: ⁊ flet dānis: vtrūq; d̄ babylonia ē.
Flere debes: sed recordādo syon. Si recor
dādo syon fles: ⁊ qd̄ tibi scd̄m babyloniā
bn̄ est oportet vt fleas. Propterea dicitur
in quodā psalmo: Tribulationē ⁊ dolorē
inueni: ⁊ nomē dn̄i inuocaui. Quid est qd̄
qd̄ dicit inueni? Nescio quā tribulationē:
quasi querēdā inenit tanq̄ quesitā. Et cū
inuenisset quo lucro inuenit? Nomen dn̄i
inuocauit. Multū interest vtrū inuenias
tribulationē: an inueniaris a tribulatione.
Dicit em̄ alio loco: Dolores inferni inue-
nerūt me. Quid est inuenerūt me dolores
inferni? Quid est tribulationē ⁊ dolorē in-
ueni? Qn̄ te repente occupat tristicia per-
turbatis tibi rebus secularibus: quib⁹ ob-
lectabaris: ⁊ quibus delectabaris: qn̄ te re
pentina ipsa inuenit tristicia: vn̄ te nō pu-

tabas posse fieri tristem accidit: ⁊ tristis ef-
ficeris: inuenit te dolor inferni. Te eñi sur-
sum putabas: verũtamẽ deorsum eras: et
cũ te dolor inferni inueniret ibi te inuenisti
deorsum qui sursũ putabas. Inuenisti eñi
te dolore affectum grauiter tristicia alicu⁹
mali: vnde forte ꝓsumpseras ꝺ nõ fore tri-
stem: inuenit te dolor inferni. Cũ autẽ be-
ne est tibi arrident omnia secularia: nullus
tuorꝫ obijt: nihil in vinea tua forte vel aru
it: vel grandinatũ est: vel sterile apparuit:
non acuit cuppa tua: nõ abortuꝫ passum ẽ
pecus tuũ: non exhonoratus es in aliqua
dignitate: scḋm seculũ constitut⁹: Vndiqꝫ
amici tui ⁊ viuũt ⁊ seruant tibi amicitiam:
clientes non desunt: filij obsequũtur: serui
cõtremiscunt: ꝯiunx concors: felix dicitur
domus: ibi inuenis tribulationem si aliqñ
potes: vt inuẽta tribulatione inuoces no-
men dñi. Peruersum aliquid videtur do-
cere sermo diuinus: flere in leticia: ⁊ in me
rore letari. Audi in merore letãtẽ: Gloria-
mur inquit in tribulationib⁹. Flentem aũt
in leticia: vide si inuenit tribulationẽ. At-
tendat quisqꝫ ipam felicitatẽ suã qua exul-
tauit anima eius: ⁊ tumuit quodãmõ gau
dio ⁊ extulit se: ⁊ dixit: Felix sũ. Attẽdat si
nõ fluat illa felicitas: si põt certus esse de il
la: qꝛ manet in eternũ. Si aũt nõ est certus
⁊ videt fluere vñ gaudet: fluuius babylo-
nis ẽ: sedeat sup̃ ⁊ fleat: Sedebit aũt ⁊ plo
rabit: si recordatus fuerit syon. O pax illa
quã videbim⁹ apud deũ: O illa sancta eq̃
litas angelorum: O illa visio ⁊ spectaculũ
pulchrũ. Ecce in babylonia puchra sunt
que tenent: nõ teneãt: non decipiãt. Aliud
est solaciũ captiuorũ: aliud gaudium libe-
rorũ. Super flumina babylonis illic sedi-
mus ⁊ fleuimus cum recordaremur syon.

**In salicib⁹ in medio eius: suspẽ
dimus organa nostra.** Habent orga
na sua ciues hierusalẽ: scripturas dei: pre-
cepta dei: ꝓmissa dei: meditationẽ quãdã
futuri seculi: sed cũ agunt in medio baby-
lonie: organa sua in salicibus eius suspen-
dũt. Salices ligna sunt infructuosa: ⁊ hoc
loco ita posita: vt nõ aliquid boni possit in
telligi de salicib⁹: Alibi aũt forsitan potest:
modo ligna intelligi sterilia nascentia sup̃
flumina babylonis. Rigãtur hec ligna de
fluminib⁹ babylonie: ⁊ nullum fructũ fe-
runt. Sicut sunt homines cupidi: auari ste
riles in opere bono: ita ciues babylonie vt
etiam ligna sint illius regionis: ex istis vo-
luptatibus rerũ transeuntiũ pascũtur tan-
qꝫ irrigata a fluminib⁹ babylonie. Querit
fructũ ⁊ nusqꝫ inuenit. Qñ tales patimur:
versamur cũ eis qui sunt in medio babylo
nis. Multũ eñi interest inter mediũ baby-
lonis: ⁊ exteriora babylonie. Sunt qui nõ
sunt in medio eius: id est nõ tanta cõcupi-
scentia seculi ⁊ delectationibus obruũtur.
Qui vero vt apte dixerim ⁊ breuiter mul-
tũ mali sunt: in medio babylonis sunt: ⁊ li-
gna sunt sterilia: tanqꝫ salices babylonis.
Qñ illos videm⁹: ⁊ tã steriles eos inueni-
mus: vt difficile nobis appareat in eis ali-
qd, vñ possint duci ad fidẽ rectã: vel ad bo
na opa: vel ad spem futuri seculi: vł ad cõ
cupiscentiã liberationis a captiuitate mor
talitatis: scripturas nouim⁹ quas eis dica
mus: Sꝫ qꝛ nullũ fructuꝫ in eis inuenim⁹:
vñ incipiam⁹: auertim⁹ ab ipis faciẽ: ⁊ di-
cim⁹: Adhuc isti nõ sapiũt: ñ capiũt: qꝛ q̃c
quid illis dixerimus: sinistrũ ⁊ aduersũ ha
bebũt. Ergo differẽdo circa eos scpturas:
suspendim⁹ organa nostra in salicib⁹: Nõ
eñi dignos habemus qui organa nr̃a por-
tent. Nõ ḡ eis organa nr̃a inserẽdo alliga
mus: sed differẽdo suspendimus. Salices
eñi sunt babylonie ligna infructuosa: pa-
sta tp̃alibus voluptatib⁹: tanqꝫ fluminib⁹
babylonie. Et videte si nõ hoc sequit̃ psal
mus. In salicib⁹ inquit in medio ei⁹: suspẽ
dimus organa nr̃a. **†Qm̃ illic inter-
rogauerũt nos qui captiuos duxe
runt nos: verba canticor̃. Et q̃
abduxerũt nos: hymnu.** Subaudis
interrogauerũt nos. Verba canticorum ⁊
hymnũ interrogauerũt nos qui captiuos
duxerũt nos. Qui nos duxerũt captiuos?
Fratres quos sensim⁹ aliqñ captiuatores
nr̃os? Sensit quidẽ illa hierusalẽ babylo-
nios: persas: chaldeos: ⁊ illarũ gentiũ ⁊ re
gionũ hoies captiuatores suos: ⁊ hoc po-
stea: nõ qñ isti psalmi cantabant. Sed iaꝫ
diximus caritati vestre: oĩa que scḋm litte-
rã in illa ciuitate cõtingebãt: figuras nr̃as
fuisse. Et facile põt demonstrari captiuos
nos esse. Nõ eñi respiramus iam in auras
illius libertatis: nõ eñi fruimur puritate ve
ritatis: ⁊ illa sapiẽtia que in seipsa manẽs in
nouat omnia. Delectationib⁹ tp̃aliũ rerũ
tẽptamur: ⁊ colluctamur quotidie cũ sug-
gestionibus illicitarũ voluptatum: vix re-
spiramus vel in oratione: ⁊ captiuos nos
esse intelligimus: Sꝫ qui nos captiuos du
xerũt? Qui hoies? Que gens? Quis rex?

Alia lr̃a. † Quia.
Alia lr̃a. † captiui

Si redimimur: captiui eramus. Quis nos
redemit? Christus. A quo nos redemit? A
diabolo. Diabolus ergo ꝛ angeli eius ca-
ptiuos nos duxerũt: nec ducerent nisi cõ-
sentiẽtes. Nos ducti sum⁹ captiui. Capti-
uatores nostri dixi qui sint: Ipsi sunt etiã la
trones vulnerãtes illum viatorẽ qui descẽ
dit ab hierusalẽ i hiericho: quẽ sautiatũ se
miuiuũ reliquerũt. Hũc ille custos noster:
id est samaritanus: Samaritanus eñ cu-
stos interp̃tatur: cui obiectũ est a iudeis: ꝛ
dictũ: Nõne verũ dicimus: q̃ samaritan⁹
es ꝛ demoniũ habes: ꝛ ille obiectorũ duo
rum vnũ respuit ꝛ vnũ tenuit: Ego inquit
demoniũ nõ habeo: nõ aũt dixit: ego nõ sũ
samaritan⁹. Si eñ ille samaritan⁹ nõ custo
dierit: vtiq̃ perimus. Samaritan⁹ ẽ̃ tran-
siens vidit sauciatũ ꝛ vulneratũ derelictũ
a latronibus: ꝛ sicut nostis collegit. Sicut
eñ aliqui latronũ noĩe ponũtur qui nobis
plagas peccatorũ inflixerũt: iam ꝑ nostre
captiuitatis cõsentionẽ: sic ꝛ captiuatores
nostri ipsi dicũtur. Isti ergo qui captiuos
duxerũt nos diabolus ꝛ angeli eius: quã-
do nos duxerũt? Et q̃ nos interrogauerũt
verba canticoꝝ? Quid ergo? Intelligim⁹
quecũq̃: q̃ cũ tales nos interrogant in q̃-
bus diabolus operaꝛ: intelligendus est ip
se nos interrogare qui in eis operaꝛ. Apo
stolus dicit: Et vos cũ essetis mortui in de
lictis ꝛ peccatis vestris cũ viueretis in il-
lis scd̃m seculũ mundi huius: scd̃m princi
pem potestatis aeris huius: spirit⁹ qui tũc
operabatur in filijs diffidentie: in quib⁹ et
nos inquit aliq̃n cõuersati sumus. Osten-
dit se redemptũ de babylonia ꝛ cepisse iã
exire: sed tñ adhuc quid dicit? Quia cũ ho
stibus nostrĩ ꝯfligimus: ꝛ ne irascamur ho
minibus qui nob̃ ingerũt ꝑsecutiones: tu-
lit intentionẽ nostram Apostolus ab odio
hominum ꝛ direxit in luctam quorundam
spirituũ quos nõ videmus: ꝛ cũ ipsis con
fligimus. Ait eñ. Non est nobis collucta
tio aduersus carnẽ ꝛ sanguinem: id est ad-
uersus homines quos videtis: a quib⁹ ma
la videmini pati: qui vobis importãt ꝑse-
cutiones: nam pro ipsis orare precepti su-
mus. Nõ est nobis inquit colluctatio ad-
uersus carnem ꝛ sanguinẽ: id est aduersus
homines: sed aduersus ṗncipes ꝛ potesta
tes: ꝛ rectores mundi tenebrarũ harum.
Quid dixit mũdi? Dilectoꝝ mũdi. Quos
dixit dilectores mundi hos appellauit ꝛ te
nebras: id est iniquos: sceleratos: infide-

les: peccatores: Quibus iaꝫ credentibus
gratulatur hoc modo vt dicat: Fuistis eñ
aliquãdo tenebre: nũc aũt lux in domino.
Ergo cõstituit nos luctam habere cũ illis
principibus: ipsi nos duxerunt captiuos.
Quomõ aũt diabolus intrauit in cor Iu-
de vt traderet dominũ: nõ autem intraret
nisi ille locum daret: sic multi mali homi-
mines de media babylonia per desideria
carnalia ꝛ illicita locum dando diabolo ꝛ
angelis eius in cordib⁹ suis: vt in illis ꝛ de
illis operetur: aliquãdo interrogant nos ꝛ
dicũt nobis: Exponite nobis rationẽ. Pa
gani plerĩq̃ dicũt ista nobis: Exponite no
bis rationẽ quare venit christus: et quid ꝓ
fuit christ⁹ generi humano? Nõne ex quo
venit christus: peiora sunt in rebus huma
nis q̃ fuerunt antea: ꝛ feliciores tunc erãt
res humane q̃ modo? Dicant nobis chri
stiani: quid boni attulit christus vnde feli
ciores putent res humanas q̃ venit chri-
stus? Vides eñ si theatra ꝛ amphitheatra
ꝛ circi starent incolumes: si nihil caderet d̃
babylonia: si vbertas esset circũfluentium
voluptatũ hominib⁹ cantaturis ꝛ saltatu-
ris ad turpia cantica: si libido scortantiuꝫ
ꝛ meretricantiũ haberet quietem ꝛ securi-
tatem: si nõ timeret famẽ in domo sua qui
clamat vt pãthomimi vescanꝛ: Si hec om
nia sine labe: sine ꝑturbatione aliqua flue-
rent: et esset securitas magna nugarũ: feli-
cia essent tempora: ꝛ magnã felicitatẽ reb⁹
humanis christus attulisset. Quia vero ce
dũtur iniquitates: vt extirpata cupiditate
plantetur caritas hierusaleꝫ: q̃ miscentur
amaritudines vite temporali: vt eterna de
sideretur: q̃ erudiũtur in flagellis homĩes
paternã accipientes disciplinã: ne iudicia
riam inueniãt sententiã: nihil boni attulit
christus: ꝛ labores attulit christus: ꝛ inci-
pis dicere homini: quãta bona facit christ⁹
ꝛ non accipit. Proponis eñ illi eos qui fa
ciunt quod mõ audistis in euãgelio: ven-
dũt omnia sua: ꝛ dãt pauperib⁹ vt habeãt
thesauꝝ in celis ꝛ sequãtur dominũ: dicis
illis: ecce quod attulit christ⁹. Q̃ multi fa
ciũt ista vt distribuãt res suas egenis: ꝛ fi-
unt pauperes: nõ necessitate: sed volũtate
sequẽtes deũ: sperantes regnũ celoꝝ. Irri
dent isti quasi stultos talia inquiunt bona
attulit christus: vt perdat homo res suas:
ꝛ cũ dat egenis remaneat egen⁹? Quid er-
go facies? Bona christi non capis. Alius
eñ te impleuit qui aduersarius est christo:

cui dedisti locũ in corde tuo. Priora tem-
pora respicis: ⁊ quasi letiora tibi videntur
fuisse tempora pristina: que sic erãt tanq̃ oli
ue pẽdentes in arbore ducentibus ventis
quasi quadã libertate aure perfruẽtes: va-
go quodam desiderio suo: Uentum est: vt
oliua mitteretur in torculari. Nõ eñ semp
pẽdere habebat in arbore: iam finis est an
ni: Nõ sine causa īscribũtur psalmi quidã
pro torcularib⁹: In arbore libertas: in tor
cularibus pressura. Cum eñ res humane
cõterũtur ⁊ premũtur: attẽdis quia crescit
auaricia: attende quia crescit ⁊ ꝯtinentia.
Quare tam cecus es: vt amurcam fluẽtez
per plateas videas: oleũ in gemellaria nõ
videas: Et hoc sine causa. Qui male eniz
versantur: publice noti sũt. Qui aũt se cõ
uertunt ad deũ: ⁊ a sordibus malarũ cupi
ditatum purgãtur occulti sũt: quia ⁊ in ip
so vel ex ipso sũt torculari: amurca apte flu
it: oleũ occulte eliquatur. Acclamatis ad
ista: ⁊ gaudetꝭ ad ista: q̄ꝛ iã potestꝭ sedẽ sup
flumina babylonis ⁊ flere. Illi aũt qui ca-
ptiuos duxerũt nos q̄ñ intrãt in corda ho
minũ ⁊ interrogant nos p linguas eorum
quos possidẽt: ⁊ dicunt nobis: Cãtate no-
bis v̾ba cãticorũ: Reddite nobis rationẽ
aduẽtus christi: ⁊ que est alia vita: nolo cre
dere: doce me rationẽ quare mihi imperas
vt credã: Respõdeo illi ⁊ dico: O homo:
quomodo nõ vis tibi imperem vt credas:
Plen⁹ es malis cupiditatib⁹. Si bona di
cam illa hierusalẽ: nõ ea capis: oportet vt
exinaniarꝭ quo plenus es: vt possis imple
ri quo inanis es. Ergo noli facile huic ali-
quid dicere: lignũ est salicis: lignũ est steri
le: Noli pcutere organũ vt sonet: suspẽde
poti⁹. Sed ille dictur⁹ est: Dic mihi: can-
ta mihi: redde mihi rationẽ: Nõ vis īquit
vt dicaz: nõ bono animo audis: nõ sic pul
sas: vt tibi dignũ sit aperiri. Ille te imple-
uit qui me captiuũ duxit: ipe me īterrogat
de te: Astutus est: dolose querit: nõ querit
q̄d discat: sed q̄d rep̄hẽdat. Ergo ego non
dicã: suspẽdam organũ meũ. Sed q̄d dic
turus est adhuc: Cãtate nobis verba cãti-
corũ: cãtate nobis hymnũ: Cantate no-
bis de canticis syon. Quid respõde-
mus: Babylonia te portat: babylonia te
cõtinet: babylonia te nutrit: babylonia de
te loquit̾: Nõ nosti capẽ: nisi q̄ꝺ fulget ad
tẽpus: eterna meditari ignoras: nõ capis
q̄ꝺ interrogas. Quomõ cãtabim⁹
canticũ domini: in terra aliena: Ue

re fratres sic est. Incipite velle p̄dicare ve
ritatẽ quãtulãcũq̧ nostꝭ: ⁊ videte q̄ꝫ neces
se sit: vt tales patiamini irrisores ⁊ exacto-
res v̾itatis: plenos falsitatꝭ. Respõdete il
lis exigẽtib⁹ a vobis que capere nõ p̄ñt: et
dicite ex fiducia sancti cantici vestri: Quo
mõ cãtabimus cãticũ dñi in terra aliena:
Sꝫ vide quõ versesꝭ int̾ eos o popule dei:
o corpus christi: o generosa peregrinatio:
nõ es hinc: aliũde es: ne cũ illi qui tibi di-
cũt: Cãtate nobis verba cãticoꝝ: dicite no
bis hymnũ: cãtate nobis de cãticis syon:
quasi amãtur a te: ⁊ affectas amicitias eo-
rũ: ⁊ times talib⁹ displicere: incipiat te de-
lectari babylonia: ⁊ obliuiscarꝭ hierusalẽ.
Hoc ḡ timẽs vide q̄d subijciat: vide q̄d se
quatur. Passus est eñ homo iste qui cãta
bat: ⁊ ipe homo nos sum⁹ si volumus: pas
sus est vndiq̧ talia interrogãtes ⁊ adulati
one blãdiẽtes: mordaciter rep̄hẽdẽtes: fal
so laudãtes: q̄ꝺ nõ capiũt exigẽtes: quo ⁊
pleni sunt fundere nolẽtes: ⁊ inter turbas
taliũ tanq̃ p̄iclitãtes: erexit animũ ad re-
cordationẽ syon: ⁊ ꝯstrinxit se talis aīa iu-
ratione quadã ⁊ ait: Si oblit⁹ fuero
tui hierusalẽ: Inter verba captiuãtiũ:
inter verba dolosoꝝ: inter verba male iter
rogantiũ: querẽtiũ ⁊ discere nolẽtiũ: Ecce
inde erat ciuis ille qui dñm interrogauit:
Magister bone: q̄d faciã vt vitã eternã cõ
sequar: Nõne de vita eterna q̄rẽs q̄si de cã
ticis syõ īterrogauit: Serua mãdata ait il
li dñs: Et ille d̾ fastu cũ audisset r̄ñdit: Iã
oīa hec inquit impleui a iuuẽtute mea. Et
dñs dixit illi q̄ddã de cãticis syon: ⁊ noue-
rat q̄ꝺ nõ capet: sed exẽplũ dedit nob̄ quõ
multi querũt: q̄si ꝯsiliũ ad vitã eternã: ⁊ tã
diu nos laudãt q̄ꝺdiu respõdeam⁹ q̄ꝺ que
rũt. Dedit de illo documentũ tanq̃ nobis
dicturis aliq̄ñ talib⁹ hoibus: quõ cantabi
mus canticũ dñi in terra aliena: Ecce ait:
Uis esse p̄fect⁹: vade vende oīa que habes
⁊ da pauperib⁹: ⁊ habebis thesaurũ in ce-
lo: ⁊ veni sequere me: vt discat mlta cãtica
de cãticis syon p̄us impedimẽta reijciat ex
pedit⁹ ambulet: ne vllo onere p̄grauet̾: ⁊ di
scat aliq̄d de cãticis syon. Ille aũt ꝯtrista-
tus abcessit. Dicam⁹ post illũ: quõ cãtabi
mus cãticũ dñi in terra aliena: Et ille qui-
dẽ discessit: spem aũt diuitibus dñs dedit.
Nã ꝯtristati discipuli dixerũt: Quisnaz p̄t
salu⁹ fieri: Et respõdit eis. Q̄ꝺ hoibus im
possibile est: facile est deo. Habẽt eñ ⁊ di
uites quẽdã modũ suũ: ⁊ acceperũt canti-

cū de syon: canticū de q̄ Aplus dicit: Pre
cipe diuitib⁹ hui⁹ seculi nō supbe sapere:
neq̨ sperare in incerto diuitiaꝝ: sed in deo
viuo qui p̄stat nobis omnia abundant̄ ad
fruendū. Adiungēs quid debeāt agere: iā
tangit organa: nō suspēdit. Diuites sint in
opibus bonis: facile tribuāt: cōmunicent:
thesaurizent sibi frumētū bonū in futuruꝫ:
vt apphendāt verā vitā. Hoc canticū de
cāticis syon diuites acceperūt: primo non
supbe sapere. Extollūt eñ diuitie: ꝛ quos
extollūt: flumina illa extollūt. Quid ergo
his p̄cipitur: Ante oīa nō supbe sape. Qd̄
faciūt diuitie: hoc caueāt in diuitijs: caue
ant in diuitijs supbiā. Ipm eñ malum est
qd̄ importāt maxime diuitie incautis hōi-
bus. Nō eñ aurū malū est qd̄ deus cōdi-
dit: sed malus ē homo auar⁹ relinquēs cre
atorē ꝛ cōuersus ad creaturā. Hoc ergo si
bi p̄caueat ne sit supbus: ꝛ sup flumina ba
bylonis sedeat. Hoc ergo illi dictū ē: Nō
supbe sapere. Ergo sedeat neq̨ speret ī in-
certo diuitiarū. Ergo sup flumina babylo
nis sedeat. Si eñ sperauerit in incerto di-
uitiarū: trahitur a flumine babylonis. Si
vero humiliauerit se ꝛ nō superbierit ꝛ nō
sperauerit in incerto diuitiarū: sedet ꝛ sup
fluuiū: suspirat eterne hierusalē recordat⁹
syō: ꝛ vt p̄ueniat ad syon erogat. Ecce ha
bes canticū qd̄ diuites acceperūt de canti
cis syon: Operētur: tāgant organū: nō va
cent: Cū inuenerint hominē dicentē sibi:
quid est qd̄ agis: Perdis res tuas tanta
erogādo: thesauriza filijs tuis. Cū viderit
nō capere: ꝛ intellexerint lignū esse salicē:
nō facile dicant quare agāt: ꝛ quid agant:
suspendāt organa in salicibus babylonie.
Preter salices aūt cātent: nō cessent: ope-
rentur. Nō eñ perdūt qd̄ erogant. Seruo
cōmendant ꝛ tutum est: christo cōmendāt
ꝛ perit: Audistis canticum diuitum de cā
ticis syon: audite ꝛ canticū pauperū. Idē
Apostolus loq̄tur. Nihil intulim⁹ in hūc
mundum: sed nec auferre aliq̄d possum⁹:
Victum ꝛ tegumentū habentes his contē
ti simus. Nam qui volunt diuites fieri: in
cidunt in temptationeꝫ: ꝛ desideria multa
stulta ꝛ noxia: que mergunt hominē in in-
teritū ꝛ perditioneꝫ. Hec sunt flumina ba
bylonis. Radix est enim omniū maloruꝫ
auaricia: quam quidā appetentes naufra
gauerunt a fide: ꝛ inseruerunt se dolorib⁹
multis. Ergo contraria sunt ista cantica:
Nō sunt cōtraria. Videte quid diuitibus
dictū sit: Nō supbe sapere: neq̨ sperare in
incerto diuitiaruꝫ: bona operari: tribuere:
thesaurizare sibi fūdamētū bonū in futuꝝ.
Pauperibus aūt quid dictū est: Qui volūt
diuites fieri: incidūt in temptationē. Non
dixit q̄ diuites sūt: sed qui volūt diuites fi-
eri. Nā si iam diuites essent: alterū canticū
audirent. Diues audit vt eroget: pauper
aūt audit ne desideret. Sꝫ cū int̄ tales ver
samini qui nō capiūt canticū syon: suspen
dite: vt dixi: organa ī salicib⁹ in medio ei⁹:
differte q̄ dicturi estis. Incipiūt esse ligna
fructuosa: mutātur arbores: ꝛ habebūt fru
ctū bonū: ibi iā lꝫ nob̄ cātare in aures audi
entiū. Sed cū inter istos obstrepētes male
interrogantes: veritati resistentes: versami
ni: obstringite vos: nō eis velle placere ne
obliuiscamini hierusalem: ꝛ dicat vna ani-
ma vestra facta vna ex multis pace christi:
dicat ipsa captiua hierusaleꝫ hic agens in Alia lr̄a.
terra. Si oblitus fuero tui hierusalē: Ob ꝛ obliuiōi det.
liuiscatur me dextera mea. Vehemē
ter se ɔstrinxit fratres mei: obliuiscatur me
dextera mea: atrociter se obligauit. Dexte
ra nostra est vita eterna: sinistra nostra est
vita tēporalis. Quicquid facis ꝓpter vitā
eternā: dextera opatur. Si caritati vite eter
ne in operibus tuis miscueris concupiscē-
tiā vite tp̄alis: aut laudis humane: aut ali
cuius cōmodi secularis: cognouit sinistra
tua q̄d faciat dextera tua. Et nosti esse in p̄
cepto euāgelij: nesciat sinistra tua quid fa-
ciat dextera tua. Si oblitus ergo inquit fu
ero tui hierusaleꝫ: obliuiscatur me dextera
mea. Et vere sic contigit. Prenūciauit nō
optauit. Talibus qui obliuiscuntur hieru
salem hoc cōtingit quod dixit: Obliuiscit̄
illos dextera eorū. Vita eñ eterna manet
in se: illi remanēt in delectatione tēporali:
ꝛ faciunt sibi dexteruꝫ quod sinistrum est.
Intendite ad ista fratres ꝓpter dexterā in-
sinuem hoc vobis: quātum dominus do-
nat ad saluteꝫ omniū. Meministi fortasse
hinc me aliq̄n tractasse d̄ quibusdā qui qd̄
sinistrum est faciunt dextrū: id est qui tem-
poralia bona plus habent ꝛ in istis beati-
tudinē ponūt: ignorantes que sit vera feli
citas vera dextera: Hos scptura filios ali
enos dicit: tanq̨ non ciues hierusaleꝫ: sed
babylonie. Dicit eñ quodā loco psalm⁹:
Domine libera me de manu filiorū alieno
rum: quorum os locutū est vanitatem: de-
xtera eoruꝫ dextera iniquitatis. Sequitur
eñ ꝛ dicit. Quorum filij sicut nouelle cō-

stabilite: filie eorū ornate: sicut similitudo
templi: cellaria eorum plena eructantia ex
hoc in hoc: oues eoruꝫ fecunde: multipli-
cantes in exitibus suis: boues eorum cras
se: non est ruina sepis: nec clamor in plate-
is eorum. Nunquid habere istā felicitatē:
hoc est peccare? Non: sed facere illam dex
traꝫ: cū sit sinistra. Propterea secutus q̊ᵭ
ait? Beatū dixerunt populū cui hec sunt.
Ecce vnde locutū est os eorū vanitatem:
quia beatū dixerunt populū cui hec sunt.
Tu quidē q̄ docebis hierusalē: qui nō ob-
liuisceris hierusalē: ne obliuiscatur te dex-
tera tua: ecce illi qui locuti sunt vanitateꝫ:
beatum dixerūt populū cui hec sunt? Dic
mihi tu canticū syon. Beatus inquit po-
pulus cuius ē dn̄s deus ipius. Interroga
te corda vestra fratres: si desideratis bona
dei: si desideratis ciuitatē illam hierusalē:
si concupiscitis vitam eternā. Omnis ista
terrena felicitas sinistra vobis sit: illa sit de
xtra quā semꝑ habebitis: Et si habuerit̃ si
nistrā: nolite de sinistra p̄sumere. Nōne cor
ripis eū qui de sinistra voluerit māducare?
Si mense tue iniuriā putas fieri manducā
te cōuiuia de sinistra: quomō nō fit iniuria
mense dei si qᵭ dextrū est sinistrū feceris: ꝛ
quod sinistrū est dextrū feceris? Quid er-
go? Si oblitꝰ fuero tui hierusalē: obliuisca
tur me dextera mea. ¶ Adhereat ling-
ua mea faucibꝰ meis: ᵗnisi tui me- Alia lra. t si non.
minero. Id ē obmutescā inq̇t: nisi tui me
minero. Ut q̇d em̄ loquit̃: vt q̇d sonat qui
cātica syon nō sonat? Ipa ē lingua nr̄a cā
ticū hierl̄m: canticū delectatiōis seculi hꝰ
lingua aliēa: lingua barbara ē quā ī capti
uitate didicimꝰ. Ergo mutꝰ erit deo q̄ obli
tus fuerit hierusalē: ꝛ parū est meminisse:
naꝫ ꝛ hostes meminerūt eius volētes eam
euertere. Que est ciuitas ista: dicunt: q̄ sūt
christiani? Et quales sunt christiani? O si
nō eēnt christiani: Uicit iā captiua turba
captiuatores suos: ꝛ tm̄ murmurant ꝛ seui
unt: ꝛ volūt interficere apud se ꝑegrinantē
sanctā ciuitatē: sicut voluit ipm̄ populū in
terficē Pharao: q̄n masculos occidebat
natos: ꝛ feminas relinquebat: virtutes p̄-
focabat: cōcupiscētias nutriebat. Parū g̃
est meminisse: vide quō memineris. Que-
dā em̄ cū odio meminimꝰ: quedā cū amo-
re. Cū ergo dixisset: Si oblitꝰ fuero tui hie
rusalē: obliuiscat̃ me dextera mea: adhere-
at lingua mea faucibꝰ meis: nisi tui memi-
nero: addidit statī. ¶ Si nō ꝓposue-
ro hierusalē: in principio ᵗiocūditā- Alia lra. t leticia
tis mee. Ibi est em̄ sūma iocūditas vbi
deo ꝑfruimur: vbi de fraternitate coherē-
te ꝛ ciuica societate securi sumꝰ. Nullꝰ ibi
temptator nos violabit: nullus vel ad ali-
quā illecebrā ꝑcellere poterit: nihil ibi de-
lectabit̃: nisi bonū. Morieẗ ibi oīs necessi
tas: orieẗ ibi sūma felicitas. Si nō ꝓposue
ro hierusalē in principio iocūditatis mee.
Et cōuertit se ad dominū cōtra hostes ip-
sius ciuitatis. ᵗMemento dn̄e filio- Alia lra. t De
ruꝫ Edom: Edom ipse dictus est qui ꝛ
Esau. Audistis em̄ mō cum Apl̄s legere-
tur: Iacob dilexi: Esau odio habui. Duo
filij erāt in vno vtero: ambo gemini in vte
ro Rebecce: filij Isaac: ꝛ nepotes Abrae.
Nati sunt ambo: vnus ad hereditatem: al
ter ad exhereditationē. Fuit aūt hostis fra
tris sui iste Esau: qꝛ preuenit benedictionē
eius filius minor: ꝛ impletū est: Maior ser
uiet minori. Maior ergo quis est: ꝛ minor
quis est: ꝛ quis est maior qui seruiet mino-
ri: modo intelligimus. Maior videbat̃ po
pulus iudeorū: minor ex tēpore populus
christianoꝝ. Et videte quomō maior ser-
uit minori. Illi portant codices nostros:
nos viuimus de codicibus ipsoꝝ. Sed vt
generaliter de omnibus intelligat̃ fratres
maiorem ꝛ minorē: maior dicit̃ homo car-
nalis: ꝛ minor dicitur homo spiritualis: qꝛ
prius carnalis ē: ꝛ postea spiritualis. Ha-
bes Apostolū aperte dicentē: Primꝰ ho-
mo de terra terrenus: secūdus homo de ce
lo celestis: Qualis terrenꝰ: tales ꝛ terreni:
ꝛ qualis celestis: tales ꝛ celestes: Sič por-
tauimus imaginē terreni: portemus ꝛ ima-
ginem eius qui de celo est. Ibi autē supra
dixerat: sed nō prius qᵭ spirituale est: sed
quod animale postea spirituale. Animalē
autē eūdem dicit quē carnalē ostēdit. Ho
mo q̄ nascit̃ animalis esse incipit: carnalis
esse incipit: Si se ꝯuertat a captiuitate ba-
bylonie: in reditū hierusalē renouat̃ ꝛ fit re
nouatio quedā secundum nouum ꝛ interi
orē hominē: ꝛ fit minor tēpore maior pote
state. Ergo Esau omnes carnales: Iacob
autem omnes significat spirituales: mino-
res electi: maiores illi reprobati: Uult ꝛ ip
se eligi? Fiat minor. Edom autem appella
tus est de cibo quodaꝫ lenticule rubro: id
est roseo quodam cibo. Bene cocta erat
lenticula defricata: concupiuit iste Esau
a fratre suo Iacob: ꝛ cessit illi primatuꝫ su-
um: victus concupiscentia manducande

illius lenticule. Ille aūt cessit cibū volup/
tatis: ⁊ sūpsit honorē dignitatꝭ. Ita ex pla
cito quodā iter eos factū est: vt ille maior:
ille minor sit: vt maior seruiret minori: ⁊ ap
pellatus est edom. Interp̄tatꝰ autē quātuz
dicunt qui illā linguā nouerūt: edom san/
guis. Nā ⁊ punice edō sanguis dicitꝰ. No/
li mirari si ad sanguinē ptinent oēs carna/
les: caro ⁊ sanguis regnū dei nō posside/
būt. Nō illuc ptinet edom: ptinet illuc Ia
cob: qui caruit cibo carnali ⁊ sūpsit bono/
rē spūalē: ille vero factus est inimicꝰ. Oēs
carnales spūalibꝰ inimici sunt. Oēs tales
cōcupiscētes p̄sentia: insequuntꝰ eos q̄s vi
dēt meditari etna. Cōtra hos iste respiciēs
in hierusalē: ⁊ rogās deū vt eruatꝰ a captiui
tate: quid dic: Memēto dn̄e filiorū Edō:
libera nos a carnalibus: ab eis qui imitan
tur illū Edom: qui fr̄es maiores sunt: s3 ho
stes sūt. Prius nati sūt: sed posterius nati
vicerūt ad p̄matū: q2 ꝯcupiscentia carnis
illos deiecit: cōtēpta ꝯcupiscētia illos ere
xit. Viuūt ⁊ inuident ⁊ p sequuntꝰ. Memē
to dn̄e filioꝝ Edom. In die hierusalē.
Diē hierusalē quo laborauit: quo captiua
ta est: an diē illū felicitatis hierusalez: quo
liberatur: quo peruenit: quo eternitati soci
atur: Memēto inquit dn̄e: noli obliuisci fi
liorū Edom. Quoꝝ: †Dicentiū eua
cuate euacuate: vsq3 dū fundamen
tū in ea. Istū ergo diem memento: quā/
do euertere volebant illi hierusalē. Quā/
tas eñ p̄secutiōes passa est ecclesia: Quō
dicebāt filij Edom: id est carnales hoīes:
subditi diabolo ⁊ angelis eius: colētes la/
pides ⁊ lingua: sequētes ꝯcupiscentiā car/
nis: Extinguite christiāos: tollite christia/
nos: nec vnꝰ remaneat: euertite vsq3 ad fū
damentū. Nōne dicta sunt hec: Et cū ista
dicerentur: p̄sequentes ip̄robati sunt: mar
tyres coronati sunt: Dicentium euacuate
euacuate vsq3 dū ad fundamētū in ea. Fi
lij Edom dicūt: Euacuate euacuate: ⁊ de
us dicit seruite: Cuiꝰ verba possunt supa/
re: nisi dei qui dixit: quia maior seruiet mi/
nori: Euacuate euacuate vsq3 dū funda/
mentū in ea. Et conuertit se ad illā. Fi
lia babylonis †infelix. Infelix ip̄a ex/
ultatione tua: ip̄a p̄sumptione tua: ⁊ inimi
cis tuis. Filia babylonis īfelix. Ciuitas ip
sa dicitꝰ babylō: ⁊ filia babylonis: quō hie/
rusalē ⁊ filia hierusalē: ⁊ quomō syon ⁊ fi/
lia syon. Hoc more appellatur ecclesia: ⁊ fi
lia ecclesie: Propꝰ successionē dicitꝰ filia:

Alia lra. ...dite ex ...ernani ...pad.

Alia lra. †misera.

p̄pter prelationez dicitur mater. Fuit p̄ma
quedā babylonia: nūquid ip̄e populus in
ea p̄mansit: Per successionē babylonie fa
cta est filia babylonis. O filia babylonis
infelix. Beatus qui retribuet tibi re
tributionē tuā: Infelix tu: beatus ille.
Quid eñ tu fecisti: ⁊ q̄d retribuetꝰ tibi: Au
di: Beatus qui retribuet tibi retributionē
tuā: Quā retribuisti nobis. Quā re
tributionē dicit: Ad hoc claudit psalmus.
Beatus qui tenebit: ⁊ allidetꝰ †in
fantes tuos ad petrā. Illā dicit infe/
licē: beatū aūt qui retribuet ei retributionē
quā retribuit nob. Querimꝰ quā retributi
onē: Beatꝰ inq̄t q̄ tenebit ⁊ alidet infantes
tuos ad petrā: ip̄a est retributio. Quid .n.
fecit nob babylonia ista: Iā cantauimꝰ in
illo psalmo: Sermones iniquoꝝ preualue
rūt aduersus nos. Qñ eñ nati sumus par
uulos nos inuenit ista ꝯfusio seculi huius:
⁊ suffocauit nos erroꝝ diuersoꝝ vanis opi
nionibꝰ adhuc infantes. Natꝰ infans futu
rus ciuis hierl̄m: ⁊ in p̄destinatione dei iā
ciuis: sed interim captiuatꝰ ad t̄pus: q̄ñ di
scit amare: nisi q̄d insusurrauerūt parētes:
Instruūt ⁊ docēt illum auariciā: rapinas:
mēdacia q̄tidiana: diuersas culturas ido/
loꝝ ⁊ demonioꝝ: remedia illicita p̄cantati
onū ⁊ ligaturaꝝ. Quid facturꝰ ē adhuc in
fans aīa tenera attendēs ad maiores quid
agāt: vt q̄d eos viderit agere hoc sequatꝰ:
Babylonia ḡ p̄secuta est puulos nos: sed
deꝰ dedit nob agnitionē suā iam grādibꝰ:
vt nō sequeremur errores parentū nr̄orū.
Quod ⁊ tunc cōmemoraui predictū a p/
pheta: Ad te gētes venient ab extremo ter
re: ⁊ dicent: Vere mendaciū coluerūt pa/
tres nostri: vanitatē que illis nō p̄fuit. Iā
iuuenes dicunt qui occisi erant paruuli se/
quendo ipsas vanitates: Proijciēdo aūt
vanitates: ⁊ reuiuiscendo in deū proficiāt:
⁊ retribuant babylonie. Qualē retributio
nem ei retribuent: Quam retribuit nobis:
Paruuli eiꝰ vicissim elidātꝰ ⁊ moriātꝰ. Qui
sunt paruuli babylonie: Nascentes male
cupiditates. Sunt eñ qui cum veteri cu/
piditate rixātur. Quādo nascitur cupidi/
tas: antēq3 robur faciat aduersum te mala
cōsuetudo cō paruula est. Cū puula enim
est cupiditas: nequāq3 praue ꝯsuetudinis
robur accipiat: cum paruula est elide illā.
Sed times ne elisa non moriatur: ad petrā
elide: Petra aūt erat christus. Fratres or
gana in operando nō cessent vobis: inuicē

Alia lra. †puulos.

cantate cãtica syon. Q̃ libẽter audistis: tã
libẽter agite qđ audistis: si nõ vultis esse sa
lices babylonie: pasti de fluminibus eius ꝛ fru
ctũ nullũ afferẽtes. Sꝫ suspirate in eternã
hierusalẽ: quo pcedit spes vr̃a: sequet vita
vestra. Ibi erim⁹ cũ christo: Christ⁹ nobis
mõ caput est: gubernat nos mõ desup: am
plectet secũ i illa ciuitate cũ eq̃les erim⁹ an
gelis dei. Nõ auderemus hoc suspicari de
nobis: nisi pmitteret veritas. Hoc ḡ ꝯcu
piscite fr̃es: h̃ die noctuq̃ꝫ cogitate: Quic
quid de mũdo feliciter arriserit: nolite psu
mere: nolite libent colloq̃ cũ voluptatibus
vr̃is. Hostis maior est: occidat ad petrã:
Breuis hostis ẽ elidat ad petrã: ꝛ maiores
ad petrã occidite: ꝛ minores ad petrã eli
dite. Petra vincat: in petra edificamini si
nõ vultis tolli: aut a fluuio: aut a vẽtis: aut
a pluuia. Si vultis armati esse ꝯtra tẽpta
tiones in sc̃lo: crescat ꝛ roboret desideriuꝫ
hierusalẽ eterne in cordib⁹ vestris. Trãsiet
captiuitas: veniet felicitas. Dãnabit hostis
extrem⁹ ꝛ cũ rege sine morte triũphabim⁹.

Explicit Tract. de ps̃. CXXXVI.

Incipit Tract. de ps̃. CXXXVII.

Titulus psalmi huius breuis ꝛ sim
plex est: neq̃ꝫ nos tenet: sciẽtes cu
ius figurã portauerit Dauid: ꝛ in
eo etiã nosipos agnoscẽtes: q2 ꝛ nos mem
bra sumus illi⁹ corpis. Agnoscamus ḡ hic
vocẽ ecclesie: simulq̃ꝫ gaudeam⁹ qđ in ea
esse meruim⁹: cui⁹ vocẽ cantantis audiui
mus. Totus titulus est: Ipsi Dauid.
Videamus ḡ quid ipsi Dauid.

Expositio psalmi.

Confitebor tibi dñe in toto
corde meo: Solet nobis psalmi
titulus indicare: quid agat intus.
Hic aũt om̃ titulus nõ hoc indicat: sed tm̃
cui cantet indicat: quid agat in toto psal
mo primus versus indicat. Cõfitebor tibi
dñe in toto corde meo. Hãc ḡ ꝯfessionem
audiam⁹. Sꝫ pus cõmemoro vobis ꝯfessi
onẽ in scripturis: cũ ꝯfitemur deo duobus
modis dici solẽ: vel pctõꝝ: vel laudis. Sꝫ
ꝯfessionẽ pctõꝝ oẽs nouerũt: laudis autẽ
ꝯfessionẽ pauci aduertunt. Nã ita nota ẽ
ꝯfessio peccatoꝝ: vt in quocũq̃ꝫ scpturarũ
loco auditũ fuerit: Cõfitebor tibi dñe: aut
ꝯfitebimur tibi: ꝯtinuo iã cõsuetudo sit in
telligendi: man⁹ currãt ad pectus tunden
dũ. Vsq̃ꝫ adeo nõ solent hoies intelligere
ꝯfessionẽ esse nisi pctõꝝ: Sed nũq̃d ꝛ ipse
dñs noster Jesus christ⁹ pctõr fuit q̃ ait in
euãgelio: Cõfitebor tibi pat dñe celi ꝛ ter
re: Secutus eñ ait quid ꝯfiteret: vt intelli
gerem⁹ cõfessionẽ laudis nõ iniq̃tatis. Cõ
fitebor tibi inquit pater dñe celi ꝛ terre: q2
abscõdisti hec a sapiẽtibus ꝛ prudentib⁹:
ꝛ reuelasti ea puulis. Laudauit patrẽ: lau
dauit deũ: q2 nõ despicit humiles: sed de
spicit supbos. Et hic talẽ cõfessionẽ audi
turi sumus laudis dei ꝛ gratulationis. Cõ
fitebor tibi dñe in toto corde meo. Totum
cor meũ in arã tue ꝯfessionis ipono: holo
caustũ laudis tibi offero. Holocaustũ eñ
dicit sacrificiuꝫ: vbi totũ incendit. Grece
q̃ppe ολον totum dicit. Vide queãdmo
dũ offerat holocastũ spũale q̃ dicit: Cõfite
bor tibi dñe in toto corde meo. Totũ inq̃t
cor meũ flãma tui amoris accẽdat: nihil in
me reliquat mihi: Nec q̃ respiciã ad meip
sũ: sed tot⁹ in te estuẽ: tot⁹ in te ardeã: tot⁹
diligam te: tãq̃ꝫ inflãmatus abs te. Cõfite
bor tibi dñe in toto corde meo. Qm̃ au
disti † verba oris mei. Cui⁹ oris mei: ni
si cordis mei: Ibi eñ habem⁹ vocẽ quã de
us exaudit: quã prsus auris hũana nõ no
uit. Clamabãt certe qui Susannã accusa
bãt: ꝛ ad celũ oclos nõ leuabãt: Illa tace
bat ꝛ corde clamabat: vñ illa meruit ex
audiri: inde isti puniri. Est ḡ os int⁹: ibi ro
gamus: inde rogam⁹: ꝛ si hospitiũ vel do
mũ deo pparauim⁹: ibi loq̃mur: ibi exaudi
mur. Nõ eñ ẽ ille lõge ab vno quoq̃ꝫ nr̃m
posit⁹: in q̃ viuim⁹: mouemur ꝛ sum⁹. Lon
ge te a deo nõ facit: nisi iniq̃tas sola. Deiice
mediũ parietẽ pctĩ: ꝛ cũ illo es quẽ rogas.
Audisti inq̃t verba oris mei: ꝯfitebor tibi.
† Et corã angelis psallã tibi: Nõ
eñ corã hoibus psallã: s̃ corã angelis psal
lã: psalteriũ meũ: gaudiũ meũ. Sꝫ gaudiũ
meũ de inferiorib⁹ corã hoib⁹ ẽ: gaudiũ de
supiorib⁹ corã angel est. Nõ eñ nouit im
pi⁹ gaudiũ iusti: Non est gaudẽ ipiis dicit
dñs. Gaudet iniqu⁹ in põpa: gaudet mar
tyr in catena. Quõ gaudebat sctã ista Cri
spina cui⁹ hodie solẽnitas celebrat: Gau
debat cũ tenebat: cũ ad iudicẽ ducebat:
cũ in carcerẽ mittebat: cũ ligata pduceba
tur: cũ in catasta leuabat: cũ audiebat: cũ
dãnabat: In his oib⁹ gaudebat: ꝛ eã mise
ri miserã putabãt q̃ corã angel gaudebat.
Adorabo ad templũ sanctũ tuum.
Qđ templũ sanctũ tuũ: Vbi habitabim⁹:
vbi adorabim⁹. Currim⁹ eñ vt adorem⁹:
Grauidũ cor nr̃m pturit: ꝛ vbi piat q̃rit:
Quis est ille locus vbi adorãdus est de⁹:

Alia l[...]
† omn[...]

Alia l[...]
† In[...]
angel[...]

Qui mūdus: Qđ edificiū: Que deniq̃ se
des in celo ⁊ inter stellas: Querim⁹ in scri-
puris scis: ⁊ inuenim⁹ in v̓bis sapie. Ego
inqt erā cū illo: Ego inqt erā ad quē gau-
debaȝ qtidie. Et dicit opa eius: ⁊ exponit
nobis sedē ipsius. Quā: Qñ validas inqt
faciebat in sūmo nubes: qñ sedē suā segre-
gabat sup ventos. Sedes aūt ei⁹ templuȝ
ei⁹. Quo ḡ ibimus: Sup vētos adoraturi
sum⁹: Si sup vētos adorat: aues nos vin-
cunt. Si aūt intelligam⁹ ventos aīas: id ē
ventorū noīe significatas aīas: sicut ait q̄-
dā loco scriptura: Volauit sup pēnas ven
torū: ħ est sup v̓tutes aīaꝝ. Vñ ⁊ flat⁹ dei
dicit aīa tanq̃ vent⁹: nō vt iste intelligatur
vent⁹ q̄ corp⁹ ꝓpellēte sentim⁹: sed vt ei⁹ no
mine significet aliqd inuisibile: qđ neq̃ ocu
lis cerni pōt: nec sentiri aurib⁹: nec odora-
tu duci: nec palato gustari: nec manu ɔtre-
ctari: qđ est vtiq̃ vita quedā qua viuimus
que aīa dicit: Si hos vētos intellexerim⁹:
nō est q̄re q̄ramus pēnas visibiles: vt cum
aurib⁹ volem⁹ ad orādū ad templū dei: sed
sup nosipos inueniem⁹ deū sedē si ei⁹ fide
les esse voluerim⁹. Videte si ħ nō est. Te-
plū eñ dei sctm̄ ait Apls qđ estis vos: Cer-
te tñ qđ manifestū est in angelis habitat de
us. Ergo cū gaudiū nostrū de spūalib⁹ re-
bus: nō de terrenis bonis assumit cāticum
deo vt psallat corā angelis: ipa ɔgregatio
āgeloꝝ templū dei est: Adorabo ad tēplū
dei: eccłia deorsū: ⁊ eccłia sursuȝ. Eccłia de
orsū in oībus fidelibus: ⁊ eccłia sursum in
omnibus angelis. Sed descendit ad eccle
siam deorsum dñs angelorū: ⁊ ei angeli in
terra ministrauerūt ministrāti nobis. Non
eñ inquit veni ministrari: sed ministrare.
Quid nobis ministrauit: nisi qđ hodie mā
ducamus: ⁊ bibimus: Cū ḡ dñs angelorū
nobis ministret: non desperem⁹ nos futu-
ros equales angelis. Maior eñ āgelis de
scendit ad hoiem: ⁊ creator angelorū susce
pit hoiem: dñs angeloꝝ mortuus est ꝓ ho
mine. Adorabo ḡ ad templū sanctū tuuȝ:
Intelligo templū tuū nō manufactū: ħ qđ
tu fecisti tibi. Et confitebor noī tuo.
Alia lra. Super. ᵀIn miscđia tua et veritate tua:
In duobus istis cōfitemur. Sicut eñ ⁊ in
alio psalmo legit: Uniuerse vie dñi miseri
cordia ⁊ veritas: in duob⁹ istis ɔfitemur in
tua miscđia: ⁊ in tua veritate. Miscđia pec
catorē respexisti: veritate ꝓmissionē reddi
disti. In tua ḡ miscđia ⁊ veritate cōfitebor
tibi. Has etiā ego ꝓ meis virib⁹ reddo q̄s
mihi donasti: faciens miscđiam ⁊ veritatē:
miscđiam in subueniēdo: veritatē in iudi-
cando. His adiuuamur a deo: his ꝓme-
remur deum. Merito ḡ miscđia ⁊ veritas
vniuerse vie dñi. Nō sunt alie vie quibus
ad nos venit: Nō sūt alie vie quib⁹ ad illū
veniam⁹. Qm̄ magnificasti sup om-
ne nomē sanctū tuū. Qualis ista gra-
tulatio fratres: Magnificauit nomē suuȝ
sanctū sup Abraā. Credidit eñ Abraam
deo: ⁊ deputatū ē illi ad iusticiā: Cetere oēs
gētes idolis imolabāt: ⁊ demonibus serui
ebāt. Nat⁹ est ex Abraā Isaac: magnifica
t⁹ ē sup illā domū de⁹: Inde Jacob: mag-
nificat⁹ est de⁹ qui dicit: Ego sū de⁹ Abraā:
⁊ de⁹ Isaac: ⁊ de⁹ Jacob: Inde duodeciȝ
filij isrł: Inde ppł's isrł liberat⁹ ab egypto:
duct⁹ p mare rubrū: exercitat⁹ in heremo:
eiectis gētib⁹ in terra ꝓmissionis collocat⁹
est: magnificatū est nomē dñi super israel:
Sȝ inde ⁊ virgo maria: inde domin⁹ chri-
stus mortuus ē ꝓpter peccata nostra: resur
gens ꝓpter iustificationē nostraȝ: implens
fideles spiritusancto: mittēs predicari per
gentes: Agite penitētiā: appropinquabit
eñ regnum celorū: ⁊ ecce magnificauit su
per omne nomē sanctū suum. ¶ In qua
cūq̃ die inuocauero teᵗ cito exaudi Alia lra.
me. Quare cito: Quia tu dixisti adhuc † nō habet.
loquēte te dicā: Ecce assum. Quare cito:
Quia iam nō peto felicitatē terrenā: didi
ci sanctū desideriuȝ de nouo testamento.
Nō peto terram: nō fecunditatē carnaleȝ:
nō salutē temporalē: nō inimicoꝝ subiecti
onē: nō diuitias: nō honores: nihil hoꝝ pe
to: io cito exaudi me Quia docuisti me q̄d
petam: Da qđ peto. Dicam⁹ huic tale ali
quid petis: Audiam⁹ nos ⁊ videam⁹: eru
ctet petitionē suam: ⁊ videamus q̄d petat:
⁊ discamus p eum petere: vt mereamur ac
cipere. Veneras ad eccłiam: nescio q̄d ho
die petitur⁹. Quid putamus veneras peti
turus: Veneras cum desiderio tuo: nescio
quo vtinam innocenti. Et si carnali sed re
moue iniquitatem: remoue carnalitatem:
disce quid petas: quid hodie celebres attē
de. Natalíciū sancte ⁊ btē femine celebras:
⁊ forte felicitatē terrenam desideras. Illa
ꝓpter desideriū sanctū dimisit felicitatem
quā habebat in terra: dimisit filios flentes
⁊ tanq̃ crudelem matrē dolentes: q̄ velut
perdiderat humanā miscđiam que ad di-
uinā festinabat coronā. Nesciebat vero il
la quid desideraret: quid calcaret: Immo

vero nouerat psallere corã angelis dei: eo
rũq₃ desiderare cõsortiũ: amicitiã sanctã ⁊
purã vbi vlterius nõ moreretur: vbi iudi-
cẽ nosset apud quẽ nõ valere posset men-
daciũ. Quid ergo? In illa vita nulla sunt
bona? Immo vero ibi sola sunt bona: non
malis mixta bona: securitates ĩ quib⁹ gau
deas quantũ vis: ⁊ nemo dicat tibi: tẽpera
te. Hic aũt de bonis terrenis gaudẽ mole
stũ est: ⁊ piculosũ nimis: ne sic gaudeas vt
hereas: ⁊ gaudẽdo male hereas. Nã vñ de
us miscet tribulatões gaudijs terrenis: ni
si vt tribulationẽ sentiẽtes ⁊ amaritudinẽ:
discamus eternã desiderare dulcedinem?
Quid ḡ petit videamus: quo merito dixe
rit: cito exaudi me. Quid eñ petis vt cito
Alia lra. † nõ habet. exaudiaris? Multiplicabis† me. Mul
tis modis multiplicatio intelligi põt. Est
multiplicatio terrene gñationis scd̃m p̃mã
generationẽ nature nostre bñdictionẽ quã
audiuim⁹: Crescite ⁊ multiplicamini ⁊ im-
plete terram ⁊ dominamini ei. Sic enim il-
le ne volebat multiplicari qui dicebat: Ci-
to exaudi me? Et ista plane multiplicatio
fructuosa est: ⁊ nõ venit nisi de benedictio
ne dñi. Iam q̃d dicam de alijs multiplica
tionibus? Multiplicatus est ille auro: ille
argento: ille pecoribus: ille familia: ille pos
sessionibus: ille his omnibus. Multe sunt
terrene multiplicationes: felicior aũt filio-
rũ: q̃q₃ hoibus auaris etiã ipa fecũditas
molesta est. Timẽt eñ ne paupes relinq̃n-
tur: qui multi nasci potuerũt. Que sollici-
tudo plerosq₃ ad impietatẽ coegit vt obli-
uiscerent̃ qđ parẽtes essent: omniq₃ hũani
tatis affectu expoliati: exponerẽt filios su-
os vt eos facerẽt alienos: Proijceret q̃ pe
perit: colligeret q̃ nõ pepit: illa ꝯtemneret:
illa diligeret: illa frustra mater carne: illa ve
rior voluntate. Cũ ergo sint multe multipli
cationes ⁊ multa genera multiplicationũ:
quã multiplicationẽ querit q̃ dixit: Cito ex
audi me? Ait eñ: Multiplicabis me. Ex-
pectam⁹ audire in quib⁹? Audi ḡ. In aĩa
mea. Nõ in carne mea: ſ₃ in aĩa mea. Mul
tiplicabis me in aĩa mea. Est ne adhuc qđ
addat̃: ne forte ⁊ multiplicatio in aĩa nõ cõ-
tinuo felicitatẽ significet? Etẽ cur̃ hoies
in anima multiplicant̃. Multiplicat⁹ vide
tur in aĩa in quo etiã multa sunt vitia. Ille
tñmõ auar⁹ est: ille tñmõ supbus: ille tñ-
mõ luxuriosus: iste ⁊ auarus: ⁊ superbus:
⁊ luxuriosus. Multiplicatus est in anima
sua: sed malo suo. Multiplicatio ista ege-
statis est nõ vbertat̃. Ergo quid tu qui di
xisti: Cito exaudi me: ⁊ te abstulisti ab om
ni corpea: ab omni terrena re: ab omni desi
derio seculari: vt diceres deo: multiplica-
bis me in aĩa mea? Adhuc explana q̃d de
sideres. Multiplicabis inquit in aĩa mea
Uirtutem. Expressum votũ: expressum
desideriũ: ab omni cõfusione circũcisum.
Si diceret: multiplicabis me terrena: nescio
que cogitares: addit in aĩa mea. Rursus
ne in aĩa vitia cogitares: addit ṽtute. Ni-
hil est qđ ampli⁹ a deo desideres: si vis bo
na ⁊ vera fronte dicere: Cito exaudi me.

**Cõfiteant̃ tibi dñe oẽs reges ter
re:** Ita fiet: ⁊ ita fit: ⁊ q̃tidie fit: ⁊ ostẽditur
nõ frustra dictũ: nisi q᷑ erat futurũ. Cõfite
antur tibi dñe oẽs reges terre. Sȝ ⁊ ipi cũ
tibi ꝯfitentur: cũ laudãt te: nõ terrena desi
derẽt a te. Quid eñ reges terre desidera-
turi sunt? Nõne iam habẽt ipi⁹ imperium?
Quicq̃d amplius desiderauerit hõ in ter-
ra: vsq₃ ad imperiũ est desideriũ ei⁹. Quid
amplius põt? Altior sublimitas necessaria
est. Sȝ fortasse quãto altior: tanto pericu-
losior est: ideoq₃ reges quãto sunt in maio
re felicitate terrena: tantomagis humiliari
deo debẽt. Ut quid faciãt? † **Qm̃ audie-
rũt omnia verba oris tui.** O dñe om Alle… †Q…
nia verba oris tui nescio in qua gente ab-
scõdita erant: lex ⁊ ꝓphete oĩa verba oris
tui: sed in gente iudeoꝝ sola: erant oĩa ver
ba oris tui. Quã gentẽ laudãs Apl's ait:
Quid ergo ampli⁹ ẽ iudeo? Aut q̃ vtilitas
est circũcisiõis? Multũ ꝑ oẽm modũ. Pri
mũ quidẽ: q᷑ credita sunt illis eloquia dei.
Ibi erant verba dei. Sed da mihi illũ Ge
deon quendã sanctũ virũ tpe iudicũ: vide
te quale signũ petiuit a dño. Ponã inquit
vellus in area: cõpluatur vellus: area sic-
ca sit. Et factũ est: cõplutũ est vellus solũ:
area sicca erat. Petijt iterũ signũ: area to
ta cõpluta sit: ⁊ solũ vellus siccũ iueniat̃.
Et hoc factũ est: cõpluta est area sicco vel
lere. Primo cõplutũ vellus sicca area: po
stea cõpluta area sicco vellere. Quid vob
videtur area fratres? Nõne orbis terrarũ?
Quid vellus? Tanq̃ gẽs iudea in medio
orbe terrarũ habẽs gratie sacramentũ: nõ
in manifestatione: sed in nube secreti: tan-
q̃ in velamẽto pluuiã in vellere. Uenit tẽ
pus qñ reuelaret̃ pluuia ĩ area: manifesta-
ta est nõ operta. Factũ est ergo quod dic-
tũ est: Confiteantur tibi dñe omnes reges
terre: quoniã audierunt omnis verba oris

tui. Quid ẽ istᷓ qđ abscondebas? Oõdiu
abscõdebas? Expssum ẽ vellus: exijt de te
pluuia. Solus xp̃s suauitas pluuie. Ipm̃
solũ nõ agnoscis in scp̃turis: ꝓpter quẽ fac
te sũt scripture. At vero oẽs reges terre cõ
fiteantur tibi dñe: qm̃ audierũt oĩa verba
oris tui. **Et cantẽt in vijs dñi: qm̃
magna est gloria dñi.** Cantent in vijs
dñi reges terre. In quibꝰ vijs dñi cantẽt?
De quibꝰ supra dictũ est: In miscdia tua
ꝛ vitate tua: qm̃ vniuerse vie dñi miscdia
ꝛ veritas. Nõ sint reges terre supbi: sed hu
miles. Tunc cantẽt in vijs dñi si humiles
sint: amẽt ꝛ cantabũt. Nouimus viatores
cãtatores: cantẽt ꝛ puenire festinẽt. Sunt
cãtica mala tãq̃ȝ veteris hoĩs: sed canticũ
nouũ ptinet ad hoĩem nouũ. Ambulẽt ḡ
ꝛ reges terre in vijs tuis: ãbulent ꝛ cãtet in
vijs tuis. Quid cãtãt? Qm̃ magna ẽ glĩa
dñi nõ regũ. Uide quõ reges voluit cãta-
re in vijs hũiliter portantes dñm: nõ se ex-
tollẽtes aduersus dñm. Nã si se extulerit:
quid sequitᷓ? **Qm̃ excelsus dñs et
hũilia respicit:** Uolũt ḡ reges respici?
Hũiles sint. Quid si se extulerit ĩ supbiã?
Latere ipius oculos pñt? Ne forte q̃ audi
sti hũilia respicit: supbus velis eẽ: ꝛ dicas
in aĩa tua: Hũiles respicit deus: me nõ re-
spicit: faciaȝ qđ volo. Quis eñ me videt:
hoĩem latet: deꝰ nõ vult me videre: q̃ hũi-
lis nõ sum: ille autẽ hũilia respicit: qđ vo-
lo facio. O ĩportune nunq̃d hoc diceres si
scires q̃d amare deberes? Ecce si nollet te
videre deꝰ: hoc ipm̃ nõ times: q̃ te nõ vult
videre? Si salutes aliquẽ maiorẽ patronũ
tuũ: ꝛ intentus ĩ aliud nõ te videat: quõ ti
bi aĩa dolet? Si aũt deus te nõ videat: se-
curũ te putas? Nõ te videt saluator: ꝛ vi-
det damnator? Et tñ ꝛ ipse te deus videt.
Nõ te putes nõ videri: imo roga vt merea
ris videri a q̃ videris. Dictũ est eñ: Ocu
li dñi super iustos. Quia nõ sup iniustos:
faciant ḡ qđ volunt iniusti: oculi dñi super
iustos. Sequatᷓ adhuc: Et aures eius in p̃
ces eorũ. Iniusti aũt qui securos se puta-
bant: q̃ nõ sunt oculi dñi sup eos: non ti-
ment: q̃ nõ sunt aures eiꝰ ad p̃ces eorum.
Nõne meliꝰ ꝛ oculi eiꝰ sup nos: ꝛ aures eiꝰ
ad p̃ces nostras? Sed cũ facis ea sup q̃ nõ
vis esse oculos dñi: nõ mereris p̃cibus tu-
is ꝛ aures dñi: ꝛ tñ male faciendo a te nõ
auertᷓ oculos dñi. Quid eñ ibi sequitur?
Uultus aũt dñi sup facientes malũ. Sed
ad quid? Ut perdat de terra memoriã eo-
rum. Uides te videri: vides te latere non
posse. Cũ ergo q̃cquid feceris videaris: q̃-
re hoc nõ facis vt placere merearis? Ergo
ꝛ h̄ quid? Qm̃ magna gloria domini: qm̃
excelsus dñs ꝛ hũilia respicit. Excelsa aũt
quasi non respicit. Humilia enim respicit. Alia lr̃a.
†**Excelsa: Quid? A lõge cognoscit.** † Et alta.
Quid sibi ergo pstat supbus: nisi vt a lon-
ge videatur: nõ vt nõ videatᷓ? Nec putes
te iõ securũ esse debere: q̃ minus te bene
videt: q̃ a longe te videat. Tu eñ qđ a lõ
ge vides nõ bene vides: deꝰ ꝛ si a longe te
videt: pfecte te videt: ꝛ tecum nõ est. Hoc
agis nõ vt minꝰ pfecte videaris: sed vt nõ
sis cũ illo a quo videris. At vero hũilis q̃d
sibi pstat? Prope ẽ dñs his qui obtriuerũt
cor. Erigat se ḡ supbus quantuȝ voluerit:
certe in alto habitat deꝰ: in celo est deus.
Uis tibi ꝓpinquet? Humilia te. Nã tanto
a te erit altior: quãto tu elatior. Excelsa au
tẽ a longe cognoscit. **Si ambulaue-
ro in medio tribulationis viuifica
bis me:** Uerũ est: in q̃cũq̃ȝ tribulatiõe fu
eris: ꝯfitere: inuoca: liberat te: viuificat te.
Sȝ tñ aliq̃d h̄ debemus meliꝰ intelligẽ: quo
tã familiariꝰ inhereamꝰ deo: dicamusq̃ȝ ei:
cito exaudi me dñe. Dixerat eñ: Excelsa
a longe cognoscit: ꝛ excelsa superba nõ no
rũt tribulationẽ. Nõ norũt inquã tribula-
tionẽ: de qua dicitᷓ alio loco: Tribulationẽ
ꝛ dolorem inueni: ꝛ nomen dñi inuocaui.
Quid eñ magnũ: si tribulatio te ĩueniat?
Si aliq̃d pateris tu inuenis tribulationeȝ.
Et quis est inq̃ qui inueniat tribulationẽ?
Aut q̃s illã vel querat? In medio tribula-
tionis es ꝛ nescis. Uita ista pua tribulatio
est? Si nõ ẽ tribulatio: nõ ẽ pegrinatio. Si
aũt pegrinatio est: aut parũ patriaȝ diligᷓ:
aut sine dubio tribularis. Quis eñ nõ tri-
buletᷓ nõ se esse cũ eo qđ desiderat? Sed vn
de tibi nõ videtur ista tribulatio? Quia nõ
amas. Ama alterã vitaȝ ꝛ videbis: q̃ ista
vita tribulatio est: quacũq̃ȝ ꝓsperitate ful
geat: quibuslibet delicijs abundet atq̃ȝ cir
cũfloreat. Qm̃ nõdũ est illud gaudiuȝ sine
vlla temptatione certissimũ qđ nobis in fi
ne seruat deꝰ: sine dubio tribulatio est. Er-
go intelligamus ꝛ huius tribulationẽ fra-
tres: si ambulauerimus in medio tribulati
onis viuificabis me. Non sic ait: tanq̃ȝ di
ceret: Si forte euenerit mihi tribulatio aliq̃
liberas inde me. Sed quõ? Si ambulaue-
ro in medio tribulatõis viuificabis me: id
est aliter non viuificabis me: nisi in medio

tribulationis ambulauero: Si ambulaue-
ro in medio tribulationis viuificabis me.
Ve ridentibꝰ: beati lugẽtes. Si ambulaue
ro in medio tribulationis: viuificabis me.
Alia lra. †Er. †Sup iram inimicorũ meorũ extẽ-
disti manũ tuaȝ: ⁊ saluum me fecit
dextera tua. Seuiant inimici: q̇d pñt fa
cere inimici? Pecuniaȝ tollere: expoliare:
ꝓscribere: in exiliũ mittere: doloribꝰ tormẽ
tisq; cruciare: ad postremũ si ꝑmissi fuerint
⁊ occidere. Nũquid amplꝰ? Tu aũt super
irã inimicorũ extendisti manũ tuã. Super
id qđ mihi possunt facere inimici extendi-
sti tu manũ tuam. Nõ eñ inimici possunt
me sepāre a te. Tu aũt ãplius vindicas: q2
adhuc differs me. Sup irã inimicoꝝ meoꝝ
extendisti manũ tuã. Seuiat quãtũ põt in
imicus: nõ me separat a deo. Tu aũt dñe
adhuc me nõ recipis: adhuc me in ꝑegri-
natione cõteris: adhuc gaudiũ dulcedinẽ
q; tuã nõ prebes: nõdũ inebriasti ab vber
tate domus tue: ⁊ torrẽte voluptat' tue nõ
dum potasti. Apud te eñ est fons vite: et
in lumine tuo videbimus lumẽ. Sed ecce
dedi ꝑmitias spiritus: ⁊ credidi in te: ⁊ ser-
uio mente legi dei: tñ in nobismetipsis ad-
huc ingemiscimus: adoptionẽ expectãtes
redemptionẽ corporis nostri. Hanc vitaȝ
nobis peccãtibus dedit deus: vbi etiã ne-
cesse est vt cõteratur Adã in sudore ⁊ labo
re vultus sui: cũ terra ei tribulos ⁊ spinas
parit. Nũquid aliquis inimicꝰ plus potu-
it ꝓcurare? Sup iram inimicorũ meoꝝ ex-
tendisti manũ tuũ: sed tñ nõ ad desperati-
onẽ. Sequit eñ. Et saluũ me fecit dextera
tua. Potest ⁊ sic intelligi: sup iraȝ inimico
rũ meoꝝ extendisti manũ tuam. Irascebã
tur inimici: vindicasti me de inimic'. Pec
cator videbit ⁊ irascetur: dentibꝰ suis fre-
det ⁊ tabescet. Vbi sunt qui dicebãt: Pe-
reat nomẽ christianoꝝ de terra? Certe aut
moriũtur: aut cõuertuntur. Ergo sup iraȝ
inimicoꝝ extẽdisti manũ tuã. Q̃diu dice-
ret qđ scriptũ est: Inimici mei dixerũt ma
la mihi qñ moriet ⁊ ꝑibit nomẽ eiꝰ: qñ dele
bitur nomẽ christianorũ de terra? Cũ dicũt
ista: partim crediderunt: partim perierũt:
pauci timidi remanserũt. Quãta ira inimi
corũ seuiebat qñ sanguis martyrũ funde-
bat? Quõ se putabãt nomen christianũ de
lere de terra? Sup iram inimicoꝝ extendi-
sti manũ tuã: ⁊ saluũ me fecit dextera tua.
Ecce illi qui martyres ꝑsequebantur: me-
morias martyrum inquirunt: aut vbi ado

rant: aut vbi se inebriant: querũt tñ: Sup
iram inimicorũ extendisti manũ tuaȝ: ⁊ sal
uum me fecit dextera tua. Scd̃m desideriũ
saluum me fac dextera tua. Est quedã salꝰ
in dextera tua: nã ẽ altera salus in sinistra.
Salus tꝑalis ⁊ carnalis a sinistra est: salus
eterna cũ angelis in dextera est. Ideo iam
in ipsa imortalitate positꝰ christus: dicitur
sedere ad dexterã dei. Nõ eñ deus habet
in seipso dexterã aut sinistram: sed dextera
dei dicit felicitas illa: que qñ oculis osten
di nõ pt: tale nomen accepit. Hec dextera
tua saluũ me fecit: nõ scd̃m salutẽ tꝑalem.
Nã Crispina occisa est: sed nunq̇d deser-
uit illã deus? Nõ illam fecit saluam in sini-
stra: sed fecit in dextera. Machabei quãta
tormẽta ꝑpessi sunt? Tres aũt pueri in me-
dijs ignibus deambulãdo laudauerũt de
um. Illoꝝ salus in dextera: istoꝝ etiã in si-
nistra. Aliqñ ergo nõ saluat in sinistra san-
ctos suos: sed sp saluat in dextera: Impi-
os aũt plerũq; saluat in sinistra: nõ saluat
in dextera. Nã illi qui ꝑsequebãtur Crispi
nã: sani erãt in corpe. Illa occisa est: illi vi
uũt. Illorũ salus in sinistra est: illiꝰ in dex-
tera. Et saluũ me fec̃ dextera tua. †Dñe Alia … †Do… retri…
retribues ꝓ me: Ego nõ retribuo: re-
tribues ꝓ me. Seuiãt inimici quãtũ libet:
tu retribues qđ ego nõ possum. Dñe retri-
bues ꝓ me. In ipo capite nostro attẽdite.
Reliquit eñ nob exẽplũ vt sequamur ve-
stigia eiꝰ: Qui peccatũ nõ fecit: nec inuen
tus ẽ dolus in ore eiꝰ: q̇ cũ malediceret nõ
maledicebat dicẽs: Dñe retribues ꝓ me.
Cũ iudicaret nõ cõminabat: sed cõmẽda
bat se ille iniuste iudicãti. Quid est dñe re
tribues ꝓ me? Ego inq̇t nõ quero gloriam
meã: est q̇ q̃rat ⁊ iudicet. Nõ vosmetipsos
iudicãtes carissimi Aplꝰs dicit: sed date
locũ ire. Scriptũ est eñ: Mihi vindictã ⁊
ego retribuã dicit dñs. Dñe retribues pro
me. Est hic aliꝰ intellectꝰ nõ negligẽdus. ⁊
forte magis eligẽdus. Dñe xp̃e retribues
ꝓ me. Ego eñ si reddã rapui: tu qđ nõ ra
puisti soluisti. Dñe retribues ꝓ me. Vide
illũ retribuentẽ ꝓ nobis. Venerũt qui tri-
butũ exigerẽt: Exigebãt tributũ didrach-
mas: id ẽ duas drachmas i vno hoie. Vẽ
tũ est ad dñm vt solueret tributũ: imo non
ad ipsum sed ad discipulos: ⁊ dictũ est ad
illos: Magister vester nõ soluit tributum.
Illi retulerunt ad dñm. Et ille: Reges ter
re a quibꝰ exigunt tributuȝ: a filijs suis: an
ab alienis? Respõderũt: ab alienis. Ergo

inquit liberi sunt filiȷ̃. Sed tñ ne scandali-
zemꝰ eos: ait Petro. Vade mitte hamũ in
mare: ⁊ qui primus piscis ascenderit: ape-
ri os eius ⁊ inuenies staterem: id est duas
didrachmas. Stater ponderis genus est
habens quatuor drachmas. Inuenis ibi:
da illis pro me ⁊ te. Dñe retribues pro me.
Mento habemꝰ primũ piscẽ hamo captũ:
hamo cõprehensum. Primũ surgentē de
mari: primogenitũ a mortuis. In eius ore
inuenimꝰ duas didrachmas: id ẽ quatuor
drachmas: in eiꝰ ore iuenimꝰ quatuor euã-
gelia. Istis q̃tuor drachmis ab exactõe hꝰ
seculi liberamur: ꝑ quatuor euãgelia debi-
tores nõ remanebimꝰ. Ibi eñ peccata nr̃a
omnia soluũtur. Retribuit ergo ꝓ nobis
gratias misericordie ipiꝰ. Nihil debebat: ꝑ
se nõ reddidit: sed ꝓ nobis reddidit. Ecce
inquit venit ꝑnceps mũdi huiꝰ: ⁊ in me ni-
hil inueniet. Quid est in me nihil inueniet?
Nullũ peccatũ in me inueniet: quare occi-
dat me: nõ habet. Sed vt sciãt omnes ait:
quia voluntatem patris mei facio: surgite
eamus hinc. Quid est surgite eamus hinc?
Id est non necessitate: sed volũtate patior
Alia lr̄a reddens qđ nõ debeo. Dñe retribues pro
in seculũ. me. Dñe misericordia tua † i eternũ.
Quid desiderẽ? Nõ diẽ hominũ. Nõ labo
raui subsequẽs te dñe: ⁊ diẽ hominũ nõ cõ
cupiui tu scis. Ecce martyr sãcta Crispina
si desideraret diẽ hominũ negaret christũ:
Plus hic viueret: ſ; in eternũ non viueret.
Maluit in eternũ viuere: q̃ paulo ampliꝰ
tpaliter viuere. Deniq; domine misericor-
dia tua in eternũ: nõ ad tempꝰ volo libera-
ri. Misericordia tua i eternũ: q2 martyres
Alia lr̄a. liberasti. Et sic cito de hac vita abstulisti.
tet Dñe misericordia tua in eternuz. †Ope-
ra manuũ tuarũ ne despicias. Non
dico: Dñe ne despicias opa manuũ meaꝝ:
nõ me iacto de opibus meis. Exquisiui do
minũ manibꝰ meis nocte corã eo: ⁊ nõ sum
deceptus: sed tñ nõ cõmendo opa manuũ
mearũ. Timeo ne cuz inspexeris inuenias
plura peccata q̃ merita. Hoc solum rogo:
hoc dico: hoc impetrare desidero: Opera
manuũ tuaꝝ ne despicias. Opus tuum in
me vide: non meum. Nam meuz si videris
damnas: tuum si videris coronas: quia et
quecũq; sunt opera bona: opera mea abs
te mihi sunt: ⁊ ideo tua magis q̃ mea sunt.
Audio quippe ab apostolo tuo: gratia sal-
ui facti estis ꝑ fidem: ⁊ hoc nõ ex vobis: sed
dei donũ est: nõ ex opibus: ne forte q̃s ex-

tollatur. Ipsius eñ sumꝰ figmentũ creati in
christo Iesu in opibus bonis. Ergo siue in
eo qđ hoies sumꝰ: siue i eo qđ ex nr̃a impie
tate mutati: ⁊ iustificati sumus: Dñe opera
manuũ tuaꝝ ne despicias.

¶ Explicit Tractatus de ps̄. CXXXVII.
Incipit Tractatus de ps̄. CXXXVIII.

Prefatio.

PSalmũ nobis breuem ꝑaueramus:
quem mãdaueramꝰ cantare a lecto-
re: sed ad horam quãtum videt per-
turbatus: alterũ ꝓ altero legit. Maluimus
nos in errore lectoris sequi voluntatẽ dei:
q̃ nostrã in nostro ꝓposito. Si ergo vos in
eius ꝓlixitate aliquãdiu tenuerimꝰ: nobis
nõ imputetis. Sed credatis deũ nos nõ in
fructuose laborare voluisse. Neq; eñ fru-
stra in ꝑmo peccato nostro penã accepimꝰ:
vt in sudore vultus nr̃i panẽ manducemꝰ.
Tñ si panis est attẽdite: Panis autẽ est si
christus est. Ego suz inq̃t panis viuus q̃ de
celo descẽdi. Quẽ mãifestatũ nobꝭ habemꝰ
in euãgelio: ipm queramꝰ ⁊ i ꝓphetis. Nũc
ibi nõ vident sup quorũ cor adhuc velamẽ
positũ est: Vñ audiuit caritas vr̃a hester-
no die. Nobis aũt: q2 sacrificiũ vespertinum
crucis domini cõscidit velũ: vt pateant iaz
templi secreta: q̃diu nobis christus predi-
cat: ⁊ si cũ labore ⁊ sudore mãducandꝰ est
panis. Loquit autẽ dñs noster Iesus chri
stus in ꝓphetis aliqñ ex ꝑsona capitis nr̃i:
qui est ipe christus saluator: sedẽs ad dexte
ram patris: qui etiã ꝓpter nos natus de vir
gine: ⁊ sub pontio Pilato q̃lia nostis passꝰ
est: fuso innocente sanguie: qđ est ꝑciũ no-
strum: redemit nocentes a captiuitate in q̃
detinebamur a diabolo: donãdo nobꝭ deli-
cta: ⁊ ipo ꝑcio nostro sanguie suo delẽs chi
rographũ quo debitores tenebamur. Ipe
est rector ⁊ sponsus ⁊ redemptor eccl'ie ca-
put nostrũ: ⁊ vtiq; si caput est: habet corpꝰ.
Corpus aũt eius sancta eccl'ia que etiã cõ-
iunx eius: cui dicit apl'us: Vos autez estis
corpꝰ christi ⁊ membra. Totus itaq; christꝰ
caput ⁊ corpꝰ: tanq̃ integer vir: q2 ⁊ femia
de viro facta est: ⁊ ad virũ ꝑtinet: ⁊ dictum
est de ꝑmo ꝯiugio: Erunt duo i carne vna.
Hoc aũt ad mysteriũ interp̄tat apl'us: non
frustra esse dictũ de illis duobꝰ hominibus:
nisi q2 in eis iam figurabat christus ⁊ eccle
sia. Nã hoc sic exponit apl'us: Erũt duo in
carne inq̃t vna: sacramẽtũ hoc magnũ est.
Ego aũt dico: in christo ⁊ eccl'ia. Dicit etiã
ipm Adã formã futuri: qui ẽ inq̃t forma fu-

turi. Si ergo Adā forma futuri: quō de la-
tere dormiētis Eua facta est: sic ex latere do
mini dormiētis: id est in passione morientis
et in cruce pcussi de lancea manauerūt sa-
cramēta quibus formaret ecclesia. Naȝ de
futura eadē passione sua sic dicit ī alio psal
mo: Ego dormiui τ somnū cepi τ exurrexi:
q: dominꝰ suscepit me. Ergo dormitio intel
ligit passio. Eua de latere dormiētis: eccl'ia
de latere patientis. Loquit ergo dominus
noster Jesus christus in pphetis: aliqñ ex
voce sua: aliquādo ex voce nostra: q: vnū
se facit nobiscū: sicut dictū est: Erūt duo in
carne vna. Unde dicit τ ipse dñs in euan-
gelio cū de cōiugio loqueret: Igit iam non
sunt duo: sed vna caro. Una caro: quia de
nostra mortalitate carnē suscepit. Nō autē
vna diuinitas: quia ille creator: nos creatu
ra. Quicq̄d igitur dominꝰ loquit ex psona
suscepte carnis: τ ad illud caput ptinet qđ
iam ascēdit in celuȝ: τ ad ista membra que
adhuc in terrena peregrinatōne laborant.
Pro quibus laborantibꝰ membris cum ea
Salus insequeret: clamauit de celo: Saule
saule quid me psequeris: Audiamus ḡ lo-
quētem dominū nostrū Jesum christum in
pphetia. Cantati eñ sunt ipsi psalmi: longe
anteq̄ȝ dñs de Maria virgine nasceret: nō
anteq̄ȝ dominꝰ esset. Semp eñ creator om
niū: aliqñ aūt τ natus ex creatura. Diuini-
tatem eñ illam credamꝰ: et quātū possumꝰ
intelligamꝰ equalem patri. Sed illa diuini
tas patri equalis facta est pticeps mortali-
tatis nostre: nō de suo: sed nostro: vt τ nos
efficeremur pticipes diuinitatis eius: nō de
nostro: sed de ipsius.

¶ Expositio psalmi.

DOmine pbasti me τ cogno
uisti me: Dicat hoc ipse dominꝰ
Jesus christus: dicat τ dño patri.
Nō eñ dñs eiꝰ p: eiꝰ: nisi q: dignatꝰ ē na-
sci ꝭm carnē. Pater est dei: dominꝰ homis.
Uis nosse cui pat ē: Equali sibi filio. Apo-
stolus dicit: Qui cū in forma dei esset non
rapinam arbitratus ē esse se eq̄lē deo. Huic
forme pater ē deus equali sibi forme vnige
nito filio nato de substantia sua. Propter
nos aūt vt reficeremur τ efficeremur ptici-
pes diuinitatis eius repati ad vitā eternā:
q: ipē vt dixi: factus ē pticeps mortalitatis
nostre: quid de illo ait apostolꝰ ibi: vbi dixe
rat: Qui cū in forma dei esset: nō rapinam
arbitratus ē esse se equalē deo: Sed semet-
ipsuȝ inq̄t exinaniuit: formā serui accipiēs:
in similitudine hominū factus: τ habitu in-
uentus vt homo. Erat aūt in forma dei eq̄
lis patri: τ accepit formā serui qua minor ē
patre. Uñ vtrūq̄ȝ dicit in euāgelio: Ego et
pater vnū sumus ꝭm formā dei: pater ma-
ior me est ꝭm formā serui. Ergo q: et pater
τ dominꝰ est: pater forme dei: dominus for-
me serui. Dicat ergo ipse nec miremur: nec
scandalizemur: q̄a filius dei vnicus dicit:
Dñe pbasti me τ cognouisti me. Probasti et
cognouisti: nō q: non nouerat: ꝭ q: alijs notū
fecerat. Probasti me inquit τ cognouisti me.
Tu cognouisti sessionē meā τ resur
rectionē meā. Quid ē sessio: Quid ē re
surrectio: Qui sedet hūiliat se. Sedit ḡ do-
minus in passiōe: surrexit in resurrectione.
Tu inq̄t hoc cognouisti: id est tu voluisti:
tu approbasti: ꝭm voluntatē tuā factuȝ est.
Si autē volueris accipere vocē capitis ex
psona corpis: dicamus τ nos: tu cognoui-
sti sessionē meā τ resurrectionē meā. Sedet
eñ homo qñ humiliat se in penitentia: sur-
git autē remissis peccatis: qñ erigit ī spem
vite eterne. Propterea τ in alio psalmo di
cit: Surgite posteaq̄ȝ sedistis qui mandu-
catis panē doloris. Panem doloris peni-
tentes mādūcant qui cantant in alio psal-
mo τ dicūt: Facte sunt mihi lachryme mee
panes die ac nocte. Quid ē.n. surgite po-
steaq̄ȝ sedistis: Nolite exaltari: nisi prius hūi
liati fueritis. Multi enim volunt surgere
anteq̄ȝ sederint: volunt se iustos videri: an-
teq̄ȝ peccatores esse confessi sunt. Ergo si
ex psona capitis nři accipis: sic intellige: tu
cognouisti sessionem meā et resurrectioneȝ
meā: passionē meā: τ resurrectionē meaȝ: si
ex psona corpis: tu cognouisti sessionē me-
am τ resurrectionē meā: corā oculis tuis: τ
peccata cōfessus sum: τ tua gratia iustifica
tus sum. ¶ Intellexisti cogitatōnes Alia lra.
meas † de longinquo: semitā meaȝ † de longe
τ † limitem meū inuestigasti. ¶ Et † funiculū
omnes vias meas puidisti: Quid ē
de longinquo: Cū adhuc in pegrinatione
sum: anteq̄ȝ ad illā patriā veniā: tu cogno-
uisti cogitationē meā. Attende illum filiuȝ
miorē: q: ipē etiā factꝰ ē corpꝰ eccl'ie xpi: etiā
de gentibꝰ veniēs. Jerat q̄ppe ī longinquū
filiꝰ minor. Duos eñ filios habebat q̄dem
paterfamilias: maior nō lōge ierat: ꝭ ī agro
opabat: τ sig̃t sanctos ī lege faciētes opa τ
pcepta legis. Genꝰ aūt hūanū qđ defluxe-
rat ī idoloꝝ culturā: in lōginquo fuerat pe-
grinatū. Quid tā longe ab eo q̄ fecit te: q̄ȝ fi
gmētū qđ tibi ipse fecisti: Profectꝰ ē ḡ filꝰ
minor ī regionē lōginquā portās secū sbaȝ

suã: et sicut nouimus i euãgelio: dissipauit
eã viuẽs ꝓdige cũ meretricibꝰ: ⁊ famẽ pas-
sus applicuit se cuidã ꝑncipi regiõis illiꝰ: et
ille eũ porcis pascẽdis ꝑposuit: de quoꝝ si-
liq̃s cupiebat saturari: nec poterat: Et pꝰ la
borẽ ⁊ triturã: ⁊ tribulationẽ ⁊ egestatẽ: ve-
nit illi i mentẽ ⁊ pater: et voluit redire: ⁊ sic
ait: Surgã ⁊ ibo ad patrẽ meũ. Surgã di-
xit: sederat eñ. Eius g̃ vocẽ h̃ agnosce di-
cẽtis: tu cognouisti sessionẽ meã ⁊ resurre-
ctionẽ meã. Sedi in egestate: surrexi in de-
siderio panis tui. Intellexisti cogitatõnes
meas de lõginquo: longe eñ erã ꝓfectꝰ: sed
vbi nõ est quẽ deseruerã? Intellexisti cogi-
tanões meas de longinquo. Propterea sic
dicit dñs in euãgelio: Quia occurrit illi pa
tri veniẽti. Uere q̃ intellexerat cogitatio-
nes eiꝰ de lõginquo. Semitã meã ⁊ limitez
meũ inuestigasti. Semitã inq̃t meã quã ni-
si malã quã ille ambulauerat: vt patrẽ dese-
reret: q̃si occultꝰ esse possit ab oculis vindi
cantis. At ṽo in illa egestate cõtereret: aut
porcos pascere poneret: nisi pat̃ vellet fla-
gellare longinquũ vt reciperet ꝓpinquum.
Ergo tanq̃ dephensus fugitiuꝰ sequẽte se
vindicta legitima dei vĩdicãtis i affectiões
nr̃as q̃cũq̃ ierimꝰ et q̃cũq̃ ꝓgressi fuerimꝰ
agnoscimur. Tãq̃ g̃ dephẽsus fugitiuꝰ lo-
quit̃: Semitã meã ⁊ limitẽ meũ iuestigasti.
Quid ẽ semitã meã? Qua ꝓfectꝰ sũ. Quid
ẽ limitẽ meũ? Quousq̃ ꝑueni. Semitã meã
⁊ limitẽ meũ inuestigasti. Limes meꝰ ille lõ-
ginquꝰ nõ fuit longe ab oculis tuis: multũ
ierã ⁊ tu ibi eras. Semitã meã ⁊ limitẽ meũ
iuestigasti: ⁊ oẽs vias meas ꝑuidisti: nõ di-
xit: vidisti: sed ꝑuidisti. Añq̃ eas irẽ: añq̃
eas ambularẽ ꝑuidisti eas: ⁊ ꝑmisisti me in
Alia lr̃a. labore ire vias meas: vt si nollem laborare
† quia. redirẽ ad vias tuas. † Qm̃ nõ est † dolꝰ i
† sermo. lingua mea. Quare h̃ dixit? Quia ecce
fateor tibi: ambulaui semitã meã: factꝰ sum
lõginquꝰ: a te discessi: a te cũ q̃ mihi bñ erat
⁊ bono meo male mihi fuit sine te. Nã si bñ
mihi esset sine te: nollẽ forsitan redire ad te.
Ergo iste ↄfitẽs peccata sua: dicẽs: corpus
christi iustificatũ nõ in se: s̃ in illiꝰ gr̃a dixit.
nõ est dolꝰ i lingua mea. ¶ Ecce tu dñe
cognouisti oĩa nouissima et antiq̃:
Cognouisti nouissima mea q̃n porcos pa-
ui: cognouisti antiqua mea q̃n a te ꝑtẽ subs-
tãtie expetiui: Antiq̃ fuerũt mihi exordia ma
loꝝ nouissimoꝝ: antiquũ peccatũ q̃n lapsi
sumꝰ nouissima pena: q̃n in istã mortalitatẽ
laboriosaz ꝑiculosãq̃ ꝑuenimꝰ: atq̃ vtinã

nobis ista sit nouissima. Erit ista nouissima
si iã redire voluerimꝰ. Est eñ alia q̃busdaz
impijs nouissima quibꝰ dicet̃: Ite in ignez
eternũ qui ꝑparatus ẽ diabolo ⁊ angelis eiꝰ.
Nos aũt frẽs hucusq̃ deseruimꝰ deũ. Usq̃
ad huiꝰ vite mortalitatẽ sufficiat labor nr̃.
Recordemur panẽ p̃ris nr̃i: recolamꝰ bea-
titudinẽ domꝰ patris nr̃i. Nõ nos delectẽt
siliq̃ porcoꝝ: doctrine demonioꝝ. Ecce tu
dñe cognouisti oĩa nouissima ⁊ antiq̃ mea:
Nouissima quo ꝑueni: antiq̃ vbi te offẽdi. Alia lr̃a.
Tu † finxisti me ⁊ posuisti super me † formasti.
manũ tuã. Finxisti me: vbi? In istã mor-
talitatẽ iã ad labores ad q̃s oẽs nati sumꝰ.
Nõ eñ q̃sq̃ nascit̃: nisi quẽ deus finxerit in
vtero matris sue. Aut vlla creatura est cuiꝰ
nõ est ille plasmator. Sed finxisti me in isto
labore: ⁊ posuisti sup me manũ tuã: vindi-
cẽ manũ grauãtẽ sup̃bũ. Ita eñ salubriter
deiecit elatũ: vt erigat hũilẽ. Tu finxisti me Alia lr̃a
⁊ posuisti sup me manũ tuã. † Mirifica † Mirabilis.
ta ẽ sciẽtia tua ex me: † iualuit nõ po † cõformata ẽ.
tero ad † illã. Aliq̃d q̃ obscurũ quidẽ ẽ: † eam.
sed nõ cũ ꝑua dulcedine intelligit̃ aduertẽ
tes audite. Moyses sanctꝰ dei famulꝰ cũ q̃
loq̃bat̃ deꝰ ꝑ nubẽ: q̃ tpaliter loquẽs vtiq̃
ꝑ assumptã creaturã loquebat̃ seruo suo: id
est nõ ꝑ subaz suã: s̃ ꝑ assumptã aliquã cor-
poralẽ creaturã ꝑ quã voces ille fierẽt: ⁊ hu-
manis atq̃ mortalibꝰ auribꝰ ꝑsonarẽt. Sic
eñ loquebat̃ tũc deꝰ nõ quõ loquit̃ in suba
sua. Quõ eñ loquit̃ i sbstãtia sua? Locutio
dei: verbũ dei ẽ: verbũ dei christꝰ ẽ. Uerbũ
illud nõ sonat ⁊ trãsijt: s̃ semp incõmutabi-
lit̃ manet ṽbũ: ꝑ q̃ facta sũt oĩa: Cui ver-
bo di: Ipa ẽ eñ sapiẽtia dei. Mutabis ea
⁊ mutabunt̃: tu aũt idẽ ipe es. Et alio loco
de sapientia cuz scriptura diceret: in seipsa
manẽs: ait inouat oĩa. Illa g̃ sapiẽtia stãs
si dici debeat: vl̃ stans. dicit̃ aũt ꝓpter incõ
mutabilitatẽ nõ ꝓpt̃ imobilitatẽ: ⁊ eodẽ mõ
se sp̃ hñs nullo loco: nl̃lo tp̃e variata: nusq̃
alit̃ q̃ hic aut ibi: nunq̃ alit̃ q̃ nũc aut an-
tea: ipa est locutio dei. Locutio ṽo illa q̃ fie-
bat ad Moysen: ad hoiem fiebat per sylla-
bas ꝑtrãseũtes sonos. Nõ aũt fierẽt ista: ni-
si deus assumeret talẽ creaturã ꝑ quã hmõi
s̃monẽ ⁊ voces emitteret. Moyses sanctꝰ
nouerat istã locutionẽ dei: assũptis q̃busdã
corporeis creaturis fieri: ⁊ sic desiderauit ⁊
cõcupiuit vidẽ ipaz speciẽ dei: ⁊ loquẽti se-
cũ deo dixit: Si iueni gr̃az añ te: ostẽde mihi
teipm. Cũ h̃ vehemẽter ↄcupisceret: ⁊ hoc
q̃dã si dicẽduz ẽ: amica familiaritate q̃ ipse

dignatus est extorq̄re vellet deo vt videret
eius maiestatem et faciem: quomō dici po-
test facies dei: ait illi: Non potes videre fa-
ciē meā. Nemo em̄ vidit faciē meā: ⁊ vixit.
Sed ponā te in spelunca petre: ⁊ trāsibo et
ponā sup te manū meā: cū aūt trāsiero po-
steriora mea videbis. Et ex his verbis na-
tū est alterū enigma: id ē obscura quedā fi-
gura rerū. Cum trāsiero posteriora mea vi-
debis dicit de⁹: q̄si ex alia pte habeat faciē:
ex alia dorsum. Absit a nobis tale aliq̄d de
illa maiestate sentire. Nā q̄ h̄ sentit de deo:
q̄d ei ꝓdest q̄ templa dei clausa sunt: ido-
lū in corde suo fabricat. Sūt ḡ in illis v̄bis
magna mysteria. Loquebat̄ dn̄s: vt dixi p
creaturā: quō vellet famulo suo: intellecta
est illic psona domini ipius: ⁊ saluatoris no
stri Jesu christi: Qui q̄dez s̄m formā dei q̄
equalis est patri: siliter oculis hūanis inui-
sibilis est sicut ⁊ pater. Si em̄ sapiētia hu-
mana videri oculis nō pōt: virt⁹ ⁊ sapiētia
dei videri oculis carneis potest? Sed quia
erat dn̄s opportuno tpe carnē suscepturus:
vt oculis etiam carneis ꝓpter salubritatem
curande v̄tus mētis appareret: q̄si ita appa
rere opus eēt. Hoc p̄dicēs Moysi figura-
te: ait: Faciē meā videre nō potes: posteri-
ora mea videbis: sed cū trāsiero: vt aūt nō
videas faciē meā: manus mea erit super te.
Transire q̄d fuit dn̄o: nisi q̄ euāgelista di-
cit: Cū aūt venissz hora vt trāsiret Jesus d̄
hoc mūdo ad patrē: Nam ipm transitū si-
gnificat pascha. Q̄ em̄ hebraico v̄bo di-
citur: pascha: latine transitus interpretat̄.
Quid est faciē meā nō videbis: sed poste-
riora mea videbis? Cui⁹ psonā gerebat ille
Moyses: q̄n ei dictū est: Faciē meā nō vi-
debis: sed posteriora mea videbis: ⁊ h̄ cuz
transiero: vt aūt nō videas faciē meā ponā
sup te manū meā? Faciē suā dixit: p̄ma sua
⁊ q̄damō posteriora sua transitū d̄ h̄ mūdo
passiōis sue. Apparuit iudeis: nō eum co-
gnouerūt. Eoruz psonā gerebat Moyses
q̄n ei dicebat̄: faciē meā nō potes videre.
Vn̄ autē non viderūt deū in carne positū?
Quia grauata erat sup eos manus domi-
ni. De illis enim dixerat Esaias: Incrassa
cor populi hui⁹: ⁊ ocl'os eoꝝ graua: Et eo-
rū vox est in alio psalmo: Q̄m grauata est
sup me man⁹ tua. Ut ergo nō cognoscerēt
tūc diuinitatē christi: grauati sunt. Si eniz
cognouissent: nunq̄ deū glorie crucifixis-
sent. Nō crucifixo aūt dn̄o: sanguis illi⁹ nō
redimeret orbem terrarū. Quid egit deus

nisi q̄ ait aplus: altitudinē diuitiarū sapi-
entie ⁊ scientie dei: vbi exclamat. O altitu-
do diuitiarū sapientie ⁊ sciētie dei: q̄ incō-
p̄hensibilia sunt iudicia eius: ⁊ inuestigabi
les vie ei⁹: Quis em̄ cognouit sensum dn̄i:
aut q̄s ꝯsiliarius eius fuit: aut quis p̄or de-
dit illi ⁊ retribuet̄ ei? Q̄m ex ipo ⁊ p ipm: et
in ipo sunt oīa: ipi gloria in secula seculoꝝ.
Apostol⁹ hoc dicit: q̄ supi⁹ dixerat: Ceci-
tas ex pte isrl' facta est: vt plenitudo gentiū
intraret: ⁊ sic omnis isrl' saluus fieret. Exce
cati sunt ergo ex pte iudei merito superbie
sue: q̄ se iustos dicebant: ⁊ excecati cruci-
fixerūt dominū. Posuit sup eos manū suā
ne viderent eū: donec trāsiret scz de h̄ mun
do ad patrē. Videam⁹ si postea q̄ transijt
viderūt posteriora sua. Resurrexit domi-
nus: apparuit discipulis suis ⁊ omnib⁹ qui
in eum iam crediderāt: non eis a quib⁹ cru
cifix⁹ erat: q̄ sup eos manū posuerat donec
transiret. Ascēdit aūt in celū quadraginta
dieb⁹ fact' cū discipl'is suis: Impleto autē
die pētecostes misit eis sp̄msanctū: repleti
spiritusancto ceperūt omniū linguis loqui
qui in vna nati erant: et vnam solā didice-
rant. Expauerūt ⁊ exhorruerūt tm̄ miracu
luz milia eoꝝ q̄ crucifixerāt dn̄m: cōpuncti
corde de tanto miraculo quesierūt cōsiliū
ab apostolis q̄d facerēt posteaq̄ eis p̄dica
tus est christ⁹ mirātib⁹ vn̄ idiote homines
linguis omnib⁹ loquerent̄. Per Petrum
igitur apostolū annūciato eis christo quē i
cruce cōtempserant: quē tanq̄ mortalē ho
minē irriserāt: Cui ꝓpterea insultabāt: q̄ de
cruce nō descēdebat: cū vtiq̄ maius multo
fuerit q̄ fecit de sepulchro resurgere: q̄ de
cruce descendere. Annūciato ḡ christo sibi
dixerūt: q̄d faciem⁹? Illi q̄ seuierūt in dn̄m
quē videbāt: iaz ꝯsiliū petunt salutis: ⁊ di-
ctū est eis: Agite penitētiā ⁊ baptizet̄ vnus
q̄sq̄ vestrū in noīe dn̄i nr̄i Jesu christi: ⁊ di
mittent̄ vobis peccata v̄ra. Ecce viderunt
posteriora ei⁹: cui⁹ faciem videre nō potue
rūt. Manus em̄ eius erat sup oculos eorū
nō semp: s̄ donec trāsiret. Posteaq̄ trāsijt
abstulit man⁹ ab ocl'is eoꝝ. Ablata manu
ab oculis eoꝝ: dicūt discipl'is: q̄d faciem⁹?
Prio seui: postea pij: p̄mo irati: postea timi
di: p̄mo duri: postea flexi: primo ceci: po-
stea illuminati. Puto q̄ agnoscam⁹: et in h̄
psalmo voces huiōi etiā gentiū recordan-
tiū infidelitatē suā. Cōclusit em̄ de⁹ oēs in
infidelitate: vt oīm misereat̄. Tu finxisti me
⁊ posuisti sup me manū tuā. Mirificata est

sciētia tua ex me: īualuit ⁊ nō potero ad illā:
veluti posuisti suꝑ me manū tuā: mirus mi
hi factus es: nō te cōprehendo cū quo erā.
Q̄ facilis mihi erat vultus patris quando
dixi: Da mihi substantiā meam que cōtin-
git. Ecce ꝓfecto in regionem longinquam
⁊ fame contrito multuꝫ mihi est: ⁊ labor est
ante me: non possum ꝑcipere quod dimisi.
Mirificata est inquit sciētia tua ex me. Ex
peccato meo factum est: vt mirificata mihi
esset: et incomprehensibilis mihi existeret.
Nam erat mihi facilitas cōtemplādi te: qñ
nō ī suꝑbia reliquerā te. Mirificata ē inq̄t
sciētia tua ex me inualuit nō potero ad illā:
sed subaudis ex me. Non potero ad illā ex
me: cum ergo potero: non potero nisi ex te.
Ecce inuenies in longinquo fugitiuū: non
latere oculos eius a quo fugit. Et quo itu-
rus est iam: cuius limes est inuestigatus? Vi
dete quid dicit? ¶ Quo ibo a spiritu
tuo? Spiritus eñ domini repleuit orbē ter
rarum. Quis potest fugere in mūdo ab il-
lo spiritu: quo plenus est mundus? Quo
ibo a spiritu tuo? Et quo a facie tua fu-
giam? Locū querit quo fugiat ab ira dei.
Quis ē locus receptus fugitiuū dei? Ho-
mines qui suscipiūt fugitiuos q̄rūt ab eis a
quo fugerint: ⁊ quem seruū inuenerint ali-
cuius domini minus potētis: tanq̄ sine vllo
timore suscipiūt dicentes: in corde suo: nō
habet iste talē dominū: a quo p̄t inuestiga-
ri: Cū autē audierint dominū potentē: aut
non suscipiūt: aut cum magno timore susci
piūt: Et q2 homo potens falli potest. Vbi
non est deus? Quis fallit deū? Quē nō vi-
det deus? A quo fugitiuū suum nō repetit
deus? Quo ergo ibit fugitiuus iste a facie
dei? Vertit se huc atq̄ illuc quasi querens
Alia lra (†illic.) locum fuge sue. ¶ Si ascendero: inquit
in celum tu †ibi es: si descendero in
infernū ades. Tandeꝫ cognouisti male
fugitiue nullo pacto te posse fieri longe ab
eo: a q̄ longinquare voluisti. Ecce ille vbi-
q̄ est: quo tu iturus es? Inuenit consiliū: ⁊
h̄ ab illo qui eū iā reuocare dignat̄ inspira-
tum. Si ascendero in celū tu ibi es: si descē-
dero in infernū ades. Si me extulero te in-
uenio repressorem: si me abscondero: te inue-
nio inquisitorem: ⁊ non inquisitorē tm̄: sed
⁊ inuestigatorē. Si eñ suꝑbiero de iusticia
mea: tu ibi es vbi est vera iusticia. Si pec-
cando venero in ꝓfundū malorū: ⁊ confi-
teri cōtempsero dicens: Quis me videt: in
inferno: quis eñ confitebit̄ tibi: etiam illic

ades vt vindices. Quo ergo iturus sum:
vt a facie tua fugiam: id est iratū te nō sen-
tiam? Hoc consiliū inuenit: Sic fugiā inq̄t
a facie tua: sic fugiā a spiritu tuo: ab vltore
spiritu: a vindice facie sic fugiā. Quomō? Alia lra
¶ Si †recipiā pennas meas †in di (†sumpsero. †diluculo.)
rectum: ⁊ habitauero in extremis
maris. Sic possum fugere a facie tua. Si
in extrema maris vult fugere a facie dei: ibi
non erit ille a quo fugit: de quo dixit: si de-
scendero in infernū ades? Mirū si in extre
mis maris nō est: qui nec apud inferos de-
est. Sed noui inquit quomō fugiam ab ira
tua. Recipiende sunt pēne mee nō: in pra-
uum: sed in directum: nec in superbā erigar
ꝓsumptionē. nec in perditā mergar despe-
rationē. Quas pennas vult assumere: nisi
duas alas: duo p̄cepta caritatis? In quibus
duobus p̄ceptis tota lex pendet ⁊ ꝓphete.
Has inquit alas: has pennas si recipiam
sic: ⁊ habitabo ī extremis maris: possum fu
gere a facie tua ad facieꝫ tuā: ⁊ a facie irati
ad faciem placati. Quid enim est extremū
maris: nisi finis seculi? Illuc iam volemus
spe ⁊ desiderio habentes alas gemine cari-
tatis: nō sit nobis requies: nisi in extremis
maris. Nam si alibi requiē voluerimus: in
mare p̄cipitabimur. Volemus quousq̄ fi-
niatur mare: suspendamus nos pennis gemi
ne dilectiōis ad deum: interim spe volemus
⁊ illum finem maris spe fideli p̄meditemur.
Quis aūt nos ꝑducat attēdite: Ille ipe cu
ius faciē irati volumus fugere. Quid enim
sequit̄: Si descendero in infernū ades: si re
cipiam pennas meas in directū. Recipiā
inquit. Ergo amiserat. Recipiā pennas in
directum: ⁊ habitabo in nouissima maris.
¶ Etenim illuc manus tua deducet Alia lra.
me: ⁊ †adducet me dextera tua. Hoc (†tenebit.)
meditemur fratres carissimi: hec sit spes no
stra: hec sit cōsolatio nostra: recipiamus pen
nas ꝑ caritatē quas amisimus per cupidi-
tatem. Cupiditas eñ viscum facta est pen
narū nostrarū: elisit nos de libertate aeris
nostri: id est aurarū illarū liberarū spiritus
dei. Inde elisi ꝑdidimus pēnas ⁊ fuimus
quodāmodo captiuati in aucupis potesta
te: Inde nos sanguie suo redemit quē fugi
mus vt caperemur. Nutrit nobis pennas
de p̄ceptis suis: erigimus iā eas sine visco.
Nō amemus mare: sed volemus ī extrema ma
ris. Nemo trepidet: s̄ nemo de pennis suis
ꝓsumat: q2 ⁊ pēnati: nisi ipe erigat: nisi ipse
deducat: precipitamur in profunda maris

lassati ꝛ fatigati: quasi ꝓsumentes de virib⁹
nostris. Opus ergo est vt habeamus pen-
nas: ꝛ opus ē vt ipe deducat. Adiutor em̄
noster est. Habemus liberū arbitriū: ſ ipso
libero arbitrio quātum possumus: nisi nos
adiuuet ille q̄ iubet? Eteni illuc manus tua
deducet me: ꝛ adducet me dextera tua. Et
Alia lra. cōsiderans longinquitatē vie quid sibi di-
† forsitan. xit? **Et dixi † fortasse tenebre cōcul
cabunt me:** Ecce em̄ iam credidi in chri
stū: iam erigor duabus alis gemine carita-
tis: ꝛ abūdat iniq̄tas hui⁹ seculi: ꝛ qm̄ abū-
dauit iniq̄tas: refrigescet caritas multorū:
sic dixit dn̄s: Qm̄ abūdauit iniq̄tas refri-
gescet caritas multoꝝ. In ista vita iter tāta
scādala: int̄ tā mlta pctā: int̄ tantas turbas
q̄tidianaꝝ tēptationū: q̄tidianaꝝ suggesti-
onū malaꝝ: q̄d facio inq̄t? Quō pueniā ad
extrema maris? Audio terribilit̄ a dn̄o: Qm̄
abūdauit iniq̄tas: r̄frigescet caritas mltoꝝ.
Deniq̄ subiecit. Qui pseuerauerit vsq̄ in
finē hic saluus erit. Attendēs longitudinē
vie: dixi mihi: fortasse tenebre cōculcabūt
me. **Et nox illumiatio mea ī delicijs
meis.** Facta est mihi nox illumiatio: q2 in
nocte me desperauerā posse transire tm̄ ma
re: ꝛ tantā viaꝫ superare: ꝛ venire ad extre-
mū pseuerando vsq̄ in finem. Gratias illi
q̄ me quesiuit fugitiuū: q̄ terga mea flagelli
plaga pcussit: qui me vocando ab interitu
reuocauit: qui fecit mihi illuminatā noctē.
Nox est em̄: q̄diu ista vita agitur. Quō est
nox illumiata? Quia christ⁹ descēdit in no
ctē: Accepit christ⁹ carnē d̄ isto seculo: illu-
minauit nobis noctem. Perdiderat enim
drachmā mulier illa: accendit lucernā. Sa
pientia dei perdiderat drachmā. Quid est
drachma? Nūmus: in q̄ nūmo imago erat
ipius impatoris nostri. Fact⁹ est em̄ homo
ad imaginē dei: ꝛ pierat. Et quid facit mu-
lier sapiens? Accendit lucernā. Lucerna de
luto est: sed habet lucē qua inueniat̄ drach
ma. Lucerna ergo sapientie caro christi de
luto facta est: sed v̄bo suo lucet ꝛ inuenit p-
ditos. Et nox illuminatio in delicijs meis.
Facta est mihi nox ī delicijs. Delicie nostre
christus. Videte queādmodum de illo mō
gaudeamus. Clamores isti vestri: gaudia
ista v̄ra vnde sunt nisi ī delicijs? Vn̄ autē
iste delicie: nisi q2 nox illūinata ē: nisi q2 dn̄s
christ⁹ nob̄ p̄dicat̄? Quia q̄siuit vos anteq̄
Alia lra q̄reretis eū: ꝛ iuenit vos vt iueniret̄ eū. Et
† Quia. nox illūinatio ī delicijs meis. † **Qm̄ tene
† obscurabunt̄ bre nō † obtenebrabūt̄ a te:** Tu ḡ noli
tenebrare tenebras tuas: ꝛ de⁹ illas nō tene
brat: sed magis illuminat: q2 illi dictū est in
alio psalmo: Tu illuminabis lucernā meā:
dn̄e deus meus illumiabis tenebras meas.
Qui autem tenebrant tenebras suas quas
deus nō tenebrat? Homies mali: homines
puersi. Cū peccāt vtiq̄ tenebre sunt: dū nō
confitent̄ peccata sua que fecerūt: sed insu-
per defendūt: tenebrāt tenebras. Ergo iā si
peccasti: in tenebris es: sed cōfitendo tene-
bras tuas: mereberis illumiari tenebras tu-
as. Defendēdo āt tenebras tuas: tenebra-
bis tenebras tuas. Et qn̄ euadis a duplici
b⁹ tenebris: q̄ in simplicib⁹ laborabas? Vn̄
aūt dn̄s nō tenebrat tenebras n̄ras? Quia
nō nos sinit ipunita h̄re peccata: Flagellat
nos ī istis laborib⁹: ꝛ erudit nos. Tota ista
miseria generis hūani in q̄ gemit mūd⁹: no-
ueritis fratres: q2 dolor medicinalis est: nō
sentētia penalis. Videtis: q2 dolor vbiq̄:
vbiq̄ metus: vbiq̄ necessitas: vbiq̄ labo-
res. Crescit auaricia: sed in malis. Si ad h̄
deus hic talib⁹ flagellis erudit nos: vt non
tenebrent̄ tenebre nostre: agnoscamus nos
sub pena flagelli esse: ꝛ bn̄dicamus deū mi-
scentē iam amaritudines dulcedini vite tē-
poralis: ne tēporaliū deliciarū delectatiōe
cecati: nō desiderem⁹ delicias eternas: nec
velimus finire mare ꝛ habitare ī nouissimo
maris. Seuiant ḡ fluct⁹ maris. Quāto pl⁹
seuiunt fluctus maris: tanto se illa cū pen-
nis columba suspēdit. Non ergo tenebrat
deus tenebras n̄ras qui miscet flagella pec
catis nostris: ꝛ amaritudines prauis dul-
cedinibus nostris. Nos non tenebrem⁹ te-
nebras nostras defendēdo peccata nostra:
et nox illuminatio in delicijs nostris: Qm̄ Alia lra.
tenebre nō obtenebrabūt̄ a te. **Et nox † tā** † sicut.
q̄ dies illuminabit̄. Nox tanq̄ dies.
Dies nobis ꝓsperitas secli: nox nobis ad
uersitas seculi. Sed si cognoscam⁹ ob meri
tū peccatoꝝ n̄roꝝ nos aduersitates pati et
dulcia nobis sunt flagella p̄ris: ne sit ama-
ra sentētia iudicis: sic habem⁹ tenebras no
ctis hui⁹: quō lumē noctis hui⁹. Si nox est
quō ibi lux est? Nox est: quia erratur hic a
genere hūano. Nox est: q2 nōdum venim⁹
ad illum diē quē non coartat hestern⁹ ꝛ cra
stinus: sed ē dies ppetuus: sine ortu: q2 sine
occasu. Nox est ḡ hic: sed quādā lucē nox
ista habet suā: et tenebras suas. Quare sic
generalit̄ nox diximꝰ. Que ē lux noctis h⁹?
Prosperitas ꝛ felicitas seculi hui⁹: Gaudiū
tpale: honor tpalis: q̄si lux ē noctis h⁹. Ad
uersitas aūt ꝛ amaritudo tribulationū vel
ignobilitas: tanq̄ tenebre sūt noctis hui⁹.

In hac nocte: in hac mortalitate vite hūa-
ne habēt homīes lucē: habēt homīes tene-
bras: lucē ꝓsperitatē: tenebras aduersitatē.
Sed vbi venerit dn̄s christꝰ et habitauerit
animā ꝑ fidē: ⁊ ꝓmiserit aliā lucē ⁊ inspira-
uerit: ⁊ donauerit patientiā: ⁊ monuerit ho-
minē nō delectari ꝓsperis: ne frangat̄ ad-
uersis: incipit hō fidelis indifferēter vti mū
do isto: nec extolli qn̄ res ꝓspere accedunt:
nec frangi qn̄ res aduerse sūt: ſ; vbiq; dn̄m
bn̄dicē: nō solū qn̄ abūdat: ſ; etiā qn̄ amit-
tit: nō solū qn̄ sanꝰ ē: ſ; etiā qn̄ egrotat: vt sit
in illo vera illa cātatio: Bn̄dicā dn̄m ī omi
tpe semꝑ laus eiꝰ in ore meo. Si ḡ semꝑ et
qn̄ lucz nox ista: ⁊ qn̄ obscura ē nox ista: qn̄
arridet ꝓspitas: qn̄ tristis est aduersitas: sꝑ
sit laus eiꝰ in ore tuo: ⁊ fiet tibi qȯ mō dictū
est: Sicut tenebre eius ita ⁊ lumen
eius. Non me cōculcant tenebre eius: qꝛ
nō me extollit lumē eiꝰ. Ecce habes lumen
ipiꝰ ī Job. Abūdabat omibꝰ rebꝰ. Lux no-
ctis ipiꝰ diuitijs ꝑma describit̄. Quātis re-
bus: ⁊ quāta copia redūdabat: lux erat no
ctis eius. Putauit inimicꝰ ꝓpterea illū talē
virū colere deū: qꝛ illa oīa donauerat ei: et
petiuit vt auferent̄ ab eo. Facte sūt tenebre
noctis illiꝰ: q̄ primo habebat lucē. Noue-
rat tn̄ ille: siue lux ibi esset: siue tenebre: illā
noctē esse: in q̄ ꝑegrinaret̄ a deo suo: et ha-
bebat interiorē lucē ipm deū suū: ꝑ quā lu-
cem interiorē indifferēter haberet: siue tene
bras noctis illiꝰ: siue lucē. Propterea q̄ in
luce noctis illiꝰ: id est in rerū abūdantia co
lebat deū: ablatis illi omnibꝰ rebꝰ: posteaq̄;
facte sunt tenebre illiꝰ: quid dixit ille: Dn̄s
dedit: dominꝰ abstulit: sicut dn̄o placuit ita
factū est: sit nomē dn̄i benedictū. In nocte
sum quadaz vite huiꝰ: Dominꝰ meus inq̄t
habitat cor meū: illuminauit mihi cor meū
solacijs quibusdā nocte ista: qn̄ dedit co-
piam rerū temporaliū: Subtraxit ipaz lucē
temporalē: ⁊ quasi tenebrata est nox: sed qꝛ
sicut tenebre eiꝰ: sic ⁊ lumē eius: Dn̄s dedit
dominꝰ abstulit: sicut dn̄o placuit ita factū
est: sit nomē dn̄i benedictū. Nō sum tristis
in nocte hac: qꝛ sicut tenebre eius: ita ⁊ lu-
men eius: vtrūq; transit: ⁊ qui gaudēt tan-
q̄; non gaudētes sint: ⁊ qui flent tanq̄; non
Alia lra flentes sint: qꝛ sicut tenebre eius ita ⁊ lumē
†Quia. eius. †Qm̄ tu possedisti renes me
†nō haber. os †dn̄e: Nō sine causa sicut tenebre eiꝰ:
sic ⁊ lumē eius. Intus ē possessor q̄ nō solū
cor tenet: sed etiam renes: nō solum cogita
tiones: sed etiā delectationes. Ipe ḡ possi-
det vnde me delectaret aliquid lucis ī no-
cte: ipe tenet renes meos: Nō noui delectari
nisi de luce interiore sapientie ipius. Quid
ergo: Non delectaris de ꝓsperitate rerum:
de felicitate temporū: de honoribus: de di-
uitijs: de familia: Non delector inq̄t. Qua-
re: Quia sicut tenebre eius ita et lumē eiꝰ.
Unde tibi ista indifferētia: vt sicut tenebre
eius: sic sit tibi ⁊ lumen eius: Unde: Quo-
niam tu possedisti renes meos domine.
Suscepisti me de vtero mr̄is mee.
Dum essem in vtero matris mee: nō indif-
ferenter habebam tenebras illius noctis: ⁊
lucem illius noctis. Etenim vterus matris
mee: cōsuetudo ciuitatis mee fuit. Que est
illa ciuitas: Que nos progenuit in captiui
tate. Nouimus babyloniam illam: de qua
hesterno die locuti sumus: vnde ꝓficiscū-
tur omnes qui credūt ⁊ suspirāt illi luci hie
rusalem celesti. Ego ergo dixi ex vtero ma-
tris mee susceptus sum a domino: inde mi-
hi tenebre noctis huiꝰ: ⁊ lux huiꝰ indifferen
ter facte sunt. Qui autē in vtero matris il-
lius babylonie gaudet ꝓsperis seculi: fran
gitur aduersitatibꝰ seculi: nō nouit gaude-
re nisi aliquid ꝓsperum eueniat ſm tempꝰ:
nec nouit contristari: nisi aliquid aduersuz
eueniat ſm tempus. Jam exi de vtero ba-
bylonie: incipe cantare hymnū domino:
egredere et nascere: suscipiet te deꝰ ex vte-
ro matris tue. Quis deus: Deus ille apo-
stoli Pauli qui dixit: Cum autem placuit
deo qui me segregauit de vtero matrꝭ mee:
predicare filiū suum in me. Que enim erat
mater eius: Synagoga. Et ibi quid didi-
cerat: nisi qȯ habebant: ⁊ didicerāt ipi iu-
dei: ⁊ ipse populus: Nomē in illis reman-
serat laudis dei: facta aūt in eis nō inuenie
bant̄. Erant in eis v̇ba dei: quasi folia ī ar-
bore: ⁊ fructus nusq̄;. Talē arborē fici sicut
nostis: cū dominꝰ īuenisset: maledicto are-
fecit. Inuenit eīn in ea folia: et fructum nō
inuenit: Quādaz nobis arborē figurabat.
Nā fructuū eoꝝ tempꝰ nōdū erat. Qȯ oēs
homīes nouerant: artifex celi ⁊ terre nō no
uerat: Ergo ille qui Paulū segregauit ab
vtero mr̄is sue: ipe ⁊ nos segregauit ab vte
ro mr̄is nr̄e. Cuiꝰ mr̄is nr̄e: Babylōie illiꝰ.
Suscepti ḡ ex vtero illo: iam incipiamꝰ hic
alterā spem. Promisit frēs: quare gaude-
tis: fructus facite positi in alia spe. Jā non
nouimꝰ malū nisi offendere deū: ⁊ nō per-
duci ad illa que ꝓmisit: nec nouimꝰ bonū:
nisi ꝓmereri deū ⁊ ꝑduci ad illa q̄ ꝓmittit.

Quid illa bona mũdi huius ⁊ mala mundi
huiꝰ: Indifferenter habeamꝰ: qꝛ iam susce-
pti ab vtero matris nostre indifferenter ea
hñtes dicimꝰ: Sicut tenebre eiꝰ: sic lumẽ eiꝰ.
Nec felicitas hꝰ secli nos beatos facit: nec
aduersitas miseros. Opus ẽ iusticiã tene-
re: fidem diligere: sperare in deum: diligere
deum: diligere ꝓximũ. Post istos labores
habebimꝰ indefessam lucẽ: habebimus diẽ
sine occasu. Transit quicqd est i ista nocte
lucidum et tenebrosum: Qm̃ tu possedisti
Alia lra. renes meos: dñe suscepisti me ex vtero ma
† nõ habet. tris mee. Confitebor tibi † dñe qm̃
† magnificatꝰ. terribiliter † mirificatꝰ es: Terribilit
mirificatꝰ es: eo ipso quo te miramur: tu ter-
ribilis es cum tremore gaudemꝰ. Timemꝰ
eñi ne de donis tuis nos extollẽtes: ꝑ sup-
biam mereamur amittere qđ humilitate ꝑ-
Alia lra. cepimus. Cõfitebor tibi dñe qm̃ terribilit
† nõ habet. mirificatꝰ es: Mirabilia opa tua † deꝰ.
† nimis. Et aĩa mea cognoscet † valde. Iã co-
gnoscit aĩa mea valde: qm̃ suscepisti me ex
vtero matris mee. Antea ṽo mirificata est
sciẽtia tua ex me: inualuerat nec poterã ad
illã. Ergo ex me inualuerat: nec poterã ad
illaz. Vñ modo aĩa mea cognoscet valde:
nisi qꝛ nox illumiatio in delicijs meis ẽ: nisi
qꝛ venit mihi gratia tua: ⁊ illumiauit tene-
bras meas: nisi qꝛ tu possedisti renes meos:
Alia lra nisi qꝛ tu suscepisti me ex vtero matris mee:
† occultatũ. Nõ est † abscõditum os meũ a te
† occulto. qđ fecisti in † abscondito. Os suũ dicit
qđ vulgo dicit: ossum: latine os dicit: hoc i
greco inuenit. Naz possemꝰ hic putare os
esse ab eo qđ sunt ora: non os corrupte ab
eo quod sunt ossa. Non est ergo abscondi-
tum inquit os meũ a te: qđ fecisti in abscon
dito. Habeo in abscõdito quoddã ossum:
sic eñi potius loquamur. Melius ẽ vt rep-
hendant nos grãmatici: q̃ȝ non intelligant
populi. Ergo ẽ inquit quoddã ossum meũ
intus in abscondito. Tu fecisti intus ossuz
mihi in abscondito: ⁊ non est absconditũ a
te. In abscõdito eñi fecisti: sed nũquid ⁊ ti
bi hoc abscõdisti: Hoc ossum meũ factum
a te in abscõdito homies non vident: ho-
mines non nouerũt: tu aũt nosti quod feci-
sti: Qđ ergo os dicit fratres: Queramꝰ il-
lud: in abscõdito est. Sȝ qꝛ christiani i no-
mine domini christianis loquimur: modo
inuenimus qđ sit ossum huiusmodi. Firmi
tas quedã est interior: quia in ossibus firmi
tas ⁊ fortitudo intelligit. Est ergo quedam
anime interior firmitas: vbi non frangitur.
Quelibet tormẽta: quelibet tribulationes:
quelibet huius seculi aduersitates vndiq̃
seuiant: illud qđ deus in abscondito fecit
firmum: in nobis frangi non potest: nõ ce-
dit. A domino enim facta est quedam fir-
mitas patientie nostre: de qua dicitur i alio
psalmo: Verũtamẽ deo subijcietur anima
mea: quoniã ab ipo patientia mea. Et at-
tende apostolũ Paulum: habentem intus
hoc genus firmitatis. Quasi tristes inquit:
semꝑ autẽ gaudentes. Unde quasi tristes:
Contumelijs: opprobrijs: ꝑsecutionibus:
flagellis: plagis: carceribus: catenis: lapi-
datõnibꝰ. Quis nõ eos miseros tũc existi-
maret: Nec illi ipsi persecutores seuirent in
eos: nisi putarent eos miseros fieri ꝑsecuti-
onibus suis. Illi eniz eos ex sua infirmita-
te conijciebãt: qui nõ habebant ossum ab-
sconditum interius. Illi ṽo qui habebant:
hominibꝰ foris tristes videbantur. Intus
autẽ gaudebant deo: cui non erat abscon-
ditum os ipsorum qđ fecerat in abscondi-
to. Aperit autẽ hoc ossum in abscondito fa
ctum a deo. idem apostolus Paulus his
verbis: Non soluz autẽ inquit sed etiã glo-
riamur in tribulationibus. Parum ẽ quia
non es tristis: sed et gloriaris: Sufficiat ti-
bi tristem non esse. Parum est inquit chri-
stianis: Tale ossum mihi fecit i abscõdito:
vt parum sit non frangi: nisi etiam glorier.
Unde gloriaris: In tribulatõnibus scien-
tes quia tribulatio patientiam operatur.
Uide quomodo formata sit illa infirmitas
intus in corde: scientes quoniã tribulatio
patientiã operat: patientia ꝓbationẽ: pro-
batio spem. Spes autẽ non confundit: qm̃
caritas dei diffusa est i cordibus nr̃is ꝑ spi-
ritũ sanctũ qui datus est nobis. Sic forma-
tum atq̃ firmatum est ossum illud abscon-
ditum: vt faciat nos etiã gloriari in tribula
tionibus. Sed videmur hominibꝰ miseri:
quia absconditũ est ab eis quod habemus
intrinsecus. Non est absconditũ os meum
a te quod fecisti in abscondito. Et substã
tia mea in inferioribus terre. Ecce i
carne ẽ subã mea. In iferioribꝰ ẽ subã mea
⁊ habeo tñ ossum intrinsecꝰ qđ formasti: qđ
faciat me nõ cedere oibꝰ ꝑsecutoribꝰ inferi-
oris huius regionis. Ubi est adhuc substã
tia mea: Quid enim magnũ est: si fortis est
angelus: Magnũ est vt fortis sit caro. Et
vnde fortis ẽ caro: Unde forte vas fictile:
nisi quia factum est tibi ossum in abscondi-
to: Et substantia mea in inferioribus ter-
re. Quid de illis qui minus firmi sunt:

Loquit̃ enim vt iam cõmendauit christus:
Sꝫ multa dicta sunt ex persona corporis:
Audi et ex persona capitis: ⁊ non quasi di-
stinguit: vt inducat ip̃as ꝑsonas: modo ca
put: modo corpus. Si enim distinguit: vt
inducat ip̃as ꝑsonas: mõ caput: mõ corpꝰ.
Si eñ distinguit q̃si diuidit: non erũt duo
in carne vna. Si aũt duo sunt ĩ carne vna:
nolite mirari si duo sĩt ĩ voce vna. Qñ do-
minꝰ nr̃ Jesus christꝰ passus ẽ: discipli nõ-
dũ habebãt illud ossũ interiꝰ: nõdũ ill' erat
firmatũ robur patiẽtie: ⁊ latebãt se: nescie-
bãt vires suas: ⁊ ausus est Petrꝰ ꝓmittere
societatẽ mortis cũ dñi passiõe: ⁊ nõ se no-
uerat egrotus: medicꝰ aũt nouerat egrotũ.
Quid aũt factũ ẽ? Tecũ inq̃t vsq͡ȝ ad mor-
tẽ: Amẽ dico tibi: ꝑusq͡ȝ gallus cãtet ter me
negabis. Rñsio medici verior inuẽta ẽ: q̃
egroti ꝑsumptio. De his ḡ dicit: Nõ ẽ a te
absconditũ os meũ qđ fecisti ĩ abscõdito: ĩ
quibꝰ ẽ ip̃m os firmatũ intrinsecꝰ: et maxie
robur passiõis ip̃o dño deo nr̃o ⁊ saluatore
Jesu xp̃o: q̃ cũ voluit sedit: cũ voluit surre-
xit: cũ voluit dormiuit: cũ voluit euigilauit.
Quia potestatẽ inq̃t habeo ponẽdi animã
meã: ⁊ potestatẽ habeo iterũ sumẽdi eam.
Quid de illis ĩ quibꝰ nõ erat fortitudo illa
formata atq͡ȝ firmata? Quid de illis? Vi-
de q̃d dicat deo pr̃i: **Impfectũ meũ
viderũt oculi tui:** Impfectũ meũ: Pe-
trũ pollicentẽ ⁊ negantẽ: ꝑsumentẽ ⁊ defi-
cientẽ: viderũt tñ oculi tui. Nã q̃ eũ ⁊ ipse
dñs respexit: sicut scriptũ ẽ in euãgelio: Jã
post tertiã negationẽ cõmonitꝰ q̃d ei ꝑdixe
rit dñs: Exijt foras ⁊ fleuit amare. Fletꝰ ille
de respexione dei fuit: q̃ꝛ impfectũ meũ in-
quit viderũt oculi tui. Nã ille impfectꝰ titu
bans in dñi passiõe: ꝓculdubio periret: ñ vi-
derũt eũ oculi tui: nõ solũ ip̃m: sed et oẽs q̃
impfecti fuerũt: donec christi resurrectione
firmarent. Apparuit eñ oculis eoꝝ nõ pe-
risse ĩ dño qđ mortuũ erat: et factũ ẽ os illõ
in abscõdito eoꝝ: vt nec ip̃i iã timerẽt mo-
ri. Impfectũ meũ viderũt oculi tui. **Et in
libro tuo oẽs scribent.** Nõ solũ ꝑfecti
sed etiã impfecti. Nõ timeant impfecti: tñ
ꝓficiãt. Nec q̃ꝛ dixi: nõ timeãt: amẽt impfe
ctiõẽ: ⁊ ibi remaneãt vbi inuẽti sunt. Tãtũ
ꝓficiãt quãtũ ĩ ip̃is ẽ. Quotidie addãt: q̃ti
die accedãt: tñ a corpe dñi nõ recedãt: vt ĩ
vno corpe: ⁊ ĩ his mẽbris ꝯpaginati possint
mereri de se dictã esse vocẽ istã. Impfectũ
meũ viderũt oculi tui: ⁊ ĩ libro tuo oẽs scri-
bent. **Per † diẽ errabũt ⁊ nemo in**

Alia lr̃a fides formabunt.

eis: Dies ħ adhuc erat dñs nr̃ Jesus chri-
stus. Vñ dicebat: Ambulate dũ diẽ habe-
tis. Sꝫ ꝑ diẽ errabãt impfecti ip̃iꝰ. Puta-
uerunt ⁊ ip̃i dominũ nostrũ Jesum christũ
tñmodo hominẽ esse: nõ habere ĩ se occul-
tam diuinitatẽ: non esse occulte deum: sed
hoc solum esse qđ videbat̃: hoc ⁊ ipsi puta-
uerũt. Nam ⁊ ip̃e Petrus: de illo enim po
tissimũ loquimur: in quo nobis etiã nõ de-
sperate firmitatis exemplũ ꝓpositũ est. Di-
xerat domino idem Petrus: cum interro-
gasset quid illũ dicerẽt homies: Tu es chri
stus filius dei viui. Et dixerat ei dominus:
Beatus es Symon bariona: q̃ꝛ nõ tibi re-
uelauit caro ⁊ sanguis: sed pater meus q̃ in
celis est. Quare? Quia dixerat eum filium
dei. Ibi paulopost eodẽ loco in ip̃a cõtex-
tione verborũ cepit dñs de passiõe sua fu-
tura dicere: Ille aũt Petrus qui iam illum
cõfessus fuerat filiũ dei: timuit ne sicut filiꝰ
homis moreret̃. Erat ⁊ filius dei: erat ⁊ filiꝰ
homis: Filiꝰ dei ĩ forma dei equalis patri:
filius homis in forma serui qua minor ẽ pa
tre. Venturꝰ erat ad passionẽ vtriq͡ȝ ex for-
ma serui. Quid timuit Petrus? Ne in for-
ma serui periret forma dei: ⁊ nõ potius pre
sumpsit: q̃ꝛ ex forma dei reuiuisceret forma
serui. Ait illi: Absit a te domine: ꝓpitius ti-
bi esto. Et dominꝰ qui illũ beatũ dixerat in
illa voce: vade post me sathanas inq̃t: ne-
q͡ȝ eñ sapis que dei sunt: sed que hominuꝫ
sunt. Jam dudũ q̃ꝛ dixerat: Tu es christꝰ
filius dei viui: audiuit: nõ tibi reuelabit ca-
ro ⁊ sanguis: sed pater meus qui in celis ẽ:
iõ petra: iõ beatꝰ. Mõ aũt: q̃ꝛ nõ ex patris
reuelatione: sed ex carnis infirmitate respõ
derat: sathanas appellatus ẽ: nõ sapis que
dei sunt: sed que hominũ. Et hic erat chri-
stus: fratres inter illos ambulauerat: ven-
tis imperauerat: ante oculos ipsorũ fluctꝰ
calcauerat: ante oculos ipsorũ quatridua-
num mortuũ suscitauerat: ante oculos ip̃o
rum tanta miracula fecerat: et tamẽ trepi-
dauerũt in passione eius: quasi amisissent
eum: de quo frustra ꝑsumpserant: Sꝫ ꝑ diẽ
errabant ⁊ nemo ĩ eis. Nemo prorsus: nec
ip̃e q̃ dixerat: tecũ vsq͡ȝ ad mortẽ eo. Dixe-
rat eñ illis: veniet hora vt me relinquatis
solum: ⁊ eat vnusquisq͡ȝ in viam suam: sed
non sum solus: quia mecũ est pater. Cum
illo erat pater: ⁊ ipse cuꝫ patre: et in illo pr̃:
⁊ ip̃e in patre: ⁊ ip̃e ⁊ pr̃ vnũ: ⁊ illi timuerũt
cũ moreret̃. Quare: nisi q̃ꝛ ꝑ diẽ errauerũt
⁊ nemo fuit ĩ eis. Per diem errabũt et ne-

mo in eis. Sed quid est errabũt per diem?
Nũquid peribunt? Et vbi est: imperfectuꝫ
meum viderunt oculi tui: ⁊ in libro tuo om
nes scribent? Ergo quãdo ꝑ diem errauerunt?
Alia lr̃a ... runt? Cũ hic positum dñm nõ intellexerũt.
† nimis. Et quid sequit? ¶ Mihi autem †valde
honorificati sunt amici tui de⁹: Id ẽ
ipi qui ꝑ diẽ errauerunt: ⁊ nemo in eis fuit:
amici tui facti sunt: ⁊ valde mihi honorifi
cati sunt. Factũ est ĩ eis os illud post resur
rectionẽ dñi in abscõdito: ⁊ ꝓ eius nomĩe
passi sũt: in cui⁹ passiõe trepidauerũt. Mi
Alia lr̃a hi aũt valde honorificati sunt amici tu de⁹.
† Nimis cõfor †Valde cõfortati sunt principatus
tatus est. eoꝝ. Facti apl̃i: facti duces eccl̃ie: facti ari
etes ducẽtes greges: valde confortati sunt
ꝑncipat⁹ eoꝝ. ¶ Dinumerabo eos: ⁊
sup arenã multiplicabunt: Per illos
qui ꝑ diẽ errauerũt: ⁊ nemo erat in eis: ecce
nata est tanta multitudo: q̃ iam sicut arena
numerari ñ potest nisi a deo. Dixit eñi sup
arenã multiplicabunt: et tñ dixerat: Dinu
merabo eos. Illi ipi numerati sup arenam
multiplicabunt. Ei quippe arena numera
ta est: cui numerati sunt capilli capitis nr̃i.
Dinumerabo eos ⁊ sup arenã multiplica
bunt. Exurrexi ⁊ adhuc sum tecum.
Exurrexi ⁊ adhuc sum tecũ q̃d est: Iã pas
sus sum inq̃t: sepult⁹ sum: ecce surrexi ⁊ ad
huc me ñ intelligũt secũ. Adhuc tecũ sũ: id
est nõdũ cũ ipis: q̃ me nondũ agnoscunt.
Sic eñi legit in euãgelio: Quia post resur
rectionẽ dñi nostri Iesu christi sibi apparẽ
tem: nõ cõtinuo cognouerũt. Est ⁊ ali⁹ sen
sus: Exurrexi ⁊ adhuc sum tecũ: vt h̃ tem
pus significare voluerit: quo adhuc in oc
culto est ad dexterã patris: anteꝙ̃ reuelet ĩ
claritate q̃ ventur⁹ ẽ ad iudicandũ de viuis
⁊ mortuis. Et deinde dicit: quid interea ꝑ
totũ hoc temp⁹ dũ iam resurrexit et adhuc
cũ patre est patiat hic ꝑ cõmixtionẽ pecca
torũ in corꝑe suo q̃d est eccl̃ia: ⁊ ꝑ sepatõeꝫ
hereticoꝝ. Sequit eñi ⁊ dicit: ¶ Si occi
Alia lr̃a. deris deus peccatores: viri sangui
† Quia dicitis nũ declinate a me. †Qm̃ dices in
cogitatiõe: accipiẽt in vanitate ci
uitates suas. Videt sic cõnecti ordo ver
borũ. Si occideris deus peccatores: acci
pient ĩ vanitate ciuitates suas. Sic eñi oc
cisos vult intelligi: cũ ꝑ sup̃biam qua intu
mescunt amittũt gratiã qua viuũt. Spirit⁹
eñi sanct⁹ discipline effugiet fictũ: ⁊ auferet
se a cogitatiõib⁹ q̃ sꝫ sine intellectu. Sic oc
cidunt pctõres: q̃ obscurati ĩtelligẽtia alie

nant a vita dei. Amittũt eñi ꝯfessionẽ ꝓpt
elationẽ: atq̃ ita eis occisis fit q̃d scriptum
ẽ: A mortuo homĩe tanꝙ̃ q̃ nõ sit perit cõ
fessio: ⁊ sic accipiũt ĩ vanitate ciuitates su
as: id est ꝓplos suos vanos coꝝ vanitatem
sectãtes: cũ inflati iusticie nomĩe ꝑsuadẽt:
vt dirupto vnitatis vinculo: eos tanꝙ̃ iu
stiores ceci et imperiti sequãtur. Et q̃ ple
rũq̃ hinc inueniũt occasionẽ sepandi se ab
vnitate christi: dũ malos accusant cũ qui
bus se cõmunionẽ nolle hr̃e ꝯfingũt: Et q̃
fieri põt: vt nõ tñ infamẽt inocẽtes q̃s tã
ꝙ̃ malos se fugere simulant: s̃ etiã vera de
quibusdã malis suis similib⁹ dicant: int q̃s
triticũ christi seruato vnitatis vinculo ge
mit: ꝓpterea interposuit: viri sanguinũ de
clinate a me: qm̃ dices in cogitatiõe accipi
ent ĩ vanitate ciuitates suas: id est ideo se
ducẽt in sepationẽ ꝓpriã ꝓplos suos vani
tate ꝓpria corrũpẽdos: q̃ tu in cogitatiõe
dices: viri sanguinũ declinate a me: vt scꝫ
merito sup̃bie pctõres in spũ occisi: ꝓpter
ea ciuitates suas: hoc ẽ ꝓplos suos inuanũ
accipiant: h̃ est ĩ erroris vanitatẽ sepando
traducant: ⁊ quasi offensi cõmixtione pa
leaꝝ: dirupta vnitate: triticũ deserant: quia
ipm triticũ: id est bonos fideles monet: vt
ante ventilationẽ que nouissima futura ẽ:
non apte se a malis segregẽt: ne adhuc eis
cõmixtos deserant bonos: sed ꝑ bonã con
uersationẽ ⁊ dissimilitudinẽ vite quodãmõ
tacite illis dicat corpus christi: viri sangui
num declinate a me. Hoc eñi eis voce dei
dixit: que vox in cogitatiõe est: sicut eã de⁹
dicit in cogitatione sancti populi sui. Viri
autẽ sanguinũ qui sunt: nisi qui oderũt fra
tres: Sicut Iohãnes dicit: Qui odit fra
trem suũ homicida est. Hoc ergo nõ intel
ligentes occisi peccatores: quõ dicat deus
malis in cogitatõne bonorũ: viri sanguinũ
declinate a me: accusant in eis cõmunionẽ
malorũ: ⁊ se ꝑ has calũnias sepando acci
piunt in vanitate ciuitates suas. Hec vox
que modo in cogitatõne bonorum dicitur
malis: apta erit in illa die: quãdo eis dice
tur a capite ipso nostro: Nunꝙ̃ noui vos:
discedite a me omnes qui opamini iniqui
tatem. Nunc autem dicit corpus christi q̃d
est ecclesia. Quid est q̃ mihi calũniant su
ꝑbi: quasi me maculent aliena peccata: et
ꝓpterea sepando se accipiũt in vanitate ci Alia lr̃a.
uitates suas? ¶ Nõne †eos q̃ †oderãt † nõ habui
te odio habui? Vt quid a me peiores ex † oderunt
igunt etiam corporalem a malis separatio oderam.

nem: vt ante tempus messis simul cum ziza
nijs eradicet̃ ⁊ triticum: vt añ tempus ven
tilationis perdã sustinentiã tolerãdi paleã:
vt anteq̃ oĩa genera pisciũ ad finem seculi
tanq̃ ad littus sepanda pueniant: retia pa
cis vnitatisq̃ dirumpã: Nũquid malorum
sunt sacramẽta que accipio: Nũquid eorũ
vite factisq̃ cõmunico cõsentiendo: Nõne
eos qui oderant te dñe odio habui: Et su
per †inimicis tuis tabescebam. Nõ
ne cũ zelus domus tue cõmederet me: vide
bam insensatos ⁊ tabescebã: Nõne ⁊ tediũ
detinebat me a peccatoribꝰ derelinquẽtibꝰ
legem tuã: Qui em̃ sunt inimici tui nisi qui
vita sua indicãt q̃ oderint legem tuã: Hos
ergo cum odissem: cur mihi calumniãt̃ qui
accipiũt in vanitate ciuitates suas: q̃ mihi
imputari possint eorum peccata quos oderã:
⁊ sup quibꝰ zelo domꝰ dei tabescebã: Sed
vbi ẽ: Diligite inimicos vestros: An q̃ ve
stros dixi: nõ dei: Benefacite inq̃t eis qui
oderũt vos: nõ ait: qui oderũt deum. Ideo
iste secutus dixit: Nõne eos qui oderũt te
dñe odio habui: non dixit: qui oderũt me:
⁊ sup inimicis tuis tabescebã: tuis dixit nõ
meis. Sed qui nos ppterea oderũt: ⁊ pro-
pterea inimici nobis sunt: q̃ deo seruimus:
quid aliud q̃ eũ oderunt: ⁊ eius inimici st̃:
Nũquid ergo tales inimicos nostros dili-
gere nõ debemꝰ: Aut nõ ppter deũ psecu-
tionẽ patiunt̃: qbꝰ dicit̃: Orate p psequẽ-
tibus vos. Ergo attẽde qd̃ sequit̃. ¶ Per
fecto odio oderã illos: Quid est pfe-
cto odio: Oderã in eis iniq̃tates eorum: dili-
gebã conditionẽ tuã. Hoc ẽ perfecto odio
odisse: vt nec ppter vicia homĩes oderis:
nec vicia ppter homines diligas. Nã ecce
vide quid adiũgat. Inimici facti sunt
mihi. Non iam tñ dei: sed suos inimicos
oñdit. Quõ ergo in eis impleuit: et qd̃ ipse
dixit: Nõne eos qui oderãt te odio habui:
et qd̃ dñs pcepit: Diligite inimicos vr̃os:
Quõ impleuit hoc: nisi illo pfecto odio: vt
hoc in eis oderit quod iniqui sũt: hoc dili-
gat qd̃ homĩes sunt: Nam ⁊ tpe veteris te-
stamẽti quo visibilibus supplicijs carnalis
populꝰ coercebat̃: homo ad nouũ testamẽ-
tũ p intelligentiã ptinens famulꝰ dei Moy
ses: quõ oderat peccatores: cum p eis ora-
bat: et quõ nõ oderat: cum eos occidebat:
nisi q̃ perfecto odio oderat eos: Ea nãq̃
pfectione sic oderat iniquitatẽ quã punie-
bat: vt diligeret humanitatẽ pro q̃ orabat.
Cũ ergo corpꝰ christi ab impijs ⁊ iniq̃s etiã

Alia lra inimicos meos.

corporaliter in fine sepandũ: nũc inter eos
interim gemat: ⁊ cum illi occisi peccatores
tanq̃ de malorum cõmunione bonis calũni-
ando: ⁊ se quasi p occasionẽ malorum magis
a bonis ⁊ innocentibus sepando: sic acci-
pient ĩ vanitate ciuitates suas: vt nisi ma-
li adhuc restent qui eorũ sepationẽ non se-
quãtur: sed a bonis vsq̃ in finem tolerãdi ĩ
eadem pmixtione remaneãt. Quid inter h̃
agit corpus christi: siue centenũ: siue sexa-
genũ: siue tricenũ fructũ afferens cum tole-
rãtia: Quid agit pxima christi ĩ medio fi-
liarum: sicut liliũ in medio spinarũ: Que sunt
voces eius: q̃ cõscientia: que spẽs filie regl
intrinsecꝰ: Ecce audi quid dicat. ¶ Pro-
ba me deus ⁊ scito cor meũ: Tu deꝰ:
tu pba: tu scito: nõ homo: nõ hereticꝰ: q̃ nec
pbare nouit: nec scire potest cor meum: vbi
tu probas ⁊ scis: quia non consentiã factis
malorũ: ⁊ illi me putant contaminari posse
peccatis aliorum: vt dum ego in lõginquã
pegrinatione mea facio: quod in alio psal-
mo gemo: id est: Cũ his qui oderãt pacem
eram pacificus: donec pueniam ad illã vi-
sionem pacis: qd̃ interpretat̃ hierl̃m: que ẽ
mater omniũ nostrũ ciuitas eterna in celis.
Ipi litigãdo ⁊ calũniãdo seq̃ sepando ac-
cipiant nõ plane in eternitatem: sed in va-
nitate ciuitates suas. Proba ergo me deus
⁊ scito cor meum. †Scrutare me ⁊ co-
gnosce semitas meas. Et quid hoc:
Attende quid sequit̃. ¶ Et vide: inquit:
si via iniquitatis in me est: ⁊ deduc
me in via eterna. Scrutare inquit semi
tas meas: id est ɔsilia ⁊ cogitatiões meas:
⁊ vide si via iniq̃tatis sit in me: siue facien-
do: siue cõsentiẽdo: ⁊ deduc me in via eter
na. Quid aliud dicit: q̃ deduc me in chri-
sto: Quid est enim via eterna: nisi qui ẽ vi-
ta eterna: Eternus enim est qui dixit: Ego
sum via veritas ⁊ vita. Si ergo aliquid in-
ueneris ĩ via mea qd̃ displiceat oclis tuis:
quoniã via mea mortalis est: tu deduc me
in via eterna: vbi nulla ẽ iniquitas. Quia
⁊ si quis peccauerit: aduocatum habemus
apud patrem Jesum christum. Ipe est ex-
oratio p peccatis nostris. Ipe est vita eter
na sine peccato. Ipe ẽ vita eterna sine sup-
plicio. Magna sacramẽta fratres quomõ
nobiscum loquit̃ spirit̃ꝰ dei: quõ nobis fa-
cit in hac nocte delicias. Quid ẽ hoc: roga
mus vos fratres: Unde dulciora: quo ob-
scuriora. Cõficit nobis potionem ad amo-
rem suum: quibusdam modis miris miri-

Alia lra.
† Interroga.

ficat ipa dicta sua: vt cum ea diceremus: q̄
iam noueratis: tamē q̄ꝛ ex illis locis erue-
bant que obscura videbant: tanq̄ꝫ noua fi
eret ipsa cognitio. Nūquid non noueratis
fratres: q̄ꝛ in ecclesia dei tolerādi sunt ma-
li: ⁊ scismata nō sunt facienda? Nūquid nō
iam sciebatis: q̄ꝛ intra illa retia que capiūt
bonos ⁊ malos pisces: ꝑdurandū est vsq̄ꝫ
ad littus: nec retia rumpenda sunt: quia in
littore sepabunt boni ad vasa: ⁊ mali ꝓici
ent? Jam ista noueratis: versus autē istos
psalmi hui⁹ nō intelligebatis. Expositū est
q̄d non intelligebatis: ⁊ innouatū est quod
noueratis.

¶ Explicit Tractatus de ps̄. CXXXVIII.
Incipicit Tractatus de ps̄. CXXXIX.
Prefatio.

IUsserūt dn̄i fratres: ⁊ in ipsis domi
nus omniū vt istū psalmuꝫ afferā
ad vos intelligendū: quātū domi-
n⁹ donat. Adiuuet oꝛonib⁹ vestris: vt ea di
cam que opoꝛtet me dicere: et vos audire:
vti omnib⁹ nobis vtilis sit sermo diuinus.
Non enī omnib⁹ vtilis est: q̄ꝛ nō est omniū
fides. Fides aūt sic est i anima vt radix bo-
na que pluuiā in fructū ducit: ꝑfidia vō et
erroꝛ diabolic⁹: ⁊ cupiditas mala radix om
niū maloꝝ: sicut radix spinarū etiā dulcem
pluuiā ad punctiōes cōuertit. Quid habet
psalmus iste credo cuꝫ cantaret aduertisse
vos: Qm̄ cōquerit ⁊ gemit: ⁊ deo precē fū-
dit: inter malos cōstitutū corp⁹ christi. Ei⁹
enī vox est in omni tali ꝓphetia tanq̄ꝫ illius
inopis: id est egētis: nōdum satiati esurien
tis ⁊ sitiētis iusticiā: cui quedā saturitas ꝓ-
missa in fine seruatur. Interim hic nunc si-
tiat ⁊ esuriat: ⁊ gemat ⁊ pulset ⁊ querat: pe-
grinationis illecebris non delectet: Nō pu
tet patriā seculū: vn̄ vt liberaret christ⁹ ad-
uenit: q̄ꝛ christus caput nostrū esse voluit:
caput scꝫ cuiusdā coꝛpoꝛis. Nō enī potest
dici caput: vbi corp⁹ nullū est cui sit caput.
Proinde si caput christus: ⁊ alicui⁹ corpis
caput est christus: corp⁹ illius capitis san-
cta ecclesia est: in cui⁹ nos mēbris sumus si
caput nostrū diligim⁹. Audiam⁹ ergo vo-
ces corpis christi: hoc est nostras si sumus
in christi coꝛpoꝛe: q̄ꝛ quisq̄s ibi nō fuerit: in
eis erit intra quos illud corp⁹ gemit. Pro-
inde aut in illo coꝛpoꝛe eris vt gemas inter
malos: aut non eris in illo coꝛpoꝛe: ⁊ in eis
eris inter quos malos gemit corpus quod
gemit int̄ malos: aut mēbrū christi: aut ho
stis corpis xp̄i. Nec isti inimici et aduersarij
coꝛpoꝛis christi vno modo intelligunt: aut
vno modo agunt. Versipellis est enī qui i
eis regnat: et qui eis vtit tanq̄ꝫ vasis suis.
Ceterū multi ab illo liberātur: et in corpus
christi trāseūt: ⁊ qui sint: ⁊ quid futuri sint:
nouit ille qui illos redemit sanguie suo ne-
sciētes. Sunt aūt quidā ꝑseuerātes in ma-
licia sua: ad christi corp⁹ nō ꝑtinētes: ⁊ ipsi
noti ei vtiq̄ꝫ cui nihil ignotum est. Interim
illi qui iam cōpaginati sunt cū mēbris eius
nondū habentes resurrectionē futurā: in q̄
perit omnis gemit⁹: ⁊ laus succedit: in qua
omnis tribulatio moꝛiet: ⁊ erit sine fine ex-
ultatio: nondū ergo habētes hoc in re: sed
tn̄ tenentes in spe: gemūt ex desiderio quo-
dam: ⁊ oꝛant se liberari ab omnibus malis
inter quos necesse ē viuere ⁊ bonis. Nō. n.
sepatio iam cuiq̄ꝫ tuta est. Illius enī erit se-
paratio: qui nō nouit errare. Quid est q̄ non
nouit errare? Ut nec malū trāsiciat ad dex-
teram: nec bonū ad sinistrā. Nos autem in
hac vita difficile est vt nosipsos nouerim⁹:
quāto minus debem⁹ de quoq̄ꝫ ꝓproperā
ferre sententiā. Quia si hodie malū noui-
mus: cras qualis futur⁹ sit ignoꝛamus. Et
foꝛte quē vehemēter odimus frater noster
est ⁊ nescimus. Securi ergo odimus in ma
lis maliciā: ⁊ diligimus naturam: vt quod
ibi fecit deus amemus: quod ibi fecit ipse
homo oderimus. Fecit enī deus ip̄m homi
nē: fecit autē homo peccatū. Dilige quod
fecit deus: odi quod fecit homo. Sic enim
ꝑsequert quod fecit homo: vt liberetur q̄d
fecit deus.

¶ In finē psalmus ipsi Dauid.

FInem non intendas aliū: q̄ꝫ tibi ab
apostolo prestitutū est. Finis enim
legis christus ad iusticiā omni cre-
denti. Ergo cum audis psalmū dicere: in fi
nem: corda cōuertant ad christum. Tanq̄ꝫ
enī preco psalmi: est titul⁹ psalmi: veluti di
cens: Ecce veni: ⁊ inde dictur⁹ sum: de chri
sto cantatur⁹. Nam ⁊ ipsi Dauid: nō intelli
go: nisi ip̄m qui factus est ex semie Dauid
ſm carnem. Interim ꝓpter genus cōgruit
nomē: Gen⁹ carnale Dauid: genus spiri-
tuale supra Dauid: ⁊ nō solū ante Dauid:
sed ante Abraā: Nec ante Abraā tm̄: ſ ant
Adam: nec ante Adā tm̄: sed ante celum ⁊
terram: ante omnes angelos: ante oēs po-
testates et virtutes: ante omnia visibilia et
inuisibilia. Quare? Quia vt hec essent: oīa
per ip̄m facta sunt: ⁊ sine ipo factū est nihil.
Ergo q̄ꝛ ex semie Dauid nō ſm diuinitatē

qua creator est ipius Dauid: ſ ſm carnē
Dauid dignatus ē vocari in ꝓphia: in ip-
ſum finem intende: q2 ipi Dauid cantur
pſalmus: ⁊ corpis eius vocē audi: ⁊ eſto ī
corpe eius. Vox quam audiſti tua fiat: et
ora ⁊ dic qđ ſequit.

Alia lra. ↑Eripe ↑malo

¶ Expoſitio pſalmi.

Exime me domine ab homi
ne ↑maligno. Non ab vno: ſ ab
ipo genere: nec a vaſis tm̄: ſ ab ip
ſo pncipe: id ē ab ipo diabolo. Quare eni
ab homie: ſi a diabolo? Quia ⁊ ipe in figu
ra hō dictus ē. Venit inimic⁹ hō: ⁊ ſuperſe
minauit zizania. Et cū dixiſſent ſui ad pa
tremfamilias: Nōne bonū ſemen ſemina-
ſti: vñ apparuerūt zizania: reſpōſum ē: Ini
micus hō h̄ fecit. Ab iſto ḡ hoīe maligno
ora q̄tum potes vt libereris: Quia nō eſt
tibi collucṫatio aduerſus carnē ⁊ ſāguiez:
ſ aduerſus pncipes ⁊ ptātes: ⁊ rectores mū
di tenebrarū harū: id ē rectores peccatoꝝ:
qđ q̄dem ⁊ nos fuim⁹. Nam audiuim⁹ mō
vocem apli: Fuiſtis aliqñ tenebre: nūc au-
tem lux in dño. Iam ḡ lux facti: non in no
bis: ſ in dño: orem⁹ non tm̄ ꝯ tenebras: id
eſt ꝯ peccatores: q̄s adhuc diabolus poſſi

Alia lra ... eripe.

det: ſ etiam ꝯ ipm pncipem eorū diabolū:
q̄ opatur in filijs diffidētie. A viro ↑inīu
ſto erue me. Hoc ē ab homie maligno:
qđ ē a viro iniuſto. Malignum eni id dix-
it: q2 iniuſtuz: ne forte aliquē iniuſtū bonū
eſſe putes. Sunt eni multi iniuſti q̄ſi nō no
cētes: nō ſunt ſeui: nō ſunt aſperi: non ſunt
ꝑſequētes ⁊ pſſuras homib⁹ facientes: ſed
tm̄ inde iniuſti: q2 alio quodā mō luxurio-
ſi: ebrioſi: voluptatibus dediti. Quō nulli
nocet: q̄ ſibi nō parcit? Innocēs eni ille eſt
q̄ nō nocet: nō aūt q̄ ſibi nocet. Tibi autez
quō poteſt nō nocere q̄ ſibi nocet? Sed re-
ſpōdes. In quo mihi nocet? Nō em̄ inua
ſit rem meā: aut appetiuit ſalutē meā. Luxu
ria ſua paſcit: ſuis voluptatib⁹ delectatur.
Sz ſi inquinatos hz voluptates: ipe inqui
natur: mihi q̄d ptinet cui moleſtus nō eſt?
Nocet tibi ſaltem vl' exemplo: q2 viuit te-
cum: ⁊ ad qđ agit inuitat. Nōne cū eū vi-
des forte in ill' ſordibus ꝓſperari: duceris
taliū delectatiōe factorū? Et ſi nō ꝯſentis:
ſaltem inueniſti qđ expugnes? Quō ḡ tibi
nō nocebat q̄ laboras vincere qđ fecī ī cor-
de tuo. Malignus ē ḡ omis iniuſtus: ⁊ ne
ceſſe ē noxius ſit: ſiue ſit blādus: ſiue ſit ꝑfe-
rox. Quiſq̄s in illū incurrerit: quiſquis la-
queis ei⁹ fuerit capt⁹: inueniet q̄z ſit noxiū:

qđ putabat leue. Eteni ſres ⁊ ſpine nō pū-
gūt in radicibus. Erue ſpinas de tra: con
trecta radices ipaꝝ: ⁊ vide ſi ſentiſ dolorē:
tm̄ illō vñ dolorē ſent' ī ſupficie de illa radi
ce ꝓceſſit. Itaq3 nō vob placeāt hoies q̄ſi
lenes ⁊ blandi: amatores tm̄ carnaliū volu
ptatuz: ⁊ inquinataꝝ cupiditatuz ſectato-
res nō vobis placeāt: ⁊ ſi adhuc vident le
nes: radices ſpinaꝝ ſunt. Nā talib⁹ factis
ꝑ luxuriā plerūq3 effundūt qđ habebant.
Et quō q̄runt implere qđ effuderūt? Nun
q̄d iam parcūt rapinis ⁊ cogitatiōib⁹ frau
dium omī generi malignitatis exq̄rende?
Iam vides malū hoiem quē putabas an-
tea lenem: qñ illū videbas inebriari: bon⁹
erat. Mō iam furem vides latronem: ti-
mes: ꝓceſſerūt ſpine de illis radicib⁹. Qñ
ſentiebas lenes radices ſpinarū: tūc ſi poſ
ſes incēderes: ⁊ nō eſſet vñ ꝓcederet qđ te
mō pūgeret. Proinde fratres mei corpus
chriſti vel mēbra chriſti gemētia int' tales
malos quoſcūq3 videtis ꝓcliues ferri ī ma
las libidines ⁊ in pernicioſas voluptates:
tūc repbendite: ⁊ tūc caſtigate: tunc vrite.
Incēdat radix: ⁊ nō eſt vñ ſpina ꝓcedat.
Si aūt nō potueritis: certi eſtote q eos ha
bebit' inimicos. Tacere pñt: occultare ini
micicias ſuas poſſunt: amare vos nō pñt.
Sed qñ amare vos nō pñt: ⁊ neceſſe ē vt
q̄ oderūt vos mala vobis q̄rant: nō vacet
lingua ⁊ cor vrm dicē deo. Exime me dñe
ab hoīe maligno: a viro iniuſto erue me. Alia lra.

¶ Qui cogitauerūt ↑iniuſticias in ↑iniquitates
corde. Quid eni q2 nō audēt ꝓferre in li
gua: ⁊ ſuant in corde? Propter eos eni di
xit qui plerūq3 in labijs bona loquuntur:
Audis vocem iuſti: ſ nō eſt cor iuſti. Naz
q̄d ꝓfuit hoc addere: vt diceret: Qui cogi
tauerīt iniuſticias in corde? Ab eis me libe
ra: ibi ſit potentiſſima manus tua ad eru-
endum me. Facile eſt eni deuitare apertas
tas inimicicias: facile eſt auerti ab inimico
ꝓmpto ⁊ manifeſto: cui⁹ iniq̄tas iam etiaz
in labijs eſt: Ille eſt moleſtus: ille occult⁹:
ille difficile deuitat q̄ in labijs bōa portat:
⁊ in corde occultat mala. Qui cogitauerīt
iniuſticias in corde. Tota die cōſtitue Alia lra.
bant ↑bella. Quid eſt bella? Contra que ↑prelia
pugnarem tota die mihi cōſtituebāt. In-
de eni hoc naſcitur de talibus cordibus:
quicq̄d eſt contra qđ pugnat chriſtianus.
Si ſeditio: ſi ſciſma: ſi hereſes: ſi contradi-
ctio turbulēta: nō hoc erūpit niſi de ill' co
gitationibus que tegebant: ⁊ qñ labia bo-

na loquebant: tota die cōstituebant bella. Pacata audis v̄ba: ſ; belli cōſtitutio a cordibus nō diſcedit. Qr eni dictum eſt: Tota die: ſine intermiſſiōe ſignificat: id eſt toto tempe. **Acuerunt linguas ſuas ſicut ſerpentes.** Si adhuc queris hoīez: aſpice ſimilitudinē. In ſpente maxīe aſtutia ē ꝛ dolus nocendi: ꝓpterea etiaꝫ ſerpit. Nō enim vel pedes habꝫ: vt eius vestigia cum venit audiant. In eius itinere velut lenis ē tractus: ſ; nō eſt rectus. Ita ḡ repūt ꝛ ſerpunt ad nocendū: habētes occultum venenū ꝛ ſub leni cōtactu. Et ideo ſequitur. **Venenum aſpidum ſub labijs eorum.** Ecce eſt illud ſub labijs: vt aliud ſꝫ labijs: aliō in labijs aduertamꝰ: Quos etiam apte manifeſtat alio loco vbi dicit: Qui loquunt pacem cum ꝓximo ſuo: mala aūt in cordibus eorū. †**Coſerua me domīe de manu peccatoris: ab hominibus †iniuſtis †erue me.** Ipa ſunt: nota ſunt: non hic opus eſt intelligere: ſed agere. Orare opus eſt: ñ querere quid ſit: ſed quomō ores aduerſus huiuſmodi homines: aperit tibi in cōſequentib;. Multi eni aduerſus malos orant imperite. **Qui cogitauerūt: inquit: ſupplātare greſſus meos.** Adhuc poteſt carnaliter accipi. Habet quiſq; inimicū in negocio: cogitat ei fraudē facere: ꝛ ei auferre pecuniā: qui v̄ſat in cōmuni negocio. Habet quiſq; inimicū vicinū: ꝛ cogitat malū ingerere domui eius: aliq̄d de re ipius minuere: et vtiq; dolo cogitat: fraude cogitat machinamentis diaboli: hec ipa geſtat implere: nemo dubitat: ſed tamen nō ꝓpter iſta iſti cauendi ſunt: ſed ne inſidiādo tibi adducant te ad ſe: id eſt a corpe chriſti ſeparent te: ꝛ faciant te de corpore ſuo. Sicut enim bonorū caput chriſtus eſt: ſic illorū caput diabolus. Qui cogitauerunt inquit ſupplantare greſſus meos. Quid eſt ſupplantare greſſus meos? Nō quaſi vt erres in negocio quod cum illo habes: ꝛ decipiat te ī cauſa: que tibi cōmunis eſt in foro cū illo: Supplantauit greſſus tuos: ſi te impedierit in via dei: vt illud quod rectū intendebas titubet: aut labatur a via: aut cadat in via: aut recedat de via: aut remāeat ī via: aut retro reuertat vnde venerat. Quicq̄d tibi tale fecerit: ſupplantauit te: decepit te. Cōtra hmōi inſidias ora: ne ꝑdas celeſte patrimoniū: ne amittas chriſtū coheredē: quia victurus es in eternum cuꝫ eo: qui te fecit heredem. Non enim talis te fecit heredem cui mortuo ſuccedas: ſed cum quo in eternum viuas. **Abſconderunt ſupbi †muſcipulam mihi.** Totum corpuſ diaboli explicauit breuiter: cuꝫ ait: ſupbi: Inde eſt q̄ ꝛ iuſtos plerūq; ſe dicunt: cuꝫ ſint iniqui: inde eſt q̄ nihil illis tā noxium eſt: q̄ꝫ confiteri peccata. Ipi ſunt qui cum ſint falſi iuſti: neceſſe eſt vt inuideāt veris iuſtis. Nemo eni inuidet alteri in eo quod nō vult vel eſſe vel videri. Alius tibi inuidet: qꝛ diues es: aut diues vult eſſe vt tibi inuideat: aut putari vult diues. Aliꝰ tibi inuidet: qꝛ clarus es ꝛ nobiliſ: aut hoc eſſe affectat: aut hoc ſe putari cupit. Et ſic omnia que vident bona in ſeculo ꝛ putantur: quod quiſq; vult habere: ꝛ in quo vult excellere: vel cuius rei famaꝫ captat: in eo tibi inuidet. Iſti aūt qui falſi iuſti ſunt: videri volūt iuſti: cuꝫ nō ſint: ꝛ neceſſe ē vt quē viderint veꝝ iuſtū: inuideāt illi: ꝛ ſꝫ cū illo agant quō amittat vnde gloriat. Inde veniūt omēs ſeductiōes ꝛ ſupplantationes. Hoc ꝑor ipe diabolus voluit: q̄ cadēs ſtāti homī inuidit: ꝛ qꝛ ipe amiſit regnū celorum: hoīem illuc ꝑuenire noluit: ꝛ nō vult: ꝛ id agit nūc vt homo illuc nō ꝑueniat: vñ ipe eiectus eſt. Quia ḡ ſupbus eſt ipe: ꝛ iō inuidus q̄ ſupbus: omne corpus ipiꝰ taliū corpus eſt. Sed nos orēmꝰ contra illū qui corrigi non poteſt: ꝛ ꝑ iſtis q̄ poſſunt: vt dicamus homini iniuſto. Quare inuides iuſto o homo iniuſte? Quia vis videri iuſtꝰ: cito fac quod melius ē ꝛ facilius eris: qō vis videri eſto rebus: ita diliges cui inuidebas: quia quod illum doles eſſe eris et tu: ꝛ amabis in eo te: ꝛ ipm in te. Etenum ſi inuideres diuiti: nō eſſet in ptāte tua vt diues eſſeſ. Si inuideres honeſto alicui ſenatori nobili: nō eſſet in ptāte tua vt nobilis tu eſſes ꝛ clarꝰ. Si inuideres pulchro: nūq̄ꝫ pulchrū te faceres. Si inuideres forti ꝛ valido: nūq̄ꝫ tibi vires dares. Si inuides iuſto: res in volūtate ē: eſto quod doles eē alterum. Non enim empturus es quod tu nō es: ꝛ alius eſt. Gratis conſtat: cito conſtat: Pax in terra hominibus bone volūtatis. Illi aūt ſupbi abſcōderūt muſcipulā: queſierūt ſupplantare greſſus meoſ. Et q̄d fecerūt. **Et †reſtes extenderūt †muſcipulas †pedibus meis.** Quas reſtes? Notum eſt hoc verbū in ſcripturis: ꝛ inuenimus alibi q̄d ſignificent reſtes. Dominus flagellū de reſticulis fecit: vnde ex-

Alia lra. †cuſtodi †iniquis †eripe

Alia lra. †laque

Alia lra. †funes †in laque †non hab

pulit eos de templo: qui ibi male vsabāt:
⁊ significauit nobis quomō intelligamꝰ re
stes: quia criniculis peccatorū suoꝝ vnus
quisqȝ constringit. Dicit alia scriptura: et
aperte Esaias. Ve his qui trahunt pecca
ta sicut restem longam. Quare autē dicit
restis? Quia omīs peccator pseuerās ī pec
catis suis: addit peccata peccatis: ⁊ cū de
beret accusatione peccati sui corrigi: defē-
sione duplicat quod cōfessione posset au-
ferri: ⁊ plerūqȝ alijs peccatis vult munitꝰ
esse ꝓpter illa que commisit. Fecit adulte
riū: ⁊ ne occidat: parat homicidiū: addit
peccato peccatū. Rursum si ei contigerit
facere homicidiū: iam qui vnum crimē ti-
mebat: duo timet: ⁊ vtiqȝ cū videat se plu-
ra timere qȝ antea timebat: nō cogitat mi-
nuere quod fecit: sed addere quod nōdū
fecit: querit forte ⁊ maleficiū. Tria ecce ha-
bet: Inde iam qs cogitet: quis finiet restē
peccatorū? Et optime dicit restis. Ut eniȝ
torqueat restis addit: ⁊ non addunt recta
fila: sed torta. Prauitas sibi cōnexa ducit
in longum: ⁊ non cogitat ꝑcidere qd male
texuit: sȝ addere: ꝓducere: in longū ꝓten-
dere: vt habeat in fine vnde illi ligent ma-
nus ⁊ pedes: ⁊ ꝓijciatur in tenebras exte-
riores. Hec aūt peccata sua tendūt iustis:
qn̄ eis suadēt facere mala q̄ ipi faciūt. Idō
dixit. Restes extenderūt muscipulā pedibꝰ
meis: id est de peccatis suis me deijcē vo- Alia lra.
luerūt. Et vbi hoc? Iuxta† semitas scā titer
dalum posuerunt mihi. Non in semi
tis: sed iuxta semitas. Semite tue: prece-
pta dei sunt. Illi scādala iuxta semitas po
suerūt: tu noli recedere a semitis: ⁊ nō rues
in scandala. Nec volo dicas: ⁊ ꝓhiberet
illos deus ponere mihi scandala iuxta se-
mitas: ⁊ non ibi ponerēt: Immo permisit
deus ponere scandala illos iuxta semitas:
vt tu nō recedas a semitis. Iuxta semitas
scādala posuerūt mihi. Et qd restet? Qd re
mediū int tāta mala: in istis temptatiōibꝰ:
in istis ꝑiculis? ¶ Dixi domino deus
meus es tu. Illi homines sunt: ⁊ n̄ mei:
tu ⁊ deus ⁊ meus es. Dixi domino: deus
meus es tu. Magna vox oratiōis: mouet
fiduciā. Nunqd illorū nō est deus? Cuius
non est deus qui est verus deus? Sȝ tamē
ꝓprie eorum ē: qui eo fruunt: qui ei suiūt:
qui libent sub ipo sunt. Nam ⁊ mali ꝯuis
inuiti sub ipo sunt. Illi appellant deum a
quo coronent: sub illo illi fugiūt a quo dā-
nentur. Et iniquus qui nō vult habere do

minū deum suū: quo fugiet deum omniū?
Bonū est illi ergo vt ꝯuertat ad deū oīm:
faciatqȝ illū conuersione suū: ⁊ positus int
tales peccatores: seductores: hypocritas:
supbos: dicat ad deū quem sui cōuersiōe
fecit deum suuȝ. Dixi dn̄o deus meus es Alia lra.
tu. †Percipe auribus domine vo- †exaudi
cem deprecationis mee. Simplex q̄-
dem sententia est: ⁊ facilis ad intelligēdū:
sed tamen delectat forte cogitare q̄re nō di
xerit: Percipe auribꝰ depcationem meaȝ:
sed velut euidētius exꝑmens affectum ani
mi sui: ait: vocem depcationis mee: Vitaȝ
depcationis mee: animam deprecationis
mee: nō quod sonat in vbis meis: sed vn-
de viuūt verba mea. Ceteri enim strepitus
sine aīma soni dici possunt: voces nō pn̄t.
Vox ꝓprie animatoꝝ est: viuorū est. Q̄
multi aūt depcant deum: ⁊ nō sentiūt deū:
nec bn̄ cogitant de deo. Sonū deprecatio
nis habere possunt: vocē nō possent: quia
vita ibi nō est. Huius q̄ viuebat: qȝ deum
suū intelligebat: ⁊ a quo liberaretur vide-
bat: ⁊ a quibꝰ liberaret sentiebat: ipa erat
vox depcationis eius: ipam cōmendans
auribus dei dicat. Domīe domīe. Tu do
mine domine: id est tu verissime domine:
non quales domini homīes: non q̄les do-
mini qui emūt sacello: sed qualis dominꝰ
q̄ emit sanguine. ¶ Domine dn̄e vir-
tus salutis mee. Id est qui das vires
saluti mee. Quid sibi vult vtꝰ salutis mee?
Conquerebat de scandalis, ⁊ insidijs pec-
catorū: ⁊ circūlatrantibus ⁊ circūinsidian
tibus malignis hoībus vasis diaboli: de
supbis inuidentibus iustis: inter q̄les ne-
cesse est vitam ducere: cum hic viuimus ī
ꝑegrinatione nostra hac. Talia vo scāda-
la abundantia futura dominꝰ ꝑdixit ⁊ ait:
Abundauit iniq̄tas: ⁊ quoniā abundauit
iniq̄tas: refrigescit caritas multorū. Sȝ ad
iunxit statim solaciū: Qui pseuerauerit vs
qȝ in finem: hic saluus erit. Attendit iste et
timuit: ⁊ abundantia iniq̄tatum turbatus
respexit spem: quia qui pseuerauerit vsqȝ ī
finem: hic saluus erit: extendit se pseuera-
re: ⁊ vidit longam vitam: et quia perseue-
rare magnum est ⁊ difficile: ipsum orauit
ad perfectionem pseuerantie sue: a quo il-
li iussum est vt pseueraret. Certe saluꝰ ero:
si pseuerauero vsqȝ in finem: sed pseueran
tia ad virtutem ptinet: vt merear salutem:
tu es virtus salutis mee: tu me facis pseue
rare vt pueniam ad salutem. Domīe dn̄e

virtus salutis mee. Et vnde spero: quia tu
es virtus salutis mee? **Obumbrasti su
per caput meum in die belli.** Ecce
modo adhuc pugno: pugno foris cõtra fi-
ctos bonos: pugno intus cõtra ꝯcupiscen
tias meas: qñ video aliam legẽ in mẽbris
meis repugnãtẽ legi mẽtis mee: ⁊ captiuũ
me ducentẽ in lege peccati: que est in mem
bris meis. Miser ego homo: quis me libe
rabit de corpe mortis hui⁹? Gratia dei: ꝑ
Jesum christũ dominũ nostrũ. Igiᷣ labo-
rans in hoc bello respexit ad gratiã dei: et
q̇ iam ceperat estuare ⁊ arescere: tanq̃ vm
bram inuenit sub qua viueret: Obumbra
sti sup caput meũ in die belli: id est in estu:
ne fatigarer: ne arescerem. **Ne tradas
me domine a desiderio meo pecca
tori.** Ecce quo mihi valeat vmbraculum
tuũ: vt estuȝ nõ patiar a meipo. Et q̇d mi-
hi peccator faceret ille cõtũlibȝ seuiret? Se
uierũt enĩ martyres: iniqui traxerunt eos:
catenis ligauerũt: carceribus incluserunt:
gladio ferierũt: bestijs subrexerũt: ignibus
ꝯsumpserũt: hec omnia fecerũt: ſ; non eos
tradidit deus peccatorib⁹: qꝛ non sunt tra
diti a desiderio suo. Illud ğ ora quantuȝ
potes: vt a desiderio tuo non tradat te de⁹
peccatori. Tu enim desiderio tuo facis lo-
cum diabolo. Ecce enĩ diabolus ꝓposuit
lucrũ: ⁊ inuitauit ad fraudẽ. Lucꝝ enĩ hr̃e
nõ potes: nisi fraudem feceris. Sȝ lucrum
esca est: fraus laqueus. Sic attende escaȝ:
vt videas ⁊ laqueum: qꝛ lucrũ non potes
adipisci: nisi fraudẽ feceris: fraudem aũt si
feceris: capieris. Non ideo dico capieris:
qꝛ inuemeris. Aliqñ enĩ non inueneris: ſ;
ab homib⁹: a deo autem capieris ⁊ trahe-
ris ⁊ occideris. Omis enĩ qui talia facit: ꝑ
imit seipm. Ibi est ğ esca: ibi ẽ ⁊ laqueus:
Frena desideriũ: ⁊ nõ cadis in laqueũ. Si
aũt vicerit te desideriũ esce: mittit tibi col-
lum in laqueũ. ⁊ capiet te auceps aĩmarũ.
Ne tradas me a desiderio meo peccatori:
inde obumbraᷣ in die belli. Desideriũ enĩ
estus facit: vmbraculũ aũt domini tempe-
rat desideriũ: Ut possim⁹ refrenare q̇ rapi-
ebamur: vt non ita estuem⁹: vt ad laqueuȝ
Alia lra. †contra ꝑducamur. **Cogitauerũt †aduersum
me: ne derelinquas me: ne forte ex
altentur.** Habes ⁊ alio loco: Qui me pre
munt: exultabũt si motus fuero. Tales sũt
⁊ isti: qꝛ talis est ⁊ ipe diabol⁹: Qñ seduxe
rit hoiem: gaudet: triũphat de illo: exaltaᷣ
ipe: qꝛ ille humiliat⁹ est. Quare aũt ille hu

miliatus est? Quia male exaltat⁹ fuit: ⁊ ille
q̇ de illo triumphat: humiliabiᷣ. Tales sũt
enĩ omnes q̇ gaudent de malo: videnᷣ sibi
ad tpus gloriari: supbire: ceruiceȝ erigere.
Nõ vos delectet exultatio eorũ: escam ha
bẽt in faucib⁹ ⁊ hamũ: Ibi est quo delectã
tur: ibi est quo trahunᷣ. Ne derelinq̃s me:
ne forte exaltenᷣ: id est nõ de me triũphẽt:
nõ de me gaudeãt. **Caput circuitus
eorũ: labor labioꝝ ipoꝝ† teget eos.** Alia lra. †operiet
Me inq̇t vmbra alarũ tuarũ teget: obum
brasti enĩ mihi in die belli. Ipos q̇d tegit?
Caput circuit⁹ eorũ: Ipa ẽ supbia. Quid
est circuitus ipoꝝ? Ut circũeant ⁊ nõ stẽt: i
gyrũ eant erroris: vbi iter est sine fine. Qui
enĩ in longum it: aliũ deꝑincipit: alicubi fi-
nit. Qui in gyrũ it: nũq̃ finit. Ipe ẽ labor
impiorũ: q̇ demonstraᷣ in alio psalmo eui-
denti⁹: In circuitu impij ambulãt. Sȝ cir
cuitus eorũ caput supbia est: Quia initiũ
omis peccati supbia. Unde aũt superbia
labor labioꝝ ipoꝝ? Omĩs enim superbus
fictus est: omis fictus mendax. Laborant
hoĩes loqui mendaciũ: nam veritateȝ tota
facilitate loquerenᷣ. Ille enĩ laborat q̇ fin-
git q̇d dicit: nam q̇ verũ vult dicere: nõ la-
borat. Ipa enĩ veritas sine labore loquiᷣ.
De homĩe ergo hoc dixit deo: Me prote-
get vmbraculũ tuum: ipos teget mẽdaciũ
ipoꝝ: Sȝ ipm mendaciũ ipoꝝ labor est la-
biorũ ipoꝝ. Ecce ꝑturiuit iniusticiã: cõce-
pit dolorem: ⁊ pepit iniq̇tatem. In oĩ eniȝ
ope malo labor est: ⁊ omne opus malũ co-
gitatum mendaciũ ducem habet. Nõ eniȝ
est veritas: nisi in ope bono: ⁊ ꝓpterea q̇a
omẽs laborant in mendacio: veritas quid
clamauit? Uenite ad me omẽs qui labora
tis ⁊ onerati estis: ⁊ ego reficiam vos. Ip-
sa est vox clamãs ad laborãtes ĩ alio psal-
mo. Filij hominũ vsq̃quo graui corde: vt
q̇d diligitis vanitatẽ: ⁊ queritis mẽdaciũ?
Apte autẽ alio loco labor est in mẽdacio.
Docuerũt linguas suas loqui mendaciũ:
vt inique agerẽt: laborauerũt. Caput cir-
cuitus eorũ: labor labioꝝ ipoꝝ teget eos. Alia lra.
†Decidẽt sup eos carbões †ignis †Cadẽt †in ignẽ es eos
in terra ⁊ deijcies eos. Quid ẽ in ter-
ra? Hic adhuc in hac vita: hic supra illos
decidant carbones ignis: ⁊ deijcies eos.
Qui sunt carbones ignis? Nouimus istos
carbones. An alij sunt isti: ⁊ alij illi de qui
bus dicturi sumus? Istos enĩ video ad pe
nam valere: illos aũt quos cõmemoratu-
rus sum ad salutẽ. Dictum est eniȝ de qui-

busdam carbonib⁹: cum hō peteret aduer
sum linguā subdolā auxiliū: Quid detr ti
bi aut quid adijcietur tibi ad linguaʒ sub-
dolam: Sagitte potentis acute: cuʒ carbo
nibus vastatorijs: id est verba dei cor trāſ
figentia: ⁊ vetustatem perimētia: amorēq₃
gignentia: ⁊ exēpla hominū q̄ mortui erāt
⁊ reuixerūt: ⁊ nigri erant: ⁊ fulgētes effecti
sunt. Carbones eni tenebre sunt: color in-
dicat: Sʒ cum ad eos accesserit flāma cari
tatis: ⁊ ex mortuis reuixerint: audiant ab
apostolo: Fuistis enim aliquādo tenebre:
nūc autē lux in domino. Ipsi sunt carbones
fratres quos intuemur: qui voluni⁹ mutare
vitā trāsfixi sagitta dei: et īpediūt nos ma-
le ligue hominū: de qualib⁹ h mō q̄rebat:
⁊ volūt seducere a via veritatis: poti⁹ q₃ in
ducere ad errores suos ⁊ dicere nobis: q₃ si
pfessi fuerim⁹ nō īplebim⁹. Attēdim⁹ car-
bones illos: Qui erat heri ebrios⁹: hodie
sobri⁹ ē. Qui erat heri adult: hodie cast⁹ ē:
Qui erat heri raptor: hodie largitor. Oēs
isti carbōes ignis sūt: accedunt exēpla car
bonū ad vuln⁹ sagittarū: si eni timeo dicē
vuln⁹: cū clamet ipsa spōsa vulnerata cari
tate: ego sū: ⁊ sit tibi vastatō feni: ppt qd ⁊
dicūt carbones vastatorij. Vastat fenū: h
purgat aurū: et mutat hō ex morte vitā: et
icipit eē etiā ipe carbo flagrās: Qual erat
carbo apls: q̄ pri⁹ fuit psecutor ⁊ blasphe-
mus ⁊ iniuriosus: niger ⁊ extinct⁹: Miseri
cordiā vo cōsecut⁹: accēsus ē de celo: vox
christi accēdit illū. Perijt in eo tota nigre-
do: cepit feruēs spiritu q̄ accendebat accē
dere. Tales ergo ⁊ h intellecturi sum⁹ car-
bones ignis: qui cadūt sup istos malos: ⁊
deijciūt eos: Plane nō phibemur hūc ha
bere intellectū. Video hic nobis elucesce-
re nō iprobabilē seu rephensibilē sententiā:
Intelligo illos carbones cadere sup istos
vt deijciāt. In alios ei veniūt vt accēdāt:
in alios vt deijciātur. Ipe eni carbo dice-
bat: Quibusdā sum⁹ odor mortis i mortē:
q̄busdā sum⁹ odor vite in vitā. Vidēt eni
istos flāmantes spiritu: candētes luce: et
eis inuidēdo cadūt: h est qd supuenient il
lis carbōes ignis in tra ⁊ deijcietur. Quid
est in terra: Adhuc hic sūt in hac vita: ex-
cepta illa pena que seruatur impijs. Car-
bones isti illos deijciūt: āteq₃ veniat ignis
etern⁹. Decidēt sup eos carbōes ignis in
terra: et deijciēt eos. **In miserijs non
subsistet.** Veniet illi miseria et n̄ tolerāt: in

stus aūt subsistit: Quō ille sbsistit q̄ dicit: h
et gloriamur in tribulatiōibus: sciētes qm̄
tribulatio patientiā operat: patientia pba
tionem: pbatio spem: spes autē nō cōfun-
dit: quoniā caritas dei diffusa est in cordi-
bus nostris p spūmsanctum qui datus est
nobis. At vo super illos cum ceciderit ali
qua pressura: aliqua miseria: nō subsistūt:
cadunt. Quādo enim tales patiūnt huius
modi pressuras: non valent tolerare: deci-
dunt in iniquitates malas: quia tradunt a
desiderio suo peccatori. **Vir linguo-** Alia lra. tin terra
sus non dirigetur super terraʒ. Vir
linguosus amat ⁊ mendacia. Quid eni il-
li est voluptas: nisi loqui: Non enim atten
dit quid loquatur: dum loquit: nō potest
fieri vt iste dirigat. Qualis q̄ eē debet ser-
uus dei: accensis illis carbonib⁹: ⁊ ipe car
bo salutaris effect⁹: Qual esse debet: Vt
magis optet audire q₃ dicere: sicut scriptū
est: Sit autem omis homo velox ad audi-
enduʒ: tardus autē ad loquendū: Et si fie-
ri potest hoc cupiat: nō habere necessitatē
loquendi: ⁊ docēdi. Ecce eni dico carita-
ti vestre fres mei. Loquimur nos modo ad
vos: vt aliquid doceamus vos: q̄to me-
lius si oēs sciremus: et nemo doceret alte-
rum: vt nō esset alius loquēs: alius audi-
ens: sed omēs audientes vnū illum cui di
citur: Auditui meo dabis gaudium ⁊ leti-
ciaʒ: Unde ⁊ ille Iohānes: nō taʒ gaude
bat q₃ p̄dicabat ⁊ q₃ loquebat: sed gaude
bat q₃ audiebat. Ait eni: Amicus aūt spō
si stat: ⁊ audit eum: ⁊ gaudio gaudet ppter
vocem sponsi. Itaq₃ fratres cito dixerim
caritati vestre: ibi vnusquisq₃ pbet se: nō
vt loquat: sed vt de alio locutiōis officiuʒ
exigat. Gaudiuʒ aūt taciturnitatis intus
habeat in volūtate: vocem doctrine in ne
cessitate. Quādo enim opus est voce do-
ctrine: Quādo pateris imperituʒ: quādo
pateris indoctum. Si semp delectat te do
cere: semp vis habere imperitū quem do-
ceas. Si aūt beniuolus es: ⁊ vis omēs do
ctos eē: nō vis semp habere quos doceas:
⁊ nō erit in volūtate exercitatio vl pbatio
doctrie tue: sed in necessitate: Gaudiuʒ ti
bi sit in auditiōe dei: necessitas tibi sit in lo
cutione tua: ⁊ nō eris vir linguosus: ne nō
dirigaris. Quare vis loq: audire nō vis:
Semp foras exis: intro redire detrectas.
Qui eni te docet: int⁹ est: quādo tu doces
tanq₃ foras exis ad eos qui foris sunt. Ab

interiore enĩ audiuimꝰ veritatem: ⁊ ad eos
qui foris a nostro corde sũt loquimur. Oz
enim dicimur eos in corde habere: de qui-
bus cogitamus: ſm imaginẽ quãdam dici
mus: quã de illis habemus impressã. Naz
si omnino intus ipi essent: sciret vtiqꝫ quid
in corde nostro esset: atqꝫ ita vt eis loque-
remur opus non esset. Si autẽ hoc te dele
ctat quod foris agis: vide ne tumescas fo-
ris: ⁊ non possis redire ꝑ angustũ: ⁊ nõ pos
sit tibi dicere deꝰ tuus: Intra in gaudium
domini tui: sed dicat tibi: quia forinsecus
erat quod amasti: ligate ei manus ⁊ pedes
⁊ mittite eum in tenebras exteriores. Ubi
enim ostẽdit malũ esse mitti exteriꝰ: ibi ostẽ
dit bonum esse intrasse interius. Nam ser-
uo bono q̃d dicit: Intra in gaudiũ domi-
ni tui: Malo aũt dicit: Proijcite eũ ĩ tene
bras exteriores. Nõ ergo amemꝰ magis ex
teriora: sed interiora. De interiorĩbꝰ gau-
deamus: in exteriorĩbꝰ aũt necessitatez ha
beamus: non voluntatem. Uir linguosus
Alia lra. t capient i interitu — non diriget sup terraz. Uirum iniustu
mala † venabuntur in interitum.
Ueniũt mala ⁊ nõ subsistit: ideo dixit: ve-
nabũtur in interitũ. Multis enim bonis:
multis iustis euenerũt mala: ⁊ tanqꝫ inuene
rũt eos mala. Nam ideo dixit: venabunt:
qꝛ vnusqꝫsqꝫ abscõdere se vult a malo: ſꝫ cũ
fuerit a malo q̃si factꝰ ẽ in venatiõe. Nũqd
autẽ soli mali fugiũt a malis: q̃i querũtur
a malis? Nonne ⁊ bonis dictũ est: Si vos
ꝑsecuti fuerit in vna ciuitate: fugite ĩ aliã:
Ergo quãdo mali ꝑsequebant bonos: id
est martyres nostros cum eos comphẽde-
rũt: venati sunt eos: sed non ad interitum.
Pressa ẽ enim caro: coronata est anima: ⁊
eiecta ẽ aĩa de carne: nec carni aliq̃d fa-
ctum est quod obesset in posterũ. Incensa
sit caro: ꝑcussa sit caro: laniata sit caro: nũ-
quid ideo subtracta est creatori: quia data
est in manꝰ ꝑsecutoris? Ille q̃ creauit ex eo
qđ non erat: non reparabit meliꝰ q̃ꝫ erat?
Ergo quãdocũqꝫ capti sunt isti: venati sũt
q̃dem illos mali: sed non ad interitum. At
vo illi q̃ non dirigent: ⁊ linguosi sunt: ma-
la eos venabũt ad interitũ. Quare? Quia
in miserijs nõ subsistent. ¶ Cognoui qꝛ
Alia lra. t inopis — faciet dominus iudicium † egentis.
Egens iste nõ est linguosus. Qui enim li-
guosus est: abũdare vult: esurire nescit. Il
li aũt egentes sunt q̃bus dicit: Pulsate ⁊ et
aperietur vobis: querite ⁊ inuenietis: peti

te ⁊ dabitur vobis. Ille egẽs est de quo di
citur: Beati qui esuriũt ⁊ sitiũt iusticiam:
q̃m ipi saturabunt. Gemũt inter scãdala
malorũ: ipi precant ad caput suũ: vt eruã-
tur ab homine malo: ⁊ ab homĩe maligno
liberent: ⁊ de manibꝰ iniustorũ eruantur.
Ipi ergo sunt quorũ causam dominꝰ non
negliget: ⁊ si modo pressuras patiunt: ap-
parebit gloria ipoꝝ: cum apparuerit caput
ipsoꝝ. Talibus enim hic constitutis dici-
tur: Mortui estis: ⁊ vita vestra abscõdita
ẽ cũ christo in deo. Ergo paupes sumus:
abscondita ẽ vita nostra: clamemus ad pa
nem. Est enim panis viuus: qui de celo
descendit: ⁊ qui in via reficit nos: in patria
saturabit nos. Modo enim vt duremus:
reficimur. Nam necesse est esuriamus quo
adusqꝫ satiemur. Cognoui qꝛ faciet domi-
nus iudiciũ egentis. Certus erat iste: quo
niam faciet dominꝰ iudicium egentis. Et — Alia lra
† causam pauperum. Ostendit iniq̃s — t vindicta
quomõ diligit iustos suos: ostendit diuiti-
bus quomõ diligit paupes suos. Diuites
dixi superbos: pauperes dixi humiles: Di
uites dixi ꝑ abũdantiaz nõ querẽtes: pau
peres dixi ꝑ desideriũ suspirantes. Faciet
dominꝰ causam ipoꝝ. ¶ Ueruntamẽ iu
sti cõfitebuntur nomini tuo. Et q̃n
agis causam ipoꝝ: ⁊ quãdo facis iudiciuz
ipoꝝ: tuo nomini confitebuntur. Meritis
suis nihil tribuent: nõ tribuẽt totum: nisi mi
sericordie tue. Ueruntamen iusti confitebũ
tur nomini tuo. Et qꝛ iusti confitebunt no
mini tuo: vt q̃tũcũqꝫ iusti fuerint: nihil si-
bi assumãt de suo: nihil sibi tribuãt de suo.
Quid fiet vt dirigant cor? Quia quando
ad se flectũt: torquẽt cor: quãdo autem ad
dominũ intendũt: dirigũt cor. Et vbi erit
voluptas: vbi requies: vbi gaudium: vbi
beatitudo? Nũquid in se? Non. Sꝫ in quo
sunt lux: Nũc autẽ lux in domino dixit: Iõ
vide quid sequitur: vide quo concludit. — Alia lra
† Inhabitabunt recti cũ vultu tuo. — t Et habi
Male autem illis fuit in vultu suo: bene il
lis erit cũ vultu tuo. Quando vultũ suum
amauerũt: In sudore vultus sui panẽ mã-
ducauerũt. Redeant: ⁊ deterso sudore: fi-
nitis laborĩbꝰ: pereũte gemitu: veniet illis
facies tua abũdans sufficientia. Nihil q̃-
rent amplius: qꝛ meliꝰ non habent: ampliꝰ
non te deserent: ne deserant a te. Etenim
post resurrectionem de domino q̃d dictũ ẽ?
Adimplebis me leticia cum vultu tuo. Si

ne vultu suo non nobis daret leticiaꝫ. Ad
hoc purgamꝰ vultū nostrū: vt gaudeamus
ad vultū ipiꝰ. Filij enim dei sumꝰ: ⁊ nōduꝫ
apparuit quid erimꝰ: Scimꝰ quia cū appa-
ruerit: similes ei erimꝰ: quoniā videbimus
eum sicuti est: Quia inhabitabūt recti cuꝫ
vultu tuo. Putamus ne cum vultu patris:
⁊ non cū vultu filij: an cum vultu filij: ⁊ nō
cum vultu patris? An vnus quodāmodo
vultꝰ patris ⁊ filij ⁊ spūssancti? Videamus
si non nobis ipe filius pmittit vultū suuꝫ:
vnde nos letos faciat. Modo hoc capitu
lum in euangelio: qđ huic psalmo attesta-
retur: dominꝰ inspirauit vt legeret. Ait eni
ipe dominꝰ. Qui audit pcepta mea: et cu-
stodit ea: ipe est qui diligit me: Et qui dili-
git me: diligeť a pr̄e meo: ⁊ ego diligaꝫ eū:
⁊ ostendam illi meipm. Quale promisit p-
mium dilectissimis? Nunquid eum non vi-
debant: quibus se ostendere promittebat?
Nonne ante illos erat? Nonne facies car-
nis illius adiacebat oculis eorum? Quid
est quod volebat ostendere videntibꝰ se?
Sed quia talem videbant discipuli qualē
crucifixerāt iudei. Erat autem deus in car
ne illa occultus: hominē autem possent vi
dere homīes: deum vo non possent: Quis
in homine? Quia beati mūdo corde: quo-
niam ipi deum videbunt. Dedit formam
homis ⁊ pijs ⁊ impijs: seruauit formaꝫ dei
mūdatis ⁊ pijs: vt iocūdemur in illo: ⁊ be-
ne nobis in eternum sit cum vultu ipiꝰ.

Explicit Tractatus de ps̄. CXXXIX.
Incipit Tractatus de ps̄. CXL.
Prefatio.

Audistis fratres admonitionem et
petitionem nostram ex ore aposto-
li: cum eius modo epistola legere-
tur. Ait enim: Orationi instantes: vigilan
tes in illa: orātes simul ⁊ pro nobis: vt deꝰ
aperiat nobis ostiuꝫ verbi ad loquendum
mysterium eius: vt manifestem illud: sicut
oportet me loqui. Hec verba etiā mea de-
putare dignamini. Sunt enim in scripturis
sanctis pfunda mysteria: que ad hoc ab-
sconduntur ne vilescant: ad hoc queruntur vt
exerceāt: ad hoc aperiuntur vt pascāt. Psal
mus quem modo cantauimꝰ in multis sen-
tentijs: subobscurus est: Cū adiuuāte do-
mino ea que dicta sunt: erui: ⁊ exponi cepe
rint: videbitis hoc vos audire: quod iam
noueratis. Sed iđ multipliciter dicta sunt:
vt varietas locutionis fastidiū tolleret ve-
ritatis. Quid enim amplius fratres: vel sa
lubrius audituri ⁊ cogniturī estis: q̄ dili-
ges dominū deum tuū ex toto corde tuo:
⁊ ex tota anima tua: ⁊ ex tota mēte tua: ⁊ di
liges pximum tuum tanq̄ teipm? Sed ne
putetis hec duo precepta parua ēē: in his
duobus preceptis tota lex pendet ⁊ pphe
te. Quicq̄d ergo salubriter mente concipi
tur vel ore proferť: vel de qualibet diuina
pagina exculpitur: non habet fineꝫ: nisi ca
ritatem. Hec autem caritas non qualiscū-
q̄ est. Nam ⁊ male viuētes irretiunť sibi so
cietate perdite consciētie: ⁊ dicūt amare se
nolle discedere ab inuiceꝫ: suis collocutio
nibꝰ cōciliari: desiderare se absentes: gau
dere ad p̄sentiam suaꝫ. Amor iste tartareꝰ
est: viscum habet q̄ deijciat in pfundū: nō
pennas quibus leuet in celum. Que ē ałit
caritas: vt a ceteris que appellantur carita
tes segregetur ⁊ distiguať? Ea que caritas
dicitur vera christianorum: a Paulo diffi
nita est: atq̄ ita suis quibusdam terminis
circūspecta: cum sit diuinitate infinita: vt
oīmodo discernať a ceteris. Finis eni inq̄t
p̄cepti est caritas: posset hucusq̄ dicere.
Nam alijs locis vbi tanq̄ scientibus loq-
batur: hucusq̄ dixit. Plenitudo inquit le
gis caritas: ⁊ non dixit qualis caritas. Iđ
alibi non dixit: quia dixit alibi. Non enim
vbiq̄ omnia dici: aut possunt: aut debēt.
Ergo hic plenitudo legis caritas. Quere-
bas forte: que caritas: qualis caritas? Au
di alio loco: Finis precepti est caritas de
corde puro. Iam videte vtrum inter se la-
trones habeant caritatem de puro corde.
Purum cor in caritate: hoc est quādo dili
gis hominē s̄m deum: q2 ⁊ teipm sic debes
diligere: vt non erret regula: Diliges pxi-
mum tuum tāq̄ teipm. Si enim male te di
ligis ⁊ inutiliter: ita ⁊ pximum diligendo
quid ei consulis? Quomō autē te male di-
ligis? Quomō te inuenit scriptura: que ne
minem palpet ⁊ cōuincit: quia non te dili-
gis: immo cōuincit: q2 ⁊ odis te. Qui autē
inq̄t diligit iniq̄tatē: odit aīam suā. Si ḡ di
ligis iniquitatem: putās qđ teipm diligas:
erras: Ita ⁊ si pximū diligas ad iniq̄tateꝫ
duces: ⁊ dilectio tua laqueus erit dilecti.
Caritas ergo de puro corde est: que est s̄m
deum: ⁊ cōsciētia bōa: ⁊ fide nō ficta. Ista
caritas diffinita ab apostolo: habꝫ duo p̄-
cepta: dilectionis dei: ⁊ dilectionis pximi.

In nullis scripturis aliud ingratis: nemo
vobis aliud p̄cipiat. Quicq̄d obscurū est
in scriptura: hec ibi occulta est: quicq̄d ibi
planum est: hec ibi apta est. Si nusq̄ aper
ta esset: nō te pasceret. Si nusq̄ occulta: n̄
te exerceret. Hec caritas clamat de corde
puro: de corde talium in his v̄bis qualis h̄
mō orat: Et q̄s iste sit: cito dixerim: Christ⁹
est. Audituri eni estis v̄ba que de dn̄o no-
stro Jesu christo indigne accipiunt: et pu-
tabit parum intelligens temere me dixisse
christi esse p̄sonam in hoc psalmo. Quo-
modo enim pōt de domino nr̄o Jesu chri
sto: de illo agno immaculato: de illo i quo
solo nō est inuētū mēdaciū: qui sol⁹ verissi
me dicere potuit: Ecce venit p̄nceps mun
di huius: et in me nihil inueniet: id ē nullā
culpam: nullū reatū: qui solus qd̄ non ra-
puit: exoluebat: q̄ solus innocentē sangui
nem fudit: filius dei vnicus: carnem acci-
piens: nō qua ip̄e minueret: s̄ qua nos au-
geret. Quō ergo de ista p̄sona recte accipi
tur: Pone dn̄e custodiam ori meo: et ostiū
cōtinentie circa labia mea: Ut nō declies
cor meū in v̄ba maligna: ad excusādas ex
cusatiōes in peccatis: Manifestissime q̄p-
pe iste est sensus. Custodi dn̄e os meū ia-
nua q̄dam et ostio p̄cepti tui: vt in v̄ba ma
ligna non declinet cor meū. Que v̄ba ma
ligna: Quibus excusant peccata. Ne in-
q̄t peccata mea malim excusare: q̄ accusa
re. Hec verba in ip̄m dn̄m nr̄m Jesū chri
stum nō cadūt. Que eni ille peccata cōmi
sit: que cōfiteri potius q̄ defendere debu-
isset: Nostra verba ista sunt: Certe christ⁹
loquit. Si nr̄a v̄ba sunt: quō christus loq̄-
tur: Et vbi est caritas de qua loquebatur:
Nescitis q̄ ip̄a vnum nos fecit in christo:
Caritas clamat ad christū de nobis: cari-
tas clamat de christo p̄ nobis. Quō cari-
tas clamat ad christū de nob: Et erit: ōis q̄
inuocauerit nomē dn̄i salu⁹ erit. Quō cari
tas de christo p̄ nobis: Saule Saule q̄d
me p̄sequeris: Uos (inq̄t ap̄lus) estis cor-
pus christi et mēbra. Si ergo ille caput: nos
corp⁹: vnus homo loquit: Siue caput loq̄
tur: siue mēbra: vnus christ⁹ loquit. Et ca-
pitis est p̄priū loqui etiam in p̄sona mem-
brorū: Ip̄am nostrā cōsuetudinē aduertite.
Primo quō loqui in mēbris nostris nō po
test: nisi caput. Jam v̄o caput nostrū quō
loquat in p̄sona oīm mēbrorū aduertite.
In angusto tibi pedem aliq̄s calcat: cal-
cas me dicit caput. Uulnerauit tibi aliq̄s
manum: vulnerasti me dicit caput. Caput
tuū nullus tetigit: sed loquit vnitas cōpa-
ginis corporis tui. Oim membrorū tuorū p̄-
sonam illa q̄ in capite est lingua suscipit: ip
sa p̄ omnibus verbis fungit. Sic ḡ audia-
mus christū loquentem: s̄ vnusq̄sq̄ agno-
scat ibi vocē suā tanq̄ herēs in christi cor-
pore. Aliq̄n eni dicturus est v̄ba: in quib⁹
nullus nostrū inueniat p̄sonā suā: sed ad
solum caput p̄tineat: non tn̄ se sepat ex ver
bis nostris: et ad sua p̄pria tollit: vl a suis
p̄prijs: nō ad nostra redit. De ip̄o enim et
de eccl̄ia dictū est: Erūt duo i carne vna.
Un̄ et ip̄e in euangelio dicit: de hac ip̄a re:
Jā igit nō sunt duo: s̄ vna caro. Hec no-
ua non sunt: sepe a vobis audita sunt: s̄ p̄
occasiones necesse est cōmemorent: p̄mo
q̄ ip̄e scripture quas tractam⁹ ita sibi sunt
innexe: vt multa in multis repetant: et vti-
le est. Cura enim mūdi spinas habet: et of-
focat semina: oportet sepius a dn̄o cōme-
morari: qd̄ cogit mūdus obliuisci.

Expositio psalmi.

Domine clamaui ad te: exau-
di me. Hoc omēs possumus dice
re: hoc nō dico: totus christ⁹ dicit:
s̄ magis ex p̄sona corporis dictū est: quia et
cum hic esset carnem portās orauit et ex p̄-
sona corporis orauit ad patrē: et cum oraret
globi sanguis de toto corpe eius distilla-
bant. Sic scriptum est in euangelio: Ora-
uit Jesus intenta oratione: et sudauit san-
guinē. Quid est de toto corpe sanguinis
effluxio: nisi de tota eccl̄ia martyrū passio:
Domine clamaui ad te exaudi me. Intē Alia lra
de voci †deprecationis mee: dum tnon ba
clamauero ad te. Jam finitū negociū
clamandi putabas: cum diceres: clamaui
ad te. Clamasti: iam noli esse securus. Si
finita est tribulatio: finitus ē clamor: Si au
tem manet tribulatio ecclesie et corporis chri
sti vsq̄ i finē seculi: n̄ tn̄ dicat clamaui ad
te: exaudi me: sed intende voci dep̄catio-
nis mee: dum clamauero ad te. Diri-
gatur oratio mea sicut incensum in
conspectu tuo: eleuatio manuum
mearum sacrificium vespertinū.
Hoc de ip̄o capite solere dici ōis christia-
nus agnoscit. Declināte eni iam die in ve
sperū: dn̄s in cruce aīam deposuit receptu

ris:nō amissurus inuitus: s₃ tamē ⁊ ibi nos
figurati sumus. Quid enim illius pepēdit
in ligno:nisi quod de nobis accepit: Et vñ
fieri potest: vt aliqñ deus pater dimittat et
deserat vnicu₃ filiū: qui vtiq₃ cum illo vn⁹
deus est: Et tamē nostram infirmitatem fi-
gēs in cruce: vbi vetus homo noster: sicut
dicit apl's: confixus est cruci cū illo: ex vo
ce ipius homīs nr̄i clamauit: Deus meus
deus me⁹: vt quid me dereliqsti: Illō ergo
est sacrificiū vesptinu₃: passio christi: crux
christi: oblatio victime salutaris: holocau
stum acceptū deo. Illud sacrificiu₃ vespti
num fecit ī resurrectiōe munus matutinū.
Oratio ḡ pure directa de corde fideli tan-
q̄ de ara sancta surgit incensum. Nihil est
ḡ delectabili⁹ odore dñi: sic oleant omnes
q̄ credunt. Uetus ḡ homo nr̄ (apostoli v̄-
ba sunt) confixus ē cruci cū illo: vt euacua
retur inq̄t corpus peccati: vt vltra nō ſuia
mus peccato. Inde ⁊ in ip̄o psalmo cu₃ di
ctum esset: De⁹ me⁹ de⁹ me⁹: vt q̄d dereli-
quisti me: longe a salute mea: statum subie
ctū est: v̄ba delictorum meorū. Quorū de
lictorū: si caput attēdas: Et tñ ei⁹ fuisse vo
ce₃ in psalmo ip̄e testatus ē: in cruce ip̄a v̄
ba dixit: ip̄m v̄sum ꝓnunciauit: Nō est re
lictus humane cōiecture locus: Null⁹ ne-
gandi aditus qualicūq₃ christiano. Qđ le
go in psalmo: hoc audio a dño: in ip̄o etiā
psalmo agn̄sco qđ in euāgelio lego: Foderūt
man⁹ meas ⁊ pedes meos: dinumerauerūt
oīa ossa mea: Ipi v̄o cōsiderauerūt ⁊ con-
spexerūt me: diuiserūt sibi vestimēta mea:
⁊ sup vestem meā miserūt sortem. Hec om
nia sicut p̄dicta ita facta: Sicut audiuim⁹:
ita ⁊ vidim⁹. Ergo si dñs nosť Jesus chri
stus nos figurans in caritate corpis sui: q̄s
nis esset ip̄e sine peccato dixit: verba deli-
ctorū meorū: dixit aūt hoc ex ꝑsona corpo
ris sui: quis audet in mēbris ei⁹ dicere nō
se hr̄e peccatu₃: nisi q̄ fuerit ausus se false
iusticie noīe efferre ⁊ christum falsitatis ar-
guere: Fatere ḡ o mēbrū qđ de te ꝓnūcia-
uit caput tuū: qđ vt fateamur: qđ vt facia-
mus: nec nos iustificem⁹ ante ꝯspectu₃ so-
lius iusti: q̄ iustificat impiū: Subiecit iam
sui corpis vocem. Pone domīe cu- [Alia lra. continentie la... ...cia]
stodiam ori meo: ⁊ ostium † cōtinē-
tie circa labia mea. Non dixit claustrū
cōtinentie: sed ostiū. Ostiū aperit ⁊ clau-
ditur. Ergo si ostium ē: ⁊ apiat ⁊ claudat:
Aperiat ad cōfessione₃ peccati: claudatur
ad excusatione₃ peccati. Ita eni erit ostiū
cōtinentie: non ruine. Quid enim nob̄ p-
dest hoc ostiū cōtinentie: Quid orat ex p-
sona corpis christi: † Ut non declines [Alia lra. † non habet]
inq̄t: cor meum in verba † maligna. [† malicie]
Quid est cor meum: Cor ecclesie mee: cor
vtiq₃ corpis mei. Uerba illa attendite vbi
nobis regula figit. Saule Saule quid me
ꝑsequeris: Cum ip̄m nemo tetigisset: Esu-
riui: ⁊ cibastis me: sitiui: ⁊ potum dedistis
mihi: ⁊ cetera. Et illi. Qñ te vidimus esu-
rientem aut sitientē: Et ille. Cu₃ vni ex mi-
nimis meis fecistis: mihi fecistis. Hec chri
stianis inusitata esse nō debent: maxime in
q̄bus regule fixe sunt: ⁊ ceterorū intelligen
dorū: ⁊ aut nō turbabunt: aut cito corrigē
tur. Sicut ḡ ibi dicturi sunt iusti: domīe: q̄
re dixisti: Esuriui: ⁊ dedistis mihi mandu-
care: qñ te vidimus esuriētē: Et ille respō-
surus est: Cum vni ex minimis meis feci-
stis: mihi fecistis: Sic ⁊ hic dicamus ī chri
sto: intus in interiore hoīe nostro: quia ibi
ꝑ fidem habitare dignatur. Non enim ab-
sens est a nobis: ⁊ non ē cui dicamus: cum
ip̄e dicat: Ecce ego vobiscu₃ sum vsq₃ ad
cōsummationē seculi. Dicam⁹ ergo illi ⁊ et
nos: qñ voce₃ eius in hoc psalmo accepi-
mus. Eius enim vox est qđ nemo negat:
Eleuatio manuū mearū sacrificiū vesper-
tinum. Dic ḡ cōsequent: Pone domīe cu
stodiam ori meo: ⁊ ostiū continētie circa la
bia mea: Ut nō declines cor meū in verba
maligna. Ad excusandas excusatio-
nes in peccatis. Quare sic oras domi-
ne: Que peccata tua excusaturus es: Re
spondit: Cū vnu₃ ex mēbris meis sic orat:
ego sic oro: sicut tibi respōdi: cu₃ vni ex mi
nimis meis fecistis: mihi fecistis. Cum au
tem nō declinatū fuerit cor tuū o membrū
christi: cum cor tuū nō fuerit declinatu₃ in
verba maligna ad excusandas excusatio-
nes in peccatis. Cum homib⁹ ope
rantibus iniquitatem. Et nō cōmu-
nicabis cū electis eorū. Hoc enim sequit.
Et non † cōbinabo cū electis eorū. [Alia lra. † cōmunicabo.]
Qui sunt electi eorum: Qui seipos iustifi-
cant. Qui sunt electi eorum: Qui sibi iusti
vident: ⁊ ꝯtemnūt ceteros. sicut phariseus
ille in tēplo dixit: Deus gr̄as ago tibi: q̄ nō
sum sicut ceteri hoīes. Qui sunt electi eo-
rum: Hic hō si ꝓpheta esset: sciret que mu
lier illi accessit ad pedes. Agnoscitis vocē
alterius pharisei: q̄ dominum inuitauerat
quando mulier que erat in ciuitate pecca-
trix: venit: ⁊ accessit ad pedes eius. Illa

impudica quondam frontosa ad fornica-
tionem: frōtosior ad salutem irrupit in do-
mum alienā: ſ3 ille q̄ ibi diſcūbebat nō erat
alien⁹: Nō extranea quemlibet cōuiua3:
ſed ancilla dominū ſuū ſecuta eſt: acceſſit
ad pedes: quia eius veſtigia ſequi cupie-
bat: lauit lachrymis: terſit capill'. Pedes
chriſti qui ſunt: niſi ꝑ quos ꝑagrauit totu3
mūdū? Q3 ſpecioſi pedes eorū qui annun
ciant pacem: qui annūciant bona. Pedeſ
ergo domini ꝗ̄ti ſuſceperūt: vt ſuſcipien-
do iuſtum in nomīe iuſti mercede3 iuſti ac
ciperent: ⁊ ſuſceperūt ꝓphetam in nomīe
ꝓphete: vt mercedem ꝓphete acciperent.
Et quicūq3 potum dederit inq̄t vni ex mi-
nimis iſtis calicem aque frigide tantū ī no
mine diſcipuli: amen dico vobis nō ꝑdet
merced3 ſuam. Qui ḡ tali humanitate pe
des dñi ſuſcipit: q̄d impendit: niſi que ha-
bebat in domo ſuꝑflua? Merito q2 capil-
li quaſi ſuꝑflui ſunt: inde illa pedes domi-
ni detergebat. Suꝑflua tua neceſſaria ſūt
tibi: ſi inde fueris obſecutus pedibus dñi.
Ergo illa curari volebat: ꝯſcientia magni
vulneris. Sed nunq̄d magnum vulnus: ⁊
paruus medicus? Phariſei aūt nolebant
ſe tangi ab immūdis: vitabāt omnē conta
ctum peccatoꝝ: ⁊ ſi qñ forte neceſſitate tan
gebant: abluebāt ſe: ⁊ ꝓpe baptizabāt per
omēs horas: nō tm̄ ſe: ſ3 ⁊ vaſa ſua: lectos
ſuos: calices: paꝑſides: ſicut dñs in euāge
lio cōmemorat. Cum ḡ ille phariſeus noſ-
ſet hanc mulierem: que vtiq3 ſi ad pedes il
lius phariſei accederet: repelleret eam: ne
ſanctitas ei⁹ pollueret. Habebat eni ea3 ī
corꝑe: nō in corde: ⁊ q2 non habebat eā in
corde: vtiq3 falſaā habebat in corꝑe. Q2 ḡ
ille eam repulſurus eſſet: cum hoc dñs nō
fecit: exiſtimauit eum neſcire que illa eſſet:
⁊ dixit apud ſemetipm̄: Hic ſi eſſet prophe
ta: ſciret que mulier illi acceſſit ad pedes.
Nam dixit: repuliſſet ea3 ſi ſciret que eſſ3:
tanq3 eſſet cōſequēs: ſi ſciret repelleret. Ex
illo ḡ ꝙ nō eam repulit: etiā neſciſſe eum ꝑ
certo ſuſpicatus ē. Domin⁹ aūt ſic habe-
bat oculos ī illa muliere vt aures haberet
in corde phariſei. Itaq3 audita cogitatiōe
eius: ꝓpoſuit ſimilitudine3 quam noſtis.
Duo debitores erāt cuidā feneratori: vn⁹
ei debebat q̄ngentos denarios: alter quin
quaginta. Cū nō haberēt ambo vñ redde
rent: donauit ambob⁹: Quero abs te inq̄t
quis eum plus dilexit? Et ille reſpōdit iam
coactus veritate aduerſus ſeipm̄ proferre

ſententiā. Credo inquit domīe: q2 ille cui
plus donauit. Et cōuerſus ad mulierē: di-
xit ad Symonē. Uides iſtā mulierē? In-
troiui in domū tuam: oſculū mihi nō dedi
ſti: illa aūt nō intermiſit pedes meos oſcu-
lari. Aquam mihi ad pedes nō dediſti: il-
la lachrymis ſuis lauit mihi pedes. Oleū
mihi nō dediſti: illa vnxit vnguēto. Pro-
pter qḋ dico tibi: dimittūt ei peccata mul-
ta: qm̄ dilexit multū. Quare? Quia cōfeſ-
ſa eſt: quia fleuit: q2 non declinatu3 eſt cor
eius in verba maligna: ad excuſandas ex-
cuſationes in peccatis: nō combinata ē cū
electis eorū: id eſt defendentib⁹ ſe. Nō eni
⁊ huic mulieri ſi declinaret cor eius in ver
ba maligna deeſſet defenſio peccatorum.
An nō quotidie pares eius in turpitudīe:
ſ3 nō pares in confeſſiōe meretrices adulte
re flagicioſe defendūt peccata ſua? Si la-
tuerint: negant: ſi aūt deꝑhenſe atq3 cōui-
cte fuerint: vl' publice id egerit: defendūt:
Et q3 facilis defenſio earū: q3 cita: ſ3 q3 pre
ceps: q3 q̄tidiana ⁊ q3 ſacrilega? O ſi deus
hoc nollet non facerem: hoc voluit deus:
fortuna hoc voluit: hoc voluit fatū. Non
dixit: Ego dixi domīe miſerere mei: ſ̄ quō
illa peccatrix ad pedes medici veniēs: ſa-
na animam mea3: qm̄ peccaui tibi. Et iſta
fratres mei defenſio qualiū eſt? Non ſolu3
indoctorū: ſed etiam doctorū. Sedēt ⁊ cō
putant ſidera: interualla: curſus: volubili-
tates: ſtatus: motus intendūt: deſcribunt:
cōiiciūt: Docti magni vident. Totu3 hoc
doctum ⁊ magnū: defenſio peccati ē. Eris
adulter: q2 ſic habes venerem. Eris homi
cida: q2 ſic habes martem. Mars ergo ho
micida: non tu: ⁊ venus adultera: non tu.
Uide ne ꝓ marte ⁊ venere tu damneris.
Deus eni qui damnaturus eſt: nouit quia
tu es qui dicis: nō ego: iudici ſcienti. Por
ro mathematicus q̄ tibi fabulas laqueorū
tuorū etiam vendit: vt nō vel gratuitā cō-
pares mortem. Emis eni morte3 a mathe-
matico precio: qui ꝯtempſiſti vitam a chri
ſto gratiſ. Ipe enim mathematicus ſi vxo
rem ſuam paulo petulantius viderit con-
uerſari: aut aliq̄s alienos improbe attēde-
re: aut feneſtram crebro repetere: nōne ar-
ripit: verberat: ⁊ dat diſciplinam in domo
ſua? Reſpondeat illi vxor: Si potes: ve-
nerē cede. Nonne ⁊ ille reſpondebit: Fa-
tua: aliud eſt quod competit rectori: aliud
quod profertur emptori. Ergo electi eo-
rum qui ſunt? Electi malorum: electi im-

pioꝝ:cū q̄bus non est cōbinandū:id ē cū quibus nō est habēda societas. Qui sūt: Aut arbitrātes se iustos: ⁊ ꝯtemnētes ceteros q̄si peccatores:sicut erāt illi pharisei: aut q̄ ipa peccata manifeste: vel cōphendunt:vel publice fiūt:defendētes ⁊ asserētes:ne aliq̄d culpe eoꝝ tribuat. Et vt ipsi nihil mali fecisse videant:ſ totū deus: qui vel sic creauit hoīem dicūt: vel stellas cōposuit:vel res humanas negligit:defendētes sunt electoꝝ seculi. Sed dicat mēbrum christi:dicat corpus christi:dicat christus ex ꝑsona corpis sui: Nō declines cor meū in vba malicie:ad excusandas excusationes in pctis: Cū hominib⁹ opantib⁹ iniq̄tatem:⁊ nō combinabo cū electis eoꝝ. Nostis fratres qđ nō est ꝑtermittendū q̄si iustos eminētiores in se tenentes velut primum gradū iusticie: electos vocari apud manicheos. Qui nouerūt recognoscāt: q̄ nesciebāt audiāt. Electi q̄dē dei sunt oēs sancti:⁊ habemus hoc in scripturis:ſ vsurparunt sibi illud nomen:⁊ quasi familiari⁹ sibi applicuerunt:vt tanq̄ ꝓprie iam electi appellent. Qui sunt isti electi: Quib⁹ si dixeris:peccasti:statim illā defensionem impiam ⁊ peiorem ceteris magisq̄ sacrilegā ꝓferūt: Nō ego peccaui:ſ gēs tenebraꝝ. Que ē ista gens tenebraꝝ: Que bellū gessit cum deo:⁊ ipa peccat:cū tu peccas. Ipsa inq̄t:q̄ cōmixtus sum illi. Deus q̄ te cōmiscuit:q̄d timuit: Hoc ei dicūt q̄ illa gēs tenebrarum rebellauerit aduersus deum: anteq̄ mūdus fieret: ⁊ ille timēs ne regna eius illo adueniēte hostili impetu vastarētur: misit huc membra sua:subam suam: ſ qđ ipe est:si aurū:aurū:si lux:lucem: q̄cq̄d illud est hoc misit:⁊ miscuit visceribus gētis tenebraꝝ: dicūt:⁊ fabricauit inde mūdum. Et nos aīme inquiūt de ipis mēbris dei sum⁹:ſ ꝑmimur hic viscerib⁹ tenebraꝝ gentis:⁊ q̄cq̄d peccare dicimur: illa gens peccat. Se q̄dem videnī excusare a peccato:sed deum suū nō excusant a crimine timoris:nec ipam subam dei sui a crimie corruptibilitatis. Si eni incorruptibilis de⁹: si incōmutabil:si incōtaminabil: si immaculabil:si impenetrabil: q̄d ei factura erat gens illa: Fecisset illa quem vellet impetū quomō terreret impenetrabilē: inuiolabilem:incōtaminabilem:incōmutabilem ⁊ icorruptibilem: Si ergo talis deus crudel: q̄ sine causa huc vos misit:cui nihil nocere poterat: q̄re vos misit: Ecce gens tenebrarum illi nocere nō poterat: Ipe autem vobis grauit nocuit:⁊ ipe magis q̄ ille hostis vester fuit:q̄ q̄ ⁊ ipe vobis nocere potuit: Potuistis ꝑmi: potuistis captiuari: potuistis inquinari:potuistis corrūpi:potuit q̄ ⁊ ille. Frustū enim ⁊ quodāmō particuncula nature ipius conuincit massam. Quale ē illud qđ huc misit: tale ē ⁊ illđ qđ ibi remāsit. Hoc ipi dicūt:ipi fatent: quia he due substātie sunt:vna illa:⁊ vna ista:libri eoꝝ hoc habent:⁊ si negant:leguntur: ⁊ cōuincunt. Quid ergo: Ut in ħ vno exordio nihil amplius dicā: Nō dicam peiora:nō dicam sceleratiora. In ħ ipo exordio q̄ bellum inducūt:videte quem debellent:⁊ vbi pugnatum aduersus deū a gēte tenebrarū dicunt: ipi in eoꝝ verborum pugna capiunt. Nō enim ē qđ dicant:aut quo refugiāt. Sꝫ vis o nefande false electe defendere peccatum tuū: vt quādo aliq̄d mali feceris:nō tu fecisse videaris: Queris in quem peccatū tuū refundas:⁊ refundis in gentem tenebrarū: sed ad deū attende:si nō in illum refundis. Si enim posset gens tenebrarū quam fingitis:hoc tibi diceret. Quid me accusas: Potui aliq̄d facere deo tuo:an nō potui: Si potui: fortior illo sum. Si nō potui:quare me timuit: Si nō timuit:quare huc te misit: vt tanta ħ patiaris:cum sis membrū ipius:cū sis substātia ipius: Si nō timuit: inuidit: Si hoc timore nō fecit:crudelitate fecit. Oē q̄ iniquus est: cui nihil nocere poterat: ⁊ fecit vt membris suis hic tantū noceret: An poterat noceri: Ergo incorruptibilis non est. Cū vis ergo te defendere de peccato tuo: laudare nō potes deum. In laude dei nō capereris:nisi in tua iactareris. Transi ad vituperationē tuā:⁊ laudabis deum. Redi ad verba psalmoꝝ quos execramini: dic: Ego dixi domie mīere mei:sana animā meam q̄m peccaui tibi. Ego dixi:ego peccaui:nō fortuna:nō fatum:nō gens tenebrarum. Si ergo tu peccasti: iam vide quemadmodū pateat laus dei:in qua angustiabaris cum te velles defendere. Melius in peccatis tuis angustiaris: ⁊ in illius laude dilataris. Nam ergo confesso peccato tuo:vide quemadmodū laudetur de⁹: quia iustus est cum te punit perseuerantē: ⁊ misericors: cū te liberat confitentē. Nō ergo inquit declines cor meum in verba maligna: ad excusandas excusationes in peccatis:vt dicam: quia gens tenebraꝝ

fecit qđ ego feci. Cum hominibus operantibus iniquitatem. Quam iniquitatem? Dicam⁹ aliquam eorum iniq̄tatem nefandam. Audite iniq̄tatem nefariā manicheorum publicā quā ꝯfitent̄. Expedire dicūt homini feneratorē esse ꝙ agricolā. Quer̄ causam: ⁊ reddūt rationē. Uide si ratio illa nō dementia nomināda est. Qui eni in vsuram inquiūt dat pecuniā: nō ledit crucem luminis. Nři eni nō intelligūt: ß exponam. Qui aūt inquiūt agricola est: multum ledit crucem luminis. Queris quā crucē luminis? Mēbra inquiunt illa dei q̄ capta sūt in illo prelio: mixta sunt vniuerso mūdo: ⁊ sunt in arborib⁹: in herbis: in pomis: i fructibus. Dei mēbra vexat: q̄ terrā sulco discindit. Dei mēbra vexat: q̄ herbam de terra vellit. Dei mēbra vexat: q̄ pomum carpit de arbore. Hec ne faciat in agro falsa homicidia: facit i fenore vera homicidia. Panem mēdicanti nō porrigit. Uidete si potest esse maior iniq̄tas ista iniusticia: panem mendicanti nō porrigit. Queris q̄re? Ne vitam q̄ est in pane: quā dicūt mēbruꝫ dei: substantiā diuinā mēdicus ille accipiat: ⁊ liget eā in carne. Quid ergo vos? Quid? Quare mādūcatis? Carnem nō habetis? Sed nos inquiūt: q̄ꝛ fide manichei illuminati sum⁹: oratiōib⁹ ⁊ psalmis nr̄is qui electi sumus: purgam⁹ inde vitaꝫ q̄ est in illo pane: ⁊ mittim⁹ illā ad thesauros celoruꝫ. Tales sūt electi: vt nō sint saluādi a deo: ß saluatores dei: Et ip̄e est christus dicunt crucifixus in toto mūdo. Ego in euāgelio saluatorē accepam christū: vos aūt estis i libris vr̄is saluatores christi. Estis plane blasphematores christi: ⁊ iō a christo non saluādi. Ergo buccella ne det̄ mendico: et ploret in buccella membrū christi: mēdic⁹ fame moritur⁹ est? Falsa misc̄dia in buccellam: facit verū homicidiū in hoiem. Sꝫ q̄ sunt isti electi eoꝝ? Nō declines cor meuꝫ in v̄ba maligna: ⁊ nō cōbinabo cū electis eorū.

Alia lra.
†Corripiet
†increpabit

†Emēdabit me iustus in misericordia: ⁊ †arguet me. Uidete peccatorū cōfessorē: emendari se vult misericordit̄: ꝙ laudari fallacit̄. Emēdabit me iustus in misc̄dia: si iustus ē: si mi̅icors ē: q̄ñ me videt peccantē. Hoc vtiq̄ quedaꝫ mēbra christi dicūt: de q̄busdaꝫ membris christi dicūt: in vno corpe dicūt. Dignat̄ loqui dn̄s ex p̄sona emēdatoris: nec respuit p̄sonam emēdati vel emēdantis. Omia eni mēbra in illo: ⁊ ip̄e dic̄: Emēdabit me iust⁹ i mīa. Quis iust⁹ te emēdatur⁹ ē? Caput omīa mēbra emēdat. Emēdabit me iustus i misc̄dia: ⁊ arguet me. Arguet me: ß i misc̄dia arguet: ß non odit: ⁊ eo magis arguet: q̄ꝛ ñ odit. Et iste q̄re inde gr̄as agit? Quia corripe sapientē: ⁊ amabit te. Emēdabit me iustus: q̄ꝛ p̄sequit̄? Absit. Hic est potius emēdandus: si odio emēdat. Quare ergo emendat in misc̄dia: ⁊ arguet me? In qua misc̄dia?

Alia lra
†impin

Oleum autem peccatoris nō †impinguabit caput meum. Quid est oleū peccatoris nō impinguabit caput meū? Nō crescet caput meū de adulatione. Falsa laus adulatio est: falsa laus adulatoris: hoc ē oleū peccatoris. Propterea ⁊ hoīes cum falsa laude aliquem irriserint: hoc etiam de illo dicunt: vnxit illi caput. Amate ergo argui a iusto in misc̄dia: nolite ergo amare laudari a peccatore cum irrisione. Habetote oleū vobiscū: ⁊ nō queratis oleū peccatoris. Sapiētes eni ille v̄gines secum portabāt oleū: id ē cōscientia illarum ill̄ testimoniū p̄hibebat. Oleuꝫ glīa est: fulget: nitet in sup̄ficie: Sꝫ bona dꝫ eē gloria: ⁊ vera glīa: vt ibi sit intus in vasis suis. Audi q̄d ē in vasis. Probet autem se hō: ⁊ tūc in semetip̄o habebit gloriam: ⁊ non in altero. Quid ē in vasis suis? Audi ip̄m ap̄lum. Nam glīa nr̄a hec est: testimonium cōscientie nr̄e. Postremo q̄ꝛ i corpe christi es: ⁊ adhuc portas mortalitatē quādam: tu tibi esto iustus: ⁊ in te esto iustus. Peccator es: vindica in te: redi ad ꝯscientiaꝫ tuā: ⁊ exige de te penas: crucia teip̄m. Ita enim offers sacrificiū deo: quia si voluisses sacrificiuꝫ] dedissem vtiq̄ (ait peccator) holocaustis nō delectaberis. Quid ergo? Nullū accipit sacrificiū? Sacrificiuꝫ deo sp̄us contribulat⁹: cor contritū et humiliatum deus non spreuit. Humilia cor tuū: cōtere cor tuū: crucia cor tuū: ⁊ tu teipsum emēdabis in mi̅icordia. Non eniꝫ odisti te cū seuis in te: Eris in parte: emēdata iustus: ꝙuis sis adhuc in emēdāda peccata. Ex qua parte eni tibi displices: iustus es: ex qua p̄te tibi displicet in te qđ iniustum est: iustus es. Uis videre ꝙ iustus es? Hoc in te tibi displicet: qđ ⁊ deo. Iam cōiunxisti te volūtati dei: ⁊ in teip̄o nō qđ ille fecit: ß qđ ille odit: odisti. Ex eo quod odisti in te quod fecisti: quod odit ⁊ ille q̄ hoc non fecit: cepisti in te esse seuerus: erit ille misericors: parcet: q̄ꝛ tu non pepercisti. Ergo exquo cōiunctus es oculis ei⁹: ⁊ cō-

delectaris legi eius: et hoc in te arguis qđ
lex ei⁹ arguit: ⁊ h̄ in te tibi displicet quod ⁊
oculis dei displicet: vide q̄ iustus es. Ex
quo aūt lapsus fecisti ea q̄ displicēt deo: ⁊
fragilitate q̄dā infirmitatis hūane ꝓlabe
ris in illa: ⁊ adhuc portas infirmitatē car-
nis: ⁊ gemis cuiusdā reluctatōis conscia:
ex hac pte iniquus ⁊ pctōr es. Quō inq̄s
ex quadā pte iustus: ex quadā pte pctōr?
Quid est qđ dicis? Laboram⁹: videmur lo
qui cōtraria nisi nobis subueniat apostoli
ca auctoritas. Audi illud ab apostolo ne
me malus ītellector accuses: Cōdelector
enim inq̄t legi dei scđm interiorem homi-
nē. Ecce iustus? An nō est iust⁹ qui cōde-
lectat legi dei? Vn̄ ergo pctōr? Uideo aliā
legem in mēbris meis repūgnantem legi
mētis mee: ⁊ captiuū me ducētē in lege pec
cati. Adhuc bellū aduersus me gero: non
dū sum totus instauratus. Ad imaginē fa
bricatoris mei: cepi resculpi: et ex ea parte
qua reformor displicet mihi qđ deforme ē.
Ergo q̄diu ita sum quid spero? Infelix er
go homo: quis me liberabit de corpe mor
tis huius? Gratia dei p Iesum christū do
minū nostrū: Gratia dei que cepit iam re-
sculpere: Gratia dei q̄ infūdit suauitatē:
vt iam p interiorē hoīem cōdelecteris legi
dei: inde cetera sanabunt: vn̄ ⁊ ista sanata
sūt. Geme adhuc vulnerat⁹: castiga te: dis
plice tibi. Nō sic pugno inq̄t quasi aerem
cedens: sed castigo corpus meū et in serui
tutē redigo: ne forte alijs p̄dicans ipse re-
ꝓbus inueniar. Nūquid qui castigat cor-
pus odit corpus? Si q̄s castigat suū odit
seruū? Siquis verberat filiū odit filiū? Et
vt aliq̄d ꝯiuncti⁹ eloq̄mur: caro tua tanq̄
cōiunx tua est. Hoc ipe apl's dicit: Nemo
vnq̄ carnē suam odio habuit: sed nutrit ⁊
fouet eā: sicut ⁊ christus ecclesiam. Certe
caro tanq̄ coniunx est: et nemo carnē suā
odio habet: Tamē quid alio loco? Caro
concupiscit aduersus spūm: ⁊ spūs aduer
sus carnem. Cōcupiscit aduersus te: tanq̄
ꝯiūx tua: ama ⁊ castiga donec fiat ī vna re
formatiōe: vna ꝯcordia. Qn̄ istđ erit: qn̄
mō clamas: Infelix ego hō: q̄s me libera
bit de corpe mortis hui⁹? Nūq̄d sepabit a
te hoc corp⁹: ⁊ tūc securus eris? Et q̄d ē in
nobismetipis ingemiscim⁹: adoptiōem ex
pectātes redēptiōem corpis nostri? Repa
tur ergo a mortalitate ad immortalitatē: et
iam nō resistit: quia nō est mortalitas q̄ re-
sistat. Propterea castiga corpus tuū: mō

dona quod postea recipias: modo defici
at et tūc sufficiat: Nam in hac vita repari
nō pōt q̄diu mortale gerit. Non te depo-
nat: nō te abrūpat: porta: erudi: castiga re
pabitur in fine. Et quia nemo vnq̄ carnē
suā odio habuit: resurget ⁊ caro. Sz quō
etiā tunc luctaturus sū? Oportet inq̄t cor
ruptibile h̄ induere incorruptiōem: ⁊ mor
tale hoc induere immortalitatē. Ergo cū
dicit: emēdabit me ⁊ arguet me: siue sit fra
ter: siue sit ꝓximus: siue sit vicinus: siue tu
ipe: in misericordia debes argui et emēda
ri. Oleum aūt peccatoris non impinguet
caput meū. Sed q̄d facio dicis mihi? Pa
tior adulatores: nō cessant ꝓstrepe: laudāt
in me q̄ nolo: que ego ꝑuipēdo laudant in
me: qđ ego carū habeo repħendūt in me:
adulatores: fallaces: deceptores. Mag-
nus vir ille: verbi grā: Caius ene⁹: magn⁹:
doctus: sapiēs. Sed q̄re christian⁹? Nam
magna doctrina: ⁊ magne lr̄e: ⁊ magna sa
piētia. Si magna sapiētia: approba quod
christianus est. Si magna doctrina: docte
legit. Postremo qđ tu vitupas: h̄ ei pla-
cet quē laudas. Sz q̄d? Laudatio illa non
inducat: oleū peccatoris est. Sz nō cessat
dicere: si inde ipiguet caput tuū: id ē noli
gaudere ad talia: id ē noli ān̄uere: noli cō-
sentire: noli inde gratulari. Et si ille attulit
oleum adulationis: sed caput tuū integrū
mansit: nō inflatū est: nō tumuit. Si eni in
flatū fuerit ⁊ tumuerit: facit pondus ⁊ p̄ci
pitabit te. Oleū aūt pctōris nō impiguet
caput meū. ¶ Qm̄ adhuc et oratio
mea in bn̄placitis eoꝝ: Expecta mō
me vitupant ait christus. In primis tēpo
ribus christianorū vndiq̄ repħēdebātur
christiani. Adhuc expecta: ⁊ oratio mea ī
bn̄placitis eorū erit. Ueniet temp⁹ qn̄ su-
perent hominū milia tundentium sibi pec
tus et dicentiū: Dimitte nobis debita no-
stra sicut et nos dimittim⁹ debitoribus no
stris. Iam q̄t remāserūt qui sibi erubescūt
pect⁹ tūdere? Ergo reprehēdāt: tolerem⁹:
repħendant: oderint: accusent: detrahant:
adhuc et oratio nea in beneplacitis eorū.
Ueniet tempus quādo oratio mea place-
bit illis. Erigent enim se quasi iusti virib⁹
suis: vincetur in lucta: quia supbe se erex-
erūt: elidētur: trahentur a peccatis: vide-
bunt se iniquos: implebūtur que dicta sūt
p prophetas: incipiet timeri iudiciū: ꝯuer
tet se anime acies ad cōscientiā peccatorū
et placebit illa oratio: Dimitte nobis debi

ta nostra sicut et nos dimittim⁹ debitorib⁹
nostris. O verbosa defēsio iniq̄tatis. Cer
te iam hoc populi dicunt: ⁊ populorū pe/
ctora tūdentium tonitruus non quiescit.
Recte nubes tonāt in quibus iā habitat
deus. Ubi ē illa verbositas: vbi est illa ia/
ctantia: iustus sū nihil mali feci? Certe cū
in scripturis sanctis fueris contemplatus
normā iusticie: q̄ntūcūq̄ pfeceris inueni/
es te peccatorē. Profecisti: iam vnū deū
colis: optie: nō fornicaris ab eo ad idola:
ad mathematicos: ad sortilegos: ad aru/
spices: ad augures: ad maleficos: ista eni
fornicatio est a dn̄o deo: iam es in aliquo
numero membrorū christi: Iam incipe vi
dere etiam illa peccata societatis hūane:
Non occidis queq̄: nō adulteras cuius/
q̄ vxorem: nō vxori tue eūdo ad alteram
iniuriaꝫ facis: nō vlla pessima corruptela
te cōtaminas: abstinuisti manū a furto: lin
guaꝫ a piurio: cor a ꝯcupiscendo rem pxi
mi tui: iam iustus es. Attende cetera: noli
iā supbire. Nihil ne peccas in lingua? Nō
ꝓlaberis in verbū durum? Sed q̄d mag/
num dicis? Quid magnū? Qui dixerit fra
tri suo fatue: reus erit gehenne ignis. Cō/
tremiscit iā tota illa supbia. Ecce iā si val/
de facit vn̄ de⁹ videat impietate aliq̄ blas/
phemari. Nō irruit in aliquē ledēdū: non
facit alteri qđ pati non vult. Quid de lin/
gua? Quis illā domat? Sꝫ ecce iā frenasti
et ipsam: q̄s q̄s quis tantus vt hoc omnino
perficiat? Sed ecce iam et ipsam frenasti:
quid facis de cogitationibus tuis? Quid
facis de tumultu: et caterua rebellātiū de/
sideriorꝫ? Nō eis das mēbra. Ita credo ⁊
video: sed tamē cogitatiōes aliq̄n inclinā
tur: et afferunt se plerūq̄ in oratione ge/
nibus fixis: Corp⁹ ꝓsternis: collū curuas:
confiteris peccata: deum adoras. Uideo
corpus vbi iaceat: quero vbi volitet ani/
mus. Uideo mēbra iacētia: videamus si
stat conscientia: videam⁹ si fixa est in eum
quē adorat. Sic aūt cogitatiōib⁹ plerūq̄
tanq̄ estu maris arripitur: et tēpestate tol
litur in aliud atq̄ aliō: Modo si mecū lo
q̄reris et subito auerteres te ad fuū tuū: ⁊
dimitteres me: nō dico a quo aliq̄d pete/
bas: sed cum quo ex equo loquebaris: nō
mihi iniuriam factā deputarem. Ecce q̄d
facis quotidie deo? Qualeꝫ mō dixi frēs:
iam eum qui solum deū colit: qui christuꝫ
cōfitetur: qui patrē et filiū ⁊ spiritūsanctū
vnū deum nouit: qui nō post eū fornicat̄:
qui nō adorat demones: qui auxilia sibi a
diabolo nō requirit: qui tenet ecclesiā ca/
tholicam: de cuius fraude nemo cōqueri
tur: de cuius pressura nō gemit vicinus in
firmus: qui vxorem alienaꝫ nō tēptat: qui
contentus est sua: aut qui nec ipa sua: sed
quō licet et quō permittit apostolica disci
plina: vbi consensus est amborū: aut vbi
nōdū ducta ē? Qui iā tal' ē depꝛhēdit̄: tn̄ in
istis q̄ iam dixi. Uenit ḡ tēpus qđ dictū ē:
adhuc et oratio mea in beneplacitis eorꝫ:
siue quā docuit: siue quā interpellet ꝓ no/
bis. In istis ergo quotidianis pctis om/
nibus que spes est: nisi humili corde dica/
mus in oratione dn̄ica que iā in benepla/
citis nostris est: non defendētium peccata
nostra: sed ꝯfitentiū: Dimitte nobis debi
ta nostra: sicut ⁊ nos dimittimus debitori
bus nostris: et aduocatū habeam⁹ apud
patrem Iesum christū iustū: vt ipe sit ꝓpi/
tiatio ꝓ peccatis nostris? Modo loquāt̄
supbi: vincūtur numero: vincūtur popul':
tota terra a solis ortu vsq̄ ad occasū lau/
date nomē dn̄i. Quid faciūt pauci aliter
disputātes? Iudices sūt ipiorū. Sꝫ quid
ad te? Uide quid seq̄tur. **Absorpti sūt**
† **iuxta petrā iudices eorū.** Quid est Alia lr̄a. † iuncti p
absorpti sunt iuxta petrā? Petra aūt erat
christ⁹. Absorpti sūt iuxta petrā. Iuxta: id
est cōpati iudices magni: potētes: docti:
Ipi dicūtur iudices eorꝫ: tanq̄ iudicātes
de moribus: ⁊ sentētiā pferentes. Dixit h̄
Aristoteles: adiūge illū petre: ⁊ absorptus
est. Quis est Aristoteles: audiant. Dixit
christus: et apud inferos cōtremiscit. Di/
xit h̄ Pythagoras: dixit hoc Plato: adiū
ge illos petre: compara auctoritatē illorū
auctoritati euāgelice: cōpa inflatos cruci
fixo: dicamus eis: Uos lr̄as vestras ꝯscri
psistis in cordibus supborū: Ille crucē su
am fixit in cordib⁹ regū. Postremo mor/
tuus est et resurrexit. Mortui estis: ⁊ nolo
querere quēadmodū resurgatis. Ergo ab
sorpti sūt iuxta petrā istā iudices eorꝫ. Tā
diu vident̄ aliq̄d dicere: donec cōparent̄
petre. Propterea si inuēt⁹ fuerit aliq̄s eorꝫ
hoc dixisse quod dixit et christus: gratula
mur illi: nō sequimur illū: Sed prior fuit il
le q̄s christ⁹? Sꝫ qui vera loquit̄: prior est
q̄s ipa veritas? O homo attende christū:
non quando ad te venerit: sꝫ qn̄ te fecerit.
Potest et egrotus dicere: sed pri⁹ ego ce/
cidi in lectum q̄s medicus ad me venisset:
Utiq̄ ideo ille posterior venit: q2 tu prior

cecidisti. Videte itaq₃ textum psalmi: Ad
huc ⁊ oratio mea in bñplacitis eorũ. Sed
erũt multi qui ꝯtradicãt: Absorpti sũt iux
ta petrã iudices eoꝝ. Quid ḡ erit? Au
Alia lra. †potuerunt dient verba mea qm̃ † ꝑualuerũt:
Preualuerũt verba mea: verbis eoꝝ. Di
cta sũt ab eis quedã diserte: sed a me vera.
Aliud est laudare loquacẽ: aliud laudare
veracem. Audient verba mea qm̃ ꝑualue
rũt. Vñ ꝑualuerũt? Quis eoꝝ ꝯprehẽsus
est in sacrificio: cũ his legibus ista ꝓhibe-
rentur: ⁊ nõ negauit? Quis eoꝝ cõphẽsus
est adorare idolũ: ⁊ nõ clamauit nõ feci: et
timuit ne ꝯuinceret? Tales ministros dia
bolus habebat. Vñ aũt ꝑualuerũt verba
dñi? Ecce ego mitto vos sicut agnos ĩ me
dio lupoꝝ. Nolite timere eos qui occidũt
corpus: aĩam aũt nõ possũt occidere: ſ₃ po
tius eum timete qui corp⁹ ⁊ aĩam põt mit-
tere in gehennã ignis. Dedit timorẽ: sub
iecit spem: inflãmauit caritatẽ. Nolite in-
quit timere mortẽ. Mortẽ timetis? Prior
morior. Ne vel capillus vester pereat for-
midatis? Prius integer in carne resurgo.
Merito audistꝭ verba eius qm̃ ꝑualuerũt.
Ducebãtur: occidebãt: cadebãt ⁊ stabãt.
Et quid est factũ de tot mortib⁹ martyrũ:
nisi vt ipa verba ꝑualerent: ⁊ tãq₃ irrigata
terra sãguine testiũ christi pullularet vbi-
q₃ seges eccl'ie? Audiẽt inquit verba mea
qm̃ ꝑualuerũt. Vñ ꝑualuerũt? Iã dixim⁹:
cũ predicãtur a nõ timẽtibus. Quid non
timẽtibus? Nec exilia: nec dãna: nec mor
tem: nec crucem. Nõ eni nec mortẽ sola₃:
sed nec crucẽ: qua morte nihil videbatur
execrabilius. Ipam dñs suscepit: ne disci
puli eius mortẽ q̃dẽ nõ timerẽt: sed nec ge
nus mortis horrescerent. Ergo a nõ timẽ-
tibus cũ dicunꞇ: hec ꝑualuerũt. Quid er-
go mortes ille oĩm martyrũ? Quid fecerũt?
Alia lra †erupta Audi. Sicut crassitudo terre† dirũ-
pta est super terram. Dissipata
Alia lra †secus sũt † iuxta infernũ ossa nostra: Iux-
ta infernũ dissipata sũt ossa martyrũ: id ẽ
corpa testiũ christi. Occisi sunt eni marty
res: et q̃si ꝑualuerũt qui occiderũt. Preua
luerũt illi ꝑsequẽdo: vt ꝑualerẽt ṽba christi
predicando. Et quid factũ est de mortib⁹
sanctorũ? Sic crassitudo terre dirupta est
super terram: Dissipata sunt iuxta infer-
nũ ossa nostra. Quid est crassitudo terre
dirupta est sup terra₃? Nouimus crassitu
dinẽ terre contẽptibilia queq₃ esse. Que
sunt quasi ꝯtemptibilia hominis: fecũdãt
terram. Nã dictũ est in quodam psalmo:
iacuisse mortes sanctoꝝ: et non fuit qui se
peliret. Sed ille omnes mortes facte sunt
crassitudo terre. Quõ accipit terra quãdã
pinguedinem de rebus contẽptibilibus ⁊
abiectis: sic ex eo qᵒ ꝯtempsit hic mũdus
accepit crassitudinẽ terre: vt inde seges ec
clesie feracius pullularet. Iam nostis fra-
tres q₂ contẽptibilia terre huius: de quib⁹
pĩguescat terra: nec appellare volo: nec di
cere decet. Talis est quedã sagina terre: ⁊
quedã pĩguedo: ⁊ ꝯtemptibile est hoĩbus
et quasi sordidũ est ⁊ abijciꞇ. Sed quid fe
cit hic: vt iam ⁊ ipius verbis vtar? De ter
ra erexit inopẽ: ⁊ de stercore exaltauit pau
perem: vt collocaret eũ cũ pricipibus: cũ
principibus ppl'i sui. Prostratus est eni in
terra: tanq₃ pinguedo terre: diruptus ẽ su
per terra₃. Sicut iacuit ille Lazar⁹ vlcero
sus: sed tamẽ ab angelis sublatus est in si-
num Abrae. Preciosa ẽ in ꝯspectu domi
ni mors sanctorũ eius. Sicut cõtemptibi-
lis est seculo: ita preciosa est agricole. No
uit eni ibi vtilitatem ⁊ vberem succũ: ⁊ no
uit quid affectet: ⁊ q̃d eligat: vñ seges ferti
lis surgat: sed cõtẽpnit eã iste mũdus. Ne
scitis q₂ cõtẽptibilia mũdi elegit de⁹: et ea
que nõ sũt tãq₃ q̃ sunt: vt ea q̃ sunt euacua-
rentur. De stercore erect⁹ Petrus ⁊ Pau
lus: et cũ occiderenꞇ ꝯtemnebãꞇ: Modo
ia₃ saginata inde terra: exurgẽte segete ec
clesie: Ecce qᵒ est nobile et ꝑcipuũ in mũ
do: impator: venit roma₃: quo festinat: ad
templũ impatoris: an ad memoriã pisca-
toris? Sicut crassitudo terre dirupta ẽ su- Alia lra.
per terrã: dissipata sunt iuxta infernũ ossa †Quia.
nostra.† Qm̃ ad te dñe oculi mei: in †non.
te speraui:† ne auferas aĩam meã.
Cruciati sunt eni in ꝑsecutiõibus: ⁊ multi
defecerũt. Et q₂ de captiuitate ꝑsecutiõis
dixit: sicut crassitudo terre dirupta est su-
per terrã: Dissipata sũt ossa nostra iuxta ĩ-
fernũ: occurrit multos defecisse: et multos
ꝑiclitatos esse: ⁊ tãq₃ in medijs tribulatio
nibus ꝑsecutionũ emissa est vox ꝑcantis:
qm̃ ad te dñe oculi mei. Nõ curo quid mi
nentur qui circũstãt: ad te dñe oculi mei.
Plus figo oculũ in ꝓmissis tuis: q₃ in mi-
nis eoru₃. Noui quid ꝓ me passus sis: q̃d
mihi ꝓmiseris. Ad te domine oculi mei: in
te speraui ne auferas aĩam meam. Cu- Alia lra.
stodi me a †muscipula quã statue- †laqueo quẽ.
runt mihi. Que erãt muscipule? Si cõ-
sentis pcõ: In muscipula posita ẽ esca vi-

te huius. Si amat auis hanc escam: cadit
in muscipulã. Si aũt auis talis ẽ vt dicat:
et diem hoīs nõ cõcupiui tu scis: oculi ei⁹
non recedũt a deo: ⁊ ipe euellet de laqueo
Alia lra. pedes eius. Custodi me a muscipula quã
ta. statuerunt mihi. Et † ab scandalis † qui
† operantiũ. opantur iniquitatẽ. Duas res dixit:
ambas int̃ se distiguẽdas: muscipulã sta-
tuisse persecutores dixit: scãdalũ vero ab
eis qui cõsenserũt et apostatauerũt: Et ex
vtroq̃ vult se custodiri. Hinc seuiũt minã
tes: hinc labũt̃ ɔsẽtiẽtes. Timeo ne talis
sit iste quẽ timeã: ne talis sit iste quẽ imiter.
Hec tibi facio si nõ ɔsenseris: Custodi me
a muscipula quã statuerũt mihi. Ecce fra
ter tuus iam consensit: ⁊ ab scandalis eoꝝ
Alia lra. qui opãtur iniquitatẽ. Cadent in † re
† retiaculo. tia ei⁹ peccatores: Quid ergo fratres:
Cadent in retia eius pctõres: sed non oẽs
pctõres: Quidam pctõres qui vsq̃ adeo
sunt pctõres: vt sic ament vitam istam vt
p̃ponant illã vite eterne: cadent in musci-
pulã eius. Sed quid dicis: Putas isti ta-
les cadunt in retia eius: Sed quid de dis-
cipulis tuis o christe: Ecce cũ ferueret pse
cutio: quãdo dimiserũt te omẽs solũ: et ie
rũt vnusquisq̃ in sua: predixisti hoc quia
preuidisti. Nõ eni quia tu p̄nũciasti: tu fe-
cisti: aut tu in quoq̃ te negasti. Sed ecce
illi qui tibi coherebant in tua temptatiõe
et persecutiõe: qua te inimici reqrebãt cru
cifigendũ defecerũt: et vnus ille audax: q̃
tibi ꝓmiserat: quia tecũ esset vsq̃ ad mor-
tem: audiuit quidẽ a medico q̃d in se age-
ret egrotus. Febriens se eni sanũ dixerat:
cordis venam ille tangebat. Ventũ est ad
temptatiõem: ventũ est ad ꝓbatiõem: vẽ-
tum est ad accusatõem: et iam ipe interro-
gatus: nõ ab aliqua magna potestate: ab
infimo mãcipio ⁊ hoc a femina: ab ancilla
int̃rogat⁹ succubuit. Negauit ter. Semel
negato cũ memoraret̃: negauit iteꝝ. Bis
negato cũ mẽoraret̃: negauit tertio. Hoc
p̄dixerat dñs: nõ p̄ceperat: non coegerat.
Aut si ꝓpterea putatur Petrus recte fe-
cisse: quia hoc p̄dixerat dñs: recte fecit et
Judas qui tradidit eum: q2 et hoc p̄dixe-
rat dñs. Absit fratres mei: hec vox illorũ
electoꝝ est qui etiã pctã sua defẽdũt poti⁹
q̃ fatentur. Petrũ ipm poti⁹ attendam⁹.
Si nihil peccauit quare fleuit: Nõ interro
gemus de Petro: nisi lachrymas Petri:
Fideliores testes de illo nõ inuenim⁹. Fle-
uit amare inq̃t. Nondũ idoneus erat pas-
sioni: Seq̃re me postea illi dictũ erat. Ad-
huc futurus erat firmius ɔfirmatus dñi re
surrectiõe. Ergo nõdũ erat tempus vt di-
spergẽtur illa ossa iuxta infernũ. Nam vi-
dete: q̃ multi defecerũt vsq̃ ad ipos pri-
mos herentes ori eius: etiã ipsi defecerũt.
Quare hoc. † Singularis ego sũ do-
nec trãseam. Hoc eni sequit̃ in psalmo.
Supra dixerat: custodi me dñe a muscipu
la quã statuerũt mihi: et ab scandalis qui
opantur iniquitatẽ. A muscipula et a scã-
dalis ⁊ a terrentibus ⁊ a lapsis. Sed quia
in ei⁹ passiõe etiã illi primi qui futuri erant
duces ecclie: et colũne terre defecerãt: nõ-
dũ factuȝ erat q̃d ait in alio psalmo: Ego
confirmaui colũnas eius. Quid ait: Sin-
gularis ego sum donec trãseam. Hec vox
ex ꝑsona capitis: singularis ego sũ donec
transeam. Quid est singularis: In passio
ne tu solus pateris: tu solus occideris ab
inimicis. Singularis ego sũ donec trãseã.
Quid ẽ donec transeã: Euãgelista dicit:
Cũ aũt venisset hora vt Jesus transiret de
hoc mũdo ad patrẽ. Quid ẽ ergo donec
transeã: nisi de hoc mũdo ad patrẽ: Tunc
eni confirmabo columnas eius: id est co-
lumnas terre: q̃ in mea resurrectiõe didi-
cerint plene mortẽ nõ esse timẽdã. Donec
ergo trãseaȝ singularis sum. Cũ transiero
multiplicabor: Multi me imitabũt̃: multi
patient̃ in noĩe meo. Unus ego sũ donec
trãseam: multi in me vn⁹ erũt dũ trãsiero.
Singularis ego sũ donec trãseam. Audite
etiã mysteriũ vbi ei⁹. Scd̃m grecã locutio
nẽ pascha videt̃ passionẽ significare. πασ
χειμ eni pati dicit̃: Scd̃m hebreã aũt lin
guã sic interp̄tati sũt q̃ nouert̃: pascha trã-
situs interp̄tatur. Nã et si interrogetis be-
ne grecos: negãt grecũ eẽ pascha. Sonat
ibi q̃dẽ πασ χειμ: id est pati: s̃ nõ solet sic
deflecti. Passio eni παθοσ grece dicitur:
nõ pascha. Ergo pascha sicut dicũt q̃ no-
uerũt: et qui nobis q̃d legeremus interp̄ta
ti sunt: trãsitus interp̄tatur. Ideo ventura
passione dñi: tãq̃ ipo verbo loq̃retur euã
gelista: Cũ venisset iq̃t hora, vt trãsiret Je
sus de hoc mundo ad patrẽ. Pascha hic
ergo sonuit in hoc versu: singularis ego sũ
donec transeam. Post pascha iam nõ ero
singularis: post trãsitũ nõ ero singularis.
Multi imitabũt̃: multi cõsequẽtur. Et si
postea sequẽtur: q̃d erit: Singularis ego
sum donec transeã. Quid ẽ q̃d dñs ait in
hoc psalmo: singularis ego sũ donec trã-

cam. Quid est quod expoſuimꝰ? Si intel-
lerimus: attende ipſius verba in euāgelio:
Amē amē dico vobis inqt: niſi granū fru
menti cadens in terrā mortuū fuerit ipſuz
ſolū manet: ſi aūt mortuū fuerit multū fru
ctū affert: hoc ibi ait: vbi etiā dixit: Cū ex-
altatuſ fuero a terra oīa trahā ad meipm.
Niſi granū frumenti inqt cadens in terrā
mortuū fuerit ipſū ſolū manet: ſi aūt mor-
tuū fuerit mltū fructū affert. Ergo illi gra-
no multa ſeges debebat: ſed expecta: mor
tificetur adhuc: quia granū niſi in terrā ce
ciderit et mortificatū fuerit ſolū remanet.
Ergo ſolus erat anteꝗ̄ eſſet mortificatuſ.
Propterea ⁊ Petrꝰ nōdū habebat tales
vires: accepturus erat vires ſequēdi: non
habebat ꝑcedendi. Propter chriſtuz eni:
id eſt ꝓpter confeſſionem noīs chriſti quo
chriſtiani ſumꝰ: nemo mortuus eſt añ chri
ſtū: ne forte occurrat nobis: multi eni mor
tui ſunt et martyres ſunt: multi et ꝓphete
talia paſſi ſūt: nō tamē ideo moriebant qꝛ
prenūciabant chriſtū: ſed quia peccata ho
minū dicebant in eos: ⁊ eorū iniquitatibꝰ
liberius reſiſtebāt: et habent inter marty-
res. Juſte eteni ſi nō ꝓ nominis chriſti cō
feſſione: tamen pro veritate occiſi ſūt. Uſ-
ꝗ̄ adeo aūt pro ipō nomine: id eſt ꝓ ꝯfeſ-
ſione noīs chriſti nemo mortuus eſt: añꝗ̄
granū illud caderet in terrā: cuius ex ꝑſo-
na dictū eſt: ſingularis ego ſum donec trā
ſeam: vt et ipſe Johānes qui recens inter
fectus erat: ab iniquo rege donatus puel-
le ſaltatrici: nō ꝓpter hoc interfectus eſſet
quia confeſſus eſt chriſtū. Potuit itaꝗ̄ et
inde occidi et hoc a multis: Si ꝓpt aliud
occiſus eſt ab vno: quāto potiꝰ ꝓpter chri
ſtū potuit occidi ab ipīs qui occiderūt chri
ſtum? Perhibebat eni chriſto teſtimoniū
Johannes. Jlli qui audiebāt chriſtū ipm
occidere volebāt: et eū qui teſtimoniū ꝑhi
bebat nō occidebāt. Quia eni ſi fieret im-
petus ꝓpter chriſtū in Johānem: nō nega
ret. Erāt qppe in illo vires magne quibus
appellatus eſt amicus ſpōſi. Magna in il
lo grā: magna excellētia: int natos mulie-
rū nemo exurrexit maior Johāne bapti-
ſta. Ergo in illū ipetus factus eſt q̄ nō ha-
bebat tales vires. Fit ⁊ impetꝰ in Petrū:
nō fit in Johānem. Eteni vires ipſas Pe
trꝰ poſt accepit: tūc infirmꝰ fuit. Pro chri-
ſti nomine ille interrogat qui vires nō ha-
bebat. Jlle qui habebat vires: nō patit ꝑ-
ſecutiōem ꝓpter chriſtum: ne pro nomine
chriſti añcederet chriſtū. Non occiditur a
iudeis qui ꝑhibebat liberꝫ teſtimoniū chri
ſto quē occiderūt iudei: et occidit ab He-
rode quia dicebat ei: non tibi licet habere
vxorem fratris tui. Neꝗ̄ eni frater eius ſi-
ne poſteritate deceſſerat. Pro lege quidē
veritatis: pro equalitate: pro iuſticia: ideo
ſanctus: ⁊ ideo martyr: ſed nōn tñ pro illo
nomine quo chriſtiani ſumꝰ. Quare hoc:
niſi vt impleretur: ſingularis ego ſum do-
nec tranſeam.

Explicit Tractatꝰ de pſ̄. CXL
Jncipit Tractatꝰ de pſ̄. CXLI

Prefatio.

SOlēnitati martyrū ſicut deuotio
celebritatꝫ vr̄e: ita noſtre ſeruitutꝫ
ſermo debet. Sꝫ meminiſſe opor-
tet caritatē veſtrā: heſterna die ꝗ̄ mlta di-
cta ſint. Nō eni quia propter auiditatē in
terioris oris veſtri: ꝑ totū ſermonē taꝗ̄ re-
centes affuiſtis: ꝓpterea obliuiſci debemꝰ
infirmitatis cōmunis: primo quia ⁊ hono
rare oportet verba ꝑclara ſicut ſcriptū eſt:
Preclara aūt verba ſapiētie ſūt. Dñi dei
ſunt: ꝑ nos taꝗ̄ ꝑ vaſcula vobis miniſtrā
tur: ⁊ ſi fictilia ſūt vaſa: ſed panis celeſtis
eſt. Aplus dicit: Habemꝰ theſaurū iſtū in
vaſis fictilibus vt eminētia virtutꝫ ſit dei.
Qui aūt theſaurus: idē ⁊ panis. Nā ſi nō
idem eſſet theſaurus et panis: non de ipſo
theſauro alibi ſcriptū eſſet: Theſaurꝰ deſi
derabilis requieſcit in ore ſapiētis: vir au
tem ſtultus glutit illū. Unī admonemꝰ ca-
ritatē veſtrā: vt ea q̄ audiendo taꝗ̄ vētre
mēoria ꝯditis: rurſus reuoluēdo ⁊ cogitā
do quodamodo rumineti. Hoc ē eni the
ſaurus deſiderabilis: reqeſcit in ore ſapien
tis: vir aūt ſtultus glutit illū. Breuiter di-
xit: ſapiēſ ruminat: ſtultꝰ nō ruminat. Hoc
aūt apte et latine quid eſt? Sapiēs cogitat
ea que audierit: ſtultuſ aūt audita obliuio
ni tradit. Neꝗ̄ enim propter aliud in lege
mūda ea dicta ſūt animalia que rumināt:
immūda q̄ non rumināt. Nā creatura dei
oīs mūda eſt. Artifici deo: tā mūdꝰ ē agnꝰ
ꝗ̄ porcꝰ. Creauit eni omnia bona valde:
et omnis creatura dei bona ē. Dicit apo-
ſtolꝰ. Et omnia mūda mūdis. Cū ergo in
natura vtrūꝗ̄ ſit mūdū: ſignificatōe tamē
agnus ſignificat aliquid mūdum: porcus
ſignificat aliquid immūdum. Agnus ſig-
nificat innocentiam ſapientie ruminātis:

porcus significat immũditiam stulticie ob
liuiscentis. Breuis psalmus pro solenni
tate dictus est: videamus an possit etiam
breuiter tractari.

Expositio psalmi.

Voce mea ad dñm clamaui:
Sufficeret: voce ad dominuz cla
maui: forte non frustra additũ est
mea. Multi eni clamant ad dñm: nõ vo
ce sua: sed voce corpis sui. Homo ergo in
terior in quo cepit habitare christus per fi
dem: voce sua non strepitu labiorũ: sed in
affectu cordis clamet ad dñm. Nõ vbi ho
mo audit ibi de⁹ audit. Nisi voce pulmo
nũ: et laterũ: ⁊ lingue clames: homo te nõ
audit. Cogitatio tua clamor est ad domi
nũ. Voce mea ad dominũ clamaui. Vo
ce mea ad dñm depcat⁹ sũ. Quod di
xit clamaui: exposuit cuz dixit depcat⁹ sũ.
Clamant eni ad dñm: et qui blasphemãt.
Insupiori versu clamorẽ posuit: in sequẽ
ti clamorez exposuit. Quasi exigeret quo
clamore clamasti ad dñm: ad dñm inquit
depcatus sũ. Clamor me⁹ depcatio mea:
Alia lra. non cõuitium: non murmur: non blasphe
† in conspectu mia. Effundo† ante eũ pcem me
eius orationẽ. am: Quid est ante eũ: In ɔspectu eius.
Quid est in cõspectu ei⁹: Vbi videt. Vbi
aũt nõ videt: Ita eni dicimus vbi videt:
quasi alicui nõ videat. Sed in isto cetu re
rum corpalium vident et hoies: vident et
animalia: ille aũt videt: et vbi homo nõ vi
det. Nã cogitationem tuã nullus hoim vi
det: deus aũt videt. Ibi ergo effunde pcẽ
tuã: vbi solus ille videt qui remũerat. Nã
in abscondito te dñs Jesus christus iussit
orare: sed si agnoscas cubiculũ tuũ ⁊ mũ
das: ibi rogas deum. Cum aũt oratis in
quit: nolite fieri sicut hypocrite: qui stãt in
plateis et vicis orãtes: vt videant ab ho
minibus. Tu aũt cũ oras intra i cubiculũ
tuũ: et claude ostiũ: ⁊ deprecare deũ tuum
in occulto: ⁊ qui videt in occulto reddet ti
bi. Si hoies reddituri sũt: effũde ante ho
mines pcẽ tuã: Si de⁹ redditur⁹ ẽ: effunde
añ eũ precẽ tuã ⁊ claude ostiũ: ne tempta
tor ingrediatur. Tẽptator nõ cessat pulsa
re vt irrũpat: si clausũ inuenerit trãsit. Jõ
apostolus: quia i nostra potestate est ostiũ
claudere: ostiũ cordis nõ parietũ: ibi eni ⁊
cubiculũ: quia ergo in potestate nostra est
hoc ostiũ claudere: Nec͡ȝ detis inqt locũ
diabolo. Eteni si intrauit et possedit: attẽ
de quia tu negligẽter clausisti: aut claude
re neglexisti. Quid est aũt claudere ostiũ:
Hoc ostiũ tãc͡ȝ duas habet valuas: cupi
ditatis: et timoris: Aut cupis aliqd terre
num: et hac intrat: aut times aliquid terre
nũ et hac intrat. Timoris ergo et cupidi
tatis ianuam claude contra diabolũ: api
ad christuz. Quõ ipsas valuas aperis ad
christũ: Cupiendo regnũ celoꝝ: timendo
ignẽ gehẽnarũ. Per cupiditatẽ seculi dia
bolus intrat: per desideriũ vite eterne chri
stus intrat. Per timorẽ penarũ tpaliũ dia
bolus intrat: per timorẽ ignis eterne chri
stus intrat. Ecce martyres clauserũt ianu
am ɔtra diabolũ: christo aperuerũt. Pro
misit eis multa mũdus iste: riserũt: clause
rũt valuã cupiditatis aduersus diabolũ.
Minat⁹ ẽ mũdus iste bestias: ignes: cru
ces: nõ timuerũt: clauserũt timoris valuã
cõtra diabolũ. Videam⁹ si aperuerũt illã
christo. Qui confessus me inquit fuerit co
ram hoibus: confitebor illũ ⁊ ego corã pa
tre meo qui ẽ in celis. Amauerũt ergo reg
nũ celorũ: vbi eos cõfitebit christ⁹. Quõ
modo eos confessurus est christus: Veni
te benedicti patris mei: percipite regnum
quod vobis paratũ est ab origine mũdi.
Confitebitur illos ad dexterã positos. Vi
deam⁹ si et timoris valuã christo apuerũt:
quã diabolo clauserãt. Vno eodẽc͡ȝ loco
dñs monet hoc: vt ⁊ diabolo claudat: ⁊ si
bi apiatur. Nolite inqt timere eos qui cor
pus occidũt: aiaz aũt nõ possũt occidere.
Monuit vt timoris valua in faciẽ diabo
lo elideretur. Ergo nihil est timẽdũ: Non
ergo apitur aditus timoris christo: q̇ clau
sus ẽ diabolo: Statim subiecit tãc͡ȝ dicẽs:
Exclusisti illũ: aperi mihi. Sz eũ timete in
quit qui habet potestatẽ et aiam ⁊ corpus
occidere in gehẽnã ignis. Jã ergo si credi
disti ⁊ aperuisti christo: claude cõtra dia
bolũ. Intus est christ⁹: ibi habitat: Effun
de ante eũ pcẽ tuã: noli querere: vt de lon
ge te exaudiat. Nõ eni longe est sapientia
dei: que ptẽdit a fine vsc͡ȝ ad finẽ fortiter: ⁊
disponit oia suauiter. Ecce intus est apõ
te: ante eũ effunde pcẽ tuaz. Ibi sũt aures
eius: q̇a nec͡ȝ ab oriẽte: nec͡ȝ ab occidẽte:
nec͡ȝ a desertis montibus: quoniam deus
iudex est. Si iudex est: qualem causam ge
ras in corde tuo vide. Effundã ante eum Alia lra. †
pcez meã. †Tribulationẽ meã †in cõ † añ ipsum
ꝓnuncio.

ſpectu eiꝰ ānūciabo. Repetitio eſt: et
in ſuꝑiorībꝰ duobus verſibꝰ: et in his ꝯſe-
quētibꝰ ſentētie due ſūt: & vtraqꝫ bis dicta.
Una eſt illa: Uoce mea ad dn̄m clamaui:
voce mea ad dn̄m deprecatꝰ ſum. Altera
eſt: Effundā ante eū precē meā: tribulatio
nem meā in ꝯſpectu eius annūciabo. Qđ
eni eſt: ante eū: hoc eſt: in cōſpectu eius: et
qđ eſt: precē meā effundā: hoc eſt: tribula-
tionē meā annūciabo. Quādo hoc facit?
In ꝑſecutiōe poſitꝰ loquitᷣ. †Cum de-
ficit a me ſpūs meꝰ: Quare deficit ſpi-
ritus tuus o martyr in tribulatiōe poſite?
Ut non mihi arrogē vires meas: vt ſciam
ꝙ alius in me operatᷣ ipſam virtutē. Cum
aūt vos tradēt iudicibꝰ: ſicut monuit dn̄s
quos martyres facere volebat: Nolite co
gitare q̄d loquamini: nō eni vos eſtis qui
loquimini: ſed ſpūs pr̄is veſtri qui loquitᷣ
in vobis. Ergo deficiat ſpūs tuus: loquatᷣ
ſpūs dei. Merito eos paupes facere vole
bat ſpū: Beati inq̄t paupes ſpū: qm̄ ipoꝝ
eſt regnū celoꝝ. Beati ḡ paupes ſpū ſuo:
diuites ſpū dei. Om̄is eni hō qui ſpm̄ ſuū
ſequitᷣ: ſuperbus eſt: Subde ſpūm tuū: vt
capiat ſpūm dei. Ibat in culmē: reſideat
in vallē. Si ierit in culmē: denatat ab illo
aqua: ſi in valle reſederit: implebitᷣ ex ea: ⁊
fit ille venter de quo ſcriptum eſt: Flumi-
na aque viue fluent de ventre eius. Ergo
cū deficit a me ſpūs meus in ꝯſpectu tuo:
annūciaui tribulationē meaꝫ: humilis fa-
ctus confitēs tibi: deficiēte ſpū meo: cū ſim
plenus ſpū tuo. Et audierūt forte hoīes:
qꝛ defecit in me ſpūs meus: et deſperaue-
rūt de me ⁊ dixerūt: Cepimꝰ eū ⁊ oppreſſi-
mus eum. Et tu cognouiſti ſemitas
meas. Illi enim me deiectum putabant:
tu me ſtātē cernebas. Illi qui ꝑſequebātᷣ ⁊
cōprehēderāt implicatos putabāt pedes
meos: ſꝫ illis obligati ſunt pedes ⁊ cecide-
runt: nos auteꝫ ſurreximꝰ et erecti ſumus.
Oculi mei ſemꝑ ad dn̄m: qm̄ ipſe euellet
de laqueo pedes meos: perſeueraui ambu
lando. Qui eni ꝑſeuerauerit vſqꝫ in finem
hic ſaluus erit. Illi oppreſſuꝫ me putabāt:
ſed ego ambulabā. Ubi ambulabā? In ſe
mitis quas illi nō videbāt qui me captum
putabant: in ſemitis iuſticie tue: in ſemitis
preceptorū tuorū. Tu eni cognouiſti ſemi
tas meas: perſecutoꝛ nō eas cognouit: nā
non in eis mihi inuideret ſi in eis mecū am
bularet. Que ſunt iſte ſemite: niſi vie ille de
quibꝰ alio loco dicitᷣ: Nouit dn̄s viam iu-
ſtorū et via impiorū peribit? Nō dixit: viā
impiorū nō nouit: nouit viā iuſtorū: ⁊ via
impiorū peribit. Quod eni non nouit pe-
ribit: multꝭ locis ſcripture inuenimꝰ: quia
dei agnoſcere ſeruare eſt: dei agnoſcere cu
ſtodire eſt: nō aūt agnoſcere dānare eſt.
Unde eni qui nouit omnia dicturus eſt in
fine: nō noui vos? Non inde gaudeāt ⁊ di
cāt: nō puniemur: q̄a nō nouit nos iudex.
Iā puniti ſunt ſi eos nō nouit iudex. Que
ergo ſunt vie quas nouit dn̄s: ipſe hic di-
cte ſunt ſemite: quo ait: tu cognouiſti ſemi
tas meas. Omnis eni ſemita via eſt: non
omnis via ſemita eſt. Quare ergo ſemite
vie ſunt dicte: niſi qꝛ anguſte ſunt? Uia la-
ta impiorū: via anguſta iuſtorū. Que via
ipſe ⁊ vie: queādmodū que eccleſia: ipe ec
cleſie: ⁊ qđ celū ⁊ ipi celi: Pluraliter dicūtᷣ
et ſingulariter dicūtᷣ: ꝓpter vnitatē eccleſie
vna eccleſia: vna eſt colūba mea: vna eſt
matri ſue: ꝓpter cōgregatiōes fraternas ꝑ
loca multe ſūt eccleſie. Eccleſie inquit iu-
dee que erāt in chriſto gaudebāt: ꝙ ille qui
nos ꝑſequebatᷣ nūc euāgelizat fidem: quā
aliquando vaſtabat: et in me glorificabat
deum. Eccleſias ſic dixit: et vnam eccleſiā
ſic dicit. Sine offenſiōe eſtote iudeiſ: ⁊ gre
cis: et eccleſie dei. Sic ergo et vie ⁊ via: et
ſemite ⁊ ſemita. Quare ſemite: ⁊ quare ſe-
mita? Quomō quare eccleſie ⁊ eccleſia ra-
tionem reddidimꝰ: debemus et hic redde
re rationem. Semite dicte ſunt dei: quia
multa precepta ſunt: et q̄a eadē multa pre
cepta ad vnū redigūtᷣ: qꝛ plenitudo legis
caritas: Propterea vie iſte in multis pre-
ceptis ad vnum colligūtur ⁊ vna dicūtur:
quia via noſtra caritas eſt. Videamꝰ ſi ca
ritas via eſt. Audiamꝰ aplm̄: Et adhuc
ſuꝑeminentiorē viam vobis demonſtro.
Quam dicis o apoſtole ſuꝑeminētiorem
viam? Quā dico audi: Si linguis hoīum
loquar ⁊ angelorū: caritatē aūt nō habeā:
factus ſum velut eramētū ſonās: aut cym
balum tinniēs: Et ſi habuero ꝓphetiā et
ſciero om̄ia ſacramēta et omnē ſcientiā: et
ſi habuero omnē fidē ita vt montes trāſfe-
ram: caritatē autē non habeam nihil ſum:
Et ſi diſtribuero oīa mea pauperibꝰ: et ſi
tradidero corpus meū vt ardeā: caritateꝫ
autē non habeā nihil mihi prodeſt. Ergo
caritatē dixit ſuꝑeminentiorē viam. Ma-
gna via iſta fratres: magnū miraculū ha-
bet hec via. Certe quia ſuꝑeminētiorē: ex-
cellētiorē. Hoc eni ſuꝑeminet quod excel-

Alia lra. In deficiē te me ſpiritum meū.

suz est. Nihil excellẽti⁹ est via caritatis: ꝛ nõ
in illa ambulãt nisi humiles. Has ergo se-
mitas dicit p̃cepta caritatis. Tu ğ inquit
cognouisti semitas meas. Tu nosti: q̃a qð
pro te patior: amore patior. Tu nosti: q̃a
caritas in me oĩa tolerat: Tu nosti: q̃a ꝛ
si trado corpus meũ vt ardeã: habeo illaz
sine qua illud non prodest homini. Quis
autẽ nouit vias istas hois fratres mei: nisi
vere ille cui dictum est: tu cognouisti semi
tas meas? Omnia eni facta humana ante
oculos hominũ incertũ est quo corde fiãt.
Et q̃multi impij metiẽtes semetipos ex se
metipsis dicũt de nobis ꝙ ista in ecclesia
querim⁹: honores: laudes: vtilitates tem-
porales? Q̃multi dicũt: me ꝓpterea loqui
vobis: vt acclametis ꝛ laudetis me: ꝛ hũc
me habere finẽ: ꝛ hãc intẽtionẽ cũ sloquor?
Et quomõ eis ostendo nõ ea intentiõe me
loqui? Restat vt deo dicã: tu cognouisti se
mitas meas. Quomõ illi sciũt qð nec vos
scitis? Quomõ illi sciunt qð vix ego scio?
Neq̃ eni meipsuz dijudico: Qui eni iudi
cat me domin⁹ est. Nescio quid de se Pe-
trus nesciens p̃sumpsit: ꝛ aliud videbat in
virib⁹ eius medicus. Ergo pie pureq̃ cla-
met ad dominũ: quia vere clamat: tu co-
gnouisti semitas meas. Sed vis vt ducat
te per istas semitas? Esto mitis: esto man-
suetus: nõ ferox: nõ superbus: nõ excussa
et erecta ceruice: sicut equus ꝛ mulus qui-
bus nõ est intellect⁹. Cum eni fueris mitis:
cum fueris mãsuetus: insidebit domin⁹ et
ducet te per vias suas. Diriget eni mites
in iudicio: docebit mansuetos vias suas.
Alia lra. Tu ergo cognouisti semitas meas. In
† ambulabã. via hac qua† ingrediebar: abscõde
† laqueum. rũt mihi† muscipulã. Via hec qua in-
grediebar christus est: ibi illi absconderũt
muscipulã qui persequunt in christo ꝓpter
nomẽ christi. Ibi ergo abscõderũt musci-
pulam mihi. Quid in me zelant? Quid in
me persequũtur ꝙ christian⁹ sum? Si hoc
persequunt ꝙ christian⁹ sum: in via quam
ingrediebar abscõderũt mihi muscipulã.
Quantũ in ipsis est: in via qua ingredie-
bar ipsi abscõderũt muscipulã mihi. Quã
tum ad eoruz cupiditatẽ pertinet: quantũ
ad eorũ conatũ: quantũ ad eorũ votũ: in
ipsa via me voluerũt habere muscipulam
qua caperer. Sed nouit domin⁹ viã iusto
rum: et tu cognouisti semitas meas. Hoc
quidẽ illi voluerũt: sed tu eos nõ permisi-
sti in te ponere scãdalũ: q̃a tu es via mea.

Nam ꝛ heretici in nomine christi nobis vo
lunt abscondere scandalũ: et ipsi fallũtur.
Qð se in hac via putãt ponere: extra viaz
ponũt: q̃a ꝛ ipsi extra viaz sunt: Muscipu
lã ponere nõ possunt vbi ipsi nõ sunt. Sed
dictũ est hoc ẜm cupiditatẽ eorum: ẜm vo
tum et opinionẽ eorũ. Nam expresse alibi
dictũ est: Iuxta semitas scãdala posuerũt
mihi. Hoc quod dictũ est in via: ẜm cupi-
ditatẽ eoruz ꝛ votũ dictũ est: Illud quod
dictũ est iuxta viã: id est iuxta semitas: ẜm
veritatẽ dictũ est. Reuera eni non ponũt
in semita: non ponũt in ipsa via: quia chri
stus est via. Sane iuxta semitas ponũt: nõ
eos christus sinit ponere in via: ne non sit
qua eam⁹. Sinit tñ eos ponere iuxta viaz
vt de via non declinem⁹. In via se putat
ponere scãdalũ paganus: quãdo mihi di-
cit: Colis deũ crucifixũ? Reprehẽdit cru-
cem christi quã nõ intelligit. In christo se
ponere putat quod iuxta viã ponit. Non
egrediar a christo: et nõ incido in muscipu
lam. Insultet ille crucifixo christo: videã
ego in frontib⁹ regũ crucẽ christi. Qð irri-
det: ibi saluor. Nihil est superbius egroto
qui deridet medicamẽtũ suũ. Si non deri
deret: acciperet ꝛ ipse ꝛ sanaret. Crux illa si
gnum est humilitatis: ille autẽ superbia ni
mia nõ agnoscit vnde sanet tumor anime
sue. Si autez ego agnosco in via ambulo.
Usq̃ adeo de cruce nõ erubesco: vt nõ in
occulto loco habeã crucem christi: sed in
fronte portẽ. Multa sacramẽta aliter atq̃
aliter accipim⁹. Quedã sicut nostis ore ac
cipim⁹: quedã per totũ corpus accipim⁹.
Quia vero in fronte erubescit ille qui di-
xit: Qui me erubuerit corã hominib⁹ eru-
bescã eum corã patre meo: qui in celis est:
ipsam ignominiã quodãmõ et quã paga-
ni deridẽt in loco pudoris nostri cõstituit.
Audis hominẽ insultare impudẽti ꝛ dice-
re: frontẽ nõ habet. Quid est frontẽ nõ ha
bet? Impudẽs est. Non habeã nudã fron
tem: tegat eam crux domini mei. Ergo in
via qua ingrediebar: absconderũt musci-
pulam mihi: quantũ in ipis est: nam iuxta
viam posuerunt: ego autẽ tutus ero si de
via nõ recessero. Ignoras quia in medio
laqueorũ ingredieris: ait scriptura? Quid
est in medio laqueorum? In via christi: et
hinc laquei ꝛ hic laquei: Laquei a dextris:
laquei a sinistris. Laquei a dextris pro-
speritas seculi: laquei a sinistris aduersi-
tas seculi. Laquei a dextris promissiones:

laquei a sinistris terrores. Tu in medio la
queorum ingredere: a via noli discedere:
nec ꝓmissio te capiat: nec terror elidet. In
hac via qua ingrediar abscōderūt musci-
pulā mihi. ¶ Cōsiderabā ad dexterā
et videbā: In dexteram cōsiderabat et
videbat: in sinistrā qui cōsiderat excecat.
Quid est in dexterā ꝯsiderare? Ubi erūt il
li qb⁹ dicet: Venite bndicti p̄ris mei possi
dete regnū. Erūt eni q̄dā in sinistra: qb⁹ di
cet: Ite in ignē eternū qui parat⁹ est diabo
lo et angelis eius. Fremēte ergo toto mū-
do ⁊ minante in persecutiōib⁹: crebrescēti-
bus vndiqꝫ insultatiōib⁹ hominū atqꝫ ter
roribus: ille cōtemnēs presentia: respicie-
bat in futura: attēdebat in dexterā vbi fu-
turus est: vbi esse meditabat illuc attēde-
bat: et ideo oīa ferebat. Illi aūt qui per-
sequebant nō videbant: Ideo cū diceret:
Considerabā ad dexterā ⁊ videbā: secut⁹
ait: Et nō erat qui cognosceret me.
Cum eni toleras oīa: quis nouit q̄d attē
das: vtrū ad dexterā oculū dirigas an in si
nistrā? In eo qd̄ toleras si laudē hoim que
ris: in sinistrā attēdisti. In eo qd̄ toleras si
ꝓmissa dei queris: in dexterā attēdisti. Attē
disti in dexterā videbis: attēdisti in sinistrā
excecaberis. Sed ⁊ cū vides ad dexterā:
nō erit qui te agnoscat. Quis eni te ꝯsolat
nisi dn̄s: cui dicis: Et tu cognouisti semi-
tas meas? Nec erat qui cognosceret me.
¶ Perijt fuga a me: Tanqꝫ circūclu-
sum se dicit: perijt fuga a me. Insultēt per-
secutores: Oppressus est: capt⁹ est: circū-
clusus ē: vict⁹ est: perijt fuga ab illo. Ab il
lo perijt fuga qui nō fugit: qui aūt nō fugit
patiat quicquid pōt pro christo: id est nō
fugit animo. Nam corpe fugere licet: con-
cessum est: permissum est: dn̄o dicente: Si
vos ꝑsecuti fuerint in vna ciuitate: fugite
in alterā. Qui ḡ nō fugit animo: perijt ab
illo fuga. Sꝫ interest q̄re nō fugiat: q: cir-
cūclusus est: q: capt⁹ est: an q: fortl̄ est. Et
a capto perijt fuga: et a forte perijt fuga.
Que ergo fuga cauēda est: que fuga a no-
bis pereat? De qua dn̄s dicit in euāgelio:
Quia pastor bonus animā suā ponit pro
ouib⁹ suis: mercēnarius aūt et q̄ nō est pa
stor cū viderit lupū venientē fugit. Cū vi-
derit predonē: quare fugit? Quia non est
ei cura de ouib⁹. Talis fuga ab isto perie-
rat: siue ab ipsius capitis persona accipia
mus hanc vocē illius christi dn̄i: qui pro
oībus mortuus est: siue a membris eius
martyrib⁹ nr̄is: q: et ipsi pro fratrib⁹ passi
sunt. Audi Joannē dicentē: Sicut eni ille
animā suā pro nobis posuit: sic ⁊ nos de-
bem⁹ animas pro fratrib⁹ ponere. Sed cū
illi ponūt christus ponit: q: cū illi patiunt
ꝑsecutionē ipse clamat: quid me perseque
ris? Perijt fuga a me. Et nō est q̄ requi
rat animā meā. Ergo nō est qui exqui-
rat animā ipsius? Uidit hoīes velle seuire
in necem suā: velle effundere sāguinē ei⁹:
quomō nō est qui requirat animā eius? Et
hoc duobus modis accipit. Quomō peri
re fugā accipit duob⁹ modis: q: ⁊ a capto
et a forte perijt fuga: sic duob⁹ modis que
ritur anima hoīs: aut a persecutorib⁹: aut
a dilectorib⁹. Ita ḡ nō est qui requirat ani
mā meā. De illis dixit: certe qui ꝑsequūt
animā meā: et non querūt animā meā. Si
aūt requirāt animā meam inuenient inherē
tem tibi. Et si norunt eā querere: norunt ⁊
imitari. Nā vt noueritis queri animā ho-
minis ⁊ a persecutorib⁹: inde alibi dicitur:
Confundant ⁊ reuereant qui querūt ani-
mam meā. ¶ Clamaui ad te dn̄e dixi
tu es spes mea: Quādo tolerabā: quā
do tribulabar: dixi tu es spes mea. Spes
mea hic: ideo tolero. Portio autē mea
non hic: sed in terra viuentiū. Dat deus
portionē in terra viuentiū: sed nō aliquid
a se extra se. Quid dabit amanti se: nisi se? Alia lra.
¶ Intende ad †orationē meā: quia †depcationē.
huīliatus sum nimis. Humiliatus a
persecutorib⁹: humiliat⁹ in cōfessione: hu-
miliat se inuisibiliter: humiliat⁹ ab hostib⁹
visibiliter. Erigit ergo ab illo visibiliter et
inuisibiliter. Inuisibiliter erecti sunt iam
martyres: visibiliter erigētur: cū corrupti-
bile hoc induerit incorruptionē in resurre-
ctione mortuorū: cū ⁊ hoc ipsum in quod
solū ꝑsecutores seuire potuerūt instaurat.
Nolite timere eos qui corpus occidunt:
animā aūt non possunt occidere. Et quid
perit? Quid occidūt? Uel hoc eis permit
titur vt qd̄ occiderint pereat? Non periet.
Audi ipsius dn̄i promissionē: Amen dico
vobis: capillus capitis vestri non periet.
Quid ergo de ceteris mēbris sollicitus es Alia lra.
vbi capillus nō perit? †Erue me a ꝑse †Libera.
quentib⁹ me: A quibus putatis ꝙ oret
vt eruatur? Ab hominib⁹ qui ꝑsequebant?
Ita vero ipsi hoīes sunt hostes nr̄i? Habe
mus alios hostes inuisibiles: qui aliter ꝑse
quunt. Homo ꝑsequit vt occidat corpus:
ꝑsequit alius vt illaqueat animā: Et ideo

per vasa sua: qꝛ de illo dictum est: Operaṫ
in filijs diffidẽtie per vasa sua: id est hoies
in quibꝰ operaṫ: agit ꝑsecutionẽ corpis: vt
intus fiat ruina cordis. Nam si cadẽte cor-
pore stat anima: muscipula cõminuta est:
et nos liberati sumus. Ergo sunt ⁊ alij ho-
stes nostri: a quibꝰ deprecari debemꝰ deũ
vt eruat nos: ne seducant nos: vel fractos
molestijs secularibus: vel inductos illece-
bris. Qui sunt isti hostes? Videamꝰ si ab
aliquo seruo dñi aperte describunṫ: ab ali
quo milite perfecto: qui cũ illis cõgressus
est. Audi apostolũ dicentem: Non est no-
bis colluctatio aduersus carnem ⁊ sangui
nem. Nolite quasi odia vestra ꝯuertere in
homĩes: et eos vobis hostes existimare: et
eorũ inimicitijs vos cõteri putare. Isti ho
mines quos timetis: caro ⁊ sanguis sunt: ⁊
nõ est vobis colluctatio aduersus carnẽ et
sanguinẽ. Sic voluit dicere: contemnens
hominũ mortalitatẽ. Et aduersus quos?
Aduersus principes inquit et potestates:
et rectores huius mũdi tenebrarũ harum.
Expaueras cum audires: rectores mũdi.
Si rectores mundi istius: nunquid preter
mũdũ iturus es vbi illos nõ patiaris? Pre
ter mũdũ iturus es vbi ab eis eruaris? Sic
ergo accipe mũdi ⁊ tenebrarũ harũ recto-
res: nõ rectores celi et terre. Nam ipsa fa-
brica dei est. Celũ ⁊ terra mũdus dicitur: ⁊
hoies mali mũdus. Quare et isti mũdus?
Quia diligũt mundũ: ⁊ ideo tenebre: qꝛ ⁊
impij. Ideoqꝫ iam ex ipso numero credẽ-
tibus multis: quid dicit aplus? Fuistis ali
quãdo tenebre: nunc aũt lux in dño. An-
teqꝫ essetis ergo lux: cũ tenebre essetis: attẽ
dite quẽ rectorẽ habuistis. Quem rectorẽ
habent iniqui: nisi diabolũ: quomodo pij
et fideles rectorẽ habẽt christũ? Ergo dia-
bolũ et angelos eius rectores mũdi appel
lauit: id est rectores dilectorũ mũdi: recto
res peccatorũ: quod est tenebrarũ harũ.
Ipsos habemꝰ inimicos: a quibꝰ debemꝰ
deprecari dñm: vt eruamur. Audi mũdũ:
et mũdũ aperte vno loco in scriptura san-
cta in euãgelio: mundũ quem fecit deus:
mundũ quẽ regit diabolus: id est dilecto-
res mũdi. Homines eñi ipsos fecit deus:
dilectores mũdi nõ eos fecit. Mundũ eñi
diligere peccatũ est: peccatũ aũt non fecit
deus. Audi ergo vt dicere ceperã mundũ
et mũdũ. In hoc mũdo erat dictũ est. De
quo dictũ est: in hoc mũdo erat: nisi de sa-
piẽtia dei: qđ est christus Iesus: de qua di

ctum est qđ pauloante cõmemoraui: Per
tendit a fine vsqꝫ ad finem fortiter: ⁊ dispo
nit oĩa suauiter. Attingit eñi vbiqꝫ pro-
pter suã mũdiciã: et nihil inquinatũ in illã
incurrit. Ergo in hoc mũdo erat: ⁊ mũdus
ꝑ ipm factꝰ est: ⁊ mũdus eũ nõ cognouit.
Audistis duos mũdos: mũdus per eũ fa-
ctus est: ⁊ mundus eum nõ cognouit. Nõ
mundus qui factus est per Iesum: ab illis
principibꝰ et potestatibꝰ tenebrarũ regiṫ:
sed mũdus qui nõ cognouit Iesum: id est
dilectores mũdi pctõres ⁊ iniqui: superbi
⁊ infideles. Vñ mũdus pctõres? Quia di
ligunt mũdũ: ⁊ diligẽdo inhabitãt mũdũ:
quomõ domus diciṫ ⁊ fabrica ⁊ inhabitã-
tes. Bona domus plerũqꝫ bona fabrica:
et bona domus: qꝛ boni conseruanṫ in ea.
Et caue domũ istã: qꝛ mala est. Duobus
modis diciṫ mala est domus hec: caue for
te ꝓpter ruinã ne aliquid cadat et te pre-
mat. Diciṫ ⁊ sic alio mõ: queadmodũ ca-
ue domũ istã tam malã ne incurras in la-
queũ venãtiũ: ne pauper opprimaris a di-
uite: ne fraudẽ aliquã patiaris. Quomõ er
go domus ⁊ domus: sic mũdus ⁊ mũdus.
Quare aũt ⁊ iusti cũ sint ⁊ ipi in mũdo nõ
dicunṫ mũdus? Quia dicit aplus: In car
ne aũt ambulãtes nõ ſm carnẽ militamꝰ:
cõuersatio aũt nostra in celis est. Habitat
hic iustus carne: sed corde cũ deo est: Et
ipse appellatur mũdus: si sine causa audit
sursum cor: si autẽ est causa quare audit:
sursum cor habet. Mortui eñi estis dicit:
et vita vr̃a abscõdita est cũ christo in deo.
Quorũ aũt vita hic est: id est quorũ desi-
deriũ et amor hic erit: hic cõteriṫ: hic impli
catur: bene dicunṫ habitatores mũdi. Et
bene dicunṫ mũdus illi qui habitãt in mũ-
do: sicut bene dicunṫ domus illi qui inha-
bitãt domũ. Mundus ergo ⁊ mũdus: mũ
dus per eum factus est: ⁊ mũdus eũ nõ co
gnouit. Ecce mũdus factus est per dñm:
ecce mũdus qui non cognouit dñm. Lau-
da tu fabricam et ama fabricatorẽ: et noli
amare habitare in fabrica: sed habita in fa   Alia lr̃a.
bricatore. Erue me a persequentibus me.   † Quia co
† Quoniã corroborati sũt sup me.   fortati.
Quis dixit corroborati sunt sup me? Cor-
pus christi clamat: ecclesie vox est: mẽbra
christi clamant. Multum creuit numerus
peccatorũ: Quoniam abundauit iniqui-
tas: refrigescet caritas multorũ: Erue me   Alia lr̃a.
a persequentibꝰ me: quoniam corrobora-   † Educ de
ti sunt super me.   † Erue de carcere   custodia.

Varia frs. expositiū. animā meā: vt ꝯfiteaꝛ nomini tuo:
Carcer iste a priorib⁹ varie intellectus est.
Et fortasse iste est carcer: qui ⁊ scribiꝛ in ti-
tulo. Spelunca. Titulus eni psalmi hui⁹
ita se habet. Intellectus ipsi Dauid.
cū esset in spelunca: oratio. Que spe
lūca: ipe ⁊ carcer. Duo quedā intelligēda
pposuim⁹: sed vnū cū intellexim⁹ vtrunqꝫ
erit. Merita carcerē faciūt: Nam in vno
quodā habitaculo: alteri domus est: alteri
carcer est. Illi qui custodiūt hoies inclu-
sos: et si in domo sua custodiāt: illi qui ar-
tius custodiunꝛ in carcere sunt. Nunquid
⁊ illi in carcere dicēdi esse sūt? Unū habita
culū et illi est ⁊ illi. Alteri fecit domū liber-
tas: alteri carcerē seruitus. Quibusdā er-
go visū est: ꝙ spelūca ⁊ carcer mūdus iste
sit. Et hoc orat ecclesia: vt de carcere edu-
caꝛ: id est de hoc mūdo: de sub sole vbi om
nia vanitas. Diciꝛ enim: oīa vanitas et
presumptio spūs: in oīa tpe hoīs quo
ipse laborat sub sole. Ergo extra istū mun-
dum nescio quare: qꝛ polliceꝛ nobis deus
quid futuri sum⁹. forte ideo de loco isto cla
mam⁹: Educ de carcere animā meā. Ani-
ma nostra per fidē et spem in christo est: si-
cut paulo ante dixi: Uita vestra abscōdita
est cū christo in deo: corpus aūt nostrū in
isto carcere: in isto mūdo. Si diceret: educ
de carcere corpus meū: securi acciperem⁹
carcerē mūdū: Fortasse tamē ppter aliqua
que nos tenēt desideria terrena: cōtra que
luctamur ⁊ dimicam⁹: qꝛ video aliā legē in
mēbris meis repugnātē legi mētis mee: et
recte dicim⁹: Educ de carcere animā meā
de hoc mūdo: id est de laborib⁹ ⁊ pressuris
huius seculi. Non eni caro quā tu fecisti:
sed corruptela carnis ⁊ pressure ⁊ tempta-
tiones: carcer mihi sunt. Aliqui aūt dixe-
runt: carcerē istuꝫ ⁊ speluncā: corpus hoc
esse: vt hoc sit: educ de carcere animam
meā. Sed ⁊ iste intellect⁹ vacillat aliquātu
lum. Quid enim magnū: educ de carcere
animā meā: educ de corpore animā meā?
Latronū anime ⁊ sceleratorū nōne exeunt
de corpore: ⁊ eunt in peiores penas: ꝙ hic
ptulerūt? Quid eni magnū petiꝛ: educ de
carcere animā meā: cū siue sero: siue cito:
necesse sit hinc exire? Forte iustus dicit: iā
moriar: educ de carcere isto corpis animā
meā. Si nimis festinat: nō habet caritatē.
Desiderare quidē hoc debet ⁊ cōcupisce-
re: sicut apłus ait: Concupiscētiā habens
dissolui et esse cū christo: multo eni magis
optimū. Sꝫ vbi est caritas? Ergo sequiꝛ.
Manere in carne: necessariū ppter vos.
Si de corpe ergo educat deus qñ volue-
rit: posset dici ⁊ corpus nřm carcer: nō qꝛ
carcer est qđ fecit deus: sꝫ qꝛ penale ⁊ mor
tale. Duo eni cōsiderāda sunt in nřo cor-
pore: figmētū dei: ⁊ pena meriti. Tota ista
forma: status: incessus: mēbra ordinata:
sensuū dispositiōes: videre: audire: olface
re: gustare: cōtingere oīs hec compago
et fabrice distinctio non potuit fieri: nisi a
deo: qui oīa operat⁹ est: celestia: terrestria:
summa ⁊ ima: visibilia ⁊ inuisibilia. Quid
ergo ibi penale nostruꝫ? Qꝛ corruptibilis
caro: ꝙ fragilis: ꝙ mortalis: ꝙ indigens:
hoc nō erit in premio. Non eni corpus nō
erit: cum corpus resurgat. Sꝫ quid ibi nō
erit? Corruptio. Corruptibile eni hoc in-
duet incorruptionē. Ergo si caro tibi car-
cer est: nō corpus est carcer tuus: sꝫ corru-
ptio corpis tui. Corpus eni tuū fecit deus
bonū: qꝛ bonus est: corruptionē intulit iu
stus: qꝛ iudex est. Illud habes de benefi-
cio: illud habes de supplicio. Hoc ḡ forte
dixit: Educ de carcere animā meā: educ de
corruptiōe animā meam. Si sic intelliga-
mus: non est blasphemia: intellectus con-
stat. Ad extremū fratres sic arbitror: hoc
dixit: Educ de carcere animā meam: educ
de angustia: Gaudēti enim homini et car
cer latus est: et tristi pratum angustuꝫ est.
Ergo orat se educi ab angustia. Quis eni
in spe latitudinē habeat: in re tamē presen
ti angustaꝛ. Attende angustias apostoli:
Non habui requiē spiritui meo dixit: quia
non inueni Tytum fratrē meū. Alio loco:
Quis infirmaꝛ et ego nō infirmor? Quis
scandalizaꝛ ⁊ ego nō vror? Qui ergo infir
mabaꝛ ⁊ vrebatur: nōne in penis ⁊ carce-
re erat? Sed iste pene ex caritate coronam
parturiūt. Unde iterū dicit: Superest mi-
hi corona iusticie: quā reddet mihi domi-
nus in illa die iustus iudex. Ad hoc valet:
Educ de carcere animā meā: vt confiteaꝛ
nomini tuo. Iam educta de corruptione:
quid habet cōfiteri? Peccata nō ibi sunt:
sed laudes sunt. Duobus aūt modis cō-
fessio intelligiꝛ: et in peccatis nostris: et in
laude dei. In peccatis nostris nota est cō
fessio: ⁊ ita nota oīi populo: vt qñ auditū
fuerit nomē cōfessionis: in lectiōe: siue in
laude dicaꝛ: siue de peccatis dicaꝛ: currāt
pugni ad pectus. Notū est ḡ nomē ꝯfessio
nis de pctō: Cōfessionē in laude queram⁹.

Ubi inuenimꝰ: Habes in scripturis: Et
hec dicetꝰ in ꝯfessiõe: Opera dñi vniuersa
qm̃ bona valde. Ergo hic cõfessio laudis
est. Alio loco ipse dñs dicit: Confitebor ti
bi pater dñe celi et terre: Quid cõfitebaꝛ:
Nunqd pctã: Christi ergo ꝯfiteri erat lau
dare. Et audi laudẽ patris: qꝛ abscondisti
hec inquit a sapiẽtibꝰ ꝛ prudẽtibꝰ: et reue
lasti ea paruulis. Quia ergo post istas cor
ruptiones angusti habitauimus in domo
dei: tota vita nostra non erit nisi laus dei.
Jam sepe vobis expositũ est: qꝛ recedente
necessitate oĩa negocia necessitatis inter
cidũt: qm̃ nõ erit qd ibi agamꝰ. Non dico
die ꝛ nocte vbi nox nõ est: sed toto die cuꝫ
vnus dies est: nõ erit quid ibi agamꝰ: nisi
laudemꝰ quẽ diligimꝰ: qꝛ tũc ꝛ videbimꝰ.
Modo nõ visum desideramꝰ et laudamꝰ:
tũc visum quod amamꝰ: quomõ laudabi
mus: Sine fine erit laus: qꝛ sine fine amor.
Quia ergo hoc ibi agemus: ideo educ de
carcere animã meam vt cõfiteatur nomini
tuo: Beati enim qui habitãt in domo tua
dñe: in secula seculoꝝ laudabũt te. Mo
do impedit carcer: quia corpus quod cor
rumpiꝛ aggrauat animã. Non corpus ag
grauat animã: nam ꝛ tunc habebimꝰ cor
pus: sed corpus quod corrũpiꝛ. Ergo car
cerẽ facit nõ corpus: sed corruptio. Educ
de carcere animã meã vt cõfiteaꝛ nomini
tuo. Jam vox que sequiꝛ ex capite sonat
dñi nr̃i Jesu christi. Et est talis ipa: qualis
hesterna vltima. Hesterna enim vltima: si
meministis hec fuit: Singularis ego sum
Alia lra. † expectãt. † donec. donec transeã. Et hic que est vltima: Me
†sustinebũt iusti † quoadusqꝫ retri
buas mihi.

Explicit tractatꝰ de ps̃. CXLI.
Incipit tractatꝰ de ps̃. CXLII.

De psalmo quẽ cantauimꝰ iam lo
quar qd dñs dederit caritati ve
stre. Hesterno die psalmꝰ breuior
tractabaꝛ: sed spaciũ tpis dabat nobis co
piam etiã de paucis multa dicẽdi: Nunc
qm̃ prolixior psalmꝰ est: nõ debemꝰ tantũ
in singulis versibꝰ immorari: ne forte non
cõcedat dñs facultatẽ: vt totuꝫ peragrare
valeamus. Titulus psalmi est: Ipsi
Dauid: qñ cum filius suus perse
quebaꝛ. In regnorũ libris nouimꝰ hoc
factuꝫ esse: extitisse inimicũ Absalon patri
suo: gessisse ꝯtra illũ nõ solum ciuile: verũ
etiã domesticũ bellũ: illum aũt nõ deiectũ
inique sed humiliatuꝫ: pie accepisse a dño
disciplinã: sustinuisse medicinã: non retri
buentẽ iniquitati iniquitatẽ: sed paratum
cor habuisse ad sequendã dñi voluntatẽ.
Ille Dauid ita laudabilis: sed alius Da
uid vere manu fortis qd interptaꝛ Dauid
dñs noster Jesus christus agnoscẽdus est
nobis. Preterita eñi illa facta figure fue
rant futuroꝝ. Nec diu cõmendãdũ est qd
sepe audistis: qd optime retinetis. Quera
mus ergo in hoc psalmo dñm et saluatorẽ
nostrũ Jesum christũ prenũciãtẽ se ꝑ hãc
ꝓphetiam: et quid futurũ esset in hoc tpe
per ea que pridẽ facta sunt p̃dicantẽ. Ipse
eñi se in ꝓphetis p̃dicabat: qm̃ ipse est ver
bum dei: nec illi tale aliqd dicebãt: nisi ple
ni verbo dei. Annũciabãt ergo christũ ple
ni christo: ꝛ illi eũ venturꝝ p̃cedebãt: quos
p̃cedẽtes nõ deserebat. Agnoscamꝰ ergo
quẽadmodũ et christũ persequebaꝛ filius
suus. Habebat eñi filios de quibꝰ dicebat:
Non ieiunabũt filij sponsi q̃diu cũ eis est
spõsus: cũ aũt ab eis ablatꝰ fuerit spõsus:
tũc ieiunabũt filij sponsi. Ergo filij sponsi
apli: et inter hos persecutor diabolus Ju
das. Passionẽ itaqꝫ suã in hoc psalmo p̃di
caturꝰ est christus: audiamꝰ. Rursus aũt
ad hoc intentã faciamꝰ caritatẽ vestrã: nõ
docẽdo qd ignoratis: sꝫ admonẽdo qd no
stis: dñm ꝛ saluatorẽ nr̃m Jesũ christũ ca
put esse corporis sui: illũ vnũ esse mediatorẽ
dei ꝛ hoĩm: hominẽ Jesum: natũ ex virgi
ne tãqꝫ in solitudine: sic in apocalypsi au
diuimꝰ. Per solitudineꝫ q̃ppe arbitror qd
solus ita natus est. Hũc eñi illa mulier pe
perit: rectuꝝ ꝓplm̃ in virga ferrea. Hec aũt
mulier antiqua est ciuitas dei: de qua in
psalmo diciꝛ: Gloriosa dicta sũt de te ciui
tas dei. Hec ciuitas initiũ habẽs ab ipso
Abel: sic mala ciuitas a Cayn. Antiqua
ergo ista ciuitas dei semꝑ tolerãs terrã: spe
rans celum: que etiam hierusalẽ vocatur ꝛ
syon: vtiqꝫ de nato quodã in syon: et con
ditore ipsius syon: psalmus quidaꝫ dicit:
Mater syon dicet, homo. Quis homo:
Et hõ factus est in ea: ꝛ ip̃e fundauit eã al
tissimꝰ. Deniqꝫ ipse in syon factus est hõ:
sed humilis factus est hõ: et idẽ ipse altissi
mus fundauit eã ciuitatẽ in qua factus est
hõ. Itaqꝫ et illa mulier sole cooperiebaꝛ:
sole ipso iusticie: quẽ nõ cognoscũt impij:
qui dicturi sũt in fine: Ergo errauimꝰ a via
veritatis: ꝛ iusticie lumẽ nõ luxit nobis: et
sol nõ ortus est nobis. Est ergo quidaꝫ sol
iusticie: qui non oritur impijs: Ceterũ istũ

solem facit oriri sup bonos ⁊ malos. Ergo
⁊ amicta erat sole: ⁊ gestabat viscerib⁹ ma-
sculum paritura. Idem ipse erat condens
syon: ⁊ nascēs in syon: ⁊ illa mulier ciuitas
dei eius luce ꝓtegebatur: cuius carne gra-
uidabat. Merito ⁊ lunam sub pedibus ha
bebat: quia mortalitatē crescētis: ⁊ decres-
cētis carnis virtute calcabat. Ergo ipe do-
min⁹ Iesus christus caput et corpus: vo-
luit enim etiā loqui in nobis: qui dignatus
est mori pro nobis: membra sua nos fecit.
Aliquādo itaq₃ ex ꝑsona membrorū suorū
loquit: aliquādo ex ꝑsona sua tanq₃ capit
nostri: Habet aliquid ille quod dicat sine
nobis: nos vō sine illo nihil possum⁹ dicē.
Apostolus dicit: Ut suppleam que desunt
pressurarū christi in carne mea. Ut suppleā
inquit q̄ desunt pressurarū nō mearum: sed
christi: in carne nō iam christi: s̄ mea. Pa-
titur inquit adhuc christus pressuram: non
in carne sua in qua ascendit ī celū: sed ī car
ne mea que adhuc laborat in terra. Christ⁹
inquit pressuram patit in carne mea: Uiuo
enī: non iam ego: viuit vō in me christus.
Nisi enī christus ⁊ in membris suis: hoc est
fidelibus suis pressuram ipe pateret: Sau-
lus in terra christū in celo sedentē non ꝑse-
queret. Deniq₃ aperte hoc exponēs quo-
dam loco: Sicut enī corpus vnum est inqt
⁊ membra multa habet: omnia autē mem-
bra corporis cum sint multa: vnum est cor-
pus: ita et christus. Non ait: ita et christi:
sed corpus vnū membra multa: ita ⁊ chri-
stus. Totum ergo christus. Et quia totum
christus: ideo caput de celo: Saule inquit
saule quid me persequeris: Tenete hoc et
fixum oīno cōmendate memorie: tanq₃ fi-
lij ecclesiastice eruditiōis ⁊ fidei catholice:
vt agnoscat christū caput ⁊ corp⁹: eūdēq₃
christū verbum dei vnigenitū equale pa-
tri: et inde videatis quāta gratia ꝑtingatis
ad deum: vt ipe voluerit esse nobiscū vnus
qui est cum patre vnum. Quomō cū patre
vnum: Ego ⁊ pater vnū sumus. Quomō
nobiscū vnus: Non dicit inquit ⁊ semini-
bus tanq₃ in multis: sed tanq₃ in vno: ⁊ se-
mini tuo qđ est christus. Sed ait aliquis:
Si christus semen Abrae: nūquid et nos:
Mementote: quia semen Abrae christus:
ac ꝑ hoc si ⁊ nos semen Abrae: ergo ⁊ nos
christus. Quomō vnū corpus: multa mē-
bra: ita ⁊ christ⁹: Et quotquot in christo ba
ptizati estis: christū induistis. Nempe semē
Abrae christus: nec cōtradici potest apo-
stolicis aptissimis verbis: ⁊ semini tuo qđ ē
christus. Uidete quid nobis dicat: Si aūt
vos christi: ergo semen Abrae estis. Ideo
magnū est illud sacramentū: Erunt duo in
carne vna. Apostolus dicit: Sacramentū
hoc magnū est: ego autē dico in christo et ī
ecclīa. Christ⁹ ⁊ ecclesia duo in carne vna.
Refer ad distantiā maiestatis duo: duo pla
ne. Non enī ⁊ nos verbum: nō enī ⁊ nos in
principio deus apud deum. Nō enī ⁊ nos
ille ꝑ quē facta sunt omnia. Uenit ad car-
nem: ⁊ ibi christ⁹ ⁊ ille ⁊ nos. Non ergo mi-
remur in psalmis. Multa enī dicit ex ꝑso-
na capitis: multa ex ꝑsona membroꝝ: ⁊ hoc
totum tanq₃ vna ꝑsona sit: ita loquit. Nec
mireris: q₂ duo in voce vna: si duo in car-
ne vna: Iudas filius sponsi ꝑsequēs spon
suū. Hoc tūc contigit: An ⁊ futuroꝝ exem-
plū ꝓmissū est: Multos enī falsos fratres
passura erat ecclesia: vt ⁊ adhuc ⁊ vsq₃ in fi
nem sponsum illum filius persequatur. Si
enī inimicus exprobrasset mihi sustinuissē
vtiq₃ ait: Et si is qui oderat me sup me ma-
gna locutus fuisset: abscondissem me vtiq₃
ab eo. Quis est inimicus: Quis ē qui ode
rat me: Qui dicit: Quis est christus: Nō
fuit christus: nec viuere potuit cū vellet vi
uere: et mortu⁹ est inquiūt nolēs: euictus:
crucifix⁹: occisus. Inimici ista dicūt. Aper
tus iste inimic⁹ ē: ait christ⁹: odit me: aper-
tas mihi indicit inimicitias: Facile est istū
vel tolerare: vel vitare. Quid facio de Ab-
salō: Quid facio de Iuda: Quid de falsis
fratribus: Quid de malis filijs: et tamē fi-
lijs qui nō contra nos blasphemāt christū
sed nobiscū adorant christū: ⁊ in nobis ꝑ-
sequūtur christum: De quibus consequē-
ter in eodē psalmo dicit: alium facile erat
ꝑferre eum qui oderat me: vel abscondere
me ab eo. Abscondis enim te a pagano in-
trans ecclesiā. Quando autē ⁊ ibi inuenis
quod times: quid queris vbi te abscōdas:
Deniq₃ ille ipe apostolus: qui gemit in pe-
riculis a falsis fratrib⁹: Foris īquit pugne:
intus aūt timores. Si ḡ is q̄ oderat me su-
per me magna locutus fuisset: abscōdissem
me vtiq₃ ab eo: Tu vō vnanimis me⁹. Una
nimem dicit tanq₃ vnum ī christo. Est ergo
ecclesie quod ferat foris: gemat intus: ini-
micos tamē suos deputat foris ⁊ intus: fo-
ris facilius euitabiles: intus difficilius tole
rabiles. Dicat ergo dn̄s noster: dicat chri-
stus nobiscū totus christus.

Expositio psalmi.

Alia lr̄a. † obsecrationē D Omine exaudi oratōȝ meā:
aurībus percipe † precē meā.
Hoc est exaudi: qđ ꝑcipe aurib⁹.
Repetitio confirmatio est. In veritate
tua exaudi me in tua iusticia. Ne vt-
cūq; accipiatis cū dicit: in tua iusticia. Cō
mendatio est autē gratie: ne vnusquisq; no
strū iusticiā suā putet. Hec eñ iusticia dei
est: quā vt habeas deus dedit. Nā qui vo-
luerūt de sua iusticia gloriari: quid de illis
dicit aplus? Testimoniū eis inq̄t ꝑhibeo:
q2 zelū dei habent. De iudeis loquēs zelū
dei inquit habēt: sed nō ꝓm scientiā. Quid
est nō ꝓm scientiā? Quā eñ tu cōmendas
vtilē scientiā? Nūquid illā que cū sola fue-
rit inflat: que nisi comitata fuerit caritatem
nō edificat? Nō vtiq; ipam: sed illā scientiā
comitē caritatis: magistrā humilitatis. Vi
de si ipa est: zelum inquit dei habēt: sed nō
ꝓm scientiā. Exponat quā dicat scientiam.
Ignorātes eñ dei iusticiā: ⁊ suam volētes
cōstituere: iusticie dei nō sunt subiecti. Qui
ergo volūt cōstituere iusticiā suam: quicq̄d
bñ fecerint sibi imputāt: qđ male deo: oīno
ꝑuersi. Deniq; recti erūt: cū hoc ipm cōuer
terint. Peruersus ideo: q2 qđ male deo qđ
bñ tibi: Rectus eris: qñ qđ male feceris ti-
bi: qđ bene feceris deo. Non eñ ex impio
iuste viueres: nisi ab illo iustus fact⁹ q̄ iusti-
ficat impiū. Ergo inq̄t in veritate tua exau
di me in tua iusticia: nō in mea: vt inueniar
in illo nō habēs meā iusticiā que ex lege ē:
sed eam que est ex fide. Ecce in tua iusticia
exaudi me: nō que ex lege est: sed ea que est
ex fide. Ad me eniȝ cū respicio: nihil aliud
meū q̄ȝ peccatū inuenio. ¶ Et nō intres
in iudiciū cum seruo tuo: Qui cū illo
volūt intrare in iudiciū: nisi qui ignorātes
dei iusticiā suam volūt cōstituere? Quid ē
q̄ ieiunauim⁹ ⁊ nō vidisti: defraudauimus
aīas nostras ⁊ nescisti? Tanq̄ȝ dicētes: Fe
cimus qđ iussisti: quare nō reddis qđ ꝓmi-
sisti? Rñdet tibi deus: vt accipias qđ ꝓmi
si ego dedi vt faceres: quare acceperis ego
dedi. Deniq; suꝑbis talib⁹ loquit᷑ ꝓpheta:
Quid vultis mecū iudicio cōtēdere? Oēs
dereliquistis me dicit dñs: Quid vult᷑ me
cū iudicio cōtendere: ⁊ vestras iusticias cō
memorare? Cōmemorate iusticias vestras
ego noui facinora vestra. Quō approbabo
iusticiā: vbi damnabo suꝑbiā? Merito iste
humilis in corpe christi discēs a capite: qm̄
mitis ē ⁊ humilis corde: ne intres inq̄t i iu-
diciū cum seruo tuo. Nō litigem⁹: nolo te-
cum habere causam: vt ego ꝓponam iusti-
ciam meā: tu cōuincas iniq̄tatē meam. Ne
intres in iudiciū cum seruo tuo. Quare hoc?
Quare times? † Quoniā nō iustifica-
bitur † corā te omnis viuēs. Omnis Alia lr̄a. † quia. † in cōspe
viuens: hic vtiq; viuens: in carne viuens:
moriturus viuens: natus homo ex homib⁹
viuēs: de Adā: Adā viuēs. Quis itaq; vi-
uens iustificari forte potest corā se: nō corā
te. Quomō corā se? Sibi placens: tibi dis-
plicens: corā te aūt non iustificabit᷑ omnis
viuens. Noli ergo intrare mecū in iudiciū
dñe deus me⁹. Quātūlibet rectus mihi vi-
dear: ꝓducis tu de thesauro tuo regulā: co
aptas me ad eam: et prauus inuenior: Ne
intres in iudiciuȝ cum seruo tuo. Bene cū
seruo tuo. Indignū est tibi cū seruo tuo in-
trare in iudiciū: nec quidē cum amico tuo:
q2 vobis dico amicis meis: nō diceres: nisi
ex seruis amicos tuipē fecisses. Tu licet di
cas amicū: ego confiteor seruū. Misericor
dia indigeo: fugitiu⁹ redeo: pacem quero:
non sum dignus vocari filius tuus. Ne in-
tres in iudiciū cum seruo tuo: quia nō iusti
ficabit᷑ in cōspectu tuo omnis viuens. Añ
mortē ne laudes hominē quemq̄ȝ omnino
omnis homo viuēs. Quid ipsi arietes: q̄d
ipi apostoli: de quoꝝ prole dicitur: Afferte
domino filios arietū. Ex his Paulus est: q̄
dicit nō se esse ꝑfectum. Nō quia iam acce-
perim inquit: aut iam ꝑfectus sim. Deniq;
fratres vt cito agnoscatis ipsi didicerunt:
orare qđ oramus. Ipsis data est regula po
stulādi a iurisperito celesti. Sic orate inq̄t.
Et cum quedam ꝓmisisset: posuit ⁊ hoc vt
dicerent arietes nostri: duces ouium: ⁊ pre
cipua membra pastoris: et congregatores
vnius gregis: ipsi didicerunt dicere: Di-
mitte nobis debita nostra sicut ⁊ nos dimit
timus debitoribus nostris. Non dixerunt:
gratias tibi qui dimisisti nobis debita no-
stra: sicut ⁊ nos dimittimus debitorib⁹ no-
stris: sed dimitte sicut et nos dimittimus.
Orabant autem vtiq; iam fideles: vtiq; iā
apostoli. Nam ista oratio dominica magis
fidelibus datur. Si debita illa tm̄modo di
cerent᷑: que per baptismū dimittunt᷑: cathe
cuminis cōgrueret magis orare: Dimitte
nobis debita nostra. Dicant ergo apostoli:
dicant: Dimitte nobis debita nostra: sicut
⁊ nos dimittimus debitoribus nostris. Et
cum eis dictum fuerit: quare hoc dicitis?
Que debita vestra? Respondeat: quia nō
iustificabit᷑ in conspectu tuo omnis viuēs.

Alia lra. † Quia.

†Quoniã ꝑsecutus est inimicus animã meã: humiliauit in terra vitam meã. Uide nos: vide caput nostruꝫ ꝓ nobis: Quõ ꝑsecutus ẽ inimicus animã meã. Persecutus est plane ⁊ diabolus animã christi: ⁊ Judas animã magistri: ⁊ nũc ad ꝑsecutionem corporis christi idem diabolus manet. Judas autẽ Jude succedit: non tamẽ deest de quo dicat ⁊ corp⁹: Quõ ꝑsecutus est inimicus animã meã: humiliauit in terra vitam meã. Humiliauit inquit in terra vitam meã: alio loco dicit: Curuauerunt animã meã. Quid eñ nobiscũ agit quisquis ꝑsequit: nisi vt relicta spe celesti: terraꝫ sapiamus: ꝑsecutori cedentes terrena diligamus? Et illi quidẽ quãtum in ipsis est hoc agunt: Nobis aũt hoc nõ cõtingat quib⁹ dicit: Si resurrexistis cum christo q̃ sursum sunt sapite: vbi christus est in dextera dei sedens: que sursum sunt querite: non que sup terrã: mortui eñ estis. Nam nõ iustificabit corã deo omnis viuẽs. Illi ḡ vel apte seuiendo: vel occulte insidiando: conant ꝑducere vitam nostrã ad terrã. Contra hos vigilemus: vt dicere possum⁹: Nostra aũt cõuersatio in celis est. Humiliauit inquit ĩ terra vitam meã inimic⁹.

Alia lra. †Collocauit †obscuris.

†Collocauerunt me in †tenebrosis sicut mortuos seculi: Hoc a capite expedit⁹ auditis: ⁊ expeditius hoc in capite agnoscitis. Ille eñ ꝓ nobis mortuus factus ẽ: sed non mortuus seculi. Qui eñ mortui sũt seculi? Et quomõ ille nõ erat mortuus seculi? Mortui seculi merito mortui: mercedẽ recipientes iniquitatis: et mortẽ ducentes ex peccati ꝓpagine: ex illa voce qua dicitur: Ego eñ in iniquitatib⁹ cõceptus sum: ⁊ in peccatis mater mea in vtero me aluit. Uenit autẽ ille ꝑ virginẽ assumens carnẽ non iniquitatẽ carnis: assumens carnẽ mundã mũdatricẽ. Illi autẽ quẽ peccatorẽ putabant: tanq̃ꝫ mortuũ seculi deputabant. At ille qui in alio psalmo dixit: Que nõ rapui tũc exoluebã: ⁊ qui dixit in euãgelio: Ecce venit ꝑnceps mũdi: ꝑpositꝰ mortis: operis mali ꝑsuasor: supplicij exactor: veniet ĩquit ⁊ in me nihil inueniet. Quid est in me nihil inueniet? Nullã culpam: nihil quare mori debeam. Sed vt sciant omnes: q̃ꝛ volũtatem inquit patris mei facio: surgite eamus hinc. Ut moriar inq̃t voluntatẽ patris mei facio. Nõ autẽ morte sum dignus: nihil feci vñ moriar: sed facio vt moriar: vt illi per innocẽtis mortẽ liberent: qui habebãt q̃re morerent. Collocauerũt me ĩ tenebrosis tã q̃ꝫ in infernis: tanq̃ꝫ in sepulchro: tanq̃ꝫ in ip̃a passione velut mortuos seculi: eum qui dicit: Factus sum sicut homo sine adiutorio int̃ mortuos liber. Quid est liber? Quare liber? Quia omnis qui facit peccatũ seruus est peccati. Deniq̃ꝫ nõ solueret a vinculis: nisi liber a vinculis. Ille liber mortẽ occidit: vinculũ vinxit: captiuitatẽ captiuauit: ⁊ collocauerũt eum in tenebrosis tanq̃ꝫ mortuos secli.

Alia lra. †anxiatus est sup me.

Et †tediũ: inquit: passus est in me spiritus meus. Recordamini: Tristis est aĩa mea vsq̃ꝫ ad mortẽ. Uidete vocem meã. Nũquid apparet ip̃e trãsitus a capite ad membra: a membris ad caput? Tediũ inquit passus est in me spiritus meus. Agnoscim⁹: tristis est aĩa mea vsq̃ꝫ ad mortẽ. Sed ⁊ illic nos eramus. Transfigurauit eñ in se corpus humilitatis nostre conformãs corpori glorie sue: ⁊ vet⁹ homo noster confixus est cruci cum illo. In me turbatum est cor meũ. In me inq̃t: nõ in alijs. Illi eñ me deseruerũt: ⁊ illi qui inheserant recesserũt: ⁊ meip̃m q̃ꝛ mori videbant: aliud aliquid putauerũt: et a latrone victi sunt qui tũc credidit q̃ñ illi defecerũt. Inde ad membra.

Alia lra. † Memor fui.

†Memorat⁹ sum dierum antiquorũ: Nũquid memoratus est ille dierũ antiquorũ: per quẽ factus est omnis dies? Sed loquit corpus: loquit vnusquisq̃ꝫ illi⁹ gratia iustificat⁹: inherens illi in caritate: ⁊ deuota humilitate loquit ⁊ dicit: Memoratus sum dierũ antiquoruꝫ. Meditatus sum in omnib⁹ operibus tuis. Quia vtiq̃ꝫ omnia bona tu fecisti: ⁊ nihil cõstitisset qd̃ a te cõstitutũ non esset. Creatura tua spectaculũ mihi facta ẽ: quesiui in ope artificem: ⁊ in cõditis omnibus conditorẽ. Quare hoc? Ut quid hoc: nisi vt intelligeret quicquid in se boni esset ab illo factũ esse: ne ignorans iusticiam dei ⁊ suam volens constituere: iusticie dei subiectus non esset: vt ei conueniret vox illa superior: in veritate tua et in iusticia tua? In omnibus ergo dei operibus ⁊ meditatione omniũ operum dei gratiam insinuat: gratiam cõmendat: gratiam se inuenisse gloriatur: gratiam qua gratis salui facti sumus: quia ⁊ gratis salui facti sumus. Quid gloriaris in tua iusticia? Quid te extollis ignorans dei iusticiam? Dedisti forte aliquid vt saluus esses? Quid dedisti vt homo esses? Respice ergo conditorem vite tue: substãtie et iusticie salutis auctoreꝫ. Meditare in

facturis manuũ eius: quia ⁊ iusticiã que in
te est ad manũ eius inuenies ptinere. Au-
di apostolũ hoc te docentẽ: Non ex operi-
bus inquit: ne forte quis extollat. Opera
bona non habem⁹? Habemus plane: Sed
vide quid sequit. Ipius enim sum⁹ figmẽ-
tum. Dixit: Ipius sumus figmentuz: forte
naturam: quia homies sumus: cõmemora
re voluit: hoc appellato figmento? Nõ pla-
ne. De operibus loquebat. Non inquit ex
opib⁹: ne quis forte extollat. Sed vt conij
ciamus: sequit. Ipius eni sumus figmen-
tum creati in christo Jesu in operibus bo-
nis. Noli ergo putare te aliquid opari: nisi
inquãtũ malus es. Auerte ab opere tuo te:
ad opus illi⁹ qui fecit te. Ipe formet: ⁊ ipse
qd̃ formauerat: ⁊ tu exterminasti: reformet.
Ut enim sis ipe opatus est: vt bonus sis: si
bonus es ipe opatur. Cum tremore inquit
⁊ timore vestrã ipoꝝ salutem opamini. Si
nostrã ipoꝝ salutẽ opamur: quare cum ti-
more: quare cũ tremore: cum sit in potesta-
te nostra qd̃ opamur? Audi quare cũ timo
re ⁊ tremore. Deus est eñ qui opat in no-
bis: ⁊ velle ⁊ opari p bona volũtate. Ergo
cum timore ⁊ tremore: vt delectet in cõual-
le opari nostrũ artificem. Sic enim opatur
Alia lra. tanq̃ in delectis: qui iudicat in gentibus ⁊
†factis. replet ruinas. In †facturis manuũ tua
†meditabar. rum †meditat⁹ suz. Uidi ergo ⁊ inspexi
opa tua: quia nihil boni esse i nobis potest:
nisi abs te fiat qui nos fecisti. Et quid feci
cum viderem a te omne datum optimũ: et
omne donũ pfectũ desursum esse descẽdẽs
a patre luminũ: apud quẽ non est cõmuta-
tio: nec momẽti obumbratio? Cum hoc vi-
Alia lra derem auersus ab ope malo qd̃ feceram in
†Expandi. me: extendi manus meas ad te. †Extẽ-
di: inquit: manus meas ad te: anima
†sicut. mea †velut terra sine aqua tibi. Cõ-
plue inquit me: ad faciendũ fructũ bonuz.
Domin⁹ eñ dabit suauitatem vt terra no-
stra det fructũ suũ. Extendi manus meas
ad te: anima mea velut terra sine aqua tibi:
Nõ mihi sed tibi. Sitire tibi possum: me ir-
rigare nõ possum. Aĩa mea velut terra sine
aqua tibi: q: sitiuit aĩa mea ad deum viuũ.
Qñ veniã: nisi qñ venerit? Sitiuit aĩa mea
ad deum viuuz: quia anima mea velut ter-
ra sine aqua tibi. Abundat mare: inundat:
copiosum est: fluctuat: sed amaꝝ ẽ: Discre
Alia lra ta est aqua: apparuit arida anima mea: irri-
†Velociter. ga eã: q: velut terra sine aqua tibi. †Ci-
to exaudi me domine: Que eñ mora:

quãdo sic sitio ad inflammãdaz sitim meã?
Pluuiã differebas: vt hauriens inbiberẽ:
non respuerẽ quod influeres. Si ergo ideo
differebas: iam da: quoniã anima mea ve-
lut terra sine aqua tibi. Cito exaudi me do-
mine. Defecit spiritus meus. Imple-
at me spũs tuus: q: defecit spiritus meus.
Ipsa est causa vt cito exaudias: quia defe-
cit spũs meus. Factus sum iam paup spiri-
tu: beatum me fac in regno celoꝝ. In quo
enim viuit spiritus eius supbus est: spiritu
suo extollitur contra deũ. Fiat in illo bene
quod alibi scriptuz est: Auferes spiritũ eo-
rum ⁊ deficient: ⁊ in puluerẽ suũ reuertent:
vt confitẽtes dicãt: Memẽto quia puluis
sumus. Cum autẽ dixerint: quia puluis su
mus memẽto: tunc dicant: Anima mea ve
lut terra sine aqua tibi. Que eniz tam terra
sicca: q̃ puluis? Sz cito exaudi me dñe: cõ
plue me: confirma me: ne sim puluis quem
pĳcit ventus a facie terre. Cito exaudi me
dñe: defecit spiritus meus: nõ differat ino-
pia mea: Abstulisti spiritũ meũ vt deficerẽ:
⁊ in puluerẽ meũ cõuerterer: et dicerẽ tibi:
Anima mea velut terra sine aqua tibi. Fac
etiã qd̃ in alio psalmo dicitur: Auferes spi-
ritum eorum ⁊ deficient: Emitte spiritũ tuũ
⁊ creabunt: ⁊ renouabis faciem terre. Si q̃
igitur in christo noua creatura: vetera trãsi
erunt: In spiritu suo vetera transierunt: in Alia lra
spiritu tuo noua facta sunt. ¶ Ne auer †Nou.
tas faciem tuam a me: Auertisti a su-
perbo. Etenim aliquãdo abũdabam: et in
abundantia mea elatus eram. Ego eñ di-
xi aliquãdo in abundantia mea: nõ moue-
bor in eternũ. Dixi non mouebor in abun-
dantia mea: ignorans iusticiã tuam: ⁊ con-
stituens meã: sed tu domine i volũtate tua
pstitisti decori meo virtutẽ. Dixi in abũdã-
tia mea non mouebor: verũ autez a te mi-
hi erat quicquid abundabam: ⁊ vt hoc p-
bares a te mihi fuisse: Auertisti faciẽ tuã a
me ⁊ fact⁹ sum cõturbatus. Post hanc cõ-
turbationem in qua factus sum: quia auer
tisti faciem tuaz: post tedium spiritus mei:
post conturbatũ cor meum in me: ex eo q̃
auertisti faciem tuam: iam factus sum sicut
terra aqua tibi: Ne auertas faciem tuam.
Auertisti a supbo: redde humili. Ne auer-
tas faciem tuam a me: quia si auerteris. Alia lra.
†Similis ero descendẽtibus in la- †et
cum. Quid est descẽdẽtib⁹ in lacũ? Pec-
cator cum venerit in pfundum maloꝝ cõ
temnet. Illi descendũt in lacum: qui etiam

confessionez perdunt. Contra quos dicit:
Ne coartet sup me puteus os suum. Hanc
ꝓfunditatē lacum appellat plerūqȝ scriptu-
ra: in quā ꝓfunditatē cum venerit pecca-
tor cōtemnit. Quid est cōtemnit? Iaz nec
vllam ꝓuidentiam deputat: aut si deputat:
ad eam se ꝑtinere nō putat: ꝓponit sibi pec
candi licentiā: sine spe venie habens iniq-
tates effusas. Non dicit reuertar ad deum
vt reuertat ad me: nec audit: conuertimini
ad me ⁊ reuertar ad vos: qm̄ veniens i ꝓ-
fundum malorū contemnit. A mortuo em̄
inquit tanqȝ si nō sit perit cōfessio. Ne ergo
auertas faciem tuam a me: ⁊ similis ero de-
scendentibus in lacum. **Auditam fac
mihi mane misericordiā tuā: quia
in te speraui.** Ecce in nocte sum: sed i te
speraui donec nocturna transeat iniquitas.
Habemus em̄ vt dicit Petrus certiorem
ꝓpheticum sermonē: cui bene facitis inten
dentes tanqȝ lucerne lucenti in obscuro lo-
co: donec dies illucescat: et lucifer oriatur i
cordibus vestris. Mane ergo appellat post
finē seculi: cum viderimus qd̓ in seculo cre
dimus. Mane em̄ exaudies vocem meā:
mane astabo tibi ⁊ cōtemplabor. Auditaz
fac mihi mane misericordiā tuā: quia in te
speraui. Si em̄ quod non videmus spera-
mus: ꝑ patientiā expectamus. Patientiaz
querit nox: leticiam donabit dies. Auditā
fac mihi mane misericordiā tuā: quoniā in
te speraui. Sed hic quid: donec veniat ma
ne? Non em̄ sufficit mane sperare: sed aliqd
opus est ⁊ agere. Quare aliqd agere? Qm̄
dicit in alio psalmo: Deuz exquisiui in die
tribulationis mee: tanqȝ in tempore noctis
mee deū exquisiui. Quomodo exquisiui?
Manibus meis nocte coram eo: ⁊ nō sum
deceptus. Manibus querendus est in no
cte deus. Quid est manibus? Bonis ope-
ribus: sed bonis operibus coram eo. Cum
em̄ facis elemosynā: noli tuba canere: pat
tuus qui videt i occulto reddet tibi. Quia
ergo sperandū est mane: ⁊ ita nox ista tole-
randa est: ⁊ in ipa patientia donec dies lu-
cescat ꝑseuerandū est: quid interea hic agē
dū? Ne forte ꝑ temetipm̄ acturus es aliqd
Alia lr̄a vt merearis perduci ad me. **Notā fac
†nō habet. mihi †domine viam in qua †ingre-
†ambulē. diar:** Ideo lucernā ꝓpheticam accendit:
ideo ipm̄ dominū tanqȝ in testa carnis mi-
sit: qui etiā dixit: Exaruit velut testa virtus
mea. Ambula ad ꝓphetiā: ambula ad lu-
cernam ꝑdictorū futurorū: ambula ad ver
ba dei. Nondū vides verbum in principio
deum apud deum: ambula ad formā serui:
ꝑduceris ad formā domini. Notā fac mihi Alia lr̄a
domine viam in qua ingrediar. **†Qm̄ ad** †Quia.
te leuaui animā meā. Leuaui ad te: nō
contra te. Apud te fons vite: ad te leuaui
animā meā: tanqȝ vas ad fontem attuli: im
ple ergo me: qm̄ ad te leuaui animā meaz. Alia lr̄a.
†Exime me de inimicis meis do- †Eripe.
mine: †qȝ ad te cōfugi. Qui aliqn̄ a te †nō habet.
fugi: ad te cōfugi. Fugit em̄ Adam a facie
dei ⁊ abscōdit se inter ligna paradisi: vt de
illo diceret in libro Iob. Tanqȝ seruus fu-
giens dominū suū et cōsecutus est vmbrā.
Fugit a facie domini sui ⁊ cōsecut᷒ est vm-
bram. Ad vmbrā em̄ fugit inter ligna para
disi. Ve si ꝑmāserit in vmbra: ne postea di-
catur: Trāsierūt omnia tanqȝ vmbra. Exi-
me me de inimicis meis. Non em̄ hic ini-
micos homies cogito: nō est nobis collu-
ctatio aduersus carnem ⁊ sanguinē. Sȝ ad
uersus quos? Aduersus ꝑncipes ⁊ potesta
tes: rectores mūdi. Cui᷒ mūdi? Nō em̄ ce-
li ⁊ terre: nō em̄ regunt qd̓ nō fecerūt: Re-
ctores mūdi. Sed cui᷒ mundi? Tenebrarū
harū. Quarū tenebrarū? Vtiqȝ iniquorū.
Fuistis em̄ aliqn̄ tenebre: nūc autē lux i do
mino. Rectores mūdi tenebrarū harum:
rectores iniquorū: cōtra hos habetis lucta
men. Magnū ꝑlium nobis est hostem non
videre ⁊ vincere. Aduersus rectores mun-
di tenebrarū harum: diabolū scȝ ⁊ angelos
eius: nō illius mūdi rectores: de quo dicit:
Et mūdus ꝑ eum factus est: sed illi᷒ mūdi
de quo dicit: et mūdus non cognouit euz.
Exime me de inimicis meis dn̄e: quia ad te
cōfugi. De inimicis meis: nō Iude: sed q
impleuit Iudā. Illum patior visum: illum
expugno nō visum. Accepit em̄ bucellam
Iudas: ⁊ introiuit i eū sathanas: vt iste Da-
uid ꝑsecutionē pateret a filio suo. Qȝ mul-
tos Iudas diabolus implet indigne acci-
pientes buccellam ad iudiciū suū. Qui. n.
manducat ⁊ bibit indigne: iudiciū sibi mā-
ducat et bibit. Non malū em̄ quod datur:
sed bonum malo in iudiciū datur. Bn̄ esse
non potest male accipienti qd̓ bonum est.
Ergo exime me ab inimicis meis: qa ad te
confugi. Ergo qȝ ad te confugi: vel quo a
facie tua fugiam: si ascēdero in celū tu illic
es. Quo em̄ fugerem? Quo ibo a spū tuo?
Si ascēdero in celum tu ibi es: si descēdero
in infernū ades. Quid ergo restat? Si assū-
psero pennas meas vt colūba: ⁊ volabo in

extrema maris: id est vt spe habitem in fine
seculi. Eteni illuc man⁹ tua deducet me: et
pducet me dextera tua. Exime me de inimi
cis meis: qm̄ ad te cōfugi dn̄e. Doce me
↑vt faciā volūtatē tuā: q᷑ ↑tu es de⁹
meus. O confessio: o pscriptio: qm̄ tu es
inqt de⁹ me⁹. Ad aliū currā refici: si ab alio
fact⁹ sum: tu es totū meū: q᷑ tu es de⁹ me⁹.
Patrē querā pp̄ter hereditatē: Tu es de⁹
me⁹: nō solū dator hereditatis: s᷑ ip̄a here-
ditas. Dn̄s ps hereditatis mee. Dn̄m qrā
pp̄ter redēptionē: Tu es de⁹ me⁹. Patro-
nū querā pp̄ter liberationē: Tu es de⁹ me⁹.
Postremo creat⁹ recreari cupio: tu es de⁹
meus qui creator meus: qui creasti me per
verbū tuū: ⁊ recreasti me p verbū. Sꝫ crea-
sti me p verbū deū manentē apud te: recrea
sti p verbū carnē factū pp̄ter nos. Doce ḡ
me vt faciā voluntatē tuā: q᷑ tu es de⁹ me⁹.
Si nō me docueris: faciā voluntatē meā: ⁊
deseret me deus me⁹. Doce me vt faciā vo
luntatē tuā: qm̄ tu es deus me⁹: Doce me.
Nō eīm tu es deus me⁹: et ego ero magister
meus. Videte queādmodū gratia cōmen-
det hoc tenete: hoc imbibite: hoc vobis de
corde nullus excutiat: ne habeatis zelū dei
sed non s᷑m scientiā: ne ignorātes dei iusti-
ciā: et vestrā volētes ↄstituere legē: iusticie
dei nō ītis subiecti. Verba certe apl̄i agno
scitis. Dicite ḡ ista: Doce me vt faciā vo-
lūtatem tuā: q᷑ tu es deus me⁹. ¶ Spūs
tuus bonus: Nō meus mal⁹. Spiritus
tuus bon⁹. Deducet me in terram re-
ctam. Quia spūs meus mal⁹ deducet me
in terrā puersam. Et quid ego merui? Que
mea opa bona sine tuo adiutorio cōputan-
tur: vt īimpetrare dign⁹ essem deduci a spū
tuo i terrā rectā? Que opa mea: vel q̄ meri
ta mea? Propter nomē tuū dn̄e viui
ficabis me. Attendite ḡ quātū potestis
gratie cōmendationē qua gratis salui facti
estis. Propter nomen tuū dn̄e viuificabis
me: Nō nobis dn̄e nō nobis: sed nomī tuo
da gloriā. Propter nomē tuū dn̄e viuifica
bis me: i tua iusticia: nō in mea. Nō q᷑ ego
merui: sed q᷑ tu misereris. Nā si meū osten-
derē meritū: nihil abs te mererer nisi suppli
cium. Auulsisti merita mea: inseruisti dona
tua: Propt̄ nomē tuū dn̄e viuificabis me.
In ↑tua iusticia. ¶ Educes de tribu
latiōe animā meā: et in tua miseri-
cordia ↑ad īteritū deduces īimicos
meos. Et pdes oēs ↑tribulātes
animā meā: qm̄ ego seru⁹ tu⁹ sum.

Alia lra
↑facere.
↑de⁹ me⁹ es tu

Alia lra
↑equitate tua.
Alia lra.
↑disperdes.
↑qui tribulāt.

Explicit Tractatus de ps̄. CXLII.
Incipit Tractatus de ps̄. CXLIII.

Psalmi huius titulus breuis est nu
mero verborū: sed grauis ponde-
re mysteriorū. Ipsi Dauid ad
Goliā. Preliū hoc factū tēpore patrum
nostrorū: de scripturis sanctis: recolit mecū
caritas vestra. Cū eīm aduersus populū dei
alienigene dimicarent: puocauit vn⁹ vnū:
Golias Dauid: in quo certamīe volūtas
dei p cuiusq̄ ptis victoria pbaret. Sꝫ q̄d
de victoria satagim⁹: quādo puocantē p-
uocatūq̄ cernamus? Prouocauit impie-
tas pietatē: puocauit sup̄bia humilitatē:
postremo puocauit diabol⁹ christū. Quid
miramini diabolū victū? Ille erat grandis
statura corpis: iste aūt statura paruus: fide
magn⁹. Accepit arma bellica sanctus Da-
uid: vt aduersus Goliā pcederet: Hec ar-
ma p etatē ⁊ paruā: vt dixim⁹: staturā cor-
poris portare nō valuit. Abiecit onerātia:
nō adiuuātia: accepit q̄nq̄ lapides de flu-
mine: ⁊ posuit i vase pastorali. His armat⁹
corporaliter: nomīe autē dei spūaliter: pro-
cessit ⁊ vicit. Hoc q̄dē ille Dauid: Sꝫ my-
steria pscrutemur. Proposueram⁹ eīm titu
lum istū breuē numero verborū: sed grauē
pondere mysteriorū. Veniat in mentē apo-
stolica illa sentētia: Oīa hec i figura cōtin-
gebant illis: ne impudētes videamur que-
rere aliq̄d abscōditū vbi possit dici totum
sine mysterij pfunditate simpliciter dictū.
Habem⁹ ḡ auctoritatē facientē vos inten-
tos ad q̄rendū: vigiles ad inuestigandū: de
uotos ad audiendū: fideles ad credendū:
impigros ad faciendū. In Dauid christ⁹:
s᷑ sic soletis intelligere erudit i schola eius:
christus caput et corp⁹. Non ḡ sic auditis
aliquid ex psona christi: quasi ad vos non
ptineat qui estis membra christi. Hoc tan-
q̄ in fundamēto posito videte que sequā-
tur. Nostis multis sacramētis visibilibus
⁊ corporalibus oneratū esse populū primū
circūcisione negocioso illo quodā sacerdo
tio: ⁊ templo figuris pleno: multiplicib⁹ ho
locaustorū sacrificiorūq̄ generibus. Hec
Dauid noster tanq̄ arma p̄mentia non ad
iuuantia posuit. Si enim data esset lex que
posset viuificare: vere ex lege esset iusticia.
Vt q̄d ergo lex? Sequit̄: Sed conclusit in-
quit scriptura omnia sub peccato: vt pro-
missio ex fide Iesu christi daretur credenti-
bus. Deniq̄ iste dauid scꝫ christus caput
⁊ corpus tempore reuelationis noui testa-

menti: tpe insinuãde ⁊ cõmendande gratie
dei quid fecit? Arma posuit: qnꝫ lapides
tulit: arma vt diximꝰ: onerãtia posuit. Ergo
sacramẽta legis: sacramẽta illa legis: q̃ nõ
sunt imposita gentibꝰ: posuit: q̃ nõ obserua
mus. Meministis eñ quãta in veteri lege
legamꝰ: ⁊ nõ obseruemꝰ. Sed tñ ad aliquã
significatiõẽ pmissa ⁊ posita ẽẽ intelligamꝰ:
nõ vt abijciamꝰ legẽ dei: sed vt sacramẽta
ꝓmittẽtia impleta ꝓmissiõe nõ celebremꝰ.
Qd̃ eñ ꝓmittebant venit. Grã enim noui
testamẽti in lege velabat: in euãgelio reue-
labat. Velũ remouimꝰ qd̃ velabat agnoui
mus. Agnouimꝰ aũt in gratia dñi nr̃i Jesu
christi capitis: ⁊ saluatoris nostri qui ꝓ no
bis crucifixus est: quo crucifixo etiã velum
templi conscissum est. Deniqꝫ arma ille po
suit tanqꝫ onera sacramentoꝝ veteris legis
⁊ ipsam legẽ accepit. Quinqꝫ eñ lapides:
qnꝫ libros Moysi significant. Tulit ergo
illos quinqꝫ lapides de flumie. Nostis q̇d
sit fluuius. Labit eñ mortale seculũ ⁊ pter-
fluit q̇cq̇d venit in mũdũ. Erãt g̃ in flumie
tanqꝫ in pplo: illi primo lapides illic erant
inutiles: vacabant: nihil ꝓderant: transibãt
sic fluuius. Quid fecit Dauid: vt lex ipsa
vtilis esset? Accepit gratiã. Lex eni sine gra
tia impleri nõ pt. Plenitudo eni legis ẽ ca
ritas. Et vñ ẽ ista caritas? Vide si ñ ex grã.
Caritas inq̇t dei diffusa est in cordibꝰ no-
stris p spiritũ sanctũ qui datꝰ est nob. Quia
ergo gratia fecit impleri legẽ: significatur
aũt gratia lacte. Hoc enim est in carne gra
tuitum: vbi mater nõ querit accipe: sed sa-
tagit dare. Hoc mater gratis dat: ⁊ contri-
statur si desit qui accipiat. Quõ g̃ ostendit
Dauid legẽ sine gratia opari nõ posse: nisi
cũ illos lapides qnꝫ q̇bꝰ significabat lex:
in libris qnꝫ ꝯiungere volens gratie: po-
suit in vase pastorali quo lac mulgere con-
sueuerat? His armatus: gratia vtiqꝫ arma
tus: ⁊ ideo p̃sumens nõ de se: ꝟ de dño suo
ꝓcessit aduersus Goliã supbũ: se iactantẽ:
de se p̃sumentẽ. Tulit vnũ lapidem: iecit:
inimicũ in fronte pcussit: cecidit ex eo loco
corpis: vbi signum christi nõ habuit. Hoc
quoqꝫ licet attẽdas: quiqꝫ lapides posuit:
vnũ misit: libri lecti sunt: sed vnitas vicit.
Plenitudo eni legis vt paulo añ cõmemo
rauimꝰ caritas: Et apl̃s ait: Sufferẽtes iui-
cem in dilectiõe: studentes seruare vnitatẽ
spũs in vinculo pacis. Deinde illo pcusso
atqꝫ deiecto: gladiũ eius abstulit: ⁊ inde ca
put illi abscidit. Et hoc fecit noster dauid:
deiecit diabolũ de suis. Qñ aũt credũt ma
gni eiꝰ quos ille in manu habebat: de qui-
bus ceteras aĩas trucidabat: cõuertũt lin-
guas suas cõtra diabolum: et sic Golie de
gladio suo caput inciditur. Mysteriũ titu-
li ꝓ temporis breuitate tractauimꝰ: videa-
mus quid habeat ipse psalmꝰ.

Expositio psalmi.

BEnedictus dñs deus meus
q̇ docet manꝰ meas ad pre-
liũ: ⁊ digitos meos ad bel-
lum. Vox nr̃a est si corpus christi nos su-
mus. Bñdicamꝰ dñm nostrũ q̇ docet ma-
nus nr̃as ad p̃liũ: et digitos nr̃os ad bel-
lum. Repetitio sentẽtie videt. Qd̃ ẽ manꝰ
nostras in preliũ: hoc ẽ digitos nostros ad
bellũ. An aliquid interest inter manꝰ ⁊ di-
gitos? Digitis vtiqꝫ opat ⁊ manꝰ. Nõ ita-
qꝫ absurde accipimus digitos ꝓ manibus
positos. Verũtamẽ in digitis agnoscimus
diuisionem opationis: et tamẽ radicẽ vni-
tatis. Vide illã gratiã. Dicit apl̃us: Alij q̇
dem p spiritũ dat sermo sapientie: alij ser-
mo sciẽtie ꝟm eundẽ spiritũ: alij fides i eo-
dem spiritu: alij donatio curationũ in vno
spiritu: alij genera linguarũ: alij ꝓphetia:
alij diiudicatio spirituũ. Omnia hec opat
vnꝰ atqꝫ idẽ spũs: Radix est vnitatis: diui
dens propria vnicuiqꝫ ꝓut vult: alij illud:
alij hoc. His g̃ digitis pugnat corpꝰ chri-
sti ꝓcedens in bellũ: ꝓcedens in p̃liũ. Jam
p̃liorũ ⁊ belloꝝ genera cõmemorare fortas-
se longũ est: ⁊ gerere facilꝰ est qꝫ explicare.
Habemus vnũ bellũ qd̃ cõmemorat apl̃s:
Nõ est vobis colluctatio aduersus carnem
⁊ sanguinẽ: id est aduersus homies: a qui-
bus videmini pati molestias: nõ aduersus
ipsos pugnãtes: ꝟ aduersus pncipes et po-
testates ⁊ rectores mũdi. Et ne intelligeres
mũdi celi ⁊ t̃re: oñdit q̇d diceret: tenebraꝝ
harũ mũdi scʒ nõ qui p ipm factus est: qꝛ et
mũdus p eũ factꝰ ẽ: sed mũdi qui eũ nõ co-
gnouit: qꝛ ⁊ mũdus eũ nõ cognouit. He te
nebre nõ sunt natura: sed volũtate. Anima
eni p semetipsã nõ lucet: qꝛ hũilis ac vera-
cis cãtat: Tu illumiabis lucernã meã dñe
deꝰ meꝰ illumina tenebras meas: Et apud
te inq̇t fons vite: in lumie tuo videbimꝰ lu-
mẽ. Nõ in lumie nr̃o: ꝟ in lumie tuo. Nã et
oculi nr̃i lumia vocant: ⁊ tñ lux extrinsecꝰ si
desit etiã sani ⁊ patẽtes i tenebris remane-
bũt. Ergo bellũ gerimꝰ aduersus rectores
tenebraꝝ haꝝ: rectores scʒ ifideliũ diabolũ
⁊ ãgelos eiꝰ: rectores gladij eiꝰ: de q̃ pugnat

diabolus aduersus fideles. Sed quõ Golie ꝓstrato tollit gladiꝰ: vt ipi Golie caput de gladio suo amputet: ita cũ credũt ipi infideles dixit eis: Fuistis enĩ aliqñ tenebre: nũc aũt lux i dño. Pugnastis de manu Golie: iã in manu christi tollite caput Golie. Hoc enĩ vnũ p̄lium: alterũ aũt vnicuiqꝫ i seipo. Nõ genꝰ hoc belli ex ap̄lica ep̄la legebat. Caro cõcupiscit aduersus spm̃: ⁊ spũs aduersus carnẽ: vt nõ ea q̃ vultis faciatis. Et h̃ graue bellũ: ⁊ qđ ẽ molestiꝰ internũ: In q̃ bello si sit q̃sqꝫ victor: illos q̃s nõ videt inimicos ꝯtinuo supabit. Nõ .n. tẽptat diabolꝰ vł angeli eiꝰ: nisi qđ i te carnalr̃ dñat. Nã quõ vincimꝰ illos hostes q̃s nõ videmꝰ: nisi q: carnales interiores motꝰ nr̃os sentimꝰ: His ꝯfligimꝰ ⁊ illos ꝑcutimꝰ. In amore pecunie dñat auaricia: Dñante tibi auaricia diabolꝰ forinsecus lucrũ cũ fraude ꝓponit. Plerũqꝫ .n. ad lucꝝ nõ ꝑuenis: nisi fraudẽ feceris. Proponit ḡ ille forinsecus auaricie tue quã intus nõ vicisti: quaꝫ nõ domuisti: quã nõ tibi subiecisti: ꝓponit tanq̃ athlete suo agonitheta malꝰ fraudẽ ⁊ lucrũ: opꝰ et p̄miũ: fac ⁊ tolle. Tu aũt si calcas auariciã: si tibi interiꝰ nõ dñat: quã si sentiẽs vincis: iã diabolũ insidiantẽ nõ sentis. Si ḡ edomuisti auariciã: attẽdis alteꝝ ꝓponẽtẽ opꝰ ⁊ p̄miũ. Quid ille ꝓposuit: Fraudẽ ⁊ lucꝝ. Quid ⁊ iste ꝓponit: Innocẽtiã ⁊ coronã. Fac ⁊ tolle: ⁊ ille dicit: ⁊ iste. Iaꝫ tu p̄liator interior: si non es victꝰ auaricia: sed victor auaricie: illũ attẽdis ⁊ hũc vincis. Discernis enĩ vtrũqꝫ ⁊ dicis: h̃ video opus ⁊ premiũ: illic aũt escã ⁊ laqueũ. Neqꝫ enĩ aliq̃d dicit i te: qđ ñ ꝑtineat ad te. Eteni ex peccato diuisus es aduersuꝫ te. Trahis ꝯcupiscẽtie ꝓpaginẽ et traducẽ mortis. Habes ꝯ̃ qđ pugnes i te: habes qđ expugnes i te. Sꝫ habes quẽ iuoces vt pugnantẽ adiuuet te: ⁊ vincẽtẽ coronet te: q̃ nõ existentẽ fecit te. Quõ inquis vincã: Ecce ipe apl's difficillimũ p̄liũ ꝓponit: ⁊ q̃ꝫ laboriosũ sit: aut forte insupabile: si nõ itelligo ipe oñdit. Caro inq̃t ꝯcupiscit aduersꝰ spm̃: ⁊ spũs aduersꝰ carnẽ: vt nõ ea q̃ vultis faciatis. Quõ me iubes vincere: cũ ille dicat: vt nõ ea q̃ vultis faciatis: Queris quõ: Attende ad gratiaꝫ vasis pastoralis: lapidẽ de flumie in exceptorio lacti pone. Ecce ⁊ ego tibi dico: imo tibi ipa veritas dicit: Prorsus nõ facis qđ vis pugnãte carne aduersus spiritũ tuum. Si ad istã pugnã de te p̄sumis: admonẽdꝰ es: ne frustra audieris: Exultate deo adiutori nostro. Si enĩ ꝑ te impleres totum: nõ eẽt necessariꝰ adiutor. Rursus si tu ip̄e tua volũtate nihil ageres: nõ vocaret adiutor. Adiutor .n. aliq̃d agentẽ adiuuat. Deniqꝫ cũ dixisset: Caro cõcupiscit aduersus spm̃: ⁊ spũs aduersus carnẽ: vt nõ ea q̃ vultis faciatis: ⁊ ꝓposuisset te ante te: veluti deficiẽtẽ te in te: cõtinuo misit ad adiutorẽ. Qđ si spiritu ducimini: nõ adhuc estis sub lege. Qui enĩ sub lege est: nõ implet legẽ: sed p̄mit a lege: sicut ille Dauid sub armis erat. Ergo si spũ duceris: vide q̃s te adiuuabit: vt ipleas qđ velis: Adiutor tuꝰ: susceptor tuus: spes tua. Qui docet manꝰ meas i p̄liũ ⁊ digitos meos ad bellũ. Manifesta enĩ sũt inq̃t opa carnis: q̃ sũt fornicatiões: imũdicie: idoloꝝ seruitꝰ: luxuria: veneficia: ꝯtentiões: inimicitie: ebrietates: cõmessatiões: ⁊ his silia: q̃ p̄dico vobis: sicut p̄dixi: qm̃ qui talia agũt regnũ dei ñ possidebũt: nõ q̃ aduersus talia confligũt: sed q̃ talia agũt. Cũ enĩ cõfligis aliud ẽ opus: cũ vincis aliud ẽ opus: cũ pacẽ et requiẽ habes aliud ẽ opꝰ. Hec dũ exemplis demõstro: paucis aduertite. Suggerit aliqđ lucrũ: delectat: habet fraudẽ: sed magnũ ẽ lucrũ: delectat nõ cõsentis. Pugnã vide: adhuc suadet: adhuc insistit: adhuc deliberat. Ergo qui pugnat ꝑiclitat. Vidimꝰ pugnaꝫ: cetera videamꝰ. Cõtempsit iusticiã vt fraudẽ faceret: victꝰ est: cõtempsit lucrũ: vt iusticie seruiret: vicit. In his tribus victũ doleo: pugnãti metuo: victori cõgaudeo. Sed etiã ille qui vicit: nũquid oino egit i se: vt prorsus eũ pecunia nõ attẽptet: aut nihil i eo excitet delectatiõis: Q̃uis supabilis: q̃uis cõtemptibilis: q̃uis nõ solũ cui nõ cõsentiat: sed cũ qua nec pugnare dignet: inest tñ aliqua delectatiõis titillatio. Ista titillatio: ⁊ ille hostis: iam nec pugnat: nec regnat: inest tñ et quasi moratur in carne mortali: qđ nõ erit: Ducet enĩ totũ i victoriã: sed postea. Nõ autẽ corpꝰ quidẽ mortuũ est ꝓpter peccatũ: et ideo eidẽ corpori inest peccatũ: ⁊ si nõ regnat peccatũ: spũs aũt vita ẽ ꝓpter iusticiã. Si aũt qui suscitauit christũ a mortuis habitat in vobis: qui suscitauit christum a mortuis: viuificabit et mortalia corpa vr̃a ꝓpter inhabitantẽ spiritum eius in vobis. Ibi iam nec qđ pugnet erit: nec qđ titillet: totum cedet in pace. Non enĩ cõtraria natura cõtra aliam pugnat: sed tanq̃ in domo maritꝰ ⁊ vxor: si aduersus se dissentiãt: molestꝰ ⁊ ꝑiculosus labor: si maritꝰ vincat:

⁊ vxoꝛ dñet: par ꝑuersa. Si aũt vxoꝛ mari to dominãti subijciat: par recta: non tñ aliquid ex alia natura: q2 ex hõie facta mulier viro. Caro tua: ꝯiunx tua: famula tua: q̃dlibet deputata: op⁹ ẽ vt subijcias: et si pugnas vt ꝑsit pugna. Hoc eñ expedit inferius subijci ſupiori: vt ⁊ ille qui sibi subijci vult q̃d est inferius se subijciat ſupioꝛi suo. Agnosce ordinẽ: q̃re pacẽ: Tu deo: tibi caro. Quid iusti⁹: q̃d pulchrius: Tu maioꝛi: minoꝛ tibi. Serui tu ei q̃ fecit te: vt tibi seruiat q̃d factũ est ꝓpter te. Nõ eñ hũc ordinẽ nouim⁹: neq3 hũc ordinẽ cõmẽdamus: tibi caro ⁊ tu deo: sed tu deo ⁊ tibi caro. Si aũt cõtemnis tu deum: nunq̃ subijciet tibi caro. Qui nõ obtẽperas deo: torq̃ris a seruo. Nũquid si nõ ꝑus tu deo: vt deinde tibi caro: poteris dicere hec v̾ba: Bñdictus dñs de⁹ me⁹ q̃ docet man⁹ meas ad p̃liũ: et digitos meos ad bellũ: Preliari vis indoctus: dãnaberis vict⁹. Primo ẽ͛ te subdas deo: deinde illo docẽte te: ⁊ adiuuãte p̃lie ns ⁊ dicas: Qui docet man⁹ meas ad p̃liũ ⁊ digitos meos ad bellũ. Et cũ p̃liaris: q̃a dũ p̃liaris ꝑiclitaris: dic q̃ sequũtur in p̃liandi ꝑiculo constitut⁹. Misericordia mea: Nõ vincar. Quid ẽ hoc misericordia mea: Prebes mihi misericordiã: ⁊ ĩ me extitisti misericoꝛs: an donasti mihi: vt ⁊ ipe sim misericoꝛs: De nulla re sic vincit inimicus: q̃3 cũ misericordes sum⁹. Dino parat calũnias ad iudiciũ: et nõ põt falsa obijcere: q2 nõ est apud quẽ. Si eñ apud hoiem iudicẽ nobiscũ ageret: posset eũ mẽtiendo fallẽ: ⁊ nos g̃uare crimiatiõib⁹ falsis: Quia v̾o apud talẽ iudicẽ cã nr̃a cu3 illo ẽ: q̃ falli nõ põt: ideo ambit vt ad peccatũ seducat: vt habeat vera q̃ obijciat. Et vbi forte aliquib⁹ eius fraudib⁹ succũbit hũana fragilitas: sequat ĩ ꝯfessiõe op⁹ hũilitatis: exerceat ĩ opib⁹ misericordie ⁊ pietatis. Dia delent cũ ex vero corde: ⁊ plena fiducia dicimus illi q̃ videt: Dimitte nobis sicut ⁊ nos dimittimus. Dic toto corde: dic tota fiducia: dic secur⁹: Dimitte nobis sic̃ ⁊ nos dimittimus: aut noli dimittere si non dimittimus. Q̃d ⁊ si dixeris: Noli dimittere si nõ dimittim⁹: proꝛsus nõ dimittit: si nõ dimittim⁹. Neq3 eñ vt tu sis impunit⁹ peccatoꝛ: erit ille mẽdax ꝓmissoꝛ. Vis inq̃t vt dimitta3: Dimitte. Est aliud opus misercordie: Vis vt dem: da. Uno loco positũ ẽ in euãgelio: Dimittite et dimittet vobis: date et dabitur vobis. Aliquid inquit ⁊ contra te

teneo: aliquid ⁊ tu ꝯtra alterũ tenes: dimitte et dimitto. Aliq̃d petis a me: aliq̃d petit alter a te: da ⁊ do. Et que dimittit: que dat: Nõne caritas: Et vñ caritas nisi ꝑ spiritũ sanctũ qui dat⁹ ẽ nobis: Si ẽ͛ ꝑ opa misericordie noster vincit inimicus: ⁊ opa misericordie hr̃e nõ possem⁹: nisi caritatẽ haberemus: caritas autẽ nobis nulla esset: nisi per spiritũ sanctũ acciperem⁹: ille docet manus nr̃as ĩ p̃liũ: ⁊ digitos nr̃os ad bellũ. Illi recte dicim⁹: Misericordia mea: a q̃ habem⁹ etiã vt misericordes sim⁹. Judiciũ eñ sine mĩ̾icordia illi q̃ nõ fecit mĩ̾icordiã. Parua putatis opa mĩ̾cdie: Libet de his aliq̃d dicẽ: Attẽdite ꝑmo istã sentẽtiã de scã scriptura: ꝙ ꝓmptã quã mõ cõmẽoraui. Judiciũ eñ sine mĩ̾cdia illi q̃ nõ fecit mĩ̾cdia3. Sine mĩ̾cdia iudicabit q̃ mĩ̾icordiã nõ fecit anteq̃ iudicaret. Quid ꝙ͛ide: q̃d seq̃t: Superexaltat ãt mĩ̾cdia iudiciũ. Quid ẽ h̃ fr̃es: superexaltat aũt mĩ̾cdia iudiciũ: Supponit mĩ̾cdia iudicio: ĩ q̃ inuẽtũ fuerit op⁹ mĩ̾cdie: ⁊ si habuerit aliq̃d forte ĩ iudicio q̃ puniat: tanq̃ vnda mĩ̾cdie peccati ignis extiguit. Superexaltat aũt mĩ̾cdia iudiciũ. Quid aũt cũ talib⁹ subuenit: ⁊ cũ tales liberat: ⁊ cũ talib⁹ ig̃scit: Jniust⁹ ẽ de⁹: Absit. Et ibi iust⁹ ẽ. Nõ eñ tollit mĩ̾cdia iusticiã: nec iusticia mĩ̾cdia3. Uide eñ si non iust⁹ est: Dimitte ⁊ dimitto: da ⁊ do. Uide si nõ iust⁹ ẽ: Jn q̃ mẽsura mensi fueritis: remetiet ĩ ea vobis. Ad h̃ eñ in q̃ mẽsura. Non eñ mẽsura eiusdẽ generis est: sed ad hoc eadẽ mẽsura: ignosce ⁊ ignosco. Est apud te mẽsura venie dande: inuenies apud me mẽsurã venie accipiẽde. Est apud te mẽsura tribuẽdi q̃d habes: iuenies apud me mẽsurã accipiẽdi q̃d ñ habes. Misericordia mea. Et refugiũ meũ: susceptoꝛ meus et ꝉerutoꝛ me⁹. Multũ laboꝛat p̃liatoꝛ hic: tenẽs ꝯcupiscẽtẽ aduers⁹ spiñ carnẽ: Tene q̃d tenes: tunc erit plene: q̃d vis: cũ absoꝛpta fuerit moꝛs ĩ victoꝛia: q̃ñ resuscitatũ moꝛtale h̃ coꝛp⁹ trãsferet ĩ habitudinẽ angelicã: ⁊ ĩ celestẽ subuolat qualitatẽ. Moꝛtui inq̃t ĩ christo resurgẽt ꝑmi: deinde ⁊ nos viuẽtes q̃ reliq̃ sum⁹ ĩ aduẽtu dñi sit rapiemur cũ illis ĩ nubib⁹ obuiã christo in aera: et sic semꝑ cũ dño erim⁹. Jbi absoꝛbebit moꝛs ĩ victoꝛiã: ibi dicet: Ubi ẽ moꝛs ꝯtẽtio tua: Ubi ẽ moꝛs acule⁹ tu⁹: Nõ. n. reliquet: nec in animo: nec in coꝛpe q̃d rebellet aduers⁹ amoꝛem dei: plena victoꝛia: plena par. De hac nob p̃liãtib⁹ di: Uenite filij audite me

Alia lra. ꝉ liberatoꝛ.

timorē domini docebo vos. In ꝑlio eſtis: in cōtentione cōfligitis: ⁊ tamē quādaz requiē deſideratis. Quis eſt hō qui vult vitam: ⁊ diligit videre dies bonos? Quis ē q̄ non dicat: ego? Ibi vita: ibi dies boni: ibi caro nihil cōcupiſcit aduerſus ſpiritū: vbi non dicit̄ pugna: ſed gaude. Sed q̄s eſt q̄ hos dies non velit? Omnis hō certe dicit: ego. Audi q̄d ſequit̄. Video q̄a laboras: video q̄ꝛ in pugna ⁊ ꝑiculo diuerſaris: audi q̄d ſequit̄: Doce manus ad preliū: digitos in bellū. Contine linguā tuā a malo: et labia tua ne loquāt̄ dolū: Declina a malo ⁊ fac bonū. Quō eñ poteris facere bonū: niſi declinaueris a malo? Quid q̄ro vt veſtias: q̄ñ adhuc expolias? Quid q̄ro vt dones: q̄ñ adhuc rapis? Declina a malo ⁊ fac bonū. Qua mercede? Nō ſub te ploret primo paup: vt gaudeat de te paup. Declina a malo ⁊ fac bonū. Qua mercede? Nā mō pugnas: quere pacē ⁊ ſequere eam. Diſce: dic miſericordia mea ⁊ refugiū meū: ſuſceptor meꝰ: ⁊ erutor meus: ꝓtector meꝰ. Suſceptor meus ne cadā: erutor ne peream: ꝓtector ne feriar. ¶ Protector meus ⁊ i ip̄o ſperaui: In his omnibꝰ: in toto labore meo: in omnibꝰ ꝑlijs meis: in omnibus difficultatibꝰ meis in ip̄o ſpaui. Qui ſubdit populū meū ſub me. Ecce caput noſtrū loquit̄ nobiſcū. ¶ Dñe quid eſt hō q̄ꝛ innotuiſti ei? Totum q̄d eſt: hoc eſt: qui innotuiſti ei? Quid eſt hō q̄m innotuiſti ei? Aut filius hominis †q̄m eſtimas eum? Eſtimas euz: tanti facis: tanti pendis: ordinas: noſti ſub quo ponas: ſup quid ponas. Eſtimatio eñ eſt quāti precij ſit q̄dq̄. Quāti eſtimauit hominē q̄ pro eo vnici ſanguinē fudit? Quid eſt hō q̄m innotuiſti ei? Cui quid innotuiſti? Quid eſt filiꝰ hominis: q̄m eſtimas eū? Quoniā tanti eum pendis: tanti eū eſtimas: p̄cioſum quiddā eſſe oñdis. Nō eñ deꝰ ſic eſtimat hominē: quō hō eſtimat hoiez: Q̄ñ iuenit ſeruū venalē cariꝰ emit equū q̄ȝ hoiez. Ille quāti te eſtimet vide: vt poſſis dicere: Si deꝰ ꝓ nobis quis cōtra nos? Et quāti te eſtimauit q̄ filio ꝓprio nō pepcit: ſed ꝓ nobis oibꝰ tradidit eū? Quō nō: ⁊ cū illo oīa nobis donauit? Qui hāc annonā dedit pugnāti: q̄d ſeruat vincēti? Ego ſum inq̄t panis viuꝰ q̄ de celo deſcēdi. Hec ē annona ꝑliantiū de horreis inuecta dñicis: vñ paſcunt̄ angeli: q̄a panē angeloꝝ māducauit hō. Poſt prelia vo ⁊ hāc annonā q̄d ſeruat: q̄d dabit victoribꝰ: niſi q̄d i alio pſalmo dicit̄: Unā petij a dño hanc requirā vt inhabitē in domo dñi omibꝰ diebꝰ vite mee: vt ꝯtemplar delectationē dñi: ⁊ ꝓtegat me templū eiꝰ? Quid ē hō q̄m innotuiſti ei: aut filiꝰ hominis q̄m eſtimas eū? Quē? ¶ Homo vanitati ſilis factus ē? Et tñ innotuiſti ei ⁊ eſtimas eū. Homo vanitati ſilis factus eſt. Cui vanitati? Tēporibꝰ p̄terlabētibꝰ: ⁊ p̄terfluētibꝰ. Vanitas eñ iſta dicit̄: in cōpatiōe cuiuſdā ſemꝑ manētis: et nūq̄ȝ deficiētis veritatis. Naz ⁊ iſta creatura ē loci ſui. Impleuit eñ deꝰ terrā ſicˀ ſcriptū ē: bonis ſuis. Quid eſt ſuis: Sibi cōgruētibꝰ. Sed h̄ oīa frena volatica: trāſitoria: ſi cōparet̄ illi veritati: vbi dictū eſt: Ego ſum qui ſum: totū hoc quod tranſit vanitas dicit̄. Euaneſcit eñ ꝑ tp̄us tanq̄ȝ in aura fumꝰ. Et q̄d dicā amplius q̄ȝ id q̄d apl'us Iacobꝰ dixit: volens homies ſuꝑbos ad hūilitatē redigere: Que. n. inq̄t vita vr̄a? Vapor ē ad modicū apparēs: deinceps exterminabit̄. Ergo hō veritati ſilis factꝰ ē: peccādo vanitati ſilis factꝰ eſt. Naz q̄ñ eſt primū cōditus veritati ſilis factꝰ eſt: ſed q̄ꝛ peccauit: q̄ꝛ recipit digna vanitati ſimilis factus ē. Pro iniquitate eñ erudiſti hominē: dicit i alio pſalmo: et tabeſcere feciſti ſicut araneā animā eius. Inde ⁊ h̄ hō vanitati ſilis factus eſt. Ibi quid ait? Ecce veteres poſuiſti dies meos. Hic quid ait? Dies eius ſicut vmbra p̄tereunt. Attendat ſibi homo in diebꝰ vmbre ſue: vt faciat aliq̄d dignū deſiderate luci ſue: et ſi i noctis vmbra eſt querat diē. Dies eñ hꝰ vanitatis cognoſcēti homini dies eſt tribulatōnis: ſiue aliqua incōmoditate ⁊ aliqua moleſtia noceat nobis: ſiue aliqua ꝓſperitate mūdus arrideat: totū timendū ⁊ gemēdū eſt: q̄m temptatio ē vita humana ſuper terrā. Uñ dicit̄: Tota die cōtriſtatus ambulabā. Solacijs opus habemus: et q̄cq̄d nobis nūc exhibet deus: cū ꝓſpere exhibet nō eſt gaudiū beatoꝝ: ſed cōſolatio miſerorū. Itaq̄ȝ agat aliq̄d inquā hō dignū deſiderata luce i iſtis diebꝰ vmbre ſue: ⁊ i nocte inq̄rat deū: ſicˀ ſcriptū ē: In die tribulatōis mee deū exq̄ſiui manibꝰ meis nocte corā eo ⁊ nō ſum deceptꝰ. Quā dicit diē tribulationis: niſi quā dicit ⁊ noctē? Manibꝰ meis nocte corā eo. Adhuc i nocte ſumus: ⁊ ad ꝓphetie lucernā vigilamꝰ: Aliquid ꝓmiſſum eſt: quod adhuc expectatur. Sed quid ait apoſtolus Petrus? Habemus certiorem ꝓpheticū ſermonē cui bñfacitis inten-

Alia lr̄a
† q̄ꝛ reputas.

dẽtes tanq̃ lucerne lucẽti in obscuro loco:
donec dies lucescat: ⁊ lucifer oriat̃ i cordi-
bus vestris. Ipẽ dies p̃miium nostrũ ibi ẽ:
Mane exaudies vocẽ meã: mane astabo
tibi ⁊ ꝯtẽplabor. Ergo opare q̃uis i nocte
manibus tuis: id est bonis opibus inquire
deũ anteq̃ veniat dies ille q̃ te letificet: ne
veniat q̃ te mestificet. Uide em̃ q̃ securus
operis: q; nõ desereris ab illo quẽ queris.
Manibꝰ meis inq̃t deũ exquisiui nocte co
rã eo: Ut pater tuus q̃ videt i occulto red-
dat tibi: ideo corã eo. Intꝰ habeas miseri-
cordiã: caritatẽ: ne aliq̃d facias q̃si studio
placendi hoibꝰ. Manibus meis opibus
meis: in vmbra: in hac vita: vbi ipse videt:
nõ vbi placere hoibꝰ studeo. Et q̃d seq̃t̃:
Et nõ sum deceptꝰ. Homo vanitati siꝫis fa
ctus est: dies illiꝰ tanq̃ vmbra p̃tereunt: et
tñ innotuisti ei: ⁊ q̃d estimas eum: Dñe
Alia lra. inclina celos tuos ⁊ descẽde: tange
†Fulgura. mõtes ⁊ fumigabunt. ¶ †Corusca
†dissipabis. coruscationẽ ⁊ †dissp̃ges eos: emit-
Alia lra te sagittas tuas ⁊ cõturbabis eos.
† de Emitte manũ tuã †ex alto †⁊ exi-
nõ habet. me me: et †erue me de aq̃s multis.
† eripe. Corpus christi hũilis Dauid grã plenꝰ de
† libera. deo p̃sumens: pugnãs in hoc seculo: inuo-
cat adiutoriũ dei: Inclĩa celos tuos ⁊ descẽ
de. Qui sunt celi inclinati: Aplĩ humiliati.
Isti em̃ celi enarrãt gloriã dei. Et de his ce
lis enarrãtibꝰ gloriã dei mox dr̃: Nõ sũt lo-
quele neq̃ sermones quoꝝ nõ audiant̃ vo
ces eoꝝ. In omnẽ terrã exiuit sonꝰ eoꝝ: et i
fines orbis t̃re v̇ba eoꝝ. Cũ .n. isti celi emit
terẽt voces suas p̃ oẽs terras: ⁊ facerẽt mi-
rabilia: coruscante de illis: et intonãte dño
miraculis ⁊ p̃ceptis: putati sunt dij descen
disse de celo ad homĩes. Nã quidã de gen
tibꝰ h̃ putãtes eis etiã sacrificare voluerũt.
Tũc illi vidẽtes sibi deferri indebitũ hono
rẽ: expauescẽtes: ⁊ detestãtes: ⁊ eos qui sic
errabant corrigẽtes: vt ostẽderẽt eis motũ
animi sui: cõsciderũt vestimẽta sua ⁊ dixe-
rũt: Quid h̃ facitis: Homĩes ⁊ nos sumus
passibiles sicut ⁊ vos. Et ceperunt sub his
v̇bis cõmẽdare excellentiã dñi nostri Iesu
christi: hũiliantes se vt cõmẽdaret̃ deus: q;
inclinati erãt celi vt descẽderet deꝰ. Incli-
na g̃ celos tuos ⁊ descẽde: fcm̃ ẽ: Tãge mõ-
tes ⁊ fumigabũt: Mõtes sup̃bos: elatiões
t̃renas: tumidas grãditates: tãge inq̃t: tan
ge istos mõtes: de grã tua da istis mõtibꝰ.
fumigabũt: q; fatebunt̃ pctã sua. Fumꝰ cõ-
fitentiũ pctõꝝ: extorq̃bat ⁊ lachrymas hũi
liatoꝝ sup̃boꝝ. Tãge mõtes ⁊ fumigabũt:
q̃diu nõ tacti magni sibi vident̃. Dicturi
sũt: tu magnꝰ dñe: dicturi sũt: ⁊ mõtes: Tu
solꝰ altissimꝰ i omnẽ terrã. Sz sũt quidã cõ
spirãtes cõuenientes i vnũ aduersus dñm ⁊
aduersus christũ eiꝰ: cõuenerũt: cõspiraue
runt: corusca coruscatiões: ⁊ disp̃ges eos.
Crebresce miracłis tuis: ⁊ soluet̃ ꝯspiratio
eoꝝ. Corusca coruscatiões ⁊ disp̃ges eos:
Iã miraculis territi nõ audebũt aliq̃d ꝯ te:
⁊ i ip̃is miraculis expauescẽtes hesitabũt.
Quis ẽ iste q̃ tãta pot: Quis ẽ iste q̃ sic ex-
altat̃ cuiꝰ nomẽ tãtũ valet: Cũ dicũt: quis
est iste: credituri sũt: coruscasti miraculis et
disp̃sisti malã cõsensionẽ eoꝝ. Emitte sagit
tas tuas ⁊ cõturbabis eos. Sagitte potẽt̃
acute: p̃cepta tua: dicta tua feriãt cor eorũ.
Emitte sagittas tuas et conturbabis eos.
Uulnerent̃ male sani: vt sanent̃ bñ vulne-
rati: Et dicãt iã in ecclesia: ⁊ i corp̃e christi
cõstituti: dicãt cũ ecclĩa: q̃si vulnerata ca-
ritate ego sum. Emitte sagittas tuas et cõ-
turbabis eos: Emitte manũ tuam ex alto.
Quid postea: Quid in fine: Quõ inquit
corpꝰ christi celesti adiutorio: Ueniet eñ
ip̃e dñs i voce archangeli: ⁊ i tuba dei de-
scẽdet de celo: ipse saluator corp̃is manus
dei. Emitte manũ tuã ex alto ⁊ exime me: ⁊
erue me de aquis multis. Quid ẽ de aquis
multis: De p̃plis mltis. Quibꝰ p̃plis: Alie-
nigenis: infidelibꝰ: siue foris oppugnãtibꝰ:
siue intꝰ insidiãtibꝰ. Exime me de aq̃s mul
tis: In quibꝰ me exercebas: in quibꝰ me ad
exuendũ a sordibꝰ voluebas. Exime me de
aq̃s mult̃. Hec ẽ illa aq̃ ꝯdictõis. Exime
me inq̃t ⁊ erue me de aq̃s mltis. Audiamꝰ
iã de istis aq̃s mult̃ a q̃bꝰ eruet deꝰ corpus
christi sui: a quibꝰ eruet deꝰ hũilitatẽ dauid.
Quid ẽ de aq̃s multis: Quid dixisti ne aq̃
alit̃ intelligant̃: Quid dixisti aq̃s multas:
Quid dixi audi. †De manu filioꝝ alie Alia lra. † ex
norũ. Audite f̃res inter q̃s simꝰ: int̃ quos
viuamꝰ: a q̃bꝰ erui desideremꝰ. ¶ Quoꝝ
os locutũ ẽ vanitatẽ: Hodie vos oẽs
si nõ ad hec diuina spectacula v̇bi dei con
gregati essetis: ⁊ eis hac hora p̃mixti viuere
tis: quãtas vanitates audiretis: Quoꝝ os
locutum est vanitatem. Quãdo deniq̃ lo-
quẽtes illi vanitatẽ: audirẽt vos loqui ve-
ritatem: Quoꝝ os locutũ est vanitatẽ. Et
dextera eoꝝ dextera iniquitatis.
Quid tu inter eos: cum vase pastorali ha-
bente quinq̃ lapides: Dic mihi aliter ean-
dem legem quam significasti quinq̃ lapi-

dibus: significa et aliter. **Deus canticum nouū cantabo tibi:** Canticum nouū gratia est: canticū nouū homīs noui est: canticū nouū testamenti noui est. Cātabo tibi inquit canticū nouū. Sed ne pu-
Alia lra. tes gratiā a lege discedere cū magis p gra-
† decacordo. tiam lex impleat. **In psalterio †decem chordarū psallā tibi.** In psalterio decem chordarū: in lege decē preceptorū: ibi tibi psallaz: ibi tibi gaudeā: ibi tibi cantem canticū nouū: qr plenitudo legis caritas ē. Ceterū qui non habent caritatem portare psalteriū possunt: cantare nō possunt. Ego itaqȝ inquit inter aquas cōtradictiōis cantabo tibi canticū nouum: et nunqȝ strepitu suo facient aque cōtradictiōis vt obmutescat psalteriū meū. In psalterio decē chordarū psallam tibi. **Qui das salutem**
Alia lra. **regibus:** Iam fumātib⁹ montib⁹. **Qui**
† redemisti. **†redemit Dauid seruū †suū.** Agno-
† tuū. scitis Dauid: estote Dauid. Unō redemit dauid seruū suū? Uñ redemit christū? Uñ
Alia lra. redemit corp⁹ christi? **De gladio ma-**
† eripe. **ligno †erue me:** De gladio non sufficit: addit maligno. Proculdubio ē gladi⁹ benignus. Quis est gladi⁹ malign⁹? De quo dñs dicit: Nō veni pacem mittere in terrā: sed gladiū. Sepaturus eñ erat fideles ab infidelibus: filios a parētibus: ꝛ ceteras necessitates direptur⁹: gladio putredinē abscidenti: mēbra aūt christi sananti. Est ḡ benignus gladius bis acutus: vtroqȝ acumine ꝑpotens veteris ꝛ noui testamēti narratiōe ꝓteritorū et ꝓmissiōe futuroꝝ. Est ergo iste gladius benign⁹: ille autez malign⁹ est quo illi loquūtur vanitatē: qr benignus est quo deus loquitˀ veritatē. Ergo a gladio maligno erue me. Filij quippe hoīm dentes eorū arma ꝛ sagitte: ꝛ lingua eoꝝ gladi⁹ acutus. Ab h̄ gladio maligno erue me. Quem dixit mō gladiū: ipās supi⁹ dixit: aq̄s multas. Erue me de aquis multis. Quas dixi aquas multas: ipm dico gladiū malignū. Deniqȝ de aquis multis cū dixisset: secutus ē: de manu filioꝝ alienoꝝ quoꝝ os locutum est vanitatē. Et vt noueris ipos dici:
Alia lra cum et hic dixisset de gladio maligno erue
† erue. me: secut⁹ est. **Et †exime me de manu filiorū alienorū: quorū os locu-**
Alia lra **tum est vanitatē.** Similiˀ sicut ibi ꝛ qđ
† et sequitˀ. **†Dextera eorū dextera iniquitatis.** Hoc ꝛ sup̄ posuerat qñ eos dixerat aq̄s mltas. Tu. n. ne aq̄s mltas bonas putares: exposuit eas i gladio maligno. Nūc ḡ exponat qđ dixit: Quoꝝ os locutū ē vanitatē: ꝛ dext̄a eoꝝ dextera iniq̄tatˀ. Quoꝝ
vanitatē locutū est os eorū? Et quomō dex- Alia lra.
tera eorum dextera iniq̄tatis. **Quorū** † nō habe
filij †ipoꝝ †velut nouelle †cōstabili- † sicut.
te: in iuuentute sua. Felicitatem ipsoꝝ † plantat
vult enumerare. Attēdite filij lucis: filij pacis: attendite filij ecclesie mēbra christi: attēdite quos dicat alienigenas: quos dicat filios alienos: quos dicat aquas cōtradictionis: quos dicat gladiū malignū. Attēdite obsecro: q̄a inˀ istos ꝓelitamini: inter hoꝝ linguas aduersus carnis vr̄e desideria dimicatis. Inter hoꝝ linguas positas i manu diaboli: de quib⁹ pugnat: colluctatiōez habetis: nō aduersus carnē ꝛ sanguinē: sed aduersus ꝑncipes: ꝛ ptātes: ꝛ rectores mūdi tenebrarū harū: hoc ē iniq̄rū. Attendite vt discernatis vos: attēdite ne putetis verā felicitatē esse quā sibi optāt homīes: aut infirmi: aut maligni. Ecce frēs certe filios alienos dixit: certe aquas mltas: certe gladiū malignū. Videte vanitatē quā loquūtˀ ꝛ cauete ne talia loq̄mini: cauete ne talia loquētes imitemini quoꝝ os locutū ē vanitatem: ꝛ dextera eoꝝ dextera iniq̄tatis. Quā vanitatē locutū ē os eoꝝ? Et q̄ dextera eoꝝ
iniq̄tatis ē dextera? Audi quoꝝ. Filij eorū
velut nouelle constabilite a iuuentute sua. Alia lra.
Filie eorū composite: ꝛ †ornate si- † circūor
vt
cut similitudo tēpli. †Cellaria eorū † Prōp
plena: eructantia ex hoc in †hoc: † illud.
Oues eoꝝ †fecūde multiplicātes † fetose a
dantes.
in egressib⁹ suis: boues eoꝝ crasse. † macer
Nō est ruina †sepis: †nec exit⁹ nec † neqȝ
clamor in plateis. Ergo nō ē felicitas: neqȝ.
Interrogo filios regni celoꝝ: interrogo ꝓgeniē resurrectiōis i eternū: interrogo corp⁹ christi: mēbra christi: tēplū dei: Ergo nō ē ista felicitas h̄re filios icolumes: filias ornatas: plena cellaria: abūdātiā pecoꝝ: nullā ruinā: nō dico pietis: sed nec sepis: nullū tumultū: ꝛ clamorē in plateis: h̄ quietē: pacē: abūdantiā: copiā reꝝ i domib⁹: i ciuitatib⁹? Ergo nō ē ista felilicitas? Aut debeāt eā iusti defugē? Aut nō īuenis domū iusti abūdantē reb⁹ his oīb⁹ plenā ista felicitate? Nō erat dom⁹ abrae abūdāsˀ auro: argēto: filijs familia pecorib⁹? Nōne Iacob sanct⁹ patriarcha fugiēs a facie Esau fratrˀ sui i mesopotamiā diuiēs ditat⁹ egressus ē: ꝛ egit grās dño deo suo: q̄a in virga sua trāsijt fluuiū: ꝛ regressus est cum tanta abundantia pecorum atqȝ filiorum? Quid dicimus? Non

ē ista felicitas: Sit licet: sed sinistra. Quid
est sinistra: Tēporalis: mortalis: corpora-
lis. Nolo illā iam diffugias: sed neqꝫ dexte
ram putes. Non enī isti ideo maligni: ideo
vani: qꝛ his abundant: sed quia id qḋ sini-
strū esse debuit in dextera ponebant. Ideo
ꝛ dextera eorū dextera iniquitatis: ideo os
eorū locutū est vanitatē: qꝛ hoc in dextera
posuerunt: qḋ in sinistra habere debuerūt.
Quid enī i dextera ponere debuerūt: Beū
eternitatē: annos dei nō deficiētes: de qui-
bus dicit: Et anni tui nō deficiēt. Ibi dexte
ra: ibi esse debet desideriū nostrū. Sinistra
vtamur ad tempus: dexterā desideremus
in eternū. Diuitie si affluant: ne apponatis
cor. Si enī diuitijs fluentibꝰ cor apposue-
ritis: qḋ sinistrū est dexterū facietis. Corri-
gite vos: agnoscite sapientiā amplectentē
vos: cui dictū est: Sinistra eius sub capite
meo: ꝛ dextra eiꝰ cōplectet me. Videte ama
toria sancta cantica: videte cantica canti-
coꝝ nuptiaꝝ celestiū christi ꝛ eccl'ie. Quid
dicit sponsa de spōso: Sinistra eiꝰ sub capi
te meo: ꝛ dextera eius amplectet me. Sini-
stra sub capite: dextera sup caput. Ample-
ctentis enī desup brachiū sup caput: sini-
stra aūt subter caput. Sinistra inquit eius
sub capite meo. Non enī me deseret: ꝛ in tē
poralibꝰ necessarijs: sed tn̄ ipa sinistra sub
capite erit. Nō capiti ꝑponet: sed sub capi
te erit: vt dextera eius cōplectat me: polli-
cens vitā eternā. Ita enī sinistra sub capi-
te si dextera sup caput: impletqꝫ quod ad
Timotheū scriptū ē: Promissionē habens
vite p̄sentis ꝛ future. Promissionē inqt ha
bens vite p̄sentis ꝛ future. Quid in p̄senti:
Sinistra sub capite. Quid in futuro: Dex-
tera eiꝰ cōplectet me. Tēpori necessaria q̄-
ritis: Querite primum regnum dei: id est
dexterā: ꝛ hec omnia apponent vobis. Ha
bebitis hic inqt diuitias ꝛ gloriā: ꝛ in futu-
ro seculo vitā eternā: ꝛ i sinistra ꝯtinebo in-
firmitatē vestram: ꝛ dextera coronabo ꝑfe-
ctionē vestrā. An forte apl'i relinquētes oīa
sua: aut paupibus qḋ habebāt distribuen-
tes sine diuitijs in hoc seculo remanserūt:
Et vbi ē illa ꝓmissio sinistre: Accipiēt i hoc
seculo septies tn̄: Multiplicationē promi
sit. Et reuera quid desit homi dei: Si quis
forte infidelis est: vnam domū: aut paucas
habet: fidelis homis totꝰ mūdus diuitiarū
est. Vide sinistrā eius plenā sub capite: ac-
cipiet in hoc seculo septies tn̄. Vide dexte-
ram cōplectentē: ꝛ i futuro seculo vitā eter-
nam. Merito ꝛ alio loco de ipa sapiētia di
cit: In dextera eiꝰ anni vite: et i sinistra eiꝰ
diuitie ꝛ honor. Unde ḡ isti vaniloq̄: Qua
re vanitatē locutū ē os eoꝝ: Quia dextera
eoꝝ dextera iniq̄tatis. Nō ḡ eos arguo: q̄a
filij eorum velut nouelle cōstabilite a iuuē-
tute sua: nec qꝛ filie eorū ornate: sicut simi-
litudo templi: nec quia cetera abundātia ꝛ
pax terrena aderat eis. Sed quare arguo:
¶ Beatū dixerunt populuꝫ cui hec
sunt: O loquētes homines vanitatē: be-
atū dixerūt populū cui hec sunt. Perdide
runt verā dexterā maligni ꝑuersi: beneficia
dei vniuersi se vestierūt. O maligni: o vani
loqui: o filij alieni: beatū dixerūt populum
cui hec sunt. Qḋ ad sinistrā erat: ad dexte-
ram posuerūt: Beatū dixerūt populū cui
hec sunt. Quid tu Dauid: Quid tu corpꝰ
christi: Quid vos membra christi: Quid
vos nō filij alieni: sed dei: Qm̄ vaniloqui
filij alieni: beatū dixerūt populū cui hec sᷓt:
Uos q̄d dicitis: Beatus populꝰ cuiꝰ Alia lr̄a.
dominꝰ deus †ipius. Habete ergo si- † eius.
nistrā: sed in sinistra desiderate dexterā: vt
ponami ad dexterā. Ad sinistrā enī habu-
erūt sinistrā: apud quos esuriuit: ꝛ dederūt
ei mādu care: sitiuit potū dederunt: hospes
fuit susceperūt: nudꝰ fuit vestierūt: Hoc to
tum de sinistra abstulerūt: ꝛ ad dextere opa
trāstulerūt: vt ad dexterā ponerent. Dixe-
runt ergo vaniloqui filij alieni: beatū popu
lū cui hec sunt: vos dicite nobiscū: beatꝰ po
pulus cuiꝰ dn̄s deus ipius.

Explicit Tractatus de ps̄. CXLIII.
Incipit Tractatus de ps̄. CXLIIII.

Prefatio.

Laudare vobiscū dominū desidera
uimꝰ. Et qm̄ h̄ ꝯcedere dignatꝰ est:
vt laus quā illi dicimꝰ: habeat ordi-
nē suū: ne forte aliq̄ excessu quē laudat of-
fendat. Melius iter laudis i scriptura dei
q̄rimꝰ: ne ab ipa via: nec i dexterā: nec i sini
strā digrediamur. Audeo enī dicē cantati
vr̄e: vt bn̄ ab hoie laudet deꝰ: q̄a laudauit
seipē deꝰ. Et qꝛ dignatꝰ ē laudare se: iō iue-
nit hō queadmodū laudet eū. Neqꝫ enī h̄
pōt dici deo qḋ dictū ē homi. Nō te laudet
os tuū. Ut. n. se hō laudet: arrogātia ē. Ut
deꝰ se laudet: misericordia ē. Prodest ama
re quē laudamꝰ. Bonū amādo: nos meli-
res efficimur. Itaqꝫ qm̄ hoc nobis ꝓdesse
nouit vt amemus eum: laudando se ama-
bilem se facit: ꝛ in eo nobis cōsulit: quia se
amabilē facit. Exhortat ergo cor nostrum

in laudem suam: ⁊ spiritu suo impleuit ser-
uos suos vt laudarent eum. Et qm̄ spiritꝰ
eius in seruis eius laudat eum: quid aliud
ꝙ ipe se laudat.

Expositio psalmi.

Alia lra. † nō habet. †nomini tuo. EXaltabo te deus meus rex
meus: ⁊ benedicam †nomē
tuū in seculū ⁊ in seculū secu
li. Uidetis inchoatā esse laudē dei: et vsqꝫ
ad finē psalmi laus ipa ꝓducit. Deniqꝫ ti-
tulꝰ psalmi ē: Laus ipi Dauid. Et qm̄
dictus est Dauid q̄ venit ad nos ex semine
Dauid. Ipe aūt rex noster ē: regēs nos: et
introducēs nos i regnū suū: intelligit laus
ipsi Dauid: laus ipi christo. Christꝰ aūt ſm
carnē Dauid: qꝛ filiꝰ Dauid: ſm diuinita-
tē aūt creatoꝛ Dauid: ⁊ dn̄s Dauid. De-
niqꝫ ⁊ aplus cū honoraret primū ppl'm dei
vn̄ ⁊ apli ipi crederūt et multe eccl'ie prime
facte sunt: facientes in multis hoim milibꝰ
qđ mō ex euāgelio diues vnus audiuit: et
tristis abcessit: id ē vēdētes oīa q̄ habebāt:
et distribuētes paupibꝰ: ⁊ ꝑfectionē in dn̄o
requirētes: Cū ergo laudasset ipm populū
primū sic ait: Quorum patres ⁊ ex quibus
christus ſm carnē qui est sup omnia deus
bn̄dictꝰ i secula. Quia itaqꝫ ex ipis christꝰ
ſm carnē: ideo Dauid. Quia vō ipe ē sup
omnia deus bn̄dictꝰ in secula: ideo exalta-
bo te dn̄e deus meus rex meus: ⁊ benedicā
inquit nomē tuū in seculū et i seculū seculi.
Forte in seculū hic: in seculum aūt seculi in
eternū. Modo autē incipe laudare: sed in
eternū laudaturꝰ es. Qui laudare nō vult
in transitu huiꝰ seculi: obmutescet cū vene-
rit seculū seculi. Proinde sequētibꝰ versibꝰ
ꝓpe hoc dixit. Ne q̄s etiā aliter intelligeret
qđ ait: Laudabo nomē tuū i seculū: ⁊ que-
Alia lra. † tibi. reret aliud seculū qn̄ laudaret. Per sin-
gulos: inquit: dies benedicā †te: Lau-
da ergo ⁊ benedic dominū deum tuum per
singulos dies: vt cum finiti fuerint singuli
dies: ⁊ venerit sine fine vnꝰ dies: eas ex lau-
dibus in laudē: sicut ex virtutibꝰ i virtutē.
Per singulos inquit dies benedicā te: nō
transiet dies quo te nō benedicā. Nec mi-
rum est si leto die tuo benedicis deū tuum:
Quid si forte illuxerit aliq̄s tristis dies: sic
se habēt hūane res: sicut ē abūdantiā scan-
daloꝝ: sic ē mltiplicatio tēptationū: Quid
ḡ si aliq̄d accidat triste homi: desines lau-
dare deū: desines bn̄dicere creatorē tuū: Si
desines: mētitus es: dicēdo: Per singulos
dies bn̄dicā te dn̄e. Si aūt nō desines: et si
tibi videt in die tristi male: erit tibi in deo
tuo bene. Est em̄ et qn̄ male ē tibi: vt bene
tibi sit. Si em̄ in aliquo malo male est tibi:
ꝓculdubio in aliquo bono bn̄ tibi erit. Et
quid tam bonū ꝙ deus tuꝰ: de quo dictū ē:
Nemo bonꝰ nisi vnꝰ deꝰ: Nam ꝙ sit secura
ista laudatio: ⁊ ꝙ sit securū: h̄ bn̄ intelligere
de ipo bono. Nā si gaudes de bono quod
tibi accidit ꝑ diē: fortasse trāsit alio die hoc
vn̄ gaudes bonū. Bn̄ fuit mihi: bonū diē
duxi: qꝛ forte lucra venerūt: aut inuitatꝰ es:
aut in epulis diu fuisti. Gaudes: qꝛ in epu-
lis diu fuisti: alter te dolet: qꝛ nō erubuisti.
Uerūtamē de quocūqꝫ tali bono gaudeas:
certe transitoriū ē. Si aūt gaudeas in deo
tuo: audies dicentē scripturā: Delectare i
dn̄o: Tāto firmiꝰ gaudebis quāto ē ille cer-
tioꝛ in q̄ gaudebis. Si. n. gaudes d' nūmo:
times furē. Si aūt gaudes de deo: quid ti-
mes: Ne tibi quisqꝫ auferat deū: Deū ne-
mo tibi auferet: si tu eū nō dimiseris. Non
em̄ sic est deꝰ: quō lux ista de celo fulgens:
nō qn̄ volumꝰ ad eā accedimꝰ: qꝛ nō in omi
loco lucet. Per infirmitatē nostrā forte fit:
vt hyeme nos delectet esse i ipa luce. Nūc
autē ꝑ estatē videtis: qꝛ magis eū locū q̄si-
uimꝰ: vt i ipa luce nō staremꝰ. In deo autē
tuo qn̄ stas: ⁊ i lumīe eiꝰ veritatis delecta-
ris: nō queris locū q̄ ad eū accedas: sed cō-
sciētia accedit: et ꝯscientia recedit. Qđ di-
ctū ē: Accedite ad eū ⁊ illumīamini: aio di-
ctū ē: nō vehiculo: Affectibꝰ dictū ē: nō pe-
dibꝰ: Et cū in eo stabis: estus nō patieris.
Spūs em̄ spirabit tibi: ⁊ sub alis eiꝰ spera-
bis. Uides em̄ hīc te quō delecteris ꝑ sin-
gulos dies. Nec em̄ te dimittet deꝰ tuꝰ: etiā
si aliq̄d triste accederit. Q̄z. n. triste erat qđ
scō viro Job acciderat: ꝙ repēte: ꝙ multa
mala quēadmodū oīa de quibꝰ gaudē pu-
tabat: nō de quibꝰ gaudebat: diabolo tem-
ptante subtracta sr̄: quēadmodū ⁊ filij mor-
tui sunt: Perijt qđ seruabat: ꝑierūt quibꝰ
seruabat: nec tn̄ perijt q̄ ⁊ illđ ⁊ illos dedit.
Et ipi filij pn̄ti seculo ꝑierūt: agnoscendi ⁊
recipiēdi i futuro. Ille tn̄ vir bn̄s aliud vn̄
gauderet in q̄ verū erat qđ mō cōmemora-
uimus ꝑ singulos dies bn̄dicā te. Nūquid
qꝛ ille dies q̄ totū ꝑierat tristis illuxit: ideo
lux interioꝛ i corde defecit: Stetit q̄ppe i illa
luce ⁊ ait: Dn̄s dedit: dn̄s abstulit: sic dn̄o
placuit ita factū ē: sit nomē dn̄i bn̄dictum.
Ergo ꝑ singl'os dies laudauit: q̄ etiā i die tā
tristi laudauit. Breue mysteriū ē vt sp̄ lau-
des deū: veroqꝫ corde n̄ falso dicas. Bn̄di-

cam dominū in omni tempore semꝑ laus
eius in ore meo. Breue mysteriū est scilicʒ
vt noueris euʒ misericorditer dare cū dat:
misericorditer auferre cum tollit: nec te cre-
das a misericordia eius derelinqui qui tibi
aut blandiť dando: ne deficias: aut corri-
pit exultantē: ne pereas. Siue ergo in eius
donis: siue ī eius flagellis: lauda eū. Laus
flagellantis medicina ē vulneris. Per sin-
gulos inquit dies benedicā te. Prorsus ꝑ
singulos dies fratres benedicite: omnino
quicquid acciderit: benedicite deū. Eteni
ne accidat aliquid qđ ferre nō potestis: ipe
facit. Ideo cū timore debes esse: qn̄ tibi bn̄
est: neqꝫ te ad hoc parare quasi nunꝙ̄ tem-
pteris. Si eñ nunꝙ̄ temptaris: nunꝙ̄ ꝓ-
baris. Nōne meliꝰ ē temptari ⁊ ꝓbari ꝙ̄ nō
temptatū ī probari? Et laudabo nomē
Alia lra tu.mis. tuum in seculum ⁊ in seculū seculi.
Magnus dn̄s ⁊ laudabilis † val-
de. Quātū dicturus erat: que verba que-
siturus: quātam cōceptionē cōclusit ī vno
valde? Cogita quātū vis. Qn̄ aūt pt cogi-
tari q̄ capi nō potest? Laudabilis ē valde.
Et magnitudinis eius nō est finis.
Ideo dixit valde: qꝛ magnitudinis eiꝰ nō
ē finis: ne forte incipias velle laudare: ⁊ pu-
tes te laudando posse finire: cuiꝰ magnitu-
do finem nō potest habere. Noli ergo te pu-
tare eū cuiꝰ magnitudinis finis nō est suffi-
cienter posse laudare. Nōne ḡ melius ē vt
quō ipe nō finiť: nec laus ipius finiať? Illiꝰ
magnitudo sine fine est: ⁊ tua laudatio sine
fine sit. De magnitudine eius quid dictum
est? Magnitudinis eius nō ē finis. De tua
laude quid? Laudabo nomē tuū in seculū
⁊ in seculū seculi. Ergo sicut eius magnitu-
dinis nō ē finis: sic tue laudis nō erit finis.
Non eñ cum mortuus fueris in hac carne
desines laudare dn̄m. Dictū est quidē: nō
mortui laudabūt te domine: sed illi de qui-
bus diciť: A mortuo velut qui nō sit perit
cōfessio: nō illi de quibꝰ dixit: Qui credit ī
me licet moriať viuet: qꝛ deus Abraā: deꝰ
Isaac: ⁊ deus Iacob: nō est mortuorū sed
viuorū. Si eñ nunꝙ̄ nisi ipius eris: nunꝙ̄
laudē ipius tacebis. Timere poteris nedū
hic viuis ipius sis: ⁊ cū mortuus fueris nō
ipius sis: Audi apostoluʒ promittentē tibi
securitatē: siue viuimꝰ dn̄o viuimꝰ: siue mo-
rimur dn̄o morimur: siue ergo viuimꝰ siue
morimur dn̄i sumus. Et vnde factuʒ est vt
eius sis ⁊ mortuus? Quia ꝑcio sui sanguis
te redemit ⁊ mortuus: Quomō ꝑdit seruū

mortuū: cuiꝰ mors ē preciū tuū? Ideo cum
dixisset: Siue viuimꝰ: siue morimur dn̄i su-
mus: vt ostēderet ipm ꝑciū. Ad hoc eñ in-
quit christus mortuꝰ ē: vt ⁊ viuoꝝ ⁊ mortu-
oꝝ dominet. Uerūtamē qꝛ magnitudinis
eius nō ē finis: ⁊ eū quē nō capimꝰ laudare
debemꝰ. Si eñ capimꝰ: magnitudinis eiꝰ ē
finis: si aūt magnitudinis eius nō est finis:
capere ex eo aliquid possumꝰ: deū tn̄ totuʒ
capere nō possumꝰ: tanꝙ̄ deficiētes in eius
magnitudine: vt reficiamur eiꝰ bonitate: ad
oꝑa respiciamꝰ: ⁊ de oꝑibꝰ laudemꝰ oꝑan-
tem: de cōditis conditorē: de creatura crea
torē. Uideamus que hic fecerit: que nobis
nota sunt: que nobis manifesta sunt. Illius
eñ imensa bonitas ⁊ interminabilis magni-
tudo quāta alia fecit: que nos nō nouimꝰ?
Qn̄ quidē aciē oculoꝝ nostroꝝ vsqꝫ ad ce-
lum extendimꝰ: ⁊ a sole: ⁊ a luna: ⁊ a stellis
rursus reuocamꝰ ad terrā: et hoc totū spa-
ciū est vbi vagať acies nostra. Ultra celos
q̄s extendit vel aciē mentis nō dicam car-
nis? Ergo quātū nota sunt nobis oꝑa eius
laudemꝰ eum ꝑ oꝑa eius. Inuisibilia enim
eius a ꝯstitutiōe mūdi ꝑ ea q̄ facta sunt in-
tellecta cōspiciunť. Generatio ⁊ ge-
neratio † laudabit oꝑa tua: Omnis ge Alia lra † laudabūt.
neratio generatio laudabit oꝑa tua. Forte
eñ oīs generatio dicta est generatio ⁊ gene
ratio. Nō eñ tādiu dicturꝰ erat generatio
⁊ generatio: ꝙ̄diu finiret numerū oīm ge-
nerationū: sed repetitio loquētis in infini-
tū misit animū cogitātis. Ecce ista genera-
tio que nūc in carne ē trāsitura hinc: sic ve-
nit laudat oꝑa dei: et illa que succedēti ce-
dit: laudabit vtiqꝫ opera dei: ⁊ post illā erit
alia: ⁊ vsqꝫ in finē seculi ꝙ̄ multe generatio
nes. Hoc significās: ait: generatio ⁊ gene-
ratio laudabit oꝑa tua. An forte duas q̄s-
dā generatiōes insinuare voluit ista repeti-
tiōe? Sumꝰ eñ in ista generatione filij dei:
erimus in illa generatiōe filij resurrectiōis.
Appellauit scriptura filios resurrectionis:
ipaʒ resurrectionē regenerationē vocauit.
In regeneratiōe inq̄t cū sederit filiꝰ hoīs
ī maiestate sua. Itē in alio loco: Nō eñ nu-
bent neqꝫ vxores ducēt cū sint filij resurre-
ctiōis. Ergo generatio ⁊ genertio laudabit
oꝑa tua. Laudamꝰ nūc oꝑa dn̄i cum ī hac
mortalitate viuimꝰ: Et si laudamꝰ ꝯpediti.
quō laudabimꝰ coronati? Ergo h̄ nunc at-
tēdamꝰ ī hac generatiōe oꝑa dn̄i: ī cuiꝰ lau
de dī: Generatio ⁊ generatio laudabit oꝑa
tua: qm̄ magnitudinis tue nō ē finis. Oꝑa

Alia lr̄a †potentiā. † ꝓnūciabunt. tua intueri licet vt tu lauderis qui talia ope-
raris. Et †virtutē tuā †annūciabūt.
Neq; enim opera tua laudabūt: nisi vt vir-
tutem tuam annūcient. Proponūtur lau-
des pueris in schola: ⁊ omnia talia ꝓponū-
tur que laudent: quoꝝ deus est operator.
Proponūtur homini laus solis: laus celi:
laus terre: vt ad minora veniam: etiā laus
rose: laus auri. Omnia ista opera dei sunt.
Proponūt: suscipiunt: laudant: opa cele
brant: de operatore tacet. Ergo in operib⁹
volo laudare creatorē: ingratū nō amo lau
datorem. Laudas qd̄ fecit: taces de illo qui
fecit. Quasi vo nisi ille tant⁹ esset: iuenires
quod laudares? In eo qd̄ vides: quid ibi
laudatur? Species: vtilitas: aliqua virtus:
aliqua potentia rerum istarū. Si pulchritu
do te delectat: quid pulchrius faciente? Si
vtilitas laudatur: quid illo vtilius qui fecit
omnia? Si virtus laudat: quid illo poten-
tius a q̄ facta sūt oīa: a quo etiā facta nō di
mittunt: sed reguntur ⁊ gubernant omnia?
Nō ergo queādmodum quidā eloquētes
multi: laudantes creaturam: obliuiscentes
creatorem: nō sic te laudat generatio: ⁊ ge-
neratio in seruis suis collaudat opera tua.
Sed quomō laudat? Et virtutē tuam an-
nūciabunt. In laudandis operibus tuis:
virtutē tuam annūcibunt. Laudatores isti
sancti ⁊ boni fideles veri laudatores nō in-
grati gratie cum laudant opa dei: hec atq;
illa summa ⁊ ima: celestia et terrestria inter
ipsa opera dei que laudant: ⁊ seipos inue-
niunt: q: et in operib⁹ dei et ipsi sunt. Qui
eni; fecit omnia: ipe nos fecit inter omnia.
Proinde si laudas opa dei: et te laudatu-
rus es: quia et tu opus dei es. Ubi ē ergo:
nō te laudet os tuū? Ecce inuentū est quo-
modo ⁊ te laudare possis: ⁊ arrogās nō sis.
Deum in te lauda: non te: nō quia tu es ta
lis: sed q: ille fecit te: nō quia tu aliquid po
tes: sed q: potest ille in te ⁊ per te: ac ꝑ hoc
laudabūt te: et virtutē tuā annūciabūt: nō
suam sed tuā. Discite ergo laudare: intuē-
tes opa: miramini artificē: gratias agēdo:
nō arrogando. Laudate: q: ipe fecit: quia
sic constituit: q: talia donauit. Deniq; vi-
Alia lr̄a. de que sequūtur. Uirtutē inquit tuam an-
† nō habet. nūciabunt. †Et magnificentiā glo-
rie sanctitatis tue loquetur: ⁊ mira
Alia lr̄a. bilia tua narrabunt. Et virtutem
†terribiliū. †metuendorū tuorum dicent: ⁊ ma-
† narrabūt. gnitudinē tuā †enarrabunt. Me
moriam abūdantie suauitatis tue

eructabūt: Nō nisi tuū: nō nisi tuā. Iste
opeꝝ ꝯsiderator: vide si deflex⁹ ē ab opante
ad op⁹: vide si decidit ab eo q̄ fecit ad ea q̄
fecit. Ab his que facta sunt gradum sibi fe-
cit ad eum: nō ab illo ad ista casum. Si em̄
amaueris hec plus q̄ illum: non habebis
illum. Et quid tibi ꝓdest abundare operi-
b⁹: si te deserit opator? Certe ⁊ ama h̄: ſ̄ pl⁹
illum ama: ⁊ hec ꝓpter illum ama. Annun-
cia virtutē eius: magnificentiā glorie san-
ctitatis eius loquere: mirabilia eius enar-
ra: virtutē metuendoꝝ dic. Iste em̄ amabi
lis est ⁊ terribilis. Non em̄ blanditur ⁊ non
minat. Si nō blandiret: nulla esset exhor-
tatio: si non minaret nulla esset correctio.
Dicēt ergo laudatores tui: ⁊ virtutē metu-
endorū: virtutem creature tue punientis: ⁊
disciplinam dantis: dicent: non tacebunt.
Non em̄ ꝑdicabunt regnū tuum eternum:
⁊ tacebunt ignem eternum. Laus em̄ dei in
via te cōstituens ostendere tibi debet: et q̄d
diligas: et quid timeas: et quid appetas: et
quid fugias: ⁊ quid eligas: ⁊ quid reijcias.
Tempus electionis nunc est: acceptionis
postea erit. Dicat ergo virtus metuendo-
rum. Et magnitudinē inquit tuam enarra-
bunt eam. Sic infinitam: sic queādmodu;
magnitudinis tue non est finis: non de illa
tacebūt. Illā inquā magnitudinē tuā: de q̄
sup̄ius dixeram: ⁊ magnitudinis tue nō est
finis: enarrabunt eā. Quō enarrabūt eā: si
finis nō ē? Enarrabūt eā cū laudabunt eā.
Et q: finis ei⁹ nō ē: sic ⁊ laudis ei⁹ nō erit fi-
nis. Probem⁹: q: non erit finis laudis ei⁹.
Beati inquit qui habitant in domo tua: in
secula seculorū laudabunt te. Et magnitu-
dinē tuam illa; infinitam enarrabunt eam.
Memoriā abundantie suauitatis tue eru-
ctabunt. O epulas felices. Quid mandu-
cabunt qui sic eructabūt? Memoriā abun
dantie suauitatis tue. Quid est memoriā
abūdantie suauitatis tue? Quia nos obli-
tus nō es: cū nos obliti te fuerim⁹. Omnis
em̄ caro oblita erat deu;: ille tamē opa sua
nō est oblitus. Hec memoria eius sup̄ nos:
q: nō nos oblit⁹ est: ꝑdicanda est: enarrā-
da ē. Et q: valde dulcis ē: mādu cāda ⁊ eru-
ctāda est. Sic māduca vt eructes. sic acci-
pe vt des. Māducas cum discis: eructas
cū doces. Māducas cū audis: eructas cū
ꝑdicas. Hoc tamē eructas qd̄ māducasti.
Deniq; ille auidissim⁹ epulator Iohes apo
stol⁹: cui non sufficiebat ipa men sa dn̄i: nisi
discūberet sup̄ pectus dn̄i: ⁊ d̄ arcano eius

biberet diuina secreta: quid eructauit? In
pncipio erat verbū: ⁊ verbū erat apud de-
um. Memoriā ḡ abūdantie suauitatꝪ tue
eructabūt. Quō nō sufficit memoriā tuā:
nec memoriā abūdantie tue: vel memoriā
suauitatꝪ tue: sed memoriā abūdantie sua-
uitatis tue? Etenī quid pdest si abūdat: et
insuaue est? Itez molestū si suaue ⁊ paruū
est. Ergo memoriā abundantie suauitatis
tue eructabūt: qꝛ nō es tu oblitus nostri: ⁊
nō oblitꝰ cōmonuisti nos: vt ⁊ nos redu-
cas in memoriā. Cōmemorabunt enī ⁊ cō
uertent ad dn̄m vniuersi fines terre. Quia
ḡ memoriā abūdantie suauitatis tue eruc-
tabāt: intelligētes in se nihil boni esse qꝺ a
te nō sit: nec potuisse cōuerti ad te: nisi cō-
monerent abs te: nec reduci potuisse in me
moriā tui si tu obliuisceretꝪ illoꝝ: Hec ꝯsi
derantes in gratia tua. **Et iusticia tua
exultabūt.** Hec inquā in tua gr̄a cōside
rantes: exultabūt iusticia tua nō sua. Fra-
tres si vultis eructare gratiā: bibite grām.
Quid est bibite gratiā? Discite gratiā: in-
telligite gratiā. Nos anteꝗ̄ oīno essemus
nō eramꝰ: ⁊ facti sumꝰ hoīes: cū ante nihil
essemꝰ. Deinde iā ipsi hoīes ex traduce il-
lius pctōres ⁊ maligni eramꝰ: ⁊ filij ire na-
tura sicut ⁊ ceteri. Attendamꝰ ḡ gratiā dei:
nō solū qua fecit nos: verū etiā qꝛ refecit.
Cui ḡ debemus qꝛ sumus: illi debemꝰ qꝛ ⁊
iustificati sumus. Nemo q̄si tribuat deo qꝛ
est: ⁊ sibi tribuat qꝛ iustus est. Melius est
enī qꝺ tibi vis tribuere: ꝗ̄ qꝺ illi. Melius
est enī aliq̄d eē qꝛ iustus ē: ꝗ̄ qꝛ homo es.
Inferius aliq̄d das deo: ⁊ supius tibi. To
tū illi da: in toto ipm lauda: ne cadas de
manu artificꝪ. Ut esses q̇s fecit? Nōne scri
ptū est: qꝛ sumpsit deus limū de terra ⁊ for
mauit hoīem? Anꝗ̄ homo esses limꝰ eras:
anꝗ̄ limus esses nihil eras. Sed nō de isto
solo figmēto gratias agas artifici tuo. Au
di aliud eiꝰ figmētū vbi te fecit: Nō ex opi
bus ait: ne forte q̇s extollatur. Sed qui di
xit: Nō ex opibus ne q̇s extollat: superius
quid cōmemorauit? Gratia salui facti estꝪ
p fidem: ⁊ hoc vt salui essetis p fidez nō ex
vobis. Apostoli verba sūt nō mea: gr̄a sal
ui facti estis p fidē: ⁊ hoc vt salui essetis per
fidē nō ex vobis. Cuius ⁊ hocipm qꝺ dixe
rat gratia: vtiꝗ̄ nō ex vobis: sed ne q̇s aliꝪ
intelligeret: planius hoc apire dignatꝰ est.
Da intellectorē ⁊ totū dixit: Gr̄a salui fac
ti estis. Ubi audis gratiā: gratis intellige.
Si ḡ gratꝪ: nihil tu attulisti: nihil meruisti.

Nā si meritis aliquid redditū est: merces
est nō gratia. Gratia inq̄t salui facti estis p
fidem. Expone illud aptius ppter arrogā
tes: ppter sibi placētes: ppter ignorantes
dei iusticiā: ⁊ suā volentes ꝯstituere. Audi
hoc idē apłꝰ: Et hoc inq̄t qꝛ gratia salui fa
cti estis: nō ex vobis sed dei donū est. Sꝫ
⁊ nos forte aliq̄d fecimus: vt dona dei me
reremur? Nō ex opibus inquit: ne forte q̇s
extollat. Quid ḡ? Nos bn̄ n̄ opamur? Im
mo opamur. Sꝫ quō. Ipo in nob opante:
qꝛ p fidem locū damus in corde nostro ei
qui in nob ⁊ p nos bona opatur. Audi enī
vn̄ operis bona. Ipsius enī sumus figmē-
tū: creati in christo Iesu in operibꝰ bonis:
vt in illis ambulemꝰ. Ista est suauitas abū
dans memorie ipsius circa nos. Hāc eru-
ctando pdicatores: iusticia eiꝰ exultabunt
nō sua. Quid ergo vt simus ⁊ laudemꝰ vt
iusticia tua exultemus: ⁊ memoriā abūdā-
tie suauitatis tue eructemus? Quid ḡ nos
fecisti dn̄e quē laudamus? Dicamꝰ ⁊ cū di
cimus laudemꝰ. ¶ **Misericors ⁊ mise
rator dn̄s: [†] longanimis ⁊ multū
misericors. Suauis dn̄s [†] omni-
bus: ⁊ miserationes eiꝰ [†] in omnia
opa eius.** Nisi ille talis esset: de nobis re
pericio nulla esset. Attēde ad teipm q̄d me
rebaris peccator? Cōtemptor dei q̄d mere
baris? Uide si occurrit tibi nisi pena: si oc-
currit tibi nisi suppliciū. Uides ergo quid
tibi debebat: ⁊ q̄d dederit qui gratis dedit.
Data est venia peccatori: datꝰ est spūs iu-
stificatiōis: data est caritas ⁊ dilectio in q̄
omnia bona facias: ⁊ sup hec dabit ⁊ vitā
eternā ⁊ societatē angeloꝝ. Totū de mise-
ricordia: merita tua nusꝗ̄ iactes: qꝛ ⁊ ipsa
tua merita illius dona sunt. Et iusticia tua
exultabūt misericors ⁊ miserator dn̄s: q̇ fe
cisti oīa gratis. Lōganimis. Quātos enī
sustinet pctōres? Misericors ⁊ miserator
dn̄s in his q̇bus veniā dedit: in his quibꝰ
nō dedit: adhuc lōganimis: nō dānās sed
expectās: ipa expectatiōe clamās: Cōuer-
timini ad me: ⁊ ego cōuertar ad vos: Et ni
mia lōganimitate nolo inquit mortē impij
tm̄ vt reuertat ⁊ viuat. Ille q̇dē lōganimis:
tu aūt ꝫm duriciā cordis tui ⁊ cor īpenitēs
thesaurizas tibi irā in die ire ⁊ reuelationis
iusti iudicij dei: q̇ reddet vnicuiꝗ̄ ꝫm ope
ra sua. Nō enī mō sic longanimis in susti-
nendo: vt nūꝗ̄ iustus in iudicādo: distri-
buit tempora: vocat te nunc: exhortatur te
nūc: expectat dōec resipiscas: ⁊ tu tardas.

Alia lr̄a.
† patiens.
† vniuersis.
† super.

Magna eius misericordia in hoc q̄d diez vite tibi incertum fecit: vt nescias qñ hinc emigrabis: ⁊ cū q̄tidie speras te aliqñ conuertas. Et in hoc ei⁹ magna misericordia. Ceterū si statuisset diē: oibus faceret abūdare peccata de securitate. Dedit ḡ spem venie: ne desperādo ampli⁹ pecces: ⁊ despatio timēda est in pctis. Videte vocē desperātis ad augenda pctā: ⁊ videte vocē sperantis ad augēda pctā: ⁊ quō vtriq₃ voci occurrit ꝓuidētia ⁊ misericordia dei. Audi vocē desperātis. Jam inq̄t dānandus sū: q̄re nō facio quicq̄d volo? Audi ⁊ vocē sperātis. Misericordia dñi magna ē: qñ me ꝯuertero dimittet mihi omnia: quare nō facio quicq̄d volo? Desperat vt peccet: sperat vt peccet. Vtrūq₃ metuēdū est: vtrūq₃ piculosū: Ve a desperatiōe: ve a ꝯuersa spe. Vtriq₃ huic piculo: ⁊ vtriq₃ malo: quō occurrit misericordia dei? Quid dicis tu q̄ despando volebas peccare? Jā dānandus sum: quare nō facio quicq̄d volo? Audi scptura: Nolo mortē impij: tantū vt reuertat̄ ⁊ viuat. Hac voce dei reducit̄ ali⁹ in spe: sed timēdus est ali⁹ laq̄us: ne ipa spe amplius peccet. Quid ḡ ⁊ tu dicebas: q̄ spe magis peccas? Quādo me ꝯuertero: oia mihi de⁹ dimittet: faciā q̄cquid volo. Audi ⁊ tu scripturā: Nō tardes ꝯuerti ad dñm: neq₃ differas de die in diē: subito eñ veniet ira illi⁹: ⁊ in tpe vindicte disperdet te. Noli ḡ dicere: Cras me conuertam: cras deo placebo: et oia hodierna ⁊ hesterna dimittūtur mihi. Verū q̄dem dicis: q₃ de⁹ ꝯuersioni tue indulgentiā ꝓmisit: sed dilationi tue diē crastinū nō ꝓmisit. Suauis de⁹ omnib⁹: ⁊ miseratiōes ei⁹ in oia opa eius. Quare ḡ dānat? Quare flagellat? An q̄s dānat: an q̄s flagellat nō sunt opa ei⁹? Plane opa eius. Et vis nosse q₃ super oia opa eius miserationes ei⁹? Jnde ē illa lōganimitas: qua facit solē suū oriri sup bonos ⁊ malos. Nōne miserationes ei⁹ in oia opa eius: qui pluit sup iustos ⁊ iniustos? Nōne miseratiōes ei⁹ in oia opa eius? Lōganimus expectat peccatorē: dicēs: Cōuertimini ad me ⁊ couertar ad vos: Nōne miseratiōes eius in oia opa eius? Et cū dicit: Jte in ignē eternū q̄ parat⁹ est diabolo ⁊ angelis eius: hic non miseratio ei⁹: sed seueritas ei⁹. Miseratio eius reddita est opibus eius: seueritas ei⁹ est: nō in opera sua: sed i opa tua. Deniq₃ si tollas opera tua mala: ⁊ nō in te remaneat nisi opus ei⁹: nō te dimittet miseratio eius. Si aūt tu nō dimittis opa tua: erit seueritas eius in opera tua: non in opera sua.

Cōfiteātur tibi dñe omnia opera tua: ⁊ sancti tui bñdicāt te. Alia lra, ᵗtibi. Omnia opa tua ꝯfiteant̄ tibi. Quid eñ? Terra nō est opus eius? Ligna nō sūt opera eius? Pecora: bestie: pisces: volatilia nō sūt opa ei⁹? Plane ⁊ hec sūt opa ei⁹. Et quō ei ꝯfitebūtur et hec. Video q̄uidē in angelis ꝯfiteri illi opa eius: ⁊ eñ opa ei⁹ sunt angeli: ⁊ hoīes opa eius sūt. Et cū ꝯfitentur illi hoīes: opa eius illi ꝯfitent̄. Nūq̄d ligna et lapides vocē habēt cōfessionis? Prorsus cōfiteant̄ ei oia opa eius. Quid dicis? Et terra ⁊ ligna oia opa eius. Si oia laudāt: cur nō oia cōfitentur? Cōfessio eñ nō peccatorū tm̄ dicitur: s₃ ⁊ laudis: Ne forte vbi cūq₃ auditis ꝯfessionē: putet̄ iā nō esse nisi peccati. Vsq₃ adeo eñ hoc putat̄: vt qñ sonuerit de diuinis eloquijs: cōtinuo sit cōsuetudo pectora tūdere. Audi q₃ est ⁊ laudis cōfessio. Nūquid dñs Jesus christus habebat peccatū? Et tm̄ ait: Cōfiteor tibi pater dñe celi ⁊ terre. Cōfessio est ḡ in laude. Proinde quid accipiendū: ꝯfiteantur tibi dñe oia opa tua? Laudent te oia opera tua. Sed talis questio redit ad laudē: q̄lis erat in cōfessione. Si eñ ꝓpterea confiteri nō poterāt: terra: ligna: ⁊ queq₃ isensata: q₃ vocem nō habent cōfitendi: ideo nec laudabūt: q₃ vocem nō habent predicandi: Nōne tm̄ oia tres illi pueri enumerāt de ambulātes inter flāmas innoxias: quibus spaciū erat: nō solū non ardendi: sed etiā laudandi deū: omnib⁹ dicūt a celestib⁹ vsq₃ ad terrena: benedicite: hymnū dicite: et superexaltate eū in secula? Ecce quō dicūt hymnū. Nemo hoc sentiat q₃ mutus lapis aut mutū animal habeat rationē intelligēdi deū. Hoc qui putauerūt multū a veritate aberrauerūt. Deus ordinauit omnia: et fecit omnia. Quibusdā dedit sensū ⁊ intellectū: ⁊ imortalitatē: sicut āgelis. Quibusdam dedit sensum ⁊ intellectū cū mortalitate: sic hominib⁹. Quibusdā dedit sensū corporis: nec itellectū: nec immortalitatē: sicut pecorib⁹ mut̄. Quibusdā vo nec sensū: nec intellectū: nec immortalitatē: sicut herbis: lignis: lapidib⁹: tm̄ ⁊ ipa in genere suo deesse nō possunt: ⁊ gradibus quibusdā ordinauit creaturā: a t̄ra vsq₃ ad celū: a visibilibus ad inuisibilia: a mortalib⁹ ad immortalia: Jsta cōtextio creature: ista ordinatissima pulchritudo ab imis ad sum-

ma conscendēs: a sūmis ad ima descēdēs: nusq̄ȝ interrupta: sed dissimilibus tēperata: tota laudat deū. Quare ergo tota laudat deuȝ? Quia cū eam consideras ꝛ pulchram vides: tu in illa laudas deuȝ. Uox quedā est mute terre: species terre. Attēdis eius speciē: vides eius fecunditatē: vides eius vires: quomō concipiat semen: quomō plerūq̄ȝ afferat qđ nō est seminatū: vides ꝛ cōsideratione tua tanq̄ȝ interrogas eā: ꝛ ipa inquisitio interrogatio est. Cū autē inquisiens admirans ꝛ pscrutatus fueris: ꝛ magnā vi: ꝛ magnā pulchritudineȝ: preclarāq̄ȝ virtutē inueneris: quoniā apđ se ꝛ a se habere hanc virtutem non posset: cōtinuo tibi venit in mentē: quia nō potuit a se ēe: nisi ab illo creatore: ꝛ hoc qđ in illa inuenisti vox ꝯfessionis ipius est: vt laudes creatorē. Nōne considerata vniuersa pulchritudine mūdi hui⁹: tanq̄ȝ vna voce tibi species ipa respōdet: nō me ego feci ſ deus? Ergo cōfiteātur tibi dñe oīa opera tua: ꝛ sancti tui bñdicant te: vt in cōfessione operū tuorū sancti tui te benedicāt: ipi sancti tui inspiciāt creaturā ꝯfitētē: ꝛ illorū vocē audi bñdicentē. Etenī cū scti tui bñdicāt te: q̄d dicūt? **Gloriā regni tui dicēt: ꝛ potentiā tuā loquent̄.** Q̄z potēs de⁹ q̄ fecit terrā: q̄ȝ potens de⁹ q̄ impleuit terrā bonis: q̄ȝ potēs de⁹ q̄ dedit vitas suas ꝓprijs aīalibus: Q̄z potēs deus q̄ semina diuersa dedit viscerib⁹ terre: vt germinarēt tantā varietatē fructuū cuȝ tanta specie arborū. Q̄z potēs deus: q̄ȝ magnus deus. Tu interroga: creatura respōdet: et de respōsione tāq̄ȝ ꝯfessiōe creature tu sctē dei bñdicis deū: Et potentiā tuā loq̄ntur.

¶ **Ut notā faciāt filijs hominū potentiā tuā: ꝛ gloriā †magnitudinis †decoris regni tui.** Sancti ḡ tui cōmēdant gloriaȝ magnitudinis decoris regni tui: magnitudinis decoris gloriā. Est quedā magnitudo decoris regni tui: hoc ē regnū tuū habet decorem ꝛ magnitudinem. Nūquidē q̄cquid habet decorē a te habet decorē: ipm regnū tuū q̄leȝ decorē habet? Nō nos terreat regnū: habet ꝛ decorē q̄ delectemur. Etenī quale illud dec⁹ est? Quo pfruent̄ sancti q̄bus dicet̄: Uenite bñdicti pr̄is mei pcipite regnū dei. Uñ ibūt? Quo ibūt? Uidete frēs: ꝛ si potest̄ quātū potest̄ cogitate decorē regni illius qđ venturū ē. Unde est in oratione nostra: Adueniat regnū tuum. Ipm enī regnū optamus vt veniat: hoc regnū venturum sancti p̄dicant. Mundū istū attēdite: decorē habet. Quē decorem habet terra: mare: aer: celū: sidera? Oia hec: nōne oēm ꝯsideratorē terrēt? Nōne pulchritudo ipsa sic eminet: vt quasi pulchrius nihil inueniri possit? Et hic viuis in isto decore: in ista pulchritudine ꝓpe iā ineffabili. Hic viuūt tecū ꝛ vermiculi ꝛ mures: ꝛ oīa terre repētia tecū viuūt in decore isto. Quale dec⁹ est illi⁹ regni: vbi tecū nō viuūt nisi angeli? Idō parū fuit vt diceret gloriam decoris. Potuit enī dici: Et glīa decoris cuiuslibet speciei etiā in h̄ mūdo cōstitute: vel de terra virētis: vel de celo fulgētis: Sȝ magnitudinis decoris regni tui aliq̄d cōmēdat: qđ nōdū videm⁹: qđ nūdū visum credim⁹: qđ creditū cōsideramus: ꝓpter cui⁹ desideriū oīa sustinemus. Est ḡ magnitudo decoris cuiusdā: ametur anteq̄ȝ videat̄: vt cuȝ visa fuerit teneatur.

¶ **Regnū tuū:** Qđ regnū dico? **Regnū oīm seculorū:** Nā ꝛ regnū hui⁹ seculi habet decorē suū: sed nō est ibi magnitudo illa decoris qualis est in regno oīm seculorū. **Et dñatio tua in omni generatiōe ꝛ generatione.** Hec est illa repetitio: vel oēm generationē significās: vel generationē illā q̄ erit post hāc generationē.

¶ **Fidelis dñs ī †verbis suis: ꝛ sanct⁹ in oībus opib⁹ suis.** Fidelis dñs in verbis suis. Quid enī ꝓmisit ꝛ nō dedit? Fidelis dñs in verbis suis. Adhuc quedā ꝓmisit ꝛ nō dedit: sed credat̄ illi ex his que dedit. Fidelis dñs in verbis suis. Possumus illi credere tm̄mō dicēti? Noluit sibi credi dicenti: sed voluit teneri scripturam sanctā: quō si diceres alicui homini cū aliquid ꝓmitteres: nō mihi credis ecce scribo tibi. Etenī q̄ȝ generatio vadit ꝛ generatio venit: ꝛ sic trāscurrūt ista secula cedētibus succedētibusq̄ȝ mortalibus: scriptura dei manere debuit: ꝛ qđdā chirographum dei qđ oēs trāseūtes legerēt: ꝛ viā ꝓmissionis ei⁹ tenerēt. Et quāta sunt que reddidit ex isto chirographo? Dubitāt hoīes credere illi de resurrectiōe mortuoꝝ: ꝛ de futuro seculo qđ solū iā reddēdū restat: q̄ñ si faciat rationē cū infidelibus: erubescūt infideles. Si dicat tibi de⁹: chirographū meum tenes: iudiciū ꝓmisi direptiōe bonorū ꝛ maloꝝ: regnū sempit̄nū fidelib⁹ ꝛ nō vis credē? Ibi in chirographo meo lege oīa q̄ tibi ꝓmisi: deduc mecū rōnē: certe vl̄ cōputādo q̄ reddidi potes me credē̄ redditurū

Alia lra. †magnificētie †nō habet.

Alia lra. †omnibus.

esse qḋ debeo. In ipso chirographo habes
ꝓmissū vnicū filiū: cui nō pepci: sed ꝑ vo
bis oīb⁹ tradidi eū: Iā cōputa in redditū:
lege chirographū. Promisi ibi ꝑ filiū meū
pign⁹ spūssancti me daturū: cōputa reddi
tū. Promisi ibi sanguinē: ⁊ coronas mar-
tyꝝ gloriosissimoꝝ: cōputa redditū: admo
neat te massa debiti mei. Sȝ hec gloria mar
tyrum vt redderet tibi ꝓmissa in chirogra
pho: vbi scriptū est: Propter te mortifica-
mur tota die: vt hoc redderet: Fremuerūt
gētes ⁊ ppli meditati sūt inania: Astiterūt
reges terre: ⁊ pncipes cōuenerūt i vnū ad
uersus dñm ⁊ aduersus christū ei⁹. Prin-
cipes cōuenerūt in vnū: ꝯspirātes aduer-
sus christianos. Quid: Ipsoꝝ regū fideȝ:
Nōne ⁊ ꝓmisi i chirographo: ⁊ reddidi in
effectu: Attēde vbi ꝓmisi: Adorabūt euȝ
oēs reges terre: oēs gentes seruiēt illi. In-
grate legis debitū: cernis redditū: nō cre-
dis ꝓmissum: Lege aliud in chirographo
meo: Qm̄ fremuerūt gētes: qm̄ iimici mei
dixerūt mala mihi: hoc est christo: qñ mo-
rief ⁊ peribit nomē eius. Qm̄ hec oīa fece
rūt atq3 dixerūt: lege qḋ ꝓmisi: cui me sol-
uendo obstrinxi. Preualebit dñs aduer-
sus eos: ⁊ exterminabit oēs deos gentium
terre: ⁊ adorabūt eum vnusquisq3 de loco
suo. Nēpe iā pualuit: exterminauit oēs de-
os gentiū terre. Nōne ⁊ hoc facit: ⁊ h̄ red-
dit: Añ oculos oīm ponit solutionē debi-
toꝝ suorū. Quedā reddidit sub maiorib⁹
nostris q̄ nos nō vidimus: quedā reddidit
tpibus nostris q̄ illi nō viderūt. Per om-
nes generatiōes reddidit q̄ scripta sunt: et
quid: restat nō ei credituris: His oīb⁹ red
ditis: quid restat: Ecce fecisti rationē: tāta
reddidit: Nunquid ꝓpter pauca residua
infidelis est fact⁹: Absit. Quare: Quia fi-
delis dñs in verbis suis: ⁊ sctūs in oībus
Alia lra. opib⁹ suis. †Cōfirmat dñs oēs† de
† Allevat. cidētes: Sed qs oēs decidentes: Oīns
† qui corruūt. nō oīno decidentes: sed mō q̄dā deciden-
tes. Etenī multi decidūt ab eo: multi autē
decidūt a cogitationib⁹ suis. Si habebāt
malas cogitatiōes decidūt ab eis: ⁊ cōfir-
mat dñs oēs decidētes. Qui aliquid amit
tūt in isto seculo ⁊ sancti sunt: veluti exho-
norant in isto seculo: Ex diuitib⁹ fiūt pau-
peres: ex honoratis fiunt abiecti: ⁊ tñ san-
cti dei sunt: tanq3 decidētes sunt. Sed cō-
firmat dñs oēs decidētes. Septies enī ca
dit iustus ⁊ resurgit: impij aūt infirmabun
tur in malis. Qñ mala accidūt ipijs infir-
manf ibi. Qñ mala accidūt iustis: ꝯfirmat
dñs oēs decidētes. Deciderat Iob a glo
ria pstine lucis tpaliū rerū quib⁹ nitebat:
ad tpus deciderat a gloria dom⁹ sue. Vul
tis nosse quātū deciderat:. In stercore se-
debat: ⁊ cōfirmauit dñs decidentē. Quā-
tū ꝯfirmauit: Vt ⁊ in ipo graui vulnere q̄
ꝑ totū corpus ꝑcussus erat respōderet vx-
ori tēptanti quā solā sibi diabolus reliq̄rat
adiutricē: Locuta es tanq3 vna ex insipiēti
bus mulierib⁹: si bona ꝑcepimus de manu
dñi mala nō sustineamus: Quō cōfirma-
uerat decidentē: Confirmat dñs oēs deci
dentes: Cū ceciderit inquit iustus nō con
turbabif: qm̄ dñs cōfirmat manuȝ ei⁹. Et
erigit oēs elisos. Oēs ad se ꝑtinētes.
Nā de⁹ superbis resistit. Oculi oīm Alia lra.
in te sperant†: ⁊ tu das escā† illis in † dñe. † ill
†opportunitate. Prorsus tāq3 reficiēs † tpe oppo
egrotū in opportunitate qñ debet accipere
tūc das: ⁊ qḋ debes hoc das. Itaq3 aliq̄n
desideraf ab illo ⁊ nō dat: nouit horā dan
di q̄ curat. Quare ista dico fratres: Ne q̄s
qñ forte nō fuerit exaudit⁹ aliq̄d iustū pe-
tens a deo: nā qñ iniustū aliq̄d petit in pe-
nā suā exaudif: sed aliquid iniustū nō pe-
tēs si forte nō fuerit exaudit⁹: nō minuatur
animo nō deficiat: expectēt oculi eius ad
escā quaȝ ille dat in opportunitate: Qñ nō
dat: Iō non dat ne obsit qḋ dat. Neq3 enī
aliq̄d iiustū petebat Apl̄s: qñ rogabat vt
auferretur ab eo stimulus carnis angel⁹ sa
thane: a quo colaphizabaf: ⁊ tñ rogauit et
nō accepit: q2 temp⁹ adhuc erat exercēde
infirmitatis: nō esce opportunitatis. Suffi
cit inquit tibi gratia mea: nā virtus in infir
mitate ꝑficif. Petijt Iob tēptandū diabo
lus ⁊ accepit. Attēdite fr̄es mei magnū my
steriū discēdū: repetendū: tenēdū aio: nū-
q3 obliuiscēdū ꝓpter abūdantiā tēptatio-
nū in isto seculo. Quid dicā: Reuera cō-
parādus Apl̄us diabolo: Apl̄us rogat et
nō accipit: diabol⁹ petit ⁊ accipit. Si non
accipit Apl̄s ꝓpter ꝑfectionē suā: accepit
diabolus ad dānationē suaȝ. Deniq3 ipse
Iob accepit sanitatē in opportunitate: Di
lat⁹ ē enī vt ꝓbaref: ⁊ diu sedit i puluere: ⁊
multa dixit: et rogabat deū vt auferrenf ab
eo ista: ⁊ de⁹ nō auferebat. Cui⁹ diaboluȝ
exaudiuit ad eū tēptandū: q3 ipm Iob ad
sanandū. Discite ḡ nō murmurare aduer-
sus deū: ⁊ qñ nō exaudimini: ne deficiat in
vobis qḋ supra scriptū est: Per singulos
dies bñdicā te. Ipe filius: ipe vnic⁹ patris

vtiqꝫ venerat soluere qđ nõ debebat: mori
in manibꝰ pctõꝝ: sanguine suo delere chi
rographũ mortꝭ nr̃e: Ad hoc venerat: ⁊ tñ
vt ostẽderet exemplũ patiẽtie: trãsfigura-
uit corpus hũilitatis nr̃e cõforme corpori
glĩe sue. Pater inqt si fieri pt̃: trãseat calix
iste a me. Et vt ipleret: quis nõ acciperet
qđ petere videbaẜ: ꝑ singulos dies bñdicã
te: verũ non qđ ego volo ait: sed qđ tu vis
pater. Oculi oim in te sperãt: ⁊ tu das escã
illis in opportunitate. **Aperis tu ma
nũ tuã: ⁊ imples omne aĩal bñdic-
tione.** Et si nõ das: aliqñ das tñ in oppor
tunitate. Differs nõ aufers: ⁊ h̃ in opportu
nitate. **Justus dñs in oibus vijs
suis:** Et qñ cedit ⁊ qñ curat iustus est: et
apud eũ iniqtas nõ est. Deniqꝫ oẽs sanc-
ti in tribulatiõibꝰ ꝯstituti prius iusticiã eiꝰ
laudauerũt: ⁊ sic bñficia petiuerũt: priꝰ di-
xerũt iustum est qđ facis. Sic rogauit Da
niel: sic alij sancti: Justa sũt iudicia tua: be
ne passi sumus: recte passi sumꝰ. Nõ dede
rũt deo iniusticiã: nõ ei dederũt iniquitatẽ
⁊ insipiẽtiã. Laudauerũt ꝓmo flagellantẽ:
⁊ sic senserũt cibantẽ. Justus dñs ĩ oibus
vijs suis. Nemo putet illũ iniustũ: qñ mali
aliqđ forte patiẜ: sed ipsiꝰ iusticiã laudet: ⁊
suã iniusticiã accuset. Justꝰ dñs in oibus
vijs suis. **Et sanctꝰ in oibus opibus
suis. Prope est dñs oibus inuo
cãtibus eũ:** Et vbi est illud: erit eñ cuꝫ
inuocabũt me ⁊ nõ exaudiã eos: Ergo vi
de qđ sequiẜ. **Omnibꝰ † q̃ inuocãt eũ
in veritate.** Naꝫ multi eũ inuocãt nõ in
veritate: Aliđ ab illo q̃rũt nõ ipm querũt.
Quare amas deũ: Quia dedit mihi sani-
tatẽ. Istud mãifestũ ẽ: qꝛ ipe dedit. Nõ. n.
ab vllo ẽ vlla salus: nisi ab illo. Quia de-
dit mihi inqt vxorẽ diuitẽ q̃ nihil habebã:
⁊ seruientẽ mihi. Et h̃ ipe dedit: verꝫ dicis.
Dedit inqt filios: ⁊ multos: ⁊ bonos: dedit
familiã: dedit oĩa bõa. Jđ amas: Jđ nihil
ampliꝰ queris: Esto esuriens: adhuc pulsa
ad ianuã patrisfamilias: habet adhuc qđ
det. In mẽdicitate es cũ oibus his q̃ acce
pisti: ⁊ nescis. Pãnosam carnẽ mortalita-
tis adhuc portas: stolã illã glorie ĩmortali
tatis nũquid accepisti: ⁊ q̃si iã satiatꝰ nõ ro
gas: Beati q̃ esuriũt ⁊ sitiũt iusticiã: qꝛ ipi
saturabũtur. Ergo si bonꝰ est deꝰ: qꝛ ista ti
bi dedit: quanto beatior eris cũ seipm tibi
dederit: Desiderasti tãta ab illo: rogo te de
sidera ⁊ ipm. Neqꝫ eñ vere dulciora sunt
ista q̃ ille: aut ex aliq̃ pte cõpanda sũt illi.

Ergo qui deũ ipm a quo accepit: de quibꝰ
gaudet ꝓponit his oibus rebus q̃s acce-
pit: ipe iuocat deũ in veritate. Nã vt noue
ritis si talibꝰ hoibus ꝓponaẜ ⁊ dicatur: qđ
si ista oĩa de quibꝰ gaudes velit tibi aufer-
re deꝰ: iã nõ amabiẜ: Nõ erit q̃ dicat: Dñs
dedit dñs abstulit: sicut dño placuit ita fa
ctũ est: sit nomẽ dñi bñdictũ. Sed forte qꝛ
abstulit quid diciẜ: Deꝰ qđ tibi feci: Qua
re mihi abstulisti ⁊ illis dedisti: Iniqs das
⁊ tuis tollis: Accusas deũ quasi iniustũ: ⁊
laudas te quasi iustũ. Conuertere: accusa
te: lauda illũ. Tunc eris rectus: cũ in om-
nibꝰ bonis q̃ facit deꝰ tibi placet: in oibus
malis q̃ pateꝛ deꝰ tibi nõ displicet. Hoc ẽ
inuocare deũ in veritate: Qui sic inuocant
dñm exaudit eos: ꝓpe est: ibi est: nõdũ de-
dit qđ vis: ibi est tñ: quõ medicus si forte
aliqđ imponat: vel oculo: vel viscenbꝰ qđ
vrendo sanet: si roget eger vt tollaẜ illi: me
dicus expectat tempus: nõ facit qđ rogat
eger: nõ tñ recedit: et ꝓpe est ⁊ non facit: et
iđ magꝭ nõ facit qꝛ ꝓpe ẽ. Curãdo eñ ipo-
suit qđ iposuit: ⁊ curãdo ñ facit qđ rogaẜ.
Nõ te exaudit ad p̃sentẽ voluntatẽ exau-
diẽdo ad futurã sanitatem: ⁊ hoc vtiqꝫ ad
voluntatẽ. Nã vtiqꝫ sanus esse vult etiã q̃
vri nõ vult. Prope est ğ dñs oibus inuo-
cantibꝰ eum. Sed quibꝰ oibus: Omnibꝰ
qui inuocãt eũ in veritate. Tales oẽs con
firmat decidẽtes: qui inuocãt eũ in verita
te. **Volũtatẽ timẽtiũ se faciet:** Fa-
ciet faciet: ⁊ si nõ faciet ad horã: tamẽ faci-
et. Certe si ideo times deũ vt tu facias ipsi
us voluntatẽ: ecce ⁊ ipse quodãmodo mi-
nistrat tibi: facit voluntatẽ tuam. **Et † pre
ces eorum exaudiet: ⁊ saluos faci-
et eos.** Vides ad hoc exaudire medicũ
vt saluos faciat. Qñ hoc: Audi Aplm di
centẽ: Spe eñ salui facti sumus: spes aũt
que videẜ nõ ẽ spes: Si autẽ qđ nõ vide-
mus speramꝰ ꝑ patientiã expectamus: sa-
lutẽ scilicet quã dicit Petrꝰ paratã reuela
ri in tẽpore nouissimo. **Custodit dñs
oẽs diligẽtes se: ⁊ oẽs peccatores
disperdet.** Videtis qꝛ est apud eũ seue-
ritas: apud queꝫ tanta suauitas. Saluos
faciet omnes sperantes in se: oms fideles:
oẽs timẽtes se: oẽs inuocãtes se in verita-
te: ⁊ oẽs pctõres disperdet. Quos omnes
pctõres: nisi ꝑseuerãtes in peccatis: deũ:
nõ se rephẽdere audẽtes: cõtra deũ quoti
die disputantes: veniã delictoꝝ desperã-
tes: ⁊ ex ipsa desperatione delicta cumulã-

Alia lr̃a. † inuocãtibꝰ.

Alia lr̃a. † depcationẽ.

tes: aut veniã sibi ꝑuerse ꝑmittentes: ⁊ ex
ipa ꝑmissione a pctīs ⁊ impietate nō rece-
dētes? Veniet tpūs vt sepaꝛent isti oēs: et
fiāt ille due ptes: vna ad dexterā: altera ad
sinistrā: accipiāt iusti regnū eternū: eant il-
li in ignē eternū: ⁊ oēs peccatores disꝑdet.
Qm̄ hec ita sunt ⁊ audiuimꝰ bn̄dictionē
dn̄i: opa dn̄i: mirabilia dn̄i: misc̄dias dn̄i:
seueritatē dn̄i: ꝓuidentiā in oībus opibus
eiꝰ: ꝯfessionē oīm operū eius: q̄d in laude
Alia lra. † Laudationē. eiꝰ cōcludat attēdite. ¶ † Laudē dn̄i lo-
quet os meū: ⁊ bn̄dicat oīs caro
† nomini sctō. † nomē sanctū eiꝰ in seculū ⁊ in secu
lum seculi.

Explicit Tract. de ps̄. CXLIIII.

Incipit Tract. de ps̄. CXLV.

¶ Prefatio.

DElicie spūs nr̄i diuina cātica: vbi
⁊ fletus sine gaudio nō est. Fideli
hōi ⁊ ꝑegrino in seculo nulla ē io-
cundioꝛ recordatio: q̄ȝ ciuitatis vn̄ ꝑegri-
nat. Sed recordatio ciuitatis in ꝑegrinati
one: nō est sine doloꝛe atq̄ȝ suspirio. Spes
tn̄ reditꝰ nostri certa: etiā ꝑegrināndo tristes
cōsolatur ⁊ exhortat. Rapiat coꝛ vr̄m ver
bū dei: ⁊ possessoꝛ vr̄ vendicet sibi possessi
onē suā: id est mētes vr̄as: ne auertātur in
aliud. Vnusq̄sq̄ȝ vr̄m totꝰ hic sit: vt hic nō
sit. Id ē: totus sit in verbo dei qđ sonat in
terra: vt ab eo exaltet: ⁊ nō sit in terra. Ipō
eīn deꝰ nobiscū: vt ⁊ nos cū illo. Qui eīn
vt nobiscū esset descēdit ad nos: faciat vt
cū illo possimꝰ ascēdere ad se. Interim ip-
se peregrinationē nostrā non fastidiuit: qꝛ
nusq̄ȝ est peregrinus: qui condidit omnia.
Ecce psalmꝰ sonat: Cuiusdā vox est (que
si vultis vestra est) exhortātis aīam suā ad
laudandū deū: ⁊ dicentis sibi.

¶ Expositio psalmi.

LAuda anima mea dn̄m: Ali
qn̄ eīn in tribulatōibus atq̄ȝ in tē-
ptatiōibus ꝑn̄tis vite velis nolis
ꝯturbat aīa. Cuiꝰ ꝑturbationē in alio psal
mo alloquitur dicēs: Quare tristis es aīa
mea: ⁊ q̄re cōturbas me? Vt aūt auferat ei
eandē ꝑturbationē suggerit gaudiū: nōdū
de re: sed de spe: ⁊ ait illi ꝑturbate: ⁊ anxie:
tristi: ⁊ merēti: Spera in dn̄o qm̄ adhuc cō
fitebor illi. Spem qua se erexit ⁊ in cōfessi-
one cōstituit: quasi diceret ei aīa sua que il
lum tristicia ꝯturbabat. Quid mihi dicis:
spera in deū? Reuocat me cōscientia pec-
catoꝝ. Ego noui que cōmisi: ⁊ dicit: Spe-
ra in deū? Cōmisisti verū est: vnde tn̄ spe-
ras? Qm̄ cōfitebor illi. Sicut odit deꝰ pec
cata sua defendentē: sic subleuat confiten
tē. Hac ḡ accepta spe: que spes nō pōt eē
sine gaudio: q̄ȝuis in rebꝰ simꝰ difficilibus
ſm istā vitā: ⁊ plenis ꝓcellaꝝ ⁊ tempesta-
tū: hac tn̄ spe erecta aīa qꝛ gaudet in spe:
sicut dicit Apl̄us: Spe gaudētes in tribu-
latione patiētes: accipit erectionē quādā
in deū vt laudet deū: ⁊ dicit ei: Lauda aīa
mea dn̄m. Sed q̄s dic? Et cui dicit? Quid
dicimꝰ fratres? Caro dicit: Lauda aīa mea
dn̄m. Et pōt caro bonū ꝯsiliū aīe suggerē:
vt multū sit edomita caro: ⁊ a dn̄o impetrat
virībꝰ nostre seruituti subiecta: vt oīno ita
seruiat nobis: sicut ꝯditionale mancipiū:
Sufficit vt nō impediat. Deinde carissimi
vbiq̄ȝ cōsilia a melioribꝰ petūtur: ⁊ si bonū
quiddā est anima nostra: ⁊ bonū quiddā
est caro nr̄a: qꝛ vtrūq̄ȝ ille creauit qui fecit
oīa bona valde. Q̄uis ḡ in generibus ꝓ-
priis vtrūq̄ȝ sit bonū: tn̄ dicit Apl̄us: Cor
pus quidē mortuū est ꝓpt̄ pctm̄. Est itaq̄ȝ
⁊ illud corpꝰ q̄le nobis ꝓmittit: ⁊ nōdū ha
bemꝰ: in cuiꝰ redēptione spe gaudemꝰ: di-
cēte Aplō: In nobisinetipis ingemiscimꝰ
adoptionē expectātes redēptionē corpis
nr̄i: Spe eīn salui facti sumꝰ: spes aūt q̄ vi-
det n̄ ē spes: Qđ eīn videt q̄s q̄d spat? Si
aūt qđ nō videmꝰ speramꝰ: ꝑ patiētiā expe
ctamꝰ. Q̄uis ḡ bonū aliqđ sit corpꝰ nr̄m:
tn̄ q̄ȝdiu mortale ꝓpt̄ pctm̄: q̄ȝdiu īdigēs:
q̄ȝdiu corruptibile: q̄ȝdiu ita mutabile vt
ne pūcto q̄dē tpis ꝯsistat in se: ꝓculdubio
tale ē vt optemꝰ redēptionē illiꝰ q̄ sit aliqn̄
nō tale. Sȝ quale erit aliqn̄? Quale idem
Apl̄s dic alio loco: Oportet corruptibile
h̄ induere incorruptionē: ⁊ mortale h̄ īdue
re īmortalitatē. Sȝ etiā cū fuerit tale corpꝰ
nostrū: corpus iā celeste ⁊ spūale: corpꝰ an
gelicū in societate āgeloꝝ: nec sic dabit cō
siliū aīe. Sēp eīn corpꝰ qm̄ corpꝰ ē: infra
aīam est: ⁊ q̄uis aīa vilis excellētissimo cor
pore excellētioꝛ inuenit. Ne vobis hoc q̄si
mirabile videat: qꝛ ⁊ vilis aīa q̄libet pec-
catrix melioꝛ ē q̄libet magno ⁊ pstātissimo
corpe: nō est melioꝛ merito: sed natura. Est
quidē aīa peccatrix: est q̄busdā cōcupiscē
tiarū sordibꝰ inq̄nata: tn̄ meliꝰ est ⁊ si sordi
dū auꝝ: q̄ȝ purgatissimū plumbū. Ita cur
rat animꝰ vester ꝑ cūcta creature: ⁊ videbi
tis qđ dicimus nō esse incredibile: ⁊ q̄ȝuis
aīa vituperabilis sit: tn̄ laudabilioꝛ corpe
laudabili. Duo quedā sunt aīa: ⁊ corpus ⁊

aiam vitupero: corpus laudo. Aiam vitu
pero q2 iniq̄ est: corpus laudo: q2 sanū est:
Tñ in suo genē animā laudo: vł in suo ge
nere animā culpo: ꝛ in suo genere corpus
laudo vel culpo. Si a me iterroges q̄d sit
melius: vtrū qđ vituperaui: an quod lau-
daui: mirabilē responsionē recepturus es.
Ego certe illud vituperaui: ꝛ ego hoc lau
daui. Interrogatus tñ q̄d sit meli⁹: respon
deo esse melius qđ vitupaui eo qđ lauda-
ui. Si miraris in his duobus: attende illa
duo in pmptu posita: que cōmemoraui đ
auro ꝛ plūbo. Ecce vitupaui aurū: nō bo-
nū aurū sordidum est: nō ita fulget: nō ita
purgatū: hoc plumbū optimū: nihil pur-
gati⁹: Illud vitupaui: hoc laudaui: ꝛ po-
sui añ te vtrūq3: vitupans vnū: laudās ali
ud. Post hanc vituperationē laudationē
q3 meā interroga me quid horū sit melius.
Respōdebo: aurū melius est etiā sordidū
q̄3 plūbū purgatu3. Vñ melius? Et quare
vituperasti? Quare vitupaui? Quia non-
dū est aurū qđ pōt esse: qđ pōt esse purga-
tū ꝛ melius: q2 nondū purgatū est vitupe-
ratū est. Plūbū q̄re laudatū est? Quia ia3
purgatu3 est: ita vt melius esse non possit.
Item dicis mihi equū optimū: ꝛ homine3
pessimū: tamē equo laudato p̄ponis homi
nem vituperatū. Si eñ interrogeris ex his
duobus qui sit melior: responsurus es: ho
mo: nō meritis sed natura. In artib⁹ dicis
optimū sutorem (verbi gratia) ꝛ reprehē-
dis aliquē iurisperitum q multas leges ig
noret. Sutorem laudasti: iurisperitū repre
hendisti: ex his tamē duobus quere quis
sit melior. Imperitior iurisperitus perfec-
to sutori preponitur. Intendat caritas ve
stra: ita multis rebus laudatis: aliisq3 vitu
peratis: interrogati plerūq3 res vitupera-
tas p̄ponimus rebus laudatꝭ. Natura ani
me prestantior est q̄3 natura corporis. Ex-
cellit multū: res spiritualis est: res incorpo
rea est: vicina est substantie dei. Inuisibi-
le quiddā est: regit corpus: mouet mem-
bra: dirigit sensus: preparat cogitatiōes:
exerit actiones: capit rerū infinitarū ima-
gines. Et q̇s est tandē f̄res carissimi q̇ suffi
ciat i laudib⁹ aie? Et si i aie laudib⁹ defici
tur: que laus ē ei⁹ q̇ aiam ꝯdidit? Et tñ tan
ta est ei⁹ gratia: vt dicat hō iste: Lauda aia
mea dñm. Quis pōt laudare deū? Si di-
ceret teip̄am lauda: fortasse deficeret. Lau
da inquit deū. Conare pietatis affectu: de
ficies in laudib⁹ ei⁹. Expedit tibi deficere

laudādo deū: q̄3 ꝓficere laudādo te. Cu3
eñ laudas deū: nō explicas qđ vis: extē-
dit̄ in anteriora cogitatio tua. Ipsa exten-
sio capaciorem te facit eius que3 laudas.
Quis ḡ est vt dicere ceperā qui dicit: Lau
da aia mea dñm? Caro nō dicit: sed l3 cor-
pus angelicū inferi⁹ est q̄3 aia: ꝯsiliū supio
ri dare nō pōt. Infelix est ip̄a aia: si a cor-
pore expectet cōsiliū. Caro bene obediēs
famula ē aie. Illa regit: hec regit̄. Illa ipe
rat: ista famulat̄. Qñ pōt caro dare ħ con
siliū aie? Quis ḡ est q̇ dicit: lauda aia mea
dñm? Nihil īuenim⁹ ampli⁹ in hoie q̄3 car
ne3 ꝛ animā: tot⁹ homo: ħ est spūs ꝛ caro.
An forte ip̄a aia sibi dicit: ꝛ sibi quodāmō
imperat: ꝛ se exhortatur atq3 excitat? Qui
busdā eñ ꝑturbationib⁹ ex quadā sui ꝑte
fluitabat: ex quadā vero ꝑte quā vocat mē
tē rōnalē: illā qua cogitat sapiētiā inherēs
dño: iā ꝛ suspirās i illū aia aduertit quasdā
suas inferiores ꝑtes ꝑturbari motib⁹ secu
larib⁹: ꝛ cupiditate quadā terrenoꝝ desi-
deriorū ire in exteriora: relinquere interio
rē deū: reuocat se ab exterioribus ad inte-
riora: ab inferioribus ad superiora: ꝛ dicit:
Lauda aia mea dñm. Quid tibi placet in
seculo? Quid est qđ vis laudare? Quid ē
qđ vis amare? Quacūq3 corporeis sensi-
bus cōuerteris: occurrit tibi celū: occurrit
tibi terra. Qđ amas in terra terrenum est:
quicq̇d amas ꝛ in celo corporeū est. Vbi-
q3 amas: ꝛ vbiq3 laudas. Quomodo lau-
dandus est ille qui fecit ista que laudas?
Iam ergo diu occupata vixisti: ꝛ desideri
oru3 diuersitate verberata portas plagas
saucia: diuisa ꝑ amores multos: vbiq3 in-
quieta: nusq3 secura. Collige te ad te ipsā:
q̇cq̇d tibi foris placebat: quere quē habe-
at auctorē. Nihil meli⁹ in terra (verbi gra-
tia) q̄3 hoc ꝛ illud: aurū: argentum: anima
lia: arbores: amenitates: totā terrā cogita.
Quid melius in celo: sole: luna: siderib⁹?
Totum celu3 cogita: omnia ista simul bo
na valde: quia fecit deus omnia bona val
de. Vndiq3 pulchritudo operis: que tibi
cōmendat artificem. Miraris fabricam:
ama fabricatorem. Non occuperis in eo
quod factū est: ꝛ recedas ab illo qui fecit.
Hec eñ quib⁹ occuparis sub te fecit: quia
sub ip̄o te fecit. Si herebis superiori calca
bis inferiora: si autē recedas a supiori ista
tibi in supplicium conuertent̄. Sic eñ fac-
tum est fratres mei: accepit homo corpus
tanq̄3 in famulatū: deū autē dñm habens

seruum corpus: habens supra se conditorem: infra se qđ sub illo cōditū est. In medio quodā loco rationalis aīa cōstituta: legem accepit: herere supiori: regē inferiorē. Regere nō pōt inferiorē: nisi regat a meliore. Trahit ab inferiore: deseruit ergo meliorē. Nō pōt regere qđ regebat: qꝛ regi noluit a quo regebat. Modo ergo redeat: laudet. Consiliū sibi dat ex luce dei ipsa aīa ꝑ rationalē mentē: vn̄ cōcipit cōsiliū fixū in eternitate auctoris sui. Legit ibi quiddā tremēdū: laudandū: amādū: desiderādū: ⁊ appetēdū: nōdū tenet: nōdū capit. Coruscatione quadā ꝑstringit: non est tā valida vt maneat ibi. Itaqꝫ ad sanitatē colligit se q̄ndā ⁊ dicit: Lauda aīa mea dn̄m. Et q̄d est fratres: Nōne laudam⁹ dn̄m: Nonne q̄tidie hymnū nos cātamus: Nōne q̄tidie ꝓ modulo nr̄o sonat os nostrū: ꝑturit coꝛ nostrū laudes dei: Et quid est qđ laudamus: Magnū est qđ laudamus: sꝫ q̄ laudamus adhuc infirmum est: Qn̄ implet laudatoꝛ excellentiā laudati: Ecce homo stat: cantat deo aliq̄nto ꝓlixius: ⁊ sepe labia mouētur ad cantū: cogitatio aūt nescio ꝑ que desideria volat. Stabat ergo mens nr̄a quodāmodo ad laudē dei: ⁊ anima nostra per diuersas cupiditates vel curas negociorum huc atqꝫ illuc fluitabat. Quasi desuꝑ attēdit ipsa mens ad fluitātē huc atqꝫ illuc: ⁊ ei⁹ inq̄etitudinē molestiarū q̄si ꝯuersa alloquit: Lauda aīa mea dn̄m. Quid est ꝙ de alijs rebus satagis: Quid est ꝙ te occupat cura rerum terrenarū atqꝫ mortaliū: Sta mecū: lauda dn̄m. Et quasi ipsa aīa pregrauata ⁊ nō valens ita cōsistere vt dignū est: respōdet menti: Laudabo dn̄m in vita mea: Quid est in vita mea: Quia modo in morte mea sum. Ergo prius exhortare te: ⁊ dic: Lauda aīa mea dn̄m. Respondet tibi aīa tua: Laudo quātū possū: tenuiter: exiliter: infirmit. Quare: Quia q̄diu sumus in coꝛpe ꝑegrinamur a dn̄o. Quare sic laudas dn̄m: nō ꝑfecte: nō stabiliter: Interroga scripturā: qꝛ coꝛp⁹ qđ corrūpitur aggrauat aīam: ⁊ deprimit terrena inhabitatio sensū multa cogitantē. Tolle mihi corpus qđ aggrauat aīā ⁊ laudo dn̄m. Tolle mihi terrenā habitationē deꝑmētē sensum multa cogitantē: vt a multis in vnū cōfluā: ⁊ laudo dn̄m. Q̄diu aūt ita sū: nō possum: ꝑgrauoꝛ. Quid ergo: Silebis ⁊ non laudabis ꝑfecte dn̄m: Laudabo dn̄m in vita mea. Quid ē in vita mea: Spes mea tu es hic: spes mea es tu hic dicim⁹: portio aūt mea nō hic: sed in terra viuentiū. Nā ista terra morientiū est: hac trāsimus: sꝫ interest q̄: qm̄ ⁊ malus homo ꝑegrinat hic: ⁊ bonus hō ꝑegrinat hic. Nō eni᷑ bon⁹ trāsit ⁊ malus hic ꝑmanet: aut malus transit ⁊ bonus hic ꝑmanet. Ambo trāseunt: sꝫ nō ambo ad vnū. Duo erāt: pauꝑ vlcerosus ad ianuā iacēs diuitis: ⁊ diues indut⁹ purpura ⁊ bysso: in epulis q̄tidie splendide. Ambo hic erāt: ambo hinc trāsierūt: sed nō ad vnū locū. Diuersa loca suscipiūt: qꝛ diuersa merita ꝑducunt. Trāsijt pauꝑ in sinū Abrae: ⁊ trāsijt diues in tormēta inferoꝝ. Vicini coꝛpe in terra: ille in domo: ille ante ianuā: Post mortē tn̄ sepati: vt dicat Abraā: Inter nos ⁊ vos chaos magnū firmatū est. Ergo fratres qm̄ spes hic pascit: vita aūt nostra ꝑfecta nō est: nisi illa que ꝓmittit: hic gemitus: hic tēptatiōes: hic angustie: hic meroꝛes: hic pericula: laudabit aīa nr̄a dn̄m. Quō laudādus ē: Scđm ꝙ dicit in alio psalmo: Beati qui habitāt in domo tua in secula seculoꝝ laudabunt te: qm̄ totū negociū nostrū ipsa laus erit. Sꝫ qm̄ hꝫ: In vita mea. Mō eni᷑ quidē: Posset tibi dicē: mors mea. Vnde mors tua: Quia peregrinoꝛ a dn̄o. Si eni᷑ herere illi vita est: recedere ab illo mors est. Sed q̄d te consolatur: Spes. Iam viuis in spe: de spe lauda: de spe canta. Vn̄ mors tua est non cantes: vnde viuis canta. Mors tua est de meroꝛe huius seculi: viuis in spe futuri seculi: Laudabo inq̄t dn̄m ī vita mea. Et quō laudabis dominū deū tuū: Psallā deo meo q̄diu† sum. Qualis illā laudatio: psallā deo meo q̄diu sum: Videte fratres mei quale erit illđ esse: vbi sempiterna laudatio erit: sempiternū esse erit. Ecce mō es: nūquid psallis deo tuo q̄diu es: Ecce psallebas: auertisti te ad aliqđ negociū: iā nō psallis: ⁊ es. Ecce es ⁊ nō psallis: fortassis etiā cupiditate inclinat⁹ ad aliquid: nō solum nō psallis: sꝫ ⁊ offendis auditū ei⁹ ⁊ es. Tamē q̄ erit illa laudatio vbi q̄diu es laudas: Sed q̄d ait: q̄diu sum: Aliq̄n forte nō erit: imo in eternū erit ipsū diu: ⁊ ideo vere diu erit. Nā quicq̄d finē habet in tēpoꝛe: quālibet longū sit: diu nō est. Psallā deo meo q̄diu sum. Interim bene laudabis dn̄m in vita tua: psallis deo tuo de futuro q̄diu es: Bene q̄cquid de illo ꝑsumendū est hic spera. Nō nos deserat spes in ista ꝑegrinatione ⁊ tēptatione:

Alia lr̄a † fuero.

in istis ĩprobitatibꝰ ⁊ insidijs inimici circũ
strepentibus vndiqꝫ tẽptatiõibꝰ seculi: vn
diqꝫ in angoribus ꝯstituti. Quid ergo facie-
mus? Audi qd sequat. Nolite ꝯfide-
Alia lra. principibꝰ. re in† principes: Fratres magnũ nego-
ciũ hic accipimꝰ: diuina vox est: ⁊ desuꝑ so
nat nob. Nouo enĩ mõ: nescio q̃ ĩfirmitate
hũana aĩa qñ fuerit tribulata: hic desperat
de dño: ⁊ vult ꝑsumere de homine. Dicit
hoĩ in afflictione aliqua ꝯstituto: est quidã
hõ magnus: ꝑ quẽ possis liberari: arridet:
gaudet: erigit. Qḋ si dicatur liberat te de-
us: desperatõe frigescit. Promittit auxiliũ
mortalis: ⁊ gaudes. Promittitur tibi ꝙ li-
beret te tecũ liberãdus: ⁊ tanqꝫ aliquo ma
gno auxilio exultas. Promittitur ille libe-
rator q̃ liberatore nõ indiget: ⁊ quasi ad fa
bulã desperas. Ve talibꝰ cogitationibus:
lõge ꝑegrinãtur: ve misera ⁊ magna mors
est eis. Appropinq̃: Incipe desiderare: In
cipe querere ⁊ agnoscẽ euꝫ a quo factꝰ es.
Nõ enĩ deseret opus suũ: si ab ope suo nõ
deserat. Cõuerte ergo te ad illũ cui dicis: Lau
dabo dñm in vita mea: psallã deo meo qꝫ
diu sum. Monet enĩ nos iã impletꝰ spũ tã
to iste: ⁊ dicit q̃si lõge remotꝭ ⁊ longe ꝑegri
nantibꝰ: ⁊ nõ solũ deũ nõ volẽtibus lauda
Alia lra. re: ſ nõ dũ vel ḋ deo sperãtibus. Nolite cõ
nõ habet. fidere in ꝑncipes.† Et in† filios hoim
⁊ filijs. in quibꝰ nõ est salus. In vno filio ho
minis salus. Et in ipo nõ qꝛ filius hoīs: ſ
quia filiꝰ dei. Non ꝓpter id qḋ suscepit ex
te: sed propter id qḋ seruauit in se. Ergo in
nullo homine salus: qꝛ ⁊ in illo ideo salus:
quia deus: qui est suꝑ omnia deus benedi
ctus in secula. De christo dictũ est: ex qui-
bus christus scḋm carnẽ. Ex quibus? Ex
iudeis ex patribus christus scḋm carnem.
Sed nũquid hoc totum christus qḋ scḋm
carnem? Non. Neqꝫ enĩ scḋm carnem idẽ
super omnia benedictus ĩ secula. Ideo in
illo salus: qꝛ domini est salus. Dicit enĩ ali
us psalmꝰ: Dñi est salus: ⁊ suꝑ ꝑplm tuum
Vide hanc sententiam bñdictio tua. Et sine cã sibi arrogãt hoīes:
qꝛ dant salutẽ: sibi dent. Respõde suꝑbo
hoĩ: gl'iaris qꝛ dicis te dare mihi salutẽ: ti-
bi da. Vide si habes eã: ꝯsiderãs bñ fragi
gilitatẽ tuã: vides qꝛ nondũ habes. Ergo
noli monẽ vt expectẽ a te: sed expecta me-
cũ. Nolite ꝯfidere in ꝑncipes: ⁊ ĩ filios ho
minũ in q̇bus nõ est salꝰ. Ecce nescio q̃ ꝑn
cipes ꝓcedũt: nescio vñ ⁊ dicũt: Ego bap
tizo: ⁊ ego qḋ dedero hoc est sanctũ: ⁊ si ab
alio accepis nihil accepisti: si a me accepi-
sti aliq̃d acccepisti. O homo: o princeps
inter filios hoim: vis eẽ inter ꝑncipes qui-
bus nõ est salus? Ideo ergo habeo salutẽ: qꝛ
tu mihi das? Tuũ est eniꝫ quod das? Aut
vero etiã tu das? Vel hoc dicẽdũ est: quia
tu das? Dicat ⁊ fistula qꝛ ⁊ ipsa dat aquã:
dicat ⁊ canalis qꝛ ipse manat: dicat ⁊ pre-
co qꝛ ⁊ ipse liberat. Ego in aqua attendo
fontẽ: in voce ꝑconis agnosco iudicẽ. Nõ
eris tu plane auctor salutis mee: ille erit de
q̃ securus sũ: de te incertꝰ sum: Si nõ sis ar
rogãs: nõ solũ ego de te incertꝰ sum: ſ ⁊ tu
ḋ te. Ab illo ergo mihi salꝰ q̃ est suꝑ oĩa: qꝛ dñi
est salus: tu inẽ filios hoim: tu inẽ ꝑncipes.
Sed audio vocẽ psalmi: Nolite ꝯfidere in
ꝑncipes: ⁊ in filios hoim a q̇bus nõ est sa-
lus. Scḋm turbam hoim quid sunt isti filij Alia lra.
hoim? Quid sunt vis scire? †Exiet spi ⁊ Exhibit.
ritꝰ eiꝰ ⁊ reuertet in terrã suã: Ecce
totũ qḋ loquit nesciẽs qꝫ diu loquat: mina
tur nesciẽs qꝫ diu viuat. Subito exiet spũs
eius ⁊ reuertet in terrã suã. Nũq̇d qñ vult
exiet spũs eius? Exiet ⁊ qñ nõ vult: exiet ⁊
qñ nescit: reuertet in terrã suã: Exũte spũ
caro reuertet in terraꝫ. Sed qꝛ caro erat q̃
sic loquebat: de me enĩ presume ⁊ ego tibi
do: nõ dicerẽt: nisi illi ḋ quibꝰ dictũ est: qñ
caro sunt: Exiet spũs eius ⁊ reuertet in ter
rã suã. In illa die peribũt oẽs cogi- Alia lra.
tatiões† eiꝰ. Vbi est typus? Vbi ẽ suꝑ- ⁊ eoꝝ.
bia? Vbi est iactãtia? Sꝫ forte ad locũ bo-
nũ transijt: ad iustos si tñ transijt. Nã qui
sic loquebat nescio quo transierit: Loq̃bat
enĩ suꝑbia: ⁊ nescio quo trãseant tales ho-
mines: nisi qꝛ inspicio alterũ psalmũ: ⁊ vi-
deo malum eorũ esse transitum. Vidi impi
um exaltari suꝑ cedros libani: ⁊ trãsiui: et
ecce nõ erat: ⁊ quesiui eum ⁊ nõ est inuen-
tus locꝰ eius. Iste pius qui trãsijt ⁊ nõ in-
uenit impiũ: illuc ꝑuenit vbi nõ est impiꝰ.
Ergo fratres omnes audiamꝰ: fratres di-
lecti deo oẽs audiamus: in qualibet tribu-
latione: in quolibet desiderio muneris diui
ni nõ fidamꝰ in ꝑncipes: nec in filios hoim
quibꝰ nõ est salus. Totũ hoc mortale tran
sitoriũ ⁊ caducũ est. Exiet spũs eius ⁊ re-
uertet in terrã suã: in illa die peribunt om-
nes cogitationes eius. Quid ergo facimꝰ:
si in filios hominũ: si in ꝑncipes nõ est spe-
randũ? Quid facimus? Beatꝰ cuius
deus Iacob adiutor est eius: Non
ille homo: aut ille homo: non ille angelus:
aut ille angelꝰ: sed beatꝰ cuius deꝰ Iacob
adiutor est: qꝛ ⁊ ipsi Iacob sic fuit adiutor

vt de Jacob faceret israel. Magnū adiu-
toriū: israel iam vidēs deū. Hic ġ positus
ꝛ ꝑegrinus nōdū vidēs deū: si habuerꝭ ad
iutorē deū Jacob: ex Jacob eris israel: et
eris vidēs deū: ꝛ periet omnis laboꝛ: ꝛ om
nis gemitus: Trāsient cure moꝛdaces: suc
cedēt laudes felices. Beatus cuiꝰ deꝰ Ja
cob adiutoꝛ est eius: huius Jacob. Qua-
Alia lr̃a. teius. † dño deo.
re iste beatus interum adhuc in hac vita ge
mēs: Spes† illiꝰ in† dñm deū ipsiꝰ.
Ideo beatus: qꝛ spes ipsius in dñm deum
ipsiꝰ. In q̄ est spes ipsius: ipe erit res ipsius.
Fratres: an forte erraui: qꝛ dixi rem nostrā
futurā deū? Quid si dicerē hereditatē nr̃am
futurū deū? Spes mea es tu: portio mea in
terra viuentiū. Tu eris portio mea: eris tu
possessio ꝛ possidebis. Possessio dei eris:
ꝛ possessio tua erit deꝰ. Tu erꝭ possessio eiꝰ
vt colaris ab eo: ꝛ ipe erit possessio tua vt
colas eum. Nā ꝛ tu colis deū: ꝛ coleris ab
eo. Recte dicitur colo deū: quō aūt coloꝛ
a deo? Inuenimꝰ apud Aplm: Dei inq̄t
agricltura estꝭ: dei edificatio estis: Et dñs:
Ego sum inq̄t vitis: vos estꝭ sarmēta: ꝛ pa
ter meus agricola. Colit te ġ deꝰ vt sis fru
ctuosus: ꝛ colis deū vt sis fructuosus. Ti-
bi bonū ē qō te colit deꝰ: tibi bonū est ꝙ tu
colis deū. Cultoꝛ deus si recedat ab hoīe
desertꝰ fit ipse homo: Cultoꝛ homo si rece
dat a deo desertꝰ fit ipe hō. Nec crescit de-
us accedēte te: nec decrescit discedēte te.
Ergo erit ipe possessio nr̃a vt nos pascat:
ꝛ erimꝰ possessio eiꝰ vt nos regat. Spes il-
liꝰ in dñm deū ipsius. Quis est iste dñs de
us ipsius? Attēdite fratres: multi eñi habēt
multos deos: ꝛ dicūt eos dños suos ꝛ de-
os suos. Sꝫ dicit Aplus: Et si sūt qui di-
cātur dij: siue in celo: siue in terra: quēad-
modū sunt dij multi: ꝛ dñi multi: nobis tñ
vnus deus: pater ex quo oīa: ꝛ vnus dñs
Jesus christꝰ ꝑ quē oīa. Ergo ipse sit spes
tua dñs deꝰ tuꝰ: in illo sit spes tua. In dño
deo suo ē spes etiā illiꝰ qui colit Saturnū:
in dño deo ipsius ē spes qui colit Martē:
qui colit Neptunū: q̄ colit Mercuriū: plꝰ
addo: qui colit ventrē: de quibꝰ dictū est:
Quorū deus venter est. Ergo ille illius de
us: atq; ille illius: quis huius beati? Quia
spes ipsiꝰ in dño deo ipsiꝰ. Sed q̄s est iste?
Qui fecit celū ꝛ terram mare ꝛ oīa
que in eis sunt. Fratres mei: magnū de
um habemus. Benedicamꝰ nomē sanctū
eius: qꝛ dignatꝰ est facē nos possessionē su
am. Nōdum vides deū: nō potes amare

plene qō nōdū vides: Que vides ipe fecꝭ.
Miraris mūdū: quare nō artificē mundi?
Suspicis celū: ꝛ exhorrescis: Cogitas vni
uersā terrā: ꝛ ꝯtremescis. Miraris magni
tudinē: qñ cogitationē occupas. Respice
innumerabilitatē stellarū. Respice tāta ge
nera seminū: tātas diuersitates aīaliū: qc-
quid natat in aq̄s: repit in terra: volitat in
aere: circuit in celo. Oīa ista: ꝙ̄ magna: ꝙ̄
ꝑclara: ꝙ̄ pulchra: ꝙ̄ stupēda. Ecce q̄ fe-
cit hec oīa: deus tuꝰ est: Pone ibi spem tu
am: vt sis beatꝰ. Spes illiꝰ in dñm deū ipsi
us. Quē? Qui fecit celū ꝛ terrā: mare ꝛ oīa
q̄ in eis sūt. Magnū habemꝰ deū: attendi
te fratres magnū bonū deū facientē talia.
Quid ġ hic cogitauit deꝰ vt facēt? Si tñ di
cēdū ē de deo: cogitauit celū ꝛ terrā: mare:
ꝛ oīa q̄ in eis sūt. Forte dicturꝰ erat hō iste:
Uideo quidē oīa magna ista: celū ꝛ terrā:
mare: ꝛ oīa q̄ i eis sꝭ: fecꝭ deꝰ: qñ me cōputat
deus iter ea q̄ fecit? Et vere ego ꝑtineo ad
curā ipsius: ꝛ mō de me cogitat deꝰ: aut scit
an viuam? Quid est hꝭ qō dicis? Nō surre
pat tibi mala cogitatio in coꝛ: de his esto ꝯ
quibꝰ pauloañ loq̄bamur: Laudabo dñm
in vita mea: psallā deo meo ꝙ̄diu sum. Sꝫ
iste talis alloq̄r nescio q̄s tepidos: q̄s ex-
hortatꝭ. Et quasi vetat ne desperēt de se: qꝛ
nō sunt in cōputo dei. Multoꝝ eñi sunt
tales cogitatiōes: hꝭ iō deserūt deū ꝛ ꝑgunt
ꝑ quelibet peccata: qꝛ non credunt curare
deū quid agāt. Audi eloq̄a diuina: noli ꝯ
te desperare: qui curauit facere te: nō curat
reficere te? Nōne deus tuꝰ est: q̄ fecit celū
ꝛ terrā: ꝛ mare? Si ista sola diceret: forte re
spōderes tu: Deus qui fecit celū ꝛ terrā: ꝛ
mare: magnꝰ deus: hꝭ nūq̄d cogitat de me?
Et ipse te fecit diceretur tibi. Quō? Nun-
quid ego sum celū: aut ego sum terra: aut
ego sū mare? Et quid es? Manifestū est:
nec celum sum: nec terra sum: nec mare sū:
sed in terra sum. Uel hoc concedis mihi
quia in terra es. Audi quia non tantū ce-
lum ꝛ terrā ꝛ mare deus fecit: fecit eñi celū
ꝛ terram: ꝛ mare ꝛ oīa que in eis sunt. Si ġ
omnia que in eis sunt: ꝛ te. Parū dico te:
passerem: locustam: vermiculū: nihil hoꝝ
nō ille fecit: ꝛ cura est illi de omnibus. Nō
ad preceptū cura est: nam preceptum soli
homini dedit. Dicit eñi psalmus: Homi-
nes ꝛ iumenta saluos facies domine: secū
dum multitudinē misericoꝛdie tue deus.
Multitudinem inquit misericoꝛdie tue: se
cundū hanc saluos facies homines ꝛ iu-

menta. Et Apostolus: Nunquid de bob⁹
cura est deo? Et hac de bobus cura nō est
deo: hac homīes ꝛ iumenta saluos facies
dn̄e. Nunquid ꝯtraria sunt ista? Quid eñ
ait Apl's? Nūquid de bobus ꝑtinet ad de-
um? Ubi est p̄ceptū: boui triturāti os non
infrenabis: ibi de bobus nō cogitauit de-
us? Itaq; quosdā boues voluit significa-
ri. Nō eñ hoc curat de⁹ monere quid agat
cū bob⁹: habet hoc natura ip̄a hūana: Sic
fact⁹ est homo: vt norit ꝯsulere iumētis su-
is: nec inde p̄cepta a deo accepit: sed insi-
nuatū est illi in mentē a deo vt possit ꝛ sine
p̄cepto facere: fecit illū talē de⁹. Sed quō
regit pecus regendū ab alio: ab eo a quo
regit̄ p̄ceptū accepit. Ad p̄cepti ḡ tenorē
non est de bobus cura deo: sed ꝓuidentia
vniuersitatis qua creauit oīa ꝛ mundū re-
git: homines ꝛ iumēta saluos facies dn̄e.
Intēdat caritas vestra. Hic forte aliq̄s di
cat mihi: De nouo testamēto est: q2 nō de
bobus ꝑtinet ad deū: homines ꝛ iumenta
saluos facies dn̄e de veteri testamēto est.
Sūt qui calūnient̄ ꝛ dicāt nō sibi consona
re ista duo testamēta. Ne forte aliud dicat
in vetere: aliō in nouo: ꝛ flagitet de me sen
tētiā de nouo talē qualis hec est: Hoīes et
iumenta saluos facies dn̄e: quid facio? Ni
hil tam in capite noui testamenti: q̄s euāge
lium. In euangelio inuenio: q2 omnia ista
pertinent ad deum: nemo erit iam qui con
tradicat. Nūquid eñ Apostolus euange
lio contrarius erit? Audiamus ip̄m domi
nū principē ꝛ magistrū apostoloꝝ: Respi
cite inquit volatilia celi: q2 nō semināt ne-
q; metunt: neq; congregāt in horrea: ꝛ pa-
ter vester celestis pascit illa. Ergo ꝛ preter
hominē animalia ista pertinēt ad curā dei:
vt pascātur: nō vt legem accipiāt. Quod
ergo ad dandā legem attinet de bob⁹ cu-
ra deo nō est: quod aūt ad creanda: ad pa
scēda: gubernāda: ꝛ regenda: omnia ad de
um pertinēt. Nōne duo passeres asse vene
unt: dominus Jesus christ⁹ dicit: et vnus
ex eis nō cadet super terrā sine volūtate pa
tris vestri? Quāto magis vos pluris estis
illis? Nolite ergo dicere: nō ꝑtineo ad de-
um. Pertinet ad deū anima tua: pertinet
ad deum corpus tuū: quia de⁹ fecit ꝛ ani-
mā tuam ꝛ corpus tuū. Dicis forte: nō me
numerat deus in magna multitudine. Ac
cedit tibi mir̄ de euangelio: Capilli capit̄
vestri numerati sunt. Ergo deus meus est:
ꝛ in illo spes mea: qui fecit celum: ꝛ terrā:

mare ꝛ omnia que in eis sunt. Quid autē
ad me ꝑtinet? Quid agit d̄ me? **Qui cu- stodit veritatē† in eternum**: Et amā-
dū deū cōmendauit: ꝛ timēdū: Qui custo
dit veritatē in eternū. Quā veritatē in eter
nū? Quā? Et in q̄ custodit veritatē? † **Fa- cientē iudiciū iniuriā† accipiētib⁹**:
Uindicat iniuriā accipiētes: frēs mei facit
illis iudiciū. Quib⁹? Qui accipiūt iiuriā:
puniet oēs iniuriosos. Si ergo fauebit in-
iuriā accipientib⁹ ꝛ puniet iniuriosos: vi-
de mō de quorū numero esse vis. Uide: at
tēde: vtrū in eis velis esse qui iniuriā acci-
piūt: an in eis qui iniuriam faciūt. Statim
eñ ad te ꝓcedit vox apostolica: ꝛ dic̄ tibi:
Iā quidē oīno delictū est: q2 iudicia habe
tis vobiscū: quare non magis iniuriā pati
mini? Corripit hoīes q2 nō patiūtur iniu-
riā. Nō vt patiaris molestiā te hortatur: s̄
vt patiaris iiuriā: Nō eñ omnis molestia
iniuria est. Quicq̄d eñ iure pateris: nō est
iniuria: Ne forte diceres: ꝛ ego int̄ iniuriā
passos numeror: nā illud in illo loco: ꝛ illō
cā illa passus sum. Uide si iniuriā passus
es. Latrones multa patiūtur: s̄ nō iniuriā.
Scelerati: malefici: effractores: adulteri:
corruptores: oēs patiūtur multa mala: sed
nulla est iiuria. Aliud est pati iniuriā: aliō
est pati tribulationē: aut penā: aut molesti
am: aut supplicium. Cōsidera vbi sis: quid
egeris vide: quare patiaris vide: ꝛ ibi vi-
des q̄d patiar̄. Jus ꝛ iniuria cōtraria sūt.
Jus eñ est qō iustum est. Neq; eñ omne
qō ius dicitur: ius est. Quid si aliquis cō
dat ius iniquū? Nec ius dicendū est si in-
iustū est. Illud ergo verū ius qō etiā iustū
est. Uide q̄d feceri̅: nō qō patiaris. Si ius
fecisti: iiuriā pateris. Si iniuriā fecisti: ius
pateris. Quare ista dixi fratres? Ut nō se
extollāt heretici: qn̄ forte aliquid patiunt̄
ex iussionib⁹ principū terrenorū: nō se nu-
merent inter eos qui iniurias accipiūt ꝛ di
cāt: Ecce psalm⁹ ꝯsolat̄ me: Ego. n. deū co
lo qui iudiciū faciet iiuriā accipiētib⁹. Re
cte quero vtrū iniuriā accipias. Si ius fe-
cisti: iniuria est quā pateris. Jus est exuf-
flare christū? Jus est rebelli supbia erigē
altare? Jus est ꝑcentib⁹ ꝑsecutorib⁹ tunice
christi: ecclesiā christi ꝯscindere? Porro si
h̄ ius nō est: q̄cquid ꝓ hoc pateris ius est.
Nō es ergo de his qui patiūtur iniuriam.
Lego aliquid manifestius de euangelio:
Beati inquit qui ꝑsecutionē patiunt̄. Ex-
pecta: quid festinas? Quid dic̄: ego sum?

Alia lr̄a. † in secula.

Alia lr̄a. † facit. † patientibus.

Expecta inquã: totũ legã. Audisti beati q
ꝑsecutionem patiũtur: iaꝫ tibi nescio quid
ceperas arrogare: si ꝑmittiˀ totum lego. Ui
de quid sequatur. Beati qui persecutionẽ
patiũtur ꝓpter iusticiã. Modo dic ego sũ.
Si audes dicere: ego suꝫ: supiora que dixi
retractemus: aut ne longũ sit hoc vnũ in-
terroga: si dãnaueris vnũ hominẽ cuiꝰ cau
sam nescis: audes te dicere tenere iusticiã:
Aut si quid ꝓ hac re passus esses iniuriaꝫ
noiares: Erigis te in temerarium tribunal
cordis tui vnde ꝑcipiteris: ⁊ audes ferre
sententiaꝫ de homine cuiꝰ causam nescis:
Hoc si de vno hoie faceres: esses iniustꝰ:
facis hoc de toto orbe terrarũ ⁊ iustus es:
Fres carissimi ⁊ q̃ estq̃ue patiẽ iniuriã: nisi
ecclesia catholica q̃ tanta ista ꝑpetiẽ: Int
tot scãdala hereticoꝝ gemit: videt ꝑ malas
suasiones ⁊ fraudes rapi de gremio suo in
firmos: ꝑuulos ꝑtrahi: nescio ꝑ que secreta
malarũ speluncaꝝ rebaptizari: exufflari in
eis christũ: occidi in eis non mortale illud
suũ q̄ hoies sunt: sed illud qd̃ in eternũ vi
cturi sunt. Suadeẽ homini dicere: nõ sum
christianus ⁊ iusticia vocatur. Accessurus
es ad episcopũ: dic tibi: vide ne dicas te es
se christianũ. Si eñ dixeris te esse christia
nũ: nõ es acceptur⁹: vt aũt accipias dicte
nõ eẽ. Quid mones xpiane: Quid doces:
Certe ꝑsecutionẽ pateris: quãto tu verior
ꝑsecutor: Qñ impatores ꝑsequebanẽ chri
stianos: minãdo cogebãt qd̃ tu efficis sua
dẽdo. Persuades christiano vt neget se es
se christianũ. Qd̃ tu suadẽdo facis: h̃ ꝑse-
cutores occidẽdo nõ faciũt. Sub te viuit
homo qui negat se esse christianũ: negat et
viuit. Perdidit iã vitã: cadauer tibi loqui
tur. Qui ꝑcussus est gladio ꝑsecutoris: ce
cidit ⁊ viuit: cui loqueriˀ stat ⁊ cecidit. Hec
faciẽs quicquid passus fueris iniuria erit:
Nolo tibi blãdiaris: si hec iniusta sunt oia
que facis q̃cquid pateriˀ iustũ erit: Cui aũt
facis iudiciũ: Qui custodit veritatẽ in eẽ-
nũ iniuriã patientib⁹. Iã tu ꝓcede ⁊ dic ra
tiocinationib⁹ illis tuis bonis ⁊ q̃si acutis
⁊ subtilib⁹: qꝛ tu pascis: ⁊ dic: Famelic⁹ ꝑt
pascẽ: id est ꝑctõr põt dare sancto: Fameli
cus põt pascẽ: Languid⁹ põt sanare: Liga
tus põt soluẽ: Ista sunt veluti magna ⁊ s̃b
tilia quib⁹ decipiũt imperitos. Claudat il
li os psalmus iste. Dat escaꝫ esurienti-
bus. Ecce nihil a te expecto: de⁹ dat escã
esuriẽtibus. Quib⁹ esurientib⁹: Hoibus.
Quid ẽ hoibus: Omnib⁹ aialib⁹. Omni-
bus hoibus ipe dat escã. Et nullam escaꝫ
seruat dilectis suis: Si habẽt aliã famem:
habẽt ⁊ aliã escam. Queramus primo fa-
mẽ ipsorũ: ⁊ inueniemus escã ipsoꝝ. Bea
ti qui esuriũt ⁊ sitiunt iusticiã qm̃ ipsi satu-
rabũtur. Famelici dei esse debem⁹: ante ia
nuã cõspectus illius in oratione mendice-
mus: ipe dat escaꝫ esuriẽtib⁹. Quid est qd̃
te heretice iactas: qꝛ tu soluis: tu erigis: tu
illuminas: Uidelicet qꝛ tu liberatus iã es:
⁊ tu stas: ⁊ tu lumen es: Absit. Superi⁹ at
tende: Nolite ꝯfidere in ꝑncipes ⁊ in filios
hoim a quib⁹ nõ est sal⁹. Nõ ipi dãt salutẽ.
Ergo recedãt heretici de medio. ¶ Dñs
soluit ꝯpeditos: dñs erigit elisos.
¶ Dñs sapiẽtes facit cecos: Id est
eos qui ceci sunt facit sapiẽtes. Optime ꝑ
hanc sententiã exposuit nobis oẽs supio-
res: ne forte cũ dixisset: Dñs soluit cõpedi
tos: ad illos cõpeditos referremus qui for
te ꝓpter aliquã noxaꝫ ligãtur ferro a dñis
suis. Quia aũt dixit: Erigit elisos: occurrit
nobis aliq̃s: aut offẽdẽs: aut cadẽs: aut eq̃
lapsus. Est alius casus: sũt alie cõpedes:
quõ sũt alie tenebre ⁊ alia lux. In eo quod
dixit: Sapientes facit cecos: noluit dicere
illuminat cecos: ne ⁊ hoc carnaliter intelli
geres: sicut illuminat⁹ ẽ a dño: cui⁹ oculos
luto de sputo facto inũxit ⁊ saluũ eũ fecit.
Ne tale aliquid sperares cũ de spũalibus
loquiẽ: ostẽdit quãdã lucẽ sapientie q̃ illu-
minanẽ ceci. Ergo quõ illuminanẽ ceci lu-
ce sapiẽtie: sic soluũtur cõpediti: sic erigun
tur elisi. Uñ sum⁹ ꝗ̃ cõpediti: Unde elisi:
Corpus nr̃m ornamẽtũ nobis fuit: pecca-
uimus ⁊ cõpedes inde accepim⁹. Que sũt
cõpedes nr̃e: Mortalitas ipa. Audi apo
stolũ Paulũ: qꝛ ⁊ ipe adhuc in hac ꝑegri-
natõe cõpedit⁹ erat. Quãta ꝑagrauit cõpe
dit⁹ iste: Nõ illi fuerũt ꝗ̃uel cõpedes cũ ipis
cõpedibus toto orbi euangeliũ ꝑ̃dicauit.
Spũs caritatiˀ rapuit cõpedes: ⁊ circuiuit
quãtũ potuit. Sꝫ tñ q̃d dic: Cõcupiscẽtiã
habẽs dissolui ⁊ eẽ cũ christo. Quid ẽ dis-
solui: A cõpedibus mortalitatis: Et tñ mi
sericordia adhuc volebat esse in cõpedib⁹
ꝓpter alios cõpeditos: quib⁹ ministraret.
Manere inquit in carne necessariũ ꝓpter
vos. Dñs ergo soluit cõpeditos: id est ex
mortalibus imortales facit. Dominus eri
git elisos. Quare elisi sũt: Quia erecti erãt.
Quare erigũtur: Quia humiliati sunt. Ce
cidit atq̃ꝫ elisus est Adã. Ille cecidit: xp̃s
descendit. Quare descendit: Quia nõ ce-

cidit: nisi vt leuaret qui ceciderat. Dñs sapi
entes facit cecos. Dominus diligit iu
stos. Ideo facit iudiciū iniuriā accipiēti
bus. Et qui sunt ipi iusti: Modo q̃teñ iu
Alia lra. sti quemadmodū habes. Dñs custo
†aduenas dit† proselitos. Proseliti aduene sunt.
Omnis ecclia gentium pselita est. Aduen
ticia est enim ad patres: nō de carne eoꝝ
Alia lra. nata: ꝫ imitando filia. Dñs tñ custodit: nō
†pupillum. aliq̃s homo. † Orphanum ⁊ viduam
suscipiet. Nemo putet quasi pupillū ꝑpter
hereditatē: aut viduā ꝑpter nescio qd̄ nego
cium suū: Equidem ⁊ istis deꝰ opitulatur: et
in omibus officijs generis humani bonū
opus facit: qui pupillū cōsolatur: qui viduā
nō deserit: ꝫ ꝫm quendā modū oēs pupil
li sumus: absente p̄re nō mortuo. Pupillꝰ
enī ꝫm hoīes mortuo patre fit. Et si verū
q̃ritis fratres: q2 anima nō moritur: viuūt pa
rentes nostri: ⁊ magis absentibꝰ patribus
sunt pupilli: Qui pupilli sūt: si mali fuerit:
in penis viuūt: si boni fuerint in requie vi
uunt. Oīa integra sūt creatori: Tamē nos
q̃diu sumus in corpe hoc ⁊ pegrinationis
locū incolimꝰ: absens ē pr̄ noster: ad quē
clamamus: Pater noster q̃ es in celis. Idō
ecclesia vidua quasi absente spōso: absen
te viro: veniet ille q̃ illam mō ptegit: nō vi
sus: ꝫ desideratus. Magno enī desiderio
rapimur: ⁊ amore eiꝰ quem non nouimus:
desiderāꝰ: inherebimꝰ amplexibꝰ visi si nō
dū fide visi detinemur. Ergo ⁊ pupillū ⁊
viduam q̃s volunt intelligi fratres: Desti
tutos omī ope ⁊ auxilio. Destituta aīma i
seculo: ipa sibi sperat adiutoriū dei. Quic
q̃d hic habueris: aut habeas: p̄sumpsisti
inde: iam nō es pselitꝰ: nō es orphanꝰ: nō
in viduā numeraris. Amicū habes: si de il
lo p̄sumpseris: ⁊ deū dimiseris: nō es desti
tutus. Habes hec oīa: nō inde p̄sumis: nō
inde supbis: pupillus dei es ⁊ vidua dei.
Alia lra. Suscipit ḡ destitutos: hoc dixit: Suscipit
[…]ue pctōꝝ pupillū: suscipit ⁊ viduā. Et† extermina
[…]perdet bit viā peccatorū. Que est via pecca
toꝝ: Irridere ista q̃ dicimꝰ. Quis pupillꝰ:
Que vidua: Qd̄ regnū celorū: Et q̃ pēa
inferorū. Fabelle christianorū sūt iste. Ad
qd̄ video: ad h̄ viuam. Mādūcemꝰ ⁊ bi
bamꝰ: cras enī moriemur. Vide ne tale ali
q̃d ꝑsuadeāt: ne ꝑ aurē in cor intrēt: spinas
inueniāt in auribꝰ tuis: q̃ ceperit sic intrare
punctus abscedat. Corrūpūt enim mores
bonos colloq̃a mala. Sed forte hic dictu
rus es. Quare ḡ felices sūt: Ecce nec deū

colūt: ⁊ omīa mala quotidie cōmittūt: abū
dant rebꝰ his q̃bus ego egens laboro. No
li zelare in peccatores: q̃d accipiāt vides:
q̃d illis fuerit: non vides. Et vnde inq̃t vi
deo qd̄ non video: Omo habet oculos fi
des: ⁊ maiores oculos ⁊ potentiores ⁊ for
tiores. Hi oculi neminē deceperūt: hi ocu
li sunt semꝑ in dñm: vt ⁊ ipe euellat de his
laqueis pedes tuos. Via peccatorū placꝫ
tibi: q2 lata est: ⁊ multi ꝑ illam ambulāt. La
titudinem eiꝰ vides: finem eiꝰ non vides.
Ecce vbi finitur p̄cipiciū est: vbi finitur profū
ditas q̃dam barathri est. Letātes ⁊ si patien
tes in ista vita illo fine merguntur. Sꝫ exten
dere oculos nō potes vt videas ipm finē:
crede ei q̃ videt. Et q̃s est hō q̃ videt: For
te nēo hō: ꝫ dñs tuus venit ad te: vt crede
res deo. Nō enī ⁊ dño tuo ñ es creditur⁹:
q̃ ait: Lata ⁊ spaciosa est via q̃ ducit ad in
teritū: ⁊ multi sunt q̃ ingrediuntur ꝑ illā: Hāc
viam exterminabit dñs: q2 ipa est via pec
catorū. Et dū exterminata fuerit via pctō
rum: q̃d nobis restat: Venite bñdicti pr̄is
mei: ꝑcipite regnū qd̄ vobis paratū est ab
origine mūdi. Ad hoc cōclusit psalmista:
Et viā peccatorū exterminabit. Et q̃d tu: Alia lra.
Regnabit dñs† in eternum. Gau †in secula
de: q2 tibi regnabit: gaude: q2 tu eris regnū
eiꝰ. Vide enī ⁊ q̃d sequitur. Est certe ciuis de
syon: non de babylonia: id est nō de ciui
tate pitura huiꝰ seculi: ꝫ de syon ad tps la
borante ⁊ pegrinante: in eternū aūt regna
tura. Audisti ḡ finem. Inde es. Regna
bit dñs in eternum. Deus tuus syon.
O syon: deꝰ tuꝰ regnabit in eternū. Nun
q̃d sine te regnabit deꝰ tuus: In genera Alia lra.
tione ⁊† generatione. Bis dixit: q2 nō †generationes
potuit semꝑ dicere. Nec putes: q2 v̄bis fi
nitis: finitur eternitas. Eternitas in v̄bo qua
tuor syllabis ꝯstat: in se sine fine ē. Nō po
tuit tibi: nisi sic cōmendari. Deꝰ tuꝰ regna
bit in generatiōe ⁊ generatiōe. Parum di
xit: si tota die diceret: angustū esset. Si to
ta vita sua diceret: nōne aliq̃n ꝯticesceret:
Ama eternitatē: Nullo fine regnabis: sed
finis tibi christus ē: cū quo regnabis in se
cula seculorū. Amen.

¶ Explicit Tractatus de ps̄. CXLV.
Incipit Tractatus de ps̄. CXLVI.

Prefatio.

Intenti audiebamꝰ: cū psalmꝰ p̄ns
cātaretur: Et ñ oēs q̃ audiebāꝰ etiā i
telligebāꝰ. Quāto magis ḡ itēte nūc audiē
dus est: si vt spero ⁊ cupio adiuuātibꝰ oīm

audientiũ oratiõib⁹: si q̃d hic forte obscuꝝ
est: deo donãte reuelabit᷑: vt sit fructuosus
audit⁹: nec inanis redeat auditor: q̄ inten-
tus affuit cũ audiret. Vñ cepit: nobis dici
tur: laudate dñm. Dicit᷑ hoc oĩb⁹ gentib⁹:
non solũ nobis. Et istã vocẽ p loca q̃dẽ sin-
gula sonantẽ a lectorib⁹: singillati audiunt
ecclesie. Una vox tñ dei sup oẽs nõ tacet:
vt laudemus eũ. Et q̃si q̃reremus q̃re lauda
re dñm debeam⁹: videte quã cãm attulit.

Expositio psalmi.

Alia lr̃a. text

Laudate dñm: inq̃t: qm̃ bon⁹
psalmus. Hec est merces tota
laudantiũ: laudem⁹ dñm. Qua-
re: Qm̃ bonus psalm⁹. Vellẽ ego inq̃t ali
q̃s laudare dñm: si mihi aliq̃d ꝓ ista laude
donaret. Quis eni laudat gratis vl̃ homi
nem: Expectant ergo aliquã mercedẽ lauda-
tores hoim. Nullã ne mercedẽ expectare:
aut petere: aut sperare debz laudator dei:
Laudat᷑ infirm⁹: ⁊ sperat᷑ de eo aliq̃d: Lau
dat᷑ omĩpotens: ⁊ nulla merces ẽ: An for-
te hoc cupio: qd̃ ille dare non põt. Quid
hõ desiderat: qd̃ in manu dei nõ sit: Cum
laudaueris hoiem: forte h̃ cupis qd̃ ab il-
lo p̃stari non põt. Deũ securus lauda quẽ
nemo põt dicere nõ posse p̃stare qd̃ tu po-
tueris desiderare. Proposita ergo spe merce
dis alicui⁹ laudare debem⁹ deũ: nõ tñ da-
turũ q̃cq̃d cupim⁹. Pater est eni: ⁊ qd̃ ma
li cupiunt filij non dat. Laudem⁹ ⁊ spere-
mus ⁊ desiderem⁹: nõ illud aut illõ: s; qd̃ ĩ
dicat dandũ esse quem laudam⁹. Ille eni;
nouit q̃d nobis dari expediat: nos aũt in-
tẽdamus q̃d nobis ꝓsit accipe. Apl̃s ait:
Quid eni oremus: sicut oportet nescim⁹.
Et ip̃e idem apl̃s Paulus sperabat sibi ꝓ
desse: si auferret᷑ ab eo stimulus carnis sue:
angel⁹ sathane a quo colaphizabat᷑: sic ip̃e
confitet᷑ ⁊ ait: Propter qd̃ ter dñm rogaui
vt auferret eũ a me: ⁊ dixit mihi: Sufficit ti
bi grã mea: nam v̉tus in infirmitate ꝑficit᷑.
Desiderauit aliq̃d: nõ cõcessum est ad vo
lũtatẽ vt cõsoleret᷑ ad sanitatẽ. Hic ergo quid
nobis ꝓpositum est: Laudate inq̃t dñm.
Quare laudamus dñm: Qm̃ bonus psal
mus. Ip̃e psalm⁹ laus dñi est. Hoc ergo ait:
Laudate dñm qm̃ bonũ est laudare dñm.
Non sic p̃teream⁹ laudare dñm: dictũ est
⁊ transiit: factũ est ⁊ siluim⁹: laudauim⁹ et
tacuim⁹: cãtauim⁹ ⁊ conq̃euim⁹. Imus in
aliud forte agẽdũ qd̃ restat: ⁊ alie actiões
cum occurrerint nobis: laudatio diuina ces
sabit in nobis: Nõ sic. Nam lingua tua ad
horam laudat: vita tua sp laudet. Inde ergo
bonus psalm⁹. Psalmus q̃ppe cantus ẽ:
nõ q̃libet: s; ad psalteriũ. Psalteriũ aũt qd̃
dã organũ ẽ cãtilene: sicut lyra: sicut cytha
ra ⁊ hmõi organa: q̄ inuẽta sũt ad cãtãdũ.
Qui ergo psallit: nõ sola voce psallit: s; assum
pto etiam q̃dam organo qd̃ vocat᷑ psalte-
riu; : accedentib⁹ manibus voci ꝯcordat.
Vis ergo psallere: Nõ solũ vox tua sonet lau
des dei: s; opa tua ꝯcordẽt cum voce tua.
Cũ ergo voce cantaueris: silebis aliq̃n. Vita
sic cãta: vt nũq̃ȝ sileas. Negocium agis: ⁊
fraudẽ cogitas: siluisti a laude dei: ⁊ quod
grauius est: nõ solũ a laude siluisti: s; in bla
sphemiã p̃rexisti. Cũ ergo deus laudat᷑ de bo
no ope tuo: ope tuo laudas deu;: ⁊ cũ bla
phematur deus de malo ope tuo: ope tuo
blasphemas deũ. Itaq; ad auriũ exhorta
tionem cãta voce: corde ne sileas: vita ne
taceas. Nõ cogitas in negocio fraudem:
psallis deo. Cũ manducas ⁊ bibis psalle:
nõ intermiscẽdo sonorũ suauitates ad au-
res aptas: s; modeste ⁊ frugalit᷑ ⁊ tempant᷑
maducando ⁊ bibẽdo: Qr hoc dicit apl̃s.
Siue mãducatis: siue bibitis: siue q̃d faci-
tis: oĩa in gloriam dei facite. Si ergo bñ agis:
⁊ qd̃ manducas ⁊ bibis: ⁊ ad refectionem
corpis sumis repationemq; mẽbrorũ: gra
tias agẽs ei: q̄ tibi prebuit mortali ⁊ fragili
ista supplementorum solacia: ⁊ cib⁹ tuus ⁊
potus tuus laudat deũ. Si v̉o modũ natu
re debitũ immoderatiõe voracitatis exce-
das: ⁊ vinolẽtia te ĩgurgites: q̄ntaslibz lau
des dei ligua tua sonet: vita blasphemat.
Post cibũ ⁊ potu; req̃escas: vt dormias:
nec in lecto aliq̃d turpiter agas: nec exce-
das vltra concessam licentiam in lege dei:
sit castus cũ ꝯiuge thorus: ⁊ si est cura pro
pagandi liberos: nõ sit effrenata luxuries
libidinũ: defer in lecto tuo ꝯiugi tue hono
rem: qr membra christi estis ambo: ambo
ab illo cõditi: ambo sanguie ip̃ius repati:
hec agẽs laudas deũ: nec oĩno silebit lau-
datio tua. Quid si somn⁹ aduenerit: et cũ
dormis: Nõ te excitet a q̃ete mala ꝯsciẽtia
tua: ⁊ innocẽtia somni tui laudat deu;. Si
ergo laudas: nõ tm̃ lingua tua cãta: s; etia; as
sumpto bonoꝝ opeꝝ psalterio: Qr bonus
psalm⁹. Laudas cũ agis negociũ. Laudas
cũ cibũ ⁊ potũ capis: laudas cũ in lecto re
quiescis: laudas cũ dormis. Qñ non lau-
das: Perficiet᷑ in nobis laudatio dei: cu;
ad illã ciuitatem venerim⁹: qñ effecti fueri
mus eq̃les angel̃ dei: qñ nos nulla corpal̃

necessitas vllaex pte sollicitat: nõ fames:
nõ sitis interpellat: nõ estus fatigat: nõ fri-
gus astringit: non febris deijcit: non mors
finit. Ad illam pfectissimã laudez exercea-
mus nos laudatione ista in bonis opibus.
Alia lra. Propterea cũ dixisset: Laudate dñm: qm̃
† decoraq3 laudatio bonus psalmus. Deo nostro: inqt: †io
cunda sit† laus. Quõ erit deo nr̃o iocũ-
da laus? Si bene viuẽdo laudet. Audi qr
tũc erit illa iocũda laus. Alio loco dicit.
Non ẽ speciosa laus in ore peccatoris. Si
in ore peccatoris speciosa laus nõ est: iocũ
da nõ est. Hoc enim iocũdũ: qd̃ speciosũ.
Vis ergo vt deo tuo iocũda sit laus? Noli bo
ne cantilene tue obstrepere moribus mal.
Deo nr̃o iocunda sit laus. Quid dixit?
Qui laudatis bñ viuere: Laudatio impio
rum offendit deũ. Plus ille attẽdit qd̃ vi-
uas: q̃3 qd̃ sones. Certe cũ eo quẽ laudas
pacem hr̃e vis. Quõ cũ illo q̃ris pacẽ: qñ
a teipo dissonas? Quõ inq̃s a memetipo
dissono? Aliud sonat lingua: aliud indicat vi
ta. Deo nr̃o iocũda sit laus. Põt eni laus
iocũda esse hoi: cũ audit cõcinnis acutis-
q3 sentẽtijs: et suaui voce laudãtẽ. Sz deo
nr̃o iocũda sit laus: cui9 aures nõ ad os: sed
ad cor: nõ ad linguã: sed ad vitã laudatoris
patent. Quis ẽ de9 nr̃: cui iocũda sit laus?
Dulcescit nobis: cõmendat se nobis: gr̃as
dignationi ei9. Dignat eni cõmendare se
nobis: nõ q̃si aliq̃d pstaturis: sed multa ab il
lo poti9 accepturis. Quõ ergo cõmendat
se nobis deus? Audite aplm̃ Paulũ. Cõ-
mendat aũt inqt dilectionẽ suã de9 in nob:
Quõ cõmendat audite: Ipse dicat apl's: et
compet et psalmo. Cõmẽdat inqt dilectio-
nem suã de9 in nobis. Quõ commendat?
Qm̃ cũ adhuc peccatores essem9 christus
p nobis mortuus est. Quid ergo huat lauda
torib9: q̃ sic se cõmendat peccatorib9? Qr
ergo sic dixit apl's cõmendasse deũ nobis di-
lectionẽ suam: vt christus moreret pro im-
pijs: non vt impij remanerẽt: sed vt morte iu
sti ab iniusticia sanarẽt. Hic qd̃ audis cuz
dixisset: Deo nr̃o iocũda sit laus? Videa-
mus si ipa est cõmendatio quã dixit apl's:
qr christus p peccatorib9 et p impijs mor
Alia lra. tuus est. Edificans: inqt: hierusalẽ
† non habet dñs: †et dispersiones †israelis colli
† israel pgre gens. Ecce edificãs hierlm̃ dñs: colliget
gabit dispsiones populi ipi9. Popul9 enim hie-
rusalem ppl's isrl'. Est hierlm̃ eterna in cel:
vbi ciues etiã angeli sunt. Quid ergo ibi isrl'?
Si hoiez illũ nepotẽ abrae psideres: q̃ dict9
ẽ et Jacob: quõ angelos intelligim9 israel?
Si interptationem nomis discutiam9: qr
et ipe Jacob mutato nomie vocat9 est isrl':
magis ibi nomen isrl': et vtinã et nos sequen
tes simus isrl'. Quid enim interptat israel?
Videns deũ. Omẽs ergo ciues illi9 ciui-
tatis vidẽdo deuz gaudẽt in illa magna ci
uitate et ampla et celesti: spectaculũ eis de9
ipe est. Sed nos ab illa ciuitate pegrinaba
mur peccato expulsi: ne ibi remanerem9: et
mortalitate pgrauati: ne illo redirem9. Re
spexit deus pegrinationẽ nr̃am: et ille q̃ edi
ficat hierusalem restituit lapsam partem.
Unde restituit lapsam partem? Disper-
siones isrl' colligens. Cecidit eni ps q̃dam
et facta est pegrina. Hanc pegrinationem
misericordit vidit de9: et q̃siuit nõ q̃rẽtes se.
Vñ quesiuit? Quẽ misit ad captiuitatẽ no
stram? Misit redemptorẽ: sm̃ qd̃ ait apl's.
Cõmendat inqt deus dilectionẽ suã in no
bis: qm̃ cum adhuc peccatores essemus:
christ9 p nobis mortu9 est. Misit ergo ad ca-
ptiuitatẽ nr̃am redemptorẽ filiũ suũ. Por
ta inqt tecum saccũ: ferto ibi pciũ captiuo-
rum. Induit eni se ille mortalitate carnis:
et ibi erat sãguis quo fuso redimeremur. Il
lo sanguine collegit dispsiones isrl'. Et si il-
le collegit olim dispsos: quõ satagenduz ẽ
vt colligant mõ dispsi? Si collecti sunt dis
persi: vt in manu artificis ad edificium for
marent: quõ colligendi sunt q̃ de manu ar
tificis inq̃etudine ceciderũt. Edificãs hie-
rusalem dñs. Ecce quẽ laudam9: ecce cui
laudem tota vita nr̃a debem9? Edificans
hierlm̃ dñs: et dispsiones israel colligens.
Quomõ colligit? Quid agit vt colligat?
Qui sanat contritos corde. Ecce
quõ colligunt dispsiones isrl': vt sanent cõ
triti corde. Qui cor nõ cõterũt: nõ sanant.
Quid est cõterere cor? Notũ sit carissimi:
fiat vt sanari possit. Dictum est eni multis
alijs scripturarum locis: et maxie illo loco vo
ce nr̃a q̃dam cantãs dicebat: Qm̃ si volu
isses sacrificium dedissem vtiq3: deo dice-
bat: si voluisses sacrificiuz dedissem vtiq3:
holocaustis aũt nõ delectaberis. Quid ergo?
Sine sacrificij oblatiõe remanebim9? Au-
di qd̃ te velit offerre. Sequit et dicit: Sacri
ficiũ deo spũs cõtribulat9: cor ptritũ et hu-
miliatum de9 nõ spernit. Sanat ergo ptritos
corde: qr ill' ppinq̃t vt sanet: sicut dr̃ i alio
loco: Prope ẽ dñs his q̃ obtriuerunt cor.
Qui obtriuerũt cor? Hũiles. Qui non ob
triuerũt cor? Supbi: Cõtritũ sanabit: eli-

dc̄r elatum. Ad hoc enī forte elidit̄: vt con
tritū sanet̄. Ne velit eē ergo fratres coꝛ no
strū erectū: anteꝗ̄ sit rectū. Male erigitur
qḋ nō p̄mo corrigit̄. Qui sanat ꝯtritos coꝛ
de. Et alligat contritiones eorum.
Sanat inq̇t humiliatos corde: sanat confi
tentes: sanat seip̄os puniētes: in se verū iu
diciū exercentes: vt possint esse illiꝰ miseri
cordiā sentiētes. Tales sanat: ꝫ ꝑfecta eo-
rum sanitas trāsacta mortalitate fiet: quan
do corruptibile h̄ induerit incorruptionē:
⁊ mortale h̄ īduerit immortalitatē: Qñ ni-
hil erit qḋ ex carnis labe sollicitet: nō solū
nihil cui ꝯsentiamꝰ: ꝫ nihil qḋ suggerat̄ ex
carne. Etenim mō fratres mei ꝙ̄te illicite
delectatiōes animū tangūt: ꝙ̄uis eis non
ꝯsentiamꝰ vt mēbra nr̄a iusticie ꝓuiāt: nō
iniq̇tati: tñ vel delectari talibꝰ: ⁊ si nō ꝯsen
tis: nōdū est perfecta sanitas. Sanaberis
ergo: corde sanaberis cōtrito. Noli erube-
scere: cōterere coꝛ: tales sanat deꝰ. Sed q̇d
ago inq̇es mō: Condelectoꝛ enim legi dei
ꝫm interiorē hoīez: Video aūt aliā legeꝫ ī
mēbris meis: repugnātem legi mētis mee:
⁊ captiuū me ducenteꝫ in lege pcc̄i. Quid
agis: Cōtere coꝛ: cōfitere: age: dic sequen-
tia: Infelix ego hō: q̇s me libabit de corpe
mortis huiꝰ: Hoc enī dicere: infelix hō: iā
coꝛ cōterere est. Ille speret felicitatē: q̇ con
fitet̄ infelicitatē. Dic ḡ: Infelix ego hō: q̇s
me liberabit de corpe mortis huiꝰ: Et re-
spondeat̄ tibi: Gr̄a dei ꝑ Iesum christum
dn̄m nostrum. Quō aūt liberat ip̄a gratia
dei: vñ nūc pignus accepimꝰ: Audi eun-
dem apostolū: Corpus q̇dem inquit moꝛ-
tuū est ꝓpter peccatū: sp̄us aūt vita est pro
pter iusticiā. Si ergo sp̄us eiꝰ qui suscita-
uit Iesū christū ex mortuis habitat ī vob̄:
q̇ suscitauit Iesū christū ex mortuis: viuifi
cabit ⁊ mortalia corpa vr̄a ꝑ īhabitātē spi
ritum eiꝰ in vobis. Hoc ergo pignus acce
pit sp̄us nos̄t: vt incipiamꝰ fide ꝓuire deo:
⁊ ex fide appellari iusti: Qm̄ iustꝰ ex fide vi
uit. Quicq̇d aūt nobis adhuc repugn̄t ⁊ re
sistit: de mortalitate carnis est: ⁊ h̄ sanabi-
tur. Viuificabit enī inq̇t ⁊ mortalia corpa
vr̄a ꝑ inhabitātem sp̄m eiꝰ in vobis. Ad
h̄ pignꝰ dedit: vt cōpleat qḋ ꝓmisit. Quid
ergo nūc in hac vita: qñ adhuc cōfessores
sumꝰ: nōdū possessores: Quid ī hac vita:
Quid fiet: Quō durabit̄: Sanat ꝯtritos
corde. Sꝫ ꝑfecta sanitas tūc erit: qñ dixiꝰ.
Nūc ergo q̇d: Alligat ꝯtritiōes eoꝝ. Qui
curat inq̇t cōtritos corde: quorū ꝑfecta sa-
nitas in resurrectiōe iustoꝝ erit: alligat mō
cōtritiones eoꝝ. Que sunt alligamēta con
tritionū: Sicut medici alligant fracturas.
Aliqñ enī itelligat ex h̄ caritas vr̄a: ⁊ notū
ē eis q̇ aīaduerterūt vl̄ a medic̄ audierūt ali
qñ praue ⁊ distorte firmata: vt corrigāt me
dici frangūt: ⁊ faciūt vulnus nouū: q̄ꝛ ma-
la erat sanitas praua. Sic ḡ recte sunt inq̇t
scriptura: vie dn̄i: sed prauicordiꝰ in ill' scā
dalizabit̄. Quid ē prauicordiꝰ: Torticor-
dius: Tortuꝫ coꝛ h̄ns: putat torta esse oīa
q̄ dicunt̄ a deo: putat praua esse omīa q̄ fe
cit deus: ⁊ displicent illi omīa iudicia dei:
maximeꝗ̄ in q̇bꝰ ip̄e corripit̄: ⁊ sedet ⁊ dis-
putat ꝙ̄ male faciat deus: q̄ꝛ nō ꝓ eius vo
lūtate facit. Distortū coꝛ prauū coꝛ est: qḋ
nō se corrigit ad deum: ⁊ deum vult distoꝛ
quere ad se. Quid ergo ei dicit deꝰ desup:
Tortus es: equus sū. Si tu rectꝰ esses: sen
tires eq̇tatem meam. Queādmodū si ī pa
uimento equali poneres distortū lignum:
nō collocaret̄: vndiꝗ̄ nutaret: vndiꝗ̄ agi
taret̄: qḋ nō loci ineq̇litas: ꝫ distortio ligni
facit: sicut ait scriptura: Qm̄ bonꝰ isrl' deꝰ re
ctis corde. Quid ḡ: Tortū est coꝛ: quō di
rigitur: Et tortū est ⁊ durū. Iam ḡ tortū ⁊
durū frangat̄: cōterat̄ ⁊ dirigat̄. Tu dirige
re coꝛ tuū nō potes: tu frange: ille dirigat.
Quō tu frangis: Quō tu cōteris: Cōfiten
do: puniendo peccata tua. Quid aliud si-
gnificat pectoꝝ tunsio: nisi forte putamus
ossa nostra aliq̇d peccasse cum tundimꝰ pe
ctus: Sed significamꝰ nos coꝛ cōterere: vt
a dn̄o dirigat̄. Sanat ḡ contritos corde: ⁊
ꝯtritū coꝛ habētes: ⁊ sanitas ip̄ius cordis
tūc erit ꝑfecta: cum ⁊ corpis reparatio im-
plebit̄ que ꝓmissa est. Nunc interea q̇d fa
cit medicus: Alligat contritiones tuas: vt
possis ꝑuenire ad plenissimā firmitatē: do-
nec cōsolidet̄ qḋ fractū est: qḋ alligatū est.
Que sunt ista alligamenta: Tp̄alia sacra-
menta. Alligamēta medicinalia sunt ꝯtri-
tionis nostre: sacra interim tp̄alia q̇bꝰ ha-
bemus cōsolationē. Et ista oīa que loqui-
mur vobis: ip̄a q̄ sonant ⁊ trāseunt: q̇cq̇d' ī
eccl'ia gerit̄ temp alit̄: alligamēta sunt ꝯtri-
tionum. Quemadmodū enī medicus per
fecta sanitate detrahit ligaturā: sic ī illa ci-
uitate hierl'm cū equales angel' facti fueri-
mus. Nam q̇d putatis: Ibi nos acceptu-
ros esse qḋ hic accepimꝰ: Aut ibi recitādū
est nobis euangeliū: vt fides nostra ꝑma-
neat: Aut imponēda est manꝰ ab aliquo ꝑ
posito: Ista omīa alligamēta fracture sūt:

ꝭ ꝑfecta ſanitate detraheꝛet: ꝭ ad eam nō per
uenireꝛ: niſi alligarent. Sanat ꝰ contritos
corde: ⁊ alligat cōtritiōes eoꝝ. ¶ Qui
Alia lr͡a. numerat multitudinē ſtellarum: ⁊
† vocat oibus eis noīa† vocans. Quid ma-
gnum deo numerare multitudinē ſtellaꝝ:
Hoc ⁊ hoīes conati ſunt. Uideꝛit vtrū im-
plere potuerint: nō tñ conarenꝛ: niſi ſe iple
turos ſperarēt. Illis dimittamuſ q̄d potue
rint ⁊ quouſqꝫ ꝑuenerint: Deo aūt nō pu-
to eſſe magnū numerare omēs ſtellas. An
forte numeꝝ ne obliuiſcatur: recenſet: Et
magnū eſt aliq̄d deo ſtellas numerare: cui
capilli capitiſ numerati ſunt. Manifeſtuꝫ
eſt fratres aliq̄d velle deū intelligere nos ī
eo qꝺ ait: Qui numerat multitudinē ſtella
rum: ⁊ oibus eis inq̄t noīa vocās. Sūt ſtel
le q̄dam lumina in eccl'ia ꝯſolantia nocteꝫ
nr̄aꝫ oēs de q̄bꝰ dicit apl's: in q̄bus appare
tis tāq̄ꝫ luminaria in mūdo. In iſta inquit
natione tortuoſa ⁊ ꝑuerſa: in q̄bus appare
tis tanq̄ꝫ luminaria in mūdo v̓bū vite ha-
bentes: illas ſtellas numerat deuſ. Omēs
ſecū regnaturos: oēs aggregādos corpori
vnigeniti ſui numeratos hꝫ: ⁊ nūerat eos.
Qui indignus ē nec numerabiꝛ. Et multi
crediderūt: vel mlti ſe q̄licūqꝫ adumbrata
ſpecie fidei ꝑp'lo eius applicuerūt: nouit tñ
ille q̄d numeret ⁊ q̄d ventilet: Nā tanta eſt
celſitudo euangelij: vt fieret qꝺ dictum eſt
annūciaui ⁊ locutus ſum: mltiplicati ſunt
ſuꝑ numeꝝ. Sūt ꝰ in ꝑp'lis ⁊ ſuꝑnumerarij
quodāmō. Quid ē ſuꝑnumerarij: Plꝰ q̄ꝫ
ibi futuri ſunt. Intra ꝑietes iſtos ꝑſes ſūt:
q̄ꝫ futuri ſunt in regno dei: in illa hierl'm ce
leſti: ipi ſuper numeꝝ ſunt. Animaduertat
q̄ſqꝫ vtrū luceat in tenebris: vtrū in iniq̄ta
te ſeculi tenebroſa nō ſeducaꝛ: ſi non fuerit
ſeductus nec victus: tāq̄ꝫ ſtella erit: quam
iam numerat deus. Et oibus inq̄t nomia
vocās: ibi eſt totū ꝑmiū. Habemus noīa
q̄dam noīa apud deū: vt nouerit deꝰ noīa
nr̄a. Hoc optare debemuſ: ꝭ agere: ꝭ ſata
gere q̄ꝫtū poſſumus: nō de alijs rebuſ gau
dere: nec de donis q̄buſdā ſpūalibus. Ui-
deat caritas vr̄a multa dona ſunt in eccle-
ſia: ſic apl's dic: Alij q̄dē ꝑ ſpūꝫ daꝛ ſermo
ſapie: alij ſmo ſcientie ſm eundem ſpūm:
alij fides in eodē ſpū: alij donatio curatio
nuꝫ: alij dijudicatio ſpirituū: id eſt vt diju
dicet inter bonos maloſqꝫ ſpūs: alij ligua-
rum genera: alij ꝓphetia. Mīta dixit: Mī
multa dixit: Multi donis talibus vſi ma-
le: audiēt ī fine: Nō noui vos. Et q̄d dictu

ri ſūt ī fine q̄ audiēt: nō noui voſ. Dn̄e: nō-
ne in noīe tuo ꝓphetauimus: ⁊ in noīe tuo
demonia eiecimus: ⁊ in nomie tuo v̓tutes
mltas fecimus: In noīe tuo omia iſta: Et
q̄d dicam eis: Nūq̄ꝫ noui vos: diſcedite a
me oēs q̄ oꝑamini iniq̄tatē. Quid eſt ꝰ eē
iaꝫ lumen celi ꝯſolās noctem: ⁊ qꝺ nūciaꝛ
a nocte: Adhuc inq̄t ſuꝑeminentiorē vitā
vobis demōſtro. Si linguis hoīm loq̄r et
angeloꝝ: caritatē aūt nō habeā: factus ſū
vt eramentū ſonās: aut cymbalū tinniēs.
Quale donū eſt loq̄ linguis angelorum ⁊
hoīm: Tamē ſi caritatē inq̄t nō habeā: era
mentū ſum ſonās: aut cymbalū tinniēs.
Si ſciero inq̄t oīa ſacramēta ⁊ oēm ſciētiā:
⁊ ſi habuero omnē ꝓphetiā ⁊ oēm fidē: ita
vt montes transferā: quāta iſta dona ſunt:
Caritatē aūt nō habeā inq̄t: nihil ſū. Qua
le eſt illud donū martyrij ⁊ diſtributiōis re
rum ſuarū: Et tñ ſi diſtribuero inq̄t omnia
mea pauꝑibꝰ ⁊ tradidero corꝑꝰ meū vt ar
deat: caritatē aūt nō habeā: nihil mihi pro
deſt. Qui ꝰ nō hꝫ caritatē: ⁊ ſi ad tp̄us ha
bet ꝭ dona auferenꝛ ei. Auferenꝛ qꝺ hꝫ: q2
q̄ddam non hꝫ: ⁊ ip̄m q̄ddam ꝭ nō habet
vn̄ cetera teneanꝛ: ⁊ ipe nō ꝑeat. Quid eſt
illud qꝺ mō ait dn̄s: Qui hꝫ dabiꝛ ei: q̄ au
tem nō habet: ⁊ qꝺ habet auferetur ab eo:
Habet grām poſſidendi: ꝭ nō hꝫ caritateꝫ
vtendi. Quia ꝰ illud nō habet: ⁊ qꝺ habꝫ
auferenꝛ ab eo. Propterea diſcipuli vt ha-
berent caritatē quos volebat facere ī celo
ſtellas ambulātes ſuꝑ eminentē viaꝫ ille q̄
numerat ſtellarū: ⁊ omibus eis nomia vo-
cans: cuꝫ redirent diſcipuli q̄ miſſi erāt: ex
ultauerūt ⁊ dixerūt: Dn̄e: ecce ſpūs īmmū
di ſubiecti ſunt nobis ꝓpter nomē tuū. Et
ille qui numerat mltitudinem ſtellaꝝ: ⁊ om
nibus eis nomia vocās: ſciēs mltos dictu
ros eſſe: Nōne in noīe tuo demonia eieci-
mus: quibꝰ dicturus eſt in fine: Non noui
vos: q2 eos nō numerauit in mltitudīe ſtel
larū: nec eis noīa vocauit: Nolite inq̄t ī ꝭ
gaudere: q2 ſpūs vobis ſubiecti ſūt: ꝭ gau
dete: q2 nomia vr̄a ſcripta ſūt ī celo. Qui
numerat multitudinē ſtellarū: ⁊ oibus eis
noīa vocans. ¶ Magnꝰ dn̄s noſter.
Impleꝛꝰ eſt gaudio: eructauit ineffabiliꝛ:
neſcio q̄d dicere ñ valebat: ⁊ cogitare quō
valebat. Magnus dn̄s nr̄. Et magna Alia lr͡a.
virtus eius: ⁊† intelligētie eius nō † ſapientie
eſt numerus. Ille ipe q̄ numerat multi-
tudinē ſtellarū: numerari nō pōt. Magnꝰ
dn̄s nr̄: ⁊ magna v̓tus eius: ⁊ intelligentie

eius nõ est numerus. Quis hoc exponat: Quis digne vel cogitet qđ dictuȝ est: Et intelligẽtie eiꝰ nõ ẽ numerus: Atq; vtinaȝ infundat se nobis: ⁊ vbi nos deficiemꝰ: qꝛ ipse potens est: ipe illustret mẽtes vr̃as: vt sciatis qđ sit: Intelligẽtie eiꝰ nõ ẽ numerꝰ. Videtis eni fratres: nũqđ est numerꝰ are ne: Nobis nõ est: deo ẽ. Cui capilli capit᷑ nr̃i oẽs nũerati sũt: ⁊ arẽa nũerata ẽ. Quicqđ ḡ finitũ mũdus iste cõplectit᷑: etiã si nõ hoi: tñ est deo: parũ dico deo: angel᷑ numeratum est. Intelligẽtie eius non est numerus. Excedit omnes numerarios intelligẽtia eiꝰ: numerari a nobis non põt. Ipsum numeꝝ q̇s numerat: Nũero nũerant᷑ q̇cunq; nũerant᷑. Si q̇cq̇d numerat᷑: nũero nũeratur: nũeri non põt esse numerꝰ. Nũerari numerꝰ nullo pacto põt. Quid ḡ est apud deũ: Inde fecit oia. Et vbi fecit oia cui dr̃: Oia in mẽsura ⁊ nũero ⁊ põdere disposuisti: Aut q̇s ipam mẽsurã: ⁊ ipm numerũ: et ipm põdus vbi deꝰ oia disposuit: aut nũerare põt: aut metiri: aut appẽdere: Ergo intelligẽtie eiꝰ non ẽ numerꝰ. Cõticescãt hũane voces: reqescant hũane cogitatões: ad incõphensibilia nõ se tendãt: q̄si cõphensuri: ſ tã q̇; ꝑticipaturi: Participes ei erimꝰ. Nõ ħ qđ capimꝰ erimꝰ: nec totũ capiemꝰ: ſ ꝑticipes erimus: qꝛ dictum est de hierl᷑m cuꝰ dispsiones colligit: dictũ est de illa qđdam magnũ. Hierl᷑m q̄ edificat᷑ vt ciuitas: cuius ꝑticipatio eiꝰ in idipm. In idipm qđ ait: nisi q᷑ mutari nõ põt: Cetera q̄ sũt creata aliter ⁊ aliter pñt esse: qui aũt creauit aliter ⁊ aliter non põt esse. Idipm ḡ ille ẽ: qm̃ dictum est ei: Mutabis ea ⁊ mutabunt᷑: tu aũt idem ipe es: ⁊ anni tui nõ deficiẽt. Igitur si ipe idẽ ipe: ⁊ mutari ex nulla ꝑte põt: ꝑticipando eiꝰ diuinitatẽ: erimꝰ ⁊ nos immortales in vitã eternã. Et ħ nobis pignꝰ datuȝ est de filio dei qđ iam dixi sanctitati vr̃e: vt anteq̄ efficeremur ꝑticipes imortalitatis ipiꝰ: fieret ipe prior ꝑticeps mortalitatis nr̃e. Sicut aũt ille mortal᷑: nõ de sua ſbstantia: ſ de nr̃a: sic nos imortales: non de nr̃a ſba: ſ de ipiꝰ. Participes ḡ erimꝰ: nẽo dubitet: scriptura ħ dixit. Et cuꝰ rei ꝑticipes erimus: q̄si ꝑtes sint apud deuȝ: aut ꝑ ꝑtes diuidatur deꝰ: Quis ḡ explicat quõ sint ꝑticipes vniꝰ simplicis mr̃i: Nõ ḡ exigatis qđ apte dici nõ posse puto: qꝛ videtis: ſ redite ad remediũ saluatoris: cõterite coꝛ: ↄfringat᷑ animi duricia: ↄterat᷑ animi ꝑtinacia: accuset᷑ in malo: renascatur in bono. Diriget ipe: alligabit fracturã: cõsolidabit sanitatẽ: ⁊ nõ erũt iam impossibilia nobis q̄ mõ ipossibilia sũt. Bonũ est eniȝ vt cõfiteatur infirmitatem: q̄ vult ꝑuenire ad diuinitatẽ. Intelligẽtie eiꝰ non ẽ numerus. Idõ qđ debeas facere in difficultate intelligẽdi ostẽdit tibi: cũ ↄsequenter dicit.

Suscipiens mãsuetos dominꝰ.

Verbi grã: nõ intelligis: paꝝ intelligis: nõ ↄsequeris. Honora scripturã dei: honora v̇bum dei: etiã nõ apertum: differ pietate intelligentiã. Noli ꝓteruus eẽ accusare: aut obscuritateȝ: aut q̄si ꝑuersitateȝ scripture. Peruersum ħ nihil est: obscurũ aũt aliq̇d est: nõ vt tibi neget᷑: ſ vt exerceat accepturum. Ergo qñ obscurũ est: medicꝰ illud fecit vt pulses. Voluit vt exercereris i pulsãdo: voluit vt pulsanti aperiret. Pulsãdo exerceberis: ⁊ exercitatꝰ latioꝛ efficieris: latioꝛ factus capies qđ donat᷑. Ergo noli idignari qđ clausum est. Mitis esto: mãsuetus esto. Noli recalcitrare aduersus obscura ⁊ dicere: meliꝰ diceret᷑: si sic diceret᷑. Qñ eñi potes tu sic dicere aut iudicare quõ dici expediat: Sic dictũ ẽ: quõ dici debuit. Nõ corrigat eger medicamẽta sua. Nouit ea medicꝰ modificare: ei crede: q̄ te curat. Idõ qđ sequit᷑. Suscipiẽs mansuetos dñs. Noli ḡ resistere aduersus clausa dei: mansuetus esto: vt suscipiat te. Si aũt resistis: audi qđ sequat᷑. **Humilians aũt peccatores vsq; ad terram.** Multa genera sunt peccatorũ. Humiliãs aũt peccatores vsq; ad terrã. Quos peccatores: nisi ↄtrarios mãsuetis: Ex eo q̇ppe qđ ait: Suscipiens mansuetos dñs: humiliãs aũt peccatores vsq; ad terram: spẽm q̇ndã pctõruȝ ex predicta mansuetudine voluit intelligi. Peccatores ḡ hoc loco immites: ⁊ eos q̄ mãsueti nõ sunt: intelligimꝰ. Quare humiliat vsq; ad terrã: Repħendũt intelligibilia: terrena sensuri sunt. Hoc fecit hoibus q̄ voluerũt irridere legẽ anteq̄ nossent: ñ eñi fuerũt mãsueti. Intelligat caritas vr̃a: extitit q̇dã ꝑditissima secta manicheoꝝ acceptas scripturas: ⁊ lectas irrisit. Repħẽdẽ voluit qđ ñ itelligebat: ⁊ exagitãdo ⁊ repħẽdẽdo nõ intellecta multos illaq̄auit. Sȝ hũiliati sũt q̄ ħ facere voluer̃t vsq; ad t̃rã: nõ sunt ꝑmissi intelligere celestia: terrẽa sapuerũt. Quicq̇d audis in fabul᷑ ipoꝝ: non nisi blasphemia est: ⁊ q̇dam figmẽta imaginum coꝛpaliũ. Qñq̇dem volẽtes intelligere deũ vsq; ad lucis istiꝰ visibil᷑ cogitatõeȝ venerũt: vltra ire nõ potuerũt: ⁊ tales cam

pos lucis fecerũt in regno dei: q̃lẽ viderũt
hunc solẽ q̃si fructũ lucis illi⁹. Totũ aũt h̃
qđ p terrã carnis tangit: terra est deo. Ha
bem⁹ eni vñ videam⁹: vñ audiam⁹: vnde
odorem⁹: vñ gustem⁹: vñ tãgamus. Caro
ista p q̃nq̧ nũcios q̃sdam: q̃s appellamus
sensus pcipit non nisi corpalia: intelligibi-
lia vo ⁊ spũalia mẽte capiunt. Quia g̃ illi
obscuritatẽ scripturaꝝ irriserũt: q̃ ꝓpterea
clausa erat: vt pulsantes exercerent: nõ vt
puul negarent: Hũiliati sunt vsq̧ ad t̃rã:
vt cogitare ampli⁹ nõ possint: ꝗ̃ qđ p t̃raꝫ
pcipit. Per terrã q̃d dico? Per carnẽ. Ca
ro eni ista t̃ra ẽ: ⁊ de terra facta ẽ. Quicq̃d
p oclos capis ad t̃rã ptinet: q̃cq̃d p aures:
q̃cquid p olfactũ: q̃cq̃d p gustum: q̃cquid
p tactũ ad terrã ptinet: q: p terrã pcipitur.
Illi g̃ nõ valebãt intelligere intelligẽtiam
cui⁹ nõ ẽ numerus: q: intelligẽtie ei⁹ non ẽ
numerus: rephendentes scripturas mysti-
cis q̃busdã rebus salubrit̃ tegẽtes intelligẽ
tiam: vt puuli exerceant: ⁊ ipã rephensiõe
immites facti: qđ ꝯriuꝫ est mãsuetis: humi
liati sunt vsq̧ ad terrã: vt incorpaleꝫ deuꝫ
sentire nõ possent: ⁊ quicq̃d de deo cogita
rent: nõ nisi corpalit̃ cogitarẽt. Humiliãs
autẽ de⁹ peccatores vsq̧ ad terrã. Quid
g̃ debem⁹ facere nos si nolumus humilia-
ri vsq̧ ad terrã? Quia magnuꝫ est ꝑficere
vsq̧ ad intelligibilia: magnũ est ꝑficere vs
q̧ ad spũalia: magnum eo puenire cor: vt
nouerit esse aliq̃d qđ nõ p loca extendat:
nec p tpa variet. Qual' est eni spẽs sapien
tie? Quis illã cogitet? Longa est: q̃drata ẽ:
rotũda est: mõ hic ⁊ mõ ibi est. Cogitat sa-
pientiã nescio q̃s in oriẽte: cogitat illã ali⁹ i
occidẽte: si bñ illam cogitãt in tãta locorũ
diuersitate positi: ambob⁹ p̃sto est. Quid
est h̃? Quis illud capit? Istaꝫ s̃bam: istam
quandã diuinã incõmutabilẽq̧ naturã q̃s
capit? Noli festinare: poteris cape. Audi — Alia lra. † Peruenire
quid sequit † Incipite dño in ꝯfes-
sione. Hic incipe si vis puenire ad intel-
ligẽtiã pspicuã vitat. Si vis a via fidei p-
duci ad possessionẽ spẽi: incipe i cõfessiõe.
Te pus accusa: te accusato: deuꝫ lauda.
Inuoca quẽ nondũ nosti: vt veniat ⁊ scia-
tur: nõ vt ipe veniat: h̃ vt te ad se pducat.
Quõ ipe venit: vñ nunq̧ discedit. Ipa est
eni pfectio sapie: Vbiq̧ ẽ: ⁊ lõge est a ma-
lis q̃ vbiq̧ sunt. Rogo vos a q̃b⁹ lõge ẽ:
qđ vbiq̧ ẽ? Vbi putatis: nisi q: iacẽt i dis-
similitudie sua: exterminãtes in se similitu-
dinẽ dei. Dissimiles facti recesserũt: refor-
mati redeant. Vñ inq̃t reformabunt? Inci

pite dño in cõfessione. Post ꝯfessionẽ q̃d? — Alia lra. † et.
Sequãt bona opa. Psallite deo nr̃o i
cithara. Quid est in cythara? Qđ iam
exposui: sic illđ in psalterio: psallam⁹: sic et
cithara: nõ solũ voce: h̃ ope. Psallite deo
nr̃o in cythara. Ecce ꝯfitemi: opami opa
miscõie: psallite deo nr̃o. Cui deo nostro?
Qui † coopit celũ nubib⁹. Quid est — Alia lra. † operit
coopit celũ nubib⁹? Qui ꝯtegit scpturaꝫ fi
guris ⁊ sacramẽtis. Ille q̃ hũiliat pctõres
vsq̧ ad terrã: ille q̃ suscipit mãsuetos: co-
opit celũ nubib⁹. Et q̃s videat celũ qđ co-
optum ẽ nubib⁹? Noli timere. Audi q̃d se-
quit. Qui coopit celũ nubib⁹. † Qui pa — Alia lra. † et.
rat terre pluuiã. Qui coopit celũ nubi
bus. Expauisti: q: ñ vides celũ: cũ plue-
ris fructificab: ⁊ serenũ videb. Coopit celũ
nubib⁹: q̃ parat t̃re pluuiã: forte h̃ fecit dñs
nr̃. Nisi eni haberem⁹ occasionẽ obscurita
tis scripturaꝝ: ista vobis nõ dicerem⁹: qui
bus gaudetis. Hec g̃ pluuia fortasse ẽ ad
quã gaudetis. Exp̃mi vobis p linguã no-
strã nõ posset: nisi de⁹ nubib⁹ figuraꝝ celũ
scripturaꝝ coopiret. Ad h̃ g̃ ille coopit ce-
lum nubib⁹: vt paret terre pluuiam. Ad h̃
obscura esse voluit dicta ꝓphetaꝝ: vt habe
rent postea fui dei qđ interp̃tando influe-
rent sup aures ⁊ corda hoĩm excipientium
de nubib⁹ celi saginã leticie spũal'. Qui co
opit celũ nubib⁹: q̃ parat terre pluuiam.
Qui † exoriri facit i mõtib⁹ fenũ: — Alia lra. † pducit.
⁊ herbã huitutĩ hoĩm. Ecce fructus
pluuie: Qui exoriri inq̃t fac in mõtibus fe-
nũ. Nũq̃d nõ ⁊ in t̃ra hũili? Sꝫ q̃d magnũ
est in mõtib⁹? Mõtes dicit excelsos secli:
Aliq̃ mag̃ dignitate p̃ditos: h̃ loco mõtes
accipe: ⁊ nõ ẽ miꝝ: q: duo minuta misit: ne
scio q̃ vidua i gazophylatiũ: t̃ra attulit fe
nũ t̃ra hũil: ⁊ mõs attulit Zache⁹ ille ma-
ior publicanoꝝ. Hoc eni erat mirabili⁹: q:
mõs attulit fenũ. Q̃to elati sũt hoĩes: tan
to auari sũt: ⁊ q̃to i h̃ seclo maiores: tanto
pl⁹ amãt diuitias. Vñ ille tristis abscessit q̃
ꝯsiliũ vite et̃ne petebat a dño: ⁊ appellauit
eũ mgr̃m bonũ dicẽs: Quid faciã: vt vitã
et̃nã habeã? Et ille. Serua mãdata. Que?
Et dixit mãdata leg̃: Hec oĩa feci a iuuen
tute mea. Vnũ inq̃t tibi deest: Vis eẽ pfe-
ct⁹: vade vẽde oĩa tua q̃ habes: ⁊ da pau-
pib⁹: ⁊ habeb thesauꝝ in celo: ⁊ veni seq̃re
me. Q: dixit dñs: ecce mõs es: accipe plu
uiam: ⁊ da fenũ: Quid enim daturus es?
Nonne fenum? Etenim ista omnia que ec-
clesie ad necessitates huientium deo dant

a diuitibꝰ: quid sunt nisi fenum? Carnalia
enī sunt ⁊ ad tp̄us apparētia: s; nō inde ali-
ꝗd carnale conquirit: De rebus vilibꝰ ꝗd
emas attende. Ap̄ls enim ait ostendēs fe-
num esse illud: Si nos vobis sp̄ualia semi
nauimꝰ: magnū est si carnalia vestra meta-
mus? Et audi q꞉ carnalia fenuȝ sunt: Ois
caro fenū: ⁊ oīs claritas hoīs vt flos feni.
Ergo ille tristis abscessit: ⁊ ait dn̄s: Q̄ dif-
ficile diues intrat in regnum celoꝝ. Hoc
ḡ magnum: q꞉ exoriri facit in montibus fe
num? Et quō exoriri facit in mōtibꝰ fenuȝ:
si diues ille audito q꞉ res suas deberet da-
re paupibꝰ: tristis abscessit? Quō postea re
spōdit ap̄lis cōtristatis: Que hoībꝰ impos
sibilia sunt: deo facilia sūt. Ergo ille exori-
ri facit in mōtibus fenū: cui oīa facilia sūt.
Nam nihil esset sterilꝰ durissimis mōtibꝰ.
Pluit ille q̄ facit exoriri in montibꝰ fenū et
herbam fuituti hoīm. Cui fuituti? Ipsum
Paulū attende. Nos aūt inq̄t fuos vr̄os
p Jesum christum. Qui dicebat: Si nos
vobis sp̄ualia seminauimꝰ: magnum est si
vr̄a carnalia metamꝰ: seruum se dixit. Ser
uimus enī vobis fratres. Nemo se nostrū
dicat: q̄si maiorē vobis esse. Erimꝰ maio-
res: si fuerimꝰ humiliores. Quicunq; vult
esse maior vr̄m: dn̄i sententia ē: erit vester
fuus. Ergo exoriri facit in mōtibꝰ fenuȝ ⁊
herbam fuituti hoīm. Paulus q̄dē ap̄lus
manibꝰ suis viuēs: ip̄m fenū montium no
luit accipe: noluit indigere: s; tn̄ mōtes da-
bant fenū. Nō q꞉ ille noluit accipe ꝓpter-
ea mōtes dare nō deberēt vt steriles rema
nerent. Debet pluuie fructꝰ: debet fuo ci-
bus: sicut dn̄s ait: Mādaucate que ab ip̄os
sunt. Et ne putarent aliq̄d de suo donare:
Dignꝰ est inq̄t opariꝰ mercede sua. Itaq;
fres q̄m cōtigit iam ex ista occasione aliq̄d
loq̄ vobis: maxie q꞉ loq̄mur talia nos: nō
q̄rentes a vobis: ⁊ ideo liberiꝰ dicimꝰ: ⁊ si
q̄reremus fructum vr̄m q̄reremꝰ: ⁊ non ve
stras opes: s; vr̄am iusticiam tn̄ admoneo
breuit: q̄m iam multa diximꝰ: ⁊ aliq̄n sermo
finiendus est: Si vultis nō esse steriles: vt
reddatis ꝓ pluuia fecunditatē: ne damne
tur postea sterilitas vr̄a. Minat enim deꝰ
terre sterili ⁊ spinose ignem: sicut fructuose
horreū parat: Efficite vt vos ip̄os exigat:
efficimini exactores vr̄i. Christus tacitꝰ ex
igit: ⁊ maior ē vox tacentis: q꞉ in euāgelio
nō tacet. Nō enī vere tacet cū dicit: Faci-
te vobis amicos de māmona iniq̄tatis: vt
⁊ ip̄i recipiāt vos ī eterna tabnacula. Nō

tacet ip̄e: audite vocē eiꝰ. Neō enī vos po
test exigere: nisi forte exactiōe opus ē: vt q̄
vobis in euangelio fuiūt: petant a vobis.
Si ad hoc ventū fuerit vt petāt: videte ne
qđ vos a deo petistis frustra petatis. Er-
go estote exactores vr̄i: ne aliq̄d illi q̄ ī euā
geli seruiūt vobis: nō dico petere cogant:
nam forte nec coacti petēt: s; ne silētio vos
arguant. Vn̄ scriptū est: Btūs q̄ intelligit
sup egenū ⁊ paupem. Cū dicit: q̄ intelligit
sup egenū ⁊ paupeȝ: nō expectat vt petat.
Intelligite sup illū. Aliꝰ te q̄rit indigens:
aliū tu debes q̄rere indigentē. Vtrūq; di-
ctum ē fratres mei: ⁊ omī petēti te da nō le
ctum est: Et in alio loco scriptura dic. Su
det elemosyna in māu tua: quousq; inuenias
iustū cui eā tradas. Alius est q̄ te q̄rit: aliū
tu debes q̄rere: Nec eū q̄ te q̄rit relinquas
inaneȝ: omī enī petenti te da. Sȝ aliꝰ ē quē
tu debes q̄rere: Sudet elemosyna in māu
tua: quousq; inuenias iustū cui des. Nun
q̄d h̄ facietis: nisi aliq̄d de rebus vr̄is sepo
situ habueritis: qđ cuiq; placet ꝓ necessita
te rei familiaris sue: tanq̄ debituȝ q̄si fisco
reddendū. Si nō hȝ rempublicā suā chri-
stus: nō hȝ fiscū suū. Fiscus enim scitis q̄d
sit. Fiscus enī saccus ē: vn̄ ⁊ fiscella ⁊ fisci-
ne dicunt. Ne putetis q꞉ aliq̄s draco est fi
scus: q꞉ cū timore audit exactor fisci. Fiscꝰ
saccus ē publicꝰ. Ip̄m habebat dn̄s hic ī
fra: q̄n loculos habebat: ⁊ ip̄i loculi Jude
erāt cōmissi. Judā traditorē patiebat dn̄s
⁊ furē: ⁊ in ip̄o ondēs vbiq; patiētiā suaȝ:
tn̄ illi q̄ ꝯferebant in loculos dn̄i ꝯferebāt:
nisi forte putatis: q꞉ dn̄s ibat ⁊ petebat aut
īdigebat: cui angeli fuiebāt: q̄ de q̄nq; pa-
nibus tot milia hoīm pauit. Quare ḡ ege-
re voluit: nisi vt daret exemplū mōtibꝰ: vt
parerēt fenū: ne ꝯ pluuiā sterilitateȝ redde
rēt? Precidite ḡ aliq̄d ⁊ deputate aliq̄d fi-
xum: vl' ex annuis fructibꝰ: vl' ex q̄tidianis
q̄stibus vr̄is. Nā q̄si diuino videris dare:
⁊ necesse est vt trepidet manꝰ tua: q̄n illam
porrigis ad id qđ nō debueras. Exime ali
quā ptē reddituū tuoꝝ. Decias vis: deci-
mas exime: q̄q̄ parū sit. Dictum est enīȝ:
quia pharisei decimas dabāt: Jeiuno bis
ī sabbato: decimas do oīm q̄ possideo: Et
quid ait dominꝰ? Nisi abundauerit iusti-
cia vr̄a plus q̄ scribaꝝ ⁊ phariseorū: nō in
trabitis in regnū celoꝝ. Et ille sup quē de
bet abundare iusticia tua: decimas dat: tu
aūt nec millesimā das. Quō enī superab:
cui non eq̄ris? Qui cooperit celū nubibꝰ:

qui parat terre pluuiã: qui exoriri facĩ mõ
Alia lra. †Qui. tumẽtis
tibus fenum: ⁊ herbam fuituti hominum.
†Et dat †pecoribus escam ipsorũ.
Pecora ista dicit greges dei. Nõ fraudet
deꝰ gregẽ suũ: esca sua ꝑ hoĩes quoꝝ serui
tuti herbam fecit exoriri. Unde dicit apo-
stolus: Quis pascit gregẽ: ⁊ de lacte greg.
Alia lra. vocãtibus.
nõ ꝑcipit: Qui dat pecoribꝰ escam ipsoꝝ.
Et pullis coruorũ †qui inuocãt eũ.
Hoc forte putabimꝰ: q̃ꝛ corui deũ inuocãt
vt det ill' escam: Ne hoc cogitetis irratio-
nalem animã inuocare deum. Non nouit
gĩa iuocare deũ: nisi sola rõnal'. In figura
accipite dictũ: nec putetis sicut impij q̃dã
dicunt reuolui animas humanas ad peco
ra: ad canes: ad porcos: ad coruos. Hoc
a cordibꝰ vestris excludite: ⁊ a fide vestra.
Aĩa hũana facta est ad imaginem dei: nõ
dabit imaginem suã cani ⁊ porco. Quid ẽ
ergo: Et pullis coruoꝝ q̃ inuocãt eũ: Qui
sunt pulli coruorum: Israelite se solos iu-
stos dicebant: q̃ legem acceperãt: ceteros
oẽs oĩm gentiũ homines peccatores dice
bant. Et vere omnes gentes in peccato: ĩ
idolatria: in adoratione lapidũ atq; ligno
rum erãt. Sꝫ nũquid sic remanserunt: Et
q̃d ipi: Et si non nisi corui patres nostri: ta
men pulli coruorũ nos ipi inuocamꝰ deuꝫ.
Dat pecoribꝰ escam ipsoꝝ: ⁊ pullis coruo-
rum q̃ inuocãt eũ. Ipi sunt pulli coruorũ:
q̃bus dicit Petrꝰ: Quia non corruptibili
argento vel auro redempti estis de supua
cua vr̃a cõsuetudine a parẽtibꝰ vr̃is tradi
ta. Proficiẽtes enim pulli coruoꝝ: q̃ simu
lachra colere videbãt parentũ suoꝝ: ꝯuer
si sunt ad deũ. Et audis mõ pullũ corui in
uocãtẽ vnũ deũ. Quid ẽ: Dimisisti parẽ-
tem tuũ: dicis pullo corui: Dimisi plane.
Ille eni coruꝰ nõ inuocans deũ: ego pullꝰ
Alia lra. fortitudine
corui inuoco deũ. Et pull' coruorũ q̃ inuo
cant eũ. ¶ Non in †potentatu eq̃ vo
luntatem habebit. Potentatus equi
est supbia. Uiďr eniꝫ equus veluti ad sug
gestũ hominis accõmodatꝰ: vt altior ince-
dat. Et reuera ẽ in eo ceruix indicãs quan
dam supbiã. Nõ se extollãt hoĩes ĩ suis di
gnitatibꝰ: nõ se sublimes putẽt honoribꝰ:
caueãt ne in equo indomito ꝑcipitent̃. Ui
de eni q̃d dictũ est in alio psalmo: Hi ĩ cur
ribꝰ ⁊ hi in eq̃s: nos aũt in noĩe dñi dei no
stri magnificabimur: hoc est illi in honori-
bus tpalibꝰ: nos in noĩe dñi dei nr̃i magni
ficabimur. Propterea illis q̃d accidit: Ui
dete q̃d sequit̃: Illis obligati sunt pedes ⁊

ceciderũt: nos autem surreximꝰ ⁊ erecti su
Alia lra. tribꝰ bñplaci tum erit ei
mus. Nõ in potentatu eq̃ volũtateꝫ habe
bit. Nec †in tabernaculis viri † bene
sentiet. In tabernaculis inquit viri. Est
enim tabernaculũ domini ipa sãcta eccl'ia
toto orbe diffusa. Heretici diuidẽtes se ab
eccl'ie tabernacul': sibi tabernacula posue-
runt: non in ipis tabernacul' viri bñ sentiet
deꝰ. Sed pullũ coruorũ attende dicenteꝫ:
Elegi abijci in domo dei magis q̃ȝ habita
re in tabernacul' peccatorũ. Eteni si alicui
bono pio cõfitenti infirmitateꝫ suam pullo
corui inuocãti deũ cõtigerit forte in eccl'ia
carere honore tpali: nõ it extra eccl'iaꝫ: nõ
sibi facit extra eccl'iam tabernaculũ: ĩ quo
nõ bñ sentiet deꝰ. Sed q̃d dicit: Elegi abij
ci magis in domo dñi: q̃ȝ habitare in taber
nacul' peccatoꝝ. Nec ĩ tabernacul' viri bñ
Alia lra. †Bñplacitum est dño super ti mentes eum teis tsuper
sẽtiet. Sed q̃d adiũgit. ¶ †Bene sentiet
dñs in timẽtibus eũ: ⁊ in †his qui
sperant † in mĩscdia eius. Bñ sentiet
dñs in timẽtibꝰ eũ. Sed nũq̃d sic timetur
deꝰ: quõ ⁊ latro: Nam et latro timet̃: et be-
stia timet̃: ⁊ hõ iniustꝰ: ⁊ potens timet̃ mul
tum. Bñ sentiet dñs in timentibꝰ eũ. Sed
quõ timentibꝰ: Et in his qui sperãt in mise
ricordia eiꝰ. Ecce timuit eũ Judas tradi-
tor christi: ſꝫ nõ spauit in mĩscdia ipiꝰ. Po
stea eni penituit eũ q̃ tradiderit christũ: et
dixit. Peccaui q̃ꝛ tradidi sanguinẽ iustũ.
Bñ q̃dẽ timuisti: ſꝫ si spares in mĩscdia eiꝰ
quẽ timuisti. Ille despãdo abijt: ⁊ laq̃o se
suspendit. Ergo sic time dñm: vt speres in
mĩscdia eiꝰ. Si times latronẽ: ab alio spe-
ras auxiliũ: ⁊ nõ ab eo quem times. Si sic
times: poscis auxiliuꝫ ab eo quẽ nõ times
aduersus eũ queꝫ times. Si sic times deũ:
⁊ ideo times deuꝫ: q̃ꝛ pctõr es: a quo acce
pturus es auxiliũ aduersus deũ: Quo itu
rus es: Quid facturꝰ: Uis ab illo fugere:
Ad ipm fuge. Uis fugere ab irato: Fuge
ad placatũ. Placabis eni euꝫ: si speres in
mĩscdia ipiꝰ. Atq; ita de cetero peccare ca
ueas: vt de ꝑteritis depceris: vt tibi dimit
tant̃ a dño: cui est honor ⁊ imperiũ cũ pr̃e
⁊ spũ in secula seculoꝝ.

Explicit Tractatus de ps̃. CXLVI.
Incipit Tractatus de ps̃. CXLVII.

¶ Prefatio.

MEminit caritas vr̃a de psalmo queꝫ
nũ mõ cãtauimꝰ ĩ hodiernũ diẽ nos di-
stulisse sermoneꝫ. Ipe eni erat ⁊ die
dominico lectus: ⁊ tractandus ipe susce-
ptus est. Sed quia euangelica lectiõe tũc

ꝑnioti pre magnitudi͞e timoris nostri ⁊ vestre vtilitatis īmorati sumꝰ in eo quod nobis dominꝰ diem nouissimū commendauit: cautosq̄ʒ nos ⁊ vigilātes expectare voluit aduentū suum: terrēs etiā exemplo: ne damnaret iudicio: sic futurū dicēs aduentum filij hoīs: sicut in diebꝰ Noe māducabāt: ⁊ bibebāt: emebāt: vendebāt: nubebāt: vxores ducebāt: donec introiret Noe in arcam: ⁊ venit diluuiū ⁊ ꝑdidit omnes. Solliciti ergo ⁊ magno timore cōcussi: q̄s enim si credit nō timeat: in eo sumꝰ quantū potuimꝰ immorati: vt de vestris moribus vitaq̄ʒ vestra ⁊ omniū nostrorū ſmo ꝓduceret: quo possimꝰ illū diem nō solū securi expectare: sed etiam desiderare. Si enim amamꝰ christū: vtiq̄ʒ aduentum eius desiderare debemꝰ. Peruersum enim est: ⁊ nescio vtrū veruʒ: quem diligis: timere ne veniat: Orare adueniat regnū tuū: ⁊ timere: ne exaudiaris. Unde aūt timor? Quia iudex venturꝰ est. Nunq̄d iniustꝰ? Nūquid maliuolus? Nunq̄d inuidus? Nūquid postremo ab altero expectās nosse causā tuā: ne forte ille quem instruxisti: vel p̄uaricatione te decipiat: vel minori facultate deficiens innocentie tue bonū v̄bis demōstrare mō nō possit? Nihil horū. Quis ḡ venturus est? Quare non gaudes? Quis venturus est iudicare te: nisi q̄ venit iudicari propter te? Nō timeas accusatorem de quo ipse dixit: Princeps huiꝰ mūdi missus est foras. Nō timeas malū aduocatū: ille eni tibi modo aduocatus est: q̄ tunc iudex futurus est. Ille erit: ⁊ tu: ⁊ tua cā. Sermo cause tue: ⁊ testimoniū ꝯsciētie tue. Quisq̄s ḡ futurū iudicem times: p̄sentem cōscientiā tuam mō corrige. Parū ne tibi est: q̄ p̄terita non req̄ret? Sine reliquo spacio temporis tūc iudicabit: ſ cū quanto spacio temporis modo ꝑcipit. Tūc etiaʒ corrigi non licebit: modo q̄s ꝓhibet? Hoc cū vehemēter cōmendaremꝰ dominico die: q̄ꝛ reuera q̄ꝛ ꝓpe hoc solum dicendū est: non parum tēpꝛis effluxit ⁊ coacti sumꝰ hūc psalmuʒ susceptū ad tractandū in hunc diem differre. Modo ip̄e presto est: intendamꝰ in eū: imo in deum: q̄ hos ſmones ꝑ mīſicordiā suam in sp̄ūsancto dispēsare dignatus est: ita vt ip̄e nouit expedire infirmitatibus nostris. Quis eni eger consiliū dare medico audet? Cū legeret credo aut omēs aut mltos vestrū animaduertisse q̄ habeat aliq̄s v̄sus ad q̄s aꝑiendos pulsandū est: maxime ybi ait. Qui dat niuē velut lanā: nebulam velut cinereʒ spargit: qui mittit crystallū suum velut frusta panis: in facieʒ frigoris eius quis subsistet? His enim auditis quisq̄s ea accipit ad litteram: oꝑa quidem diuina cogitauit. Quis enim dat niueʒ: nisi deus? Et quis nebulaʒ spargit: nisi deꝰ? Crystallū q̄s durat: nisi ip̄e deꝰ? Et habent hec tria similitudines cōgruas oppositas. Neq̄ʒ enim dissimilis est lana niui: aut cinis nebule: aut frusta panis cādido nitori: ⁊ candori crystalli. Est enim crystallū species quedam in modū vitri: ſ cādidum est. Hoc autem genus traditur ab eis: qui nouerūt vnde dubitare non debemus: q̄m fidelissima scriptura testimoniuʒ dicit. Tradit enim crystallū durata ꝑ multos annos: ⁊ nō resoluta niue ita ꝯgelascere: vt resolutio non facilis sit. Niues p̄terite hyemis facile dissoluit estas aduenīes. Nō enim eis ad cōfirmandā duriciam accessit annositas. Ubi aūt niues multe per annos mltos suꝑ inuicem misse fuerint: et copia sua violentiaʒ estatis euicerint: non estatis vniꝰ: ſ multarū p̄ſerti in his frē ꝑtibꝰ: id est in aquilonia plaga: vbi nec estate sol ꝑferuētissimꝰ inuenit: ip̄a diuturna et annosa duricia reddit hanc sp̄ēm: que crystallum dicit. Intēdat caritas v̄ra. Quid est ḡ crystallū? Nix est glacie durata ꝑ multos annos: ita vt a sole vl' igne facile dissolui nō possit. Hoc ꝓpterea aliq̄ʒto diutius exposuimꝰ: q̄ꝛ multi ignorāt: nec illi q̄ ſ forte norūt de re quam nouerūt: onerosuʒ debent h̄re ſmonem adhibitū: nō ꝓpter se: ſ ꝓpter eos q̄ non nouerūt. Hec ḡ cū audistis ꝑsonante lectore: nō dubito vos diuersa cogitasse: dixisse aliquos: ⁊ verū dixisse magna opera dn̄i. Uñ ꝑticula q̄dam commemorata est: ⁊ ip̄a terrena: ⁊ ꝓpe oībꝰ annis nota: quō ningat deꝰ: quomō nebulā spargat: quō etiam crystallū solidet: alios dixisse sibi. Putas ne sine causa ista ī scripturis posita sunt: aut vere hoc totum h̄nt qd̄ sonāt? Nō nobis aliq̄d innuit nix ista: ⁊ lana nebula ⁊ cinis crystallꝰ ⁊ panis? Sʒ q̄re sic scriptura loq̄ voluit ꝑ quedā q̄si caligines similitudinū? Q̄nto meliꝰ aptiꝰ loq̄retur? Quare vel q̄ro vel hesito q̄d sibi illa v̄ba exigāt? Quare ī audiēdo vel laboro? Quare plerūq̄ʒ audito psalmo indoctꝰ abscedo? Hoc ē qd̄ pauloante dixi: patere te curari ita sanandus es. Multum superbus et preceps est eger: qui et medicum

monere audet etiam hominem. Consiliuz
ne audebit dare eger medico? Ubi homo
egrotat: ⁊ deus curat: magnũ pietatis ⁊ sa-
nitatis indiciũ est. Anteꝗ̃ scias q̃re quid
dictum sit: crede ita dici debuisse vt dictũ
est. Hec enim pietas faciet te capacem: vt
queras q̃d dictum est: ⁊ cum q̃sieris: inue-
nias: ⁊ cũ inueneris: gaudeas. Assit ergo no-
bis apud dñm deum nostrũ iste affectꝰ pre-
cum vestraꝝ: ⁊ si nõ ꝓpter nos: certe ꝓpter
vos donare digneẗ: q̃d hic absconditũ la-
tet. Modo ergo putate nos: q̃si cuiusdã
spectaculi ⁊ editionis diuine diem ꝓmisi-
mus: ꝓnũciatis his versibꝰ: ⁊ nondum ex-
positis: inuolutas q̃sdaz editoris nr̃i sarci-
nas ꝓtulisse. Utiqꝫ ad hoc inuolute profe-
rũtur: vt euolute expecteneẗ. Nos aũt non
tm̃ intueri: sed ⁊ vestiri paramini. Dixera-
mus autem die dominico: si meminit cari-
tas vestra q̃ affuistis: ipsam euangelicaz le-
ctionez: q̃ nos diutius tenuit: vt psalmi ex-
positio differreẗ: congruaz lectam fuisse ei-
dem psalmo. Hoc tũc diximꝰ: sed ostẽde-
re non valuimꝰ: q̃ꝛ psalmum distulimus.
Hodie itaqꝫ demõstrãda est ⁊ ipsa congru-
entia. In euangelica illa lectiõe territi su-
mus de die nouissimo: terror ille securitatẽ
ꝑturit. Territi enim precauemꝰ: precauen-
tes securi erimus. Quomõ enim preposte-
ra securitas in terrores impellit: ita ordina-
ta sollicitudo securitatẽ parit. Territi eniz
sumus: ne p̃sentez vitã deficientẽ: volaticã:
transitoriã sic amemꝰ: quasi alia nulla sit.
Si eni alia nulla est: amemꝰ hanc. Si alia
vita nulla est: feliciores nobis sunt qui ad
amphitheatrũ hodie vigilarũt. Quid eni
ait ap̃ls? Si in hac vita tm̃ in christo sperã-
tes sumus: miserabiliores sumꝰ oĩbus ho-
minibus. Est ergo alia vita. Interroget q̃sqꝫ
vestrum in fide sua: si dormit fides. Meri-
to fluctuas: q̃ꝛ christus dormit in naui. Je-
sus eni dormiebat in naui: ⁊ nauis fluctua-
bat in aquis ⁊ tẽpestatibꝰ multis. Fluctua-
bat ergo cor: q̃si christus dormit. Christus
semꝑ vigilat: Quid est ergo christus dor-
mit? Fides tua dormit. Quid adhuc dubi-
tationis tempestate iactaris? Excita chri-
stum: excita fidem tuam. Cõspice oculis fi-
dei vitam futuram: ꝓpter quaz credidisti:
ꝓpter quam signo eius signaris: qui ꝓpter
ea duxit hanc vitam: vt tibi ostẽderet q̃ꝫ sit
ꝯtemnenda quam diligebas: ⁊ q̃ꝫ sit sperã-
da quam nõ credebas. Si ergo fidem exci-
taueris: ⁊ oculos eius in nouissima miseriẗ:

futurũqꝫ seculũ in quo gaudebimꝰ post al-
terum domini aduentũ: post iudiciuz per-
actum: post traditũ iustis regnũ celoruz: si
illam vitaz cogitaueris: ⁊ illius vite nego-
cium ociosum: de quo sepe locuti sumꝰ ka-
rissimi: non fluctuabit negocium nostruz:
ociosum negociũ plenuz solius dulcedis:
nulla interpellante molestia: nulla fatiga-
tione sauciatũ: nulla nube perturbatũ. Ne-
gociuz nostrũ quod erit? Laudare deum:
amare ⁊ laudare: laudare in amore: ama-
re ĩ laudibꝰ. Btĩ qui habitãt ĩ domo tua:
in secula seculoꝝ laudabũt te. Quare: nisi
quia in secula seculorum amabũt te? Qua-
re: nisi quia in secula seculorum videbunt
te? Hoc ergo fratres mei quale spectacu-
lum erit in visione dei? Vident homĩes ve-
natorem ⁊ delectanẗ. Ve miseris si non se
correxerint. Qui enim vidẽt venatorem ⁊
delectanẗ: videbũt saluatorem: ⁊ cõtrista-
bunẗ. Quid illis miserius: q̃bus saluator
saluti non erit? Non ergo mirũ: q̃ꝛ illis qui-
bus voluptati est homo pugnãs: nõ erit sa-
luti deus liberans. Nos autem fratres: si
nos in eiꝰ membris meminimꝰ: si ꝯcupisci-
mus: si ꝑseueramꝰ: videbimus ⁊ gaudebi-
mus. Erit illa ciuitas purgatis omnibꝰ ci-
uibꝰ suis: nullo admixto seditioso aut tur-
bulento. Inimicus ille q̃ modo inuidet: ne
ad illam patriam veniamus: illic cuiqꝫ in-
sidiari non poterit: q̃ꝛ nec esse ibi permitte-
tur. Si enim modo excludiẗ de corde cre-
dentiũ: quomõ excludeẗ de ciuitate viuẽ-
tium? Quid erit fr̃es: quid erit: rogo vos
esse in illa ciuitate: de qua loqui tãtũ gau-
dium est? Huic future vite corda prepara-
re debemus. Quisquis ei cor preparaue-
rit: totam istam contemnit: cõtempta ista:
securum facit expectare diez: de quo expe-
ctando dominꝰ terruit. Cum ergo psalmꝰ
iste dicat nobis ⁊ cãtet de illa vita futura:
euangeliũ autem terruerit de presenti: psal-
mus facit amorem future: euangelium fa-
cit timorez presentis: Nec de futura dele-
ctatione taceẗ in litteris noui testamenti: ⁊
multomagis in eis: vbi nõ tanq̃ꝫ inuolucriẗ
quibusdam proferunẗ illa que intelligẽda
sunt: sed ibi videntur aperta: vt hic intelli-
gantur obscura. Cũ ergo dicit nobis euan-
gelium: obseruate diem nouissimũ ventu-
rum: diẽ aduentꝰ filij hoĩs: quia illos male
inuẽturꝰ ẽ: q̃ mõ securi sũt: iõ q̃ꝛ ꝑuerse secu-
ri sunt? Securi sunt eniz in voluptatibus
seculi: cum deberẽt esse securi domitis cu-

pıcitatibꝰ seculi. Jam vtiq; illi vite nos ꝑ
parauit apl's in verbis: que tūc etiam com
memoraui: De cetero fratres tempꝰ breue
est: reliquū est vt qui habent vxores tanq̃
no habentes sint: ⁊ q̃ emūt tanq̃ nō emen-
tes: ⁊ q̃ gaudēt tāq̃ nō gaudētes ⁊ q̃ flent
tanq̃ nō flentes: ⁊ q̃ vtunť hoc mūdo tan-
q̃ nō vtentes sint: Preterit enī figura hu-
ius mūdi: volo vos sine sollicitudine esse.
Qui gaudiū totū suū totamq; felicitatem
suā cōstituit in manducādo: bibēdo: vxo-
rem ducēdo: emēdo: vendēdo: vtēdo mū-
do isto: sine sollicitudine est tal': Sed ꝑter
arcam ve illi a diluuio. Quisq̃s autē siue
mādūcat: siue bibit: siue aliud q̃d agit: oīa
in gloriam dei facit: Et si aliq̃ tristicia ē de
rebꝰ secularibꝰ: sic flet: vt intus in spe gau-
deat: Et si aliq̃ leticia est ī rebꝰ secularibꝰ:
sic gaudet: vt intus spūalit̃ timeat: nec do
net se corrūpendū felicitati: nec cedat ad-
uersitati frangendū. Hoc est enī flere tāq̃
non flentē: ⁊ gaudere tāq̃ nō gaudentē.
Quisq̃s ⁊ si habꝫ vxorē eiꝰ infirmitati cō-
patiens reddit nō exigit debitū: aut si pro-
pter ꝓpriam infirmitatē ducit vxorē: plan
gens potiꝰ: q2 sine vxore esse nō potuit: q̃
gaudēs q2 duxit: Quisq̃s vēdit qđ nouit
q2 ⁊ si maneret: beatū nō faceret: quisquis
qđ emit nouit: q2 transiet. Et de his omni-
bus ⁊ si abūdantibꝰ ⁊ si circūfluentibꝰ nō
ꝑsumit: facitq; ex eo qđ habꝫ misericordiā
cū eo q̃ nō habet: vt ⁊ ipse accipiat ab illo q̃
oīa hꝫ: Quisq̃s talis ē: securꝰ expectet diē
nouissimū: q2 nō est ꝑter arcā: iam inter lig̃
imputribilia computať: ex q̃bꝰ arca fabri-
cať. Non ẽ timeat venturū dn̄m: ſ speret ⁊
desideret: Nō enī veniet ille ad inferēdas
penas: ſ ad finiendas molestias. Hoc aūt
sit desideriū illius ciuitatis. Qđ ergo mo-
nuit euangeliū: impleť eiꝰ ciuitatis deside
rio qđ psalmꝰ cātat: Ita cōgruit euāgeliū
huic cantico: ⁊ quā ciuitatem psalmus iste
cātat: audiamꝰ. Audiamꝰ ⁊ cātemus gau
dium nostrū: cū hoc audimꝰ canticum dei
nr̄i est. Nō enī tantū cantamꝰ q̄si voce ⁊ la
bijs sonamꝰ canticū. Est ⁊ canticū intus:
q̄a sūt ⁊ aures cuiusdā intꝰ. Voce cātamꝰ:
vt nos excitemꝰ: corde cātemus: vt illi pla
ceamus. Aggei ⁊ Zacharie psalmꝰ
dicit. Aggeus ⁊ Zacharias ꝓphete fue
runt. Erant aūt ꝓphete isti iam in captiui
tate hierusalē illiꝰ que ī terra portauit vm-
bram cuiusdam celestis. In illiꝰ ergo ciui-
tatis captiuitate cum essent in babylonia:
ꝓphetauerūt ꝓphe isti repationē hiersm:
ꝓphetauerūt ciuitatem nouam ex repara
tione veteris liberato populo a captiuita-
te. Agnoscimꝰ ⁊ istam captiuitatē. Si ve-
re agnoscimus nostram ꝑegrinationē. In
hoc enim mūdo: in his tribulationibꝰ secu
li: in hac turba multiplici scandaloꝝ quo-
dāmodo in captiuitate gemimꝰ: sed erige-
mur: ꝓnunciať ciuitas nostra noua equ al'
futura. Nam ⁊ post istorū ꝓphetationē ⁊
visibilit̃ cōtingit vt totum explicaretur qđ
ad ꝓsoluendam imaginē ꝯtinebat. Repa
rata est hiersm post septuaginta annos ca-
ptiuitatis. Sic Hieremias propheta se-
ptuaginta annis septenario illo numero
omnem volubilitatem huiꝰ tempis signat.
Septenario enim numero voluunť dies
hi: sicut nostis: idem abeūt: idem redeūt:
Post septuaginta ergo annos cū ꝓpheta
uit Hieremias reparari ciuitatem hierusalē:
factum est vt ⁊ ibi significareť imago futu-
rorum. Significatū est nobis post omnem
istam volubilitatem tempis: que septena-
rio numero voluiť: futuram illā ciuitatem
nostram iam in eternitate in vno die. In il
la quippe habitatione tempus non volui-
tur: q2 habitator ibi non labiť. Hoc cū vi-
derent in spū ꝓphete: videbāt illam: dice-
bant de ista. Sed hec dicebāt de ista: que
in illam ducerēt: ⁊ illa omia que fiebāt ſm
tempus: ſm corꝑales motiones: ſm actus
hominū signa erāt ⁊ ꝓnunciatiōes futuro-
rum. Audiamus iam cantari ciuitatē illā:
⁊ erigamur ad eam. Multū enim nob' eā
cōmendat spūs dei: infundēs nobis amo-
rem illius: vt ei suspiremꝰ: ⁊ in ꝑegrinatiōe
ingemiscamꝰ: ⁊ ad illā venire desideremꝰ:
Amemus illā: ⁊ ipm amare ambulare est.
Ecce amemus illam ex ore sancto ⁊ ex ore
ꝓphetico ⁊ dei spū dicentis.

¶ Expositio psalmi.

Collauda hierusalem domi-
num. In captiuitate adhuc con
stituti: vident illos greges: immo
vnum gregem oīm ciuiū vndiq; collecto-
rum ad illā ciuitatē. Vidēt gaudiū masse
post trituras: post ventilationē iā missē in
horreū: nihil timētis: nihil laboris ⁊ mole-
stie patiētis: ⁊ adhuc hic positi: ⁊ in ipa cō
tritione ꝯuersantes ꝑmittunt gaudiū spei:
⁊ anhelant in illam quasi cōiungentes cor
da sua angelis dei: ⁊ futuro illo populo se-
cū in gaudio ꝑmansuro. Collauda hiersm

Alia lra ł Lauda.

dñm. Quid enim factura es o hierusalē?
Trāsiet certe et labor ⁊ gemit⁹: quid factu
ra es? Aratura: seminatura: nouellatura:
nauigatura es: negociatura es. Quid fac
tura es? An in illis opibus cūctis bonis et
de misericordia venientibus: exerceri te ad
huc optet? Cōsidera numerū tuū: ꝯsidera
vndiqꝫ societatē tuā. Uide vtrū aliqs esu
riat: cui porrigas panē. Uide si aliquis si-
tiat: cui des calicē aque frigide. Uide vtꝝ
aliquis mō apud te ꝑegrinus ē: quē hospi
tio recipias. Uide vtꝝ aliquis sit eger quē
visites. Uide vtrū aliquis litiget: quē con
cordes. Uide vtrū aliqs moriat: quē sepe
lias. Quid ergo factura es? Collauda hie
rusalem dñm. Ecce hoc ē negociū tuū. Si
cut solet in titulis scribi: vtere felix: collau
da hierusalē dñm. Estote hierlm: memen-
tote de qb⁹ dictū ē: Dñe i ciuitate tua ima
ginē ipsoꝝ ad nihilū rediges. Hi sunt qui
modo gaudēt talibus pompis: inter illos
sūt qui ꝓpterea hodie nō venerūt: q꞉ mun⁹
est. Cui mun⁹ est? Cui damnū? Aut vnde
mun⁹? Aut vn̄ damnū? Nō eñi illi tātū q̄
talia edūt dāno feriunt: sꝫ maiori damno
ꝑcutiētur qui talia libenter intuētur. Illo-
rum arca auro exinanit: istoꝝ pectus iusti
cie diuitijs expoliat. Plangūt pleriqꝫ edi
tores vēdētes villas suas: quō debēt plā-
gere speculatores ꝑdētes aīas suas. Ita
ne ad hoc clamauit dñs dñico die: vigila-
te: vt hodie sic vigilaretur. Obsecro vos
o ciues hierusalē: adiuro vos ꝑ pacē hie-
rusalē: ꝑ redēptorē: ꝑ structorē: ꝑ rectorē
hierusalē: vt cōuertatis ꝓ illis p̄ces ad do
minū: vt videāt: sentiāt q꞉ nugātur: ⁊ multi
intenti in illa spectacula que illis placent:
aliqn̄ ⁊ se spectēt: sibiqꝫ displiceāt. In mul
tis eñi iam factū gaudemus: et aliqn̄ nos
quoqꝫ ibi sedimus: ⁊ insaniuimus. Et q̄-
multos putam⁹ ibi nūc sedere: futuros nō
solū christianos: sꝫ etiā episcopos. Ex p̄te
ritis futura cōijcim⁹: ex his q̄ iaꝫ facta sūt:
que deus facturus est p̄nūciam⁹. Uigilēt
p̄ces vestre: nō grat gemit fratres: Pro-
fus illi qui euaserūt dep̄cātes ꝓ his q̄ ꝑicli
tant: qui et ipi fuerūt in numero ꝑiclitātiū
exaudiūt: et abstrahet deus a captiuitate
babylonie plebem suā: redimet omnino ⁊
eruet: et ꝑficiet nūerus sanctoꝝ gestātium
imaginē dei. Nō ibi erūt quoꝝ imaginem
deus in ciuitate sua spernet: ⁊ ad nihilū re
diget: quia ⁊ ipsi in captiuitate sua: hoc est
babylonia imaginē eius ad nihilū redige
rūt. Erit ille ꝑpl̄us laudans dñm: quē p̄ui
det modo sp̄us ꝓphetie: ⁊ dicit vt exulte-
mus in spe: ⁊ desideremus ipsaꝫ rem. Col
lauda hierlm dñm: **Lauda deū tuū in
syon.** Collanda: q꞉ ex multis cōstas: lau
da: quia vnū facta es. Multi inqt ap̄lus:
vnū sum⁹ in christo Jesu. Quō ergo mul
ti collaudamus: quō vnū laudam⁹. Idē
multi q̄ vnū: q꞉ ille in q̄ vnū sꝑ vn⁹. Qua
re inqt hec hierlm collaudo dñm: ⁊ laudo
deū meū syō? Que syō: ipa hierlm: diuer
sis causis duo noīa. Hierusalē dicta ē vi-
sio pacis: syon dicta ē speculatio. Uidete
si aliud sonāt ista noīa nisi spectacula: ne
putēt gētes se habere spectacula: ⁊ nos nō
habere. Aliqn̄ dimisso theatro aut amphi
theatro: cū ceperit ex illa cauea euomi tur
ba ꝑditorū: aliqn̄ tenētes in animo phan-
tasias vanitatis sue: ⁊ memoriā suā pascē-
tes reb⁹: nō solū inutilibus: sꝫ et ꝑniciosis:
gaudētes in eis tāqꝫ in dulcibus: sed pesti
feris: vident plerūqꝫ vt sit transire seruos
dei ꝯgnoscūt ipo habitu: vel vestis: vel ca
pitis: vel frōte notos habēt: ⁊ dicūt apud
semetipsos ⁊ secū: O miseros istos: qd ꝑ-
dunt? Fratres: rogem⁹ dñm ꝓ beniuolētia
ipsoꝝ: q꞉ bonū illi putant: bene nobis vo-
lūt: Sꝫ qui diligit iniqtatē odit aīam suā.
Si odit aīam suā: quō amabit aīam tuā?
Tn̄ ipa ꝑuersa ⁊ inanis ⁊ vana bn̄uolētia
dicēda bn̄uolētia ñ ē: dolēt nos ꝑdere qd
amāt: oremus ne ꝑdāt qd amam⁹. Uide-
te qualē hierlm exhortet ad laudē: vel po
tius p̄stita laudaturā: Nō eñi illius ciuita
tis laudes tūc cū videbimus: ⁊ amabim⁹:
et laudabim⁹: voce ꝓphetica exhortande
et excitāde sūt: sed ꝓpterea modo dicunt
hoc ꝓphete: vtpote q̄tū possūt in hac car
ne cōstituti: futura gaudia beatoꝝ eructā
tes i aures nostras: vt excitēt amorē illi⁹ ci
uitatis: Ferueam⁹ desiderio: nō simus spi
ritu pigri. Sed videte qualē hierusalē di-
cit laudaturā deū: ⁊ vnde laudaturā ꝑfe-
ctiōe quadam beatitudinis: Collauda in
quit hierlm dñm: lauda deū tuū syon: Et
quasi diceret: vn̄ secura laudabo. ¶ **Qm̄** Alia lra.
†**confirmauit**: inqt: † **vectes portarū** †confortauit.
tuarū: Attendite fratres mei: cōfirmauit †feras.
inquit vectes portarū tuaꝝ: Uectiū cōfir
matio nō est portarū aptarū: sed clausaꝝ.
Unde pleriqꝫ codices habēt: cōfirmauit
feras portaꝝ tuarū. Attendat caritas ve-
stra: cōclusam hierlm dicit laudare dñm.
Collauda hierlm dñm: lauda deū tuū sy-

on. Collaudamꝰ mõ: laudamꝰ modo: sed
inter scãdala: Multi quos nolumꝰ intrãt:
multi ꝛ si nolumꝰ exeũt. Ideo crebrescũt scã
dala: Et qm̃ abũdauit iniquitas: ait veri-
tas: refrigescit caritas multoꝝ: ꝓpter intrã
tes: quos dijudicare nõ possumꝰ: et exeũ-
tes quos tenere nõ possumꝰ. Quare hoc?
Quia nõdum ꝑfectio: nõdum beatitudo.
Quare hoc? Quia adhuc area: nõdũ hor
reum. Tũc ergo q̃d: nisi vt nõ timeas tale
aliq̃d futuruz? Collauda eni hierl̃m dñm:
lauda deũ tuũ syon: Qm̃ ꝯfirmauit vec-
tes portarũ tuaꝝ. Confirmauit: non dixit
apposuit tãtũ: sed ꝯfirmauit vectes portaꝝ
tuaꝝ: Nemo exeat: nemo intret. Nẽo exe-
at gaudemꝰ: nemo intret timemꝰ. Ne hoc
timeas cũ intraueris: dicit̃ tãtũmõ: esto in
numero virginũ q̃ portãt oleũ secũ. Vir-
gines eni ille: aĩas significãt. Nõ eni vere
quinq̃ erant: sz in quinq̃ illis milia sũt. In
nũero illo quinario milia intelligunt̃: non
feminarũ tãtũ: sz et viroꝝ: qꝛ vterq̃ sexus
dicitur femina: quia ecclesia et vterq̃ sex-
us: hoc est ecclesia dicitur virgo. Despõ-
saui vos vni viro: virginẽ castã exhibere
christo. Paucoꝝ ẽ v̾ginitas in carne: oĩm
debet esse in corde. Virginitas carnis: cor
pus intactũ: v̾ginitas cordis: fides incor
rupta. Ergo dicit̃ virgo tota eccl̃ia: ꝛ mas-
culino genere appellatur ppl̃us dei: vterq̃
sexus ppl̃us dei: et vnus ppl̃us: ꝛ vnicꝰ po
pulus: ꝛ vna eccl̃ia: ꝛ vna colũba: atq̃ in
hac v̾ginitate milia sanctorũ. Ergo quinq̃
virgines oẽs aĩas intraturas in regnũ dei
significãt: non sine causa quinario nũero:
qm̃ quinq̃ sũt corpis sensus notissimi om-
nibus. Per quinq̃ eni ianuas intrat aliq̃d
ꝑ corpus ad aĩam: aut ꝑ oculos intrat qͦd
concupiscas male: aut ꝑ aures: aut ꝑ olfa
ctũ: aut ꝑ gustũ: aut ꝑ contactũ. Per has
quinq̃ ianuas quisq̃s nõ admiserit corrup
tionẽ: int̃ quinq̃ v̾gines ꝯputat̃. Admittũt̃
aũt corruptõẽs ꝑ illicita desideria. Quid
aũt liceat ꝛ nõ liceat: pleni sunt libri scrip-
turaꝝ. Ergo opus est vt sis in illis quinq̃
virginibꝰ: Nõ timebis qͦd dictũ est: nemo
intret. Dicit̃ eni hoc: ꝛ fiet hoc. Sed cũ in
traueris: nemo contra te claudet. Sz te in
gresso: claudẽtur porte hierl̃m: et firmabũt̃
vectes portarũ eius. Naz si tu esse volue-
ris aut nõ virgo corde: aut ꝛ si virgo: inter
fatuas virgines: foris remanebis ꝛ frustra
pulsabis. Que sũt fatue virgines? Et ipse
quinq̃ sũt: que nisi aĩe q̃ habẽt istã cõtinen
tiam carnis: vt vitẽt corruptelas ab oĩbꝰ
sensibus veniẽtes: quos sensus iã enũera-
ui? Que vitẽt veluti corruptiões veniẽtes
vndiq̃: et nõ in cõscientia gerũt bonũ suũ
corã oculis dei: sed placere inde volũt ho
minibꝰ: et iudiciũ sequũt̃ alienũ. Fauores
vulgi aucupãt̃: viles sibi sũt: cũ spectatori
bus esse care volũt: nõ eis sufficit ꝯsciẽtia:
merito nõ portãt oleũ secũ. Oleuz aũt est
ipsa gl̃iatio: ꝓpter nitorẽ et splẽdorẽ. Sed
quid dicit apl̃s? Vide virgines sapiẽtes
portãtes oleũ secum. Opus aũt suũ ꝓbet
vnusq̃sq̃: ꝛ tũc in semetipso habebit gl̃iaz:
et nõ ĩ altero. He sũt aũt v̾gines sapiẽtes.
Stulte aũt accẽdũt quidẽ lampades: vi-
dentur quidẽ lucere opa eorũ: sed deficiẽt
et extinguẽtur: qꝛ nõ de oleo interiore pas-
cunt̃. Et dormiũt oẽs tardante sponso: qꝛ
ex vtroq̃ genere hominum obdormiscũt
in mortẽ: et de illis fatuis: ꝛ de his sapien-
tibus tardãte aduẽtu dñi: ituri in mortem
istam corpalem et visibilẽ: quã somni loco
scripturas ponere notũ est oĩbus christia-
nis: cum diceret de egrotãtibꝰ apl̃s: Pro-
pterea in vobis inq̃t multi infirmi ꝛ egri: ꝛ
dormiũt sufficiẽter. Dormiũt inquit mori
unt̃. Sed ecce venturus est spõsus: et oẽs
surgẽt: sed nõ oẽs intrabũt. Deficiẽt opa
stultarũ virginũ nõ habentiũ oleũ cõscie:
nõ inuenient a quibus emant: qͦd illis sole
bant vendere adulatores. Ab irridẽtibꝰ
eni dicitur: nõ ab inuidentibus: ite emite
vobis. Petierant eni stulte a sapiẽtibus
et dixerãt eis: date nobis oleum: qꝛ faces
nostre extinguũt̃. Quid ille sapiẽtes? Ne
forte nõ sufficiat nobis ꝛ vobis: ite potius
ad vẽdẽtes et emite vobis. Hoc admone
re erit: q̃d vob̃ nõ ꝓsũt a quibꝰ emere sole-
tis adulatiõem? Et cũ eũt inq̃t: intrãt ille:
ꝛ clausũ ẽ ostiũ. Cũ eũt corde: cũ talia co-
gitant: dũ se ab illa intentiõe alienant: ꝛ re
tro preterita sua recordatur: eunt quasi ad
vendentes: et nõ inueniũt tũc fauẽtes: nõ
inueniũt tũc laudãtes a quibꝰ solebãt lau
dari: et quasi excitari ad bona opa: nõ ro-
bore bone ꝯsciẽtie: sed incitamẽto lingue
aliene. Et illud qͦd dictũ ẽ: ne forte suffici-
at nobis ꝛ vobis: magna ꝯsideratiõe hũili
tatis dictũ est. Oleum eni quod gestamꝰ
in conscientia: iudicum est nostrum de no
bismetipis quales sumus: et difficile est vt
de se quisq̃ perfecte iudicet. Fratres mei
q̃ntumlibet homo proficiat: q̃ntũlibet se ad
interiora extẽdat: ꝛ preterita obliuiscatur:

iam dicit sibi bene est: procedit regula de
thesauris dei: examinat liquidũ: et q̇s glo
riabitur castũ se habere cor? Et quis gl'iabi
tur mũdum se esse a peccato? Sꝫ q̇d dixit
scriptura: Judiciuꝫ sine mĩicordia ei qui
nõ fecit mĩicordiã. Quãtũcũqꝫ pficias:
spabis in misericordia. Nam si iusticia si-
ne misericordia prolata fuerit: in quolibet
quod damnet inueniet. Que nos consola
tur scriptura? Que hortat' ad misericordi-
am faciendã: vt oĩno crebrescamus in ero
gando quod amplꝰ habemꝰ. Multa aũt
sup̱flua habemꝰ: si nõ nisi necessaria tenea
mus. Nã si inania queramꝰ: nihil sufficit.
Fr̃es q̇rite qd̕ sufficit opi dei: nõ qd̕ sufficit
cupiditati vestre. Cupiditas vestra: nõ est
opus dei. Forma vestra: corpꝰ vestrũ: aĩa
vestra: hoc totũ opus dei. Quere que suf-
ficiãt: et videbis q̃ꝫ pauca sint. Vidue suf-
fecerũt duo minuta nũmi ad faciẽdã mise
ricordiã: suffecerũt duo nũmi: ad emendũ
regnũ dei. Ad vestiẽdos totiens venato-
res: q̇d sufficit editori? Videte q̇a nõ solũ
pauca sũt que vobis sufficiãt: ꝫ nec ip̄e de
us mlt̃a a vobis q̇rit. Quere q̃ꝫtũ tibi de-
derit: ⁊ ex eo tolle qd̕ sufficit. Cetera q̃ sup
flua iacent: alioꝝ sũt necessaria. Sup̱flua
diuitum: necessaria sunt pauperum. Res
aliene possidentur cum sup̱flua possiden-
tur. Faciens ergo huiusmodi misericordi-
as: et illã p̄cipue que gratis constat: dimit
te sicut dimittimꝰ: quo nõ nisi caritatẽ ero
gas: que crescit cũ erogas: Faciẽs ergo et
feruens in ip̄is bonis opibꝰ misericordie:
que iã bona op̱a: vt iam diximus: tũc non
erũt necessaria: qꝛ nullus erit miser in quẽ
facienda sit misericordia: expectabis secu
rus iudiciũ: nõ tã securus de iusticia tua:
q̃ꝫ securus de misericordia dei: qꝛ ⁊ tu mi-
sericordiã p̄rogasti. Judiciũ eni sine mise-
ricordia illi q̃ nõ fecit mĩicordiã. Super-
exaltat aũt inq̇t misericordia iudiciũ. Ne pu
tetis fratres qꝛ tũc nõ est iustꝰ qñ nr̃i nõ mi
seret': aut recedit a regula iusticie sue. Et
cũ damnat iustus est: ⁊ cũ miseret' iustꝰ est.
Quid eni tam iustũ q̃ꝫ reddere misericor-
diam p̄roganti? Quid tam iustuꝫ: q̃ꝫ vt in
qua mẽsura mẽsi fueritis: in ea remetietur
vobis? Da egenti fratri. Cui fratri? Chri-
sto. Si ḡ quia fratri christo: ⁊ quia christo
deo: q̃ est sup̱ oĩa benedictꝰ in secula: deus
egere a te voluit: ⁊ tu manꝰ retrahis? Certe
porrigis manũ: ⁊ petis a deo. Audi scrip-
turã: Nõ sit manꝰ tua porrecta ad accipi-
endũ: et ad danduꝫ collecta. Erogari sibi
vult deus ex illo qd̕ dedit. Quid eni das
qd̕ ille nõ dedit? Quid eni habes qd̕ nõ ac
cepisti? Aut vero non dico deo: sꝫ cuilibet
de tuo das aliq̇d? De illiꝰ das: q̃ iubet vt
des. Perogator esto nõ inuasor. Hec er-
go faciens: ⁊ si bona hũilitate dicis: de il-
lo oleo: ne forte nõ sufficiat nobis: intras
⁊ claudit': audi ap̄lm dicẽtẽ: Mihi aũt mi
nimũ ẽ vt a nob̕ dijudicer. Qñ aũt potes
dijudicare cõsciam meã? Qñ examiare q̃
aĩo facio: q̇cq̇d facio? Quãtũ p̄nt hoĩes de
alio iudicare? Plus hõ vtiqꝫ ip̄e de se: ꝫ deꝰ
plꝰ de hoĩe q̃ꝫ hõ de se. Ergo talis si fuer' in
trabis: in quiqꝫ illis virginibus eris: cetere
fatue excludent'. Nã hoc habes in euãge-
lio. Claudetur ostiũ: ⁊ stabũt ⁊ clamabũt:
ap̱i nobis: ⁊ nõ ap̱iet'. Qm̃ ꝯfirmauit vec
tes portarũ tuaꝝ. Cõfirmauit inq̇t vectes
portaꝝ tuaꝝ. Secura sta: secura lauda si-
ne fine: lauda fortiter: clause sũt porte tue:
nõ exit amicꝰ: nõ intrat inimicꝰ. Cõfirma
uit vectes portaꝝ tuaꝝ. Benedixit filios tuos in te. Nõ vagãt' foris: nõ p̱egri — Alia lr̃a. filijs tuis.
nant': intꝰ gaudẽt: intꝰ laudãt: intus bñdi-
cunt': intꝰ nõ p̱turiũt: quia iã neminẽ pari-
unt. Filij sũt: sancti sũt: isti filij sancti iã lau
dãtes ⁊ gaudẽtes: p̱turiti ⁊ parti sũt matre
caritate: inclusi sũt colligẽte caritate. Au-
di caritatẽ p̱turiẽtẽ illos: qua p̄ditꝰ Pau-
lus ap̄lus: non solũ paternũ: sꝫ ⁊ maternũ
amorẽ ꝯgerẽs in filios: Filij mei inq̇t quos
iterũ p̱turio. Cũ Paulꝰ eos p̱turiebat: ca-
ritas eos p̱turiebat. Cũ caritas p̱turiebat:
dei spũs p̱turiebat. Caritas eni dei diffusa
est i cordibꝰ nostris: p̱ spiritũ sãctũ q̃ datꝰ ẽ
nobis. Ergo colligat q̃s p̱turiuit et pep̱it:
Modo iã intꝰ filij sũt: securi sũt. Volarũt
de nido timoris: volarũt in celestia: vola-
rũt in eterna: iam nihil metuũt tp̄ale. Be-
nedixit filios tuos i te: Quis? Qui posuit fines tuos pacem: Quõ exulta-
tis omnes? Hãc amate fratres mei. Mul
tum delectamur: quãdo clamat de cordi-
bus vestris pacis dilectio. Quõ nos dele
ctauit? Nihil dixerã: nihil exposuerã: ver-
bum p̄nunciaui: ⁊ exclamastis. Quid de
vobis clamauit? Dilectio pacis: Quid ostẽ
dit oculis vestris? Vñ clamatis: si nõ ama
tis? Unde amatis: si non videtis? Inuisi-
bilis est pax: Quis est oculus quo visa est
vt amaret'? Neqꝫ eni acclamaret': nisi ama
retur. Hec sunt spectacula q̃ exhibet deus
reruꝫ inuisibiliũ. Quãta pulchritudine in

tellectꝰ pacis corda vestra ꝑcussit: Quid
iam ego loquar de pace: aut de laude pa-
cis: Preuenit oīa verba mea vr̄ affectꝰ: nō
impleo: nō possum: infirmꝰ sū: Differamꝰ
omnes laudes pacis ad illā patria pacis:
Ibi eā plenꝰ laudabimꝰ: vbi eā plenius
habebimus. Inchoatā in vobis sic ama-
mus: pfectā quō laudabimꝰ: Ecce hoc di
co o filij dilecti: o filij regni: o ciues hieru-
salē: quoniā in hierusalē visio pacis est: et
omnes qui amant pacem: benedicūtur in
ea: et ipsi intrant cū claudūtur porte: et fir
māntur vectes: Hāc quā noīatam sic ama
tis ꝛ diligitis: ipsam sectamini: ipsam desi
derate: ipsaꝫ in domo: ipsam in negocio:
ipsam in vxoribus: ipsā in filijs: ipsā in ser
uis: ipsam in amicis: ipsā in inimicis dili-
gite: Ipsa est pax quā nō habent heretici.
Quid agit pax in huiꝰ adhuc regionis in
certis: in ista ꝑegrinatiōe mortalitatis no-
stre: cum adhuc nemo est alteri ꝯspicuus:
nemo videt cor alterius: Quid agit pax:
De incertis nō iudicat: incognita nō con-
firmat. Procliuior est ad bene credenduꝫ
de hoīe: q̄ȝ ad male suspicādū. Nō se mul
tū dolet errare: cū bene credit etiā de malo.
Perniciosa aūt cū male sentit: forte de bo
no: nesciēs qualis sit. Quid ꝑdo: si credo
quia bonꝰ est: Si incertū est: licet vt caue-
as ne forte verū sit: nō tamē damnes tāq̄ȝ
verū sit. Hoc pax iubet: quere pacē ait: et
sequere eam. Heresis quid monet: Dam-
nat incognitos: dānat totū mundū: perijt
totus mūdus: nullus est christianus: afri-
ca remāsit. Bene iudicasti. De quo tribu
nali dicis tu sentētiā in orbem terrarū: In
quo foro aū te mūdꝰ stetit: Nolo mihi cre-
datur: sed nec tibi: Christo credatur. Spi
ritui dei ꝑ ꝓphetas credatur. Legi Moy-
si credatur. Quid dixit Moyses de futu-
ris his tpibꝰ: ad Abraam dictū: In semi-
ne tuo bn̄dicētur oēs gentes. An dubitas
quid sit semen Abrae: Puto quia cū apo
stolus dixerit non dubitas: aut si de aplo
dubitabis: quare pax pax: et non est pax:
Quid dicit aplus: Abrae dicte sūt ꝓmissi
ones ꝛ semini eius. Nō dixit: ꝛ seminibus
tanq̄ȝ in multis: sed tanq̄ȝ in vno: ꝛ semini
tuo quod est christus. Ecce ante milia an-
norū dictū ē Abrae: In semine tuo bene-
dicent omnes gētes. Quod aute milia an
norum dictū est: et ab vno creditū: modo
iam videmus impletū. Hac legimus: hac
intuemur: ꝛ tu resistis de transuerso veni-
ens. Quid dicturus: Noli credere. Cui:
Spiritui dei: deo loquenti ad Abraam.
Et cui credo: Tibi: Nō hoc dico inquies.
Non hoc dicis. Nō dicis: mihi potius cre
de q̄ȝ spiritui dei: et deo loquēte ad Abra
am: Quid ergo mihi dicis: Ille tradidit:
et ille tradidit. De euangelio recitas: hoc
de apostolo: de prophetis: Discute omēs
scripturas: lege mihi hoc ex eis quibꝰ cre-
do: tibi enī non credo. Unde lecturus es:
Hoc mihi pater meus ait: hoc mihi auus
meus: hoc mihi frater meꝰ: hoc mihi epis-
copus meꝰ. Sed hoc Abrae deus: In se-
mini tuo benedicant omnes gentes. Au-
dit vnꝰ homo ꝛ credit: et fit in multis post
multa tempora. Quādo dictū est: credit:
quādo impletur: dubitatur: Hoc ergo di-
xit Moyses: dicant et ꝓphete. Uide cō-
mercium redemptiōis nostre: christus pē
det in lingno. Uide quāto emit: ꝛ sic vide
bis quid emit. Empturus est aliq̄d: ipsum
aliq̄d nōdū scis. Uide vide quāti: ꝛ vide-
bis q̄d. Sāguinē fudit: sāguine suo emit:
sanguine agni immaculati emit: sanguine
vnici filij dei emit: Quid emptū ē sāguine
vnici filij dei: Adhuc vide quanti. Pro-
pheta lōge anteq̄ȝ fieret dicit: Foderūt ma
nus meas: ꝛ pedes meos: dinūerauerunt
omnia ossa mea: Magnū preciuꝫ video:
christe videam quid emisti: Cōmemora-
buntur et conuertentur ad dominum vni-
uersi fines terre. In vno eodemq̄ȝ psalmo
emptorem video: ꝛ ꝑcium: et possessionē.
Emptor christus est: preciū sanguis: pos-
sessio orbis terrarum. Uoces ipsas ꝓphe
ticas audiamus: contradicētes litigatori
bus hereticis. Ecce possessio domini mei:
vis lege in psalmo: Cōmemorabunt ꝛ cō
uertent ad dn̄m vniuersi fines terre: Et a-
dorabunt in conspectu eius vniuerse pa-
trie gentiuꝫ. Et vide iurgantem: vide ius
defendentem. Qm̄ ipsius est regnū: et ipe
dn̄abitur gētium. Ipse qui emit christus:
nō q̄ apostatauit. Donatꝰ. Adorabūt re-
cte: adorabūt omnes patrie gentiū in con
spectu eiꝰ. Quare recte: Qm̄ domini est
regnū: ꝛ ipse dn̄abitur gētiū. Illud Moy
ses: hoc ꝓphete: et alia mlta milia. Quis
numerat testimonia de ecclesia toto terra-
rum orbe diffusa: quis numerat: Nō sunt
tot hereses contra eccliam: quot sunt testi
monia legis ꝓ ecclesia. Que pagina non
hoc sonat: Quis versus nō h loq̄t: Om-
nia clamāt ꝓ vnitate dn̄ica: q̄ȝ posuit fines

hierusalē pacē. Tu contra ista latras here
tice: vñ merito dicit in illa ciuitate quod
scriptū est in apocalypsi: Canes foris. Tu
contra ista latras: vnde iudicasti de orbe
terrarū vt dicere ceperā. Quo tribunali?
Presūptiōe videlicet cordis tui. Altū tri
bunal: sed ruinosuꝫ. Dixit hoc Moyses:
dixerūt hoc ꝓphete: et nōdū credūt qui se
christianos videri volūt. Torquebat qui
dā diues apud inferos: desiderauit aque
stillā de digito cōtempti ante ianuā suam
paupis: qm̄ vrebat in flām̄is: Et cū ei nō
daretur: quia iudiciū sine misericordia illi
qui nō fecit misericordiā: cū ergo ei nō da
retur: dixit ad Abraā: Pater Abraā: mit-
te Lazarū: habeo ibi quinqꝫ fratres: annū-
ciet eis q̄ h̄ patior: ne et ipsi veniāt in locū
hunc tormētorū. Et quid illi Abraā: Ha-
bent illic Moysen ⁊ ꝓphetas. Et ille. Nō
pater Abraā: sed si quis a mortuis resur-
rexerit credēt. Et Abraā: Si Moysen in
quit ⁊ ꝓphetas non audiunt: nec siquis a
mortuis resurrexerit credent. De quib⁹ di
xit: habēt ibi Moysen ⁊ ꝓphetas: De his
vtiqꝫ qui adhuc viuebant: quibus adhuc
tempus correctiōis largum erat: qui non-
dum venerant in loca illa tormētoꝝ. Ha-
bent ibi inquit quos audiant: Moysen et
ꝓphetas. Nō credūt his: sed siquis a mor
tuis resurrexerit credent. Si Moysen ⁊ ꝓ
phetas nō audiūt: nec siquis a mortuis re
surrexerit credēt: Sētētia Abrae ē. Abrae
sententia vbi? Et vñ: De quodam excelso
loco: ⁊ pleno quietis: ⁊ felicitatis: quē vidit
ille qui cruciabat in flām̄a leuatis oculis
suis: qñ in eius gremio: id est in eius secre-
to vidit pauperem feliciter exultantem: in
de prolata est ista sententia. Uide de quo
tribunali: ibi enim habitat deus: quia in
sanctis habitat deus. Unde optat aposto
lus et dicit: dissolui et esse cū christo: mul-
tomagis optimū: ⁊ latroni illi dicitur: Ho
die mecū eris in ꝑadiso. Ergo domin⁹ cū
Abraam: et in Abraam manēs dixit istaꝫ
sententiā: Habent ibi Moysen et ꝓphe-
tas: si illos nō audiūt: neqꝫ si aliq̄s a mor-
tuis resurrexerit credent ei. O heretici: ha
betis hic Moysen ⁊ ꝓphetas: viuitis: ad-
huc potestis audire: adhuc licet corrigi: ani
mositatem frenare: veritatē tenere adhuc
conceditur. Disceptate vobiscū vtrū au-
diendus sit Moyses et ꝓphete: qui fidei
sue testimonia tātū exhibuerūt: cū videa-
mus sic currere res hūanas vt ab ip̄is pre

dicate sunt. Quid dubitatis adhuc crede
re Moysi et prophetis? Quid dubitatis
audire? An forte queritis resurgētē a mor
tuis: vtrū et ip̄e vobis dicat de eccl̄ia sua?
Quesiuit hoc diues apud inferos aliquē
mitti ex mortuis ad fratres suos: reprehē-
sus est: quia hoc quesiuit. Sufficere debue
runt fratribus eius Moyses ⁊ prophete.
Ad hoc ille frustra q̄siuit: vt vos iaꝫ exem
plo admoniti ne frustra ⁊ sero querentes:
sicut ille torq̄amini: et audiatis Moysen
et ꝓphetas. Quid dixit Moyses? In se-
mine tuo benedicent omēs gētes. Quid
dixerūt prophete? Cōmemorabūtur et cō
uertētur ad dn̄m vniuersi fines terre. Ad-
huc mihi dictur⁹ es: Surgat aliq̄s ex mor
tuis: ego nō credo: nisi aliquis inde vene-
rit et dixerit? O dn̄e gratias misericordie
tue: voluisti mori: vt aliquis ab inferis sur
geret: et ipse aliquis nō quicūqꝫ: sed veri-
tas surrexit ab inferis: qui verū de inferis
diceret: et si ad inferos nō veniret: ⁊ tamē
propter voces imperitorum malorū ecce
ipse mortuus est: ecce surrexit ab inferis.
Quid dicis heretice? Quid dicis? Modo
te audiam: finite sunt omnes excusatiōes
tue: Et si verba deridis diuitis apd̄ inferos
cōstituti: surrexit a mortuis christus: dig-
naris vel ip̄m audire? Ecce qr forte similis es
diuiti mortuo: viuos desiderabas surgere
ab inferis: Nō pater tu⁹: nō auus tu⁹: non
illi surrexerūt: qui nescio quos noīe tradi-
tionis infamauerūt. Sed ecce nō infama-
uerūt: verū dixerūt. Uis nosse qꝫ nihil ad
me? Audiam⁹ simul q̄d dixerit qui surrexit
a mortuis. Quid pluribus immoror? Au-
diam⁹: iam apiat euāgeliū: legat qd̄ factū
est tanqꝫ fiat: ponant ante oculos nostros
gesta p̄terita ꝓpter cauenda futura. Ecce
christus surgēs a mortuis: ostēdit se disci-
pulis suis: Nuptie ipsius: ipse spōsus: ec-
clesia spōsa: ecce spōsus qui dicebat mor-
tuus: absumptus: finit⁹: ecce integer resur
rexit: ecce ostēditur oculis discipulorum:
ecce prebetur contrectantibus manibus:
ecce tetigerūt cicatrices qui desperati sunt
vulnere. Exhibuit se oculis eorum viden
dum: manibus contrectanduꝫ: putabant
spiritum esse. Desperauerunt eni de salu-
te sua: exhortatur eos: confirmat in fide:
Palpate et videte quia spiritus carnē et
ossa nō habet: sicut me videtis habere: Tā
gunt: gaudēt: trepidāt. Et cū adhuc trepi
darent pre gaudio: sic habes scriptū: et sic

certa sunt: que multũ leta sũt: vix credũt: dubitatio quedã veluti tardius credentis condit voluntatem tenentis: necesse est vt plus homo gaudeat cũ venerit qđ desperauerat. Nam ad ipsũ gaudiũ condiendũ et augendũ: noluit se statim cognosci: tenuit visus discipulorũ suorum: illorũ duorũ quos inuenit in via: colloquẽtes iã in desperatione et dicẽtes: Nos aũt sperabam' quia ipe esset redempturus israel. Putauerunt hoc: iam non putabant: iam spes cum eis nõ erat: et christus cũ eis erat: et q̃ se reddidit et spem reduxit. Postea ergo dixit: postea q̃ eum illi eũ in panis fractõe cognouerunt: et obtulit se alijs discipulis suis cum putarent spiritũ esse: Palpate et videte quia spiritus carnem et ossa nõ habet sicut me videtis habere. Et cũ adhuc pre gaudio trepidarent: habetis hic ait qđ manducetur? Accepit benedixit: manducauit et dedit eis. Expressa est veritas corporis: ablata est omnis suspitio falsitatis. Quid deinde? Nõ sciebatis qr oportebat impleri omnia q̃ scripta sũt in lege Moysi et prophetis et psalmis de me? Et quia illi credebant Moysi et prophetis: verũ eni erat quod dixit Abraã: Si Moysen et prophetas non audiunt: neq3 siquis ex mortuis resurrexerit credent. Quia ergo credebãt Moysi et pphetis: et non erant de ipsis quos reprehendit Abraã: audierunt quod ait dominus: Nõ sciebatis: qr oportebat impleri omnia que scripta sunt in lege Moysi et prophetis et psalmis de me? Ecce qui crediderunt Moysi et prophetis: videte queadmodũ ex ipsorũ testimonio credũt ei q̃ surrexit a mortuis. Tũc aperuit illis sensum vt intelligerent scripturas: et dixit eis: Qm̃ sic scriptũ est: et sic oportebat christũ pati: et a mortuis resurgere tertia die. Habes iã spõsũ ecclesie: et nõ hinc tacuit Moyses: nõ hinc tacuerũt prophete: christum resurrecturum a mortuis tertia die: passurũ: et resurrecturũ: De scriptus est nobis spõsus: vt nõ erremus: sed nescio qui existunt: et quia nõ erramus in sponso: et ipsi videntur ea que et nos credere de sponso: vt a membris sponsi nos auocent: dicũt nobis: Ipse est quidẽ spõsus quẽ creditis: quẽ et nos credimus: sed sponsa non est ipsa ecclesia quam tenetis. Et que illa ẽ? Pars donati. Et hoc est qđ tu dicis: Hoc tu dicis: an spõsus? Tu dicis: an de' p Moysen? Ecce ecclesiam teneo. Dictum est a Moyse: In semine tuo benedicentur omnes gentes. Tu dicis: an spiritus dei per prophetas? Ecclesiam teneo: Dictũ est per prophetam: Cõmemorabuntur et cõuertẽtur ad dñm vniuersi fines terre. Ecce iam teneo testimonium legis: et testimonium pphetarũ: Audiam' et eum qui surrexit a mortuis. Ostendit se sponsum: teneam' eum: Confirmauit demonstrando exhibendo testimonia. Hoc enim Moyses: hoc prophete: quia oportebat pati christum: et resurgere tertia die. Jam ergo quia tenemus ambo sponsũ ex ipsis verbis: et puto quia iam incipis mecum credere: et his verbis Moysi et prophetis credam': et ei qui resurrexit a mortuis: sequar et dicat: O domine video iam sponsum christũ: factũ est ne quis me auocet a membris sponse tue: et non sis mihi caput si ego in mẽbris eius non fuero: dic mihi et de ecclesia aliquid: quia iã de spõso eius nõ dubito. Audi et de ecclesia. Sequitur et dicit: Predicari in noĩe eius penitentiam et remissionẽ peccatorum. Nihil verius predicari in nomine eius penitentiam et remissionem peccatorum. Sed hoc vbi? Alij enim dicunt: ecce hic: alij ecce illic. Et quid ipe? Nolite credere: exurgent pseudo christi: et pseudo pphete: et dicẽt: ecce hic: et ecce illic. Non enim de ipso capite dicunt: ecce hic: et ecce illic: notum est enim q̃ christus in celis est. Sed de ecclesia vbi christus est: quid ait? Ecce ego vobiscum sum vsq3 ad consũmationem seculi. Sed ait domin': nolite credere: qui dicit: ecce hic: et ecce illic: partes ostẽdit: ego totum emi. Dicat mihi hoc euãgeliũ: dic hoc ipse ex euangelio: qui iam resurrexisti a mortuis: vt credant tibi: q̃ credũt Moysi et pphetis: dic mihi hoc tu: Audi: Oportebat christum pati et resurgere tertia die: et predicari in nomine eius penitentiam et remissionem peccatorum: per omnes gentes: incipientibus ab hierusalem. Quid est heretice? Certe cum recitarẽ Moysen: cũ recitarem prophetas: distulisti ad eum qui resurrecturus erat a mortuis: Ecce resurrexit: ecce dixit: tam nullam habet dubitationem ecclesia christi: et vxor christi: q̃ nullam habet dubitationẽ corpus christi demonstratum: oculis contractum manibus discipulorum. Ecce qui resurrexit a mortuis vtrũq3 ondit: Ostẽdit caput: ostẽdit mẽbra: ostendit sponsũ: ostendit sponsam.

Aut vtrunq₃ mecū crede: aut illud in dānationē tuā credis. Quid eni: q₂ resurrexit a mortuis: q₂ in eo corpe resurrexit? Bene q₂ cicatrices ostendit: q₂ vt crucifixus est: vt sepultus: ita redditus: ita demonstrat⁹. Optime credis: audi illū loquētē in quem credis: Predicabit in noīe eius penitētia et remissio peccatorū. Ubi? Per latas terras. Si vellem illud ego dicere: iam tu luctans aduersus hereticos: iam pugnās: iā habēs cū illis cōflictū tāte questionis: nō illud dicerē sic cōtra presentes hereticos: quomō illud dixit ille ꝯtra futuros. Quid vis amplius? Remissio peccatorū in christi nomine predicat. Ubi? Per oīnes gentes. Unde? Incipiēs ab hierusalē. Cōmunica huic ecclesie. Quare litigam⁹? Cepit eni hec ecclesia ab hierusalē ista terrena: vt gaudeat de deo in illa hierusalē celesti. Ab hac eni incipit: ad illam terminat. In illa tota ecclesia erit: ab ista exordiū fidei sumpsit. Lege actus apostoloꝝ si forte mētior: quomō ibi erāt cōgregati discipuli cū venisset spūssctūs: vt ostendat tibi quod dixit dn̄s: incipiētib⁹ ab hierusalē: quomō linguis omnium locuti sunt in quos venit spūssctūs. Quare nō vis loqui omniū linguis? Ecce ibi oēs lingue sonuerūt: Quare mō cui datur spūssctūs nō loquit oīum linguis? Hoc eni tūc erat indiciū venientis in homīes spūssancti: vt linguis oīum loquerent. Modo q̄d dicturus es heretice? Quia non datur spūssctūs? Non dico tibi datur: an nō datur? Si nō datur: quid est qđ agitis: loquēdo: baptizando: benedicēdo? Quid est qđ agitis? Inania celebratis. Ergo datur. Si dat: quare linguis omniū non loquunt quib⁹ datur? Nunq̄d defecit donum dei: aut minor est fructus? Creuerūt zizania: sed et triticū: sinite vtraq₃ crescere vsq₃ ad messem. Non dixit crescant zizania: decrescat triticū: vtrunq₃ creuit. Quare nō apparet mō spūssctūs in linguis oīnibus? Immo vero apparet in linguis oīnib⁹. Tunc eni nōdū erat ecclesia per orbē terraꝝ diffusa: vt mēbra christi in oīnib⁹ gentib⁹ loquerent. Tunc implebat in vno: qđ prenūciabat in oīnib⁹. Iam totum corpus christi loquit oīum linguis: et quib⁹ nōdū loquit loquet. Crescit eni ecclesia donec occupet oēs linguas. Quod vos deseruistis quousq₃ creuit? Tenete vobiscū quousq₃ accedat: vt nobiscū ꝑueniatis ad ea que nōdum accesserūt. Loquor omniū linguis: audeo tibi dicere in corpore christi sum: in ecclesia christi suz. Si corpus christi omnium linguis iam loquitur: et ego in omnibus linguis sum: Mea est greca: mea est syra: mea est hebrea: mea est oīm gentiū: q₂ in vnitate sum oīm gentiū. Ergo frēs cepit ecclesia ab hierusalem: vt per oīnes gētes ꝓpagaret. Quid euidentius hoc testimonio legis ⁊ ꝓphetaꝝ ipsius dn̄i? Apostoloꝝ vbiq₃ ꝯsonāt voces: reddētes testimoniū spei nostre in vnitate corporis christi. Gaudete in frumentis: tolerate zizania: gemite in tritura: suspirate in horreū. Ueniet illud tempus quo gaudebim⁹: cōfirmatis vectibus portarū hierusalē. Intret qui intraturus est: qui illuc manifestus intrabit: huc vict⁹ nō intret. Qui aūt huc victus intrat foris est. Foris est et nescit: vētilabrū ꝓbabit: vectes ꝓbabūt. Qui mō vere intus et veraciter intus: ibi firmiter intus. Qui aūt hic tolerādo intus: ibi gaudēdo intus. Fines eni hierl̄m pax: q₂ posuit inquit fines tuos pacez. Modo desideram⁹ pacem quā hic habem⁹ in spe. Adhuc eni in nobisipīs qualis pax? Caro cōcupiscit aduersus spm̄: spūs aūt aduersus carnē. Ubi plena pax in vno homīe? Quando erit plena in vno homine: tunc erit plena in omnibus ciuibus hierusalez. Quādo erit plena pax? Quādo corruptibile hoc induerit icorruptionē: et mortale h̄ induerit imortalitatē: tūc plena pax: tūc firma pax. Nihil litigat aduersus animaz in hoīe: nō ipsa aduersum se ex quadā parte saucia: non carnis fragilitas: nō indigētia corporis: non fames: non sitis: non frigus: non estus: non lassitudo: nō vlla inopia: nō prouocatio rixe: nō certe ipsa sollicita cautela et vitādi inimici et diligēdi. Hec oīnia frēs mei litigāt aduersum nos: nōdū est plena et ꝑfecta pax. Qđ clamastis qui iam dudū nominata pace ex desiderio clamastis: clamor vester de siti erat: non de saturitate: quia ibi erit ꝑfecta iusticia: vbi perfecta pax. Modo esurimus et sitimus iusticiā: Beati qui esuriūt ⁊ sitiūt iusticiam: quoniā ipsi saturabunt. Quomodo ipsi saturabuntur? Cum ad pacem venerim⁹. Ideo cum dixisset: qui posuit fines tuos pacē: quia ibi saturitas et nulla indigentia: subdit statim. **Et adipe frumenti †satians te.** Fratres quoniā pax ipsa de qua loquimur nōdū est in totis nobis: id est in vnoquoq₃ nostrum tota: adhuc forte a spiritu vestro delectat audire. Alia lr̄a. †satiat.

Sed si nihil resistit ⁊ rebellat: ex corpore fi
niemus psalmū: Fatigatos vos nusq̄ vi-
deo: tñ vereor nouit deus ne oneri sim vo
bis aut quibusdā fratrib⁹: et video studia
multoꝝ exigentiū hunc laborē de me et su
dorē: quem credo in dño nō futurū infru-
ctuosum. Gaudeo tantā esse voluntatē in
veritate verbi dei: vt studiū vestrū bonuꝫ
in bono et de bono vincat studiū insanoꝝ
currētiū in amphitheatrū. Nunqd illi si tā
diu starent adhuc spectarēt? Ergo fratres
audiam⁹ cetera: qꝛ hoc vultis: Assit dñs:
assit ⁊ virib⁹ ⁊ mentib⁹ nr̄is. Qui posuit fi
nes tuos pacem: ad illā hierusalē dicit: et
adipe frumēti satiās te: Trāsijt fames ⁊ si-
tis: iusticie succedit saturitas. Qui ibi erit
adeps frumenti: nisi panis ille qui descē-
dit de celo ad nos? In patria ipsa quō sa-
turabit: qui in peregrinatiōe sic pauit? Iā
mō de ipsa peregrinatiōe nr̄a locutur⁹ est:
qua venit̄ ad illā hierusalē; vbi collauda-
bim⁹ dñm. Laudabim⁹ dñm deū nr̄m: nos
hierl̄m: nos syon: qm̄ cōfirmabunt̄ vectes
portaꝝ nr̄aꝝ. Eteni ille q̄ tūc satiabit adi-
Alia lr̄a. pe frumēti: qd fac̄ in ista pegrinatōe? Hoc
† eloquiū. qd̄ sequit̄. ¶ Qui emittit † verbū suū
terre: Ecce i terra laboram⁹ fessi: lāguidi:
pigri: frigidi: Qñ leuaremur ad adipē fru
menti satiantē: nisi mitteret verbū suū ter-
re qua grauabamur: terre qua impedieba
mur a reditu? Misit verbū suū: nō deseruit
etiam in heremo: pluit māna de celo. Qui
emittit verbū suū terre: et venit ad terras
Alia lr̄a. verbū eius. Quō eius? Aut quod est ver
† velociter. bum eius? † Usq̄ in velocitatē currit
† sermo. † verbū eius. Non dixit velox est verbū
eius: currit verbū eius vsq̄ in velocitatē.
Intendam⁹ frēs: nō potuit eligere melius
verbū: calidus calore calescit: frigidus fri
gore frigescit: velox velocitate velox fit.
Quid calidius ip̄o calore: quo calet quic
quid fit calidū? Quid fridius ip̄o frigore:
quo frigescit quicquid frigidum fit? Quid
ergo velocius ipsa velocitate: qua velox
fit quicquid velociter currit? Possunt di-
ci multa velocia: alia magis: alia minus: ⁊
tanto queq̄ res velox est: quāto est parti-
ceps velocitat̄. Illa res magis particeps
velocitatis: ergo magis velox: aut minus
particeps velocitatis: ergo minus velox:
Ipsa itaq̄ velocitate q̄d velocius? Ergo
quousq̄ currit? Usq̄ in velocitatē. Quan
tū vis auge q̄ velox est verbū: et dic: velo
cius est q̄ illud: aut illud: q̄ aues: q̄ vēti:

q̄ angeli: Nūqd aliqd hoꝝ ātū, quāta ipa
velocitas vsq̄ in ipsam velocitatē? Velo-
citas ip̄a quid est frēs? Ubiq̄ est: nō est in
parte. Hoc ptinet ad verbū dei nō esse in
parte: vbiq̄ esse p se ip̄m verbū: ex quo dei
virtus: et dei sapiētia est: nondū assumpta
carne. Si cogitem⁹ deū in forma dei: verbū
equalē patri: ipsa est sapiētia dei: de qua di
ctum est: Attingit a fine vsq̄ ad finē forti-
ter. Quāta velocitas? Attingit a fine vsq̄
ad finē fortiter. Sed forte immobilitate at
tingit. Si immobilitate tāq̄ moles aliqua
saxea impleat locum aliquē: dicit̄ quod at
tingit eiusdē loci a fine vsq̄ ad finē: non tñ
motu. Quid ergo dicim⁹? Non habet mo
tū verbū illud. Et sapiētia illa stolida est?
Et vbi ē qd̄ dicit̄ de sapiētie spū? Cū mlta
dicerentur: acutus inquit mobilis: certus
incoinquinatus. Sic vtiq̄ sapiētia dei mo
bilis. Si ergo mobilis: quādo hoc tangit:
illud nō tangit. Aut hoc tangit: illud dese
rit? Et vbi est velocitas? Hoc facit veloci-
tas: vt ⁊ vbiq̄ semp sit: et nusq̄ inclusa te-
neat̄. Sed cogitare ista nō possum⁹: pigri
sumus. Quis ista cogitet? Et reuera fra-
tres quoniā dixi: quomō potui: si tamē po
tui: si intellexi: ⁊ quomō potuistis: intellexi
stis. Sed quid dicit apostolus? Ei aūt qui
potēs est facere supra q̄ petimus aut intel
ligim⁹. Quid hic ostēdit? Quia quotiens-
cunq̄ intellexerim⁹: non intellexim⁹ sicuti
est. Quare hoc? Corpus eni quod corrū-
pitur aggrauat animā. Ergo in terra frigi-
di sum⁹. Velocitas eni feruens est: ⁊ oīa
feruētiora velociora: oīa fridiora tardio
ra. Nos tardi: ergo frigidi: Illa aūt sapiē-
tia currit vsq̄ in velocitatē. Ergo feruētissi
ma est. Nec est q̄ se abscōdat a calore ei⁹.
Nos ergo qui frigidi corpis tarditate: vin
culo terrene vite huius corruptibilis one-
re nullā ne spem habem⁹ ad capiēdū ver-
buꝫ: qd̄ vsq̄ in velocitatē currit? An vero
ille q̄uis ex corpe in infima depressos de-
seruit? Nonne ipse p̄destinauit nos anteq̄
in isto mortali et pigro corpe nascerenur?
Qui ergo p̄destinauit nos: dedit terre niuē
ipsos nos. Iam eni veniam⁹ ad illos psal
mi versus subobscuros: incipiāt illa inuo
cra euolui: qm̄ vos verbū dei quāto ma-
gis per nos dicit̄: tāto auidiores inuenit.
Ecce nos pigri in hac terra quasi cōgela-
uim⁹ hic: et quō cōtingit niuib⁹: rursus eni
gelant ⁊ in ima decidūt: sic frigescēte cari-
tate decidit humana natura in has terras:

et pigro corpore inuoluta velut nix facta
Alia lra. est. Sꝫ ista niue sunt predestinati filij dei.
† Qui dat. † Dat eni ille: Niuem † velut lanā:
† sicut. Quid est velut lanam? Id est de niue quā
dedit de istis pigris adhuc spū et frigidis
quos ꝑdestinauit: facturus est aliqd. La-
na eni materies vestis est. Lana eni cū vi-
det veluti ꝑparatio est aliq̄ ad vestē. Ergo
qꝛ ꝑdestinauit quos ad tp̄s frigidi repūt i
terra: et nondū feruēt spū caritatis: de ꝑde
stinatiōe eni adhuc loquit: veluti lanā de-
dit hos deus: et facturus est inde vestem.
Merito in monte vestis christi fulsit sicut
nix. Fulgebat vestis christi sicut nix: tanq̄
de illa lana iam facta erat tunica: de qua la
na: id est de niue quā dedit sicut lanā: ad-
huc ꝑdestinati pigri erāt. Sed expecta: vi
de quid sequat: qa sicut lanā dedit eos: fit
inde tunica. Quomō eni dicit ecclesia cor
pus christi: dicit et vestimentū christi ipsa
ecclesia. Inde est illud quod ait apl's: Ut
exhiberet sibi gloriosam ecclesiā nō haben
tem maculā aut rugam. Ergo exhibeat si-
bi gloriosaꝫ ecclesiā non habentē maculā
aut rugam. Faciat sibi vestem de illa lana
quā ꝑdestinauit in niue. Adhuc in homi-
nib⁹ incredulis: ꝛ frigidis: ꝛ pigris: faciat
vestem de hac lana: vt abluat a maculis:
mundet fide: vt rugam nō habeat tendat
in cruce. Qui dat niuem velut lanā. Jam
si ꝑdestinati sunt: vocādi sunt. Quos eni
ꝑdestinauit: illos ꝛ vocauit. Jam quomō
vocātur ex languore corpis illius vt sani
fiant? Quomō vocātur? Audi euangeliū:
Non veni vocare iustos: sꝫ pctōres in pe-
nitētiā. Incipit ergo iā ꝑdestinatiōe niuis
illius cognoscere torporem suuꝫ: accusare
pctm̄ suū: incipit vocatiōe venire ad peni
tentiā. Merito ergo qui dat niuem velut
lanam ꝓpter cōfectū tunice future: etiam
Alia lra. ꝓpter vocationē in penitentiā. Nebulā
† sicut. † velut cinerē spargit. Nebulā inquit
velut cinerē spargit. Quis? Qui dat niuē
sicut lanam. Quos eni ꝑdestinauit vocat
in penitentiā: qꝛ quos ꝑdestinauit illos et
vocauit. Cinis autē ad penitētiā pertinet.
Audi vocantē ad penitentiā: cum expro-
brauit quibusdaꝫ ciuitatibus dicens: Ue
tibi Corrozaim: ve tibi Bethsaida: quia
si in tyro et sidone facte essēt virtutes que
facte sunt in vobis: olim inquit in cilicio ꝛ
cinere penitentiā egissent. Ergo nebulam
velut cinerē spargit. Quid est nebulā ve-
lut cinerem spargit? Cum vocat quisq̄ ad

intelligēdū deū: et dicit illi: cape veritatē:
incipit velle capere veritatē: non sufficit:
videt se quādā caliginē pati quā antea nō
videbat. Adhuc est ergo illa nebula: vt noue
ris nescire te: et noueris quid scire opor-
teat: et videas te inualidū ad illud sciēdū
quod oportet sciri. Nam si in ista nebula
iam te presumpseris scire: audies ab apo-
stolo: Qui se putat aliquid scire nōdū scit
quēadmodū oporteat eū scire. Ergo nō-
dum cōprehēdisti: adhuc nebulā pateris.
Sed non te deseruit qui accendit tibi lu-
cernā carnis sue. Non erres in nebula: fi-
de sequere. Sed qꝛ conaris videre ꝛ nō po
tes: peniteat te pctōruꝫ: qꝛ nebula velut ci
nis sparsa est. Quid iam te peniteat? Con
tumacē te fuisse aduersus deū. Quid iā te
peniteat? Secutū te fuisse vias tuas malas:
ꝑuenisse in istā difficultatē illi⁹ beate visio
nis: et erit tibi salubris nebula: quā sicut ci
nerem spargit deus. Tu ipse es adhuc ne
bula: sed velut cinis. Adhuc eni peniten-
tes volutant in cinere fratres mei: tanq̄ si
miles se cōtestātes: dicētes deo suo: cinis
sum. Dixit eni quedā scriptura: Despexi
memetip̄m ꝛ distabui: et estimaui me terrā
et cinerem. Hec est humilitas penitentie.
Quādo Abraā loquit ad deū suū: ꝛ quā-
do vult sibi aperiri incendiū sodomoruꝫ:
ego inquit terra ꝛ cinis sum. Quomō fuit
ista semꝑ humilitas in magnis ꝛ sanctis vi
ris? Nebulā ergo velut cinereꝫ spargit. Qua
re? Quia quos ꝑdestinauit illos et voca-
uit: qui nō venit vocare iustos: sed pecca- Alia lra.
tores in penitētiā. † Qui emittit cry † Mittit.
stallū suā † velut frusta panis: Non † sicut buc-
denuo laborādū est dicere quid sit crystal cellas.
lū. Prelocuti eni sum⁹: ꝛ credo nō excidis
se caritati vr̄e. Quid ergo est: mittit crystal
lum suā velut frusta panis? Quomō nix il
la ipsius: qꝛ ꝑdestinatoꝝ est. Quomō ne-
bula illa ipsius: qꝛ ipsi vocant ad penitē-
tiā qui ꝑdestinati sunt ad salutē: sic est quo
dāmō crystallū ipsius. Quid est crystallū?
Multū obdurauit: multū ꝯgelauit: nō iā sic
nix facile solui pōt. Nix multoꝝ annoꝝ tp̄e
durata et serie sclīoꝝ crystallū dr̄. Et h̄ mit
tit velut frusta panis. Quid hoc sibi vult?
Fuerūt nimis duri: nō iam niui: sꝫ crystal-
lo cōparādi: et ipsi ꝑdestinati sunt ꝛ voca-
ti: ꝛ quidā eoꝝ ita: vt pascerēt alios ꝛ essēt
vtiles alijs. Et quid opus est vt numere-
mus multos: forte quos nouim⁹: illū aut il
lū? Occurrit vnicuiq̄ cogitāti ex his quos

nouit: q̄ forte duri ꝛ ptinaces ꝛ obnitētes
aduersus veritatē fuerunt: et modo predi-
cāt veritatē: facti sunt frusta panis. Quis
ille vnus panis? Multi inquit apostolus:
vnū corpus sum⁹ in christo. Unus panis
vnū corpus multi sum⁹ ipse dicit. Ergo si
vn⁹ panis totū corpus christi: mēbra chri-
sti frusta panis sunt. De quibusdā duris
facit mēbra sua: ꝛ vtilia ad alios pascēdos.
Quid imus per multos? Notissimū illū
Paulū aplm intueamur. Nihil nobis isto
viro notius: nihil suaui⁹: nihil in scripturis
familiari⁹ est. Et si fuerint qui ex tāta du-
ricia in quanta ipse fuit: panis fiant: ipso
pposito ad exemplum omnes currant: vt
explicet sensus iste. Mittit crystallū suā si
cut frusta panis. Ecce crystallū erat apl's
Paulus: durus obnitēs veritati: clamās
aduersus euāgeliū tanq̄ indurās aduer-
sus solē. Iste q̄ durus fuit crescēs in lege:
eruditus ad pedes Gamalielis legis do-
ctoris. Non audiebat Moysen ꝛ pphe-
tas christū pdicātes. Magna duritia. Cer
te gētes non audierūt pphetas: nō audie
runt Moysen: frigidi erāt: sꝫ crystallū nō
erant. Ille qui credebat in verbis pdicāti-
bus christū: et christo veniēti nō credebat
nimis obdurauerat. Quia ergo crystallū
erat: nitidus videbat ꝛ candidus: sed du-
rus ꝛ nimiū gelidus. Quō nitidus ꝛ can-
didus? Hebreus ex hebreis: fm legē pha-
riseus. Uide nitorē crystalli: audi duriciā
crystalli. Scdm emulationē psequēs eccle
siā dei. Inter lapidatores sancti Stepha-
ni martyris ibi erat iste durus: et forte cete
ris durior. Omniū eni lapidātiū vestimē-
ta seruabat: vt oīum in manib⁹ lapidaret.
Ergo videm⁹ niuē: nebulā: crystallū: bo-
num est vt ille spiret ꝛ soluat. Si eni ille nō
Alia lra. spirauerit: si nō ipse duriciā glaciei hui⁹ dis
† Ante. soluerit. † **In faciē frigoris ei⁹ quis**
† sustinebit. † **subsistet?** In faciē frigoris ei⁹. Cuius?
Dei. Unde est ei frigus? Ecce deserit pctōrē:
ecce nō vocat: ecce nō aperit sensum: ecce
non infundit grām. Soluat hō si pōt gre:
non pōt stulticie. Quare nō pōt? In faciē
frigoris ei⁹ q̄s subsistet? Uide ḡ cōgelascē
tē illū: ꝛ dicētē: Uideo aliā legē in mēbris
meis repugnātē legi mētis mee: ꝛ captiuū
me ducētem in lege pcti que est in mēbris
meis. Miser ego hō q̄s me liberabit de cor
pore mortis hui⁹? Ecce frigesco: ecce cōge
lasco: quo calore soluar vt curram? Quis
me liberabit de corpe mortis hui⁹? In fa-
ciem frigoris ei⁹ q̄s subsistet? Et q̄s seipm
liberabit: si ille deseruerit? Et q̄s liberat?
Grā dei per Iesum christū dnm nrm. Au
di ꝛ hic grām dei. Qui mittit crystallū suā
sic frusta panis: In faciē frigoris ei⁹ q̄s sub
sistet? Ergo desperatio ē? Absit. Sequit eni: Alia lra.
Emittet verbū suū ꝛ † tabefaciet † liquefaciet
ea: Non ḡ desperet nix: nō desperet nebu
la: nō desperet crystallū. De niue tanq̄ de
lana cōficit ꝛ tunica. Nebula illa in penitē
tia salutē inuenit: q2 quos pdestinauit: il-
los ꝛ vocauit. Sed licet sint inter pdestina
tos durissimi: ꝛ multo quasi tpe cōgelaue-
rint: et crystallū facti fuerint: nō erunt duri
miscdie dei: Emittet vbū suū ꝛ tabefaciet
ea. Quid ē tabefaciet ea? Ne forte in malo
itelligat: tabefaciet: liquefaciet: dissoluet.
Duri sūt eni per supbiā. Merito ꝛ supbia
stupor dicit. Quicq̄d eni stupidū est: frigi
dū est. Rigorē passi hoies quotidie dicūt
obstupuit. Ergo supbia stupor est. Emit-
tet verbū suū ꝛ tabefaciet ea. Et reuera cu
muli niuis cū calefiūt: deliquescūt in humi
litate. Quō ḡ quasi montē niuis erigit stu-
por: sic stultos erigit supbia. Emittet vbū
suū ꝛ tabefaciet ea. Ecce venit illud cry-
stallū. Saulus post cedem ꝛ lapidationē
Stephani: duricia q̄dā stupidus: in chri-
stum petit lrās a sacerdotib⁹: vt vndiq̄ ex
hibeat christanos anhelās cedes. Durus
est iste cōtra ignē dei ꝛ gelidus. Sed q̄ q̄
esset durus: q̄ q̄ gelidus: ecce ille qui emit
tet verbū suū ꝛ tabefaciet ea: clamauit de
celo feruidus: Saule Saule q̄d me perse-
queris? Una illa voce: tāta illa duricia cry
stalli resoluta est. Emittet ḡ verbū suū ꝛ ta
befaciet ea. Nō desperet de crystallo: quā
to min⁹ de niue: vel de nebula? De ipo cry
stallo nō desperet. Audi vocē quādā cry-
stalli: Qui prius fui blasphem⁹: psecutor:
et iniuriosus. Sꝫ q̄re soluit crystallū deus?
Ne de se nix ipa desperet. Ait eni: Ideo mi
sericordiā cōsecut⁹ sum: vt in me ostēderet
christus Iesus omnē patientiā ad informa
tionē eoꝝ qui credituri sunt illi in vitā eter
nā. Clamat ḡ deus ad gētes: Solui crystal
lū: venite niues. Emittet verbū suū ꝛ tabe Alia lra.
faciet ea. † **Spirabit spūs ei⁹ ꝛ † pro-** † Flabit.
fluet aque. Ecce crystallū ꝛ niues resol † fluent.
uunt: eant in aquas: Qui sitiūt veniāt ꝛ bi
bāt. Saulus dur⁹ vt crystallū Stephanū
est psecut⁹ ad mortē: Paulus iam in aqua
viua gētes vocat ad fontē. Spirabit spūs
eius et pfluēt aque. Spūs feruēs. Unde

dictũ ẽ in alio psalmo: Cõuerte dñe captiuitatẽ nostrã: sicut torrẽs in austro. Captiua eni hierusalẽ tanq̄ cõgelauerat in babylonia: flat auster: soluit rigor captiuitatis: et currit in deũ feruor caritatis. Spirauit spũs eius et profluẽt aque: fiat in eo fons aque saliẽtis in vitã eternã. † Annũciãs verbũ suũ Jacob: iusticias et iudicia sua israel. Quas iusticias: ⁊ que iudicia? Quia et quicq̇d hic humanũ gen⁹ ante perpessum est cũ esset nix: et nebula: ⁊ crystallũ: merito perpessũ est sup̄bie ⁊ elatiõis in deũ. Recurram⁹ ad originem casus nr̄i: et videam⁹ q꞉ verissime in psalmo cantatur: Priusq̄ humiliarer ego deliqui. Sꝫ qui dicit: Priusq̄ humiliarer ego deliqui: ipse dicit: Bonũ mihi q̄m humiliasti me: vt discam iustificatiões tuas. Has ergo iustificatiões a deo didicit Jacob: qui fecit ipsum Jacob luctari cũ angelo: in cuius angeli persona ipse dñs erat luctatus: tenuit: vim fecit vt teneret: inualuit vt teneret: fecit se teneri misc̄dia: nõ in firmitate. Luctat⁹ ergo Jacob p̄ualuit: tenuit: ⁊ quẽ videbat vicisse rogat: vt benedicat ab eo. Quõ intelligebat cũ quo luctatus fuerat: quẽ tenuerit? Quare violẽter est luctat⁹ ⁊ tenuit? Quia regnũ celorũ vim patit: et qui vim faciũt diripiũt illud. Ergo quare luctatus? Quia cum labore. Quare vix tenem⁹: quod facile amisim⁹? Nec facile recipiẽdũ est: qđ amisim⁹. Discam⁹ perdere qđ tenem⁹: Laboret hõ vt teneat: tenebit ad firmitatem: quod tenuerit post laborẽ. Ergo hec iudicia sua deus manifestauit Jacob et israel. Apertius dicã: id est q꞉ ⁊ iusti q̇ hic sũt: labores: piacula: molestias: passiones: pro merito patiũtur iusto iudicio dei: q꞉ ille solus põt dicere: sine causa hic passus sum: Quis ideo nõ sine causa: q꞉ p̄pter nos: qui solus põt dicere: Que nõ rapui tũc exoluebã: qui solus potuit dicere: Ecce venit princeps huius mũdi ⁊ in me nihil inueniet. Et quasi diceret ei: et quare ergo pateris: sequit ⁊ dicit: Sꝫ vt sciãt om̄es q꞉ volũtatẽ pr̄is mei facio: surgite eamus hinc. Ceteri om̄es merito suo iudicio dei et pro iusticia que patiunt nõ sibi arrogẽt: quasi habeãt passionem innocẽtie qualis in christo erat. Audi ap̄lm Petrũ: Tempus est inquit vt iudiciũ incipiat a domo dñi: exhortãs martyres et testes dei: vt om̄es minas fremẽtis secli patiẽtissime tolerẽt in semetipsis: Ait illis: Tempus inchoationis iudicij ex domo dei. Si aũt initiũ a nobis: q̄s finis eoꝝ qui nõ credũt dei euãgelio? Si iustus vix salu⁹ fiet: pctõr ⁊ impius vbi parebũt? Annunciãs verbũ suũ Jacob: iusticias ⁊ iudicia sua israel. Nõ fecit † sic vniuerse gẽti: Nemo vos fallat: nõ nũciatũ est alicui gẽti hoc iudiciũ dei quõ patiant iusti ⁊ iniusti. Quõ? Pro merito oẽs. Quõ? In grã dei. Non in suis meritis liberãtur ipsi iusti. Non annũciatũ est hoc vniuerse gẽti: sed soli Jacob: soli israel. Quid ergo nos facim⁹ si nõ annũciauit vniuerse gẽti: sꝫ tãtũ Jacob: tãtũ israel? Ubi erim⁹ nos? In Jacob et in israel. † Judicia sua nõ manifestauit eis. Quib⁹? Om̄ib⁹ gẽtibus. Et quõ vocate sunt niues soluto crystallo? Quõ vocate sunt gentes iustificato Paulo? Quõ nisi vt essẽt in Jacob? Precisus ẽ oleaster vt insereret in oliuã. Jã ad oliuã pertinet: iã non debẽt dici gẽtes: sed vna gens in christo: gens in Jacob: gens in israel. Quare gens Jacob et gẽs israel? Quia Jacob de Jsaac: Jsaac de Abraã. Abrae aũt q̇d dictũ est? In semine tuo benedicent om̄es gentes. Hoc idẽ dictũ est ad Jsaac: hoc ⁊ ad Jacob. Pertinem⁹ ergo ad Jacob: q꞉ p̄tinem⁹ ad israel. Pertinem⁹ ad Abraã: Semẽ eni Abrae: nõ me vel quolibet hoie: sed ap̄lo sctõ interp̄tãte christus est: ⁊ ipse ait: Nõ dicit et seminib⁹ tanq̄ in multis: sed tanq̄ in vno: et semini tuo qđ est christus. Si vnũ semẽ: vn⁹ Jacob: vn⁹ israel: ⁊ oẽs gẽtes vnũ in christo. Ergo ad om̄es pertinet gẽtes: qđ reuelabit ip̄e Jacob et ip̄e israel: ⁊ illi soli in alijs gẽtib⁹ deputãdi sunt: qui nolẽtes credere in christo: nolũt recedere ab oleastro ⁊ inseri oliue: remanebũt in siluosis ramis: steriles ⁊ amari. Gaudeat Jacob qui est supplãtator Esau: q꞉ supplãtauit fratrẽ suum. Cecitas eni ex parte israel facta est: vt plenitudo gentiũ intraret. De Jacob factus est israel. Quid est israel? Jã om̄es audiamus: om̄es israel: siue qui hic estis in membris christi: siue qui foris et nõ foris et per om̄es gẽtes vbiq̄ foris vbiq̄ intus. Audiat ip̄e israel qui ex Jacob fact⁹ est israel. Quid est israel? Uidens deũ. Ubi videbit deũ? In pace. In qua pace? Pace hierusalẽ: q꞉ posuit inquit fines tuos pacẽ. Ibi laudabim⁹ om̄es vn⁹ in vno: ad vnũ erimus: q꞉ deinceps multi dispersi nõ erim⁹.

Explicit tractat⁹ de ps. CXLVII

Alia lr̄a. † Qui annũciat.

Alia lr̄a. † taliter omni nationi.

Alia lr̄a. † Et.

Incipit tractatꝰ de ps̄. CXLVIII
Prefatio.

Meditatio presentis vite nr̄e in lau
de dei esse debet. Quia exultatio
sempiterna future nostre vite: laus
dei erit. Et nemo pōt idoneus fieri future
vite: q̄ se ad illā mō nō se exercuerit. Mo-
do ergo laudamꝰ deū: sed ⁊ rogamꝰ deū:
Laus nostra leticiā habet: oratio gemitū.
Promissum est enī nobis aliq̄d qđ nōdū
habemꝰ: ⁊ qꝛ verax est qui promisit in spe:
gaudemꝰ: qꝛ tn̄ nōdū habemꝰ in desiderio
gemimꝰ. Bonū est nobis ꝑseuerare in de-
siderio: donec veniat qđ promissum est: et
transeat gemitꝰ: ⁊ succedat sola laudatio.
Propter hec duo tp̄a: vnū quod nunc est
in temptatiōibꝰ ⁊ tribulatiōibꝰ huius vite.
Alterū quod tūc erit in securitate ⁊ exulta
tione perpetua: instituta est nobis etiā ce-
lebratio duoꝝ tp̄m: an̄ pasca ⁊ post pasca.
Illud qđ est ante pasca significat tribula-
tionē in qua mō sumꝰ: quod vero nūc agi-
mus post pasca significat beatitudinē in
qua postea erimꝰ. Ante pasca ergo qđ ce-
lebramꝰ hoc et agimꝰ: post pasca aūt qđ ce
lebramꝰ: significamꝰ: ⁊ nōdū tenemꝰ. Pro
pterea illud tp̄s in ieiunijs ⁊ oratiōibꝰ ex-
ercemus: hoc vero tp̄us relaxatis ieiunijs
in laudibꝰ agimꝰ. Hoc est enī Alleluia:
quod cantamꝰ: quod latine interpretaꝝ vt
nostis: laudate dn̄m. Illud ideo tp̄s ante
resurrectionē: hoc tp̄us post resurrectionē
dn̄i est: Quo tp̄e significaꝝ vita futura quā
nōdū tenemꝰ: qꝛ quod significamꝰ post re
surrectionē dn̄i tenebimꝰ post resurrectio-
nē nostrā. In capite enī nr̄o nobis vtrūq̄
figuratū est: vtrūq̄ demōstratū est. Passio
enī dn̄i ostēdit nobis vitā ꝑsentis necessita
tis: qua oportet ⁊ laborare ⁊ tribulari: ⁊ ad
extremū mori. Resurrectio vero ⁊ clarifi-
catio dn̄i ostēdit nobis vitā: quā accepturi
sumus cū venerit retribuere digna dignis:
mala malis: bona bonis. Et quodāmodo
mali om̄es cantare nobiscū possunt alle-
luia. Si aūt in malicia sua ꝑseuerauerint:
cāticum vite nr̄e future dicere pn̄t labijs:
ipsam vero vitā que tūc erit in ea veritate
que nūc significaꝝ obtinere nō possunt: qꝛ
noluerūt meditari anteq̄ veniret et tenere
quod venturum erat. Nunc ergo fratres
exhortamur vos vt laudetis deum: et hoc
est quod vobis om̄es dicimꝰ: quādo dici-
mus alleluia. Laudate dn̄m: Dicis tu alte
ri: dicit ipse tibi: cū se om̄es exhortanꝝ: om
nes faciūt quod exhortanꝝ. Sed laudate
totis votis: id est nō vt sola lingua et vox
vestra laudet deū: sed ⁊ cōsciētia vr̄a: vita
vestra: facta vr̄a. Etenī laudamꝰ mō in ec
clesijs quādo cōgregamur: cū quisq̄ descē
dit ad propria quasi cessat laudare deum.
Non cesset bene viuere ⁊ semꝑ laudat deū.
Tunc desinis laudare deū: qn̄ a iusticia ⁊
ab eo quod illi placet declinas. Nam si a
vita bona nunq̄ declines: lingua tua ta-
cet: vita tua clamat: ⁊ aures dei ad cor tuū.
Quō enī aures nostre ad voces nr̄as: sic
aures dei ad cogitationes nostras. Non
pōt aūt fieri vt habeat mala facta: qui ha-
bet bonas cogitatiōes. Facta enī de cogi-
tatiōe ꝓcedūt: nec quisq̄ pōt facere aliq̄d:
aut ad aliq̄d agendū membra mouere: ni-
si primo ꝓcesserit iussio cogitatiōis. Quō
de interiori palatio quicquid iusserit impe
rator per imperiū romanū emanat: quic-
quid videns agi per prouincias: Quantꝰ
motus fit ad vnā iussionē imperatoris in-
tus sedētis: Mouet solū ille labia cū loqui
tur et moueꝝ om̄is prouincia: cū fit qđ lo-
quiꝝ. Sic ⁊ in vnoquoq̄ nr̄m intus est im-
ꝑator in corde: sꝫ ⁊ si bonꝰ bona iubet bo-
na fiunt: ⁊ si malus mala iubet ⁊ mala fiūt.
Cū ibi sedet xp̄s: q̄d pōt iubere nisi bona:
Cū possidet diabolꝰ: q̄d p̄t iubere nisi ma-
la: In tuo aūt arbitrio deus te esse voluit:
cui pares locū: deo: an diabolo: Cum pa-
raueris: q̄ possidebit ipse imperabit. Ergo
frēs nō tantū ad sonū attēdite cū laudetis
deū: toti laudate. Cantet vox: cantet vita:
cantēt facta: et si est adhuc gemitꝰ: tribula
tio: temptatio: speret trāsitura om̄ia: et illū
venturū diē quo sine defectu laudabimꝰ.
Ecce iste psalmꝰ qm̄ manifestus est currē-
dus est nobis. Distribuit enim vniuersam
creaturā laudātē deum: et tanq̄ hortaꝝ vt
laudet quasi inueniret tacentē.

Expositio psalmi.

Laudate dn̄m de celis: Qua-
si inueniret tacētes in celis laudē
dn̄i: et exhortaꝝ vt surgant et lau-
dent. Nunq̄ celestia laudes cōditoris sui
tacuerūt: nūq̄ terrestria deū laudare cessa
runt. Sꝫ plane sunt quedā que habēt spm̄
laudandi deū in eo affectu quo eis placet
deus. Nemo enī laudat: nisi qđ ei placet.
Sunt aūt alia que spm̄ vite ⁊ intellectū ad
laudādū deū nō habēt: sed qꝛ ⁊ ipsa bona
sunt: et in ordine suo integre disposita sūt:
et ad pulchritudinē vniuersitatis referunꝝ.

quã condidit deus: ipsa quidẽ per se voce sua: et corde suo nõ laudãt deum: sed cum ab intelligentibus cõsiderant̃: per ipsa laudatur deus: et cum ꝑ ipsa laudatur deus: quodamõ et ipsa laudant deũ. Verbi gratia: Laudant deum in celis: oĩa que habẽt spiritũ vite: et intellectũ purũ ad eũ contẽplandũ: et sine fastidio et defectu diligendum. Laudant autẽ dñm per intellectũ in terra discernendi bonũ ⁊ malũ: et ꝑ intellectum cognoscendi creaturã et creatorem homines qui ista cogitãt: ⁊ quibus tribuit dñs mentẽ discernẽdi ista delectandi atq₃ laudandi: hoĩes possũt. Pecora nũquid habent hmõi intellectum? Si haberent huiusmodi intellectũ pecora: nõ nobis diceret deus: Nolite esse sicut equ⁹ et mul⁹ quibus nõ est intellect⁹. Qñ hortatur nos vt nõ simus sicut pecora sine intellectu: ostendit nobis quia homini tribuit intellectum ad laudandũ deum. Arbores nũquid vel vitam habẽt: ipsam qua sentiũt sicut pecora? Nam pecora et si sensuz interiorẽ rationalem ⁊ mentẽ intelligentẽ atq₃ discernentem nõ habẽt quã homo habet vt laudent deum: habent tñ vitam manifestã: sic nouimus appetendi cibũ: vtilia sumendi: noxia respuendi: sensus corꝑalia discernẽdi: Visum ad colores: auditũ ad voces: olfactũ ad odores: gustuz ad sapores: motus vel ad voluptates: vel ad molestias cognoscendas: Intelligimus hec: ⁊ videmus ante oculos nostros. Non habent rationẽ intelligendi: sed habẽt spiritũ corꝑis animati et vitam manifestã. Arbores aũt nec ipsã habẽt: et tñ omnia laudãt deũ. Quare laudant deum? Quia cũ ista videm⁹: et cõsideram⁹ creatorẽ q̃ ea fecit: de illis nascit̃ i nob̃ laus dei: ⁊ cũ ipsoꝝ ꝯsideratõne laudat̃ de⁹: oĩa laudãt deũ. Cepit ꝗ̃ iste de celo: laudãt oĩa: et dic̃ laudate. Quare cũ laudant dicit laudate? Quia delectat̃⁹ est in eo quod laudant: et placuit ei quasi adiũgere hortationẽ suaz: Quõ si venias ad homines bonũ aliquid oꝑantes cum gaudio: siue in vinea: siue in messe: siue in agricultura: placet tibi quod faciũt: et dicis facite: agite. non vt tũc incipiãt facere qñ dicis: ß quia placet tibi qꝺ faciẽtes inueneris: adiũgis gratulationẽ et exhortationẽ tuam. Dicẽdo enim facite: ⁊ exhortãdo facientes: voto quasi facis cuz illis. In hac ergo exhortatione plenus spiritu ꝓpheta dicit hec: et psalmus est Aggei et Zacharie: sic habet titulum: Isti duo ꝓphete eo tempore quo captiu⁹ populus tenebat̃ in babylonia: prophetabant iam futurũ finẽ captiuitatis: vt restauraret̃ ciuitas hierusalẽ: que bello ceciderat. Significauerunt ergo nobis in mysterio vitã futuram: vbi laudemus deũ post captiuitatẽ vite ꝑsentis: vbi erit innouatio ciuitatis illius magne hierl̃m vñ ꝑegrini suspiramus: captiuati adhuc sub onere et sarcina corporis mortalis vnde adhuc gemimus in ꝑegrinatione: exultabimus autẽ in patria. Qui aũt nõ gemit peregrinus: non gaudebit ciuis: quia desideriũ nõ est in illo. Prophete ergo isti sancti: magnam consolationem prebuerunt: tunc captiuato populo scd̃m carnem: id est constituto in babylonia sub regibus alienigenis. Ostendebãt eni per prophetiam futurum tempus liberatiõis: a captiuitate instauratiõis hierusalẽ. Sed illa omnia in figura gesta sunt: habent veritatẽ suam. Figurata sũt in antiquis: presentia ostenduntur in nobis. Modo ergo quid dicit apl̃us? Quãdiu sumus in corpore ꝑegrinamur a dño: Nõdũ sumus in patria. Quãdo erimus in patria? Quando triumphabim⁹ deuicto inimico diabolo: quãdo mors nouissima inimica destruet̃. Tũc fiet sermo qui scriptus est: Absorpta est mors in victoria. Vbi ẽ mors cõtentio tua? Vbi est mors aculeus tuus? Quãdo ergo nulla erit mortis contẽtio: que modo est: et facit nos gemere ex defectu: ex mobilitate rerum: et fragilitate carnis humane: ꝯtendũt nobiscũ quotidie tẽptatiões: ꝯtẽdũt nobiscũ quotidie delectatiões: ⁊ si nõ cõsentimus: tamẽ molestiã patimur: et cõtendimus: et magnum ꝑiculum est: ne qui contendit vincatur. Si aũt nõ cõsentiẽdo vincamus molestias: tñ patimur resistendo delectationibus: non cessat: et nõ moritur hostis: nisi in resurrectiõe mortuorum: Sed ꝑsumamus: fidam⁹: erigunt nos Aggeus ⁊ Zacharias: cãtant futurã liberationem nr̃am. Si illi ppl̃o cãtauer̃t: et impletũ est: christiano ppl̃o qꝺ cantatur nõ implebit̃: Securi estote nõ tãtũmodo in ista ꝑegrinatiõe vite hui⁹: sed quõ h̃ agatis: videte: Nõ vobis placeat amor babylonie: ne obliuiscamĩ ciuitatẽ hierl̃m. Et si corp⁹ nostrũ adhuc in babylonia tenet̃: cor nostruz ad hierl̃m ꝑmittat̃. Laudet ergo tota creatura dñm: q₂ hoc ibi facturi sumus qꝺ hic ꝑmeditamur. Laudate dñm de celis:

Laudate eū in excelsis. Primo de ce
lis dicit: postea de terra. Laudatur eni de-
us qui fecit celū et terrā: Celestia tranquil
la sūt: pacata sūt: ibi sp gaudiū: nlla mors:
nlla egritudo: nlla molestia: sp laudāt deū
bti. Nos aūt adhuc in imo sum⁹: s cū cogi
tam⁹ quō illic laudetur deus: cor ibi habe
mus: ⁊ nō sine causa audim⁹: sursū corda.
Leuem⁹ cor sursuz: ne putrescat in tra: qm
placet nobis qd ibi agunt angeli. Modo
nos spe: postea re: et cuz illuc venerimus:
Laudate ergo eū in excelsis. ¶ Lauda-
te eū omnes angeli ei⁹: laudate eū
oēs virtutes ei⁹. Laudate eū sol
et luna: laudate eū oēs stelle et lu-
men. ¶ Laudate eū celi celorū: et
aque que sup celos sūt laudent no
men dni. Qn explicauit omnia nūeran
do: Sed tn sūmatim quasi oia ꝯstrinxit et
cōclusit omnia celestia laudātia creatorē
suū. Et q̄si diceret ei: quare illū laudāt: qd
illi debent: quid illis cōtulit vt laudāt eū:
Seqtur: Qm ipse dixit et facta sūt:
ipse mādauit et creata sūt. Nō mirū
si opa laudēt opatorē. Nō miruz ē: si facta
laudēt factorez. Nō mirū si creatura lau-
det creatorē. Ibi ⁊ christ⁹ noiatus ē: et q̄si
nō audiuim⁹ nomē ipsius: qui est christus:
In principio erat verbum: ⁊ verbum erat
apud deū: ⁊ de⁹ erat verbū: hoc erat in pri
cipio apd deū: Oia p ipm facta sūt: et sine
ipo factum ē nihil. Per qd facta sūt: Per
verbū. Quō hic ostēdit: qz p verbū facta
sūt: Ipse dixit et facta sūt: ipse mandauit et
creata sūt. Nemo dicit: nemo mādat: nisi
verbū. ¶ Statuit ea in seculū ⁊ in se
culū seculi: Omnia celestia: oia superio
ra: virtutes oēs atqz angelos ciuitatē quā
dā supnā: bonā: sanctā: beatā: Vn̄ qm pe
grinamur miseri adhuc sumus: ⁊ quo redi
turi in spe beati: ⁊ quo cū redierimus: in re
beati. Statuit ea in seculū ⁊ in seculū secu
li: Preceptū posuit ⁊ non pteribit.
Quale pceptuz putatis habere celestia et
angelos sāctos: Quale pceptū dedit illis
de⁹: Quale: nisi vt laudēt illū: Beati quo
rū hoc est negociū laudare deū: Nō arāt:
nō semināt: nō molunt: non coquūt. Opa
eni sūt ista necessitatꝭ: Ibi necessitas nō ē.
Nō furātur: nō depdant: nō adulterātur.
Opa eni sūt ista iniqtatꝭ: Ibi iniqtas nō ē.
Nō frāgūt panē esurienti: nō vestiūt nudū:
nō suscipiūt pegrinū: nō visitāt egrotū: nō
cōcordant litigiosū: nō sepeliūt mortuum.
Opa eni sūt ista misericodie: Ibi aūt nul-
la miseria est in qua fiat mīacordia. O be
ati. Putam⁹ erim⁹ nos sic: Eia suspirem⁹:
de suspirio gemam⁹. Et qd sumus vt ibi si-
mus: Mortales: piecti: abiecti: terra ⁊ ci
nis. Sz q pmisit omipotēs est. Si ad nos
attendam⁹ quid sumus: Si ad illū: de⁹ est:
omnipotēs est. Nō est facturus angelū ex
hoie: qui fecit hoiem ex nihilo. Aut vero
p minimo habet de⁹ hoiem: ppt quē mo-
ri voluit vnicū suū: Attendam⁹ ad iudici-
um dilectiōis et pmissiōis dei. Tales ar-
ras accepim⁹: tenemus mortē christi: tene
mus sāguinē christi. Quis mortu⁹ ē: Vni-
cus. Pro quib⁹ mortuus est: Utinā p bo-
nis: vtinā p iustis. Sed qd est: Eteni chri
stus ait apls: p impijs mortuus est. Qui
donauit impijs mortē suā: qd seruat iustis
nisi vitā suā: Erigat g se hūana fragilitas:
nō desperet: non se collidat: nō se auertat:
nō dicat: Nō ero. Qui pmisit: de⁹ ē: ⁊ ve-
nit vt pmitteret: apparuit hoib⁹: venit sus-
cipere mortē nostrā: pmittere vitaz suam.
Venit ad regionē pegrinatiōis nostre ac-
cipere hic quod abūdat: opprobria: flagel
la: colaphos: sputa in faciem: ꝯtumelias:
spineā coronā: suspēsiōem in ligno: crucē:
mortē. Hec abūdant in regiōe nr̄a: ad ta-
lia cōmercia venit. Quid hic dedit: Quid
hic accepit: Dedit exhortatiōem: dedit do
ctrinā: dedit remissiōem pctōꝝ: accepit cō
tumelias: mortē: crucē. Attulit nobis de il
la regiōe bona: et in regiōe nostra ipse ptu
lit mala. Promisit tn̄ nobis qd ibi futuri si
mus: vn̄ venit: ⁊ ait: Pat volo vt vbi ego
sū ⁊ ipi sint mecū. Tāta pcessit dilectio: qz
vbi nos eram⁹: fuit nobiscū: vbi ipse est eri-
mus cū illo. Quid tibi pmisit de⁹ o hō mor
talis: Quia victur⁹ es i etnū. Nō credis:
Crede. Plus est iā qd fecit: qz qd pmisit.
Quid fecit: Mortu⁹ ē p te. Quid pmisit:
Ut viuas cū illo. Incredibili⁹ ē qd mortu
us ē etn⁹: qz vt in etnū viuat mortalis. Iā
qd icredibili⁹ ē tenem⁹. Si ppt hoiez mor-
tu⁹ ē de⁹: nō ē victur⁹ hō cū deo: Nō ē vic-
tur⁹ mortal i etnū ppt quē mortu⁹ ē q vi-
uit i etnū: Sz quō mortu⁹ ē de⁹: Et vn̄ mor
tuus ē de⁹: Et pōt mori de⁹: Accepit ex te:
vn̄ morere p te. Nō posset mori: nisi caro: n
posset mori: nisi mortale corp⁹: Induit se
vbi morere p te: iduet te vbi cū illo viuas.
Ubi se induit morte: In vginitate mr̄is.
Ubi te iduet vita: In eqlitate pr̄is. Elegit
sibi h thalamū castū: vbi ꝯiūgeret spōsus
spōse. Verbū caro factū ē: vt fieret caput
ecclie. Verbū eni ipm nō ē pars ecclie: sed

vt esset caput ecclesie: carnem assumpsit.
Quiddā nostrū iam sursum est: qđ hic ac-
cepit vbi mortuus est: vbi crucifixus ē. Iā
quedam ꝓmitie tue ꝑcesserunt: dubitas ꝗa
secuturꝰ es? Ergo conuertat se ⁊ ad terrena:
qꝛ iam dixit laudes celestiū. ¶ Laudate
dominū de terra: Supius eñ vnde ce-
pit: Laudate dominū de celis: et enarrauit
celestia. Mō audi terrestria. Dracones
⁊ omnes abyssi. Abyssi profunditates
aquarū sunt: maria omnia ⁊ nubilosus iste
aer: ad abyssum ꝑtinet: Ubi nubes: vbi vē-
ti: vbi tempestates: vbi pluuia: coruscatio-
nes: tonitrua: grādines: nix: ⁊ quicqđ vult
deus fieri sup terras de isto humido ⁊ cali-
ginoso aere: totū h̄ terre nomie appellauit:
qꝛ i imis mutabile ē atqꝫ mortale: nisi forte
putatis quia sursuꝫ pluit stellis. Omia ista
hic fiunt ꝓpe ad terrā. Et aliqñ sunt homi-
nes in cacuminibꝰ montiū: nubes sub se vi-
dēt ⁊ fiunt plerūqꝫ pluuie: ⁊ apparent bene
intētis omia ista que ꝑturbato aere cōcitā-
tur hic fieri in ista mūdi ꝑte ifima: ꝓpterea
ad istaꝫ caliginosam: id est ad hunc aerem
tanqꝫ ad carcerem damnatꝰ est diabolus:
de apparatu superioruꝫ angelorum lapsus
cū āgelis suis. Nā apostolꝰ h̄ de illo dicit:
Scdm ꝑncipē potestatis aeris huiꝰ ꝗ nūc
opatur in filios diffid. ae. Et alius aposto
lus dicit: Si eñ deus angelis peccātibꝰ nō
pepcit: sed carceribꝰ caliginis inferni retru
dēs: tradidit in iudicio puniēdos seruari:
infernū hoc appellans qđ inferiorꝫ ps mun-
di sit. Noli ḡ cogitare ꝗd accepit diabolꝰ:
sed quid ꝑdidit. Oia ḡ ista videtis qualia
sunt: mutabilia: turbata: terribilia: corru-
ptibilia: tamen habent locum suū: habent
ordinē suum: implent ⁊ ipa vniuersaꝫ pul-
chritudinē pro modo suo: et ideo laudant
dominū. Conuersus ḡ ad illa tanqꝫ exhor-
tans: ⁊ ipa imo exhortans nos: vt eoꝝ cō-
sideratiōe laudemus dñm. Sic eñ laudāt
deū cum cōsiderata pariūt laudem dei: ce-
pit ita dicere: Laudate dñm de terra: dra-
cones ⁊ oēs abyssi. Dracones circa aquā
versantur de speluncis ꝓcedunt: feruntˀ in
area: concitatˀ ꝓpter eos aer. Magna que-
dam sunt animātia dracones: maiora non
sunt sup terrā. Propterea inde cepit: dra-
cones ⁊ omnes abyssi. Sunt aūt spelunce
aquarū latentiū vnde flumina: vñ fontes
ꝓcedunt vt fluant sup terram: alia occulta
subter eunt: ⁊ totū hoc atqꝫ omnis ista hu-
mida natura aquarum simul cū mari: ⁊ isto
infimo aere abyssus vel abyssi vocantˀ: vbi
viuūt dracones: ⁊ laudant deū. Quid pu-
tamꝰ? Quia choros faciūt dracones: ⁊ lau
dant deū? Sed vos ꝯsiderātes dracones:
attendite artificē draconū creatorē draco-
nū. Et cū miramini dracones ⁊ dicitis: ma
gnus deus qui hec fecit: dracones laudāt
deum de vocibus suis. Et dracones ⁊ oēs
abyssi. ¶ Ignis: grando: nix: glaci- Alia lra
es: spūs †tempestatis: que faciunt †ꝓcellarū.
verbū eius. Quare hic addidit: que fa-
ciunt verbū eius? Multi stulti nō valentes
cōtemplari ⁊ discernere creaturā locis suis
⁊ ordine suo: sb nutu ⁊ iussu dei agentē mo-
tus suos: visum est illis: ꝗa supiora omnia
deus gubernat: inferiora vo despicit: abij-
cit: deserit: vt nec curet ista: nec gubernet:
nec regat: sed casibꝰ regantˀ: quō possunt:
qua possunt: et mouent illos qui dicūt ali-
quādo sibi: sed nō dicant tibi: id est ne au-
diēdo tu ꝯsētias qñ ista dicūt: blasphemia
eñ sunt ⁊ execrabilia deo. Si deus plueret:
nūquid plueret i mare? Qualis inquiūt ꝓ-
uidētia: getulia sitit: ⁊ mare cōpluitˀ. Acu-
te sibi videntˀ tractare. Quibꝰ dicendū est
h̄: Getulia sitit: vt tu ne sitires. Bonū eñ
erat vt diceres deo: Anima mea velut ter-
ra sine aqua tibi. Qđ alio loco apte dicitˀ:
Sitiuit tibi aīa mea ꝗꝫ multipliciť tibi ⁊ ca-
ro mea. Et dñs in euangelio: Beati ꝗ esu-
riunt ⁊ sitiunt iusticiam: quoniā ipi satura-
buntˀ. Iste eñ iam saturatꝰ est ꝗ talia dispu
tat: ⁊ quasi doctus nisi videtˀ: nec vult disce
re: ideo nō sitit. Nā si sitiret: vellet discere:
⁊ inueniret: quia totum dei ꝓuidentia fit in
terra: et etiam miraretur disposita membra
pulicis. Attēdat caritas vestra: Quis dis-
posuit membra pulicis ⁊ culicis: vt habeāt
ordinem suuꝫ: habeant vitam suam: habe-
ant motū suum? Unam bestiolam breuem:
minutissimā considera quā volueris: si con
sideres ordinem membroꝝ ipsius: ⁊ anima-
tionē vite qua mouetur: et ꝑ se fugiat mor-
tem: amat vitam: appetit voluptates: deui-
tat molestias: exerit sensus diuersos: viget i
motu cōgruo sibi. Quis dedit aculeum cu
lici quo sanguinē sugat? Q̄ tenuis fistula ē
qua sorbet? Quis disposuit ista? Quis fe-
cit ista? Expauescis in minimis: lauda ma-
gnum. Hoc itaqꝫ tenete fratres mei: nemo
vos de fide excutiat: et de sana doctrina.
Qui fecit in celo angelum: ipe fecit in terra
vermiculū: sed angelum in celo pro habi-
tudine celesti: vermiculum in terra pro ha-

bitudine terrestri. Nu͂quid angelu͂ fecit re-
pere in ceno: ⁊ vermiculum in celo? Distri-
buit sedibus habitatores: incorruptionem
incorruptis sedibꝰ dedit: corruptibilia in-
corruptibilibus locis. Totu͂ attende: totu͂
lauda. Qui ergo disposuit membra vermi-
culi: non gubernat nubes? Et quare in ma-
re pluit? Quasi no͂ sint in mari que alantur
pluuia: quasi ibi non fecit pisces: quasi ibi
non fecit animalia. Attendite quomo͂ cur-
runt pisces ad aqua͂ dulcem. Et quare in-
quit pisci pluit: ⁊ mihi non pluit aliqua͂do?
Ut cogites te i͂ regione esse deserti ⁊ in pe-
grinatione vite: ⁊ amarescat tibi vita p̄sens
vt futuram desideres: aut vt flagelleris: et
corripiaris ⁊ corrigaris. Quo͂ autez distri-
buit ꝓpria regionu͂z? Ecce quia de getulia
locuti sumus: pluit hic ꝓpe omni anno: et
omni anno dat frumentu͂. Seruari hic fru-
mentu͂ non potest: cito corru͂pit̄: quia omni
anno dat̄: ibi q̄ꝛ raro: et multu͂ datur ⁊ diu
seruat̄. Sed forte putas: q̄ꝛ ibi deserat deus
homi͂es: aut no͂ ibi s̄m iocu͂ditate͂ suam: et
laudant: ⁊ glorificant deum. Apprehende
inde getulu͂: pone int̄ istas arbores ame-
nas fuge͂ hic vult ⁊ redire ad nuda͂ getulia͂.
In omnibus ergo locis deus regionibus
tempora sua quecꝫ distribuit et ordinauit:
⁊ longum est co͂memorare diligentiore͂ co͂-
sideratione͂ omniu͂ rerum. Quis illam ex-
plicat? Tame͂ qui oculos habent: multa ibi
vident: cum viderint placent: cum placue-
rint laudant̄: non tan͂q̄ ip̄a: sed ille qui fe-
cit: ita omnia laudabunt deu͂. Hec consi-
derabat spiritꝰ ꝓphetie cu͂ dixisset: Ignis:
grando: nix: glacies: spiritus tempestatis:
q̄ omnia turbata vident̄ quibusda͂ stultis ⁊
quasi casibus agitari: addidit: que faciunt
verbu͂ eius. No͂ tibi ergo videant̄ casibus
moueri que verbo dei i͂ omni motu suo de-
seruiunt. Quo vult deus illuc lucet ignis:
illuc fertur nubes: siue pluuiaz: siue niuem:
siue grandine͂ portet. Et quare aliquando
ꝑcutiunt monte͂ fulmina: et non percutiunt
latrone͂? Quodcu͂qꝫ possum dicere pro ca-
ptu mentis mee qua͂tum deus donare di-
gnetur: maiores maiora nouerint: ⁊ amplꝰ
intelligant: et det vobis deꝰ plus sapere q̄
dico: tame͂ cum tempera͂tia sine superbia.
Possum ergo ꝓ modulo meo dicere: qua-
re ꝑcutiunt montem: ⁊ non ꝑcutiunt latro-
nem: quia forte adhuc latronis conuersio-
nem querit: et ideo percutitur mons: quia
non timet: vt mutetur homo qui timet ali-
qua͂do. Et tu cum das disciplina͂: terram
feris: vt infans expauescat. Et aliqua͂do fe-
rit que͂ vult homine͂. Sed dicis mihi; Ecce
cedit innocentiore͂ ⁊ dimittit sceleratiorez.
Noli mirari: vndecu͂qꝫ mors pio bona est.
Unde aute͂ scis illi sceleratiori si se mutare
noluerit: quid penarum in occulto seruet̄?
No͂ne mallent fulmine incendij potius in-
terire quibꝰ i͂ fine dicet̄: Ite in igne͂ eternu͂.
Opus est vt innocens sis. Quid en͂? Ma-
lum est mori in naufragio: bonum est mori
febre? Siue inde: siue inde moriatur: quere
qualis sit qui morit̄: quo post morte͂ iturus
est: no͂ vn͂ de vita exiturꝰ e͂: quacu͂qꝫ occasi-
one hinc exituri sumꝰ. Quibꝰ exitibꝰ marty-
res exire merueru͂t. Nunq̄d febribꝰ? Quo
m̄lti opta͂t vt febribꝰ soluant̄? Alij vno ictu
gladij: alij ignibꝰ: alij bestijs? Et deuoraue-
ru͂t bestie corpa martyru͂: ⁊ non timueru͂t ne
perire͂t corpora ipsoꝝ. Undiqꝫ en͂ deus re-
ducet corpora sanctoru͂ suorum: cui capil-
li capit̄ n̄ri numerati su͂t? Et qn͂ voluit: tres
pueros ab igne liberauit: Nu͂quid ideo ma-
chabeos in igne deseruit? Illos aperte libe-
rauit: illos occulte coronauit. Nouit igitur
deus q̄d agat. Tu time ⁊ bonus esto: Un-
decu͂qꝫ voluerit vt exeas hinc paratum te
inueniat. Inquilinꝰ enim es non possessor
domus. Locata est tibi domus ista: tibi lo-
cata est non donata: ⁊ si nolis migrabis: et
non eam tali conditione accepisti: vt quasi
tempora certa tibi sint. Quid dixit dominꝰ
deus tuꝰ? Qn͂ voluero cum dixero: migra:
patus esto. Expello te de hospitio: sed da-
bo domu͂. Inquilinus es in terra: eris pos-
sessor in celo. Quicq̄d ergo hic accidit con-
tra volu͂tate͂ nostra͂: noueritis no͂ accidere:
nisi de volu͂tate dei: de ꝓuidentia ipsius: de
ordine ip̄iꝰ: de nutu ipsius: de legibꝰ ip̄iꝰ: et
si nos no͂ intelligimꝰ quid: quare fiat: debe-
mus hoc prude͂tie ipsius: q̄ꝛ no͂ fit sine cau-
sa: ⁊ non blasphemabimꝰ. Cum en͂ ceperi-
mus disputare de operibꝰ dei: quare hoc:
quare illud: ⁊ no͂ debuit sic facere: male fe-
cit hoc: vbi e͂ laus dei? Perdidisti alleluia.
Omnia sic co͂sidera quo͂ placeas deo ⁊ lau-
des artificem: Quia si intrares i͂ officinam
forte fabri ferrarij: non auderes rep̄hende-
re folles: incudes: malleos. Et da imperi-
tum homine͂ nesciente͂ quid quare sit: ⁊ om-
nia rep̄hendit: Sz si no͂ habeat peritia͂ arti-
ficis: ⁊ habet saltem consideratione͂ homi-
nis: quid sibi dicit? Non sine causa hoc lo-
co folles positi sunt. Artifex nouit quare: ⁊

si ego nō noui. In officina nō audet vitu-
perare fabrū: ⁊ audet reprehendere in hoc
mūdo deū? Ergo queādmodū ignis: grā-
do: nix: glacies: spūs tempestatis: que faci
unt verbū eiꝰ: sic oīa que vanis videtur in
reruȝ natura temere fieri: nō faciūt nisi ver
bum eius: qꝛ nō fiunt nisi iussu eius. Dein
de dicit vt dñm laudent. Montes ⁊
Alia lra. oēs colles: ligna fructifera ⁊ oīs
† vniuersa. cedri. Bestie ⁊ † oīa pecora: † rep-
serpētes ⁊ vo tilia ⁊ volatilia pennata. Deinde ad
lucres pēnate. hoīes. Reges terre ⁊ omnes po-
puli: principes ⁊ oēs iudices ter-
re. Iuuenes ⁊ virgines senes cū
iunioribus laudet nomē dñi. Ex-
plicata ē laus d̄ celo: explicata ē laus d̄ ter
ra. Quia exaltatū est nomē eius so
lius. Nemo hoīm querat exaltare nomē
suū. Uis exaltari? Illi te subde qui nō pōt
Alia lra. humiliari. Exaltatuȝ est nomen eiꝰ solius.
sup celū ⁊ trā. Confessio eius † in celo ⁊ in ter-
ra: Quid est ꝯfessio eius in celo ⁊ in terra?
Quia ipse cōfitetur? Non. Sed qꝛ illi om-
nia ꝯfitentur: oīa clamant: omniū pulchri
tudo quodāmodo vox eoꝝ est cōfitentiuȝ
deo. Clamat celum deo: Tu me fecisti non
ego. Clamat terra: Tu me ꝯdidisti ñ ego.
Quō ḡ clamāt ista? Qñ ꝯsiderātur ⁊ h̄ in
uenitur ex tua cōsideratione clamāt: ex vo
ce tua clamāt. Cōfessio eius in celo ⁊ in ter
ra. Attende celū: pulchrū est: attēde terrā
pulchra est. Utrūq; sibi valde pulchꝝ est.
Ipe fecit: ipe regit: ipius nutu gubernanᷣ.
Ipse traijcit tpa: momenta ipe instaurat:
p̄ seipm istaurat. Oīa ḡ ista laudat illū: si-
ue in statu: siue in motu: siue de terra deoꝛ-
sum: siue de celo sursū: siue in vetustate: si-
ue in renouatiōe. Cū vides hec ⁊ gaudes
⁊ attolleris in artificē: inuisibilia eius p̄ ea
q̄ facta sūt intellecta cōtueris: ꝯfessio eius
in celo ⁊ in terra: id est confiteris ei de rebꝰ
terrenis: ꝯfiterı̄ ei de rebꝰ celestibꝰ: ⁊ qꝛ ipse
fecit omnia: ⁊ meliꝰ illo non est aliq̇d: q̇cq̇d
fecit intra illū est: ⁊ q̇cquid ī his placet mi-
nus est q̄ȝ ipse. Nō ḡ ita tibi placeat quod
fecit: vt recedas ab eo q̇ fecit. Sed si amas
quod fecit: multomagis eū q̇ fecit: Si pul-
chra sunt que fecit: quātomagis pulchrioꝛ
est qui fecit. Cōfessio eiꝰ in celo ⁊ in terra.
Et exaltauit cornu populi sui. Ecce
quod ꝓphetabant Aggeus ⁊ Zacharias
modo cornu populi sui humile est in tritu-
ris: in tribulationibus: in temptatiōibꝰ: in
tonsione pectoꝝ. Qñ exaltabit cornu po
puli sui? Quādo venerit ipse dominꝰ: ⁊ oꝛ-
tus fuerit sol noster: nō iste qui oculis vide
tur et oriᷣ sup̄ bonos et malos: sed de quo
dicitᷣ vobis qui timetis deū orietᷣ sol iusti-
cie ⁊ sanitas in pennis eius: ⁊ de quo dictu
ri sūt sup̄bi ⁊ ipij: Iusticie lumen nō illuxit
nobis: ⁊ sol non est ortus nobis. Ipse erit
estas nostra. Modo fructus per hibernū
in radice nō apparent. Attendis quasi ari
das arbores p̄ hyemē: Qui nō nouit vide
re aridaȝ putat vitē: ⁊ forte iuxta ē que ve-
re aruit. Simules sunt ambe p̄ hyemē: illa
viuit: illa mortua est: sed illius vita ⁊ illius
mors in abscōdito ē. Estas ꝓcedit: vita il
lius clarificatur: mors illius manifestatur.
Procedit honoꝛ foliorū: fecunditas fruc-
tuuȝ: vestitur vitis in facie ex eo qđ habet
in radice. Ergo mō fratres tales sumus q̄-
les sunt ⁊ alij hoīes. Quō nascunᷣ: man-
ducāt: bibūt: vestiūtur: trāsigunt vitā istā:
sic ⁊ sancti. Aliqñ res ipse decipiūt homi-
nes: ⁊ dicūt: Ecce postq̄ȝ cepit esse christi-
anus: nūquid non ei dolet caput? Aut qꝛ
christianus est: quid habet plus a me? O
vitis arida: attendis iuxta te vitem nudā
in hiberno: sed nō aridā p̄ estatis viui. Et
veniet dñs honoꝛ noster q̇ latebat in radi
ce: et tunc exaltabit cornu populi sui: post
captiuitatē in qua mortaliter viuimꝰ. Uñ
dicit Aplus: Nolite ante tēpus iudicare:
donec veniat dñs ⁊ illuminabit abscōdita
tenebrarū: ⁊ tunc laus erit vnicuiq; a deo.
Sed dicis mihi. Ubi est radix mea? vbi ē
fructus meus? Si credis: nosti vbi est ra-
dix tua. Ibi est eñ: vbi est fides tua: vbi ē
spes ⁊ caritas tua. Audi Aplm: Mortui
eñ estis: Quasi p̄ hyemē mortui appare-
bāt. Audi qꝛ viuūt: ⁊ vita vr̄a abscōdita ē
inq̇t cū xp̄o ī deo. Ecce vbi habes radicē.
Qñ ḡ honore ornaberis: qñ fecūdaberis
fructu? Audi illū sequētē: Cū christus ap
paruerit vita vestra: tūc ⁊ vos apparebitı̄
cū ipso in glīa. Et exaltabit cornu ppl̄i sui.
Hymnꝰ oībus sanctis eiꝰ. Hym
nus scitı̄ quid ē? Cātus ē cū laude dei. Si
laudas deū ⁊ nō cātas: nō dicis hymnū.
Si cātas eñ ⁊ nō laudas deum nō dicis
hymnū. Si laudas aliud qđ nō ꝑtinet ad
laudē dei: ⁊ si cātādo laudes nō dicı̄ hym
nū. Hymnus ḡ tria ista habet: ⁊ canticū ⁊
laudē ⁊ dei. Laus ḡ dei in cātico hymnus
dicitᷣ. Quid est ḡ hymnꝰ oībus sanctı̄ eiꝰ?
Accipiāt sancti eiꝰ hymnū: dicant sancti
eiꝰ hymnū: quia h̄ est qđ accepturi sunt in

fine: hymnuz sempiternū. Ideo alio loco
dicit psalmus: Sacrificiū laudis glorifi-
cabit me: ⁊ ibi est via qua ostendā illi salu
tare meū: Et beati q̄ habitāt in domo tua
in secula seculoꝝ laudabūt te: hoc ē hym-
Alia lra. nus omnibus sanctis eius. Qui sunt san-
t filijs. cti eiꝰ: Filij isrl populi appropin-
t populo. quātes sibi. Nemo dicat: nō sū filꝰ isrl.
t appropinquanti Ne putetis iudeos filios israel esse: ⁊ nos
non esse filios israel. Audeo vobis dicere
fratres mei: illi nō sunt ⁊ nos sumꝰ. Audi
te quare: quia maior est natꝰ ꝺm spiritū: q̄
natus ꝺm carnem. Vñ israel: Ex Abraā.
Quia Isaac ex Abraam: israel ex Isaac.
Quō placuit deo Abraā: Credidit autez
Abraā deo: ⁊ reputatū est illi ad iusticiā.
Quisq̄s imitatus fuerit Abraaz: filius est
Abrae. Quisq̄s degenerauit a fide Abra
am: ꝑdidit ꝓgeniē Abrae. Iudei degene
rauerūt: ꝑdiderūt. Imitati sumus nos: in
uenimus. Audi q̄ illi perdiderūt: Quid
illis dicit dominus dicentibus filij sumus
Abrae: Ausi sūt ostētare se ⁊ erigē ceruicē
cē de nobilitate generis iusti. Et quid illis
dominꝰ: Si filij Abrae essetis facta: vtiq̄
Abrae fecissetis. Si ergo ꝑdiderūt ipsi qđ
filij sunt Abrae: inuenimꝰ nos vt filij simꝰ
Abrae. Credendo quippe inuenimꝰ: qđ il
li nō credēdo amiserūt: q̄ credidit Abra-
am deo: ⁊ reputatū est illi ad iusticiā. Et se
men Abrae christꝰ: ⁊ in christo nos sumꝰ:
⁊ ex israel populus: de quo populo Ma-
ria: de qua Maria christꝰ: in quo christo
nos: Ergo filij israel nos. Et quō addidit
vt discerneret nos: Filijs isrl populo ap-
propinquāti sibi. Attēdite iudeos: si pro-
pinquant ipsi sunt ⁊ forte ꝓpinquant. Di
cit mihi aliquis: Quotidie cātāt ⁊ ipi psal
mū: ⁊ cantant hymnos dei. Non audistis
quod eis dixit ꝓpheta: Populus hic la-
bijs me honorat: cor autē eorū longe est a
me. Si illorum cor longe est: nostrum aūt
proximuz est: quia credimus: quia spera-
mus: quia diligimus: quia christo adiun-
cti sumus: quia mēbra ipsius facti sumus.
Nūquid membra longe sunt a capite: Si
essent longe ⁊ diuisa essent: nō diceret: Ec
ce ego vobiscū sum omnibus diebus vsq̄
in cōsūmationē seculi. Si separata essent:
nō de celo diceret: Saule saule quid me ꝑ
sequeris: Si nō in nobis esset: nō diceret:
Esuriui ⁊ dedistis mihi mādūcare. Et cū
diceret illi: Quādo te vidimus esurientē:
respondit: Cū vni ex minimis meis fecistis

mihi fecistis. Ecce ꝓplus: ecce appropin-
quās israel: ⁊ cū illo mō spe: postea re.
Explicit Tract. de ps. CXLVIII.

Incipit Tract. de ps. CXLIX.
Exhortatio.

Laudemus dñm ⁊ in voce: ⁊ in in
tellectu: ⁊ in opere bono. Et sicut
nos hortatur iste psalmus: cante-
mus ei canticū nouū. Sic eñ incipit.

Expositio psalmi.

Cantate domino canticum
nouū: Vetus homo: vetus can-
ticū: nouus homo: nouū canticū.
Vetus testamentū: vetus canticum. No-
uum testamentū: nouum canticū. In ve-
teri testamento ꝓmissiones sunt tempora
les ⁊ terrene. Quisquis terrena diligit: ve
tus canticū cantat. Qui vult cantare can
ticum nouū: diligat eterna. Ipa dilectio
noua est ⁊ eterna. Ideo semꝑ noua: q̄ nū
q̄ veterascit. Nam si bene cōsideras: anti
quū est hoc. Quomodo ergo est nouum:
Nūquid fratres mei vita eterna modo na
ta est: Vita eterna ipse christus: ⁊ scđm di
uinitatem nō modo natus est: quia in pri-
cipio erat verbū ⁊ verbū erat apud deuz:
⁊ deus erat verbū. Hoc erat in principio
apud deū. Omnia per ipsum facta sūt: et
sine ipso factū est nihil. Si que per ipsum
facta sunt antiqua sunt: quid est ipe ꝑ quē
facta sunt: Quid nisi eternus ⁊ patri coe-
ternus: Sed nos dilapsi in peccatū: ꝑue-
nimus ad vetustatem. Nostra eñ vox est
in illo psalmo: vbi dicit cū gemitu: Inue-
teraui in omnibꝰ inimicis meis. Inuetera
uit homo ꝑ peccatū: innouatur ꝑ gratiā.
Omnes ergo qui innouātur in christo: vt
ad vitam eternā incipiant ꝑtinere canticū
nouū cantant: ⁊ hoc canticū pacis est: cā-
ticum hoc caritatis est. Quisquis se a cō-
iunctione sanctoꝝ sepat: nō cantant cāti-
cū nouū: secutꝰ est eñ vetustā animosita-
tē: nō nouā caritatē. In noua caritate q̄d
est: Pax vinculū sancte societatis: cōpa-
go spiritualis: edificiū de lapidibꝰ viuis.
Vbi ē hoc: Nō in vno loco: sed ꝑ vniuer
sū orbē terrarū. Audi hoc de alio psalmo:
sic dicit: Cātate dño canticū nouum: can
tate dño omnis terra. Ex hoc intelligit: q̄
q̄ nō cū omni terra cātat: cāticū vetus can
tat: q̄libet verba de ore eiꝰ ꝓcedūt. Quid
eñ attendo: quid sonet cum video quid
cogitet: Et tu inquis vides quid cogitet:

Facta indicant. Nā oculus ꝯsciētiā nō penetrat. Attēdo q̄d agat: et ibi intelligo q̄d cogitet. Nec eni si q̄sq̄: verbi grā: cōprehēderet hominē in furto: in homicidio: in adulterio: cogitatōes ipsi⁹ i corde videret: ſ; in factis sūt q̄dā que intus latēt. Sz sūt ⁊ mlta q̄ ꝓcedūt in opa: ⁊ manifesta fiūt etiā hōibus. Cū ḡ essēt illi q̄ se a cōpage christi caritatis: ⁊ a societate sancte ecclesie separūt: mali intus apud se: nō nouerat nisi deus. Venit ⁊ tēptatio: sepauit illos ⁊ patefecit hōibus quod nouerat de⁹. Nō eni fructus ostēditur: nisi in factis. Vn̄ dictū est: Ex fructib⁹ eoꝝ cognoscetis eos. Dixit eni dn̄s ad q̄sdā qui ouiū vestitu se induunt: itus aūt sūt lupi rapaces. Et ne forte fragilitas humana dinoscere nō posset lupum sub ouina pelle: ait: Ex fructib⁹ eoꝝ cognoscetis eos. Querim⁹ fructus caritatis: inuenim⁹ spinas dissensiōis: ex fructib⁹ eoꝝ cognoscetis eos. Ergo cāticū eoꝝ vetus ē: cātem⁹ nos cāticū nouū. Jā dixim⁹ fratres: oīs terra cātat cāticū nouū. Qui cū omi terra nō cātat cāticū nouū: dicat qḋ vult: liguis sōet alleluia: dicat tota die: dicat tota nocte: nō valde aures mee inclinātur ad vocē cātātis: sed q̄ro mores operātis. Interrogo eni ⁊ dico: Quid ē qḋ cātas? Respōdet: alleluia. Quid ē alleluia? Laudate dn̄m. Veni: simꝰ laudem⁹ dn̄m. Si tu laudas dn̄m: et ego laudabo dominū. Quare in discordia sum⁹? Caritas laudat dn̄m: discorida blasphemat dn̄m. Et vultis iā nosse vbi cātetis canticū nouū? Que dictur⁹ ē in ipso psalmo: videte quō fiāt et vbi fiāt: vtrū ꝑ omēs gētes fiāt ista: an in vna aliqua ꝑte terraꝝ: ⁊ hic pleni⁹ intelligetis ad quē ꝑtineat cāticū nouū. Jā q̄dē manifestū est illud qḋ de alio psalmo cōmemoraui: Cātate dn̄o cāticū nouū. Et vt ostēderet in cātico nouo esse fructū caritatis ⁊ vnitatis: addidit: Cātate dn̄o oīs tra. Nēo se sepet: nēo se disiūgat: triticū es ferto paleā q̄usq̄ vētilet. De area vix excutier: si triticū es. Si ītuch eēs ifor: ab area: inuenirēt te volatilia ⁊ colligerēt te. Adde q: eo ip̄o q̄ discedis ⁊ volas: paleā te eē iudicas. Sed q: leuis eras: venit vētus: ⁊ de sub pedib⁹ boū ablatus es. Qui aūt triticū sūt ferūt triturā: gaudēt q: grana sūt: gemūt inter paleā: expectāt vētilatorem quē cognoscūt redēptorē. Cātate dn̄o cāticū nouū. **Laus eius in ecclesia sāctoꝝ.** Hec est ecclesia sāctoꝝ: ecclesia frumētorū toto orbe diffusoꝝ ꝑ agrū dn̄i semiata: qḋ est hic mūdus: ipso dn̄o exponēte cū de semināte diceret: quia hō semiauit bonū semen in agro suo: et venit inimic⁹ ⁊ supseminauit zizania. Et dixerūt pueri pr̄ifamilias: Nōne bonū semen seminasti in agro tuo? Vn̄ hic sūt zizania? Et rn̄dit illis: inimicus hō hoc fecit. Voluerūt colligere zizania: ⁊ cōpescuit illos dicēs: Sinite vtraq̄ crescere vsq̄ in messem: et in tpe messis dicā messorib⁹: colligite primū zizania ⁊ alligate ea fasciculos ad cōburēdū ea: triticū aūt meum reponite in horrea. Postea interrogauerūt eū discipli dicētes: Narra nob̄ pabolā zizanioꝝ. Et ip̄e exponit oīa: vt null⁹ hō cordi suo tribuat qḋ ibi itellexerit: ſ; mgr̄o celi exponēti: nēo dicat: exposuit sibi quō voluit. Si pabolā ꝓphe exponeret de⁹: q̄n ip̄e ꝑ eos loq̄bat̄ qḋ dicebant: q̄s auderet dicē: nō sic debere exponē? Multomagꝰ q̄n ip̄e exposuit qḋ ꝓposuit ip̄e: q̄s audet ꝯtra dicere māifeste vitati? Cū aūt dn̄s pabolā hāc exponēt ait: Qui aūt semiat bonū semē ē fili⁹ hoīs: se vtiq̄ demōstrās: Bonū vo semē filij sūt regni: ip̄a ē eccl̄ia sāctoꝝ: zizania aūt filij sūt maligni: ager ē h̄ mūd⁹. Jā videte fratres: quia per mundum seminatum est bonum semen: ⁊ per mundum semiata sūt zizania. Nūq̄d in ꝑte triticū: ⁊ in ꝑte zizania? Per totū triticū: ⁊ ꝑ totū zizania. Ager dn̄i mūd⁹ ē: nō africa: Nō quō fert tra ista getulie sexagenū aut cētenū: et numidia fert denū: nō sic ē deo ager suus. Vbiq̄ illi fertur fruct⁹: et cēten⁹: ⁊ sexagen⁹: ⁊ tricen⁹: Tu tm̄ vide q̄d velis eē si cogitas ad dn̄i fructū ꝑtinere. Ergo eccl̄ia sanctoꝝ eccl̄ia catholica ē. Eccl̄ia sāctorū nō est ecclesia hereticorum. Eccl̄ia sctōꝝ illa est quā p̄signauit de⁹ an̄q̄ videret̄: ⁊ exhibuit vt videret̄. Eccl̄ia sāctoꝝ erat ātea in codicib⁹: mō in gētib⁹. Eccl̄ia sāctoꝝ ātea tātūmō legebat̄: nūc ⁊ legit̄ ⁊ videt̄. Quādo solū legebat̄ credebatur: modo videt̄ ⁊ cōtradicit̄. Laus eius in ecclesia sāctorū.

¶ **Letetur israel in eo qui fecit eū.** Quid est isrl̄? Videns deū. Hoc eni interp̄tatur nomen isrl̄. Qui videt deū in ip̄o letetur a quo factus est. Quid est ergo fr̄es quia dixim⁹ nos ad eccl̄iam ꝑtinere sāctorum? Nunq̄d iam videm⁹ deū? Quomō sumus isrl̄: si nō videmus? Est q̄dam visio huius tp̄is: erit altera visio futuri tp̄is. Visio que mō est: ꝑ fidem est: visio q̄ futura ē ꝑ speciē erit. Si credim⁹: videmus: si ama

mus: videm⁹. Quid videm⁹? Deū. Ubi ē
ip̄e deus? Interroga Johannē. De⁹ cari-
tas est. Bñdicam⁹ nomē ei⁹ sanctū: ꝛ gau
deam⁹ in deū: si gaudeamus in caritatem.
Quisqꝫ hꝫ caritatē: vt q̄d illum mittimus
longe vt videat deū? Consciam suā atten-
dat: ꝛ ibi videt deū. Si caritas ibi non ha
bitat: nō ibi habitat de⁹. Si autem caritas
ibi habitat: deus ibi habitat. Uult illū foꝛ
te videre sedentē in celo: habeat caritatē: ꝛ
in eo habitat sicut in celo. Ergo simus isrl:
ꝛ letemur in eo q̄ fecit nos. Letet̄ isrl in eo q̄
fecit euꝫ. In eo q̄ fecit eū letet̄: nō i Arrio:
n in Donato: nō in Ceciliano: nō in Pro
culiano: non in Augustino: In eo letet̄ q̄
fecit euꝫ. Nos fratres nō vobis cōmenda
mus nosmetipos: s̄ cōmendam⁹ vob deū:
qꝛ cōmendam⁹ vos deo. Quō vobis deū
cōmendamus? Ut diligatis eū bono vr̄o:
non bono ip̄ius: qꝛ malo vr̄o si eum nō di-
ligitis non malo ip̄ius. Nō eni mun⁹ habe-
bit deus diuinitatē: si hō in illo non hꝫ ca-
ritatem. Tu crescis ex deo: non ille ex te: et
tñ tñ nos dilexit poꝛ ātēqꝫ eū diligerem⁹:
vt filium suū vnicū mitteret moꝛi ꝓ nobis.
Qui fecit nos: fact⁹ est inter nos. Quomō
nos ip̄e fecit? Oīa p̄ ip̄m facta sunt: et si-
ne ip̄o factum est nihil. Quō factus est in-
ter nos? Et v̄bum caro factum est: ꝛ habi-
tauit in nobis. Ergo ip̄e est in quo debem⁹
letari. Nemo sibi arroget: nemo sibi dero-
get ptes ip̄ius: ab ip̄o est leticia q̄ nos facit
felices. Letetur israel in eo qui fecit eum.
Et filij syon exultent in rege suo.
Ip̄e est isrl: filij ecclie sunt: qꝛ syon fuit qui
dem vna ciuitas que cecidit. In eius reli-
quijs habitabāt q̄dem scti tp̄aliter: s̄ syon
vera ꝛ hierlm vera: qꝛ ip̄a syon que hieru-
salem: eterna est in celi: q̄ est mater nr̄a. Ip-
sa nos genuit: ip̄a est ecclia sanctoꝛuꝫ: ip̄a
nos nutriuit: ex pte pegrina: ex magna pte
manēs in celo. Ex pte qua mātet i celo: bea
titudo angeloꝝ est: ex pte q̄ pegrinat̄ i hoc
seculo: spes est iustoꝝ. De illa dictum est:
Glia in excelsis deo. De hac dictū est: Et
in terra pax hoībus bone volūtatis. Quia
ḡ i hac vita gemūt ꝛ desiderāt illā patriaꝫ:
currant dilectiōe: nō pedib⁹ coꝛpis: nō q̄-
rant naues: s̄ pennas: duas alas caritatis
appꝛehēdāt. Que sūt due ale caritatis? Di
lectio dei ꝛ dilectio ꝓximi. Peregrinamur
eni: suspiram⁹: gemim⁹. Uenerunt ad nos
lr̄e de patria nr̄a: ip̄as vobis recitam⁹: Le-
tetur isrl in eo q̄ fecit eum: ꝛ filij syon exul-
tent in rege suo. Qd̄ dixit: qui fecit eum: h̄
dixit in rege suo. Qd̄ audistis isrl: id sūt fi-
lij syon: ꝛ qd̄ audistis: in eo q̄ fecit eū: h̄ est
in rege suo. Filius dei q̄ fecit nos: fact⁹ est
inter nos: ꝛ rex nr̄ regit nos: qꝛ creatoꝛ no-
ster fecit nos. Ip̄e est tamē p̄ quem facti su
mus: q̄ est p̄ quē nos regimur: ꝛ iō christia
ni: qꝛ ille christus. Christus a chrismate di
ctus est: id est ab vnctione. Reges aūt vn
gebantur ꝛ sacerdotes: ille vō vnct⁹ est ꝛ
rex ꝛ sacerdos. Rex pugnauit ꝓ nobis: sa
cerdos obtulit se ꝓ nobis. Qn̄ pugnauit
ꝓ nobis q̄si victus est: iure aūt vicit. Cru-
cifixus est eni: ꝛ de cruce sua in q̄ erat fix⁹:
diabolū occidit: ꝛ inde rex nr̄. Un̄ autē sa
cerdos? Quia se ꝓ nobis obtulit. Date sa
cerdoti qd̄ offerat. Quid inueniret hō qd̄
daret? Mundā victimā. Quā victimam?
Quid mūdū pōt offerre pctoꝛ? O inique:
o impie: q̄cq̄d attuleris immūdū est: ꝛ si ali
q̄d mundū ꝓ eo offerēdū est. Quere apd̄
te q̄d offeras: nō inuenies. Quere ex te qd̄
offeras: nō delectat̄ arietib⁹: nec hircis: nec
tauris. Oīa ip̄ius sunt: ꝛ si nō offeras. Of
fer ḡ illi mūdū sacrificiū. Sꝫ pctoꝛ es: im-
pius es: s̄ cōsciam inq̄natā habes. Pote-
ris forte aliq̄d mūdū offerre purgat⁹. Sed
vt purgeris aliq̄d ꝓ te offerēdum ē? Quid
ḡ ꝓ te oblaturus es vt mūderis? Si mun-
datus es: poteris offerre qd̄ mundū ē. Of
ferat ḡ seip̄m mūdus sacerdos: vt mundet
h̄ qd̄ christus fecit. Nihil mūduꝫ inueīt in
hoībus qd̄ offerret ꝓ hoībus: seip̄m obtu-
lit mūdā victimā: hostiā immaculatā. Fe-
lix victima: vera victima: mūda victima:
hostia immaculata. Nō ḡ h̄ obtulit quod
nos illi dedim⁹: imo h̄ obtulit qd̄ a nobis
accepit: ꝛ mūdū obtulit. Carnem eni a no
bis accepit: hāc obtulit. Sed vñ illaꝫ acce
pit? De vtero v̄ginis Marie: vt mūdā of
ferret ꝓ immūdis. Ip̄e rex: ip̄e sacerdos:
in eo letemur. **Laudent nomē eius
in choꝛo.** Et choꝛus q̄d significat? Mul
ti nouerūt choꝛū: ꝛ qꝛ in ciuitate loq̄mur ꝑ
pe oēs noꝛunt. Choꝛus est ꝯsensio cantan
tium. Si in choꝛo cātemus: ꝯcoꝛditer can
temus. In choꝛo cantantiū q̄sqꝫ voce dis
crepauerit: offendit auditū: ꝛ pturbat cho
rum. Si vox incōueniēter cātantis distur
bat ꝯcentum cantantiū: quō disturbat he-
resis dissonās ꝯsensus laudātiū? Choꝛus
christi iam totus mūdus est. Choꝛus chri
sti: ab oriente in occidētē cōsonat. Uidea-
mus si tm̄ extenditur choꝛus christi. Dicit

psalm⁹ alius: A solꝭ ortu vsq; ad occasum: laudate nomen dn̄i. Laudēt nomē eius in choro. **In tympano ⁊ psalterio psallant ei.** Quare assumit tympanū ⁊ psalterium? Ut nō sola vox laudet: ſ ⁊ opa. Qn̄ assumiꝭ tympanū ⁊ psalteriū man⁹ ꝯcinā vocī: sic ⁊ tu si qn̄ allꝭ cātas: porrigas ⁊ panez esurienti: vestias nudū: suscipias pegrinuz: nō sola vox sonat: ſ ⁊ manus ꝯsonat: qꝛ v̄bis facta ꝯcordant. Assumpsisti organum: ꝯsentiāt digiti lingue. Et ip̄m mysterium tympani ⁊ psalterij nō est tacenduz. In tympano corium extendiꝭ: in psalterio chorde extēdunꝭ. In vtroq; organo caro crucifigiꝭ. Qz bn̄ psallebat in tympano et psalterio q̄ dicebat: Mihi mūdus crucifixus est: ⁊ ego mūdo. Ip̄m psalteriū vl' tympanum tollere te vult q̄ amat cāticū nouū: q̄ te docet qn̄ tibi dicit: Qui vult esse meus discipulus: abneget semetip̄m: ⁊ tollat crucem suā: ⁊ sequaꝭ me. Non dimittat psalterium suū: nō dimittat tympanū: extendaꝭ in ligno: ⁊ siccēꝭ a ꝯcupiscētia carnis. Nerui q̄to plus fuerint extēti: tāto acutius sonant. Ut g̃ acute sonaret Pauli apl̄i psalteriū: quid dixit? Que retro oblitus: in ea q̄ an̄ sunt extentus: sequor ad palmā supne vocatiōis. Extendit seip̄m: tetigit christus: ⁊ sonuit dulcedo veritatis. In tympano ⁊ psalterio psallāt ei. † **Qm̄ bene facit dn̄s in populo suo.** Quid tam bn̄ficium: q̄ mori ꝓ impijs? Quid tā bn̄ficiū q̄ sanguine iusto deleri chirographū peccatoris? Quid tā bn̄ficium: q̄ dicere: non ad me ꝑtinet qḋ fuistis: estote qḋ nō fuistꝭ. Bn̄facit dn̄s in ppl̄o suo: dimittēdo peccata: ꝓmittendo vitā eternam? Bn̄facit auersum ꝯuertere: repugnātē adiuuare: vincentem coronare. Bn̄facit dn̄s in populo suo. **Et exaltabit mansuetos ī salutem.** Exaltanꝭ supbi: ſ nō in salutē. Mansueti in salutem: supbi in mortē. Ideo supbi ip̄i se exaltant: ⁊ dn̄s eos humiliat: mansueti aūt ip̄i se humiliāt: ⁊ de⁹ eos exaltat. Exaltabit māsuetos in salutē. **Exultabunt sancti in gloria.** Aliq̄d volo dicere: audite attētius de gl̄ia sanctorū. Nemo enim est q̄ nō amet gl̄iam: ſ gl̄ia stultoꝝ popularis illa que diciꝭ: habet illecebrā delectationis: vt ad laudē suā ⁊ honorez hoīm quisq; cōmotus: velit sic viuere vt predicetur ab homibus quibuscūq; quomōcūq;. Hinc homīes insani effecti ⁊ inflati: īanes intus: foris tumidi: etiam res suas ꝑdere

Alia lr̄a. Quia bn̄placitū est dn̄o.

volūt: donādo scenicis: histriomb⁹: venatoribus: auguris. Quanta donant: quanta impendunt? Effundunt vires nō patrimonij tantū: sed etiam animi sui. Isti fastidiunt pauperem: quia nō clamat popul⁹: vt pauper accipiat: clamat autez pauper: vt venator accipiat. Illi ergo vbi eis non clamaꝭ: nolunt erogare: Ubi clamaꝭ ab īsanis: insaniūt omnes: ⁊ fiunt omnes insani: ⁊ qui expectatur: ⁊ qui expectant: ⁊ qui donant. Insana ista gloria reprehendiꝭ a domino: improbaꝭ ante oculos omnipotentis: Et tamē fratres mei christus sic improperat suis ⁊ dicit. Non a vobis accepi tantū q̄tum acceperūt venatores: ⁊ ill' vt donaretis: de meo donastis. Ego autē nudus eram: ⁊ nō vestistis me. Et illi. Et qn̄ te vidim⁹ nudū: ⁊ nō vestiuim⁹ te? Et ille. Cum vni ex minimis meis nō fecistis: nec mihi fecistis. Sed eum vis vestire qui tibi placet: in quo tibi christus displicet. Uestire vis venatorē: quo forte victo erubescas. Christus nunq; vincitur: ⁊ diabolum vicit: ⁊ pro te vicit: ⁊ tibi vicit: ⁊ in te vicit. Talem victorem vestire non vis? Quare? Quia minus clamatur: minus insanitur: Propterea isti qui tali gloria delectāꝭ: in conscientia sua nihil habent. Quomō exhauriūt arcas: vt vestes mutēt: sic exinaniunt ip̄am conscientiā: vt nihil ibi habeant preciosum. Sancti autē qui exultāt in gloria: quomō exultant: non opus est vt nos dicamus: ip̄ius psalmi audite sequentem versum: Exultabūt sancti in gloria. **Letabuntur in cubilibus suis.** Nō ī theatris: non in amphitheatris: non in circis: non in nugis: non in foris: sed in cubilib⁹ suis. Quid est in cubilibus suis? In cordibus suis. Audi apostolū Paulum exultātem in cubili suo. Nam gloria nostra h̄ est: testimoniū ꝯscientie nostre. Rursuz timendum est: ne quisq; apud seip̄m fiat sibi placens: ⁊ quasi supbus de ꝯsciētia sua glorietur. Debet eni q̄sq; cuz tremore exultare: qꝛ donū dei est vn̄ exultat: nō meritū suū. Eteni sunt mlti sibi placētes: ⁊ iustos se eē arbitrātes: ⁊ ꝓcedit aduersus illos alia pagina dicens. Quis gloriabiꝭ castū se habere cor? Aut q̄s gloriabiꝭ mūdū se esse a peccato? Est ergo q̄dam modus in cōscientia gloriandi: vt noueris fidem tuam esse sinceram: noueris esse spem tuam certam: noueris caritatem tuam esse sine simulatione. Sed quoniam multa sunt adhuc for-

te que pſſit offendere oculos dei: lauda eū
qui tibi iſta donauit: tunc perficiet qđ do-
nauit: Propterea cū dixiſſꝫ: Letabūtꝛ i cubi
libus ſuis: ne q̄ſi ſibi placētes viderentur:
Alia lr̃a. † gutture — adiūxit ſtatim. ¶ Exultatiões dei in
†faucibus eorū. Sic letabuntꝛ in cubili
bus ſuis: vt nō ſibi tribuāt qđ boni ſunt: ſ
illum laudēt a quo acceperūt qđ ſunt: a q̄
vocantꝛ vt ꝑueniant ad id qđ nondū ſunt:
⁊ a quo ſperāt ꝑfectionem: cui gr̃as agūt:
q̄ꝛ inchoauit: Exultatiões dei in faucibus
eorū. Iā videte ſanctoſ: videte gl̃iaꝫ eoꝝ:
videte ꝑ vniuerſū mūdū: videte ꝙ exulta-
Alia lr̃a. † gladij ancipites. — tiones dei ſunt in faucibꝰ eorum. Et †fra
mee bis acute in manibus eorū.
Framea appellatꝛ quam vulgo ſpatam di-
cunt. Sunt eni gladij ex vna ꝑte acuti: ipſe
ſūt machere: ipſe aūt framee: ipſe ⁊ rūphee:
ipſe etiā ſpate appellantꝛ. Magnū myſteriū
hꝫ hoc genus ferramēti: qđ ex vtraqꝫ par-
te acutū eſt. Ipſe framee ſunt bis acute in
manibꝰ eorū. Frameas bis acutas intelli-
gimus ſermonē dñi: ⁊ vna framea eſt: ſ ideo
multe dicuntur: q̄ꝛ multa ora ſunt: ⁊ mlte
lingue ſunt ſanctoꝝ. Sermo ḡ dei: gladiꝰ
bis acutus. Vñ bis acutus? Dicit de tp̄a-
libus: dicit de eternis. In vtrūqꝫ ꝓbat qđ
dicitꝛ: Et eū quem ferit ſeꝑat a mūdo. Nō-
ne ipſius eſt gladius: de quo dñs dic̃: Non
veni pacem mittere in terrā: ſ gladiuꝫ? At
tendite quō venit diſiūgere: quomō venit
ſeparare. Diſiūgit ſctōs: diſiūgit ipſos: ſe
parat a te qđ te impedit. Filius vult ſuire
deo: pr̄ nō vult: venit gladius: venit ſmo
dei: diuidit filiū a pr̄e. Filia vult: matꝛ non
vult: gladio diuidūtꝛ ab inuicē. Nurꝰ vult:
ſ ſocrus nō vult: veniat gladius bis acu-
tus: offerat ꝓmiſſionē vite pn̄tis ⁊ future:
ꝯſolationē tp̄alium: eternorū ꝑfruitioneꝫ.
Ecce gladius ex vtraqꝫ ꝑte bis acutꝰ: pro
mittens tp̄alia in q̄bꝰ nos nō fefellit. Nō-
ne eccl̃ia dei ꝑ totū mundū non erat? Ecce
eſt: antea legebatꝛ ⁊ nō videbatꝛ: mō ſic legi
tur: ita cernitꝛ. Quicq̄d tp̄alitꝛ nobis ꝓmiſ-
ſum eſt: ad vnā ꝑtem gladij ꝑtinet: q̄cq̄d i
ſempiternū: ad alteraꝫ ꝑtem gladij ꝑtinet.
Habes ſpem futuraꝝ reꝝ: habes ꝯſolatio
nem p̄ſentiuꝫ. Noli retrahi ab eo q̄ vult re
trahere. Pr̄: mater: ſoror: vxor ſit: amicus
ſit: nō te retrahant: ⁊ vtilꝛ tibi erit gladius
bis acutꝰ. Vtilitꝛ te ille ſeꝑat: male te tu cō-
glutinas. Venit ḡ dñs ferēs gladium bis
acutū: ꝓmittēs eterna: implēs tp̄alia. Nā
iō duo teſtamēta dicuntꝛ. Que erant ḡ fra-
mee bis acute in manibꝰ eorū? Duo teſta-
menta ad gladiū bis acutum ꝑtinēt: Vetꝰ
teſtamentū terrena ꝓmittit: nouuꝫ eterna.
In vtroqꝫ ſmo dei verax inuentꝰ ē: vt gla
dius bis acutus. Quare ḡ in manibꝰ ⁊ nō
in linguis? Et framee bis acute inq̄t i mani
bus eorū. In manibꝰ dixit in ptāte. Acce-
perūt ḡ ſmonem dei in ptāte: vt vbi vellēt
dicerent: cui vellent dicerēt: nō timerēt po
teſtatē: nō ꝯtemnerent paupem. In mani
bus eni habebāt gladiū: qua volebant vi-
brabāt: v̄ſabant: ꝑcutiebāt. Et h̄ totū erat
in ptāte p̄dicantiū. Nam ſi nō eſt in mani-
bus ſmo: ne forte aliquis dicat: quō ſmo
eſt gladius bis acutus: ⁊ quō in manibus?
Si ergo ſmo nō eſt in manibus: quare ſcri
ptum eſt: Factus eſt ſmo domini in manu
Aggei ꝓphete? Nunq̄d fratres ſmonem
ſuū deus in digitis ipſius fecit? Quid eſt: i
manu ipſius factus eſt? In poteſtate illi da
tum eſt p̄dicare ſmonem domini. Poſtre
mo poſſumꝰ ⁊ has manꝰ alitꝛ intelligē. Nā
q̄ locuti ſunt in lingua: habuerūt ſermoneꝫ
dei: qui ſcripſerūt i manibꝰ. Et framee bis
acute in manibus eorū. Iam fratres vide
te ſanctos armatos. Attendite ſtrages: at-
tendite glorioſa prelia. Si enim imꝑator ⁊
miles: ſi miles ⁊ hoſtis: ſi bellū ⁊ victoria:
quid fecerūt iſti habentes in manibus fra- — Alia lr̃a.
meas bis acutas? ¶ Ad †faciendas vi — † facien- dictā in
dictas in gentibus. Videte ſi non eſt — nibus
vindicta facta in gētibus: quotidie ipſa fit:
hoc agimus ⁊ nos loquendo. Attendite
quō ceſe ſunt gentes babylonie. Illi red-
ditꝛ dupluꝫ: Sic eni de illa ſcp̄tū eſt: Red
dite illi duplum ad quod fecit. Quō red-
ditur duplum? Bellāt ſancti: educunt fra
meas bis acutas: fiūt ſtrages: fiūt occiſio-
nes: ſeꝑationes. Quomō illi duplū reddi
tur? Illa q̄ſi poterat ꝑſequi chriſtianoſ: car
nem occidebat: deum non confringebat.
Modo illi dupluꝫ redditꝛ: ⁊ pagani extin-
guuntꝛ: ⁊ idola franguntꝛ. Quomō inquieſ
pagani occiduntꝛ? Quomō niſi cū chriſtia
ni fiūt? Quero paganū: ⁊ nō inuenio: chri
ſtianus eſt. Ergo mortuuſ eſt paganꝰ. Nā
ſi nō occidūtꝛ: vnde dictū eſt Petro: Ma
cta ⁊ mādūca? Unde ipſe Saulus occiſus
eſt ꝑſecutor: ⁊ Paulus erectus eſt predi-
cator? Quero Saulū perſecutorē: ⁊ nō in-
uenio: occiſus eſt. Unde? De framea bis
acuta. Sed q̄ꝛ occiſus in ſe: ⁊ viuificatus i
chriſto: Ideo cōfidens dicit: Viuo auteꝫ
iam nō ego: viuit aūt in me chriſtus. Quō

illi: sic ꝑ illū. Etenī cū factus eēt pdicatoꝛ
accepit ꝛ ipse in manib⁹ frameam bis acu
tā: ad faciendā vindictā in gentib⁹. Et ne
vere tu putares hoīes ferro ꝑcuti: sangui-
Alia lra. nē fundi: vulnera in carne fieri: sequitur ꝛ
increpatōes exponit. †Obiurgationes in pplis.
Obiurgatio q̄ est: Correptio: Procedat
ex vobis framea bis acuta. Nolite cessare:
dedit illam vobis deus ꝓ modulo vestro.
Qualis homo es q̄ idola col': Dic amico
tuo: si tñ remāsit cui dicas: Qualis homo
es q̄ dimisisti eū a quo factus es: ꝛ adoras
qđ fecisti: Melioꝛ est faber: q̄ꝫ qđ fabricat
faber. Si fabꝛ adorare erubescis: adorā-
do qđ faber fecit nō erubescis: Cū ceperit
erubescere: cū ceperit cōpungi: fecisti vul
nus de framea: ꝑuenit ad coꝛ: moritur⁹ est
vt viuat. Framee bis acute in manib⁹ co-
Alia lra. rū: ad faciendā vindictā in gētibus obiur
alligādos gationes in pplis. Ut †alliget reges
eoꝝ in cōpedibus: ꝛ nobiles eoꝝ
ꝛ manicis. in †vinculis ferreis. ¶ Ut faciāt in
eis iudiciū cōscriptū: Facile exposui
mus quō de frameis cadāt ꝛ exurgāt: sepa
rent̄ ꝛ ꝯgregent̄: vulnerent̄ ꝛ sanētur: mo-
riātur ꝛ viuāt. Sꝫ q̄d faciem⁹: Quō expo
nemus ad alligādos reges eoꝝ in cōpe-
dib⁹: Reges gētiū alligādi in cōpedib⁹: ꝛ
nobiles eoꝝ in vinculis: addidit ferreis.
Adestote vt cognoscatꝭ qđ nosti. Isti eīn
versus q̄s cepim⁹ exponē obscuri sūt: sed
illud qđ ex illis dictur⁹ sū nō est nouū. Iā
notū est vob: ꝙ mō nō discē op⁹ habeatis:
sed cōmemorari. Ad h̄ aūt voluit de⁹ ob-
scure poni q̄sdā versus suos: nō vt aliq̄d
nouū de illis seruet̄: sed vt iā qđ inusitatū
erat obscuris expositis innouet̄. Nouim⁹
reges factos christianos: nouim⁹ nobiles
gentiū factos christianos. Sūt hodieq̄ꝫ: ꝛ
fuerūt: ꝛ erūt: ꝛ nō cessant framee bis acu
te in manib⁹ sctōꝝ. Quō ḡ ligatos cōpe-
dib⁹ ꝛ vinculis ferreis intelligim⁹: Scit ca
ritas vestra ꝛ eruditio: q꞉ in ecclesia nutri
ti estis: ꝛ soletis audire diuinas lectiones:
qm̄ infirma mūdi elegit de⁹: vt ꝯfunderet
fortia: ꝛ stulta mūdi elegit de⁹ ad cōfundē
dos sapiētes: ꝛ ea q̄ nō sūt tanq̄ꝫ ea q̄ sūt:
vt que sunt euacuent̄. Sic eīn ait Aplus:
Uidete vocationē vestraꝫ fratres: q꞉ non
multi sapiētes ſm carnem: nō multi potē-
tes: nō multi nobiles: sed stulta mūdi ele-
git deus: ꝛ infirma mundi vt confunderet
fortia: ꝛ ignobilia ꝛ cōtēptēbilia elegit de
us: vt ea q̄ nō sunt tanq̄ꝫ q̄ sūt: vt ea q̄ sunt

euacuent̄. Uenit de⁹ christus ꝓdesse om-
nibus: sed elegit ꝓdesse imperatori de pi-
scatore: nō piscatori de imperatore: ꝛ ele-
git ea que nulli⁹ momēti erant in mundo.
Ipos impleuit spū sancto: dedit eis frame
as bis acutas: pdicare pcepit euāgeliū: et
ire ꝑ totū orbem terraꝝ. Fremuit mūdus:
erexit se leo aduersus agnū: sed fortioꝛ leo
ne inuētus est agnus. Leo vict⁹ est seuien-
do: agnus vicit patiendo. Conuersa sunt
corda hoīm ad timorē christi: ceperūt re-
ges: ceperūt nobiles miraculis cōmoueri
ꝓphetie adipletione turbari: vidē in vnū
nomē ꝯcurrere in genus humanū. Et q̄d
facerent: Multi elegerūt ignobilitatem: ꝛ
dimittentes domos suas: ꝛ substantias su
as distribuētes pauperibus: cucurrerunt
ad ꝑfectionē. Tali ergo imꝑfecto dicitur
a dn̄o: si vis ꝑfectus esse: vade vende om
nia que habes ꝛ da pauperibus: ꝛ veni se
q̄re me: ꝛ habebis thesaurū in celo. Mul-
ti ex nobilibus fecerunt hoc: sed cessaue-
runt isti nobiles esse gentiū: elegerunt pau
pertatem in seculo: nobilitateꝫ in christo.
Multi aūt tenent ipsam nobilitatē in chri
sto: tenēt regias potestates: ꝛ sic sunt chri-
stiani. Ipsi sunt tanq̄ꝫ in cōpedibus: ꝛ tā-
q̄ꝫ in vinculis ferreis. Unde hoc: Ne pro
grederent̄ ad illicita compedes accepe-
runt: cōpedes sapientie: compedes verbi
dei. Quare ergo vincula ferrea ꝛ non au-
rea: Ferrea sunt q̄ꝫdiu timent: ament ꝛ au-
rea erunt. Attēdat caritas vestra quid lo-
quar. Audistis modo apostolū Joannē:
Timoꝛ nō est in caritate: sed perfecta cari
tas foras mittit timorem: q꞉ timoꝛ tormen
tum habet: hoc est vinculū ferreum. Et tñ
nisi timore incipiat homo deū colere: non
ꝑueniet ad amorē: Initiū sapientie timoꝛ
domini. Incipit ergo a vinculis ferreis: fi
nitur ad torquē aureā. Dictū est eīn de sa-
pientia: Et torquē auream circa tuam cer
uicem. Nō tibi imponeret torquē aureaꝫ:
nisi primū in cōpedibus ferreis te alligas-
set. Cepisti a timore: consūmaris a sapien
tia. Qꝫ multi sunt qui ꝓpterea nolūt male
facere: q꞉ gehēnas timent: q꞉ cruciatus ti-
ment: ꝛ nondū amāt iusticiā. Si illis ꝑmit
teretur impunitas ꝛ diceret̄ eis: Facite qđ
vultis securi: impunitū erit vobis: emitte
rent ꝓgressus libidinum suarum in queq̄ꝫ
nequissima: ꝛ maxime fratres mei: maxime
reges ꝛ nobiles: quibus nō facile dicit̄ q̄d
fecisti. Nam pauper homo ꝛ si nō timeat

deū: qꝛ nullarū viriū est: nullarū faculta-
tū: ne cū se cōmouerit in suppliciū rapiat:
cessat timore hoīs ⁊ si nō dei. Potētes aūt
mūdi reges: nobiles nisi deū timeāt quid
timebūt: Sed ꝑdicatur illis: ⁊ ꝑcutiuntur
framea bis acuta. Dicit illis quia est q̄ po
nat alios ad dexteram: alios ad sinistraꝫ:
vt dicat eis q̄ a sinistris sunt: Ite in ignem
eternuꝫ q̄ parat⁹ est diabolo ⁊ angelis ei⁹.
Nondū diligūt iusticiā: sed timent penā:
⁊ timēdo penā iā acceperūt cōpedes: ⁊ in
vinculis ferreis erudiūtur. Venit ad nos
potens homo de seculo: offendit illū vxor
sua: aut forte cōcupiuit alterius pulchrio-
rē: aut alterā ditiorem: vult dimittere eam
quā habet ⁊ nō facit: audit a seruo dei: au
dit a ꝓpheta: audit ab Ap̄lo ⁊ nō facit: au
dit ab eo in cuius manibus est framea bis
acuta: nō facies: nō lꝫ tibi: nō ꝑmisit de⁹ di
mitti vxoreꝫ excepta causa fornicationis:
Audit hoc: timet ⁊ nō fac̄. Pedes leues
iam ꝓgrediebātur in lapsum: cōpedibus
tenētur: habet vincula ferrea: timet deum.
Dicit illi: Damnabit te deus si feceris: iu
dex est sup̄ oēs: audit gemitū vxoris tue:
reus teneberis in cōspectu eius. Hac ꝯcu
piscētia blādit: hac pēa deterret. Ibat. n.
ad sentiēdū praue cupiditati: nisi vincula
ferrea retinerēt. Dicaꝫ qđ plus est. Sꝫ di-
cat: Cōtinere iam volo: nolo iam vxorem:
nō pōt. Quid si tu vis ⁊ illa n̄ vult: Nūqd
ꝑ continentiā tuam debes illam facē forni
cariam: Si aliī nupserit te viuo: adultera
erit. Non vult tali lucro deus compensa-
re tale damnū. Redde debitū: ⁊ si non exi
gis: redde. Pro sanctificatione ꝑfecta de
us tibi cōputauit: si quod non debet exi-
gis: s; reddis qđ debetur vxori. Times nō
facis: ꝯcutiuntur vincula tua. Audi quia
vinculis ferreis constrictus es. Alligatus
es vxori: ne quesieris solutionē. Duꝝ est:
ferreum est. Nam quando dominus hoc
ait: ostendit quia vinculū est ferreū. Ado-
lescentes audite: Vincula ferrea sunt: no-
lite pedes mittere: ne cuꝫ miseritis: artius
cōstringamini cōpedibus. Tales compe-
des cōsolidant vobis ⁊ episcopi manus.
Nūquid nō fugiunt in ecclesia cōpediti ⁊
soluūtur: Hi viri fugiunt huc volētes di-
mittere vxores suas: ⁊ hic artius colligan
tur. Nemo soluat has cōpedes: quos de⁹
cōiunxit homo nō separet. Sed dura sunt
vincula. Quis nescit ipsam duriciā: Vo-
luerūt apostoli ⁊ dixerūt: Si talis causa ē
cū vxore non expedit nubere. Si vincula
ferrea sūt: nō opus est vt illic pedes mittā
tur. Et dn̄s. Nō oēs capiunt verbū istud:
s; q̄ pōt cape capiat. Alligat⁹ es vxori: ne
q̄sieris solutionē: qꝛ alligat⁹ es vincul' fer-
reis. Solut⁹ es ab vxore: ne q̄sieri vxoreꝫ:
n̄ te obliges vincul' ferreis. Vt faciāt in eis
iudiciū ꝯscꝑtū: h̄ ē iudiciū qn̄ faciūt sanc-
ti sup̄ oēs gentes. Quare ꝯscriptū: Quia
ista antea cōscripta sunt: ⁊ mō cōplentur.
Ecce mō fiūt: aliqn̄ legebant ⁊ nō fiebāt.
Et cōclusit ita. Gloria hec est oībus
sanctis ei⁹. Per totū mundū: ⁊ per vni
uersas gētes: hoc sancti agūt: ⁊ sic glorifi-
cant: sic exultant deū in faucib⁹ suis: sic le
tant in cubilibus suis: sic exultāt in gloria
sua: sic exaltātur in salute: sic cantāt canti
cum nouū: sic dicunt Alleluia: corde: ore
vita: Amen.

Explicit Tract. de ps̄. CXLIX.
Explicit Tract. de ps̄. CL.

Prefatio.

Quāuis ordo psalmoruꝫ qui mihi
magni sacramēti videntur cōtine
re secretuꝫ: nondū mihi fuerat re-
uelatus. Tamē qꝛ oēs centū q̄nquaginta
numerātur: etiā nobis q̄ totius ordinis eo
rū altitudinē adhuc acie mentis nō pene-
trauimus: insinuat aliqd: Vn̄ nō impudē
ter q̄ntū dn̄s adiuuat: disputare possum⁹.
Primū q̄ndenarius numer⁹: ex q̄ iste mul
tiplicat. Qđ em̄ valent q̄ndecim in ordi-
ne singuloꝝ: h̄ valēt centū q̄nq̄ginta in or
dine denarioꝝ: qm̄ q̄ndecies denos faciūt:
hoc valēt mille q̄ngenti in ordine cētenari
orū: qm̄ q̄ndecies centeni sunt: hoc valent
q̄ndecim milia in ordine millenarioꝝ: qm̄
q̄ndecies mille sunt. Quindenarius ḡ nu
merus cōcordiā significat duum testamē-
torū. In illo em̄ obseruat sabbatū qđ sig-
nificat quietē: in isto dn̄icus dies qui signi
ficat resurrectionē. Sabbatū autē est dies
septimus: dominic⁹ vero post septimū q̄d
nisi octauus: idē qui ꝑmus habēdus est.
Ipse em̄ dicitur etiā vna sabbati: vt dein-
de sit secunda: tertia: quarta: ⁊ deiceps vs
q̄ ad septimū sabbatū. A dominico autē
vsq̄ ad dominicū octauus est dies: vbi te
stamēti noui reuelatio declarat: qđ in ve-
teri tanq̄ sub terrenis ꝓmissionibus tege-
batur. Septē porro ⁊ octo quindecim sūt.
Tot sunt ⁊ cantica que appellātur gradu-
um: qm̄ totidem fuerūt etiam templi gra-
dus. Deinde etiā quinq̄genarius numer⁹

magnũ sacramentũ ꝓfiguerit. Cõstat enim
de septimana septimanarũ: addito vno tã
ꝗ̃ ipo octauo ad q̃nquagenariũ numerum
terminãdũ. Septies quippe septẽ quadra-
gintanouẽ faciũt: quibꝰ vnus addit vt fa-
ciant q̃nquaginta. Qui numerus q̃nqua-
genariꝰ vsq̃ adeo magne significatiõis est:
vt ex dñi resurrectiõe tot diebꝰ cõpletis ipo
q̃nquagenario die venerit sup eos q̃ in chri
sto fuerãt cõgregati spũssanctꝰ. Qui spiritꝰ
sanctꝰ in scripturis septenario ꝑcipue nu-
mero cõmendat: siue apud Esaiam: siue in
Apocalypsi: vbi aptissime septem spũs dei
ꝓhibent: ꝓpter opationẽ septenariã vnius
eiusdẽq̃ spũs. Que opatio septenaria per
Esaiam ꝓphetã ita cõmemorat. Requiescet
sup eum spũs dei: spiritus sapiẽtie ⁊ intelle
ctus: spiritꝰ cõsilij ⁊ fortitudinis: spiritꝰ sci-
entie ⁊ pietatis: spiritꝰ timoris domini. Ipse
debet intelligi timor dñi castus ꝑmanens i
seculũ seculi. Seruilẽ aũt timorẽ cõsumma
ta caritas foras mittit: ⁊ nos liberos facit ne
seruilia opa faciamꝰ que sabbato ꝓhibent.
Caritas aũt dei diffusa est in cordibus no-
stris ꝑ spiritũsanctum qui datus est nobis.
Hinc quoq̃ spũssanctꝰ septenario numero
cõmendat. Quiquagenariũ vo etiã in q̃-
draginta ⁊ decẽ dñs distributus ẽ. Die q̃ppe
quadragesimo post resurrectionẽ suã ascẽ-
dit in celos: ac deinde cõpletis diebꝰ decẽ
misit spiritũsanctũ: quadragenario scꝫ nu-
mero tꝑalem in hoc mũdo cohabitationeꝫ
cõmendãs: qm̃ quaternariꝰ in q̃dragena-
rio numerus ꝑualet. Quatuor aũt partes
habet mũdus ⁊ annus: denario vo addito
velut mercede ꝓ impleta lege bonis ope-
ribus reddita: ipsa eternitas figurat. Hũc
q̃nquagenariũ triplũ habet centesimꝰ ⁊ q̃n-
quagesimꝰ numerus: tanq̃ eũ multiplica-
uerit trinitas. Unde ⁊ hac causa nõ incõ-
uenienter intelligimꝰ istũ numerũ esse psal-
morũ. Nam ⁊ in illo numero pisciũ q̃ capti
sunt retibꝰ post resurrectionẽ: missis ad cen
tum q̃nquaginta: additis tribus velut ad-
monitio videt facta in quot partes debeat
iste numerꝰ distribui: vt ter habeat q̃nquage
nos: q̃q̃ ille numerꝰ pisciũ habeat ⁊ aliam
rationẽ multo subtiliorẽ ⁊ iocũdiorẽ: q᷑ de-
cem ⁊ septẽ in trigonũ missis: id est ab vno
vsq̃ ad decẽ ⁊ septẽ omnibꝰ cõputatis: ad
eundẽ numerũ ꝑuenit. In decẽ autẽ lex: in
septẽ vo gr̃a significat: q᷑ legẽ non implet:
nisi caritas dei diffusa in cordibꝰ nr̃is ꝑ spi

ritũsanctũ qui septenario numero signifi-
catur. Quod ergo quidã omniũ psalmorũ
quinq̃ libros esse crediderunt: illud secuti
sunt: quotiens in fine psalmi dictum fuerit:
fiat: fiat. Sed huiꝰ distributionis rationẽ cuꝫ
vellem cõprehendere nõ valui. Quia nec
ipe q̃nq̃ ꝑtes equales sunt inter se: ⁊ si non
scripture quãtitate: saltẽ psalmorũ ipo nu-
mero: vt tricenos haberẽt. Et si vnusquisq̃
libri finis est: fiat fiat. Cur liber quintꝰ idẽq̃
⁊ vltimꝰ: nõ eodem fine sit terminatꝰ: meri-
to queri põt. Nos autẽ scripture canonice
auctoritatẽ sequẽtes: vbi legit: Scriptũ est
in libro psalmorũ: vnũ psalmorũ librũ esse
nouimꝰ. Et video quidẽ quõ et h̃ verũ sit.
Et illud si verũ est: huic vo non reluctetur.
Fieri enĩ potest vt aliqua cõsuetudine litte
rarũ hebraicarũ vnꝰ liber dicat: qui cõstat
ex pluribus. Sicut ex ecclesijs pluribꝰ. vna
cõstat ecclesia: et ex pluribꝰ celis vnũ celũ.
Nõ enĩ celorũ aliquod ꝑtermisit qui dixit:
Auxiliũ meũ a dño: qui fecit celuꝫ et terrã.
Et cũ scriptura dicat: Et vocauit deus fir-
mamentũ celũ: ⁊ aquas esse sup firmamen-
tum: hoc est sup celum: non mentit eadem
scriptura dicens. Et aque q̃ sup celos sunt:
laudent nomen domini: quia non ait: super
celũ. Et vna terra ex multis t̃ris. Nã ⁊ orbẽ
t̃re ⁊ orbẽ terrarꝫ: quotidiana cõsuetudine
dicimꝰ. Et qui ait: scriptum est i libro psal-
morum: q̃q̃ mos loquẽdi sic se habeat: vt
vnũ insinuare librum esse voluisse videat:
tamẽ respõderi potest in libro psalmorum
esse dictum: in aliquo libro eorum quinq̃.
Quod in vsu locutionis vsq̃adeo vel nõ
est: vel raro est: vt etiam duodecim prophe
tarum vnum librum esse ideo persuadeat.
Quia similiter legitur. Sicut scriptum est
in libro ꝓphetarum. Sunt etiam qui vni-
uersas omnino scripturas canonicas vnũ
librum vocent: quod valde mirabili ⁊ diui
na vnitate concordent. Et hinc esse dictũ:
In capite libri scriptum est de me: vt faciã
volũtatem tuam. Ut sic intelligat ꝑ filium
pater fecisse mũdum. Cuius conditio prin
cipium scripturarum est in libro geneseos.
Uel magis quia ꝓphetia videtur esse: non
facta narrans: sed futura ꝓnunciãs. Non
enim ait: q̃d fecerim: sed vt faciam: siue vt
facerẽ volũtatem tuam. Ad illud hec sen-
tentia referẽda ẽ: q̃d in ꝑmis ꝑtibus eiusdẽ
libri scriptũ ẽ: Erũt duo in carne vna. Q̃d
sacramentũ magnũ dicit aplus: in christo

⁊ in ecclesia. Atq̃ ⁊ iste psalmoꝝ liber pōt
significariꝰ intelligi: vbi dictũ est. In capite
libri scriptũ ē de me: vt faciã voluntatẽ tuã.
Sequit̃ enĩ: Deuꝰ meus volui: ⁊ legem tuã
in medio cordis mei. De ipso quippe acci-
pit̃ ꝓphetatꝰ ĩ capite libri huiꝰ: psalmus ipe
primꝰ: Beatꝰ vir q̃ nõ abijt in ↄsilio ĩpioꝝ:
⁊ ĩ via peccatoꝝ nõ stetit: ⁊ ĩ cathedra pe-
stilẽtie nõ sedit: Sed ĩ lege dñi fuit volũtas
eius: ⁊ in lege eius meditabit̃ die ac nocte.
Ut hoc sit qđ dictũ est: Deus meus volui:
⁊ legẽ tuã in medio cordis mei. Qđ autem
sequit̃: Euãgelizaui iusticiã tuã in ecclesia
magna: cõgruentiꝰ ad illud refert̃: Et erunt
duo in carne vna. Siue ergo illud: siue hoc
intelligat̃ qđ dictũ est: In capite libri: liber
iste psalmorũ ꝑ q̃nquagenos si ꝑ ipos qui-
quagenarios articulos interroget̃: magnũ
aliquid ⁊ valde dignũ cõsideratiõe respõ-
det. Non enĩ frustra mihi videt̃ quinqua-
gesimus esse de penitẽtia: Centesimꝰ de mi-
sericordia ⁊ iudicio: Centesimꝰ q̃nquagesi-
mus de laude dei in sanctis eius. Sic enĩ
ad eternã beatãq; tendimꝰ vitã. Primitus
peccata nr̃a damnãdo. Deinde bñ viuen-
do: vt post condemnatã vitã malã: gestãq;
bonã: mereamur eternã. Scđm ꝓpositum
enĩ occultissime iusticie bonitatisq; sue: deꝰ
quos p̄destinauit: illos ⁊ vocauit. Et quos
vocauit: ipos ⁊ iustificauit. Quos aũt iusti-
ficauit: ipos et glorificauit. Predestinatio
nostra nõ in nobis facta est: sed in occulto
apud ipm̃ in eius p̄sentia. Tria v̓o reliqua
in nobis fiũt: vocatio: iustificatio: ⁊ glorifi-
catio. Uocamur p̄dicatiõe penitentie. Sic
enĩ cepit dñs euãgelizare: Agite penitẽtiã:
appropinquabit enĩ regnũ celoꝝ. Iustifica-
mur ĩ vocatiõe misericordie: ⁊ timore iudi-
cij. Hinc est qđ dicit̃: Deus in nomine tuo
saluũ me fac: ⁊ ĩ virtute tua iudica me. Nõ
timet iudicari: q̃ impetrauerit ante saluari.
Uocati: renũciamꝰ diabolo ꝑ penitentiã:
ne sub iugo eius remaneamꝰ. Iustificati: sa-
namur ꝑ misericordiã: ne iudicium timea-
mꝰ. Glorificati: transimꝰ ĩ vitã eternã: vbi
deũ sine fine laudamꝰ. Ad hoc ꝑtinere ar-
bitror qđ dñs ait: Ecce eijcio demonia: et
sanitates perficio hodie ⁊ cras: ⁊ tertia die
cõsummor. Qđ etiã in triduo sue passiõis
⁊ dormitiõis: ⁊ euigilatiõis: ostñdit. Crucifi-
xus est enĩ ⁊ sepultus: ⁊ resurrexit. In cru-
ce de p̄ncipibꝰ ⁊ potestatibꝰ triũphauit. In
sepulchro requieuit. In resurrectiõe exulta-
uit. Penitẽtia cruciat. Iusticia trãquillat.

Uita eterna glorificat. Penitẽtie vox est:
Miserere mei deus: s̄m magnã misericor-
diã tuã. Et s̄m mltitudinẽ miserationũ tua-
rũ dele iniquitatẽ meã. Hoc offert sacrifi-
ciũ deo: spm̃ cõtribulatũ: cor cõtritũ et hu-
miliatũ. Iusticie christi vox ē in electĩ suis:
Misericordiã et iudiciũ cantabo tibi dñe:
psallam ⁊ intelligã in via imaculata: q̃ñ ve-
nies ad me. Per misericordiã quippe adiu-
uamur ad faciendã iusticiã: vt securi ad iu-
diciũ veniamꝰ: vbi disꝑdunt̃ de ciuitate do-
mini oẽs q̃ opant̃ iniq̃tatẽ. Quo versu psal-
mus iste cõcluditur. Et vite eterne vox est:

Expositio psalmi.

Laudate dñm in sanctis eiꝰ:
Uticq; in eis q̄s glorificauit. Lau-
date eũ in firmamẽto virtu-
tis eius. ¶ Laudate eũ in virtutibꝰ
eius: Uel vt alij interꝑtati sunt: In po-
tentatibꝰ eiꝰ: Laudate eũ s̄m mul-
titudinẽ magnitudinis eiꝰ. Quia ista
ipi sũt sancti eius: quõ dicit aplus: Ut nos
simus iusticia dei in ipso. Si ergo iusticia
dei quam fecit in eis: cur non et virtus dei
quã fecit in eis: vt resurgerent a mortuis:
Nam ⁊ in christi resurrectiõe virtus maxi-
me cõmendat̃: q: ĩ passiõe infirmitas fuit:
dicẽte aplo: Et si crucifixus ē ex infirmita-
te nr̃a: sed viuit ex virtute dei. Et alio loco.
Ad cog̃scendũ inq̄t eũ: ⁊ virtutẽ resurrecti-
onis eiꝰ. Optime autem ait: In firmamẽto
virtutis eiꝰ. Firmamẽtũ ē enĩ virtutis: q: iã
nõ morit̃: ⁊ mors ei vltra nõ dñabit̃. Cur
nõ ⁊ potẽtatꝰ dei dicant̃: quos in eis fecit:
Immo ipi sunt potẽtatus eiꝰ. Quõ dictuʒ
est: nos sumꝰ iusticia dei in ipo. Quid enĩ
potentius: q̃ regnare in eternũ: sub pedibꝰ
positis omibꝰ inimicis: Cur nõ ipi sunt etiã
multitudo magnitudinis eius: Non q: ipe
magnꝰ est: sed q: magnos eos fecit: tã mul-
tos: hoc est milia miliũ. Sicut aliter intelli-
git̃ iusticia qua est ipse iustus: aliter quã in
nobis facit: vt nos simꝰ iusticia eius. Ideʒ
ipi sancti sunt in omnibꝰ musicis organis:
deinceps significati ad laudandum deum.
Quod enĩ ꝓposuit dicẽs: Laudate dñm in
sanctis eius. Hoc exequit̃: varie significãs
eosdẽ ipos sanctos eius. ¶ Laudate eũ
in sono tube: Propter laudis excellen-
tissimã claritatẽ. Laudate eum in psal-
terio ⁊ cithara. Psalteriũ est de supio-
ribus laudans dominũ. Cithara de inferi-
oribus laudãs deũ. Tanq̃ de celestibꝰ et
terrestribus. Tanq̃ eum qui celũ ⁊ terram

fecit. Iam quippe in alio psalmo exposuim⁹:
Psalteriū desup habere sonorū illō lignū
cui neruoꝝ series: vt meliorē sonū reddat
incūbit. Qđ lignū cithara inferi⁹ habet.
¶ **Laudate eū in tympano et cho-
ro:** Tympanū laudat deū: cū iā in carne
mutata nulla ē terrene corruptiōis infirmi
tas. De corio quippe fit tympanū: exiccato
atqꝫ firmato. Chor⁹ laudat deū: qñ laudat
eū pacata societas. **Laudate eū i chor
dis ꝛ organo.** Chordas habet ꝛ psalte
riū ꝛ cithara: q̄ supi⁹ ꝯmemorata sūt. Or-
ganū aūt generale nomē ē oīm vasoꝝ mu-
sicoꝝ: q̄uis iā obtinuerit ꝯsuetudo: vt or-
gana ꝓprie dicant ea q̄ inflant follib⁹. Qđ
gen⁹: significatū h̄ eē ñ arbitror. Nā cū or
ganū vocabulū grecū sit: vt dixi: generale
oībus musicis instrumētis: h̄ cui folles ad
hibēt alio greci noīe appellāt. Ut aūt orga
nū dicat: magis latina ꝛ ea vsitata est vul
garis consuetudo. Qđ ḡ ait in chordis et
organo: videt mihi aliqđ organū qđ chor
das habeat: significare voluisse. Nō eni so
la psalteria et cithare chordas habēt: Sꝫ
q: in psalterio ꝛ cithara ꝓpt sonū ab inferi
orib⁹ ꝛ supiorib⁹ aliqđ īuētū ē: qđ scđꝫ hāc
distinctiōeꝫ posset itelligi: aliđ nos ī ipsis
chordis q̄rere admonuit: Quia ꝛ ipe sunt
caro: sed iā a corruptōe liberate: qb⁹ fortas
se ideo addidit organū: non vt singule so-
nent: sed vt diuersitate cōcordissima cōso
nēt: sicut ordināt in organo. Habebūt eni
etiā tūc sācti dei differētias suas: cōsonan
tes: nō dissonātes: id est ꝯsentiētes: nō dis
sentiētes: Sicut fit suauissim⁹ cāt⁹ ex diuer
sis quidē: sꝫ nō int se aduersis sonis. Stel
la eni a stella differt ī claritate: Sic et resur
rectio mortuoꝝ. ¶ **Laudate eū in cym
balis bene sonātib⁹: laudate eū in
cymbalis iubilatōis.** Cymbala i in-
uicē tangūt: vt bene sonēt. Ideo a q̄busdā
labijs nostris cōpata sūt. Sed meli⁹ intelli
gi puto in cymbalis quodamō laudare de
um: dū q̄sqꝫ honorat a pximo suo: ñ a se ipo:
et inuicē honorātes dāt laudē deo. Ne q̄s
aūt cymbala intelligeret q̄ sine aīa sonant:
ideo puto additū: in cymbalis iubilatōis:
Iubilatio nāqꝫ: id est ineffabilis laus: nō
nisi ab aīa pficiscit. Nec ptereūdū existio:
qđ musici docēt: ꝛ res ipa manifesta ē: tria
esse genera sonorum: voce: flatu: et pulsu.
Uoce: vt est p fauces ꝛ arterias: sine orga
no aliquo cāticis hoīs. Flatu: sicut p tibiā
vel quid eiusmōi. Pulsu; sicut p citharaꝫ
vel quid eiusmōi. Nullū itaqꝫ gen⁹ hic pre
termissū ē. Nā vox est in choro: Flatus in
tuba: Pulsus ī cithara. Tāqꝫ Mēs: Spi-
rit⁹: Corp⁹. Sꝫ p similitudines: ñ p ppue-
tates. Quid ḡ pposuit laudate dñm in sā
ctis ei⁹: Quib⁹ hoc dixit: nisi eisipis: Et in
quibus vt deū laudēt: nisi in seipsis. Uos
eni sancti eius inq̄t virt⁹ eius estis. Sꝫ quā
fecit in vobis: Et potētat⁹ eius: ꝛ multitu-
do magnitudinis ei⁹: quā fecit ꝛ ostēdit in
vobis. Uos estis tuba: psalteriū: cithara:
tympanū: chor⁹: chorde ꝛ organū: et cym
bala iubilationis benesonātia: q: ꝯsonan
tia. Uos estis hec oīa. Nihil hic vile: Ni-
hil hic trāsitoriū: Nihil hic lubricū cogite-
tur. Et quia sape scđm carnem mors est.
Omnis spiritus laudat dñm.

¶ Diui Aurelij Augustini Hipponēsis
epi: de centesimo quīquagesimo et vltimo
tertie Quinquagene psalmo Tractatus
feliciter explicit.

¶ Post exactam diligentēqꝫ emendatio-
nē: Auctore deo: pfectū est insigne atqꝫ p̄-
clarum hoc opus explanatiōis psalmoꝝ:
Diui ac magni doctoris Augustini. Opus
reuera maiori cōmendatiōe se dignū exhi
bens legētib⁹: q̄ꝫ quibusuis vbis explicari
possit: vt et ex pfatiōe ꝛ plogo ipius euidē
ter colligi pōt. Quāto vero studio et acu-
ratione castigatū: emendatū: et ordinatū
sit: hi iudicēt qui illud alijs similibus sibi:
siue manu scriptis: siue ere impressis litte-
ris contulerint. Consūmatū Basilee per
magistrum Ioannem de Amerbach. An-
no domini. M. cccc. lxxxix.

4 liber

Annotatio principaliū sententiarū

Principaliū sentētiarū in explanatiōe libri psalmoꝝ Diui Augustini cōprehensarū: summaria ordinataq̄ʒ annotatio.

Et primo incipiētium ab littera A in prima Quinquagena.

Abel sāguis quō clamat in celū. In expositiōe ps̄.xxxix.ꝟsu.Holocausta.
Abijt: stetit: sedit quō differūt. In expositiōe ps̄.j.ꝟsicło.Et in cathedra.
Abyssus abyssū inuocat: quō intelligit̄. In expositioe ps̄.xlj.ꝟsu.Abyssus abyssū.
Abomiati dici solēt exheredati. In expo.ps̄.v.ꝟsu.Uirū sanguinū.
Abrac filij q̄ sūt. In expo.ps̄.xlvj.ꝟsu.Princi
Accedēs ad christū illumi- cipes ꝑploꝝ.
nabit̄ et exaudiet̄. In expo.ps̄.xxxiij.ꝟ.Accedite ad eū.cū.iij.sequētib⁹.
Acule⁹ mortis pctm̄ ē. In expo.ps̄.vj.ꝟsi.In
inferno quis. pimus deus.
Adā cur cecidit. In exposi.ps̄.xlvij.ꝟ.Susce-
Aduersari nurui: socrui: mrī ⁊ filie: quō intelligit̄ ad lraʒ: ⁊ q̄liter mystice notat̄. In expo.ps̄.xliij.ꝟ.Accingere gladiū.
Adulātiū lingue alligāt aīas in peccat. In exposi.ps̄.ix.ꝟ.Quoniā laudat̄.
Ale orationū q̄ sūt. In exposi.ps̄.xlij.ꝟsi.Salutare vultus mei.
Amās interdū accipit ad dānationē qđ amat qđ alteri negat̄ ad salutē. In expo.scđa.ps̄.xxvj.ꝟsi.Ut inhabiteʒ.
Ut amitterem⁹ deū: non ei⁹ absētia: s̄ nr̄a fecit aūsio. In expo.ps̄.vj.ꝟ.Cōuertere dn̄e.
Amor puersus: amor rect⁹ q̄s dicit̄. In expo.ps̄.ix.ꝟ.In muscipula.
Amor mūdi ⁊ dei quō differūt. In expo.ps̄.xxxiij.ꝟ.Magnificate dn̄m.vsq̄ʒ ad fineʒ.
Angeli dicūt̄ oues. In expo.ps̄.viij.ꝟsi.Oues
Angel⁹ in sc̄ptura dicit̄ christ⁹. In exposi.ps̄.xxxiij.ꝟ.Immittit angelus.
Anima melior omibus deo secluso. Sermōe.ij.ps̄.xxxij.ꝟ.Beata gens.
Aīa iusti est sedes christi. In expo.ps̄.xlvj.ꝟsiculo.Deus sedet.
Aquilo interp̄tat̄ diabol⁹. In expo.ps̄.xlvij.ꝟsi.Latera aquilonis.
Argui nō vult in die iudicij q̄squis hic sanari desiderat. In expo.ps̄.vj.ꝟ.Dn̄e ne in ira.
Arguūt̄ in die iudicij oēs qui nō habēt fūdamētū qđ est christus. Ibidem.versi.Nec in.
Arma christi ⁊ christianoꝝ que sunt. Sermo.j.ps̄.xxxiij.ꝟ.Apphende.
Armat nos christus. In expositiōe ps̄.xlv.ꝟ.Arcum conteret.
Ascendit christus ꝑpter bonos ⁊ malos. In expo.ps̄.vij.ꝟ.Et ꝑpter hanc.
Ascensio christi erat gaudiosa. In exposi.ps̄.xlvj.ꝟsi.Domin⁹ in voce tube.
Ascensio christi qualiter facta est. In expo.ps̄.xlix.ꝟsi.Ex syon species de.
Auaricia est porta mortis. In exposi.ps̄.ix.ꝟ.Qui exaltas.
Auarus expellit̄ a regno dei. Sermōe.ij.ps̄.xxxij.ꝟ.Beata gens.
Auari timor velut iudeoꝝ malus est. In expo ps̄.xiij.ꝟsi.Illic.
Auarus ⁊ iustus diuersa petūt. In exposi.ij.ps̄.xxvj.ꝟsi.Ne declines.
Auaricia vt venenū fugienda est. Sermōe.j.ps̄.xxxiij.ꝟ.Anima aūt.⁊ ꝟ.sequēti.
Aurū aut argētū querēs repellit deū. Sermo.ij.ps̄.xxxij.ꝟ.Beata gens.
Azello cōpat̄ ꝑplus in q̄ sedit christus. Ser.ij.ps̄.xxxiij.ꝟ.In dn̄o laudabit̄.

Incipiētiū ab A in scđa q̄nq̄gena

Abraā filij q̄ sūt. In expo.ps̄.lxxxiij.ꝟsi.Auertisti captiuitatem.
Abel interfectus a fratre suo Cayn q̄d significat. In expo.ps̄.lxxvij.ꝟsi.Filij effrem.
Actionū hūanarū oim mater ē necessitas. In expo.ps̄.lxxxiij.ꝟ.Beati inq̄t q̄ habitāt.
Accusare diabolū aut fatum de ope aliquo criminolū est. In expo.tituli ps̄.xcj.circa finē.
Accedimus ꝑ quid ad deū. In expo.ps̄.xciiij ꝟsu.Uenite exultemus.
Acetū cur iudei christo ꝑpinauerūt in cruce. Sermōe p̄mo ps̄.lxviij.ꝟ.Et cooperui.
Ade dormiēti nō vigilāti cur deus extraxit costā. In expo.ps̄.lvj.ꝟsi.Dormiui cōturbat⁹.
Adā n̄ obediēdo peccauit. In expo.tituli ps̄ lxx. In fine
Ade cur arbor ꝓhibebat̄ cū erat bona. Ser.ij.ps̄.lxx.ꝟsi.Deus quis similis.circa mediū.
Adā cur tetigerit arboreʒ cū nihil sibi deerat.
Adā significat uobis totū or- Ibidē.
bē terraꝝ. In expo.ps̄.xcv.ꝟ.Judicabit orbē.
Ade cur deus dederat p̄ceptū. Sermo.ij.ps̄.lxx.ꝟsi.Deus quis similis tibi. In medio.
Adorare deū alienum: q̄ʒ maluʒ sit. In expo.ps̄.lxxx.ꝟsi.Nec adorabis.et ꝟ.sequētib⁹.
Adorātes idola ꝯfūdēdi sūt. In expo.ps̄.xcvj ꝟ.Confundantur omnes.
Adoratio qualeʒ locū requirat. In expo.ps̄.xcviij.ꝟsi.Et adorate in monte.
Adorātes idola cur irascebātur cū christ⁹ illis p̄dicabat̄. In expo.ps̄.xcviij.ꝟ.Dn̄s reg̃.
Adorari cur nolūt angeli ⁊ sancti. In expo.ps̄.xcvj.ꝟsicło.Qui gloriantur.
Adorare cur p̄cipit̄ scabellū christi: cū dicit̄ in euāgelio deū.t.ado. In expo.ps̄.xcviij.ꝟsi.Et adorate scabellū.
Aduersa q̄ʒ ꝓspera cauēda sunt. In expo.tituli.ps̄.lxxiij.
Adijciēdū est aliq̄d etiā post oēm laudē. Ser.j.ps̄.lxx.ꝟ.Ego aūt semꝑ.
Aduentus dn̄i durus erit duris: s̄ mitis pijs. In expo.ps̄.xcvij.ver.Judicabit orbem
Adiutorio dei q̄s inhabitat. Sermōe p̄mo ps̄.xc.ver.Dicet dn̄o.
Affectiōes tres sūt in corpe hūano. In expo.

ps̄.lv.v̄.Ego vero in te.in medio.
Agricola nr̄ deus par est. In expo.ps̄.lxvj.v̄ Deus misereaẗ nr̄i.
Alienus quō christus fuerat fratribus suis. Sermo.j.ps̄.lxviij.v̄. Quoniā zelus.
Alienatus cur christ⁹ fuerat fr̄ibus suis. Ser. pmo ps̄.lxviij.v̄.Alienatus factus.
Alieni q̄ deo dicunẗ ⁊ nobis. In expo ps̄.liij. v̄su.Quoniā alieni.
Altitudo deprimētiū nō est timēda. In expo. ps̄.lv.v̄.Ab altitudine:circa mediū.
Ambulare qui dicūtur in lege dei. In expo. ps̄.lxxvij.ver. Nō custodierūt.
Ambulandū semp est in via nō standū.In expo. ps̄.lxix.ver. Adiutor meus.
Ambulādū a virtute in v̄tutē q̄d ē. In expo. ps̄.lxxxiij.versi. Ambulabūt a virtutibus.
Ambulare qui dicunẗ i via dei. In expo. ps̄. lxxxv.ver. Deduc me domine.
Amici ⁊ noti sepe piclitātes ſm sc̄m sctōs formidie descr̄t. In expo.ps̄.lxxxvij.v̄.Elōgasti
Aīa agitatur terrena cōtemnēdo ⁊ eterna cōcupiscendo. In expo.ps̄.lxxij.ver.Et fui flagellatus.
Aīa q̄d sitire debeat. In expo.ps̄.lxij.ver.Sitiuit.⁊ sequenti.Et versi.Sic in sancto.
Aīe sitis est desideriū. Ibidem.
Aīa q̄ndo demergitur in tenebras. In expo. ps̄.lxiij.ver. Perscrutati sunt.
Anima auertens se a luce in tenebras mergitur. Ibidem.
Aīa cōsentiēdo iniq̄tati non est libera. Ser.j. ps̄..lxviij.versi.Fruar ex his.
Aīa est sedes dei. In expo.ps̄.xcviij.v̄si.Cōmoueatur.
Aīe sancte sūt celi dei. Ibidem in fine.
Aīa ⁊ corpus nō suscitanẗ ad eundem finem. Ser.ij.ps̄.lxx.versi.Et vsq̄ nunc annūc.
Aīe altera est vita ⁊ altera corpis. Ibidem.
Aīa resuscitata cur absente deo nō viuit licet bene corpus viuat. Ibidem.
Aīe vita deus est. Ibidem in fine.
Aīe que tradende sunt diabolo. In expo.ps̄. lxxiij.ver. Ne tradideris.
Animas eruit christus ex inferno q̄sq̄ ibi etiā nunq̄ fuerūt. In expo.ps̄.lxxxv.ver.Confitebor tibi.
Aīa ois defectū patiẗ. In expo.ps̄. lxxxiij.v̄si.Cōcupiscit ⁊ defic.
Anima quō ponēda est p deo. Ser.ij .ps̄.xc. ver.Longitudine diex. In cōme.v̄suū.
Aīas p fratribus ponere debemus. Ibidem. ver.sequēti.
Anima q̄n dicit illuminari q̄n tenebrari. In expo.ps̄.xcviij.ver.Dominus in syon.
Aīa p syon intelligitur. Ibidem.
Aīa si ad lumen ppriū attendat obtenebraẗ: si vero ad lumē dei illuminaẗ. Ibidem.
Aīale prius est q̄ spūale p Abel ⁊ Cayn signatur. In expo.ps̄.lxj.ver.Verūtamen honorem in medio.
A mortalitate ⁊ a malicia quisq̄ incipit: vt fiat bonus. Ibidem.
Angeli portantes christū post temptationem quid significat.Ser.ij.ps̄.xc. In cōmemoratione versuū.ver. In manib⁹:post mediū.
Angelox potētia p q̄d possideẗ ab hoie. In expos.ps̄.xcv.ver.Confessio ⁊ pul.
Angelox potentiā desiderat ois hō. Ibidē.
Angelox iusticiā nō amat ois hō. Ibidem.
Anni eterni cogitādi sūt. In expo. ps̄.lxxvj. versi.Et annorū.
Anni isti mutabiles sunt. Ibidem.
Apostoli dicūtur celi. In expo.ps̄.lxvij.ver. Tu vero pfecisti.
Apostoli q̄n desperabant de christo. Ser.j. ps̄.lxviij.versi.Defecerūt oculi.
Apostoli p fidē latronis fuerūt victi. Ibidē.
Apl̄i dicunẗ montes:non tn̄ auxiliū nostrū p se:sed q̄ pric ab ill'. In expo.ps̄. lxvij.v̄. Mōtē dei.
Apl'ox tristicia in passione christi nō erat deo acceptabilis.Ser.ij.ps̄.lxviij.versi. Et cōsolantes.
Apostoli dicunẗ nubes. In exposi.ps̄.lxxvj. versi. Vocē dederunt nubes.
Apostoli cur dicuuẗ fundamentū cum vnum fundamētū sit christus. In expo.ps̄.lxxxvj. versi.Sup omnia.
Apl̄i quare dicunẗ fundamenta. Ibidē circa mediū.
Aqua de petra pducta p Moysen q̄d significat. In expo.ps̄.lxxvij.v̄.Qui dirupit.
Arca Noe cur de lignis q̄dratis edificata. In expo.ps̄.lxxxvj.versi.Sup oīa.in medio.
Argui in matutinis q̄d est. In expo.ps̄.lxxij. versi.Et arguitio mea.
Ascensus vbi nobis dispositi sunt. In expo. ps̄.lxxxiij.versi. In cōualle ploratiōis.
Ascēdēdi pott⁹ mediū siue gradus q̄d sit. In expo.ps̄.lxxxiij.ver. Beat⁹ vir cuius.
Asaph q̄d significat. In expo.tituli.ps̄.lxxiij.
Auertit deus aliq̄n faciē ab orantibus. In exposi.ps̄.lxxxvij.ver. Auertisti faciem.
Auaricia uon ois vituperabilis. Ser.ij.ps̄.xc. v̄.Longitudine dierū.
Auari quō esse debemus. Ibidem.
Auaricia bona ⁊ optima. Ibidem.
Aurem ad quos deus inclinat. In expo.ps̄. lxxxv.versi.Qm̄ egenus.
Aurē ad quos de⁹ nō inclinat. Ibidem.
Aurē deus etiam ad diuites inclinat si sup bi nō fuerint. Ibidem.
Aures dei tm̄ due tube delectāt. In expo.ps̄. xcvij.versi. In tubis.
Aures obturabant iudei erga christū. In exposi⁹ps̄.lv.ver.Deus cōtriuit dētes.

Incipit ētiū ab A i tertia q̄nq̄gena

Accusant multi deum in ope eox. In exposi.ps̄.cxij.v̄.Qm̄ multū.
Adam ⁊ Eua cur induti sūt tunicis pelliceis. Ser.j.ps̄.ciij.ver.Extendens celū.

Adorantes idola in multis siles illis efficiuntur. In expo. mystica. ps̄. cxxxiiij. vsi. Siles
Ale aīe sunt due. Ser. j. ps̄. ciij. ver. Qui ambulat.
Ale quibus poterit aīa volare a facie dei irati q̄ sūt. In expo. ps̄. cxxxviij. v̄. Si recipiā.
Alieni multi sūt deo. Ser. j. ps̄. ciij. ver. Qui ꝓtegit in aquis.
Alleluia quid est. In p̄fatione ps̄. cx.
Ambulat deus sup virtutes animaꝝ. Ser. j. ps̄. ciij. ver. Qui ambulat.
Ambulare qui dicunt̄ ꝑfecte in via dei. Ser. j. ps̄. cxviij. ver. Nō eīm qui opant̄.
Ambulare vtrū pctōres poterunt in via dei. Ser. ij. ⁊. iij. ps̄. cxviij.
Ambulātes in tribulatione viuificant̄ a deo. In expo. ps̄. cxxxvij. ver. Si ambulauero.
Amor immundus q̄ꝫ mundus habet vim suam trahendi. In expo. tituli ps̄. cxxj.
Angelus cur admisit se teneri luctando a Jacob. In expo. ps̄. cxlvij. v̄. Annūciās vbū.
Angeloꝝ panis cū parat⁹ sit hōi ꝑ quid ꝑuenitur ad illum manducandum. In expo. ps̄. cxxx. ver. Si non humiliter.
Anima q̄n satiabit̄. In expo. ps̄. cij. v̄. Qui ꝓpitius: post mediū.
Anime p̄cipitur non silere a laude dei. In exposi. ps̄. cij. versi. Et omnia interiora.
Anima quō habeat se ad deū. Ser. j. ps̄. ciij. ver. Fundauit terrā.
Anime peregrinatio in terra ad quid est. In expo. ps̄. cxix. versi. Multū ꝑegrinata.
Aīa feda vtruꝫ adamat̄ a deo. Ser. j. ps̄. ciij. ver. Cōfessionē ⁊ decorē.
Aīa peccatrix licet vilis: melior tamē ꝑstantissimo corꝑe. In expo. ps̄. cxlv. v̄. Lauda aīa.
Aīalia scꝫ lepus: eriti⁹: ceruus: aliq̄d signant. Ser. iij. ps̄. ciij. versi. Mōtes altissimi.
Animalia omnis generis bestie cur p̄cipiebātur Petro manducare. Ser. iij. ps̄. ciij. ver. Potabunt omnes.
Animalia in sacrificio Abrae aliq̄d prefigurabant. Ser. iij. ps̄. ciij. v̄. Sup illos volatilia.
Anni dei per quid possidendi. Ser. ij. ps̄. cj. versi. In generatione.
Apostoli cur dixerūt omnia reliquisse cum nihil possidebant. Ser. iij. ps̄. ciij. versi. Illic passeres.
Apostoli ⁊ sancti dicūtur celi: peccator terra. In expo. ps̄. cxxj. ver. Quia ibi sederūt.
Apostoli filij sunt ꝓphetarū ab eis generati. In expo. ps̄. cxxvj. v̄. Sicut sagitte.
Apostolus Paulus ex cuius matris vtero dixerat se segregatum. In expo. ps̄. cxxxviij. vsi. Suscepisti.
Aque cur dicunt̄ stare supra mōtes cū in imo sūt. Ser. ij. ps̄. ciij. vsi. Sup montes.
Aque cur dicuntur fugere a facie dei. Ser. ij. ps̄. ciij. v̄. Ab increpatione.
Aristoteles quō ꝯtremiscit apud inferos. In expo. ps̄. cxl. versi. Absorpti sunt.
Ascendendi modus docetur. In expo. tituli ps̄. cxix.
Ascendendū est quō absq̄ ruina. In expo. tituli. ps̄. cxx.
Ascensionis impedimentū superbia. In exposi. ps̄. cxx. ver. Ne des ad mouendū.
Ascendere vtrū poterit homo in celū cū dicitur: Nemo ascendit nisi qui descendit. In ꝑfatione psalmi. cxxij.
Auaricia q̄n dicit̄ inesse homini. Ser. xj. ps̄. cxviij. ver. Inclina cor.
Auaricie remedium. In expo. ps̄. cxxij. ver. In plurimū repleta est.
Auaricia possideri criminōsum est. In expo. ps̄. cxxviij. ver. Supra dorsum.
Audire potius appetendū q̄ꝫ loqui. In expo. ps̄. cxxxix. v̄. Vir linguosus.
Auris dei q̄n inclinari dicitur ad orationē nostrā. Ser. j. ps̄. cj. ver. In quacūq̄ꝫ.
Auxiliū vtrū petendū est a sanctis. In expo. ps̄. cxx. v̄. Leuent oculos.

Incipiētiū a B in p̄ria q̄nq̄gena.

Beatitudo querit̄ a bonis ⁊ malis diuersimode. Sermone. ij. ps̄. xxxij. v̄. Beata gens vsq̄ꝫ ad finem.
Beatus qui dicit̄. In exposi. ps̄. xl. ver. Beatus qui intelligit.
Benedicere tenemur deū tam in aduersis q̄ꝫ ꝓsperis. In expo. ps̄. xxxiij. v̄. Benedicā.
Benedictio est gloriari in deo: ⁊ inhabitari a deo. In expo. ps̄. v. versi. Quia tu bene.
Bonus ⁊ malus ꝯplus circūdabit deū in iudicio alia: ⁊ alia ratiōe. In expo. ps̄. vij. vsi. Et cōgregatio.
Boues interꝑtant̄ hoīes ꝓpter mysticā rationem. In expo. ps̄. viij. ver. Volucres.

Incipiētiū a B in scd̄a q̄nq̄gena.

Baptizari cur christ⁹ voluit. Ser. ij. ps̄. xc. ver. In manibus. In cōme. vsuū.
Baptismo voluit christus ablui q̄ sordes nō habuit. Ibidem.
Beatorū opa in regno q̄lia sūt. In expo. ps̄. lxxxiij. v̄. Beati inquit qui inhabitāt.
Beatus qui dicitur. Ser. j. ps̄. lxxxviij. ver. Beatus populus.
Beatus dicit̄ ꝯplus sciēs iubilationē. Ibidē.
Beati cur dicūt̄ lugētes. In expo. ps̄. lxxxv. versi. Quoniā tu domine. circa mediū.
Bellū indicit̄ hōi aduersus seipm. In expo. ps̄. lxxv. ver. Et factus est: circa mediū.
Benefacere donat de⁹ hoībus ex se nō ex ipsis In expo. ps̄. lij. v̄. Oēs declina. circa finem.
Bene loqui benefacere est habere canticū cū cithara. In expo. ps̄. xcj. v̄. In decachordo.
Benedictio dei ad quid valet. In exposi. ps̄. lxvj. ver. Benedicat nos.
Bibent nō eundē potū hoīes in mūdo: ꝫ aliq̄ feces: aliq̄ vinū. In expo. ps̄. lxxiij. ver. Et inclinauit: ꝓpe finem.

Bibent oēs peccatores terre quid sit. Ibidē.
Bibendo sitire qd est: cū dicit: Qui bibet siti-
et: In expo. ps̄. lxxxv. ꝟ. Qm̄ tu dn̄e: i fine.
Blasphemant qui dubitant deum nō curare
res humanas. In expo. ps̄. lxxij. ver. Et fui
flagellatus. ⁊ ver. sequētibꝯ.
Blandiri nemo debet sibi ad īpunitatē ꝓpter
dei misc̄diam. In exposi. ps̄. c. ꝟ. Miscdiam
⁊ iudiciū: in principio.
Bona tpalia cur dant bonis ⁊ mal. In expo.
ps̄. lxvj. ꝟsi. Illuminet vultū: vltra mediū.
Bona tpalia data hoiem extollere nō debēt.
Bona tpalia ablata hoiem fran- Ibidē.
gere nō debent. Ibidem.
Bonū nō facē vsqꝫ ad vnū cur dicit cū sint mul
ti boni. In expo. ps̄. lij. ꝟ. Oēs declinauerūt.
Bonus nō est omnibus deus. In expo. ps̄.
lxxij. ꝟ. Q̄ bonus.
Bonis est gaudiū qḋ ꝑuersis est pena. Ibidē.
Bonū opus quid requirit. In expo. ps̄. xcj.
ver. In decachordo.
Bonū faciendū cū hilaritate est. Ibidem.
Bonū facientes cū hilaritate psallūt deo. Ibiđ.
Bonꝯ qs dicit. In expo. tituli. ps̄. xciij.
Bonus est qui ⁊ quando pōt mala facere et
nō facit. Ibidem.
Bonoꝝ nedū est deus memor: sed etiā impio
rū. In expo. ps̄. lxxxxvj. ꝟ. Etem̄ alieīgene.
Bona multa ꝑstant nobis a malis. In expo.
ps̄. xciij. ꝟ. Et reddet illis dn̄s.
Bona ꝑstitit nobis de scelere Iuda. Ibidem.
Bonitas iustorū obest malis. Ibidem.
Bonis ꝓdest iniquitas impioꝝ. Ibidem.

Incipiētiū a Bi tertia q̄nq̄gena.

Babylonia ⁊ syon diuersos habēt ciues.
In expo. ps̄. cxxxvj. ꝟ. Sup flumina.
Beatitudinē querēdo multi errāt. In expo.
ps̄. cxviij. ver. Beati imaculati. ꝑ totū.
Bellū duplex in homine. In expo. ps̄. cxliij.
ver. Benedictus.
Benedicere dominuz cur ꝑcipitur. In expo.
ps̄. cij. ver. Benedic anima.
Benedicere dominū etiaz dormiendo q̄d sit.
In expo. ps̄. cij. versi. Et oīa interiora.
Bn̄dicere sine intermissione q̄d sit. In expo.
ps̄. cij. ꝟ. Bn̄dic aīa mea dn̄m. ⁊ noli.
Bn̄dictiōez cur nō sup oēs sancti dixerūt. In
expo. ps̄. cxxviij. ꝟ. Et nō dixerūt.
Bn̄dictio dn̄i ꝑ quid haberi potest. In expo.
ps̄. cxxxiij. ꝟ. Ecce nūc benedicite.
Benedicere deū nocte pciꝯ est q̄ꝫ in die. In
expo. ps̄. cxxxiij. ꝟ. In noctibus.
Bn̄dicūt etiā deū res irrōnales ⁊ isensibiles.
In expo. ps̄. cxliiij. ꝟ. Cōfiteant tibi dn̄e.
Bibendū est de aqua tribulatiōis trāseūdo: ⁊
n̄ stādo. In expo. ps̄. cxxiij. ꝟsi. Forsitā aq̄.
Blasphemiā multi ꝯmittūt tacēdo. In expo.
ps̄. cij. ꝟ. Benedicite dn̄m oēs virtutes.
Blasphemat q̄ dicit aliqua regi casibꝯ ⁊ non a
deo. In expo. ps̄. cxlviij. ꝟ. Ignis grādo.

Bona reddenda sunt ꝓ malis. Ser. vij. ps̄.
cxviij. ver. Retribue inquit seruo.
Bona opera sunt bene faciēda. Ser. xij. ps̄.
cxviij. versu. Auerte oculos: in medio.
Bona tpalia possideri possunt absqꝫ pctō. In
expo. ps̄. cxx. versi. Dn̄s tegumentū.
Bonitas dei q̄ꝫ singularis est. In exposi. ps̄.
cxxxiij. versi. Qm̄ benignus.
Bonus nō est qui malū laudat. Ibiđ. in fine.
Bonorū abundātia nō omnibꝯ est. In expo.
ps̄. cxxj. versi. Et abundantia.
Bonus cur maiora scādala vidit quā malus.
In expo. ps̄. cxix. ꝟ. Sagitte potētl: in fine.
Bonꝯ ⁊ malus nō ad eundē finē ꝑegrinant.
In expo. ps̄. cxlv. versi. Laudabo dn̄m.
Boni similes sunt malis tpe hyemali: dissimi
les in estate. In expo. ps̄. cxlviij. versi. Et ex
altauit cornu.
Boni dies ꝑ quid possidendi sunt. In expo.
ps̄. cxliij. versi. Et refugium.

Incipiētiū a C in pria q̄nq̄gena.

Caput nostruz scꝫ christus est sup oīs
inimicos nostros cuius sumꝯ mēbra
fide spe ⁊ caritate. In expositi. ij. ps̄.
xxvj. versi. Et nunc exaltauit.
Caput nostrū christus seruus factꝯ est. Ser. j.
ps̄. xxx. In expo. tituli.
Caput nostrū christus est: ⁊ quō sumus mem
bra eiꝯ. Ibidē. ꝟ. In te dn̄e.
Caritas christi manifestat in diuisiōe heredi-
tatl sue. In expo. ps̄. xlix. ꝟ. Uocauit terrā.
Celi interpretant libri. In exposi. ps̄. viij. ver.
Qm̄ videbo celos.
Celi dicunt iusti. In expo. ij. ps̄. xviij. ꝟ. Celi.
Centurionis humilitas manifestat plane. In
expo. ps̄. xlvj. ver. Principes.
Chore filij quō iterꝑtant. In expo. tituli. ps̄.
xliij.. Et in expo. tituli. ps̄. xlv.
Chore filij q̄ dicunt. In expo. tituli. ps̄. xlvj.
Cithara ⁊ psalteriū quomō differūt: ⁊ q̄d my-
stice signant. Ser. j. ps̄. xxxij. ver. Cōfitemi-
ni ꝑ totū. Et in expo. ps̄. xlij. ver. Cōfitebor.
Ciuitates diaboli sensus hominū. In exposi.
ps̄. ix. versi. Et ciuitates.
Claudē debemus aīam nr̄am tpe tēptationis
exēplo christi. Ser. j. ps̄. xxx. ꝟ. Et educes.
Cognitio dei ⁊ hoīs quō differūt. In exposi.
ps̄. xlix. ꝟ. Cognoui.
Cōfessio fit i inferno ante iudiciū sed nō post.
In expo. ps̄. vj. versi. In inferno.
Corda scrutat deꝯ. In expo. ps̄. vij. ꝟ. Consū-
Corda interꝑtant cogitationes: mer.
renes delectatiōes. In expo. ij. ps̄. xxv. ver.
Proba me domine.
Creator nō indiget creatis: aut creaturis: sed
ecōtra. In expo. ps̄. xlix. ꝟsi. Et spēs agri.
Cupiditas est porta mortis. In exposi. ps̄. ix.
ver. Qui exaltas.
Curiosi dicūtur pisces maris. In exposi. ps̄.
viij. ꝟ. Uolucres celi.

Incipiētiū a C in scda q̄nq̄gena.

Cadē m̄lti pellunᵗ a diabolo meridiano.
Ser. ij. ps̄. xc. In cōme. ꝟsuū. ꝟ. Scuto.
Cadent multi a deo in meridie. Ser. j. ps̄. xc.
ver. A sagitta.
Cadēt multi a demonio meridiano. Ibidē. ꝛ
Cadent multi a dextris dei. ꝟ. sequenti.
Ser. j. ps̄. xc. ꝟ. Cadent a latere.
Cadere a latere quid sit: Ibidem.
Cadere a dextris quid sit Ibidem.
Cadere a latere vel a dextris q̄ dicunᵗ. Ibiđ.
Cayn petēdo signū a deo ne occedereᵗ quid si-
gnificat. Ser. j. ps̄. lviij. ꝟsi. Ne occideris.
Calumniantes cōtra christū: seipsos ore ꝓpo
dānaꝛt. In expo. ps̄. lvij. ꝟ. Deus cōtriuit.
Cātare ē edificare. In exp. ps̄. xcv. ꝟ. Cātate.
Cātus vetus est cupiditas carnis. Ibidem.
Cātus nouus est caritas dei. Ibidem.
Cantāda nō sunt vetera. In expo. ps̄. xcv. ꝟ.
Cātate dn̄o. Et i expo. ps̄. lxvj. ꝟ. Cōfiteāᵗ.
Caneſ m̄lti sūt laudabiles. In expo. ps̄. lxvij.
versi. Lingua canum.
Canes laudabiles sūt fidē seruātes dn̄o suo:
ꝛ contra inimicos latrantes. Ibidem.
Canes vitupabiles sᵗ latrare nesciētes. Ibiđ.
Canes dicūtur gētes. In expo. ps̄. lviij. ver.
Et famē patientur.
Canes esuriētes quare dicūtur. Ibidem.
Carnales ꝙ̄ spirituales dei sūt. In expo. ps̄.
lxxiij. ver. Tuus est dies.
Carnales ꝑ noctē ꝛ spūales ꝑ diē designanᵗ.
Captiuitas nostra a deo est auersa. Ibidē.
In expo. ps̄. lxxxiiij. ꝟ. Remisisti.
Captiuitatē auertit: qꝛ iniq̄tatē remisit. Ibiđ.
Caritas nostra dicitur eē radix. In expo. ps̄.
li. ver. Et radicem tuā.
Caritas tribulationē sentit de peccatꝭ alienis.
In expo. ps̄. xcviij. versi. Et vindicans.
Caput diaboli quō ꝯfractū est. In exposi. ps̄.
lxxiij. versi. Cōtriuisti. ꝛ ꝟ. sequentibus.
Caput draconis quid sit. Ibidem.
Caro quō diciᵗ psalteriū ꝛ cithara. In expo.
lvj. versi. Exurgam diluculo.
Carnē cōsulere malū est. In expo. ps̄. lxxxv.
versi. Et intende: in medio.
Ceci cur dicebātur iudei a deo cum videbant.
In expo. ps̄. lxv. ver. Dicite deo.
Ciuitas iudeoꝝ cur euersa fuerat duꝫ pascha
celebrabāt. In expo. tituli. ps̄. lxxiij. in fine.
Ciuitas quō deo edificanda est. In expo. ps̄.
xcviij. ꝟ. Dn̄s in syon.
Clamādū est ore ꝛ voce ad deū. In expo. ps̄.
lxv. ver. Ad ipsum ore. Et i expo. ps̄. lxxvj.
Clamauit homo ad lapidē ꝛ li- ver. Voce.
gnū. In expo. ps̄. lxv. ꝟ. Ad ipm ore.
Clamāt pro varijs diuersi ad dn̄m. In expo.
ps̄. lxxvj. ver. Voce mea.
Clamorē c⁹ respicit de⁹. In expo. ps̄. lxxvj. ꝟ.
Et attēdit mihi. Et i expo. ps̄. lxxxv. ꝟ. Mi-
Cogitationes dei sup oia ꝓfunde. serere.
In exposi. ps̄. xcj. ver. Q̄ magnificata.
Cogitatiōes hoim crebro puniunᵗ a deo. In
expo. tituli. ps̄. xciij.
Cogitatiōes hoim q̄ sint iniq̄. Ibidem.
Cogitatio ꝑma q̄d sit. In expo. ps̄. lxxv. ver.
Cogitatōes dei nō agnoscit Q̄m cogitatio.
stult⁹. In expo. ps̄. xcj. ꝟ. Vir iprudens.
Cōcupiscēda que sunt ab hoie. In exposi. ps̄.
lxvj. ꝟsi. Et rapinā. ꝛ ver. sequētibus.
Cōfessionē cur de⁹ exigit ab hoie. In exposi.
ps̄. lxvj. ver. Letentur ꝛ exultent.
Cōfessi deo cur letantur. Ibidem.
Confitenda sunt deo oia esse digna que pati-
mur. In expo. ps̄. lxv. ꝟsi. Imposuisti.
Cōfessionē ꝑmo requirit de⁹ ꝙ̄ orationē. In
expo. ps̄. lxxiiij. ꝟ. Cōfitebimur.
Confiteri bene quid est. In expo. ps̄. xcj. ver.
Cōfessio duplex. In expo. Quia iocūdasti.
ps̄. xciiij. versi. Preoccupemus.
Cōfitentiū corda multa sūt: sed tm̄ vnū credē-
tiū. In expo. ps̄. lxxiiij. ver. Enarrabo.
Cōfessionis negligētia ꝙ̄ periculosa. Ser. j.
ps̄. lxviij. ver. Neq̄ absorbeat.
Cōfessione amissa nō erit loc⁹ misc̄dię. Ibidē.
Confessio vtrū erit in celo. In expo. ps̄. xcix.
ver. Intrate portas.
Cōfitēda sūt mirabilia dei. Ser. j. ps̄. lxxxviij
ver. Cōfitebunᵗ celi. ꝛ ver. sequēti.
Confitenda est deo ꝑma hois cogitatio. In ex
posi. ps̄. lxxv. ver. Q̄m cogitatio.
Cōmutatio ois aut in melius: aut in deteri⁹.
Ser. j. ps̄. lxviij. in expo. tituli.
Cōfusio multis vtilis ꝛ necessaria. Ser. j. ps̄.
lxx. versi. Induātur cōfusione.
Cōfusio est etiā appetēda. In expo. ps̄. lxxxv.
versi. Vt videant qui.
Cōfundenᵗ in iudicio ꝑnitiose qui mō nolunt
confundi salubriter. Ibidem.
Consolationes recusande sūt in terra. In ex-
posi. ps̄. lxxvj. ver. Negaui consolari.
Cōsentiendū nō est inimico. In exposi. ps̄. lx.
versi. Turris fortitudinis.
Cōuertētiū cordib⁹ nūq̄ delicie subtrahūtur
sed mutantur. In expo. tituli ps̄. lxxiij.
Conuertuntur quidā ad vesperā. In exposi.
ps̄. lviij. ver. Conuertētur ad vesperā.
Cōuertunᵗ quidā hoies ex cōfusione peccato
rū. In expo. ps̄. lxvij. ꝟ. Dixit dn̄s ex basā.
Conuertunᵗ quidā in ꝓfundū maris. In ex-
posi. ps̄. lxvij. versi. Conuertā in ꝓfundū.
Cor ꝑmū q̄d sit. In expo. ps̄. c. ꝟ. Nō adhesit
Cor rectū q̄d sit. In expo. ps̄. c. ꝟ. Nō adhesit
Et in expo. ps̄. lxiij. ꝟsi. Et sperabit.
Cor q̄n dicit rectū. In expo. ps̄. lxxvij. ꝟ. Cor
autē ipsoꝝ. Et in exposi. ps̄. xciij. ꝟsi. Et he-
reditatē suā nō delreinquet: in medio.
Corda impiorū cur torquenᵗ in honore iusto
rū. In expo. ps̄. lxj. ꝟ. Verūtamē honorē.
Cor impiorū dicitur fundū maris. In expo.
ps̄. lxiij. versi. Qui cōturbas.
Cor hois sursum est leuandum. In expo. ps̄.
lxxxv. ver. Iocunda animā.

Corda iustorū nunq̃ deserunt. In expo. ps̃. lix. ver. Mone tu deus.
Corde insipiētes cur cōturbantur. In expo. ps̃. lxxv. versi. Conturbati sunt.
Credēde sunt minationes dei sicut eiꝰ ꝓmissiones. In expo. ps̃. xciiij. versi. Et isti nō.
Crucifixisse quō dicunt iudei christū hora tertia. In expo. ps̃. lxiij. ℣. Quia exacuerūt.

Incipiētiū a C in tertia q̄nq̄gena

Cadere quō iustus dicitur septies. Ser. xxxi. ps̃. cxviij. ℣. Septies in die.
Cadant ꝑ quid hoīes a deo. In expo. ps̃. cxx. ver. Ne des ad cōmouendū.
Cāticū pulchrū ꝓ diuitibꝰ ponit. In expo: ps̃. cxxxvj. ver. Si oblitus fuero.
Captiuꝰ est hō in mūdo. In expo. ps̃. cxxxvj. ver. Quā illic interrogauerūt.
Caritas supeminētior via: ⁊ bonis solū reseruat. Ser. j. ps̃. ciij. vsi. Qui ꝓtegit.
Caritas ī elemosyna ⁊ nō facultas a deo aspicitur. In expo. ps̃. cxxj. ℣. Interrogate.
Caritas q̃ valida ⁊ potens est. In exposi. ps̃. cxxj. ver. Fiat pax.
Caritas quibus dicitur inesse. In exposi. ps̃. cxxj. ver. Fiat abundantia.
Caritas nō vincitur ab inimico. In expo. ps̃. cxxxij. ver. Sicut vngentū.
Caritas ꝑfecta ꝑ quid scitur inesse hōi. In exposi. ps̃. cxxxij. versi. Sicut ros: in fine.
Caritate diligēdus est ꝓximus. In expo. tituli. ps̃. cxl.
Carnales spūalibus sunt inimici ꝑ Esau ⁊ Iacob figuratur. In exposi. ps̃. cxxxvj. ℣. Memento: in fine.
Celi quō sūt ꝑituri. Ser. ij. ps̃. cj. vsi. Et anni.
Ciues terreni multi dicunt nō ꝑegrini. Ser. viij. ps̃. cxviij. ℣. Incola ego sum.
Cōcordia sicut est mēbrorū ita erit ⁊ hoīm. In expo. ps̃. cxxx. ver. Neq̃ ingressus.
Cōcordia fratrū nō corrūpitur ꝓpter aliq̄s falsos. In expo. ps̃. cxxxij. ℣. Ecce q̃ bonū.
Cōcupiscentia nō oīs damnabilis. Ser. viij. ps̃. cxviij. ver. Incola.
Cōcupiscentia tollenda est ne robur accipiat. In expo. ps̃. cxxxvj. ℣. Btūs q̄ tenebit.
Cōfessio nō est differenda. In expo. ps̃. cij. ℣. Miserator ⁊ misericors.
Cōfessio hoīs est deo suauis. Ser. iiij. ps̃. ciij. ver. Suauis sit ei.
Cōfessio que dicitur homini magis vtilis. In expo. ps̃. cv. versi. Quā bonus.
Confessio duplex in scriptura sacra repitur. In expo. tituli. ps̃. cxvij. ꝑ totū.
Confiteri quō debeamus christū filiū David. In expo. ps̃. cix. ver. Dixit dominus.
Cōsiliū hoīs aliq̄n ꝑniciosū sibiipsi. In expo. ps̃. cv. ver. Ipsi aūt acerbauerūt.
Cōuersionis hoīs ad gratiā potior causa q̄ ē. In expo. ps̃. cij. ver. Quantū distat.
Corde clamanduz est ad deum. Ser. xxix. ps̃. cxviij. ver. Clamaui in toto.
Cor hoīs q̄n rectū ⁊ quādo prauū dicit. In exposi. tituli. ps̃. cxxiiij.
Cordi mundo oīa munda sunt. In expo. ps̃. cxxv. ver. Tunc repletū: in fine.
Corda nō oīm sanantur a deo. In expo. ps̃. cxlvj. ℣. Qui sanat.
Cordis ostiū q̄n dicitur apiri christo: q̄n diabolo. In expo. ps̃. cxlj. ℣. Effundo ante eū.
Cor hominis cur angatur in mūdo. In expo. ps̃. cxxij. ver. Ad te domine.
Corpus dicitur carcer anime. In exposi. ps̃. cxlj. ver. Erue de carcere.
Corpus christi indigne sumentes diabolꝰ possidet. In expo. ps̃. cxlij. ver. Exime me. prope finem.
Coruorū pulli qui dicūtur. In expo. ps̃. cxlvj. versi. Et pullis.
Credere qui dicūtur ꝑfecte. In expo. ps̃. cxv. ver. Credidi.
Credere in christuz tm̄ corde nō sufficit. Ser. xiij. ps̃. cxviij. ver. Et respondebo.
Credē in christū q̄d est. In ꝓfatiōe ps̃. cxxx.
Credēdi sunt Moyses ⁊ ꝓphe ⁊c. ⁊ nō rogādi vt mortui resurgāt sicut ille diues. In exposi. ps̃. cxlvij. ℣. Qui posuit: aū mediū.
Culpe sue cur hoīes nolunt sibi aliq̄d īputari. In expo. ps̃. cv. ℣. Et irritauerūt eū ascēdē.
Cupiditas repellēda est. In expo. ps̃. cxlvij. ver. Quoniā cōfirmauit.
Custos bonus eligēdus est. In expo. ps̃. cxx. versi. Neq̃ dormiet.
Custodia hoīs a deo. In exposi. ps̃. cxx. ver. Custodiet dominus.

Incipiētiū a D in p̄ria q̄nq̄gena

David interpretat christus. Ser. j. ps̃. cxxiij. Et ibidē Ser. ij. nota figuram vtilē de David ⁊ Abimelech.
David adulter ⁊ homicida quibus impetrauit veniā. In expo. tituli. ps̃. l.
David interꝑtatur manu fortis: vel desiderabilis. In expo. tituli ps̃. xxxiiij.
Delicta claudūt mentē sicut tenebre oculos. In expo. j. ps̃. xviij. ℣. Delicta quis.
Delicie duplices sūt: sancte ⁊ male. In expo. tituli ps̃. xxxviij.
Delictum magnū est sup̄bia. In exposi. j. ps̃. xviij. versi. Et emūdabor.
Dētes interꝑtant verba mala ⁊ ꝑncipes peccatorū. In expo. j. ps̃. iij. ℣. Dētes pctōr.
Dentes ecclesie qui dicunt. Ibidem.
Desperare non debemus in hac vita. Ser. ij. ps̃. xxxvj. versi. Quā peccatores.
Deus scrutat corda ⁊ renes. In expo. ps̃. vij. versi. Et dirige. ⁊ ver. Iustū auxiliū.
Deus iustꝰ iudex ⁊ longanimis est. In expo. ps̃. vij. ver. Deus iudex.
Deus punit interdū ꝑ ministros. In exposi. ps̃. vij. versi. Non iram adducens.
Deus dn̄atur ouibus bobus pecoribus: id ē

angelis aīabus sanctis τ laborātibus in via. In expo. ps̄. viij. ver. Volucres celi.
De⁹ oia fecit v̄bo τ manu: id ē sapia τ virtute. In expo. ij. ps̄. xviij. v̄sī. Et opa manuū.
Deus delicta nostra sua fecit. In expo. ij. ps̄. xxj. v̄sī. Longe.
Deus considerat orationes cordis τ mentis. In expositione ps̄. xxxix. v̄sī. Ecce labia.
Deus habet in se oms thesauros. In exposi. ps̄. xl. ver. Beat⁹ q̄ intelligit.
Deus odit peccatū τ nō hoīem. In expo. ps̄. xliiij. ver. Dilexisti.
Deus cum nō mutetur quō dicitur esse in medio. In expo. ps̄. xlv. ver. Deus in medio.
Deus nō obliuiscitur hoīez: nec auertit faciez suā ab eo. In expo. ps̄. xij. v̄. j. ij. iij.
De⁹ quō exurget. In exp. ps̄. vij. v̄. Exurge.
Deus nec fatum hoīes peccare faciūt. In exposi. scd̄a. ps̄. xxxj. ver. Pronūciabo.
Deus irascitur τ quō. Ibidem. Et in exposi. ps̄. ij. ver. Tunc loquetur.
Diabol⁹ nō pōt auferre spūalia: lz diuīa admissiōe tp̄alia. In expo. ij. ps̄. xxvj. v̄. Si exur.
Dicere dei τ hominis quomō differūt. In exposi. ps̄. xliiij. versi. Dico ego opera.
Dies nouissima quib⁹ erit bona et q̄b⁹ mala. Ser. j. ps̄. xlviij. v̄. Ut quid timebo.
Digitus dei spiritussanctus dicitur. In expo. ps̄. viij. ver. Quoniā videbo.
Digiti dicunt̄ spiritusancto repleti. Ibidem.
Dilectio proximi quid operatur. In prefatione. ps̄. xxxj.
Diuites tenētur facere elemosynas alias puniunt̄. Ser. j. ps̄. xlviij. v̄. Et preciū. τ ver. sequenti. τ versi. Simul imprudens.
Dn̄s accepit saccum τ nō assumpsit: τ ibidez. nota moralizationem. In expo. ij. ps̄. xxix. ver. Conuertisti.
Dn̄s quare passus est voluntarie. Ser. ij. ps̄. xxxiiij. in principio.
Dom⁹ dei querēda est τ nō tabernaculū. In expo. ij. ps̄. xxvj. v̄sī. Ut in habitē. τ v̄. seqūti. Et quomodo differūt. Ibidem. Et ser. iij. ps̄. xxx. ver. Proteges.
Dormitio τ somnus quō differūt. In exposi. p̄ma ps̄. iij. versi. Et exurrexi.

Incipiētiū a D in scd̄a q̄nq̄gena.

David regnū patris sui dimittēdo q̄d significat. In expo. tituli. ps̄. lj. p⁹ mediū.
Dauid debellando mesopotamiaz quid significat. In expo. tituli ps̄. lix.
Dauid electus ad regnuz cur deus longo tp̄e abstulit ab eo. In expo. tituli. ps̄. lj.
Desideria varia hoīm. In exposi. ps̄. lxij. ver. Sitiuit anima.
Deo attribuendū est q̄ eius dono operatur. In expo. ps̄. lij. ver. Omnes declinauerūt.
Deuz multi postponūt. In expo. ps̄. liij. v̄sī. Non proposuerunt.
Deus nō est impiorū deus. In exposi. ps̄. lv. ver. In quacūq.
Deus oīm est deus. Ibidem.
De⁹ p̄prie est de⁹ eoꝝ q̄ diligunt illū. Ibidē.
De⁹ dedit nobis vt sim⁹ ei⁹ τ ip̄e noster. Ibid̄.
Deū nō omnes querūt. Ser. j. ps̄. lviij. versi. Irruerunt sup me fortes.
Deus dicitur psalteriuz τ cithara s̄m carnez. In expo. ps̄. lvj. versi. Exurgam diluculo.
Deus aliter inhabitat ipsi christo q̄ hoībus. In expo. ps̄. lxvij. v̄. Montē inquit.
Deus factus est locus refugij qui primo erat met⁹ fuge. Ser. j. versi. Et in locū munitū.
Deum nō curare res humanas cur multi estimant. In expo. ps̄. lxxij. v̄sī. Quomodo sciuit deus. τ ver. sequentibus.
Deus quō dicitur iesse homini. In expo. ps̄. lxxiiij. ver. Neq ab oriente.
Deus est vbiq presens. Ibidem.
De⁹ si bon⁹ fueris bon⁹ ē tecū τ ecōtra. Ibid̄.
Deus tantū notus est in iudea. In expo. ps̄. lxxv. ver. Notus.
Dei increpatio nō ab omnibus p̄cipitur. In expo. ps̄. lxxv. ver. Ab increpatione.
Dei icrepatio i Pharaōe locū nō habuit. Ibid̄.
Deus res duas induit terrā fundādo. scz decorē τ fortitudinē. In expo. ps̄. xcij. v̄. Dn̄s regnauit: decorē.
Deus q̄s flagellat erudit ad suā hereditatem: In expo. ps̄. xciij. ver. Quia nō repellet.
De⁹ cui dicitur inhabitare. In expo. ps̄. xcij. ver. Parata.
De⁹ q̄n d̄r respicē in faciē christi sui quō intelligit̄. In expo. ps̄. lxxxiij. v̄sī. Et respice.
Deus aliter timebat̄ in veteri lege q̄ i noua. In expo. ps̄. lxxxiiij. ver. Uerūtn̄ p̄pe timē.
Deū ab hoīe nullus repellere potest. In exposi. ps̄. lxxxiiij. versi. Et salutare.
Dextera dei que est. In expo. ps̄. lxxxix. v̄sī. Dexterā tuā.
Destruēdo multi a deo redificant̄ τ annihilātur. Ser. j. ps̄. lxxxviij. v̄. Qm̄ dixisti.
Dij q̄uis multi diuisi sunt gentilium eorum tamē est vna vanitas. In expo. ps̄. lxxx. versi. Israel si audi.
De⁹ noster nō est recens sed etern⁹. Ibidē.
Dij alieni corde frangendi sūt. Ibidem.
Diligēdus ē de⁹. In expo. ps̄. lxxvij. v̄. Et rememorati. Et in expo. ps̄. lv. v̄. In q̄cūq.
Diligēdus ē de⁹ corde recto. circa mediū. In expo. ps̄. lxxvij. v̄. Cor aūt ip̄oꝝ
Diligere nō potest deum nisi ecclesiam amauerit. Ser. ij. ps̄. lxxxviij. ver. Benedictionem autē dn̄i: in fine.
Diligendo deū quid faciendū est. In exposi. ps̄. xcvj. ver. Qui diligitis.
Diligēdus an sit deus p̄pter tp̄alia. In expo. ps̄. lj. versi. Speraui in misericordia.
Dilectione onera p̄rimoꝝ inuicē portāda sūt. In expo. ps̄. xcix. versi. Seruite dn̄o.
Dies sūt diuisi celi τ terre. Ser. j. ps̄. lxxxviij. versi. Et thronum.

Dies vnus appetēdus est alijs abiectis. In expos. ps̄. lxxxiij. ver. Quā melior.
Diabolus nō pōt omnia bona inuito ab hoīe priuare. In expo. ps̄. lv. ver. Quā eruisti.
Diabolus vsurpauit q̄ nōdū acceperat pdēdo tñ qd acceperat. Ser. j. ps̄. lxviij. v̄. Que si rapui
Diabolus datus est multis in escā. In expo. ps̄. lxxiij. v̄s. Dedisti eum in escam.
Diabolus cur voluit sibi exhiberi sacrificium quod soli deo debetur. In exposi. ps̄. xciiij. versi. Quoniā ipsius.
Diabolus muscipulas secus viam tendit: nō tamē in via. Sermōe. j. ps̄. xc. versi. De muscipula venantium.
Diabolus malleus est vniuerse terre. In expos. ps̄. xcvij. versi. In tubis.
Diuitie nō semper damnabiles. In expo. ps̄. lj. ver. Sed sperauit.
Diuitie quales cōgregande sunt. Ser. ij. ps̄. lxviij. ver. Laudabo nomen.
Diuites quādo dicunt peccare in diuitijs. In expo. ps̄. lxxij. versi. Domine ait.
Diuites se iactātes nō redduntur exaudibiles deo. In expo. ps̄. lxxxv. versi. Quā egenus.
Differentia inter opprobriū cōfusionē ꝛ verecundiā. Ser. ij. ps̄. lxviij. ver. Tu enī agnoscis.
Differentia inter canticū ꝛ psalmū. In expo. tituli ps̄. lxvij.
Differentia inter psalteriū et citharam. In expos. ps̄. lvj. v̄s. Exurge psalteriū.
Dona qualia dedit deus: ꝛ que accepit. In expos. ps̄. lxvij. ver. Ascendisti.
Domus vbi est edificanda deo. In expo. ps̄. xcv. ver. Cantate. ꝛ ver. sequētibus.
Dolor cur inest hōi de precepto. In expo. ps̄. xciij. ver. Nūquid adheret.
Dormire piculosum est anime. In expo. ps̄. lxij. ver. Deus deus meus.
Dormire quid sit inter medios cleros. In ex ps̄. lxvij. ver. Si dormiatis.
Dormiunt hic peccatores ꝛ viri diuitiarū. In expo. ps̄. lxxv. ver. Dormierūt.
Dormiētes in mundo q̄ȝ triste euigilabūt. In expo. ps̄. lxxv. ver. Tu terribilis.
Dura cur hoīb⁹ multa videntur cū obscura sit i sacra scriptura. In expo. ps̄. liiij. v̄. Molliti sunt.

Incipiētiū a D i tertia q̄nq̄gena.

David preliū cōtra Goliam quid signat. In expo. tituli ps̄. cxliij.
Defectus nō semp malus: sed aliquādo optabilis. Ser. xx. ps̄ cxviij. ver. Defecit.
Dei vocationi responsio q̄lis danda est. Ser. ij. ps̄. cj. ver. Respondit ei.
Deo placere nō possunt qui sunt in carne. In expo. ps̄. cxiij. ver. Placebo.
Dei inuocatio ad quid vtilis. Sermo. j. ps̄. cj. ver. In quacūq̄ȝ die.
Deo que opa sunt pon⁹ placabilia. In expo. ps̄. cxxij. versi. Qui habitas.
De⁹ aliter in seipso q̄ȝ in ipso hoīe. Ser. ij. ps̄. cj. versi. In generatione.
Desperandū non est q̄ȝq̄ȝ in magno languore existens. In exposi. ps̄. cij. ver. Qui sanat. Et in expo. ps̄. cxxix. v̄. Et ipse redimet.
Desideriū hoīs est refrenandū. In expo. ps̄. cxxxix. ver. Ne tradas.
Detrahere christo q̄ȝ criminosū est. In expo. j. ps̄. cviij. ver. Pro eo inquit: in fine.
Diabolo cur datur potestas. Ser. iij. ps̄. ciij. ver. Catuli leonū.
Diabolus cur nō etiā sbtraxit mulierē Job. Ser. iiij. ps̄. ciij. v̄. Draco hic quē.
Diabolus quō vincendus est. In exposi. ps̄. cxxxj. ver. Memento domine.
Dies hominis cur deficiūt velut fumus. Ser. j. ps̄. cj. ver. Quia defecerūt.
Dies nostri quō dicūtur declinari. Ser. j. ps̄. cj. ver. Dies mei.
Dies isti cur dicūtur nostri. In expo. ps̄. cxiij. ver. Quoniā inclinauit: ppe finem.
Diligunt deū multi male. Ser. j. ps̄. cxviij. v̄. Non enī qui operantur.
Diligere etiā seipsum: expedit homini. Ser. viij. ps̄. cxviij. v̄. Incola: ppe mediū.
Dijs gentiū nō solū hoīes sed etiā bestie anteponēde. Ser. ij. ps̄. cxiij. v̄. Man⁹ habent.
Discordie: bella ꝛc. vñ sumpserūt originē. In expo. ps̄. cxxxj. ver. Et requiem.
Diuites q̄ȝq̄ȝ nutriūt spūales si tñ corpe sit supiores. Ser. iij. ps̄. ciij. v̄s. Illic passeres: p⁹ me
Diuitie cur nō sunt querēde remediū diū. optimū. In expo. ps̄. cxiij. ver. Torrentē ptransijt: in medio.
Diuites licet manducare ꝛ adorare nō possūt nō tamē saturari. In expo. ps̄. cxxxj. versi. Viduā ꝛc. ꝛ pauperes.
Diuitib⁹ via potior ponitur intrandi regnū celorū. In expo. ps̄. cxxxvj. v̄. Si oblitus.
Diuitie ꝛ felicitates tpales nō sp sūt refugiēde tā q̄ȝ male. In expo. ps̄. cxliij. v̄. Nō ē ruina.
Doctrina phorum cōpatur auctoritati euāgelice. In expo. ps̄. cxl. v̄s. Absorpti sunt.
Dona dei malis ꝛ bonis cōia sūt vno dēpto. Ser. j. ps̄. ciij. v̄s. Qui ptegit.

Incipiētiū ab E in pria q̄nq̄gena.

Ecclesia allegorice dicitur luna. In expos. ps̄. x. ver. Quā ecce.
Ecclesia dei est vbi timetur deus. In expo. ij. ps̄. xxj. ver. Qui timetis.
Ecclesia dei ex quibus cōstruitur. In expos. ps̄. xliiij. v̄. Afferentur in leticia.
Edificare stipulā: lignū: fenū: aurum: ꝛ argentū: ꝛc. qui dicuntur. In pfatione. ij. ps̄. xxix.
Elemosyne q̄ȝ bone sunt ꝛ quō manent. Ser. iij. ps̄. xxxvj. versi. Et inhabita.
Elemosyne placant deū. Ser. j. ps̄. xlviij. ver. Nō dabit.
Eloquia casta que dicūtur. In expo. ps̄. xj. ver. Eloquia.
Erubescent peccatores in iudicio. In expos. ps̄. vj. ver. Erubescant.

Esurire christũ ꝛ sitire quõ intelligit. Ser. ij. ps̃. xxxiiij. ver. Et humiliabam.
Exemplo alioꝝ plures peccãt: nõ tñ resurgũt. In expo. tituli ps̃. l.

Incipiẽtiũ ab E in scd̃a q̃nq̃gena.

Ecclesie mysteriũ torculari comparatur. In expo. tituli ps̃. lxxx.
Edificant multi deo partẽ domus: sed nõ integrã. In expo. ps̃. xcv. ver. Annũciate.
Egyptioꝝ pene allegorice exponũtur. In exposi. ps̃. lxxvij. ṽ. Misit in eos.
Egyptij cur insequebant filios israel vsq₃ ad mare. In expo. ps̃. lxxx. ver. Dũ exiret.
Eligendũ q̃d poti⁹ est in mũdo. In expo. ps̃. lxxxiij. ver. Elegi abijci. ꝛ ṽ. sequẽti.
Eligunt boni in hoc mũdo magis abijci in domo dei q̃₃ habitare in tabnacul̃ pctoꝝ. Ibid̃.
Eligunt etiã mali a deo: vt p₃ d̃ Iuda: s₃ ad aliud. In expo. ps̃. lv. ṽ. Incolẽt: in medio.
Eligunt duodecim ad opus ꝓbatiõis. Ibid̃.
Eligit vnus ad opus tẽptatõis. Ibidem.
Emi quãto p̃cio põt regnum celoꝝ. In expo. ps̃. xciij. ver. Nũquid adheret: circa mediũ.
Epulas diuersas habent iusti ꝛ iniusti. In exposi. ps̃. c. ver. Superbo oculo.
Epulabatur christus cũ supbis. Ibidem.
Errãtes quõ reducẽdi sunt ad viã. In expo. ps̃. lxxxv. ver. Deduc me.
Erudit deus bonos aliq̃ñ p malos. In expo. ps̃. lxxiij. ver. Posuerũt signa.
Exauditur oratio in tribulatiõe existẽtiũ. In expo. ps̃. lxxx. ver. In tribulatione.
Exaudiũtur hoies mane meridie et vespere. In expo. ps̃. liiij. ver. Vespe ꝛ mane.
Exaudiũtur clamantiũ oratões. In expo. ps̃. lvj. ver. Clamabo.
Expellendi multi sunt a manu dei. In expo. ps̃. lxxxvij. versi. Et ipsi expulsi.
Exponit illud euãgelij: Multi sũt vocati. In exposi. ps̃. lxj. ṽ. Verũtñ honorẽ.
Exitus hois duplex: mane ꝛ vespere. In exposi. ps̃. lxiiij. versi. Exitus mane.
Exitus mane sunt ꝓsperitates seculi. Ibidẽ.
Exitus vespe sunt tribulationes seculi. Ibid̃.
Exultatio bona ꝛ mala. In expo. ps̃. xciiij. ṽ. Venite exultemus.
Exultatio bona est exultare deo. Ibidem.
Exultatio mala est exultare seculo. Ibidem.
Exultãdũ nõ est in nomine ꝓprio. Ser. j. ps̃. lxxxviij. versi. Et in nomine tuo.

Incipiẽtiũ ab E in tertia q̃nq̃gena.

Ecclesie figuram gestabat Rebecca in vtero. In expo. ps̃. cxxvj. versi. Ecce here.
Ecclesia ab initio mundi prefigurata: ꝛ quõ semp persecutionem sustinuit. In expo. ps̃. cxxviij. ver. Sepe expugnauerũt.
Ecclesia lux est sine macula. Ser. j. ps̃. ciij. ṽ. Extendens celũ.
Ecclesia cur nõ patitur tantã ꝑsecutionẽ sicut antea. Ser. iij. ps̃. ciij. ṽsi. Et cõgregati sũt.
Ecclesia quõ nõ oẽs hoies incorporat. In exposi. ps̃. cxxiij. versi. Forsitan viuos.
Edificãt multi male. In expo. ps̃. cij. ver. Benedicite ꝛc ministri eius.
Ab Elemosyna nemo se excusare potest q̃₃ q̃₃ pauper existens. Sermone. j. ps̃. ciij. versu. Fulice domus. in fine.
Elemosyna etiã peccatori dãda est. In expo. ps̃. cij. ver. Faciens miscd̃ias: circa mediũ.
Elemosynã dando cur h̃ nescire debeat sinistra. In expo. ps̃. cxx. ṽsi. Dñs tegu.
Elemosyna vnde fieri debeat placabilis deo. In expo. ps̃. cxxv. ṽ. Tunc repletũ.
Elemosyna paupis etiã indiget diues. In exposi. ps̃. cxxv. ṽ. Qui seminãt: pe st mediũ.
Ementes ꝛ vendentes cur excludebantur a christo de templo cũ flagello resticule. In p̃fatione ps̃. cxxx.
Errare multi dicuntur p diem. In expo. ps̃. cxxxviij. ver. Per diẽ errabunt.
Esuriẽtes ꝛ sitiẽtes cur dicũtur bti. Ser. j. ps̃. cxviij. ṽ. Nõ cũ q̃ operantur.
Exaltatur p quid homo cũ christo. In exposi. ps̃. cxxvj. ver. Inuanũ.
Exaudibil̃ que reddat vox nostra. In expo. ps̃. cxxxvij. versi. Qm̃ audisti.
Exaudiũtur cur multi ore clauso: ꝛ multi magnis clamoribus nõ exaudiũtur. In expo. ps̃. cxix. ver. Cũ his qui oderũt.
Exemplũ de aquila quõ renouari debeat aĩa In expo. ps̃. cij. Qui satiat: post mediũ.
Exponitur illud euãgelij: Nõ q̃d intrat in os: sed q̃d exijt coinquinat. In exposi. ps̃. cxxv. ver. Tunc repletũ.
Exponitur de filio ꝓdigo. In expositiõe ps̃. cxxxviij. ṽ. Et oẽs vias.
Exponitur illud de quinq₃ virginib⁹. In exposi. ps̃. cxlvij. ver. Qm̃ cõfi mauit.
Exponitur illud Genesis: Et ipsa obseruabit caput tuũ. Ser. iiij. ps̃. ciij. ṽ. Draco hic.

Incipiẽtiũ ab F in pria q̃nq̃gena.

Facies christi plenitudo leticie animaꝝ est. In expo. ps̃. xv. ṽsi. Adipleb. Et ex eadem habent iudicare. In expo. ps̃. sequẽti. ṽ. A vultu. Et in expo. ps̃. xliij. versi. A facie inimici.
Fatũ nec de⁹ hoies peccare faciunt. In expo. ij. ps̃. xxxj. ver. Pronũciabo.
Fatũ seminat diabolus in mundũ: ꝓpter certas cãs. In expo. ps̃. xl. ver. Et nõ tradat.
Fenerari an licitũ sit. Ser. iij. ps̃. xxxvj. ver. Tota die.
Festa tabernaculorum abutunt: sed festa domus dei firma manent. In expo. ps̃. xlj. ṽ. In voce inquit.
Fides ꝛ non iusticia ꝓpria nec miscd̃ia dei ad regnum ducit. In prefatione psalmi. xxxj. per totum.
Fides facit hominẽ nutrire a deo. In exposi. ps̃. xxxix. versi. Dñs curã habebit.

Filius hoīs ₇ homo quō differūt. In expoſi. pš. viij. ver. Quid eſt homo.
Filij hoīm ₇ hoīes quō differūt. In expo. pš. xxxv. ver. Filij aūt hoīm. Et ſer. j. pš. xlviij. ver. Quicq₃ terrigene.
Filie tyri interptantur diuites. In expo. pš. xliij. ver. Et adorabūt. ₇ ver. ſequēti.
Filij chore q̄ dicūtur. In expo. tituli pš. xlvj.
Fili⁹ dei in hūanitate iudicatur⁹ veniet. Ser. j. pš. xlviij. ver. Inclinabo.
Fratres dicimus oēs ſiue ſint pagani ſiue iudei. Ser. ij. pš. xxxij. verſi. Sic ſperauim⁹.
Frater vt mortuo fratre ſuo abſq₃ plibus vxorem fratris acciperet mandatū erat veteri teſtamenti: figura autē noui. In expo. pš. xliij. vſi. A domibus eburneis.
Fraus depaupat hoīes. In expo. pš. xxxiij. ver. Timete dñm. ₇ v̄. ſequēti.
Frumentū dei quid ſignat. In expo. pš. iiij. ver. A tpe frumēti.

Incipiētiū ab F in ſcđa q̄nq̄gena.

Facies chriſti multis hoībus obſcura eſt. In expo. pš. lxxix. verſi. Et illumina.
Fames eſt multiplex. Ser. j. pš. lviij. verſi. Et famem patientur.
Fatū q̄d ſit: ₇ q̄d agat. In expo. tituli. pš. xcj.
Felicitas temporalis cur aſpernenda eſt. In expo. pš.. lxxj. verſi. Et florebūt. Et in expoſitione pš. xciij. ver. Nūq̄d adheret: in fine.
Figura: cur Moyſes nō intrauit terrā pmiſſionis. In expo. pš. xcviij. vſi. Et vindicās.
Figura: Saul cuſtodit domū vt Dauid interficeret. In expo. tituli. pš. lviij. circa mediū.
Figuratur p Dauid regnum vite: ₇ Saul regnū mortis. In pfatione pš. lj.
Figurāt nobis Dauid ₇ Ziphei gloriā mūdi eſſe ſpernendā. In expo. tituli pš. liij.
Figurat fuga Dauid a facie Saul i ſpeluncā: chriſtū in ſepulchro. In expo. tituli. pš. lvj.
Figura: de velamine poſito ſup faciem Moyſi. In expo. pš. lxiiij. ver. Sermōes iniquorum: in medio.
Figurat̄ chriſtus ₇ lex p Heliſeū ₇ baculū ei⁹. Ser. j. pš. lxx. v̄. Qm̄ non cognoui: in fine.
Figura de grano in terra proiecto. In expo. pš. lix. verſi. Et ephraim.
Figura: Doech pdidit Dauid: interficiendo ſacerdotes. In pfatione pš. li. circa mediū.
Figura: cur tm̄ vn⁹ ſanabat̄ in piſcina. In expoſi. pš. lxxxiij. vſi. In locū: ppe finē.
Figura quō q̄ttuor ptes orbis ad chriſtū ptinēt. In expo. pš. xcvj. v̄. Et exultauerūt.
Figura: cur Iacob pualuit angelo luctādo. In expo. pš. lxxix. v̄. Excita potentiā.
Figura cur Raab meretrix ſaluabat̄ in hiericho. In expo. pš. lxxxvj. v̄. Etem̄ alienige.
Figurabāt phariſeus ₇ publicanus orātes in templo. vitam gentiliū ₇ iudeorū. In expo. pš. lxxiij. ver. Et inclinauit.
Figura cur de⁹ poti⁹ elegit tribū Iuda q̄ȝ Ioſeph. In expo. pš. lxxvij. v̄. Et repulit.
Figura erat vēditio Ioſeph in egyptū. In expo. pš. lxxvj. v̄. Filios iſrael ₇ Ioſeph.
Figura de virga Moyſi. In expo. pš. lxxiij. ver. Redemiſti virgam.
Fides erit iuſticia hoīs in terra. In expo. pš. xciij. verſi. Dñs deus noſter.
Fides p dilectionē opatur. Ibidem.
Filij pagani etiā filij ancille dei. In expo. pš. lxxxv. vſi. Et ſaluū: ppe finem.
Filius ancille dicit̄ dominus. Ibidē.
Filij ancille dici pñt oēs electi. Ibidem.
Filij chore q̄ ſunt. In expo. tituli. pš. lxxxiij.
Fortitudo n̄ ſemp laudabilis. Ser. j. pš. lviij. verſi. Irruerunt.
Fortitudo bona in quo cōſiſtit. In expo. pš. xcij. ver. Etem̄ ɔfirmauit.
Fortitudinē ad q̄d deus induit. Ibidem.
Fortitudo hoīs ad deū eſt cuſtodienda. Ser. j. pš. lviij. ver. Fortitudinē.
Foueā₃ alteri parātes cadunt in eā. In expo. pš. lvj. ver. Foderūt ante.
Formā hoīs videbūt ipij tm̄ in iudicio. In expoſi. pš. lxxxv. ver. Reſpice in me.
Fraudē ſemper maiorē patitur q̄ alteri fraudem parat. In expo. pš. lxxij. ver. Verūtamen pter doloſitatē.
Fructū bonū dedit terra. In expoſi. pš. lxvj. ver. Cōfiteant̄ tibi. ₇ v̄. ſequēti.
Fructus terre cepit in hierl̄m. Ibidem.
Fructū optimū iudei acceperūt a terra etiam poſt chriſti paſſionē. In expo. pš. lxvj. ver. Benedicat nos.
Fructū ex ſemine nō pōt homo colligere p ſe. In expo. pš. lxxxiij. ver. Etem̄ dñs.
Fugiūt p quid multi a facie dei. In expo. pš. lxvij. vſi. Et fugiunt qui oderūt.
Fulgura dei orbi terra₂ apparentia que ſunt In expo. pš. xcvj. ver. Apparuerūt ful.
Fulgura dici poſſunt miracula. Ibidem.

Incipiētiū ab F i tertia q̄nq̄gena.

Facies chriſti cur querēda eſt cū ſit vbiq₃. In expo. pš. ciiij. vſi. Querite inquit.
Faciem cur chriſt⁹ aliqñ auertit a nobis. Ser. iiij. pš. ciij. v̄. Auertēte aūt. ₇ v̄. ſequētibus.
Facies chriſti ſup bonos ₇ malos: ſed aliter. Ser. xxxj. pš. cxviij. vſi. Quia oēs vie.
Facies hominis nō in ipſo homine ſed in peccatis eſt dirigenda. In expoſi. pš. cxxij. vſi. Qui habitas.
Fide iam ambulandum eſt. In expoſi. tituli. pš. cxxiij.
Fidei laus in quo conſiſtit. Ser. ij. pš. cj. ver. Reſpondit ei: ppe finem.
Fides de q̄ actu chriſti magis recommendat̄. In expo. pš. cxx. v̄. Ecce nō dormitabit.
Fides erit iuſticia hoīs. In expo. pš. cix. ver. Dixit dñs: poſt mediū.
Figura de duobus filijs Abrae. In expo. pš. cxix. verſi. Inhabitaui.

Figura cur beato Petro p̄cipiebat p̄mo mac tare ꝙ̄ comedere. In exposi;. ps̄.cxxiij. ver. Forsitan viuos.
Figurat captiuitas syon nostrā captiuitatē. In expo. ps̄.cxxv.ver. Cū cōuerterit. Et in expo.ps̄.cxxxvj.ver. Q̄m illic interro.
Figura quō christ⁹ docuit in matre sua vt de= um p̄ponamus consanguinitatibus. In ex= posi.ps̄.cxxvij.ver. Uxor tua.in fine..
Figura cur tantū vnus sanabatur in piscina. In expo.ps̄.cij.ver. Notas.fecit.
Figura quō in omni statu reperiunt mali. In expo.ps̄.cxxxij.v̄. Ecce ꝙ̄ bonū: an̄ mediū.
Figura de signo Gedeonis. In expositi. ps̄. cxxxvij.versi. Q̄m audierūt.
Figura cur Eua de latere Ade facta est. Ser. iiij.ps̄.ciij.ver. Draco hic quē.
Figura de tp̄e nostre liberatōis. In expo.ps̄. cxlviij.ver. Laudate dn̄m:in medio.
Figura cur Joseph p̄cesserit patrē suū in egy pto. Ser.ij.ps̄.cj.versi. Et semen.
Figura cur moyses ⁊ filij israel nō potuerunt intrare terrā p̄missionis:cū tn̄ multi mali in trauerunt. Ibidem.
Figura cur Helias missus fuerat pascendus ad viduā. Ser.iij.ps̄.ciij.ver. Producēs fe num:post mediū.
Figura de venditione Joseph. In expo.ps̄. ciij.ver. Et vocauit:vsq̄ in finē psalmi.
Figura de Jacob luctātē cū angelo. In expo. ps̄.cxlvij.ver. Annūcians.
Filij nō morituri quō generandi sunt. In ex= posi.ps̄.cxxvij.ver. Ecce sic benedicetur.
Filij israel christiani nō iudei. In exposi.ps̄. cxlviij.versi. Filij israel.
Flagellat cur de⁹ aliq̄n innocentiorē ⁊ dimit= tendo sceleratiorē impunitū. In expo. ps̄. cxlviij. ver. Ignis grādo:post mediū.
Flagellū dei nō est repellendū: q̄r medicina. In expo.ps̄.cij.ver. Sicut miseretur.
Flendū est post mādati transgressionē. Ser. xxvij.ps̄.cxviij.ver. Exitus aquarū. Et ser. sequēti.ver. Justus es.
Flent multi male. In exposi.ps̄. cxxxvj.ver. Super flumina :in medio.
Fugere interdū licet p̄secutionem. In expo. ps̄.cxlj.ver. Perijt fuga.

Incipiētiū ab G in p̄ria q̄nq̄gena

Gaudiū nostrū ponēdū est in deo. In expo.ps̄.ix.ver. Letabor.
Gaudere debem⁹ in aduersis sicut in p̄speris. Ser.ij.ps̄.xlviij.versi. Cōfitebit.
Gigas interp̄tatur sup̄bus. Ser.ij. ps̄.xxxij. versi. Nec gigas.
Gloriari de meritis p̄prijs nō debem⁹. In ex posi.ps̄.xlvij.versi. Cū suscipiet.
Gloria dei in quib⁹ habitat. In exposi. ij.ps̄. xxv.versi. Et locū habitationis.
Gratia gratis data quō manet. In expo. ps̄. xliij.versi. Diffusa est.

Incipiētiū ab G in scd̄a q̄nq̄gena

Gaudium corporale cur appetunt homi= nes. In expo.ps̄.c.ver. Deambulabā: in fine.
Gaudiū oritur iustis in tormentis. In expo. ps̄.xcvj.versi. Et rectis corde.
Gaudiū iustis nunq̄ abest. In expo. ps̄. lvj. ver. Paratū. Et in expo.ps̄.lxvij.versi. Do minus in illis. Et in expo.ps̄. lxiij.ver. Le= tabitur.
Gaudebūt etiam iusti aduētūro iudicio. In expo.ps̄.xcv.ver. Judicabit orbem.
Gaudiū nō est impijs. In expo.ps̄.xcvj. v̄si. In domino.
Gaudiū in q̄ ponendū. In expo.ps̄. lxxxiiij. versi. Et plebs. Et in expo.ps̄. lxxxv.versi. Jocundetur.
Gaudebat cur Paulus moriturus: christus aūt tristis inquit est. ⁊c. In expo.ps̄.c. ver. Nō adhesit.
Gens iudea a q̄ euersa est. In expo.ps̄. lxxix. ver. Deuastauit.
Gemitus compeditoꝝ quid sit. In expo. ps̄. lxxviij.ver. Scd̄m magnitudinē.
Generationes due sunt predicātes christum sed aliter. Sermo.j.ps̄.lxxxviij.ver. Et edi= ficabo.
Gloriādū nō est in litteratura. Ser.j.ps̄.lxx. ver. Q̄m nō cognoui.in fine.
Gloria malorū quid est. In expo. ps̄.lj. ver. Quid gloriaris.
Gloria dn̄i sup̄ omne terrā. In exposi.ps̄.lvj. versi. Et sup̄ omnē terrā.
Glorificādus est de⁹ in c̄silio sctōꝝ. Ser.j.ps̄. lxxxviij.v̄. Deus glorificādus.
Gratia nō solū ad homines:sed etiā ad ange= los. Sermo.ij.ps̄.lxx.versi. Deus vsq̄ in al tissima.
Gratia cur datur hominibus. In exposi.ps̄. lxvij versi. Tu vero:post mediū.
Gradus ascensionis. In expo.ps̄.lxxxiij.ver sicu. Ascensus in corde. Et sequētibus.

Incipiētiū ab G i tertia q̄nq̄gena

Gaudium non erit iustis q̄r demonia illis subijciantur. In exposi.ps̄.cxxx.versu. Neq̄ igressus.in fine. Et in expo.ps̄. cxlvj. ver. Qui numerat. In fine.
Gaudium in quo ponēdū est. In expōe. ps̄. cxliiij.ver. Per singulos.
Gaudendū cur est in aduersitate sicut in p̄spe ritate. In expo.ps̄.cxxxviij.versi. Et nox tā= ꝙ̄. Et ver.sequēn.
Gaudere cur debeant iusti. In expo. ps̄.cij. ver. Misc̄dia vero dn̄i.⁊ ver.sequētibus.
Gemitus hominum non semper laudabilis ⁊ bonus. Sermone.j.ps̄.cj.ver. A voce ge= mitus.
Generationes oēs in vnā rediguntur. Ser.j. ps̄.cj.versi. In generatione: p̄pe finē.

Generationes vsq3 in infinitũ ꝓcedẽtes laudabũt deũ. In expo. ps̃. cxliiij. v̾. Gnãtio.
Gladius bon⁹ ꝛ mal⁹ est. In expo. ps̃. cxliij. versi. De gladio.
Gloriari cur nõ iustus debeat in suis iustificationibus sibiipsi aliquid attribuendo. Ser. iiij. ps̃. ciij. ver. Auertente aũt. vsq3 in finẽ
Gloriari cur nõ põt homo meritis suis. Ser. xiij. ps̃. cxviij. ver. Et veniat. ꝛ v̾si. sequẽti.
Gloria ẽ iustoꝝ ꝛ stultorũ. In expo. ps̃. cxlix. ver. Exultabũt. ꝛ ver. sequẽtibus.
Gratie dei magnitudo. Ser. iij. ps̃. ciij. versi. Ut exhilaretur.
Gratia dei magna intelligẽda est ab vnoquoq3. In expo. ps̃. cxliiij. versi. Et iusticia.

Incipiẽtiũ ab H ĩ pria q̄nq̄gena.

Hereditas nostra christ⁹. Ser. iij. ps̃. xxxvj. v̾. Sal⁹ aũt iustoꝝ. Et in expo. tituli. ps̃. v.
Hereditas christi p diuisionẽ nõ diminuitur. In expo. ps̃. xlix. ver. Uocauit terrã.
Heretici sunt inimici christi. In expo. ps̃. viij. ver. Ex ore infantiũ.
Holocausta quõ interp̄tant̄: ꝛ que placẽt deo. In expo. ps̃. xlix. ver. Holocausta.
Homo nascitur ad laborem. In expo. ps̃. vij. v̾si. Concepit.
Homies dicunt̄ boues. In expo. ps̃. viij. v̾. Oues.
Homo dicit̄ templũ dei. In exposi. ps̃. x. ver. Dñs in templo.
Homo nat⁹ habet tres pr̃es ꝛ tres mr̃es. In expo. ij. ps̃. xxvj. v̾si. Dñs aũt.
Hõ dicit̄ iustus: iusticia dei ꝛ nõ ꝓpria. Ser. j. ps̃. xxx. ver. Et in tua iusticia.
Homo saluatur gratis ꝛ non meritis ꝓpriis. Ibidem.
Homo nõ habet fuga3 nisi ad deũ. Ibidẽ. v̾. Esto mihi.
Homo qualiter tenet̄ irasci pctõrib⁹. Ser. ij. ps̃. xxx. v̾si. Cõturbat⁹. Et quõ differũt ira ꝛ odium. Ibidem.
Hõ iustus sepius manet in vita ꝓpter alios. Ser. ij. ps̃. xxx. ver. Qm̃ defecit.
Homies diuersimode pugnãt. In expo. ps̃. xxxv. ver. Maliciã autẽ.
Hõ multa accepit a deo q̃ male soluit. Ser. ij. ps̃. xxxvj. ver. Feneratur.
Hoies possessuri regnũ dei flagellabunt̄. In expo. ps̃. xxxvij. ver. Qm̃ ego.
Hois renouationis q̃ est potior causa. In exposi. ps̃. xxxviij. ver. Ecce veteres.
Hõ habet aliq̃d sub sole: aliq̃d supra solẽ. In expo. ps̃. xxxviij. ver. Uerũtamẽ vniuersa.
Hõ de quib⁹ habet regratiari deo. In expo. ps̃. xliij. ver. A facie inimici.
Hoies gratia adoptãtis efficiũtur dij. In exposi. ps̃. xlix. ver. A solis ortu.
Humanitas christi quõ orat: ꝛ quõ differt ab humanitate homis. In p̄fatione scd̃e expo. ps̃. xxix. Et ibidẽ referunt̄ opiniones pluri morũ hereticorum.
Hũilitas facit hoiem appropinq̄re deo. In exposi. ij. ps̃. xxxj. v̾. Uerũtñ in diluuio.
Hũilitas facit hoiem benedicere deũ omni tẽpore. Ser. j. ps̃. xxxiij.
Hũilitas recõmendat̄ a christo. In expo. ps̃. l. ver. Auditui meo.

Incipiẽtiũ ab H ĩ scd̃a q̄nq̄gena.

Hereditas dei dicit̄ ecclesia ex iudeis ꝛ gẽtibus. In expo. ps̃. lxxviij. ver. Effuderunt sanguinẽ.
Hereticoꝝ terror nõ ẽ timẽdus. In expo. ps̃. lvij. ver. Spernet̄ tanq̃.
Heretici quos magis excludere nituntur. In expo. ps̃. lxvij. versi. Cõgregatio.
Hõ catholic⁹ cur in oĩ terra repitur sed nõ heretic⁹. In expo. ps̃. lvj. v̾si. Et sup oẽm.
Homo saluatur nõ meritis suis. In expo. ps̃. lv. versi. Pro nihilo.
Hoies dicunt̄ montes ꝛ colles. In expo. ps̃. lxxj. ver. Suscipiant.
Homo in deo sanus ꝛ fortis. Ser. j. ps̃. lxx. v̾. Qm̃ firmamentũ.
Homo nõ est idone⁹ sibiipsi ad salutẽ. In exposi. ps̃. lxxj. versi. Et animas.
Hõ aliqñ efficit̄ pecus in deo tñ manẽdo. In expo. ps̃. lxxij. ver. Quasi pecus.
Hoim pedes cur mouent̄ ad errandũ. In exposi. ps̃. lxxij. ver. Quia zelaui.
Homo cur piclitat̄ in mundo. In exposi. ps̃. xciij. ver. Et factus est mihi.
Holocaustũ ꝛ sacrificiũ differũt. In expo. ps̃. lxv. ver. Introibo.
Hũiliati quõ dicunt̄ q̃ ꝯ christũ se exaltabant. In expo. ps̃. lxvij. v̾. Uerũtñ deus.
Hũiliatus est diabolus a deo. In exposi. ps̃. lxxj. versi. Et humiliabit.
Hũiliat hoiem deus ꝛ exaltat. In exposi. ps̃. lxxiiij. ver. Hunc humiliat.
Hũiliari ꝛ vulnerari quõ dicitur hõ ab hũiliato. Ser. j. ps̃. lxxxviij. v̾. Tu humiliasti.

Incipiẽtiũ ab H ĩ tertia q̄nq̄gena

Habitatio christi oĩa iusti. In exposi. ps̃. cxxij. versi. Qui habitas: in fine.
Homo cur dicitur puluis in sacra scriptura. Ser. j. ps̃. cj. versi. Et pulueris.
Hoies in hoc mundo diuersas ptes eligũt sibi: sed iusti tm̃ vnam videlicet deũ. Ser. xvj. ps̃. cxviij. ver. Pars mea.
Homo nõ potest operari in seipso oĩa q̃ vult. In expo. ps̃. cxxxiij. v̾si. Psallite nõi ei⁹.
Hõ magne reputationis est apud deũ. In exposi. ps̃. cxliij. versi. Aut filius.
Homo quomõ erit possessio dei ꝛ deus hoĩs. In expo. ps̃. cxiv. versi. Spes illius.
Humani generis splendor flori comparatur. In expo. ps̃. cij. versi. Sicut flos.
Hũanitatẽ christi nõ erat magnu3 videre. In

expo.ps̃.cix.ver.Tecũ principiũ.
Hũane mortalitatis ꝓfluxio torrẽti cõpatur.
In expo.ps̃.cix.ver.De torrente.
Humanitas christi ⁊ ei⁹ diuinitas eandẽ passionẽ sustinuerunt. In exposi.ps̃.cxxx.ver. Quẽ admodũ qui.
Honorando parẽtes cur dicunt̃ longeui sup terrã:cũ multi maledicẽtes senescũt. In expo.ps̃.cxx.versi. Dñs tegumẽtũ: in medio.
Humilibus solũ ꝯfluit gratia. Ser.ij.ps̃.ciij. ver.Qui emittit.
Humiles exaltãt̃ a deo. In expo.ps̃.cxij.v̾si. In celo ⁊ in terra.
Humiliari potest homo ꝓpter veritatem;sed nunq̃ veritas. In expo.ps̃.cxv. versi. Ego autem humiliatus.
Hũilitas ẽ vera ⁊ simulata. Ser.ij.ps̃.cxviij.
Hũilitas nõ i vno ope: s̃ i diuersis approbat̃. Ser.xv.ps̃.cxviij. ver. Hec me ꝯsolata ẽ.
Hũilibus cur dat̃ gratia. Ser.xvij.ps̃. cxviij. versi.Ego vero inquit.
Humilitas est magna virtus. In exposi.ps̃. cxxvj.ver. Inuanũ.⁊ ver.sequẽtib⁹.
Humilitas est aliqñ penalis ⁊ nõ bona. In exposi.mystica.ps̃.cxxxiiij.v̾si.Et oĩa regna.
Humiles nõ sunt nolẽtes studere ꝓpter hũilitatẽ. In expo.ps̃.cxxx.v̾. Queãdmodũ q.
Huimliatio pctõris est ad terrã. In expo. ps̃. cxlvj.versi. Humilians aũt.

Incipiẽtũ ab J in pria qnq̃gena.

Iacob ⁊ Esau debellatio. In expo.ps̃ xlvj.ver.Elegit nobis.
Illuminatio christi facit hoiem saluũ. In expo.ij.ps̃.xxvj.v̾. Ne declines.
Impij expellunt̃ ab hereditate christianorũ. In expo.ps̃.v.versi.Scđm multitudinẽ.
Inaniter se iactare quid sit. In expo. ps̃.vij. ver.Decidam.
Incarnatio filij recitat̃. In expo.ps̃. xliiij.v̾. Eructauit.
Infelix p humilitatẽ ipetrat felicitatẽ. In exposi.ij.ps̃.xxviij.ver.Celi enarrãt.
Inimici christi sũt heretici. In expo.ps̃. viij. v̾.Ex ore infantiũ.
Inimici sunt mundani spũalibus. In expo. ps̃.vj.v̾. Inueteraui.
Iniqtates agentes comparant̃ paleis. In exposi.ps̃.vj.ver.Discedite.
Iniqtas aliter mẽtitur sibi ⁊ alijs. In exposi. ij.ps̃.xxvj.v̾.Et mentita.
Innocentes qui sũt. In expo. ps̃.vij.v̾si.Et scđm innocentiã.
Intelligentia qd est. In expo.ij. ps̃. xxxj. v̾. Beatus vir.
Interp̃tatio Chusi ⁊ Achitophel. In expo.tituli.ps̃.vij.
Ira deprimenda est ꝓpter multa. In p̃fatiõe scđe expo.ps̃.xxv.
Irã habere de⁹ quõ intelligit̃. In expo.ps̃.ij. v̾.Tũc loq̃t̃.Et in expo.ps̃.vij. v̾. Exurge.
Irascitur deus multũ nõ puniẽdo. In expo. ps̃.ix.versi.Scđm multitudinẽ.
Irasci quõ licitũ sit absq̃ peccato. In exposi. ps̃.iiij.ver.Irascimini.
Ira ⁊ furor quõ differũt. In expo.ps̃.vj.ver. Nec in furore.
Iudei ⁊ pagani meliores sunt christianis malis.Ser.ij.ps̃.xxx.ver.Sup omnes.Et nota ibidem moralizationem.
Iudei quare pmittunt̃ viuere. In expo. ps̃. xl.v̾. Benedictus dñs.
Iudiciũ duplex:manifestum ⁊ occultũ. In exposi.tituli.ps̃.ix.
Iudicium non est timendũ sed desiderandũ. In expo.j.ps̃.xviij.v̾. Iudicia domini. ⁊ v̾. sequentibus.
Iudiciũ dei nõ puertetur precib⁹. In exposi. ps̃.ix.ver. Iudicabit.
Iudicare iterdũ significat discernẽ. In expo. ij.ps̃.xxv.ver. Iudica me.
Iudica illos deus:pphetia est:⁊ nõ maledictio. In expo.ps̃.v.ver.Decidãt a cogitatio.
Iudiciũ dei timendũ:ꝓpter plura.Ser.j.ps̃. xlviij.ver.Inclinabo.
Iudicare aliud est pupillũ q̃ pupillo. In exposi.ps̃.ix.ver.Iudicare.
Iusti interp̃tant̃ celi. In expo.ij.ps̃.xviij.v̾. Celi enarrãt.
Iustus ⁊ auarus diuersa desiderãt. In expo. ij.ps̃.xxxvj.versi. Ne declines.
Iustus q̃ faciet. Ser.ij.ps̃.xxxvj. ver. Iust⁹ aũt miseretur.
Iustus nõ querit panem iniuste. Ser.iij.ps̃. xxxvj.ver. Iuuenis fui.
Iustus a deo nõ relinquet̃. Ibidem.ver.Dominus autẽ.
Iustus clamat de ꝓfundo:sed non pctõr. In expo.ps̃.xxxix.ver.Et imisit in os.
Iustus q̃ timebit. Ibidem.ver.sequẽti.

Incipiẽtũ ab J in scđa qnq̃gena.

Ieiunare cur christus voluit.xl.diebus. In expo. tituli.ps̃.xciij.
Ieiunare cur christus poti⁹ elegit in cruce q̃ amaritudinẽ potare. Ser.j.ps̃.lxviij. ver. Et cooperui.
Ignis precedens faciẽ dei qualis erit. In exposi.ps̃.xcvj.ver. Ignis ante.
Imitantur deũ multi puerse. Ser.ij.ps̃. lxx. versi. Deus quis similis.
Imitandus nõ est deus in omnibus. Ser.j. ps̃.xc. In p̃fatione.
Immolat̃ adhuc q̃tidie christus ꝓ nobis. In expo.ps̃.lxxv.v̾.Qm̃ cogitatio:p⁹ mediũ.
Hymnus tria habet in se. In expo.tituli. ps̃. lxxij.
Hymnus cantandus est deo. In exposi. ps̃. lxiiij.ver. Te decet.
Infirma mũdi cur elegit deus. In expo. ps̃. lxxxvj. versi. Horũ qui facti sunt.
Inimici occulti q̃ aperti quõ vincendi sunt.

In expo. ps̄. liiij. v̄. Qm̄ declinauerūt.
Inimicitia cū diabolo ꝑpetua erit. In expo. ps̄. lxxvj. v̄. Anticipauerūt.
Inimicorū dilectio qualis erit. In expo. ps̄. lxxviij. versi. Et innotescat: ꝑpe finem.
Inimici dei ꝑ quid agnoscētur. In expo. ps̄. xcj. ver. Qm̄ ecce inimici.
Inimicus quō effugiendus est. In expo. ps̄. lx. versi. Turris fortitudinis.
Iniqtas quomō nō est a deo facta. Ser. j. ps̄. lxviij. ver. Infixus sum: ꝑpe finem.
Innocentiā cur multi seruare nolunt. In expo. ps̄. lxxxiij. versi. Gratiā ⁊ gloriā.
Innocentiā nō oēm requirit deus. In expo. ps̄. lxxvij. versi. Et in intellectu.
Innocens q̄s dicit̄. In expo. tituli. ps̄. xciij. Et in expo. ps̄. c. ver. Deambulabā.
Iniqtas nō codē modo ex diuite ⁊ paupe ꝑdiet. In expo. ps̄. lxxij. ver. Prodiet quasi.
Iniquitas ꝑmens bonos vsq̄ i finē mūdi nō cessabit. In expo. ps̄. lvj. ver. Et in vmbra.
Iniqui cur sibyꝑsis non displicent. In expo. ps̄. xcviij. ver. Dn̄s in syon.
Iniquitati remediū ne noceat. In expo. ps̄. xcviij. versi. Cōmoueatur terra.
Inobediētia q̄ mala est. Ser. j. ps̄. lxx. in exposi. tituli.
Ipocrite similē habēt herbā cū bonis nō fructū. In expo. ps̄. lxiiij. ver. Benedices.
Ira dei multis ē vtilis ⁊ necessaria. In expo. ps̄. lix. versi. Irat⁹ es. Et in expo. ps̄. lv. v̄si. In ira.
Ire dei potior causa q̄ est. In expo. ps̄. lxxiij. ver. Posuerūt signa. Et in expo. ps̄. xcviij. versi. Et vindicās.
Ira dei etiā post istam vitā erit. In expo. ps̄. lxxxvij. ver. Auertisti.
Ire dei potestatē multi ignorāt. In expo. ps̄. lxxxix. ver. Quis nouit.
Iram hoim cur christ⁹ pati voluit. In expo. ps̄. xcviij. ver. Dn̄s in syon.
Ira ignis est. In expo. ps̄. xcvj. v̄. Ignis añ.
Ira dei quid est. In expo. ps̄. lxxxij. ver. Sicut ignis.
Ira dei quid operat̄ in homine. In expo. ps̄. lxxxiiij. ver. Non in eternū.
Ira dei tm̄ ad tp̄us est. In expo. ps̄. lxxix. v̄. Dn̄e deus virtutū.
Irā deus facilius continet misc̄dia. In expo. ps̄. lxxvj. versi. Aut cōtinebit.
Ira dei super quos effunditur. In expo. ps̄. lxxviij. ver. Effunde iram.
Ira nō ē ꝑturbatio dei. In expo. ps̄. lxxviij. ver. Vsq̄quo.
Iudei cur adhuc repiunt̄ i mūdo: ⁊ ad q̄d vtiles. In expo. ps̄. lvj. v̄si. Dedit i opprobriū.
Iudeis nō erat peccatū cōfitendo regē suū cesarem. In expo. tituli ps̄. lv.
Iudeorū origo que est. In expo. ps̄. lxxv. v̄. Notus in iudea.
Iudeoꝝ maceria cur destructa. In expo. ps̄. lxxix. ver. Vt quid destruxisti.
Iudiciaria ptās filio homis ⁊ nō dei data est. In expo. ps̄. lxxiiij. versi. Cū accepero.
Iudicio tali iusti nō erubescent: ⁊ quare. In expo. ps̄. c. ver. Misericordiā. Et ser. j. ps̄. lxxxviij. ver. Confirmetur.
Iudicabūt pauciores cū christo. Ser. ij. ps̄. xc. In cōmemoratiōe versuū. ver. In manibus: post mediū.
Iudicaturi cū christo multi sibi falsē ꝑmittunt. Ser. j. ps̄. xc. ver. Cadāt a latere.
Iudicātiū sedes cur tm̄ duodecim. In expo. ps̄. lxxxvj. versi. Sup oīa ta.
Iudiciū cur deus distulit. In expo. ps̄. xcvij. ver. Iudicabit orbem.
Iudicem habet vnusquisq̄ in secreto suo. In exposi. ps̄. lxxiiij. ver. Qm̄ neq̄ ab oriente. Et in expo. ps̄. lxxvj. ver. Et scrutabar.
Iuramētum christi q̄d ē. Ser. ij. ps̄. lxxxviij. ver. Tu repulisti.
Iuramentum cur hoībus ꝓhibet̄ ⁊ nō deo. Ser. j. ps̄. lxxxviij. versi. Iuraui Dauid.
Iusticia labioꝝ nō est sufficiens ad salutē. In expo. ps̄. lvij. v̄. Si vere vtiq̄: in medio.
Iusticia preponēda est iudicio. In expo. ps̄. xciij. ver. Et hereditatē suā non derelinq̄t: ⁊ ver. sequēti. Et i expo. ps̄. xcviij. v̄. Tu pasti.
Iustis etiā fit retributio i terra. In expo. ps̄. lvij. ver. Et dicet homo.
Iustis erit etiā timor: ⁊ qualis. In expo. ps̄. lj. ver. Et videbunt.
Iusticia nō est ex homine. Ser. j. ps̄. lxx. v̄si. In tua iusticia. Et in expo. ps̄. lxxxiiij. ver. Iusticia ante eum.
Iusti infirmi cur putant se frustra bene viuere. In expo. tituli ps̄. xciij.
Iusti quomō florebunt. In expo. ps̄. xcj. ver. Iustus vt palma.

Incipiētiū ab I i tertia q̄nq̄gena.

Idipm quid est. In expo. ps̄. cxxj. versi. Cuius ꝑticipatio.
Ieiuniū quadragesimale cur celebrat̄ añ pascha. In expo. tituli. ps̄. cxlviij.
Ignis ardēs dicit̄ minister christi. Ser. j. ps̄. ciij. ver. Qui facit angelos.
Illuminātur nō omnes a deo. In expo. ps̄. cxxxviij. ver. Qm̄ tenebre.
Indulgētie portū cur ꝑmisit nobis de⁹. Ser. j. ps̄. cj. ver. Qm̄ cinerē.
Inimicitia occulta oībus ꝑiculosa. In expo. ps̄. cxxxix. ver. Qui cogitauerūt. ⁊ v̄. seq̄nti.
Iniuria poti⁹ patiēda ē q̄ faciēda. In expo. ps̄. cxlv. ver. Facientē iudiciū.
Iniusti cur perueniūt ad honores. In expo. ps̄. cxxiiij. ver. Qm nō derelinquet.
Iniustus quilibet dicit̄ nociuus ⁊ malus. In expo. ps̄. cxxxix. versi. A viro iniusto.
Innocens q̄s dicitur ibidem.
Inuidie que ē potior cā. In expo. ps̄. cxxxix. versi. Abscondērunt.

Ira inimicorū nō est timenda. In exposi. ps̄. cxxxvij. vs̄i. Sup iram.
Israel q̄d ē. In expo. ps̄. cxxj. vs̄i. Testioniū.
Judicasse cur christ⁹ dicit plebē suā: cū nōduz fuit iudicij tempus. In exposi. mystica ps̄. cxxxiiij. vs̄i. Et in seruis suis.
Judiciū de bonitate vel malignitate hois cur phibet. Sermo. xij. ps̄. cxviij. v̄. Amputa.
In iudiciū nō est cū deo intrandū. In exposi. ps̄. cxlij. v̄. Et non intres.
Jurare q̄d ē. In expo. ps̄. cix. v̄. Jurauit dn̄s.
Justicia in tribulatione p̄mo laudāda est. In expo. ps̄. cxliij. ver. Justus dn̄s.
Just⁹ nemo ex seipo. In p̄fatiōe ps̄. cix.
Justicia omni tempore laudanda est. Ser. ix. ps̄. cxviij. In principio.
Just⁹ q̄ dicit. In expo. ps̄. cxl. vs̄i. Oleū aūt.
Justū esse vtili⁹ est q̄ȝ esse. In expo. ps̄. cxliij. versiculo. Et iusticia
Justificatōes mlti didicerūt tn̄ ignorāt. Ser. xvij. ps̄. cxviij. ver. Bonū mihi.

Incipietiū ab. L. in p̄ria q̄nq̄gena

l Abia impiorū erūt in iudicio muta. Ser. iij. ps̄. xxx. ver. Que loquūtur.
Lactētes simul ꝛ p̄fecti possidebūt regnū dei. In expo. ps̄. viij. v̄. Ex ore īfantiū.
Lacus aliter aperitur: aliter effodit. In expo. ps̄. vij. ver. Lacum aperuit.
Lapis angularis christus est. Nō ibidē mysticā interp̄tationē. In expo. ps̄. xliij. vs̄i. Propterea vnxit. Et in expo. ps̄. xlv. v̄. Uenite.
Lex: aliter q̄s dicit esse in lege: aliter sub lege. In expo. ps̄. j. ver. Sed in lege eius.
Libri interp̄tantur celi. In exposi. ps̄. viij. v̄. Quoniam videbo.
Lignū plātatū secus decursū aq̄rū: quō intelligit. In expo. ps̄. j. ver. Et erit tanq̄ȝ lignū.
Lingue adulātiū alligāt aīam in peccatis. In expo. ps̄. ix. ver. Cōprehenduntur.
Luna significat vniuersalem ecclesiā. In expo ps̄. viij. vs̄i. Lunam.
Luna dicit ecclesia allegorice. In exposi. ps̄. x. ver. Quoniā ecce peccatores.

Incipietiū ab. L. in scd̄a q̄nq̄gena

l Abori nr̄i mercedē p̄figurat christi resurrectio. In expo. ps̄. lx. v̄. Deduxisti me.
Labor quomdo erit in homine. Ibidem.
Labor vtrū erit in reqe. In expo. ps̄. lxxxvj. ver. Tanq̄ȝ iocundatorū.
Labor nr̄ grauis p̄ q̄d efficit leuis. In exposi. ps̄. xcij. v̄. Nūq̄d adheret tibi. In medio.
Labor nr̄ cur sit tp̄alis cum merces sit eterna. In expo. ps̄. xciij. v̄. Nūq̄d adheret tibi.
Lapis p̄cisus de mōte q̄d significet. In expo. ps̄. xcviij. versi. Et adorate in mōte.
Laq̄os diaboli q̄d euadēdi remediet. Ser. j. ps̄. xc. vs̄i. De muscipula.
Laudare deū nō pōt iniq̄tas: ꝛ q̄re. Sermo. j. ps̄. lxviij. v̄. Infixus sum. In fine
Laudād⁹ quō ē deus semp̄. In expo. ps̄. xcj. ver. Ad annūciandum.
Laus q̄ est potior deo acceptabilis. In expo. ps̄. xciij. ver. Preueniamus.
Laudādi etiā sūt sermones p̄prij. In exposi. ps̄. lv. ver. In deo laudabo.
Laudari vel subsānari q̄ meruerūt. In expo. ps̄. lxiij. vs̄i. Et sperabit. In medio.
Laudari in se erubescet hō et formidabit. In expo. ps̄. lxix. v̄. Auertāt statim. In medio.
Legē dei q̄ȝq̄ȝ scti aliq̄n dimittūt n̄ reliquūt tn̄ a deo. ser. ij. ps̄. lxxxviij. v̄. Neq̄ȝ p̄phanabo
Lex ē cā mltoꝝ īfirmantiū ꝛ egrātiū In expo. ps̄. lxvij. vs̄i. Tu vō p̄fecisti. In medio.
Lex q̄ȝq̄ȝ iudeis data nunq̄ȝ tn̄ suabat ab eis. Ser. ij. ps̄. lviij. v̄. Et scient.
Lex diligenter attendenda est. In exposi. ps̄. lxxvij. ver. Attendite.
Lex cur fuerat scripta in tabulis. In exposi. ps̄. lvij. ver Si vere vtiq̄ȝ.
Lex sine gratia lr̄a est et nō saluat. Sermone j. ps̄. lxx. ver. Quoniā nō cognoui.
Lex ꝛ testimonium differunt. In expo si. ps̄. lxxv. ver. Et suscitauit.
Lingua diuisa q̄ȝ mala est. In expo. ps̄. liiij. v̄ Submerge domine.
Lingue iudeoꝝ valide quō infirmate sūt iā cōtra eos. In expo. ps̄. lxiij. vs̄i. Et infirmate.
Liberat deus cur hoiem aliq̄n occKe tn̄. Ser. ij. ps̄. lxviij. vs̄i. Propter inimicos.
Liberat crebro hō ab iniq̄tate p̄pria: s̄ nō aliena. Ser. j. ps̄. lxx. ver. Deus meus.
Liberatio p̄pli ex dn̄atiōe pharaōis q̄d p̄figurat. In expo. tituli ps̄. lxxij. post mediū.
Litigant multi cum deo. In exposi. ps̄. lxxv. ver. Et factus.
Loc⁹ dei q̄d sit. In expo. lxvij. v̄. Deus qui
Loquūt mlti aduersus deū iniq̄tatē. In expo ps̄. lxxiiij. vs̄i. Ne loq̄mini. Et in exposi. ps̄. xciij. ver. Usq̄ȝquo
Longe q̄ dicūtur esse a deo cū sit vbiq̄ȝ. In expo. ps̄. xciiij. ver. Uenite exultemus.
Lumen dei quo illuminat hō q̄d sit. In expo. ps̄. lxvi. vs̄i. Illuminet. Prope finē.

Incipietiū ab. L. in tertia q̄nq̄gēa

l Abori hoim origo q̄ sit. In expo. ps̄. cij. ver. Non in finem.
Labor est in omni opere malo. In exposi. ps̄. cxxxix. ver. Caput circuitus eoꝝ.
Lachrymarū effusio mltū vtilis. In expo. ps̄. cxxvij. ver Ecce sic benedicetur.
Laq̄us peccatoꝝ quō euadēd⁹ est. In exposi. ps̄. cxxxix. ver. Ne tradas.
Laudari a stātibus vult deus. In exposi. ps̄. cxxxiiij. ver. Qui statis.
Laudando deuz cui p̄dest illa laus. In expo. ps̄. cxxxiiij. vs̄i. Laudate serui.
Laudis a suspēsiōe null⁹ excusat. In p̄ma expo. ps̄. cxxxiiij. v̄. Oia q̄cūq̄ȝ. Post mediū.
Laudare deū neq̄ūt q̄ peccata excusāt. In ex-

po.ps̄.cxl.versi. Ad excusandas.
Laus dei eterna erit. In expo. ps̄.cxliiij.ṽsi. Et magnitudinis eius.
Laudād⁹ est de⁹ in omi ope: dormiēdo: vigilādo ⁊c̄. In expo.ps̄.cxlvj.ṽ.Laudate dn̄m.
Laudem q̄lē exhibēt deo bestie: piscesꝫ: pecora ⁊c̄. In expo.ps̄.cxliiij.ṽ.Cōfiteātur tibi.
Laudari in hymno q̄d sit. In expo.ps̄.cxlviij ver. Hymnus omibus.
Lege subintrāte cur abūdauit peccatū. In expos̄i.ps̄.cij.ver. Notas fecit vias.
Legi cur de⁹ nō dederat ptātē saluādi. In expo.ps̄.cxxiij.ver. Adiutoriū nr̄m. In fine.
Lex cur data est per Moysen. In exposi. ps̄. cij.ver. Notas fecisti.
Lex cur data est iudeis in lapide. Ibidē. ver. Faciens misericordias.
Lex dei in toto seruanda est. In exposi. ps̄. cij.ver. Et memoria.
Lex aliter iusti ⁊ iniustis ipośita ē. Ser.xj.ps̄. cxviij.ver. Legē pone mihi.
Lex ad quid prodest. Sermo.xxv. ps̄.cxviij. ver. Propterea inq̄t dilexi.
Lex quō est diligenda. Sermo.xxij.ps̄.cxviij ver. Tota inq̄t die.
Lex cur data est cū nō possit viuificare. Ser. xxvj.ps̄.cxviij.ver. Manifestatio.
Liberatio filioꝝ isrl̄ ex egypto p mare q̄d significat. Ser.j.ps̄.cxiij.ṽ. Mare vidit.⁊seq̄nti.
Lingua subdola quō repellēda est. In expo. ps̄.cxix.ver. Sagitte potētis.
Locus quō preparandus est deo. In exposi. ps̄.cxxxj.ver. Et requiem.
Loquēdi voluptas damnāda ē. In expo.ps̄. cxxxix.ver. Uir linguosus.
Lōganimitate cur deus parcit peccatoribus. In exposi.ps̄.cij.ver. Miserator et.
Liguis oīb⁹ cur iā nō loquūt q̄b⁹ dat̄ spūsctū. In expo. ps̄.cxlvij.ṽ. Qui posuit.p⁹ mediū.

Incipiētiū ab M i pria q̄nq̄gena.

Malus ⁊ bon⁹ popul⁹ circūdabit deum in iudicio. In expo.ps̄.vij.ṽsi. Et cōgregatio populoꝝ.
Mali ⁊ boni q̄rūt btitudinē diūsimode vt plane notat̄. Ser.ij.ps̄.xxxij.ṽ. Beata gens.
Malicia sp nociua ē mgr̄o suo: ꝫ nō iīmico. Sermo.j.ps̄.xxxiiij.versi. Et captio.
Mammotreptus quis dicitur. Sermone.ij. ps̄.xxx.ver. Ego autem.
Mansuetus est asinus domini. In expositi. ps̄.xxxiij.ver. In dn̄o laudabitur.
Mansueti possidebunt regnū dei. In exposi. ps̄.xliij.ver Propter māsuetudinem.
Martyres nō facit pena: sed causa. Sermo.ij ps̄.xxxiij.ver. Deus meus.
Mēbra christi vt mēbra corpis diuersis dōis dotant̄. Ser.ij.ps̄.xxxij.ver. Qui finxit.
Mēdaciū q̄d ē. In expo.ps̄.v.ṽsi. Perdes.
Mēdaciū q̄ñ est peccatū: ⁊ q̄ñ nō. Ibidem.
Milicia est vita hoīs super terrā. In expo.ps̄ xxxviij.ver. Opprobriū inquit.
Ministri puniūt interdū loco dei. In exposi. ps̄.vij.versi. Non iram adducēs.
Miscōia christi magna ē ⁊ lata. Sermo.ij.ps̄ xxxij.versi. Et spū oris.cū seq̄ntibus.
Misericordia diuersimode est in celo ⁊ in terra. In expo.ps̄.xxxv.ver. Dn̄e in celo.
Misericordia adest tpe tribulatiōis. In expo. ps̄.xlj.ver In die mandauit.
Miscōia dei in hoc appet q: nō punit pctōres. Sermo.ij.ps̄.xxxiiij.ver. Insurgentes.
Mysticatio sup captiōe pisciū aploꝝ egregie notat̄. In expo.ps̄.xlix.ṽsi. Et in circuitu.
Mōs iterptat̄ christ⁹. In expo.tituli ps̄.x.
Montes dei qui dicūtur. In expo.ps̄.xxxv. ver. Justicia tua.
Mōtes dei si dāt auxiliū: ꝫ vēit ab ill'. Ibidē.
Mōs mōtiū christus est. discipuli aūt mōtes. In expo.ps̄.xlv.ṽsi. Et trāsferent̄ mōtes.
Mōtes: alij sūt seculi: alij dei: ⁊ q̄ sūt. In expo ps̄.xlv.ṽsi. Cōturbati sūt mōtes.
Mors dicit̄ dura necessitas. ⁊ ibidē plura de morte. Ser.j.ps̄.xxx.ver. Nec ꝯclusisti.
Mors timenda est. In expositiōe ps̄.xxxviij ver. Uerūtamen.
Mors duplex est. Sermōe.ij. ps̄.xlviij.ver. Sicut oues in inferno.
Mortuus q̄ affert secuꝫ. Sermo.ij.ps̄.xlviij. ver. Quoniā nō cū moriēt.
Mulieris chananee facta recitātur. In expo. ps̄.xliij.versi. Et adorabūt eū.
Mundus nunq̄ dicit sufficit. In secūda prefatione.ps̄.xxix.
Muscipula occulta dicit̄ praua cogitatio. In expo.ps̄.ix.ver. In muscipula.

Incipiētiū ab. M. i scd̄a q̄nq̄gena

Mandata dei cur dicūtur iudei nō agnouisse. In expo.ps̄.lxxvij.ṽ. Quāta inq̄t
Mali nō gratis sūt: sed vtiles. In exposi.ps̄. liij.ver. Contristatus.
Mali q̄d agere possūt in bonis. In expo.ps̄. lj.versi. Sicut nouacula.
Maliciā diligere q̄d sit. In expo.ps̄.lj.ṽ. Dilexisti.
Malū quō vitandū est. In exposi. ps̄. lxxix. ver. Succensa igni.
Mala cur tāta euenerūt ppt̄ filias Loth pfe abutētes. In expo.ps̄.lix.ver. Juda rex.
Mēdax poterit aliq̄s iudicari etiā veritatē pferēdo. In expo.ps̄.lv.ver. In deo lauda.
Mēdaciū iudeoꝝ ꝯ christū erat ei⁹ potētie recōmēdatio. i expo.ps̄.lxv.ṽsi. In mltitudie.
Messis duplex pphete ⁊ apostoli operatores illarū. In expo.ps̄.lxiij.versi. Et campi.
Misericordia dei omibus melior. In exposi. ps̄.lxij. ver. Quoniā melior.
Misericordia ⁊ veritas cui requiretur. In exposi.ps̄.lx.versi. Miscōiam et veritatē.
Misereri cur deus aliq̄ñ differt. Sermone. ij.ps̄.lxviij.ver. Exaudi me.
Miscōia dei: omib⁹ nō est suauis. Ibidem.

Misericordia et veritas deo ē reddēda. Ser. j. ps̄. lxxxviij. ver. Et veritas.
Misericordia dei in q̄ actu repit̄ magis recō-mēdāda. In expo. ps̄. xcj. v̄. Ad ānūciādū.
Miscdie dei effectū nō oēs pticipant. Ser. j. ps̄. lviij. versi. Nō miserearis.
Mirabilia dei nō sūt oibus nota. In exposi. ps̄. lxxxvij. v̄. Nunq̄d cognoscētur.
Mites cordeq̄ q̄ dicunt̄. In expo. ps̄. lxxv. v̄.
Montes qui dicunt̄ eterni. Cū exurgeret. In expo. ps̄. lxxv. ver. Illuminans.
Mors dicitur odiū: vita dilectio. In exposi. ps̄. liiij. versi. Et metus mortis.
Mors occisa est in christo. Ser. ij. ps̄. lviij. v̄si. Et cōprehendantur.
Mortuos fm aiam resuscitare mai⁹ est miraculū. Ser. ij. ps̄. lxx. v̄si. Et vsq̄ nunc.
Mortis exitus nō ē timendus. In expo. ps̄. lxvij. versi. Et dn̄i dn̄i exitus.
Mortē vtrū oēs videbunt. Sermone. ij. ps̄. lxxxviij. ver. Quis est homo.
Mortuis cur dicitur de⁹ non fecisse miracula cū eos suscitauit. In exposi. ps̄. lxxxvij. ver. Nunquid mortuis.
Murmurandū nō est tribulationes patiēdo. Ser. j. ps̄. lxx. versi. De⁹ me⁹ in adiutoriū.
Murmurandū nō est ꝯ christū pctōrib⁹ pcendo. In expo. ps̄. xciij. v̄. Deus vltionū.
Murmurantib⁹ iudeis cur de⁹ penā distulit. In expo. ps̄. lxxvij. v̄. Adhuc esca.
Munera q̄lia sūt deo offerēda. In expo. ps̄. lxxv. versi. Omnes qui in circuitu.

Incipiētiū ab M i tertia q̄nq̄gēa.

Maledicūt mlti deū vita licet lingua bn̄dicūt. In expo. ps̄. cxxxiij. v̄. In noctib⁹.
Mali venari pn̄t iustos sed nō cape. In expo. ps̄. cxxxix. versi. Virum iniustū.
Malū retribuit homo deo p bonis. In expo. ps̄. cij. ver. Benedic anima. noli.
Mali sero querētes deū cur nō inuenient cū tamē dicit̄: Querite inuenietis. Ser. xxviij. ps̄. cxviij. versi. Iustificationes.
Mali cur ad tempus ferendi sunt. In expo. ps̄. cxix. ver. Cū his qui oderunt.
Mali cur persequūtur bonos. In expo. ps̄. cxxviij. ver. Supra dorsum.
Manducare iaz pcipimur panē obliuionis. Ser. j. ps̄. cj. versi. Qm̄ oblitus.
Māducantiū cib⁹ est multiplex. Ser. iiij. ps̄. ciij. versi. Omnia inquit a te expectāt.
Mādata dei cur mali nō pmittunt pscrutari. Ser. xxiiij. ps̄. cxviij. v̄. Declinate a me.
Mādata dei p que potius seruāda sunt. Ser. xxvij. ps̄. cxviij. ver. Os meū inquit.
Manus dei extēditur sup inimicos nostros. In expo. ps̄. cxxxvij. versi. Sup iram.
Maris istius picula quō euadenda sunt non submergēdo. Ser. iiij. ps̄. ciij. v̄. Hoc mare.
Martyres ad mortē cōpediti quō sp soluebātur a deo. Ser. ij. ps̄. cj. v̄. Ut audiret.
Meli⁹ est vt nullus sit miser: q̄ vt tu facias misericordiā. In expo. ps̄. cxxv. v̄. Eūtes ibāt.
Miscdia dei cui magis pbetur. In expo. ps̄. cij. ver. Faciens misericordias.
Miscdia quō faciēda est iusto. Ibidem.
Miscdia dei nō est spernēda pter ei⁹ lōganimitatē. In expo. ps̄. cij. ver. Miserator et.
Miscdia dei nō oim hoim eq̄liter miserebuntur. Ser. j. ps̄. cj. versi. Et pulueris.
Miscdia quō iusti etiā indigebūt p⁹ iudiciū. In expo. ps̄. cxxxv. v̄. Cōfitemi dn̄o qm̄.
Miscdie opa oēs virtutes excellūt. In expo. ps̄. cxlvij. ver. Qm̄ cōfirmauit: in fine.
Misericordia nō tollit iusticiā. In expo. ps̄. cxliij. ver. Misericordia mea: in fine.
Misereri q̄d est. In expo. ps̄. cxj. v̄. Suauis.
Miraculū et si nō fecerit iustus pterea nō est reputādus iniustus. In exposi. ps̄. cxxx. v̄. Neq̄ ingressus sum.
Monachoꝝ et fratrū vnitas q̄ laudabilis est. In expo. ps̄. cxxxij. v̄. Ecce q̄ bonū.
Monachoꝝ vnitati cur mlti insultāt. Ibid: p
Moyses cur cōcupiuit videre pe finē. deū cum tn̄ colloquebat̄ sibi. In exposi. ps̄. cxxxviij. ver. Mirificata.
Mortis dië cur de⁹ fecit nobis incertū. Ser. j. ps̄. cj. ver. Qm̄ cinerē.
Mortuis vtrū pena est q̄ suis viuentib⁹ male sit. In expo. ps̄. cviij. v̄si. Dispeat ō terra.
Mortu⁹ absorbendus est hō et nō viuus. In expo. ps̄. cxxiij. versi. Forsitan viuos.
Mortes sanctoꝝ facte sūt crassitudo terre. In expo. ps̄. cxl. v̄. Dissipata sunt.
Multiplicatio nō ois desiderāda. In exposi. ps̄. cxxxvij. v̄si. Multiplicabis. et v̄. sequēti.
Mundiciā nō oēz querit deus. In expo. ps̄. cxxv. ver. Tunc repletū.
Murmurabant cur filij israel tā impatiēter: In expo. ps̄. cv. ver. Patres nostri.
Mutabilis hō est: pōt tn̄ habē stabilitatē. In expo. ps̄. cxxj. v̄. Cui⁹ pticipatio: pe finē.

Incipiētiū ab N i pria q̄nq̄gena.

Nascitur nō quod cōcipitur. In expo. ps̄. vij. versi. Cōcepit inq̄t laborē.
Necessitates dure in genere hūano q̄ sunt. Ser. j. ps̄. xxx. v̄. Nec cōclusisti.
Nomen impioꝝ delebitur. In exposi. ps̄. ix. versi. Nomē eorum.
Nō obliuiscitur deus hoiez. In expo. ps̄. xij. ver. j. et ij.
Nouū testamētū tps opportunū erat apud antiq̄s. In expo. ij. ps̄. xxxj. v̄. Pro hac orabit.
Nubes interptant̄ apli vel pdicatores. In exposi. ps̄. xlv. v̄si. Dedit vocē.
Nubes gn̄aliter intelligūt̄ pphete. In expo. ps̄. x. ver. Pluit.
Nuptie spirituales que dicuntur. In exposi. tituli. ps̄. xliiij.

Incipiētiū ab N i scda q̄nq̄gena.

Negociatio quõ sit licita. Ser.j.ps̃.lxx.ṽ. Quoniã nõ cognoui.

Nomen dei super omnia iocundũ. In expo. ps̃.lj.versi.Et expectabo.

Nomen dei honorifice psallendũ. In exposi. ps̃.lxv.versi.Psallite.

Nomẽ dei nõ est negligendũ ⁊ quare. In exposi.ps̃.xcj.versi.Tunc psalles.

Nocte dicitur opari malũ. In exposi.ps̃.lxij. ver.Si memoratus.

Nocere nõ potest inimicus vnũ eligendo. In expo.ps̃.xcvj.ver. Ignis ante.

Nocere cum nõ potest inimicus cur ergo affligendo temptat. Sermone.j. ps̃. lxxxviij. ver. Non pficiet.

Nubes dicũt pdicatores. Ser.j.ps̃. lxxxviij. ver.Qm̃ quis in nubibus.

Nubes in quib⁹ se christus venturũ pmisit iu deis q̃ sunt. In expo.ps̃.xcv.ver. Añ faciẽ.

Incipiẽtiũ ab N i tertia q̃nq̃gena

Negando christum Petrus peccauit q̃d q̃ christus predixerat. In expo.ps̃. cxl.ṽ. Cadent in retia.

Nocere nõ omnib⁹ potest diabolus. Ser.iij. ps̃.ciij.ver.Catuli leonum.

Nocte deũ benedicere vtilius die. In exposi. ps̃.cxxxiij.ver. In noctibus.

Nycticorax:pellicanus:passer:quid significãt. Ser.j.ps̃.cj.ver. Uigilaui ⁊ factus.

Noe in arca cur includebãtur omnia genera animaliũ.Ser.iij.ps̃.ciij.ver.Potabunt.

Nomen dei non omnibus est sanctuz. Ser.j. ps̃.ciij.ver.Confessionẽ ⁊ decorem.

Nomen dei eternum quod sibiipsi imposuit exponitur. In exposi.ps̃.cxxj.versi. Cuius participatio.

Noua cantanda sunt deo. In expo.ps̃.cxlix. ver.Cantate domino.

Nouissimũ diem cur deus cõmẽdauit nobis. In expo.tituli ps̃.cxlvij.

Nox nostra quõ illuminata est. In expo. ps̃. cxxxviij.versi.Et nox illuminatio.

Nubes quõ posuit de⁹ ascensum suũ. Ser.j. ps̃.ciij.ver.Qui ponit.

Numerati sunt tantũ boni a deo. In exposi. ps̃.cxlvj.ver.Qui numerat.

Incipiẽtiũ ab O i pria q̃nq̃gena.

Odium habere deũ quomõ intelligit. In expo.ps̃.v.ver.Odisti dñe.

Odio nõ sunt habendi inimici. Ser. iij.ps̃.xxx.ver.Erue me.

Opiniones varie recitant. Ser.ij.ps̃. xxxvj. ver.Cum ceciderit.

Orationes crebro non exaudiuntur propter salutem orantis. In exposi.ij.ps̃.xxj.versu. Deus meus cla.

Orationes exaudiũtur aliquãdo ad damnati onẽ orantis. Ibidẽ.ṽ.Tu aũt in sancto.

Orationes quomodo et vbi fient. Ser.ij. ps̃. xxxiij.ver. Inquisiui dominũ.

Orationibus quid petendum est. Ibidem. ver.sequẽti.

Orationes quare nõ exaudiuntur. In expo. ps̃.xxxiij.versi.Et aures eius.

Orationes a deo exaudiũtur licet non ab hominibus. Ser.ij.ps̃.xxxiiij.versi. Et oratio mea.

Orandũ est p inimicis ⁊ ꝯtra inimicos. Ser. iij.ps̃.xxx.ver.Erue me.

Orat sp ille qui habet caritatem. In expo.ps̃. xxxvij.ver. Et ante te omne desideriũ.

Orans ore ⁊ corde deum mollificat. In expo. ps̃.xxxix.ṽsi.Ecce labia.

Orandũ est in monte. In exposi. ps̃.xlvij.ṽ. Scõm nomẽ tuũ.

Ossa iustorum non cõterentur. In expo.ps̃. xxxiij.ver.Custodit dñs.

Oues interp̃tantur angeli. In expo.ps̃.viij. ver.Uolucres celi.

Incipiẽtiũ ab O in scda q̃nq̃gena

Obedientia q̃ grata sit deo. Sermone.j. ps̃.lxx. In expo.tituli.

Oblatio que sit deo magis grata. In exposi. ps̃.xcv.ver.Tollite hostias.

Obliuisci beneficioꝝ dei criminosũ est. In exposi.ps̃.lxxvij.ver.Et obliti.

Obliuio nec recordatio cadit in deum. In exposi.ps̃.lxxxvij.ṽsi.Quorũ nõ meministi.

Occidi nõ p̃t anima licet malis repleri possit. In expo.ps̃.lxxxvij.ṽ.Qm̃ repleta.

Occidere q̃d homo debeat ne occidat. In expo.ps̃.lxiij.versi. Firmauerũt: in medio.

Occidere nos volẽtes nõ sunt timẽdi. In exposi.ps̃.xcvj.versi.Custodit dñs.

Ociosus nõ p̃ot deũ cogitare in ope suo. In expo.ps̃.lxij.ver.Si memoratus.

Oculi quales habendi sũt ad videndũ. In exposi.ps̃.lvj.ver.Foderũt ante faciẽ.

Odienda multa sunt in hoĩe. In expo.ps̃. c. versi.Facientes p̃uaricationes.

Offerenda qualia hostia sunt deo. In expo. ps̃.lxv.ver.Holocausta.

Offerenda cui sunt sunt munera. In exposi. ps̃.lxxv.ver.Terribili.

On⁹ christi cur dicitur leue. In expo.ps̃. lix. versi.Et conuallem.

Opus bonũ duo requirit. In exp.ps̃. lxxix. ver.Succensa igni.

Opera miscdie cur nõ erunt in celo. In expo. ps̃.lxxxv. ṽsi. Quoniam tu dñe adiuuisti: post medium.

Opera cũcta vno dẽpto p̃itura sũt. In expo.ps̃.lxxxvj.ver. Tanq̃ iocundatorum.

Opera dei sunt timenda. In exposi.ps̃.lxv. ver.Dicite deo.

Operatur aliter deus ⁊ homo. In expo.ps̃. lxxvj.versi.Tu es deus.

Opera dei multa cur obscura sunt hoĩ. In expo.ps̃.lxxij. ṽsi.Hoc labor. ⁊ ṽ.sequẽti.

Opa que dicuntur recta. In expo.ps̄.lxxvij. ver. Non custodierunt.
Organū psalteriū ⁊ cithara differunt. In exposi.ps̄.lvj.versi.Exurge psalteriū.
Oratio quā intentionē requirit. In expo.ps̄. lv.versi.Pro nihilo.
Orare an licitū est ꝓ tpalibus. In exposi.ps̄. lij.ver.Deū non inuocauerūt.
Oratio quō formanda est ꝓ tēporalibus. In expo.ps̄.liij.ver.Deus exaudi.
Orationem iustorum cur deus crebro exaudire differt. In exposi.ps̄. lxxxvij.ver. Ut quid domine.
Orandū quomō est ꝓ inimicis. In expo.ps̄. xcviij.ver.Dñs in syon.
Oratio quādo redditur deo exaudibilis. In expo.ps̄.lxxxv.ver.Auribus.
Orauit ad qd deus. In expo.tituli ps̄.lxxxv.
Quis detonsa esse debet christianus. In exposi.ps̄.xciiij.versi.Nos aūt:ppe finē.

Incipiētiū ab O i tertia q̄nq̄gena

Obliuisci deum et eius retributiones q̄ꝫ malum sit. In exposi.ps̄.cij.ver.Benedic anima.noli.
Obliuio non cadit in deum q̄ꝫ q̄ꝫ dicitur ne obliuiscaris.Sermone.xv.ps̄. cxviij.ver. Hec me consolata.
Obscura cur multa sunt posita in sacra scriptura. In exposi.ps̄.cxlvj.versu.Suscipiens mansuetos.
Oculos leuare ad celū multū vtile. In expo. ps̄.cxxij.versi.Qui habitas in celo.
Oculi nostri quō in deum dirigēdi sūt. In exposi.ps̄.cxxij.ver.Ecce sicut oculi.
Odiri etiā poterit de⁹. In expo.ps̄. cxxxviij. versi.Et sup inimicos.
Odiū aliquod habendū est in homine. In exposi.ps̄.cxxxviij.versi.Inimici facti.
Oleū peccatoris spernendū eū. In expo. ps̄. cxl.versi.Oleū peccatoris.
Onera ꝓximi mutuo sunt portāda. In expo. ps̄.cxxix.versi.Propter legē tuā.
Opera a deo facta cur dicuntur bona cum solus deus bonus. In expo.ps̄. cij.ver. Qui satiat:in medio.
Opera bona in pace operanda sunt.Ser.iij. ps̄.ciij.ver.Exiet inquit.
Opa vnde dicunt bona vel mala.Ser.xxiiij. ps̄.cxviij.ver.Spreuisti.
Opa bona ⁊ miracula ꝑ aplos facta vnusq̄sq; ius⁹ potest dici fecisse. In exposi.ps̄.cxxx.v̄. Neq; ingressus:in medio.
Opm factor plus inspiciēdus ē q̄ꝫ opa. In exposi.ps̄.cxliiij.ver.Et virtutem.
Orandum est ꝓ nobis detrahentibus. In exposi.j. ps̄.cviij.v̄si.Ego aūt orabam.
Oratio fit aliqñ homini in peccatū. Ibidem. versi.Et oratio eius.
Oratio ꝑ quod redditur exaudibilis. In exposi.ps̄.cxix.ver.Cū his qui oderūt.
Orationis exauditionē nō impedit loci ꝓfunditas. In expo.ps̄.cxxix.v̄.De ꝓfundis.
Oratio in vno dūtaxat loco exauditur ad regnū celoꝝ. In p̄fatione ps̄.cxxx.
Oratio ante deū nō ante hoies effundēda ē. In expo.ps̄.cxlj.ver.Effundo ante eum.
Oratio ⁊ si nō exaudit nō est murmurandū. In expo.ps̄.cxliij.ver.Oculi omniū.
Orandū est quomō in veritate. In expo. ps̄. cxliij.versi.Omnib⁹ qui inuocant.
Orandū est sine intermissione. In expo. ps̄. cxlvj.ver.Laudate dñm inquit.
Orandum in tempore. Ser.j.ps̄.cj.ver.Et respexit.
Oratio quō formanda est ꝯtra falsa crimina. Ser.xxvij.ps̄.cxviij.v̄.Redime me.
Ossa corporis in tribulatione proximorum confringenda sunt.Sermōe.j.ps̄.cj.versi. Et ossa.

Incipiētiū a P in pria q̄nq̄gena.

Pacem cum proximo habere facit hominem perfectum.Ser.ij.ps̄.xxxiij. versi.Quere pacem.
Pagani cūr derident christianos. In p̄fatiōe ps̄.xl.
Passio christi recitatur. In p̄fatione.ij.expo. ps̄.xxj.Et in expo.ps̄.xlvij.ver.Sic audiuimus.Et in expo.ps̄.xlix.v̄si.Ex syon.
Pater misit filiū suū ꝓpter miseriā populi. In expo.ps̄.xj.ver.Propter miseriā.
Pati cur voluit christus. In expo.ps̄.l.versi. Ut iustificeris.
Peccatores quō erubescant in iudicio. In exposi.ps̄.vj.ver.Erubescant.
Peccatores derelinquūt fontē misc̄dīe. In exposi.ps̄.vij.ver.Confitebor.
Peccator cum non puniatur est signū ire dei. In expo.ps̄.ix.v̄si. Scd̄m multitudinē.
Peccator cur interdū ridet ⁊ dolet. In expo. ps̄.vj.versi.Lauabo.cū sequētibus.
Peccatores nō inuocāt deū. Ser.iij.ps̄.xxx. versi.Domine nō cōfundar.
Peccata ꝓpria ⁊ non aliena dissoluenda sūt. In expo.ps̄.l.ver.Quoniā iniquitatē.
Peccata cū agnoscimus auertit deus faciem a peccatis. In expo.ps̄.l.v̄.Auerte.
Peccatum non relinquitur impunitum vel in h̄ seculo aut in futuro. In expo. ps̄.l. versi. Et spiritum rectū.
Peccatū originale est causa temptationis. In expo.ps̄.xxxvij.v̄.Nō est sanitas.
Peccata excecant hoies. In expo. ps̄. xxxix. versi.Cōprehenderūt.
Pecora campi sunt luxuriosi. In exposi. ps̄. viij.ver.Uolucres celi.
Pena aut persecutio nō faciūt martyres sed causa.Ser.ij.ps̄.xxxiij.versi.Deus meus.
Penitēdū est cū Dauid ⁊ Niniuitis. In expo. ps̄.l.ver.Ecce eñ veritatē.
Persecutio ecclesie triplex. In exposi.ps̄.ix.

versi. Insidiatur.
Peruersi corde ⁊ recti corde quō differũt. In expo. ij. ps̄. xxxj. versi. Et gloriamini oēs.
Peruersi contradicunt deo in tribus. Ibidē.
Persecuti loco scuti habeant christi passionē. Ser. ij. ps̄. xxxvj. versi. Confirmat.
Persecutio aliqñ bona est. Ser. ij. ps̄. xxxiiij. versi. Deus meus.
Perfectus quis dicitur. In expo. ps̄. vij. ver. Si reddidi. Et in expo. ps̄. xxxviij. ver. Ab omnibus iniquitatibus.
Perfecti ⁊ lactētes regnū dei possidebūt. In expo. ps̄. viij. ꝟ. Ex ore infantiū.
Pes anime dicitur amor. In exposi. ps̄. ix. ꝟ. In muscipula.
Pestilētia qd sit. In expo. ps̄. j. ꝟsi. Et in ca.
Phariseus ⁊ publicanus quomō differebant orationibus. In expo. ps̄. xxxj. ver. i. ij. iij. ⁊ iiij. per totū. Et in expo. ps̄. xxxix. ver. Quoniam circūdederunt.
Placere ꝑ quid poterit homo deo. Sermo. j. ps̄. xxxij. ver. Exultate iusti.
Pisces maris dicuntur curiosi. In expo. ps̄. viij. ver. Volucres celi.
Plāgere debem⁹ pctā hominū ⁊ nō mortē. In expo. ps̄. xxxvij. ꝟ. Qm̄ iniquitatē meā.
Plenitudo gaudij est facies christi. In expo. ps̄. xv. ꝟsi. Adimplebis. Et ex eadē habēt iudicare. In expo. ps̄ sequenti. ver. A vultu.
Porta mortis est auaricia. In expo. ps̄. ix. ꝟ. Qui exaltas.
Potestas a deo est. Ser. ij. ps̄. xxxij. ꝟ. Quoniam ipse dixit.
Predicatores dabunt lac ⁊ non escam. In ex expo. ps̄. xxxviij. versi. Cū consistit.
Predicatores interdū seipsos nō audiūt. In expo. ps̄. xlviij. ver. Inclinabo.
Predicatores ducūt peccatores in celū. In exposi. ps̄. l. ver. Quoniā iniquitatē.
Prophete dicuntur nubes. In exposi. ps̄. x. ver. Pluit.
Prophetia Cayphe recitat. In ꝑfatione. ps̄. xl. Et ibidem passio christi.
Psalmus: an omnis psalm⁹ dicitur canticū vł omne canticū psalmus. In ꝓlogo libri.
Psalmus quid est ⁊ vñ habet originē. Ibidē.
Punit christus aliter q̄ iudex. In exposi. ps̄. v. ver. Dñe deduc me.

Incipiētiū a P in scd̄a q̄nq̄gena.

Pacem temporalē cur mali possident. In expo. ps̄. lxxij. ver. Quia zelaui.
Pacē qñ dicitur habere homo cū deo. In exposi. ps̄. lxxv. ver. Et factus est.
Pax haberi nō pōt nisi habita iusticia. In exposi. ps̄. lxxxiiij. versi. Iusticia ⁊ pax.
Pax qualis est habenda in corde. In exposi. ps̄. xciij. ver. Nūquid adheret.
Pax vera non est in mundo. In expositi. ps̄. lxxxiiij. ver. Et sup sanctos.
Partem diuisam eligunt sibi boni ⁊ mali. In expo. ps̄. lxxij. versi. Et pars.
Pascit quomō deus populū suū. In exposi. ps̄. lxxvij. ver. Pascere Iacob.
Passio christi non omnibus ꝓfuit. Ser. j. ps̄. lxviij. ver. Qm̄ ꝓpter te: in medio.
Pastor noster ꝑmo ouē quesiuit q̄ ouis pastorē. In expo. ps̄. lxix. versi. Oēs q̄ querūt.
Pati propter christū quid sit. Ser. j. ps̄. lxviij. ver. Quoniā propter te.
Patientia habenda est cōtra iniquorū felicitates. In expo. ps̄. xciij. ꝑ totū.
Patiēter subijcienda sunt cūcta manib⁹ dei. In exposi. ps̄. lxxxv. ꝟsi. Omnibus inuocātibus: in fine.
Patienter cuncta sunt toleranda. In exposi. ps̄. lxj. versi. Quoniā ab ipso.
Paupes cur ꝑmo eligebant a christo. In exposi. ps̄. lxv. versi. Date gloriam.
Paupertas summa erat in christo. Ser. j. ps̄. lxviij. ver. Infixus sum.
Pauperes solū liberant a deo. In expo. ps̄. lxxj. ver. Quia liberauit.
Pauperes cur non sunt despiciendi a diuitibus. In expo. ps̄. lxxij. versi. Trāsierūt in.
Pauperes dei qui sunt. In expo. ps̄. lxxj. ꝟ. Iudicare populū.
Pauperes spiritu qui sunt. In exp. ps̄. lxxij. versi. Egenus ⁊ inops.
Paupertas nō omnis deo grata. In expo. tituli. ps̄. lxxxiij. in medio.
Peccatoꝝ defensor q̄ criminosus est. Ser. j. ps̄. lviij. versi. Nō miserearis: in fine.
Peccatum non relinquitur impunitum. Ibidem.
Peccata q̄q̄ delectant: semper tamē pene sūt ⁊ compūgunt. In exposi. ps̄. lvij. ver. Prius q̄ producat.
Peccata dissoluenda sūt ⁊ nō cōnectenda. In expo. ps̄. lvij. versi. Iniq̄tates manus.
Peccata quō nō sunt aspiciēda. In expo. ps̄. lxv. ver. Iniquitatē si aspexi.
Peccator iniqu⁹ q̄q̄ minora patitur inde turbari nō se debet iustus. In exposi. ps̄. xcj. ꝟ. Quoniam rectus.
Peccatorū suoꝝ multi deū faciunt auctorem. In expo. tituli. ps̄. xcj. ꝓpe finem.
Peccatorum fouea que sit. In expo. ps̄. xciij. ver. Vt mitiges.
Peccare multi desinunt nō sunt tamen grati deo. In expo. tituli. ps̄. xciij.
Peccatorum iniquitas cuz bonis prodest cur illis ergo redditur pena. In expo. ps̄. xciij. ver. Et reddet.
Peccatores cur christus tolerat. In expo. ps̄. c. versi. Vt disperdam.
Peccatoribus inutilis est confusio ⁊ ignominia. In expo. ps̄. lxxxij. ver. Imple inquit.
Peccatores cur seipsos felices reputant. In expo. ps̄. lxxij. versi. Circūamicti.
Peccatores quomodo peribūt. In expo. ps̄. lxxij. versi. Defecerūt.

Pena duplex hominis ⁊ pauci eam vidēt. In expo. ps̄. lvij. ver. Sicut cera.
Pene infligūtur ꝑ bonos ⁊ malos. In expo. ps̄. lxxvij. ver. Et ꝑcussit. ꝓpe mediū.
Peregrinatio anime esse debet amara. In exposi. ps̄. lxxxv. ver. In die tribulationis.
Perseuerantes in peccatis sibiipsis sunt muscipula. Ser. ij. ps̄. lxviij. ver. Fiat mensa.
Persecutiones pati non est deo semper gratum. Sermone primo. ps̄. lxviij. versu. Confortati sunt.
Persecutorum sunt duo genera vel tempora. In expo. ps̄. lxix. ver. Auertantur retrorsū.
Persecutores euangelij fel in escā christi mittunt. Ser. ij. ps̄. lxviij. ver. Et dederūt in.
Potestas dei quibus cōceditur ꝓpaliter. Ser. j. ps̄. xc. ver. Uerūtamen.
Potestas tantum a deo est. In exposi. ps̄. lxj. ver. Semel locutꝰ est.
Potentia dei quando dicitur excitari. In exposi. ps̄. lxxix. ver. Excita potentiā.
Prelati cum proficere nequeunt q̄d appetēdū sit. In exposi. ps̄. liiij. versi. Quis dabit: circa medium.
Presumētes in virtute ꝓpria ad penitētiā nō vocant̄. Ser. j. ps̄. lviij. versi. Irruerūt.
Presumētiū fluuius exiccatur. In expo. ps̄. lxxiij. versi. Tu siccasti.
Presumere omnes nequeūt de signo crucis. In expo. ps̄. lxxx. versi. Et erit tempus.
Preceptū cur datū est homini. In ꝑfatiōe. ij. ser. ps̄. lxx.
Principes iuda qui sint. In exposi. ps̄. lxvij. ver. Principes Iuda.
Prosperitas seculi estas dicitur: ⁊ in ea ad instar formice colligendū ē. In expo. ps̄. lxvj. ꝟsi. Illuminet: in medio.
Promittere nemo sibi debet quod euangelium non promittit. In exposi. ps̄. xcvj. ꝟsi. Et confitemini.
Probatio hoīs in aqua que est. In expo. ps̄. lxxx. versi. Probaui te.

Incipiētiū a P in tertia q̄nq̄gena

PAcem multi predicantes sed pauci possidentes. In exposi. ps̄. cxxj. ver. Propter fratres.
Pacē quam possident in celo iusti. In expo. ps̄. cxxj. ver. Quī ibi sederūt.
Panis cor letificās appetēdus est ⁊ nō ventrē. Ser. iij. ps̄. ciij. versi. Et panis.
Passeres nidificātes in cedris aliquid signāt. Ser. iij. ps̄. ciij. ver. Illic passeres.
Passeres in tecto aliq̄d docent. Ser. j. ps̄. cj. ver. Uigilaui.
Patiūtur tribulationē multi nō merēdo. In expo. ps̄. cxlv. versi. Facientē iudiciū.
Pauperes ⁊ christi discipuli salubriter recipiendi sunt. In exposi. ps̄. cij. versu. Faciens misericordias.
Pauperes querēdi sunt si nō fuerint ꝑsentes. Ser. iij. ps̄. ciij. ver. Producēs. in fine. Et in expo. ps̄. cxlvj. ꝟ. Qui erexit: pꝰ mediū.
Pauper spū nihil tn̄ possidens oīa dicitur relinquere. Ser. iij. ps̄. ciij. ꝟ. Illic passeres.
Pauperes veri adiuuantur a deo. In exposi. ps̄. cvj. ver. Et adiuuit pau.
Pauperes multi dicuntur etiam diuitias possidētes. In expositiōe. ps̄. cxxij. ver. In plurimū repleta.
Paupes saturabūtur panibus ⁊ nō diuites. In expo. ps̄. cxxxj. ꝟ. Uiduā eius.
Peccator cur ita secure maluz opatur. Ser. j. ps̄. cj. ver. Quī cinerē.
Peccatuz parentū aliq̄n redit in filios. In exposi. j. ps̄. cviij. ver. In memoriā.
Peccatum habitare in homine nō semꝑ viciosum. Ser. ij. ps̄. cxviij.
Peccare qui dicuntur sine lege. Ser. xxv. ps̄. cxviij. ver. Preuaricantes.
Peccatores nō omnes ꝑcutiendi a deo. In exposi. ps̄. cxxviij. ver. Dn̄s iustus.
Peccatores non oēs equaliter ꝯtemnūt deū. In expo. ps̄. cxxix. ver. De ꝓfundis.
Peccata ostendunt̄ homini ꝑ legē. In expo. ps̄. cxxix. versi. Propter legem.
Peccata etiā parua periculosa sunt. Ibidem in fine.
Peccata multi trahunt velut restem longam. In expo. ps̄. cxxxix. ver. Et restes.
Peccata multi defendunt ⁊ in deū extorquēt. In expo. ps̄. cxl. versi. Ad excusandas.
Peccata superborū etiam agnoscit deus q̄uis solus humiles respicit. In expo. ps̄. cxxxvij. ver. Quī excelsus.
Peccandū non est ex spe venie nec desperatione. In expo. ps̄. cxliiij. ver. Suauis dn̄s.
Peccatores latroni cur illesi ꝑmittunt̄ a deo: bonos vel montē crebro fulmine ꝑcutiēdo. In expo. ps̄. cxlviij. ver. Ignis grando.
Peccatores durissimos cur tā instāter deꝰ cōuertit. In expo. ps̄. cxlvij. ꝟ. Emittet ꝟbū.
Pena Iude ⁊ illū sequentiū ꝓnūciatur. In exposi. ps̄. cviij. ver. Cōstitue: vt ꝑ totum ps̄.
Penitentie dolor nō cadit in deū. In exposi. ps̄. cxxxj. ver. Iurauit dominus Dauid. Et in expo. ps̄. cix. ver. Iurauit dn̄s ⁊ nō.
Peregrinatio homīs ad quid. In exposi. ps̄. cxix. ver. Heu me q̄ incolatus.
Persecutio ecclesie in diluuio ꝓfigurat̄. Ser. ij. ps̄. ciij. versi. Sup montes.
Persecutiones tantas cur nō patiuntur christiani sicut antea. Sermone. ij. ps̄. ciij. ver. Ascendunt montes.
Potestas non in hoīe nec in diabolo. Ser. iij. ps̄. ciij. ver. Catuli leonū.
Potestas qua efficitur homo filius dei que sit. In expo. ps̄. cxx. versi. Dominus tegumentum: post medium.
Preceptū vnū datur angelis ⁊ sanctis. In exposi. ps̄. cxlviij. versi. Preceptū posuit.
Primogenita hominis custodienda ⁊ non oc

cidenda. In exp. mystica. ps̃. cxxxiiij. versi. Qui pcussit.

Presũptio superbius cur ꝓhibet hoĩ. In expo. ps̃. cxv. ver. Ego aũt dixi. ⁊ ver. sequẽti.

Protectio dei sicut celi sup terrã. In expo. ps̃. cij. ver. Non scđm peccata.

Incipiẽtiũ a Q in pr̃ia q̃nq̃gena.

Queritur Jesus diuersimode In exp. ps̃. xxxvij. versi. Et vim faciebant.

Incipiẽtiũ a Q in scđa q̃nq̃gena.

Quarta feria nõ est noianda a christianis dies Mercurij. In expo. tituli. ps̃. xciij.

Incipiẽtiũ a Q in tertia q̃nq̃gena

Querẽda nõ sunt foras que deo sũt retribuenda. In exposi. ps̃. cij. ver. Benedic anima. ꝓpe finem.

Querenda que sunt ab hoie. In expositi. ps̃. cxiiij. ver. O domine erue.

Querendo deuz cur multi nõ inueniũt. Ser. j. ps̃. cxviij. ver. Nõ em̃ qui opantur.

Querũt quidã dicta sapie sed eã in vita nolũt hr̃e. Ser. xxix. ps̃. cxviij. v̾si. Justificatiões.

Querẽt deũ mali ⁊ nõ inuenient. Ibidem.

Querẽda sunt ab hoie sufficientia. In expo. ps̃. cxvij. ver. Qm̃ cõfirmauit; ꝓpe finẽ.

Incipiẽtiũ ab R i pr̃ia q̃nq̃gena.

Recti corde ⁊ puersi quõ differunt. In expo. ij. ps̃. xxxj. v̾si. Et gl̃amini oẽs.

Recti corde in oibus ꝯtentant. Ibid.

Recti corde qui dicũtur. Ser. j. ps̃. xxxij. v̾si. Rectos.

Recti corde tã i aduersis q̃z in ꝓsperis laudãt deum. Ibidem. Et in expo. ps̃. xxxv. v̾. Pretende misericordiã.

Regnũ celorum quibus paratũ est. In expo. ps̃. xiiij. per totũ.

Remissionẽ peccatoꝝ quis ipetrat. In expo. ps̃. xlj. versi. Propterea memorat᷑.

Renes interp̄tant᷑ delectatiões: cor aũt cogitatões. In expo. ij. ps̃. xxv. v̾. Proba me dñe.

Renes scrutatur deus. In expo. ps̃. vij. ver. Consũmetur.

Resurgũt aliter impij: alit᷑ peccatores. In exposi. ps̃. j. versi. Neq̃z peccatores.

Incipiẽtiũ ab R in scđa q̃nq̃gena.

Recti corde qui sint. In exposi. ps̃. xciij. v̾si. Et hereditatẽ suaz. Et in exposi. ps̃. lxiij. versi. Et sperabit.

Recti cordis si fueris ad dexterã christi eris. In expo. ps̃. lxiij. v̾si. Et spabit: circa mediũ.

Rediмuntur quõ anime nostre ex vsuris. In expo. ps̃. lxxj ver. Ex vsuris.

Regnũ dei nõ oẽs possidebũt. In exposi. ps̃. lxxxij. v̾: Qm̃ cogitauerũt. ⁊ v̾. sequẽti.

Regnũ iudeoꝝ quousq̃z se extendebat. In exposi. ps̃. lxxix. ver. Extendisti.

Refugiũ nostrũ christus in oi gn̄atiõe. In exposi. ps̃. lxxxix. v̾. Dñe inq̄t. ⁊ v̾. sequẽtib᷒.

Resistenduz est malis. In expo. ps̃. xciij. ver. Nisi quia dñs.

Responsio est danda voci dei. In expo. tituli. ps̃. lxxxvij.

Resurrectionẽ suam cur deus nõ distulit. In expo. ps̃. xcj. ver. Q̃z magnificata.

Incipiẽtiũ ab R i tertia q̃nq̃gena

Radix mãdatoꝝ ẽ aspiciẽda ⁊ nõ multitudo. In expo. ps̃. cij. v̾. Et memoria.

Remediũ cõtra casũ cũ impellimur. In expo. ps̃. cxvij. ver. Fortitudo mea.

Regnũ celoꝝ solũ pueri possidebũt. In p̄fatione. ps̃. cxij. Et i exp. ps̃. eiusdẽ. v̾. j. ⁊ seq̄nti

Regunt᷑ etiã minima mũdi a deo ⁊ non casu. In expo. ps̃. cxlviij. ver. Ignis: grando.

Repellũtur multi a deo. Ser. v. ps̃. cxviij. v̾. In toto inquit corde.

Res aliene possident᷑ cũ sup̄flua possidet᷑. In expo. ps̃. cxlvij. ver. Quoniã cõfirmauit.

Responsio danda est deo cuz vocat. Sermo. ij. ps̃. cj. ver. Respondit ei.

Resurrectionis nostre figura. In exposi. ps̃. cij. ver. Qui satiat. post medium.

Resurrectio nõ q̃liscũq̃z ab hoie ẽ spanda. In expo. ps̃. cxxvj. v̾: Cũ dederit. Et in exp. ps̃. cxxix. v̾. A vigilia matutina. post medium.

Retributionuz differentie sunt sex. In expo. ps̃. cviij. ver. Pro eo inquit.

Retribui q̃d debeat deo ꝓ beneficijs suis. In expo. ps̃. cij. v̾. Bñdic a. noli. ⁊c. circa mediũ.

Incipiẽtiũ ab S i pr̃ia q̃nq̃gena.

Sagitte ardentes sacra scriptura interpretantur. In expositiõe. ps̃. vij. ver. Et in ipso

Sapientia hominum stulticia est apud deuz. In prefatione psal. xl.

Secũda sabbati interpretatur ecclesia christi. In expo. tituli psalmi. xlvij.

Sensus hominum dicuntur ciuitates diaboli. In expositiõe. ps̃. ix. versi. Et ciuitates

Sensus hominum sunt ianue mortis. In exposi. psalmi. xlix. versi. Et in circuitu eius.

Symeon quõ cognouit infantez in manibus matris. In exp. ps̃. xxxix. v̾si. Ueritatẽ tuã.

Sors interdum vocatur gratia spiritussancti. Sermõe. ij. psalmi. xxx. versi. In manibus per totum.

Sperant in deum qui cognoscunt nomen eius. In expo. ps̃. ix. versu. Et sperent in te.

Spes ponenda est in deo. Ibidem.

Spes facit hominẽ securum. In expo. ij. ps̃. xxxj. v̾si. Exultatio. Et sermõe. ij. ps̃. xxxvj. versu. Non confundentur.

Spes ponenda est in deo quia potens et misericors est. Sermone. secũdo ps̃. xxxij. versi.

Sicut sperauimus. Et in exposi. ps̃. xxxix. v̾. Beatus vir.

Spes reddit hominem saluum. In expositi. ps̄. xlj. ver. Salutare vultus mei.
Spiritus dei quomodo vox est: et non vox. In prefatione. ij. expo. ps̄. xxvj.
Spiritus dei faciliter operatur. In expositi. ps̄. xliiij. versi. Populi sub te.
Spiritualia preponenda sunt temporalibus vt figuratur de Iacob et Esau. In expositi. ps̄. xlvj. ver. Elegit nobis hereditatem.
Stelle dicuntur particulares ecclesie. In expositi. ps̄. viij. ver. Volucres celi.
Superbia est caput delictorum. In expo. j. ⁊ ij. ps̄. xviij. versi. Et mundabor.
Superbia quomodo causa est ruine: humilitas restaurationis. In expositiõe ps̄. xxxv. ver. Non veniat mihi pes superbie. Et in exposi. ps̄. xxxvij. ver. Miserijs afflictus.
Syon quid significat. In expositione psalmi ij. ver. Ego autem.
Syon interpretatur speculatio: ⁊ gestat imaginem ecclesie. In expo. ps̄. ix. ver. Psallite.
Simpsalma et diapsalma quomodo differũt. In expositione ps̄. iiij. ver. Et scitote.

Incipiẽtiũ ab S i scd̃a q̃nq̃gena.

Sabbatum nostrũ quare et vbi celebrandum est. In exposi. tituli. ps̄. xcj.
Sabbatum quomodo a multis male celebratur. In expo. tituli. ps̄. xcj.
Salus multorũ est confusio. Sermone. j. ps̄. lxx. ver. Deus meus in adiutoriũ. In fine.
Salutem quõ operatus est deus in medio terre. In expositiõe ps̄. lxxiij. ver. Deus autem rex noster. et ver. sequentibus.
Sancti nunq̃ relinquuntur a deo. In expo. ps̄. liij. ver. Ecce enim deus.
Sanctum si non dixerit se christianus: deo fit iniuria. In expositione. ps̄. lxxxv. ver. Custodi animam.
Sãctificatio septimi diei: ⁊ creatio hominis in sexta quid significat. In expo. tituli. ps̄. xcij.
Sanguinum viri cur non dicuntur dimidiare dies suos cum tamen multi sint longeui. In expositione ps̄. liiij. versu. Viri sanguinum. vsq̃ in finem.
Sacramenta non sunt eadem noui et veteris testamenti. In exposi. tituli. ps̄. lxxiij.
Sanari a deo multi non sũt digni. In expo. ps̄. lix. versi. Sana contritiones.
Sanantur multi sibiipsis: sed non deo. In exposi. ps̄. xcvij. ver. Sanauit ei dextera.
Securitas nisi in laude dei est. In expositiõe tituli. ps̄. xciiij.
Sedes christi anima. Sermone p̃mo ps̄. lxxviij. ver. Et edificabo. Et in expositione ps̄. xcij. ver. Parata.
Seruitus que deo fit erit absq̃ murmure. In exposi. ps̄. xcix. versi. Seruite dño.
Scientie plenitudinem quomodo quis habere potest. In expositione ps̄. xcviij. versiculo. Commoueatur terra.
Scientie plenitudo dicitur cherubin. Ibidẽ.
Scientie plenitudo est caritas. Ibidem.
Signum proprium in se futurũ cur christus iudeis recommendauit. In expositione ps̄. lxv. versi. In multitudine.
Similis deo per quid efficitur homo. In exposi. ps̄. lxxv. ver. Et factus.
Simulata equitas duplex est iniquitas. In expositione ps̄. lxiij. ver. Perscrutati.
Sitim adhuc patitur christus. In exposi. ps̄. lxj. versi. Cucurri in siti.
Sitit anima sitit ⁊ caro. In expositiõe ps̄. lxij. ver Sitiuit. et ver. Q̃ multipliciter.
Sitire quid debeat anima. In expositione ps̄ lxij. versi. Sic in sancto apparui.
Somnus anime est malus: sed corporis bonus. In exposi. ps̄. lxij. v̄. Deus deus me⁹.
Somnia Pharaonis q̃uis erant duo: vna tamen interpretatio. In expositiõe ps̄. lxxiij. ver. Confitebimur. In fine
Spes cur dicitur Christus in mari existentium. In exposi. ps̄. lxiij. v̄si. Spes omniũ.
Spes dicit̃ christus oim̃ finium terre. Ibidẽ.
Spes in paupertate nec in diuitijs ponenda est. In exp. ps̄. lij. ver. Sz sperauit. In fine.
Sperandum non est in iniquitate. In exposi. ps̄. lxj. ver. Nolite sperare.
Spes omnium non est deus. In exposi. ps̄. lxiij. versi. Et sperabit.
Spiritussanctus quomõ dicitur omnia scrutari. In exp. ps̄. lij. v̄. Omñes declinauerũt.
Spiritussanct⁹ cur missus fuerat in terra. Sermone. ij. ps̄. xc. In commemoratione versu vin. ver. In manibus. ꝓpe finem.
Spiritum quomodo debeat vnusquisq̃ perscrutari. In expositione psal. lxxvj. versiclo. Et scrutabar.
Superbia ĩpedit perfectionẽ hominis. Sermone. ij. ps̄. lviij. ver. Et ex maledicto.
Superbiam cur multi loquũtur ponendo os in celum. In expositione psalmi. lxxij. versu. Posuerunt in celum.
Superbia quid sit. In expositione ps̄. xciij. ver. Vt mitiges eũ.
Superborum reprobatio. In expositione. ps̄. cxvj. ver. Montes fluxerunt.
Superborum terror nõ est timendus. In exposi. ps̄. lvij. ver. Spernetur tanq̃.

Incipiẽtiũ ab S i tertia q̃nq̃gena

Sacrificiũ Abrae ĩ diuidẽdo aues q̃d significat. Ser. iij. ps̄. ciij. v̄. Sup illos vo.
Sacrificium q̃d offerendũ est deo. In exposi. ps̄. cxxx. ver. Dñe nõ est exaltatũ.
Salomon cũ a deo reprobatus cur dicta eius nõ sũt reprobata. In expo. tituli. ps̄. cxxvj.
Salus ꝓpria sup omnia querenda est. In exposi. ps̄. cij. ver. Qui satiat.
Sanari nõ oẽs merentur a deo. In expo. ps̄. cxlvj. versi. Et alligat.
Sanctificari cur petimus nomẽ dei cũ sit ab

eterno sanctum. Ser. j. ps̄. ciij. ver. Confessionem ⁊ decorē.

Sapiētia qua deus cuncta fecit que est. Ser. iij. ps̄. ciij. ver. Q̄ꝫ magnificata.

Scādalū nō oritur iusto ex lege dei q̄cq̄ꝫ si intelligat. Ser. xxxj. ps̄. cxviij. ver. Pax multa.

Scandala peccatorum quomō vitanda sunt: In exposi. ps̄. cxxxix. v̄si. Iuxta semitas.

Scientia quādo dicitur vtilis. Sermōe. xvij. ps̄. cxviij. ver. Suauitatem.

Scriptura sacra figuraliter cōparatur pelli. Sermōe. j. ps̄. ciij. ver. Extendens celum.

Sedes dei anima iusti. In expositiōe. ps̄. cxxj ver. Q̄m ibi sederūt.

Semen bonum seminandum est in terra bona. In expo. ps̄. cxxv. ver. Qui seminant.

Sermo dei cur multis est aduersarius. In exposi. ps̄. cxxviij. v̄. Supra dorsum meū.

Serpēs cui⁹ calcaneū obseruabit et a q̄ suppeditabit'. Ser. iiij. ps̄. ciij. v̄. Draco hic quē.

Seruitium bonum deo debetur. Sermone. iij. ps̄. ciij. ver. Producens fenum.

Serui cur dicuntur christiani: cum in libertatē vocati sūt. In expo. ps̄. cxv. v̄. O dn̄e ego

Seruire regibus terre nō prohibetur christianis. Sermone. xxxj. ps̄. cxviij. versu. Principes persecuti sunt.

Seruitiū nedū bonis: ꝫ etiā mal' exhiberi p̄cipit a deo. In exp. ps̄. cxxiij. v̄. Q̄m si dere.

Sinistra ⁊ dextera hominis exponuntur. In expo. ps̄. cxx. versi. Dn̄s tegumentum.

Soluūtur compediti a deo. In expositiōe ps̄ cxlv. ver. Dominus sapiētes.

Sol iusticie non oritur impijs. Sermone. iij. ps̄. ciij. versi. Sol agnouit.

Spem multiplicē dedit deus hominib⁹. Ser. xv. ps̄. cxviij. ver. Hec me cōsolata.

Spes non in omnibus ponenda ē. In expo. ps̄. cxxiiij. versi. Et dn̄s in circuitu.

Sperare q̄n debeamus nostram exaltationē. In expo. ps̄. cxxvj. versi. Qui manducatis:

Spes vbi incipienda est: ponenda: et vbi finienda. In expo. ps̄. cxxix. v̄. A vigilia.

Spes venie cur data ē a christo. In expo. ps̄. cxliij. ver. Misericors ⁊ miserator.

Spes non in homine ponenda. In expo. ps̄. cxlv. ver. Nolite confidere. et v̄si. sequēti.

Spine in omni voluptate reperiuntur. In exposi. ps̄. cij. ver. Non in finem irascetur.

Stelle celi dicuntur iusti. In expositione ps̄. cxlvj. ver. Qui numerat.

Superbie remedium. In exposi. ps̄. cij. ver. Homo tanq̄ꝫ fenum. et ver. sequentibus.

Sup̄b cur de⁹ resistit. Ser. xvij. ps̄. cxviij. v̄si. Ego v̄o. Et in expo. ps̄. cvj. v̄. Et exaltēt eū.

Superbire cur non debeat homo. In exposi. ps̄. cxxij. versi. Qui habitas.

Superbi solum abundant in mundo. In exposi. ps̄. cxxij. v̄. In plurimū repleta.

Superbos etiaꝫ respicit deus non tamē sicut iustos. In expo. ps̄. cxxxvij. v̄. Q̄m excels⁹.

Superbiendū non est in opere humano. In exposi. ps̄. cxlij. v̄si. Meditatus sum.

Sup̄bus omnis dicit' fictus et nō p̄ticipat idipm. In expo. ps̄. cxxj. v̄si. Testimoniū israel.

Superflua diuitum necessaria sunt pauperū. In exposi. ps̄. cxlvij. v̄. Quoniā ꝯfirmauit.

Surgere p̄cipitur homi post christū ⁊ nō ātē. In expo. ps̄. cxxvj. v̄. Inuanū. ⁊ v̄. sequēti.

Incipiētiū a T in pria q̄nq̄gena.

Tabernaculū dei in terra sūt hoīes fideles. In expo. ps̄. xlj. v̄. Q̄m igrediar.

Tabernaculū et dom⁹ quō differunt. In exposi. ij. ps̄. xxvj. versi. Ut inhabitem. Et sermone. iij. ps̄. xxx. ver. Proteges.

Tempus misericordie nunc est. Sermo. j. ps̄. xxxij. ver. Diligit misc̄diam. per totum.

Tp̄s iudicij ignotū est hoībus ꝑpt cās. Et plura ibidē de iudicio. Ser. j. ps̄. xxxvj. p totū.

Temporalia fugienda sunt. Sermo. j. ps̄. xxxiiij. ver Confundantur. j.

Templum dei ex quibus constituitur. In exposi. ps̄. xliiij. ver. Afferentur in leticia.

Terra dicitur stabilitas in deo. In expositiōe ps̄. j. ver. Non sic impij.

Thesaurizare cur nō debeat sibi homo in terra. In expo. ps̄. xxxviij. ver. Thesaurizat.

Tharsis ciuitas plurib⁹ noīb⁹ noīatur. In exposi. ps̄. xlvij. versi. In spiritu violento.

Timor domini timor castus dicitur. In expo j. ⁊ ij. ps̄. xviij. ver. Timor domini.

Torcularia significant ecclesias. In exposi. tituli. ps̄. viij.

Torcularia significant verbum dei. Ibidem.

Torcularia significant martyria. Ibidem.

Tribulatio est via ducens in celum. In expo. ij. ps̄. xxj. ver. Tu autem.

Tribulatio propter multas causas mittitur. In p̄fatiōe scd̄e exposi. ps̄. xxix. Et in exposi. ps̄. xlv. versi. Totum stratum.

Tribulatio est signum boni exitus. Sermōe. ij. ps̄. xxxiij. ver. Mors peccator̄.

Tribulatōis tp̄e cur de⁹ nō induit ciliciū sicut ceteri sc̄ti. Ser. ij. ps̄. xxxiiij. v̄. Ego aūt.

Tribulatōis tp̄e quid faciem⁹. Ibidem.

Tribulatio hoīem in suipsius noticiā dirigit. Ser. j. ps̄. xxxvj. in p̄ncipio.

Tribulationum species sunt diuerse: nulla tn̄ maior q̄ꝫ cōscientia delictorū. In exposi. ps̄. xlv. ver. Adiutor in tribulationibus.

Tribulationes sufferre docuit christus. Ser. j. ps̄. xlviij. ver. Q̄m nō videbit i eternū. Et ser. ij. ps̄. p̄dicti. v̄si. De manu inferni.

Tribulationes faciūt nos iuocare deū ⁊ errātes reducere. In expo. ps̄. xlix. v̄. Et iuoca.

Tribulatōes sunt vtiles. In expo. tituli. ps̄. l.

Incipiētiū a T in scd̄a q̄nq̄gena.

Temptatio necessaria est homini. In expo. tituli ps̄. lv. ꝑpe mediū.

Temptatio omnis probatio est. In expositi.

tituli.ps̄.lv.
Temptando diabolus agnoscit que antea la tebant. In expo.ps̄.lv.versi. Ut placeam.
Temptauerunt cur filij israel deum escam pe tendo. In expositione ps̄.lxxvij.versu. Nū qd̄ ꝛ panē.
Temptatio christi est nostra doctrina. Ser.j. ps̄.xc.in principio.
Temptatori qd rñdendū ē. Ser.ij.ps̄.xc. In cōme.versuū.ver. In manibus:ꝑpe finē.
Templū dei in quibꝰ dicitur mirabile. In ex posi.ps̄.lxiij.versi. Sanctū est templū.
Terra christi amissa quō restituta ē. In expo. tituli.ps̄.xcvj:circa mediū.
Timor propter temporalia dānabilis est. In expo.ps̄.lij.versi. Ibi timuerūt. Et in expo. ps̄.lxij.versi. Introibunt in.
Timenda non sunt mala istius mundi. In ex posi.ps̄.lxj.ver. Deus adiutor. Et in expo. ps̄.xciij.ver. Qm̄ ipsius est.
Timor malorum quid sit. In expositi. ps̄.lv. ver. Ego vero in te.
Timenda non sunt consilia praua. In expo. ps̄.lv.versi. Aduersum me.
Timendus nō est diabolus. In expo. ps̄. lv. versi. Ut placeam:in fine.
Timentes deū carent timore tēporali. In ex posi.ps̄.lxiij.ver. Et annūciauerūt.
Timorē multi ponūt vbi nō est habēdus. In expo.ps̄.lxxvj.versi. Et attendit.
Timendus est solus deus. Ser.j.ps̄.lxxxvij. versi. Orbem terrar. Et in expo.ps̄. xcvij. versi. Qm̄ terribile.
Tribulatio homini est necessaria. In exposi. ps̄.lix.ver. Dedisti metuentibus.
Tribulationē cur deus ostendit populo suo. In expo.ps̄.lix.ver. Ostendisti. Et in expo. ps̄.xciij.ver. Et factus est mihi.
Tribulatio nō est iniuria. In expo.tituli. ps̄: lv.ꝛ in principio psalmi.
Tribulationem quis non patitur:nōdum est christianus. In expositi .ps̄.lv. versi. Tota die:ꝑpe finem.
Tribulatio per ignem ꝛ aquā que sit. In exp. ps̄.lxv.ver. Transiuimus.
Tribulationū insurgentium optimum reme diū. Ser.ij.ps̄.xc. In cōmemoratione. ver suū.ver. Et inuocauit me.
Tribulationes vnde oriuntur. In expo .ps̄. lix.ver. Juda rex:vltra mediū.
Tristicia hoīs nō est deo semp grata. Ser.ij. ps̄.lxviij.versi. Et cōsolantes.
Torcularia filijs dei preparantur. In expo.ti tuli.ps̄.lxxxiij.
Tonitruū cū pluuia nō ē homini nociuū. In expo.ps̄.lxvj.ver. Confiteantur.ij.

Incipiētiū a T in tertia q̄nq̄gena.

Tacendo multi peccare possunt. In pre fatione ps̄.cxv.
Templū dei ex quibus lapidibus cōstruitur. In expo.ps̄.cxxj.ꝟ. Hierusalē que edificat.
Templū quod est vbi adorari vult deus. In exp.ps̄.cxxxvij.versi. Adorabo ad templū.
Tempus miserendi. Ser.j.ps̄.cj.ver. Tu ex urgens.ꝛ ver.sequenti.
Temptatōes sunt quattuor:ꝛ cōtra eas quat tuor exclamationes:quattuor liberationes: quattuor miserationū dñicarū cōfessiones. In expo.ps̄.cvj.ver. Confiteantur dño.
Tenebrāt multi seipsos. In exp.ps̄. cxxxviij. ver. Quoniā tenebre.
Timentibus se deus miserebitur. In exposi. ps̄.cij.ver. Sicut miseretur.
Timore ꝛ tremore operādū est. Ser. iiij. ps̄. ciij.ver. Qui aspicit.
Timentibꝰ deū cur absconditur dulcedo eiꝰ. In expo.ps̄.cix.ver. Dixit dñs:pꝰ mediū.
Timendus nō est diabolus. Ser.iij.ps̄. ciij. ver. Catuli leonū.
Timor non omnis salubris nec deo placens: Ser.xxv.ps̄:cxviij.versi. A iudicijs.
Timore casto deus est timēdus:ꝛ quomō ag noscetur illum inesse homini. In exposi.ps̄. cxxvij.ver. Ecce sic bñdicet:circa mediū.
Timēdus est deus cū spe. In expo.ps̄. cxlvj. ver. Bene sentier.
Timor etiā seruilis multū vtilis est precipue diuitibus ꝛ nobilibus. In exposi. ps̄. cxlix. ver. Ut faciāt.
Tria necessaria homini ad regnum celorum. In ꝑfatione.ps̄.cl.ꝑpe finem.
Tribulatio ne sit homini in malū remedium. In expo.ps̄.cij.ver. Qui satiat.
Tribulatio vtilior vana salute hominū. In ex posi.ps̄.cxiij.ver. Tribulationē ꝛ dolorē.
Tribulatiōis hōis que ē causa. In expo. ps̄. cxxiij.ꝟ. Torrentē ptrāsijt:in fine.
Tribulatiōes si patit iustus: nō est admiran dū: In expo.ps̄.cxxviij.ꝟ. Sepe expugna.
Tribulationem cur multi non sentiūt cum vi ta hūana sit tribulatio. In exp.ps̄. cxxxvij. ver. Si ambulauero.
Tribulationū sunt dies hominis. In exposi. ps̄.cxliij.versi. Dies eius.
Tribulatione in existentes quid facturi sunt. In expo.ps̄.cxliij.ver. Justus.dñs.
Tribulatio nō semp meritoria. In exposi.ps̄. cxlv.ver. Facientē iudicium.

Incipiētiū ab U i p̄ria q̄nq̄geua.

Uasa mortis que sūt. In expo.ps̄. vij. ver. Et in ipso parauit.
Uerbum dei in corde retinere plura bona facit. Sermone.iij.ps̄.xxxvj.versi. Et non supplantabuntur.
Uestimēta interdū dicuntur sancti. In expo. ps̄.xliiij.ver. Mirrha ꝛ gutta.
Uia christi que fuit ꝛ quomodo ambulabimꝰ eā. Ser.ij.ps̄.xxxvj.ver. A dño gressus ho minis.ꝛ ꝟ.sequēti. Cū ceciderit. Et notatur in expo.ps̄.xxxix.ꝟ. Bene nūciaui.

Via lata ducit ad infernum: angusta ad celuz vt plane dicitur. In expoſi. ps̃. xxxix. verſu. Videbūt iuſti. ⁊ ver. ſequēti. Et in expo. ps̃. xliij. verſi. Et nō receſſit retro.

Virga regit chriſtus ſpirituales ⁊ conterit carnales. In expoſitiōe. ps̃. xliiij. ver. Dilexiſti iuſticiam.

Viſio duplex miſerātis ⁊ punientis differūt. Ser. ij. ps̃. xxxij. ver. De celo reſpexit.

Viſio chriſti differt a viſione hominuz ⁊ quomodo videt. Sermōe. ij. ps̃. xxxij. v̾ſi. Qui intelligit.

Vita noſtra breuis eſt ⁊ quare. In expo. ps̃. xxxviij. ver. Et numerū dierū.

Viuere tenemur ſcd̃m voluntatē dei ⁊ nō noſtram. Ser. j. ps̃. xlviij. In p̃fatione.

Vnctio Dauid: figura fuit vngendi reges: ſacerdotes noui teſtamenti. In titulo poſt ſecundā p̃fationē pſalmi. xxvj.

Vngebantur reges in regione iudeorum et non alibi: in ſignum futuri regis a quo omnis vnctio deſcendit: ⁊ in ſignum ſpiritualis vnctionis eiuſdem. In expo. ps̃. xliij. verſi. Propterea vnxit te.

Voluntas dei precedit voluntatem noſtram vt vocet nos ad penitentiā. In expoſi. ps̃. v. ver. Dñe vt ſcuto.

Volucreſ celi dicuntur ſuperbi. In expo. ps̃. viij. ver. Volucres celi.

Incipiētiū ab V in ſcd̃a q̃nq̃gena

Veritate alienati nec iuſticiam loquūtur peccatores. In exo. ps̃. lvij. ver. Alienati ſunt.

Veritas quomō dicit̃ eſſe in celo ⁊ miſcd̃ia in terra. In exp. ps̃. lvj. v̾. Quia magnificata.

Veritas omnibꝫ cōmunis eſt. In expoſi. ps̃. lxxv. verſi. Oēs qui in circuitu: in medio.

Veritatis taciturnitas propter timorem criminoſa eſt. Sermone. j. ps̃. lxxxviij. ver. Tu dominaris.

Veritas quō impleta eſt. Ser. j. ps̃. lxxxviij. verſi. In celis.

Veritas vbi ſit querenda. In expoſi. ps̃. xcj. ver. Quia iocundaſti.

Veritas vnde orta eſt. In expoſi. ps̃. lxxxiiij. ver. Veritas de terra.

Veritas poſt miſcd̃iam reſeruatur. In expo. ps̃. lxxxiij. ver. Quia miſericordiā.

Veritas vbiq̃ expāſa eſt. Ser. j. ps̃. lxxxviij. ver. Domine deus virtutū.

Verbū dei cur multis videtur durum. In expoſi. ps̃. lvij. ver. Que nō exaudiet.

Verba iniquoꝝ opprimere nos nequeūt. In expo. ps̃. lxiiij. ver. Sermones iniquoꝝ.

Verbum vnū: cur crebro bis repetitur in ſacra ſcriptura. In expoſi. ps̃. lxxiiij. ver. Cōfitebimur tibi.

Verbum dei ſagitta ⁊ pluuia. In expoſi. ps̃. lxxvj. ver. Etenim ſagitte.

Verba aſpera tolerāda ſūt. Sermo. j. ps̃. xc. verſi. De muſcipula: in fine.

Ve poſitū in euangelio iam tempore iſto magis q̃ ꝑſecutionū martyruz abūdat. In prefatione. ps̃. lxix.

Ve cur aſcribitur pregnātibus. In expo. ps̃. xcv. verſi. Ante faciem dñi.

Vera ſunt ⁊ ventura que ꝓmiſit deus: oſtenduntur per exempla. In expo. ps̃. lxxiij. v̾. Exurge.

Vincēdi quō ſunt qui deū impugnāt. In expoſi. ps̃. lxxx. verſi. Iſrael ſi audieris.

Videbant iudei deum ad quid. In expo. ps̃. lxxxj. verſi. In medio autē.

Viſio dei de celo que ſit. In expo. ps̃. lij. ver. Omnes declinauerūt.

Vigilie inimicoꝝ cauſa que ſit. In expoſi. ps̃. lxxvj. ver. Anticipauerūt.

Via dei vbi querēda eſt. In expo. ps̃. lxxvj. ver. Deꝰ in ſancto. ⁊ ver. In mari.

Vindictā vtrū licitū ſit appetere. In expo. ps̃. lxxviij. verſi. Et innoteſcat.

Virga Moyſi cur in ſerpentem eſt verſa. In expo. ps̃. lxxiij. ver. Redemiſti.

Viſionē dei ignis cōcupiſcentie impedit. In expo. ps̃. lvij. v̾ſi. Supeecidit ignis.

Vita multiplex. In expo. ps̃. lxij. ver. Quoniam melior.

Vita noſtra nō omnibꝰ eſt ennūciāda. In expoſi. ps̃. lv. ver. Deus vitam.

Vitam rectaz docuit chriſtꝰ ex iuuētute. Ser. ij. ps̃. lxx. ver. Deus docuiſti.

Viuentes in infernū deſcēdere q̃d ſit. In expoſi. ps̃. liiij. ver. Veniat mors.

Vota vbi ⁊ quō reddenda ſunt. In expo. ps̃. lxiiij. verſi. Et tibi reddetur.

Vota que reddenda ſint deo. In expoſi. ps̃. lxv. verſi. Reddā tibi.

Vouere quid homo debeat. In expoſiti. ps̃. lxxv. ver. Vouete.

Voluntariū ſacrificiū eſt deo offerēdū. In expoſi. ps̃. liij. ver. Voluntarie.

Vox chriſti in cruce: Pater ignoſce ⁊c. quibꝰ profuit. In expo. ps̃. xciij. v̾ſi. Redde retributionē: ꝓpe finem.

Incipiētiū ab V i tertia q̃nq̃gena

Verbum dei cur non prohibetur ſicut antea. Ser. ij. ps̃. ciij. verſi. Sup montes. ⁊ ver. ſequenti.

Verbū cōe ⁊ non priuatū eſt p̃dicandū. Ser. ij. ps̃. ciij. verſi. Inter mediū montiū.

Verbum dei panis anime. Ser. j. ps̃. cj. ver. Quoniā oblitus.

Verbū reſpōdēdū eſt exprobrātibus nobis. Ser. xiij. ps̃. cxviij. v̾. Et reſpōdebo in fine.

Verbū dei gladius bis acutus. In expo. ps̃. cxlix. verſi. Et framee.

Veritatē annūciare nō ſemꝑ ſalubre ē ⁊ meritorium. In p̃fatione. ps̃. cxv.

Veritas quomo eſt agnoſcenda. In expo. tituli ps̃. cxxiij. poſt mediū.

Veritate inuocare deū quid ſit. In expo. pſ. cxliiij. verſi. Omnibus qui inuocant.

Verba chriſti preualuerūt verbis ⁊ dictis pphetarū. In expo. pſ. cxl. ver. Audient.

Via q̄ dicitur recta. Ser. v. pſ. cxviij. v̄. In quo corrigit.

Vie ſunt due quib⁹ it ad nos deus ⁊ nos ad illū. In expo. pſ. cxxxvij. v̄. In miſcdia.

Vincendi quomodo ſunt inimici. In expoſi. pſ. cxliij. ver. Miſericordia mea.

Videre prima dei ⁊ poſteriora quid ē. In expo. pſ. cxxxviij. ver. Mirificata. Et in expo. pſ. cxx. ver. Ecce nō dormitabit

Vidua ⁊ pupilli ſolū regnū dei poſſidebunt. In expo. pſ. cxlv. verſi. Orphanū.

Videri p̄ quid poterit deus in mundo. In expoſi. pſ. cxlix. ver. Letetur iſrael.

Virgines quinq̄ dūtaxat ſapientes regnum dei poſſidebunt. In expoſiti. pſ. cxlvij. ver. Quoniā cōfirmauit.

Viſio dei vita eterna. In expoſi. pſ. cix. v̄ſi In ſplendore.

Vita potior laus chriſto exhibetur q̄ lingua. In expo. pſ. cxlvj. verſi. Deo noſtro.

Voluntas dei nō omnibus nota. In expoſi. pſ. ciij. verſi. Filijs iſrael.

Voluntas dei in omni opere humano etiam malo completur. In expoſi. pſ. cx. ver. Magna opera.

Voluntas bona p̄ ope aliq̄n reputabitur. In expo. pſ. cxxv. ver. Qui ſemināt.

Voluntas dei cauſa eſt oim que fecit. In expoſi. pſ. cxxxiiij. ver. Omnia quecūq̄.

Voluptati carnali ſpina ſemp annexa. In expoſi. pſ. cij. verſi. Nō in finem.

Voluptatū amatores vitādi ſunt. In expoſi. pſ. cxxxix. verſi. A viro iniuſto: in medio.

Votum quod petit ſibi reddi deus. In expo. pſ. cxv. ver. Vota mea.

Vox coruina extirpanda eſt. In expo. pſ. cij. ver. Miſerator ⁊.

Incipiētiū ab x in p̄ria q̄nq̄gena.

Xp̄us dicitur mōs. In expoſi. pſ. xlij. ver. Emitte lucem tuam.

Xp̄us eſt lapis angularis: ⁊ ibidē nota myſticā interp̄tationē. In expo. pſ. xliiij. verſi. Propterea vnxit.

Chriſtus natus eſt ſine peccato originali. In expo. pſ. l. v̄ſi. Et in peccatis: cū ſequētib⁹.

Chriſtus factus eſt homo ꝓpter miſeriā pauperum. In expo. pſ. xj. ver. Propter.

Chriſtus dicitur vermis figuratiue. In expo. ij. pſ. xxj. ver. Ego autem.

Chriſtum nō timuerūt iudei ſed potius amiſſionē temporaliū. In expo. pſ. xiij. verſi. Illic trepidauerūt.

Chriſtus que paſſus eſt ⁊ quare. In expoſi. ij. pſ. xxj. verſi. Opprobrium.

Chriſtus docuit duas vias: miſericordiā ⁊ iuſticiam. In expo. pſ. xxiiij. ver. Docebit: cū ſequentibus.

Chriſtus ſuos ꝓtegit. In expoſi. ij. pſ. xxvj. ver. Dominus protector.

Chriſtus quare mane ſurrexit: ⁊ veſpere ſepultus eſt. In expo. ij. pſ. xxix. v̄. Et in matuti.

Chriſtus tempore temptationis clauſit ianuas ſuas: nobis dans exemplum. Ser. j. pſ. xxx. ver. Et educes.

Chriſtus exemplar fuit future tribulationis. In expo. ij. pſ. xxxj. v̄ſi. Et gloriamini omnes recti corde.

Chriſtus fuit exemplum patientie. Ser. j. pſ. xxxiiij. ver. Qui gratis.

Chriſtus qualiter ignorat peccatū noſtrum: Ser. ij. pſ. xxxiiij. ver. Inſurgentes.

Chriſtus interdum locutus eſt vt caput: interdum vt corpus aut membrum. In expoſi. pſ. xxxvij. verſi. Non eſt pax oſſibus. Ut caput patet. In expo. pſ. xxxix. ver. Adiutor meus. Et in p̄fatiōe. pſ. xl.

Chriſtus quomō docuit homines. In expo. pſ. xxxviij. ver. Et cōtabeſcere.

Chriſtus cur beato Petro precipiebat velut etiā peccatoribus vt retrorſum redeant. In expo. pſ. xxxix. v̄. Cōfundātur retrorſum.

Chriſtus cur pati voluit p̄ iniuſtis. In expo. pſ. l. verſi. Ut iuſtificeris.

Chriſtian⁹ malus peior eſt iudeis ⁊ paganis. Ser. ij. pſ. xxx. ver. Sup oēs inimicos.

Incipiētiū ab x in ſcda q̄nq̄gena.

Xp̄us reſurgendo cur primo noluit tangi a Magdalena cum tamen poſtea admiſit. Sermōe. j. pſ. lviij. ver. Exurge in occurſum.

Chriſti dormitatio in homine quid ſit. In expoſi. pſ. liij. ver. Expectabā: circa finem.

Chriſtum ſequi ⁊ nō p̄cedere iubemur. In expoſi. pſ. lv. ver. Couertant̄ inimici.

Chriſtus habuit os armatum contra iudeos ⁊ iudei cōtra chriſtum. In expo. pſ. lvj. v̄ſi. Dentes eorum.

Chriſt⁹ via v̄itas ⁊ vita. In expo. pſ. lxvj. v̄. Ut cognoſcamus.

Chriſtus mons eſt. In expoſi. pſ. lxvij. verſi. Montem dei.

Chriſtus quō ſoluit quod non rapuit. Ser. j. pſ. lxviij. verſi. Que non rapui.

Chriſtus cur dixit ſe habere imprudentiā cū ſit ſapientia patris. Sermo. p̄mo. pſ. lxviij. ver. Deus tu ſcis.

Chriſto cur fel oblatū in cruce fuerat amarū. Ser. ij. pſ. lxviij. ver. Et dederunt.

Chriſtus cur noluit deſcēdere de cruce. Ser. j. pſ. lxx. verſi. Cū deficiet.

Chriſtus cur dixit ſe derelictū in cruce cum diuinitas ab eo nunq̄ fuerat ſeparata. Ser. j. pſ. lxx. ver. Quia dixerūt.

Chriſtus cur vulnerum cicatrices tenere voluit. In expoſi. pſ. lxxiij. verſi. Ego confirmaui.

Christi cōmutationē tātū iudei exprobrauerūt nō interitum. Sermo.ij. ps̄ .lxxxviij. versi. Cōmutationem.

Christꝰ cur mori: pati ꝛc. voluit. In expo. ps̄. lxxxvij. v̄. Quā repleta. Et i expo. ps̄. lvj. v̄. Miserere mei.

Christus cur dicit fundamētum. In expo. ps̄ lxxxvj. versi. Sup omīa tabernacula.

Christꝰ q̄n fuerat sine adiutorio. In expo. ps̄ lxxxvij. versi. Factus sum inq̄t.

Christus cur dixit se extendisse manū tota die cum nō pependit tota die in cruce. In expo. ps̄. lxxxvij. versi. Tota die.

Christus cur dixit se infirmū cū nūq̄ legit languisse. In expo. ps̄. lxxxvij. v̄si. Oculi mei.

Christus cur dixit se tanq̄ gallinam. Sermo. j. ps̄. xc. ver. Inter scapulas.

Christi precinctio in cena apostoloꝝ pedes lauando quid significat. In expo. ps̄. xcij. v̄. Etenī cōfirmauit: circa mediū.

Christus nō omnibus reddebat vltionē de eiꝰ passione. In expo. ps̄. xciij. versi. Redde retributionem.

Christus p̄dicando cur nemini pepcit. In exposi. ps̄. xciij. ver. Deus vltionū: in fine.

Christus cur prohibuit cū superbis cōmunicari ipse tamen cū eisdem mādu cauit. In exposi. ps̄. c. ver. Superbo oculo.

Christus quare ostendit nobis humānitatem suam. In expo. ps̄. lxxxiiij. v̄si. Et salutare.

Christus quare habuit manus extētas in cruce. In expo. ps̄. lxxxv. v̄. Et tu domine.

Christus adhuc dicitur laborare: incarcerari: ꝛc. In expo. ps̄. lxxxvj. versi. Super omnia tabernacula: ꝓpe finem.

Christus cur potius dixit se tactū fuisse a muliere. vt i euāgelio habet: cū tota turba p̄meba eū. In exposi. ps̄. lxj. v̄si. Ore suo bn̄di.

Christus cur temptari voluit. In exposi. ps̄. lx. ver. Exaudi deus.

Christus q̄uis multis modis fuerit locutꝰ: q̄ semel tamē loquebatur ꝓfuit nobis magis In expo. ps̄. lxj. ver. Semel locutus.

Christus q̄re tēptatus est. Ser. j. ps̄. xc. in p̄ncipio. Et ser. ij. eiusdē ps̄. in p̄nci.

Christo nō erat necessaria tēptatio. Ibidem.

Christi tēptatio est nostra doctrina. Ibidē.

Christiani currētes ad sortilegos ꝛ phitones. In expo. ps̄. xcj. ver. Quia iocūdasti.

Incipiētiū ab x i tertia q̄nq̄gena.

Christus cur loculos habebat vbi necessaria reseruabat. Sermone tertio. ps̄. ciij. ver. Producēs fenū: circa mediū.

Christo cur imposita sunt diuersa noīa. Ser. iij. ps̄. ciij. ver. Catuli leonū..

Christus etiam mendicabat. In expo. ij. ps̄. cviij. ver. Quia persecutus.

Christus etiā scd̄m carnem dominus Dauid q̄uis ab eo natꝰ. In exposi. ps̄. cix. ver. Dixit dn̄s: circa mediū.

Christus cur dicit: Si nō venissem pctm̄ non haberēt: cū tn̄ ante eius aduentuz sine pctō nō fuerūt. Ser. iij. ps̄. cxviij. ꝓpe finē.

Christus nedū lumē sed lucerna etiā dicitur: Ser. xxiij. ps̄. cxviij. v̄. Lucerna pedibus.

Christus cur descendit de celo. In expo. tituli. ps̄. cxix.

Christus cur seruiuit etiā malis hominibꝰ. In expo. ps̄. cxxiij. ver. Quī nō derelinquet.

Christꝰ vsq̄ ad passionē eiꝰ singularis fuerat ꝛ solꝰ. In expo. ps̄. cxl. v̄si. Singularis ego.

Christus cur expulit colūbas vēdentes de tēplo. In expo. ps̄. cxxx. ver. Nec ingressus.

Christus dicitur sol sed nō oībus ortus. Ser. iij. ps̄. ciij. versi. Sol agnouit.

Christus etiā in forma serui sup omnes docētes se intellexit: Ser. xxij. ps̄. cxviij. ver. Super omnes.

Incipiētiū ab y in p'ia q̄nq̄gena.

Immolatio Isaac: figura fuit future immolationis christi in cruce. Ser. ij. ps̄. xxx. ver. Qui videbant.

Isopus mystice quid significat. In expo. ps̄. l. ver. Asperges.

Finis.

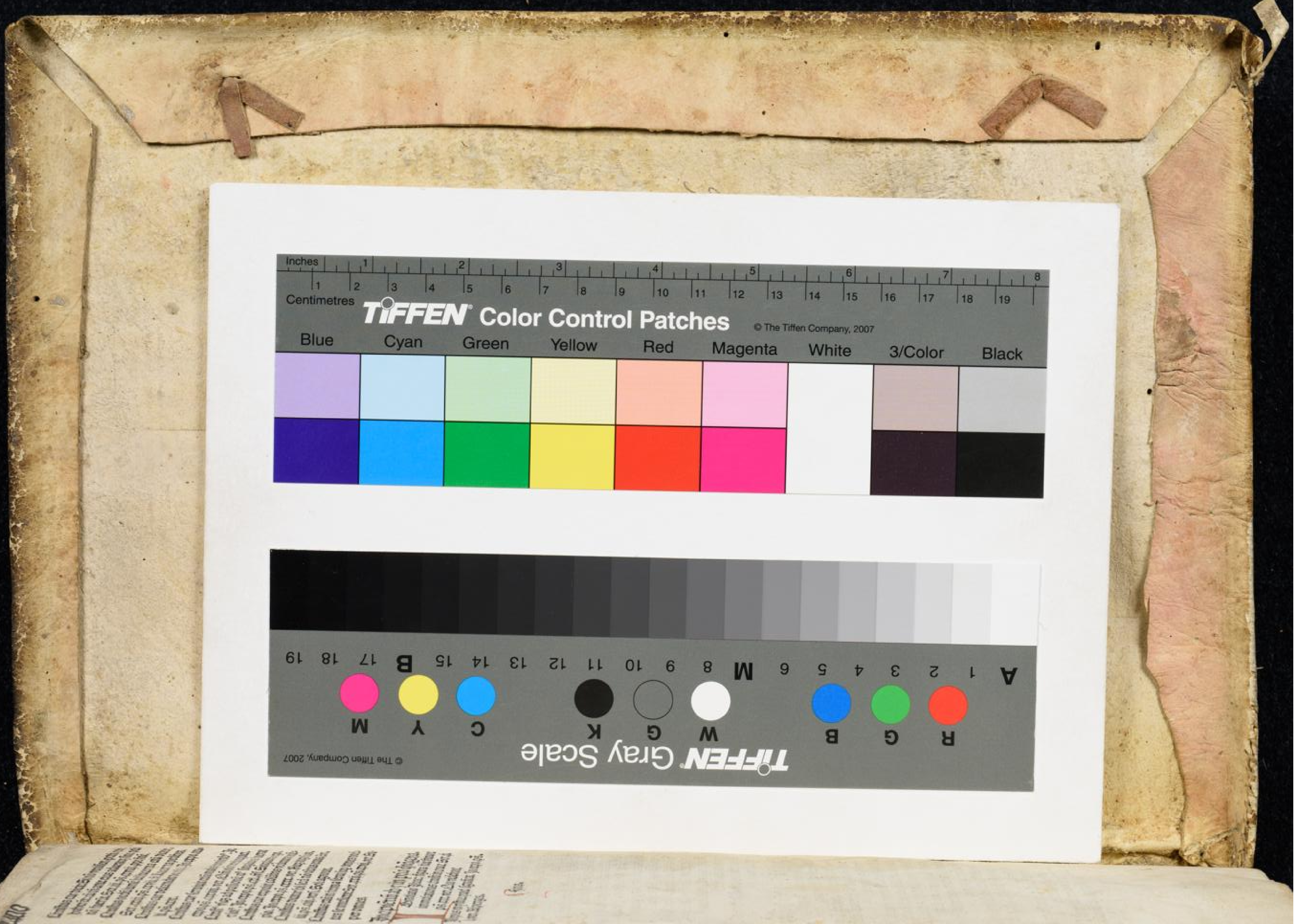
Inches
Centimetres
TIFFEN Color Control Patches
© The Tiffen Company, 2007
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black
TIFFEN Gray Scale
© The Tiffen Company, 2007